

BULLARUM
PRIVILEGIORUM AC DIPLOMATUM
Romanorum Pontificum
AMPLISSIMA COLLECTIO

Cui accessere Pontificum omnium Vitæ, Notæ, & Indices opportuni.

OPERA ET STUDIO

CAROLI COCQUELINES

TOMUS QUINTUS
PARS SECUNDA.

Ab Anno III. usque ad Annum XI. CLEMENTIS VIII. scilicet ab Anno 1594., usque ad 1602.

ROMÆ MDCCLIII.

TYPIS, ET SUMPTIBUS HIERONYMI MAINARDI.
SUPERIORUM FACULTATE, ET PRIVILEGIO SANCTISSIMI.

EMINENTISSIMO, AC REVERENDISSIMO PRINCIPI

JOACHIMO

CARDINALI PORTOCARRERO

REGIO HISPANIARUM LEGATO.

HIERONYMUS MAINARDI

FELICITATEM.

INTER Viros, genere, honoribus, ac celebritate famæ conſpicuos, quos editionum mearum Patronos animo mihi ſecernebam, proſpexeram jamdudum Te EMINEN-

TISSIME PRINCEPS, & præoptaveram. Quis enim Te auspicem, ac Patronum seligere, sibi gloriosissimum non putasset; Te inquam virum excelso ingenio præditum, cumulatumque rarioribus animi dotibus; qui non minus in scientia rei militaris, quam in civilibus gravissimisque negotiis recte administrandis, talem Te præbuisti, ut difficile dictu esset, an alter Tibi similis, & sapientia, & industria, & gravitate nostris hisce temporibus effloreret? Profecto si tuæ vitæ rationes intueri liceat, cum splendidioribus sæculi dignitatibus fungereris, plurima sunt, ac maxima virtutis Tuæ ornamenta. Quibus certe novus quidam splendor accessit, cum inde ad Ecclesiasticas quoque obeundas, Magni Patrui Tui vestigia implens, Te traduxisti; & primo Patriarcha Antiochiæ creatus, mox Magnæ Basilicæ Sancti Petri Vicarius, demum in amplissimum Cardinalium Senatum comuni omnium plausu es cooptatus. Atque hoc præcipue in caussa fuit, cur acrius desiderio Patrocinii tui commoverer. Cum enim secundam Tomi Quinti Magnæ meæ Collectionis Pontificiarum Constitutionum Partem proferre constituissem, id mihi consilii fuit, ut Tibi potissimum inscriberetur, cujus amplitudine, ac dignitate aucta quodam modo, atque insignita, liberius, feliciusque publicam lucem aspiceret. Suspensus tamen, ac solicitus, quo mihi negotio id a Te impetrarem, hæsissem hic diu, nisi sensissem, & publicus rumor

attu-

attulit, & omnes quotidie experiuntur, ea Te humanitate exornari, ut faciles eſſent ad Te aditus privatorum. His ergo fretus, nullo promovente acceſſi; minime dubitans, quin hoc qualecumque obſequii erga Te mei monimentum, ea qua cœtera complecti ſoles, clementia exciperes. Quare profertur a me nunc illuſtri tuo decorata Nomine, mihi præſidio, ac Operi futuro. Atque pateret hîc glorioſi tui Nominis recordatione vaſtus laudibus tuis campus, & grati animi ſimul ſtimulis obtemperarem, quibus diu, noctuque urgeor, in remotiſſimas uſque oras, quo opus hoc meum penetraturum eſt, ut illas tranſmittam; ſi mihi fas eſſet in Virtutes tuas excurrere, & omnium oculis pro rei dignitate ſubjicere illam Tuam Pietatem, Integritatem, Prudentiam, Conſtantiam ſingularem, in agendo Induſtriam, in conficiendo Celeritatem, Conſilium in providendo, Concentum illum denique Virtutum, quibus nunc Romæ totius corda, animoſque admiratione cumulans, bonos omnes tibi perenniter devinxiſti, cum inter cætera privata, & publica miniſteria difficillima, graviſſimaque Legationis Hiſpaniarum onera ita ſuſtineas, ut ſingulis, qui ad Te confugiunt opitulari non deſinas, mentemque diuturno curarum pondere fatigatam, ſapientum quotidie ſermonibus relaxare, legendoque reficere. Sed me Tua ſingularis illa moderatio animi, qua ab omni memoria geſtorum tuorum abhor-

res

res, ab incepto deterret, cogitque ab inſtituto propè curſu me revocare. Reprimo jam me, munus relicturus Scriptoribus horum Temporum, qui pro eorum in publicam utilitatem, & exemplum ſtudio id dilucidè expedient. Quod mihi patet reliquum, id perſequar, & Clementiæ Tuæ ſupplicabo, ut Patrocinium Tuum, quo me auxiſti, perpetuum durare jubeas, quo pretioſos ejus fructus, quibus tot, qui fruuntur, fortunantur, participem, & ſentiam.

IN.

INDEX
RUBRICARUM BULLARUM, ET PRIVILEGIORUM OMNIUM,
Quæ in hac Tomi Quinti Parte Secunda continentur.

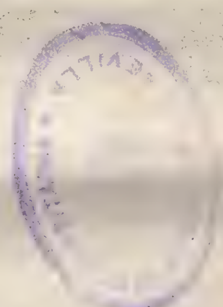
Quæ in hoc Indice ☞ designantur, erant in Editione Cherubini.

CLEMENS VIII.

INDEX INITIALIS BULLARUM,

Quæ in hoc Volumine referuntur.

In

CON-

CONSTITUTIONES CLEMENTIS VIII.

ANNO TERTIO.

LXXVII.

Ex Regest. in Secr. Brev. (a)

Sex Decimas super omnibus Beneficiis Ecclesiasticis Saecularibus, & Regularibus in tota Italia, aliasque Decimas sex super fructibus, quarumcumque Pensionum imponit pro Bello contra Turcas exceptis S. R. E. Cardinalibus, & Duodecim Congregationibus Ordinum non Mendicantium, quae concordiam cum Camera Apostolica inierunt super solutione subsidii ordinarii temporibus Pii PP. V.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Conatus Turcarum, bellique apparatus contra Christianos recenset.

QUANTO numerosi exercitus apparatu, quanto belli impetu, & horribili furore, immanissimus, ac perpetuus nominis Christiani hostis Turcarum tyrannus funestam (quam Deus avertat) Christianae Reipublicae calamitatem, & perniciem hoc potissimum tempore moliatur, & minitetur, quam item gravia pericula immineant cervicibus Populi Christiani, nisi totis viribus quam celerrime, divina juvante gratia, depellantur, horret animus, non modo verbis exprimere, sed vel ipsa tacita mentis cogitatione contemplari. Etenim ex diuturnis, & intestinis Christianae Reipublicae malis, quibus illa nimis jam misere conflictatur, in spem maximam erectus, insita quoque audacia, & superbia elatus, hanc rei ex sententia gerendae, tamquam oblatam occasionem, quam pridem (quod dolenter referimus) arripuit, nunc maxime urgendam putat. Videt enim magna cum voluptate firmissima quondam Ecclesiae Catholicae propugnacula, Regna videlicet amplissima, & florentissima haeresum incendiis, bellorum cruenta strage, discordiarum fluctibus, & tempestatibus, non solum debilitata, sed eversa, & prostrata miserandum in modum jacere. Quare ad illa ipsa Regna, & caetera occupanda (tamquam divulsis unius robusti corporis membris) magnum, & facilem aditum sibi patere existimat. Nam & eadem olim arte per similem temporis opportunitatem, Orientale occupavit Imperium, dum Graeci, eodem, quo nunc Occidens morbo, haeresibus, discordiis, ac civilibus bellis laborabant. Nec tamen benedictus Deus Pater misericordiarum, & totius consolationis, in summo rerum discrimine, ac perturbatione, servos suos sperantes in eo deserit, sed illos misericorditer consolari non cessat. Si quidem dum ferus hostis orientalibus spoliis ditatus, victoriis, ac triumphis ferocior factus, magnos sibi spiritus sumpserat, ingentibus minis barbara, atque immani ferocia vagabatur elatus, neque tantum extremos limites remotaque, ac longinqua, ut olim solebat, Christiani Imperii claustra tentabat, sed intra nostros fines longius progressus irruperat, jamque interiora Germaniae viscera penetrare conabatur: repente Dominus Deus exercituum optatam magis, quam speratam (si humanas tantum vires spectaremus) victoriam charissimi in Christo filii nostri Rodulphi Romanorum Regis illustris, in Imperatorem electi, copiis licet militum numero, opibus, & bellico apparatu longe inferioribus divinitus concessit, tribus felicissimis praeliis, Turcarum exercitu ad internecionem caeso, fugato, deleto; plurimis Pannoniae Castellis, Oppidis, Arcibus expugnatis, Imperii finibus propagatis. Quo quidem facto quamvis non obscura Divini numinis causam protegentis ope urgens tunc, ac jam jam imminens periculum videatur ad tempus propulsatum, bello tamen, quod cunctorum Christifidelium cervicibus impendet, periculosissimo, initium potius, quam finis fuit impositus. Cum enim ad inveteratam illam pene a natura insitam Christiani sanguinis sitim, ac ra-

Fractam tamen eorumdem superbiã tripliciRodulphi Imperatoris victoria.

Sed inde audacior Turca factus, Germaniae, Italiaeque extrema quaeque minatur.

(a) Hanc Constitutionem edidit quoque Margarinus. Bullar. Cassinens. Par. II. pag. 513.

rabiem inexplebilem, qua teterrimus hostis perpetuo flagrat, accesserit novo furore ardens, ob recentes clades, ultionis, ac vindictæ cupiditas, opumque, & copiarum potentia, ac magnitudo fere immensa, his mediocribus damnis illatis, quasi quibusdam irritamentis, lacessita sit potius, quam labefactata; non immerito timendum est, ne (quod certis affertur nunciis) longe majori conatu, ac totis viribus non modo ipsam Romani Imperii Sedem, atque arcem adoriatur, sed mox Italiæ quoque, sibi potissimum invisæ, a cujus faucibus non longe abest, vastitatem, incendia, excidia, extrema omnia inferre conetur.

Quare Clemens Christianos Principes, ut Rodulpho auxilia ferant admonet;

§.1. Quapropter Nos in tanta rerum trepidatione, pro ea, quam de ipsius Rodulphi Regis in Imperatorem electi, ac totius gregis Dominici nobis divinitus crediti, tam graviter periclitantis salute, præcipuam gerimus solicitudinem, non solum Catholicos Principes admonere, nostrisque paternis cohortationibus excitare non cessamus, ut ad opem eidem electo Imperatori, in tanto omnium periculo, ferendam, & ad hostis potentissimi, non appropinquantem modo, sed fere præsentem, atque urgentem irruptionem propulsandam occurrant, sed & Nos quoque, quantum possumus, pro nostra rerum temporalium tenuitate in multis Apostolicæ Sedis angustiis, conamur re ipsa, communem causam adjuvare.

Semet non exiguam opē eidem allaturum spondet.

Sed cum Camera Apostolica aliis etiā exhausta impendiis impar ad hoc sit;

§.2. Verum, dum nuper, & Prædecessores nostri, & nosmetipsi, his difficillimis temporibus compluribus Principibus Christianis pro sua, & Catholicæ fidei defensione opem nostram poscentibus, sæpius auxilia suppeditare, simulque ditionem temporalem S. R. E. multis incommodis vexatam sublevare (ut par erat) coacti fuimus, adeo ingentes sumptus alii super aliis increverunt, & in dies majores excrescunt, ut Cameræ Apostolicæ redditus ordinarii, ad sustinenda tam gravia expensarum onera, & præter ea, novam hanc molem longe graviorem, comparandi contra tam formidabilem hostem ea præsidia, quæ, & in Germaniam citius transferantur, & usui facilius esse possint, nequaquam sufficiant. Quare licet ab initio statuissemus omnia prius experiri, quam ullis Clerum novis exactionibus gravare, tamen his oneribus pressi, & demum repentino hoc malo circumventi cogimur vel inviti, a nostro proposito paulisper deflectere, & ad Ecclesiæ peculium, Christique Domini patrimonium, cujus causa nunc maxime agitur, Nos convertere, sperantes æquissimum quemque urgentis hujus, & extremæ necessitatis æstimatorem, quas pecunias ad arcendum a Sacris Templis, ab Augustali Sede, ab ipsa Italia nefarium Christianæ Religionis hostem impia arma inferentem, necessario erogandas videt, eas in tam sanctum, pium, ac vere necessarium usum pro Christiana pietate, satis libenter contributurum: cum præsertim rationi maxime consentaneum sit, ut filii omnium primi Matri egenti subveniant, ac membra capiti obsequantur, & illorum maxime, qui in sortem Domini vocati sunt, intersit, Religionem universam contra Infideles sartam tectam perpetuo conservare.

Clerum Status Ecclesiastici in partē tantæ rei vocare se coactum fatetur.

Sex Decimas super omnia Beneficia sæcularia, & Regularia imponit.

§.3. Habita igitur super his omnibus cum Ven. Fratr. nostris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & assensu indicimus, & imponimus sex integras Decimas omnium, & quorumcumque fructuum, reddituum, proventuum, jurium, obventionum, distributionum quotidianarum, & emolumentorum ordinariorum, & extraordinariorum, omnium, & quarumcumque Ecclesiarum Patriarchalium, Metropolitanarum, Cathedralium, Collegiatarum, & Parochialium, necnon Monasteriorum, & Conventuum, ac Mensarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, Episcopalium, Abbatialium, Capitularium, & Conventualium, Prioratuum quoque, Præposituraruin, Præceptoriarum, Canonicatuum, Præbendarum, Dignitatum, Personatuum, Administrationum, & Officiorum, cæterorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura sæcularium, ac S. Benedicti, S. Augustini, Cluniacensis, Cisterciensis, Præmonstratensis, S. Basilii, Silvestrinorum, & qui proprietates, redditusque certos, ex Privilegio, vel alias possident, Mendicantium, ac quorumcumq; aliorum Ordinum utriusque sexus, necnon Congregationum Regularium exceptis prædictis S. R. E. Cardinalibus, ob assiduos, magnosque labores, quos ipsi Ecclesiæ universali impendunt, & gravissima, quæ tuendæ dignitatis causa sustinent onera; ac exceptis etiam duodecim illis Congregationibus, quæ cum Camera Apostolica tempore fel. rec. Pii Papæ V. Prædecessoris nostri de subsidio ordinario concordarunt; & præterea Hospitalium etiam pauperum hospitalitatem non exercentium, seu bona, & redditus ultra infirmorum necessitates, & alia pro quibus instituta pia officia exercenda, possidentium, necnon Beatæ Mariæ Theutonicorum, Sancti Lazari de Alto Passu, Templi Dominici, & aliarum Militiarum (Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, quæ pro sui tutela contra dictos Turcas, & alios Infideles alienis auxiliis quotidie indiget dumtaxat excepta) in Italia universa consistentium, secundum verum annuum valorem fructuum, reddituum, proventuum, & aliorum prædictorum, nisi aliter cum Sede, & Camera Apostolica fuerit concordatum.

Exceptis Cardinalibus, & duodecim Cōgregationibus Regularibus, quæ tempore Pii PP. V. pro subsidio ordinario cōpositionem cū Camera Apostolica injerunt.

Alias etiam sex decimas imponit super fructibus quarumcumque pensionum.

§.4. Ac etiam indicimus, & imponimus sex alias decimas omnium, & quarumcumque pensionum annuarum super fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, emolumentis, & distributionibus supradictis in favorem quorumcumque (non tamen Cardinalium, & duodecim Congregationum hujusmodi) assignatarum, & assignandarum, percipiendas, exigendas, & levandas, ab omnibus, & quibuscumque Episcopis, Archiepiscopis, & Primatibus, Patriarchis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ac cæteris cujuscumque dignitatis, gradus, sta-

Eisdem exceptis.

ſtatus, & conditionis Perſonis prædicta quocumque jure, & titulo obtinentibus, & obtenturis, necnon Œconomis, & Adminiſtratoribus perpetuis, & temporalibus uſufructuariis, ac fructus, penſiones, res, & alia hujuſmodi jura ex quacumque cauſa ſibi Apoſtolica auctoritate in toto, vel in parte reſervata habentibus, & habituris, ſæcularibus, & regularibus, Ordinum, Congregationum, Militiarum, & Hoſpitalium, (non tamen Sancti Joannis) prædictorum, necnon ab ipſis Eccleſiis, Cappellaniis, Conventibus, Ordinibus, Congregationibus, Collegiis, Hoſpitalibus, Militiis, Menſis, Maſſis, & Locis, quocumque Privilegio, & exemptione reali, perſonali, & mixta, antiqua, & immemorabili, pacifica, & continua ſuffultis.

Terminos ſolutionibus faciendis præfinit.

§.5. Quos omnes ad hos obligatos pro una intra proximum diem Feſtum Sancti Michaelis Archangeli, qui menſe Septembri incidit, & pro alia partibus æqualibus, intra illum ipſum diem Feſtum conſequentis proximi anni, Cameræ prædictæ, & illius Depoſitario Generali ad id conſtituendo, omnino volumus perſolviſſe.

Depoſitarium inſtituit ad eas cuſtodiendas pro bello contra Turcas.

§.6. Ejuſdem vero Depoſitarii munus erit, ſedulo curare, ut quidquid pecuniarum ex decimis colligetur, id diligenter, ac fideliter aſſervetur de mandato noſtro ſpeciali, in prædicti belli contra Turcas gerendi uſus dumtaxat, ac alias erogandum.

Non ſolventes, fraudeſque committentes pœnis hic indicatis coercet.

§.7. Quicumque vero decimas hujuſmodi, nullo modo, vel non integre ſcienter, aut non ſecundum verum annuum valorem fructuum, reddituum, proventuum, jurium, obventionum, diſtributionum, & emolumentorum, vel concordiam cum Sede, & Camera prædicta, ut præfertur ineundam, ſive non in terminis conſtituendis exhibuerint, ſeu in illorum exhibitione malitiam commiſerint, ſive fraudem, Eccleſiarum Antiſtites ſuſpendimus a divinis, Capitula vero, Conventus, & Collegia quæcumque Eccleſiaſtico interdicto ſupponimus, ac ſingulares perſonas antiſtite inferiores excommunicationis ſententia innodamus.

Decimas penſionum a Beneficia poſſidentibus penſionariorũ nomine ſolvendas eſſe declarat.

§.8. Ceterum ad prædictas decimas conſequendas præcipimus etiam omnibus conductoribus, cenſuariis, & locatoribus proprietatum, fructuum, rerum, & jurium prædictorum, etiam hujuſmodi penſionibus oneratorum, & utraſque decimas nomine Dominorum, ac Penſionariorum ad computum ſuæ quiſque locationis: Omnibus vero poſſeſſoribus, uſufructuariis, & aliis, penſiones ſolvere debentibus, ut ipſi etiam decimas penſionum hujuſmodi nomine penſionariorum, Cameræ, & Procuratoribus prædictis, integre perſolvant.

Modum eas exigendi præſcribit.

§.9. Decernentes decimas fructuum, proventuum, & aliorum jurium prædictorum, ſecundum verum valorem annuum, vel ſaltem juxta taxam, de qua, cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, noſtroque, & Cameræ prædictæ Theſaurario Generali, ut præfertur, concordaverint, alias vero penſionum decimas, ad rationem decem pro centenario præſtari deberi, & ſecundum ea, prædictos omnes in ſolidum cogendos eſſe; ipſarumque Decimarum Procuratores, a quibus libuerit integre exigendi optionem, facultatemque habere, neque alias immunitates, & exemptiones etiam ex cauſa reſignationis, ceſſionis, juris, concordiæ, conventionis, aut quacumque alia gravi, & oneroſa occaſione quocumque modo conceſſas, & iterum concedendas, integram ſolutionem hujuſmodi minuere, vel impedire, neque poſſeſſores uſufructuarios, aut alios penſiones hujuſmodi ſolvere debentes, etiamſi ipſi juri, & actioni petendæ, vel detrahendæ, vel retinendæ portionis, & ratæ partis Penſionarios contigentis jurejurando renunciaverint, atque ex forma dictæ Cameræ ampliſſima caverint modo aliquo obligari, nec ad id pro dicto tempore conſtringi poſſe. Omnes vero confeſſiones, & quietantias receptionis Decimarum à Procuratoribus, & Miniſtris Cameræ prædictæ tam Conductoribus, Cenſuariis, Locatoribus, nomine ſuorum Principalium, quam etiam ipſis, necnon Poſſeſſoribus, uſufructuariis, & aliis penſiones ſolvere debentibus, nomine penſionariorum faciendas perinde valere, atque in Judicio, & extra illud, ubique locorum fidem facere, ac ſi ipſiſmet Principalibus, & Penſionariis præſentibus, & ſolventibus factæ, & exhibitæ fuiſſent. Conductores autem, qui pretium locationis Dominis legitime anticipaverint, locationem ſuam hujuſmodi, quam ad hoc prorogamus uſque ad integram ſatiſfactionem, ut prius, etiam adveniente Succeſſore continuare debere.

Clauſulæ pro prædictorum omnium firmitate.

§.10. Sicque per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quavis cauſa, & inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, quicquid ſecus per quoſcumque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Camerarium hujuſmodi decimarum Collectorem conſtituit, cum amplis facultatibus.

§.11. Ut autem omnia ſupradicta, ſicut cauſa urgens poſtulat, diligenter, & fideliter exequutioni demandentur, dilectum filium noſtrum Henricum Sanctæ Pudentianæ Presbyterum Cardinalem Cajetanum nuncupatum S. R. E. Cardinalem Camerarium, cujus integritas, & experientia jam pridem Nobis perſpecta eſt, Generalem omnium Decimarum prædictarum collectorem in univerſa Italia, cum omnibus, & quibuſcumque privilegiis, juriſdictionibus, ac juribus, quæ omnes alii ante hac hujuſmodi Collectores habuerunt, auctoritate prædicta tenore præſentium conſtituimus, & deputamus, eique plenam, liberam, & abſolutam poteſtatem, facultatem, & auctoritatem tribuimus, omnes ipſas Decimas, Cameræ prædictæ nomine, ubique procurandi, prædictos omnes tam conjunctim, quam diviſim ad integram illarum ſolutionem (uti prædictum eſt) faciendam etiam

etiam per Edictum locis publicis affigendum monendi, & requirendi, non parentes, fraudantes, & cæteros contumaces in censuras, & pœnas prædictas incidisse declarandi, proprietates, res, fructus, & alia bona ipsorum etiam manu Regia apprehendendi, & usque ad condignam satisfactionem retinendi: Contradictores, & perturbatores, molestatores, & rebelles quoscumque, eisque auxilium, consilium, vel favorem publice, vel occulte, quovis quæsito colore præstantes cujuscumque dignitatis, gradus, & ordinis fuerint, prædictis aliisque censuris, & pœnis Ecclesiasticis, necnon pecuniariis, cæterisque juris, & facti remediis compellendi, illasque etiam iteratis vicibus aggravandi, dignitatibus, beneficiis, & officiis omnibus privandi, & amovendi, & ad futura inhabiles faciendi, interdictum Ecclesiasticum apponendi, auxiliumque brachii sæcularis, quandocumque opus fuerit, invocandi. Ad sanitatem vero reversos, qui debite satisfecerint, ab omnibus censuris, & pœnis supradictis in forma Ecclesiæ consueta absolvendi, super irregularitate forsan incursa dispensandi, & ad pristinum statum omnino restituendi. Præterea collectores, & subcollectores fide, & facultatibus idoneos, in omnibus Civitatibus, Terris, & Provinciis Italiæ prædictæ, quotquot viderit expedire, cum simili, aut limitata (non tamen absolvendi) potestate constituendi, eumque, vel eos arbitrio suo revocandi, negligentes, & morosos removendi, ac alium, seu alios surrogandi, quotiescumque ei videbitur, in delinquentes, & suspectos per se, vel alium, seu alios etiam simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura Judicii, inquirendi, & meritis pœnis puniendi, modos, & formas in prædictis servandos præscribendi, dubia quæcumque in præmissis forte oritura declarandi, & prorsus omnia, & quæcumque circa ea necessaria, & opportuna faciendi, statuendi, & exequendi, etiamsi talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale, quam præsentibus est expressum.

Obstantibus quibuscumq; derogat.

§.12. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri de una, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, ac aliis Apostolicis Constitutionibus, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Ordinum, Congregationum, Hospitalium, Militiarum, & Locorum prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, stabilimentis usibus, & naturis. Quodque Prælatis, & personis prædictis, eorumque Ecclesiis, & locis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim a prædicta Sede sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto, necnon personis, earumque nominibus, & cognominibus, Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & locis hujusmodi, mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus in genere, & in specie quomodocumque concessis, confirmatis, & innovatis etiam solutionem Decimarum, aliter quam secundum antiquam taxam, nisi in universali Decimarum per orbem impositione, fieri prohibentibus, necnon promissionibus, donationibus, obligationibus, juramentis, renunciationibus, vinculis, & cautelis in assignatione prædictarum pensionum factis, quibus per impositionem Decimarum hujusmodi neminem teneri, neque eas quoad præmissa contra quemquam locum habere declaramus, aliisque indultis, & literis Apostolicis generalibus, & specialibus cujuscumque tenoris existant, per quæ præsentibus non expressa, aut omnino non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quæ omnia contra præmissa, nolumus cuiquam in aliquo suffragari, necnon aliis hujusmodi impositionibus, & concessionibus ad tempus nondum elapsum per Nos factis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sacras suppellectiles loco monetæ percipi prohibet.

§.13. Cæterum in percipiendis decimis prædictis, Constitutionem rec. mem. Clementis Papæ V. similiter Prædecessoris nostri in Concilio Viennensi editam, quod decimæ ad monetam currentem communiter levari, nec calices, libri, cæteraque Ecclesiarum ornamenta divino cultui dicata, ex causa pignoris capi, percipi, vel distrahi, aut alias quomodolibet occupari debeant, ubique volumus observari.

Taxam pro Quietantiis præfinit.

§.14. Quin etiam præcipimus, ne quisquam, etiam plura quanticumque valoris beneficia Ecclesiastica, seu plures pensiones, aut fructus, seu talia mixtum obtinens pro litera, & sigillo, quietantiæ universalis, si illam habere voluerit, ultra unum carlenum, conficientem quatrenos triginta septem hujus monetæ solvere teneatur, nec ad aliud onus etiam prætextu cambii quispiam compellatur.

Hujusce Constitutionis exemplis credi jubet.

§.15. Quia vero difficile nimis esset præsentes literas quocumque illis opus erit, perferri; Volumus quoque, ut illarum exemplis etiam impressis, & Notarii publici manu, ac Henrici Cardinalis, & Camerarii prædicti, aut alterius Collectoris, seu Prælati Ecclesiastici, ejusve Curiæ sigillo obsignatis, eadem prorsus fides in Judicio, & extra illud ubique locorum adhibeatur, quæ illis ipsis adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Clausulæ.

§.16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum inditionum, impositionum, statuti, suspensionis, suppositionis, innodationis, decreti, prorogationis, constitutionis, deputationis, tributionis, voluntatis, & præceptorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis &c.

Dat. de 14. Februar. 1594 Ann. III.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo tertio, decimosexto Kalendas Martii, Pontificatus nostri Anno Tertio.

Con-

LXXVIII.

Concessio Privilegiorum Mercatoribus, ad portum Civitatis Anconæ merces advehentibus, vel ibi mercaturæ causa domicilium constituentibus, & jurisdictio Consulum illorum causas cognoscendi.

Quo ad Hebræos Anconæ degentes, vide hujusce Pontificis Const.LII. Coeca. *Tom.V. Par.I. fol.426.*

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causæ hujus Cõstitutionis.

EX Apostolicæ servitutis officio eam suscipimus solicitudinem, in locis potissimum ditioni Nostræ, etiam in temporalibus subjectis, ut cunctis mortalibus maxime vero exteris nationibus eo confluentibus justitia æqua lance ministretur, neque eorum cuiquam injuria, aut gravamen aliquod inferatur, sed ut Christianam potius, ac præsertim Apostolicam pietatem, ac benignitatem, vel in ipsa regiminis forma agnoscant, & admirentur, tum vero ut Civitatum, ac Populorum Status Ecclesiastici publica, & privata commoda, communemque utilitatem, pro ea, qua tenemur paterna, ac Pastorali vigilantia modis omnibus procuremus. Quare cum inter alia, quæ huc pertinent, illud certe non mediocris momenti sit, ut commercium maritimum inter Subditos nostros, & Mercatores diversarum præsertim Orientalium Regionum, qui Anconitano, ac reliquis ditionis nostræ prædictæ Portibus cum Navibus onustis mercibus ad victum, & communem usum utilibus, ac necessariis appellunt, non modo conservetur, sed majori in dies Deo juvante Navium multitudine, & frequentia, Mercatorum concursu, & celebritate, mercium copia, & ubertate augeatur. Operæ pretium duximus, & illa de medio tollere gravamina, aut impedimenta, quæ ipsos fortasse abducere, aut retrahere possent, & eos contra gratiarum, immunitatum, & privilegiorum benigna, ac liberali concessione, & promissa sub fide publica securitate invitare, ac subditos demum nostros, qui ad alia externa emporia confluunt, ab alienis ad propria etiam, si opus erit, proposito alicujus damni periculo revocare.

Exemptio à gabellis, pro Mercatoribus exteris ex Orientalibus partibus merces Anconam adducentibus, vel ibi mercaturę causa domicilium constituentibus.

§.1. Si qui igitur Mercatores, etiam exteri, ex quacumque Gente, & Natione oriundi, Naves comparare, & instruere, & in eis ultro citroque commeando merces ex Orientalibus partibus Anconam adducere, vel in ipsa Civitate Anconitana, ut venturarum mercium pericula, sub certis sponsionibus suscipiant, sive ut alias quoquo modo Mercaturæ negociis operam navent, domicilium sibi parare, & constituere voluerint, eos omnes, & singulos ab omnibus impositionibus, datiis, oneribus, gabellis, collectis, subsidiis, contributionibus, ad quæ Cives, & Incolæ Anconitani, alias quam ratione mercium ipsarum venalium, quomodolibet tenentur, hactenus indictis (illis exceptis, quæ Cameræ Apostolicæ debentur) nec non etiam posthac forsan indicendis quibuscumque, etiam si illorum exactionem, per eamdem Cameram, ejusve Officiales, & Ministros fieri contingat, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo eximimus, & liberamus, exemptosque, & immunes, ac ad illorum solutionem nequaquam teneri, neque ad id a quoquam cogi, vel compelli posse decernimus, & declaramus, perpetuamque immunitatem, & exemptionem superius expressam, eorum singulis gratiose, & liberaliter concedimus, & elargimur.

Salviconductus a Camerario Mercatoribus dari soliti, confirmantur.

§.2. Quoad eos vero Mercatores illarum gentium, & nationum quibus per edicta publica, seu literas patentes dilecti filii nostri moderni, & pro tempore existentis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarii, salviconductus, ut ajunt, concedi solent, eis nos quoque ad Anconitanum Portum, & Civitatem tutum, securum, & liberum commeatum, remeatum, accessum, & recessum, commercium, ac veniendi, & redeundi, & occasione mercium, quandiu opus fuerit, Anconæ commorandi, & cum ipsis subditis nostris liberam occasione mercium ipsarum contrahendi licentiam, ac plenissimum, super præmissis omnibus, ut dicunt, Salvumconductum perpetuo concedimus, & impartimur.

Eos perturbari cavetur.

§.3. Inhibentes, ne quis eos, tamquam sub fide publica præsentium auctoritate assecuratos quoquo modo molestare præsumat. Quinimmo vehementer etiam atque etiam hortamur in Domino, & per Apostolica scripta monemus universos, & singulos, nunc, & pro tempore existentes Præfectos, & Milites Classium, ac Triremium, tam Carissimi in Christo filii nostri Hispaniarum Regis Catholici, & cujuscumque Regni Provinciæ, & Insulæ ei subjectæ, quam etiam dilectorum filiorum nobilium Virorum Ducis, & Dominii Venetorum, nec non Magni Etruriæ sibi subjectæ Ducis, & Sancti Joannis Hierosolymitani, ac S. Stephani, & quarumcumque aliarum Militiarum, nec non Dalmatarum Uschocchi nuncupatorum, & cæterarum omnium Rerum publicarum, & Principum, ne illis umquam Navigiis onerariis, quæ merces ad Civitatem Anconitanam, ac alia ditionis nostræ loca comportant, ipsisve Mercatoribus, aut Nautis, ut præfertur assecuritatis damni, detrimenti, aut impedimenti aliquid in rem, vel in personam inferant. Quinimmo habentes eos pro nostra, & Sedis Apostolicæ reverentia propensius commendatos, in exercenda hujusmodi mercatura omnem illis opem, operam, favorem, auxilium, enixe, ac benigne impendant, sciturisse in hoc obsequium Nobis, & eidem Sedi gratissimum præstituros, & si contrafecerint, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & temporales contra Pyratas, & Prædones

dones nostra maria infestantes inflictas incursuros.

Confirmatio Statutorum a Paulo Tertio concessorũ Hebræis Orientalibus Anconæ commorãtibus.

§.4. Verum his, qui Anconæ nunc, & pro tempore commorantur Hebræis Orientalibus, eorumque Universitati, per easdem præsentes concedimus, & indulgemus, ut Statutis, & Capitulis, eis alias per fel. rec. Paulum PP. III. Prædecessorem nostrum concessis, sive permissis, cum ea tamen moderatione quoad primum, & cum eis limitationibus, & restrictivis, quo ad reliqua, quæ nuper a dilecto filio nostro S. R. E. Camerario, adjectæ, & editæ fuerunt, & non alias, uti libere, & licite valeant, illaque omnia, & singula, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, cum moderatione tamen, & limitationibus, & restrictivis hujusmodi, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, eisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus.

Declaratio Cõstitutionis contra Hebreos Anconæ degentes.

§.5. Declarantes insuper, literas nostras de eisdem Judæis ex toto Statu prædicto, præterquam Roma, Avinione, & Ancona expellendis nuper editas, ipsis Hebræis Orientalibus, vel aliis Anconæ domicilium habentibus non obesse, quo minus ad quæcumque Status Ecclesiastici loca pro exigendis creditis occasione mercium prædictarum contractis accedere, & per ea discurrere libere, & licite valeant, nec propterea a quoquam molestari queant, dummodo super hoc literas testimoniales, de eorum origine, & justa hujusmodi itineris causa fidem facientes a venerabili Fratre nostro Episcopo Anconitan., seu pro tempore existente Gubernatore ejusdem Civitatis subscriptas secum deferant.

Prohibitio emendi merces ex partibus Orientalibus, per mare Adriaticum, ad alios Portus ejusdem maris, extra Statum Ecclesiasticum delatas, & postea in d. Statu comportãtas sub pœna hic expressa.

§.6. Ceterum, quia sæpe contingit, merces ex Oriente per Mare Adriaticum advectas, prius ad alios Portus Maris Adriatici extra ditionem Ecclesiasticam sitos appellere, & exonerari, deinde vero ad Statum nostrum Terra, Marive comportari, districte interdicimus, & prohibemus, ne quis omnino ex subditis nostris prædictis posthac umquam perpetuis futuris temporibus, merces cujusque generis, qualitatis, & quantitatis, ex partibus Orientis per Mare Adriaticum, ad alios extra ditionem prædictam ejusdem Maris Adriatici Portus prius delatas, & exoneratas, ac postmodum terra, marive ad loca Status Ecclesiastici comportatas, emere quoquo modo audeat. Cujus quidem prohibitionis si quis transgressor, & violator extiterit, ita ut Merces quascumque prius quidem ad Portus Adriatici Maris extra ditionem nostram constitutos allatas, & exoneratas, deinceps Anconam, vel ad alia Status nostri loca, terra, aut mari comportare præsumat, Volumus, ut quasi cujusdam mulctæ nomine, ultra solita, & vetera vectigalia, novum etiam solvere teneatur, duodecim nimirum pro centenario ejus pretii, quo res ipsæ æstimatæ erunt. Hujusque vectigalis novi, quod harum serie imponimus, atque indicimus, exigendi facultatem ceterorum vectigalium conductoribus, & exactoribus, de quo tamen Nobis, & Cameræ Apostolicæ sigillatim rationem reddere debeant, per præsentes tribuimus.

Triticum ad Portum Anconæ advectum, libere cuique vẽdi possit.

§.7. Quod si quando Triticum, seu Frumentum ad Portum Anconitanum advehi contigerit, prohibemus dilectis filiis Communitati, & hominibus ejusdem Civitatis nostræ Anconitanæ, ne in posterum cujusvis privilegii, aut consuetudinis, etiam antiquæ, & immemorabilis prætextu, etiam pro eorum usu necessario, frumento hujusmodi Navibus advecto pretium aliquod certum ullo modo præscribere, & eo oblato, vel soluto triticum sibi vindicare audeant, sed si frumento indiguerint, ad illud coemendum, sicuti alii advenæ emptores, nullo prorsus discrimine concurrant.

Mercatores non solvunt gabellam, antequam merces vendãt, vel alio asportent.

§.8. Insuper universis, & singulis Mercatoribus, ad eumdem Portum Anconitanum merces undequaque convehentibus indulgemus, ut non prius ad solutionem vectigalium pro ipsis mercibus injunctorum teneantur, nec cogi aut compelli possint, quam easdem merces vendiderint, aut alio asportaverint, ac pro ea tantum rata, qua res ipsas vendi aut exportari contigerit.

Consules Civitatis, nihil circa personas & merces Navium exterarum agant, absque interventu Gubernatoris Anconæ.

§.9. Postremo cupientes opportune providere, ne a Magistratibus ad purgandum merces ex locis pestiferæ contagionis suspectis pro tempore advectas in eadem Anconitana Civitate deputatis Consulibus sanitatis vulgo nuncupatis, sub prætextu cavendi ab hujusmodi morbi periculo, gravamen aliquod ipsis Mercatoribus inferatur, sed, & salubritati, ut par est consulatur, & tamen debita inter Mercatores æqualitas servetur, ac omnes cessent querelæ, statuimus, & ordinamus, ut deinceps per dictos Consules in adventu Navium exterarum, nihil circa personas, & merces in dictis Navibus existentes sine Gubernatoris pro tempore existentis, cum eis conjunctim procedentis consensu, præsentia, & interventu, prohiberi, permitti, statui, decerni, judicari, aut definiri valeat.

Causæ Mercatorum ibi cognoscãtur.

§.10. Denique, ne Mercatores, ac personæ quæcumque ad Portum ipsum confluentes, vel inibi commorantes, litium dispendiis, atque incommodis ab hujusmodi commercio distrahantur, omnia privilegia de causis inter Mercatores, sive alios quoscumque incolas, sive exteros, occasione Mercaturæ, & negotiorum hujusmodi pro tempore motis, tam in prima, quam in secunda instantia, intra Civitatem ipsam Anconitanam, nec alibi cognoscendis, & terminandis per quoscumque Prædecessores nostros quomodolibet concessa, auctoritate, & tenore præmissis perpetuo approbamus, & confirmamus, & illa, quatenus opus sit, de novo concedimus, itaut nec prætextu privilegiorum Rotæ Maceraten., quibus in hac parte, & in quantum indultis Civitatis Anconæ quomodolibet præjudicent, harum serie ex certa nostra scientia derogamus, nec alio quovis colore alibi extra d. Civitatem Anconitanam in quacumque instantia trahi, seu conveniri possint.

Qui-

Forma eligendi Judices ad eas cognoscendum cum facultate summarie &c. procedendi.

§.11. Quinimmo, ut controversiæ, & lites hujusmodi, quamcitissime, & minimo dispendio terminentur, statuimus, ut quotannis, ex numero Mercatorum inibi commorantium tres Consules eligantur, alter nimirum ex Florentina, alter vero per Ultramarinos, ac tertius ex alia quavis Natione, arbitrio Universitatis Mercatorum in prædicta Civitate degentium eligendus, quorum, vel duorum ex eis conjunctim procedentium judicio, causæ omnes inter Mercatores invicem, seu inter illos, & alias personas, aut etiam inter alios quoscumque occasione Mercaturæ quomodolibet motæ, & movendæ, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta cognoscantur, audiantur, & decidantur. Consules vero prædicti Assessorem aliquem juris peritum suo arbitrio assumant, cujus voto in ejusmodi causis definiendis uti possint. Quod si res, de quibus agetur, valorem quadraginta scutorum non excedunt, à sententiis, vel decretis vim definitiuæ habentibus, eorumdem Consulum non liceat provocare. Sin autem prædictam summam excesserint, non ad alium Judicem fas sit appellare, quam ad septem, vel octo Mercatores sorte extrahendos, qui hujusmodi causas appellationum etiam summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii sola facti veritate inspecta terminent, nec ulterius, quam semel tantum, ut præfertur, ulla omnino appellatio detur. Atque in eligendis Consulibus modus, & forma servetur, quæ in statutis per prædictum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarium, ac dilectum filium nostrum, & Cam. Apostol. Thesaurarium Generalem edendis præscribitur, eorumque munus, & jurisdictio expiret, prout eisdem statutis factis a Camerario, & Thesaurario declarabitur.

Ipsi Judices, & Gubernator, nihil recipiant de Mercibus Navium, neque emant.

§.12. Caveant autem iidem Consules, & Gubernator, ne ex Navibus, & mercibus hujusmodi quicquam sive parvum, sive magnum, etiam emptionis, sive alio quovis contractus, aut donationis titulo, etiam sponte oblatum accipere quoque modo præsumant, alioquin noverint, se graves arbitrio nostro pœnas incursuros.

Decretum irritans, & clausula sublata.

§.13. Decernentes, sic in præmissis universis, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam ejusdem Civitatis Gubernatorem, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere: necnon irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutorũ deputatio, & facultates.

§.14. Quocirca tam prædictis Camerario, & Thesaurario generali, quam dilectis filiis Cam. Apost. Præsidentibus Clericis, & eorum cuilibet, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum præsentes literas ubi, & quando opus erit, & quatenus pro parte eorum, quorum intererit, requisiti fuerint, solemniter publicantes, eorumque singulis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant per se, vel alium, seu alios auctoritate nostra, illas, & in eis contenta quæcumque firmiter observari. Contradictores quoslibet, & rebelles, & præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.15. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§.16. Volumus autem quod præsentium transumptis Notarii publici manu subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Forma publicationis, & sanctio pœnalis.

§.17. Quodque eædem præsentes in valvis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ, ut moris est publicentur, ac deinde quo ad supradictam prohibitionem emendi merces extra Statum Ecclesiasticum elapsis quatuor mensibus, quoad reliqua vero statim ab ipsa die publicationis hujusmodi, cunctos quos concernunt non minus afficiant, quam si eorum cuique personaliter intimatæ fuissent.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D.P. An.III. die 3. Martii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo tertio, octavo Idus Martii, Pontificatus nostri Anno III.

LXXIX.

Ex Regest. in Secret. Brevi.

Facultas XII. Congregationibus Regularibus, quæ a solutione Decimarum impositarum pro Bello contra Turcas fuerant exemptæ, augendi Montem Novennalem pro summa sexaginta millium scutorum in eamdem rem impendendorum.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

In maximis reddituum angustiis, sicut divinæ placitum est voluntati, constituti, & a gravissimis expensarum difficultatibus undique circumventi, opportuna quæque remedia excogitare, & congrua undecumque possumus, subsidia expetere compellimur.

Sex Decimas super Beneficiis Ecclesiasticis se imposuisse narrat pro Bello contra Turcas.

§.1. Sane nuper, ut opem aliquam charissimo in Christo filio nostro Rodulpho Romanorum Regi Illustri in Imperatorem electo, adversus Turcarum ex Hungariæ finibus erumpentium, impetus, afferre valeremus, quod certe aliter facere non poteramus, sex decimas a personis Ecclesiasticis, Beneficia Ecclesiastica, aut super eorum redditibus pensiones annuas obtinentibus, & percipientibus, intra biennium persolvendas, ac alias sub certis modo, & forma, tunc expressis, imposuimus, prout in nostris

Sed ab eis liberasse duodecim Congregationes Regulares, quæ sub Pio PP. V. ordinariũ subsidium subministraverant.

stris desuper confectis literis, continetur. Ab eisdem vero Decimis persolvendis, infrascriptas duodecim Regulares Congregationes exemptione, & libertate sibi alias a fe: re: Pio Papa V. Prædecessore nostro concessa, frui, & gaudere debere voluimus, & declaravimus, easque ab ipsarum Decimarum solutione, nominatim exemimus, & liberavimus.

Easdem vero Congregationes subsidium sexaginta millium scutorũ obtulisse.

§.2. Ipsæ tamen Congregationes urgentes necessitates nostras considerantes, ac opportunum aliquod subsidium Nobis præstare volentes, summam sexaginta millium scutorum monetæ, se Nobis, hoc anno præstaturas esse, obtulerunt, quam Nos oblationem gratam habuimus, ac vicissim, ne ipsæ Congregationes nimium inde dispendium, & damnum patiantur, providendum censuimus;

Quare Clemens ad ea paranda, iis facultatẽ concedit Montem Novennalem augendi;

§.3. Idcirco, cum a Ministris nostris Cameralibus, qui negotium cum earumdem Congregationum Procuratoribus diligenter consultarunt, relatum Nobis fuerit, Congregationes ipsas, quæ summam prædictam in promptu non haberent, absque alienatione aliquorum bonorum, nulla alia minus damnosa, & dispendiosa ratione, summam prædictam congerere posse, quam si Nos eis augendi Montem Novennalem, assignata ipsi Monti a dictis Congregationibus certa redditaum summa, quæ etiam tempore fel. rec. Pii Papæ V., ab ipsis fere persolvebatur, licentiam, atque facultatem tribueremus; Motu proprio, & ex certa scientia nostra, Congregationibus prædictis, Cassinensi nimirum, & Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, Lateranen. Canonicorum Regularium, sub Regula Sancti Augustini, Carthusianorum, Camaldulensi, Cœlestinorum, S. Salvatoris Bononien., etiam Canonicorum Regularium, Vallis Umbrosæ, Cruciferorum, & Sancti Georgii in Alga pariter Canonicorum Regularium, Cistercensium quoque Lombardiæ, ac S. Hieronymi, eorum Generalibus Procuratoribus, quamvis ad hoc speciale mandatum non habeant, ut dilecti filii Procurator Generalis Congregationis Cassinen., & Prior S. Petri ad Vincula, Ordinis S. Salvatoris, nomine omnium aliorum Procuratorum Generalium prædictorum, cum interventu dilecti filii nostri, & Cameræ Apostolicæ Thesaurarii Generalis, taxam aliquam inter se, pro cujusque ipsarum facultate, redditaum annuorum constituere, aut alias ratam partem redditaum, prout cuilibet ex Congregationibus prædictis minus incommodum, & damnosum esse, ac prout magis expedire judicaverint, assignare, seu pro illis, qui ad rationem septem pro centenario nunc etiam dicto Monti solvunt, ad sex, sicut alii, reducere, illamque summam de novo dicto Monti applicare, quæ sufficiens sit pro summa sexaginta millium scutorum, quam ab eis, hoc anno, recipi volumus, congerenda, factaque taxa hujusmodi, eamdem Monti prædicto Novennali ultra alias taxas, seu ratam redditaum dicti Montis, quas unaquæque dictarum Congregationum post reductionem ab eis, vigore literarum in forma Brevis fel. rec. Gregorii Papæ XIII., sub die 25. Januarii anni 1581., Pontificatus sui Anno Nono, concessarum, factam, solvere tenentur, assignare, applicare, & incorporare, ac super taxa, seu rata sic facienda, assignanda, & incorporanda, postquam, ut præfertur, assignata, & incorporata fuerit, totidem loca, quorum fructus ad rationem sex, prout antiquorum ejusdem Montis locorum fructus solvuntur, persolvantur, prædicto Monti addere, quot pro summa prædicta sexaginta millium scutorum, congerenda necessaria erunt, nec non eisdem omnibus Procuratoribus Generalibus, postquam per dictos duos taxa, & assignatio prædictæ factæ fuerint, tam super taxa inter ipsas Congregationes, pro rata, quamlibet suarum Congregationum respective tangente nominatim dictas Congregationes unusquisque Procurator Generalis, videlicet suam, etiamsi ab ea speciale mandatum in Capitulo Generali, aut alias, juxta Constitutiones ipsarum Congregationum factum non habeant, suaque bona, & redditus, ac proventus universa etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligare, & hypothecare nominatim possint, debeant, ac teneantur, quam super assignatione, & incorporatione illius, dicto Monti facienda, ipsiusque Montis aumento, nec non super summa prædicta sexaginta millium scutorum inde redigenda, Nobis in subventionem prædictam tradenda, & assignanda, unum, vel plura Instrumenta, cum conditionibus, renunciationibus, promissionibus, obligationibus, & in dicta ampliori forma Cameræ Apostolicæ pactis, decretis, cautelis, & clausulis quomodolibet necessariis, & opportunis celebrare, & alia quæcumque super his, etiam pro majori Montis prædicti, illiusque Collegii Montistarum, ac aliorum, qui pecunias suas in eodem Monte collocaverint, securitate, necessaria, & opportuna facere, & exequi.

Partemque unicuiqueMonasterio assignandi pro fructuũ solutione.

§.4. Ac ulterius ipsis modernis, & pro tempore futuris Congregationum prædictarum Procuratoribus generalibus, ut in earum quisque Congregationibus taxam, ut præfertur, statuendam, pro rata eas respective tangente, inter Monasteria, & Conventus earum dividere, & ab illis exigere, & Depositario dicti Montis quotannis, prout de antiqua taxa, seu rata fieri consuevit, consignare cum facultatibus, & auctoritatibus solitis, libere, & licite possint, & valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, plenam, amplam, liberam, & universam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur.

Instrumentaque super hac re cum Thesaurario Generali Cameræ Apostolicæ facienda rata habet, & confirmat.

§.5. Et nihilominus omnia, & singula præmissa, ac alia, eorum vigore, per dictas Congregationes, seu earum Procuratores prædictos, cum interventu dicti Thesaurarii generalis facienda, & Instrumenta desuper celebranda, cum omnibus in illis contentis, ex nunc, prout ex tunc, postquam

quam facta, & celebrata fuerint, auctoritate, & tenore præmissis, confirmamus, & approbamus, ac præsentium nostrarum Literarum munimine roboramus, omnesque, & singulos, tam juris, quam facti, ac etiam solemnitatum forsan substantialium quomodolibet omissarum, si qui intervenerint in eisdem, præcipue vero defectus mandatorum specialium, ad præmissa facienda requisitorum, Motu, & scientia similibus, pari auctoritate, & tenore supplemus, eaque omnia, & singula valida, firma, & efficacia fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere debere, ac per omnes, & singulas Congregationes prædictas, perinde ac si ipsi Procuratores illas, cum speciali earum mandato, obligassent, ac alios omnes, ad quos spectabit, firmiter observanda esse.

Sicque in singulis Tribunalibus judicandum esse jubet.

§.6. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ipsius Cameræ Apostolicæ Præsides, Clericos, ac S. R. E. Camerarium, Thesaurariumque prædictum, & alios ipsius Cameræ Ministros, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritumque, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Loca noviter erigenda, & jam erecta unum Montem constituere declarat.

§.7. Præterea, pro majori Montis prædicti, illiusque Collegii Montistarum, nec non eorum, qui pecunias suas in dicto Monte collocabunt, cautela, & securitate, ex nunc pariter, prout ex tunc, postquam dictus Mons, vigore præsentium, ad quamlibet Locorum quantitatem auctus fuerit, quod tam antiqua, quam nova Loca augenda hujusmodi, unum, idemque Montis corpus, ac ultimorum Locorum Emptores cum antiquis Montistis unum, & idem Collegium, absque aliqua prorsus ratione prioritatis, seu posterioritatis differentia constituant, ac posteriora Loca, illorumque Emptores omnibus, & singulis gratiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, facultatibus, & privilegiis, quibus antiquiora Loca, illorumque Possessores, juxta dicti Montis erectionis formam, utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum, pariformiter, & æque principaliter uti, potiri, & gaudere possint, valeant, & debeant in omnibus, & per omnia, absque aliqua similiter differentia, statuimus, & ordinamus.

Depositarium eligit, itaut pecuniæ in subsidium pro Bello contra Turcas dumtaxat impendantur.

§.8. Volumusque etiam, eisdemque Procuratoribus generalibus, seu duobus ab ipsis Procuratoribus deputatis dictarum Congregationum, concedimus, ut loca prædicta Montis, vigore præsentium, augenda, cum interventu dicti Thesaurarii generalis, cuicumque Mercatori, seu aliis personis meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conveniendo, vendere, & alienare, pretiumque inde redigendum penes dilectum filium Joannem Baptistam Ubertinum Depositarium nostrum generalem, seorsum ab aliis nostris pecuniis, deponere, itaut inde, nisi pro præstanda dicto Rodulpho Imperatori electo destinata ope, vel casu, quo bellum, antequam dictæ pecuniæ in usum præfatum convertantur, cessaret, ad effectum restituendi ipsis Congregationibus pro redemptione dicti Montis, percipi minime valeant, nec in alios quoscumque, quam in prædictos usus, converti, ullatenus possint, libere similiter, ac licite possint, etiam opportunam ad hoc quoque illis facultatem impartimur.

Clausulæ.

§.9. Decernentes præsentes Literas ullo unquam tempore, etiam ex eo, quod prædictæ Congregationes præmissis expresse, ac nominatim non consenserint, aut alias quomodolibet de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, invalidari, infringi, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut sub ullis revocationibus, suspensionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi minime posse, nisi de earumdem præsentium toto tenore specialis, & ad verbum expressa mentio facta fuerit: sicque per quoscumque pariter supradictos, aut alios Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, sublata iis similiter, & cuilibet eorum quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores designat.

§.10. Quocirca dilectis filiis nostris, & S.R.E. Camerario, ac Thesaurario generali prædictis, nec non Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alios, ubi, quando, ac quoties opus fuerit, præsentes Literas, & in eis contenta quæcumque, solemniter publicantes, ac in præmissis omnibus, & singulis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra, omnia, & singula in præsentibus expressa, ac illarum vigore, facienda quæcumque ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectare poterit, inviolabiliter observari. Contradictores quoslibet per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria tollit.

§.11. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, præsertim fe: re: Symmachi, Pauli II., Pauli IV., Pii V., ac aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, ac Gregorii XIII. super reductione dicti Montis Novennalis, ac quibuslibet obligationibus de redimendo infra certum tempus prædictum Montem ab ipsis Congregationibus, aut quacumque ipsarum factis,

factis, earumdem quoque Congregationum, & cujuslibet earum, Monasteriorumque singularium statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis ipsis Congregationibus, & Monasteriis in contrarium præmissorum quomodolibet, ac sub quibusvis verborum formis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro sufficienti eorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso, & forma in illis tradita, observata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, ad effectum præmissorum, specialiter, expresse, ac latissime derogamus, ac derogatum esse volumus, ac omnibus illis, quæ in erectione dicti Montis Novennalis concessum est, non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 5. Aprilis 1594. An.III.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris die 5. Aprilis 1594., Pontificatus nostri Anno III.

Sequitur Confirmatio Instrumenti ab iisdem Congregationibus initi cum Rev. Camera Apostolica pro augmento Montis Novennalis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Ea recenset, quæ in super relata Constitutione continentur.

§.1. CUM nuper Congregationibus Regularibus infrascriptis, videlicet Cassinen., & Montis Oliveti, Ordinis S.Benedicti, Lateranen. Canonicorum Regularium, sub Regula S.Augustini, Carthusianorum, Camaldulen., Cœlestinorum, Sancti Salvatoris Bononien., etiam Canonicorum Regularium; Vallis Umbrosæ, Cruciferorum, & S.Georgii in Alga, pariter Canonicorum Regularium, & Cisterciensium Lombardiæ, ac S. Hieronymi, & pro eis Procuratori Generali dictæ Congregationis Cassinen., & Priori S. Petri ad Vincula Urbis nomine omnium præfatarum Congregationum, ut summam scutorum sexaginta millium, quam ipsæ Congregationes Nobis ad belli sumptus, & opem chairssimo in Christo filio nostro Rodulpho Romanorum Regi Illustri in Imperatorem electo adversus Turcarum impetus in Pannoniæ fines irrumpentium, ferendam, tradere, & contribuere velle obtulerunt, facilius colligere, & comparare valeant, Montem Novennalem nuncupatum, augendi eidemque taxam aliquam inter se ex annuis cujusque redditibus, cum interventu tamen dilecti filii Thesaurarii nostri generalis, constituendi, & assignandi, ac fructus Montis præfati ad sex tantum pro quolibet loco reducendi, & super hujusmodi taxa tot loca ejusdem Montis ad rationem scutorum sex annuorum pro quolibet loco exigendi, & addendi, quot pro summa præfata congerenda opus esse compererint, dictaque loca sic addita cuicumque Mercatori, seu aliis personis, meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos, cum interventu ejusdem nostri Thesaurarii conveniendo, & concordando, vendendi, & alienandi, dictumque pretium exinde percipien., penes dilectum filium Jo: Baptistam Ubertinum nostrarum, & Cameræ Apostolicæ pecuniarum Depositarium generalem, ad effectum præfatum deponendi, plenam, liberam, & amplam facultatem dederimus, & concesserimus, prout in nostris sub Annulo Piscatoris die 5. Aprilis proxime præteriti expeditis literis latius continetur, quarum tenor est qui sequitur, videlicet: Clemens Papa VIII. Ad futuram rei memoriam. In maximis redditiuum angustiis, sicut divinæ placitum est voluntati, constituti, & gravissimis &c. *pro ut supra*.

Aucto itaque Novennali Monte, venditisque superadditis partibus XII. Congregationes Regulares sequens Instrumentum confecere.

§.2. Quarum literarum vigore, sicut accepimus, dilecti filii Basilius de Istria Procurator substitutus præfatæ Congregationis Cassinen., loco Procuratoris generalis absentis, ac Ambrosius Morandus Bononiensis, Prior S. Petri ad Vincula Urbis, etiam a præfatis omnibus Congregationibus ad id deputati, & constituti, cum interventu etiam nostri Thesaurarii Generalis super redditibus, & bonis cujusque dictarum Congregationum quamdam taxam scutorum trium millium centum quinquaginta novem, & bol.60. monetæ constituerunt, & inter se pro rata distribuerunt, illamque Monti præfato applicarunt, & assignarunt, fructusque dicti Montis ad annua scuta sex tantum pro quolibet loco reduxerunt, & limitarunt, ac super taxa, & summa prædicta, loca quingenta viginti sex, cum tribus quintis partibus alterius loci dicto Monti addiderunt, & univerunt, eidemque Monti sic addito, & unito, seu illius Depositario dictam summam pro rata unamquamque dictarum Congregationum tangente, de bimestri in bimestre anticipate, ultra summas, quas prius solvebant, a die prima dicti mensis Maii incipien., & sic deinceps in futurum continuando, hic Romæ in moneta argentea, libere solvere promiserunt, dictaque loca quingenta viginti sex, cum tribus quintis partibus alterius loci, dilectis filiis Laurentio Gavotto, & Sebastiano Marretto Civibus Savonensibus vendiderunt, pretio scutorum centum quatuordecim monetæ pro quolibet loco, & sic in totum scutorum sexaginta millium viginti quatuor monetæ per eos quibusdam modis, & temporibus solven. in manibus præfati Ioannis Baptistæ Ubertini nostri Depositarii generalis, & cum pactis, conditionibus, & Capitulis in Instrumento die 5. præsentis mensis Maii in Actis dilecti filii Lutii Calderini Cameræ Apostolicæ Notarii, celebrato latius contentis, cujus Instrumenti tenor talis est, videlicet.

In

In Nomine Domini. Amen.

Tenor Instrumenti.

Cum nuper Sanctissimus D.N. Clemens Papa VIII. Congregationibus Regularibus infrascriptis, videlicet Cassinen., & Montis Oliveti, Ordinis S.Benedicti, Lateranen. Canonicorum Regularium sub Regula S. Augustini, Carthusianorum, Camaldulen., Cœlestinorum, S. Salvatoris Bononien., etiam Canonicorum Regularium, Vallis Umbrosæ, Cruciferorum, & S. Georgii in Alga pariter Canonicorum Regularium, & Cistercensium Lombardiæ, ac S. Hieronymi, & pro eis Procuratori Generali dictæ Congregationis Cassinen., & Priori S. Petri ad Vincula Urbis nomine omnium præfatarum Congregationum, ut summam scutorum sexaginta millium, quam ipsæ Congregationes eidem Sanctissimo D. N. ad belli sumptus, & opem Romanorum Imperatori adversus Turcarum impetus in Pannoniæ fines irrumpentium ferendam, tradere, & contribuere velle obtulerunt, facilius, & commodius comparare valeant, Montem Novennalem nuncupatum (quod quidem nulla alia minus dispendiosa, ac magis expedita ratio se se offert) augere, eidemque taxam aliquam inter se, pro cujusquam ipsarum facultate redditiuum annuorum, cum interventu tamen Reverendissimi Domini Thesaurarii generalis, constituere, & assignare, seu fructus Montis præfati ad sex tantum pro quolibet loco reducere, & super taxa, seu rata sic constituenda, & assignanda, tot loca ejusdem Montis ad rationem scutorum sex annuorum pro quolibet, erigere, & addere, quot pro summa præfata congerenda sufficiant, dictaque loca sic addita cuicumque Mercatori, seu illis personis meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos, cum interventu ejusdem Reverendissimi Domini Thesaurarii conveniendo, & concordando, vendere, & alienare, dictumque pretium exinde percipiendum penes Magnificum D. Jo: Baptistam Ubertinum Sanctissimi D. N. Papæ, & Cameræ Apostolicæ pecuniarum Depositarium Generalem, ad effectum prædictum, & in computum seorsim ab aliis rationibus Cameræ deponere libere, & licite valeant, plenam, liberam, & amplam facultatem concessit, & alias, prout in ejusdem in forma Brevis sub Annulo Piscatoris die quinta Aprilis 1594. Anno Tertio expeditis literis latius continetur, tenoris infrascripti videlicet: *Hic refertur de verbo ad verbum prælaudata Clementis Constitutio*.

Volentes modo Rev. PP. Basilius de Istria Procurator substitutus loco Reverendissimi Don Julii de Cremona Procuratoris generalis supradictæ Congregationis Cassinensis absentis, de qua substitutione constare asseruit sub Rogitu D. Torquati de Floravantibus cujus Fidem, seu Instrumentum exhibere promisit in Actis mei &c. infra triduum, & Reverendissimus Don Ambrosius Morandus Bononiensis, Prior S. Petri ad Vincula Urbis, Congregationis Sancti Salvatoris Bononiensis, tam vigore facultatis eis a Sanctissimo D. N. per dictas Literas attributæ, quam Mandati Procuræ per Congregationes prædictas, seu illarum Procuratores generales facti, per D. Joannem Gugnettum Illustrissimi Almæ Urbis Vicarii Notarium sub die 15. Mensis Aprilis proxime præteriti rogat. Quod exhibuerunt, tenoris &c. Ideo Anno a Nativitate D. N. Jesu Christi millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, Indictione septima, die vero quinta mensis Maii, Pontificatus ejusdem Sanctissimi D. N. Clementis, divina providentia Papæ VIII. Anno III. coram Illustrissimo, & Reverendissimo D. Bartholomæo Cesio Suæ Sanctitatis, & Cameræ Apostolicæ Thesaurario Generali, & in mei Cameræ Apostolicæ Notarii, testiumque infrascriptorum, ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum præsentia personaliter constituti, præfati RR. PP. D. Julius de Cremona, & D. Ambrosius Morandus Procuratores, ac vice, & nomine dictarum Congregationum declarantes, in primis, & ante omnia, se habere certam, & indubitatam scientiam, & notitiam de licentia, & facultate sibi in præinsertis Literis concessa, deque omnibus, & singulis in eis contentis, dictamque licentiam, & facultatem acceptantes, illaque utentes, & uti volentes, ac taxa, contributione, & portione, quam unaquæque dictarum Congregationum dicto Monti solvebat, prout asseruerunt, visis, & consideratis, reducto, & æstimato valore scutorum auri in auro a juliis undecim cum dimidio, prout aliquæ ex eis prius solvebant ad julios duodecim, & addito illo pluri infrascriptæ taxæ, & factis computis, adhibitis etiam Peritis Calculatoribus, & Ratiocinatoribus, omnibusque mature discussis, vigore dictarum facultatum, ac alias omni meliori modo &c. & super omnibus, & singulis cujuscumque dictarum Congregationum bonis, juribus, & redditibus, summam, seu taxam infrascriptam inter eas, ut infra distribuen., & assignan., constituerunt, ac imposuerunt, videlicet Cassinen. scutorum nongentorum sexaginta quinque monetæ de juliis decem pro quolibet scuto, Carthusien. scutorum sexcentorum sexaginta octo, bol.48., Lateranen. scutorum quadringentorum octuaginta duorum, bol.90. Montis Oliveti scutorum quingentorum duodecim, bol.5., S. Salvatoris scutorum centum quadraginta trium, bol.57., Vallisumbrosæ scutorum octuaginta octo, & bol.4., Cistercien. Lombardiæ scutorum viginti septem, S.Hieronymi scutorum viginti septem, S. Georgii in Alga scutorum undecim, Cruciferorum scutorum quinque, bol.10. similium, ultra summas, quas prius dicto Monti solvebant, quibus quidem, additis scutis quadraginta tribus, bol.35. pro reductione infrascripta Priorum Locorum a scutis 6., & bol.3. pro quolibet loco ad scuta sex tantum, & scutis undecim, quæ superant ex fructibus dictorum priorum locorum, constituunt summam scutorum trium millium centum quinquaginta novem, bol.60. monetæ,

netæ, quam quidem Monti Novennali præfato applicarunt, appropriarunt, & assignarunt, dictique Montis, ac illius priorum, & antiquiorum locorum fructus a dictis scutis sex, & bol.3., seu quacumque alia summa ad annua scuta sex tantum reduxerunt, & super dicta bona, & summa, ut præmittitur, dicto Monti constituta, aucta, & assignata, alia loca quingenta viginti sex, cum tribus quintis partibus alterius loci fecerunt, crearunt, & erexerunt, illaque Monti Novennali prædicto addiderunt, univerunt, & incorporarunt, ipsumque Montem Novennalem ad dicta loca, seu portiones quingentas viginti sex cum tribus quintis partibus alterius loci extenderunt, & auxerunt, ita ut tam antiqua, & priora, quam nova, & nunc addita loca unum, idemque Montis Corpus, & Collegium absque aliqua prorsus etiam ratione prioritatis, seu posterioritatis differentia constituant, & efficiant, dictorumque additorum locorum Emptores omnibus, & singulis gratiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, juribus, & privilegiis, quibus antiquiora loca, illorumque Emptores, & Possessores, juxta dicti Montis erectionis formam utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum, pariformiter, & æque principaliter uti, potiri, & gaudere possint, valeant, & debeant in omnibus, & per omnia, perinde ac si loca omnia præfata insimul ab initio, & in primæva dicti Montis erectione creata, & instituta fuissent, dictoque Monti sic addito, extenso, & aucto, ac illius Depositario, Procuratores præfati, quibus supra nominibus summas prædictas pro rata, & portione unamquamque dictarum Congregationum respective tangente, ultra summas, quas prius unaquæque solvebat, solvere promiserunt de bimestri in bimestre anticipate a die prima præsentis mensis Maii incipiendo, & sic deinceps in futurum continuando hic Romæ libere &c. in moneta argentea, ita ut a die prima Maii in futurum quælibet ex dictis Congregationibus pro fructibus dicti Montis solvat infrascriptas summas, videlicet:

Cassinen.	sc.	4768. 40.
Carthusien.	sc.	3299. 30.
Lateranen.	sc.	2384. 66.
Montis Oliveti	sc.	515. 84.
Camaldulen.	sc.	161. 5.
S. Salvatoris	sc.	143. 57.
Vallis Umbrosæ	sc.	88.
Cistercien. Lombardiæ	sc.	27.
S. Hieronymi	sc.	27.
S. Georgii in Alga	sc.	181. 72.
Cœlestin.	sc.	158. 87.
Cruciferorum	sc.	72. 95.
	sc.	11826.

Ad quas quidem summas, ut præmittitur de bimestri in bimestre anticipate, & respective solven. omnes dictas Congregationes, omniaque illarum bona, jura, redditus, & introitus ad favorem dicti Montis, & illius Creditorum, licet absentium, me Notario pro illis, ac omnibus, quorum interest &c. acceptan., & stipulan., obligarunt, & hypothecarunt, dictumque Montem, ac illius Collegium, & Creditores in omne jus, locum, & privilegium quoad summas prædictas respective posuerunt, & subrogarunt, omniaque alia in dictis literis contenta, quæ hic pro sigillatim repetitis habeantur, & sint, eisque incumbentia, & per eos adimplenda perpetuo inviolabiliter adimplere, & observare promiserunt. Et ulterius pro hujusmodi negotii expeditione, & exequutione, asserentes dicti RR.Patres se omnem diligentiam adhibuisse de, & super venditione, & alienatione dicti Montis facien. ad effectum quamprimum illius pretium consequendi, & intentioni Suæ Sanctitatis satisfaciendi, & neminem adhuc reperisse, qui meliorem conditionem faciat, quam Illustres DD. Laurentius Gavottus, & Sebastianus Marrettus Nobiles Savonenses, Mercatores Romæ Negotiantes, qui totum dictum Montem additum empturos, & pretium infrascriptum se soluturos obtulerunt; Re igitur cum Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Thesaurario Generali prædicto communicata, & ab eo approbata, eisdem Dominis Laurentio, & Sebastiano omnia dicta loca, ut præfertur addita vendere, & concedere deliberarunt.

Propterea coram eodem Illustrissimo, & Reverendissimo Domino Thesaurario, meque &c. iidem Procuratores nominibus prædictis, & vigore dictarum facultatum, ac alias omni meliori modo &c. sponte &c. dicta loca quingenta viginti sex cum tribus quintis partibus alterius loci Montis Novennalis præfati, ut præmittitur addita, & unita cum annuis fructibus, & redditibus scutorum sex pro quolibet loco a dicta die prima mensis Maii incipiendo cum omnibus juribus, & privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, & gratiis, nec non assignationibus supradictis, quæ hic pro repetitis haberi voluerunt, vendiderunt, dederunt, & cesserunt, ac libere, & omnino transtulerunt eisdem Illustribus DD.Laurentio Gavotto, & Sebastiano Marretto præsentibus pro se ipsis, eorumque hæredibus, & successoribus, ac omnibus, & singulis, quibus ipsi vendiderunt, una mecum Notario &c. pro omnibus, quorum interest &c. respective cum conditionibus infrascriptis stipulan. & acceptan., & ex causa hujusmodi venditionis cesserunt omnia jura &c. dictis Congregationibus, & earum cuilibet respective de, & super dictis fructibus, & redditibus prædictis, respective summis quomodolibet competen. &c., nullo jure &c. ad haben. &c. Ponentes &c. dantes &c. & donec &c. constituerunt &c.

Et hanc venditionem &c. fecerunt, & facere declararunt pretio, & nomine veri, & justi pretii scutorum centum, & quatuordecim pro quolibet loco, & sic in totum scutorum sexaginta millium, triginta dua, & bol.40. monetæ.

Quæ quidem scuta sexaginta millia, triginta duo, & bol.40. Emptores præfati solvere promiserunt dictis RR. DD. Venditoribus, & pro eis Illustri D. Jo: Baptistæ Ubertino SSmi D. N., & Cameræ pecuniarum Depositario Generali, & pro dicta summa recipienda Depositario ab eodem SSmo D. N. specialiter Deputato, hoc modo, videlicet, scuta triginta millia, quæ per totum diem septimum præsentis mensis Maii ponere promiserunt in Banco dicti Domini Depositarii, ad creditum tamen ipsorum DD. Emptorum, ut supra, persolven., statim sequuta confirmatione Sanctissimi Domini Nostri Papæ præsentis Instrumenti, per Breve Suæ Sanctitatis, dictoque Brevi expedito, & eisdem DD. Emptoribus consignato, residuum vero per totum mensem Junii proxime venturi, prout dicti DD. Gavottus, & Marrettus solvere promiserunt, & quilibet eorum in solidum promisit.

His tamen pactis, & conditionibus adjectis, videlicet, quod Emptores prædicti, vel eorum hæredes, & successores ad probandum, quod pecuniæ per eos, occasione dicti pretii solvendæ, seu deponendæ in usum, & effectum præfatum, seu alias in earumdem Congregationum utilitatem conversæ fuerint, minime teneantur, nec ad id in judicio, vel extra compelli possint, nec probatio contraria eis ullo umquam tempore obstare valeat: ita, quod Depositaria dicti Montis sic additi, & uniti, una cum Depositaria dictorum priorum ejusdem Montis Locorum unita, aucta, & incorporata, una, & eadem sit, & esse intelligatur, & ad dictos DD. Emptores ex causa, & titulo hujus venditionis, spectet, & pertineat, idemque Secretarius, & Computista literas patentes, ac notulam, seu listam omnium Creditorum, & Montistarum, tam priorum, quam novorum indifferenter cum solitis emolumentis expediant, & respective faciant, prout hactenus facere, & expedire consueverunt. Item, quod Congregationes prædictæ nullo unquam tempore possint hujusmodi solutiones recusare, seu quovis modo, & ex quavis causa differre, etiam sub prætextu, quod in computis distributionis, dictæ taxæ, seu alias quomodolibet gravatæ reperirentur, sed omnino, & præcise ad dictas solutiones modis, ac temporibus supradictis dicto Monti, ac illius Depositario facien., teneantur, & obligatæ sint.

Item in eventum, in quem Congregationes prædictæ dictum Montem sic additum redimere vellent, sponte, vel alias quovis modo, & etiam ex ordine, & mandato Principis, aut aliorum Superiorum, teneantur solvere, & restituere dictum pretium ad eamdem restitutionem scutorum centum quatuordecim pro quolibet loco, quo ipsi ita vendiderunt, sive dicta loca, tempore redemptionis, plus, seu minus valeant, seu venderentur.

Itemque dicti RR. PP. Procuratores nominibus præfatis teneantur hujusmodi venditionem, ac Montis additionem, & taxæ prædictæ distributionem, & assignationem, omniaque alia in præsenti Instrumento contenta, ad majorem dicti Montis, & Emptorum præfatorum cautelam, & securitatem, confirmari, & approbari facere per Breve SSmi D. N. cum omnibus clausulis, & cautelis necessariis, & opportunis, dictumque Breve expediri facere dictarum Congregationum sumptibus, illudque sic expeditum, una cum Instrumento publico præsentis additionis, & venditionis, earum similiter expensis dictis DD. Emptoribus tradere, & consignare, ipsique DD. Emptores ante dicti Brevis expeditionem, & consignationem ad aliquid ex causa dicti pretii solven. minime teneantur, nec cogi possint.

Promittentes dicti RR. Patres, quibus supra nominibus, hujusmodi venditionem esse, & semper fore bonam, ac bene, & valide factam, illamque, & omnia, & singula in præsenti Instrumento contenta habere rata &c., & contra non facere &c. alias &c. de quibus &c. absque &c. pro quibus &c. dicti RR. PP. dictas Congregationes, & earum singulas, earumque, & cujuscumque ipsarum bona &c. introitus &c. dicti vero DD. Emptores sese ipsos &c. eorumque hæredes &c., & bona &c. in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis clausulis &c., citra &c. obligarunt &c. renunciarunt cuicumque appellationi, & tactis pectoribus &c., & scripturis &c., respective jurarunt, super quibus &c. Actum Romæ in ædibus solitis dicti Rmi D. Thesaurarii, præsentibus ibidem DD. Hermete Caballetto Cameræ Apostolicæ, & dicti Montis Ratiocinatore, & Fantino Rentio etiam ejusdem Cameræ Apostolicæ Ratiocinatore Testibus &c.

§.3. Nos itaque volentes prædicta omnia, quæ de mandato, scientia, & ordine nostris processerunt, & gesta sunt, perpetuo inviolabiliter servari, & ut firma, & immutabilia permaneant, tam pro dictarum Congregationum, quam Montis præfati, & illius Emptorum, & Creditorum securitate statuere, & providere, motu simili, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, præinsertum Instrumentum, omniaque, & singula in eo contenta, juxta illius formam, & tenorem, in omnibus, & per omnia approbamus, & confirmamus, illisque Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, supplentes omnes, & singulos tam juris, quam facti, & solemnitatum quarumlibet necessariarum, etiam ex forma, & tenore quarumcumque literarum Apostolicarum, vel aliarum, & similia Instrumenta annullantium, ac etiam mandati, seu facultatis dictorũ Procuratorum, ac consensus omnium illorum, qui in præmissis forsan consentire debuissent defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, ita ut a nullo unquam impugnari valeant, etiam sub prætextu, quod dicti Procuratores non haberent hujusmodi facultatem, seu formam præinsertarum literarum nostrarum in aliquo variaverit, seu forma in eis tradita mini-

Hujusmodi Instrumẽtum confirmat Clemens.

minime servata fuerit, vel ex eo, quod priores Montistæ, seu alii, quorum interest, vocati non fuerint, sed ea omnia inconcussa firmitate subsistere, & inviolabiliter, ac præcise servari debere; & nihilominus ad majorem cautelam taxam prædictam scutorum trium millium centum quinquaginta novem bol. 60. super bonis, & redditibus cujusque dictarum Congregationum, prout in præinserto Instrumento continetur, imponimus, & constituimus, & ab aliis dictarum Congregationum bonis, & redditibus sejungimus, & separamus, dictoque Monti applicamus, & assignamus, illique per dictas Congregationes, modo, loco, & terminis præmissis, omnino, & cum effectu persolvi mandamus, ac illius fructus ad annua scuta sex tantum pro quolibet loco reducimus, & super eadem taxa dicta Loca quingenta viginti sex cum tribus quintis partibus alterius loci ad dictam rationem scutorum sex annuorum pro quolibet loco erigimus, & instituimus, & cum aliis dicti Montis prioribus locis unimus, addimus, confundimus, & incorporamus, ita ut inter eos omnis differentia, omneque discrimen penitus, & omnino tollatur, præterquam in casu infrascriptæ redemptionis, dictaque loca quingenta viginti sex cum tribus quintis partibus alterius loci eisdem Laurentio Gavotto, & Sebastiano Marretto vendimus, & transferimus pretio dictorum scutorum centum quatuordecim monetæ pro quolibet loco, per eos modis, & temporibus in eodem Instrumento contentis solven., ita ut ex nunc dicti Emptores eadem Loca Montis cuicumque alteri personæ in una, seu pluribus vicibus vendere, & resignare, deque illis ad eorum libitum disponere, libere, & licite valeant: statuentes, dictos Emptores, omnesque alios jus, & causam ab eis habentes, & habituros ad probandum, seu verificandum, in quam causam pretium dicti Montis ab eis solutum conversum fuerit, nullo unquam tempore teneri, aut obligatos esse: Ac Depositariam dicti Montis cum additione præfata unam, eamdemque remanere, & ad eosdem emptores, ex causa dictæ venditionis, spectare, & pertinere; eosdemque Secretarium, & Computistam dicti Montis literas patentes, & listam Creditorum, & Montistarum cum solitis emolumentis conficere, & expedire debere. Et in omnem casum, & eventum redemptionis, & extinctionis dicti Montis sic, ut præmittitur, additi, tam si sponte fiat a dictis Congregationibus, quam etiam ex ordine, & mandato nostris, vel successorum nostrorum, pretium illius ad eamdem rationem scutorum centum quatuordecim pro quolibet loco solvi, & restitui debere, & propterea in quibuscumque literis patentibus dictorum locorum additorum expedien. mentionem fieri volumus, & mandamus, quod sunt de locis nunc additis, ad effectum, ut dicta redemptione, vel extinctione occurrente, restituatur pretium dictorum locorum ad eamdem rationem scutorum centum quatuordecim pro quolibet loco, & quoad reliqua cesset omnis differentia, ac in omnibus, & per omnia prioribus locis, ut præmittitur, æquiparentur, dictasque Congregationes nullo umquam tempore solutiones prædictas per eas debitas recusare, seu quovis modo retardare, aut differre posse, etiam sub prætextu, quod in computis dictæ taxæ, ac illius distributionis, seu alias quomodolibet gravatæ fuerint, sed omnino, & præcise ad dictas solutiones, modis, & temporibus supradictis, Depositario Montis faciendas teneri, & obligatas esse.

§.4. Præsentesque nostras de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quovis defectu notari, argui, vel impugnari, aut revocari, restringi, vel limitari nullatenus posse, & si secus fiat, quoties id fiet, toties illas in pristinum restitutas, & plenarie reintegratas, validasque, & efficaces, perinde acsi consistorialiter, & de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu emanassent, perpetuo fore, & esse, ac censeri, vimque validi contractus inter Nos, & Sedem præfatam, & dictos Montis Emptores, & alios ab eis causam habentes, & habituros initi habere, easque ad omnia, & singula præmissa plene proban. omnino sufficere, nec ad id alterius probationis adminiculum requiri, dictumque Montem, & Collegium, ac illius Depositarium in pacifica, & quieta dictarum pecuniarum, & summarum per unamquamque dictarum Congregationum, ut præmittitur, debitarum, & assignatarum, modis, ac temporibus, percipiendi, exigendi, & consequendi, ac jurium, & privilegiorum præfatorum possessione, dicto Monte durante, manutenendos, & conservandos esse, ac desuper numquam molestari debere; sicque & non alias per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. *Clausulæ ad perpetuã hujusce confirmationis firmitatem.*

§.5. Non obstantibus omnibus, quæ in singulis Prædecessorum nostrorum super erectione, ac reductione dicti Montis Novennalis, ac præinsertis nostris literis, voluerunt, ac Nos respective voluimus non obstare, quæ hic sigillatim pro repetitis habeantur; quibus omnibus specialiter, & expresse derogamus, nec non aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & Cancellariæ nostræ regulis, etiam de non tollendo jus quæsitum, cæterisque contrariis quibuscumque. *Contraria tollit.*

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris die 22. Maii 1594. Pontificatus nostri Anno III. *Dat. die 22. Maii 1594. An. III.*

Tur-

LXXX.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Vicarius Turritani Archiepiscopi deputatur Commissarius Apostolicus ad recipiendas rationes ab Œconomis Ecclesiarum Sardiniæ super spoliis Archiepiscoporum, & Episcoporum, fructuumque Ecclesiarum vacantium.

Dilecto filio Vicario Venerabilis Fratris Archiepiscopi Turritan., in spiritualibus Generali.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte Filii Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

DEcet Romanum Pontificem, quandocumque ea, quæ per Prædecessores suos piis usibus applicata fuere, secus atque destinata sunt, conversa fuisse comperit, de opportunæ provisionis remedio providere, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Pius V. spolia Archiepiscoporum, & Episcoporum Sardiniæ, fructusque Ecclesiarum vacantium applicavit reparationi ipsarum Ecclesiarum, & Sacrarum Suppellectiliū comparationi

§.1. Alias siquidem fe. re. Pio Papæ V. Prædecessori nostro exposito pro parte charissimi in Christo filii nostri, tunc sui, Philippi Hispaniarum Regis Catholici, quod cum Sedes Apostolica numquam percepisset, nec percipere consuevisset spolia Archiepiscoporum, & Episcoporum in Insula Sardiniæ Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias obtinentium, nec minus fructus, redditus, & proventus Ecclesiarum hujusmodi, illarum vacatione durante, decurrentes, sed spolia, & fructus hujusmodi ipsorum Archiepiscoporum, & Episcoporum in dictis Ecclesiis Successores, ex privilegiis, & Indultis Apostolicis, semper percepissent, & levassent, ac percipere, & levare pacifice, & quiete consuevissent, & cum Ecclesiæ hujusmodi pro earum Fabricis, ac ornamentis, & paramentis pro divino cultu necessariis, nullos haberent redditus, verisimiliter, ac pro certo credendum erat, privilegia, & indulta prædicta ea ratione per Romanos Pontifices concessa fuisse, ut ipsi Archiepiscopi, & Episcopi, Ecclesias prædictas ex pecuniis provenientibus ex spoliis, & fructibus prædictis reparare, instaurare, & manutenere, & conservare, nec non ornamenta, & paramenta hujusmodi in eisdem Ecclesiis habere deberent, & tenerentur; nihilominus a multo, & fere immemorabili tempore citra, ipsi Archiepiscopi, & Episcopi, quamvis spolia, & fructus hujusmodi exegissent, & percepissent, illa in eorum commodum, & utilitatem, & proprios usus converterant, negligendo, & omittendo Ecclesias prædictas, & earum ædificia, ac structuras instaurare, reficere, & reparare, ornamentaque, & paramenta hujusmodi habere, ex qua avaritia, & negligentia Ecclesias prædictas ruinas in eorum ædificiis fere in totum minari, ornamentisque, & ædificiis hujusmodi carere contigerat; idem Pius Prædecessor, supplicationibus ejusdem Philippi, qui etiam Sardiniæ Rex existit, ea in parte sibi humiliter porrectis, inclinatus, spolia Archiepiscoporum, & Episcoporum prædictorum in dicta Insula, & extra eam, non tamen in Italia decedentium, fructusque, redditus, & proventus Ecclesiarum prædictarum, illarum vacatione durante, ab Episcopis, & Archiepiscopis, quos in Ecclesiis hujusmodi, ut præfertur, vacantibus pro tempore, succedere contigisset, auctoritate Apostolica perpetuo abdicavit, & separavit, illasque dictis Ecclesiis, pro illarum fabrica, structura, reparatione, & conservatione, ac etiam ornamentorum, & paramentorum emptione, & manutentione, etiam perpetuo applicavit, & appropriavit: & insuper, ut præmissa suum debitum consequi possent effectum, dilectis filiis singulis Capitulis singularum Ecclesiarum prædictarum, illarumque personis per dictum Philippum Regem, ejusque Successores eligen., ut spolia, & fructus hujusmodi percipere, exigere, & recuperare possent, & valerent, illaque in restaurationem, recuperationem, & manutentionem, emptionem, & conservationem prædictas, convertere, ipsasque Ecclesias instaurare, reparare, & conservare, ornamentaque, & paramenta prædicta emere, & manutenere deberent, & tenerentur, perpetuo concessit, & indulsit, ac commisit, & mandavit: ipsisque Archiepiscopis, & Episcopis, ne in spoliis, ac fructibus, redditibus, & proventibus hujusmodi se in aliquo intromitterent, aut intromittere auderent, quinimo illa per Capitula, & personas hujusmodi percipi, exigi, & recuperari, & ut præfertur, converti promitterent, sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis eo ipso incurrendis, inhibuit, ac præcepit, & mandavit, prout in ipsius Pii Prædecessoris literis in forma Brevis, sub Datum die 8. Februarii 1569., Pontificatus sui Anno II. expeditis, latius continetur.

Sed cum Ecclesiarum œconomi ea sibi propria fecerint;

§.2. Cum autem, sicut Nobis nuper innotuit, Capitula Ecclesiarum tam Metropolitanarum, quam Cathedralium, seu Œconomi, aut aliæ personæ ad perceptionem spoliorum Archiepiscoporum, & Episcoporum pro tempore defunctorum, ac fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiarum hujusmodi pro tempore vacantium, vigore dictarum Pii Prædecessoris literarum deputati, spolia quidem, ac fructus, redditus, & proventus hujusmodi perceperint, & exegerint, eos tamen, non in reparationem Ecclesiarum, ac ornamentorum, & paramentorum emptionem, ut Pii Prædecessoris mens fuit, sed in proprios eorum usus converterint. Nos piam, tam Philippi Regis, quam Pii Prædecessoris intentionem sic fraudari ægre ferentes, ac in præmissis opportune providere volentes; Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostris, te, de cujus prudentia, fide, & integritate plurimum in Domino confidimus, ad infrascripta Commissarium, & Delegatum nostrum specialem, auctoritate Apostolica, teno-

Clemens Vicario Turritani Archiepiscopi committit, ut eos ad rationem perceptorum reddendā cogat, pœnasque inobedientibus infligat.

tenore præsentium, constituimus, & deputamus, tibique per præsentes committimus, & mandamus plenam, liberam, & amplam ad hoc facultatem tribuentes, ut ab omnibus, & singulis Capitulis tam Metropolitanarum, quam Cathedralium Ecclesiarum Insulæ Sardiniæ, ac Œconomis quibuscumque, tam ab eis, quam etiam a prædicto Philippo Rege, aut aliis quibuscumque, quavis auctoritate ad receptionem spoliorum Archiepiscoporum, & Episcoporum pro tempore defunctorum, ac fructuum, redditumm, & proventuum hujusmodi Ecclesiarum vacantium pro tempore, deputatis, fidelem, ac diligentem rationem, tam spoliorum, quam fructuum, redditumm, & proventuum per eos, & quemlibet ipsorum, usque in diem, quo rationem exigere incæperis, exactorum, & perceptorum, auctoritate nostra exigas, eosdemque ad hujusmodi rationem tibi reddendam, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, atque privationis suorum Beneficiorum, & Officiorum Ecclesiasticorum quorumcumque, inhabilitatisque ad illa, & alia imposterum obtinenda, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, cogas, & compellas, & si, visis rationibus computisque hujusmodi spolia, & fructus, redditus, & proventus per eos exactos, & perceptos, in restaurationem Ecclesiarum, ac ornamentorum, & paramentorum emptionem, ut a præfato Pio Prædecessore designatum fuit, minime expensos, sed in alios quosvis usus, in dictis literis minime expressos, & contra dictarum literarum seriem conversos fuisse compereris, Capitula, Œconomos, & alios Exactores hujusmodi, sive hæredes, per supradictas, & alias etiam graviores pœnas, arbitrio tuo, infligendas, aggravandasque, & reaggravandas, ad integram restitutionem spoliorum, ac fructuum, redditumm, & proventuum hujusmodi faciendam, pariter cogas & compellas, ac penes personam fide, & facultatibus idoneam deponi mandes, & facias, unde, nisi de mandato nostro, aliquoquam, quavis auctoritate, recipi, aut in alios, quam eos, quos Nos statuemus, usus, converti minime permittas: Tibique facultatem, quoscumque, opus fuerit, etiam per edictum publicum, constito, etiam summarie, de non tuto ad illos accessu, citandi, ac inhibendi, auxiliumque brachii sæcularis invocandi, aliaque in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna faciendi, tribuimus.

Obstantia tollit. §.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quarumvis Ecclesiarum, & Capitulorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum, quomodolibet concessis, & confirmatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores, præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice, dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 13. Aprilis 1594., Pontificatus nostri Anno III. Dat. die 13. Aprilis 1594. An. III.

LXXXI.

Canonizatio Sancti Hyacinthi Ordinis Fratrum Prædicatorum, & festivitatis institutio pro die 16. mensis Augusti.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sancti qui in Cœlo regnãt, in Terra etiã Romani Pontificis decreto venerãdi sunt. Benedictus Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui dilectam filii sui sponsam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam perpetua regit providentia, atque his luctuosis temporibus, multis ærumnis, & calamitatibus afflictam, multiplici etiam gaudio, & Sanctorum suorum gloria consolatur. Vere enim magna existit spiritualis lætitiæ materia, cum Deus illustria servorum suorum merita ideo mundo manifestat, ut dum illis ubique Terrarum veneratio tribuitur, Deus ipse in Sanctis suis mirabilis prædicetur. Nam cum aliqui servi Dei, excellenti vitæ sanctitate, & miraculis insignes, jam cum Christo in Cœlo regnantes, in terra quoque summa Romani Pontificis auctoritate, Sancti esse declarantur, Rex ipse sempiternæ majestatis, & gloriæ, in Sanctorum Concilio glorificatur, divini cultus observantia augetur, fidelium pietas, & devotio excitatur, detestandæ hæreses magis magisque convincuntur, plures populo Dei ad virtutis exemplum, & suffragii patrocinium proponuntur, ut quod fideliter petimus, id efficacius multiplicatis intercessoribus consequamur.

Sixtus V. Canonizavit S. Didacum, in ejus Constitut. CXXVIII *Rex*. To. V. Par. I. fol. 5. §.1. Quare magna Dei benignitate, ante paucos annos factum est, ut a felicis recordationis Sixto Papa V. Prædecessore nostro, ex Seraphici Patris Francisci Religione, Beatus Didacus Hispanus, in Sanctorum numerum referretur, & nunc vicissim, ex Beatissimi Patriarchæ Dominici disciplina, Beatus Hyacinthus Polonus, Sanctis pariter Christi Confessoribus adscribatur, nimirum ut duo clarissimi Ordines, unde tot pii, ac Sancti viri Catholicæ Ecclesiæ lumina prodierunt, nostra quoque ætate, duplicato populi Christiani gaudio, honore consimili augeantur, ut duæ istæ lucernæ, fide, & signis mirabilibus luminosæ, & caritate ardentes, supra excelsum candelabrum collocatæ, in domo Dei colluceant.

Et mox proponitur Canonizatio Beati Hyacinthi. §.2. Et nos quidem cum multis aliis in rebus, tum in hoc etiam divinæ gratiæ abundantiam agnoscimus, primum quod Nos ipsos Deus, veluti oculatos testes, in hac religiosa causa esse voluerit: nam cum adhuc ex numero essemus Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, & Apo-

Apostolicæ Sedis de latere Legatione in Polonia fungeremur, vidimus Cracoviæ insigni loco sepulchrum B. Hyacinthi, in quo venerandum illius Corpus in somno pacis requiescit, & Regni illius erga hunc Beatum virum singularem devotionem perspeximus: deinde etiam in eo divitias bonitatis Dei prædicamus, quod ita disposuerit, ut hoc pium, & salutare canonizationis Beati Hyacinthi negocium, ante annos quinque & septuaginta, Religiosis Poloniæ Regibus, Regnique Ordinibus supplicantibus inchoatum, & a pluribus Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, variis progressionibus promotum, tandem per nostræ humilitatis ministerium, qui Poloniæ Regnum peculiari paternæ dilectionis affectu complectimur, omni ex parte absolveretur.

Leo X. Poloniæ Rege instante, illius processum cōmisit.

§.3. Anno siquidem humanæ salutis 1518. felicis recordationis Leo Papa X. Prædecessor noster, supplicationibus rec. mem. Sigismundi Primi Poloniæ Regis tunc in humanis agentis, de Beato Hyacintho Polono. Ordinis Fratrum Prædicatorum, fidei integritate, & morum sanctimonia, & miraculorum fama, in universo Poloniæ Regno percelebri, in Sanctorum numerum referendo, inclinatus, bon. mem. Joanni Episcopo Laudicen., & Jacobo Canonico Cracovien. ut in ejus vitam, & miracula, diligenter inquirerent, suis quibusdam literis mandavit. Qui pro suo Apostolicæ Sedi obtemperandi studio, universæ illius vitæ, & miraculorum rationes in acta retulerunt: eaque anno etiam Domini 1526. Leone Prædecessore prædicto vita functo, ad piæ mem. Clementem Papam Septimum etiam Prædecessorem nostrum transmiserunt.

Leone vitâ functo Clemens VII. Fratribus Ordinis S. Dominici licentiam dedit in Regno Poloniæ, illius officia celebrandi.

§.4. Quibus quidem actis diligenter perspectis, ac etiam ipsius Sigismundi Regis supplicationibus idem Clemens Prædecessor adductus, dum de tota re mature decerneret, Fratribus Ordinis Prædicatorum dicti Regni, ut postridie festivitatis Assumptionis Beatissimæ Dei Genitricis Virginis Mariæ, solemnitatem, atque Officium, ac Sacrosanctum Missæ Sacrificium in ejusdem B. Hyacinthi honorem celebrare, atque etiam imagines, & Altaria illi in omnibus Ecclesiis domorum suarum præfati Ordinis statuere possent concessit. Et deinde prædicto Sigismundo Rege id etiam postulante, eamdem concessionem ad omnes dicti Regni Cathedrales Ecclesias, quoad usque ad Canonizationem dicti B. Hyacinthi deventum esset, extendit.

Paulus III. iterum negociū d. Canonizationis tribus Card. examinan. commisit.

§.5. Cæterum consilio de Canonizatione hujusmodi ob quasdam tunc obortas difficultates per id tempus intermisso, anno similiter Domini 1539. tunc existentes Præsules ejusdem Regni, in Synodo Petricoviensi per eos celebrata congregati, unanimi consensu, dicto Clemente Prædecessore defuncto, per literas sanctæ memoriæ Paulo Papæ III. similiter Prædecessori nostro supplicarunt, ut ad hujusmodi Canonizationem perficiendam, suam, & dictæ Sedis auctoritatem impertiretur. Quorum supplicationibus idem Paulus Prædecessor annuens, tribus Venerabilibus Fratribus suis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Ordinum Prioribus, negocium Canonizationis hujusmodi rursus examinandum commisit, qui & ipsi, pro assiduis ejusdem Sigismundi Regis, necnon Prioris Provincialis dicti Ordinis in prædicto Regno tunc deputati supplicationibus, quibus nempe id petebant, ut in ipsius Hyacinthi fidei sinceritatem, vitæ sanctitatem, & miraculorum, quorum in dies in dicto Regno fama augebatur, excellentiam diligenter iterum inquireretur, ad quosdam ipsius Regni probatos viros hoc negocium detulerunt, qui concessionibus Apostolicis super ea re factis, aliisque omnibus, quæ ad Canonizationem prædictam pertinebant, attente consideratis, singula mature examinata in publica documenta redegerunt, denique summa fide collecta ad dictam Sedem transmiserunt. Postmodum idem Paulus Prædecessor Fratribus dicti Ordinis ejusdem Regni etiam concessit, ut ipsi Officium de dicto Beato Hyacintho singulis quintis feriis, in quas nullum Festum proprium incideret, perinde ac si esset in Sanctorum numerum relatus, quemadmodum de Sancto Dominico singulis feriis tertiis fieri solebat, recitare, ac illius ossa, & corpus exhumare, ipsumque in sublimiorem Ecclesiæ locum transferre possent.

Gregor. XIII. & Sixtus V. de Canonizatione absolutione requisiti fuerunt.

§.6. Postea labente anno Domini 1583. claræ mem. Stephani Poloniæ Regis, de eadem Canonizatione apud felicis recordat. Gregorium Papa XIII. pariter Prædecessorem nostrum, dum in humanis ageret, supplicatione intercedente, ac interea illo vita functo, carissimi in Christo filii nostri Sigismundi Tertii Poloniæ Regis, ac carissimæ etiam in Christo filiæ nostræ Annæ Poloniæ Reginæ, necnon dilectorum filiorum nostrorum tunc suorum, Gregorii tit. Sancti Sixti de Radzivil, & Andreæ de Somlio, tit. Sancti Angeli in Piscina, Battorii nuncupatorum Cardinalium, & Venerabilium Fratrum nostrorum Archiepiscoporum, & Episcoporum, cæterorumque totius Regni prædicti Ordinum status, tam Ecclesiastici, quam sæcularis, votis ac precibus, a fe. re. Sixto Papa V. etiam nostro prædecessore, per dilectos filios Stanislaum Rescium, ejusdem Sigismundi Regis apud eumdem Sixtum internuncium, necnon Fratrem Hippolytum Mariam Baccaria de Monte Regali Magistrum Generalem totius Ordinis Prædicatorum, ac ejus nomine Fratrem Bartholomæum de Miranda tunc Procuratorem Generalem ejusdem Ordinis, ac demum Fratrem Severinum Cracovien. ejusdem causæ, nomine Provinciæ, & Regni Poloniæ, ad id constitutum Procuratorem, supplicatum fuit, ut ipse eumdem Beatum Hyacinthum pro sanctitatis suæ fama, quam miraculorum accessio in dies magis magisque confirmabat, in Sanctorum numerum veteri Romanæ Ecclesiæ ritu, & præscripta solemnitate cooptaret.

Sixtus V. processū jam per

§.7. Idem vero Sixtus prædictum processum

fectum Card. deputatis super sacris ritibus, & tribus Rotæ Auditoribus examinandū commisit.

cessum super hujusmodi re confectum, Congregationi venerabilium Fratrum nostrorum, tunc suorum, S. R. E. Cardinalium, super sacris ritibus deputatorum, examinandum commisit. Coram quibus idem Sigismundus Rex, & universi Regni prædicti Status Ecclesiastici, necnon ipsius Ordinis Prædicatorum Religionis Professores, nonnulla Scripturarum, ac jurium volumina, duoque processus super ea re formati exempla protulerunt, unum videlicet ex fel. rec. Pauli PP. IV. etiam prædecessoris nostri, qui unus ex tribus Cardinalibus in ordine Prioribus a prædicto Paulo prædecessore ad id deputatus fuerat, scripturarum monumentis depromptum, alterum vero ex ipso Regno simul cum libro, tum vetustatis auctoritate, tum vitæ, ac miraculorum ejusdem B. Hyacinthi diligenti expositione probato allatum, eo quidem illud ad fidem propositis de rebus faciendam firmius, quod esset præstantium virorum literis obsignatum, & longo annorum spatio in Archivio Cracoviensis Conventus ejusdem Ordinis Prædicatorum, tantæ cum fidei laude asservatum, ut illo tamquam certi testis opera summæ auctoritatis homines semper dubiis in rebus uterentur. Cujus rei fidem vel hoc ipsum augebat, quod alterum alteri, tum rebus tum sententiis omnibus tam apte respondebat, ut nihil vel similius vel congruentius excogitari posse videretur. Quæ quidem universa, citato Fisci Procuratore, recognita fuerunt. Idem porro Sixtus prædecessor, tribus causarum Palatii Auditoribus doctrina, & rerum usu præstantibus, ad hoc nominatim deputatis mandavit, ut de iisdem illis juribus, ac processus exemplis diligenter cognoscerent, & conclusiones inde pro more colligerent.

Qui Gregorio XIV. retulerunt.

§.8. Qua in re, cum diu, multumque illi operam suam exercuissent, eodem Sixto, sicut Domino placuit, viam universæ carnis ingresso, fel. rec. Gregorio PP. XIV. prædecessori etiam nostro retulerunt, producta jura plenissimæ esse fidei atque auctoritatis, processumque omnem ad Canonum præscripta fuisse confectum, atque ex eo Beati Hyacinthi fidei integritatem, vitæ sanctitatem, & miraculorum, ex quibus octo potissimum consideranda proposuerant, claritatem manifeste elucere. Qua quidem re ad venerabilium etiam Fratrum suorum S.R.E. Cardinalium super sacris ritibus tunc deputatorum Congregationem, ut & ipsi, quid ea de re sentirent, in medium afferrent, ejusdem Gregorii jussu remissa, iidem Cardinales attente examinatis aliarum a prædictis causarum Auditoribus conclusionum argumentis, ac Fisci Procuratore semper citato, atque audito, servatisque etiam servandis, unanimi consensu eorumdem Auditorum, super scripturis, juribus, & processus exemplis exhibitis relationem approbarunt, & rationes, quibus de illius fide, vita, & miraculis constaret, longe firmissimas esse judicarunt.

Rex Poloniæ pro d. Canonizationis absolutione apud Clem. VIII. vehementius instetit.

§.9. Accessit denique recens, & æquitatis ac pietatis plena postulatio ejusdem Sigismundi III. Regis, qui etiam Svetiæ Rex existit, quique Legatione nobis, ac Sedi Apostolicæ obedientiæ præstandæ causa, dilecto filio insigni viro Stanislao Mynski, Palatino Lencintiensi apud Nos, & dictam Sedem Oratori suo nuper delata, nihil eum a nobis vehementius hoc tempore flagitare jussit, quam ut negocium istud ad optatum tandem, & suis, atque Christifidelium ejusdem Regni Poloniæ supplicationibus, consentientem exitum perducamus.

Clemens illius vitam recenset.

§.10. Cujus quidem B. Hyacinthi vitæ omnis, ac rerum, quas Deus ejusdem tum viventis tum defuncti intercessione ac meritis gessit, narrationem hoc loco pro nostro munere toti Ecclesiæ proponendam duximus, ut inde non solum ad divinas laudes prædicandas, atque ad Christianam religionem firmiore pietatis zelo conservandam Christifidelium animi excitentur, verum etiam eo nomine ingentes gratiæ ab omnibus Christifidelibus Deo agantur, quod B. Hyacinthi prædicti sanctitatem, quamquam gravibus de causis antea probatam, & multis miraculis illustrem, publica tamen ipsius Apostolicæ Sedis, quam Spiritus Sanctus regit, & gubernat, ac nostra sententia omnino confirmari hoc tempore voluerit.

S Hyacinthus in Villa Camiensi ortus, Canonicus Cracovien. fuit.

§.11. Natus igitur est B. Hyacinthus in Polonia, in Villa, quæ Camiensis appellatur Vuratislaviensis Diœcesis ante annum Domini millesimum ducentesimum, ex nobilibus, & christianis parentibus, sed quibus vitæ, virtutum, ac miraculorum splendore longe ipse præluxit. Ineuntis ætatis tempus iis primum literis, quibus ætas illa informari solet, impertivit, in quibus cum tantum profecisset, quantum ad altiorem disciplinam capessendam satis sibi esse videbatur, animum statim ad Theologiæ, & Juris Canonici studia adjunxit, magno sane, & admirabili cum fructu, ut qui non multo post Cracoviensis Ecclesiæ Canonicus factus, ita inter ordinis sui viros excelluerit, ut propter eximiam eruditionem cum præclara, & insigni pietate conjunctam, tamquam ardens lucerna cæteros clarissimo virtutum suarum lumine collustraret.

Habitum a S. Dominico Romæ suscepit.

§.12. Ab Ivone deinde Cracoviensi Episcopo Patruo suo Romam perductus est; ubi una cum Ceslao ipsius consanguineo, & Hermanno Theutonico familiari suo a Sancto Dominico Romæ tunc degente, ejusdem Ivonis rogatu, qui de Hyacintho, ac duobus aliis regularis vitæ suæ instituto imbuendis cum ipso egerat, perexiguo tempore omni illius disciplina egregie instructus, in ejusdem S. Dominici Ordinem nomen dedit, habituque de illius manibus suscepto, & expresse illius regulam professus, in Poloniam tandem cum sociis rediit.

Monasteria plurima construxit, & S. Dominici vestigia, & virtutes verbo, & opere imitatus est.

§.13. Quo in itinere, cum usque ad Civitatem Frizacensem processisset, verbo simul, & exemplo tantum illic profuit, ut ipsis sex mensibus Monasterium dicti Ordinis, multis ibidem Fratribus, & Hermanno illis Præposito, relictis, construxerit. Inde Cracoviam reversus, alio ibi ejusdem Ordi-

Ordinis Monasterio erecto, Dominicanæ Religionis crescentem paulatim familiam propagavit. Mox ad aliarum ejusdem Poloniæ Regni Provinciarum salutem cogitatione conversa, quatuorque aliis professionis suæ Monasteriis variis in locis ædificatis, omnes, tum verbi Dei prædicatione, tum vitæ suæ innocentia in sui admirationem excitavit. Summa denique hæc est, quam a Sancto Dominico ejusdem Religiosi instituti auctore, tamquam e purissimo fonte hauserat, vivendi rationem, eamdem ipsum ad extremum usque vitæ diem sancte, & religiose servasse. Nam sive Christianæ humilitatis species ante oculos proponatur, eo nihil erat demissius, nihil modestius, sive castitatis, ac virginei pudoris imago pulcherrima desideretur, illo nihil purius, nihil candidius fuit, si denique veræ in Deum, & proximos caritatis forma exquiratur, illius charitate nihil potuit absolutius, nihil perfectius exoptari. Quanto porro in corpore castigando, atque in servitutem redigendo, illius fuerit severitas singulæ noctes indicio fuerunt, quibus sese usque ad sanguinis profusionem affligebat. Qua vero continentia, & moderatione in victu omni fuerit, præter sextas ferias Beatissimæ etiam Dei Matris Mariæ Virginis, & SS. Apostolorum Vigiliæ ad unam omnes declarant, quibus excepto pane, & aqua, nihil omnino gustabat. Divini autem numinis propitiandi tanta cura, tantaque solicitudine tenebatur, ut totas noctes in Templo fundendis ad Deum precibus insomnis persæpe consumeret, & si quando inedia, ac sopore fessis, & cadentibus membris, somnum capere cogebatur, aut stans, lapidi tantum Altaris innixus, aut jacens humi, scilicet prostratus quiescebat. Et quoniam nihil magis, quam otium homini præsertim Religioso vitandum esse sentiebat, idcirco quicquid temporis vacuum ab oratione supererat, id omne partim colendis sacris studiis, partim habendis concionibus, partim confessionibus audiendis, partim etiam ægrotis invisendis, partim denique Deo, & proximo serviendo, impendebat.

Miracula vivens multa fecit, quorum aliqua hic referuntur.

§.14. Cujus quidem singularem susceptæ vitæ rationem, qua cœlestis potius, quam humanus vir merito reputabatur, frequens multorum, qui se ejus precibus, & orationi commendabant, ad eum concursus, atque adeo nova in dies rerum ab eo gestarum præstantia, pleraque miracula minime obscura declarant. In quibus, ut cætera, quæ innumera prope sunt, omittamus, cujusdam Petri ex Villa Prosovii oriundi resuscitatio proponenda primum occurrit, quem rapidi fluminis impetu ex equo dejectum, & in aquis omnino submersum, cum ejus corpus altero die jam latens, inexpectato ex ipso flumine prodiisset, Deus ob merita, & preces ejusdem B. Hyacinthi, statim ad vitam revocavit. Ejusdem quoque sanctimoniam mulier quædam, Judich nomine egregie ostendit, quam cum paralysis morbi vis elinguem prorsus, ac mutam reddidisset, nullaque ratione vocem mittere ullam posset, tandem beati viri intercessione assequuta est, ut lingua, & sermone libere uteretur. Prædicandi autem Evangelii causa cum ad varia passim loca se conferret, ac propterea ad Vandalum flumen Vissogradum Massoviæ Urbem redundantibus aquis præterfluens aliquando pervenisset, nullo nauclero, nulloque navigio, quo trans amnem veheretur, ad illius ripas conspecto, divina ope implorata, & Crucis signo communitus, comites ad iter per medios fluctus alacriter prosequendum hortari hunc in modum cœpit. Eja, inquit, filii, sequimini vestigia mea in nomine Christi, quo dicto, statim in flumen siccis vestigiis se immisit. Verum sociis præeuntem illum sequi metuentibus, extenso pallio aquam tegens: Agite, inquit, filii carissimi, sit iste Nobis pons Jesu Christi, per quem in nomine ejus transeamus. Itaque flumen illud altissimum simul, ac rapidissimum una cum sociis incolumis trajecit. Quodam tempore etiam, cum per agros Villæ cujusdam Diœcesis Cracovien. inopum, ac pauperrimorum hominum segetes injuria grandinis læsas passim, ac disjectas videret, non prius sibi ab oratione temperavit, quam easdem incolis intactas, atque integras reddidisset.

Diem sui obitus prædixit, & die 15. Augusti 1257. obdormivit in Domino.

§.15. Longum esset cæteras res ab eo, dum vixit, gestas percensere, ut cui toto vitæ cursu nullus umquam dies effluxerit, quo non præclara aliqua ediderit fidei, pietatis, innocentiæ, cæterarumque omnium sacrarum virtutum documenta. Quo quidem vitæ genere ad quadraginta propemodum annos perducto, cum tandem cuperet dissolvi, & esse cum Christo, in Vigilia Festivitatis Assumptionis Beatissimæ Dei Genitricis, ac Virginis Mariæ, Fratribus Monasterii Sanctissimæ Trinitatis Cracoviensis accersitis, moriturum sese definito die prædixit, eosque appropinquantis sui discessus nuncio perculsos amantissime consolatus valere in Christo, Deumque in vita perpetuo timere jussit. Postridie igitur piis, ac canonicis precibus recitatis, & Sacrosanctis Ecclesiæ Sacramentis summa cum veneratione perceptis, cum versum illum extremo jam vitæ spiritu protulisset: In manus tuas Domine commendo spiritum meum, in Domino obdormivit, ejusdem Domini Anno 1257. die 15. Augusti.

Miraculis etiam postea claruit quorum aliqua hic recensentur.

§.16. Audita ejus morte, cum magna hominum multitudo, sive prosequendi funeris, sive contingendi corporis, sive per eum divini auxilii expetendi causa, sive alio Christianæ pietatis officio ad Sanctissimæ Trinitatis Monasterium ejusdem Ordinis Prædicatorum, sepulchro ipsius religiosum, ac celebre, confluxisset, Deus, in cujus conspectu gloriosa est mors Sanctorum ejus, Zegotam quemdam nobilem Polonum, qui ex equo, quem forte agitabat, miserrime excussus, effractis, & contusis totius corporis membris statim obierat, ad B. Hyacinthi sepulchrum, eo ipso, quo mortuus est die, a parentibus allatum, ob ejusdem B. Hiacinthi merita, & preces, non solum in

in vitam denuo excitavit, verum etiam pristinæ, & valetudini, & integritati ita restituit, ut in eo ne minimæ quidem læsionis reliquum ullum vestigium appareret. Cujus miraculi famam alterius etiam exitus postea auxit, infantulus enim, quem mater mortuum ediderat, a patre ad Beati viri tumulum translatus, cum primum is pro filiolo voto se Deo pie obstrinxit, magna cum omnium admiratione vivere statim cœpit. Accessit aliud quoque admirabile ipsius in Ursulam quamdam factum, quæ cum maximis deplorati morbi doloribus toto biennio jactata, eo tandem devenisset, ut omnis melioris valetudinis spe abjecta, ipsos jam menses duos nullo amplius cibo, sed aqua dumtaxat vitam tueretur, Agnete tandem filia B. Hyacinthi opem suppliciter implorante, optatam salutem recuperavit. Postremo cujusdam Barbaræ Cracoviensis fœminæ, quæ ex partu in hydropisim inciderat, ita ut jam de illius salute ab omnibus esset desperatum, valetudo, nulla prorsus humana medicina, sed unius B. Hyacinthi, cui sese commendaverat pietate, ac meritis, redintegrata, eximiam servi Dei sanctitatem clare confirmavit.

Ex supradictis censuit Pont. Canonizationis negotium absolvere.

§.17. Quibus sane signis, multisque aliis ad eamdem B. Hyacinthi sanctitatem comprobandam pertinentibus rebus adducti, ac præterea constanti omnium Ordinum dicti Regni, & ejusdem Sigismundi Tertii Regis, ac Dominicanæ Religionis petitioni satisfacere cupientes, cum id maxime idem Sigismundus Rex per prædictum Stanislaum Mynski suum apud Nos Oratorem, ipse vero Dominicanus Ordo per dilectum filium fratrem Joannem Vincentium Aristoricensem ejusdem Ordinis Prædicatorum Generalem a Nobis postulaverit, ut quoniam quæcumque ad acta, & processum B. Hyacinthi spectabant, ex hujus Sanctæ Sedis præscripto expedita, ac perfecta erant, Nos, quibus ea de re statuendi potestas a Deo est tributa, ad hujusmodi negocium definiendum omnes auctoritatis Sanctæ Sedis Apostolicæ, & nostræ, partes conferremus, de eo ipso non prius tamen, quam rebus omnibus diligenter, ut par est, circumspectis hoc tempore Nobis decernendum esse existimavimus.

Habitis pluribus consultationibus per Card. sacris Ritibus deputatis, & processu examinato, in Consistorio secreto fuit decretum B. Hyacinthum canonizandū esse.

§.18. Crebris igitur, ac diuturnis supradictorum Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationis Sacrorum Rituum Consultationibus, hac ipsa de re etiam nostro tempore habitis, & processu omni ex Sacrorum Canonum præscripto ab eisdem viso, & examinato, quin etiam viris in Sacra Theologia, ac Pontificio jure versatis in consilium adhibitis, cum nihil jam desiderari videretur, secretum Consistorium indiximus, in quo Venerabilis Frater noster Alphonsus Episcopus Ostiensis Cardinalis Gesualdus, cum suo, tum cæterorum Cardinalium Congregationis Sacrorum Rituum nomine, omnia ad eam rem spectantia exacte, ac prudenter explicasset, id demum in summa retulit. De B. Hyacinthi fide, vita, ac miraculis se, & Cardinales collegas suos sentire, omnia probata esse, quæ ad Canonizationem ex divini juris præscripto pertinerent, eamque ob causam, posse Beatum illum (si idem Nobis videretur) in Sanctorum numerum cooptari.

Indicto Consistorio publico, Papa ad Deum orationes fieri jussit pro inspiratione ejus quod agendū esset.

§.19. Qua quidem re intellecta, vehementer in Domino lætati sumus, quod ad augendam servi sui dignitatem facultas Nobis hoc tempore se offerret. Nulla igitur officii partem ad peragendum tanti momenti negocium prætermittendam esse censentes, veteri Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum exemplo adducti, mandavimus, ut de re ad exitum perducenda pro ipsius gravitate diutius deliberaretur. Itaque aliquot dierum spatio interjecto, publicum Consistorium hanc ob rem indiximus, non modo Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consessu, sed etiam Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, cæterorumque Familiarium nostrorum conventu frequens, in quo quidem dilectus filius Cinus Campanus Consistorialis Aulæ nostræ Advocatus, res gestas, & Beati Hyacinthi virtutes, fidei ipsius sinceritatem, vitæ sanctitatem, ac miracula oratione de more est complexus, ac deinde ejusdem Sigismundi III. Regis, totiusque Poloniæ Regni, ac Religionis Dominicanæ nomine, ut ipsum in Sanctorum numerum referremus, suppliciter a Nobis postulavit. Quod cum præsentes ipsi audivissemus, inusitata lætitia viscera nostra perfundi sensimus. Divina etim voluntate evenisse intelligebamus, dictum Sigismundum Regem, cui nunc maxima duorum præstantium regnorum moles incumbit, ideo de Beato Hyacintho inter Sanctos aggregando incredibiliter laborare, ut nimirum nova sibi, suisque Regnis firmæ apud Deum intercessionis patrocinia compararet. Itaque respondimus, in tam solicita, tamque constanti optimi, ac piissimi Regis postulatione, inesse eximiæ illius religionis significationem haud hac animi sui virtute alienam, neque indignam præstanti ejus divini cultus amplificandi desiderio. Diximus etiam permagnæ Nobis esse voluptati, eoque animum nostrum ad gratias Deo agendas vehementer excitari, quod quibus servis sempiternæ beatitudinis premia jamdiu in Cœlis sunt tributa, eosdem etiam in terris ab hominibus coli velit Deus, ut Christifideles, vel illorum intercessione cœlestia auxilia facilius promereantur, vel eorumdem imitatione expeditius ad cœlestem, qua ipsi jam perfruuntur, gloriam perducantur. Summa denique responsionis nostræ hæc fuit, Nobis quidem esse constitutum gravissimæ illius petitioni non deesse, causæ tamen magnitudinem obstare, quo minus in summa ipsius, totiusque sui Poloniæ Regni voluntate res ipsa a Nobis adhuc præstari possit, ut quibus eadem de re cum venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & cæteris Episcopis diligenter tractandum esset. Quocirca eosdem Cardinales,

nales, & Episcopos etiam, atque etiam monuimus, ut non solum quæcumque hac ipsa in causa versarentur, omni studio adhibito examinarent, verum etiam conjunctis precibus Deum deprecarentur, ut mentibus nostris lucem præferret ad ea demum agenda, quibus divinæ illius gloriæ amplitudo, & totius Ecclesiæ utilitas augeretur.

Indixit posteà aliud secretũ Consistoriũ, in quo omniũ voto conclusum fuit Canonizationem faciendam, & ideo præfinivit diem futuræ Dominicæ in Albis pro ea absolvenda

§.20. Hisce deinde perfectis rebus, Consistorium secretum rursus indiximus, in quo etiam Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, qui tunc in Urbe erant, ac nostri, & Sedis Apostolicæ Notarii, & Sacri Palatii Auditores mandato nostro vocati adfuerunt. Tunc igitur Nos pro nostra, & Sanctæ hujus Sedis, in qua a Deo collocati sumus, auctoritate, & potestate, & pro singulari Spiritus Sancti in eamdem Sedem, quæ ipsius infallibili sapientia gubernatur, præsidio, ea diximus, quæ ad rem propositam, atque ad illius temporis rationem in primis accommodata esse videbantur. Postremo cum eisdem Cardinalibus, cæterisque Episcopis egimus, ut præcise responderent, utrum ex processu, & ex rebus in eo comprehensis, ac probatis, Beatus Hyacinthus canonizandus videretur. Ac primum quidem iidem Cardinales, deinde etiam Patriarchæ, ac deinceps Archiepiscopi, & Episcopi, suo quisque ordine concordibus sententiis censuerunt, B. Hyacinthum ex rebus, quibus omnis illius vitæ processus constat, a Nobis optimo jure Sanctorum numero esse adscribendum. Itaque quod unum jam restabat de talibus, tamque inter se consentientibus suffragiis, Deo bonorum omnium Auctori gratias agentes, ac læti rerum tot ab hinc annis cæptarum felici successu, diem Canonizationis præfiximus ad 15. Kalendas Majas, Dominicam scilicet in Albis, cum nimirum Paschalis solemnitas festivitate concluditur, novella germina Sanctitatis regenerantur, Neophytorum habitus immutatur, Paschales denique, idest indulgentiæ, ac remissionis dies celebrantur, ut tot tantisque cœlestibus præsidii adjuti, melius, ac facilius nostro munere fungeremur.

In quo omnibus hic enumeratis, rite, & recte completis, ipse Pont. Hyacinthum Sanctorum Confessorum Catalogo adscripsit, & ejus festivitatem die 16. Augusti celebrari jussit.

§.21. Ubi igitur ipsa Dominica in Albis hodierna scilicet dies illuxit, Nos, & iidem Cardinales, necnon Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi, qui in Capellam nostram Pontificiam nobiscum ad id convenerant, Sacris Vestibus induti, Hymno Ave Maris Stella, ad honorem Beatissimæ Virginis Mariæ, cujus opem tunc maxime invocandam duximus, inchoato, eodemque illo ab ejusdem Cappellæ nostræ Cantoribus ad finem usque deinceps decantato, aliisque etiam Romanæ Curiæ Prælatis, & Officialibus, Familiaribusque nostris una cum cæteris totius Ecclesiastici Sæcularis, & Regularis Ordinis viris, longo, pioque ordine præeuntibus, omnes cum ardentibus cereis ad illius gloriam, qui sua luce, & splendore cœlos complet, ex Palatio nostro Apostolico summa cum celebritate processimus ad Basilicam Principis Apostolorum, tunc magno undique ornamentorum apparatu instructam, adeo ut singularis lætitiæ specimen omni ex parte præseferret. Suggestus enim loci amplitudine insignis, ejusdem Regis, & Dominicani Ordinis impensis extructus, ibi primum eminebat, in quo Altare ad Sacrosanctum Missæ Sacrificium solemni ritu a Nobis celebrandum, e regione erectum cernebatur. Templi deinde parietes insignibus Aulæis auro, & bombyce intertextis obtecti erant. Omnis præterea interioris Basilicæ ambitus, accensis undique cereorum flammis collucebat, denique suspensa de tholo, ac trabibus vexilla, B. Hyacinthi Sanctissimam Dei Genitricem Mariam Virginem flexis genibus venerantis effigiem spectandam proponebant. Nos igitur in eam Basilicam magna omnium ordinum frequentia ingressi, atque in ea supernæ, & Beatæ Urbis Hierusalem quasi sub aspectu positam pulchritudinem intuentes, in suggestum primum, ac deinde orandi causa ad Altare, ac postremo ad Throni ibidem, ut moris est, ad dextrum latus erecti Sedem pervenimus, ubi eosdem Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos cum sacris vestibus obedientiam Nobis præstantes excepimus. Tum idem Stanislaus præfati Sigismundi Regis Orator, semel iterum ac tertio postulavit, ut Beatum Hyacinthum in Sanctorum numerum referremus; nosque ad singulas ipsius petitiones, Litaniis, ac Sacris Hymnis, per tria distincta intervalla recitatis, preces adjunximus. Denique omnibus rite, ac pie peractis, quæ hac in re alii Romani Pontifices Predecessores nostri servanda esse statuerunt, Sanctoque Spiritu, cujus divino numine Ecclesia afflata numquam fallitur, multis cum precibus invocato; Ad honorem Sanctæ, & individuæ Trinitatis, ad exaltationem Fidei Catholicæ, ac Christianæ Religionis augmentum, auctoritate ejusdem Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, & nostra, de Fratrum nostrorum consilio, decrevimus, & definivimus, bo: me: Hyacinthum Polonum Ord. Fratrum Prædicatorum, Sanctum esse, ac Sanctorum Catalogo adscribendum, sicut per præsentes definimus, decernimus, & adscribimus. Statuentes, ut ab universali Ecclesia anno quolibet, in die 16. Augusti Festum ipsius, & Officium, sicut pro uno Sancto Confessore non Pontifice ad formam in rubricis Romani Breviarii præscriptam devote, & solemniter celebretur.

Indulgentiasque visitantibus ejus sepulchrum, vel sacella elargitus est.

§.22. Insuper eadem auctoritate omnibus vere pœnitentibus, & confessis, qui annis singulis eodem die festo ad sepulturam, in qua ejus corpus requiescit, devote accesserint, necnon Ecclesias, & Altaria in ipsius honorem constructa devote visitaverint, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones concessimus, & elargiti sumus, quemadmodum concedimus, & elargimur, quæ cæteris d. Ordinis Monasteriis, & Ecclesiis in diebus festis ejusdem Ordinis Sanctorum jam concessæ sunt.

Qui-

Missam de Octava Resurrectionis celebravit cum commemoratione d. Sancti & præsentibus Indulgentiam plenariã concessit.

§.23. Quibus rebus ad S. Hyacinthi canonizationem necessariis absolutis, & Hymno ad laudem Dei, & gratiarum actionem decantato, ac divina ope per ejusdem Sancti viri intercessionem devota, ac pia precatione, quam ipsi recitavimus, implorata, tandem eodem in suggestu, & Altari Missam solemniter de Oct. Dominicæ Resurrectionis, cum ejusdem S. Hyacinthi Commemoratione celebravimus, & omnibus Christifidelibus, qui huic Canonizationi, & Missæ interfuerant, ad laudem Dei, & Sancti sui gloriam, Plenariam peccatorum suorum indulgentiam concessimus.

Hortatur omnes ad Deum collaudandũ.

§.24. Quocirca omnes Jesum Christum Dominum nostrum collaudemus, agnoscamusque summa ejus bonitate evenisse, ut in hoc perturbato rerum statu, novi apud Deum intercessoris meritis, ac precibus adjuvari valeamus. Magno quidem illud esse debet ad bene sperandum omnibus argumento, quod rem a tot Poloniæ Regibus, ipsisque regni ordinibus jamdiu expetitam, communibus piorum, ac religiosorum hominum votis ubique optatam, a plerisque etiam Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris susceptam, hoc tempore perficiendi facultatem Nobis tribuerit. Itaque Deum in sanctis suis mirabilem deprecemur, ut Sancto Hyacintho suffragante, Ecclesiæ suæ pacem, & tranquillitatem, Regibus, & Principibus Christianis unionem, obcæcatis hæreticis Catholicæ veritatis viam ostendat, miseris infidelibus Christiani nominis hostibus orthodoxæ fidei lucem largiatur.

Exemplorum Bullæ fides.

§.25. Cæterum, quia nimis difficile foret &c.

Nulli ergo &c.

D. P. An.III. die 17. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, 15. Kalend. Maii, Pont. nostri Anno III.

Papæ subscr.

✠ Ego Clemens Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Protector noster aspice Deus.

Card. subscriptiones.

✠ *Ego Alphonsus Episcopus Hostiensis, Card. Gesualdus.*

✠ *Ego Innicus Episcopus Portuen., Card. de Aragona.*

✠ *Ego M. Antonius Epicopus Prænestinus, Card. Columna.*

✠ *Ego Ptolomæus Episcopus Tusculanus, Card. Comensis.*

✠ *Ego Gabriel Episcopus Sabinen., Card. Palæottus.*

✠ *Ego Fr. Michael Episcopus Albanen. Card. Alexandrinus.*

✠ *Ego Julius Antonius, tit. S. Bartholomæi in Insula, Presbyter Card. S. Severinæ, Major Pœnitentiarius.*

✠ *Ego Hieronymus, tit. S. Susannæ, Presbyter Card. Rusticucius.*

✠ *Ego Petrus, tit. S. Hieronymi Illyricorum Presbyter Card. Deza.*

✠ *Ego Alexander, tit. S. Praxedis Presb. Card. Floren.*

✠ *Ego Augustinus, tit. S. Marci Presb. Card. Veronen.*

✠ *Ego Simeon, tit. S. Anastasiæ Presb. Card. de Terranova.*

✠ *Ego Scipio, tit. S. Salvatoris in Lauro Presb. Card. Lancellottus.*

✠ *Ego Henricus, tit. S. Pudentianæ Presb. Card. Cajetanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarius.*

✠ *Ego Joannes Baptista, tit. S. Joannis & Pauli Presb. Card. Castruccius.*

✠ *Ego Dominicus, tit. S. Chrysogoni Presb. Card. Pinellus.*

✠ *Ego Antonius Maria, tit. S. Agnetis in Agone Presb. Card. Gallus.*

✠ *Ego Fr. Constantius, tit. S. Petri in Monte Aureo Presb. Card. Sarnanus.*

✠ *Ego Antonius, tit. S. Stephani Presb. Card. Saulius.*

✠ *Ego Evangelista, tit. S. Matthæi in Merulana Presb. Card. Cusentinus.*

✠ *Ego Jo: Franciscus, tit. S. Mariæ in Via Presb. Card. Maurocenus.*

✠ *Ego Marianus, tit. Sanctorum Petri, & Marcellini Presb. Card. de Camerino.*

✠ *Ego Fr. Gregorius, tit. S. Augustini Presb. Card. de Montespero.*

✠ *Ego Paulus, tit. S. Cæciliæ Presb. Card. Sfondratus.*

✠ *Ego Benedictus, tit. S. Marcelli Presb. Card. Justinianus.*

✠ *Ego Augustinus, tit. S. Laurentii in Pane, & Perna Presb. Card. Cusanus.*

✠ *Ego Franciscus Maria, tit. S. Mariæ in Ara Cœli Presb. Card. a Monte.*

✠ *Ego Octavius, tit. S. Alexii Presb. Card. Paravicinus.*

✠ *Ego Philippus, tit. S. Onuphrii Prebs. Card. Placentin.*

✠ *Ego Hieronymus, tit. S. Pancratii, Presb. Card. Matthæjus.*

✠ *Ego Flaminius, tit. S. Clementis Presb. Card. Platus.*

✠ *Ego Federicus, tit. S. Mariæ Angelorum Presb. Card. Borromæus.*

✠ *Ego Lucius, tit. SS. Quirici, & Julitæ Presb. Card. Saxus.*

✠ *Ego Franciscus, tit. S. Mariæ Transpontinæ Presb. Card. Toletus.*

✠ *Ego Alexander, S. Laurentii in Damaso Diaconus Card. Montaltus S.R.E. Vice-Cancellarius.*

✠ *Ego Ascanius, S. Mariæ in Cosmedin Diac. Card. Columna.*

✠ *Ego Guido, S. Eustachii Diaconus Card. Pepulus.*

✠ *Ego Odoardus, S. Adriani Diaconus Card. Farnesius.*

✠ *Ego Antonius Diac. Card. SS. Quatuor Coronatorum.*

✠ *Ego Petrus S. Nicolai in Carcere, Diac. Card. Aldobrandinus.*

✠ *Ego Cynthius Diaconus Card. Sancti Georgii.*

Con-

LXXXII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio Transactionis inter Thesaurarium, & Notarios Reverendæ Cameræ Apostolicæ initæ super pretio scripturarium, quæ a decedentibus Notariis relinquuntur.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Defunctorum Notariorum scripturas ab eorum Hæredibus Collegio Notariorum vendendas esse statutum fuit sub Leone X.

§.1. CUM sicut accepimus, licet ex antiqua consuetudine scripturæ Notariorum causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ decedentium ad illorum Hæredes pervenire, & pertinere consueverint, prout in Constitutione fel. rec. Leonis X. Prædecessoris nostri, quæ Incipit: *Inter veros &c.* continetur. Quia tamen successivis temporibus Notarii in Defunctorum locum subrogati ipsas scripturas, & causas aliquando diminutas, & devastatas etiam cum solutione pretii ipsarum, non sine magna difficultate in ipsorum, & Cameræ præjudicium a dictis hæredibus recuperare poterant, ad præmissis obviandum Collegium, & Notarii prædicti statuerint, & ordinaverint, ut occurrente vacatione per obitum alicujus ex officiis Notariorum curiæ prædictæ, hæredes Notarii defuncti scripturas, & causas in officio vacan. remanentes Collegio ipsorum Notariorum pretio sexcentorum Ducatorum auri de Camera, vendere & Notarius subrogatus in mortui locum, antequam ad exercitium admitteretur, easdem scripturas, & causas ab ipso Collegio pro eodem pretio emere teneretur, prout in libro statutorum dicti Collegii, quod Statutum idem fe. re. Leo X. Prædecessor noster Motu proprio anno 1519. confirmavit, contineri dicitur.

Pretii summã auxere Julius III. & Pius IV.

§.2. A Pontificatu autem ejusdem Leonis X. usque ad Pontificatum fe: item re: Julii III. similiter Prædecessoris nostri ipsorum notariorum industria aucto valore officiorum, idem Julius ad dicti Collegii preces statutum, & ordinationem prædictam a dictis ducatis sexcentis ad ducatos in totum mille extenderit, & ampliaverit, & ultimo fe: re: Pius Papa IV. etiam Prædecessor noster considerans a Pontificatu Julii III. usque ad sua tempora officia prædicta, tum in suis annuis emolumentis, & pretio, & valore, tum etiam in ipsorum Notariorum laboribus, & expensis non parum suscepisse incrementi, ac illorum fructus, & emolumenta non nisi ex assiduo exercitio provenire, & in continuis laboribus, & curis ipsorum Notariorum consistere, Collegio, & Notariis prædictis ob dicta eorum assidua servitia, & onera, & quia iidem pro subventione necessitatum Sedis, & Cameræ Apostolicæ, summam scutorum 4750. auri in auro persolverunt, Motu proprio concesserit, ultra dictam summam ducatorum mille, alios bis mille ducatos super dictis scripturis præsentibus, & futuris, itaut in totum summam ducatorum 3000. super singulorum officiorum scripturis, Collegio, & Notariis prædictis, eorumque hæredibus, perpetuo appropriata, & applicata forent, & scripturæ hujusmodi pro dicta summa nullo unquam tempore vacare, vel ad Sedem, & Cameram devolvi, aut pertinere possent, quinimo illæ veluti ipsorum Collegii, & Notariorum propria peculia existerent, & in eorum patrimonio, peculio, & bonis, ac perpetuo dominio, vel quasi censerentur, & essent, & ipsis Notariis liceret de illis tanquam de bonis Patrimonialibus disponere, statutumque, & ordinationem dictorum Notariorum olim, ut præfertur pro ducatis sexcentis factum, & postea ad ducatos mille ampliatum, ad dictos ducatos ter mille extenderit, & ampliaverit. Decernentes, ut occurrente vacatione per obitum dictorum officiorum, hæredes Notariorum pro tempore decedentium tenerentur scripturas prædictas Collegio, & Notariis pretio trium millium ducatorum vendere, & Collegium illas emere, & Notario in mortui locum subrogato, illas cædere deberet, & alias prout in eorumdem Prædecessorum literis etiam latius continetur.

Clemens vero scripturas ipsas non ad hæredes, sed ad Camerã Apostolicam spectare decrevit.

§.3. Nos vero nuper ex causis, & rationibus latius expressis in literis erectionis infra dicendi Montis Motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine quascumque Prædecessorum nostrorum literas, Constitutiones, & ordinationes, quibus dictorum Notariorum scripturas pro supradictis, seu aliis respective summis non vacare, sed ad hæredes, vel successores Notariorum defunctorum, vel ad eorum Collegia spectare, & pertinere disponitur, perpetuo revocaverimus, & annullaverimus, dictorumque Notariorum scripturas, & earumdem proprietatem, & Dominium, ad Nos, Sedem, & Cameram prædictas in totum spectare, & per Nos, & eamdem Cameram ex nunc dictis Collegio, & singulis Notariis pro rata ad vitam unacum titulo officii concessa, & consolidata esse declaraverimus, illasque eidem Collegio, & singulis officiis prædictis pro rata perpetuo concesserimus, itaut de cætero occurrente quomodolibet dictorum officiorum vacatione, scripturæ hujusmodi una cum titulo officii, vacent, ac simul cum eodem titulo personis a Nobis, vel ipsa Camera approbandis, ad vitam, seu pro tempore, quo officium obtinuerint, concedi omnino debeant.

Monteque erecto a Collegio Notariorum quolibet anno 2125. scuta solvi statuit.

§.4. Pro hujusmodi vero concessione, & loco pretii scripturarum perpetuo infra dicendam præstationem annuam imposuerimus super massis communibus officiorum Notariorum prædictorum, itaut teneantur Collegium, & Notarii prædicti depositario Montis infrascripti solvere annuatim scuta duo millia centum viginti quinque cum dimidio auri in auro, & illorum ratam quolibet bimestre. Quam quidem summam nunquam augeri, vel diminui posse statuerimus, & quod pro ea, ut supra persolven. & de bene, fideliter, & diligenter dictas scripturas custodiendo, & conservando, etiam sub pœna a Nobis, vel a Camera imponenda

ponenda antequam ad dictum officium, ac illius exercitium ipsi Notarii admittantur sese obligare debeant, itaut ante ejusmodi obligationem nullatenus admitti possint.

Pro securitate vero bona omnia Notariorum, pensionesque eis debitas hypothecavit; & hunc Montem Monti Pacis a Sixto PP. V. erecto univit.

§.5. Ac insuper pro majori dicti Montis, & illius creditorum cauthela statuerimus, ut dictorum Notariorum Collegium, omniaque eorum bona, fructus, & emolumenta pro dictæ summæ sic solvendæ ad favorem dicti Montis obligata, & hypothecata sint, dictique Notarii se se collegialiter obligent: Cæterum pro promissorum exequutione, & effectuatione, ut modernis Decretis dictarum scripturarum congrue satisfiat, & pecuniæ ad id necessariæ absque alicujus incommodo comparentur, super emolumentis, ac responsionibus dictarum scripturarum simul cum pensionibus massæ officiorum Cursoratuum, & aliorum officiorum certam quantitatem locorum, seu portionum Montium non vacabilium ad rationem scutorum centum monetæ pro quolibet loco, seu portione erexerimus, illasque sic erectas Monti Pacis nuncupato, alias per fe: re: Sixtum PP. V. Prædecessorem nostrum, super proventibus Dohanarum Urbis ad rationem scutorum quinque cum quarta parte alterius similis scuti monetæ pro loco quolibet, erecto addiderimus, & univerimus, dictoque Monti pacis pro tali rata aucto, & ampliato, ac locis, & portionibus sic additis pro congrua dote, & annuis fructibus ad eamdem rationem quinque cum quarta parte alterius scuti pro quolibet loco, & anno bimestruatim pro rata in fine solven. dictam annuam summam scutorum duorum millium centum viginti quinque cum dimidio auri in auro per Collegium, & Notarios prædictos, ut præfertur annuatim solven. (inter cætera assignamenta) perpetuo concesserimus, cum facultatibus, indultis, declarationibus, gratiis, privilegiis, & cautelis, ut in cedula Motus proprii manu nostra signata, & in Camera Apostolica registrata plenius continetur.

Prætendentibus vero Notariis scripturas ad se, non ad Cameram spectare;

§.6. Et licet super præmissis Collegium, & Notarii prædicti pro eorum interesse coram Thesaurario nostro sæpius vocati, semper contradixerint, & ad Nos etiam propterea recursum pluries habuerint, ex quo prætendant super dominio, & proprietate dictarum scripturarum nullum Jus umquam Cameræ nostræ competiisse, nec competere posse, sed Dominium, & proprietatem hujusmodi etiam ab ipsarum scripturarum origine spectasse ad hæredes Notariorum pro tempore respective in singulis officiis defunctorum, & hodie ad Collegium, & Notarios viventes pro se se, & eorum in dictis officiis pro tempore successoribus proprietatem prædictam, & Jus quandocumque redimendi dictas scripturas libere, veluti propria peculia, & patrimonia pertinere; & licet etiam dicti Notarii assererent, se se in promptu velle dictas scripturas pro Collegio sibi ipsis, & successoribus juxta eorum facultates, & Jura redimere, & ad hunc finem facultatem erigendi similiter Montem pro valore dictarum scripturarum, & pro facienda ad eorum commodum illarum redemptionem a Nobis impetrare tentaverint, & reperta in hoc difficultate se se, ut accepimus, converterint ad perquirendas pecunias pro dicta redemptione necessarias ad censum ad leviorem rationem, quæ fieri potuisset; & denique, licet etiam super his, & aliis præmissorum omnium, & singulorum causa sequtis per nostrum Thesaurarium, & seu Cameræ nostræ Commissarium diversimode exceptum, & oppositum, & ad nonnullos actus pro exequtione erectionis dicti Monti per Nos, ut præfertur facto processum fuerit, contra dictos Collegium, & Notarios, & pro eorumdem parte pluribus tam in facto, quam etiam in Jure deductis.

Tandem cum Thesaurario transegerunt: & transactionem confirmat Clemens.

§.7. Nihilominus quia demum Collegium, & Notarii prædicti negotium hujusmodi cum eodem Thesaurario nostro rationabiliter, (verbali licet sed tamen finali; tractatu) transegerunt, & concordarunt condignum duximus ea, quæ dicto transactionis, & finalis concordiæ tractatu oretenus stabilita fuerunt, pro communi cautela præsenti nostro Motu proprio in perpetuum confirmare, & præsertim Collegium, & Notarios prædictos in recompensam eorum, quæ idcirco ad commodum nostrum, & Cameræ nostræ, prout infra dimittunt, vel amittunt, ut nunquam futuris temporibus super redditu dictarum scripturarum pro dicta annua summa in totum scutorum duorum millium centum viginti quinque cum dimidio auri in auro in erectione dicti Montis, ut præfertur firmata, minusque quatenus ad abundantiorem Collegii, & Notariorum prædictorum cautelam opus sit, super valore, & pretio dictarum scripturarum præsentium, & futurarum officiorum prædictorum olim per prædecessores nostros, & ultimo, ut præfertur per felicis recordationis Pium IV. ad commodum eorumdem Collegii, & Notariorum, etiam causa, & titulo onerosis firmato, augmentum aliquod fieri, vel augmenti dubium oriri possit secum reddere, ac alias specialibus favoribus, & gratiis prosequi deliberavimus.

§.8. His igitur, & aliis justis rationibus adducti quascumque Prædecessorum nostrorum, & nostras respective literas superius relatas, nec non acta quæcumque in præmissis, & illorum occasione inter Thesaurarium nostrum, & Commissarium, & Collegium, & Notarios prædictos quomodolibet facta, & alia omnia hic necessario exprimenda, perinde acsi illorum tenores ad verbum inserti forent, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, atque Collegium prædictum, ejusque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium consequen-

quendum, harum serie absolventes, & absolutas fore censentes Motu proprio, non ad dicti Collegii, aut alicujus pro illis Nobis porrectæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, maturaque deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine quascumque lites super præmissis inter dictum Collegium, & Cameram nostram Apostolicam forsan motas ad Nos harum serie avocantes, illasque penitus extinguentes, ac Acta quæcumque desuper facta cassantes, & annullantes, eisdem Collegio, & Notariis in recompensam jacturæ, quæ ad commodum nostrum, & Cameræ nostræ circa Montem, ut præfertur erectum, scilicet dimissionis, seu perpetuæ amissionis juris redimendi dictas scripturas, quam sponte facere dignoscitur, ac alterius cujuscumque jacturæ præmissorum occasione per prædictos Collegium, & Notarios facien. ex nunc, prout ex tunc, & e contra, postquam ipsi erectioni prædicti Montis, ac præstationi annuæ summæ scutorum duorum millium centum viginti quinque cum dimidio auri in auro consenserint, & pro eis se se, quamdiu illi officia retinuerint, Collegialiter obligaverint juxta dictæ erectionis formam, prout iidem intuitu infrascriptorum convenire, & sese ut supra obligare obtulerunt, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo concedimus, & indulgemus, ut annua summa dictorum scutorum duorum millium centum viginti quinque cum dimidio auri in auro per eosdem Collegium, & Notarios annuatim, ut supra pro redditu, seu pensione dictarum scripturarum persolvenda in erectione dicti Montis per Nos, ut præfertur, perpetuo firmata, neque valor, seu pretium dictarum scripturarum præsentium, & futurarum jam, ut præfertur, titulo oneroso ad commodum dictorum Collegii, & Notariorum pro se, & illorum Successoribus in perpetuum firmatum, nunquam etiam augmenti quantitatis scripturarum, aut alio quocumque prætextu augeri, nec aliquid super aliqua etiam minima auctione in præjudicium Collegii, & Notariorum prædictorum, & contra formam præsentis nostri Motus proprii, & etiam (respectu valoris dictarum scripturarum) contra formam prænarratarum Constitutionum Prædecessorum nostrorum, & signanter Pii PP. IV. quas ad effectum hujusmodi harum serie perpetuo confirmamus, & quatenus opus sit, innovamus, per Nos, Successores nostros, aut Cameram prædictas, aut quosvis alios pro eis ex quavis causa quantumvis rationabili, & urgentissima quomodolibet retractari, vel innovari, nec ipsos Collegium, & Notarios præmissorum causa in Judicio, vel extra quomodolibet inquietari, aut molestari posse; Quinimmo limitationem antedictæ summæ nunquam augibilis, & valutationem scripturarum præsentium, & futurarum, ut præfertur, firmatam, Collegio, & Notariis prædictis præmissorum causa titulo evidenter oneroso libere concessam in perpetuum, & absolute spectare, & ita semper invi olabiliter observari debere, etiam causa validi, & efficacis contractus perpetuæ transactionis, & concordiæ inter Nos, & Cameram, & Thesaurarium nostrum ex una, & dictos Collegium, & Notarios ex altera parte initæ, & celebratæ, cujus vim, & robur præsentes nostras literas habere, & obtinere volumus, perpetuo concedimus, & indulgemus: & si contingat, quod Collegium prædictum pro augenda dicta summa per Nos, aut Successores nostros Romanos Pontifices, ac Cameram Apostolicam molestetur, aut alias ipsa summa quovis prætextu etiam augmenti valoris, aut quantitatis scripturarum, aut alias quomodolibet ab eadem Camera ad majorem quantitatem taxetur, tunc, & eo casu eisdem Collegio, Notariis, & eorum singulis, ut dictas scripturas etiam a dicta Camera Apostolica pro eodem pretio ducatorum trium millium redimere, & Collegio, vel singulis Notariis applicare, & appropriare libere possint, & valeant, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur: Ita, & taliter, ut statim facto actuali deposito dicti pretii per Collegium, seu singulos Notarios prædictos, penes nostrum, & Cameræ nostræ pro tempore Depositarium Generalem, retrovenditio dictarum scripturarum eidem Collegio, seu singulis Notariis, qui depositum fecerint, pro legitime facta habeatur, & illarum redditus, una cum omnimoda proprietate eisdem Collegio, seu Notariis a die facti depositi libere, & in perpetuum appropriati censeantur, & sint, & omnes illorum obligationes, ut præfertur faciendæ extinctæ penitus remaneant, & nullum amplius operentur effectum, perinde acsi nunquam factæ fuissent, prout Nos ex nunc, prout ex tunc, & in casum prædictum harum serie retrovendimus, appropriamus, & respective extinguimus, & annullamus, & ad præmissa omnia, & singula Nos, & dictam Cameram specialiter obligamus.

§. 8. Decernentes easdem præsentes literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, aut quocumque modo invalidari, infringi, retractari, suspendi, limitari, aut in jus, vel controversiam revocari, sed perpetuo validas, & efficaces existere, neque sub quibuscumque revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut contrariis dispositionibus ullatenus comprehendi: sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum etiam sub posteriori data per dictos Collegium, & Notarios eligen. restitutas, repositas, & plenarie reintegratas esse, & censeri, sicque, & non aliter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarium, ac dictum Thesaurarium, Cameræque prædictæ Præsidentes clericos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quid Clausulæ.

quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Promissio per Notarios facienda describpturis hujusmodi conservandis &c.

§.9. Cæterum obligationem, quam in prænarrato nostro Motu proprio erectionis dicti Montis ordinavimus fieri debere per Notarios, antequam ad officia prædicta admittantur, scilicet de solvendis ratis antedicti redditus, seu pensionis dictarum scripturarum, ut supra (ad quorum solutionem per Thesaurarium nostrum dicti Montis Protectorem, Collegium, & Notarios prædictos quoties occurrerit, cogi, & compelli posse decernimus) ac de bene, fideliter, & diligenter dictas scripturas custodiendo etiam sub poena a Nobis, vel Camera, imponenda tenore præsentium recipi volumus & decernimus more hactenus solito per Decanum nunc, & pro tempore existentem dicti Collegii. Poenam vero prædictam sub qua Notarii, ut supra obligandi adstringi debent, arbitrio moderni, & pro tempore existentis Auditoris Cameræ declarandam, ex nunc perpetuo relinquimus, ad hoc ut omnia prædicta facilius, & securius, quoties occurrerit, expediantur.

Exequutores designati.

§.10. Quocirca eisdem Camerario, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori Apostolica auctoritate tenore præsentium committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti Collegii Notariorum, aut alicujus eorum, fuerint requisiti, per se, vel alios solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant, auctoritate nostra eosdem Collegium, ac Notarios universos, & singulos eorumdem præmissorum effectu pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos, aut quemquam ipsorum desuper quoquo modo indebite molestari; Contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantium derogatio.

§.11. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon ejusdem Cameræ, atque prædicti Collegii Notariorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis Decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro sufficienti eorum derogatione de illis, ac eorum totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Seu si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die 14. Maii 1594. Pontificatus nostri anno III.

Dat. die 14. Maii 1594. An.III.

LXXXIII.

Confirmatio erectionis Collegii Anglicani Hispalen. cui quamplurima conceduntur Privilegia.

Ex Regest. in Secret. Brev

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

Inter multiplices animi nostri curas, quas pro Apostolico Nobis injuncto munere, quod gerimus, sustinemus; ea præcipuum locum obtinet, qua de Catholica Fide sublatis hæresibus, instituenda, & propaganda assidue soliciti sumus: proinde pia Collegia ad Juventutem earum præsertim Regionum, quæ hæresum, & schismatum labe pestifera sunt infectæ, in orthodoxa, sacraque doctrina instituendam erecta merito favoribus, & gratiis opportunis prosequimur, prout eorumdem Collegiorum incremento, & profectui, ac alias in Domino salubriter conspicimus expedire.

Collegiũ Anglorum Hispalen. erectũ cõfirmat.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, in Civitate Hispalen. Collegium Anglicanum Regali charissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici pietate institutum existat, ad quod adolescentes, qui voluntarium a Regno Angliæ hæresis labe infecto exilium pro Fide Catholica elegerunt, confluere possint; Nos Collegii incrementum ad Catholicæ fidei propagationem summopere cupientes, ipsumque Collegium, ac ejus Alumnos specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, erectionem, & institutionem dicti Collegii, ac omnia, & singula inde sequuta Apostolica auctoritate, & ex certa nostra scientia approbamus, & confirmamus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus.

Et sub Sedis Apost. protectione, & jurisdictione suscipit.

§.2. Nec non Collegium ipsum pro illius salubri directione, & felici incremento Rectorem, Scholasticos, & Ministros dicti Collegii, ac omnia, & singula illius bona, mobilia, & immobilia, cujuscumque qualitatis, & quantitatis fuerint, sub nostra, ac B. Petri, ac hujus S. Sedis Apostolicæ protectione immediate suscipimus, ac Nobis, & eidem prorsus subjicimus.

Directioniq; PP. Societatis Jesu committit.

§.3. Nec non regimen, & gubernium immediatum dicti Collegii Generali, & Provinciali Societatis Jesu in Provincia Bethica

thica, & Rectori ipsius Collegii ab ipsis designato supponimus: ita tamen, quod in causis gravibus, quæ per ipsos expediri non poterunt, ad personam nominandam per dilectum filium nostrum Gulielmum Alanum tituli Sancti Martini in Montibus Presbyterum Cardinalem Angliæ nuncupatum, qui omnimodas vices suas alteri demandare, quoties ei visum fuerit, & demandatas quandocumque revocare possit, recurratur.

Ita tamen ut in gravioribus rebus ad Cardinalem Protectorem recursus habeatur.

§.4. Quodque Æconomus, & alii Ministri, & servientes in dicto Collegio ipsi Rectori, & Ministro, seu Vicerectori subsint, & ad ejus præscriptum, & mandatum omnino obsequantur: ipseque Æconomus dicto Rectori volenti, & requirenti, bis in anno, vel quotiescumque ei visum fuerit, rationem de administratione reddere teneatur.

Cæteros Ministros Rectori immediate subiicit.

§.5. Præterea Collegio, Rectori, & Scholasticis prædictis, quod donec illud duraverit, omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, gratiis, favoribus, præeminentiis, indulgentiis, & indultis, quibus Collegia Anglorum, & Germanorum, ac alia Collegia, ac pia loca in Urbe, & Collegium Anglorum Remense in Gallia, & Collegium Duacense in Flandria, atque in eis degentes personæ quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, quorum omnium tenores hic haberi volumus pro expressis, & tam eorum omnium, quam præsentium, etiam impressis transumptis manu alicujus Notarii publici, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem fidem, quæ ipsis originalibus adhiberetur, ubique in Judicio, & extra haberi debere decernimus, non solum ad instar, sed pariformiter, & æque principaliter uti, frui, potiri, & gaudere possint, illudque inter illa annumeretur, ac Cappellam, sive Ecclesiam, in qua Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum recondatur, & Campanas pro Missis, & sepulturis significandis, & alia huic novo Collegio necessaria habere valeat.

Rectori, & Alumnis privilegia, quibus cætera Anglorum Collegia fruuntur, concedit.

§.6. Quodque ipse Rector unum ex Alumnis dicti Collegii pro tempore constituere possit, qui sit ejus domus Parochus, & illorum omnium inibi habitantium, prout alias factum fuit in Collegio Anglicano in Urbe instituto, nec non in defectum hujusmodi Alumni ipse Rector, aut quivis alius dicti Collegii Presbyter de ipsius Rectoris licentia possit supplere officium Parochi prædictum in administrandis confessionis, Sanctissimæ Eucharistiæ, & extremæ unctionis, Sacramentis, & sepeliendis mortuis dicti Collegii indulgemus.

Curam animarum Alumno a Rectore designando delegat.

§.7. Præterea volumus, quod admissio, & exclusio Alumnorum in dicto novo Collegio pro tempore existentium tam circa numerum, quam qualitates personarum, fit de voto, & sententia Provincialis Societatis Jesu Provinciæ Beticæ prædictæ, aut illius, cui idem ipse Provincialis committet, & dicti novi Collegii Rectoris cum approbatione personæ, cui ipse Gulielmus Cardinalis committet.

Alumni a Provinciali Provinciæ Beticæ seligendi.

§.8. Quodque Alumni hujus novi Collegii in pietate, devotione, cantu, & cæremoniis Ecclesiasticis, & sacris officiis, prout melius ipsis superioribus visum fuerit, exerceantur, ac sint Angli nativi, vel Anglorum filii, videlicet alicujus Provinciæ Insulæ Angliæ dumtaxat, ac eorum approbationes, & admissiones fiant juxta testimonia, quæ secum adferant ab eodem Cardinali, aut Rectoribus Collegiorum Anglorum de Urbe, vel Remensis, aut Duacensis, aut aliorum primariorum nationis Anglicanæ, habitantium in Regnis Hispaniarum, aut aliis in locis, qui pro Catholicis habentur, & noti existunt, & notitiam admittendorum habere possunt, & hæc omnia fiant juxta peculiarem, & privatam institutionem, quam idem Gulielmus Cardinalis de hoc, & aliis rebus in scriptis mittet ad ipsum Rectorem, aut alium in dicta Civitate Hispalensi pro tempore commorantem, cui idem Gulielmus Cardinalis vices suas committet.

Qualitates, & studia Alumnorum.

§.9. Ad hæc superioribus dicti novi Collegii illos, quos in d. novo Collegio idoneos esse repererint, in facultatibus artium, & Theologiæ ad Baccalaureatus, licentiaturæ, & Magisterii gradus, servata forma Concilii Viennensis, promovendi, & ipsorum graduum solita in eis regionibus insignia exhibendi: qui sic promoti omnibus gratiis, favoribus, indultis, privilegiis, prærogativis, antelationibus, quæ promotis in Exoniensi, & Coninbricensi in Anglia Academiis de Jure, vel consuetudine, seu privilegio concessa sunt, pariformiter, & æque principaliter potiantur. Ac quæcumque statuta, & ordinationes licita tamen, & honesta, ac Sacris Canonibus, & Concilio Tridentino non contraria ad prosperum, & salubrem dicti novi Collegii statum, & gubernium condendi, & condita pro temporum varietate mutandi, ac illorum loco alia subrogandi, & sufficiendi licentiam, & facultatem concedimus.

Facultas Rectori concessa Alumnos laurea decorandi qui cæterorũ Laureatorum privilegiis fruantur.

§.10. Nec non iisdem Alumnis, ut de Rectoris ipsius novi Collegii licentia, & examine præcedente, etiam extra tempora a Jure statuta, & interstitiis temporum a Concilio Tridentino præscriptis non expectatis, & absque suorum ordinariorum literis dimissorialibus, ac sine aliquo beneficii, vel patrimonii titulo, & non obstante quovis natalium defectu, ad omnes, etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines, a quibusvis Archiepiscopis, & Episcopis gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habentibus promoveri, & promoti in illis etiam in Altaris Ministerio ministrare, utque ipsi Archiepiscopi, & Episcopi Alumnis prædictis Ordines hujusmodi conferre libere, & licite valeant, quemadmodum Collegio Anglorum in Urbe instituto hujusmodi a fel: re: Grgorio PP. XIII. Prædecessore nostro concessum est, de specialis dono gratiæ dispensamus.

Privilegium Alumnis concessum sacros Ordines suscipiendi a quocumque, &c. ad formã Privilegii Alumnis Collegii Anglicani de Urbe concessi.

§.11. Ac insuper Juramentum, quod solent

Juramentum ab eis præstãdum.

solent præstare Alumni Collegii Angliæ de Urbe post sex menses suarum approbationum pro arbitrio Rectoris, videlicet, se paratos fore de mandato Superiorum dicti Collegii vitam Ecclesiasticam, & Sacros Ordines suscipere, & deinde in Angliam ad juvandas animas proficisci, censemus in hoc novo Collegio instituendum, ac electionem hujus temporis, & personarum mittendarum Judicio Rectoris ipsius novi Collegii remittimus, cum approbatione pro vinculis dictæ Societatis.

Qui facultates ad Missiones necessarias a Rectore, & Provinciali recipere debent.

§.12. Qui Rector cum ipso Provinciali Sacerdotibus mittendis in Angliam, & Hiberniam facultatem administrandi omnia Sacramenta Ecclesiastica, exceptis confirmationis Sacramento, & Ordinis, nec non quascumque personas in Anglia, Scotia, vel Hibernia commorantes ad gremium S. Matris Ecclesiæ recurrentes, aut jam sub ea viventes, confessionibus earum diligenter auditis, ab omnibus peccatis, excessibus, censuris, & delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam in literis in die Cœnæ Domini legi solitis, contentis, & Sedi Apostolicæ reservatis (conspirationis in personam, vel statum Romani Pontificis, falsitatis literarum, & scripturarum Apostolicarum, delationis armorum, vel aliorum prohibitorum ad partes Infidelium, injectionis manuum violentarum in Prælatos dumtaxat exceptis) absolvendi, & omnes alias ad conversionem animarum, & hæresum extirpationem spectantes, & necessarias facultates a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris aliis Sacerdotibus ad hoc opus antea missis, concessis, impertiantur.

Collegii cura Præposito Generali Soc. Jesu committitur.

§.13. Et ut præmissa omnia suum debitum consequantur effectum, regimen, & gubernium, ac statum hujus novi Collegii, nunc, & pro tempore existen. Generali Societatis Jesu, ut de Rectore, & aliis Ministris sufficientibus, & idoneis dicto novo Collegio pro tempore providere curet, in Domino plurimum commendamus.

Et Card. Alano commendatur.

§.14. Hortantes quoque dictum Gulielmum Cardinalem, quem ob ejus doctrinam, integritatem, prudentiam, pietatem, aliasque animi eximias dotes, nec non ob longam Anglicanarum rerum experientiam, & usum in mittendis, & providendis operariis ad illam necessariis, & ob singularem, quem erga suos Cives amorem gerit, ad id munus aptissimum confidimus, ac Hispaniarum Regem Catholicum, nec non Archiepiscopos, Episcopos, & alios Prælatos, ac Procuratores, & Primates dictorum Regnorum Hispaniarum, & præsertim Assistentem in dicta Civitate Hispalensi, & alios Regios Ministros, ut dicto novo Collegio in omnibus opem ferant, ipsi Gulielmo Cardinali mandantes, ut hujus Collegii curam in spiritualibus suscipiat, utque de alumnis idoneis provideat; prædictum vero Regem, & Assistentem in dicta Civitate Hispalensi, ut hujus novi Collegii, & personarum in eo pro tempore degentium omnimodam curam, defensionem, & protectionem in temporalibus suscipiant, ipsique pro nostra, & dictæ Sedis Apostolicæ reverentia propensius commendatum habentes, in ampliandis, & conservandis juribus Collegii, & personarum in eo pro tempore existentium, sic eos benigni favoris auxilio prosequantur, quod ipsi eorum fulti præsidio in præmissis, Deo propitio, prosperari possint, ac eidem Philippo Regi a Deo perennis vitæ prœmium, & a Nobis condigna proveniat actio gratiarum, ipseque Gulielmus Cardinalis propterea divinam misericordiam, ac nostram, ac dictæ Sedis gratiam valeat uberius promereri.

Facultas Rectori conceditur Judicem pro Causis Collegii seligendi.

§.15. Postremo concedimus facultatem Rectori dicti novi Collegii pro tempore existenti Judices nominandi, & deputandi, Archiepiscopum videlicet dictæ Civitatis, vel quemcumque alium in dignitate Ecclesiastica constitutum dictæ Civitatis Hispalensis, qui omnes, & singulas causas civiles, criminales, & mixtas dicti novi Collegii, illiusque Collegialium, & Officialium, & Ministrorum, Religiosis Societatis Jesu exceptis, nec non res, jura, actiones, & bona privative quoad alios, etiam, summarie simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura judicii, manu regia, nullaque tela judiciaria servata, sed sola facti veritate inspecta, & omni, & quacumque appellatione remota, audiant, cognoscant, ac fine debito terminent cum facultate quoscumque citandi, ac quibus, & quoties inhibendum fuerit, etiam sub pœnis pecuniariis, & aliis eorum arbitrio imponendis, ac in subsidium juris, censuris Ecclesiasticis inhibendi, cæteraque omnia in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna faciendi, & exequendi.

Omnes Hispaniarum Prælati hujusce Cōstitutionis exequutores designantur.

§.16. Quocirca universis, & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, & Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis dictorum Regnorum Hispaniarum, & dictæ Civitatis Hispalensis per præsentes motu simili mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, aut quoties pro parte Rectoris dicti novi Collegii pro tempore existentis fuerint requisiti, solemniter publicantes, dictoque Rectori, & novo Collegio in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra illos, decreto, confirmatione, concessione, indulto, licentia, facultate, ac aliis præmissis pacifice gaudere, ac easdem præsentes literas, & in eis contenta quæcumque perpetuo inviolabiliter observari: Non permittentes eos super iisdem præmissis, vel eorum aliquo per quoscumque Judices, vel personas cujuscumque status, gradus, aut conditionis existant, quacumque etiam auctoritate fungantur, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, tacite, vel expresse quovis quæsito colore, nec ingenio impediri, molestari, aut alias quomodolibet inquietari: Contradictores quoslibet, & rebel-

rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia Juris opportuna remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum

§. 17. Non obstantibus nostra de non concedendis Indulgentiis ad instar, aliisque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Civitatis, & illius Tribunalium juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 15. Maii 1594. An. III.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 15. Maii 1594., Pontificatus nostri Anno III.

LXXXIV.

Ex Regest. in Canc. Apost.

Dissolutio Unionis Pientin., & Ilcinen. Ecclesiarum.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD exequendum Pastoralis Officii debitum nobis superna dispositione commissum solicitis studiis &c. incrementa.

Causæ dissolutionis faciendæ.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, dilecti filii Populus Civitatis, & Diœcesis Ilcinen. propter continuam Venerabilis Fratris nostri Episcopi Ilcinen., & Pientin. a Civitate præfata absentium, & residentiam, quam semper facere consuevit apud Ecclesiam Pientin. quæ, & Ecclesia Ilcinen. perpetuo Apostolica auctoritate invicem, aut alias unitæ, annexæ, & incorporatæ sunt, magna in spiritualibus detrimenta patiatur, & utraque Ecclesia præfata distinctum Populum, & Diœcesim, competentesque, & separatos redditus habeat, ad commodam duorum Episcoporum sustentationem.

Disjunctio, de qua in rubrica.

§. 2. Nos habita super his cum Fratribus nostris matura deliberatione, de eorumdem Fratrum consilio, supplicationibus quoque dilecti filii Nobilis Viri Ferdinandi Ætruriæ sibi subjectæ magni Ducis Nobis in hac parte porrectis inclinati, nec non unionis, annexionis, & incorporationis hujusmodi tenores, ac fructuum, redditυum, ac proventuum mensarum Episcopalium Ilcinen., & Pientin. quantitates præsentibus pro expressis habentes, unionem, annexionem, & incorporationem earumdem Ecclesiarum ex nunc prout ex tunc, & e contra, cum primum illas percessum etiam ex causa permutationis, vel decessum, aut privationem, vel alias quovis modo, etiam apud Sedem Apostolicam vacare contigerit Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo dissolvimus, Ecclesiasque præfatas separamus, easque in pristinum, & eum, in quo ante unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi erant statum, restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus.

Episcopus unicuique præficiendus.

§. 3. Ita quod de cætero occurrente vacatione earumdem Ecclesiarum Ilcinen. de una, & Pientin. Ecclesiis præfatis de altera personis provideri, illisque in Episcopum præfici debeat, & Pastorem.

Obstantium derogatio.

§. 4. Non obstantibus unione, annexione, & incorporatione præfatis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum prædictarum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Clausulæ pœnales.

§. 5. Nulli &c. nostræ dissolutionis, separationis, restitutionis, repositionis, ac reintegrationis infringere, vel &c. incursurum.

Dat. die 23. Maii 1594. An. III.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, decimo Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno Tertio.

LXXXV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Luceoriensi Episcopo delegatur exequutio Primariarum Precum Poloniæ Regi concessarum, seu indulti conferendi tria Beneficia primo vacatura Ecclesiarum Gnesnen., Cracovien., Wladislavien., Posnanien., Plocen., & Warmien.

Ven. fratri Bernardo Episcopo Luceoriensi.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Concessio, & commissio, de quibus in Rubrica.

§. 1. UT charissimus in Christo filius noster Sigismundus Poloniæ, & Svetiæ Rex Illustris personis in fide Catholica, & unione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ persistentibus, aliasque sibi gratis, & acceptis se se, nostra, & hujus Sanctæ Sedis ope benignum præstare possit, Fraternitati tuæ tria Beneficia Ecclesiastica in singulis Gnesnen., Uladislavien., Posnanien., & Plocen., & postquam tamen dilecti filii nostri Georgius Presbyter Radzivilius, & Andræas Diaconus Battorius nuncupati S. R. E. Cardinales Cracovien., & Warmien. Ecclesiis præesse desierint, etiam in ipsis Cracovien., & Warmien. Ecclesiis Civitatibus, vel Diœcesibus consistentia, etiamsi Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates, Personatus, Administrationes, & officia, ac dignitates ipsæ in prædictis post Pontificales majores, aut aliis Ecclesiis prædictarum Civitatum, vel

vel Dioecesum principales fuerint, & ad illas, nec non Personatus, Administrationes, vel officia hujusmodi consueverint per electionem assumi, eisque cura etiam jurisdictionalis immineat animarum, illaque omnia dispositioni Apostolicæ specialiter, vel ex quavis causa (præterquam ratione vacationis illorum apud Sedem prædictam) aut familiaritatis continuæ commensalitatis nostræ, seu alicujus S. R. E. Cardinalis viventis, cujus consensus requirendus foret, generaliter reservata, vel ex generali reservatione Apostolica affecta, & cujuscumque annui valoris illorum fructus, redditus, & proventus extiterint, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem Venerabilium Fratrum Archiepiscopi Gnesnen., nec non Uladislavien., Posnanien., & Plocen., ac post dictos Georgium, & Andræam Cardinales Cracovien., & Warmien. Episcoporum, ac dilectorum filiorum Capitulorum Ecclesiarum prædictarum communiter, vel divisim pertinen. vacantia ad præsens, aut simul, vel successive etiam in mensibus, in quibus vacantium Beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio per Constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas Nobis generaliter reservata existit, vacatura, singula videlicet singulis personis Ecclesiasticis Clericali saltem caractere insignitis, ac alias idoneis, ac in fide Catholica omni tempore constantibus, quas dictus Sigismundus Rex duxerit nominandas, si quisque nominandorum per se, vel Procuratorem suum legitimum infra unius mensis spatium, postquam vacatio hujusmodi innotuerit, Beneficium vacans duxerit acceptandum, cum omnibus juribus, & pertinentiis suis, auctoritate nostra Apostolica, hac vice dumtaxat specialiter reservandi, necnon Archiepiscopo, & Episcopis, ac Capitulo prædictis, ne de Beneficiis hujusmodi, si vacant, aut cum vacaverint, ut præfertur, disponere quoquo modo præsumant, districtius inhibendi, nec non quidquid secus per prædictos, aut alios quoscumque scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernendi. Et nihilominus singula Beneficia prædicta si vacant, aut cum vacaverint, ut præfertur, singulis personis nominandis prædictis cum juribus, ac pertinentiis prædictis, ac plenitudine Juris Canonici conferendi, & de illis etiam providendi, eosque, seu eorum Procuratores ipsorum nominibus in corporalem possessionem Beneficiorum, jurium, & pertinentiarum prædictorum inducendi, & inductos defendendi, ac easdem nominandas personas, vel pro eis Procuratores prædictos approbandas hujusmodi in singulis Ecclesiis prædictis in Canonicum, & Fratrem recipi stallo sibi in Choro, & loco in Capitulo singularum Ecclesiarum prædictarum cum dicti juris plenitudine assignatis, nec non ad singula alia Beneficia hujusmodi, ut moris est admitten., sibique de illorum, & Canonicatuum, & Præbendarum prædictarum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi faciendi, ac contradictores quoslibet dicta auctoritate nostra appellatione postposita compescendi, cæteraque in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna faciendi, & exequendi, plenam, & liberam auctoritate prædicta tribuimus facultatem.

Obstantium derogatio.

§.2. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ipsarum Ecclesiarum Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si aliqui Apostolica prædicta, vel alia quavis auctoritate in dictis Ecclesiis in Canonicos sint recepti, vel, ut recipiantur insistant, seu si super provisionibus sibi faciendis de Canonicatibus, & præbendis, aut dignitatibus, personatibus, administrationibus, & officiis dictarum Ecclesiarum, speciales, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus, prædictas personas in assequutione Canonicatuum, & Præbendarum, Dignitatum, Administrationum officiorum, & beneficiorum aliorum præjudicium generari; Aut si Archiepiscopo, & Episcopis, ac Capitulis prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem, vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint. Quodque de Canonicatibus, & Præbendis, aut dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis hujusmodi, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem conjunctim, vel separatim spectat, nulli valeat provideri per Literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri. Et de qua, ejusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis, seu si personæ prædictæ præsentes non fuerint ad præstandum de observandis statutis, & consuetudinibus dictarum Ecclesiarum solitum Juramentum, dummodo in absentia sua, per Procuratorem idoneum, & cum ad Ecclesias ipsas accesserint, corporaliter illud præstent.

Si Beneficia 24. ducat. valorem excesserint, provisi infra sex menses literas Apostolicas tenentur expedire.

§.3. Volumus autem, ut si aliquod ex beneficiis per te vigore præsentium collatis, fructus, redditus, & proventus 24. Ducat. auri de Camera secundum communem extimationem valorem annuum excesserit, illi, quibus per te provisum de illis extiterit, infra sex menses a die eis factarum provisionum hujusmodi computandos, novam provisionem super illis a dicta Sede Apostolica impe-

impetrare, & literas desuper in totum expedire, ac Jura Cameræ Apostolicæ propterea debita persolvere omnino teneantur, alioquin sex mensibus prædictis elapsis Beneficia ipsa vacare censeantur eo ipso,

Dat. die 25. Maii 1594. An. III.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 25. Maii 1594. Pontificatus nostri Anno III.

LXXXVI.

De largitione Munerum utriusque sexus Regularibus interdicta.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Religiosæ Congregationes, ab insigni sanctitate viris Spiritus Sancti afflatu institutæ, tantas Ecclesiæ Dei utilitates omni tempore attulerunt, ut ad eas conservandas, & instaurandas, Romani Pontifices Prædecessores nostri, magnam jure optimo diligentiam semper adhibuerint. Nam cum ea sit rerum humanarum conditio, & natura, ut etiam quæ optime fundata, & constituta sunt, partim hominum imbecillitate, & ad malum proclivitate, partim Dœmonis astutia, paulatim deficiant, ac nisi cura pervigili sustententur, in deterius prolabantur. Idcirco Summorum Pontificum vigilantia magnopere laboravit, ut Regularium Ordinum disciplina, aut labefactata in pristinum restitueretur, aut salutaribus Constitutionibus communita, integra atque incolumis permaneret. Quorum nos vestigiis pro eodem officii munere insistere, & Pastoralem illorum solicitudinem (quantum possumus) divina adjutrice gratia, cupimus imitari.

Causæ edendæ Constitutionis.

§.1. Quare ne ex muneribus, quæ a pluribus Religiosæ vitæ professoribus, ex Christi patrimonio, quibusvis hominibus quavis ex causa sæpe tribuuntur, gravia incommoda, & mala, etiam boni specie existant, præcavere studentes, hac nostra perpetuo valitura Constitutione, universis, & singulis cujuscumque Ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium bona immobilia, & redditus certos ex Indulto Apostolico possidentium, vel non possidentium, seu cujusvis Congregationis, Societatis, & instituti (non tamen Militiæ) Regularibus personis utriuslibet sexus, omnem, & quamcumque largitionem, & missionem munerum penitus interdicimus.

Qui Regulares hac Constitutione cōprehendantur

§.2. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia, & singula Capitula, Conventus, & Congregationes, tam singulorum Conventualium, Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, Præceptoriarum, Domorum, & Locorum, quam Provincialia, aut Generalia cujuslibet Provinciæ, sive universi Ordinis, Societatis, aut instituti, eorumque vel earum Camerarios, Commissarios, & quoscumque Officiales, & singulares personas: ipsos etiam Ordinum, Congregationum, & Societatum hujusmodi Superiores quascumque dignitates obtinentes, etiam Generales, & Provinciales, Magistros, Ministros, & quocumque nomine Præfectos, necnon Conventuum, Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, Præceptoriarum, Domorum, & Locorum tam Provinciales, quam Generales cujuslibet Provinciæ, sive universi Ordinis, Societatis, aut instituti, eorumque, vel earum Camerarios, Commissarios, & quoscumque Officiales, & singulares personas: ipsos etiam Ordinum, Congregationum, & Societatum hujusmodi Superiores quascumque dignitates obtinentes, etiam Generales, & Provinciales, Magistros, Ministros, & quocumque nomine Præfectos; necnon Conventuum, Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, Præceptoriarum, Domorum, & Locorum quorumcumque Abbates, Priores, Præpositos, Præceptores, etiam majores, Guardianos, Ministros, Rectores, atque Abbatissas, & Priorissas, & alio quovis titulo Præsidentes, tam ipsis Regularibus, quam Locorum Ordinariis, seu quibusvis Superioribus subjectos, utriuslibet sexus, ad vitam, vel ad tempus deputatos, adeo ut nemo umquam eorum, vel earum directe, vel indirecte, palam, vel occulte tam communi, quam particulari, & proprio nomine, etiam sub quovis statuti, vel consuetudinis, seu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacumque causa, nisi in Generali Capitulo, aut alia Generali Congregatione re mature discussa unanimi consensu omnium, Superiorumque permissu causa approbata fuerit, quicquam tale attentare valeat.

§.3. Id autem ita absolute, & generatim vetitum intelligatur, ut neque omnino fas sit, quicquam donare, tam ex fructibus, redditibus, proventibus, collectis, vel contributionibus, aut oblationibus, sive eleemosynis, aut subsidiis certis, vel incertis, ordinariis, seu extraordinariis, mensæ, seu massæ communis, vel cujusvis Fabricæ, & Sacristiæ, quorum bona communiter, ut præfertur, administrantur, seu quæ rationibus reddendis sunt obnoxia, quam ex pecuniis etiam, quæ a singulis quovis modo acquisitæ in commune conferendæ omnino sunt. Nec si per viam voluntariæ contributionis in commune congerantur. Nec si forsitan privatim, & nominatim cuilibet Religioso a suis Superioribus, vel a propriis affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut benevolis, vel a piis Christifidelibus, etiam eleemosynæ, aut charitatis, & illius propriæ personæ intuitu attributæ, seu quoquo modo per quemlibet Religiosum suo Monasterio, Domui, aut loco acquisitæ, eique ut ad obitum de eis disponat, per Superiores concessæ fuerint. Præterquam leviora esculenta, aut poculenta, seu ad devotionem, vel religionem pertinentia munuscula, communi tantum, numquam vero particulari nomine (ubi Superiori de consensu

Et quid eis prohibitum sit.

Con-

Conventus videbitur) tradenda. Sed & hujusmodi missiones munerum ipsis Religiosis utriuslibet sexus non solum per se, verum etiam per alios tam directe, quam indirecte prohibitas declaramus.

Quibus donari non liceat.

§.4. Neque vero quisquam ab hac generali prohibitione se excusare valeat, etiam si munera miserit cuivis personæ Laicæ, vel Ecclesiasticæ cujuscumque status, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quavis non solum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam Ecclesiastica, & Pontificali, aut alia majori, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalatus dignitate fulgenti, etiam proprio loci Ordinario, etiam ex causa, & occasione benedictionis, vel susceptionis habitus Regularis, tonsuræ, aut Professionis Monialium, tam sibi subditarum, quam non subditarum, aut ipsi etiam proprio Ordinis, vel Congregationis Protectori, Vice-Protectori, Generali, vel Provinciali, aut cujusvis Monasterii, Prioratus, Domus, aut cujuslibet alterius loci Regulari Superori, aut alio quocumque officio, munere, aut dignitate fungenti, vel cuicumque etiam simplici, & particulari Religioso. Ita ut inter ipsos quoque Religiosos (ne prava ambitione impulsi pro consequendis in sua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut benevolentiam aucupetur) quæcumque largitio, aut donatio munerum (nisi rerum minimarum de licentia expressa, & in scriptis Superiorum) sit penitus interdicta.

Excusatio prohibetur.

§.5. Insuper prohibemus, ne umquam eisdem Regularibus liceat ullas pecunias quoquo modo erogare in alicujus etiam benefactoris, aut Protectoris, vel Ordinarii honorem, etiam occasione transitus, vel primi ingressus, aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratique animi testificationem, seu pro prædictis personis quavis auctoritate, vel dignitate fungentibus honorifice, laute, & opipare excipiendis, seu pro quibusvis conviviis eisdem, aut cuivis alteri quacumque occasione, vel causa exhibendis, vel pro comessationibus, aut compotationibus quibusvis personis tam ejusdem Ordinis, Congregationis, Monasterii, Domus, aut Loci, quam extraneis largiendis, aut pro exhibendis spectaculis, etiam piis, intra Ecclesias, Monasteria, & Domos sacras, seu pias, vel extra eas, in quibusvis publicis, aut privatis, sacris, aut profanis locis, etiam ubi Sanctorum, & Sanctarum vita, aut res pie gestæ, etiam in memoriam Passionis Dominicæ populis spectandæ proponuntur, aut alias in prædictis, sive in quibusvis rebus supervacaneis ad pompam, & ostentationem, aut ad oblectationem, vel paucorum lucrum, & privata commoda quomodolibet pertinentibus, nisi re ipsa pro divino cultu, & veris Christi pauperum indigentiis, servato in hoc charitatis ordine, & habita necessitatis ratione, de consilio, & consensu Superiorum sublevandis, aut alias in rebus licitis, & per Capitulum Generale, aut Provinciale non prohibitis, vel taxam ibi forsan præscriptam non excedentibus, sumptus hujusmodi fiant.

Hospitalitatis & pietatis opera excipiuntur.

§.6. Declarantes tamen per hæc, laudabilem, & Apostolica doctrina sacrisque Canonibus commendatam hospitalitatem, præsertim erga pauperes, & peregrinos, nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimmo si qui redditus ad id, vel ex fundatione, vel ex institutis, statutis, aut consuetudinibus aliquorum Monasteriorum, Ordinum, aut Regularium hujusmodi locorum, aut ex testatorum, vel donantium voluntatibus, sive alias applicati, aut donati sunt, eos omnino, ut decet, integre in usus pios hospitalitatis hujusmodi erogandos esse, & præsertim in Monasteriis, seu locis desertis, & ab laicorum ædibus longius remotis, ubi tamen pauperum, & vere egenorum ratio in primis habeatur. Si quos vero ditiores occasione transitus, sive alias ex devotionis, aut necessitatis causa eo divertere contigerit, eos sane deceret Refectorio communi cum Religiosis, mensaque & ferculis communibus, nequaquam a cæteris distinctis contentos esse. Verum omnino ipsi Regulares in hospitibus hujusmodi potentioribus excipiendis ita se gerant, ut in eis frugalitas, & paupertas religiosa prorsus eluceat.

Munera recipientibus pœnæ infliguntur.

§.7. Pari etiam ratione districte inhibemus, ne quispiam ex prædictis Laicus alias quam ut superius dictum est, vel Clericus sæcularis, vel regularis quocumque honore, præeminentia, nobilitate, aut excellentia etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalatus dignitate præditus, etiam Protector, Vice-Protector, loci Ordinarius, Prælatus Generalis, Provincialis, aut Monasterii, Domus, vel loci cujuslibet Superior, eorumve affines, propinqui, familiares, aut Ministri utriuslibet sexus, quicquam contra hanc superius expressam prohibitionem recipiant. Quod si, vel ab aliquo particulari Religioso, vel a Superiore quopiam Generali, Provinciali, aut alio quocumque officio fungente, aut a Conventu, Capitulo, vel Congregatione, sive ab universo Ordine, & Religione quicquam receperint, id quod acceperint, suum non faciant. Verum ipso facto absque aliqua monitione Judicis, decreto, sententia, aut declaratione ad illius restitutionem omnino in utroque foro teneantur, adeo ut restitutione ipsa realiter non facta, neque etiam in foro conscientiæ absolvi possint. Hanc autem restitutionem fieri volumus non privatim ei Religioso, qui donavit, sed ei Monasterio, Domui, vel alteri loco, de cujus bonis facta est largitio, vel si non de eis bonis donatum est, in quo idem Religiosus donans professionem emisit, vel si nomine totius Capituli, Conventus, aut Congregationis, vel universi Ordinis, seu Religionis donatio facta extiterit, pariter communi mensæ, aut massæ, cujus nomine donatum fuerit, accepta munera restituantur, ita ut nec qui donavit, nec Conventus, Capitulum, Congregatio, Ordo, aut Religio, cui restitutio facienda est, illam remittere,

& ite-

& iterum condonare, aut recipientem ab obligatione restituendi eximere, vel ut in pauperes eroget, concedere quoquo modo possit.

Dantibus quoque pœnæ imponuntur.

§.8. Quod si quis ex supradictis Regularibus utriuslibet sexus, cujuscumque gradus, ordinis, dignitatis, ac ubilibet locorum existentibus, conjunctim cum cæteris, seu divisim nostrarum hujusmodi prohibitionum, statutorum, ordinationum, jussionum, decretorum, mandatorum transgressor fuerit, statuimus, ut omnibus, & singulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officiis eo ipso privatus, ac ad illa, & alia similia, vel dissimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuo, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notatus existat. Et præterea privationem vocis activæ, & passivæ absque ullo Superioris decreto, aut ministerio ipso facto incurrat, nec non ultra hujusmodi pœnas etiam tamquam contra furti, & simoniæ criminum reum, tam per viam denunciationis, accusationis, aut querelæ, quam etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisque suppliciis affici debeat, pœnis aliis a jure statutis, ac per alias Constitutiones Apostolicas, aut propria cujusvis Ordinis, Congregationis, Monasterii, domus, aut loci, statuta, vel consuetudines contra personas aliquid præmissorum committentes forsan decretis, & inflictis, nihilominus in suo robore permansuris.

Exequutores hujus bullæ deputantur.

§.9. Quocirca universis, & singulis modernis, & pro tempore existentibus locorum Ordinariis, eorumque Vicariis, & Officialibus, nec non quorumcumque Ordinum, Prioratuum, Monasteriorum, & Domorum Superioribus, etiam Generalibus, seu Provincialibus, cæterisque, ad quos spectat, per Apost. scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum singuli, quantum ad eos pertinet, curent omni studio, diligentia, auctoritate, & vigilantia præsentem constitutionem firmiter, & inviolate observari, & contra inobedientes, vel transgressores condignis pœnis animadverti. Eosdem inobedientes, nec non contradictores quoslibet, & rebelles, per opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.10. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, dictorumque Monasteriorum, Prioratuum domorum, locorum, nec non Ordinum, Congregationum, Collegiorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel ad verbum non inserta, effectus præsentis nostræ Constitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quibus quorumque tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quæ omnia, quatenus præmissis in aliquo adversentur, prorsus tollimus, & abrogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Forma, & effectus publicationis.

§.11. Volumus autem, ut præsentes literæ in valvis Sancti Joannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum, & in Acie Campi Floræ publicentur, affixis inibi earum exemplis, & dimissis. Quodque earum exempla, seu illorum compendia in libris quorumcumque statutorum prædictorum Monasteriorum, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinum, & Congregationum (quoad Moniales, in vernaculum, & vulgarem cujusque Regionis sermonem versa) & a loci Ordinario, qui id quamprimum fieri curet, subscripta inserantur, & saltem quotannis in Capitulis, sive Congregationibus cujusque earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus post sexaginta dies a die publicationis, ut præfertur, in Romana Curia facienda unumquemque citra montes, ultra montes vero post quatuor menses, perinde arctent, & afficiant, acsi cuique personaliter intimatæ, & per eos juratæ fuissent:

Transumptorum fides.

§.12. Quodque earum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides in judicio, & extra illud ubique adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum interdicti, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, statuti, mandati, sublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis &c.

D. P. An. III 19. Junii.

Datum Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo quarto 13. Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno III.

LXXXVII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Facultas Patriarchæ Aquilejensi visitandi Monasteria, Domosque Regularium exemptorum, eosque ad suorum Decretorum exequutionem compellendi.

Venerabili fratri Francisco Patriarchæ Aquilegien.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. fratri salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Romani Pontificis authoritas in his est interponenda, quæ ad Ecclesiasticarum personarum Regularium præsertim, quæ sæcularibus exemplum præbere debent, reformationem pertinent.

Facultas, de qua in rubrica.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, Fraternitas tua in visitatione locorum Diœcesis Aquilegien. Dominio temporali Domus Austriacæ subjectorum novissime per te facta, Monasteria, Domus, & Conventus, aliaque loca Regularium utriusque sexus exempta, & Nobis, ac Sedi Apostolicæ immediate subjecta, ex facultate tibi per Nos de-

desuper nominatim attributa visitaveris, ac in iis ad tollendos varios abusus, ac ad morum reformationem, & Catholicæ fidei stabilimentum, diversa statuta, decreta, & ordinationes edideris, quæ nisi observentur, rursus in eosdem, & deteriores abusus Regulares prædicti prolaberentur. Nos volentes, ut par est, ut decreta, statuta, & ordinationes hujusmodi debitæ exequutioni demandentur, & adimpleantur, ne illorum observantia, prætextu cessationis facultatum tuarum remittatur, aut retardetur, eidem fraternitati tuæ, ut quando, quoties, & ubicumque opus fuerit, omnes, & singulos Religiosos, ac eorum Superiores Monasteriorum, Conventuum, & locorum prædictorum utriusque sexus ad observationem decretorum, statutorum, & ordinationum prædictorum per te in hujusmodi visitatione factorum censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac privationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, vocisque activæ, & passivæ, aliisque arbitrio tuo pœnis, etiam sæpius aggravandis, cogere, & compellere, & ad hunc effectum eadem Monasteria, Conventus, Domos, & Loca iterum visitare, & quocumque modo decreta, statuta, & ordinationes prædictas in observantiam inducere, aliaque in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere, ordinare, mandare, & exequi libere, & licite auctoritate nostra Apostolica possis, & valeas, eadem auctoritate plenam, & liberam facultatem concedimus, & impartimur.

Derogatio contrariorum

§.2. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Monasteriorum, Conventuum, & locorum, illorumque Ordinum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodocumque, & sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda esset, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum, nihil penitus omisso inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, & ad effectum præsentium specialiter, & expresse, ac latissime derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 30. Julii 1594. An. III.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 30. Julii 1594. Pontificatus nostri Anno III.

LXXXVIII.

Confirmatio Erectionis Collegii Societatis Jesu Comutavien. Pragen. Diœcesis, in quo erigitur Universitas Studii Generalis cum concessione privilegiorum.

Ex Regest. in Secret. Brev.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium ab utilitate Academiarum desumptum.

IN sacra Cœlestis clavigeri Sede, meritis licet imparibus, eo disponente, qui virtutum, & scientiarum Dominus est, constituti, & intra mentis nostræ arcana revolventes, quantum ex literarum studiis militantis Ecclesiæ Respublica tenebrosa ignorantiæ caligine, ac hæresum peste expulsa, augeatur, divini numinis cultus protendatur, veritas agnoscatur, Justitia colatur, reliquæ virtutes illustrentur, ac ad bene, beateque vivendum via præparetur; ad ea, perquæ studia ipsa ubilibet excitentur, ac studiosæ personæ ad bravium, & excelsum doctrinæ fastigium aspirantes opportunæ subventionis suscipiant auxilium, libenter intendimus, & in his nostræ sollicitudinis partes convertimus, & propterea, quæ ad hunc effectum a piis personis nobilitate generis fulgentibus provide gesta fuisse dicuntur, nostræ confirmationis præsidio roboramus, aliaque, & alias concedimus, & disponimus, prout earumdem personarum vota exposcunt, nec non locorum, & temporum qualitate pensata in Domino conspicimus salubriter expedire.

Baronis de Lobroviz studium propagandæ in suis Ditionibus fidei Catholicæ.

§.1. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Claudii Aquavivæ Præpositi Generalis Societatis Jesu, nec non Rectoris, & Collegialium Collegii ejusdem Societatis in Oppido Civitate nuncupato Comutavien. Pragen., seu alterius Diœcesis erecti, & instituti, ac Nobilis viri Georgii Popelii Baronis de Lobroviz, ac Domini in temporalibus dicti Oppidi, nec non Liczlzau Mieliuk, & Liboconitz locorum ejusdem Diœcesis, ac charissimi in Christo filii nostri Rodulphi Romani, ac Boemiæ Regis Illustris, & in Imperatorem electi Consiliarii Camerarii, & Supremi Boemiæ Regni Præfecti petitio continebat, quod alias dictus Georgius varios modos, & rationes, quibus Religionis Catholicæ, potissimum vero suarum ditionum incommodis, hac calamitosa tempestate salubre, & consentaneum subsidium afferre posset, maxime cum aperte, non sine ingenti dolore, communem Religionis Orthodoxæ statum infinitis hæresum opinionibus tanquam furiis, & procellis jactari, atque propemodum a fundamentis everti videret, inter malorum remedia, quæ a Deo hominibus inspirantur ad tuendam, propagandamque Religionem, ea, & summa, & optima censuit, quæ dum Dei optimi maximi honorem, & gloriam mirifice amplificant, & extollunt, tum homines ipsos Deo suo intime

me conjungunt, maxime necessarium est arbitratus, ea præsidia conquirere, quæ tantam perniciem avertere, & Populum suæ ditionis summo Regi conciliare, & conjungere possent.

Patrum Soc. Jesu opera uti decernit.

§.2. Cum autem in clericis Societatis prædictæ singularia, eaque valida subsidia esse a Deo instituta, quibus tam inveteratis Christianæ Reipublicæ morbis subveniri posse, animadverteret, utpote, qui ubivis terrarum sua, & eruditione, & pietate populos quamplurimos per devias opinionum, & vitiorum tenebras arrantes ad veritatis lumen, & virtutum splendorem, non minus laboriose, quam salubriter reducant, in eam spem venit per eorumdem sinceram in Religionis RomanæCatholicæ doctrinam, & vitæ integritatem eos non solum, qui sibi subjecti sunt, sed etiam alios plurimos in ditiones suas adventantes ad pristinum salutis portum revocandos, quandoquidem videret dictæ Societatis non solum in Europa susceptos labores cum magno fructu evasisse, sed etiam in cæteris orbis partibus apud barbaras, & immanes gentes remotissimis, & innumeris populis per eamdem Societatis divinæ Crucis cum Religionis Christianæ augmento illatum vexillum fuisse.

Collegium pro eis fundat in Oppido Comestaviesi.

§.3. Quapropter ad laudem, & gloriam Dei Omnipotentis, ac honorem Deiparæ Virginis Mariæ, omniumque Civium Cœlestium, & Ecclesiæ Catholicæ propagationem, nec non Populi sibi a Deo commissi, suamque salutem juventutis quoque domesticæ, & externæ in doctrina, & pietate institutionem in Oppido prædicto suæ ditioni subjecto, unum Collegium dictæ Societatis Jesu cum Ecclesia, Scholis, Domo pauperum, & aliis suis membris, ac officinis necessariis fundavit, in quibus dicta Societas secundum suas Constitutiones, & pium institutum libere, sive ulla alia præter ejusdem constituti consuetudinem obligatione, & impedimento, posset in eadem Ecclesia, & in Gymnasii scholis, etiam alibi, in dicti Georgii ditionibus, si eis videretur ad populum conciones habere, & juventutem bonis moribus, & literis ad gloriam Dei, & animarum salutem informare, quod, ut pro Instituto ejusdem Societatis commode fieret eidem Societati locum in dicto Oppido idoneum delegit, & assignavit, deputans eis pro fabrica, & ædificio nonnullas tunc expressas Domus.

Fundosque erecto Collegio assignat.

§.4. Denique ultra eas omnia ea spatia, quæ inter domos prædictas, & mænia ipsius Oppidi constituta sunt, cum ipsis membris, ac fossis, quin, & vallo sive aggere usque ad rivum, sive torrentem extenso, sic, ut tuta pars mæniorum cum fossa dicti Oppidi, & vallo, sive aggere, ac turri media vigilum nuncupata, quæ sub mola sita est ab angulo occidentali Turris carceris usque ad propugnaculum angulare ipsius Oppidi inclusive, quod Ponti lapideo, ac prædio Lzucdlovu nuncup. oppositum est, in prædictæ Societatis Jus, dominium, & possessionem perpetuo cederet, quin etiam in perpetuum cautum voluit, ne Rivus, qui intra mænia hujusmodi ad molas deductus per dictum Collegium decurrit, posset unquam alio derivari, aut deduci ad ipsius Collegii damnum, & manifestum incommodum, quem rivum liberum esse debere prædicti Collegii Rectori, & Collegialibus pro tempore existentibus pronunciavit ab omni pensione, sive exactione Civitati, vel cuipiam alteri solvenda etiam quando ripæ reparandæ, vel reficiendæ judicarentur, quod etiam de aquæductu ad Domum dilecti filii Joannis Coltper pergente intellectum esse voluit, ne idem aquæductus unquam sine Rectoris, & Collegialium prædictorum assensu alio abduci, & deviari posset.

Nonnulla cōcedit Privilegia.

§.5. Atque Domus prædictæ aquas, ut præfertur, prædicto Collegio assignavit secundum dicti Oppidi leges, & consuetudinem coquendi cervitiam, potestatem habuerint, idem Jus plane penes Collegium prædictum remanere, itaut dicti Rector, & Collegiales ad suum commodum eademmet libertate, & potestate, sive jure cervitiam coquendi fruerentur, & ea in re hujusmodi extensum esse cum libertate, ac sine ulla nova pensione voluit; Insuper concessit, atque permisit dictæ Societati, ut non solum in veteribus, sed etiam novis mæniis ædificia ad usus Collegii necessaria, vel etiam fenestras captandi luminis causa construere, & ædificare, sine ullius impedimento posset, & valeret, atque in eo spatio, quod domus illæ supranominatæ, mæniaque duplicia a Turri carceris hujusmodi usque ad propugnaculum, & locum inter domos, & mænia complectuntur, decem scholas una cum Auditorio, sive Gymnasii aula, & cubicula, aliaque domicilia convenientia cum Domo pauperum, ad rationem perfecti, magnique Collegii commoda erexit, spatio vero, quod inter menia extima dicti oppidi, ac novæ ad rivam atque per latitudinem, & a dicta Turri Carceris usque ad propugnaculum inclusive per longitudinem est ad hortum domesticum ordinan., ædificiumque prædictæ Domus Pauperum cum sua area usque ad Turrim vigilum construendum secundum dictæ Societatis voluntatem libere destinavit, cui quidem domui Pauperum pro alendis circiter centum studiosis Pauperibus Ordinarii annui census mille sexagenas misunenses illarum partium peculiaribus super hoc literis factis attribuit, atque perpetuo donavit, sicut eam summam Rector ipsius Collegii in eum numerum sive auctum, sive restrictum, pro ratione Annonæ utiliter impenderet quamquam, & alium hortum extra Civitatem sive Suburbanam ad consuetas, & honestas dictorum Rectoris, & Collegialium a studiis, & piis exercitationibus relaxationes prope diem providere paratus erat, quem pro dato eidem Collegio esse voluit.

Parochialis Ecclesiæ jura sibi competentia eidem Collegio donat.

§.5. Usum vero Parochialis Ecclesiæ ejusdem oppidi, quæ de Jure patronatus dicti Georgii existit, ipsiusque quoque Juspatronatus, & præsentandi personam idoneam ad eamdem Ecclesiam, dum pro tempore vacat, omnemque curam ad ipsum Geor-

Georgium circa eam Ecclesiam pertinentem dictis Rectori, & Collegialibus attribuit, & adscripsit, ita quod licite pro tempore existens illius Rector ultimo dictæ Ecclesiæ fructibus, redditibus, & proventibus libere deberet frui, & potiri tamen in reliquis omnibus ab eisdem Collegii Rectore, & Collegialibus dependeret, neque circa cultum Divinum, seu ceremonias Ecclesiæ, quidquam induceret, quod non prius ab eisdem approbatum esset, quiquidem ultimo dictæ Ecclesiæ Rector, ut prius animarum curam exerceret, Sacramenta Baptismi, Confessiones, Eucharistiæ, Matrimonii, & extremæ unctionis ex officio administraret, Sepulturas in Cœmeterio extra Oppidum ita curaret, ut nullum in ultimo dicta Ecclesia præter illius Parochianos sine Rectoris dicti Collegii, vel ejus Vicesgerentis consensu, & facultate sepelire posset. Præterea cantum, & musicam, campanarumque pulsum ita ordinaret, & disponeret, ut ordinem Sacrorum, aliaque exercitia, quæ Presbyteri, & Clerici dictæ Societatis in ultimo dictæ Ecclesiæ pro suo instituto habere solent, inter turbare non posset ipsi Rector, & Collegiales proinde in Sacris dicere, & reliquo cultu divino libere ultimo dicta Ecclesia fruerentur, atque in ea conciones ad Populum, doctrinamque Christianam pro suo more haberet, confessiones audire, atque Sacramentum Eucharistiæ ex instituto suo religiose administrare valerent, eidem quoque Parochiali Ecclesiæ ipse Georgius arcis suæ sacellum etiam applicavit, atque eisdem Rectori, & Collegialibus cum pleno Jure illud in perpetuum donavit ipsius tamen Parochialis Ecclesiæ sarta tecta, atque lumina tam Ceræ, quam Olei pro divino cultu consuetis expensis Senatus dicti oppidi, prout antea facere consueverat, fieri, & conservari voluit.

Nonnullis additis statutis.

Transfert etiam in dictā Soc. jus præsentandi ad cæteras suæ Ditionis Ecclesias.

§.6. Ut vero conservationi pacis, ac Religionis Catholicæ in omnibus dictæ suæ ditionis locis melius provisum esset non solum prædictæ Parochialis, sacellique arcis hujusmodi, sed omnium aliarum Ecclesiarum sive illæ Parochiales, sive filiales essent in omnibus ditionum suarum prædictarum locis, sive extra ea, quarum Juspatronatus, & præsentandi ad ipsum Georgium spectabat, & pro tempore spectaret, curam omnem, ac Juspatronatus hujusmodi in eamdem Societatem legitime transtulit.

Dotem constituit.

§.7. Deinde ad sustentationem corporalem, & pro aliis necessitatibus dictorum Collegii, Rectoris, & Collegialium ex iis, quæ sibi divina bonitas largita erat, certam tunc expressam censuum, atque pensionum provisionem in certis temporibus, ac modis tunc etiam expressis persolvendum ordinavit, constituentem annuatim bis mille sexagenas tres grossos, & duos obulos earumdem partium, ac statuit, quod cujuslibet una medietas a Senatibus Oppidorum, seu Pagorum Judicibus in festo S. Georgii in ipso Collegio, vel certe intra quatuordecim dies post, & itidem altera medietas in festo S. Galli pari modo ipsis Collegio, & Collegialibus numeraretur, in bona currenti moneta, absque ulla contradictione, quos proventus stabiles, ac perdurantes sic esse voluit, ut nulli hæredum posterorum, aut Successorum suorum dominiique Chomutavien. possessori, eos ulla ratione imminuere, aut mutare liceret citra beneplacitum, & consensum ipsorum Collegii, Rectoris, & Collegialium quin, & hoc addidit, ut si casu contingeret ex redditibus censualibus hujusmodi aliquem, vel aliquos infortunio sive ignis, sive ex ære, grandinis, aut cujuspiam alterius eventus casu bonorum, seu frugum jacturam facere, aut perpeti quam ob cambiorum, censuum debitores non essent solvendo, ut tunc ejusmodi defectus ad requisitionem Collegii, Rectoris, & Collegialium hujusmodi per quæstores, seu Officiales dicti Georgii, ac possessorum suorum ex officio Cameræ, seu Fisci dominii prædicti Chomutavien. eidem Collegio plene suppleretur obligando hæredes, posteros, & successores suos prædictos, ne vel in minimo suæ voluntati, & ordinationi, sive donationi adversari, vel etiam deesse præsumerent, quod si secus quid accidere contingeret, & ipsis Rectori, & Collegialibus juxta præscriptum census, sic donati ab iis, a quibus numerari debent, non persolverentur, iidem Rector, & Collegiales plene, & de integro interveniente auctoritate, & approbatione regia Tabulis regni constabilita potestatem haberent, accepta a Tabulis Regni Camerario uno invadendi, ac occupandi ipsum oppidum Chomutavien. cum omnibus adjecentibus Oppidis, Pagis, ac Villis, & quibus illis census prædictus consignatus est, idque tam pro parte census, quam pro toto sicque invasis, & occupatis locis uti, frui, potiri, & gaudere, ac eorum usumfructum qualiscumque essent inde recipere, sine restitutione ulla, neque prius ad cessionem Juris sic adepti tenerentur quoad census retenti ob quos non solutos invasis facta foret, plene, & de integro cum impensis omnibus in omnem Judicum processum, & Camerario factis eisque ad ultimum quadrantem persoluti essent, idque toties, quoties illi de pensione debita sive a censualibus, sive a quæstoribus prædictis non satisfieret.

Dat Collegio Facultatem hæreditates, & legata recipiendi.

§.8. Et quoniam eidem Collegio, quam optime provisum esse cupiebat, præmissa matura deliberatione, hanc quoque gratiam concessit, ut liceret pro tempore existentibus ejusdem Collegii Rectori, & Collegialibus dono acceptare quidquid piorum Testamento ex suis subditis, qui libertate testandi donati sunt tam in mobilibus, quam immobilibus legatum, seu a viris donatum foret, absque ullius contradictione, & repugnantia.

Nonnullaque alia coocedit privilegia.

§.9. Itidem permisit Rectori, & Collegialibus prædictis quidquid ad Beneficium Collegii expedire judicaretur, sive in agris, sive vineis, sive hortis, sive pratis, sive prædiis, ut id illis emere licitum esset, quæ om-

omnia empta, donata, legata, sic prædicto Collegio annexa, & incorporata esse voluit, acsi ab ipso Georgio, ac suis hæredibus, & Successoribus donata, & attributa fuissent quæ quidem sic empta, & donata si censualia essent ad arbitrium Georgii, & hæredum suorum, seu posterorum Censibus, ut libera esse possent, constituit.

Domum pro pueris alendis inibi erigit; cujus curam Rectori Collegii committit, servatis tamen legibus hic expressis.

§.10. Id quoque insuper suæ voluntatis esse statuit, ipso salutaris subditorum suorum institutio, meliorem progressum habere valeret, & Domus pauperum prædicta ipsi Rectori Collegii hujusmodi cum omnibus habitantibus, in ea immediate subjecta essent cum pleno jure tam quoad ædificia, census, eleemosynas, quam quoad personas in ea degentes proinde Rectoris prædicti, & non alterius cujusque esset, adolescentes in ea alendos recipere, & approbare eosdemque vicissim excludere, illis præfectum idoneum, qui illi probabitur præponere, ac de toto domus ordine disponere absque cujusque contradictione, molestatione, sive repugnantia, sic tamen, ut subditorum Dominii prædicti primariam curam haberetur, eisque locus ante alios concedatur, qui in studiis diutius perdurari valerent, & ad ea apti, habilesque judicati forent; quamquam, & illud eidem Rectori pro tempore existenti liberum esse semper voluit, ut in numero eo juventutis, qui in ea domo ali possent viginti adolescentes undecumque adventantes collocare, & una cum ipsius Georgii subditis alere possent, ut beneficium hoc præter subditos suos etiam ad externos extenderetur; decrevit itidem, ne ullus Præceptor ludi moderator, sive Magister ut piam locorum in omnibus suis ditionibus juventutem docere præsumeret, nisi prius a Rectore dicti Collegii, vel ab iis, quos idem Rector ordinavisset de Religione, & vita examinatus, idoneus judicatus foret, ac professionem fidei in ordinarii, vel ejus Vicarii manibus juxta Constitutionem felicis recordationis Pii PP. IV. Prædecessoris nostri, prævio processu, vel habita debita informatione de religione, & fide Catholica emisisset, ipseque Præceptor ludimoderator, seu Magister ab eodem Rectore, vel ab iis, qui deputati forent formam, & rationem acciperet tam profanos, quam sacros, & pios libros legendi, & juventutem informandi, declaravit, etiam hoc voluntatis suæ esse, ne quisquam ad functiones hujusmodi literarias in Ditionibus suis a Communitate Parochis, vel Ecclesiarum Rectoribus, seu Officialibus dicti Georgii, vel hæredum, ac imposterum suorum assumeretur, nisi a Rectore prædicti Collegii approbatus, & confirmatus foret.

Bona omnia Collegii eximit a quocūque vectigali &c.

§.11. Quo autem prædicta omnia sic donata, & perpetuo attributa dicti Rector, & Collegiales possidere quietius, suisque Ministeriis vacare liberius possent, & valerent, voluit, ac statuit, ut Domus, seu Collegium, ac illius Ecclesia nec non Sacellum, horti, & cætera quæcumque cum omnibus suis juribus, limitibus, & attinentiis quæsi, & ipsa pecuniarum pensio annua, ut præfertur donata, & attributa libera, & immunia essent perpetuis futuris temporibus ab omnibus oneribus, & censibus tam civilibus, quam Cameræ suæ obligatoriis, seu ad eam pertinentibus, seu quibusvis aliis notis, & ignotis, etiam eis, quæ imposterum forte impedire possent, nihil sibi ac posteris suis, seu futuris hæredibus, seu alias quoquo modo nominatis, qui jus aliquod dominii, sequestratus, præsidentiæ, regiminis, juris, sive legitime, sive usurpative, seu ex injuncto allegare possent, præsumerent, vel auderent juris reservando, quinimo plenariam, ac liberam juxta utriusque juris tam Ecclesiastici, quam sæcularis, nec non statutorum, & privilegiorum ejusdem Societatis prædicta omnia possidendi, eisque gaudendi, & fruendi, omnimodam libertatem permisit.

§.12. Voluit præterea, quod si quis hæredum successorum, ac posterorum suorum quidpiam in damnum, seu detrimentum dicti Collegii, seu impedimentum consuetorum exercitiorum tam spiritualium, quam literariorum dictæ Societatis attentare præsumeret, ut tunc demonstratis ejusmodi impedimentis, & molestationibus, aperte, & manifeste probatis coram dicto Rodulpho Rege in Imperatorem electo, futurisque Regibus Bohæmiæ, ac Supremis Regni officialibus tenerentur sic judicante Regia Majestate, ipsisque Regni Supremis officialibus posteri sui, & quisquis possessorum dicti Dominii Comutavien., aut hæres foret infra annum Rectori, & Collegialibus dictæ Societatis bona stabilia ubicumque locorum prout ipsis id liberet in Regno Bohemiæ, & quæ ipsi eligerent, de quorum pretio, ut ipsis Rectori, & Collegialibus cum venditore licitari, & convenire liberum esset, voluit pro centum milibus sexagenis Misnentium quamlibet sexagenam sexaginta parvis grossis grossum quemlibet septenis parvis obolis computando emere, seu solvere, eaque de integro absque ulla diminutione, iisque Rectori, & Collegialibus cum pleno jure non solum usu fructus, sed & dominii tradere, atque consignare invariatis semper, & inpermutatis censibus ab ipsa Societate jam constitutis, & imposterum constituendis, quos census voluit, ut dicta Societas quavis locorum, Comutavia exclusa, consequeretur, sicut, & omnia emolumenta ex donatis, legatis, emptis, ac quisitis, sive quomodolibet a dicta Societate obtentis, in quibus bonis, sive alibi in Regno Bohemiæ, ubi pro majori bono Ecclesiæ expedire judicaverint, possent, ac deberent prædicta societas aliud Collegium construcmo simile sub nomine, ac titulo dicti Georgii exædificare retentisque censibus ante datis, & attributis cum omnibus aliis donatis, emptis, legatis, aut acquisitis ex bonis sic emptis, & ex prædicta summa centum millium sexagenorum census emergentes ad suas, & dicti noviter erecti Collegii necessitates accipere, possidere, & convertere, quod Collegium postquam erectum esset om-

Hæredes Fundatoris si molesti Collegio fuerint, liberum esse declarat Rectori, Collegiū ipsum cum bonis omnibus alio transferre.

omnibus iis gratiis, quibus dictum Collegium Chomutavien. a prædicto Rodulpho Rege in Imperatorem electo donatum tunc erat, frui, & gaudere deberet juxta tenorem præsentium literarum, & Diplomatis confirmationis super his a dicto Rodulpho Rege in Imperatorem electo.

* Alias leges imponit.

§. 13. Quod si vero prædicti Rector, & Collegiales negligerent, aut tale novum Collegium adepti ejusmodi bona erigere detractarent, tūnc non solum novo isto censu, verum etiā præteritis ipsis ex Chomutavien. fundatione, & legatis attributis, ac donatis consequenter privati esse debere, ac illa suis hæredibus, seu posteris resignare tenerentur; addidit insuper, quod si quis hæredum, & successorum, possessorumve dominii prædicti Chomutavien. post datam, & latam a prædicto Rodulpho Rege in Imperatorem electo, & Officialibus dicti Regni sententiam, id quod supra expressum est facere, & hujusmodi bona pro memorata summa centum millium sexagenorum emere, ac Rectori, & Collegialibus prædictis de pleno intra tempus nominatum videlicet anni spatium consignare detractaret, statuit, ut Presbyteri, & Clerici Societatis per Rectorem Chomutavien., seu Pragen., & alium prædictæ Societatis Collegiorum in Regno Bohemiæ possent, ac valerent, excepto una Camerario a Tabulis prædicti Regni Arcen., & Oppidum Chomutavien. cum suburbiis, agris, oppidis, pagis, ac villis, quinimo cum omnibus quoquomodo vocatis, aut nuncupatis, ad dictum dominium spectan. occupare, possidere, & tenere, seu illorum fructibus omnibus potiri, & gaudere tamdiu, quamdiu illis ejusmodi bona pro memorata summa centum millium sexagenarum empta, data, ac in possessionem tradita non forent a successoribus suis prædictis, & insuper omnes expensæ essent restitutæ, quas ipsos Rectores, & Collegiales in actionem assumere forte contingeret, quandocumque vero successores sui prædicti, sive is, qui Dominus Chomusaviæ foret id, quod scribitur actu forent exequuti, ac Rectori, & Collegialibus hujusmodi bona, ut præfertur memorato pretio empta consignarent, tum quidem dicti Rector, & Collegiales obligati esse deberent ab occupatis per Camerarium cedere, ac bona empta ad se recipere citra omnem conditionem salva impensarum per ipsos Rectorem & Collegiales factarum in juridicum processum restitutione, quæ etiam cessionem anteire deberet, quod nisi præstarent, liberum esse Domino, qui illis bona juxta couditiones præscriptas procuravisset jure simili per Camerarium, a Tabulis Regni accepto eos ab occupatis expellere, & totum Dominium ad se recipere, neque etiam id prætermissum esse voluit, siquidem cum tempore habentes nonnunquam consilia, & actus mutare soleant, quod si is forte ex suis successoribus, qui Presbyteros, & Clericos ipsius Societatis Chomutavien. expulisset, aut alius post ipsum Dominus Chomutaviæ eosdem rursus Chomutaviam revocare vellet, ubi id illis intimatum foret, & de plana, ac sincera voluntate constare, ut tunc intra centum annos ipsi Presbyteri, & Cherici citra omnem contradictionem ad illud Chomutavien. Collegium redire tenerentur, quod quidem Collegium is ex Dominis, qui eos revocaret illis tale vicissim quale ab illis relictum esset cum omnibus censibus, fundis agris, Pratis, Vineis, aliisque datis, donatis, attributis, & legatis, denuo redemptis restituere deberet, & censeretur, ut tale prorsus quale reliquissent recipere possent, & non aliter porro, quod ad bona empta pro pretio summæ supradictæ attinet, si aliud Collegium Presbyteris in illis, vel alibi ex proventibus dictorum bonorum erigeretur, illud quidem Collegium in illis bonis in potestate dictæ Societatis inibi, ubi erectum foret, ut moneret, atque perduraret, voluit, ac dicti Collegii Chomutavien. membrum esset, necnon omnibus gratiis libertatibus æque gauderet, statuit ita tamen, ut reddituum pro memorata summa centum millium sexagenarum comparatorum eidem novo Collegio medietas sola remaneret, ac si quid inter ea temporis industria Rectoris, & Collegialium, nec etiam aliorum hujusmodi in liberalitate, ac bene volenti accessisset tamen donatis, quam legatis acquisitis sive emptis id ipsum quoque ne ab eo auferetur, etiam voluit, altera vero medietas Domino in Chomutavia, qui Presbyteros prædictos revocaret, eisque Collegium restitueret in usum suum, atque commodum perpetuo cederet, quod si autem Presbyteri Societatis hujusmodi juxta superius præscriptas conditiones vocati ad recipien. vicissim Chomutavien. Collegium id facere abnuerent, & intra centum annos redire retractarent, eo ipso facto voluit, ut utriusque & novi, & veteris Collegii amissionem cum censibus, & rebus omnibus concurrerent, & hac omnia sic donata, ac pro summa centum millium sexagenarum acquisita, ut in Jus, ac dominium ejus qui foret Dominus Chomutaviæ cederet, qui ea omnia in alium pium usum pro bono Ecclesiæ Dei, prout illi in Domino cum approbatione loci Ordinarii visum esset teneretur convertere ultimo omnium, & hoc subjunxit quem si quod Deus avertat, contingeret Presbyteros Societatis prædictæ ob personarum inopiam, vel propter bella, aut mortalitatem, seu contagia pestis, alteriusve mali incommoda in Regno prædicto Bohemiæ deficere, vel quod pro ratione sui instituti officiis, quæ similia Collegia suscipere solent, satisfacere nequirent, ut tunc Successores, & posteri dicti Georgii quisquis possessor dominii Chomutavien. esset, teneretur Præpositum Provincialem Provinciæ, nec non ipsum Claudium, & pro tempore existentem Societatis Generalem mutare non semel, sed sæpius certiores reddere de ejusmodi defectu, dictique Collegii necessitate, qui quidem Præpositus Provincialis Provinciæ, & Præpositus Generalis postquam essent sufficienter admoniti,

ti, & requisiti de substituen. allis, tenerentur hujusmodi requisitioni intra centum annos omnino citra longiorem tergiversationem satisfacere, atque prædicto Collegio de personis providere: qui si id negligerent, aut non facerent, vel quod ipsa societas sua sponte imparem se oneri hujus Collegii sentiens huic donationi aliquando renunciaret, tunc ut tam Collegium ipsum, quam census omnes, cæteraque omnia non ad alium, quam ad posteros, ac hæredes suos directe redirent, atque reverterentur, neque prædicta societas, aut quisque alius jus haberet eorum quidquam, tunc donatorum, & de cætero donan. in toto, vel in parte ab eodem Georgio, suisque hæredibus, ac posteris ullo quæsito colore, sive prætextu venden. alteran., vel in potestatem cujusque alterius traden., qui non esset legitimus hæres, ac possessor prædicti dominii Comutavien., imo nec eidem hæredi, ac possessori, nisi de expressa Sedis Apostolicæ licentia, & quidquid secus fieret, id totum irritum, atque cassum esset.

Erectum itaque Comutaviense Collegium institutamque in eo Universitatẽ,

§.14. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat postmodum ibi juxta voluntatem, & ordinationem prædicti Georgii unum Collegium dictæ Societatis erectum, & institutum fuerit, quod ex donatione ejusdem Georgii sustentatum uberes, & optabiles reddit fructus, ipseque Georgius obtinuerit illud ab eodem Rodulpho Rege in Imperatorem electo per patentes literas sub certis modo, & forma tunc expressis, & in tabulis dicti Regni contentis in Universitatem, & studium publicum erigi, & institui, pro parte Claudii Præpositi Generalis, ac Rectoris, & Collegialium, nec non Georgii supradictorum Nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissa omnia pro illorum firmiori robore confirmare, & approbare, nec non infrascripta concedere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem secundum communem estimationem, & Beneficii cum aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interest, attendentes, quod ex literarum studio animarum saluti consulitur, ac alia spiritualia, & temporalia bona modo proveniunt, Claudium Præpositum Generalem, ac Rectorem, & Collegiales, nec non Georgium prædictos, eorumque singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, nec non bonorum, domorum, & jurium supradictorum situationes, confines, qualitates, quantitates, vocabula, denominationes, & veros etiam annuos valores, præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, donationes, concessiones, voluntates, decreta, statuta, translationes, ordinationes, indulta, præcepta, nec non omnia, & singula alia præmissa Apostolica auctoritate earumdem tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque plenariæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus. Nec non omnes, & singulos tam juris, quam facti, ac etiam solemnitatum quarumcumque quomodolibet omissarum, aliosque defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus.

Confirmat Clemens cũ bonis omnibus, statutisque a Fundatore editis.

Confirmat quoque applicationẽ sacelli Arcis;

§.15. Et nihilominus sacellum arcis prædictæ, in quo per Clericos, seu Presbyteros ad nutum pro tempore existentis Domini dicti Oppidi Comutavien. poni, & amoveri solitos in divinis deserviri consuevit, quodque in titulum perpetui simplicis Beneficii Ecclesiastici forsan nondum erectum, existit, una cum illius fructibus, redditibus, & proventibus, ac bonis universis mobilibus, & immobilibus, quæ similiter pro expressis haberi, volumus Collegio prædicto, prædicti Georgii dicti ipsius sacelli, & arcis expresso adhoc accedente consensu dicta auctoritate perpetuo applicamus, & appropriamus.

Usum Ecclesiæ Parochialis,

§.16. Præterea usum liberum supradictæ Parochialis Ecclesiæ dumtaxat reservatis omnibus, & singulis illius fructibus, & redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis, bonis quoque, & proprietatibus in quibuscumque rebus consistentibus moderno, & pro tempore existenti ejusdem Ecclesiæ Rectori, d. Georgii Patroni etiam ad hoc accedente consensu eisdem Rectori, & Collegialibus præsentibus, & futuris, ipsi quoque Collegio pariter perpetuo concedimus, & assignamus.

Et jus præsentandi ad Ecclesias in ditionibus Fundatoris constitutas.

§.17. Insuper Juspatronatus, & præsentandi personas idoneas, ac omnes, & singulas Ecclesias in ditionibus Georgii prædicti pro tempore vacantes ad curam earumdem Ecclesiarum, prout antea ad eumdem Georgium, suosque Prædecessores spectavit, & pertinuit in Societatem Jesu, nec non Collegii prædicti Rectorem, & Collegiales eodem accedente consensu auctoritate, & tenore prædictis etiam perpetuo transferimus.

Universitatẽ ibidem erigit

§.18. Ulterius, ut majori dicti Oppidi decori, nec non subditorum ditionum prædicti Georgii consulatur, in eodem oppido Comutavien., ac ædibus dicti Collegii Universitatem studii generalis, in qua Clerici ipsius Societatis Theologiam, Philosophiam, aliasque ingenuas artes profiteantur, ac Juvenes quoscumque doceant, ad instar aliarum Universitatum studiorum generalium tam in transalpinis Provinciis, & Regnis, quam alias ubilibet erectorum, etiamsi in hac Universitate Comutavien. Juris prudentiæ, & medicinæ facultates non accesserint, dicta auctoritate etiam perpetuo sine alicujus præjudicio, erigimus, & instituimus. Ipsamque Universitatem, & Studium Generale sic erectum, & institutum curæ, regimini, & administrationi pro tempore exi-

existentis Rectoris dicti Collegii, qui totius Universitatis Rector existat similiter perpetuo supponimus, & submittimus, ac eisdem Universitati, illiusque Rectori, Magistris, & Scholasticis, & Officialibus, ac Ministris, ut omnibus, & quibuscumque privilegiis, indultis, gratiis, prærogativis, honoribus, & præeminentiis, aliis Universitatibus quacumque auctoritate erectis, illarumque pro tempore existentibus Rectoribus, Magistris, Doctoribus, Lectoribus, Præceptoribus, Scholasticis, Procuratoribus, Bidellis, Nunciis, Officialibus, Ministris, & aliis personis in genere, vel in specie tam prædicta, quam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia auctoritatibus, & alias quomodolibet concessis non solum ad eorum instar, sed pariformiter, & æque principaliter in omnibus, & per omnia uti, potiri, & gaudere, etiamsi dictæ facultates juris prudentiæ, & Medicinæ ibi non accesserint.

Cui cæterarum Universitatum privilegia condit.

§.19. Ac insuper Rectori ejusdem Universitatis, & Collegii pro tempore existenti, ut ipsos, quos in eadem erecta Universitate, vel etiam alibi, in quavis alia per debitum tempus studuisse, ac scientia, ac moribus idoneos esse reperirentur in prædictis facultatibus artium, & Theologiæ ad Baccalaureatus etiam formatæ licentiaturæ lauream, Doctoratusque, & Magisterii gradus, servata forma Viennen. Concilii, & alias juxta Universitatum aliorum studiorum generalium consuetudines, & erectæ Universitatis statuta promovere, & ipsorum graduum solita insignia eis exhibere, atque ad dictos gradus sic promoti in hac Universitate Comutavien. postea publice, & privatim, etiam in omnibus aliis Universitatibus studiorum generalium facultates prædictas interpretari, & alios docere, nec non de eis disputare, ac gradui, seu gradibus hujusmodi convenientes actus exercere: quodque omnes, & singuli, qui in ipsa Universitate Comutavien. etiamsi ibi non habeantur facultates Jurisprudentiæ, & Medicinæ, vel depositi, vel descripti in Matricula, vel in quovis gradu promoti extiterint, in quavis alia Universitate, seu Academia pro vere, in scriptis, & in gradu promotis recipiantur. Demum, ut omnes, & singuli, qui in Universitate, seu Academia Comutavien. hujusmodi triennium, ut vocant, absolverint, testimoniumque ab ipsa Universitate de idoneitate ad alios docen. habuerint possint, & debeant, & in quavis Cathedrali, aut alia Ecclesia sine ulla tergiversatione assumi, & censeri tales, qui in vera Academia, & studio generali, etiamsi Jurisprudentiæ, & Medicinæ facultates ibi non sint, literis operam dederint per triennium, ut Cathedrales Ecclesiæ requirunt.

Facultatem Rectori tribuit Gradus, Laureamque concedendi.

§.20. Cæterum moderno, & pro tempore existenti dictæ Societatis Præposito Generali, ut per se, vel dicti Collegii, & erectæ Universitatis Rectorem, aut alium, seu alios pro salubri, & felici directione Universitatis Comutavien., ac Rectoris, Magistrorum, Procuratorum, Bidellorum, Nuntiorum, & aliorum Ministrorum, ac Officialium muneribus, & functionibus modoque, & forma docendi, & alias sua officia exercendi, nec non pro scholasticorum manutentione quæcumque statuta, & ordinationes licita, & honesta, ac sacris Canonibus, & Concilii Tridentini decretis minime contraria, edere, & promulgare, eaque pro temporum, rerum, & personarum qualitate mutare, corrigere, & reformare, seu illa cassare, & abrogare, aliaque de novo edere, nec non super illorum observatione pœnas ejus arbitrio imponere, ac etiam in prædicta Universitate Rectores, Magistros, Lectores, Scholasticos, Procuratores, Bidellos, & præcipue unum seu plures Notarios publicos, seu Tabelliones authenticos, fideles, & legales, postquam tamen ad hoc idonei reperti fuerint, recepto ab eis prius de Notariatus, & Tabellionatus officiis fideliter exercendis juramento, ac professione fidei hujusmodi juxta Constitutionem prædictam per eos emissa, aliosque Ministros, & Officiales necessarios pro usu Universitatis prædictæ creare, ac de officio hujusmodi Notariatus per pennam, & calamare investire, aut alios creatos, ad hujusmodi officia assumere, & quoties opus fuerit, amovere, seu electiones factas confirmare, ita quod scripturis authenticis per dictos tales Notarios sic creandos, vel assumendos, aut confirmandos plenaria, & indubia fides adhiberi debeat in Judicio, & extra libere, & licite valeant, etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, ac desuper eis licentiam, & facultatem impartimur.

PræpositoGenerali Soc. Jesu facultatem tribuit statuta edendi pro Collegio, & Universitate.

Et Notarios creandi.

§.21. Demum omnibus, & singulis tam Metropolitanarum, Primatialium, Cathedralium, & Collegiatarum, aliarumque quarumcumque Ecclesiarum per Europam, & Universum Orbem sitarum Capitulis, nec non Superioribus, & particularibus personis quacumque auctoritate, & dignitate fungentibus, & functuris, ac quovis privilegio, & indulto munitis in virtute sanctæ obedientiæ, præcipimus, & mandamus, ne studiosos Academiæ, seu Universitatis Comutavien. hujusmodi, aut in ea ad gradus promotos ab assequutione dignitatum, seu Canonicatuum, & Præbendarum earumdem Ecclesiarum sibi tamen canonice conferendarum, aut ad illos nominandarum, si idonei ad id judicati fuerint, & tempus debitum suorum studiorum in Academia, seu Universitate hujusmodi absolverint, vel gradum Doctoratus, seu Magisterii, aut licentiaturæ, vel alium susceperint, dummodo aliud canonicum eis non obsistat impedimentum, rejicere, & removere quoquo modo audeant, seu præsumant.

Ecclesiarum Præsides monet, ut eos, qui in hac Universitate Gradus susceperint, ad possessionem Canonicatuũ admittant.

§.22. Postremo omnia bona, res, & Jura a prædicto Georgio, ut præfertur, Collegio, & Universitati Comutavien. hujusmodi concessa, donata, & attributa, & de cætero per quoscumque fideles quovis modo donanda, concedenda, & attribuenda eidem Collegio, eadem auctoritate similiter perpetuo applicamus, & appropriamus. Ita quod liceat Rectori, & Collegialibus præ-

Bona omnia Collegio confirmat.

prædictis per se, vel alium, seu alios eorum corporalem, realem, & actualem possessionem libere appræhendere, & perpetuo retinere; necnon in Collegii, & Universitatis hujusmodi, ac personarum ipsius Collegii usus, & utilitatem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita.

Clausulæ.

§.23. Decernentes easdem præsentes, etiam ex eo, quod interesse habentes, vel putantes ad hoc vocati, & causæ, vel causa propter quam, seu quas præmissæ emanarunt, etiam coram loci Ordinario, etiam tanquam a Sede Apostolica delegato, aut alias quomodolibet verificatæ non fuerint, & ex quavis alia causa, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, aut quopiam alio defectu notari, impugnari, vel invalidari non posse, sed illas semper, & perpetuo validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibns, vel contrariis dispositionibus, nullo unquam tempore comprænhendi, sicque in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Palatii Apostolici Causarum Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere: irritum quoque, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores præsentium literarum deputat.

§.24. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Pragen., & Olumocen. Episcopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, quando, & quoties opus fuerit, ac pro parte Claudii, & pro tempore existentis Præpositi Generalis dictæ Societatis, ac Collegii, Rectoris, & Collegialium hujusmodi, nec non Georgii prædictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant authoritate nostra, præsentes, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos ipsæ præsentes literæ concernunt, & concernent in futurum, illis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumque contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, impediri, vel perturbari. Contradictores quoslibet, & Rebelles per censuras Ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis pro cessibus sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam, adhoc si opus fuerit, auxilio brachiij sæcularis.

Contrària tollit.

§.25. Non obstantibus præmissis, ac priori voluntate nostra prædicta, & piæ me: Bonifacii PP. VIII. similiter Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis tunc expressis casibus, & in illis ultra unam dietam ad Judicium evocetur, seu ne Judices a Sede prædicta deputati extra Civitatem, & Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut aliis, vel aliis vices suas committere audeant, seu præsumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo non ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Judicium non trahatur, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a Jure permissis fieri prohibentis, & quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non Ecclesiarum supradictarum, ac Capitulorum, Provinciarum, Urbium, & locorum hujusmodi, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis, illis, earumdemque Ecclesiarum Præsulibus, Capitulis, & aliis Superioribus, & particularibus personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, ac concedendis, confirmandis, & innovandis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de eis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, vel quævis alia expressio habenda, seu exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permansuris, latissime hac vice specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque.

Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede Indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Per prædicta debita Ecclesiarum Comutavien. servitia negligi cavet.

§.26. Proviso, quod propter præmissa dictæ Ecclesiæ, quarum Jura patronatus ad Rectorem, & Collegiales prædictos translata, & quarum usus, & cura illis concessa, & commissa existit, debitis non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, quibus illa imminet, nullatenus negligatur, sed earum congrue supportentur onera consueta: quodque propter translationem hujusmodi plus juris in eosdem Rectorem, & Collegiales translatum non intelligatur, quam ipse Georgius haberet: quo vero ad curam Parochialium, & aliarum Ecclesiarum sub juribus patronatus hujusmodi comprænhensarum, Rectori, & Patribus ejusdem Collegii, ut præfertur commissam, salva remaneat Jurisdictio loci Ordinarii, itaut propter ea non intelligatur illi in aliquo præjudicatum: Per præsentes autem non intendimus Juspatronatus hujusmodi in aliquo approbare.

Clausulæ pœnales.

§.27. Nulli ergo omnino hominum liceat

ceat hanc paginam nostrarum absolutionis, confirmationis, approbationis, adjectionis, suppletionis, applicationum, appropriationum, concessionum, assignationis, translationis, erectionis, institutionis, suppositionis, submissionis, indulti, impartitionis, præcepti mandatorum, decreti, derogationis, & intentionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 29. August. 1594. An. III.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo quarto. Kal. Augusti Pontificatus nostri Anno III.

LXXXIX.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio concordiæ inter Regem Catholicum, ejusque Successores, & Archiepiscopum Toletan. pro tempore existen. super Administratione Collegii Virginum nuncupat. Dominæ Nostræ de Remedio in Civitate Toletana erecti.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

PRO nostro munere in his partes nostras libenter interponimus, quæ ad concordiam, & pacem inter Catholicos Reges, & Ecclesiasticas personas pertinere dignoscuntur.

Hispaniarum Rex & Card. Toletanus Cōcordiam inter se initam confirmari petunt.

§.1. Nuper siquidem charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, ac dilectus filius noster Gaspar Tituli Sanctæ Balbinæ Presbyter Cardinalis Toletan. nuncupatus Ecclesiæ Toletanæ perpetuus Administrator, ad infrascriptam super modo, & forma gubernii Collegii Virginum Beatæ Mariæ de los Remedios Civitatis Toletan., concordiam, quæ in Instrumento desuper confecto, cujus tenorem præsentibus inseri, & inferius adscribi, & annotari fecimus, latius continetur, insimul devenerunt; Nobisque humiliter supplicari fecerunt, ut concordiam hujusmodi approbare, & confirmare auctoritatisque nostræ robore communire de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§.2. Nos, qui honestis fidelium votis libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis, hujusmodi supplicationibus inclinati, concordiam hujusmodi, & desuper confectum Instrumentum inferius insertum, & prout illa concernunt omnia, & singula, quæ in dicto Instrumento inferius adscripto continentur, & inde sequuta quæcumque, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, supplentes omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, & per omnes inviolabiliter observari debere, & ad illarum omnium observationem omnibus viis, ac juris, & facti remediis cogi, & compelli posse, & debere.

Clausulasque opportunas pro perpetua observantia apponit.

§.3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & diffiniri debere, ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Apostolico Nuncio ejusdem Concordiæ exequutionem committit.

§.4. Et nihilominus dilecto filio nostro, & Apostolicæ Sedis apud dictum Philippum Regem, nunc, & pro tempore existenti Nuncio committimus, & mandamus, quatenus per se, vel alium seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dicti Philippi Regis, & Gasparis Cardinalis, ac pro tempore Toletan. Archiepiscopi, eorumque Successorum fuerint requisiti ad exequutionem eorum omnium, quæ in dicta concordia continentur, procedat, & per eos, ad quos spectat, eadem observari curet, & faciat.

Deregat contrariis.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, & alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiamsi de illis, ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Tenor Concordiæ.

§.6. Tenor vero Instrumenti hujusmodi concordiæ sequitur, & est talis: In nomine Sanctissimæ Trinitatis Patris, Filii, & Spiritus Sancti unius solius Dei, & veri Domini, & Gloriosæ Virginis S. Mariæ Dominæ Nostræ manifestum, & notorium sit omnibus hoc præsens publicum Instrumentum conventionis, assensus, transactionis, & concordiæ visuris, quod in Oppido de Madrid existente in eo Curia, & Consilio suæ Majestatis die 7. Martii anno millesimo quingentesimo nonagesimo quarto. In præsentia mei Notarii, & scribæ publici, ac Testium infrascriptorum præsente Doctore Amezqueta de Consiliis Regis, & Cameræ nomine suæ Majestatis Catholicæ, & pro eo, quod suum Jus tangit, & Dominorum Re-

Regum, qui post longos dies suæ Majestati succedent in Regnis Coronæ Castellæ in perpetuum, & Dominus Cardinalis Don Gaspar de Quiroga Archiepiscopus Sanctæ Ecclesiæ Toleti Primas Hispaniarum, Cancellarius major Castellæ, de Consilio Status suæ Majestatis, & Præsidens Consilii Italiæ, Inquisitor Generalis contra hæreticam pravitatem, & Apostasiam pro se ipso, & nomine suæ Dignitatis Archiepiscopalis, & Archiepiscoporum prædictæ Sanctæ Ecclesiæ Toleti ejus Successorum in perpetuum ex altera parte, & dixerunt, quod Cardinalis Don Joannes Martinez Siliseo, qui fuit Archiepiscopus Toleti instituit, fundavit, & dotavit in prædicta Civitate Toleti unum Collegium Virginum nuncupatum Dominæ Nostræ Remediorum, in quo juxta formam Constitutionum, cum quibus illud fundavit, & Testamentum, sub quo decessit, voluit, quod adesset una Ecclesia pro Sepultura, & centum Puellæ, & unus Administrator, & una Gubernatrix, & unus Capellanus major, & quatuor Capellani, & alii Ministri pro servitio cultus divini prædictæ Ecclesiæ, & Collegii: & quomodocumque sit, per dictas Constitutiones, & fundationem dicti Collegii, & præfatum testamentum dictus Cardinalis ordinavit, quod dumtaxat Archiepiscopus Toleti, qui post eum foret, & illius Successores in perpetuum remanerent Patroni dicti Collegii, prout in dictis scripturis latius constat. Quod Testamentum factum, & concessum fuit coram Joanne Sanchez de Canales scriba publico Toleti die 8. mensis Martii anno 1557 post quod sub die nona mensis Maii prædicti anni quinquagesimi septimi, dictus Cardinalis Siliseo coram præfato Joanne Sanchez scriba revocavit dictum Testamentum in omnibus, & per omnia, prout in eo continebatur, & dicta die nona Maii præfatus Cardinalis concessit Constitutiones, sub quibus fundavit dictum Collegium coram Didaco Barrasa ejus Secretario, & Notario Apostolico. Post quæ sub die 10. prædicti mensis Maii prædicti anni quingentesimi quinquagesimi septimi dictus Cardinalis per actum, & scripturam publicam, quam confecit coram dicto Joanne Sanchez scriba, utendo potestate, & facultate, quas vigore Constitutionum dicti Collegii habebat, & fecerat, & sibi reservaverat, & via, ac forma quibus de Jure melius locus esset, fecit novam nominationem Patronorum dicti Collegii, in qua nominavit in tales Patronos suam Majestatem Regis Domini Nostri, & Dominos Reges ejus Successores in perpetuum, & Archiepiscopum Toleti, qui post dictum Cardinalem foret, & illius Successores in perpetuum, & illis dedit omnem potestatem, & facultatem, quam tanquam tales Patroni possunt, & debent tenere. Post quæ dicta die decima Maii præfatus Cardinalis per aliam scripturam publicam, quam fecit coram prædicto Joanne Sanchez revocavit scripturam revocationis, quam fecerat dicti sui Testamenti, & declaravit, & mandavit, quod præfatum suum Testamentum observaretur, adimpleretur, & exequeretur, prout in eo continebatur, declarando, prout declaravit inter alia, quod Patroni præfati Collegii essent Rex Dominus Noster, & illius Successores, & Archiepiscopus Toleti, & sui in dicta dignitate Archiepiscopali Successores, prout per scripturam superius relatam ordinaverat, & quod dicti Patroni possent nominare, & nominarent, præsentare, & præsentarent Virgines, quæ ingredi deberent dictum Collegium, cum quo approbavit dictum suum Testamentum, & ad majorem cautelam illud concessit de novo, prout de omnibus ex dictis scripturis, ad quas se refert, latius constat, & apparet, quæ omnes sunt signatæ a dicto Joanne Sanchez de Canales. Post quæ existente sua Majestate ejusque Curia, & consilio in Civitate Toleti de anno 1560. & impendita, atque arrestata persona Fratris D. Bartholomei de Carranca defuncti, qui fuit Archiepiscopus Toleti Doctor Christophorus Perez Administrator, qui fuit dicti Collegii, petiit, & supplicavit suæ Majestati, ut dignaretur acceptare dictum Patronatum, prout, & quemadmodum dictus Cardinalis Siliseo ei dimiserat illud, supplicando, & in effectu postquam tractatum, & practicatum fuit de mandato suæ Majestatis cum nonnullis de consilio suo, & prædicto Doctore Christophoro Perez circa Ordinem, qui quoad nominationem Virginum, & reliquorum concernentium dictum Patronatum, debebat teneri, & poterat servari inter suam Majestatem, & Archiepiscopos Toletanos pro tempore extituros, & capto, ac deliberato ordine, & forma, qui visus est conveniens, & habito consilio cum sua Majestate, & facta omnium particulari relatione habita consideratione, quod opus, & institutio dicti Collegii erat adeo sancta, & pia, & tam in servitium Domini Nostri, ac utilitatem, & beneplacitum prædictæ Civitatis, & Archiepiscopatus, ac Regni Toleti, & quod illud fecit dictus Cardinalis, qui fuit Magister suæ Majestatis, ei placuit acceptare dictum Patronatum pro se, & pro Dominis Regibus Castellæ suis Successoribus capiendo sua Majestas, & ipsi tanquam tale Patroni in eorum protectionem, manum, & auxilium præfatum Collegium, Personas, bona, privilegia, & exemptiones, ac omnia illud tangentia, & concernentia, & illis præstare favorem, & auxilium, atque juvare, & favere substentationem, conservationem, & effectum dictæ institutionis, ita quod de dictis centum Puellis ejus Majestas nominare deberet sexaginta, & prædicti Archiepiscopi quadraginta, & quod utcumque sit, quod in dictis Constitutionibus, quas dictus Cardinalis fecit circa tangentia dictum Collegium, declaratum reliquit, quod Administrator, & Gubernatrix nominarentur per Archiepiscopos in dicta Sancta Ecclesia pro tempore existentes, quod attento, quod id disposuerat, antequam nominaret suam Majestatem in Patronum una cum dictis Archiepiscopis, & antequam dictis Ar-

Monasterium a Card. Siliseo fundatum & dotatum.

Leges nonnullæ ab eodem in suo Testamento sancitæ.

Inter quas constituit Archiepiscopos Toletanos ejusdem Monasterii Patronos.

Altero vero testaméto Patronos constituit Reges Catholicos, & Archiepiscopos Toletanos,

Cum facultatibus hic expressis.

Philippus II. talem Patronatum admisit.

Nonnulla tamen reliquit liberæ dispositioni Archiepiscoporum.

Archiepiscopis dedisset una cum sua Majestate nominationem Virginum, & quod cum postea fuerit circa hæc facta mutatio, erat differens casus, & ratio, concordatum, & conventum fuit, quod dictus Administrator post obitum præfati Christophori Perez nominaretur per suam Majestatem, & Dominos Reges illius Successores, & prædicta Gubernatrix per Dominos Archiepiscopos, ordinavitque, & præcepit sua Majestas, quod obtineatur, & afferatur confirmatio, & approbatio præmissorum a Sua Sanctitate, prout continetur in acceptatione, quam sua Majestas fecit in dicta Civitate Toleti die 30. Novembris præteriti anni quingentesimi sexagesimi. Et cum objerit dictus Doctor Christophorus Perez, in exequutionem dictæ acceptationis providit sua Majestas in ejus locum ad dictum officium Administratoris dicti Collegii licentiatum Quintanilla, & per illius decessum Canonicum Franciscum de Hojo, & per obitum dicti Hojo, Doctorem Ferdinandum de Barriovero, & cum objerit dictus D. Barriovero; & sit Archiepiscopus dictæ Sanctæ Ecclesiæ prædictus D. Cardinalis D. Gaspar de Quiroga, & nominaverit sua Majestas licentiatum Rudes de Andrada fratrem Ordinis de Calatrava, & illius Capellanum, & visis per dictum D. Cardinalem dicto Testamento, Constitutionibus, & Declarationibus dicti Cardinalis Siliseo, & informatus de his, se opposuit dictæ nominationi dicendo, quod ad ipsum spectabat, & suum erat, & illi incumbebat, & quod præfatus Doctor Christophorus Perez non potuerat ei præjudicare, neque suis Successoribus in provisione dicti Officii Administratoris, nec in præsentatione dictarum Puellarum, & quod non habuit potestatem, neque auctoritatem ad supradicta, nec facta, neque concessa fuit Concordia de his, neque intervenit confirmatio, & approbatio Suæ Sanctitatis, nec reperiebatur, & quod hoc non obstante processum fuit ad ulteriora in nominatione, quam fecit sua Majestas de dicto licentiato Rudes ad dictum officium Administratoris, qui illud exercuit pluribus annis, donec sua Majestas illi fecit gratiam anno præterito millesimo quingentesimo nonagesimo tertio de Prioratu Giennen., qui est de suo Ordine, & illum providit in Administratorem Conventus illius, & quia præfatus Cardinalis D. Gaspar de Quiroga dedit Memoriale quoddam dicens, quod cum ex dicto Testamento, & Constitutionibus factis a dicto Cardinali Siliseo pro dicto Collegio ad ipsum spectat, & pertinet provisio dicti Administratoris, sua Majestas dignaretur ordinare circa nominationem, & provisionem hujus officii, & præsentationem Virginum, & super reliquis tangentibus dictum Collegium, id quod magis conveniret exonerationi suæ Regiæ conscientiæ, ac servitio, & utilitati dicti Collegii, quibus visis per suam Majestatem, & de ejus mandato per Dominos Præsidentem, & ejus Consiliarios Cameræ, & desuper habito consilio, resolutum fuit justis de causis, & quod debeat remanere, & remaneat ex nunc præfato Cardinali D. Gaspari de Quiroga Archiepiscopo Toletan., & suis Successoribus in dicto Archiepiscopatu in perpetuum provisio dicti officii Administratoris dicti Collegii, & illud Gubernatricis, & quadraginta ex dictis centum Virginibus, & Cappellani majoris, quatuor Cappellanorum, & aliorum Ministrorum dicti Collegii, ita quod cum sua Majestas fuerit nominata in Patronum illius per ipsius Fundatorem, & remanere ejus curæ, ac Dominorum Regum Castellæ Patronatum, protectionem, & manutentionem dicti Collegii personarum, bonorum, privilegiorum, exemptionem illius, & quod eis dabit auxilium, & favorem, & sustentatio, conservatio, & effectus dicti Collegii quoties vacabit dictum officium Administratoris ejusdem quovis modo dictus Dominus Cardinalis D. Gaspar de Quiroga, & Archiepiscopi post eum futuri Toletan. nominare debeant, & & nominent ab hodie suæ Majestati, & Dominis Regibus suis Successoribus ad dictum officium duas personas apponendo ætatem, & qualitates cujuslibet eorum, ut si habuerint, quas convenerit, sua Majestas, & Domini Reges ejus Successores præsentent, & dent suum titulum ei, cui ipsis visum fuerit magis convenire: quam dictus Dominus Cardinalis D. Gaspar de Quiroga, & Archiepiscopi post eum futuri Toletan. debent admittere, & facere informationem, & cæteras diligentias necessarias, ut utatur, & exerceat dictum officium, & quod ex dictis centum Virginibus sexaginta remanere debeant, & remaneant ad præsentationem, & provisionem suæ Majestatis, & Dominorum Regum ejus Successorum in Regno Castellæ, prout dicto anno quingentesimo sexagesimo conventum, & concordatum fuerat, & quod in reliquis omnibus observetur, & adimpleatur, quod continetur in præfatis Constitutionibus, & fundatione dicti Collegii in perpetuum, & quod pro observatione, & perpetuitate omnium præmissorum, conficiatur, & stipuletur de consensu suæ Majestatis, & prædicti Archiepiscopi instrumentum in forma, cujus, si necessarium erit, obtineatur confirmatio a Sua Sanctitate, & visa per dictum Dominum Cardinalem Archiepiscopum Toletan. voluntate suæ Majestatis habuit, & habet pro justo, & convenienti modum supradictum, quem suæ Majestati placuit dare, & dedit in dicto negotio, & tanquam talis accessit, & venit, ac consensit illi, & existentes concordes in his supradictis præfatus Doctor Amezqueta nomine suæ Majestatis, & pro Dominis Regibus suis Successoribus in Regnis Castellæ in perpetuum pro eo, quod suam partem tangit, & dictus Dominus Cardinalis Don Gaspar de Quiroga Archiepiscopus Toletan. pro se, & pro Dominis Archiepiscopis suis Successoribus in dicto Archiepiscopatu in perpetuum ambo tanquam Patroni dicti Collegii præstando, prout præstiterunt, vocem, & cautionem de rato, & grato in tali casu

Nonnullæ exortæ sunt super prædictis contentiones.

Facta itaque fuit Concordia hic expressa.

De Nominatione Administratoris.

De Præsentatione Virginum.

Concordia a Cardinali Toletano admissa fuit.

casu pro Successoribus necessarium confessi sunt se esse concordes, & convenisse, atque concordarunt, & convenerunt via transactionis, & concordiæ, & ea via, & forma, quibus melius sit de jure, & magis possit, & debeat valere, quod fiat, & adimpleatur cum effectu quo ad provisionem prædicti officii Administratoris, & præsentationem Virginum, & reliqua dictum Collegium tangentia, quod superius relatum est, & declaratum, & quæ postea dicentur, & pro majori claritate, & quod intelligatur quando vacabit aliquis ex dictis centum locis tam ex sexaginta, quas nominare, & præsentare debet sua Majestas, & D. Reges illius Successores, quam ex quadraginta, quas nominare, & præsentare debet d. D. Cardinalis, & Archiepiscopi ejus Successores declaratur, quod sua Majestas, & D. Reges illius successores debeant nominare, & nominent tres Virgines ex primis, quæ vacabunt ex nunc imposterum, & dictus D. Card. Don Gaspar de Quiroga Archiepiscopus Toletanus, & Archiepiscopi illius Successores duas Virgines ex his, quæ vacabunt, postquam sua Majestas providerit dictas tres, & sic isto ordine quousque sit adimpletus numerus sexaginta locorum Virginum, quas sua Majestas nominare debet, & ille numerus quadraginta, quas nominare debet præfatus Dominus Archiepiscopus, ita quod præbendæ, & loca quæ ad suam Majestatem, & ad Dominos Reges ejus Successores, & ad dictum Dominum Archiepiscopum, & ad suos pertineant, respective sint in se distinctæ, & cognitæ, & eveniente vacatione, sciatur, & intelligatur, ad quem spectat: & quia ex dictis centum Virginibus adsunt ad præsens in dicto Collegio aliquæ præsentatæ per suam Majestatem (ultra sex loca, quæ Cardinalis Fundator voluit in eo esse pro consanguineis suis) dumtaxat duæ Virgines, quæ sunt Adriana Fernandez Pantosa, & Anna Sedenò, & per Gubernatores hujus Archiepiscopatus adsunt quatuor præsentatæ, quæ sunt Catherina de Salazar, Francisca de Spinosa, Donna Catherina Lasso de Aaro, & Donna Maria Pantosa, & ut observetur quoad nominationem dictarum centum Virginum ordo jam dictus, quod sua Majestas nominet tres, & Achiepiscopus duas, declaratur, quod ad servandam æqualitatem modo jam dicto ad numerum dd. quatuor, quæ sunt præsentatæ in dicto Collegio per præfatos Gubernatores, debet providere sua Majestas modo primas septem Virgines, quæ cum duabus, quas præsentavit erunt novem, & postea Dominus Cardinalis, & ejus Successores debent providere duas Virgines, quæ cum quatuor existentibus in dicto Collegio præsentatis per dictos Gubernatores erunt sex, & postquam providerit dictus Dominus Archiepiscopus istas duas Virgines, debent providere sua Majestas, & illius Successores alias tres Virgines, & successive dictus Dominus Archiepiscopus, & sui in dicta Dignitate alias duas, & sic isto ordine trium, & duarum quousque sit adimpletus numerus dictorum centum locorum, ut dictum est. Et quia ex dictis sex Virginibus, quas Cardinalis Fundator voluit esse in dicto Collegio ejus consanguineas, & quod compræhenderentur in dicto numero centum, ad sunt modo quinque provisæ, quarum quatuor sunt Donna Leonora de Soto, Constantia Guiseno, Donna Anna de Mena, & Maria de Paez præsentatæ per suam Majestatem, & Donna Maria de Aguilar præsentata per Fundatorem, atque ad præsens vacat unus locus, quia nupsit Donna Anna Trevinò Silizeo declaratur, quod provisio, & præsentatio istarum sex Virginum debet fieri hoc modo, quod sua Majestas, & Domini Reges ejus Successores in perpetuum præsentent quatuor loca earumdem, quæ sunt illa, quæ hodie tenent prædictæ Donna Leonora de Soto, Constantia Guiseno, Donna Anna de Mena, & Maria de Paez, quæ remanere debent, & remanent dedicatæ, & assignatæ suæ Majestati, ut quando vacaverint per dictas personas, quæ ad præsens illa tenent, aut pro eis, quæ in antea succedent in illis, de ipsis provideantur consanguineæ dicti Fundatoris, & duo loca restantia, quæ sunt illa, quæ ad præsens tenet dicta Donna Maria de Aguilar, & ille, qui vacat pro dicta Donna Andrea Trevinò, de illis provideat semper præfatus Dominus Cardinalis, & Archiepiscopi illius Successores duabus consanguineis prædicti Cardinalis Fundatoris, locus prædictæ Donnæ Mariæ de Aguilar quando vacabit, & præfatæ Donnæ Andreæ Trevinò ex nunc quoties, & quando cum sit prout dictum est vacans ad præsens: & quoad qualitates, quas omnes prædictæ Virgines habere debent, ut recipiantur in præfato Collegio, debent observari ea omnia, quæ circa præmissa dictus Cardinalis Silizeo Fundator ordinavit, & præcepit, quæ omnia ita fiant, & adimpleantur quoad omnes Virgines, quæ ab hodierna die datæ, & stipulationis hujus scripturæ imposterum præsentari debebunt, & præsentabuntur in dicto Collegio per quamcumque dictarum partium, donec adimpleatur numerus dictarum centum Virginum, & quod in cæteris omnibus tangentibus dictum Collegium ordo, & regimen illius observentur, & adimpleantur contenta in Testamento dicti Cardinalis, & in Constitutionibus, & aliis scripturis desuper confectis, & celebratis, non obstantibus his, quæ sic tractata, & conventa fuerunt cum dicto Domino Doctore Christophoro Perez, & acceptatione, quæ illius vigore facta fuit per suam Majestatem, & quacumque possessione, usu, & consuetudine, quæ circa præmissa, seu aliquod ipsorum, vel partem eorum in contrarium fuerit, quæ omnia quatenus non sint conformia huic ultimæ conventioni, tractationi, & concordiæ, sint in se nulla, nulliusque valoris, & effectus, & quatenus necessarium sit per præsentes præfatus Doctor Amezqueta nomine suæ Majestatis, & dictus Dominus Cardinalis petunt, & supplicant Suæ Sanctitati ut dignetur confirmare, & approbare hujusmodi scripturam conventio-

Formà nominandi Virgines.

tionis, concordiæ, & transactionis ut observetur, & adimpleatur, & debitum sortiatur quicquid in ea continetur in perpetuum, & quod de ea ponatur una copia autentica originaliter in Archivio scripturarum Regiarum de Simancas, & alia detur præfato Domino Cardinali Archiepiscopo Toletano ad illam ponendum in Archivio scripturarum prædicti Collegii, & ut ita adimpleatur, & observetur, præfatus Doctor Amezqueta nomine suæ Majestatis, & dictus Dominus Cardinalis modo supradicto pro se, & Successoribus in ejus Dignitate præmissa approbaverunt, eisque consenserunt, & promiserunt se non ituros, neque venturos contra ea, nec contra aliquod, seu partem illorum ullo unquam tempore, nec aliquo modo causa, seu ratione sub præfata cautione pro Successoribus tam in Corona Regia horum Regnorum Castellæ, quam in præfata Dignitate Archiepiscopali, & quod Rex Dominus Noster ad majorem cauthelam faciet, approbabit, & confirmabit hanc conventionem, & concordiam per ejus Regiam cedulam, & quod quoad tangentia suam Majestatem acquiescet, & stabit contentis in ea, & dictus Dominus Cardinalis, ac præfatus Doctor Amezqueta se subscripserunt suis nominibus præsentibus Francisco de Aponte, Francisco de Otanez, & Don Joanne Suarez residentibus in hac Curia, G. Cardinalis Archiepiscopus Toletan. Don Amezqueta coram me Francisco Gonzalez de Heredia, ego Franciscus Gonzalez de Heredia scriba Regis Domini Nostri, & ejus Notarius in sua Curia, Regnis, & Dominiis interfui omnibus supradictis cum dictis testibus, & contrahentibus, quos fidem facio me cognoscere, & quod dictus Doctor Amezqueta concessit de mandato suæ Majestatis, & illius Regio nomine hanc scripturam. Et in fide me subscripsi meo nomine, & signavi meo signo tali in testimonium veritatis.

Locus ✠ signi, & subscriptionis.

Franciscus Gonzalez de Heredia.

Rex.

Quia Doctor Amezqueta a consiliis meis Regio, & Camerali meo nomine, & de mandato meo tanquam Patronus, qui sum Collegii Beatæ Mariæ Remediorum Virginum, quod Cardinalis Don Joannes Martinez Siliseo Archiepiscopus, qui fuit Toletan. instituit, & fundavit in ea Civitate, & Regum Successorum meorum ex una parte, & admodum Reverendus in Christo Pater Cardinalis Don Gaspar de Quiroga Archiepiscopus Sanctæ Ecclesiæ Toleti pro se ipso, & nomine suæ Dignitatis Archiepiscopalis, & Archiepiscoporum futurorum illius tanquam Patroni, qui similiter mecum sunt dicti Collegii ex altera parte concesserunt scripturam conventionis, transactionis, & concordiæ existen. in duobus foliis istud præcedentibus factum coram Francisco Gonzalez de Heredia meo Secretario, & Notario Regio sub die septima mensis præsentis Martii hujus anni millesimi quingentesimi nonagesimi quarti super provisione officii Administratoris prædicti Collegii, Gubernatricis centum Virginum, Cappellani majoris, quatuor Cappellanorum & aliorum Ministrorum ejusdem, prout in dicta scriptura latius continetur, & dicitur in ea, quod ad majorem cauthelam illam debeo ego laudare, approbare, & confirmare, & illa visa per Præsidentem, & Consiliarios meos Cameræ, & habito mecum consilio, quod dictum opus erat, & pium, & sanctum, & adeo in servitium Dei Domini Nostri, ac utilitatem, & beneficium prædictæ Civitatis, & Archiepiscopatus, & quod illud instituit præfatus Cardinalis Siliseo, qui fuit Præceptor meus, quem sum peculiari amore prosequutus, & ad favendum, & manutenendum opus tam pium, illudque adjuvandum, acceptavi, & per præsentes accepto de novo dictum Patronatum, prout, & eo modo, quo in hujusmodi scriptura continetur, pro me, & pro Regibus Castellæ meis Successoribus pro tempore futuris, & ego tanquam talis Patronus accipio sub protectione mea, & tuitione præfatum Collegium, personas, bona, privilegia, exemptiones, & omnia illud tangentia, & concernentia ad eis dandum, & mei Successores omnem favorem, & auxilium, & favendum substentationem, conservationem, & effectum prædictæ Institutionis, & satisfaciendo dictæ scripturæ concordiæ per hanc meam cedulam illam laudo, approbo, ratifico, confirmo, & habeo pro bona in omnibus, & per omnia sicut, ac prout in ea continetur, & promitto, atque polliceor meo verbo Regio quod ego, & Reges mei Successores pro eo, quod Nos tangit acquiescemus, & stabimus contentis in ea, & quod non ibimus, neque veniemus contra ea, seu eorum partem ullo unquam tempore, neque ullo modo, & præcipio quod ex nunc servetur, adimpleatur, & exequatur dicta scriptura inviolabiliter prout, & quemadmodum in ea continetur, quod illud sic pro bono habeo, & est mea voluntas.

Actum in Oppido de Madrid die undecima Martii 1594.

Yo el Rey.

De mandato Regis Domini nostri Franciscus Gonzales de Heredia.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die 2. Augusti 1594. Pontificatus nostri Anno III.

XC.

Confirmatio erectionis Archiconfraternitatis B. Mariæ de Suffragio cui inter alia conceditur Indultum anno quolibet unum reum condemnatum liberandi, in festo omnium Sanctorum, vel in die Parasceve.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

EX debito nostri ministerii pastoralis, ad ea nostræ operationis studia diligenter con- Exordium.

convertimus, per quæ fidelium vota præsertim animarum Christifidelium salutem concernentia, optatum consequantur effectum, & ea, quæ propterea per fideles ipsos pie facta, & ordinata fuisse dicuntur, firma perpetuo, & illibata persistant, cum a Nobis petitur, libenter Apostolico munimine roboramus, ac alias concedimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

In Urbe erecta fuit Confraternitas suffragii pro animabus in Purgatorio existentibus.

§.1. Sane dilectus filius noster Franciscus Sanctæ Mariæ in Via lata Diaconus Cardinalis Sfortia nuncupatus tam suo, quam dilectorum filiorum Confratrum Confraternitatis sub Invocatione Animarum Purgatorii, alias suffragii, in Parochiali Ecclesia Sancti Blasii in Via Julia de Urbe canonice institutæ nominibus, nuper Nobis exposuit, quod cum nonnulli ex dilectis filiis Parochianis dictæ Ecclesiæ, singulari quadam pietatis affectu erga Christifidelium animas, quæ in Purgatorio futuram beatitudinem expectant, commoti, & de sui ipsius salute altiori mente recogitantes, unam utriusque sexus Chrifidelium Confraternitatem Animarum Purgatorii, alias Suffragii nuncupatam, cujus præcipuum institutum hoc esset, pias ad Deum preces pro dictis animabus in Purgatorio existentibus, & in earum refrigerium effundere, & alias ad Dei Omnipotentis laudem erigendam, atque instituendam statuerint.

Vicarius Papæ, licentiam ad hoc concessit.

§.2. Subindeque dilectus filius noster in dicta Urbe, & ejus districtu Vicarius Generalis, illam ordinaria ejus auctoritate perpetuo erexerit, sub certis modo, & forma tunc latius expressis, prout in patentibus literis dicti Vicarii desuper confectis plenius continetur.

Clemens institutiones dictæ Confraternitatis ejusque statuta approbat.

§.3. Et sicut eadem petitio subjungebat, si dicta Confraternitas sub tam pio, & laudabili instituto de novo per nos institueretur, ac aliqua speciali gratia, & titulo, ac denominatione Archiconfraternitatis decoraretur, illa exinde amplius stabiliretur, optataque in Domino susciperet incrementa; pro parte Francisci Cardinalis, & Confratrum prædictorum Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ipsos Confratres asserentes se dictum Franciscum Cardinalem in suum, & Confraternitatis hujusmodi Protectorem elegisse, in suo laudabili proposito confovere, eosque, ac Confraternitatem ipsam specialibus favoribus, ac gratiis prosequi benignitate Apostolica dignaremur. Nos qui pium dictorum Confratrum propositum promovere sinceris desideramus affectibus, eosdem Confratres, ac eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, erectionem, & institutionem dictæ Confraternitatis, nec non quæcumque statuta, & ordinat iones ad felix regimen, & prosperam directionem dictæ Confraternitatis jam hactenus condita, quatenus sint licita, & honesta, ac Sacris Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis, ac Concilii Tridentini decretis non contraria, & ab eodem Vicario examinata, & admissa, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis Apostolicæ robur adjicimus, nec non omnes, & singulos tam juris, quam facti, & alios quantumvis substantiales defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus.

Eamque in Archiconfraternitatē erigit.

§.4. Et nihilominus dictam Confraternitatem in Archiconfraternitatem aliarum Confraternitatum, ut infra erigendarum, cum omnibus privilegiis, & insignibus, juribus, & jurisdictionibus solitis, eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuo sine alicujus præjudicio erigimus, & instituimus.

Statutā etiam condendi facultatem tribuit.

§.5. Eisdem Confratribus, ut pro felici gubernio, prosperoque successu dictæ Archiconfraternitatis, & illius rerum, ac bonorum omnium, omniumque aliorum ad eam, nunc, & pro tempore pertinentium, præter jam condita quæcumque alia statuta, & ordinationes condere, eademque toties quoties pro rerum, & temporum mutatione, & qualitate expediens fuerit, etiam in toto, vel in parte mutare, corrigere, & in melius reformare, ac etiam de novo facere, quæ sic condita, reformata, ac de novo facta, per dictum Vicarium examinari, & quatenus sint licita, & honesta, ac Sacris Canonibus, & Constitutionibus dicti Concilii decretis non contrarientur, approbari debeant.

Aliasque Confraternitates aggregandi.

§.6. Et insuper dictæ Archiconfraternitati quascumque alias Confraternitates sub illius instituto, ubivis locorum, & gentium, erectas, & erigendas, si, & postquam hoc per earum Procuratorem ad id specialiter constitutum in una ex Congregationibus ipsius Archiconfraternitatis petierint, similiter perpetuo aggregare, eisdemque sic per eos pro tempore aggregatis Confratribus, ac earum Ecclesiis, Capellis, Oratoriis, & Confratribus, & personis omnia, & singula privilegia, indulgentias prædictæ Archiconfraternitati, ejusque Confratribus, nec non Ecclesiæ, seu Capellæ hujusmodi concessas (facultate eligendi confessorem, nec non aggregandi, & gratias hujusmodi communicandi excepta) communicare, concedere, & alia omnia in similibus per alias dictæ Urbis Archiconfraternitates, earumque Confratres fieri, & observari solita facere, libere, & licite valeant, plenam, liberam, & omnimodam licentiam, facultatem, & auctoritatem harum serie impartimur.

Indulgentias Confratribus, & aliis elargitur.

§.7. Postremo, ut Christifideles prædicti, ad dictam Archiconfraternitatem ingrediendam, & piorum operum in illa exercitium amplius incitentur, & exinde ipsa Archiconfraternitas confratrum numero, & frequentia magis decoretur, prædictaque Ec-

Ecclesia, vel alia, ad quam ipsam Archiconfraternitatem transferri contigerit, in majori habeatur veneratione, & fidelis populi erga illam devotio augeatur, quo ipsi uberioribus cœlestis gratiæ donis cognoverint se inde esse refectas; De Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Chrifidelibus veræ pœnitentibus, & confessis, ac Sacrosancta Communione refectis, prædictam Archiconfraternitatem de cætero ingredientibus, die primi illorum ingressus, & receptionis hujusmodi, ac tam illis, quam jam ingressis Confratribus dictæ Archiconfraternitatis pro tempore ubilibet decedentibus, in eorum mortis articulo, si vere pœnitentes, & confessi Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum, (si id commode fieri potuerit) sumpserint, & nomen Jesu ore, vel saltem corde invocaverint; Nec non omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus similiter vere pœnitentibus, & confessis, qui Ecclesiam, vel Oratorium dictæ Archiconfraternitatis in omnium Sanctorum, ac per totam Octavam, ac Nativitatis Beatæ Mariæ Virginis Festivitatibus annis singulis devote visitaverint, & pro salute Romani Pontificis, paceque, & tranquillitate Sedis Apostolicæ, ac omnium Principum Christianorum, ac etiam pro animarum in Purgatorio prædicto existentium liberatione, & alias pias ad Deum preces fuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem auctoritate, & tenore præmissis elargimur. Insuper, qui vere pœnitentes, & confessi, ac Sacra Communione refecti, durante oratione quadraginta horarum eidem orationi, sive die, sive nocte intervenerint, & psalmum, qui incipit: *Miserere mei Deus*, sive *De profundis*, cum ipso responsorio, *Requiem æternam*, aut qui hoc præstare nesciverint, Coronam recitaverint, pro animabus in Purgatorio existentibus; Ipsisque Confratribus, qui itidem vere pœnitentes, & confessi qualibet feria secunda primæ hebdomadæ cujusvis mensis dictum Sanctum Eucharistiæ Sacramentum devote, & cum contritione pro eisdem Purgatorii animabus, Psalmos, & Orationes hujusmodi recitando susceperint, septem annos, & totidem quadragenas. Quique in Oratorio Officiis Defunctorum interfuerint, & corpora dictorum Confratrum utriusque sexus defunctorum, Psalmum *De profundis*, vel coronam hujusmodi recitando ad sepulturam associaverint, eidemque psalmum *De profundis*, vel coronam hujusmodi Christifidelibus, etiam non Confratribus ab hac luce decedentibus devote etiam recitantibus, vel dictum Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum, dum ad infirmos defertur associaverint, & Processionibus dictæ Archiconfraternitatis ex quavis causa de licentia ejusdem Vicarii pro tempore faciendis intervenerint, & qui secunda, & sexta feriis cujuslibet hebdomadæ psalmum *De profundis*, vel coronam hujusmodi pro animabus prædictis dixerint, quique Missas pro animabus eisdem celebrari fecerint, & quoties infirmos dictæ Archiconfraternitatis visitaverint. Nec non processionibus dictæ Archiconfraternitatis infra Octavam commemorationis Defunctorum ad Ecclesiam Sancti Gregorii de Urbe, feria sexta in Parasceve ad Basilicam Principis Apostolorum de eadem Urbe faciendis devote interfuerint. Ac tam ipsis Confratribus, qui confessi, & communicati septem Ecclesias dictæ Urbis visitaverint, quam aliis Christifidelibus illos associantibus, centum dies de eis injunctis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentiis, misericorditer in Domino relaxamus.

Confessorem eligendi licentiam tribuit.

§.8. Postremo eisdem Confratribus, ut pro indulgentiis prædictis facilius consequendis iidem Confratres, ac etiam eorum quilibet, Confessorem sibi bene visum ab Ordinario approbatum, qui audita eorum confessione eos a quibusvis peccatis, criminibus, & excessibus, etiam quantumvis enormibus, videlicet in casibus dictæ Sedi reservatis, exceptis contentis in literis in die Cœnæ Domini legi solitis, bis in vita, & in mortis articulo, in aliis vero eidem Sedi non reservatis casibus, quoties opportunum fuerit absolvere, & pro eis salutarem pœnitentiam injungere possit, eligere, licite, & libere valeat, eisdem auctoritate, & tenore indulgemus, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Contrariis derogat.

§.9. Non obstantibus nostra de indulgentiis ad instar non concedendis, & quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod si ingredientibus dictam Archiconfraternitatem, aut aliud ex præmissis peragentibus, vel alias aliqua alia indulgentia in perpetuum vel ad certum tempus nondum elapsum duratura per Nos concessa fuerit, præsentes literæ nullius sint roboris vel momenti.

Nulli ergo &c.

D.P. An. III. 9. Septembris

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, quinto Idus Septembris, Pontificatus nostri Anno tertio.

Sequitur indultum liberandi unum condemnatum.

Dilectis Filiis Confratribus Confraternitatis B. M. de Suffragio de Urbe.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causæ hujus Cōstitutionis.

PIas Christifidelium Societates ad charitatis opera exercenda canonice institutas, ut in eorumdem operum exercitio magis confoveantur, specialibus favoribus, & gratiis libenter prosequimur, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Indultum liberandi Car-

§.1. Proinde vestram Confraternitatem spe-

ceratum in Festo Omniũ Sanctorum, vel die Parasceve prævia pace offensorum.

specialis gratiæ favore benigne prosequi volentes, ac vos, & quemlibet vestrum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, supplicationibus vestro nomine Nobis humiliter porrectis inclinati vobis, vestræque Confraternitati, ut singulis annis in Festo Omnium Sanctorum, vel in sexta feria majoris hebdomadæ arbitrio vestro eligendum unum reum, quem petieritis, & a dilecto filio nostro, & pro tempore existente Almæ Urbis Gubernatore obtinueritis, capitali pœna, præter quam occasione criminis læsæ Majestatis, falsificationis monetæ, aut Literarum Apostolicarum, assassinii, aut sacrilegii damnatum, liberare, & absolvere, dummodo tamen pacem ab offensis habuerit, libere, & licite valeatis, auctoritate Apostolica tenore præsentium facultatem, & auctoritatem concedimus. Mandantes propterea eidem Gubernatori nunc, & pro tempore existenti, ut singulis annis in perpetuum vobis unum ex hujusmodi pœna capitali damnatis liberum dimittat, & concedat, ipsumque per vos pro tempore liberatum, ab omni pœna capitali eo ipso absolutum, ac ad patriam, famam, gradus, honores, & bona quæcumque, præterquam Fisco incorporata, plenarie restitutum, & reintegratum esse, & censeri, nec illum super præteritis delictis, & excessibus ulterius molestari vel perturbari posse decernimus, & declaramus.

Quibuscumq; non obstan.

§.2. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An.12. 10. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 10. Martii, millesimo sexcentesimo tertio, Pontificatus nostri Anno XII.

XCI.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Pompejus Arigonius Commissarius delegatur ad constituendos terminos inter Dominium Ecclesiasticum, & Statum Magni Ducis Hetruriæ.

Dilecto Filio Magistro Pompejo Arrigono Cappellano nostro, & Causarum Palatii nostri Apostolici Auditori.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Frequentes controversiæ cum orirentur inter utriusq; Dominii subditos;

§.1. CUM in diversis locis temporalis nostræ, & S. R. E. ditionis, quæ proxima, & contigua sunt locis, & terris dominii dilecti filii Nobilis Viri Ferdinandi Provinciæ Hetruriæ sibi subjectæ Magni Ducis, ac præsertim Clanes nostri, & ejusdem S. R. E. Subditi, cum Subditis Status Senarum dicti Ferdinandi Magni Ducis Montis Politianen., & aliis Terris, in Umbria vero nostra Communitas, & Homines Civitatis nostræ Castelli cum subditis status Florentiæ, Aretinis, sive aliis: nec non in Provincia nostra Romandiolæ, Communitas, & Homines Civitatis nostræ Forolivii cum Universitate Castrocari tam super aggere, & clausura de anno 1591. a Foroliviensibus nostris subditis, pro usu, & commoditate Molendinorum in Flumine Montoni factis, quam super appositione, seu affixione cujusdam novi termini inter Agrum Castri Flumani Forolivien., & Agrum Castrocari, ac demum Brasichellenses nostri similiter subditi, cum Universitate Maradi super quadam Domo, ac Terræ petia in schola Gattaræ, & loco Gigolæ vocatis, sita, occasione finium, & terminorum sæpe contendant, & nunc super hujusmodi finibus, & terminis inter dictos nostros, & S. R. E. Subditos ex una, & præfatos ejusdem Ferdinandi Magni Ducis Subditos, partibus ex altera, aliquæ altercationes, & controversiæ ortæ sint, & in futurum etiam suboriri possint;

Committit Auditori Cameræ, ut terminos ponat.

§.2. Nos omnem prædictarum controversiarum occasionem e medio tollere, & subditorum nostrorum indemnitati providere volentes, dictorum finium, & terminorum situationes, & denominationes etiam veriores, præsentibus pro expressis habentes, tua doctrina, fide, prudentia, & in rebus agendis dexteritate, atque experientia freti, tibi per præsentes committimus, & mandamus, ut ad loca prædicta quam primum te conferas, & una cum Deputato, sive Deputatis ab ipso Ferdinando Magno Duce, uno, vel pluribus, speciale, & sufficiens ad hoc mandatum, auctoritatem, & facultatem habentibus, illorum faciem inspicias, plantam, adhibitis peritis, confici facias, ac differentias, & causas hujusmodi, pro parte dictorum nostrorum subditorum audias, & cognoscas, easque etiam amicabiliter, & prout tibi expedire videbitur, sine processu, sola facti veritate inspecta, Manu Regia, decidas, termines, atque componas, & quæ super præmissis omnibus, & singulis necessaria fuerint, & opportuna, facias, agas, & tractes, ac demum terminos finium, prædictis, & aliis quibuscumque locis, ubi opus fuerit, inter nostram, & ejusdem S. R. E., ac dicti Ferdinandi Magni Ducis ditiones ponas, atque constituas, aliaque super his omnibus, & singulis necessaria, & opportuna, etiamsi speciale mandatum, auctoritatem, & facultatem nostram requirerent, similiter facias, & exequaris, super quibus Nos tibi liberam, plenam, & omnimodam auctoritatem, & facultatem, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, concedimus, & impartimur.

Derogat contrariis.

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 5. Septem 1594. An.III. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris die 5. Sept. 1594., Pontificatus nostri Anno III.

XCII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Cavetur, ne quis Monachus Congregationis Beatæ Mariæ de Alcobatia, Ordinis Cistercien., Regnorum Portugalliæ, coram Judicibus sæcularibus conveniatur.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium. Romani Pontificis auctoritas circa illud præcipue interponi debet, ut Ecclesiastica libertas ubique illæsa debeat conservari.

Querelæ Monachorum super læsione Ecclesiasticæ libertatis. §.1. Proinde, cum ad Nos perlatum sit, dilectos filios, Abbates, & Conventus Monasteriorum Congregationis Beatæ Mariæ de Alcobatia, Ordinis Cistercien. Regni Portugalliæ pro Causis tum civilibus, tum criminalibus ipsos Abbates,& Conventus, aut eorum Religiosos concernentibus apud Tribunalia sæcularis Fori sæpe conveniri, in modicum Ecclesiasticæ libertatis detrimentum;

Prohibitio, de qua in Rubrica. §.2. Nos, ad quos ex pastoralis nostri muneris debito Ecclesiasticam immunitatem tueri pertinet, libertati eorumdem Abbatum, Conventuum, & Religiosorum opportune providere, ipsamque Congregationem, quæ Nobis, & Apostolicæ Sedi immediate subjecta existit, specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine Congregationem prædictam, illiusque Abbates, Conventus, & Monachos, ac singulares quoscumque Religiosos, etiam cujuscumque quantumvis immemorabilis, & huc usque forsan pacifice observatæ prætensæ consuetudinis, sive potius abusus prætextu, ad Forum sæculare pro quibuscumque causis tam civilibus, quam criminalibus a quocumque trahi, neque coram quocumque Judice, aut Tribunali sæcularis Fori hujusmodi, in judicium vocari, aut conveniri posse: vocatosque, vel quomodolibet conventos, nullatenus respondere, aut comparere debere, sed coram Judicibus Ecclesiasticis tantum, juxta sacros Canones, & eorum privilegiorum, & Indultorum Apostolicorum formam conveniri, & in judicium vocari posse, & coram eisdem Judicibus Ecclesiasticis comparere, & respondere debere.

Clausulæ. §.3. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Sedis Apostolicæ de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, perpetuo statuimus, & declaramus.

§.4. Decernentes quascumque personas, tam Ecclesiasticas, quam sæculares cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis, ac præeminentiæ, etiam Regali, Ducali, ac Episcopali, & Archiepiscopali, & Cardinalatus honore præfulgentes, ac fungentes, quæ Abbates, Conventus, Monachos, & Regulares hujusmodi personas ad Forum sæculare quoquo modo trahere, vel evocare contra præsentium tenorem, ac Ecclesiasticam libertatem præsumpserint, atque adeo ipsosmet Judices, qui causas quascumque contra dictos Abbates, Conventus, Monachos, & Religiosos quomodocumque, & per quoscumque motas audire, cognoscere, aut alias in his quoquo modo sese intromittere ausi fuerint, & infra tres dies ab intimatione præsentium illis facienda, causas hujusmodi ad Judices Ordinarios Congregationis prædictæ non remiserint; eo ipso in pœnas, & censuras Ecclesiasticas, contra libertatis Ecclesiasticæ violatores, & contra privilegiorum ipsius Congregationis perturbatores tam in genere, quam in specie quomodolibet inflictas incurrere, a quibus, nisi a Romano Pontifice, prævia condigna satisfactione, absolvi non possint, & ita pariter per prædictos Judices Ordinarios, & Delegatos, Auditoresque, Cardinales, & Legatos judicari, definiri, & interpretari debere. Pœnæ contra transgressores

§.5. Quocirca Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Ulixbonensi, & Leirien. Episcopo, ac Decano Colimbriensi per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Abbatum, Conventuum, Monachorum, & Religiosorum, aut quorumcumque eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra ipsos Abbates, Conventus, Monachos, & Religiosos præmissorum effectu pacifice frui, & gaudere, ac eadem præmissa ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectabit, inviolate perpetuo observari, ac contravenientes quoscumque censuras, & pœnas prædictas eo ipso incurrisse declarent. Exequutorum designatio.

§.6. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus, ac universalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non quibuscumque statutis, & consuetudinibus, ac legibus regalibus, & municipalibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet, & sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis con- Derogatio contrariorum

concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro sufficienter expressis, & insertis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 20. Sept. 1594. An.III. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris die 20. Sept. 1594., Pontificatus nostri Anno III.

XCIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Archiepiscopo Valentin., ac Oriolen., & Segobricen. Episcopis committitur, ut augmentum Decimarum, & Novalium proveniens ex irrigationibus Fluminis Tibis in Locis de Alicante, Regi Catholico persolvi curent, nec non cum operariis in deductione, & irrigatione Aquarum dicti Fluminis, dispensent super observatione Festorum.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Valentin., ac Oriolen., & Segobricen. Episcopis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. fratres salutem, & Apostolicam benedictionem.

Carolus V. Iberũ, & Gialone flumina per Regnum Aragonũ deducenda curavit.

§.1. Exponi Nobis nuper fecit charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, quod cum alias pro parte clar. mem. Caroli Romanorum Imperatoris, ejus genitoris, qui etiam Aragonum, & Navarræ Rex Catholicus existebat, expositum fuisset fel. rec. Julio Papæ III. Prædecessori nostro, quod olim ipse Carolus Imperator, & Rex provide considerans, habitatores Regnorum Aragonum, & certæ partis Navarræ, propter penuriam aquarum, & sterilitatem, quæ exinde causabatur, in eorum alimentis, & aliis rebus humanæ vitæ necessariis, maximam pati ægestatem, & tamquam optimus suorum subditorum protector, egestati hujusmodi providere volens, ex duobus insignibus Fluminibus Ibero videlicet, & Gialone per dictum Regnum Aragonum decurrentibus, aquas, pro dictis Terris irrigandis, deduci mandaverat, & cum ex præmissis tam propter Alveorum dictorum Fluminum asperitatem, quam etiam longitudinem fovearum, & rivulorum pro decursibus aquarum necessario faciendis hujusmodi, magnæ admodum expensæ necessariæ essent, & ad eas sublevandas, Sedis Apostolicæ auxilium, & auctoritas prout in similibus fieri consueverat, requireretur, rec. mem. Clemens VII., & Paulus III. Romani Pontifices, etiam Prædecessores nostri, ad ipsius Caroli Imperatoris, & Regis supplicationem, per diversas eorum literas, certis probis viris in partibus illis, & eorum cuilibet dederant in mandatis, ut habita per eos, seu eorum alterum diligenti informatione, quantum quolibet anno, a tunc proxime præteritis tribus annis, fertili cum sterili computatis, pro decimis, & primitiis ex fructibus in Terris dictorum Regnorum collectis, Ecclesiis, Monasteriis, & aliis Piis Locis, aut illarum, seu illorum Rectoribus, vel Beneficiatis Cæsaraugustan., & Tirasonen. Civitatum, & Diœcesum persolutum fuisset, illisque perpetuis futuris temporibus, singulis annis, persolutis, augmentum decimarum, & primitiarum, quod tam ex fructuum superexcrescentia, propter Terrarum irrigationem hujusmodi, quam ex Novalibus, quæ ex derivatione, & irrigatione aquarum hujusmodi provenirent, aut propterea ad culturam, & frugem pinguiorem redigerentur pro tempore, sicut eidem Carolo Imperatori, & Regi, illiusque in dicto Regno Aragonum successoribus, cum primum aquæ Fluminis hujusmodi per foveas, sive rivulos ad terras hujusmodi irrigandas perducerentur, licet ad finem perductæ non forent, etiam annis singulis persolvendas esse decernerent.

Clemens VII. & Paulus III. eidem concessere Decimas, & Novalia super Terris hac ratione irrigatis.

Alia etiam flumina per alias Hispaniarum Provincias deduci studuit.

§.2. Postea vero, licet dictus Carolus Imperator, & Rex in aliquibus partibus dicti Regni Aragonum, quas pro irrigandis terris hujusmodi per foveas, & rivulos, cum magnis expensis deduci fecisset, exinde habitatoribus earumdem partium utilitas, & commoda non parva provenissent, ac superexcrescentiam decimarum, & primitiarum etiam Novalium hujusmodi, Carolo Imperatori, ac Regi, & Successoribus prædictis, modo præmisso, persolvendam esse, prævia informatione, vigore præfatarum concessionum, per nonnullos Judices ad hoc deputatos, auctoritate Apostolica, decretum, & declaratum fuisset, ipse Carolus Imperator, & Rex, superexcrescentia decimarum, & primitiarum hujusmodi, ratione dictarum impensarum jam ubi frui incæpisset, tamen, quia in diversis partibus Regnorum Castellæ, & Legionis, ac Toleti, etiam propter aquarum penuriam, & quæ exinde causabatur, sterilitatem, illarum habitatores in collectione segetum, & fructuum humanæ vitæ hujusmodi necessariorum, egestatem, & detrimenta non parva patiebantur, idem Carolus Imperator, qui etiam Castellæ, & Legionis, ac Toleti Rex existebat, etiam super hoc providere volens, ex Xarama per Regnum, & Diœcesim Toletanam, ac nonnullis aliis Fluminibus per Castellæ, Legionis, & Toletan. Regna fluentibus aquas ad irrigandas terras, per diversas etiam foveas, & seu rivulos deduci facere intendebat.

Et cum magnus ad id operariorũ numerus requireretur.

§.3. Et quoniam in deductione aquarum hujusmodi ingens copia Laboratorum, ac magnæ, & immensæ expensæ requirerentur, & pro illius subeundis etiam dictæ Sedis auctoritas, & auxilium necessaria esse viderentur; idem Carolus Imperator, & Rex eidem Julio Prædecessori supplicari fecit, ut pro subventione tot impensarum in foveis, & rivulis pro decursibus aquarum hujusmodi, ut præfertur, fabricandis, & necessario faciendis excrescentiam decimarum, & pri-

Super iis etiã novas Decimas petiit imponi.

mitiarum, ratione irrigationum terrarum ultimo dictarum proventarum, ac decimas Novalium quorumcumque, ex derivatione, & irrigatione aquarum hujusmodi proventuras, seu propterea ad culturam, & frugem pinguiorem redactorum, sibi, successoribusque præfatis, concedere dignaretur.

Julius III. rē nonnullis Episcopis, commisit.

§.4. Idem Julius Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Toletan., & Zamoren., ac Abulen. Episcopis, & eorum cuilibet similiter commisit, & mandavit, quatenus, habita per eos, seu eorum alterum diligenti informatione, quantum a quolibet anno, a tribus annis citra, fertili, cum sterili compensatis, pro decimis, & primitiis ex fructibus in terris etiam Novalibus dictorum Regnorum Castellæ, Legionis, ac Toleti collectis, Ecclesiis, Monasteriis, Præceptoriis, & Hospitalibus cujuscumque Ordinis, etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, ac Militiarum Sancti Jacobi de Spata, & de Alcanthara, & Calatrava, seu aliis Piis Locis in Civitatibus, Oppidis, Locis, seu Villis in eisdem Regis Castellæ, & Legionis, ac Toleti consistentibus, aut illarum, vel illorum Abbatibus, Prioribus, Præceptoribus, & Rectoribus, seu Beneficiatis, aut quibusvis aliis qualitercumque qualificatis, decimas, & primitias hujusmodi percipientibus, persolutum fuisset, si præfatus Carolus Imperator, & Rex aquam ex dicto Xarama, & aliis fluminibus dictorum Regnorum Castellæ, & Legionis, ac Toleti, vel eorum alicujus, ubi major necessitas fuerit, deduci fecisset, taliter ut, propter Terrarum hujusmodi irrigationem, fructus excrescerent, & uberiores fierent, auctoritate Apostolica statuerent, & ordinarent, & quilibet eorum statueret, & ordinaret, quod solutis annis singulis, perpetuis futuris temporibus, Abbatibus, Prioribus, Præceptoribus, & Rectoribus, seu Beneficiatis, & quibusvis aliis personis decimis, & primitiis, prout in uno ex dictis tribus annis, fertili cum sterili, ut præfertur, compensatis, soluta fuissent; excrescentia, seu augmentum decimarum, & primitiarum hujusmodi, propter Terrarum irrigationem pro tempore provenien., & decimæ Novalium ultimo dictorum in dictis Regnis Castellæ, Legionis, ac Toleti annis singulis, ac perpetuis futuris temporibus ad eumdem Carolum Imperatorem, & Regem, illiusque Successores prædictos legitime spectarent, & pertinerent, illisque solvi deberent, ordinarent, statuerent, & decernerent, & quilibet eorum ordinaret, statueret, & decerneret dicta auctoritate Apostolica, ac pro manutentione, & perpetua tuitione dictorum rivulorum, seu fovearum quæcumque statuta, & ordinationes rationabilia, & honesta ederent, & statuerent, ac quilibet eorum ederet, & statueret.

Illisque facul. tatem dedit cum operariis dispensandi super celebratione Festorū.

§.5. Ac pro perfectione, & manutentione fovearum, & rivulorum hujusmodi, cum operariis, & operatoribus eorumdem rivulorum, & fovearum tam quoad observationem Festorum, quam eorum, in quibus, ut ad operibus servilibus abstineatur, ab Ecclesia statutum est, non tenerentur, auctoritate Apostolica dispensarent, & quilibet eorum dispensaret, omniaque alia, & singula circa præmissa, quomodolibet necessaria, & opportuna, eadem auctoritate, facerent, & exequerentur, & quilibet eorum faceret, & exequeretur.

Philippus II. eamdem aquarum deductionem facere curavit in Insulis Canariis.

§.6. Et deinde rec. mem. Gregorio Papæ XIII. similiter Prædecessori nostro, pro parte ipsius Philippi Regis exposito, quod ipse Philippus Rex in dictis Regnis successor etiam subditorum suorum optimus Protector, & ægestati, quam propter penuriam aquarum in diversis partibus Regnorum, & Dominiorum suorum patitur, providere volens, non solum in dicto Regno Toletano, & ex Xarama, & ex Tago, ex quo jam unus rivulus derivatus, & deductus existit, fluminibus, verum in aliis Regnis, Provinciis, & Principatibus Hispaniarum, & Insulis Canariarum eidem Philippo Regi quomodolibet subjectis, & quorum ipse Philippus Rex, & Dominus existit, ac consulendum eisdem necessitatibus, ex eisdem, & aliis fluminibus per dicta Regna, Provincias, & Principatus, Dominia, & Insulas decurrentibus, aquas similiter pro terris irrigandis deduci facere, quamvis cum magno sumptu, & expensis, intenderet.

Gregor. XIII. Præsulibus in Rubrica indicatis commisit, ut novas ob id Decimas imponerent.

§.7. Idem Gregorius Prædecessor, supplicationibus dicti Philippi Regis, ea in parte, inclinatus, vobis, & cuilibet vestrum dedit in mandatis, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, habita diligenti informatione, quantum quolibet anno, a tribus annis citra, fertili, cum sterili, ut præfertur, compensato, pro decimis, & primitiis ex fructibus in Terris, etiam Novalibus dictorum Regnorum, Dominiorum, Principatuum, & Insularum collectis, Ecclesiis, Monasteriis, Præceptoriis, & Hospitalibus cujuscumque Ordinis, etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, ac Militiarum Sancti Jacobi de Spata, & de Alcanthara, & Calatrava, seu aliis Piis Locis in Civitatibus, Oppidis, Locis, & Villis in eisdem Regnis, Dominiis, Principatibus Hispaniarum, & Insularum Canariarum consistentibus, aut illarum, vel illorum Abbatibus, Prioribus, Præceptoribus, & Rectoribus, seu Beneficiatis, aut quibusvis aliis qualitercumque qualificatis, decimas, & primitias hujusmodi percipientibus, persolutum fuisset, si præfatus Philippus Rex, & seu Successores sui præfati aquam ex dictis, & quibusvis aliis fluminibus Regnorum, Dominiorum, & Principatuum Hispaniarum, & Insularum Canariarum, vel illorum alicujus, ubi major necessitas fuerit, deduci fecerit, seu fecerint, ac etiam in his, in quibus idem Philippus Rex jam aquas deduci, & derivari fecit, taliter ut, propter Terrarum hujusmodi irrigationem, fructus excrescant, & uberiores fiant, & excreverint, auctoritate prædicta statueretis, & ordinaretis, & quilibet vestrum, vel a vobis, & quolibet vestrum subdelegatus statueret, & ordinaret,

ret, quod solutis, annis singulis, perpetuis futuris temporibus, Abbatibus, Prioribus, Præceptoribus, Rectoribus, Beneficiatis, & quibusvis aliis personis, decimis, & primitiis, prout in uno ex dictis tribus annis, fertili, cum sterili, ut præfertur compensato, soluta fuissent excrescentia, seu augmentum decimarum, & primitiarum hujusmodi propter Terrarum irrigationem pro tempore provenien., & decimæ Novalium ultimo dictorum in dictis Regnis, Dominiis, & Principatibus universarum Hispaniarum, & Insulis Canariarum, etiam annis singulis, perpetuis futuris temporibus, ad eumdem Philippum Regem, & ejus Successores prædictos, ipsorumque Successores legitime spectarent, & pertinerent, illisque solvi deberent, ordinaretis, & quilibet vestrum, & unusquisque a vobis, & quolibet vestrum ad præmissa subdelegandus ordinaret, statueret, & decerneret dicta auctoritate Apostolica, ac per manutentionem, & perpetuam tuitionem dictorum rivulorum, & fovearum quæcumque statuta, & ordinationes, rationabilia, & honesta ederetis, & quilibet vestrum, & unusquisque a vobis, & quolibet vestrum ad præmissa subdelegandus ederet, & statueret.

Et cum operariis super observantia Festorum dispensarent.

§.8. Ac pro perfectione, & manutentione fovearum, & rivulorum hujusmodi cum Operariis, & Laboratoribus eorumdem rivulorum, & fovearum tam quoad observationem Festorum, quam eorum, in quibus, ut ab operibus servilibus abstineatur, statutum est, ad obedientiam non teneantur, auctoritate Apostolica, dispensaretis, & quilibet, & unusquisque a vobis subdelegandus ad præmissa dispensaret, omniaque alia, & singula circa præmissa quomodolibet necessaria, & opportuna, eadem auctoritate faceretis, & exequeremini, & quilibet vestrum, & unusquisque a vobis ad præmissa subdelegandus faceret, & exequeretur, prout in Julii, & Gregorii, & aliorum Prædecessorum literis desuper confectis, plenius continetur.

Hæc eadem pro locis Alicante statui petit Philippus.

§.9. Cum autem, sicuti nuper ex ipso Philippo Rege intelleximus, idem Philippus Rex maximos, & ingentes sumptus in deducendis aquis ex flumine Tibis in loca de Alicante, Regni Valentiæ, cujus ipse Philippus etiam Rex existit, & illis irrigandis fecerit, dictorumque locorum Incolæ hoc anno irrigatione hujusmodi uti incipiant, pro parte ipsius Philippi Regis Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus sibi in præmissis pro majori, & potiori cautela providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Votis annuit Clemens.

§.10. Nos ipsius Philippi Regis indemnitati hac in parte consulere cupientes, ac dictarum Literarum tenores, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur, & alia hic de necessitate exprimenda, præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis & cuilibet vestrum per præsentes mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios statuatis, & ordinetis, seu statuat, & ordinet, quod solutis annis singulis perpetuis futuris temporibus Abbatibus, Prioribus, Præceptoribus, Rectoribus, Beneficiatis, & quibusvis aliis personis decimis, & primitiis, prout in uno ex dictis tribus annis, fertili cum sterili, ut præfertur, computato, soluta fuerint, excrescentia, seu augmentum decimarum, & primitiarum hujusmodi, propter Terrarum irrigationem pro tempore ex dictis Locis Alicante proveniens, & decimæ Novalium in prædictis Locis de Alicante, etiam annis singulis, perpetuis futuris temporibus ad eumdem Philippum Regem, & Successores suos legitime spectent, & pertineant, illisque solvi debeant, auctoritate nostra, statuatis, & ordinetis, & quilibet per se, vel alium, seu alios statuat, & ordinet, nec non quæcumque statuta, & ordinationes rationabilia, & honesta, præmissorum occasione condat, & edat, ac pro manutentione deductionis, & irrigationis aquarum hujusmodi cum Operariis, & Laboratoribus ad id deputatis, & deputandis tam quoad observationem Festorum, quam eorum, in quibus, ut ab operibus servilibus abstineatur, ab obedientia statutum est, non teneantur, dicta auctoritate dispensetis, seu dispenset, omniaque, & singula in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, eadem auctoritate, faciatis, & exequamini, seu faciat, & exequatur. Contradictores quoslibet, & præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

** Sic.*

Obstantia tollit.

§.11. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis, quæ dicti Prædecessores in suis literis prædicti voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 27. Sept. 1594. An.III.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris die 27. Sept. 1594., Pontificatus nostri Anno III.

XCIV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Nonnullæ declarationes ad Ordinis Minor. S. Francisci de observantia reformationem conservandam, & promovendam.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

PAstoralis Romani Pontificis solicitudo circa Religiosorum statum prospere dirigendum sedulo versari debet, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Minister Generalis Decreta nonnulla fieri petit.

§.1. Sane, cum nuper dilecti filii Fratris Bonaventuræ de Calategierone moderni Ministri Generalis Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia relatione acceperimus, ad ejusdem Ordinis Reformationem conservandam, & promovendam infrascriptas declarationes, & decreta maxime utilia fore.

Nos

Clemens declarat Ministris Provincialibus licere quascumque Domos Reformatorum visitare.

§.2. Nos, qui Ordinem præfatum in pristinam Regulæ observantiam restitui, ejusque professores primi illius Institutoris vestigiis quam maxime inhærere cupimus, supplicationibus ejusdem Bonaventuræ Ministri Generalis Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium Ministris Provincialibus ejusdem Ordinis quascumque domos Fratrum dicti Ordinis Reformatorum visitandi, ac tam in capite, quam in membris juxta Regularia ipsius Ordinis Instituta, ac ipsarum Custodiarum Regulas, & Constitutiones, in quibus inter alia disponitur, quod Fratres, qui sunt Ministri, & servi aliorum Fratrum, visitent, & moneant fratres suos, & humiliter, & charitative corrigant eos reformandi, ac delinquentes corrigendi, & castigandi, dummodo extra custodias ipsas, nisi pro majori quiete, ac reformationis utilitate Custodum, & Discretorum judicio aliud expedire visum fuerit, non mittantur, ac ut in ipsis Custodiarum domibus ordinationes, & statuta Religionis prædictæ, quæ particularibus ipsarum Custodiarum statutis, & Constitutionibus non fuerint contraria, atque etiam ipsa Custodiarum statuta, & Constitutiones inviolabiliter observari faciendi; Custodibus quoque domos, & loca in eorum Custodiis compræhensa pariter, ut supra, visitandi, & juxta Regulas, & Instituta Ordinis, & ipsarummet Custodiarum corrigendi, & reformandi, nec non pro causis urgentibus, & honestis ipsorum Custodum arbitrio Fratres suæ Custodiæ ad alia loca Provinciæ suæ dumtaxat extra ipsam Custodiam mittendi, & dimittendi plenam, & liberam facultatem tribuimus, & impartimur, talemque facultatem superius explicatam eisdem Ministris Provincialibus, & Custodibus respective perpetuo competere decernimus, & declaramus.

Examinatores pro ordinandis in qualibet custodia eligendi.

§.3. Præterea, ut in Capitulis Provincialibus a Diffinitorio aliqui Examinatores ejusdem Custodiæ pro examinandis fratribus Reformatis ad Ordines Sacros promovendis, aut ad confessiones audiendas deputandis deputentur, per ipsos vero Examinatores approbatis, si Episcopus, a quo ad Ordines promoveri, aut ad confessiones eos admitti postulabitur, intra Custodiam erit, Custos, sin extra Custodiam reperietur Episcopus, Minister Provincialis licentiam concedere possit.

Guardiani Custodiarum a Definitorio Provinciali eligendi.

§.4. Quodque veluti in Capitulis a Custodibus, & Discretis Custodiarum aliqui Fratres Reformati idonei Difinitorio, a quo ipsi, & non alii in Guardianos locorum custodiæ deputentur, præsentari solent, sic quandocumque contingat aliquem Guardianum in custodia decedere, aut de consilio, & consensu discretorum custodiæ amoveri Custodes, & Discreti prædicti alium in locum demortui, aut remoti ipsi Diffinitorio præsentare possint, a quo Diffinitorio sic præsentatus, & non alius in Guardianum hujusmodi deputari debeat.

De Capitulis in Custodiis celebrandis.

§.5. Quandocumque vero, sive propter Custodis obitum, aut aliam ob causam, Capitulum in Custodiis celebrari oporteat, sine Provincialis Ministri, aut alicujus a Ministro Generali, vel ipso Provinciali deputati Commissarii interventu celebrari non possit.

De Domibus recipiendis, vel dimittendis.

§.6. Insuper, ut ipsæ Custodiæ novas Domos, & Ecclesias ad habitandum recipere, aut aliquam ex jam habitis dimittere, nisi in Capitulis, & juxta formam Constitutionis fe: re: Clementis PP. VII. Prædecessoris nostri, & quando sufficientem Fratrum Reformatorum numerum ad inhabitandum domos recipiendas, itaut ad minus tres partes ex quatuor, quæ antea in similibus domibus retineri consueverunt, introducere valeant, non possint.

De Transitu observantium ad Reformatos, & v.v.

§.7. Utque Ministri, & Custodes prædicti munere suo, visitando, reformando, corrigendo, monendo, & castigando fungi valeant, nullum Fratrem ex familia ad Reformatos nisi tempore celebrationis Capitulorum, aut Congregationum Capitularium, in quibus Custodes numerum Fratrum, quos recipere intendunt, significare teneantur, quibus Provinciales licentiam concedere debeant, & teneantur, neque ex Reformatis ad familiam, nisi pariter in Capitulis, in quibus Provincialibus, & Diffinitorio id significetur, transire posse. Possint tamen Minister Generalis, & Commissarius Generalis, etiam extra Capitula, & Congregationes præfatas concedere licentiam volentibus a familia ad ipsos Reformatos transire.

De Novitiis.

§.8. Quoniam vero Novitii, ut per alias nostras similes in forma Brevis literas eidem Ministro Generali concessimus, inter reformatos educandi sint, ut melius instrui, ac constantiores, & firmiores in regularis disciplinæ observantia evadant, eos Novitios, qui inter Reformatos ipsos professionem emiserint, ab eis, nisi lapso triennio a die professionis, discedere non posse, nullique ad alienam custodiam, nisi de speciali ipsius Ministri generalis licentia transire licitum esse, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo statuimus, & declaramus.

Clausulæ.

§.9. Decernentes præsentes literas perpetuo validas fore, & esse, & non solum in futuris, sed etiam in præsentibus, & nunc pendentibus causis, & rebus prædictis vim, & effectum habere debere, nec a quoquam quavis auctoritate revocari, rescindi, retractari, aut quoquo modo infringi posse, neque sub quibuscumque revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut contrariis dispensationibus in genere, vel in specie in contrarium pro tempore quomodolibet factis minime compræhendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas esse, & censeri; sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & aucto-

ritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quid quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§.10. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac ipsius Ordinis, ac quorumcumque illius Provinciæ, & custodiarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodocumque, & sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda esset, illorum tenores, præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis.

§.11. Volumus autem, ut præsentium transumptis, etiam manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut ipsius Ministri Generalis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsismet præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 21. Octobr. 1594. An.III.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die 21.Octob. 1594., Pontificatus nostri Anno III.

XCV.

Confirmatio Ordinationum præfinitarum, pro bono regimine Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, & pro electione Magistri Generalis ejusdem.

Nonnulla de hoc Ordine, vide in Const.XLII. Gregorii IX., quæ incipit: Devotionis. *Tom.III.fol.*284.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Iis, quæ pro felici Regularium personarum statu, & illorum salubri directione provide statuta comperimus, ut firmiora subsistant, & perpetuo futuris temporibus observentur, confirmationis Apostolicæ robur libenter adjicimus, prout ipsorum religiosorum vota exposcunt, & Nos conspicimus in Domino expedire.

Ordinationes infrascriptæ in Capitulo generali editæ fuerunt.

§.1. Sane dilecti filii Magister Generalis, & Definitores Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum nobis exponi fecerunt, quod nuper in Capitulo Generali dicti Ordinis in Ecclesia Monasterii Sancti Augustini ejusdem Ordinis in Oppido de Calatayud Tarraconensis Diœcesis anno proxime præterito, cum assistentia venerabilis fratris nostri Idelphonsi Archiepiscopi Cæsaraugustani in eodem Capitulo Præsidentis, Apostolica auctoritate deputati, celebrato, ad ejusdem Ordinis, illiusque Religiosorum prosperam directionem infrascripta decreta, ac statuta facta fuerunt.

De alterna electione Magistri Generalis.

§.2. Et primo, quod deinceps electio Magistri Generalis dicti Ordinis tam quoad personam eligendam, quam quoad locum, in quo electio erit celebranda, alternatim fieret, videlicet quod una vice persona eligenda sit ex Corona Aragoniæ, & Galliæ, alia vice sit ex Corona Castellæ, inclusis Provinciis Andalusiæ, & Indiarum.

Loco celebrādi Capitulum generale.

§.3. Quo vero ad locum, quando eligenda erit persona ex Corona Aragoniæ Capitulum celebretur in loco Coronæ Castellæ, & quod juxta hoc decretum, sive statutum, primum Capitulum generale celebrari debeat in Provincia Castellæ, & persona eligenda sit ex Corona Aragoniæ.

Admissione Provincialiū, & Definitorū Indiarum ad dictum Capitulum.

§.4. Præterea circa difficultatem itineris electorum ex Indiis, similiter decretum, & statutum fuit, ut semper, & quando Provinciales, & Definitores Indiarum accedunt ad Capitulum Generale, ut electioni Magistri Generalis assistant, quivis ipsorum admittatur, & recipiatur in Definitorio, & in electione, dummodo ostendant prius nominationem sui Capituli Provincialis, cujus nominationis data non excedat quatuor annorum tempus, & dummodo non constet de ipsorum revocatione, aut nova alia nominatione facta per Capitulum Provinciale.

Procuratore generali, & Vicario in Urbe.

§.5. Decretum item fuit, quod quando Magister Generalis fuerit ex corona Castellæ, & habuerit Romæ Procuratorem, & Vicarium Generalem ex eadem corona, Aragoniæ Provincia possit, si voluerit curam suorum negociorum dare alteri Procuratori suis expensis Religioso suæ Provinciæ nominato per suum Capitulum Provinciale, aut cum mandato Procurationis Provincialis, & Definitorum ipsius, & id ipsum facere possit Provincia Castellæ quando Magister Generalis fuerit ex Corona Aragoniæ, & nominaverit Romæ Procuratorem Generalem suæ Coronæ, cum hoc quod Procurator particularis Provinciæ in robur Religionis, & obedientiæ sit subditus Commendatori Monasterii Romæ ipsius Ordinis, uti Prælato Ordinario, & Procuratori, & Vicario Generali uti talibus observatis in omnibus sui Ordinis Constitutionibus.

Subsidiis Magistro generali debitis.

§.6. Ad evitandos item sumptus superfluos decretum pariter, ac statutum fuit, ut Provincia Castellæ, Andalusiæ, & Aragoniæ non teneantur dare Magistro Generali singulis annis ultra septuaginta quinque scuta valoris decem drachmarum Castellæ, neque ipse Magister Generalis possit accipere, vel petere amplius pro ipsius victu, & vestitu, quæ scuta septuagintaquinque unusquisque

que Provincialis per suam Provinciam dividat, habito respectu redditum, & proventuum, quos quilibet Conventus habet, & quod Provinciæ Indiarum solvant vestiarium hucusque solitum, habeatque Magister Generalis redditus, proventus, & emolumenta loci de Algat, quemadmodum hactenus semper habuit. Quia etiam domus dicti Ordinis sunt ita pauperes, ut extraordinaria onera sufferre non possint, decretum fuit, ut Magistris Generalibus, & Provincialibus, quando eorum officiis finem imposuerint, nil dari debeat. Non obstantibus decretis in alio Capitulo Generali Cæsaraugustæ celebrato factis, per quæ designati fuerunt centum ducati singulis annis solvendi Magistro Generali, qui officio suo finem imposuisset, & sexaginta octo ducati unicuique Provinciali, qui similiter officium suum implevisset. Addita tamen cohortatio fuit ad Commendatores, & Prælatos Ordinarios domorum, in quibus habitaverint, ut ipsorum officiis peractis ita illos tractari curent, ut ipsorum personas, & dignitates decet.

Revocatio omniū exemptionum, & dispensationū a Generali Fratribus concessarum.

§.7. Præterea ut cessent multa inconvenientia, quæ ipsa experientia magna esse comprobavit circa exemptiones, quas Magistri Generales pro tempore existentes concedere consueverunt multis Religiosis tam in sedendo, quam in non assistendo Choro, nec non officiis conventualibus, & similiter circa dispensationes super celebratione plurium Missarum, quam permittunt Ordinis Constitutiones, & super usu lini in vestibus, nec non super immunitatibus a dictis Magistris Generalibus aliquando quibusdam concedi solitis, illos sibi, ac præfato Magistro Generali pro tempore existenti immediate subjiciendo, revocando in primis dictas exemptiones, decretum, & statutum fuit, ut nullus Religiosus possit talibus exemptionibus, dispensationibus, immunitatibus, & subjectionibus uti, nec Prælati ulterius illis assentiri, sub poena privationis officii quoad Prælatum ad annum, quoad reliquos vero illis utentes sub pœna carceris, in quo detineri debeant per sex menses.

Hortatio ad Magistrum generalem, ut eas de cætero parce, & juste concedat.

§.8. Et insuper fuit addita cohortatio ad Magistrum Generalem, quod in concessione hujusmodi exemptionum parce admodum, & considerate procedat, neque illas concedat passim, sed raro, & ex justissimis causis, & cum debitis limitationibus.

Pecuniæ pro Redemptione certarum Provinciarū non possunt applicari pro Captivis extra eas.

§.9. Item cum visum fuerit gravata fuisse Capitula Provinciæ Castellæ, & Andalusiæ in Redemptione Captivorum aliarum Provinciarum mediantibus pecuniis earumdem Provinciarum Castellæ, & Andalusiæ, decretum fuit, quod pecuniæ quæ venerint ex Indiis ad redimendum captivos, una cum reliquis quæ aggregabuntur in Provinciis Castellæ, & Andaluciæ, deserviant tantummodo, & applicentur Redemptioni Captivorum dictarum Provinciarum, absque eo quod Magister Generalis illas extrahere, aut in redemptionem captivorum aliarum Provinciarum, vel in alios usus convertere, seu aliter applicare valeat, sub pœna privationis officii.

Unio facienda Collegio Civitatis Illerdensis.

§.10. Præterea cum consideratum fuerit, quod domus Bergæ, Terragæ, Pradas, & Montblanch in Principatu Cataloniæ, & Domus Sarriconii, & cujusdam loci nuncupati, un Castillo Regni Aragoniæ, sint fere inutiles Ordini, & Religioni, nam paucos continent in se Fratres, & non potest in ipsis servari Regularis observantia, decretum fuit, quod supradictæ domus Chataloniæ uniantur seu incorporentur, & reducantur ad Collegium, quod Ordo, ac Religio habet in Civitate Illerdensi, & hoc eo consilio, ut ex redditibus dictarum domorum conjunctis cum redditibus dicti Collegii, possit major numerus scholasticorum, & personarum, quæ in literis exerceantur, in dicto Collegio manuteneri.

Alia unio facienda Collegio Civitatis Osienæ.

§.11. Et similiter quod domus Regni Aragoniæ unirentur, & incorporarentur Collegio, quod Ordo habet in Civitate Osiena, ad eumdem finem, & effectum. Et quod exequutio unionis, seu incorporationis Domorum Cataloniæ, committatur Priori Barchinonensi, Domorum vero Aragoniæ, Provinciali, seu ejus Vicario dictæ Provinciæ;

Creatio Magistrorum, & præsentatorū qualis esse debeat.

§.12. Præterea ut directus gradus Præsentatorum, & Magistrorum detur personis dignis, qui in sacris literis, ac scientiis diu operam præstiterint, & in illis profecerint, decretum, & statutum fuit, ut nulli Religioso dicti Ordinis detur gradus præsentati, nisi ad illum a suo Capitulo Provinciali prius propositus sive nominatus fuerit, & nisi saltem spatio trium annorum logicam docuerit sive legerit, & postquam fuerit expositus, & confirmatus in Capitulo Generali, non possit ad Magistri munus, & gradum similiter proponi, aut nominari, nisi Theologiam scholasticam, aut positivam spatio quatuor annorum similiter docuerit, sive legerit, non comprænhenso inter illos tempore, quo legerit casus conscientiæ, & observata in reliquis omnibus forma Constitutionis in distinctione 2. cap. 15. Et qui aliter fuerint graduati, non habeantur, neque reputentur uti tales, nec habeant nomen, nec votum, nec aliud privilegium, super quo per Magistrum Generalem non possit dispensari aliqua de causa, occasione, vel prætextu. Et nullus expositus fruatur voce, loco, nec aliquo privilegio præsentati, nec Magistri quousque non admittatur in Capitulo Generali.

Magister Generalis quæ Capitula postponere possit.

§.13. Simulque ut Magister Generalis adesse possit Capitulis Provincialibus, quando opus esse viderit, decretum pariter, & statutum fuit, quod eidem Generali liceat differre, aut anticipare Capitula Provincialia celebranda ante Capitulum intermedium quod sequitur, ea tamen lege, ut anticipatio, aut dilatio unius Capituli Provincialis ad aliud, non excedat tempus quadraginta dierum, cum sit tempus competens ad hoc, ut possit uni interesse, & ad aliud accedere.

Forma votandi in electione Magistri generalis.

§.14. Nec non ut in electionibus tam Magistri Generalis, quam aliorum Provincialium vota libera sint, decretum, & statutum

tutum fuit, quod, ii qui præstituri sunt votum, non teneantur petere schedulas ad effectum votum dandi, a Secretario capituli, sed possint ipsi facere schedulas arbitrio suo, postquam congregati fuerint in Capitulo ad eligendum, aut illas ex suis cubiculis factas afferre, vel ut ipsi voluerint, afferendo tantummodo schedulam ejus personæ, in cujus favorem votum dederint, & ubi hoc pacto vota præstita fuerint, electus debeat habere supra medietatem votorum alia duo vota, si electus est capitularis.

Magister generalis an possit nominare Vicarium generalem, vel provincialem.

§.15. Similiter decretum, & statutum fuit, quod Magister generalis, si commorabitur in Hispania, non possit nominare Vicarium generalem in aliqua Provincia. At vero mortuo Provinciali alicujus Provinciæ, licet dictus Provincialis substituerit alium Vicarium Provincialem, possit tamen Magister generalis nominare pro illa Provincia alium Vicarium generalem, qui in ea exerceat jurisdictionem, quam exerceret ipse Magister Generalis, si in ea existeret.

Nemo recipiatur ad Ordinem absque ejus licentia.

§.16. Ulterius decretum, & statutum fuit, ut nullus Religiosus alterius Ordinis in ipsum Ordinem absque expressa licentia Magistri Generalis recipi possit.

Vicarii Indiarũ non discedant ab Indiis quousque successores illuc non pervenerint.

§.17. Et quod nullus Vicarius Generalis Indiarum, possit ex Indiis in Hispaniam reversus egredi, quousque alius in ejus locum deputatus non accesserit, aut Magister Generalis per suas literas permittat ut recedere valeat, antequam successor illuc perveniat, providerit, sub pœna privationis officii, & vocis activæ, & passivæ in perpetuum. Et sub eadem pœna successor, qui illuc accedit, remittere teneatur visitationem, seu quam dicunt, residentiam sui Antecessoris, cum ejusdem Antecessoris culpis, & justificationibus, clausoque processu illum remittat in Hispaniam, ut Magister Generalis super eo judicet, & sententiam ferat, mandato supradicto Vicario generali, qui ex Indiis fuerit reversurus, ut se præsentet coram ipso Magistro generali, ita tamen ut si ex processu probatæ extiterint culpæ, & delicta, propter quæ eidem Antecessor videatur carcerandus, possit illum carceri mancipare.

Proximum Capitulũ generale ubi sit celebrandum.

§.18. Postremo habito tractatu de loco celebrationis Capituli Generalis intermedii, resolutum fuit, quod dictum Capitulum celebretur in Monasterio ejusdem Ordinis Oppidi Vallisoleti Palentinæ Diœcesis, ac alias prout in statutis, & ordinationibus desuper, ut præfatur factis, plenius dicitur contineri.

Ordo petit confirmationem Pontificiam.

§.19. Cumque Magister Generalis, & Definitores præfati cupiant præmissa omnia Apostolico munimine roborari, Nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus eorum desiderio hujusmodi annuere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Clemens d. ordinationes comprobat.

§.20. Nos habita super præmissis cum Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus super consultationibus Episcoporum, & Regularium deputatis, quibus præinserta statuta examinanda demandavimus, matura consultatione, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula præinserta statuta Apostolica auctoritate tenore præsentium ex certa nostra scientia perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos juris, & facti, ac solemnitatum quarumcumque quomodolibet omissarum, & alios quoscumque defectus, si qui intervenerunt in eisdem, supplemus, eaque omnia, & singula perpetuo valida, & efficacia fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, ac a modernis, & pro tempore existentibus dicti Ordinis Magistro Generali, aliisque Superioribus, Fratribus, & personis quibuscumque inviolabiliter perpetuo observari, eosque omnes, & singulos ad illorum omnium observationem cogi, & compelli posse.

Clausula sublata.

§.21. Sicque, & non aliter per ipsius Ordinis Magistrum Generalem, & Superiores, ac quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac etiam de latere Legatos, & Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere: irritum quoque, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executoresq; hujus Bullæ, & dictarum ordinationum deputat.

§.22. Et nihilominus Venerabilibus Fratribus Toletano, & Cæsaraugustano Archiepiscopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditori Generali per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, ubi, & quando opus fuerit, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, faciant statuta præfata a Magistro Generali, & Fratribus dicti Ordinis nunc, & pro tempore existentibus perpetuo observari, ac eos quos illa concernunt, & concernere poterunt quomodolibet in futurum, ad eorum omnium observationem omnibus juris, & facti remediis cogant, & compellant: non permittentes, aliquid contra illorum statutorum continentiam, & tenorem per quoscumque quovis prætextu, vel colore, aut alias quomodolibet attentari: contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes per sententias, & censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus sententias, censuras, & pœnas præfatas aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum

§.23. Non obstantibus quibuscumque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, illiusque Monasteriorum, Domorum, Provinciarum, & locorum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis fir-

firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis contra præmissa, aut alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores, acsi de verbo ad verbum exprimerentur, & insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Exemplorum fides. §.24. Volumus autem ut earumdem præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo ipsius Ordinis, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An.III. 8.Novemb. Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die octava Novembris, millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno III.

XCVI.

Ex Regest. in Secr. Brev. Decano Collegiatæ Ecclesiæ Zamoscii Kelmen. Diœcesis conceditur usus Mitræ, Baculi, & aliorum Insignium Pontificalium.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium. ROmanus Pontifex universalis Ecclesiæ regimini præpositus, particularium Ecclesiarum insignium præsertim decori, & ornamento libenter prospicit, prout nobilium virorum pia vota exposcunt, ac in Domino salubriter conspicit expedire.

Joannes Zamoski Collegiatam Ecclesiam in Oppido Zamoscii erigit. §.1. Sane cum sicut dilecti filii nobilis viri Joannis Zamosky Regni Poloniæ Cancellarii nomine Nobis nuper expositum fuit, ipse Collegiatam Ecclesiam in Oppido novo Zamoscii eleganti structura erexerit, ac magnifico sumptu ornaverit, & ecclesiastico apparatu, & supellectili instruxerit, nec non tres dignitates, quarum principalis est Decani, ac congruentem Canonicorum numerum, qui in ea cultui divino assidue vacent, in eadem Ecclesia instituerit.

Pro Decano dictæ Ecclesiæ usum Insigniũ Pontificalium petit. §.2. Ipse vero Joannes ad ampliorem ejusdem Collegiatæ Ecclesiæ ornatum, & divini cultus, fideliumque pietatis, & devotionis incrementum maxime cupiat, ut Nos dictæ Ecclesiæ Decano nunc, & pro tempore existenti, usum Mitræ, & Baculi, ac aliorum Pontificalium Insignium concederemus, Nobisque propterea humiliter supplicari fecerit, ut ejus in præmissis desiderio annuere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concedit Clemens. §.3. Nos humilibus, ac devotis ipsius Joannis supplicationibus inclinati, moderno, & futuro pro tempore dictæ Ecclesiæ Decano in perpetuum, ut pro ipsius Ecclesiæ majori decore, & venustate, ac fidelium spirituali consolatione, Mitra, Annulo, & Baculo Pastoralibus, ac aliis quibuscumque Pontificalibus Insigniis ad instar Abbatum usum Mitræ, & Baculi hujusmodi habentium in ipsa Ecclesia, & extra illam, de licentia Episcopi dumtaxat uti, & in ipsa Ecclesia quandocumque dictum Decanum in Pontificalibus celebrare contigerit, solemnem benedictionem post missarum, & aliorum divinorum officiorum solemnia supra Populum ibi interessentem, dummodo aliquis Antistes, aut Sedis Apostolicæ Legatus, vel Nuncius ibi præsens non sit, vel si adfuerit, ejus ad hoc expressus accedat assensus, elargiri libere, & licite valeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam concedimus, & indulgemus.

Derogatio contrariorũ. §.4. Non obstantibus fe: re: Honorii III., & Alexandri IV., & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, ac aliis Apostolicis, nec non in universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 23. Decem. 1594. An. III. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 23. Decembris 1594. Pontificatus nostri Anno III.

XCVII.

Ex Regest. in Secr. Brev. Confirmatio Concordiæ inter Archiepiscopum, & Capitulum Ecclesiæ Cameracen. super Collatione Canonicatuum, & Præbendarum ejusdem Ecclesiæ.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. EXigit pastoralis muneris, Nobis divinitus injuncti debitum, ut conventiones inter ecclesiasticas personas, pro communi quiete factas, ut firmiora sint, Apostolicæ confirmationis robore libenter muniamus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Pius IV. Cameracen. Ecclesiam in Archiepiscopatũ erigens nonnulla statuit quoad collationem Canonicatuum. §.1. Nuper siquidem Venerabilis Fratris Ludovici Archiepiscopi Cameracen., & dilectorum filiorum Præpositi, Decani, & Capituli Ecclesiæ Cameracen. nomine, Nobis expositum fuit, quod dudum fe: re: Pius Papa IV. Prædecessor noster inter alia, quæ post erectionem Cathedralis tunc Ecclesiæ Cameracen. in Metropolitanam per piæ me: Paulum etiam Papam IV. similiter

Præ-

Prædecessorem nostrum, factam, ad ipsius Ecclesiæ decorem, & amplitudinem per ipsummet Pium IV. statuta, & ordinata fuerunt, expresse decreverat, & statuerat, quod ex omnibus Canonicatibus, & Præbendis ipsius Ecclesiæ Cameracen., decem Canonicatus, & Præbendæ, quos primo vacare contingeret, Archiepiscopo, & Capitulo Cameracen. affecti remanerent, ad id, ut ipse Archiepiscopus unum, & unam primo vacaturos, tamquam Mensæ suæ Archiepiscopali perpetuo unitos, obtinere, ex reliquis vero novem Canonicatibus, & Præbendis prædictis, tres tribus Magistris, aut Licentiatis in Theologia, & alii tres aliis tribus Decretorum Doctoribus, aut Licentiatis; reliqui vero tres tribus nobilibus ejusdem Diœcesis etiam in jure Canonico, vel Theologia, saltem ad licentiaturæ gradum in insigni aliqua studii generalis Universitate, cum rigoroso examine promotis, ordine servato, in perpetuum in eadem Ecclesia concedi, & assignari deberent, &, ut de viris spectatæ doctrinæ, & probitatis ad ædificationem Ecclesiæ Dei accuratius prospiceretur, ipsi novem Canonicatus, & Præbendæ sic affecti, prima vice ad collationem ipsius Archiepiscopi Cameracen. dumtaxat, qui illos graduatis, & nobilibus, alternis vicibus conferret, & deinde ipsi novem Canonicatus, & Præbendæ sic affecti, quoties illos, perpetuis futuris temporibus, vacare contingeret, ut præfertur, ad collationem Archiepiscopi, & aliorum Canonicorum graduatorum prædictorum superstitum, pertinerent, ut videlicet per eos personis sic, ut præfertur, qualificatis conferrentur, prout tam in Pauli, quam in Pii Prædecessorum particularibus literis desuper confectis plenius continetur.

Pius V. eadē statuta declaravit.

§.2. Cum autem ex eo, quod in eadem Ecclesia erant quadraginta octo Canonicatus, & totidem Præbendæ, quorum quatuordecim, partim doctorales, seu alias graduati, & partim Sacerdotales, seu Presbyterales ad Capituli, reliqui vero ad Archiepiscopi prædictorum collationem, & omnimodam dispositionem pertinebant, inter Capitulum prætendentes mentis dicti Pii IV. non fuisse dictos suos quatuordecim Canonicatus, & Præbendas, qui jam Doctoribus, seu alias graduatis, & Presbyteris, seu Sacerdotibus mediatim affecti erant, in numero decem primo vacaturorum hujusmodi, compræhendere, & Archiepiscopum, qui, ratione, & necessitate temporum, ut sibi de adjutorio quam primum provideretur, exigere contendebat, contrarium asserentem, quæstionis materia suborta esset, seu suboriri formidaretur, re: me: Pius Papa V. Prædecessor etiam noster, motu proprio decrevisset, & declarasset, decretum, & statutum dicti Pii IV., ejusque literas desuper confectas a die insinuationis, seu intimationis earum dictis Archiepiscopo, & Capitulo factæ, ita locum habere, ut quinque Canonicatus, & Præbendæ, qui post indulti præfati notitiam per eos habitam, vacaverant, & alias ad collationem ipsius Archiepiscopi spectabant, sub eodem statuto compræhenderentur: Quo vero ad reliquos quinque, qui ad summam decem Canonicatuum, & Præbendarum faciendam deerunt, tres ex pertinentibus ad ipsum Archiepiscopum, ac reliqui duo ex spectantibus ad dictum Capitulum, Sacerdotalibus tantum, quos primo quovis modo vacare contingeret, computari, & per eosdem Archiepiscopum, & Capitulum, prima vice, & successivis vacationibus, etiam per alios Canonicos graduatos, juxta dicti Pii IV. dispositionem, personis, ut præfertur, qualificatis, conferendi, perpetuo affecti remanere deberent, prout etiam in ejusdem Pii V. literis desuper expeditis, plenius continetur.

Exortis postmodum nonnullis controversiis.

§.3. Et postmodum hujusmodi declaratione dictis Præposito, Decano, & Capitulo insinuata pro parte eorumdem Præpositi, Decani, & Capituli plures, ac diversæ causæ, & rationes dicto Ludovico Archiepiscopo exhibitæ fuissent, quibus eidem persuaderent, sibi, & dictæ Ecclesiæ, commodius, & utilius fore, ut dicta declaratio Pii V. nonnihil moderaretur; tandem post longam, & maturam deliberationem, pro consovenda pace, & concordia sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito, dictus Ludovicus Archiepiscopus consensit, ut, non obstante hujusmodi declaratione Pii Papæ V. remaneret dictis Præposito, Decano, & Capitulo collatio dictorum quatuordecim Canonicatuum, & Præbendarum cum ea tamen limitatione, & restrictione, ut si, ante completum numerum denarium, unum, duo, vel tres ex dictis septem tantum Sacerdotalibus Canonicatibus, & Præbendis, aliter quam per permutationem vacare contingeret, deposita qualitate sacerdotii, aliaque priori affectione, personæ, seu personis graduatis, secundum tenorem Literarum Pii IV., & Pii V. Prædecessorum, conferrentur; quodque, dicto numero denario completo, idem Archiepiscopus restitueret, redderet, & concederet dictis Præposito, Decano, & Capitulo tot Canonicatus, & Præbendas proxime vacaturos ex liberis, quorum collationem semper habuerat, quot ex dictis tantum Sacerdotalibus ipse Archiepiscopus, ut præfertur, contulisset, consentiens etiam, ut hujusmodi Canonicatus, & Præbendæ sic restituendi, & reddendi dictis Præposito, Decano, & Capitulo subintrarent in locum eorum, quos ex dictis septem contulisset, efficerenturque ejusdem plane in omnibus, & per omnia qualitatis, conditionis, & naturæ cum reliquis dictorum septem dictis Præposito, Decano, & Capitulo remansuris, ut conferrentur ab eisdem ex tunc in perpetuum eisdem modo, & forma, talibusque personis, & sub tali onere, quibus dicti septem Canonicatus, & Præbendæ conferri soliti erant, & alias prout in concordia hujusmodi, ac desuper celebrato Instrumento, seu alia scriptura, etiam latius dicitur contineri. Postquam concordiam, ut

Archiepiscopus, & Capitulum concordiam quamdā injuerunt.

ut præfertur, initam, de mense Octobris tunc proxime sequentis, anni Domini 1573., unus, & una dictæ Ecclesiæ Canonicatus, & Præbenda ex dictis Sacerdotalibus per obitum quondam Henrici de la Hamarde vacantes, per Archiepiscopum dilecto filio Jacobo Sapido, Sacræ Theologiæ Licentiato, & alius, ac alia in sequenti mense Novembris per obitum quondam Valerii Sereni, etiam vacan., etiam ex Sacerdotalibus, dilecto filio Petro Prendhomme, decretorum etiam licentiato, per eumdem Archiepiscopum provisum fuit. Ac demum, post dictum denarium numerum completum, ex libere ad collationem Archiepiscopi spectantibus ejusdem Ecclesiæ Canonicatibus, & Præbendis, unus, & una de mense Majo anni 1574. per obitum quondam Thomæ Pacault, dilecto filio Francisco Biusseret, ac alius, & alia de mense Augusti ejusdem anni, per obitum quondam Augustini Leporis vacantes, dilecto filio Philippo de Monte per dictum Capitulum, juxta concordiam hujusmodi provisum fuit.

Concordiam hujusmodi Pontificia auctoritate confirmari petunt.

§.4. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, tam Archiepiscopus, quam Præpositus, Decanus, & Capitulum prædicti cupiant, concordiam prædictam, cum omnibus inde sequutis, ad eorum perpetuam validitatem, Apostolica auctoritate, confirmari, Nobisque propterea humiliter supplicari fecerunt, ut illis Apostolicæ confirmationis robur adjicere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Ratam habet Clemens.

§.5. Nos igitur Literarum Pauli IV., Pii IV., & Pii V. Prædecessorum nostrorum prædictorum, atque concordiæ prædictæ, & Instrumenti, seu alterius scripturæ desuper celebrati, vel confectæ tenores, & datas, præsentibus pro expressis habentes, ipsosque Archiepiscopum, & Capitulum specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præfatam concordiam, ac Instrumentum, vel scripturam desuper celebratum, vel confectam, cum omnibus inde sequutis supradictis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo confirmamus, & approbamus, ac Apostolicæ firmitatis robore communimus, illisque universis, & singulis perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ confirmationis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus. Decernentes concordiam ipsam, ac Instrumentum, seu scripturam hujusmodi, ac omnia, & singula inde sequuta, ut præfertur, perpetuo firma, valida, & efficacia existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, & per Archiepiscopum, & Capitulum prædictos inviolate observari debere: sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & intetpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat contrariis.

§.6. Non obstantibus prædictis Pauli IV., Pii IV., & Pii V. literis, ac quibusvis Apostolicis, nen non in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac dictæ Ecclesiæ Cameracen. etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis in contrarium prædictorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & singulis eorum tenores, præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 7. Martii 1595. An. IV.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 7. Martii 1595., Pontificatus nostri Anno IV.

XCVIII.

Subsidium scutorum quinquaginta millium super fructibus quorumcumque Beneficiorum in Dominio Venetorum existentium pro Camera Apostolica unica vice exigendum.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Ven. fratri Ludovico Episcopo Lauden. nostro, & Apostolicæ Sedis in Dominio Venetorum Nuncio.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causæ subsidii petendi.

EÆ sunt nostræ, & Sedis Apostolicæ angustiæ, eaque impensarum, quas hoc præsertim tempore facere cogimur, magnitudo, ut cum illis perferendis consueti Cameræ Nostræ redditus non sufficiant, ad præsentes ejusdem Sedis difficultates aliquo pacto sublevandas, subsidia a personis ecclesiasticis (quibus graviora onera injungendi necessitatem Nobis impositam esse maxime dolemus) præter intentionem, ac mentem nostram exigere compellamur.

Impositio subsidii, de quo in Rubrica.

§.1. His igitur causis adducti, motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine subsidium quinquaginta millium scutorum auri in auro super omnibus, & quibuscumque fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis omnium, & quarumcumque Ecclesiarum Patriarchalium, Metropolitanarum, Cathedralium, Collegiatarum, Parochialium, nec non Collegiorum, Monasteriorum, & Conventuum, ac etiam Mensarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, Episcopalium, Abbatialium, Capitularium, ac Conventualium, Prioratuum quoque, Præpositurarum, Præpositatuum, Præceptoriarum, Canonicatuum, Præbendarum, Dignitatum etiam majorum, & prin-

& principalium, personatuum, administrationum, & officiorum, cæterorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura Sæcularium, & quorumvis Ordinum, & Militiarum, ac Hospitalium, ac etiam eorum, qui proprietates, reddituſque certos ex privilegio Apostolico, aut alias possident Mendicantium, & quorumcumque aliorum Ordinum utriusque sexus Regularium in universo Dominio Reipublicæ Venetorum existentium, licet aliis oneribus gravati existant, pro una vice tantum tenore præsentium indicimus, & imponimus.

Nuncio Apostolico committitur hujusmodi subsidii exactio.

§.2. Ac propterea fraternitati tuæ per præsentes committimus, & mandamus, ut subsidium hujusmodi ab universis, & singulis Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Capitulis, & Clericis Beneficiatis, nec non Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Administratoribus, Conventibus, Collegiis, Militibus, & aliis quibuscumque personis Ecclesiasticis Sæcularibus, & quorumvis Ordinum, & Militiarum, ac Hospitalium hujusmodi Regularibus utriusque sexus, Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Dignitates, Administrationes, Officia, cæteraque Beneficia Ecclesiastica hujusmodi Sæcularia, vel regularia, aut militaria obtinentibus (exceptis tamen a subsidio hujusmodi Congregatione Monachorum Cassinensium Sanctæ Justinæ nuncupata, ac aliis quibusdam Congregationibus Regularibus, quas fæ: re: Pius Papa V. exemit, & immunes fecit, & quas etiam Nos de novo ab hujusmodi subsidio, atque onere per præsentes eximimus, & immunes facimus, licet in impositione decimarum eidem Dominio Reipublicæ Venetorum per fæ: re: Gregorium XIV. Prædecessorem nostrum concessarum ratam ipsas Congregationes tangentem hactenus solverint; Volumusque propterea, ut tota illa portio, ac rata hujusmodi subsidii, quæ dictas duodecim Congregationes sicut præfertur exemptæ, immunes, atque exemptæ non essent, contingeret, quæque ab illis alias exigenda foret ab aliis personis Ecclesiasticis superius nominatis proportionaliter, & pro rata exigatur, nec non etiam exceptis S.R.E. Cardinalibus Fratribus Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, ac Fratribus Mendicantibus, ac Beneficiis Ecclesiasticis officio Inquisitionis hæreticæ pravitatis in dicto Dominio instituto, unitis, annexis, & applicatis, quos scilicet Cardinales, ac Fratres dicti Hospitalis, & Beneficia Inquisitioni hæreticæ pravitatis unita in totum, Fratres vero mendicantes pro medietate dumtaxat ab eodem subsidio, & illius solutione immunes, & exemptos esse juxta exemptionem in prædicta impositione decimarum eidem Dominio Venetorum jam concessarum ad favorem earumdem personarum, ut præfertur exceptarum factam, Volumus, & decernimus, petere, exigere, & colligere, eisque tam in genere, quam in specie, ut dictum subsidium cum effectu solvant, sub privationis Beneficiorum Ecclesiasticorum per eos obtentorum, aliisque arbitrio tuo imponendis pœnis, etiam pecuniariis, ac demum per sententias, & censuras Ecclesiasticas etiam sæpius aggravandas mandare, & præcipere.

Addita facultate subcollectores deputandi.

§.3. Ac pro faciliori dicti subsidii exactione unum, vel plures subcollectores cum pari, vel limitata potestate in unaquaque Civitate, Diœcesi, & loco ejusdem Dominii per locorum Ordinarios deputandos approbare, & si qui ex locorum Ordinariis intra aliquem brevem terminum, arbitrio tuo præfigendum, viros idoneos ad id deputare neglexerit, Tu sine illorum etiam consensu arbitrio tuo illos libere deputare, aliosque eorum loco, quoties tibi placuerit, substituere, & subrogare.

Aliisque facultatibus.

§.4. Ac solvere recusantes, vel differentes, ac generaliter quoscumque alios contradictores, & rebelles, ac ne subsidium hujusmodi exigatur, & persolvatur quomodocumque suadentes, vel impedientes directe, vel indirecte per prædictas pœnas, & censuras Ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia appellatione postposita compescere, auxiliumque brachii sæcularis propterea invocare, ac demum in exactione subsidii hujusmodi, prout alias in exactione decimarum dicto Dominio, ut præfertur jam concessarum fieri consuevit, & juxta taxam in illarum exactione hactenus observari solitam, salvis præmissis, quoad exceptionem supradictarum Congregationum, & aliarum personarum, ut præfertur exceptarum procedere, solventes vero de solutis quietare, & liberare, ac a censuris, & pœnis, quas dicta de causa incurrerint, absolvere, ac omnia, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna facere, mandare, ordinare, & exequi auctoritate nostra cures, & cum effectu facias. Nos enim Tibi super his omnibus, & singulis plenam, liberam, amplam, & universam facultatem tribuimus, & impartimur. Et ulterius auctoritate, & tenore præmissis decernimus, & declaramus, subsidium hujusmodi integrum, & liberum, ab omni, & quocumque alio onere, & gravamine, nec non etiam ab universis provisionibus, & expensis Collectorum, & Subcollectorum, vel aliorum Ministrorum in ejusdem subsidii exactione intervenientium quorumcumque esse debere.

Pensionarii quoque in subsidio præstando comprehenduntur.

§.5. Et ad illius contributionem unumquemque supradictorum pro rata fructuum, & redditiuum suorum secundum verum annuum valorem; Nec non quoscumque etiam pensionarios pro rata pensionum super fructibus, redditibus, & emolumentis quarumcumque Ecclesiarum, & Beneficiorum supradictorum ad ipsorum Successores reservatarum, etiam quantumvis a similibus subsidiis, vel aliis oneribus exemptarum, quæ rata in solutione pensionum detrahi debeat, & similiter reservatarios eorumdem fructuum, redditiuum, & emolumentorum quorumcumque pariter pro illorum rata omnino obligatos esse, & teneri, nec aliquem

quem ipsorum Pensionariorum, aut Reservatoriorum quocumque privilegio, immunitate, exemptione, & indulto suffultum, ab hujusmodi contributione se excusare, & eximere posse, & recusantes, seu differentes, aut alias quomodolibet contradicentes per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos per censuras, & pœnas ecclesiasticas hujusmodi cogi, & compelli posse, & debere.

Clausulæ. §.6. Sicque ab omnibus censeri, & ita per prædictos Judices etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, quid quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §.7. Non obstantibus nostra quatenus opus sit de non tollendo Jure quæsito, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac etiam in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quarumcumque Ecclesiarum, Ordinum, & Monasteriorum, ac Militiarum, & aliorum Regularium locorum etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, exemptionibus, immunitatibus, & literis Apostolicis eisdem Ecclesiis, Ordinibus, Monasteriis, Militiis, & aliis regularibus locis, eorumque Præsulibus, Abbatibus, Prioribus, Conventibus, Collegiis, Militibus, & aliis personis Ecclesiasticis, Sæcularibus, & Regularibus utriusque sexus, nec non pensionariis, & fructuum reservatariis prædictis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, & individua mentio habenda esset, ac etiamsi in literis reservationum pensionum, aut fructuum hujusmodi caveatur expresse, quod pensionarii, vel forsan reservatarii supradicti, ad contributionem faciendam minime teneantur, sed quod provisi de beneficiis, super quorum fructibus pensiones impositæ fuerint, ratam ad pensionarios spectantem persolvere, & onus dictam ratam solvendi in se suscipere debeant, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse, ac latissime derogamus, & derogatum esse volumus. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Præpositis, Capitulis, Conventibus, & aliis personis prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad solutionem, vel contributionem subsidii alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 18. Martii 1595. Pontificatus nostri Anno IV. Dat. die 18. Martii 1595. An.IV.

XCIX.

Confirmatio privilegiorum per diversos Rom. Pontifices concessorum Duci, & Nationi Sabaudiæ super provisione Beneficiorum. *Ex Regest. in Sec. Brev.* (a)

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. DEcet Romanum Pontificem ea, quæ a Prædecessoribus suis Romanis Pontificibus, personis illustribus de Sede Apostolica benemeritis, præsertim Ducali dignitate fulgentibus gratiose concessa noscuntur, approbare, & confirmare, aliaque desuper disponere, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Nicolaus V. Carolo Emanueli promiserat, se nulli nisi de consensu ejusdem Caroli, Ecclesias Cathedrales, Monasteria, nonnullaque alia hic expressa Beneficia collaturum. §.1. Sane exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Caroli Emanuelis Sabaudiæ Ducis Illustris petitio continebat, quod alias postquam fælicis recordationis Nicolaus Papa V. Prædecessor noster bonæ memoriæ Ludovico Sabaudiæ Duci, tunc in humanis agenti, ne ex promotione quorumvis ad quarumcumque Ecclesiarum, vel Monasteriorum infra districtum sui temporalis dominii consistentium regimine, seu provisionibus quibuslibet de quibusvis dignitatibus dispositioni Apostolicæ reservatis inibi consistentibus, quibuscumque per dictum Prædecessorem faciendis statui suo proveniret dispendium, aut alia quævis adversitas intestina, præfatum Ducem certum per suas literas reddiderat, & sibi promiserat, quod ipse, & dominio hujusmodi in integritate obedientiæ Sedis Apostolicæ persistentibus ad quarumcumque Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum regimina, aut dignitates Abbatiales infra dictum districtum neminem præficeret, seu illis de quibuscumque personis non provideret, nisi habitis prius per eum intentione, & consensu ipsius Ludovici Ducis de personis idoneis ad regimina, seu dignitates Abbatiales hujusmodi promovendis, vel de quarum personis tales provisiones forent faciendæ, de aliis vero dignitatibus videlicet post Pontificalem majoribus, & Prioratibus Conventualibus, ac aliis eidem dispositioni reservatis in districtu prædicto consistentibus, personis providere idoneis, de locis tamen ipsius Ludovici Ducis ditionis, aut sibi

(a) Hanc Constitutionem edidit quoque Samuel Guichenon in Historia Genealogica Regiæ Familiæ Sabaudicæ, quam Gallica lingua scripsit, & quidem Tom. VI. pag. 375.

sibi gratis, & acceptis de aliis locis oriundis: Præterea Prioratum Tallueriarum, Ripaliæ, & Novalitiæ, ac Præpositiuram Montis Jovis, qui in confiniis Dominii hujusmodi existebant, si, & cum illos vacare contingeret, nulli conferret, nisi similiter ab ipso Ludovico Duce ejus intentione habita de personis, quibus collationes hujusmodi forent faciendæ, gratias, aut expectativas, & speciales reservationes quaslibet cum quibusvis, quæ ex illis dependebant, providendi mandatis in districtu prædicto, personis dumtaxat, quæ locorum ejusdem districtus alienigenæ, vel extraneæ non forent, nisi forsan ejusdem Ludovici Ducis consensus aliis personis super hujusmodi gratiis obtinendis suffragaretur, concederetur, quodque si forsan ex importunitate petentium, aut per præoccupationem, seu alias inadvertenter per eumdem Prædecessorem contra præmissa, quasvis præfectiones, & Prælationes fieri, aut alia quæcumque concedi contingeret, statuerat, & decreverat, ea omnia, utpote contra mentem suam ab eo extorta, & quæcumque inde sequuta, cum processibus inde pro tempore habitis, quasvis etiam in se censuras, & pœnas continentibus nullius fore roboris, vel momenti, ipsisque processibus minime intendendum, seu parendum esse, nec censuras, & pœnas hujusmodi quempiam arctare, sed illas, & eosdem processus penitus haberi debere pro infectis.

Sixtus IV. statuit Beneficia Ecclesiastica ejusdem Sabaudici dominii nonnisi oriundis, vel incolis posse conferri.

§.2. Piæ memoriæ Sixtus Papa IV. etiam Prædecessor noster per suas literas statuit, & ordinavit, quod nullus alienigena, seu alterius nationis, vel dominii, aut cujusvis ordinis regularis, qui non esset de Ducatu, ditione, vel dominio hujusmodi oriundus, vel saltem verus, & actualis illorum Incola cujuscumque dignitatis, status, gradus, vel conditionis existeret, sæcularis, vel cujusvis Ordinis Regularis, cum cura, & sine cura, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque forent beneficia, ex tunc deinceps vigore literarum quarumcumque gratiarum expectativarum, quæ sub quacumque verborum forma emanarent, acceptare, seu obtinere, nec jus aliquod acquirere posset, decrevitque locorum Archiepiscopos, & Episcopos, nec non Monasteriorum Abbates pro tempore existentes, & Conventus eorumdem, dictarumque Ecclesiarum Capitula, & quosvis alios ordinarios prætextu literarum hujusmodi sub quavis verborum forma, & expressione, ac cum specifica, & individua statuti, & ordinationis hujusmodi derogatione, a Sede prædicta, vel ejus Legato ex tunc in antea impetrandarum, & processuum habendorum per easdem etiam quasvis censuras, & pœnas in se continentium ad receptionem alicujus, vel aliquorum ad beneficia prædicta adversus statutum, & ordinationem hujusmodi compelli minime debere, seu posse, quodque censuræ, processus, & pœnæ hujusmodi, etiamsi dictæ literæ motu proprio, & ex certa scientia emanarent, minime arctarent, sed haberentur pro cassis, infectis, & irritis.

Innocentius VIII., & Julius II. prædicta confirmarunt.

§.3. Et deinde recolendæ memoriæ Innocentius Papa VIII. similiter Prædecessor noster literas Sixti Prædecessoris hujusmodi, & omnia, & singula in eis contenta per alias suas literas approbavit, nec non successive san. mem. Julius Papa II. etiam Prædecessor noster Prædecessorum nostrorum literas hujusmodi ex certa scientia similiter innovavit, & approbavit decernens, quod illæ perpetuæ firmitatis robur obtinere deberent quodque illis per quascumque literas, etiam quasvis derogatoriarum derogatorias, seu fortiores, & insolitas clausulas in se continentes nullatenus derogatum esse censeretur, nisi illorum toto tenore de verbo ad verbum nihil penitus omisso inserto, nec non de speciali, & expresso pro tempore existentis Ducis Sabaudiæ consensu, & nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia de novo statuit, & ordinavit.

Bonifacius VIII. declaravit contra Amadæum, ejusque dominia sine speciali Sedis Ap. mandato promulgari non posse.

§.4. Idemque Julius Prædecessor similis memoriæ Bonifacii VIII. pariter Prædecessoris nostri, qui bonæ memoriæ Amadæo Comiti Sabaudiæ tunc similiter in humanis agenti per suas literas indulserat, ut nullus delegatus, vel subdelegatus, exequutor, aut subexequutor a Sede prædicta deputatus posset, in personam ipsius Amadæi Comitis excommunicationis, & in ejus terras interdicti sententias promulgare sine speciali mandato ejusdem Sedis, faciente plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem vestigiis inhærendo quondam Carolo Sabaudiæ Duci, etiam tunc in humanis agenti, ut nullus Delegatus, vel Subdelegatus per literas Apostolicas in suam, & uxoris, ac liberorum suorum personas excommunicationis sententiam promulgare posset absque ejusdem Sedis speciali licentia faciente plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, quodque in locis Ecclesiastico interdicto etiam, cum hujusmodi licentia suppositis, si eum ad illa declinare, vel in eis residere contingeret, Missas, & alia divina Officia, etiam apertis Januis Ecclesiarum, & campanis pulsatis, ac alta voce excommunicatis tamen, & interdictis exclusis, celebrari, nec non Ecclesiastica Sacramenta, quæcumque alia tamen rite sibi, & ejus uxori, ac liberis ministrari facere, illaque suscipere libere, & licite valeret, & valerent per alias suas literas indulsit.

Quod Carolo Comiti confirmavit Julius II.

Leo X. Pontificia omnia, & Imperialia privilegia Sabaudiæ Ducibus concessa confirmavit.

§.5. Et demum piæ memoriæ Leo Papa X. etiam Prædecessor noster singulas literas præfatas, & in eis contenta quæcumque, necnon omnia, & singula privilegia, concessiones, gratias, & indulta, quæ tam per Rom. Pontifices, quam Sacris Canonibus non contraria per Imperatores, & Reges pro tempore existenti Duci, ac Nationis Sabaudiæ concessa fuerant, ex certa etiam scientia per suas literas similiter approbavit, confirmavit, & innovavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decrevit: supplens omnes, & singulos juris, ac facti defectus, si qui forsan intervenissent in eisdem,

& ni-

& nihilominus præmissa omnia, & singula, prout per dictos Prædecessores, Imperatores, & Reges concessa, indulta, statuta, & ordinata extiterant, de novo concessit, indulsit, statuit, & ordinavit, decernens illis, & literis suis prædictis nullo unquam tempore per Sedem eamdem derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de toto tenore, & data literarum Leonis Prædecessoris hujusmodi plena, specifica, individua, specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio fieret, & ipsius Caroli, ac pro tempore existentis Sabaudiæ Ducis expressus ad id accederet assensus, & sic per quoscumque Judices, & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores in quibusvis causis, & instantiis sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quidquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quod idem præstavit Clemens VII.

§.6. Subsequenter similis memoriæ Clemens Papa VII. etiam Prædecessor noster singulas literas singulorum prædictorum Prædecessorum, ac in eis contenta quæcumque; nec non omnia, & singula privilegia, concessiones, gratias, & indulta Sacris Canonibus minime contraria tam per Romanos Pontifices, quam per Imperatores, & Reges Duci, ac Nationi Sabaudiæ hujusmodi concessa, ex certa scientia per suas literas approbavit, & confirmavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere etiam decrevit, supplens omnes, & singulos juris, ac facti defectus, si qui forsan intervenissent in eisdem: & nihilominus præmissa omnia prout per prædictos Prædecessores, Imperatores, ac Reges concessa, indulta, statuta, ordinata, & decreta fuerunt de novo concessit, indulsit, statuit, & ordinavit, decernens quoque illis, & prædictis literis nullo unquam tempore per Sedem eamdem etiam per quascumque literas etiam quasvis generales, vel speciales, & implicite latissime extendendas, aut alias derogatoriarum derogatorias, efficacioresque, & insolitas clausulas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione in se continentes nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de toto tenore, & data literarum ipsius Clementis Prædecessoris specialis, specifica, individua, plena, & expressa, ac de verbo ad verbum nihil omisso, non autem per clausulas generales idem importantes mentio fieret, & expresse appareret, Rom. Pontificem illis derogare voluisse, aut causa urgens, & sufficiens exprimeretur, ac hujusmodi derogatio per trinas distinctas literas eundem tenorem continentes tribus distinctis vicibus prædicto Carolo, ac pro tempore existenti Sabaudiæ Duci esset intimata, & insinuata, ipsiusque Caroli, & pro tempore existentis Sabaudiæ Ducis ad id expressus accederet assensus, & aliter factas derogationes nemini suffragari, necnon quascumque præfectiones, provisiones, collationes, acceptationes, & alias dispositiones in contrarium, etiam per prædictum Clementem Prædecessorem, & Sedem hujusmodi pro tempore factas nullius roboris, vel momenti fore, nec aliquod jus, vel etiam coloratum titulum possidendi tribueret, ac Carolum, & pro tempore existentem Ducem, necnon personas Ducatus, Dominii, & ditionis hujusmodi literis derogativis, & decretis super illis processibus, ac illorum exequutoribus, eorumque mandatis, & exequutionibus parere minime teneri, sed illis firmiter resistere, ac literarum earumdem exequutionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ hujusmodi censuris Ecclesiasticis per eosdem exequutores, & subexequutores innodari posse, & super quoscumque judicari, & definiri debere, ac irritum decernens, & inane si secus super his a quocumque contingeret attentari. Demum similis memoriæ Julius Papa III. etiam Prædecessor noster per suas literas præmissa confirmavit.

Confirmavit etiam Gregorius XIII.

§.7. Novissime autem, & postremo bonæ memoriæ Gregorius XIII. etiam Prædecessor noster singulas Prædecessorum prædictorum literas, & in eis contenta quæcumque, ac omnia, & singula privilegia, concessiones, gratias, & indulta tam per Romanos Pontifices, quam Sacris Canonibus minime contraria per Imperatores, & Reges Duci, & Nationi Sabaudiæ hujusmodi concessa etiam confirmavit, & approbavit, ac etiam irritum, & inane decrevit, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari, prout in singulis literis prædictis plenius dicitur contineri.

Clemens VIII prædicta omnia rata habet, innovatque.

§.8. Nos igitur attendentes sinceræ devotionis affectum, quem idem dilectus filius Carolus Emmanuel modernus Sabaudiæ Dux illustris erga Nos, & Romanam gerit Ecclesiam, ejusque illibatam fidei constantiam promereri, ut eum specialis gratiæ favore prosequamur, ipsumque Carolum Emmanuelem Ducem a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, suis in hac parte Nobis porrectis supplicationibus inclinati, singulas supradictorum Prædecessorum literas, & in eis contenta quæcumque, necnon omnia, & singula privilegia, concessiones, gratias, & indulta tam per quoscumque Romanos Pontifices, quam dictis Sacris Canonibus minime contraria per Imperatores, & Reges etiam quoscumque Duci, & Nationi Sabaudiæ hujusmodi concessa Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque plenariæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robor adiicimus: necnon omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus.

§.9. Nec

Clausulæ. §. 9. Necnon ita per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, aut quosvis alios in quibuscumque causis, & instantiis, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, definiri, & interpretari debere: nec non irritum decernimus, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 10. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis aliis, quæ in literis singulis supradictis concessa sunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 10. Junii 1595. An. IV. Datum Romæ apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die 10. Junii 1595. Pontificatus nostri Anno IV.

C.

Institutio festivitatis S. Stanislai Episcopi, & Martyris, pro die 7. mensis Maii, duplici officio celebrandæ.

Hunc Stanislaum Sanctorum Catalogo adscripsit, & Canonizavit Innocentius IV. in ejus Const. XXIV. Olim. *Tom. III. fol.* 338.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. QUÆ ad Sanctorum venerationem, & fidelium erga ipsos devotionem augendam pertinent, ea nos libenter concedimus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Festum S. Stanislai ubique celebrandum. §. 1. Sane cum gloriosus Pontifex, & Martyr, Sanctus Stanislaus Polonus in maxima apud universos Regni Poloniæ Christifideles veneratione existat, nosque tum ob peculiarem nostram erga ipsum Sanctum devotionem, tum ob paternam nostram in dictum Regnum charitatem, novissime de consilio venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationis sacrorum Rituum, eumdem sanctum Stanislaum Episcopum, & Martyrem in Kalendarium Romanum referri, ac de illo duplex officium per universum Orbem Christianum a clero sæculari, & regulari eo die, qui ejusdem sancti Martyris festo proximior nullo alio festo est impeditus, celebrari jusserimus, prout etiam per præsentes jubemus.

Congr. Card. super ritibus d. Festum præscripsit ad diem 7. mens. Maii. §. 2. Cumque eadem sacrorum Rituum Congregatio officium sic celebrandum, ad diem septimum mensis Maii ejusdem sancti Martyris diem festum proxime præcedentem, nullo alio festo impeditum adscribendum esse, atque in eodem officio, quod erit de communi, unius Martyris, infrascriptas Orationem, & tres Lectiones de ipsius vita, ab ipsa Congregatione diligenter examinatas, & approbatas in secundo Nocturno recitandas censuerit.

Lectiones, quarum hic fit mentio, omisimus, quia leguntur in Brev. Rom.

Quod approbat Clemens. §. 3. Nos ad Dei gloriam, ejusdem S. Stanislai venerationem, & fidelium spiritualem consolationem, juxta præfatæ Congregationis sententiam, officium hujusmodi de Sancto Stanislao Episcopo, & Martyre, die septima Maii ejus diei festo proxime præcedenti, quatenus nullo alio festo sit impeditum, celebrandum esse, & in eo Orationem, & Lectiones prædictas, quas tenore præsentium confirmamus, & approbamus, recitandas esse: si vero dies septimus Maii hujusmodi alio festo fuerit impeditus, in alium diem non impeditum juxta Rubricas Breviarii Romani transferri debere, auctoritate Apostolica tenore præsentium, decernimus, & ordinamus.

Quibuscumq; non obstan. §. 4. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Breviarii Romani reformatione, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Dat P. A. IV. 4. Julii 1595. Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 4. Julii 1595. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CI.

Institutio festivitatis S. Romualdi Abbatis, Ordinis Camaldulensis fundatoris, die 7. mensis Februarii duplici ritu de communi Confessorum celebrandæ.

Prima Ordinis hujus Eremus, quæ in nostro Bullario recensetur, est Eremus Campi amabilis, quam confirmavit Alexandr. II. sua Const. XXVIII. quæ incipit Nulli Fidelium *Tom. II. fol.* 19.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sanctorum festa sunt instituta, ut eorum virtutes imitemur. PIA Mater Ecclesia ad hoc Sanctorum cum Christo regnantium memorias a Christianis Populis frequentari instituit, ut nos, quos uti filios Deo quotidie parere satagit, tantorum Patrum exemplis provocati eorum sectemur fidem, imitemur virtutem, gloriamque paribus vitæ lineamentis, aut invenire, aut exquirere studeamus. Ad hæc, ut eorum invocatione sentiamus ipsos, qui ex hac vita discesserunt, habentes adhuc erga nos, qui in hoc mundo relicti sumus, charitatem, curam de nobis gerere, suisque precibus, atque interventu apud Deum nos juvare, cumque de propria salute, & immarcescibili gloria sint securi, de nostra multiplici miseria sollicitos existere.

Inter Sanctos S Romualdus virtutibus, & miraculis claruit. §. 1. In his sane reponendum esse in primis judicamus gloriosum Anachoritam Romualdum, patria, familia, vitæ sanctitate, & divinarum rerum contemplatione, Ordinisque Camaldulensis fundatione illustrem, cujus tanta fuit in Deum Religio, & pietas, ut in Cœlis solummodo ejus conversatio esse videretur ab hominum conspectu, & accessu remotissima, Sanctorum vero, & Beatorum consuetudine, quorum apparitione, & intuitu sæpissime dignatus est, acceptissima. Tanta erga proximos charitas, ut oratione, & lacrymis suis Patrem Re-

Religioni, & cœlo acquisiverit, multos clarissimos etiam viros, Reges, & Principes suo exemplo ad humiles casas in Eremo habitandas, & fulgorem purpuræ cum vili tunica commutandam allexerit, plurimos a corporis, & animæ infirmitatibus, ac imminentibus vitæ periculis, signo Crucis eripuerit, collapsamque in Italia eremiticam disciplinam restituerit, ac mirifice propagaverit. Tanta vero sui humiliatio, & contemptus, ut Spiritus Sancti, qui super humiles requiescit, domicilium effectus, sacrarum Scripturarum intelligentiam, & prophetiæ donum consequutus sit, & quo magis humilitatem coluit, eo amplius a Deo exaltari meruerit, longitudine dierum in terris, immortalitate, & Sanctorum gloria in Cœlis coronatus.

Clemens itaq; habito consensu Card. sup. sacris Ritibus, eius festum instituit.

§. 2. Ut autem tam insignis Dei miles debita ab omnibus veneratione, & cultu honoretur, assiduisque precibus invocetur vir dilectus Deo, & hominibus, cujus memoria in benedictione est, supplicationibus etiam dilectorum filiorum Abbatis Generalis, & Monachorum dicti Ordinis Camaldulensis, pro præclaro ejusdem Ordinis Institutore nobis humiliter porrectis inclinati, de venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium Congregationi Sacrorum Rituum præpositorum, quibus hoc negocium examinandum commisimus, consilio, & assensu, ejusdem S. Romualdi nomen, & diem Festum in Kalendario Romano, quo nunc utimur, die septimo Februarii, quo die ejus translatio facta est, adscribendum, ejusque Officium a quibuscumque personis Ecclesiasticis secularibus, & regularibus, ubique terrarum existentibus, sub ritu duplici de communi Confessorum non Pontificum, ubi proprium deest, præter Lectiones secundi Nocturni, quæ propriæ assignantur ab ejusdem Congregationis Cardinalibus approbatæ, celebrandum esse, auctoritate, & tenore præsentium, perpetuo decernimus, & statuimus. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ut in suis quisque Ecclesiis, Conventibus, Ordinibus, Militiis, Provinciis, Civitatibus, & Diœcesibus, præsentes nostras literas solemniter publicare, ac dicta die Officium hujusmodi S. Romualdi ritu duplici, tam ipsi, quam ceteri omnes Presbyteri, & Clerici, sæculares, & regulares utriusque sexus, ac aliæ personæ, etiam exemptæ, quibus Officium dicendi, & psallendi munus quomodocumque injunctum est, celebrare, & psallere omnino debeant. Decernentes omnes, & singulas personas hujusmodi ad aliam recitationem Officii ea die non teneri, sed debito, & obligationi hujusmodi perinde satisfacere, acsi divinum Officium juxta suorum Breviariorum præscriptum recitarent.

Quibuscumq; non obstan.

§. 3. Non obstan. fel. rec. Pii V. prædecessoris nostri, ac aliis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis, etiam super nova Breviarii reformatione editis Constitutionibus, & ordinationibus, statutis quoque, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, quodque dies Festus hujusmodi in Kalendario Romano descriptus hucusque non sit, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 4. Volumus autem, ut præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides ubique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Fides exemplorum.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris, die nona Julii, millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, Pontificatus nostri Anno quarto. Dat. die 9. Julii 1595. an. IV.

CII.

Officinæ omnes Monetariæ Status Ecclesiastici, Romana excepta supprimuntur. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis solicitudo erga suos subditos.

PAterna nostra in Subditos nostros charitas, quæ Nos de ipsorum indemnitate cogitare sedulo facit, ac pastoralis sollicitudo nostra requirunt, ut iis rebus, quæ Subditis ipsis damnum afferre possunt, opportuna provisione occurramus.

In Zecchis Status Ecclesiastici monetæ inferioris valoris cudebantur.

§. 1. Sane cum experientia compertum sit in nonnullis locis Status Ecclesiastici, in quibus officia Zeccharum sunt permissu Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum instituta, monetam minus legalem, nec ejus bonitatis, & legæ, quibus esse deberent, impressam, cusamque fuisse, eamque per Statum nostrum Ecclesiasticum disseminatam non parum damni, & incommodi subditis nostris attulisse, cum Nos post compertam hujusmodi monetæ falsitatem, ejus usum prohibere coacti fuerimus.

Clemens eas supprimit Romana excepta.

§. 2. Licet vero indemnitati eorumdem subditorum nostrorum, quantum potuimus, consuluerimus; Quia tamen, nisi in posterum prospiciamus, possent iterum similia, & graviora damna imposterum exoriri; Nos de opportuno in præmissis remedio providere volentes, motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac mera deliberatione nostra, omnia, & singula Zeccharum officia in quacumque Civitate, Terra, vel loco Status nostri Ecclesiastici mediate, vel immediate subjecti, excepta Alma Urbe nostra, instituta perpetuo supprimimus, & extinguimus, omnemque facultatem, privilegium, Indultum, & quamcumque aliam concessionem cudendarum monetarum, etiam ex titulo oneroso cuicumque Communitati, Universitati, Collegio, aut particularibus personis Civitatum, Terrarum, & locorum prædictorum cujusvis gradus, status, ordinis, conditionis, & dignitatis existant, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos ipsos, Sedemque, & Cameram Apostolicam concessa, & facta, auctoritate Apo-

sto-

stolica tenore præsentium perpetuo adimimus, tollimus, cassamus, & annullamus, ac nulla, irrita, & invalida, ac nullius roboris esse, & fore.

Præsentium literarum firmitas.

§. 3. Præsentesque literas, etiamsi quicumque interesse habentes, vel prætendentes vocati, & auditi non fuerint, perpetuo validas, & efficaces existere, nec ullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, invalidari, nec ullo modo revocari, aut in Jus, vel controversiam vocari, aut suspendi, limitari, sive adversus illas quodcumque gratiæ, vel Justitiæ remedium impetrari minime posse, nec debere; sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Camerarium, nec non Cameræ nostræ Apostolicæ Præsidentes Clericos, nec non & Thesaurarium nostrum Generalem, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, vel interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Derogat contrariis.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Statutis, & consuetudinibus, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, concessionibus quoque, etiam ex titulo oneroso, de dictis officiis Zeccharum factis, ac privilegiis, Indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet etiam per modum contractus inter Nos, & Sedem, ac Cameram Apostolicam ex una, & ipsos, quibus concessa sunt, ex alia initi, & stipulati, aut alias quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis specifica, expressa, ac de verbo ad verbum inserta mentio habenda esset, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 11. Julii 1595. Ann.IV.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 11. Julii 1595. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio nonnullorum Privilegiorum nunc, & pro tempore existentium Inquisitorum Regnorum Portugalliæ.

Dilectis filiis Inquisitori Generali cæterisque Officii Inquisitionis Hæreticæ pravitatis in Portugalliæ, & Algarbiorum Regnis Apostolica auctoritate instituti Ministris, & Officialibus nunc, & pro tempore existen.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Nonnulli Pontifices Ministris Inquisitionis Portugalliæ Indultum concessere non residendi in suis beneficiis, eorumque fructus percipiendi.

§. 1. Cum alias fel. rec. Pius V. Gregorius XIII., Sixtus V. & novissime Gregorius XIV. Romani Pontifices Prædecessores Nostri ex certis tunc expressis causis indulserint omnibus, & singulis Ministris Officii Inquisitionis hæreticæ pravitatis in Portugalliæ, & Algarbiorum Regnis, Apostolica auctoritate instituti, qui Beneficia Ecclesiastica personalem residentiam requirentia obtinerent, ut ad certa tunc expressa tempora, quorum ultimum est quinquennium nondum elapsum a dicto Gregorio XIV. concessum, pro negotiis ipsius officii ab eorum residentia abesse, & nihilominus fructus, redditus, & proventus hujusmodi beneficiorum per eos obtentorum, nec non Jura, obventiones, & emolumenta quæcumque, & in distributionibus quotidianis consistentia integre perciperent, perinde ac si personaliter residerent, & deservirent, prout in diversis eorumdem Prædecessorum literis plenius continetur.

Hujusmodi Indultum prorogat Clemens ad quinquennium.

§. 2. Nos similibus, & aliis ad hoc Nos moventibus causis adducti, ac supplicationibus vestro nomine Nobis super hoc porrectis inclinati, necessitatibus, & commodis vestris consulere volentes, ac literarum prædictarum tenores, præsentibus pro expressis habentes, vosque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, censuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, vobis universis, & singulis præsentibus, & futuris, qui durante quinquennio a fine quinquennii per dictum Gregorium XIV. ultimo concessi numerando in Regnis, Dominiis, & locis Ditioni pro tempore existenti Portugalliæ, & Algarbiorum Regi subjectis, ejusdem hæreticæ pravitatis generalis, vel alii Inquisitores fuerint deputati, vestrisque illorum Consultoribus, Promotoribus, Carcerum Custodibus, & aliis Ministris Officii Inquisitionis hujusmodi ipsa officia, & ministeria exercentibus tam in eisdem Regnis, Dominiis, & locis, quam alibi ubicumque, & in Romana Curia per pro tempore existentem Generalem Inquisitorem deputatis, seu missis, & alias quomodolibet designatis, & in officio prædicto versantibus, & illud exercentibus, & negocia ad ipsum Inquisitionis Officium pertinentia sollicitantibus, & procurantibus, etiamsi Pontificali dignitate, vel alia præditi fuerint, quamdiu tamen, ultimo dicto quinquennio durante, ipsis officiis, & ministeriis operam dederitis, ut vos omnes, & quilibet vestrum, vel aliorum prædictorum fructus, redditus, & proventus quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, personalem residentiam requirentium (dummodo illa non habeant curam animarum Parochianorum) quæ nunc vos, & illi obtinetis, & obtinebitis imposterum, etiamsi Canonicatus, & præbendæ etiam Doctorales (non tamen Theologales) aut dignitates, personatus, administrationes, seu officia in Cathe-

thedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis prædictis principales extiterint, eisque cura Jurisdictionalis dumtaxat immineat, nec non illorum ratione percipi solitas quotidianas distributiones, Anniversaria, & alia emolumenta quæcumque, etiam præsentibus dumtaxat, & diurnis, ac nocturnis horis personaliter interessentibus dari, & per illos tantum lucrari solita, cum ea integritate, cum qua illas, & illa perciperetis, si in eisdem Ecclesiis personaliter resideretis, ac divinis officiis, horisque Canonicis prædictis interessetis, percipere, exigere, & levare, libere, & licite valeatis, etiamsi in eisdem Ecclesiis, & Beneficiis primam residentiam personalem consuetam, vos, vel aliquis vestrum, vel aliorum prædictorum non feceritis. Quodque etiam ad residendum interim in eisdem Ecclesiis, vel Beneficiis, vel divinis interessendum minime teneamini, nec ad id a quoquam inviti cogi, vel compelli possitis, auctoritate præsentium indulgemus.

Concedit etiam, ut servitium quinquennale sit loco primæ residentiæ.

§. 3. Præterea, cum in plerisque Ecclesiis Collegiatis, Cathedralibus, & Metropolitanis istarum partium Statuta quædam, etiam forsan Juramento, Apostolica auctoritate, vel alias confirmata, aut consuetudines vigeant, ut audivimus, ut quisque earum Canonicus, & dignitatem, vel beneficium in illis obtinens, teneatur ab initio ad certum tempus, cum primum ad inserviendum ipsi Ecclesiæ accesserit, primam residentiam anni arctiori quadam observantia facere, alioquin fructus, redditus, & proventus, vel distributiones, aut emolumenta prædicta lucrari nequeat; concedimus etiam vobis, & aliis prædictis, & unicuique vestrum, & illorum, ut si per quinquennium saltem etiam ante, vel post concessionem, & Indultum hujusmodi officio Inquisitionis deservieritis, tunc, & eo ipso ad primam hujusmodi residentiam faciendam in eisdem Ecclesiis, & beneficiis, in quibus Canonicatus, & præbendæ, vel dignitates, portiones, aliaque beneficia per vos obtenta fuerint, ad primam hujusmodi residentiam in eisdem Ecclesiis, & beneficiis minime teneamini, nec ad id cogi, vel compelli possitis, sed obsequia, & servitia dicto officio Inquisitionis per quinquennium, ut præfertur præstita, sint loco primæ residentiæ, ita ut deinceps fructus, redditus, proventus, distributiones, Jura, & emolumenta quæcumque, nec non alia privilegia, Indulta, gratias, præeminentias, & exemptiones personaliter tamen deserviendo percipere, & habere liceat, perinde ac si prima residentia cum effectu a vobis facta fuisset ad instar aliorum, qui post factam hujusmodi primam residentiam illa percipere, & habere consueverunt.

Generalem Inquisitorem Portugalliæ hujus Indulti exequutorem deputat.

§.4. Quæ ut debitæ exequutioni demandentur, ei, qui pro tempore fuerit Generalis Inquisitor in illis Regnis auctoritate Apostolica deputatus, per se, vel alium, seu alios locorum ordinarios, & Capitula Ecclesiarum, in quibus beneficia, aut dignitates, vel Canonicatus, & Præbendæ hujusmodi fuerint, & quoscumque alios, ad quos spectat, & spectabit in futurum, ad respondendum sibi, & Inquisitoribus, aliisque personis prædictis quibuscumque, & illorum singulis, de quibuscumque fructibus redditibus, proventibus, distributionibus, & emolumentis hujusmodi auctoritate nostra cogendi, & compellendi, eosdemque ordinarios, & Capitula, nec non alios quoscumque contradictores, & inobedientes cujusvis status, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & quacumque dignitate, & auctoritate fulgentes, etiam exemptos, aut quovis privilegio suffultos per pœnas pecuniarias, suo arbitrio moderandas, & applicandas, nec non privationis beneficiorum per eos obtentorum, inhabilitatisque ad illa, & alia imposterum obtinenda, ac demum per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravandi, Interdictum Ecclesiasticum apponendi, & relaxandi, auxiliumque brachii secularis invocandi plenam, & liberam simili auctoritate tribuimus facultatem.

Contraria tollit.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac earumdem Ecclesiarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis eisdem Capitulis, vel locorum ordinariis, aut aliis personis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si illis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod ad respondendum alicui non residenti, vel qui primam residentiam non fecerit, cogi, vel compelli, seu quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem, ut interim Beneficia prædicta debitis propterea non fraudentur obsequiis, sed eorum congrue supportentur onera consueta.

Dat. die 24. Julii 1595. Ann.IV.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die 24. Julii 1595. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CIV.

De electione Prælatorum, Fratrum Tertii Ordinis Sancti Francisci de Pœnitentia in communi sub trium Votorum substantialium professione viventium.

De his Fratribus, attende Constit. XLVII. Inter cætera. *Leon. X. To. III. Par. III. fol.* 497.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Decet Romanum Pontificem in his auctoritatis suæ partes libenter interponere, per quæ Religiosorum statui, eorumq; prospero regimini, opportune consulitur.

Ratio constitutionis. §. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Visitatoris Generalis, & aliorum Superiorum, ac Fratrum Tertii Ordinis Sancti Francisci de Pœnitentia, nobis fuit expositum, quod cum alias prædictus Ordo non ita propagatus esset, statutum fuit, dilectos filios Priores, & Discretos Conventuum, ac Domorum dicti Ordinis, Capitulis generalibus, quæ quolibet triennio pro electione novi Visitatoris generalis, & quatuor Definitorum generalium fieri solent, interesse, & vota cum cæteris in eo habere debere. Cum autem dictus Ordo in varias Provincias, benedicente Domino diffusus, & auctus ad præsens existat, valdeque molestum sit, & dispendiosum, tot Fratres ad Capitula generalia convocare, quinimmo confusio ob ingentem numerum multoties inde provenire soleat.

Ordo eligendi Visitatorē generalē, & definitores generales in Capitulis generalibus. §. 2. Nos cupientes his, & aliis incommodis opportuna ratione occurrere, dicti Visitatoris generalis supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod ex nunc de cetero perpetuis futuris temporibus, in electione novi Visitatoris generalis, ac etiam Definitorum generalium, in ipsis Capitulis generalibus facienda, Visitator generalis præteritus, nec non ex qualibet Provincia unus Provincialis, ac Discretus & Custos similiter provinciales, & non alii, generalibus Capitulis interesse, ac votum habere possint.

Eligendique Provinciales, Custodes, & Definitores in Capit. Provincialibus. §. 3. In electione vero novorum Provincialium, Custodum, & Definitorum provincialium in Capitulis provincialibus facienda, Provinciales præteriti, Discreti Provinciales, Priores, & Discreti Conventuum, nec non Definitores generales actuales, ac demum Procurator generalis tunc existen. vota habeant.

Priorumq. & Discreti provincialis. §. 4. Ad priorum vero, & Discreti Provincialis electionem, provinciales, & quatuor Definitores Provinciales tantum procedant.

Forma dandi vota. §. 5. Mandamusque, ut electiones omnium, ac quorumcumque supradictorum per vota secreta in schedulis conscripta fiant, & statim facta electione schedulæ comburantur, itaut eligentium vota numquam publicari possint.

Provincialium, & Priorum electiones non fiant in Capitulis generalibus. §. 6. Ac prohibemus, ut nullo pacto in Capitulis generalibus electiones Provincialium, ac Priorum fiant, sed tantum in qualibet provincia suus Provincialis, Discretus provincialis, & Priores creentur.

Irritatio electionum aliter factarum. §. 7. Decernentes omnes, & singulas Visitatoris generalis, Provincialium, ac Discretorum, & Custodum, etiam Provincialium, necnon Priorum, & Definitorum prædictorum, seu quorumvis eorum electiones, quas contra hic traditam formam fieri pro tempore contigerit, eo ipso nullas, & nullius momenti esse, ac fore, illisque non obstantibus, ad alias electiones, juxta hujusmodi formam procedi posse, ac debere, nec non irritum, & inane, quicquid super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ. §. 8. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & ordinationibus &c.

Dat. die 29. Julii 1595. An. IV. Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo piscatoris, die vigesima nona Julii 1595. Pontificatus nostri Anno quarto.

CV.

Confirmatio Edicti Vicelegati Bononiensis super qualitatibus Notariorum ejusdem Civitatis. *Ex Regest. in Secr. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Decet Romanum Pontificem iis, quæ salubriter statuta sunt, ut firmiora subsistant, Apostolici muniminis adjicere firmitatem, prout in Domino conspicit expedire.

Vicelegatus inexpertos ad Officium substituti Notariorum admitti prohibet. §. 1. Nuper siquidem expositum Nobis fuit, quod alias dilectus filius Magister Octavius Bandinus Prothonotarius Apostolicus, & in Civitate Bononien. Vicelegatus provide animadvertens, Notarios actuarios Fori ejusdem Vicelegati retinere Substitutos non Notarios fumantes forenses, Artis Notariæ, & literarum penitus ignaros, inexpertosque, & prohibitos Notariatus Officium exercere ex forma Statutorum Civitatis Bononiæ; Et hos quidem Substitutos in actis publicis, & judicialibus scribendis exercere officium hujusmodi, etiam absentibus Notariis primariis, & principalibus, idque valde perniciosum, & periculosum fore, & non sine dedecore Collegii Notariorum, & contemptu Constitutionum, & Privilegiorum Fori, ac gravissimo publici, & privati damno fieri; Ideo præmissis salubri aliqua ratione providere volens, inhærendo etiam dictis Constitutionibus, privilegiisque Fori Notariorum, & Statutis, & provisionibus dictæ Civitatis, Edicto publico perpetuo valituro statuit, & decrevit, quod Notarii Actuarii Fori ipsiusmet Vicelegati statim absque aliqua monitione a die publicationis prædicti Edicti removerent, & removere deberent omnes Substitutos non Notarios, non habiles, non idoneos, nec a Constitutionibus, & Statutis requisitas qualitates habentes, præcipiendo, ac mandando ipsis Notariis, ne audeant retinere similes Substitutos, & personas ad exercendum hujusmodi Officium Notariatus ad acta Civilia,

vilia, & judicialia conscribenda, Testesque examinandos in scriptis redigendos, & nec minus ad aliqua alia officia hujusmodi concernentia facienda, quæ Notariis Civibus, ac idoneis, & habilibus ex forma Statutorum, & Constitutionum prædictarum conveniunt, sub pæna privationis ipsis Notariis ab eorum officio, & Notariatus exercitio ipso jure, & facto incurrenda, prohibendo expresse ipsis Notariis, ne sub iisdem pœnis, & aliis a Constitutionibus Fori, & Statutis Collegii, & Civitatis hujusmodi impositis, & inflictis, similes personas in concernen. eorum Officium, & exercitium aliquo modo retinere præsumerent, ac hujusmodi Edicto Notarios Actuarios Fori Prætoris, ac Rotæ Bononiensis Civitatis compræhendi, & compræhensos esse decrevit, eosque Notarios prædicto Edicto, ac contentis in illo eisdem pœnis subjecit, subjectosque esse voluit.

Qualitates in iis requirendas, qui ad Notariorum Officium admittendi sunt, designat.

§. 2. Et successive Statutis hujusmodi inhærendo decrevit, statuit, & ordinavit, quod nullus Notarius, qui non esset vere Civis origine propria paterna, & avita, vel saltem duabus ex eis, & qui non esset ex vero, & legitimo Matrimonio natus eligi, nominari, deputari, recipi, & admitti possit ad acta Civilia scriben. in aliquo Foro Civitatis, vel Comitatus, & Districtus Bononien. etiam tanquam principalis Notarius, vel quovis modo, & nomine non possit imbussulari, vel extrahi ad aliqua officia utilia dignitatis, vel honoris Civitatis, vel Comitatus, & Districtus Bononien., & omnis electio, imbursatio, & extractio, quæ fieret, & facta esset ex prædictis Notariis, vel aliquo eorum, & non habentium qualitates a Statutis requisitas, & patientium defectus natalium, & illegitimitatis esset ipso jure, & facto nulla, & invalida, & vigore talis electionis, imbursationis, extractionis, vel admissionis, ipse Notarius non posset, nec valeret admitti, & admissio facta, vel facienda quovis titulo etiam roborata quibuscumque clausulis, vel sub quacumque verborum generalitate, aut specialitate a quocumque impetrata, vel impetranda, esset ipso jure, & facto nulla, & nullius roboris, & momenti, & quilibet Notarius inhabilis, non idoneus, & natalium defectus patiens, & non habens origines veras, & requisitas ex forma Statutorum Communis Bononien., & Collegii prædicti Notariorum, non posset dispensari ad præmissa, & dispensatio quæcumque esset ipso jure nulla, nec eis prodesset Privilegium aliquod impetratum, vel impetrandum ad derogationem præmissorum, vel aliquam legitimationem, seu dispensationem, tam circa defectus natalium, quam utriusque originis: & si præfati inhabiles, & prohibiti, & patientes defectus prædictos, procurarent obtinere aliquam gratiam, vel derogationem, seu Privilegium aliquod super præmissis, contra formam præsentis Nostræ Constitutionis, ipso jure, & facto incurrant pœnam privationis perpetuæ ab officio Notariatus, & scutorum quingentorum auri de facto ab eis, & eorum quolibet exigendorum, pro medietate Collegio Notariorum Bononiæ, & pro alia medietate locis piis arbitrio ipsius Vicelegati, vel successorum suorum applican., & in defectu pœnæ pecuniariæ, exilii perpetui a Civitate, vel Territorio Bononien.

Et privilegia Consulum Notariorum confirmat.

§. 3. Confirmans etiam, & innovans Statuta Communis Bononien., & Collegii prædicti, ac Jurisdictionem, & auctoritatem Correctoris, & Consulum ejusdem Collegii ex dispositione Statutorum, tam Communis, quam Collegii prædictorum ex forma provisionis Registri per prædecessores suos editæ, & ipsis Correctori, & Consulibus concessis, quam jurisdictionem, quatenus in viridi observantia esset, & omnia in dicta Constitutione contenta ampliavit, prout in Edicto, & Constitutione hujusmodi, ac scripturis desuper confectis plenius dicitur contineri.

Collegium Notariorum Edictum Vicelegati petit confirmari.

§. 4. Cum autem Edictum, & Constitutio prædicta pro salubriori dictæ Artis, atque adeo totius Civitatis Bononien. statu, & regimine, ac ad plures abusus, qui in exercitium hujusmodi Artis irrepserant, tollendos facta esse dignoscantur, cupiunt propterea dilecti filii Collegium Notariorum Bononien. illa, aliaque præmissa pro firmiori eorum subsistentia, & observatione inviolabili nostro, & Sedis Apostolicæ patrocinio communiri, & ideo Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§. 5. Nos igitur dictum Collegium Notariorum specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Edictum, & Constitutionem hujusmodi, in eisque latas Statutorum & decretorum prohibitiones, ac desuper confectas scripturas, citra tamen præjudicium dispensationum super defectu natalium a Nobis, & Apostolica Sede concessarum, & concedendarum, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, nec non Edicti, & Constitutionis, Statutorum & Decretorum prohibitiones, aliaque in eis contenta prædicta ad Notarios quorumcumque aliorum Tribunalium, etiam Tribunalis Fori Mercatorum, ac Rotæ Bononien., sub quibus non compræhendantur Notarii Curiæ Archiepiscopalis, de quibus nullam prorsus mentionem fieri præsentium tenore intelligatur, cum eis fuerit provisum per Constitutiones Archiepiscopi nunc, & pro tempore existen., etiam ad ipsorum Notariorum Substitutos perpetuo extendimus, & ampliamus, illisque omnibus, & singulis perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos, tam juris, quam facti, ac solemnitatum de jure, usu, & consuetudine, aut alias quomodolibet necessariarum vel requisitarum, ac quosvis alios defectus, si qui in præmissis, aut eorum aliquo quomodolibet intervenerint in eisdem supplemus, nec non Edictum, & Constitutiones, ac Statutum, Decretum pro-

prohibition. aliaque in eis lata, & contenta hujusmodi, ac ipsius Collegii Notariorum Statuta, Ordinationes, & Capitula prædicta perpetuo valida, & efficacia, perpetuique, & inconcussi roboris esse, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac per quoscumque Notarios dicti Collegii sub quibuscumque Tribunalibus Bononien. etiam Rotæ, & fori Mercatorum prædicti existen., & quosvis alios, ad quos quomodolibet spectat, & spectare poterit in futurum, perpetuo, firmiter, & inviolabiliter observari, & adimpleri debere.

Officiorum Translationes in forenses fieri vetat. §. 6. Ulteriusque ad temeritatem quorumdam dicti Collegii Notariorum primariorum Actuariorum de scabellis, ut vocant, qui officia, seu scabella sua in fumantes, & forenses Notarios transferunt contra dispositionem eorumdem Statutorum, & in præjudicium Notariorum Civium, quibus officia, seu scabella ipsa ex forma dictorum Statutorum competunt, coercendam, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus officia, seu scabella Notariorum primariorum hujusmodi in fumantes, & forenses, aut alias quascumque personas per Edictum, & Statutum ab eis rejectas quoquo modo transferri, sive eis vendi, aut resignari, seu de officiis, aut scabellis hujusmodi in favorem personarum prædictarum disponi, aut personæ ipsæ ad ea admitti, seu recipi nullatenus unquam possint, neque debeant, perpetuo statuimus, & ordinamus, nec non quascumque translationes, venditiones, resignationes, aut alias dispositiones de officiis, seu scabellis eisdem in favorem fumantium, seu forensium, aut personarum prædictarum quomodolibet, & quovis modo facien. nullas penitus, & invalidas, nulliusque roboris, & momenti existere, & fore, ac eisdem personis nullatenus suffragari posse.

Clausulæ. §. 7. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, etiam Palatii nostri Causarum Auditores, ac S. R. E. Cardinales, & Legatos etiam de latere, nec non Vicelegatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

DerogatContrariis. §. 8. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non quibusvis Statutis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis consuetudinibus, etiam immemorabilibus privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie etiam motu proprio, ac alias in contrarium forsan quomodolibet concessis. Quibus omnibus etiamsi de illis specialis, specifica, & de verbo ad verbum expressa mentio habenda esset, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 12. Augusti 1595. Pontificatus nostri Anno quarto. Dat. die 12. Augusti 1595 Ann. IV.

CVI.

Indultum a Sixto Papa IV. Scholaribus Monasterii El Real concessum gradus, Lauream que consequendi in qualibet Hispaniarum Universitate, restringitur ad octo Scholares pro quolibet cursu Scholastico. *Ex Regest. in Secr. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ac futuram rei memoriam.

SixtusPap.V. Scholaribus Monasterii hujus concessit, ut in qualibet Hispaniarum Universitate Lauream consequi possent. §. 1. Dudum fæl. rec. Sixto Papæ V. Prædecessori nostro pro parte charissimi in Christo filii nostri, tunc sui Philippi Hispaniarum Regis Catholici, exposito, quod in Collegio Fratrum Ordinis S. Hieronymi, juxta Monasterium S. Laurentii El Real nuncupati, ejusdem Ordinis, prope, & extra muros Oppidi de Escurial, nullius Diœcesis Provinciæ Toletan. ab ipso Rege fundato, & dotato, ita vigerent, & florerent bonarum artium, & præsertim Philosophiæ, & Theologiæ studia, ut multi, præter Fratres dicti Ordinis, non secus, atque Universitatum Studiorum generalium, publici Lectores, easdem facultates profiterentur. Quare idem Prædecessor ejusdem Regis, Monasterii, & Collegii prædictorum Fundatoris, & Patroni, supplicationibus inclinatus, omnibus, & singulis, tam dicti Ordinis Professoribus, quam etiam sæcularibus Clericis, vel Laicis, qui in prædicto Collegio hujusmodi facultatibus operam dederint, earumque professores audierint, si, & postquam, more solito, cursus studiorum perfecerint, & de hoc fidem obtinuerint, ut in quacumque Universitate studiorum generalium in Regnis Hispaniarum consistentium, gradibus Bacalaureatus, licentiaturæ, Magisterii, seu Doctoratus, tam artium, quam Theologiæ, prout eorum quisque, perfecto cursu, ac prævio consueto examine, idoneus repertus fuerit, perinde, ac si eosdem studiorum cursus, actu, in ipsa Universitate absolvissent, & in Matricula scholasticorum ejus Universitatis descripti fuissent, insigniri, & ad hujusmodi gradus recipi, & admitti, & postquam graduati fuerint, omnibus privilegiis, gratiis, & Indultis, quibus alii graduati, qui in ea Universitate studuerint, uterentur, potirentur, & gauderent, indulsit; mandans locorum ordinariis, & Universitatum Rectoribus, & Superioribus, ut dictas personas sæculares, vel regulares, quæ sub disciplina professorum Collegii prædicti, debito tempore, &, ut moris est, in prædictis facultatibus respective operam dedissent; quique, ut præfertur, idonei reperti fuissent, ad gradus prædictos sine ulla controversia, reciperent, & admitterent, & alias, prout in ejusdem Sixti Prædec. in forma Brevis ultima Octobris 1587. expeditis literis plenius continetur.

§. 2. Cum

Philippus Rex ad aliquos ex iis tale Privilegium restringi petit.

§. 2. Cum autem, sicut Nobis nuper idem Philippus Rex exponi fecit, rationabilibus de causis expediat, facultatem Sixti Prædecessoris hujusmodi, quoad sæculares Clericos, vel laicos, qui in dicto Collegio hujusmodi facultatibus operam dederint, ad numerum octo, pro quolibet cursu hujusmodi, dictam facultatem restringi; Quare idem Rex Nobis humiliter supplicari fecit, quatenus in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Clemens restringit ad octo pro quolibet Cursu scholastico.

§. 3. Nos igitur supplicationibus hujusmodi inclinati, ac prædictarum literarum Sixti Prædecessoris tenores pro expressis habentes, facultatem, & Indultum ejusdem Prædecessoris, ad numerum octo Collegialium, juxta Constitutiones ab ipso Philippo Rege, & Fundatore editas, inibi studentium, pro quolibet cursu restringimus, & limitamus, ita ut, ultra numerum prædictum, quoad sæculares Clericos, sive laicos, nullam penitus tribuant facultatem, ac si non emanassent, illis, quoad dictos octo Collegiales tantum, & dicti Ordinis professores, prout emanarunt, in suo robore permanentibus.

Derogatio contrariorum

§. 4. Non obstantibus literis prædictis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum die 19. Augusti 1595 Ann. IV.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris die 19. Augusti 1595., Pontificatus nostri Anno quarto.

CVII.

Instructio super Ritibus Italo-Græcorum.

Ad hæc & totam materiam Græcorum, attende Constit. XXXV. Innocentii IV. Sub Catholicæ. *Tom. III. fol.* 340.

Sanctissimus Dominus noster Clemens Papa Octavus &c. Presbyteri Græci, baptizatos Chrismate in fronte non consignent, & ideo ab ipsis in ordine baptismi apud eorum Euchologium prætermittantur, quæ sequuntur post illa verba κ̀ μετὰ τὴν εὐχὴν &c. usque ibi, εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλου hoc est, & post orationem &c. ubi habetur forma hujus consignationis, usque ad verba: Postea facit Sacerdos figuram circuli &c.

Sacramentum Baptismi.

Sacramentum Confirmationis.

§. 1. Episcopi Latini infantes, seu alios baptizatos a Presbyteris Græcis de facto chrismate in fronte consignatos confirment; & tutius videtur ut ad cautelam, & sub conditione id faciant, videlicet, Nisi es confirmatus, ego te non confirmo, sed si non es confirmatus, ego consigno te signo Cru✠cis, & confirmo te chrismate salutis: ✠ in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Præsertim vero cum verisimiliter dubitari potest, quod ab Episcopis Græcis fuerint baptizati.

Sacramentum Eucharistiæ.

§. 2. Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, quod pro infirmis asservatur, singulis octo diebus, aut saltem quindecim renovetur.

Non asservetur idem Sacramentum toto anno, si tamen asservatum fuerit, saltem in fine anni sumatur.

Tollatur abusus tundendi, vel etiam miscendi sacro Oleo, ac iterum coquendi, vel alias exsiccandi species Sacramenti Sacræ Eucharistiæ Feria V. Cœnæ Domini, ut deinde illud asservent.

Si Græci velint accipere Altaria portatilia ab Episcopis Latinis consecrata bene erit; sin minus, tolerentur eorum throni, sive throni super Altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia uti Latini habeant, nisi thronis etiam pro corporalibus utantur.

§. 3. In casu necessitatis, Presbyteri Græci Catholici possint Latinos absolvere. Sacramentum Pœnitentiæ.

Utantur forma absolutionis in generali Concilio Florentino præscripta, & postea si voluerint, dicant orationem illam deprecativam, quam pro forma hujusmodi absolutionis dicere tantum consueverunt.

Tollendus abusus, ubi est, ut vir, atque uxor simul, & eodem tempore eidem Presbytero confiteantur.

Aqua ex Ritu Græco in die Epiphaniæ, vel primo die mensis benedicta, conservetur in Ecclesia, ut illa fideles aspergantur.

Circa Oleum Sanctum Catechumenorum, & Infirmorum.

Non sunt cogendi Presbyteri Græci, Olea sancta præter Chrisma ab Episcopis Latinis Diœcesanis accipere, cum hujusmodi Olea ab eis, in ipsa Oleorum, & Sacramentorum exhibitione, ex veteri Ritu conficiantur, seu benedicantur. Chrisma autem, quod non nisi ab Episcopo, etiam juxta eorum ritum, benedici potest, cogantur accipere. Prohibeantur vero ab Episcopis Græcis externis Schismaticis, seu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ communionem non habentibus, illud accipere, vel eo uti.

§. 4. Ordinati ab Episcopis Schismaticis, alias rite ordinatis, servata debita forma, recipiunt quidem ordinem, sed non exequutionem. Sacramentum Ordinis.

Proinde ipsi ordinati ab Episcopis Schismaticis, correcti, vel emendati reconciliandi sunt, & absolvendi cum pœnitentiis salutaribus; dummodo errores, vel saltem schisma Ordinatoris abjurent in judicio, vel publice, vel secreto pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos alias rite susceptis ministrare non permittantur, nisi cum ipsis super irregularitate hujusmodi occasione contracta, auctoritate Sanctæ Sedis Apostolicæ fuerit dispensatum.

Non sunt admittendi Episcopi Schismatici, sive pro ordinibus, sive pro aliis Sacramentis conferendis, sed detinendi, quoad Sancta Sedes Apostolica desuper consulatur, & responsum habeatur.

Græci sine literis dimissoriis Episcopi Latini Diœcesani ad Sacros Ordines promoti, suspensi sunt, & si suspensi in suis ordinibus ministraverint, efficiuntur irregulares sicut & Latini.

Super hujusmodi autem, & similibus irregularitatibus dispensandi facultatem a Sancta Sede Apostolica obtineri oportet.

Si

Si Episcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui a Presbytero Græco in baptismo chrismate in fronte de facto fuerit consignatus, debet illum antea confirmare, saltem sub conditione videlicet N. si es confirmatus &c. ut supra. Presbyteri vidui, seu uxoribus orbati, habitum deferant diversum ab aliis.

Sacramentum Matrimonii.

§.5. Curent Ordinarii locorum, ut decretum Sacri Generalis Concilii Tridentini de reformatione Matrimonii vertatur in linguam Græcam vulgarem, & in locis, & Parochiis Græcorum, & Albanensium evulgetur, & publicetur.

Matrimonia inter conjuges Græcos dirimi, seu divortia quoad vinculum fieri nullo modo permittant, aut patiantur, & siqua de facto processerunt, nulla, & irrita declarent.

Maritus Latinus Uxoris Græcæ ritum non sequatur.

Latina uxor non sequatur ritum mariti Græci.

Græca vero uxor sequatur ritum mariti Latini.

Quod si id fieri non possit, quisque conjugum in suo ritu, Catholico tamen, manere permittatur.

Proles sequatur patris ritum, nisi prævaluerit mater Latina.

Presbyter Græcus conjugatus, ante Sacrum Sacrificium, seu Sanctam Missam celebrandam, vel per hebdomadam, vel per triduum abstineat ab uxore.

Aliaque Dogmata.

§.6. Græci credere tenentur, etiam a Filio Spiritum Sanctum procedere, sed non tenentur pronunciare, nisi subesset scandalum, præsertim si degant inter Latinos, aut necessitas postularet confitendi fidem Catholicam, quia tunc opporteret etiam pronunciare.

Nunquam Monachis Græcis, seu Calogeris animarum cura committatur, nisi ex necessitate, vel alia justa causa.

Presbyteri sæculares Græci, abjuratis schismate, & erroribus, atque in fide Catholica bene instructi, in Parochialibus, seu Curatis Ecclesiis Græcorum institui possunt.

De jejuniis.

Tolerandus est apud Græcos usus carnium die Sabbati, ubi sine scandalo fieri potest, in locis tamen ipsorum, & inter eos tantum.

Item tolerandum est, ut ad Jejunium eodem die Sabbati in Quadragesima, excepto uno Sabbato Sancto, ex antiqua traditione non teneantur, sed dumtaxat ad abstinentiam.

In jejuniis biduanis, vel triduanis, vel alias a Dioecesanis, vel in Jubilæis a Summo Romano Pontifice indictis, dies Sabbati in eis compræhensus, vel præscriptus, in alium diem pro plebibus Græcis ab ipsis Dioecesanis, Apostolica auctoritate Sanctissimi Domini Nostri Domini Clementis divina providentia Papæ Octavi permittitur commutari.

Si ipsi Græci ad observationem jejuniorum, & vigiliarum Latinæ Ecclesiæ induci possent, optimum esset, sed non cogantur, cum ipsi qualibet hebdomada, & feria quarta, & feria sexta jejunent.

Græci existentes inter Latinos, dies festos de Præcepto ejusdem Latinæ Ecclesiæ servare teneantur.

Episcopus Græcus Romæ sit &c.

§.7. Insuper idem Sanctissimus Dominus Noster constituit, Romæ habendum esse Episcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Episcopis Latinis Italiæ, & Insularum adjacentium subjectos, ab Episcopo Græco ordinari volentes, cum illorum dimissoriis ad id tantum concedendis, ritu Græco ordinet.

Decreta Pontificia.

§.8. Ita Sanctitas Sua ex Sententia Congregationis super reformatione Græcorum decrevit, & declaravit, ac fieri mandavit.

Dat. die 31. August. 1595. An. IV.

Datum Romæ in Palatio Montis Quirinalis apud S.Marcum, die 31. mensis Augusti, Anno Domini 1595. Pontificatus sui Anno Quarto.

CVIII.

Facultas Reformatoribus Civitatis Bononien. Vectigalia nonnulla augendi, & nova aliqua imponendi.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Dilectis Filiis Vexillifero, & Regimini Virorum Reformatorum Status Libertatis Civitatis nostræ Bononien.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Bononia propter Causas hic allatas multo ære alieno gravata.

GRaves, quibus in tantis totius Christianæ Reipublicæ calamitatibus angimur, solicitudines, subditorum nostrorum, præcipue vero istius nobilissimæ Civitatis angustiis, eo magis augentur, quo minus promptas, citra novorum onerum impositiones, earum solvendarum rationes habemus. Accepi mus siquidem Civitatem istam, seu vestræ Communitatis Cameram, licet multa a Nobis adhibita sint ad ejus necessitates sublevandas, per nonnullorum Montium erectiones, & aumenta, huc usque remedia, gravi nihilominus adhuc ære alieno, ea potissimum de causa contracto, quod durante superiorum annorum penuria, frumenta Communitatis, ære carius empta, in Populi beneficium viliori pretio sunt vendita, quodque in transitu Exercitus nostri Ecclesiastici, in Hungariam proficiscentis, graves sumptus ab ipsa Communitate necessario, facti fuerunt, gravatam reperiri, & tum ad hujusmodi æs alienum dissolvendum subventioni Triremium, quæ Gabella grossa nuncupatum, super qua subventioni prædictæ Constitutio ad ipsam Communitatem spectans assignata erat, supplere non potest, Vobis de alicujus novæ subventionis auxilio providendum esse.

Pontifex Reformatoribus facultatē dat vetera augen-

§.2. Nos, qui istius Civitatis conservationi, & necessitatum sublevationi, quantum cum Domino possumus, providere cu-

di, novaque imponendi vectigalia.

pimus, cum alia ratione id modo præstari nequeat, ad ea, quæ alioquin ab instituto nostro prorsus aliena existunt, onera nimirum subditis nostris augendi, remedia recurrere cogimur. Supplicationibus igitur, vestro nomine, Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, vobis, ut, cum interventu Venerabilis Fratris Annibalis Episcopi Carcassonen., in ista Civitate Vice-Legati, infrascriptas Gabellas augere, & de novo respective imponere, easque auctas, & impositas, ad decennium proximum, a data præsentium computandum, exigen., ac in æris alieni extinctionem, & alios vestræ Communitatis usus, & utilitatem convertere, libere, & licite valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur.

Omnesque ad ea solvenda teneri declarat.

§.3. Decernentes omnia, & singula augmenta, & impositiones per Vos, præsentium vigore facienda, per quascumque personas, quantumvis immunes, exemptas, & privilegiatas, etiam ecclesiasticas tam sæculares, quam quorumvis Ordinum, & Militiarum, etiam Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, utriusque sexus, etiam Collegiorum Hispanici, Ancarani, Flisci, Montis Alti, & aliorum in dicta Civitate Bononiæ existentium, atque ejusdem Civitatis Archiepiscopi, seu ejus Coadjutoris, etiam ratione clericatus, seu alias ex dispositione juris communis, aut municipalis, vel ex speciali privilegio, etiam per Nos, aut Prædecessores nostros Romanos Pontifices, & Sedem Apostolicam, aut modernum, vel pro tempore existentem dictæ Civitatis Legatum, vel ejus Vice-Legatum, aut Vos Viros Reformatores, ex quavis causa, etiam onerosa, ac sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ac irritantibus, & aliis decretis, concesso, & sæpius confirmato, & innovato, exceptis tamen mendicantibus, ac illis, qui per veram, & actualem exbursationem pecuniarum, in Cameræ, & Sedis Apostolicæ subventionem, factam, aut ratione numeri duodecim filiorum exempti sunt, dumtaxat, etiamsi eædem personæ Episcopali, vel Archiepiscopali, vel majori dignitate præfulgeant, aut reformatoris status libertatis ipsius Civitatis, vel alia quacumque mundana, vel sæculari potestate, & auctoritate sint suffultæ, nec non pro eis Agentes, ac eorum conductores, & cessionarios, tam in emendo, quam in vendendo quæcumque bona dictis augmentis supposita, & obnoxia, persolvi debere absque ulla personarum earumdem exceptione, vel differentia, perinde ac si minime exemptæ, vel privilegiatæ existerent, nec de aliqua earum exemptione, immunitate, vel privilegio constaret, quinimo quascumque similes exemptiones, libertates, & immunitates eis, aut cuicumque earum, quavis ratione, causa, vel occasione competentes, ut præfertur, quoad hujusmodi augmentum, & impositionem, illis nullatenus suffragari debere.

Clausulæ.

§.4. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Vectigalia augenda recenset.

§.5. Augmenta vero Gabellarum, quæ a Vobis fieri permisimus, hæc sunt; nimirum, ut exempti omnes, præter Datium ordinarium, quadrantes duodecim pro singulo Vehiculo rerum eorum in Civitatem comportandarum, ad portas Civitatis, per quas introducuntur, solvant; utque quadrantes tres pro singula Corba, ut vocant, frumenti, ad Molendinum pariter solvant, quæ duo augmenta, seu impositiones ad libras sex mille circiter quotannis ascendent. Ut non exempti Quadrantes sex pro singulo Vehiculo, & sex pro singula Corba, ut supra, ultra solitum solvant, quæ augmenta ad libras quindecim mille circiter annuatim ascendent. Ut pro singulo Quartirolo, ut vocant, salis, ultra solitum pretium, & vecturæ, alteriusque hucusque solvi solitæ impositionis solutionem, quadrantes sex ab omnibus tam exemptis, quam non exemptis, indifferenter persolvendi augeantur, quod augmentum ad summam annuam ter millium librarum circiter ascendet. Ut pro singulo Vehiculo rerum cujusvis generis, ex Comitatu Bononiæ, cum solita licentia, & prout consuetum hactenus existit, extrahendarum, Bononeni decem persolvantur; Ex quibus summa duarum millium circiter Librarum, singulis annis percipi poterit. Ut solutiones omnes quorumcumque Datiorum, tam novorum, quam antiquorum, ex moneta nova ad monetam antiquam reducantur, ex qua reductione libræ circiter triginta mille annuatim percipi poterunt; sicque augmenta, & reductio supradictæ summam annuam sexaginta unius millium librarum, vel circa constituent. Volumus autem, ut si quid, ultra dictam summam exinde percipietur, id totum, quod summam prædictam excedet, in extinctionem Montium Annonæ Bononien., convertatur; Utque Vos eamdem summam in alios, quam supradictos usus, nullatenus convertere possitis: ipso vero decennio elapso, augmenta, & impositiones omnes supradictæ, eo ipso extincta, omniaque in pristinum redacta sint, & esse censeantur, ac supradictæ contributionis Triremium onus ad prædictam Gabellam grossam pertineat, vosque illa ulterius exigere, nullo modo possitis.

Exequutores designati.

§.6. Quocirca nostro, & Apostolicæ Sedis in ipsa Civitate de Latere nunc, & pro tempore existenti Legato, seu eidem Annibali Episcopo moderno, & pro tempore existenti ipsius Civitatis Vice-Legato, seu

seu Gubernatori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit per se, vel alium solemniter publicando, Vobisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistens, faciat, auctoritate nostra, dicto decennio durante, Vos, seu a vobis deputatos, libera exactione, & perceptione augmentorum, & impositionum hujusmodi frui, & gaudere; non permittens Vos desuper a quoquam, quavis auctoritate, quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna juris, & facti remedia compescendo; Vos vero, seu Deputatos quotannis, coram eo, rationem exactionis, & expositionis augmentorum eorumdem reddere faciat, prout vos, & deputatos prædictos ad hujusmodi rationem reddendam teneri, ac cogi, & compelli posse statuimus, & ordinamus.

Contraria tollit. §.7. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, præsertim fel. re. Symmachi Papæ Prædecessoris nostri, quæ incipit: *Non liceat*, ac regula nostra de non tollendo jure quæsito, nec non quibusvis legibus, etiam Imperialibus, & Municipalibus, statutis quoque, & consuetudinibus Civitatis, & Districtus Bononiæ, ac quorumvis Ordinum, & Militiarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, & Literis Apostolicis, etiam Mare magnum, & Bulla aurea nuncupat. Quibusvis Ordinibus etiam Mendicantium, aut duodecim Congregationum, aut Militiarum, & Hospitalium, etiam S. Joannis Hierosolymitani, ac S. Stephani, & S. Bartholomæi de Musiano, Bononien. Civitatis, & Diœces. S. Benedicti, seu alterius ex prædictis invicem unitis Monasteriis, illorumque Abbatibus, Superioribus, & personis, ac supradictis Collegiis, & cuilibet ipsorum, ac etiam sæcularibus, nec non quorumcumque Castrorum, Terrarum, & Locorum, etiam Civitatis, Comitatus, & Districtus prædictorum, jurisdictione ex quavis causa quomodolibet dismembratorum, & sequestratorum Dominis, seu Comitibus, aut Feudatariis, Livellariis, Vassallis, & Universitatibus per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, etiam per viam legis, & statuti perpetui, & ex quavis etiam onerosa causa sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut consistorialiter, seu alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda sit, & in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, tenores hujusmodi, eorumque causam, & effectum, præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis, nec non modos, & formas ad id servandos, pro individuo servatis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris die 6. Septembris 1595., Pontificatus nostri Anno IV. Dat. die 6. Septemb. 1595. An. IV.

C IX.

Subsidiis quinquennalibus scutorum decem millium Carolo Emanueli a Sixto PP. V. concessis super Fructibus Ecclesiarum, & Beneficiorum Ducatus Sabaudiæ, & Pedemontis pro defensione earumdem Ecclesiarum contra vicinos Hæreticos additur aliud subsidium quinque millium scutorum intra triennium exigendum. *Ex Regest. in Secr. Brev.*

Dilecto filio nostro viro Carolo Emanueli Sabaudiæ Duci, & Pedemontium Principi.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili &c. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Sixtus PP. V. Caroli Duci subsidiũ quinquennale super Fructibus Ecclesiarum Sabaudiæ &c. decem milliũ scut. bis concessit.

§.1. CUM alias, sicut exponi Nobis nuper fecisti, fel.rec. Sixtus Papa V. Prædecessor noster tuis supplicationibus inclinatus, ut pleraque ditionis tuæ Oppida, & Loca, quæ finitimorum Populorum hæretica pravitate pollutorum periculis, & insidiis subjacebant, ex peculio Ecclesiarum, quarum præcipue causa agebatur, aliqua ex parte per te defenderentur, unum decem millium scutor. auri in auro pro uno quinquennio a Kal. Maii tunc proxime futuri incipiendo per suas literas datas 20. Jun. 1587. in universo Ducatu Sabaudiæ, & deinde aliud aliorum decem millium similium scutorum subsidia annua pro alio quinquennio a Kalendis Januarii tunc pariter proxime futuri incipiendo in universo Principatu Pedemontium, nec non Niceæ Provinciæ, & toto ejus Districtu, ac Territorio, & Statu Oneliæ, omnibusque aliis Civitatibus, Oppidis, Terris, Castris, Villis, & Locis Ditioni tuæ citra Montes subjectis consisten. super quarumcumque Metropolitanarum, Cathedralium, Collegiatarum, Parochialium, & aliarum Ecclesiarum, nec non Monasteriorum, & Conventuum, ac etiam Mensarum Archiepiscopalium, Episcopalium, Abbatialium, Capitularium, & Con-

ventualium, Prioratuum quoque, Præpositurarum, Præceptoriarum, Canonicatuum, Præbendarum, Dignitatum, Personatuum, administrationum, Officiorum, cæterorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura sæcularium, ac S. Benedicti, S. Augustini, Cluniacen., Cistercien., Præmonstraten., Silvestrinorum, & quorumvis aliorum Ordinum, non tamen Mendicantium, utriusque sexus, nec non Congregationum Regularium, ac Hospitalium etiam pauperum hospitalitatem non exercentium, nec non Beatæ Mariæ Theutonicorum, aliarumque Militiarum, non tamen Sanctorum Mauritii, & Lazari, ac Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani fructibus, redditibus, & proventibus, juribus, & emolumentis, ac etiam distributionibus quotidianis sub certis modis, & formis tunc expressis exigenda, per alias suas in forma Brevis literas sub Datum 23. Decembris ejusdem anni 1587. expeditas concessit, & assignavit, prout in ipsis literis plenius continetur.

Gregor. XIV. hujusmodi subsidium ad aliud quinquennium prorogavit.

§.2. Cumque piæ mem. Gregorius Papa XIV. etiam Prædecessor noster iisdem tunc urgentibus causis adductus, utrumque quinquennium, ad aliud quinquennium a fine cujusque ex hujusmodi quinquennii respective numerandum extenderit, seu subsidia prædicta ad aliud simile quinquennium ut præfertur computandum prorogaverit, & de novo concesserit, prout in aliis item in simili forma Brevis literis ejusdem Gregorii Prædecessoris expeditis plenius pariter continetur.

Tale subsidiū auget Clemens in aliis scutis quinque millibus intra triennium exigendis.

§.3. Nunc autem, sicut tua expositio subjungebat, cum eædem causæ, defensionis nimirum eorumdem Oppidorum, & Locorum tuæ Ditionis, quæ plurimorum finitimorum Populorum hæretica pravitate infectorum periculis, & insidiis assidue subjacent, adhuc vigeant, & pro eorumdem locorum custodia, & Catholicæ Religionis in eisdem conservatione, tu majores, & graviores sumptus hoc tempore facere cogaris, quam hactenus feceris, Nobisque propterea supplicaveris ut ex earumdem Ecclesiarum peculio, cum de illarum præcipue incolumitate, & salute nunc magis tractetur, tibi aliquod majoris subventionis auxilium concedere dignaremur, ac præterea cum quinquennium per fel. rec. Gregorium Papam XIV. ultimo prorogatum, seu concessum adhuc duret, Nos volentes tuis necessitatibus aliqua ex parte succurrere, teque specialibus favoribus, & gratiis prosequi, singularum literarum prædictarum tenores, præsentibus pro expressis habentes, utrumque annuum subsidium decem millium scutorum super Ducatus Sabaudiæ, ac Principatus Pedemontium, ac Provinciæ Niceæ Statusque Oneliæ, aliarum Civitatum, Terrarum, & Oppidorum, ac Locorum Ditioni tuæ subjectorum Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Prioratuum, Præpositurarum, Præceptoriarum, Canonicatuum, Præbendarum, Dignitatum, Personatuum, Administrationum, Officiorum, cæterorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura sæcularium, ac regularium supra expressorum, & in dicti Sixti V. literis comprehensorum, iis dumtaxat exceptis, quæ ipse Sixtus excepta esse voluit, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & emolumentis, ac distributionibus, ut præfertur, concessa, & prorogata ad triennium tamen proximum a Kalendis præteritorum mensium Januarii, & Maii anni præsentis 1595. inchoatum, & ut sequitur Kalend. mensium Januarii, & Maii futurorum anni 1598. finiendum, ad alia scuta quinque millia annua similia, & non ultra, itaut utrumque subsidium hujusmodi prædictum, dicto tamen triennio durante, sit, & esse debeat in totum scutorum quindecim millium similium pro quolibet subsidio, & usque ad eam summam per dictos deputatos, & deputandos ab omnibus, & singulis in eisdem Sixti literis expressis, & comprehensis, durante eodem triennio colligi, & percipi debeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium extendimus, & ampliamus, ac in utroque subsidio prædicto augumentum hujusmodi scutorum quinque millium similium tibi cum eisdem extensionibus, declarationibus, exceptionibus, exemptionibus, & facultatibus sub eisdem sententiis, censuris, & pœnis, necnon sub eisdem clausulis, ac etiam irritantibus Decretis, & aliis in dictis literis contentis, perinde acsi ea omnia, & singula in specie præsentibus expressissemus, concedimus, & assignamus.

In exactione vero formam a Sixto PP.V. traditam servari jubet.

§.4. In hujus autem augmenti exactione, modum, & formam in prædictis ejusdem Sixti V. literis expressam in omnibus, & per omnia servari volumus, & decernimus.

Nuncio Apostolico exequtionem hujusmodi concessionis committit.

§.5. Quocirca Ven. fratri Julio Cæsari Archiepiscopo Baren. nostro, & Apostolicæ Sedis apud nobilitatem tuam Nuntio per præsentes committimus, & mandamus, quatenus præsentes literas, & in eis contenta quæcumque juxta facultates a Sixto Quinto super exequutione dictorum subsidiorum concessas, publicet, & exequatur, ac subsidiorum hujusmodi augmentum, per Nos, durante dicto triennio tantum factum, etiam sub censuris, & pœnis in dictis literis expressis exigi, eidemque Carolo Emanueli Duci consignari curet, & faciat, contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes, juxta earumdem literarum continentiam, & tenorem, ac earum forma servata auctoritate nostra compescendo.

Derogat contrariis.

§.6. Non obstantibus omnibus, quæ iidem Prædecessores in singulis eorum literrs prædictis voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis fidem addit.

§.7. Cæterum, quia difficile foret, præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus expediens esset, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earumdem præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica con-

constitutæ, & super collectione subsidii hujusmodi deputatæ munitis, eadem prorsus fides in Judicio, & extra illud adhibeatur, quæ præsentibus ipsis adhiberetur.

Dat. die 14. Septem. 1595 An.IV.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die 14. Sept. 1595., Pontificatus nostri Anno IV.

C X.

Institutio Monasterii, seu Domus Refugii nuncupatæ in Alma Urbe, pro Virginum, honestarumque Viduarum educatione, & aliarum mulierum ad honestam vitam se convertentium probatione: Cum subsidii assignatione; Judicisque specialis deputatione, ad ejusdem Monasterii, ejusque personarum, & Officialium lites dijudicandas.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN supremo curæ Pastoralis munere, quod nullis nostris meritis, sed divina ope freti substinemus, nihil magis curandum esse censemus, quam ut periclitantium animarum saluti, & personarum, quæ necessario auxilio destitutæ sunt, commoditati, quantum cum Domino possumus, consulamus. Quæ quidem paternæ caritatis officia ita cum suscepta administratione sunt conjuncta, ut ea functionis nostræ propria esse sentiamus.

Causæ hujus institutionis, seu erectionis.

§.1. Nos itaque animadvertentes in Alma Urbe nostra, varia alioquin piorum locorum celebritate referta, certam aliquam domum ad tria personarum genera recipienda hoc tempore desiderari, Puellarum nimirum, ac Virginum, quæ variis causis antequam nubant, aut vitam religiose instituant, in discrimine honestatis constitutæ sunt; Viduarum deinde, quæ nullum commune domicilium habent, in quo degant; ac demum earum mulierum, quæ a turpi corporis sui quæstu ad meliorem frugem se recipere volentes, mutandæ quidem vitæ, ac pœnitentiæ agendæ desiderio quandoque inflammantur, sed cum loco indigeant, ubi ab impudica hominum consuetudine prius disjunctæ, tantisper commorentur, quamdiu in Monasterium ad illas recipiendas in Urbe destinatum admittantur, aut aliud honestum vitæ genus ineant, ne concepto illo ardore sensim refrigescente, in eadem pestifera peccandi libidine perseverent. Considerantesque ulterius, si hæc domus in Urbe erigeretur, proculdubio animarum Christi Immaculati Agni sanguine redemptarum saluti opportuno admodum remedio consultum iri, idcirco ceteris Locis Piis in Urbe a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris opportune, pro rerum, ac temporum ratione institutis, ejusmodi domum hoc tempore addendam duximus.

Institutio Domus pro pauperibus Virginibus recipiẽdis in una ejus parte: pro Viduis in alia: ac pro impudicis Mulieribus pœnitentibus in altera.

§.2. Ad laudem igitur Omnipotentis Dei, ad Virginum, & Viduarum, aliarumque mulierum supradictarum commoditatem, & communem domum, quæ in tres diversas partes distribuantur, in quarum aliam Virgines, quæ vel parentibus orbatæ, vel eorum cura atque omni alia ope destitutæ in periculo pudicitiæ versantur, donec nimirum vel de matrimonio contrahendo, vel de vita religiose instituenda deliberaverint, illisque de convenienti dote, aut eleemosyna sive a suis, sive ab aliis provisum sit, aut quousque de viro, cum quo matrimonium contrahant, aut de Monasterio, in quod admittantur, certo constitutum fuerit; in aliam vero Viduæ honestæ conditionis, & famæ, quæ in eadem domo simul degere voluerint. In aliam denique mulieres impudicæ pœnitentiam agere cupientes, quousque cum cæteris in Monasterium pro eisdem in Urbe designatum recipiantur, aut donec honestum vivendi genus compleant, admitti, & ibidem commorari, atque educari, ac singulæ sub proprio vitæ instituto, seorsum Virgines a Viduis, atque a Mulieribus prædictis exercen. instrui, & probari, ac alias regi, & gubernari debeant, in ædibus, & viridariis quondam Bernardi Acciajoli in eadem Alma Urbe nostra, in Monte Quirinali sitis, per Nos nuper a dilecto filio Joanne Baptista Acciajolo ejusdem Bernardi filio, & hærede, in usum prædictæ domus emptis, atque instauratis, auctoritate Apostolica tenore præsentium erigimus, & instituimus.

Imponitur denominatio Monasterii Refugii B. Virginis in Urbe.

§.3. Quoniam vero erectionis hujus, atque instituti fundamenta, ita demum firma, & salutaria fore confidimus, si Sanctissimæ Dei Genetricis, ac Virginis Mariæ humani generis Advocatæ præsidio, ac patrocinio innitantur, in primis nos ejusdem Beatissimæ Virginis, quam singulari semper pietatis cultu prosequuti sumus, intercessione, ac meritis freti, eamdem Domum Beatæ Mariæ Refugii Urbis appellari debere statuimus.

Festum ejus Assumptionis ibidem in solemniter celebrandum.

§.4. Ex omnibus vero illius Festivitatibus, Assumptionis ejusdem in Cœlum diem, anniversaria solemnitate ibi celebrandam esse decernimus.

Officiales pro ejusdem regimine Monasterii ad annũ eligentur.

§.5. Pro ejusdem autem domus regimine, & gubernio, Administratores, & Officiales necessarios ad annum proximum, & deinde ad nostrum beneplacitum duraturos, qui regimini, & gubernio dictæ domus præsint, & alia infrascripta exequi curent eligemus.

Qui opportuna edant statuta, & ordinationes.

§.6. Quibus Administratoribus, & Officialibus, postquam ut præfertur, electi fuerint, quæcumque statuta, & regulas, ac normam ad hujusmodi regimen, & gubernium prospere dirigendum, necessaria, & opportuna, licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus, & Concilii Tridentini decretis conformia, & a Nobis, & a Sede Apostolica approbanda, & affirmanda tam a Virginibus, Viduis, & Mulieribus in dictam Domum recipiendis, quam ab ipsis, & aliis futuris Administratoribus, & Officialibus observanda, condendi, & faciendi, in-

interimque Domum prædictam regendi, & gubernandi, illiusque regimini, & gubernio præsidendi, inferiores Ministros eorum arbitrio constituendi, & deputandi, & quando eis expedire visum fuerit, mutandi, & revocandi.

Qualitatesque Virginũ, Viduarum, & aliarum Mulierum recipiendarum præscribant.

§.7. In primis vero Virginum, Viduarum, & Mulierum in dicta Domo recipiendarum qualitates designandi, & præscribendi, easdemque Virgines, Viduas, & Mulieres in Domum prædictam, donec statuta per eos condita, a Nobisque approbata, & confirmata fuerint, similiter ipsorum arbitrio recipiendi, & admittendi, easque dimittendi.

Easdem visitent, corrigant &c.

§.8. Necnon etiam easdem, cum opus fuerit, visitandi, corrigendi, & reformandi, ipsius Domus bona, & redditus administrandi, ac omnia, & singula alia ad regimen, & gubernium ejusdem Domus, ipsarumque Virginum, Viduarum, & Mulierum commoditatem necessaria, & opportuna faciendi, ordinandi, mandandi, gerendi, & exequendi.

Congregationes duas pro regimine dictæ Domus, ibidem instituant.

§.9. Præterea duas in eadem Domo Congregationes, alteram Virorum, alteram Mulierum, ad infrascripta peragenda, auctoritate nostra instituendi, & erigendi facultatem, & auctoritatem, tenore præsentium concedimus, & impartimur.

Unam Virorũ videlicet unius Præfecti, & aliorum Deputatorum, & Ministrorum.

§.10. Ex virorum vero Congregatione unum Præfectum, & aliquos assistentes, & deputatos, nec non cæteros Administratores, & Officiales, pro regimine, & administratione dictæ Domus, ejusque bonorum, & redditum necessaria, juxta statuta, ut præfertur, condenda, & a Nobis approbanda singulis annis eligen. & deputan.

Alteram Mulierum videlicet, unius Præfectæ, aliarũque Matronarum, Ministrarum &c.

§.11. Ex Mulierum etiam Congregatione, similiter unam Præfectam, & aliquas Matronas assistentes, nec non cæteras Ministras, & Officiales, ut præfertur necessarias, quæ munera pro hujusmodi operis exequutione, & ipsarum Virginum, Viduarum, & Mulierum receptione, regimine, & gubernio, eis in eisdem condendis, & approbandis statutis injungenda, adimplere curent, pariter erigi, & deputari volumus, & ordinamus.

Nemo alius in dicto gubernio se intromittat.

§.12. Insuper Domum, & Congregationes prædictas sub immediata Beatorum Petri, & Pauli, ac nostra, & Successorum nostrorum Romanorum Pontificum, Sedisque Apostolicæ protectione, tutela, & patrocinio recipimus, & perpetuo permanere volumus, itaut nullis aliis personis, quacumque auctoritate, potestate, & dignitate fungentibus, & functuris, quantumvis speciali nota dignis, in illarum protectione, regimine, administratione, vel gubernio ullo unquam tempore, quavis occasione, prætextu, causa, vel quæsito colore, sese ingerere, vel immiscere liceat.

Clausula sublata.

§.13. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ipsosque Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Indulgentia pro personis dictarum Congregationum, & aliis.

§.14. Decernimus autem, ut pii utriusque sexus Christifideles in prædictas Congregationes eo libentius admitti, & recipi curent, ac piis Domus prædictæ obsequiis, ea, qua decet, caritate vacare studeant, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui in eisdem Congregationibus pro tempore describen. die, quo se describi fecerint, si vere pœnitentes, & confessi, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, plenariam; nec non in cujusque eorum, qui pro tempore in ipsis Congregationibus descripti fuerint, mortis articulo, si vere pœnitentes confessi, sacraque Communione refecti fuerint, vel si hoc facere nequiverint, saltem contriti, nomen Jesu ore, vel corde pie invocaverint, etiam plenariam. Necnon tam ipsis, qui in dictis Congregationibus descripti fuerint, quam cæteris Christifidelibus, qui in prædicto Assumptionis, & etiam in Nativitatis, Conceptionis, Purificationis, Annunciationis, Præsentationis, & Visitationis Beatæ Mariæ festivitatibus, a primis Vesperis usque ad occasum Solis earum, Ecclesiam dictæ Domus devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Sanctæque Matris Ecclesiæ exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, similiter plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Insuper personis dictarum Congregationum, quoties divinis Officiis, seu Congregationibus in dicta domo habendis, vel celebrandis interfuerint, vel aliquod pium opus pro d.domo præstiterint, sexaginta dies de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta, relaxamus. Præsentibus quo ad ipsos, qui in dictas Congregationes recepti fuerint, perpetuis futuris temporibus, quo vero ad cæteros Christifideles, ad decennium proximum valituris. Volumus autem, ut Virgines, Viduæ, & aliæ Mulieres prædictæ in dictam Domum receptæ, si præmissa omnia, & singula adimpleverint, easdem peccatorum suorum indulgentias, & remissiones, sicut cæteri prædicti, in omnibus consequantur.

D. P. An.IV. 20.Sept.1595

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris, die 20. Sept. 1595. Pontificatus nostri Anno IV.

Sequitur Jurisdictio Judicis dicti Monasterii.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Relatio prædictæ institutionis.

CUm Nos nuper, ut diversarum pauperum puellarum, ac Virginum in Urbe ino pia laborantium, & diversis periculis expo-

expositarum, nec non honestarum viduarum, etiam in cælibatu vivere statuentium, honoris, & pudicitiæ securitati, nec non mulierum, quæ vitam minus honestam antea duxerant, quæque postea ad cor reversæ cænum carnalium voluptatum relinquere, & pœnitentiam agere decreverint, commoditati, & probationi, donec vel in aliquod Urbis Monasterium admissæ fuerint, vel illis alias provisum fuerit, paterna caritate consuleremus, unam Domum Refugii nuncupatam in Monte Quirinali, in ædibus & viridariis q. Bernardi Acciajoli per Nos ab ipsius Bernardi hæredibus magno sumptu comparatis, erigendam, ibique unum Collegium pauperum Virginum, & honestarum Viduarum, ac pro illis, nec non mulieribus prædictis pœnitentibus quousque similiter in aliquod Monasterium, ut supra, receptæ fuerint, seu alias illis pariter fuerit provisum, recipiendis, mansiones separatas instituendas, & instaurandas decreverimus, jamque magna ex parte ædificia dictæ domus instaurata fuerint,

Relatio subventionis dicto Monasterio per hunc Pontif. subministratæ.

§.1. Verum cum ad earum perfectionem, & suppellectilis, ac rerum necessariarum comparationem, non mediocris impensa facienda sit, Nos ut pretium ædium, & viridarii prædictorum quanto citius integre persolvi possit, tria millia per Joffredum Lomellinum Cam. Apost. Clericum pro residuo pretii officii Clericatus dictæ Cameræ Apostolicæ, quod obtinet, & mille, & trecenta per Julium, & ejus filium de Philippis Veliternenses, pro compositione cum Camera Apostolica, ac alia scuta mille monetæ per equites Angelum, & Alexandrum de Cananis, pro compositione spolii, & bonorum quondam bon. mem. Card. Canani solvere promissa, & conventa. Necnon alia mille quingenta per Universitatem Macellariorum, seu diversos eorum particulares dilectos filios, pro residuo decem millium occasione mutui per Cameram Apostolicam facti debita, & quascumque alias pecuniarum summas nuper per Cameram Apostolicam, seu ejus Ministros diversis particularibus Macellariis in eorum subventione mutuatas, irrevocabiliter inter vivos donavimus, & concessimus. Et administratores dicti Collegii, seu Domus, dilectos etiam filios Confraternitatem Virorum ibidem erectam, seu erigen. deputavimus, eosque procuratores irrevocabiles, ut in rem propriam ad dictas summas, ut præfertur donatas, & earum singulas exigen. & de eis quietan. fecimus, & constituimus, prout in aliis nostris literis plenius continetur.

Causæ concessionis hujus Jurisdictionis.

§.2. Considerantes, quod eis valde difficile redderetur, si pro consequutione supradictorum creditorum, eis ut præfertur, donatorum, & concessorum, & quorumvis aliorum bonorum, & pecuniarum, Domui, seu Collegio hujusmodi, ac personis pro tempore in eo degen. debitarum, manutentioneque, & conservatione omnium bonorum suorum, jurium, & actionum, nunc & pro tempore tam ad Domum, & Collegium hujusmodi, quam etiam singulas personas in eo degentes, illiusque officiales, Administratores, & illi deservientes, ac litium, & causarum desuper tam active, quam passive jam forsan ortarum, & quæ oriri continget in futurum, in diversis Almæ Urbis Tribunalibus, & coram diversis Judicibus agere, seu trahi, & se, ac eorum, & Domus, seu Collegii hujusmodi bona, & jura recuperare, ac defendere, & tueri cogerentur, ac in diversis locis molestarentur, volentes propterea eorum indemnitati, ac jurium, & bonorum conservationi opportune consulere, ac paterna diligentia providere,

Deputatio Judicis causarũ dicti Monasterii, & ejus personarum.

§.3. Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie, hac prima vice, dilectum filium Rodulphum Bonfiolum Bononien. Senatorem, de cujus scientia, providentia, solertia, & integritate plurimum in Domino confidimus, in Judicem Ordinarium dictæ Domus, seu Collegii, ac quarumcumque personarum illius tam Virginum, & Viduarum, & aliarum Mulierum supradictarum, quam etiam quarumcumque aliarum personarum tam ibi pro tempore degen., quam etiam ad servitia ejusdem Domus, seu Collegii commorantium, cujusvis sexus, ordinis, conditionis existentium, necnon Officialium, & Administratorum illius pro tempore deputatorum, eorum officio, & administratione dumtaxat durante pro hac prima vice eligimus, constituimus, & deputamus; relicta in posterum eidem Confraternitati, & ejus Officialibus, alium, seu alios deputan. amoven. seu revocan. prout sibi bene visum fuerit.

Concessio Jurisdictionis ãplissimæ.

§.4. Cum plena, ampla, & libera facultate, auctoritate, & potestate, ac Jurisdictione, omnes, & singulas lites, & causas, ac differentias tam civiles, quam criminales, & mixtas tam super exactione dictarum pecuniarum donatarum, ac ratione Domus, seu Collegii hujusmodi, & personarum prædictarum, quam etiam eorum bonorum, rerum, jurium, & actionum, nec non aliorum quorumcumque inter vivos, & causa mortis, vel quasi contractum etiam inter se, Camerales obligationes, & seu illius vim habentes, active, & passive, ultra citroque, etiam per appellationem, & in quacumque instantia, quavis occasione, prætensione, vel causa, & prætextu, quomodocumque, & qualitercumque motas, & movendas, summarie, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, ac etiam manu regia, & absque aliqua substantialium, aut aliorum terminorum observatione, aut alia tela judiciaria, ubicumque, & quandocumque principaliter, vel incidenter tractabitur, aut agetur de aliquo etiam minimo jure, aut interesse Domus, seu Collegii, aut personarum prædictarum, seu cujuslibet earum tam active, quam passive, ac privative ad omnes, & singulos alios tam ordinarios, quam Delegatos Judices,

dices, & Conservatores, ac exequutores, cujusvis ordinis, status, gradus, & conditionis existentes, & quavis auctoritate, privilegio, indulto, & jurisdictione suffultos, eorumque Curias, & Tribunalia, Ecclesiastica, & saecularia, singulis diebus, & horis, praeterquam in honorem Dei feriatis, omni, & quacumque appellatione remota audien. viden. cognoscen. deciden., ac fine debito terminan. ac debitae exequutioni demandan. & demandari facien. illasque, & earum singulas a quibuscumque Tribunalibus, & Judicibus Ordinariis, & Commissariis, & aliis praedictis, necnon Convertitarum, Neophytorum, Sancti Jacobi Incurabilium, Consolationis, & aliorum Piorum Locorum, ac Ripae, & Ripettae, Burgi Sancti Petri, Curiae Capitolinae Almae Urbis Conservatoribus, Auditore Camerae, & Vicario nostro generali in dicta Urbe, & ejus districtu, ac Palatii nostri Apostolici Auditoribus, ac dictae Urbis Gubernatore, Senatore, & quibusvis aliis Judicibus, & Conservatoribus, etiamsi Judices, & Conservatores, ac Tribunalia hujusmodi similia, aut amplissimum privilegium haberent, in statu, & terminis, in quibus causae ipsae reperientur, aut alias quomodolibet, prout ei visum fuerit, avocan. & reassumen. & eis ne sese in causa, & causis hujusmodi ingerere, aut intromittere, ac partibus, ne coram alio comparere, aut procedere audeant, sub pecuniariis poenis arbitrio suo imponendis, applican. & moderan. inhiben. Et inobedientes, & rebelles poenas praedictas damnabiliter incidisse, & incurrisse, declaran. aggravan. & reaggravan. Ita quod nullo umquam tempore Domus, seu Collegium hujusmodi, ac personae praedictae, nec earum aliquae quavis occasione, vel causa, aut praetensione, seu praetextu ad instantiam quarumvis personarum, Communitatum, Universitatum, Capitulorum, & Congregationum, Societatum, & Confraternitatum, saecularium, seu cujusvis Ordinis Regularium, nec minus Conventuum, Monasteriorum, Prioratuum, Hospitalium, aut Religionum, seu Congregationum, aliarumque Ecclesiarum, & piorum locorum, etiam magis privilegiatorum, & similem, vel ampliorem facultatem habentium, seu quarumvis aliarum personarum Ecclesiasticarum, regularium, vel saecularium, aut etiam laicorum, cujusvis ordinis, dignitatis, & conditionis existen. alibi quam coram supradicto Rodulpho, & pro tempore Judice eis, ut praefertur, deputato, & seu deputan. trahi, aut vocari, nec molestari, aut conveniri, causaeque coram ipso pro tempore introductae, ab eo avocari, nec illi minusque partibus inhiberi possit.

Facultas procedendi quaecumque alterius Judicis inhibitione non attenta.

§.5. Decernentes, & volentes, motu, scientia, & potestate similibus, quod idem Rodulphus, & pro tempore Judex, quacumque reassumptione ab eisdem supradictis, & aliis quibuscumque, quomodocumque, & qualitercumque per quoscumque Judices factis, & inhibitione, sub quibusvis censuris, & poenis emanata non obstan. possit, & valeat, ad ulteriora in causis praedictis, usque ad illarum finalem expeditionem, & exequutionem absque alicujus poenae, aut censurae incursu, aut spolii, seu attentatorum vitio, procedere, & exequi facere.

Clausulae hujus concessionis praeservativae.

§.6. Praesentes quoque, & desuper conficiendas literas, etiam ex eo quod dicti Gubernatoris, & aliorum Tribunalium supradictorum, Notarii, Montistae, & alii interesse haben. ad hoc vocati non fuerint, nec praemissis consenserint, aut alias de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quopiam defectu, nullo umquam tempore argui, notari, vel impugnari, aut alias ad viam juris reduci posse, sed semper validas, & efficaces existere, & quoties revocatae, seu reductae forent, toties in pristinum statum restitutas, & reintegratas existere, neque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus per Nos, vel alios Romanos Pontifices Praedecessores, seu Successores nostros, sub quibuscumque verborum expressionibus, & formis, etiam motu, & scientia similibus pro tempore factis, & faciendis comprehendi, sed semper ab illis, exceptas, & suum plenarium effectum sortiri debere.

Clausula sublata.

§.7. Sicque per quoscumque Judices, & dicti Apostolici Palatii Auditores, & Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritumque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulae derogatoriae contrariorum.

§.8. Non obstantibus praemissis, ac quorumcumque Congregationum, Societatum, Confraternitatum, Monasteriorum, Prioratuum, Coenobiorum, Militiarum, Hospitalium, Conventuum, Religionum, Ordinum, & Ecclesiarum, & aliorum piorum Locorum hujusmodi, necnon dictae Urbis statutis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Vicario, Gubernatori, A.C., Senatori, Conservatoribus, Reformatoribus dictae Urbis, & aliis quibuscumque Judicibus, & Notariis praedictis, & quibusvis aliis, illis & singulis illorum sub quibuscumque tenoribus, & formis, necnon quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie quomodolibet concessis, etiamsi in eis expresse caveatur, quod illis derogari nequeat, nisi derogationes hujusmodi, & causae in eis forsan expressae, specialiter insererentur, ac de consensu Superiorum, Monasteriorum Ordinum, Congregationum, & aliorum Piorum Locorum, aut Judicum, & Notariorum hujusmodi fierent, aut alias factae derogationes hujusmodi

di nemini suffragentur. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie pari motu specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Et quod prædicta donatio insinuari non debeat, nec minus præsentes in Camera nostra præsentari, & registrari debeant; non obstantibus Constitutionibus Pii Quarti de registran., quibus quo ad hoc derogamus.

Exemplorum fides. §. 9. Volumus autem, quod earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, ac manu unius ex Administratoribus, & Notarii Domus, seu Collegii hujusmodi pro tempore existentium, subscriptis, & sigillo dictæ Domus munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. IV. 24. Octobris. Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 24. Octobris 1595. Pontificatus nostri Anno IV.

CXI.

Ex Regest. in Secret. Brev. Concessio quorumcumque Privilegiorum, & gratiarum Universitati Studii generalis Mexican.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium. EX supernæ dispositionis arbitrio Gregi Dominico Præsidentes, inter Curas multiplices, quam ex ministerio nostri Pastoralis officii Nobis incumbere censemus, illam, per quam Universitatum studiorum generalium præsertim in Indiis Occidentalibus canonice erectarum statui, & quieti consulatur, libenter amplectimur, ac ut personæ in scientiis, & facultatum diversis generibus invigilantes a Nobis gratias, & favores reportasse lætentur, nostri pastoralis officii partes, maxime dum id catholicorum Regum vota exposcunt, favorabiliter impendimus.

In Universitate Mexicana nonnulli gradus, Laureāque susceperant. §. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecit charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, quod jam a pluribus annis in Civitate Mexican. novæ Hispaniæ in Indiis Occidentalibus una Studii generalis Universitas, in qua Theologiæ, & * Doctorum, ac forsan aliarum facultatum, & scientiarum lectiones habentur de consensu præfati Philippi Regis, qui earum partium etiam Dominus temporalis existit, introducta, ac usu recepta existit, pluresque scholares, absoluto ibidem Studiorum suorum cursu, alii quidem Magistri in Theologia, alii vero Doctoratus in Decretis, ac Licentiaturæ, & forsan alios gradus a Lectore, & professoribus ejusdem Universitatis pro tempore existentibus, & forsan aliis bona fide susceperunt, eisque ita susceptis, & eorum privilegiis usi fuerunt. Et sicut eadem expositio subjungebat, ut * si gradus suscepti, & imposterum ibidem suscipiendi, atque adeo universum Studii generalis hujusmodi exercitium cum majori Dei gloria, & ejus Sanctæ fidei exaltatione deinceps procedatur idem Philippus Rex pia meditatione ductus, & jam experientia comprobatum habens quantum universæ Reipublicæ Christianæ, præsertim apud illos novos fidei Catholicæ Cultores talis Universitas in dicta Civitate, quæ admodum insignis, & frequens existit, utilitatis afferat, plurimum cupit dictæ Universitati per Nos, ut infra indulgeri.

* Sic.

Hęc autē Universitas Propagandæ Fidei Catholicæ nonnihil conferebat.

* Sic.

Clemens gradus collatos ratos habet, & huic Universitati cæterarū similium Universitatū Privilegia concedit. §. 2. Nos igitur consideratione præfati Philippi Regis super hoc humiliter supplicantis, dictæ Universitati, illiusque Rectoribus, professoribus, & scholaribus etiam jam graduatis, ac nunc, & pro tempore existentibus, quod omnes, & singuli Magisterii in Theologia, ac Doctoratus in Decretis, vel aliis facultatibus, seu alios gradus hactenus susceperunt, eisdem gradibus, eorumque privilegiis, facultatibus, & prærogativis uti; nec non quod deinceps Rector, & seu alii Doctores, Lectores, & Professores ejusdem Universitatis præsentes, & futuri, Magisterii, Doctoratus, & Licentiaturæ, ac Baccalaureatus, aliosque gradus, tam in præfatis, quam etiam philosophiæ, & Juris Civilis, aliisque facultatibus atque scientiis scholaribus ipsis suis loco, & tempore, ac cum insignibus solitis, prævio diligenti, ac rigoroso examine, ac servatis servandis conferre; ipsique scholares illos, & alios actus suscipere, & exercere, ac tam ipsi, quam Doctores, & professores, ipsaque tota Universitas, & Studium generale ejusdem Civitatis omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, facultatibus, prærogativis, indultis, favoribus, & gratiis quibus Salamantin., & Compostellaten. aliæque Studiorum generalium Universitates Regnorum Hispaniarum, ac Civitatis Limæ in Indiis del Perù de jure, usu, consuetudine, vel privilegio, & alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter, & æque principaliter, ac absque ulla prorsus differentia uti, frui, potiri, & gaudere, ipsamque Universitatem Studii generalis Civitatis Mexican. instar, & secundum Statuta, consuetudines, privilegia, & facultates Salamantin., & Compostellaten., ac Liman., aliarumque hujusmodi Universitatum regere, exercere, & administrare libere, & licite valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus, ac licentiam, & facultatem impertimur.

Clausulæ. §. 3. Neque Doctores, professores, & scholares jam, ut præfertur, graduatos, & & deinceps graduandos, aliosque Officiales, & Mi-

& Ministros ejusdem Universitatis Mexican. ab aliquo molestari, perturbari, inquietari, vel impediri posse; Sicque per quoscumque Judices Ecclesiasticos, & sæculares sublata eis,& eorum cuilibet quavis aliter judicandi, definiendi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, definiri, decidi, ac interpretari debere, nec non si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariorum

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Cancellariæ Apostolicæ Regulis etiam de gratiis ad instar non concedendis, nec non Statutis, legibus, & consuetudinibus quarumcumque Civitatum, & Locorum, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & verborum formis, ac literis in contrarium forsan quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis: quibus omnibus, etiam si de illis specialis, specifica &c. foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum nil penitus omisso insererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli &c. incursurum.

Dat. die 7. Octobr. 1595. An.IV.

Datum Tusculi Anno Incarnationis Dominicæ 1595., Nonis Octobris Pontificatus nostri Anno quarto.

CXII.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum a Pio IV. jam confirmati, & nuper suppleti: Et facultas Cardinalium Congregationis super Indice, decidendi Dubia desuper emergentia, cum innovatione aliorum indultorum eis competentium.

Hunc Indicem habes in fine Concilii Tridentini, & supplementum habes in libercul, paucos ante annos nostris typis vulgato. Ejus autem approbationem lege in Pii IV. Constit. XCI., quæ incipit Dominici *Tom.IV. Par.II. fol.* 174.

Super hoc Indice, Congregationem Cardinalium instituit Sixtus V. cum amplissimis facultatibus, ut in ejus Const.CXVII. *Immensa*. Tom.IV. Par.IV. fol.392.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

SAcrosanctum catholicæ fidei depositum, sine qua Deo placere, aut æternam salutem consequi nemini licet, ut salvum in Ecclesia Dei perpetuo conservaretur, posterisque inviolatum traderetur, pastoralis Romanor. Pontificum vigilantia, summo semper studio, & contentione laboravit. Ipsi enim a Christo Domino, hujus tam pretiosi depositi auctore, & illud fideliter custodiendi, & bonum semen patris familias ab inimici hominis zizaniis discernendi, & Ecclesiam salutari doctrina ædificandi, præcipuam curam, summamque potestatem in beatissimo Petro Apostolorum Principe acceperunt. Quocirca sanctæ mem. Gelasius Primus, & Gregorius Nonus, aliique complures Romani Pontifices Prædecessores nostri zelo zelati pro domo Domini exercituum, ut hanc fidei catholicæ, doctrinæque integritatem salvam, incorruptamque in Ecclesia Dei retinerent, Apostolici animi magnitudine pro muro domus Israel, adversus ejusdem fidei hostes, seipsos opponentes, ne illorum dolis, & insidiis, imprudentes, & simpliciores homines caperentur, lucem a tenebris, prava a rectis sejunxerunt, quæ sequenda, quæ cavenda essent, Christifidelibus declararunt, probatos, laudabiles, orthodoxos libros ab adulterinis, perniciosis, & apocryphis, singulari diligentia distinxerunt, postremo hæreticorum impia dogmata, & noxia, ac venenata scripta, Conciliorum decretis, Pontificiis constitutionibus, aut alio opportuno censuræ genere condemnarunt.

Concilium Tridentinum hunc Indicem confecit, & Pio IV. illius approbationi remisit, ut legitur in fine dicti Concilii.

§. 1. Sed cum nostris hisce calamitosis, & novissimis temporibus antiquus humani generis hostis, a sua malitia numquam recedens, ad eamdem catholicam doctrinam, & veritatem labefactandam, pestiferas hæreses, & detestabiles errores, aut novos conflasset, aut veteres ex inferis excitasset, sacra Tridentina Synodus pestilentem noxiorum librorum copiam, quæ plus nimio excreverat, coercere, atque auferre cupiens, primum quidem doctissimos aliquot viros delegit, qui de tota ea re cognoscerent, & deliberarent; deinde vero, cum ii in negocio non parum progressi essent, justis de causis eadem Synodus permota, ad ipsam Apostolicam Sedem integram rem deferendam statuit.

Pius IV. approbavit.

§. 2. Itaque fæl. rec. Pius Papa IV. Prædecessor noster, qui tunc ad Ecclesiæ gubernacula sedebat, Prælatis quibusdam doctrina, & prudentia præstantibus adhibitis, Indicem librorum prohibitorum, & Regulas quasdam, per suas literas in forma Brevis promulgavit, & hujusmodi noxiorum librorum detrimentis depellendis opportune providit. Cæterum, licet illa pro temporis ratione prudenter fuerint tunc constituta, tamen cum Satanæ astutia, in hujusmodi librorum editione, nova in dies mala crescerent; nam post illud tempus alii etiam libri perniciosi partim conscripti, atque editi, partim qui scripti erant, & antea delituerant, in medium prodiere, quorum lectione simpliciores, & incauti homines, in errores induci facile poterant. Propterea piæ mem. Sixtus Papa V. Prædecessor noster multis illustratis, atque ad regulas adjectis necessariis rebus, mandavit, ut nonnulli alii ejusdem generis libri eidem Indici adderentur.

Sixtus V. alios libros addi jussit, sed re infecta obiit, & iste Pontif. perfecit.

§. 3. Verum cum idem Sixtus, re minime absoluta, ab humanis excesserit; Nos animarum saluti, quantum cum Domino possumus, consulentes, quod jampridem uti-

utiliter coeptum, & a multis diu desideratum erat, hoc tempore omnino perficiendum, atque in lucem edendum duximus. Venerabili igitur fratri nostro Marco Antonio Episc. Prænestino de Columna, & dilectis filiis nostris Augustino S. Marci de Verona, Simeoni S. Anastasiæ de Terranova, Hieronymo S. Mariæ super Minervam Asculano, Federico S. Mariæ Angelorum in Thermis Borromæo, Francisco S. Mariæ Transpontinæ Toleto, titulorum Presbyteris, necnon Ascanio S. Mariæ in Cosmedin. Columna DiaconoCardinalibus, super hujusmodi Indice per nos deputatis, aliisque piis, & eruditis viris in consilium adhibitis, ea omnia, ac singula, quæ a Sixto V. ut supra diximus, instituta erant, diligenter examinanda commisimus, quæ cum magno studio visa, ac Deo favente, demum absoluta fuerunt.

Et modo approbat.

§. 4. Nos tam eamdem Pii Prædecessoris Constitutionem, & Indicem, ac Regulas, quorum omnium tenores haberi volumus pro expressis, quam hæc ipsa illis addita, prout inferius descripta sunt, omnia, & singula, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, atque ab omnibus, tam Universitatibus, quam singularibus personis ubique locorum existentibus, sub eisdem pœnis in dicta Pii Constitutione contentis observari præcipimus, & mandamus. Quo autem facilius negocium, tum prohibitionis, tum expurgationis, & impressionis librorum peragatur, eas omnes facultates, privilegia, & Indulta, quæ rec. mem. Pius V. Magistro Sacri Palatii primum, deinde Gregorius XIII., & Sixtus V. Cardinalibus Congregationis prædictæ concesserunt, quorum tenores hic volumus haberi pro expressis, confirmamus, & quatenus opus est, innovamus, in his omnibus, quæ additis in hoc Indice non adversantur.

Dubia super eo emergentia, decisioni Congregationis remittit.

§. 5. Volumusque propterea, ac decernimus, ut siquæ in posterum dubitationes, aut controversiæ circa ipsum Indicem, illiusque Regulas, aliaque illis addita emerserint, ad Congregationem supradictorum Cardinalium, seu aliorum, qui pro tempore super Indice hujsmodi deputati fuerint, referantur, & ex sententia eorumdem Cardinalium, Nobis, aut Successoribus nostris, si rei gravitas id postulaverit, consultis, declarentur, & decidantur, quorum auctoritatem tum permittendis, tum prohibendis, expurgandis, & imprimendis libris, aliisque ad eam rem pertinentibus explicandis, volumus esse præcipuam, atque ita mandamus ab omnibus Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, & dilectis filiis Inquisitoribus, Universitatibus, Magistris, Doctoribus, Bibliopolis, Impressoribus, Mercatoribus, Gabellariis, cæterisque omnibus cujuscumque gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticis sæcularibus, vel regularibus, quam Laicis quocumque honore, vel dignitate præditis, inviolabiliter observari.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstan. Apostolicis, ac in universalibus, provincialibus, & sinodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apost. sub quibuscumque tenoribus, & formis in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & ad verbum inserta mentio habenda esset, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Exemplis credi mandat.

§. 7. Decernentes earumdem præsentium exemplis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo Prælati alicujus Ecclesiastici obsignatis, eamdem haberi fidem, quæ haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An.IV. 17.Octobris.

Dat. Tusculi, sub Annulo Piscatoris, die 17. Octob. 1595. Pontificatus nostri Anno quarto.

CXIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Commissio Nuncio Hispaniarum, ut si concordiam inter Regem Catholicum, ac Archiepiscopum, & Ecclesiasticos Civitatis, & Diœcesis Cæsaraugustan. initam super Primitiis, & Decimis, quarum excrescentia ob irrigationem Fluminis a clar. mem. Carolo V. Imperatore factam, eidem Regi ex concessione Apostolica debetur, eidem Archiepiscopo, & Ecclesiasticis utilem esse compererit, Apostolica auctoritate confirmet.

Dilecto filio Nostro, & Apostolicæ Sedis in Regnis Hispaniarum Nuncio.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Facti series.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, ac Ven. Frater Archiepiscopus Cæsaraugustan., aliique in infrascripta concordia interesse habentes, quod alias fel. rec. Clementi VII., & Paulo III., & successive Julio etiam III. Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris pro parte clar. mem. Caroli V. Romanorum Imperatoris, qui etiam Aragonum, & Navarræ Rex Catholicus erat, exposito, quod provide considerans propter penuriam Aquarum, & quæ exinde causabatur sterilitas Terrarum Aragonum, & certæ partis Navarræ Regnorum habitatoribus ipsius Regni Aragonum in eorum alimentis, & aliis rebus humanæ vitæ nec-

cessariis maximam pati ægestatem, & tanquam optimus subditorum suorum Protector, ægestati hujusmodi providere volens, ex duobus insignibus Fluminibus, Ibero videlicet, & Xalone per dictum Regnum Aragonum decurrentibus, Aquas pro dictis Terris irrigandis deduci mandaverat, & cum ex præmissis, tam propter alveorum dictorum Fluminum asperitatem, quam longitudinem fovearum, & rivulorum pro decursibus Aquarum, magnæ admodum expensæ necessariæ essent, & ad eas sublevandas Sedis Apostolicæ auxilium, & auctoritas, prout in similibus fieri consueverat, plurimum requirerentur, ipse Clemens, Paulus, & Julius prædecessores ad ipsius Caroli Imperatoris, & Regis supplicationem per diversas eorum literas certis viris probis in partibus illis, & eorum cuilibet successive dederunt in mandatis, ut habita per eos, seu eorum alterum diligenti informatione, quantum quolibet anno a tunc proxime præteritis tribus annis, fertili cum sterili compensato, pro Decimis, & Primitiis ex fructibus in Terris dictorum Regnorum collectis Ecclesiis, Monasteriis, & aliis piis locis, aut illarum, seu illorum Rectoribus, vel Beneficiatis Cæsarauguстan., & Tirasonen. Civitatum, & Diœcesum persolutum fuisset, illisque perpetuis futuris temporibus singulis annis persolutis, augmentum Decimarum, & Primitiarum, quod tam ex fructuum superexcrescentia propter Terrarum irrigationem hujusmodi, quam ex Novalibus, quæ ex derivatione, & irrigatione aquarum hujusmodi provenirent, aut propterea ad culturam, & frugem pinguiorem redigerentur, pro tempore fierent, eidem Carolo Imperatori, & Regi, illiusque in dicto Regno Aragonum Successoribus, cum primum aqua Fluminis hujusmodi per foveas, sive rivulos ad terras irrigandas perducerentur, licet ad finem perductæ non forent, etiam annis singulis persolvendum esse decernerent, prout in singulis literis prædictis plenius continetur.

Causæ ineundi Concordiã. §. 2. Cum autem, sicuti eadem expositio subiungebat, informatio a principio, quantum quolibet anno a tum proxime præteritis tribus annis, fertili cum sterili compensatis, pro Decimis, & Primitiis prædictis Ecclesiis, Monasteriis, & piis locis persolutum fuisset juxta earumdem literarum formam, facta non fuerit, sed postquam aquæ pro irrigandis Terris hujusmodi per foveas, & rivulos cum magnis expensis dictus Carolus Imperator, & Rex deduci fecisset, & exinde habitatoribus earumdem partium utilitas, & commoda non parva provenissent; superexcrescentia Decimarum, & Primitiarum, & Novalium Carolo Imperatori, & Regi, ac successive eidem Philippo Regi ejus Successori non juxta literarum prædictarum formam, sed juxta extimationem, quantum singulis annis Decimæ, & Primitiæ, habita ratione pluviarum, propter hujusmodi irrigationes excreverint, facta fuit: & quia forma hujusmodi valde incommoda, & dispendiosa, ac præter formam prædictarum literarum Apostolicarum existit ob non factam, ut præfertur, a principio Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis prædictis assignationem, juxta earumdem literarum Apostolicarum formam. Quibus omnibus per Philippum Regem, & Archiepiscopum Cęsaraugustan., ac interesse habentes mature consideratis, auditaque peritorum in præmissis sententia, ac habita ratione, quantum annuatim, dicta posteriori forma per eos, ut præfertur, servata, Ecclesiis, Monasteriis, & locis prædictis obvenerit ab anno 1547. ad annum 1593., a quo tempore Terræ infrascriptorum locorum irrigantur, ut ex processibus apparet, eorumdem peritorum adhibito consilio, omnibusque rite, & recte, ac mature examinatis inter Philippum Regem, ac dictum Archiepiscopum, & alios interesse habentes ad hujusmodi verbo, vel in scriptis deventum fuit concordiam, videlicet: quod Ecclesiis, Monasteriis, & aliis Beneficiatis hujusmodi semel assignetur id, quod habere, & consequi debent, non autem ad arbitrium, & prout unoquoque anno pluit, & aliter Campi irrigantur, sed inde Banuel, videlicet quinque ex sex, & inde Cortes, duæ ex tribus, nec non inde Mollene, tres ex quinque partibus ipsi Philippo Regi, reliquæ vero partes Ordinario, & aliis interesse habentibus, ac inde Galluc locis, seu Oppidis Cæsaraugustan: Diæcesis, medietas Philippo Regi, aliaque medietas fructuum decimalium, & primitialium Terrarum ab antiquo coli solitarum eidem Ordinario, & interesse habentibus prædictis darentur, salvis in reliquis Juribus dicti Philippi Regis super Decimis, & Primitiis dictarum Terrarum, quæ ab Anno 1547. cultæ fuerunt, & denuo coluntur, & irrigantur, & antea non colebantur, quæ omnes ad eumdem Philippum Regem spectent; Quod vero a Rivulo, seu fovea Zequie irrigari non possunt, omnes ad eumdem Ordinarium, & interesse habentes spectent, nec sub aliqua divisione compræhendantur: hæc tamen Concordia intelligi debeat, & duret, quatenus terræ irrigentur, aut ad hoc aqua detur, ac donec fovea, seu rivulus Zequie hujusmodi in totum perficiatur, itaut termini, seu Territoria Cæsaraugustan., & planities de Fuentes illo irrigentur, & alias, ac aliter, prout in dicta Concordia, & Scripturis desuper confectis plenius continetur. Concordia.

Commissio de qua in Rubrica. §. 3. Cumque præmissa in earumdem partium, & præsertim Ecclesiarum majorem commodum, & utilitatem cedere dicantur, & tam dictus Philippus Rex, quam Archiepiscopus Cæsaraugustan., & alii interesse habentes, cuperent Concordiam hujusmodi pro illius observatione, & subsistentia firmiori Nostro, & Sedis Apostolicæ patrocinio roborari; Nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque hujusmodi supplicationibus inclinati, ac singularum prædecessorum, & aliarum literarum tenores, & inde sequuta, pro expressis habentes, Fraternitati

ternitati tuæ per præsentes committimus, & mandamus, quatenus consideratis per te, vel alium, seu alios, quos ad id idoneos duxeris deputan. considerandis, si Concordiam hujusmodi in ejusdem Archiepiscopi, & interesse habentium commodum esse repereris, eam, prout facta est, auctoritate Nostra confirmes, & approbes, nec non omnes, & singulos tam Juris, quam facti, & quoscumque alios defectus, si qui tam in Concordia, quam, aliis præmissis, & inde sequutis quomodolibet intervenerunt, suppleas, illique perpetuæ firmitatis robur adjicias, ac eam ab omnibus interesse habentibus, etiam sub Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis inviolabiliter observari cures, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non Statutis, legibus, & consuetudinibus, ac prædictis, & aliis literis Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 6. Novem. 1595 Ann. IV.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 6. Novembris 1595. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CXIV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Statuitur, quod Causæ Mercatorum Universitatis Anconitanæ, qui merces suas, tam ad grossum, ut vocant, quam minutim vendunt, definiantur per Consules Mercatorum dictæ Universitatis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Papæ desiderium commercium in Anconitana Urbe restituendi.

INter cætera cordis nostri desiderabilia illud maxime cordi Nobis hæret, ut commercia Mercatorum in Civitate nostra Anconitana, quæ a nonnullis annis citra restricta non modicum fuisse videntur, iterum nostris præsertim temporibus restituantur, & floreant.

Idcirco Causas mercaturæ occasione motas a Consulibus definiri statuerat anno superiori.

§. 1. Idcirco superiori anno per nostras literas octavo idus Martii Pontificatus nostri anno tertio datas diversa Privilegia, Immunitates, & salvos conductus Mercatoribus Anconam venientibus, & ibi commorantibus concessimus, prout in ipsis literis, quarum tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, plenius continetur; Inter cætera vero illud curavimus, ne Mercatores, ac personæ quæcumque ad Portum Anconitan. confluentes, vel inibi commorantes litium dispendiis, atque incommodis ab hujusmodi commercio distraherentur, & ut eorum controversiæ, & lites quam citissime, & minimo dispendio terminarentur, statuimus, ut quot annis ex numero Mercatorum inibi commorantium, tres Consules eligerentur, unus nimirum ex Florentina, alius vero per ultramarinos, & tertius ex alia quavis Natione arbitrio Universitatis Mercatorum in prædicta Civitate degentium, quorum, vel de eorum ex eis conjunctim procedentium judicio, Causæ omnes inter Mercatores invicem, seu inter illos, & alias personas, aut etiam inter alios quoscumque occasione mercaturæ quomodolibet motæ, & movendæ summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii, sola facti veritate inspecta cognoscerentur, audirentur, & deciderentur; Consules vero prædicti Assessorem aliquem Jurisperitum suo arbitrio assumerent, cujus voto in ejusmodi Causis definiendis uti possent. Quodque si res, de quibus agetur, valorem quadraginta scutorum non excederent, a Sententiis, vel decretis vim difinitivæ habentibus eorumdem Consulum non liceret provocare; Sin autem prædictam summam excederent, non ad alium Judicem fas esset appellare, quam ad septem, vel octo Mercatores sorte extrahendos, qui hujusmodi Causas appellationum, etiam summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii sola facti veritate inspecta terminarent, nec ulterius, quam semel tantum ulla appellatio daretur.

Nonnullis tamen eorum judicium effugientibus.

§. 2. Cum autem, sicut nuper accepimus, nonnulli particulares, sive pro eorum proprio interesse, ut Mercatores litium anfractibus defatigati, eorum credita, & Jura deserere cogantur, sive alias ob causas judicium Consulum, & Judicum appellationum prædictorum effugere, ac lites in longum protrahere satagentes, in dubium revocare curent, veros Mercatores Matriculatos juxta Capitula per dilectos filios Nostrum, & S. R. E. Camerarium, ac Thesaurarium Generalem edita ratione mercium, quas in dicta Civitate minutatim vendunt, tam in vim Instrumentorum in forma Cameræ celebratorum, quam vigore partitarum Librorum Mercantilium, aut quarumcumque aliarum Scripturarum, coram dictis Mercatorum Consulibus Debitores convenire, neque vicissim conveniri posse, & super his per diversas Inhibitiones a Tribunalibus, sive Venerabilis Fratris Episcopi, sive dilecti filii Gubernatoris Anconitan. obtentas Judicium, & jurisdictionem dictorum Consulum, & Judicum appellationum impediunt, & perturbant, ex quibus Commercio Mercatorum hujusmodi non modicum affertur præjudicium.

Clemens illorum auctoritatem ampliat, prout in Rubrica.

§. 3. Nos itaque in præmissis, ut par est, opportune providere, ac literas nostras prædictas effectum omnino sortiri volentes Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, meraque deliberatione Nostra, literas prædictas innovantes, & contenta in illis observari debere decernentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, & declaramus, non solum eos Mercatores, qui merces suas, ut vocant ad grossum, sed etiam Mercatores ipsos in Universitate Anconitan. Matriculatos etiam qui fundacos, & Apothecas habent, & exercent, ratione Mercium suarum etiam quæ minutatim, & dietim venduntur, quoscumque

que eorum Debitores etiam Cives Anconitanos, & quantumcumque privilegiatos, & exemptos, tam vigore Instrumentorum, quam partitarum Librorum Mercantilium hujusmodi, aliarumque quarumcumque Scripturarum coram dictis Consulibus, & Judicibus appellationum respective convenire, & vicissim coram eisdem ipsos Mercatores conveniri debere, ipsosque Consules, & Judices appellationum juxta prædictarum nostrarum literarum tenorem, causas quascumque ratione mercium hujusmodi, tam quæ ad grossum, quam quæ ad minutum venduntur, privative quoad alios quoscumque Iudices, & Tribunalia, etiam Episcopi, & Gubernatoris prædictorum, ac Gubernatoris etiam Provinciæ Nostræ Marchiæ Anconitanæ, ac Tribunalis Rotæ Maceraten., nec non etiam quoad Rotæ Auditores, nec non S. R. E. Camerarium, ac Thesaurarium Generalem, & Cameram Apostolicam decidere, & terminare posse, & debere.

Clausulæ.

§. 4. Sicque per prædictos, & alios Judices Ordinarios, & Delegatos quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Inhibet quibuscumque Judicibus, quo minus in hujusmodi Causis se ingerant

§. 5. Inhibentes nihilominus eisdem Episcopis, & Gubernatoribus, Auditoribus, Camerario, Thesaurario, & Cameræ Apostolicæ Præsidentibus, & Clericis, aliisque Judicibus quibuscumque sub indignationis nostræ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ eo ipso incurren. ac aliis arbitrio Nostro pœnis, ne de cætero in hujusmodi causis se se quoquo modo intromittere, neve inhibitiones, aut significationes, vel *non gravetur* super hujusmodi causis concedere, vel alias quomodocumque Judicium, & Jurisdictionem dictorum Consulum impedire, vel retardare audeant, seu præsumant; & si contra præmissa aliquo modo per eos fieri contingat, irritum, & inane, ac nullius roboris, vel momenti fore sciant;

Et facultatem Consulibus prædictis concedit procedendi.

§. 6. Ipsis vero Consulibus, ac prædictis Judicibus appellationum hujusmodi nunc, & pro tempore existentibus, ut in causis hujusmodi quibusvis Inhibitionibus, aut aliis impedimentis Judicum, & Tribunalium hujusmodi concessis, & concedendis minime attentis, nec obstantibus, & absque incursu censurarum, & pœnarum in eis appositarum procedere, & terminare, utque quoscumque tam Actores, quam Reos ad alios Judices, vel Tribunalia prædictos recurrentes per pecuniarias, ac alias eorum arbitrio imponendas, & applicandas pœnas ad eorum Judicium trahere valeant, concedimus, & indulgemus.

Quibuscumque in contrarium non obstantibus.

§. 7. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Civitatis Anconitan., etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & Consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis ipsi Civitati, ejusque Civibus, & Incolis in contrarium præmissorum quomodocumque concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ac omnibus illis, quæ in prædictis literis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 30. Novem. 1595. Ann. IV.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 30. Novembris 1595. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CXV.

Quod in crimine Assassinii contra personas Ecclesiasticas, declaratio spectet ad Judicem Ecclesiasticum, & contra Milites, aliasque personas Conventus, & Hospitalis S. Joanni Hierosolymitani pertineat ad eorum Superiores, adjuncto Episcopo loci, antequam Judices seculares aliquam declaratoriam desuper ferant, vel ad pœnarum exequutionem deveniant.

Cetera de hac Militia vide in Constitut. XV. Anast. IV. Christianæ. *Tom. II. fol.* 346.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ne Judices sæculares in personas Ecclesiasticas, ultra quam deceat manus extendant.

§. 1. Aequa, & circumspecta Romani Pontificis providentia, inter cætera, quæ ei divinitus incumbunt onera, illud etiam solicite prospicere, & cavere debet, ne Sæculares Judices in personas Ecclesiasticas, & præsertim Hospitalis S. Jo: Hierosolymitani, pro fidei Catholicæ adversus Christiani nominis hostes defensione assidue laborantes, sub prætextu criminis Assassinii, ultra quam deceat, manus extendant.

Utque Milites Religiosi suis privilegiis perfruantur.

§. 2. Propterea Nos pro Pastoralis Officii nostri munere, his malis, atque incommodis, quæ de cætero evenire possent, opportuna ratione obviare volentes, & ut Milites Religiosi, ac personæ Hospitalis prædicti, in suis Immunitatibus, & privilegiis, ut par est, conserventur illæsi, Motu proprio non ad ipsius Religionis, aut alicujus pro ea nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine,

Decernit declarationē criminis assassinii ad Judicem Ecclesiasticū pertinere. Et quoad hos milites specta-

§. 3. Hac nostra perpetuis futuris temporibus valitura Constitutione decernimus, declarationem criminis Assassinii ad Judicem Ecclesiasticum omnino pertinere.

§. 4. Ideoque omnibus, & singulis quarumcumque Civitatum, Provinciarum, Terrarum,

re ad eorũ Superiores adjuncto loci Episcopo. rarum, Regnorum, & Dominiorum Curiis, Tribunalibus, Magistratibus, nec non Gubernatoribus, Potestatibus, Officialibus, & Ministris, cæterisque personis quacumque etiam Regali, Imperiali, & alia auctoritate, & potestate fungentibus, & functuris auctoritate Apostolica tenore præsentium districte prohibemus, atque interdicimus, ne sub excommunicationis majoris latæ sententiæ, a qua non nisi a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti absolvi queant, aliisque pœnis nostro, & Successorum nostrorum pro tempore existentium arbitrio infligendis, & per quemcumque eorum ipso facto, & ipso jure sine aliqua declaratione incurrendis, audeant, vel quoquo modo præsumant, ex nunc de cætero in perpetuum contra aliquos dicti Hospitalis Fratres, Milites, ac Religiosos, donatos, familiares, servitores, nec non Presbyteros Sæculares eorum Ecclesiis inservientes, dum eis inserviunt, & alias quasvis personas dicti Hospitalis, declaratoriam aliquam sententiam ferre, quod assassinii crimen commiserint, neque ad pœnarum exequutionem devenire nisi prius per Superiores eorum, adjuncto sibi loci Episcopo, declaratum fuerit, eos tale assassinium commisisse, non obstante quavis etiam antiquissima, & immemorabili consuetudine in contrarium forsan quomodolibet vigente.

Clausula sublata. §. 5. Decernentes quoque sic in præmissis omnibus per quoscumque Judices, & Commissarios Ecclesiasticos, & Sæculares, quavis etiam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia auctoritate, & potestate fungentes, & functuros, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ. §. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis etiam in corpore juris clausis, nec non statutis, legibus, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis hujusmodi Curiis, Tribunalibus, Magistratibus, & aliis supradictis, eorumque Judicibus, ac aliis Superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium forsan quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & individua mentio facienda esset, illarum hujusmodi tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, latissime hac vice specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. §. 7. Volumus autem, quod præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 18. Decembris 1595. Pontificatus nostri Anno IV. D. P. An. IV. 18. Decembr.

CXVI.

Unio Nationis Ruthenæ cum Ecclesia Romana. *Ex Regest. in Sec. Brev.* (a)

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Magnus Dominus, & laudabilis nimis in Civitate Dei nostri in monte sancto ejus. Civitas Dei supra montem posita, quæ abscondi non potest, in qua gloriosa, & admiranda operatur Deus, & ipse fundavit eam Altissimus, Sancta est Ecclesia una Catholica, & Apostolica, ædificata a Christo Domino supra Beatissimum Apostolorum Principem Petrum, qui est fundamentum Ecclesiæ, quod positum est a summo architecto Christo Jesu, qui cum sit primarium fundamentum, & Lapis electus, & angularis, qui portat, & sustentat omnia verbo virtutis suæ, idem ipse qui vocat ea, quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt, & qui dixit, & facta sunt, Simonem Jonæ filium hominem mortalem, & natura sua imbecillem singularis gratiæ privilegio Cepham vocavit, hoc est Petrum, eique tantam firmitatem, & soliditatem dedit, ut esset petra immobilis, supra quam ædificavit Sanctam Civitatem suam, quæ est Ecclesia Dei viventis, eamdemque per legitimam Summorum Romanorum Pontificum successionem, in quibus Beati Petri auctoritas nunquam deficit, ædificat autem usque in finem sæculorum. Itaque per omnes ætates, & tempora ad hanc petram Fidei, Spiritu Sancto auctore, confluunt gentes, & in hanc Deo dilectam Civitatem per salutaris Baptismi januam introducuntur nationes, & populi multi. Sæpe etiam, qui fallaciis hominum, & Diaboli insidiis seducti per devia aberrantes, & perniciosa schismata sectati inseruerunt se doloribus multis, & ab hac Sancta Civitate discesserunt, iidem Divinæ misericordiæ abundantia per resipiscentiam, conversionem, & pœnitentiam tamquam ex fluctibus emergunt, & erroribus, ac schismatibus damnatis, & repudiatis iterum in hanc sanctam Civitatem a Summo Romano

(a) Hæc Bulla legitur etiam in Bullario edito ad usum Sacræ Congregationis de Propaganda Fide. Hujus autem Unionis, quæ constans semper fuit, multorum quippe Episcoporum, & Monachorum Ordinis Sancti Basilii, ac præsertim Lithuanorum, quorum quamplurimi a Moschis in odium susceptæ, propagatæque unionis, nostris quoque temporibus, gravissimis contumeliis affecti, atque etiam interfecti fuerunt, sanguine firmata; meminit Thomas a Jesu in libro, quem edidit, de Conversione omnium Gentium verbo *Rutheni*: Antonius Possevinus in Appar. Sacr. verbo eodem, & Baronius in Append. ubi de Ruthenis agit.

mano Pontifice, qui illius Claves habet, reducuntur, & ad pristinam unitatem magno Ecclesiæ Catholicæ gaudio revocantur. Et ne veterem antiquitatis memoriam repetamus, novissime his diebus nostris illustre reconciliationis, & reversionis ad Catholicam Ecclesiam exemplum extitit Ruthenorum Episcoporum: qua in re abundantes divitias bonitatis Dei erga humilitatem nostram agnoscimus, qui cum ita disposuerit, ut Pontificatus Noster in tam multas Christianæ Reipublicæ calamitates, & tantam temporum acerbitatem incideret, sæpe etiam secundum multitudinem dolorum in corde nostro consolationibus suis lætificat animam nostram. Antea siquidem Rutheni Episcopi, atque ea omnis copiosa, & clara Natio cum Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum Matre, & Magistra non communicabat, sed proprii sermonis, atque idiomatis usu, retento Græco ritu, vivebat, & luctuosum Græcorum schisma sequebatur: ex quo sane schismate, quod intimo cum dolore commemoramus, innumerabiles ærumnæ, & miseriæ ad nobilissimam Græcorum gentem tanquam a fonte quodam promanarunt.

Episcopi Rutheni qui,

§.1. Nuper vero Venerabilis frater Michael Archiepiscopus, & Metropolita Kioviensis, Haliciensisque, ac totius Russiæ, & cum eo plerique ejus Comprovinciales Episcopi, videlicet Venerabilis frater Hypatius Protothronius Episcopus Wlodimiriensis, & Brestensis, Cyrillus Exarcha Episcopus Luceoriensis, & Ostrosiensis, Gregorius nominatus Archiepiscopus electus in Episcopum Polocensem, & Vitebscensem, Leontius Episcopus Pinscensis, & Juroviensis, qui paulo post ex hac vita decessit, & Dionysius Episcopus Chelmensis, & Belsensis, & deinde Jonas Archimandrita Kobrinensis electus in Episcopum Pinscensem, & Juroviensem in locum demortui Leontii prædicti, hi omnes divina Spiritus Sancti luce eorum corda collustrante, cœperunt ipsi secum cogitare, & inter se multa consultatione, & prudenti adhibita conferre, & serio tractare, se, & greges quos pascerent, non esse membra corporis Christi, quod est Ecclesia, qui visibili ipsius Ecclesiæ capiti Summo Romano Pontifici non cohærerent, & propterea spiritualis vitæ influxus se non posse capere, neque crescere in charitate, cum ab eo essent disjuncti, ex quo secundum Deum pendet totum corpus compactum, & connexum per omnem juncturam subministrationis in mensuram operationis uniuscujusque membri: quin etiam se omnibus animæ periculis, & insidiis Principis tenebrarum tanquam Leonis rugientis propositos esse, qui intra ovile Christi, intra Arcam salutis, & intra Domum illam non essent, quæ est ædificata supra petram, quam flumina, & venti irruentes nequeunt prosternere, in qua sola domo Agnus ille ad vitæ fructum comeditur, qui tollit peccata mundi. Quamobrem pro consilio, & salutari deliberatione inter se statuerunt, ac firmiter decreverunt redire ad suam, & omnium fidelium Matrem Romanam Ecclesiam, reverti ad Romanum Pontificem Christi in terris Vicarium, & totius populi Christiani communem Patrem, & Pastorem, longo quidem temporis intervallo post annos fere centum quinquaginta, & amplius, postea quam primum a piæ mem. Eugenio Papa IV. in Generali Concilio Florentino Græci recepti, & reconciliati Ecclesiæ fuerant. Hanc autem deliberationem, & decretum scripto tradiderunt, & mandarunt, cui Michael Archiepiscopus, & omnes supradicti Episcopi subscripserunt, datumque est die secunda mensis Decembris anno 1594. in quo seipsos ad Romanæ Ecclesiæ communionem, & unitatem procurandam communi veluti vinculo obstrinxerunt.

Statuerunt redire ad Ecclesiam Romanam anno 1594.

Duo Episcopi electi Procuratores pro hac reconciliatione.

§.2. Quod igitur idem Michael Archiepiscopus, & Coepiscopi ejus supradicti salutariter statuerant, sedulo exequentes, duos ex eorum numero delegerunt primarios Episcopos Venerabiles fratres Hypatium Protothronium Episcopum Wlodimiriensem, & Brestensem, & Cyrillum Exarcham Episcopum Luceoriensem, & Ostrosiensem præstantes viros, & zelo Dei præditos, qui cum Romam advenissent, secum decretum illud detulerunt, de quo supra diximus, Michaelis Archiepiscopi, & Metropolitæ, & sua, & aliorum Episcoporum, qui superius enumerati sunt, manu subscriptum. Et literas præterea ad Nos scriptas attulerunt, datas ex Regno Poloniæ, & Magno Ducatu Lithuaniæ die 12. Junii anno Domini 1595. juxta Kalendarium vetus, quibus infrascripti Episcopi subscripserant, Michael Archiepiscopus Metropolita Kioviensis, & Haliciensis, ac totius Russiæ, Hypatius Protothronius Episcopus Wlodimiriensis, & Brestensis, Cyrillus Exarcha Episcopus Luceoriensis, & Ostrosiensis, Gregorius nominatus Archiepiscopus electus in Episcopum Polocensem, & Vitebscensem, Leontius Episcopus Pinscensis, & Juroviensis postea defunctus, Michael Episcopus Premisliensis, & Samborensis, Gedeon Episcopus Leopoliensis, Dionysius Episcopus Chelmensis, & novissime Jonas Archimandrita Kobrinensis, electus postmodum in Episcopum Pinscensem, & Juroviensem loco prædicti Leontii Episcopi, ut præfatur defuncti.

Supplicant pro receptione retentis ritibus Græcis.

§.3. Cum igitur duo supradicti Episcopi, & Oratores Hypatius, & Cyrillus benigne a Nobis in conspectum, & colloquium nostrum essent admissi, easque literas ab ipsis quoque subscriptas Nobis reddidissent, Nostram atque Apostolicæ Sedis gratiam humiliter petierunt, seque intra gremium Catholicæ Romanæ Ecclesiæ recipi, & tanquam membra iterum capiti uniri supplicarunt, salvis eorum ritibus, & cœremoniis in Divinis Officiis, & Sacramentorum administratione, & alias juxta unionem celebratam in Concilio Florentino inter Occidentalem, & Orientalem Græcorum Ecclesiam; vicissim obtulerunt se paratos omnes hæreses, & schismata damnare,

re, omnesque errores detestari, quos damnat, & detestatur Sancta Catholica Romana Ecclesia, & eos præsertim, quorum causa hactenus ab eadem Romana Ecclesia separati, & disjuncti fuerunt. Tum etiam Fidei Catholicæ professionem rite facere, ac Nobis denique uti vero Christi Vicario, & Sanctæ Apostolicæ Sedi obedientiam, & subjectionem debitam præstare, & perpetuo spondere. Attulerunt iidem Episcopi præterea ad Nos literas charissimi in Christo Filii Nostri Sigismundi Poloniæ, & Sveciæ Regis, qui ut est egregie pius, & Catholicæ Religionis propagandæ cupidus, salutare hoc negocium de Ruthenis ad reconciliationem, & unitatem Catholicæ Ecclesiæ recipiendis magnopere Nobis commendavit, quod & alii fratres Nostri Catholici Episcopi Poloni fecere, hoc est dilectus filius Noster Georgius Cardinalis Razivilius Episcopus Cracoviensis, Joannes Demetrius Archiepiscopus Leopoliensis, & Bernardus Episcopus Luceoriensis.

Clemens rebus in Congr. S. Officii examinatis Consistorium indicit.

§.4. Nos igitur, qui per Dei gratiam nihil magis optamus, aut quærimus, quam animas Christo lucrari, eorum petitionibus, & oblationibus intellectis, & consideratis, eas etiam a Venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus Congregationi Sanctæ Romanæ, & Universalis Inquisitionis præfectis diligenter considerari jussimus; cumque omnia accurate excussa, & examinata essent, & duo Episcopi supradicti Hypatius, & Cyrillus tam suo proprio, quam Michaelis Archiepiscopi, seu Metropolitani, & Coepiscoporum suorum nomine, quæ ad hæresum, errorum, & schismatis condemnationem, & detestationem pertinebant, rite præstitissent: item prompti essent publice fidem Catholicam ex formula præscripta profiteri, ac Nobis, & Sedi Apostolicæ veram obedientiam exhibere, ob eas causas statuimus ad Dei gloriam Ruthenos Episcopos, & Nationem ad corporis Ecclesiæ, & Romanæ Ecclesiæ communionem, & unitatem admittendos, & recipiendos esse. Quod ut more magis solemni, & majori cum lætitia spirituali fieret, certo constituto die, hoc est hodierno, qui est tertius, & vigesimus mensis Decembris anni præsentis 1595. sacro Sabbathi quatuor temporum, & vigiliæ Natalis Domini Nostri Jesu Christi geminato jejunio, Venerabiles fratres nostros S. R. E. Cardinales, eorumque amplissimum Collegium in Nostrum Apostolicum Palatium, & in Aulam, quæ dicitur Constantini, hujus rei causa congregaverimus, quibus nobiscum de more considentibus, multisque Præsulibus, Prælatis, & Aulicis honoratis viris, & familiaribus nostris præsentibus, & astantibus, duos supradictos Episcopos Ruthenos Oratores introduci mandavimus, qui ad pedes humilitatis nostræ provoluti, se ad corporis Ecclesiæ Catholicæ, & Romanæ Ecclesiæ unitatem, & obedientiam recipi, & admitti iterum suppliciter petierunt. Tum jussu nostro lecta est deliberatio, & decretum supradictum Michaelis Archiepiscopi

In quo Lectis Episcoporum Ruthenorum Literis;

Metropolitæ, & Episcoporum Ruthenorum, qui ei subscripserunt, quique supra singillatim nominati sunt, de petenda, & quibusvis impedimentis remotis firmiter efficienda cum Romana Ecclesia ejusmodi reconciliatione, & membrorum ad caput suum nova unione. Lectum est autem primo loco Ruthenico sermone, ut conscriptum est, deinde lecta est versio latina ad verbum. Tum lectæ sunt etiam literæ de eadem re ad Nos a prædictis Michaele Archiepiscopo Metropolitano, & Episcopis Ruthenis scriptæ, de quibus supra diximus, & eodem plane modo, primum quidem Ruthenico sermone, deinde ex latina versione ad verbum sunt lectæ, mox ab uno ex Secretariis nostris domesticis clara voce ipsis Episcopis, & Oratoribus latine significari jussimus, quantam animus noster lætitiam caperet, & exultaret spiritus noster in Deo salutari nostro propter Ruthenorum hanc saluberrimam deliberationem, quantum ipsi deberent Deo bonorum omnium auctori, qui Spiritus Sancti afflatu hanc eis mentem dedisset, ut veteres errores agnoscerent, & detestarentur, & ad petram Fidei, ad Romanam Ecclesiam Caput, Matrem, & Magistram omnium Ecclesiarum redirent.

Uterque Episcopus Fidei Professionem emittit nomine totius Nationis.

§.5. Tum illi statim Hypatius, & Cyrillus tam suo proprio nomine, quam uti Oratores, & Procuratores Michaelis Archiepiscopi, & Coepiscoporum suorum supradictorum fidem Catholicam juxta formam professionis fidei orthodoxæ a Græcis faciendæ ab hac Sancta Sede præscriptam integre, & de verbo ad verbum professi sunt, Nobis, & Apostolicæ Sedi debitam, & perpetuam obedientiam, & subjectionem præstiterunt, quam Nos una cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus recepimus, atque hæc omnia Archiepiscopum, & Episcopos Ruthenos eorum collegas, ac Clerum, & Populum rata, & grata habituros, & eamdem fidei professionem facturos, atque obedientiam præstituros, omnia denique per ipsos eorum Oratores, & Procuratores, atque & promissa confirmaturos, & observaturos bona fide, & corde sincero coram Deo, qui judicaturus est vivos, & mortuos jurejurando promiserunt. Primus autem Hypatius Episcopus fidei orthodoxæ professionem fecit latina lingua, quod ipse latine nosset, juxta formam prædictam: legit autem eam clara voce de scripto integre in eum, qui sequitur modum.

Professio fidei Episcopi Vvlodimiriensis.

§.6. Sanctissime, ac Beatissime Pater. Ego humilis Hypatius Pociey Dei gratia Protothronius Wlodimiriensis, & Brestensis Episcopus in Russia Nationis Russorum, seu Ruthenorum, unus ex Procuratoribus Reverendorum in Christo Patrum Dominorum Prælatorum ejusdem nationis, Venerabilis Michaelis Rahosa Archiepiscopi Metropolitæ Kioviensis, & Haliciensis, ac totius Russiæ, & Georgii Archiepiscopi denominati electi in Episcopum Polocensem, & Vitebscensem, & Jonæ Hohol electi in Episcopum Pinscensem, & Juroviensem,

sem, & Michaelem Kopystenski Episcopi Premislensis, & Samboriensis, & Gedeonis Balaban. Episcopi Leopoliensis, & Dionysii Zbiruisky Episcopi Chelmensis, ab eis specialiter constitutus, & missus una cum Reverendo in Christo Patre Domino Cyrillo Terleczky Exarcha Episcopo Luceoriensi, & Ostrosiensi ejusdem Nationis altero ex Procuratoribus dictorum Dominorum Prælatorum, & Collega meo ad ineundam, & suscipiendam unionem Sanctitatis Vestræ, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, atque ad deferendam debitam obedientiam ipsorum omnium, & totius Ecclesiastici eorum status, & ovium eis commissarum, nomine huic Sanctæ Sedi Beati Petri, & Sanctitati Vestræ, uti Summo Pastori Universalis Ecclesiæ ad pedes Sanctitatis Vestræ positus, ac infrascriptam Sanctæ Orthodoxæ Fidei professionem juxta formam Græcis ad unitatem dictæ S. R. E. redeuntibus præscriptam facturus, & emissurus tam procuratorio nomine prædictorum Dominorum Archiepiscopi, & Episcoporum Ruthenorum meorum principalium, quam etiam meo proprio simul cum prædicto Domino Cyrillo Exarcha Episcopo Luceoriensi, & Ostrosiensi Procuratore, & Collega meo polliceor, & promitto, quod ipsi D. Archiepiscopus, & Episcopi illam ratam, & gratam habebunt, ac suscipient, & acceptabunt, & intra tempus competens ratificabunt, & confirmabunt, atque de novo juxta prædictam formam de verbo ad verbum facient, & emittent, & eorum manu scriptam, & sigillo obsignatam ad Sanctitatem Vestram, & hanc Sanctam Apostolicam Sedem transmittent, prout sequitur. *Omittitur professio Fidei, quia reperitur impressa.*

Professio fidei alterius Procuratoris scilicet Episcopi Luceoriensis.

§.7. Tum Ruthenica lingua conscripta, & similiter ab ipso subscripta pro eo lecta est a dilecto filio Eustachio Volovitio Canonico Vilnensis Ecclesiæ ejusdem linguæ perito. Deinde Cyrillus Episcopus eamdem Orthodoxæ Fidei professionem fecit ad eandem prorsus formam, prout Hypatius Episcopus fecerat Ruthenice scriptam, eo quod linguam latinam non calleret. Sed, & latine scriptam, ac ab ipso subscriptam ejus nomine legit dilectus filius Lucas Doctorius Canonicus Luceoriensis, hujusmodi sub tenore, videlicet, Sanctissime, ac Beatissime Pater. Ego humilis Cyrillus Terleczky Dei gratia Exarcha Episcopus Luceoriensis, & Ostrosiensis in Russia, nationis Russorum, seu Ruthenorum, unus ex Procuratoribus Reverendorum in Christo Patrum Dominorum Prælatorum ejusdem Nationis, videlicet Michaelis Rahosa Archiepiscopi Metropolitæ Kioviensis, & Haliciensis, ac totius Russiæ, & Gregorii Archiepiscopi denominati electi in Episcopum Polocensem, & Vitebscensem, & Jonæ Hohol electi in Episcopum Pinscensem, & Juroviensem, & Michaelis Kopystensky Episcopi Premissiensis, & Samboriensis, & Gedeonis Balaban. Episcopi Leopoliensis, & Dionysii Zbiruisky Episcopi Chelmensis, ab eis specialiter constitutus, & missus una cum Reverendo in Christo Patre Domino Hypatio Pociey Protothronio Wlodimiriensi, & Brestensi Episcopo ejusdem Nationis, altero ex Procuratoribus dictorum Dominorum Prælatorum, & Collega meo, ad ineundam, & suscipiendam unionem Sanctitatis Vestræ, & S. R. E. atque ad deferendam debitam obedientiam ipsorum omnium, & totius Ecclesiastici eorum status, & ovium eis commissarum nomine, huic Sanctæ Sedi Beati Petri, & Sanctitati Vestræ, uti Summo Pastori Universalis Ecclesiæ ad pedes ejusdem Sanctitatis Vestræ positus, ac infrascriptam Sanctæ Orthodoxæ Fidei professionem, juxta formam Græcis ad unitatem dictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ redeuntibus præscriptam facturus, & emissurus, tam proprio nomine prædictorum Dominorum Archiepiscopi, & Episcoporum Ruthenorum meorum principalium, quam etiam meo proprio simul cum prædicto Domino Hypatio Protothronio Wlodimiriensi, & Brestensi Episcopo Procuratore, & Collega meo polliceor, & promitto, quod ipsi Domini Archiepiscopus, & Episcopi illam ratam, & gratam habebunt, ac suscipient, & acceptabunt, & intra tempus competens ratificabunt, & confirmabunt, atque de novo juxta prædictam formam de verbo ad verbum facient, & emittent, & eorum manu subscriptam, & sigillo obsignatam ad Sanctitatem Vestram, & hanc Sanctam Apostolicam Sedem transmittent, prout sequitur. Firma fide &c. *prout supra, quamvis non sit apposita cum sit impressa.*

Pœnitentiario Majori committitur absolutio ipsorum a censuris.

§.8. Quare Nos commisimus, & mandavimus dilecto filio nostro Julio Antonio Presbytero Cardinali Sanctæ Mariæ Transtyberim Sanctæ Severinæ Majori Pœnitentiario nostro, ut eosdem Hypatium, & Cyrillum Episcopos, & Oratores, ac eorum comites, familiares, & domesticos tam Presbyteros, & Clericos, quam etiam laicos, & alias quascumque personas dictæ Nationis Ruthenorum Romæ præsentes a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, in quas propter præmissa, seu schisma, hæreses, & errores præfatos, quibus forsan adhæserint, quomodolibet incurrerunt, auctoritate nostra in utroque foro absolvat in forma Ecclesiæ consueta, nec non cum eisdem Episcopis, ac eorum comitibus, familiaribus, & domesticis, & quibusvis aliis personis, Presbyteris, & Clericis super irregularitate per eos præmissorum occasione contracta, quodque clericali charactere, quo antea rite insigniti fuerunt, illiusque privilegiis uti, ac in omnibus etiam Sacris, & Presbyteratus Ordinibus antea rite susceptis etiam in Altaris ministerio ministrare, seu dicto charactere, qui insigniti non sunt, insigniri, & si idonei fuerint, ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines prædictos promoveri, & quæcumque, & qualiacumque Beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, etiamsi canonicatus, præbendæ, digni-

gnitates, personatus, administrationes, vel officia existant, sive si jam obtineant, sive si eis alias in futurum canonice conferantur, recipere, & obtinere, & quoad vixerint, retinere; nec non cum eisdem Episcopis, ut Ecclesiis, quibus canonice præsunt, seu præfecti fuerunt, præesse, & munere consecrationis per eos antea rite suscepto uti, & ad alias similes Cathedrales, vel etiam majores, etiam Metropolitanas Ecclesias transferri, & illis præesse, libere, & licite possint, & valeant dicta auctoritate dispenset.

Et ipsis Procuratoribus datur facultas absolvendi cæteros suæ Nationis.

§.9. Ipsis vero Hypatio, & Cyrillo Episcopis, & Oratoribus facultatem, & potestatem dedimus, cum in Russia fuerint, absolvendi eadem nostra Apostolica auctoritate eodem modo ab excommunicationis, suspensionis, & interdicti, sententiis, censuris, & pœnis Michaelem Archiepiscopum, & cæteros Episcopos supradictos. Ac similiter cum præfatis Archiepiscopo, & Episcopis super hujusmodi irregularitate præmissorum occasione per eos fortasse contracta dispensandi. Ac insuper, ut iidem Archiepiscopus, & Episcopi supradicti sic absoluti, & cum quibus, ut præfatur, fuerit dispensatum, unusquisque in propria Civitate, & Diœcesi, vel in sua jurisdictione omnes, & singulos tam Presbyteros, & Clericos, quam alias quascumque etiam laicas utriusque sexus personas, qui, quæve ad hujusmodi unitatem S. R. E. venerint, vel eam amplexi fuerint, in prædicta forma Ecclesiæ absolvere, nec non cum Presbyteris, & Clericis prædictis super irregularitate per eos, vel eorum aliquem occasione præmissorum quomodolibet contractam quoad Ordinum exequutionem, quam quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum retentionem, vel assequutionem dispensare pariformiter eadem nostra auctoritate possint, quemadmodum etiam aliis literis Nostris in forma Brevis latius continetur.

Admissio Ruthenorum ad petitam unionem.

§.10. Ut igitur de Ruthenorum ad Romanam Ecclesiam reditu, & reconciliatione ad posteritatis memoriam certa, & perpetua extet testificatio, hac nostra perpetua constitutione Venerabiles fratres Michaelem Archiepiscopum Metropolitam, & cæteros Episcopos Ruthenos supradictos, qui decreto consenserunt, & literis ad Nos missis subscripserunt tam præsentes, quam absentes, una cum omni eorum Clero, & populo Nationis Ruthenæ, seu Russæ, quæ ad temporale dominium, & ditionem charissimi filii nostri Sigismundi Poloniæ, & Sveciæ Regis pertinet, ad laudem, & gloriam Sanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, Filii, & Spiritus Sancti, ad incrementum, & exaltationem Fidei Christianæ intra gremium Ecclesiæ Catholicæ, & unitatem S. R. E., uti membra nostra in Christo recipimus, unimus, adjungimus, annectimus, & incorporamus, atque ad majorem charitatis nostræ erga ipsos significationem, omnes sacros ritus, & cœremonias, quibus Rutheni Episcopi, & Clerus juxta Sanctorum Patrum Græcorum instituta in Divinis Officiis, & Sacrosanctæ Missæ sacrificio, cæterorumque Sacramentorum administratione, aliisve sacris functionibus utuntur, dummodo veritati, & doctrinæ Fidei Catholicæ non adversentur, & communionem cum Romana Ecclesia non excludant, eisdem Ruthenis Episcopis, & Clero ex Apostolica benignitate permittimus, concedimus, & indulgemus.

Clausula derogatoria.

§.11. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Pontificis precatio.

§.12. Omnes igitur unanimes uno spiritu benedicamus Deum cœli, & Patrem misericordiarum, qui facit mirabilia magna solus a sæculo, qui corda filiorum ad patrem convertit, oves Christi ad ovile reduxit, membra capiti iterum conglutinavit. Benedictus Deus, qui semper cogitat cogitationes pacis, & vult omnes salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Benedicti sint fratres nostri Michael Archiepiscopus Metropolita, & Coepiscopi ejus Rutheni, qui aures suas non obturaverunt ad voces Domini, sed illi ad ostium cordis stanti, & pulsanti aperuerunt, per ipsius gratiam, qui dat velle, & perficere pro bona voluntate. Det illis Deus abundantiam cælestium donorum, & conservet, & corroboret in hoc sancto proposito cum omni Clero, & fideli populo, ut permaneant in charitate, & obedientia S. R. E. Matris suæ, ut agnoscant, & perpetuo confiteantur magnitudinem divinæ misericordiæ erga ipsos, & ambulent in via Domini conservantes unitatem spiritus in vinculo pacis nobiscum, ut filii nostri dilecti, quos singulari nostro cum gaudio suscepimus in Domino. Ita Christus Dominus pro sua immensa clementia Ruthenorum exemplo Græcos omnes ab Orthodoxæ Fidei tramite aberrantes, qui eos in erroribus sequuntur, permoveat, qui Ruthenis ipsis in hac reconciliatione præire debuerant, qui tamdiu duplici gravissimo jugo animæ, & corporis premuntur, quorum calamitatem dies, & noctes lugemus, & ut ipsi sectentur unitatem, & pacem, ac erroribus, & tenebris rejectis amplectantur veritatem, & lucem, & revertantur ad Nos, qui intra cor nostrum in visceribus Jesu Christi eos recipere optamus, ut in omnibus glorificetur Deus, & Pater Domini Nostri Jesu Christi, & fiat unum ovile, & unus Pastor. Amen.

Fides transumptorum.

§.13. Volumus autem, ut præsentium literarum transumptis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis eadem prorsus fides in judicio, & extra illud ubique locorum habeatur, quæ iisdem præsentibus haberentur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Clausulæ.

§.14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c. nostræ receptionis, unionis, adjunctionis, annexionis, incorporationis, permissionis, concessionis, & indulti infringere &c.

Si quis autem &c.

Dat. die 23. Decem. 1595. Ann. IV.

Datum Romæ apud S.Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1595. Decimo Kal. Januarii Pontificatus nostri Anno IV.

CXVII.

Approbatio Pontificalis Romani pro cœremoniis, & ritibus ab Ecclesiæ Catholicæ Episcopis observandis nuper restituti.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX quo in Ecclesia Dei multa, tum a Sacris Conciliis, tum a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, ad Dei gloriam augendam, & ad Catholicæ fidei unitatem ubique retinendam, pie, ac sapienter instituta sunt, nihil magis, iidem Pontifices Prædecessores nostri curandum sibi esse statuerunt, quam ut communes ecclesiastici muneris rationes ad propriam normam servata antiquitatis auctoritate revocarent.

Pius V. Breviarium, & Missale restituit.

§.1. Hac solicitudine impulsus fæ. re. Pius Papa V. Prædecessor noster, formulam primum psallendi horas canonicas, & celebrandi Missas, varie prius constitutam, & a nonnullis Prædecessoribus nostris restitui, & instaurari cœptam, ad unam pariter formam, Romano Breviario, ac Missali propterea summo studio, ac diligenter edito, redigendam curavit.

Alii Pontif. Pontificale ediderunt.

§.2. Atque hoc sane consilio alii Romani Pontifices, qui eumdem Pium præcesserunt, Pontificales etiam cœremonias, ac ritus, quibus ejusdem Catholicæ Ecclesiæ Præsules in suorum munerum functione uterentur, certis similiter forma, & modo præfinitis, in Romanum Pontificale retulerunt.

Sed postea ejus immutata forma,

§.3. Cæterum, quia eædem ceremoniarum, ac rituum formulæ ibi expressæ, postea, sive diuturnitatis injuria, sive Typographorum negligentia, sive alia de causa, in ipso Pontificali partim immutatæ, partim corruptæ, veteris instituti, atque auctoritatis gratiam magna ex parte amiserant; idcirco necessaria res visa est, ut eædem formulæ in Sacris Præsulum Ecclesiasticorum muneribus servandæ, recuperato prioris integritatis statu, omnino restituerentur, & ab omnibus præscripta firma aliqua ratione observarentur.

Clemens itaque emendari, emendatamque edi, & divulgari jussit.

§.4. Nos igitur ad summum Apostolatus apicem, meritis licet imparibus evecti, prædictorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, omni cura, & solicitudine adnitendum Nobis esse duximus, ut errores, qui quidem nec pauci, nec leves in idem Pontificale depravatis passim locis irrepserant, quam accuratissime tollerentur. Idem enim Pontificale, corrupti, & mendosi voluminis speciem ideo præseferebat, ut (multis dictionibus hinc inde partim in unam contractis, partim una in plures distincta, partim iisdem male, ac perperam collocatis, & trajectis, partim denique ipso orationis sensu mutato) dubium esset, quibus tandem officiis, vel laudibus iidem Ecclesiæ Præsules divinum numen prosequerentur; præterquam quod in rubricis etiam sparsim turbata ordinis serie dispositis, tanta erat varietas, & obscuritas, ut multis in locis recte ne se haberent, opinione magis, quam judicio esset statuendum. Hanc ergo ad rem, tam cum Ecclesiæ cultu, officioque nostro conjunctam, tamq; eorum, qui pro impositi oneris debito, sacris Ecclesiæ muneribus vacare debent, concordiæ, & unitati congruentem, examinandam, & absolvendam piis quibusdam, atque insignibus viris, diu, multumque in Pontificalibus ceremoniis, & ritibus versatis, negocium dedimus, dictum Pontificale undequaque corrigendi, & restituendi, nec non quæcumque ad exactam illius editionem spectare viderentur perquirendi, & præstandi. Cumque apud eos paterna hortatione ad hoc opus maturandum, quotidie fere uteremur, re tota tandem ad Nos perlata, & in hanc, quæ nunc editur, formam redacta, singulari Dei benignitate (neque enim aliter accipimus) Pontificale Romanum tandem restitutum, & absolutum est, atque ita ex omni parte dispositum, quod ii etiam, qui negocio, ac muneri huic præfuere, confirmarunt, ut nihil ab antiquis Pontificalium codicibus, qui tum in clarioribus Urbis Ecclesiis, tum in nostra Vaticana Bibliotheca, ac denique in quibusdam aliis insignibus locis asservantur, alienum, aut discrepans irrepserit. Ad quam operam in vetustis libris inter se conferendis, strenue, ac fideliter navatam, id commodi quoque accessit, quod ii, qui ea in re industriam collocarunt, ex gravissimis scriptoribus eos demum auctores, qui omnium probatissimi haberentur, sequuti fuerint: quodque ambiguis omnibus, ac dubiis rebus prætermissis, eas dumtaxat, quæ essent in veteris Pontificalis summa compræhensæ, delegerint, iis tamen exceptis, quæ ad Romanum Pontificem attinebant, quod nimirum in Cœremoniali S.R.E. sunt expressæ. Ex rubricis vero, multis detractis, quæ exactiore methodo in librum cœremoniarum Episcoporum sunt relata, plerisque etiam, uti necessitatis ratio postulabat, adjectis, & præterea non paucis quibusdam in melius commutatis, clariusque expositis, ac denique cantu plano in aptiorem modulationis formam (permultis syllabis, pro temporum natura, ubi ratio eas produci, & corripi postulabat, contra quam prius in antiquo Pontificali expressum erat, magis apposite extensis, vel contractis) a viris ejus rei peritis, ad hoc jussu nostro delectis, diligenter redacto, opus jam absolutum probavimus, & Romæ edi, editumque divulgari mandavimus.

Et modo observari præcipit, aliisque quemquam uti posse prohibet.

§.5. Ut autem ipsius operis labor, finem eum ob quem est susceptus, sortiatur, utque posthac in omnibus, & singulis Ecclesiis, uno eodemque modo cœremoniæ, & ritus Pontificales observentur, Motu proprio, & ex

ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula Pontificalia in hunc usque diem in quibuscumque terrarum orbis partibus impressa, & approbata, & quibusvis privilegiis Apostolicis munita, & decretis, ac clausulis roborata, per præsentes supprimimus, & abolemus, eorumque usum in posterum universis Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, Militiis, Ordinibus, & Locis, atque etiam omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis Ecclesiarum Prælatis, cæterisque omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & regularibus utriusque sexus, interdicimus, & prohibemus, & hoc nostrum Pontificale sic restitutum, & reformatum in omnibus universi terrarum Orbis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & locis, etiam exemptis, siquæ sunt, recipi, & observari præcipimus.

Immutari vetat.

§.6. Statuentes Pontificale prædictum nullo umquam tempore, in toto, vel in parte mutandum, vel ei aliquid addendum, aut omnino detrahendum esse, ac quoscumque, qui Pontificalia munera exercere, vel alias, quæ in dicto Pontificali continentur, facere, aut exequi debent, ad ea peragenda, & præstanda, ex hujus Pontificalis præscripto, & ratione teneri, neminemque ex iis, quibus ea exercendi, & faciendi munus impositum est, nisi formulis, quæ hoc ipso Pontificali continentur servatis, satisfacere posse.

Introductionē demandat.

§.7. Omnibus igitur, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & cæteris Ecclesiarum Prælatis, necnon aliis, quibuscumque personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & regularibus utriusque sexus, ad quas id spectat, præcipimus, ac mandamus, ut omissis, quæ sic suppressimus, & abolevimus, cæteris omnibus Pontificalibus, hoc nostrum in suis Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, Ordinibus, Militiis, Dioecesibus, & locis prædictis recipiant, illoque posthac perpetuo utantur.

Et ubique locorum recipi mandat.

§.8. Cæterum, ut præsentes literæ omnibus plenius innotescant, mandamus, illas ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, earumque exemplar de more affigi. Volumusque præterea, & motu, atque auctoritate similibus decernimus, ut qui in Romana Curia sunt præsentes, lapsis duobus mensibus, qui vero intra montes, octo, & qui ultra ubique locorum degunt, duodecim integre excursis, vel alias ubi venalium hujus Pontificalis voluminum, notitiam, & facultatem habuerint, sacras cœremonias, & ritus in eodem Pontificali præscriptos juxta illius modum, & normam, in quibuscumque actibus exercere, & observare teneantur.

Exemplis credi jubet.

§.9. Ipsarum autem literarum exempla, manu Notarii publici, & sigillo alicujus personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ, aut illius Curiæ obsignata, vel in ipsis voluminibus, absque prædicto, vel alio quopiam adminiculo, Romæ impressa, eam ubique locorum, & gentium fidem faciant, quam præsentes facerent, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 10. Februarii 1595. Pontificatus nostri Anno V.

D. P. An.V. 10. Februarii. 1596.

CXVIII.

De exequutione Concilii Tridentini contra Regulares non subditos Episcopis, extra claustra notorie delinquentes. Et de pœnis eorum Superiorum, qui illos punire negligunt.

De materia autem extra claustra vagantium, & Apostatarum, plene vide in Pauli IV. Constitut. XXI. quæ incipit: Postquam. *Tom.IV. Par.I. fol.*343.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Suscepti muneris ratio postulat, ut ea, quæ in Sacro Tridentino Concilio provide constituta sunt, ab iis, ad quos spectat, inviolate observari curemus.

Concil. Trid. sess.25. cap.4. jussit Regulares extra claustra notorie delinquentes certo modo puniri.

§.1. Maturo sane consilio ipsius Concilii decreto provisum est, ut quicumque Regularis non subditus Episcopo, intra claustra degens extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit, Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus ab Episcopo præfigendum severe puniatur, & Superior de punitione Episcopum certiorem faciat, sin minus, ipse a suo item superiore officio privetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.

Sed exequutio dicti Concilii deficiebat ex causis hic expressis.

§.2. Verum quia experientia compertum est, interdum in hujusmodi decreti exequutione nimis remisse procedi: cum enim Episcopus instat, aliquem regularem, eo quo supradictum est modo, delinquentem a suo Superiore puniri, sæpe fit, ut Superior regularem delinquentem ad alia suorum Ordinum loca, extra Episcopi Dioecesim, ex industria impunitum transmittat, atque etiam ipse aliquando ad alias Provincias se conferat, nec ulterius super delinquentis excessibus inquirat, & de ejus punitione Episcopum certiorem reddat. Unde nec regularis delinquens tunc ab Episcopo puniri potest, cum extra ipsius Dioecesim existat, nec Superior, qui delinquentem corrigere negligit, officio privatur.

Hic ergo Pontifex præscribit normam, qua dicti Concilii decretum exequi debeat.

§.3. Nos pro Pastorali nostra solicitudine, præfati decreti exequutioni, quantum cum Domino possumus, favere, & præmissis malis, ut par est, opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium prædicti Concilii Interpretum sententia, Motu proprio, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitu-

litura Constitutione, omnibus, & singulis cujuscumque ordinis, & instituti Regularium, etiam Mendicantium Superioribus, in virtute sanctæ obediendiæ, & sub indignationis nostræ, ac privationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus, ut juxta prædictum decretum, quilibet ipsorum, regularem non subditum Episcopo, intra claustra degentem, & extra ea ita notorie delinquentem, ut populo scandalo sit, Episcopo instante, intra tempus ab Episcopo præfigendum, severe puniat, ac de punitione Episcopum certiorem faciat, & alias decretum ipsum, in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterum si Superior in regularem delinquentem non animadverterit, quinimmo si illum impunitum ad alia suorum Ordinum loca, extra Episcopi Diœcesim, ut præfertur, transmiserit, volumus, & simili motu, atque auctoritate decernimus, ut Superior instante Episcopo, intra terminum ab Episcopo præfigendum, & sub eisdem indignationis nostræ, ac privationis dignitatum, & officiorum obtentorum, necnon & sub inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac ulterius privationis activæ, & passivæ vocis, ad quas a nemine præterquam a Nobis, & a Romano Pontifice pro tempore existen. restitui possit, ipso facto similiter incurrendis pœnis, ipsum regularem delinquentem a loco, ad quem transmissus fuit, revocare, & in quo deliquit, constituere, seu sistere teneatur. Quod si hoc etiam facere prætermiserit, per præsentes similiter statuimus, ut Ordinarius loci ad quem regularis delinquens transmissus fuerit, super præmissis ab ipso Ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel alias de illius delicto informatus, ut præfertur, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, prædictum Concilii decretum omnino exequi, & in regularem delinquentem severe animadvertere possit, & debeat.

Et ita, & non alias judicari posse decernit. §.4. Decernentes sic & non aliter, per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere: irritum quoque, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulasque contrariis derogatorias apponit. §.5. Non obstantibus quibusvis eorumdem Ordinum, vel Institutorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Formam, & effectum publicationis addit. §.6. Ut autem præsentes literæ omnibus supradictis innotescant, mandamus illas ad valvas Ecclesiæ Sancti Joannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac in acie Campi Floræ affigi, & publicari; volumusque post quindecim dies, eos qui in Urbe sunt, qui vero extra eam, & citra montes, intra quatuor, qui demum ultra montes erunt, intra octo menses a die publicationis hujusmodi computandos, perinde afficere, & arctare, ac si eorum unicuique personaliter intimatæ fuissent.

Fidemque transumptis dari præcipit. §.7. Ac earumdem præsentium literarum exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ obsignatis, eamdem fidem in judicio, & extra illud haberi, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis. §.8. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrorum præcepti, mandati, voluntatis, decreti &c. infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

D. P. Ann. V. 25. Februarii, 1596. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, septimo Kalendas Martii, Pontificatus nostri Anno V.

CXIX.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Metropolitæ Ruthenorum conceditur Facultas consecrandi Episcopos sui Ritus pro Ecclesiis vacantibus, qui tamen Metropolita a Romano Pontifice debeat confirmari.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium. DEcet Romanum Pontificem, eos qui pravis schismatum erroribus relictis, ad Sanctæ Matris Ecclesiæ unitatem redierunt, specialibus favoribus prosequi, ut illi in ejusdem Ecclesiæ fide, & obedientia eo constantius perseverent, quo cumulatioribus beneficiis se affectos esse perspexerint.

Episcopi Rutheni §.1. Cum itaque Venerabiles Fratres Hypatius Protothronius Wlodimiriensis, & Brestensis, ac Cyrillus Exarcha Luceoriensis, & Ostrosiensis Episcopi Nationis Ruthenæ, seu Russæ suo, & Venerabilium fratrum Michaelis Archiepiscopi Metropolitæ Kioviensis, & Haliciensis, ac totius Russiæ, Gregorii Archiepiscopi nominati electi in Archiepiscopum Polocensem, & Vitebscensem, Michaelis Episcopi Præmisliensis, & Samboriensis, Gedeonis Episcopi Leopoliensis, Dionysii Episcopi Chelmensis, & Belsensis, Leontii Episcopi Pinscensis, & Juroviensis postea defuncti, & Jonæ Archimandritæ Kobrinensis Ecclesiæ Sancti Salvatoris, deinde electi in Episcopum Pinscensem, & Juroviensem loco dicti Leontii Episcopi defuncti, nomine, qui antea cum Romana Ecclesia non communica-

cabant, sed proprii sermonis, & idiomatis usu retento Græco ritu vivebant, ad Nos, & ad Sedem Apostolicam nuper accesserint, ac tam privato amborum, quam prædictorum Michaelis Archiepiscopi, & aliorum Coepiscoporum communi, & procuratorio nomine, se, & illos in ejusdem Ecclesiæ gremium recipi, & tanquam membra suo Capiti uniri supplicaverint, ac omnes suos, & ipsorum errores, hæreses, & schismata damnaverint, & detestati fuerint, Fideique Orthodoxæ professionem juxta formam Græcis ab hac Sancta Sede præscriptam integre, & ad verbum fecerint, & emiserint, Nobisque, & Apostolicæ Sedi debitam obedientiam, & subjectionem præstiterint, & perpetuo præstare promiserint; Nosque nomine pii patris ipsos, universumque eorum Clerum, & populum Ruthenæ, seu Russæ Nationis in ejusdem Ecclesiæ gremium receperimus, & tanquam membra in Christo unitati Ecclesiæ restituerimus, & incorporaverimus, ac præterea ad nostram erga ipsos charitatem magis ostendendam, omnes sacros ritus, & cæremonias, quibus idem Archiepiscopus, seu Metropolita, Episcopi, & Clerus prædicti juxta Sanctorum Patrum Græcorum instituta in Divinis Officiis, & Sacrosancto Missæ Sacrificio, & Sacramentorum administratione, aliisque sacris Functionibus utuntur, dummodo veritati, & Fidei Catholicæ non adversentur, & communionem cum Romana Ecclesia non excludant, ex Apostolica benignitate eisdem permiserimus, concesserimus, & indulserimus, aliaque fecerimus, quæ in Nostris sub plumbo confectis literis datis decimo kalend. Januarii præsentis anni plenius continetur.

Supplicarunt recipi in gremium Ecclesiæ.

§. 2. Cupientes nunc eosdem ulterioribus gratiis prosequi, cum Provincia Russiæ, seu Ruthena longo intervallo a Romana Curia distet, & propterea Episcopis, qui pro tempore eligentur, valde incommodum futurum sit, ad Apostolicam Sedem pro suæ electionis confirmatione accedere, seu etiam alios, qui eorum nomine hujusmodi confirmationem petant ad eamdem Sedem transmittere, eorum in hac parte commodis, & indemnitati, quantum cum Domino possumus, consulere volentes; Motu proprio, & ex certa scientia nostris, & Sedis Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione statuimus, & ordinamus, ut quandocumque post hac aliquas ex prædictis eorum Cathedralibus Ecclesiis, seu Sedibus Episcopalibus Wlodimiriensis nimirum, & Brestensis invicem, Luceoriensis, & Ostrosiensis etiam invicem, Polocensis, & Vitebscensis etiam invicem, Pinscensis, & Juroviensis pariter invicem, Præmislensis, & Samboriensis similiter invicem, Chelmensis, & Belsensis etiam invicem, Leopoliensis, & Camenecensis etiam invicem perpetuo, vel alias unitis, seu annexis, Pastoris solatio destitui, aut quovis modo vacare contigerit, is qui ad dictas Ecclesias Pastoris solatio destitutas seu vacantes juxta morem eorum, seu modum illis permissum electus, seu nominatus fuerit, a prædicto Archiepiscopo Metropolita Kioviensi, ac Haliciensi, nunc & pro tempore existenti, auctoritate, & nomine Sedis Apostolicæ confirmari, vel institui, eique munus consecrationis impendi possit, & debeat, ac ut sic electus, seu nominatus, & confirmatus, vel institutus, ab eodem Archiepiscopo Metropolita, vel de ejus licentia ab alio Catholico Antistite ejusdem Nationis gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habente duobus, vel tribus aliis Episcopis Catholicis, ac similem communionem habentibus, assistentibus, munus consecrationis hujusmodi suscipere, idemque Antistes illi dictum munus impendere valeat. Super quo ipsi tam in Episcopum pro tempore electo, seu nominato, & confirmato, quam Archiepiscopo Metropolitæ pro tempore existenti plenam, amplam, & liberam potestatem, & facultatem per præsentes concedimus, & indulgemus.

Motus proprius quo cōceditur

Facultas Archiepiscopo Metropolitæ Kiovien., & Halicien., vel de ejus licentia alii Catholico Antistiti confirmādi electos ad Ecclesias Cathedrales, & Sedes Episcopales.

§. 3. Verum cum Sedes Archiepiscopales, seu Metropolitanas Ecclesias Kioviensem, & Haliciensem prædictas similiter invicem perpetuo, vel alias unitas, sive annexas, per obitum, vel alias quovis modo, quandocumque tam forsan in Romana Curia, quam extra eam ubilibet Pastoris solatio destitui, seu vacare contigerit, volumus, & pari Motu, atque auctoritate perpetuo statuimus, & ordinamus, ut is, qui in Archiepiscopum, seu Metropolitam, juxta eorum morem, seu modum illis permissum pro tempore similiter electus, seu nominatus fuerit, electionis, seu nominationis suæ confirmationem, institutionem, seu provisionem, nec non & muneris consecrationis licentiam a Nobis, & a Romano Pontifice pro tempore existente, petere, & obtinere omnino teneatur, & debeat.

Romano Pontifici reservatur confirmatio Metropolitæ.

§. 4. Volumusque, & similiter perpetuo statuimus, ut literæ confirmationis, seu institutionis, & provisionis hujusmodi, & licentiæ predictæ in eadem Curia per Officiales, ad quos spectat, per viam secretam gratis expediantur. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque Judices, & Commissarios quacumque auctoritate, & dignitate fungentes, sublata eis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Confirmationis literæ per viam secretā expediendæ.

§. 5. Non obstantibus quibuscumq; Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Clausula derogatoria.

§. 6. Volumus autem, ut præsentium exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides in judicio, & extra illud ubique locorum habeatur, quæ haberentur eisdem præsentibus si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo hominum &c. nostro-

Transumptorum fides.

strorum Statutorum, Ordinationis, Concessionis, Indulti, Decreti, & voluntatis infringere &c. Si quis &c. incursurum.

Dat. die 23. Februar. 1596 Ann. V. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1595. vii. Kal. Martii, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CXX.

Ex Regest. in Sec. Brev. (a) Episcopis Wlodimiriensibus, & Bresten. Rutheni Ritus, conceditur usus Vestium sacrarum, quas Saccocium appellant, Dalmaticarum, & Tunicarum instar, dum Sacrosanctum Missæ sacrificium, divinaque Officia Pontificali more celebrant.

CLEMENS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei

Ven. Fratri Hipatio Protothronio Metropolis Kiovien. Episcopo Vvlodimirien., & Bresten. nationis Ruthenæ, seu Russæ salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. ROmanus Pontifex eos specialibus favoribus libenter prosequi consuevit, quorum merita, & virtutes suis, ac Sedis Apost. beneficiis dignas esse animadvertit.

Quæ Vvlodimiriensis, & Luceoriensis Episcopi pro unione gesserant, recenset. §. 1. Cum igitur Tu, nec non Venerabilis frater Cyrillus Exarcha Metropolis Kiovien. Episcopus Luceorien., & Ostrosien. nationis Ruthenæ, seu Russæ utriusque vestrum, & aliorum Venerabilium Fratrum Michaelis Archiepiscopi Metropolitæ Kiovien., & Halicien., ac totius Russiæ, nec non Gregorii Archiepiscopi nominati, electi in Episcopum Polocen., & Vitebscen. Michaelis Episcopi Præsmislien., & Samborien., Gedeonis Episcopi Leopolien., Dionysii Episcopi Chelmen., & Belsen., Leontii Episcopi Pinscen., & Turovien. postea defuncti, & Jonæ Archimandritæ Kobrinen. Ecclesiæ Sancti Salvatoris, deinde electi in Episcopum Pinscensen., & Turovien. loco dicti Leontii Episcopi defuncti nomine, qui omnes antea cum Romana Ecclesia minime communicabatis, sed proprii sermonis, & idiomatis usu retento, Græco ritu vivebatis, ad Nos, & Sedem Apostolicam nuper accesseritis, ac tam privato amborum, quam prædictorum Archiepiscopi, sive Metropolitæ, & aliorum Coepiscoporum communi, & procuratorio nomine Vos, & illos in Romanæ Ecclesiæ gremium recipi, ac tanquam membra suo Capiti uniri supplicaveritis: Universosque vestros, & illorum errores, hæreses, & schismata damnaveritis, & deserti fueritis, fideique Orthodoxæ professionem juxta formam Grecis ab hac Sancta Sede præscriptam integre, & ad verbum feceritis, & emiseritis, Nobisque, & Apostolicæ Sedi debitam obedientiam, & subjectionem præstiteritis, & perpetuo præstare promiseritis; Nosque more Pii Patris vos, & ipsos, universumque eorum Clerum, & Populum Ruthenæ, seu Russæ nationis prædictæ in ejusdem Ecclesiæ gremium receperimus; & tanquam membra in Christo unitati Ecclesiæ restituerimus, & incorporaverimus, volentes nunc, ut par est, insignem aliquam paternæ nostræ erga fraternitatem tuam voluntatis significationem ob eam rem pie, ac diligenter pro virili sua parte præstitam exhibere.

Quare eidem saccocii usum concedit. §. 2. Motu proprio, & ex certa scientia Nostris, eidem fraternitati tuæ, ac tuis successoribus Wlodimirien., & Bresten. Episcopis in unione, & obedientia Sanctæ Rom. Ecclesiæ perseverantibus, ut post hac perpetuis futuris temporibus, vestibus illis sacris, quas Saccos appellatis, Dalmaticarum, & Tunicarum instar, quibus Venerabilis frater Archiepiscopus, seu Metropolita ex speciali Indulto uti solet, & quibus eidem Archiepiscopo, seu Metropolitæ, vel alicui Vestræ Nationis Episcopo sine simili Indulto uti non licet, dum sacrosanctum Missæ sacrificium, vel alia divina Officia Pontificali more, Tu, vel ipsi successores tui celebrabitis, uti libere, & licite valeatis, facultatem, & licentiam Apostolica auctoritate, tenore præsentium ex specialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus.

Ipse Clemens hujusmodi vestes cœrulei coloris auro, argentoque intertextas ei dono dat. §. 3. Ut vero ejus rei aliquod monumentum extet, & in eadem tua Ecclesia post hac perpetuo conservetur, nos eas vestes auro, & serico Cœrulei coloris intertextas, & eminentibus hinc inde liliis auro similiter intorto, seu ricio, ut vocant, ornatas, confici jussimus, illasque cum nonnullis Altaris ornamentis, nec non cum Stola tum minore, tum majore, quas Petrochilos, & Omophoria appellatis, ac cum aliis vestibus inferioribus, quibus pro albis utimini, ex serico cœrulei coloris confectis, floribusque aureis, & argenteis decoratis, simili motu, & auctoritate eidem fraternitati tuæ, ac tuis successoribus præfatis, gratiose donavimus, & elargiti sumus, prout denuo auctoritate Apostolica tenore præsentium donamus, & elargimur.

Clausulæ. §. 4. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque Judices, & Commissarios quacumque auctoritate, & dignitate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 5. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, ac Ecclesiarum Wlodimirien, & Bresten. prefatarum Statutis, & consuetudinibus, quavis etiam Apostolica auctoritate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. §. 6. Volumus autem, ut præsentium exemplis, etiam impressis Notarii publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prosus fides in judicio, & extra illud ubique locorum habeatur, quæ haberetur eisdem præsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 7. Nul-

(a) Simile Privilegium hac die, iisdemque expressum verbis concessit Clemens Episcopis Luceoriensibus, quibus sacras vestes rubri coloris dono dedit.

Clausulæ pœnales. Dat. die 26. Februar. 1596 Ann.V.

§. 7. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.
Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1596., 4. Kalend. Martii Pontificatus nostri Anno Quinto.

CXXI.

Moderatio Bullæ Sixti V. contra Clericos male promotos, & eos promoventes editæ, cum præservatione pœnarum ibidem simoniace ordinatis, & ordinantibus inflictarum.

Hæc Constitutio, quæ incipit Sanctum *legitur Tom.V. Part.I. fol.*40.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanum Pontificem decet, ea quæ ob justas causas interdum statuta sunt, cum ipsa rerum experientia suadet, moderari, & immutare, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Sixti V. bulla est hic citata.

§. 1. Alias sane emanarunt literæ fel. rec. Sixti PP. V. prædecessoris nostri, contra Clericos male promotos, ac in Episcopos in Ordinum collatione peccantes tenoris infrascripti, videlicet: Sixtus Episcopus Servus servorum Dei. Ad perpetuam &c. *Sanctum, & salutare. Omittitur insertio Bullæ, quoniam eam habes in loco cit. in rub.*

Moderatio d. Constitutionis Sixti V. ejusque reductio ad terminos sacrorum Canonum, & Bullæ Pii II., & Conc. Trident.

§. 2. Nos animadvertentes in dictis literis nihil fere, quo ad ea, quæ in ordinum collatione servanda sunt, disponi ultra id, quod in sacris Canonibus, & in Concilii Tridentini Decretis, ac aliorum Romanorum Pontif. prædecessorum nostrorum Constitutionibus dispositum fuit, sed pœnas dumtaxat varias, tam sæculares, quam cujusvis Ordinis, instituti, & militiæ regulares male promotos constitui, absolutionemque, & dispensationem Sedis Apostolicæ reservari, & alias sicut in præfatis literis continetur. Considerantesque, tam promoventes, quam eos, qui ad dictos Ordines promoventur, sæpe censuris, & pœnis hujusmodi, ob illarum multiplicitationem in eorum perniciem animarum, variis modis illaqueari, nonnullos ex Prælatis, & Episcopis in conferendis hujusmodi ordinibus nimis scrupulose procedere, multosque metu pœnarum, & censurarum præfatarum, ab Ordinum collatione prorsus deterreri, adeo ut Clericorum, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus sit, omnium in præmissis securitati, ac animarum saluti, paterna charitate prospicere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione, supradictas literas ad terminos sacrorum Canonum, ac Constitutionis rec. mem. Pii Papæ II. etiam prædecessoris nostri, quæ incipit: *Cum ex sacrorum Ordinum, Tom.III. Par.III. fol.*109. sub dat. videlicet 15. Kal. Dec. Anno Incarnationis Dominicæ 1461. Pontif. sui An. IV., cujus tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, & ad dispositionem Decretorum sacri Trid. Concilii restringimus, & reducimus, nec non censuras, & pœnas in eisdem Sixti literis contra quoscumque, preterquam contra simoniace ordinantes, & ordinatos, inflictas, quas volumus in suo robore permanere (aliis omnibus pœnis a sacris Canonibus, & Conciliis contra prædictos omnes similiter inflictis salvis, & firmis remanentibus) moderamur, & abolemus.

Clausula sublata.

§. 3. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam ejusdem Romanæ Curiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere: irritum quoque & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præsentes nostræ omnibus supradictis innotescant, dilecto filio nostro in Alma Urbe in spiritualibus Vicario injungimus, nec non Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & quibusvis aliis Ecclesiarum Prælatis, & locorum Ordinariis, seu eorum Vicariis in spiritualibus generalibus, præcipimus, & mandamus, quatenus statim ac præsentes nostras literas, seu earum exempla authentica, etiam impressa receperint, illas, seu illa in Urbe, & in suis quisque Provinciis, Civitatibus, & Diœcesibus, & locis solemniter publicent, & publicari faciant.

Fides exemplorum, & Sanctio pœnalis. Dat. P. An.V. 28. Februarii.

§. 5. Volumus autem &c. Nulli ergo &c.
Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1596., pridie Kal. Martii Pontificatus Nostri Anno quinto.

CXXII.

Facultas Philippo Regi Catholico Militiæ de Montesia perpetuo Administratori, ut in controversiis inter Militiam prædictam, & locorum Ordinarios, & alias Ecclesiasticas personas ortis, pro Concordia, & amicabili compositione se interponere valeat.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Regi Catholico.

CLEMENS PAPA VIII.
Charissime in Christo fili noster salutem, & Apostolicam benedictionem.

Facultatem, de qua in Rubrica, Carolo V. concessit Clemens Papa VII. pro Militia S. Jacobi de Spatha.

§. 1. COntroversiis, & litibus olim in Romana Curia, & extra eam coram diversis Judicibus Ordinariis, & Delegatis inter Archiepiscopos Toletan., & Hispalen., ac Episcopo Corduben., Conchen., Caurien., Abulen., Pacen., Gadicen., & Oxomen., eorumque Capitula, & nonnullos alios Ecclesiarum Prælatos, & personas Ecclesiasticas Regnorum Hispaniæ, ac Priores, Milites, & alios fratres Militiæ Sancti Jacobi de Spatha sub Regula Sancti Augustini, eorumque Conventus super Jure decimandi, seu præstatione, & solutio-

lutione quarumdam Decimarum, tam novalium, quam pecorum, & armentorum, rebusque aliis in actis causarum hujusmodi latius deductis, & illorum occasione pendentibus, aliis item, ut formidabatur, orituris, ut illæ omnes amicabili Concordia terminarentur, fel. rec. Clemens Papa VII. hortatu clar. mem. Caroli V. Romanorum Imperatoris Hispaniarum Regis, & dictæ Militiæ perpetui Administratoris per Sedem Apostolicam deputati genitoris tui per suas literas in forma Brevis confectas eidem Carolo Imperatori Regi, & Administratori facultatem, & auctoritatem tribuit componendi, & concordandi lites, differentias, & controversias hujusmodi, seque inter partes prædictas interponendi.

Paulus III. Judicibus, quo minus in hujusmodi causis se ingererent, prohibuit.

§. 2. Idipsumque postea piæ me. Paulus Papa III. per alias suas similes literas illi commisit causas universas, & singulas prædictas ubicumque, & quomodocumque pendentes in eodem statu, quo pendebant, ad suum beneplacitum, facta Judicibus, & Collitigantibus hujusmodi legitima intimatione, suspendendo, & ne durante hujusmodi beneplacito suo, in causis prædictis quicquam innovaretur inhibendo, decernens partes ipsas ad observandum quidquid per illum concordatum, aut amicabiliter compositum foret, omnino teneri, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari.

Et lites cum quibuscumque Episcopis, & personis Ecclesiasticis Regnorum Hispaniæ pendentes tali Iudulto compræhendi declaravit.

§. 3. Et subsequenter ad tollendum dubium, an sub illis verbis generalibus, *& alios præfa tos, & personas Ecclesiasticas*, cæteri Archiepiscopi, & Episcopi Regnorum prædictorum compræhendebantur, ipse Paulus prædecessor per alias suas literas causas prædictas non solum inter Toletan., & Hispalen. Archiepiscopos, ac Corduben., Conchen., Caurien., Abulen., Pacen., Gadicen., & Oxomen. Episcopos, illorumque Capitula hujusmodi in dictis literis, ut præfertur specialiter nominatos, sed etiam Granaten., Compostellan., & Valentin. Archiepiscopos, nec non Pacen., Burgen., Carthaginen., Giennen., Malacitan., Civitaten. Salamantin., Zamoren., Seguntin., Legionen., Segobien., Albarazinen., Calaguritan., & Pampilonen. Episcopos, eorumque Capitula, & quascumque alias personas Ecclesiasticas in dictis Regnis consistentes, ac ipsos Priores, Præceptores, Milites, & Fratres, eorumque Conventus, tam super Decimis, & aliis rebus prædictis in ipsis literis expressis, quam etiam super Jurisdictione, nec non Jurepatronatus, seu præsentandi personas idoneas dictæ Militiæ ad Vicarias, Præceptorias, & alia Beneficia Ecclesiastica ejusdem Militiæ, illaque administrandi, regendi, gubernandi, & visitandi, tam in dicta Curia, quam extra eam coram quibuscumque Judicibus ordinariis, & Delegatis, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac S. R. E. Cardinalibus in quavis instantia quomodolibet pendentes dicto suo beneplacito durante suspendi, easque eidem Carolo Imperatori per eum componendas, & concordandas, ita quod in illis in omnibus, & per omnia juxta tenorem primodictarum suarum literarum, procedere libere, & licite valeret, perinde ac si in ipsis literis singuli Archiepiscopi, Episcopi, Capitula, & aliæ personæ prædictæ specialiter nominatæ fuissent, de novo concessit, & commisit.

Pius IV. eamdem facultatem concessit Philippo II. Regi.

§. 4. Sed ipso Carolo Imperatore, ac Rege his vix cœptis, aut imperfectis relictis, de medio sublato, cum per similis memoriæ Pium Papam IV. prædecessorem nostrum accepto, quod Priores, Milites, Fratres, & Clerici dictæ Militiæ juxta privilegia eis a diversis Romanis Pontificibus prædecessoribus suis concessa, nec non ipsius Militiæ consuetudines, usus, & stabilimenta ab immemorabili tempore ab eis observata, integras Decimas tam personales, & mixtas, quam etiam prædiales intra terminos d. Militiæ, extra vero personales, & mixtas, nec non prædiales Novalium prædiorum suorum, propriis manibus, vel sumptibus cultorum, exigere, & habere potuissent, & eatenus exegissent in quibuscumq;, & quorumcumq; Prelatorum Provinciis, Diœcesibus, seu Districtibus, ubi eosdem Milites, & fratres etiam laicos habitare, vel domicilia habere, aut prædictos fructus ex quibus easdē solvere tenentur acquirere, colligere, nutrire, depasci, levare, & percipere contingeret, ipse Pius prædecessor animadvertens conducibile fore, ut hoc quoque negocium universum via compositionis, & concordiæ hujusmodi terminaretur, & propterea volens non solum predictas, sed etiam majores, quæ inter supradictos ortæ, & suscitatæ fuerant, & denuo nasci, oriri, & suscitari poterant, lites, quæstiones, & differentias amputari, interim vero partes ipsas in possessionibus in quibus erant, manuteneri, & defendi, nihilque innovari debere, motu proprio, certaque scientia, & deliberatione sua, omnes, & quascumque lites, quæstiones, & differentias tam motas, quam, quæ moveri poterunt in futurum, ad se advocavit, & illarum decisionem, & terminationem suspendit, & Tibi per te componendas, & concordandas, ita quod in illis juxta prædictarum Pauli prædecessoris literarum continentiam, & tenorem, acsi illæ Tibi directæ, & præsentatæ fuissent, in omnibus, & per omnia ad suum, & Sedis Apostolicæ beneplacitum agere, & procedere libere, & licite valeres, commisit, & remisit, plenamque, & liberam licentiam, & auctoritatem tibi concessit, prout in suis in eadem forma Brevis confectis, ac singulis aliis aliorum prædecessorum prædictorum literis plenius continetur.

Gregor. XIV. eamdem facultatem illi concessit pro Militiis de Calatrava, & de Alcantara.

§. 5. Demum a fe. re. Gregorio XIII. etiam prædecessore Nostro accepto, prædicto negotio a Te suscepto, ita effectum esse, ut inter multos prædictorum pax, & tranquillitas diligentia, & industria tua fuerit sequuta; Cumque etiam similes, & aliæ diversæ lites, & quæstiones inter eosdem, ac alios Archiepiscopos, & Episcopos, eorumque Capitula, nec non Prælatos, & personas Ec-

Ecclesiasticas tam Sæculares, quam Regulares ex vna, & dilectos filios Magistros, Priores, Præceptores, Milites, & alios fratres Militiarum de Calatrava, & Alcantara Cistercien. Ordinis, eorumque Conventus partibus ex altera super solutione Decimarum tam Novalium, quam pecorum, & armentorum, nec non Jurepatronatus, administratione, cæterisque Juribus, & Jurisdictionibus supradictis, rebusque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latius deductis, & illarum occasione, tam in dicta Curia, quam extra eam motæ jam essent, & in futurum oriri formidarentur; idem Gregorius prædecessor cupiens eas quoque lites, quæstiones, & differentias eadem opera, & industria tua componi, atque concordari, earum status, & merita, ac Judicum, & Collitigantium nomina, & cognomina, cæteraque de necessitate exprimenda, pro plene, & sufficienter expressis habens, omnes, & quascumque lites, causas, quæstiones, & differentias tam motas, quam quæ moveri poterunt in futurum inter dictas posteriores partes, ad se avocavit, & illas, earumque decisionem, & terminationem ad suum, & dictæ Sedis beneplacitum, ita tamen, quod interim partes ipsæ in possessione, in qua existunt, manuteneri, & defendi deberent, nihilque innovari posse, factaque Judicibus, & Collitigantibus hujusmodi legitima intimatione, suspendit, easque universas, & singulas tibi per te concordandas, & componendas, ita quod suo, & Sedis hujusmodi beneplacito durante, tu in illis pro hujusmodi concordia, & amicabili compositione te interponere, agere, & procedere libere, & licite valeres, commisit, & remisit, ac plenam, & liberam licentiam, facultatem, & auctoritatem concessit, decernens partes ipsas ad observandum ea omnia, quæ in præmissis per Te concordata, amicabiliter composita, & terminata fuerint, omnino teneri, & ad id efficaciter obligatos fore, nec ab illis ullo unquam tempore resilire posse, nec non irritum, & inane decernens, quid quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari; Non obstantibus omnibus, quæ in singulis literis prædictis concessum est non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Clemens concedit pro Militia de Montesia, §. 6. Nos autem cupientes alias omnes similes lites motas, & movendas inter quoscumque prædictos, & alios Archiepiscopos, & Episcopos, eorumque Capitula, & Ecclesiarum Prælatos, & personas Ecclesiasticas Regni Valentiæ, & aliorum Regnorum Hispaniarum, & Dominiorum, ac Priores, Milites, & alios fratres Militiæ Beatæ Mariæ de Montesia, & Sancti Georgii Ordinis Cistercien. in Regno Valentiæ institutæ, quæ Militiæ de Calatrava filialis existit, illiusque privilegiis gaudet, eorumque Conventus super similibus controversiis, & rebus aliis in actis causarum hujusmodi latius deductis, & deducendis, & illorum occasione penden., & quæ in futurum oriri formidantur, cupientes eadem tua opera, qui ejusdem Militiæ de Montesia eadem Apostolica auctoritate perpetuus Administrator existis, componi, atque concordari earumque status, & merita, ac Judicum, & Collitigantium nomina, & cognomina, cæteraque de necessitate exprimenda, pro plene, & sufficienter expressis habentes, omnes, & quascumque lites, causas, & quæstiones, & differentias tam motas, quam quæ moveri poterunt in futurum inter dictas posteriores partes, ad Nos avocantes, & illas, earumque decisionem, & terminationem ad nostrum, & Sedis Apostolicæ beneplacitum, ita tamen, quod interim partes ipsæ in possessione, in qua existunt, similiter manuteneri, & defendi debeant, nihilque innovari possit, factaque Judicibus, & Collitigantibus hujusmodi legitima intimatione, suspendimus, easque universas, & singulas tibi per Te concordandas, & componendas, ita quod Nostro, & Sedis hujusmodi beneplacito durante, Tu in illis pro hujusmodi concordia, & amicabili compositione te interponere, agere, & procedere libere, & licite valeas committimus, ac plenam, & liberam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus, decernentes partes ipsas ad observandum ea omnia, quæ in præmissis per Majestatem tuam, concordata, amicabiliter composita, & terminata fuerint, omnino teneri, & ad id efficaciter obligatos fore, nec ab illis ullo unquam tempore resilire posse, nec non irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, quæ in singulis literis prædictis concessum est non obstare, cęterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 20. Martii 1596. Pontificatus Nostri Anno Quinto. Dat. die 20. Martii 1596. Ann.V.

CXXIII.

Erectio Parochialis Ecclesiæ Sancti Nicolai Oppidi de Alicante in Collegiatam, cum suppressione alterius Parochialis, & illius unione Mensæ Capitulari ejusdem Collegiatæ S. Nicolai. Ex Regest. in Canc. Apost.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ven. Fratri Episcopo Oriolen. salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Procemium. SAcri Apostolatus ministerio meritis licet imparibus divina dispositione &c. expedire.

Oppidi de Alicante, & Ecclesiarum Sancti Nicolai, & S. Mariæ qualitas. §. 1. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Præfecti Justitiæ, & Juratorum, ac Sindici Oppidi Civitatis nuncupati de Alicante Oriolen. Diœcesis petitio continebat, quod cum dictum Oppidum mille, & ducentis Familiis plus, minusve ultra eas, quæ extra illius muros in Suburbiis, & seu Villis adiacentibus degunt, refertum, & tam ex ipsius Populi multitudine, ac frequentia, quod alias valde insigne, & in eo nulla Collegiata Ecclesia existat, sed duæ Parochiales Ecclesiæ, una

una videlicet Sancti Nicolai, altera vero Sanctæ Mariæ vacationi minime subjectæ, nec in titulum perpetui Beneficii Ecclesiastici erectæ, aut conferri solitæ reperiantur. Ipsarum autem Ecclesiarum onera per Presbyterum ab Ordinario loci approbatum exerceri soleant, earumque fructus, redditus, & proventus annui etiam ex anniversariis, & Missis provenientes in communem massam redacti, & ut vocant mortui, inter pro tempore existentes Presbyteros, & Clericos dicti Oppidi, eisdem Ecclesiis deservientes, & ad ipsos fructus pro tempore admissos distribuantur. Si dicta Ecclesia Sancti Nicolai in suis structuris, & edificiis ampla, & bene instructa in Collegiatam Ecclesiam cum Mensa Capitulari, Arca, Sigillo, aliisque Collegialibus Insignibus, & in ea tres Dignitates, & undecim Canonicatus, totidemque Præbendæ, quatuor Hebdomadariæ Curatæ, & duo perpetua simplicia Beneficia Ecclesiastica, nec non in præfata Ecclesia Sanctæ Mariæ duæ perpetuæ Vicariæ perpetuo erigerentur, & instituerentur, ac Ecclesia Sancti Nicolai ipsa Ecclesia Sanctæ Mariæ, Mensæ autem Capitulari, Dignitatibus, Canonicatibus, Præbendis, Hebdomadariis, & Beneficiis sic erigendis præfatis pro sua dote, & illa pro tempore obtinentium substentatione, onerumque eis incumbentium supportatione, ultra annuos redditus mille librarum, seu aliam summam totidem scutorum monetæ illarum partium constituentium, ad id per Præfectum Justitiæ, & Juratos, & Sindicum præfatos perpetuo, & irrevocabiliter donatos, & assignatos unum, seu una, quod, seu quam Josephus Guerra, & aliud, seu alia, quod, seu quam Melchior Ipunter, aliudque, seu alia, quod, seu quam Joannes Trevivio in Sanctæ Mariæ, ac aliud, seu alia, quod, seu quam, Hieronymus Bernat, & reliquum, seu reliquam, quod, seu quam Petrus Muler Clerici dilecti filii respective obtinent præstimonia, seu præstimoniales portiones, aut perpetua simplicia Beneficia Ecclesiastica, nec non una sub Sanctissimi Crucifixi, ac alia sub Sanctæ Luciæ, ac alia sub Sancti Hieronymi in Sancti Nicolai, aliaque sub Sancti Michaelis, & alia sub Sancti Blasii, ac alia sub Sancti Antonii de Padua nuncupati invocationibus in Sanctæ Mariæ præfatis, quorum omnium, dum pro tempore vacant, collatio, provisio, & omnimoda alia dispositio ad pro tempore existentem Episcopum Oriolen., cessantibus reservationibus, & affectionibus Apostolicis, asseritur pertinere, & quæ de Jurepatronatus Præfecti, ac Juratorum, & Sindici præfatorum ex fundatione, vel dotatione existunt, reliquæ perpetuæ sine Cura Cappellaniæ in S. Joannis Loci ejusdem S. Joannis dictæ Diæcesis Ecclesiis ex nunc, pro ut ex tunc, postquam vacaverint, etiam perpetuo unirentur, annecterentur, & incorporarentur, nec non Præfecto, ac Juratis, & Sindico præfatis nunc, & pro tempore existentibus Juspatronatus, & præsentandi Ordinario Loci personas idoneas ad duas ex dignitatibus, ac sex ex Canonicatibus, & Præbendis hujusmodi similiter perpetuo reservaretur, & concederetur, aliaque infrascripta fierent, & ordinarentur, ex hoc ut divinus cultus magnum inibi susciperet incrementum, ac ejusdem Oppidi decori, & venustati, illiusque Populi saluti, & spirituali consolationi, non modice consuleretur, ac etiam Cura Animarum Parochianorum in Sancti Nicolai, & S. Mariæ Ecclesiis præfatis melius exerceretur.

* Sic.

§. 2. Quare pro parte tam Præfecti, ac Juratorum, & Sindici, quam dilectorum in Christo filiorum Cleri, & Communitatis Patronorum præfatorum asserentium præstimoniorum, seu portionum, aut Beneficiorum octingentorum, Cappellaniarum vero hujusmodi, & illis forsan annexorum octuaginta Ducatorum auri de Camera fructus, redditus, & proventus secundum comunem æstimationem valorem annuum non excedere Nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissis, & aliis infrascriptis benigne annuere, ac alias desuper opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Præfecti, & Sindici preces pro erectione & unione, de quibus in Rubrica.

§. 3. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri tenerentur exprimere verum annuum valorem fructuum etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, quique Ecclesiarum omnium decorem, ac earum in melius directionem, divinique cultus, ac Beneficiorum, & Ministrorum Ecclesiasticorum incrementum sinceris desideramus affectibus, Præfectum, ac Juratos, & Sindicum præfatos, eorumque, nec non Cleri, ac Communitatis hujusmodi singulares personas a quibusvis excommunicationis &c. censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tuæ per &c. mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint vocandi, si & postquam de præmissis Nobis expositis Tibi legitime constiterit, ac Præfectus, Jurati, & Sindicus præfati redditus annuos etiam perpetuos insimul ad summam mille scutorum dictæ monetæ ascendentes de suis propriis, ac per eos acquisitis bonis, & facultatibus ad effectum præfatum perpetuo donaverint, & assignaverint, nec alias, aliter, nec alio modo præfatam Ecclesiam S. Nicolai in Collegiatam cum Mensa Capitulari, Sigillo, Arca, & Capsa communibus, aliisque Collegialibus insignibus, ac in ea unum Decanatum Dignitatem principalem pro uno Decano Magistro in Theologia, vel Decretorum Doctore, qui inibi caput existat, & tam in Choro, quam in Capitulo, Processionibus, & aliis actibus dictæ Collegiatæ Ecclesiæ præsit, primumque locum, & vocem habeat, ac unam Cantoriam, quæ secunda, pro uno Cantore, qui Officium Cleri regat, & absente Decano inibi etiam præsit, unamque Sacristiam, quæ tertia Dignitates existant, pro uno Sacrista, qui rerum, & suppellectilium in Sacristia ipsius Collegiatæ pro tempore existentium curam gerat, & eorum omnium, quæ sibi, & sine Cura commissa fuerint rationem Ordinario Loci reddere teneatur, ac Undecim Canonicatus, & totidem Commissio Oriolen. Episcopo erigendi, uniendique &c. * Sic.

tidem Præbendæ pro undecim Canonicis, qui omnes simul cum Decano, Cantore, & Sacrista præfatis Capitulum Collegiatæ Ecclesiæ hujusmodi constituant, ac quatuor Hebdomadarias Curatas, in dicta vero Ecclesia S. Mariæ duas perpetuas Vicarias pro duobus perpetuis Vicariis, qui curam animarum Parochianorum earumdem Parochialium Ecclesiarum, Hebdomadarii vero Collegiatæ, Vicarii autem præfatæ S. Mariæ Ecclesiarum hujusmodi exerceant, & alia Parochialia onera illis respective incumbentia subeant; nec non in eadem Ecclesia Collegiata unum Diaconale, pro uno Diacono, qui Evangelii, & alterum Subdiaconale nuncupanda perpetua simplicia Beneficia Ecclesiastica pro uno Subdiacono futuris inibi perpetuis Beneficiatis, qui Epistolæ decantationi ibidem deserviant, & tam ipsi Beneficiati, quam Decanus, Cantor, Sacrista, Canonici, & Hebdomadarii præfati singulis diebus horas Canonicas diurnas, & nocturnas, ac Missas, & alia Divina Officia in eadem Collegiata Ecclesia servata ecclesiastica disciplina celebrare, eisdemque interesse, ac ipsius Collegiatæ Ecclesiæ in divinis deservire teneantur, auctoritate nostra perpetuo, sine alicujus præjudicio erigas, & instituas, ac illis sic erectis, & institutis Collegiatæ Ecclesiæ videlicet dictam Ecclesiam S.Mariæ ex nunc, Mensæ vero Capitulari, nec non Decanatui, Cantoriæ, Sacristiæ, ac Canonicatibus, & Præbendis, Hebdomadariis, & Beneficiis præfatis pro eorum congrua dote, & illa pro tempore obtinentium substentatione, onerumque eis incumbentium supportatione, redditus annuos mille scutorum, ut præfertur, donatos, & assignatos, etiam ex nunc, præstimonia vero, seu portiones, aut Beneficia, & Cappellanias hujusmodi, quæ omnia personalem residentiam non requirunt, cum primum per usum etiam ex causa permutationis, vel decessum, seu privationem, vel quamvis aliam amissionem, vel dimissionem illa, seu illas ad præsens obtinentium, aut alias quovis modo etiam apud Sedem Apostolicam, & in aliquo ex Mensibus in quibus vacantium Beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti, vel dictæ Sedi etiam per Constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas, vel etiam ratione facultatis continuæ commensalitatis alicujus S. R. E. Cardinalis etiam viventis, & alias quomodolibet, & undecumque servata existat, ac pro tempore fuerit, seu Ordinariis Collatoribus etiam per easdem Constitutiones, & regulas, seu literas Alternativarum, aut alia privilegia, & indulta concessis hactenus, & in posterum concedendis simul, vel successive, ac quandocumque, & ubicumque vacabunt, etiamsi actu nunc ut præfertur, aut aliis quibusvis modis etiam ex aliorum quorumcumque personis, seu liberas præfatorum vel &c. factas, aut assecutionem &c. vacent etiamsi tanto tempore &c. devoluta, ac Præstimonia, seu portiones, aut Beneficia, & Cappellaniæ hujusmodi dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reservata, seu reservatæ existant, & super eis &c. indecisa ex nunc, prout ex tunc, & è contra cum annexis &c. suis, ita quod liceat Decano, & Capitulis præfatis, illorum omnium, & annexorum, juriumque, & pertinentiarum suorum quorumcumque corporalem possessionem per se, vel alium, seu alios suo, & Collegiatæ Ecclesiæ, ac Mensæ, Dignitatum, & aliorum erigendorum præfatorum Beneficiorum nominibus propria auctoritate libere appræhendere, & perpetuo retinere, fructus quoque, reddiłus, proventus inde provenientes, percipere, exigere, recuperare, locare, arrendare, & administrare, cum hoc, quod deductis in primis decem libris pro Præbendis, & fructibus certis singulorum Dignitatum, ac Canonicatuum, & Præbendarum, nec non Hebdomadariarum, & erigendorum Beneficiorum præfatorum, ac certa portione distributionum per Ordinarium Loci, & Capitulum præfatos taxanda, quam dicti Hebdomadarii ultra pedem Altaris, & alia emolumenta ex præfata Cura, & illius exercitio tantum provenientia, ac ad ducenta scuta vel circa annuatim, ut asseritur, ascendentia habere debeant. Reliqua omnia fructus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta tam redditum donatorum, & assignatorum, quam Præstimoniorum, seu portionum, aut Beneficiorum, & Cappellaniarum hujusmodi cedant, & cedere debeant in distributiones quotidianas inter Decanũ, Cantorem, Sacristam, & Canonicos præfatos in dicta Collegiata pro tempore residentes, & horis Canonicis, aliisque Divinis Officiis suis loco, & tempore ibidem interessentes dumtaxat juxta providam super hoc a præfato Ordinario faciendam ordinationem dividendas, & per eos lucrandas, & percipiendas, ex quibus Decanus duas, quilibet vero ex Cantore, & Sacrista unam cum dimidia, & singuli Canonici unam integram portiones respective habeant, absentium autem, & non interessentium portiones infirmitate, aut alio legitimo, de quo docere debeant, cessante impedimento aliis præsentibus, & interessentibus pro cujusque rata accrescant, & accrescere eo ipso censeantur; redditus tamen, tam per Præfectum, Juratos, & Sindicum assignati, quam reliqui fructus dictæ Mensæ Capitularis a die datæ præsentium decursi, & usque ad diem captę realis possessionis per eum, qui ultimo loco Canonicatum, & Præbendam dictæ Collegiatæ Ecclesiæ a primæva eorum erectione hujusmodi vacantes, assequutus fuerat, nulli aliorum accrescant, sed asservientium pro pede, ut vocant fixo, ac perpetuo prout in Ecclesia Oriolen. fieri consuevit, advenienteque vacatione alicujus ex Præstimoniis, seu portionibus, aut Beneficiis uniendis, & Cappellaniis hujusmodi distributio pro rata juxta ordinem ab eodem Ordinario statuendam fiat, dictique Decanus, & Capitulum quatuor pueros Chori, & alios Ministros ex Massa communi perpetuo manutenere, ac onera sibi incumbentia supportare teneantur,

tur, fructibus, & emolumentis tam S. Nicolai, quam S. Mariæ Ecclesiarum hujusmodi, seu illarum Massa, seu Massis in suo pristino statu, & modo illos per Clericos, & Presbyteros dicti Oppidi, & Canonicatus, & Prebendas, & Dignitates hujusmodi pro tempore obtinentes percipiendis firmis, & immutatis remanentibus, prout ante erectionem hujusmodi erant: dictis vero Vicariis oblationes, & alia emolumenta ratione curæ dictæ Ecclesiæ S. Mariæ provenientia, & debita Pes Altaris nuncupata, quæ ad alia ducenta scuta, vel circa annuatim, ut etiam asseritur ascendunt, pro eorumdem Vicariorum substentatione, & manutentione cedant, ipsique illa percipere, & habere, ac in suos usus convertere possint, dicta auctoritate etiam perpetuo unias, annectes, incorpores, applices, & appropries respective.

Qualitates requirendæ in iis, qui ad Canonicatus promoveri debeant.

§. 4. Insuper quod ex undecim Canonicatibus, & Præbendis præfatis unus, & una pro uno Decretorum Doctore, vel alias in illis graduato in aliqua approbata Universitate Studii generalis, ac alius, & alia, pro uno Magistro in Theologia, qui Adventus, & Quadragesimæ, aliisque Anni temporibus, & solemnitatibus concionem in dicta Collegiata habeat, nec non alius, & alia Pœnitentiarii nuncupandi, pro uno Pœnitentiario, qui Confessiones audiat, & alia ad Pœnitentiarii Officium juxta Concilii Tridentini dispositionem faciat, & adimpleat, aliusque, & alia Theologales pro unoquoque Magistro in Theologia, qui Sacram Scripturam juxta ipsius Concilii formam inibi legat, & interpretetur, aliusque, & alia pro uno alio Theologo, vel utriusq; juris perito, qui negociis Capituli intendat, ac alius, & alia Diaconalis pro uno Diacono, nec non alius, & alia Subdiaconalis pro uno Subdiacono, qui Diaconus, & Subdiaconus Episcopo Oriolen. pro tempore existenti, dum ad ipsam Collegiatam Ecclesiam accedet, Missamque solemnem ibidem celebrabit, assistere debeant, ac quod Sacrista, nec non Theologus legens, & Pœnitentiarius, Hebdomadariique præfati illis horis, quibus functionibus, & Officiis suis impediti erunt, pro præsentibus habeantur.

Collatio ad quos pertineat.

§. 5. Quodque Decanatus ad Romanum Pontificem pro tempore existentem tantum, Pœnitentiarii vero nuncupati, ac aliorum quatuor, non tamen ut præfertur, affectorum Canonicatuum, & Præbendarum ad eumdem Romanum Pontificem, seu reservationibus, & affectionibus Apostolicis cessantibus ad præfatum Ordinarium, Hebdomadariarum autem, ac Vicariarum, & duorum erigendorum Beneficiorum hujusmodi tam hac prima vice, quam deinceps perpetuis futuris temporibus, quandocumque illa vacare contigerint, collatio, provisio, & omnimoda alia dispositio ad eumdem Ordinarium dumtaxat spectet, & pertineat: de Hebdomadariis autem, & Vicarii præfatis earum vacatione pro tempore occurrente positis edictis, & prævio concursu, ac alias juxta decretorum dicti Concilii, ac Constitutionis fel. recor. Pii Papæ V. Prædecessoris Nostri super modo conferendi Parochiales Ecclesias editæ formam disponi debeat, nec non quod Cantoria, Sacristia, Canonicatus, & Præbendæ, Hebdomadariæ, Vicariæ, & duæ erigenda Beneficia hujusmodi, quoties eorum collatio, provisio, & quævis alia dispositio ad Ordinarium præfatum, vel præsentatio personæ idoneæ ad illa ad infrascriptos patronos pro tempore spectabit, nullis omnino conferri, nec per aliquos quovis modo obtineri possint, nisi qui ex dicto Oppido de Alicante, ac Locis, seu Oppidis de Muchiavel, & Sancti Joannis, ac de Bemmagres, nec non Municipiis, Mansis, & Algueriis nuncupat. infra Civitates, & terminos ejusdem Oppidi de Alicante consistentibus concepti, seu orti existant, in quibus, & illi omnes, qui, casu quo in aliis Oppidis, atque Locis concepti, aut nati sint, aut pro tempore erunt, quorum tamen Parentes in eodem Oppido de Alicante domicilium habuerint, nec non omnes Presbyteri, & Clerici, qui de præsenti ad fructus, & emolumenta Ecclesiarum S. Nicolai, & S. Mariæ hujusmodi admissi sunt, comprædendantur, & compræhensi intelligantur: nec non quod quicumque voluerit fundare in dicta Collegiata Ecclesia Canonicatum, & Præbendam, teneatur illos dotare in centum, & quinquaginta librarum similium, vel amplius juxta Ordinarii præfati ordinationem, & taxationem redditibus annuis, & proventibus in toto, vel in parte, ex aliqua Cappellania, cujus ipse Fundator Patronus sit ex fundatione, vel dotatione. quod in primo coram Ordinario Loci verificari debeat in quacumque dictarum Ecclesiarum: quæ Cappellania accedente consensu dicti Patroni, tali casu eo ipso suppressa censeatur, illiusque fructus sint applicati pro dote hujusmodi Canonicatus, & Præbendæ, quorum idem Fundator Patronus existat, & ex redditibus ipsis decem in Præbendam, reliquæ vero centum, & quadraginta libræ hujusmodi in distributiones quotidianas, ut præfertur, lucrandas, & percipiendas convertantur, & qui Cappellaniam, seu Beneficium de novo ibi fundaverit, congruam illi dotem arbitrio ejusdem Ordinarii assignare teneatur, & aliter factæ fundationes, nec non collationes, provisiones, aliæque dispositiones de Dignitatibus, ac Canonicatibus, & Præbendis, aliisque Beneficiis inibi pro tempore erectis contra tenorem præsentium factæ sint eo ipso nullæ, & irritæ, nulliusque roboris, & momenti auctoritate præfata similiter perpetuo statuas, & ordines.

Cappa Canonicis conceditur.

§. 6. Præterea Decano, & Cantori, Sacristæ, Canonicis, Hebdomadariis, & duobus Beneficiatis, quod tam hieme, quam æstate Almutias, & Cappas ad instar Canonicorum, & Dignitates obtinentium, aliorumque Capitularium personarum, ac Hebdomadariorum, Beneficiatorum Cathedralium Valentin., Oriolen., Segobricen., ac Collegiatarum Xativæ, & Gaudiæ Valentin. Diœcesis Ecclesiarum deferre, & illis uti, nec non Decanus, Cantor, Sacrista, & Canonici

nonici præfati, ut a quotidiana residentia, & ejus oneribus aliquando subleventur, spatio duorum Mensium dumtaxat quolibet anno interpellatis diebus ab eadem Collegiata Ecclesia, illiusque residentia, & servitio abesse, & nihilominus interim fructus, & distributiones quotidianas Dignitatum, ac Canonicatuum, & Præbendarum per eos in eadem Ecclesia pro tempore obtentorum cum ea integritate, qua illos, & illas perciperent, si horis Canonicis, & aliis Divinis Officiis ibidem interessent, percipere, & lucrari, & tam ipsi omnes, quam dicta Collegiata Ecclesia, illiusque Mensa, ac jura, res, & bona ejusdem, nec non Cappellani, & alii

Privilegia. Ministri inibi pro tempore servientes omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, prærogativis, indultis, & gratiis tam spiritualibus, quam temporalibus, quibus cæteræ Collegiatæ Ecclesiæ, illarumque Mensæ, Capitula, & Ministri, ac alia ad illos spectantia de jure, usu, privilegio, consuetudine, vel alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum pariformiter, & sine differentia, perinde ac si illa eis principaliter concessa fuissent, uti, frui, potiri, & gaudere. Nec non Decanus, & Capitulum præfati pro felici Ecclesiæ Collegiatæ, ac Dignitatum, & aliorum erigendorum Beneficiorum præfatorum, rerumque, & bonorum suorum regimine, & administratione, quæcumque statuta, & ordinationes, felix hujusmodi regimen concernentia, licita tamen, & honesta, sacrisve Canonibus, & dicti Concilii Tridentini Decretis non contraria condere, ac toties quoties expediens fuerit in toto, vel in parte mutare, corrigere, reformare, ac de novo facere libere, & licite valeant, ipsaque omnia statuta, & ordinationes, postquam sic condita, reformata, & de novo facta fuerint ab Ordinario præfato examinari, & approbari debeant, eadem auctoritate pariter perpetuo concedas, & licentiam impertiaris. Postremo nunc, & pro tempore existentibus Præfecto, ac Juratis, & Sindico præfatis Juspatronatus, & præsentandi personas idoneas ad Cantoriam, & Sacristiam, nec non ad sex Canonicatus, et Præbendas pro Doctore, aut alias graduato in Decretis, ac Magistro in Theologia Lectore, alioque etiam Theologo, aut juris perito, nec non Diacono, & Subdiacono, assistentibus Canonicis præfatis, ut præfertur, affectos, quoties de cætero illos quovis modo, et quorumcumque personis etiam apud Sedem præfatam, ac alias ubicumque, & quomodocumq; vacare contigerit, eidem Ordinario per ipsum ad præsentationem hujusmodi instituendas dicta auctoritate itidem perpetuo reserves, concedas, & assignes, ac Juspatronatus hujusmodi eisdem Præfecto, Juratis, & Sindico ex veris, meris, & primævis fundatione, vel dotatione competere, illudque puram, & simplicem naturam, qualitatem, & conditionem Jurispatronatus Laicorum perpetuo habere, & obtinere, ac eidem nullo unquam tempore in quovis vacationis casu etiam per Pontificem, & Sedem præfatos, alias quam in casibus solitis absque expresso dictorum Patronorum consensu derogari posse.

§. 7. Præsentes quoque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & aliis contrariis dispositionibus etiam per quasvis Constitutiones Apostolicas, & Cancellariæ Apostolicæ regulas etiam unionum, suppressionum, aliarumque hujusmodi gratiarum effectum non sortitarum revocatorias, quandocumque, & per quoscumque etiam in crastinum assumptionis cujuscumque Romani Pontificis ad Apostolatus apicem pro tempore editas, ac sub quibuscumque tenoribus, & formis emanatas, & emanandas nullatenus comprætendi, sed semper in omni casu, tamquam eas, quæ in favorem divini cultus emanarunt ab illis excipi, & quoties illas suspendi, vel revocari, aut ipsis in aliquo derogari contigerit, toties in pristinum, & validissimum suum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque nova data per Clerum, & Patronos præfatos pro tempore eligenda concessas, validasque, & efficaces esse censeri, ac suos plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus inviolabiliter observari. Sicque, & non alias per quoscumque Judices etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales etiam de Latere Legatos, & præfatæ Sedis Nuncios judicari, & definiri debere, nec non si secus &c., & inane decernas. Clausulæ.

§. 8. Non obstantibus voluntate priori, & aliis præmissis, ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris Nostri, nec non Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque Decretis Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super Provisionalibus &c. processum. Quas quidem literas, & processus habitos per easdem, ac inde sequuta quæcumque ad Ecclesiam S. Mariæ, ac Præstimonia, seu portiones, vel Beneficia unienda, & Cappellanias hujusmodi volumus non extendi, sed nullam per hoc eis &c. generari, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeant quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Volumus autem quod propter unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi, si illas per Te vigore præsentium fieri contigerit, ut præfertur, Ecclesiæ S. Mariæ, ac Præstimonia, seu portiones, aut Beneficia, & Cappellaniæ hujusmodi de- Derogatio contrariorum

debitis propterea &c. obsequiis, & animarum Cura in ipsa Ecclesia S. Mariæ nullatenus negligatur, sed ejus &c. consueta.

Dat. die 1. Aprilis 1596. Ann. V.

Datum Romæ apud S. Marcum millesimo quingentesimo nonagesimo sexto Kalendis Aprilis Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CXXIV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio Pragmaticæ ad evitandos superfluos sumptus in Civitate Bononiensi.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcet Romanum Pontificem ea suæ confirmationis robore libenter communire, quæ ad evitandos superfluos, & inanes ejus subditorum sumptus, provide statuta esse dicuntur, prout in Domino salubriter conspicitur expedire.

De mandato Pontificis publicatur Pragmatica Bononiæ.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, nuper sub die videlicet sexta mensis Aprilis proxime præteriti, de ordine, & mandato nostro, ad evitandos damnosos, & superfluos sumptus in Vestibus, & Conviviis fieri solitos, ex quibus nobiles, & divites familiæ redditus, & substantias proprias plerumque absumere consueverunt, in Civitate nostra Bononien. quædam pragmatica, seu reformatio publicata extiterit, eamque ad conservationem familiarum ejusdem Civitatis perpetuo inviolate observari maxime expediat.

Eam confirmat Clemens.

§.2. Nos, qui subditorum nostrorum conservationem, & eorum incrementum sincero optamus affectu, pragmaticam, & reformationem prædictam perpetuo, ut par est, observari cupientes, ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, eamdem pragmaticam, & reformationem cum omnibus in illa contentis capitulis, & pœnis in eis appositis, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, perpetuo confirmamus, & approbamus, illique perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus.

Exequutoresque deputat.

§.3. Mandantes propterea dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti nostro, & Apostolicæ Sedis in dicta Civitate de latere Legato, seu ejus Vice-Legato, aut Gubernatori, nec non Viris Reformatoribus status Libertatis dictæ Civitatis, ut pragmaticam, & reformationem prædictam ab omnibus perpetuo observari curent, & faciant, & in contravenientes, pœnas in prædicta pragmatica, seu reformatione adjectas, irremissibiliter, & absque ulla exceptione exequantur, ac exequi curent, & faciant.

Contraria tollit.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ejusdem Civitatis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, necnon quibuscumque licentiis pro tempore etiam ab ipsis Legato, seu Vice-Legato, aut Gubernatore, ac a Sede Apostolica in contrarium concessis, & concedendis, quas ex nunc prorsus revocamus, & annullamus, ac revocatas, & annullatas esse, & fore; sicque per quoscumque Judices ordinarios, & Delegatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere decernimus. Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Dat. die 17. Maii 1596. Ann. V.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris, die 17. Maii 1596., Pontificatus nostri Anno Quinto.

CXXV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Jubilæum ad divinam opem pro Sanctæ Catholicæ fidei in Regno Franciæ exaltatione, & pristinæ in eo tranquillitatis restitutione implorandam.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Universis Christifidelibus in Regno Franciæ existentibus salutem, & Apostolicam benedictionem.

Quæ ipse gesserit pro inducenda in Franciæ Regnum tranquillitate recenset.

§.1. QUam semper cordi Nobis, curæque fuerit, ut gravissimæ, ac diuturnæ solicitudinis nostræ partes de Christianissimo, & pacatissimo olim Franciæ Regno, tum Catholicæ Religionis in eo conservandæ tum publicæ illius tranquillitatis instaurandæ causa susceptæ, eum, quem ipsi jam diu a Domino assiduis precibus flagitavimus, quemque boni omnes optant, exitum sortirentur, præclare quidem constare iis arbitramur, quibus cognitæ sunt, ac perspectæ rationes, quæ Nos tandem anno superiore adduxerunt, ut charissimi in Christo filii nostri Henrici Francorum Regis Christianissimi supplicationibus, quibus se in Sanctæ Romanæ Ecclesiæ gremium a Nobis recipi postulabat, benigne annueremus, eumque propterea paterna charitate complecteremur. In quo officio quemadmodum nihil plane præter ipsius Henrici Regis, & totius Regni salutem, & quietem omni humanarum rerum cogitatione seposita, spectandum duximus, ita nunc illud in primis curandum esse existimavimus, ut optatos, & speratos ejus deliberationis fructus, Deo piis omnium votis adspirante, quam primum capiamus, atque hoc sane consilio dilectum filium nostrum Alexandrum Medices Tituli Sanctæ Praxedis Presbyterum Cardinalem Florentinum nuncupat. ad eumdem Henricum Regem, atque ad ipsum Franciæ Regem, nostrum, & Apostolicæ Sedis de latere Legatum nuper destinavimus.

Legato Apostolico se jussisse, ut pr-

§.2. Quoniam vero ad eos fructus consequendos divinæ opis præsidia præcipue neces-

blicas supplicationes indiceret.

necessaria esse intelligimus, præter privatas, & publicas a Nobis jam sæpe hac de causa indictas preces proprias, & peculiares, in ipso Regno Franciæ supplicationes, hoc etiam tempore indicendas censuimus, confisi, Deum, pro immensa sua pietate, eorum desideria, a quibus potissimum rogari se animadvertit, cumulate expleturum, & quæ ipsi petimus, bonitatis suæ dona tandem concessurum. Quo circa eidem Alexandro Cardinali injunximus, ut cum primum ad idem Regnum pervenerit, in ea Civitate, vel loco, in quo sibi consistendum esse statuerit, ad duas, vel tres insigniores Ecclesias ibi existen. hebdomada, & diebus per eum designandis, solemnes processiones, ut moris est, indicat, atque ad eas ipse cum Venerabilibus Fratribus nostris Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Prælatis ibidem tunc præsentibus, nec non cum Officialibus, ac Magistratibus dictæ Civitatis, universoque illius Clero, & Populo supplex accedat.

Christifideles hortatur, ut tales supplicationes faciant.

§.3. Ut autem divina benignitas, & clementia opportuni auxilii gratiam Regno deprecandi largiatur, omnes, & singulos utriusque sexus Christifideles, qui tam in eadem Civitate, quam in toto Regno erunt, per viscera misericordiæ Dei, ac Domini nostri Jesu Christi, per quem Reges regnant, & Regna consistunt, hortamur, atque obsecramus, ut qui in eadem Civitate fuerint, dicta hebdomada, aut saltem altera sequenti, qui vero extra eam, in cæteris Regni Dominiis, Provinciis, Regionibus, & locis existent, proxima, aut altera sequenti hebdomada, postquam literæ ejusdem Alexandri Cardinalis super indictione hujusmodi supplicationum publicatæ fuerint, vel alias ad illorum certam notitiam pervenerint, ad Deum Patrem clementissimum humiliato, & contrito corde convertantur, & ob culpas, ac peccata commissa ex animo dolentes, concordibus, & assiduis precibus ipsum orent, ut oculis clementiæ Ecclesiam suam sanctam respiciat, Franciæ Regnum in Sancta Catholica, & Apostolica fide conservet, illudque in pristinam pietatem, & tranquillitatem restituat, hæresum radices evellat, simultates, atque odia dirimat; Universam denique Rempublicam Christianam a pravis Schismatum erroribus, & malorum omnium periculis salvam, & incolumen tueatur.

Facientibus autem Indulgentiam Plenariam in forma Jubilæi concedit.

§.4. Et ii quidem, qui in eadem Civitate fuerint, prædictas Ecclesias, vel unam ex eis, quam maluerint: Qui vero extra eamdem Civitatem in dicto Regno erunt, Ecclesiam, seu Ecclesias per locorum Ordinarios, seu eorum Vicarios, aut de eorum mandatis, vel eis deficientibus per eos, qui ibi curam exercent animarum, deputandam, seu deputandas, quocumque die, vel quibuscumque diebus ejusdem, vel sequentis hebdomadæ, quam ipsi elegerint, saltem semel devote visitaverint, & quarta, & sexta Feria, ac Sabbatho ejusdem, vel sequentis hebdomadæ jejunent. Praeterea pauperibus, & indigentibus personis, aut locis piis, pro suo arbitrio, eleemosynas erogent, atque intra hoc tempus Sacerdoti ab Ordinario approbato peccata sua confiteantur, & die Dominico dictum Sabbathi diem proxime subsequenti, vel alio dictæ prioris, aut sequentis hebdomadæ die, arbitrio confessarii, Sanctissimum EucharistiæSacramentum devote suscipiant. Qui autem in navigatione, vel itinere fuerint, eo peracto, hæc omnia, ut præfertur faciant, & exequantur. Regulares autem utriusque sexus, qui in claustris degunt, nec non alii, qui in carcere, vel captivitate detinentur, aut propter corporis infirmitatem, seu aliud quodcumque impedimentum, superius expressa, aut eorum aliqua facere, vel adimplere nequiverint, Sacerdotis confessarii, quem elegerint, arbitrio prædicta omnia, & singula, aut aliqua illorum in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tamen tempus differre valeant. Quæ omnia, ut eo libentius præstare studeant, quo uberius spiritualibus muneribus, & gratiis se a Nobis refectos esse cognoverint, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, ex illa ligandi, atque solvendi potestate, quam Deus Nobis, licet indignis contulit, thesauros Ecclesiæ, quorum dispensatores sua benignitate facti sumus, copiose aperientes, omnibus, & singulis prædictis, qui præmissa fecerint, & adimpleverint, plenissimam peccatorum suorum indulgentiam, veniam, & remissionem, sicut in anno Jubilæi visitando certas Ecclesias intra, & extra Urbem, concedi consuevit, tenore præsentium damus, concedimus, & elargimur.

Facultates hic indicatas Confessariis tribuit.

§.5. Nec non eisdem Christifidelibus, etiam cujuscumque Ordinis, & Congregationis Regularibus utriusque sexus facultatem impartimur, eligendi sibi Presbyterum confessarium tam sæcularem, quam cujusvis Ordinis, vel instituti Regularem ex approbatis ab Ordinariis locorum, qui eos ab omnibus excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & censuris a jure, vel ab homine quovis modo, vel causa latis, seu inflictis, nec non ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus, & delictis, quantumvis gravibus, & enormibus, etiam in casibus tam locorum Ordinariis, quam Nobis, & Sedi Apostolicæ, etiam in literis in die Cœnæ Domini legi consuetis, atque alias etiam per quascumque Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutiones, quarum tenores, præsentibus haberi volumus pro expressis, quomodolibet reservatis, in foro tantum conscientiæ, hac vice dumtaxat absolvere: Et insuper vota quæcumque (Religionis, & castitatis exceptis) in alia pia, & salutaria opera commutare, injuncta tamen eis, & eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus pœnitentia salutari, ac aliis injungendis, possint, & valeant.

Locorum Ordinariis man-

§.6. Mandantes insuper omnibus Venerabi-

rabilibus Fratribus nostris Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibuscumque Ecclesiarum Prælatis, & locorum Ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ, ut post indictionem supradictarum supplicationum per eumdem Alexandrum Cardinalem faciendam, cum harum literarum transumpta, aut exempla acceperint, illa statim per suas Provincias, Civitates, Dioeceses, & loca promulgari faciant, Cleroque, & Populo sibi subjecto solemnes Processiones, & supplicationes indicant, & celebrent.

dat, ut hanc publicent Constitutionem.

§.7. Per præsentes autem super aliqua irregularitate publica, vel occulta, nota, defectu, incapacitate, aut inhabilitate quoquo modo contracta dispensare, vel aliquam facultatem tribuere dispensandi, etiam in foro conscientiæ non intendimus.

Ab absolutionibus irregularitatem excipit.

§.8. Ac declaramus, has ipsas præsentes, quo ad absolutionem in foro conscientiæ, & pœnitentiali tantum, non autem in foro fori, sive contentioso consequendam, neque etiam quoad dictum forum conscientiæ, iis, qui ab aliquo Judice excommunicati, suspensi, interdictive, seu alias in sententias, & censuras incidisse declarati, vel publice denunciati fuerint, nisi intra tempus celebrationis hujusmodi Jubilæi satisfecerint, aut cum partibus concordaverint.

Absolutionesque in foro conscientiæ tantum validas esse declarat.

§.9. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, præsertim quibus absolvendi facultas in certis tunc expressis casibus, ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatur, ut nec etiam similes, vel dissimiles Jubilæi, indulgentiarum, aut facultatum hujusmodi concessiones, nisi de illis expressa mentio, aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant, nec non quorumcumque Ordinum, & Congregationum Regularium juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Ordinibus, & Congregationibus quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specifica, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut expressio habenda, vel quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, & formam in illis traditam pro servata habentes, hac vice nominatim, & expresse, ad effectum præsentium, derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Obstantia tollit.

§.10. Volumus autem, ut præsentium transumptis, vel exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur his ipsis, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Fidem transumptis addit

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1596. decimo Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno V.

Dat. die 23. Maii 1596. Ann. V.

CXXVI.

Statuit, ut deinceps Pignora apud Hebræos consistentia, elapso spatio decem, & octo mensium, in Monte Pietatis de Urbe vendi debeant; neque Hebræi plus quam duodecim scuta, pro quolibet pignore, mutuo dare possint.

Ex Regest. in Secret. Brev.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Paterna nostra erga cunctos Christifideles, ac pauperes præsertim personas charitas Nos admonet, ut ea, quæ in earumdem pauperum personarum beneficium cedere posse cognoscimus, opportuna provisione procuremus.

Exordium.

§.1. Proinde ex justis, & rationabilibus causis animum nostrum moventibus, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ut posthac in perpetuum pignora quæcumque, super quibus Hebræi pecunias tam hucusque, quam imposterum mutuaverint, quæ lapso spatio decem, & octo mensium, ab eisdem Hebræis per licitationem venduntur, in Monte Pietatis de Urbe dumtaxat, in loco ad licitationes faciendas ibi designato, & non alibi, vendi per hujusmodi licitationem debeant; utque imposterum, ex justis similiter, & rationabilibus causis animum nostrum moventibus, dicti Hebræi nulli personæ super pignoribus, quæ ad eos deferuntur, pecunias, usque ad summam scutorum duodecim monetæ inclusive ascendentes, aliquo modo, mutuari possint, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo statuimus, mandamus, & ordinamus.

Statutum, de quo in Rubrica.

§.2. Inhibentes propterea universitati Hebræorum, & particularibus Hebræis quibuscumque, sub quingentorum scutorum auri in auro ipsi Monti Pietatis applicandorum, nullitatis venditionis, ac amissionis pecuniarum mutuatarum, & aliis arbitrio nostro eo ipso, quo vendiderint, & mutuaverint, incurrendis pœnis, ne pignora hujusmodi vendenda, alibi posthac, quam in prædicto Monte Pietatis, & in loco ibi designato, vendere, neve pecunias ad summam prædictam scutorum duodecim ascendentes, cuicumque personæ, super pignoribus, mutuo dare audeant, seu præsumant.

Pœnæ in transgressores.

§.3. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis universitati prædictæ Hebræorum, aut aliis quibuscumque in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Obstantium derogatio.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 25. Maii 1596. Pontificatus nostri Anno V.

Dat. die 25. Maii 1596. Ann. V.

CXXVII.

Institutio Congregationis super Baronibus Status Ecclesiastici, cum jurisdictione eorum Castra, & bona etiam fideicommissis subjecta distrahendi, pro satisfactione Creditorum.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

JUstitiæ ratio, & publicæ fidei causa postulat, ut eorum qui pecunias nostris, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subditis crediderunt, seu quibus aliquid ab eisdem, quavis occasione, vel causa debetur indemnitati, pro munere nostro, opportuno remedio consulamus.

Causæ hujus institutionis.

§.1. Cum igitur multorum querelis jamdiu ad nos perlatum sit, & quotidianis expostulationibus perferatur, nonnullos Barones, & Domicellos nostros, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subditos tam in Urbe ejusque districtu, quam in universo statu nostro Ecclesiastico existentes, contracto variis de causis ære alieno, nullam prorsus inire rationem illud dissolvendi, immo nec annuas fructuum præstationes idcirco debitas, maximo creditorum incommodo, persolvere, ipsosque adeo creditores, dum eorum credita a dictis Baronibus, & Domicellis exigere conantur, magnos sumptus facere, & variis litibus implicari, & nihilominus credita ipsa nullo modo consequi posse; fidejussores etiam, qui pro eisdem Baronibus, & Domicellis sese, & bona sua quoquo modo obligarunt, ab eorum obligationibus minime posse liberari. Præterea, licet alias ad eorumdem Baronum, & Domicellorum res aliquo pacto sublevandas, a nonnullis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, ac etiam forsan a Nobis, ex speciali gratia, concessa fuerit facultas, quosdam pecuniarum Montes super eorum Civitatibus, Terris, Castris, Casalibus, & aliis bonis stabilibus, ad diversas summas ascendentes, erigendi cum obligatione etiam per ipsos Barones facta fructus, hoc nomine, singulis annis conventos, solvendi, ac certis modo, & forma Montes erectos, intra præscriptum tempus extinguendi, eos tamen, qui pecunias in dictis Montibus posuerunt, hactenus annuas fructuum præstationes, a nonnullis ex dictis Baronibus, & Domicellis consequi non potuisse, neque adhuc posse, ac præterea aliquos etiam Barones, & Domicellos, eosdem Montes, vel eorum partem, juxta eorum obligationem, statuto tempore non extinxisse, nec forsan ulterius de illorum extinctione cogitare, quo fit, ut iidem creditores, sub fide publica hactenus magno detrimento affecti fuerint, & in dies magis, ac magis afficiantur.

Institutio Cōgregationis, pro satisfactione creditorū cujuscumque Baronis.

§.2. Nos hisce malis pro officii nostri munere occurrere, & debitæ supradictorum creditorum (inter quos plerique pauperes, complures etiam pupilli, & viduæ sunt) satisfactioni expedita aliqua ratione providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, dilectum filium nostrum Bartholomæum Sanctæ Mariæ in Porticu Diaconum Cardinalem Cœsium nuncupatum, nec non dilectos filium Tiberium Cerasium Cameræ Apostolicæ Clericum, Paulum Coperchium Fisci, & dictæ Cameræ Advocatum, Paulum Æmilium Zacchiam ejusdem Cameræ Commissarium Generalem, ac Rodulphum Bonfiolum Senatorem Bononien. ad infrascripta omnia, & singula facienda, Apostolica auctoritate, tenore præsentium constituimus, assumimus, & deputamus, ac eisdem liberam, amplam, & plenam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur, ut conjunctim omnes, seu saltem idem Bartholomæus Cardinalis, & major ipsorum pars, omnibus, & singulis tam instrumentariis, sive hypothecariis, quam Chirographariis, ac etiam Legatariis, & ratione mercedis, cibariorum, & vestiarii, seu alias quovis modo privilegiatis, vel mercium, sive aliarum rerum occasione, aut etiam ex causa fidejussionum pro eisdem Baronibus, seu Domicellis, ac pro qualibet summa, & quantitate quorumcumque Principum, Ducum, Marchionum, & Comitum, aliorumque Baronum, & Domicellorum nostrorum, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subditorum, in Urbe ejusque districtu, & in universo Statu nostro Ecclesiastico existentium, cujuscumque status, gradus, conditionis, & ordinis, fuerint, etiamsi dignitate quacumque Ecclesiastica, etiam Cardinalatus honore præfulgeant, aut ipsorum parentum, seu antecessorum, vel auctorum quorumcumque creditoribus, etiamsi eorum vassalli, & subditi, aut alii quicumque fuerint, qui de ipsorum creditis, ex quavis causa, & ad quamcumque summam, ut præfertur, ascendentibus per mandata exequutiva, a quibusvis Judicibus Urbis, aut alterius loci Status prædicti, decreta, & relaxata docuerint, ipsaque mandata exhibuerint, quam primum, absque ulla dilatione, non obstantibus quibuscumque inhibitionibus, dilationibus, supersessoriis in forma non gravetur, aut alias quomodolibet ab iisdem met, vel aliis Judicibus, aut etiam forsan a Nobis, sive de ordine, ac mandato nostro emanatis, & emanandis, quas omnes, & singulas, ex nunc, auctoritate præsentium revocamus, annullamus, & irritamus, infrascriptis modis, & formis satisfieri curent, mandent, & cum effectu faciant, videlicet.

Exhibitis a creditoribus mandatis exequutivis per Judices relaxatis contra Barones.

§.3. Prædictorum Deputatorum Congregatio, exhibitis mandatis prædictis, absque alia citatione, & tela judiciaria, & sine ulla causæ cognitione, super veritate crediti, vel discussione justitiæ, aut nullitatis mandatorum relaxatorum, tamquam meri, & puri exequutores, & propria auctori-

ctoritate, & mandato, & sine vitio spolii attentatorum, aut nullitatis, omnium, & quarumcumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, Casalium, Palatiorum, & aliorum bonorum immobilium tam in Urbe ejusque districtu, quam alibi ubicumque in nostro Statu Ecclesiastico existentium, ad ipsos Principes, Duces, Marchiones, Comites, vel Barones, aut Domicellos quoscumque, contra quos, vel eorum auctores, parentes, & quosvis antecessores, seu hæreditaria eorum bona quæcumque mandata hujusmodi ex quavis causa, ut supra dictum est, relaxata fuerint, vel eorum partem, arbitrio ipsius Congregationis pertinentium, & per eos quocumque titulo habitorum, & quovis modo tentorum, & possessorum, realem, actualem, & corporalem possessionem, nomine Cameræ Apostolicæ capi, & retineri ad commodum tamen, & utilitatem eorumdem creditorum per mensem dumtaxat immediate sequentem, a die captæ possessionis, a qua die omnis ipsorum Principum, Ducum, Marchionum, Baronum, seu Domicellorum, & aliorum prædictorum jurisdictio, & illius exercitium, atque administratio penitus cesset, & cessare debeat, ita quod ipsi non possint per se, vel alios in Civitatibus, Terris, Castris, Casalibus, Palatiis, & aliis locis, & bonis prædictis sese ingerere, aut aliquo pacto intromittere, sed illorum jurisdictio, & administratio penes dictam Congregationem, seu personas ab ea deputandas remaneat, omnino curent, & re ipsa præstent.

Elapso mense Civitates, & bona eorum subhastanda proponat, & absque expensis plus offerenti deliberet.

§.4. Quo mense elapso, Civitates, Terras, Castra, Casalia, Palatia, & alia bona hujusmodi subhastanda proponant, & plus offerenti, omissa penitus omni alia solemnitate, & sine solita etiam subhastatione, & deliberatione per manus Cursorum, seu alias fieri consueta, & absque illarum expensis, prævia dumtaxat unius edicti per dies quindecim in locis publicis affixione ad deliberationem plus offerenti, cum cedula bancharia idonei Mercatoris, servata tamen, quoad personas, quæ Civitates, Terras, Castra, & alia bona hujusmodi emere voluerint, forma Constitutionis fel. rec. Sixti Papæ V. Prædecessoris nostri, super prohibitione alienandi Castra, & alia bona stabilia in statu Ecclesiastico existentia, sine Sedis Apostolicæ licentia, aliis personis quam vassallis ejusdem Status, deveniant, illasque, & illa deliberent, & vendant, ac instrumentum, vel instrumenta quæcumque, & alia desuper necessaria, & opportuna, obliganda etiam personas Principum, Ducum, Marchionum, Baronum, & Domicellorum prædictorum, & bona eorum pro evictione, etiam in forma ejusdem Cameræ Apostolicæ celebrent, & celebrari faciant.

Pretium inde reductum creditoribus consignari faciat.

§.5. Ac pretium inde redigendum, in satisfactionem dictorum creditorum, juxta eorum anterioritatem, & potioritatem, recepta prius ab eis jurium cessione, ad favorem emptoris, & si eidem Congregationi visum fuerit, præstita etiam ab ipsis idonea cautione, seu facta obligatione de eodem pretio restituendo prioribus, & potioribus, ad omne mandatum sui Judicis, consignent, & consignari faciant.

Cam. Apost. inter oblatores admittatur.

§.6. Inter oblatores autem, Cameram Apostolicam, seu ejus Commissarium, si offerre voluerit, ad offerendum admittant.

Oblatore non reperto Cameræ adjudicet pro pretio æxtimando, & ipsa creditoribus satisfaciat

§.7. Sed si intra dictos quindecim dies nullus oblator reperiatur, tunc Congregatio prædicta, Civitates, Terras, Castra, & alia bona prædicta, eidem Cameræ nostræ Apostolicæ adjudicet, liberet, ac vendat, & ipsa Camera nostra Apostolica, prævia æstimatione, per unum, vel plures æstimatores ab ipsa Congregatione deputandos, pro illo pretio, quod æstimatum fuerit, illas, & illa pro se accipere debeat, & de dicto pretio omnino supradictis eorum creditoribus satisfacere teneatur.

Subhastatio eadē, & deliberatio fiat, si extrajudicialiter constiterit Montem vel censum Baronis non fuisse debito tempore extinctum, aut fructus non solutos, vel alia per eum promissa non impleta.

§.8. Declaramus autem, si inter dictos creditores reperientur aliqui, qui occasione quorumvis tam Montium, quam Censuum, intuitu, ac contemplatione ipsorum Principum, Ducum, Marchionum, Comitum, Baronum, & Domicellorum, vel eorum auctorum, & prædecessorum supradictorum, erectorum, & impositorum respective creditores fuerint, & quibus de fructibus idcirco debitis hactenus integre satisfactum non erit, vel in futurum non satisfiet, in præmissis eum servari debere modum, & ordinem, ut capta summaria informatione, etiam extrajudiciali per dictam Congregationem de lapsu temporis, & de satisfactione non sequuta, absque ulla, ut dictum est, causæ cognitione, ad subhastationem, deliberationem, venditionem, & adjudicationem supradictarum Civitatum, Terrarum, Castrorum, & bonorum pretio, ut supra æxtimando, modo, & forma prædictis, & ulterius ad extinctionem dictorum Montium, & censuum, ac satisfactionem dictorum fructuum, usque ad diem dictæ extinctionis decursorum, ipsa Congregatio omnino deveniat. Idemque servari volumus, & mandamus, quoad illos Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & Domicellos, qui licet dictos fructus suo tempore quotannis solverint, supradictos tamen Montes, ut præfertur, erectos, vel census impositos, & venditos, intra tempora in erectione ipsorum Montium, aut in impositione, & venditione censuum fidejussoribus promissa, vel alias conventa, non extinxerint, aut in futurum debitis temporibus non extinguent, seu etiam alia pacta in eisdem Montium erectionibus, & censuum impositionibus, & venditionibus apposita, & alias conventa, seu in quibuscumque contractibus, in quibus, seu quorum vigore dicti Barones, & Domicelli, aut eorum auctores, seu antecessores, debitores existunt, adjecta non adimpleverint, vel non observaverint, aut in futurum non observabunt, sive adimplebunt, in toto, vel in parte, ipsa Congregatio eos ad dictorum Montium, & censuum integram extinctionem, & debiti solutionem, ac creditorum satisfactionem, etiam

etiam si dies totius Montium, & censuum extinctionis, vel debiti solutionis non advenerit, cogat, & compellat.

Fideicommissa &c. hæc non impediunt.

§.9. Volumus etiam, & pari motu, ac potestate decernimus, Principes, Duces, Marchiones, Barones, & Domicellos supradictos, seu illorum quoscumque pro tempore successores, subhastationem, deliberationem, venditionem, & adjudicationem, & alia prædicta, impugnare, impedire, vel retardare non posse, nec adversus ea aliquo modo se tueri, aut pro illorum revocatione quocumque tempore instare, etiam ea ratione, vel prætextu, quod ipsi in Castris, & bonis prædictis sint hæredes cum beneficio legis, & inventarii, vel non succedant illis, qui debita prædicta contraxerunt, sed quod loca, & bona supradicta ex antiquis investituris, concessionibus, fideicommissis, donationibus, vel ex contractibus etiam ex causa dotium, vel quacumque alia de jure privilegiata consequuti fuerint, vel ad ea vocati sint, mandatave a Judicibus fuerint tantummodo decreta, seu relaxata contra bona hæreditaria illorum, qui debitum hujusmodi contraxerunt, sed satis sit, & sufficiat, quod ii qui debitum contraxerunt, dicta bona quovis titulo, & modo tenuerint, & possederint, seu quod ipsi Barones, & Domicelli simili modo illa teneant, & possideant, aut ex eo, quod creditores, ex causa Montium, & censuum, restitutionem sortis principalis petere non possint, se a fidejussione eximi, quibus, & aliis quibuscumque allegationibus, seu subterfugiis non obstantibus, ad exequutionem nihilominus subhastationis, & deliberationis, & aliorum præmissorum supradictarum Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum deveniri omnino debeat, illaque robur perpetuæ firmitatis sortiantur, & obtineant.

Illisque plenissime derogatur.

§.10. Ut autem præmissa omnia, & singula ad favorem omnino creditorum prædictorum statuta, & disposita, statim sine ulla mora, aut aliquo impedimento, exequutioni demandari possint, omnibus, & quibuscumque investituris, concessionibus, donationibus, fideicommissis, primogenituris, & alienandi prohibitionibus, necnon pactis de succedendo tam in contractibus, quam in ultimis voluntatibus purificatis, & purificandis super Civitatibus, Terris, Castris, Casalibus, Palatiis, & aliis bonis immobilibus hujusmodi, per quoscumque ascendentes, seu collaterales, ac penitus extraneos, ac forsan ipsos etiam Romanos Pontifices Prædecessores nostros, etiam Motu proprio, & consistorialiter emanatis, & sub quibusvis clausulis, vinculis, & cautelis, quomodolibet factis, & confirmatis, quorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, ac etiam regulæ nostræ de non tollendo jure quæsito, Motu, scientia, & potestate similibus, plenissime, ac latissime derogamus, ac derogatum esse volumus.

Aliaque bona libera Baroni

§.11. Quod si forsan iidem Principes, Duces, Marchiones, Barones, & Domicelli, aliqua alia bona stabilia nulli investituræ, concessioni, donationi, fideicommisso, primogenituræ, vel alienandi prohibitioni, aut pacto de succedendo, aliisque prædictis subjecta, vel alias immunia, & exempta, & libera quoquo modo possederint, Nos pari motu, & auctoritate, eadem bona investituræ, concessioni, donationi, fideicommisso, primogenituræ, prohibitioni, & pacto prædictis in locum bonorum venditorum prædictorum, in omnibus, & per omnia subiicimus, substituimus, & subrogamus, & per eamdem Congregationem, sequuta venditione prædicta, subjici, substitui, & subrogari debere decernimus, & mandamus.

dictis fideicommissis supposita censeantur.

Clausula sublata.

§.12. Declarantes nihilominus Civitates, Castra, & bona, sic ut supra, vendita, & assignata, semper, & quocumque tempore penes illorum emptores, & Cameram præfatam, ac successores eorumdem ab omnibus fideicommissis, primogenituris, prohibitionibus, pactis, donationibus, nec non nexibus, oneribus, vinculis, hypothecis, obligationibus, ac aliis prædictis, libera, & semper exempta remanere debere, ita ut nullo umquam tempore prætextu prædictorum fideicommissorum, primogeniturarum, prohibitionum, pactorum, donationum, nexuum, onerum, vinculorum, hypothecarum, obligationum, vel successionum tam ex testamento, quam ab intestato, emptores, Camera, & successores prædicti, molestari, seu inquietari quomodolibet possint, salvis tamen responsionibus, canonibus, censibus, ratione directi dominii, seu cujuslibet alterius superioritatis, occasione dictorum bonorum, eidem Cameræ debitis.

Si de pretio quid supererit, investiatur ut hic.

§.13. Cæterum volumus, & eidem Congregationi pariter mandamus, ut si ex pretio bonorum vigore præsentium vendendorum, aliquid solutis debitis supererit, id quod superfuerit, si bona vendita alicui fideicommisso, prohibitioni, vel alteri cuicumque oneri, seu vinculo subjecta esse constiterit, in aliorum bonorum stabilium, vel locorum Montium non vacabilium, quæ eidem fideicommisso, prohibitioni, oneri, & vinculo in locum bonorum venditorum omnino subjaceant, converti curent, & faciant, eorumque fructus singulis annis in aliorum similium bonorum, vel locorum montium emptionem investiri debere declarent, & cum effectu investiri faciant, donec ad valorem, & summam bonorum venditorum ascenderint, quæ pariter omnia fideicommisso, prohibitioni, oneri, ac vinculo hujusmodi, in omnibus, & per omnia, prout bona vendita hujusmodi antea erant, subjecta existant. Si vero bona eadem vendita nulli fideicommisso, prohibitioni, seu oneri, & vinculo obnoxia fuerint, Congregatio ipsa partem, quæ supererit ex pretio hujusmodi, solutis debitis, ut præfertur, ipsis Principibus, Ducibus, Marchionibus, Baronibus, & Domicellis, solvi, & consignari faciant.

Castra per Cameram sic e-

§.14. Civitates vero Terras, Castra, & loca

menda non comprehenduntur per triennium sub bulla Pii V. de non infeudandis.

loca jurisdictionalia per Cameram Apostolicam in vim præsentium emenda, & acquirenda, in Constitutione fel. rec. Pii Papæ Quinti Prædecessoris nostri, de Civitatibus, Terris, Castris, & locis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ non infeudandis, per triennium, a die illarum venditionum computandum, minime compræhendi debere declaramus.

Clausula sublata.

§.15. Decernentes sic, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Cameræ prædictæ Præsidentes, Clericos, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarios, necnon ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ contrariorum derogatoriæ, & Sanctio pœnalis.

§.16. Non obstantibus quibuscumque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac legibus municipalibus Urbis, nec non Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum supradictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, ac investituris, etiam in remunerationem, aut ex quavis alia causa onerosa, aut ex contractu, erectionibus dignitatum, aliisque quibusvis concessionibus, dictis Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Domicellis, sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, & irritantibus, ac aliis decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis, nec non fideicommissis, ac ultimis voluntatibus, donationibus, pactis quibuscumque, aliisque præmissis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro expressis, & de verbo ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat, & ad effectum omnium, & singulorum præmissorum specialiter, & expresse, ac latissime derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

D.P. Ann.V. die 25. Junii 1596.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, septimo Kal. Julii, Pont. nostri Anno V.

CXXVIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Moderatio Censurarum contra Extrahentes Frumenta, & aliud Annonæ genus extra Statum Ecclesiasticum per Constitut. Gregorii XIII. inflictarum.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Pastoralis nostra de Animarum cunctorum Christifidelium salute solicitudo nos admonet, ut ea, quæ prædecessores Nostri Romani Pontifices, justis suadentibus rationibus provide ordinarunt, dum tamen ex his animas Christifidelium illaqueatas detineri comperimus, pro earumdem Animarum salute moderemur, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Ex Gregorianæ Constitut. stricta observantia animæ illaqueabantur.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, ob Constitutionem fæl. rec. Gregorii Papæ XIII. contra extrahentes Frumenta, Blada, & aliud Annonæ genus extra Statum Ecclesiasticum editam, in qua excommunicationis pœna eo ipso incurrenda inflicta existit, multæ tum Subditorum nostrorum S. R. E. tum vicinorum ditionis nostræ finibus Populorum personæ, quæ etiam pro eorum victu, & in modica quantitate hujusmodi Frumenta, Blada, Legumina, & alia id genus extrahere coguntur, excommunicationis hujusmodi pœna illaqueatæ detineantur, & alias etiam sæpe illaqueari contingat.

Clemens excommunicationem tollit quoad eos, qui Annonam extrahunt pro suo usu.

§.2. Nos, quibus animarum Christifidelium salus imprimis procuranda est, præmissis, quantum cum Domino possumus, obviare volentes, Constitutionis prædictæ tenorem, acsi ad verbum insereretur, præsentibus pro expresso habentes, Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, excommunicationis pœnam in dicta Constitutione inflictam, quo ad eos, qui Frumenta, Blada, Legumina, & alia cujusvis Annonæ generis in modica quantitate, & pro usu proprio tantum, non autem Mercaturæ causa ex Statu Nostro Ecclesiastico pro tempore extraxerint, omnino tollimus, & abrogamus, eosque talem excommunicationis pœnam, salvis tamen aliis pœnis in dicta Constitutione inflictis, minime de cætero incurrere declaramus.

Data Confessariis eos absolvendi facultate.

§.3. Præterea quibuscumque Confessariis, ut personas, quas hucusque ob Frumentorum, & aliorum prædictorum in modica quantitate, & pro usu proprio, non ad mercaturam faciendam, ex dicto Statu extractionem, excommunicationis hujusmodi pœnam incurrisse compererint, ab hujusmodi excommunicationis pœna injuncta eis pœnitentia salutari, absolvendi facultatem concedimus, & impertimur.

Derogat contrariis.

§.4. Non obstantibus prædicta Gregorii XIII. ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrariis quibuscumque.

Da-

Dat. die 28. Junii 1596. Ann.V.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 28. Junii 1596. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CXXIX.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Religiosis Congregationis Sancti Joannis Evangelistæ Regnorum Portugalliæ prohibetur, quominus de rebus suæ Religionis extra eam agant, vel favores captent.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Quæcumque ad Religiosorum quietem, & prosperam directionem pertinere cognoscimus, in his auctoritatis nostræ partes libenter interponimus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Formā appellationum præscribit.

§. 1. Cupientes itaque dilectos filios Canonicos, & alios Religiosos Congregationis S. Joannis Evangelistæ sub habitu, & Regula Congregationis Sancti Georgii in Alga Venetiarum in Regnis Portugalliæ institutæ in humilitatis, & obedientiæ Spiritu Dei obsequiis vacare, & a sæcularium rerum cura, prout bonos Religiosos decet, penitus liberos esse, quæ his impedimento esse possunt, provida ratione removenda censemus. Proinde hac Nostra perpetuo valitura Constitutione sancimus, ac statuimus, & ordinamus, quod perpetuis futuris temporibus nullæ omnino personæ dictæ Congregationis S. Joannis Evangelistæ liceat ab ordinationibus, Visitationibus, Correctionibus, Reformationibus, Privationibus, Depositionibus, aliisve pœnis, & sententiis suorum Rectorum, Visitatorum, aliorumque Prælatorum, seu etiam Rectoris Generalis, & Capituli generalis ejusdem Congregationis in iis, quæ ad ejus regimen pertinent, ad aliquem Judicem, sive Ecclesiasticum, sive sæcularem, aut aliam quamcumque personam quavis auctoritate, & dignitate etiam Regali, Ducali, aut alia mundana, aut etiam Archiepiscopali, Episcopali, vel alia Ecclesiastica præfulgentem appellare, aut alias quoquo modo recursum habere, sed ab eorum Superioribus Ordinariis, ad Rectorem Generalem, & ab illo ad Capitulum generale recurrere, & coram eis de eorum juribus experiri juxta dictæ Congregationis privilegia, & regularia Instituta teneantur, a prædicto tamen Capitulo generali pro notoria, & manifesta iniuria, ac in eventum denegatæ justitiæ, ac alias, ad Sedem Apostolicam, ejusque Nuncios, ac Legatos dumtaxat, ut præfertur recurrere valeant.

Prohibitio de rebus Religionis extra eam agere.

§. 2. Insuper ejusdem Congregationis Rectori generali, aliisque Rectoribus, Vicerectoribus, Canonicis, & fratribus universis, & singulis personis perpetuo interdicimus, & prohibemus, ac in virtute Sanctæ Obedientiæ districte præcipiendo mandamus, ne ullo unquam tempore non solum de hujusmodi causis, sed etiam de quibuscumque aliis rebus, & negociis Congregationis ad quascumque personas sæculares, & Ecclesiasticas extra dictam Congregationem, etiam Reges, Duces, & alios Principes Sæculares, nec non quoscumque in Ecclesiastica Dignitate constitutos Archiepiscopos, Episcopos, & alios Ecclesiasticos Prælatos, Nunciis, & Legatis Apostolicis in casu super expresso exceptis, scribere culpas Religiosorum, & pœnas, quibus plectuntur, & alias res, quæ extraneis personis notas esse minime decet, tam per literas, & memorialia, quam oretenus per se, vel per aliquam interpositam personam directe, vel indirecte, tacite, vel expresse quovis quæsito colore, vel ingenio significare, & notas facere de eorum Prælatis, aut de omnibus, & singulis ejusdem Congregationis Canonicis, Fratribus, aut Conversis supra nominatis penes prædictas personas conqueri, aut coram illis aliqua ipsorum Prælatorum, & dictarum personarum crimina objicere, aut alia facere, dicere, & tractare, quæ ad Religionem, seu Religiosos ipsos pertineant.

Vel quemcūque favorem captare.

§. 3. Neque pro remissione, aut relaxatione pœnarum, seu pœnitentiarum eorum favorem, & Patrocinium requirere, vel implorare, vel illis ultro delata uti audeant, seu præsumant.

Pœnæ contra transgressores

§. 4. Qui vero in aliquo præmissorum contra præsentium tenorem venire, aut aliquid attentare præsumpserint, eos perpetuæ privationis activæ, & passivæ vocis, ac Dignitatum, Officiorum, & Administrationum quarumcumque, inhabilitatisque ad illa, & alia imposterum obtinenda, carcerisque mancipationibus unius Anni, ac in omnibus quartis, & sextis feriis disciplinam in Refectorio suscipiant, & ibidem panem, & aquam tantummodo in Terra manducent. Pœnas, ad quas incurrendas solæ appellationum interpositiones, ac literæ, aliaque contra tenorem hujusmodi attentata ubique tam in Judicio, quam extra fidem faciant, eo ipso incurrisse, & incurrere declaramus, pœnasque hujusmodi a Nobis tantum, & Rom. Pontific. remittendas contra eos irremissibiliter infligimus, & promulgamus.

Recurrentes extra Religionem ad eam remittendi.

§. 5. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ universis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, seu ut præfertur in Ecclesiastica dignitate constitutis, & aliis personis Ecclesiasticis, ut pro dictæ Congregationis quiete illius Religiosos quoscumque ad eos forsan recurrentes contra præmissa delinquentes ad eorum superiores remittant, nec illis aliquo modo contra earumdem præsentium tenorem faveant, aut aliorum suffragia implorandi occasionem præbeant: Reges autem, Duces, & Principes temporales, ac Marchiones, & etiam Comites, Gubernatores, & Barones paterne in Domino hortamur, ut qui libertatem Ecclesiasticam, & Religiosorum quietem, & Institutorum suorum observantiam, tamquam vere Catholici Principes tueri teneantur, hujus Congregationis prosperum, ac pacificum statum, qui ex præmissorum observatione maxime pendet, conservari curent, & studeant.

Præsentium literarum firmitas.

§. 6. Decernentes insuper præsentes literas nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, vel redargui posse, neque sub qui-

quibusvis similium, vel dissimilium literarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprahendi, sed semper, & perpetuo validas, & efficaces existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere; Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, & alios, ad quos spectat, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Rectori generali data commissio prædicta omnia exequendi.

§. 7. Quocirca dilecto filio Rectori generali Congregationis prædictæ nunc, & pro tempore existenti per præsentes committimus, & mandamus, quatenus præmissa omnia statim post præsentium susceptionem in Congregatione prædicta, & in omnibus ejus Monasteriis publicari, eaque omnia tam per se, quam per Visitatores ordinarios, omnesque alios inferiores ejusdem Congregationis Prælatos ab omnibus ejusdem Congregationis Regularibus personis inviolabiliter observari, & quolibet Anno in Visitationibus dictæ Congregationis super præmissis contra delinquentes inquiri faciat; præcipue vero ne aliquas jam iniunctas, vel imposterum iniungendas pœnas, seu pœnitentias cuicumque ejusdem Congregationis Religioso ad supradictarum sæcularium, aut Ecclesiasticarum personarum prædictarum instantiam remittant, condonent, relaxent, aut minuant, aut remitti, condonari, relaxari, vel minui patiantur; Contradictores, & inobedientes supradictis, & aliis pœnis juxta ejusdem Congregationis regularia statuta, aliis opportunis Juris, & facti remediis, appellatione omnino postposita, compescendo.

Derogatio contrariorum

§. 8. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibuscumque Statutis, & Consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & ad verbum expressa mentio habenda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 9. Volumus autem, quod præsentes literæ inter Statuta, & Definitiones ejusdem Congregationis perpetuo observandæ describantur, & quod eorum transumptis etiam impressis manu Secretarii dictæ Congregationis, aut alicujus Notarii publici, nec non Sigillo ejusdem Congregationis, vel alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, indubia ubique in Judicio, & extra æque, & præsentibus ipsis fides adhibeatur.

Dat. die 4. Julii 1596. Ann. V.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 4. Julii 1596. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CXXX.

Quod Itali extra Italiam non habitent in locis, ubi liber, & publicus cultus, sive usus Catholicæ Religionis non existat.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Causa hujus Cõstitutionis.

Cum sicut non sine magno animi nostri dolore accepimus, quamplures Christifideles ex diversis Italiæ partibus, eorum patriis, ubi vera, & sancta Catholica, & Apostolica religio viget, & publice prædicatur, discedentes, abeant in longinqua loca, ubi non solum hæreses impune grassantur, sed quod pejus est, Catholicæ Religionis usus publice interdicitur, & prohibetur; quo fit, ut personæ ibi permanentes, etiam si Catholicæ sint, cogantur tamen contra eorum pia desideria, sacrosanctæ Missæ sacrificio, aliisque Divinis Officiis, ac Sanctorum Sacramentorum perceptione, in suarum animarum discrimen diutius carere.

Itali non habitent in locis in quibus Catholicæ fidei cultus libere non permittitur.

§. 1. Quare nos, his, & aliis malis, & periculis inde provenientibus, quantum cum Domino possumus, obviare cupientes, hac nostra in perpetuum valitura Constitutione statuimus, & ordinamus, ut de cætero nullus Italus, sive Mercator, sive cujusvis alterius conditionis, vel status existat, quovis quæsito colore, prætextu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in Civitate, Oppido, seu loco, ubi aliqua Ecclesia cum Parocho, vel Pastore, seu Sacerdote Catholico non existat, in qua libere, & sine omni periculo palam, & publice celebrari, & audiri possint, sacrosanctæ Missæ, & alia divina Officia, & conciones, ac Sacramenta Ecclesiastica ministrari, mortuorum corpora sepeliri, & cætera fieri juxta Ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

Abstineant a matrimoniis cum hæreticis, & sepulturis.

§. 2. Utque iidem Itali abstineant a Matrimoniis cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum sepulturis, filios suos de sacro fonte levari per hæreticos non permittant, nec ipsi vicissim hæreticorum filios, nisi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizentur, levare præsumant. Medicorum quoque hæreticorum opera, necessitate cessante, & ubi adsit copia Catholici Medici idonei, non utantur.

Ad habitandũ ibi non accedant, nisi prius significẽt Ordinariis vel Inquisitoribus, qui cũ eis hic descripta servent.

§. 3. Cum vero Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum, seu inhabitandum in partibus prædictis, id significent suis Ordinariis, vel inquisitoribus locorum, a quibus serio admoneantur, ut in eis perpetuo Catholicam, & ortodoxam fidem constanter retinentes, & profitentes, piam, & Catholicam vitam ducant, Dominicos, & Festos dies, abstinentias, & sacra Jejunia ab Ecclesia præcepta religiose colant, atque omnem hæresim, & errorem, hæreticos, schismaticos, & ab Orthodoxa fide aberran-

tes

tes fugiant, & evitent, ac ut saltem singulis annis de eorum Sacramentali peccatorum confessione, & Sanctissimæ Eucharistiæ perceptione per eos factas, fidem, seu testimonium ipsis Ordinariis, vel Inquisitoribus in Italiam transmittant, ad quod, & nos dictos Italos tenore præsentium teneri, & obligatos esse decernimus, & mandamus.

Contra inobedientes tanquam de hæresi suspectos inquiri potest.

§. 4. Quod si quis propriæ salutis immemor, contra præmissa facere præsumpserit, possit adversus eum per locorum Ordinarios, & Inquisitores hæreticæ pravitatis, uti de hæresi suspectum procedi.

Quibuscumq; non obstantibus.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumpt. fides.

§. 6. Volumus autem, ut earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipsismet præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. Ann. V. die 26. Julii 1596.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die vigesima sexta Julii millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, Pont. Nostri Anno Quinto.

CXXXI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Jurisdictio, Facultates, & Privilegia Auditoris Reverendæ Cameræ Apostolicæ, nec non Reformationes Officialium ejusdem Tribunalis.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilecto filio Magistro Marcello Lantes Clerico Romano V. I. D. Cappellano nostro Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori salutem, & Apostolicam benedictionem.

Procemium.

EA Romani Pontificis in conferendis præcipuis Romanæ Curiæ Officiis cura esse debet, ut ad illa ii demum eligantur viri, qui doctrina, prudentia, fide, & probitate præstent, quique Officia prædicta ea, qua decet diligentia, & integritate sciant, velint & possint administrare.

Marcellum Lantes Auditorem Cameræ Apostolicæ creat cũ omnibus facultatibus, jurisdictionibus, privilegiis &c.

§. 1. Cum itaque Nos nuper Officium Generalis Auditoratus, seu Audientiæ causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ, quod nuper dilectus filius noster Camillus tituli Sancti Eusebii Presbyter Cardinalis Burghesius nuncupat. obtinebat, per illius ad Cardinalatus dignitatem promotionem vacare decreverimus, & ad præsens vacet; Nos personam tuam generis Nobilitate parem, & iis virtutibus, quæ ad primaria quæque munera obeunda pernecessaria sunt, ornatam, ac præcipue doctrina præ ceteris Romanæ Curiæ Prælatis eligendam duximus, cui officium prædictum demandaremus, firma spe freti, Te dextera Domini propitia assistente, idem officium recte, fideliter, & prudenter administraturum. Te igitur, qui dictæ Cameræ Apostolicæ Clericus, ac in utraque nostra Signatura Referendarius existis, præmissorum intuitu gratioso favore prosequi volentes a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, nec non singulorum Privilegiorum, Indultorum, & facultatum officio prædicto concessorum, ac scripturarum, aliarumque literarum desuper confectarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habentes, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, certaque scientia nostris. Tibi, quoad vixeris, officium Auditoratus, seu Audientiæ Causarum hujusmodi per promotionem dicti Camilli ad Cardinalatus honorem, ut præfertur, aut alias quovis modo, quem præsentibus haberi volumus pro expresso, vacans cum officio Correctoriæ Archivii Romanæ Curiæ, aliisque illi annexis, ac omnibus, & singulis suis honoribus, privilegiis, nec non salva dismembratione, & separatione sex millium scutorum monetæ Romanæ annuorum ad rationem decem juliorum ejusdem monetæ pro quolibet scuto hujusmodi, & fructibus dicti officii Auditoratus per fel. recor. Sixtum PP. V. Prædecessorem nostrum ex certis causis factis, & dictis scutis sex millibus eidem Cameræ, seu alias applicatis, & salvis remanentibus cum juribus, regalibus, & emolumentis consuetis, ac facultatibus, & Indultis, nec non Decretis, etiam in ordine, & modo procedendi in causis eidem Camillo Cardinali, & aliis, qui pro tempore fuerunt causarum Curiæ hujusmodi Generalibus Auditoribus, etiam per piæ mem. Julium II., Leonem X., Clementem VII., Paulum, & Julium III. ac Sixtum prædictum, & Gregorium XIV., & alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & Decretis tam in forma Brevis, quam sub plumbo expeditis literis, & alias ex usu, stylo, & consuetudine quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, concedimus, & assignamus: Teque ad tui vitam nostrum, & pro tempore existentis Romani Pontificis, ac dilecti filii Nostri Henrici Tituli S. Pudentianæ Presbyteri Cardinalis Cajetani nuncupat. moderni, & pro tempore existentis S. R. E. Camerarii, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Generalem Auditorem cum honoribus, oneribus, privilegiis, concessionibus, Indultis, juribus, regalibus, emolumentis, facultatibus, & Decretis prædictis, constituimus, & deputamus, ac in locum dicti Camilli Cardinalis quoad hujusmodi Auditoratus offi-

officium ejusque liberum exercitium, quoad vixeris, substituimus, & subrogamus: Indulgentes, quod Tu, licet quovis modo Te imposterum immisceas in causis criminalibus, etiam ubi poena sanguinis, & ultimi supplicii imponenda erit, seu imponetur, nullam propterea censuram Ecclesiasticam, aut irregularitatis, vel inhabilitatis cujuscumque notam, & impedimenta ullatenus incurras, dummodo sententiam sanguinis per Te ipsum non feras, vel votum subscribas, Tibique, ut per te, vel alium, seu alios idoneum, vel idoneos Locumtenentem, seu Locumtenentes, ac officiales tuos, vel Vicesgerentes, quos, & quomodo pro tempore duxeris assumendos, aut deputandos de omnibus, & singulis causis, modis, & formis præsentibus pro expressis cognoscendi, & decidendi facultatem concedimus; itaut Tu, tam in causis obligationum in forma Cameræ, quam in forma juris, guarantiæ, vel Ripæ, & Ripettæ celebratarum, ac etiam in aliis obligationibus, in quibus etiam absque obligatione in forma Cameræ debitores consentiunt in mandatum exequutivum unica citatione, vel etiam sine citatione, & quarum obligationum, vel consensuum vigore in aliis Tribunalibus exequutive per relationem mandatorum proceditur, quovis modo solus, præterquam inter Cives Romanos, inter quos privilegium, seu Constitutionem ultimo loco per similis mem. Pium PP. IV. etiam prædecessorem nostrum in favorem Populi Romani Motu proprio factam, omnino servari volumus, alii vero quicumque etiam Romanæ Curiæ Judices in similibus causis nullatenus, nulloque modo procedere possint, ac de omnibus, & singulis obligationibus in forma Cameræ, ubivis locorum, & inter quascumque personas factis, & faciendis, iis dumtaxat exceptis, quæ independentibus a litibus, & causis in eadem Curia coram aliis Judicibus pro tempore introductis factæ, & receptæ fuerint, & tunc non per viam censurarum, sed per viam mandati exequutivi cognoscas, & in illis procedas. Itaut, si quascumque causas, quæ de cætero perpetuis futuris temporibus in eadem Curia super ipsis obligationibus, aliisque omnibus prædictis in alio, quam Auditoratus hujusmodi Tribunali, præterquam in vim specialis commissionis nostræ de dictis obligationibus specialem mentionem facientis motæ fuerint, in illarum statu, gradu, & terminis, in quibus reperientur, tua ordinaria auctoritate, exceptis dumtaxat causis Curiæ Capitolii contra dictos Cives Romanos pro tempore juxta formam dicti privilegii motis, reassumere.

Cavet, quominus alii Judices in causis ad eum spectantibus se immisceant sub pœnis hic expressis.

§. 2. Inhibendo Judicibus, quibus sunt commissæ, ac coram quibus illæ pendebant, ne in eis, aut de illis, quoquo modo, aut quovis quæsito colore, directe, vel indirecte se intromittere, itidemque omnibus, & quibuscumque Judicibus, eorumque Locumtenentibus, & Auditoribus tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus, ne in exequutionibus, ac processibus prædictarum obligationum, & contractuum de cætero contra tenorem præsentium ad Instantiam cujuscumque personæ, Collegii, Universitatis, Capitulorum, & quorumvis privilegiatorum sub excommunicationis latæ sententiæ, indignationisque nostræ pœnis, ac partibus ipsis, Notariis, Procuratoribus, Sollicitatoribus, Exequutoribus, Officialibus sub eisdem Censuris, & pœnis, ac privationis officiorum suorum, & inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, nec non quingentorum Ducatorum Fisco, & eidem Cameræ applicandorum, refectionisque expensarum partibus arbitrio suo, & nullitatis processuum quovis modo, directe, vel indirecte se intromittere presumant, & quidquid secus super his contigerit attentari, irritum, & inane decernendo. Præterea solus vigore dictarum obligationum Censuras Ecclesiasticas promulgare.

Enumerat Causas per eũ definiendas.

§. 3. Nec non omnes, & singulas spirituales, Ecclesiasticas, & prophanas, ac quorumvis etiam ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, eorumque, & nostrorum familiarium continuorum Commensalium, nec non quorumcumque Prælatorum in ipsa Curia degentium, ac etiam Imperatoris, Regum, Principum, ac Communitatum, & Universitatum, Oratorum, nec non dictæ Curiæ Officialium eamdem Curiam sequentium, & familiarium eorumdem, & ipsius Curiæ causarum hujusmodi Auditoris Notariorum, & eorum familiarium, Capsorum quoque, & quorumvis Mercatorum, ac pensionum annuarum super fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis, ac eorum fructuum loco pensionum hujusmodi reservatorum, & assignatarum, etiamsi earum, & eorum solutio non sit in prædicta Curia, sed in partibus facienda. Et quascumque alias etiam commissarias Causas, tam Civiles, quam Criminales, & mixtas coniunctim, vel divisim in eadem Curia quomodocumque, & qualitercumque motas, & movendas, & inter quascumque partes, etiam per viam Inquisitionis, aut ex officio quomodolibet pendentes, & quæ per appellationem a gravaminibus illatis, & inferri comminatis, seu sententiis diffinitivis vel interlocutoriis a quibusvis Judicibus ordinariis, & Arbitris, atque Arbitratoribus in Curia, & Urbe prædictis, Vicario Nostro, ac Gubernatore, vel Senatore Urbis prædictæ, ac Judicibus Capitolinis dumtaxat exceptis, & extra eas, ac quibuscumque Judicibus Ordinariis, vel Delegatis, seu arbitris, vel arbitratoribus, ac etiam dictæ Sedis Legatis, ac eorum Vicelegatis in Terris eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectis, aut aliis earum Gubernatoribus, vel Officialibus, & quibusvis in feudum, seu Vicariatum, aut alias quomodolibet concessis, & pro tempore latis, & promulgatis interpositam, seu alias ad eamdem Sedem, etiam per viam reclamationis Judicialis, vel extrajudicialis, aut nullitatis, vel recursus a quibuscumque sententiis quorumcumque Ordinariorum, etiam extra Statum Ecclesiasticum hactenus devolutæ sunt, & imposterum

sterum devolventur. Eas videlicet, in quibus non agetur ultra summam ducentorum Ducatorum auri de Camera, aut de re verum valorem prædictæ summæ non excedente, seu quæ inter, & contra Mercatores dictæ Curiæ pro quibuscumque negociis ad quamcumque summam ascendant, & pro Notariis tuis, ac inter, & contra ipsos, & eorum familias pro tempore vertentur, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii, sola veritate inspecta, & manu regia, absque observatione terminorum, qui de stylo, seu ordinatione Palatii Apostolici, aut alias observari consueverunt, etiam privative quoad alia Tribunalia, aliæ vero summam prædictam, aut illius valorem excedentes, & inter, & contra alios quam Mercatores vertentes, servatis terminis, & alias summarie, prout in Beneficialibus. Eisdemque terminis quomodocumque male, & nulliter, præpostere, aut confuse tentis, pro minore partium dispendio, etiam unico contextu, Citatione, & Audientia reiteratis, etiam per affixionem Citationis pro tempore faciendæ ad valvas habitationis ipsorum Citandorum quoad obligatos in forma Cameræ, seu guarantiæ, Ripæ, & Ripettæ, ac aliis supradictis formis exequutivis, & quoad alios aliter obligatos, ubi non agetur de majore, quam de viginti Ducatorum summa, audire, cognoscere, decidere, & fine debito terminare. Nec non de omnibus, & singulis quibuscumque, & quantumcumque enormibus criminibus, delictis, & excessibus tam in Urbe, & Curia prædictis, quam extra eas per quoscumque tam ejusdem Curiæ, atque Sedis Officiales, quam dictam Sedem sequentes, & alios etiam a Jurisdictione Ordinariorum exemptos, ac dictæ Sedi immediate subjectos cujuscumque Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis, etiam Episcopalis, vel majoris, & per quoscumque alios cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, perpetratis, vel perpetrandis, tam ad Procuratoris fiscalis denunciationem, & promotionem, quam etiam partium accusationem, vel etiam instigationem, seu ex mero officio, & quoad omnes privative perpetratis per Notarios tuos, & Substitutos, interque, & contra eos, ac alios in eorum officiis, & intus ea solum inquirere, & super illis tam per viam inquisitionis, quam accusationis, seu denominationis, & instigationis hujusmodi procedere, & culpabiles repertos juxta suorum excessuum exigentiam, & qualitatem quovis modo punire. Dummodo Monitoria contra Episcopos, vel eorum superiores ad comparendum personaliter, nisi prævia commissione Manu Nostra signata non decernas. Nec non quascumque literas Apostolicas generales, & particulares tam sub Plumbo, etiam per Officium Audientiæ nostrarum literarum contradictarum, ac etiam per Officium minoris gratiæ expeditas, quam in forma Brevis, & quarum solam Signaturam sufficere concessum fuerit, supplicationes per Nos, & pro tempore existentes Romanos Pontifices, aut in eorum, seu nostra præsentia signatas, nec non literas pro tempore existentis Camerarii, ac Pœnitentiarii majoris nostrorum, dummodo in illis, & literis Apostolicis prædictis alii exequutores deputati non fuerint, solus; in quibus vero deputati erunt, cumulative cum illis exequi, & super illis processus debitos in forma solita, etiam cum promulgatione censurarum in similibus promulgari solitarum decernere. Ac tuarum per te, tuosque Locumtenentes, seu quosvis alios tam Ecclesiasticos, & sæculares Judices, & tam Delegatos, quam Subdelegatos, ac etiam causarum dicti Palatii Auditores, vel Nos, aut Romanos Pontifices pro tempore existentes, tam in specie, quam in genere, ac alias quomodolibet in eadem Curia, & extra pro tempore latarum sententiarum, nec non quorumcumque processuum generalium, vel specialium, tam in die Cœnæ Domini, quam alias cum censurarum, & pœnarum Ecclesiasticarum fulminatione fieri solitorum exequutionem, quas etiamsi Delegatis, vel Subdelegatis prædictis, aut quibusvis aliis, etiam specialiter per Nos, & Sedem prædictam commissa fuerint, Tibi cumulative, & non privative commissas esse volumus, atque decernimus, servatis terminis in Tribunali tuo hujusmodi servari solitis, etiam singulis diebus, & horis, prout in ordinariis consuetum est facere, illasque, & illos debitæ exequutioni etiamsi opus fuerit, cum auxilii brachii sæcularis invocatione demandare. Et quascumque Communitates, Universitates, Collegia, Capitula, nec non etiam extra dictam Curiam degentes personas pro debitis per eos in eadem Curia contractis, aut salario, seu contractu in dicta Curia inito; degentes vero in eadem Curia, seu Curiales Ecclesiasticos sæculares, vel Regulares, etiam ab ipsa Curia absentes, cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, etiam Pontificalis, conditionis, vel præeminentiæ existentes pro quibusvis rebus, & pecuniarum summis ad quorumvis etiam absentium, quorum interesset, pro tempore instantiam, quoties expedierit, etiam per Edictum publicum constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto ad eos accessu, ad satisfaciendum de eorum debitis, & præstan. ea, ad quæ pro tempore tenebuntur monere, & citare. Ac literas quascumque remissoriales, & compulsoriales tam generales, quam speciales, ubi, & quoties opus fuerit, arbitrio tuo decernere. Nec non etiam in vim Constitutionis Eugenianæ in favorem Curialium emanatæ, ac Leoninæ, & cujuscumque illius extensionis inhibere. Ac monitoria, citationes, & inhibitiones ad partes etiam per simile Edictum decernere, eos quoque arrestare, & carcerare, ac si Tibi videbitur, quascumque pœnas, ac mulctas simili arbitrio dimittere, & relaxare, ac pro delictorum, & excessuum, nec non criminum qualitate eis per Te, tuosque Locumtenentes infligere, & imponere. Nec non quoslibet inobedientes excommunicare, & a divinis suspendere, generaliter,

liter, vel specialiter interdicere, ac sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas per Te, & Locumtenentes tuos pro tempore latas, etiam iteratis vicibus aggravare. Et quod a Te, vel Locumtenentibus prædictis pro tempore excommunicati, seu aliter censurati ab aliis, quam a Te, vel Locumtenentibus prædictis, etiam de partium consensu, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi non possint, ad evitandum collusiones statuere. Et cum Tibi visum fuerit expedire, Communitates, Universitates, Collegià, Capitula, & personas quascumq; a quibusvis sententiis, censuris, & pœnis, ac mulctis Ecclesiasticis, spiritualibus, vel temporalibus per alios videlicet, quam per Te, & tuam Curiam inflictis in diebus Paschalibus, & Natalitiis cum reincidentia absolvere, nec non sententias, censuras, & pœnas, ac mulctas hujusmodi, & quæcumque Interdicta suspendere, tollere, & eis relaxare. Nec non obligationes in forma Cameræ, etiam per mortem debitoris, quoad illius bona tamen etiam per viam confiscationis debiti per aliquem ex Procuratoribus in qualibet obligatione constitutis more solito facienda, & hæredibus legitime citatis, seu alias arbitrio tuo exequi, & exequutioni demandari facere. Et generaliter omnia, & singula, quæ ad officium Auditoris causarum Curiæ hujusmodi de jure, vel ex privilegio, aut usu, seu literis, & consuetudine prædictis olim spectabant, & quæ illi, qui pro tempore fuerunt causarum Curiæ hujusmodi Auditores, ex concessis eis facultatibus facere, & decernere, mandare, statuere, ordinare, & exequi quomodolibet poterant, seu consueverant, facere, dicere, mandare, statuere, ordinare, & exequi valeas, habituri ratos, & gratos processus, & sententias, quas Tu, & Locumtenentes tui prædicti pro tempore habuerint, & tulerint, ac reliqua omnia, quæ in præmissis, & circa ea, aut quodlibet eorum fecerint, dixerint, mandaverint, statuerint, & ordinaverint, ac facturi ea omnia auctore Domino ab omnibus usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Literas Prædecessorum Pontificum A. C. Privilegia, vel jurisdictionem concedentes confirmat.

§. 4. Insuper eisdem auctoritate, & potestatis plenitudine tam literas Julii II., Leonis X., aliorumque Prædecessorum hujusmodi, quam omnia, & singula privilegia, Indulta, facultates, Jurisdictiones, & gratias officio Auditoratus, & Auditoribus prædictis quomodolibet concessa, ac cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, singulas denique desuper confectas literas, quorum omnium, & singularum literarum prædictarum hujusmodi tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, pariter præsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate, & tenore prædictis approbamus, confirmamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decernimus, illaque omnia, & singula ad officium Auditoratus, & pro tempore existentem Auditorem hujusmodi, perinde ac si eis specialiter, & expresse concessa, & pro eis, seu in illorum favorem statuta, & ordinata fuissent, extendimus, & ampliamus. Quodque Constitutiones, quæ *Odoardus*, & *pervenit* incipiunt, & quævis alternativæ, seu Moratoria, & dilationes etiam Salinariæ, per quoscumque etiam ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Clericos Cameræ, & illius Camerarium pro tempore decretæ, quoad obligatos, ut supra tam respectu bonorum, quam personarum nullatenus possint. Quinimo obligationes prædictæ exequutioni debitæ demandentur, etiam post mortem debitoris quoad bona. Et non obstantibus quacumque appellatione, & superinde obtenta commissione de hujusmodi obligatione expressam mentionem non faciente, aut discussione hæreditatis ubilibet pendente, si per Creditores data fuerit idonea cautio in forma Depositi de restituendo id, quod receperint, prioribus, & potioribus creditoribus in eventum succumbentiæ.

Locum ei in Cappella Pontificia assignat

§. 5. Quodque Tu in Cappella, & aliis actibus tam publicis, quam privatis primum locum post eumdem Gubernatorem, & Oratores Principum, si Prælati fuerint, habeas, indulgemus, statuimus, volumus, & ordinamus, nec non Contradictores, & Rebelles, Tibique in præmissis non parentes opportunis juris remediis compescendi, & ad id, si opus fuerit, auxilium brachii sæcularis invocandi, cæteraque in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna tam in dicta Urbe Nostra, quam ubique locorum faciendi, & exequendi juxta facultates alias tunc officium Auditoratus hujusmodi obtinentibus attributas, plenam, & liberam auctoritate, & tenore præmissis concedimus facultatem.

Alias recenset facultates.

§. 6. Ac etiam statuimus, & ordinamus, quod si in causis in Tuo Tribunali tam motis, quam movendis comparuerint Creditores usque ad summam quinquaginta scutorum inclusive, pro quolibet, qui vere sint miserabiles personæ, eisdem eorum credito, etiam quod non sint priores, aut potiores satisfieri possit, ac debeat; Mandantes propterea Tibi, quatenus constito prius Tibi etiam summarie, & extrajudicialiter, & quantum Tibi sufficere videbitur de premissis paupertate, & miseria, dictos pauperes ad satisfactionem eorum crediti admittas, eisque satisfieri mandes, & facias realiter, & cum effectu, super quibus Tibi plenam, & liberam facultatem cum simili potestate quoscumque ubi, & quando, ac quoties opus fuerit, etiam per Edictum publicum constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, ac etiam sub Ecclesiasticis sententiis, censuris, & etiam pecuniariis, aliisque pœnis imponendis, moderandis, & applicandis, citandi, monendi, & inhibendi, & in eventum non paritionis, sententias, censuras, & pœnas hujusmodi declarandi, aggravandi, reaggravandi, excommunicandi, interdicendi, auxiliumque brachii sæcularis, si opus fuerit, invocandi, nec non perpetuum desuper silentium omni, & quacumque appellatione, & recursu remotis, imponendi, omniaque, & singula alia

in

in præmissis. & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi juxta concessionis aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum Nostrorum desuper hujusmodi officiorum obtinentibus, ut præmittitur factæ tenorem concedimus, & impertimur. Postremo Tibi, ut omnes, & quascumq; causas tam per Te, quam Locumtenentes tuos super omnibus, & singulis articulis, negociis, & causis in Constitutione, seu Motu proprio per prædictum Pium Prædecessorem pro pecuniis ad cambium, & recambium, usurario, & malo modo per Mercatores dictæ Urbis accipiendis facta contentis, & dependentibus ab eis, prout pro singulorum casuum circumstantiis, alias de jure Tibi faciendum videbitur; Non obstante facultate, seu Motu proprio per eumdem Pium Prædecessorem in favorem dicti Gubernatoris concessa; partibus justitiam ministres, ac in causis ipsis non tanquam specialis Commissarius, sed prout solet in similibus causis juxta tuarum facultatum tenorem, & ordinarium Curiæ tuæ stylum procedas, cum potestate citandi, & inhibendi, ac quascumque inhibitiones per dictæ Urbis Gubernatorem decretas revocandi, & criminalitates contra Mercatores tollendi, aliasque, & alia, quæ in præmissis, & circa ea fuerint necessaria, & quomodolibet opportuna, faciendi, & alias in omnibus, & per omnia juxta concessionum per eosdem Romanos Pontifices Prędecessores Nostros tum temporis Curiæ causarum ejusdem Cameræ generalibus Auditoribus factarum tenorem, auctoritate, & tenore similibus committimus, & mandamus.

Prohibet Judicibus sub pœnis hic expressis, ne sententiarum ab eo latarum exequutioné impediant.

§. 7. Mandantes propterea, & districtius inhibentes quibusvis judicibus, & personis quocumque nomine nuncupatis, ac quovis privilegio munitis, etiamsi ejusdem S.R.E. Cardinales fuerint, sub indignationis Nostræ pœna, & Interdicti, nec non etiam excommunicationis sententiis, quas, si secus fecerint, eo ipso incurrant, & a quibus, præterquam in mortis articulo constituti, alias quam a Romano Pontifice pro tempore existente absolvi non possint, nec in obligationibus supradictis, illarumque exequutionibus, aut aliis præmissis contra earumdem præsentium tenorem quomodolibet, nisi ut præfertur, se intromittere, aut Te, vel Locumtenentes prędictos super præmissis molestare præsumant.

Pro summa 60. millium scutorum bona omnia Camer. Apostol. ejus favore obligat.

§. 8. Insuper Tibi, qui in Nostram, & Sedis prædictæ subventionem ob urgentes, quibus quotidie premimur, necessitates summam sexaginta millium scutorum monetæ in pecunia numerata realiter, & cum effectu persolvisti, securitatique tuæ consulere volentes, pro omnium, & singulorum præmissorum observatione, & exequutione etiam nomine, & loco damnorum, & interesse, quæ te pati posse contigerit, omnia, & singula ejusdem Cameræ bona, res, & jura tam mobilia, quam stabilia præsentia, & futura, ubilibet existentia, nedum generaliter, verum etiam specialiter, & expresse in amplissima Cameræ forma cum omnibus, & singulis clausulis, Decretis, & cautelis in similibus apponi solitis latissime extensis Tibi obligamus, & hipothecamus, nec non etiam si pro consequendo dicto officio Auditoratus ab aliis majus pretium repertum fuerit, seu reperiri contigerit, id omne, & totum sive parva, sive magna summa existat, Tibi etiam titulo donationis irrevocabilis inter vivos dici solitæ gratiose remittimus, & condonamus: ac præsentes ad probandum, quod eadem summa in Nostram, & Sedis, & Cameræ præfatarum subventionem concessa fuerit, aliaque præmissa, ubique tam in Judicio, quam extra sufficere, nec ad id alterius probationis adminiculum requiri, nec Te, aut quemcumque alium nomine tuo ad præmissa, vel eorum aliqua, etiam, quod literæ, mandata, compositiones, solutiones, nostro, aut Successorum nostrorum ordine, mandato, commissione facta fuerint, etiam ad Sedis, Cameræ, seu Fisci, aut etiam quarumvis particularium personarum cujusvis dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentium, instantiam in Judicio, vel extra probandum, aut verificandum non teneri, sed soli, & simplici assertioni tuæ, absque alterius probationis adminiculo stari debere, easdemque præsentes Tibi in omnibus, & per omnia suffragari debere, illasque, & in eis contenta quęcumque nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos Juris reduci, seu in Jus, vel controversiam revocari, aut adversus eas quodcumque Juris, aut facti, vel gratiæ remedium impetrari, minusque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, & aliis contrariis dispositionibus compræhendi posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum, in quo antequam illæ emanarent, erant, statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo concessas, etiam sub quacumque Data per te eligenda, validasque, & efficaces semper fore, & esse, vimque validi, & efficacis contractus inter Nos, & Sedem, ac Cameram prædictas ex una, & Te ex altera partibus rite, & recte, facti initi, & stipulati, ac etiam hinc inde acceptati habere, & obtinere, ac inviolabiliter observari, semperque validas, & efficaces existere, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios etiam S.R.E. Cardinales, & Camerarium, dicteq; Cameræ Præsidentes, & Clericos, ac Palatii Apostolici Auditores prædictos sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate in quavis causa, & instantia, ac ubique locorum judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, auctoritate, & tenore prædictis decernimus.

§. 9. Quocirca prædicto Henrico Cardina-

S.R.E. Camerarium hujus

Cōstitutionis exequutor deputatur.

dinali, & Camerario per Apostolica scripta motu pari mandamus, quatenus per se, vel alium, seu alios Te, vel Procuratorem tuum, nomine Tuo in corporalem, realem, & actualem possessionem officii Auditoratus, & annexorum, Juriumque, & pertinentiarum, ac privilegiorum, & facultatum prædictorum, seu quasi auctoritate Nostra inducat, & defendat inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, faciens Te, vel pro Te, Procuratorem prædictum ad officium hujusmodi ejusque liberum exercitium, nec non honores, onera, salaria, regalia, jura, & emolumenta in ipsius Camilli Cardinalis locum admitti, Tibique de emolumentis, & aliis prædictis, ut supra integre responderi. Contradictores dicta auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo.

Derogat contrariis.

§. 10. Non obstantibus præmissis, ac nostris, quatenus opus sit, de non tollendo jure quæsito, nec non revocatoria facultatum percipiendi pretium officiorum d. Curiæ, & gratiis ad instar non concedendis, aliisque Cancellariæ Apostolicæ Regulis, etiam per Nos, ac Prædecessores, & Successores nostros Romanos Pontifices quoscumque, quomodocumque, & quandocumque editis, & edendis, & etiam præfati Pii IV. prædecessoris, quod privilegia, concessiones, & Indulta Cameræ prædictæ præjudicium quomodolibet concernentia, in Camera prædicta intra certum tempus registrari, intimari, insinuari, & notificari debeant. Item, quod præsentes nostras literas in eadem Camera nullo unquam tempore præsentare, intimare, notificare, & registrari facere, ac insinuare tenearis, nisi, & quando Tibi videbitur, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, etiam de rebus, & bonis Ecclesiæ, & Cameræ prædictarum non alienandis, ac in illarum alienatione, & seu concessione certas solemnitates, & formas servari debere disponentibus, ac Curiæ, & Palatii stylo, nec non Urbis, & Cameræ hujusmodi, & quarumcumque aliarum Civitatum, Terrarum, & locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, reformationibus, etiam novis, ac novissimis, & Decretis, & Ordinationibus, Privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, quibusvis Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, Domicellis, Feudatariis, & aliis quibuscumque eidem Sedi mediate, vel immediate subjectis, & quibusvis aliis quacumque dignitate, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & Cardinalatus honore fungentibus, personis ubivis locorum existentibus, ac etiam Nostris, & dictæ Sedis Nunciis, Legatis, etiam de Latere per Nos, & Romanos Pontifices prædecessores nostros sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & Decretis, etiam pro quibuscumq; causis, etiam motu simili concessis, confirmatis, & approbatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, & imposterum concedendis, confirmandis, approbandis, & innovandis. Quibus omnibus aliisque hic non expressis, quæ forsan præsenti gratiæ obesse possent, etiamsi de illis specialis, specifica, & expressa mentio habenda, & certa exquisita forma observanda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie Motu, & scientia similibus specialiter, & expresse derogamus, ac plene, & sufficienter derogatum esse decernimus, & declaramus, ac omnibus illis quæ in præmissis concessa fuerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Reformationes autem antea factas præservat.

§. 11. Per præsentes autem non intendimus Reformationibus de Auditoratus hujusmodi, & aliis dictæ Curiæ officiis per Pium IV., & Pium V. Prædecessores prædictos factis, nec non Concilii Tridentini Decretis in aliquo derogare, vel alias præjudicare, sed illas, & illa salva esse, & in suo robore permanere, eaque omnia, ac etiam eas, quæ infra dicentur, reformationes per te, & successores tuos præfatos, ac alios, ad quos id spectat, seu in futurum quomodolibet spectabit, omnino, & inviolabiliter servari volumus, & mandamus. Et insuper volumus, quod Tu antequam officium Auditoratus causarum Cameræ hujusmodi exercere incipias, de illo fideliter exercendo in manibus Henrici Cardinalis Camerarii prædicti, seu ejus Locumtenentis solitum præstes juramentum.

Harum literarum transumptis credi jubet.

§. 12. Quodque præsentium literarum exemplis, seu transumptis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, & adhiberi debeat, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ostensæ.

Eum adhortatur, ut commisso sibi munere diligenter perfungatur.

§. 13. Tu igitur prædictum officium Auditoratus, prompta devotione suscipiendo, sic illud diligenti studio, cura, & integritate exequaris, ut tua opera ad Dei laudem, & gloriam, ac earumdem Ecclesiæ, & Curiæ bonum publicum, privatorumque commoditatem, & exemplum laudabile cedant, Teque apud Nos, & Sedem prædictam, ut speramus, merito peramplius recomendent.

Reformationes alias factas recenset. De Monitoriis in Causis Criminalibus relaxandis.

§. 14. Reformationes vero in Tuo Tribunali servandæ ultimo dictæ sunt hæ, quæ sequuntur, videlicet. Statuimus in primis, ut in causis criminalibus in locis Nobis, & S.R.E. immediate subjectis non decernantur, neque relaxentur Monitoria contra aliquem in prima instantia, nisi per Te, & tuos in dicto officio successores, facto prius verbo nobiscum, seu cum Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in casibus in Bulla Cœnæ Domini contentis, in quibus tamen quando Monitoria extra Italiam decernenda erunt in locis Nobis, & S.R.E. non subjectis, vel alias contra Officiales, Curiales, exemptos, ac contravenientes inhibitionibus, & literis Apostolicis, vel etiam pro rebus dependentibus a causis Criminalibus coram Te, & tuis in dicto Officio successoribus legitime introductis, ac penden-

dentibus, volumus pariter, & mandamus hujusmodi Monitoria non relaxari, nisi facto, ut præfertur, prius verbo nobiscum, seu cum Romano Pontifice pro tempore existente. Quantum vero attinet ad literas pro capiendis inditiis, mandamus servari Constitutionem fel. recor. Pii PP. IV. super reformatione dicti Tribunalis. Præterea statuimus, & decernimus, ut post hac supersessoriæ, seu, ut vocant, non gravetur, vel dilationes, si quæ interdum concedendæ erunt, concedantur gratis, etiam pro sigillo & sine ulla Judicis, Secretarii, aut alterius cujuscumque personæ mercede, & quando ipsæ Supersessoriæ, aut non gravetur, seu dilationes revocandæ erunt, præterquam quando concedentur in vim termini Judicialis a Debitore suscepti, quo casu circa solutionem servari volumus id, quod juxta stylum Tribunalis hactenus servatum fuit.

De supersessoriis.

De Mandatis de Capiendo.

Ulterius mandamus, Creditorem, qui obtinuit mandatum exequutivum de Capiendo contra debitorem ratione suspicionis fugæ, vel sequestrum contra pecunias, & bona debitoris, cogi non posse ad expediendum Mandatum exequutivum, vel aliquo modo solvendum, aut deponendum illius taxam.

De Subscriptione Mandatorum exequutivorum.

Decernimus etiam tuos nunc, & pro tempore existentes Judices nullo modo mandata exequutiva subscribere posse, nisi prius ipsimet Judices in Libro Expeditionum diem subscriptionis manu propria notaverint.

De Salario Locumtenentium.

Volumus pariter, & statuimus tuum in Criminalibus causis Locumtenentem nunc, & pro tempore existentem nihil posse recipere pro Sportulis, sed debere esse contentum salario sibi jam assignato, Locumtenenti autem in causis Civilibus singulis mensibus scuta quinquaginta monetæ a Notariis pro rata solvi, nec aliquam aliam portionem pro eo retinere mandamus. Tibi insuper, tuisque successoribus prædictis facultatem relaxari faciendi pauperes Carceratos extra Curiam pro debitis civilibus, & vigore suorum mandatorum tantum tuo arbitrio juxta facultates concessas Visitatoribus Carcerum Urbis per Constitutiones Pauli III., & Pii V. editas ad favorem Pauperum Carceratorum impertimur.

De substitutis Notariorum.

Ad hæc statuimus, ut Substituti Notariorum Tui Tribunalis non admittantur ad conficienda Acta Civilia, seu Criminalia, nec ad testes examinandos, nisi prævia approbatione Collegii eorumdem Notariorum, in qua de fide, & idoneitate admittendorum attestetur, & semper de consensu, seu licentia tua, vel tui Locumtenentis in Civilibus, sive Criminalibus respective: & idem servari præcipimus ab aliis, qui in dicto tuo Tribunali stipulationes Instrumentorum, & Rogitus pro eisdem Notariis recipiunt; Utque iidem tuorum Notariorum Substituti in singulis diebus cujusque hebdomadæ eos tangentibus quoscumque litigantes principales, seu eorum Procuratores informare volentes in nota per eos designanda sigillatim describere teneantur, nec pro hujusmodi descriptione, aut admissione ad informandum Judices, aut ordine, seu prioritate circa ipsum actum informandi, aliquid etiam a sponte dantibus recipere possint. Ultra hæc ordinamus, dictos tuos Notarios pro contradictis aliquid ultra id, quod vere solvitur officio contradictarum, recipere non posse, neque debere, etiamsi illis propterea partibus sub prætextu celerioris expeditionis ultra offeratur. Mandamus etiam, ut Notarii, nec non Substituti dictorum Notariorum sub pœna Triremium perpetuarum, aliquas societatum officiorum pecunias, censuum, ac aliorum cujusvis generis contractuum, etiam procuratorio nomine exigere, recipere, & penes se quovis modo retinere, tractare, & habere, etiam de ordine, consensu, & voluntate partium non audeant: & nihilominus Notarii ad damna, & interesse, quę culpa Substitutorum partibus evenerint, teneantur, & obligati sint, & contra eos in iis exequutive procedi possit, & debeat. Ad hæc præcipimus, & mandamus, ut iidem Notarii ad omnem requisitionem partium interesse habentium, Instrumenta, Testamenta in publica forma exhibere teneantur, & pro eorum mercede infrascriptas Taxas, & non ultra, exigere possint, videlicet.

Taxa.

- Ab uno scuto usque ad scut. 25. bolen. 45.
- A scutis 25. usque ad scut. 50. bolen. 75.
- A scutis 50. usque ad scut. 100. scut. 1.
- A scutis 100. usque ad scuta 500. scut. unum pro quolibet centenario.
- A scut. 500. usque ad quamcumq; summam bajochi 20. pro quolibet centenario dummodo in totum ultra scuta 100. pro qualibet summa recipere nequeant.

Nec non etiam eisdem Notariis pręcipimus sub pœna privationis Officii, ne scripturas productas penes se in pulpito, aut alibi retineant, sed statim eisdem mandamus, ut illas describant, & eorum productionem in Manuali notent, & illas in filsa reponant. Ordinamus præterea, ut Substituti, & alii intervientes, seu degentes in Officio Notarii Rogantis Instrumenta pro testibus in Instrumentis, Testamentis, & aliis actibus, ubi Testes de jure requirantur, adhiberi non possint, sed alii omnino adhibeantur. Insuper statuimus, ut Instrumenta in his Manualibus dietim extendantur, & describantur, & filsæ Instrumentorum ad minus infra tres menses in Voluminis, seu Libri formam, ut moris est redigantur, & Manualia ipsa diligenter, & accurate custodiantur.

De manuali.

Decernimus pariter, ut Notarii teneantur adnotare disdictam Societatis Officii non solum in Libro Manuali, sed etiam in margine Instrumenti Societatis per verba hujusmodi, videlicet, die tali disdicta, & die tali reproducta.

De Disdictis.

Reproductio autem disdictæ in actis alterius Notarii de Societate non rogati nullo modo fieri possit, nisi ubi contractus Societatis esset extra Urbem rogatus, quæ debeat statim in Manuali registrari, ut moris est, & Notarii omitten-

Reproductione.

tentes severe arbitrio tuo, & successorum tuorum prædictorum puniantur. Atque idem servari volumus in nominatione, nec non in translatione periculi vitæ, quæ non officiat, aut quidquam prosit, nisi parti infra tempus ad nominan., vel transferen. intimetur, & per Notarium, ut supra, ad notetur.

Clausulæ pœnales.

§. 15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, concessionum, assignationis, deputationis, substitutionis, subrogationis, approbationis, confirmationis, innovationis, extensionis, ampliationis, impartitionis, obligationis, hipothecæ, remissionis, condonationis, commissionis, inhibitionis, Indultorum, Decretorum, Statutorum, præcepti, mandatorum, ordinationum, voluntatum, derogationis, & declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 1. Augusti 1596. Ann. V.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, Kal. Augusti, Pontificatus nostri Anno V.

Ex Regest. in Secret. Brev.

CXXXII.

Declaratio, quod Filii Civium Monasterien., legitimi, & ingenui, a Beneficiis Collegiatarum, & Filiæ a Monasteriis Monialium excludi non possint.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prœmium.

Exposcit Pastoralis nostræ solicitudinis debitum, ut in his auctoritatis nostræ partes libenter interponamus, per quæ Catholicorum, ad Ecclesiæ Dei, in qua personarum acceptio non est, ministeria idoneorum statui, & indemnitati opportune consulitur.

Causæ faciendæ declarationis.

§. 1. Sane, cum, sicut accepimus, licet in Collegiatis Ecclesiis S. Pauli Veteris, S. Ludgeri, & S. Martini Monasterien., ac S. Mauritii prope, & extra Muros dictæ Civitatis, nec non Monasterio Monialium S. Egidii ejusdem Civitatis filii, & filiæ Civium ejusdem Civitatis, dummodo se orthodoxos, probos, & de legitimo thoro natos docere possent, & canonice provisi essent, non minus quam Nobiles militares, indistincte ab omni hominum memoria, recipi, & admitti consuevissent, nihilominus, ut etiam accepimus, dilecti filii Capitulum, & Canonici præfatæ Ecclesiæ S. Mauritii a nonnullis annis citra quoddam Statutum, quo cavetur, ut Canonicus pro tempore in dicta Ecclesia recipiendus, & admittendus, antequam ad professionem Canonicatus, & Præbendæ ipsius Ecclesiæ, quavis etiam Apostolica auctoritate, & ex quocumque genere vacationis, etiam ex causa permutationis, vel concordiæ collatorum induceretur, per duos testes idoneos, & fide dignos, probosque, & honestæ conversationis viros sub juramento per eos præstando, se de legitimo thoro, ac legitimis, & ingenuis parentibus procreatum esse, legitime probare debeat, ediderunt, illudque a fe. re. Sixto PP. V. Prædecessore nostro, confirmari obtinuerunt, ac novissime illud alio novo Statuto extendere ad probationem legitimitatis, & ingenuitatis Avorum, & Aviarum pro tempore provisi hujusmodi, ac per testes ejusdem qualitatis, ac ipsemet provisus, sine Sedis Apostolicæ auctoritate tentarunt: Moniales quoque dicti Monasterii S. Egidii alias filias Civium recipere recusant, & timetur, ne alia quoque Capitula, & Monasteria, prædictorum exemplo, hæc ipsa tentent, & statuant, quod in Catholicorum Civium Monasterien. præjudicium vergeret.

Declaratio, de qua in Rubrica.

§. 2. Ideo nos qui eorumdem Civium in Catholica Religione in illis partibus retinenda, & tuenda, constantiam, fide dignorum Virorum relatione perspectam habemus, eosque propterea Apostolicis favoribus, & gratiis, ut in dies fortiores evadant, dignos judicamus, attendentes, apud Deum non esse acceptionem personarum, nec tam natalium, & generis conditionem, quam virtutem, & morum probitatem illi gratos reddere ejus fideles, præmissis, quantum cum Domino possumus providere volentes, supplicationibus etiam dilectorum filiorum Consulum, Proconsolum, & totius Senatus d. Civitatis Monasterien. Nobis per dilectum filium nostrum Cynthium Diacon. Cardinalem S. Georgii nuncupat., nostrum secundum carnem, ex sorore germana Nepotem, super hoc humiliter porrectis inclinati, harum serie perpetuo statuimus, & ordinamus, ut Civium Monasterien. filii, & filiæ, juxta antiquam consuetudinem, in Ecclesiis prædictis, & in qualibet illarum, nec non quibuscumque Monialium Monasteriis respective, dummodo se Catholicos, probos, & de legitimo Matrimonio natos esse probent, absque alia ulterioris gradus probatione, sine aliqua prorsus exceptione, recipi, & admitti debeant, neque ab ipsarum Ecclesiarum Capitulis, aut Monasteriorum Conventibus, & Superioribus statuta aliqua his contraria, sine Consulum, Proconsulum, & Senatus prædictorum consensu, & Apostolicæ Sedis approbatione edi, condi, & publicari ullo modo possint, & edita, condita, & publicata pro tempore, nullius roboris, vel momenti existant, in Ecclesia vero Sancti Mauritii sufficiat, ut pro tempore provisi, se de legitimis, & ingenuis parentibus natos esse, per duos testes idoneos, & fide dignos, probosque, & honestæ conversationis viros tantum, licet non sint ejusdem qualitatis, qua debet esse provisus, juxta Sixti Prædecessoris confirmationem prædictam, doceant, nec ad aliud circa Statutum prædictum teneantur.

Clausulæ.

§. 3. Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facul-

facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Commissariorum designatio.

§. 4. Quocirca Venerabilibus Fratribus Monasterien., & Osnaburgen. Episcopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes mandamus, ut ipsi, vel duo, aut unus eorum præsentes literas ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Civium Monasterien., aut alicujus eorum fuerint requisiti solemniter per se, vel alios publicantes, ac in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectabit, inviolabiliter observari; Contradictores quoslibet, eisque auxilium, consilium, vel favorem publice, vel occulte, directe, seu indirecte quomodolibet præstantes, per censuras Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus fel. recor. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Apostolicis Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non Ecclesiarum, & Monasteriorum prædictorum, illorumque Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum illis, eorumque Capitulis, Conventibus, Superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac irritantibus, & aliis Decretis quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 8. August. 1596. Ann. V.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 8. Augusti 1596., Pontificatus nostri Anno Quinto.

CXXXIII.

Contra Monachos Congregationis Camaldulensis officia, & dignitates ambientes.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ambitio in religiosis damnatur.

Ambitiosam honorum, & dignitatum cupiditatem Ecclesiasticos omnes, sed Religiosos præsertim, qui in humilitatis spiritu Deo servire tenentur, ita vitare decet, ut ipsi Prælaturas minime requirere, sed eas vocati, ut Aaron obedienter suscipere, & humiliter administrare studeant.

In Ordine igitur Camaldulensi, ii qui extra gremiū Congregationis pro obtinendis dignitatibus, & gratiis favoribus utuntur, gravibus pœnis subiiciuntur.

§. 1. Huius siquidem ambitionis malum ex Ordine Camaldulensi, in quo apud nonnullos, qui propriis religiosarum virtutum, ut deceret, meritis inniti non valentes, ad Ordinis ejusdem dignitates, & gradus etiam majores iis, quos forsan obtinent, per mendicatos S. R. E. Cardinalium, & Principum etiam sæcularium favores, assumi procurant, vigere, non sine animi nostri dolore accipimus, quantum cum Domino possumus, evellere cupientes; Motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine omnes, & singulos Monachos prædicti Ordinis, & Congregationis Camaldulensis, cujuscumque ætatis, gradus, conditionis, præeminentiæ, & literaturæ existentes, qui nimirum pro quibuscumque Prælaturis, dignitatibus, muneribus, & officiis, etiam iis, quæ obtinent, majoribus in dicta Congregatione consequendis, sive pro remissione pœnarum eis impositarum, aut aliis quibuscumque gratiis impetrandis, ad Principum quorumcumque, tam Ecclesiasticorum, etiam S.R.E. Cardinalium, quam sæcularium, ac Prælatorum de gremio dictæ Congregationis non existentium favores recurrerint, eosque requisierint, vel iis etiam sponte delatis, aut ab aliis etiam ipsis insciis procuratis usi fuerint, vel etiam pactis, pollicitationibus, aliisque viis directe, vel indirecte, palam, vel occulte, ad dignitates, seu Officia in Congregatione prædicta obtinenda aspiraverint, vel aliis minus legitimis, & honestis rationibus, ea obtinere procuraverint, illorumque complices, & fautores, ad quascumque Prælaturas, dignitates, gradus, honores, & officia, tam spiritualia, quam temporalia, & præsertim in ipsa Congregatione obtenta, vel obtinenda, perpetuo inhabiles declaramus, ac obtentis Prælaturis, dignitatibus, administrationibus, vel officiis eo ipso privamus, ac privatos voce activa, & passiva carere, pœnasque hujusmodi a nobis tantum, & Romanis Pontificibus successoribus nostris remitti posse decernimus, & declaramus: omnes, & singulas supradictas pœnas ad eos etiam extendentes, qui ne ex aliquo Monasterio removeantur, seu ut in alterius Monasterii familia deputentur, contra Capituli, seu Superioris voluntatem, supradictas literas, seu favores exquirere, & obtinere præsument.

Et etiam qui eos simili modo promoverint, aut gratiaverint.

§. 2. Quo circa in virtute sanctæ obedientiæ, ac indignationis nostræ pœna, dilectis filiis Generali, Visitatoribus, Definitoribus, aliisque Prælatis quocumque titulo nuncupatis, præsentibus, & futuris, præcipimus, ac districte mandamus, ne aliquo ullo umquam tempore, precibus, literis, vel favoribus adducti, seu alias ad instantiam requisitionem, vel contemplationem Principum Ecclesiasticorum, vel temporalium, etiam S. R. E. Cardinalium, aut aliorum quorumcumque extra gremium dictæ Congregationis existentium, ad cujusvis generis Prælaturas, dignitates, officia, administrationes, & gradus, promovere, vel pœnas aliquas remittere, aut aliam quamcumque gratiam, ut præfertur, facere audeant, vel præsumant: immo promoven-

dorum meritis, & virtutibus tantum inspectis, quod Dei causam agant memores sint, quo magis puro, & sincero corde, nulla privata, aut mundana affectione commoti, in electionum negocio procedant.

Promotiones aliter factæ, nullæ sint.

§. 3. Decernentes electiones, & promotiones ad Monasteria, seu ad quæcumq; alia officia dicti Ordinis sic literis, aut aliis favoribus Principum, & Prælatorum quorumcumque, vel aliorum extra gremium, ut præfertur, existentium, eorumque precibus, aut pollicitationibus, iniuste, ac indebite extortas, seu alias quandocumque faciendas, & pro tempore obtentas, nullas prorsus, invalidasque fore, & esse, & adversus eos, qui se his minus legitimis rationibus ad regenda Monasteria, seu ad alia quæcumque officia eligi, aut assumi obtinuerint, per ejusdem Congregationis Superiores, quandocumque procedi, & rei veritate cognita condignis pœnis, tamquam publicæ dictæ Congregationis quietis perturbatores affici posse, & debere.

Clausula sublata &c.

§. 4. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac dictorum Congregationis, & Ordinis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, & illorum Superioribus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, concessis, & confirmatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice, motu, & scientia similibus, latissime derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si prædictis Congregationi, & Monachis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Jussio hanc Bullam legendi anno quolibet in Capitulo Generali dictæ Congregationis.

§. 6. Ac ut harum literarum notitia ad omnes dictæ Congregationis Monachos facilius deveniat, volumus, illas in generali dictæ Congregationis Capitulo quotannis publice legi, ibique lectas omnes sic arctare, ac si legitime unicuique intimatæ fuissent, illorumque exemplis, vel impressis manu scribæ dicti Capituli, vel Notarii publici subscriptis, & sigillo Generalis ipsius Congregationis, vel alterius in dignitate Ecclesiastica constituti obsignatis, eamdem prorsus fidem haberi, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 3. Septembris, millesimo quingentesimo nonagesimo sexto Pontificatus nostri Anno Quinto. (a)

Dat. P. An. V. 3. Sept. 1596.

CXXXIV.

Ordinationes pro bono regimine Congregationis Fratrum Joannis Dei nuncupatæ, per universam Italiam, & electione Majoris ejusdem Congregationis.

Instituta fuit in Hispaniis ista Congregatio ad regimen Hospitalium pro curandis pauperibus infirmis, ut habetur in Constit. CXCIV. Pii V. Licet . *Tom. IV. Par. III. fol.* 190.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspecta, circa Piorum Locorum, & virorum, a quibus pia, præsertim circa pauperum infirmorum hospitalitatem, opera exercentur, statum respiciens, ad eorum conservationem, ea, quæ alias justis suadentibus rationibus auctoritate Apostolica sunt ordinata, aliqua ex parte mutata, prout temporum ratio suadet, ac alias in Domino conspicit expedire.

Hic Pontifex locorum Ordinariis Congregationem supposuit, & professionis emissionem, ac sacrorum ordinum susceptione prohibuit, & per unum Majorem nuncupatũ ipsam Congregationem regi vetuit.

§. 1. Alias siquidem, cum pridem Congregatio Joannis Dei in Urbe, ac diversis Italiæ, & Hispaniæ partibus Apostolica auctoritate recepta, & confirmata, cujus Confratres, nonnullos pauperes, & infirmos, graviterque laborantes hospitio recipere, eisque inservire consueverunt, valde aucta esset, illisque diversa privilegia, & indulta ab hac Apostolica Sede, Romanisque Pontificibus prædecessoribus nostris, præsertim quod per unum ex ipsis Confratribus Majorem nuncupatum Congregatio ipsa regeretur, quodque ab Ordinariis locorum exempti essent, atque illius Religiosi professionem emittere, & ad sacros Ordines promoveri possent, concessa fuissent, nos ipso nostri Pontificatus initio, accepto quod ejusdem Congregationis Confratres a suo primævo Instituto paulatim recedebant, ac opus Hospitalitatis eorum pauperum infirmorum, cui in primis incumbere tenebantur, intermittebatur, & multi Confratrum literarum studiis intendebant, & sacris Ordini-

---

(a) Sequenti die Clemens Privilegia omnia Congregationi de Alcobaria Ordinis Cisterciensis in Portugallia a suis Prædecessoribus concessa confirmavit Constit. quæ incipit: *Romanus Pontifex.*

dinibus initiari, ut a servitio Hospitalium excusarentur, procurabant, matura consideratione præhabita, & ex aliis causis tunc expressis de Ven. Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium super causis Regularium deputatorum consilio statuimus, & ordinavimus, quod omnes, & singuli Confratres prædicti locorum ordinariis subesse deberent, quodque ab Hospitalibus, in quibus professionem eatenus quilibet emisisset, nunquam amoveretur nisi ob incorrigibilitatem, ac de Ordinariorum, quibus dicta Hospitalia subessent licentia, nec etiam transferrentur de uno Hospitali ad aliud, nisi pariter de Ordinariorum licentia, ac tam Hospitalis a quo, quam Ordinarii, ad quem transferrentur, ac de cætero votum tantum inserviendi ipsis Hospitalibus sub prædicti Ordinarii obedientia emitterent, prout in nostris literis sub Dat. 13. Februarii 1592. in forma Brevis expeditis latius continetur.

At modo regimen Majoris restituit.

§.2. Cum autem processu temporis, experientia compertum sit, quod Congregationis prædictæ, Hospitalia, & Loca Pia in Italia existentia, sic ab invicem separata, & alicujus communi superioris, qui ea eorumque Confratres ad primævi instituti observantiam restituat, & eosdem in ipsa conservet, regimine destituta, gravia incommoda, & damna passa sunt, & quotidie patiuntur, ita ut nisi de aliqua regiminis forma eis provideatur, facile evenire possit, ut Congregatio ipsa in totum extinguatur, & corruat, Nos propterea Congregationem ipsam, quam ad pauperum infirmorum subventionem valde utilem esse accepimus, conservari cupientes, ac quorumcumque privilegiorum, & indultorum eidem Congregationi a quibuscumque Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, præsertim fel. rec. Pio V., Gregorio XIII., & Sixto V. concessorum, ac nostrarum literarum prædictarum tenores præsentibus pro expressis habentes, supplicationibus dilecti filii nostri Hieronymi tituli Sanctæ Susannæ Presbyteri Cardinalis Rusticuccii, nostri in alma Urbe Vicarii qui ejusdem Congregationis apud nos Protector existit, nobis super hoc eorum nomine porrectis, inclinati, eidem Congregationi Joannis Dei, ac singulis ejus Hospitalibus, & locis in Italia jam receptis, & deinceps recipiendis, eorumque Confratribus, & personis, nunc & pro tempore existentibus, ut omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, gratiis, facultatibus, indultis, & indulgentiis a prædictis Pio V., Gregorio XIII., & Sixto V. aliisque Romanis Pontificibus Congregationi, Hospitalibus, & Locis Hispaniarum, ac Hospitalis S. Joannis Callibitæ in Insula S. Bartholomæi de Urbe, ejusdem Congregationis Joannis Dei in genere, vel in specie concessis, confirmatis, & innovatis (citra tamen facultatem professionem emittendi, & sacros ordines suscipiendi, & citra exemptionem a Jurisdictione Ordinariorum locorum, quibus eos omnino subesse volumus, & super quibus literas nostras prædictas exacte observari mandamus) perpetuo frui, uti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia possint, & valeant, perinde acsi ipsis nominatim, & æque principaliter concessa fuissent.

Votum inserviendi Hospitalibus sub Ordinarii obedientia emitti præcipit.

§.3. Ita tamen ut Confratres in quocumque Italiæ loco jam recepti, statim, & deinceps recipiendi in Congregatione prædicta, debito tempore votum inserviendi eorum Hospitalibus sub Ordinarii loci obedientia in omnibus ejusdem Ordinarii, aut Majoris Confratris, ut infra pro tempore electi emittere, & Hospitalitatem pro iis infirmis, quos recipere, & curare consueverant, quatenus fieri poterit exercere, juxta prædictarum nostrarum literarum seriem teneantur.

Majoris electionem, & munus præscribit.

§.4. Utque unus Confrater in Majorem ab omnibus Prioribus quorumcumque Hospitalium, & Locorum dictæ Congregationis in Italia existentium, Romæ in Hospitali S. Joannis Callibitæ prædicto per secreta suffragia majoris partis vocalium eligatur, cujus officium ad sexennium tantum durare debeat, ita ut finito sexennio, iterum eligi, aut confirmari, nisi lapso altero sexennio, minime possit.

Consiliariorumque, & Visitatorum, atque Priorū.

§.5. Duo item Consiliarii, & duo Visitatores in eodem loco, & eisdem modo, & forma eligantur, quorum Consiliariorum, & Visitatorum, necnon etiam singulorum Priorum officium ad triennium tantum duret, & finito triennio ad idem officium nemo possit iterum eligi, vel in eo confirmari, nisi alterum triennium intercedat.

Majoris potestatem, & Ordinariorum jurisdictioné describit.

§.6. Major omnia, & singula Hospitalia, & Loca dictæ Congregationis Italiæ visitandi, & reformandi, rationes, & computa videndi, Confratres de uno, ad alium locum transferendi, inobedientes, & ordinatiorum transgressores corrigendi, mulctandi, & puniendi, cujusque Hospitalis gubernii formam, juxta tamen Constitutiones faciendas, stabiliendi, & determinandi, facultatem habeat, reservata tamen in omnibus semper locorum Ordinariis superioritate, superintendentia, liberaque auctoritate visitandi, puniendi, & castigandi eosdem Confratres in delictis, & excessibus, præsertim gravibus tam intra, quam extra hujusmodi Hospitalia, forsan committendis, secrete tamen, & circumspecte, quoad fieri poterit, ad evitandam Congregationis infamiam.

Licentiam Hospitalia erigendi, & eleemosynas recipiendi Congregationi concedit.

§.7. Utque Congregationis ipsius Confratres, alia ejusdem instituti Hospitalia de licentia Ordinariorum locorum erigere, & ædificare, eleemosynasque pro eorum, & Christifidelium infirmorum sustentatione, eorumdemque Hospitalium manutentione omni loco, & tempore sine aliquo impedimento petere, & recipere valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam concedimus, & facultatem.

Habitum designat.

§.8. Insuper ut habitum cum scapulare, & capuccio, prout hactenus gestare consueverunt, privative quoad alios quoscumque qui de eadem Congregatione non fuerint, sub pœnis Ordinariis locorum bene visis, deinceps etiam perpetuo gestare valeant.

Incorrigibiles certo modo a Congregatione expelli posse concedit.

§.9. Ut Confratrer Major, & Consiliarii de consensu Ordinariorum locorum, ob graves causas, & ob incorrigibilitatem, Confratres, quos indignos judicaverint, ex dicta Congregatione expellere, & dimittere, ipsosque sic expulsos ab emisso per eos Hospitalitatis voto absolvere, dummodo tamen poenitentiam ipsis ob eorum excessus, & defectus impositam, adimpleverint, & non aliter possint, & valeant. Nec aliquis eorumdem Confratrum alia ratione, aut modo Hospitalia, & Loca, ipsamque Congregationem deserere, aut ab eis recedere, seu a voto inserviendi hujusmodi pauperibus in eorum Hospitalibus sub Ordinarii obedientia etiam quorumcumque privilegiorum, aut generalis Jubilaei, seu Cruciatae Sanctae, vel alterius cujusque gratiae, seu generalis facultatis, a Nobis, Successoribusque nostris Romanis Pontificibus, & Apostolica Sede pro tempore concedendarum virtute, absolvi, vel liberari valeat.

Promotionem ad sacros ordines prohibet.

§.10. Quodque Confratres hujus Congregationis Sacerdotes, aut in sacris ordinibus constituti esse non possint, nec ad hujusmodi sacros ordines promoveri valeant, sed juxta primaevum eorum institutum in simplicitate pauperibus infirmis, ut praefertur, inservire debeant.

Ordinationes pro regimine Hospitalium constituendi facultatê tribuit.

§.11. Demum, ut circa modum, & formam observandam quoad electiones, & mutationes Officialium praedictorum, & receptionem novorum Confratrum, eorumque qualitates, & praesertim, quod non sint Sacerdotes, sive uxorati, ac circa tempus eorum admissionem ad votum praedictum de inserviendo pauperibus in hujusmodi Hospitalibus, ac pro omni, & quacumque alia causa bonum regimen, gubernium, & administrationem tam in spiritualibus, quam temporalibus, idem Frater Major cum consensu Consiliariorum, ac Visitatorum pro tempore existentium praedictorum, quaecumque statuta, constitutiones, & ordinationes ad bonum regimen, & gubernium quorumcumque tam erectorum, quam erigendorum Hospitalium in quibuscumque Italiae partibus, & Confratrum eorumdem, edere possit, & valeat, & postquam facta, & formata fuerint, cum consensu eorumdem Consiliariorum, & Visitatorum semel, vel pluries ampliare, corrigere, mutare, moderari, seu de novo, prout magis expedire videbitur, edere, dummodo earum Constitutionum confirmationem a Nobis, & a Sede Apostolica obtineant, auctoritate, & tenore praedictis pariter concedimus, & indulgemus, atque statuimus, & ordinamus.

Clausulas praeservativas apponit.

§.12. Decernentes praesentes literas nullo umquam tempore, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel invalidari, aut in jus, vel controversiam quacumque ratione, vel causa vocari, aut ad terminos juris reduci, vel quodvis aliud juris, seu gratiae remedium contra illa impetrari posse, minusque sub quibuscumque similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus tam per Nos, quam per quoscumque Romanos Pontifices pro tempore existentes faciendis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illae emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas esse, & de novo etiam sub posteriori data concessas censeri.

Clausulam sublata, &c. subjungit.

§.13. Sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis omnibus derogat.

§.14. Non obstantibus praedictis literis nostris, & quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, & quibusvis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis Ordinibus, Ecclesiis, Monasteriis, & Piis Locis, illorumque Superioribus, & quibusvis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, ac ex certa scientia, & de Apostolicae potestatis plenitudine, in contrarium forsan quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & individua, ac expressa mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Exempli credi jubet.

§.15. Volumus autem, ut praesentium transumptis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensae.

Dat. P. An. V. 9. Sept. 1596.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 9. Septembris 1596., Pontificatus nostri Anno V.

CXXXV.

Confirmatio, & declaratio Constitutionis Gregorii XIII. super Reformatione Fratrum Minor. S. Francisci Strictioris Observantiae tam in Italia, quam in Regno Franciae, & Provinciis Belgii.

Constitutio ista est XCIX. Cum illius. *Tom. IV. Par. III. fol.* 401.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Pro injuncti Nobis Apostolici muneris ratione, de statu Religiosorum quorumcum-

cumque, quæ sub voluntariæ paupertatis habitu militantes, in humilitatis spiritu Deo vota reddere satagunt, paterna caritate solliciti, Constitutiones, & ordinationes Summorum Pontificum, ad eorum prosperum regimen, & gubernium provide factas, nonnullis mutatis, seu adiectis pro locorum, & temporum qualitate, libenter confirmamus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Gregor. XIII. edidit Const. circa hos reformatos.

§. 1. Dudum siquidem a fel. recor. Gregorio XIII. predecessore nostro emanarunt literæ, tenoris subsequentis, videlicet, Gregorius Papa Decimus tertius. Ad perpetuam rei memoriam. Cum illius vicem meritis &c. *Omittitur Bulla Gregorii, quia eam habes in loco cit. in rubr.*

Hic modo Pontifex eas salvis declarationibus infrascriptis approbat quoad fratres Italiæ.

§. 2. Cum autem novissime nos pro regimine, & gubernio dictorum Fratrum Reformatorum, nonnulla Decreta, seu ordinationes fecerimus, aut super his dilecto filio Bonaventuræ Ministro Generali Ordinis S. Francisci de Observantia, nonnullas facultates concesserimus, prout in nostris desuper in forma Brevis expeditis literis sub Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 8. Januarii 1594. Pontificatus nostri anno tertio plenius continetur. Cumque pro felici statu, & gubernio dictorum Fratrum Reformatorum expediat, præinsertas Gregorii prædecessoris literas, & in eis contenta, exceptis infrascriptis, per Nos confirmari, & a Fratribus prædictis observari. Nos prædictarum nostrarum literarum tenorem præsentibus pro expresso haben., ac singulares Fratres dicti Ordinis Reformatorum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, super Consultationibus, & negociis Episcoporum, & Regularium, præpositorum sententia, præinsertas Gregorii prædecessoris literas, ac omnia in eis contenta salvis limitationibus infrascriptis auctoritate Apostolica tenore præsentium quoad Fratres dicti Ordinis Reformatorum in Italia existentes tantum, perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, omnesque, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus. Et pro majori præmissorum firmitate literis nostris prædictis, quatenus in aliquo obstent, specialiter, & expresse derogamus.

Novitios.

§. 3. Quoad caput circa receptionem Novitiorum per Custodem faciendam, servetur etiam forma Constitutionis fel. recor. Sixti Papa V. prædecessoris etiam nostri super hoc editæ.

Monasteria.

§. 4. Quoad Monasteria ipsis Reformatis concedenda, volumus, ut sint apta ad duodecim saltem Fratres recipiendos, & retinendos.

Casus reservatos.

§. 5. Circa reservationem casuum servetur Decretum a nobis super hoc editum.

Statuta.

§. 6. Quoad Statuta, & ordinationes de cætero faciendas, ultra ea, quæ in prædictis Gregorii literis disponuntur, volumus, ut nullo modo Decretis per nos in nostra visitatione Urbis editis, neque aliorum Summorum Pontificum prædecessorum nostrorum Constitutionibus minime adversentur.

Prædicatores, & alios promovendos.

§. 7. Quoad Prædicatores, & Confessarios examinandos, & approbandos, volumus, ut in singulis Capitulis Custodialibus, aliquot graves, & periti viri ex Fratribus cujuscumque Custodiæ saltem tres, qui una cum Custode admittendos ad predicationem Verbi Dei, vel audiendas Confessiones, etiam ipsorummet Fratrum, ac Lectores publicos simul examinent, neque antea ad hujusmodi ministeria exercenda ab aliquo probentur, aut admittantur. Horum etiam cura sit examinare, & probare, tam quoad doctrinam quam quoad mores promovendos ad quoscumque Ecclesiasticos ordines, qua in re servetur Decretum Congreg. Interpretum Sac. Concilii Trid. nuper editum, & promulgatum. Hi vero examinatores in hujusmodi officio confirmari, nequaquam possint, sed in singulis Capitulis Custodialibus alii semper de novo ad hoc munus obeundum eligantur.

Hospitia Reformatorum.

§. 8. Si quando autem prædictos Reformatos accedere contigerit ad loca, ubi proprias habent Domus, seu Conventus, volumus, & præcipimus, ut ad Conventus, & domus illorum de familia, quæ in eisdem locis erunt, divertere, aut hospitari nullo modo possint.

Clausulæ præservativæ.

§. 9. Decernentes præmissa omnia, & singula perpetuo valida, firma, & efficacia esse, & fore, & per præfatos Fratres Reformatos perpetuo observari debere: præsentes quoque literas nullo tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ defectu notari, argui, seu impugnari, aut sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus compræhendi, sed semper ab illis exceptas esse, & fore, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutos, repositos, & plenarie reintegratos censeri. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 10. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, etiam Mare Magno, Bulla Aurea, vel alias nuncupat. ac quibuscumque dicti Ordinis, Statutis, & consuetudinibus, etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate

alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, tam eidem, quam aliis quibuscumque Ordinibus, eorum Superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, in contrarium præmissorum in genere, vel in specie, etiam Motu proprio, & consistorialiter, vel alias quomodolibet concessis, ac pluries confirmatis, & approbatis, ac omnibus illis, quæ dictus Gregorius prædecessor in suis literis voluit non obstare. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores, acsi de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq; contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 11. Volumus autem, & auctoritate Apostolica decernimus, quod transumptis præsentium literarum, etiam impressis, sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, & manu Notarii publici subscriptis eadem fides, tam in judicio, quam extra illud ubilibet adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. V. die 12. Octobris.

Datum Tusculi, sub Annulo Piscatoris die duodecima Octobris, millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Sequitur extensio dictæ Bullæ ad Gallos, & Belgicas.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

PRO injuncti &c. Ut supra in Constitut. præinserta.

Extensio dictæ Bullæ ad Gallos refertur.

§. 1. Nunc vero agnoscentes, pro felici statu, & gubernio, FF. Reform. Minorum S. Francisci de Observantia, Provinciarum Belgicarum, Flandriæ videlicet, S. Andreæ, & Brabantiæ alias inferioris Germaniæ plurimum expedire, ut nos præinsertas literas hujusmodi, quæ pridem in favorem FF. Reformatorum Italiæ confirmavimus, deinde ad Fratres Reformatos Regni Franciæ, extendimus, prout in nostris desuper expeditis literis etiam plenius continetur, ad ipsas quoque Provincias, in omnibus, & per omnia, (salvis infrascriptis limitationibus) extendamus, & pro dictis Provinciis confirmemus, & innovemus.

Extensioque ad Belgicas firmatur.

§. 2. Ea propter eorumdem Fratrum Reformatorum dictarum Provinciarum id humiliter exposcentium petitionibus annuendum duximus. Propterea omnes, & singulos dictarum Provinciarum Fratres Reformatos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis humiliter porrectis inclinati, præinsertas Gregorii XIII. literas, ac omnia in eis contenta, (salvis limitationibus infrascriptis) ad ipsos Fratres Reformatos Provinciarum supradictarum auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo extendimus, & ampliamus, ac confirmamus, & approbamus, & pro majori præmissorum firmitate, prioribus nostris literis prædictis (quatenus in aliquo obstent) specialiter, & expresse derogamus.

Modus recipiendi Novitios.

§. 3. Cæterum quoad caput circa receptionem Novitiorum per Custodem faciendam, volumus, & Apostolica auctoritate concedimus, ut in dictis Provinciis tantum, quoscumque Novitios habitum dicti Ordinis suscipere volentes, ad habitum hujusmodi extra Capitulum Custodiale, juxta formam literarum a nobis editarum sub Datum die 5. Septembris 1602. in favorem Custodum, & Fratrum Reformatorum dicti Ordinis, in Regno Franciæ existentium, quæ incipiunt. *Ordinis vestri recipere valeant*. Quas quidem literas, tam quoad præmissa, quam quoad reliqua in illis contenta, in omnibus, & per omnia ad eosdem Reformatos dictarum Provinciarum, & cujuslibet earum extendimus, perinde ac si in illarum favorem nominatim editæ fuissent.

Numerus fratrum in Monasteriis.

§. 4. Quoad Monasteria ipsis Reformatis concedenda, volumus, ut sint apta ad duodecim saltem Fratres recipiendos, & retinendos.

Casus reservati.

§. 5. Circa Reservationem casuum, servetur Decretum a nobis super hoc editum.

Statuta.

§. 6. Quoad Statuta, & Ordinationes de cetero faciendas, ultra ea, quæ in prædictis Gregorii literis disponuntur, volumus, ut nullo modo Decretis per Nos, in nostra visitatione Urbis editis, neque aliorum Summorum Pontificum prædecessorum nostrorum Constitutionibus, adversentur.

Ratio instituendi Examinatores, in Capitulis Custodialibus.

§. 7. Volumus etiam, ut in singulis Capitulis Custodialibus, aliquot graves, & periti viri eligantur ex fratribus cujuscumq; Custodiæ saltem tres, qui una cum Custode, admittendos ad prædicationem Verbi Dei, vel audiendas confessiones, etiam ipsorummet Fratrum, ac Lectores publicos simul examinent, neque antea ad hujusmodi ministeria exercenda, ab aliquo probentur, aut admittantur. Horum etiam cura sit examinare, & probare, tam quoad doctrinam, quam quoad mores promovendos ad quoscumque Ecclesiasticos ordines. Qua in re servetur Decretum Congregationis Interpretum Sacri Concilii Tridentini nuper editum, & promulgatum. Hi vero Examinatores in hujusmodi officio confirmari nequaquam possint, sed in singulis Capitulis Custodialibus alii semper de novo ad hoc munus obeundum eligantur.

Divertere, aut hospitari non debent Reformati apud fra

§. 8. Si quando autem prædictos Reformatos accedere contigerit ad loca, ubi proprias habent Domus, seu Conventus, volumus,

tres de familia, in locis in quibus habent hospitalia. mus; & præcipimus, ut ad Conventus, & Domus illorum de familia, quæ in eisdem locis erunt, divertere, aut hospitari nullo modo possint. Decernentes, præmissa omnia, & singula, perpetuo valida, firma, & efficacia esse, & fore, & per prædictos Fratres Reformatos perpetuo observari debere.

Clauf. præf. §. 9. Præsentes quoque literas, nullo tempore, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ defectu argui, notari, seu impugnari, aut sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse, & fore, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas censeri. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditorem, & S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, nec non irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio exequutorum §. 10. Quocirca Venerabilibus Fratribus Coloniensi, Cameracensi, & Mechliniensi Archiepiscopis, & dilecto filio nostro, & Apostolicæ Sedis in inferiori Germania Nuncio, necnon universis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & Ecclesiarum Prælatis, ac quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis, per præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Fratrum Reformatorum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, eos præmissis omnibus, & singulis, juxta præsentium continentiam, & tenorem pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos desuper, per Ministrum Generalem, aliosque prædictos, quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, omni appellatione postposita, compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus illos sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum §. 11. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in universalibus, provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, etiam Mare Magno, Bulla Aurea, vel alias nuncupat., ac quibuscumque dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, tam eidem, quam aliis quibuscumque Ordinibus, eorumque Superioribus, & personis, sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis Decretis in contrarium præmissorum, in genere, vel in specie, etiam Motu proprio, & consistorialiter, vel alias quomodolibet concessis, ac pluries confirmatis, & approbatis, ac omnibus illis, quæ dictus Gregorius prædecessor in suis literis voluit non obstare. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 12. Volumus autem, & auctoritate Apostolica decernimus, quod transumptis præsentium literarum, etiam impressis, sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, & manu Notarii publici subscriptis, eadem fides, tam in judicio, quam extra illud ubilibet adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Transumptorum fides.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die undecima Julii, 1603. Pontificatus Nostri Anno Decimo. Dat.P.An.V. die 11. Junii.

CXXXVI.

Absolutio Henrici IV. Francorum, & Navarræ Regis Christianissimi injunctis ei salutaribus Pœnitentiis. (a) *Ex Archivi Castri S. Angeli.*

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Carissimo in Christo filio Henrico Francorum & Navarræ Regi Christianissimo, salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. Divinæ gratiæ abundantiam in tua conversione contemplantes, & quemadmodum ex densissimis errorum, atque hæresum tenebris, & veluti ex profundo quodam malorum, in lucem Catholicæ veritatis, dextera Domini virtutem faciente, emerseris, intentis mentis nostræ oculis intuentes, præ stupore, & admiratione cogimur cum Apostolo exclamare, o altitudo divitiarum sapientiæ, & scientiæ Dei, quam incompræhensibilia sunt Judicia ejus, & investigabiles viæ ejus! Et certe te ipsum sæpe cogitare oportet, quod te facere existima- Henricum adhortatur, ut memor sit divinæ misericordiæ, & charitatis Romanæ Ecclesiæ.

(a) Ritus hujusce absolutionis recensentur a Spondano ad ann.1595. §.9. & Thuano lib.113. §.21. tom.5. pag.519. & 520. Hæc vero Constitutio, seu potius Monumentum concessæ a Clemente Pontifice Henrico Regi absolutionis legitur in libro Parisiis edito anno 1623. cui titulus: *Les Ambasades du Cardinal du Perron*, & quidem pag.176.

mamus, quam magna fecerit tibi Deus, qui te longissime a via salutis aberrantem, & peccatis mortuum convivificavit inChristo, & ad Ecclesiæ Catholicæ unionem per pœnitentiam salutarem, & per hujus Sanctæ Apostolicæ Sedis auctoritatem reduxit. Ex qua cogitatione illud merito consequitur, ut intelligas, & profitearis ad Dei gloriam. quantum debeas Patri misericordiarum, qui non dereliquit te usque in finem, qui abstulit a te cor lapideum, & dedit tibi cor carneum, ut deponeres veterem hominem secundum pristinam conversationem erroris tui. Confitearis etiam quantum debeas Ecclesiæ Sanctæ Catholicæ Romanæ tuæ, ac omnium fidelium Matri, quæ multarum injuriarum oblita, quibus olim a te afflicta est, ubera materna, & gremium charitatis tibi aperuit, iterum te in Christo genuit, iterum filiis suis charissimis adnumeravit, & singulari cum gaudio, gloria, & honore coronavit. Hoc enim optavit pia Mater, quæ te ad amplexus suos invitabat, quæ pro te assidue orabat, & de tua spirituali morte multis cum lacrymis acerbissime dolebat. Nam quando te justo judicio a suo corpore separavit, multo id cum doloris sensu, & viscerum suorum cruciatu egit, quemadmodum id literis suis publice testatus est, fel.recor.Sixtus V. Pontifex Maximus Prædecessor noster, quas Quinto Idus Septembris Anno sui Pontificatus Primo contra te promulgavit. Tunc enim disertis verbis expressit, se vehementer indolere, quod ex officii sui debito gladium vindictæ contra te exercere cogeretur. Sed quanto superioris illius temporis recordatio est acerbior, tanto nunc jucundior est sensus reversionis, & conversionis tuæ. Gratias enim ex intimo corde agimus Deo, qui hoc gaudium singulare Ecclesiæ Catholicæ in Nostri Pontificatus tempus reservavit, nostræque humilitati concessit, ut te in eamdem Ecclesiam Catholicam, post abiuratos impii Calvini errores, omnesque hæreses damnatas, & post fidei Catholicæ professionem rite factam, Cœlo Terraque gaudentibus, reduceremus: quod ipsum ardentissime semper optavimus ab eo primum die, quo nos divinæ providentiæ dispositio, quamvis immeritos, & imbecilles ad Universalis Ecclesiæ gubernacula sedere, & gregi suo præesse voluit. Movebant Nos nobilissimi Regni Franciæ tam diuturnæ dissentiones, & erumnæ, cæteræque Christianæ Reipublicæ multiplices calamitates, quæ Regno illi olim florentissimo mirandum in modum afflicto, & propter intestinas discordias divulso, & debilitato, multo graviores erant, & in majora pericula redundabant, cum tam magna, & insignis portio veluti corporis Populi, & Universitatis Christianæ, sine gravi cæterarum partium ruina, concidere non posset: quod cum omni tempore triste, & calamitosum, tum hoc potissimum luctuosissimum foret, quo Ecclesia Dei ab Hæreticis, & Turcis perpetuis, & infensissimis Nomini Christiano hostibus vehementissime oppugnatur. Itaque multis cum lachrymis non cessabamus dies, noctesque adire ad thronum divinæ clementiæ, idemque a piis Catholicis, & Servis Dei hortatu nostro fieri curabamus, ut multorum precibus placatus, is, qui dives est in misericordia, pacem, & tranquillitatem redderet Regno amplissimo, eique Regem præficeret vere Christianissimum, vere Ecclesiæ Catholicæ Romanæ filium, quem omnes agnoscerent, & sequerentur.

Commemorat causas, quibus motus Sixtus Papa V. eum damnaverat.

Suas curas eum ad Ecclesiæ Catholicæ gremium reducendi.

§. 2. Audiebat interea preces nostras benignus Deus, quamquam id nondum extrinsecus appareret: ille enim cor tuum paulatim molliebat, & disponebat, ut veteri duritie infracta, gratia Dei in corde tuo per Spiritum Sanctum diffunderetur. Ergo ipso te excitante cœpisti catholicam veritatem, quam antea respuebas, appetere, & idoneos Magistros quærere, & ad te intromittere, qui te illam docerent: Cumque jam non mediocriter instructus videreris, & hæreses detestares, fidemque catholicam te amplecti profitereris, a nonnullis ejusdem Regni Præsulibus, cum hac injunctione, ut ad Apostolicam Sedem mitteres, & ipsius mandata humiliter susciperes, absolutus es, & ab eis in Ecclesiæ communionem receptus. Quod tametsi festinantius, & minus rite, ac recte factum erat, quod sine nostra, & hujus S. Sedis auctoritate omnis hujusmodi absolutio, & receptio irrita, atque inanis esset: Gaudebamus tamen in Domino, quod exoptatæ conversionis tuæ, tamquam aurora quædam exoriri videbatur, sperabamusque fore, cælesti gratia juvante, ut cresceret usque ad perfectum diem.

Henricus resipiscens absolvitur a Regni Præsulibus, sed minus recte, quia sine auctoritate Sedis Apostolicæ.

§. 3. Egisti igitur nobiscum per literas, & Nuncios, ut te ad communionem, & gratiam reciperemus, ejusque rei causa misisti ad Nos dilectum filium nostrum Petrum Cardinalem Gondium, deinde dilectum filium Marchionem Pisanium, tum demum Ludovicum Ducem Nivernensem Principem non solum generis splendore, sed omni virtute, & pietate præstantem Virum, & Nobis multis nominibus in primis carum.

Mittit deinde ad Clem.PP. legatos, qui ejus nomine absolutionem peterent.

§. 4. Et licet summo animi ardore, tuum ad Ecclesiam Catholicam reditum optaremus, nihilque optatius nobis esset, quam te a vinculis, quibus propter hæresim jure constrictus eras, absolvere, quod id ad animæ tuæ salutem, ad Regni istius pacem, & tranquillitatem, totius Christianæ Reipublicæ utilitatem, summopere pertinere intelligebamus: Faciebat tamen rei gravissimæ magnitudo, ut nihil properandum, sed etiam, atque etiam deliberandum in re tanti momenti statueremus. Neque enim adhuc coram Deo, & Ecclesia ejus satis causæ afferri posse videbatur, ut is tam cito inter bonos, & obedientes filios reciperetur, qui tandiu atque adeo paulo ante inobediens, & contumax fuerat. Itaque priores Nuncios, quamquam Nobis acceptos, ne audiendos quidem existimavimus. Nivernii vero Ducem quamquam benigne, & sæpius audivimus, ita tamen dimisimus, ut eo rerum statu te nullo modo absolvendum

Quæ tamen dilata est, ut ille aptior ad eam obtinendam redderetur.

dum esse definiremus: neque id negabamus, quod Nos ipsi preter cæteros expectabamus, sed in tempus idoneum, & opportunum differebamus. Cor autem nostrum multam in Domino fiduciam habebat, fore, siquidem veræ pœnitentiæ, & conversionis spiritu movebaris, ut desideria tua dilata crescerent, & ad absolutionem obtinendam, tanto aptior, & capacior reddereris. Itaque Orationes, & preces ad Deum multiplicantes, divini beneplaciti tempus expectabamus.

Henricus Jacobum Perronium, & Arnaldum de Ossat delegat cũ novis literis, novisque precibus.

§. 5. Satis igitur longi temporis intervallo a Ducis discessu interjecto, tandem venit ad Nos a te missus dilectus filius Jacobus Davy, Perroni Dominus, in Consilio Status Consiliarius, ac primus Eleemosynarius tuus, vir spectata prudentia, & eruditione, ac zelo fidei Catholicæ, qui literas tua manu ad Nos scriptas Nobis reddidit: quarum lectione, & ejus sermone valde recreati sumus. Ita enim erant scriptæ, ut vere, & ex animo, & ex Regii sanguinis ingenuitate scriptæ viderentur. Petebas enim omni cum demissione Apostolicam nostram absolutionem, veteres errores agnoscebas, & damnabas, teque in Ecclesiam Catholicam Romanam recipi suppliciter petebas, in qua, & fidei Catholicæ confessione, te & vivere, & mori velle asseverabas.

Clemens præmissis publicis orationibus;

§. 6. Commota sunt viscera nostra, præsertim cum luctuosum afflictæ Franciæ Statum idem Jacobus copiose nobis explicaret, & animarum innumerabilium pericula nobis non ignota efficaciter ante oculos nostros proponeret. Nihil tamen nisi considerate, & quantum humanæ imbecillitati licet, explorata divina voluntate, in re tanti momenti agere volentes; primum quidem in religiosissimis, & antiquissimis Urbis Basilicis orationem sine intermissione adhiberi jussimus, publicasque Processiones, & Litanias quotidie celebrari mandavimus, & Nos ipsi prostrati ante Deum, Immaculatam Hostiam offerentes, Spiritus Sancti lumen multo etiam ardentius Nobis concedi petebamus. Deinde eidem Jacobo Procuratori tuo, & dilecto filio Arnaldo Ossato, quem pariter ad hoc munus delegeras, permisimus, ut Ven. Fratres Nostros S.R.E. Cardinales adirent, eisque distincte narrarent petitionem tuam. Mox eosdem Fratres Nostros Cardinales convocavimus, & gravem hanc causam eis proposuimus, literasque tuas legi voluimus, eosque admonuimus, ut quid facto opus esset in re tanti momenti, secum ipsi considerarent: deinde ad Nos referrent: eosque paterne hortati, & contestati sumus, ut quemadmodum Nos per Dei gratiam, nullo terreno affectu, aut humana perturbatione, in hoc negocio ducebamur, sed solam Dei gloriam quærebamus, ita & ipsi ad eumdem scopum collineantes, libere Sententias dicerent, ut conjunctis consiliis, id quod salutarius esset, Spiritu Sancto authore, decerneremus. Cardinalium igitur sententiis diligenter auditis, illos quidem inveniebamus vehementer optare, ut antequam Tibi a Nobis absolutio tribueretur, plura, & efficaciora a Te præstarentur, quibus vitæ veteris emendatio ostenderetur, & quæ eos certos, & quodammodo securos redderent, fore, ut Catholica Religio in Regno isto a te sarta, & tecta omnino conservaretur. Sed tamen misero, & afflicto statu ejusdem olim florentissimi, & religiosissimi Regni permoti, fide etiam, qua Te per literas tuas obstringebas, adducti, in eam denique sententiam eos communiter venire depræhendimus, videri te absolvendum, tibique suppliciter petenti Ecclesiæ Catholicæ Januam aperiendam esse.

Adhibitisque in consilium Cardinalibus;

Legatos in Porticu Basilicæ Vaticanæ recipit,

§. 7. Nos igitur considerantes perseverantiam tuam in venia, & absolutione petenda, quod non semel tantum, atque iterum, sed tertio, & quarto supplicatum ad Nos miseris, & quæ literis tua manu scriptis receperis, & promiseris, quodque id Gallica Nobilitas magna ex parte petebat, Regni vero Franciæ perturbatus rerum Status flagitabat, memores etiam Nos illius Pastoris, & Patris familias locum tenere, qui amissam ovem quæsivit, & ad ovile reportavit: quique filium prodigum, qui in longinqua abierat, redeuntem recepit tanto cum gaudio: ne forte nimis asperi, aut duri videremur, quod pœnitentem ad fores Ecclesiæ toties pulsantem excluderemus, cum eadem Ecclesia pia Mater, nulli vere ad pœnitentiam redeunti, pietatis suæ gremium claudat, Teque vere ex animo pœnitentem in Domino confidentes, cum tot Nunciis, literis, variisque testificationibus, id profitereris, Teque ad hæresim abjurandam, & fidem Catholicam corde, & ore confitendam paratum esse ambo Procuratores tui supradicti, constanter tuo nomine assererent: ob eas causas, & alias complures, quas connumerare nimis longum esset, post sæpius imploratum lumen Spiritus Sancti, multasque nostras, & piorum hominum orationes adhibitas; cum Sacri etiam Collegii hunc sensum, & consensum esse perspiceremus: Tandem præsenti die Dominico, qui est, septimus, & decimus Mensis hujus Septembris, in Porticum Basilicæ Vaticanæ Principis Apostolorum descendimus more solemni, cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, nec non Episcopis, & Prælatis, ac Magistratibus, & Officialibus Romanæ Curiæ, ibique, cum maxima Populi frequentia ad tantæ rei spectaculum convenisset accedere jussimus eosdem Procuratores tuos Jacobum, & Arnaldum, qui coram Nobis genuflexi, patentes literas manus tuæ propriæ subscriptione, & Sigilli Regni Franciæ impressione munitas, & sufficienter recognitas, continentes mandatum Procurationis a te in eorum personas legitime factum, producentes, & exhibentes, in omnium ibidem adstantium præsentia, humiliter, & devote tuo nomine supplicarunt, quatenus tibi omnium, & quorumcumque errorum per te contra Sanctam Fidem Catholicam, quam tenet, profitetur, & prædicat Sancta Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia, non solum perperam credendo, sed etiam

Literas, Mandatumq; procuræ exhibentes

male operando commissorum ex intimo cordis affectu, ut asserebant, pœnitenti, nostram Sanctam benedictionem, & supremam absolutionem a Censuris Ecclesiasticis propter hujusmodi errores per te incursis, & contra te declaratis, concedere, teque ad communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ recipere, & cum eadem reconciliare in forma Ecclesiæ consueta, de benignitate Sedis Apostolicæ dignaremur; offerentes procuratorio nomine quo supra, & promittentes errores, & hæreses quascumque corde sincero, & fide non ficta, abiurare, fidemque Catholicam juxta formam a Nobis assignandam profiteri, ac a Nobis Tibi iniungenda, cæteraque omnia alia, & singula pro parte tua adimplenda, & exequenda, adimplere, & exequi ad omne nostrum, & Sanctæ Sedis Apostolicæ mandatum.

Et Henricum absolvi, & ad communioné S.A.Sedis admitti precantes;

Eumque prædictæ S. A. mandata exequuturú promittentes.

Quæ peracta fuerint, recenset.

§. 8. Nos igitur summi, & clementissimi illius Pastoris vices, quamvis meritis impares, in terris gerentes, qui ut antea dicebamus, ovem perditam toto charitatis affectu perquisivit, & inventam in humeros suos sustulit, & ad ovile magno cum gaudio reduxit, cujus misericordia superexaltat Judicium, & cujus cogitationes omnes pacis sunt, & misericordiæ, tuam salutem in visceribus Christi cupientes, hæc, quæ infra descripta sunt, suo ordine exequuti sumus. In primis in Dei nomine prætensam absolutionem tibi, ut præfertur, sine auctoritate nostra impertitam, nullam, & invalidam, ac nullius roboris, & momenti fuisse, & esse declaravimus, illamque quatenus de facto processit, irritamus, & annullamus: volentes tamen, ut actus religionis alioqui Catholici, & approbabiles, in consequentiam ejusdem absolutionis facti, qui nisi absoluto, & ab absoluto fieri nequiverunt, validi, rati, & firmi sint, perinde acsi a Nobis tunc absolutus fuisses. Et deinde decrevimus, & declaravimus te fore, & esse a quibusvis majoris excommunicationis, aliisque sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas quibuscumque hæresibus adhærendo, & quæcumque facta hæreticalia committendo, seu permittendo, aut illorum occasione quomodolibet incurreras, & in quas per fel.recor. Sixtum Papa V. prædecessorem nostrum prædictum per ejus literas datas 5. Idus Sept. Anni Domini 1585. Pontificatus sui An.I., quarum tenorem, & formam, acsi de verbo ad verbum præsentibus insereretur, habuimus, & haberi volumus pro plene, & sufficienter expresso, incurrisse declaratus fueras, etiamsi de anno Domini 1572. eosdem errores, & hæses Parisiis abjuraveris, & detestatus fueris, & postea in eosdem errores, & hæreses relapsus sis; absolvendum, & liberandum, & in gremium S.Matris Ecclesiæ recipiendum, & admittendum esse, illiusque unitati, & Sacramentorum participationi restituendum, facta prius per te rite, & legitime, & juxta Canonicas Sanctiones, Calvinismi cum omnibus Calvinistarum hæresibus, & erroribus, ac omnium, & quarumcumque aliarum hæresum, & errorum quomodolibet contra Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam sese extollentium, abjuratione, detestatione, & anathematizatione ad Sancta Dei Evangelia jurejurando præstito, necnon Sanctæ Catholicæ, & orthodoxæ fidei professione per te, etiam juxta modum, & formam a Nobis tibi tradendam legitime emissa, eodem adhibito juramento, ac promissione de stando, & parendo mandatis Nostris, & Sanctæ Matris Ecclesiæ, & tibi specialiter iniungendis, & de iis bona fide adimplendis, & exequendis, ac alias in forma Ecclesiæ consueta, prout in quadam decreti Schedula manu Nostra subscripta, & tunc de mandato nostro per dilectum filium Cosmum Angelum Officii Sanctæ Romanæ, & Universalis Inquisitionis Assessorem, alta, & intelligibili voce perlecta, & publicata, latius continetur.

Absolutioné a Præsulibus Gallis datam irritam declarant.

Novam absolutioné impertitus est.

Injuncta tamen lege emittendi fidei catholicæ professionem;

Promittendique de parendo mandatis Ecclesiæ Romanæ, & Pontificis juxta formam ab Assessore Sancti Officii perlectam.

§. 9. Quibus auditis, Jacobus, & Arnaldus tui Procuratores prædicti, volentes, ut par est, Nostris parere mandatis, & Sanctæ Ecclesiæ satisfacere, propositis Sacrosanctis Dei Evangeliis, ac illis eorum manibus corporaliter tactis, procuratorio nomine quo supra, abiurarunt, detestati sunt, & anathematizarunt hæreses, & errores, quas hactenus tenueras, & alias quascumq; hæreses, & errores: promiseruntque sub eodem jure jurando, quod tu deinceps nec hæreses, nec errores prædictos, nec aliquam aliam hæresim, aut errorem credes, neque illis quomodolibet adhærebis, neque prædicta, aut aliqua alia hæreticalia committes, aut facies, neque imposterum hæreticis opem, auxilium, consilium, aut favorem circa hæreses, aut errores illorum, seu eorum occasione, præstabis, aut impendes, nec ab aliis præstari, aut impendi facies; Quodque, Deo juvante, servares pœnitentias tibi per nos injungendas, & hujus Sanctæ Sedis Apostolicæ mandatis libenter obtemperares. Et insuper Sanctæ Catholicæ, & Orthodoxæ Fidei professionem, eodem procuratorio nomine quo supra, emiserunt, & alia fecerunt, promiserunt, & juraverunt, prout latius continetur in quadam abjurationis, Fidei Catholicæ professionis, promissionis, & juramenti Schedula, eorumdem Procuratorum tuorum manu subscripta, quam palam, & publice legerunt tenoris infrascripti videlicet. Ego Jacobus Davy, Perroni Dominus, Consiliarius in Consilio Status, & Primus Eleemosynarius, alter ex Procuratoribus Henrici IV. Christianissimi Regis Franciæ, & Navarræ, una cum Arnaldo de Ossato, Decano Vareni, Diœcesis Ruthenensis, altero ex Procuratoribus prædicti Regis, Collega meo, coram Vobis Sanctissimo, ac Beatissimo in Christo Patre, & Domino Nostro Domino Clemente Papa VIII. humiliter constitutus, ac genuflexus, Sacrosanctis Christi Evangeliis coram Nobis positis, ac propriis manibus per Nos corporaliter tactis Procuratorio nomine, ac cum infrascripta rati promissione, agnoscens neminem salvum fieri posse extra Sanctam Catholicam fidem, quam tenet,

Legati Regis ejus nomine hæreses omnes abjurárút, fideique professionem emiserunt.

Sequitur Formula Juraméti per eos præstiti, & professionis fidei, quam emisere.

tenet, docet, profitetur, & prædicat Sancta Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia, & Henricum Regem prædictum Principalem nostrum adversus illam gravissime errasse, præsertim male, & perperam sentiendo circa numerum Sacramentorum Ecclesiæ, circa transubstantiationem Panis, & Vini in Corpus, & Sanguinem Christi, circa præsentiam Corporis Christi in Eucharistia, circa supremam potestatem,& auctoritatem Summi Romani Pontificis in universa Ecclesia, circa Purgatorium Animarum, & suffragia pro eis, circa venerationem, & invocationem Sanctorum, & circa eorum Reliquiarum, & Sacrarum Imaginum venerationem, & denique amplectendo impium, & detestandum Calvinismum cum omnibus suis erroribus, & hæresibus, ac in eisdem hæresibus, & erroribus, & toto Calvinismo, ab ineunte adolescentia sua, etiam post absolutionem a fel.recor. Gregorio Papa XIII. Sanctitatis Vestræ Prædecessore desuper sibi concessam, perseverando, & manendo, ac erroribus, & hæresibus prædictis, animo, corde, verbis, & factis ipsis firmiter credendo, & pertinaciter adhærendo: Et demum de Anno 1593.divina inspirante gratia, & infinita Christi, & Salvatoris Nostri Dei misericordia operante, ipse Henricus Rex, ab omnibus, & singulis hujusmodi erroribus, & hæresibus ex corde resipuit, & recessit. A quo tempore, & ante a dictis erroribus, & hæresibus, & a quibusvis sententiis, & censuris propterea incursis, & declaratis, absolvi, & in gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ recipi, & Sanctorum Sacramentorum participationi restitui, humiliter sæpius petiit, & institit. Et cum ad effectum hujusmodi, inter alia, errores, & hæreses prædictas, & quascumque alias abiurare, & detestari, Fidemque Catholicam profiteri teneatur; Propterea ego Jacobus Procurator, qui supra cum supradicto Arnaldo Collega meo, & Procuratorio nomine supradicto, & cum infrascripta promissione de rato, volens Sanctæ Ecclesiæ, & Sanctitati Vestræ (ut par est) satisfacere, corde sincero, & fide non ficta, abiuro, detestor,& anathematizo universas,& singulas hæreses, & errores supradictos,ac Calvinismum cum omnibus ejus erroribus, & hæresibus; Nec non alias,& quascumque Sectarum hæreses, & errores, se se quomodolibet extollentes contra Sanctam Orthodoxam, & Catholicam Fidem, quam tenet, docet, & prædicat Sancta Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia. Et sub eodem Juramento cum eodem Arnaldo Collega meo polliceor, & promitto, quod idem Henricus Rex noster Principalis, deinceps nec hæreses, nec errores prædictos,nec aliquam aliam hæresim, aut errorem credet, neque illis adhærebit, neque prædicta, aut aliqua alia hæreticalia committet, aut faciet, neque imposterum hæreticis opem, auxilium, consilium, aut favorem circa hæreses, ac errores illorum, seu eorumdem occasione præstabit, aut impendet, nec ab aliis præstari, aut impendi faciet. Ac præterea cum eodem Collega meo, juro ipsum Henricum Regem (Deo juvante) servaturum pœnitentias sibi a Sanctitate Vestra injungendas, & hujus Sanctæ Sedis Apostolicæ mandatis libenter obtemperaturum. Insuper ego Jacobus Procurator prædictus cum prædicto Arnaldo Collega meo, ad confirmationem, & corroborationem præmissorum, & ad majorem expressionem, & declarationem sinceræ voluntatis, & Catholicæ Fidei dicti Henrici Regis nostri Principalis, infrascriptam Sanctæ Catholicæ, & Orthodoxæ Fidei professionem expresse facio, & emitto, pro quo similiter de rato promitto, ut infra, firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei,quo Sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet: Credo in unum Deum Patrem Omnipotentem, Factorem Cœli, & Terræ, visibilium omnium, & invisibilium; Et in unum Dominum Jesum Christum Filium Dei Unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; Genitum, non factum, Consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter Nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cælis, & Incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine: Et homo factus est. Crucifixus etiam pro Nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est: Et resurrexit tertia die secundum Scripturas: Et ascendit in Cœlum: Sedet ad dexteram Dei Patris. Et iterum venturus est cum gloria, judicare vivos, & mortuos; Cujus Regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem: Qui ex Patre, filioque procedit: Qui cum Patre, & Filio, simul adoratur, & conglorificatur: Qui loquutus est per Prophetas: Et unam Sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum: Et expecto Resurrectionem Mortuorum: Et vitam venturi Sæculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, & Constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram Scripturam juxta eum sensum, quem tenuit,& tenet Sancta Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto: nec eam unquam nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque Septem esse vere, & proprie Sacramenta novæ Legis a Jesu Christo Domino Nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis, necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium: illaque gratiam conferre; Et ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine Sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Catholicæ Ecclesiæ Ritus; in Sacramentorum supradictorum omnium solemni administratione, recipio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de peccato Originali, & de justificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo

nodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro Vivis, & Defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, esse vere, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem, una cum Anima, & divinitate Domini Nostri Jesu Christi, fierique conversionem totius substantiæ Panis in Corpus, & totius substantiæ Vini in Sanguinem; quam Conversionem Catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie, totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, Animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter & Sanctos una cum Christo regnantes, venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro Nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissime assero, Imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano Populo maxime salutarem esse, affirmo. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco: Romanoque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis Successori, ac Jesu Christi Vicario, veram obedientiam, sicut alii Catholici, & Christianissimi Reges Franciæ prędecessores sui reddiderunt, spondeo, ac juro. Cæteraque omnia a Sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipue a Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor; simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, rejectas, & anathematizatas, pariter damno, rejicio, & anathematizo. Hanc vero Catholicam fidem, quam sponte Procuratorio quo supra nomine dicti Henrici Regis, in præsenti profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inviolatam usque ad extremum vitæ spiritum constantissime (Deo adjuvante) retinere, & confiteri. Ego Jacobus Davy, Procurator supradictus, una cum supradicto Arnaldo Collega meo, quo supra nomine spondeo, voveo, ac juro: Et simili Juramento mediante, promitto eumdem Henricum Regem præsentem errorum, & hæresum abjurationem, & Fidei Catholicæ professionem, ac in ea contenta quæcumq; ad omne mandatum Sanctitatis Vestræ & hujus Sanctæ Sedis sufficienter, & legitime ratificaturum, ac literas patentes ratificationis hujusmodi, seu publicum Instrumentum in forma authentica ad eamdem Sanctitatem Vestram, & hanc Sanctam Sedem Apostolicam intra tempus competens absque aliqua interpellatione realiter, & effectualiter transmissurum. Ita Nos, dictumque Henricum Regem, Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia. Ego Jacobus Davy, Procurator supradictus, & Procuratorio nomine supradicto, ita abjuravi, detestatus fui, & anathematizavi, ac professus sum, spopondi, vovi, promisi, & juravi respective, & præsentem abjurationis, fidei professionis, promissionis, & Juramenti Schedulam manu mea propria subscripsi, una cum infrascripto D. Arnaldo Collega meo. Ego Arnaldus Ossatus Procurator supradictus, & Procuratorio nomine supradicto, ita abjuravi, detestatus fui, & anathematizavi, ac professus sum, spopondi, vovi, promisi, & juravi respective, & præsentem abjurationis, Fidei professionis, promissionis, & juramenti Schedulam manu mea propria subscripsi una cum supradicto D. Jacobo Davy Collega meo.

§. 10. Quibus legitime peractis, Nos, ut facilius a clementissimo Misericordiarum Patre, & Domino Nostro Deo, erratorum tuorum hujusmodi veniam, & in bono perseverantiam consequi merearis, in salutares pœnitentias, & aliquam satisfactionis partem, eisdem Jacobo, & Arnaldo Procuratorio nomine prædicto, injunximus, & mandavimus, ut restituas exercitium Religionis Catholicæ, & Apostolicæ Romanæ, in Principatu Bearni, & quamprimum nomines Episcopos Catholicos ad Ecclesias ejusdem Principatus, & donec bona Ecclesiis restituantur, des ipsis Episcopis tantum de tuo, quantū satis erit, ut digne, & congrue interim sustentari possint. Utque intra annum proximum, educas, & liberes a manibus Hæreticorum, Henricum Principem Condensem, & illum consignes educandum personis vere, & sincere Catholicis, quæ eum in Catholica Religione, & Christiana pietate enutriant. Et Concordata cum Sede Apostolica inita, tam in provisionibus, & nominationibus, quam in omnibus aliis integre serves, & illa nullatenus excedas. Ac neminem Hæreticum, aut de hæresi suspectum nomines ad Episcopatum, Abbatias, & ea Beneficia, ad quæ jus nominandi habes. Quæ fuerint Regi injunctę pœnitentiæ.

Ac efficias, ut sacrum generale Concilium Trident. in Regno Franciæ, & suis Dominiis publicetur, & observetur in omnibus: iis tantum exceptis (ad tuorum Procuratorum prædictorum supplicationem, & instantissimam petitionem) si quæ forte adessent, quæ revera sine Regni tranquillitatis perturbatione, exequutioni demandari non possint.

Insuper, ut Ordinem Ecclesiasticum, sub speciali commendatione, & protectione habeas, ac personas ecclesiasticas tam sæculares, quam regulares, ab iis, qui gladium portant, aut ab ullis aliis opprimi, aut vexari, vel eorum bona detineri non patiaris: Sed si quæ occupata fuerint, ea quamprimū per universum Franciæ Regnum, ubicumq; sita sint, sine ulla litis, aut processus forma restitui facias.

Infeudationes, quoque, & concessiones quascumque, de quibuscumque Terris, Castris, Locis, & bonis, ad Ecclesias, Monasteria, & Pia Loca quæcumque quomodolibet spectantibus, si quæ a te, seu tuis Præfectis, Gubernatoribus, vel Ministris, ad favorem, sive Catholicorum, sive Hæreti-

reticorum, facta fuerint, revoces, & annulles.

Verbis, & factis etiam in conferendis gradibus Regni, ostendas Catholicos tibi esse carissimos, itaut omnes clare cognoscant, te ipsum percupere, ut unica tantum Religio, & illa Catholica, & Apostolica Romana, quam nunc profiteris, in eodem Franciæ Regno sit, & perpetuo vigeat, & servetur.

Singulis diebus, legitimo cessante impedimento, recites Coronam B.M.V.: Quarta quaque feria, Litanias: Singulis diebus Sabbathi Rosarium ejusdem B.Mariæ, quam assumas pro tua peculiari Advocata in Cœlis.

Jejunia, & cætera præcepta Ecclesiæ, observes: Et saltem quater in Anno peccata tua Sacerdoti idoneo sacramentaliter confitearis, & publice Sanctissimam percipias Eucharistiam. Singulis item diebus Sacram Missam, more Regum, & Principum Catholicorum, devote audias. Dominicis vero, & Festis diebus (cessante similiter legitimo impedimento) intersis Missæ Conventuali, vel solemni, in Ecclesia, vel Cappella Regia, prout alii Christianissimi, & Catholici Reges consueverunt facere.

Ac præterea ædifices, seu ædificari facias in singulis Provinciis Regni Franciæ, & Principatu Bearni, unum Monasterium Virorum, vel Mulierum Religionis Monasticæ, vel Mendicantium ex Religionibus Reformatis.

Itemque ratifices, & approbes sufficienter, & legitime, & absque alia interpellatione, in Francia in manibus Legati, vel Nuncii nostri, & Sanctæ Sedis Apostolicæ quam primum, ibi fuerit, abjurationem, & detestationem hæresum, & errorum, nec non Catholicæ fidei professionem, ac omnia alia, & singula per tuos Procuratores prædictos in præsenti negocio facta, & promissa, ac præsentia Nostra mandata, & pœnitentias acceptes, & recipias, Instrumentumque ratificationis, ad nos, & S. Sedem Apostolicam, in forma authentica transmittas, & realiter consignari facias.

Nec non ad Catholicos Principes scribas, significando, & gratulando, quod in gratiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ receptus sis, in qua (Deo favente) profiteberis te perpetuo permansurum.

Jubeasq; in omnibus Locis Regni tui gratias agi Omnipotenti Deo pro tam insigni beneficio ab eo recepto. Prout etiam latius continetur in alia Schedula per eumdem Cosmum de Mandato nostro ibidem publice lecta, & promulgata, & per eosdem Jacobum, & Arnaldum Procuratores tuos eorum propriis manibus subscripta; cujus tenorem hic, & pro plene inserto, & expresso haberi volumus. Quas quidem pœnitentias, & mandata, iidem Jacobus, & Arnaldus Procuratores tui, grato, & libenti animo recipere, & acceptare dixerunt, receperunt, & acceptarunt, & illa (Deo favente) observare, & bona fide adimplere promiserunt, & jurarunt, tactis iterum corporaliter Sacrosanctis Dei Evangeliis supradictis.

His peractis, & a Legatis receptis Clemens Henricum ab omnibus censuris absolvit.

§. 11. Et successive, Nos te in personis Procuratorum tuorum prædictorum a quibusvis majoris excommunicationis, aliisq; sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas quibuscumque hæresibus adhærendo, & quæcumque facta hæreticalia committendo, seu permittendo, aut illorum occasione quomodolibet incurreras, & in quas per fæl. rec. Sixtum Prædecessorem prædictum, per ejus literas prædictas incurrisse declaratus fueras, etiamsi de anno 1572. eosdem errores, & hæreses Parisiis abjuraveris, & detestatus fueris, & postea in eosdem errores, & hæreses relapsus sis, auctoritate Apostolica, absolvimus, & liberavimus, & in gremium Sanctæ Ecclesiæ recepimus, & Sanctorum Sacramentorum participationi restituimus, in forma Ecclesiæ consueta; Sperantes, & confidentes, quod tu tantam hujus Sanctæ Sedis, & Nostram benignitatem recognoscens, talem te in futurum, factis ipsis præstabis, & ostendes, ut Sancta Mater Ecclesia de tanto profectu, tuaque in illam devotione ferventiori, in dies magis, ac magis, spiritualis gaudii, & lætitiæ sentiat augmentum.

Eum hortatur, ut quæ sibi injuncta sunt, adimpleat.

§. 12. Teque etiam in Domino hortantes, ut pœnitentias salutares prædictas, aliaque præmissa a Nobis, ut præfertur, injuncta, non solum integre, & inviolabiliter, sed etiam cumulate, & ut Catholicum Principem, & Regem vere Christianissimum decet, ex toto corde adimplere procures, ut in hoc Nostram, & Sanctæ Sedis Apostolicæ benevolentiam, in alio vero sæculo, divina tibi assistente gratia, æternæ retributionis gloriam consequi merearis.

Derogatio contrariorum

§. 13. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis aliis, tam fæl. rec. Sixti prædicti, & piæ memoriæ Gregorii XIV. quam quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, literis, & Constitutionibus, ac Ordinationibus Apostolicis, contra Hæreticos, etiam relapsos, illorumque credentes, & fautores, quandocumque editis, & in corpore Juris clausis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque clausulis, ac irritantibus, & aliis Decretis in contrarium facientibus quibuscumque. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, expresseque derogamus, & cæteris contrariis quibuscumque.

Clausulæ pœnales.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, restitutionis, liberationis, receptionis, restitutionis, hortationis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. die 17. Sept. 1595. An. IV.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, Decimo quinto Kalen. Octob. Pontificatus Nostri Anno IV.

Se-

Sequitur ratificatio Henrici Regis, & promissio de adimplendo ea omnia, quæ in prærelata Constitutione sibi injunguntur.

Henricus Dei gratia Francorum, & Navarræ Rex. Universis, & singulis præsentes nostras patentes literas visuris, & audituris, salutem.

CUM, sicut Nobis innotuit, Venerab. P. D. Jacobus Davy Perioni Dominus, ac noster in Consilio Status Consiliarius, ac primus Eleemosynarius nunc Episcopus Ebroicen., ac Ven. P. D. Arnaldus de Ossato Decanus Vareni, Ruthenen. Diœcesis, nunc Episcopus, seu nominatus ad Ecclesiam Redonensem Procuratores nostri nostro nomine comparuerint coram Sanctissimo in Christo Patre, & Domino D. Clemente Papa VIII., & Suæ Sanctitati benedictionem, & supremam absolutionem a Censuris alias per Nos incursis, & contra Nos declaratis postulaverint, & desuper per Suam Sanctitatem certum Decretum fieri, & promulgari obtinuerint, & in exequutionem, & adimplementum dicti Decreti hæreses, & errores omnes in scriptis legitime abjuraverint, ac detestati fuerint, professionem Sanctæ Fidei Catholicæ emiserint, & successive idem Sanctissimus D. Noster Papa certas pœnitentias, & mandata Nobis injunxerit, illasque, & illa iidem Procuratores Nostri acceptaverint, & bona fide servare, & adimplere, & quod Nos gesta, & promissa per eos ratificaremus, & approbaremus, promiserint, prout latius continetur in literis Apostolicis desuper confectis, quarum tenor sequitur de verbo ad verbum, & talis est, videlicet: Clemens Episcopus &c. Charissimo in Christo Filio Henrico Francorum, & Navarræ Regi Christianissimo salutem, & Appstolicam benedictionem. Divinæ gratiæ &c.

Ne de mandato prædictorum Procuratorum in præmissis, & circa ea dubitare contingat, sed ut perpetuis futuris temporibus firmius, & clarius de mente, intentione, & Catholica fide nostra constare possit, & constet; propterea Nos coram Illustrissimo, & Reverendissimo D. D. Alexandro Medices I. V. D. Tituli S. Praxedis Præsbytero Cardinali prælibati Sanctissimi Domini Nostri Papæ, & Sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, declaramus, omnia, & singula in præinsertis literis Apostolicis contenta Nobis bene nota per prædictos Procuratores nostros petita, oblata, promissa, dicta, facta, jurata, abjurata, acceptata, obtenta, & in hujusmodi negocio quomodolibet procurata respective, fuisse, & esse de Nostra voluntate, & mandato, ita petita, oblata, promissa, dicta, facta, jurata, abjurata, acceptata, obtenta, & procurata respective in omnibus, & per omnia, prout in præinsertis literis Apostolicis continetur. Et ad majorem cauthelam, comparisionem, petitionem, & oblationem per prædictos Procuratores Nostros factas, decretumque a prælibato Sanctissimo D. Nostro Papa desuper latum, abjurationemque, & detestationem quorumvis hæresum, & errorum, ac Sanctæ Catholicæ fidei professionem per eosdem Procuratores factas, ac juramenta quæcumque desuper præstita, nec non mandata, & pœnitentias per eumdem SS. D. N. Papam, Nobis injunctas, & injuncta, illorumque, & illarum acceptationem, & observationem, promissionem, & juramenta, quæcumque desuper præstita super illorum, & illarum observatione, absolutionemque inde sequutam, omniaque alia, & singula in eisdem præinsertis literis Apostolicis contenta specialiter, & expresse ratificamus, acceptamus, & approbamus, ac adimplere promittimus in omnibus, & per omnia bona fide juxta ejusdem præinserti Instrumenti vim, formam, continentiam, & tenorem. Et in testimonium veritatis præsentes nostras patentes literas manus nostræ subscriptione, & nostro solito sigillo munitas fieri mãdavimus.

Datum Parisiis die 19. Septembris Anno Domini millesimi quingentesimi nonagesimi sexti, & Regni Nostri octavi. (a) Die 19. Sept. 1596. * sic.

HENRY.

N. Per Regem

Pendet Sigillum Magnum Regium in Cera.

Sequitur Pontificium Breve, quo Clemens Henrico gratulatur de ratificatione, Romanæ Aulæ gaudium testatum facit, eumque ad perseverantiam adhortatur.

Charissimo in Christo filio nostro Henrico Francorum Regi Christianissimo.

CLEMENS PAPA VIII.

Charissime in Christo fili noster salutem, & Apostolicam benedictionem.

BEnedicimus Deum Cœli, qui misericordiam suam magnã, quam per ministerium humilitatis Nostræ in Te operatus est, quotidie magis confirmat, & gaudium Nostrum cumulat. Recepimus enim a dilecto Filio Nostro Alexandro Cardinali Florentino nostro Apostolico Legato ratificationem a Tua Majestate factam, qua omnia, quæ a Tuis Procuratoribus Romæ tuo nomine acta sunt, nostramque absolutionem, & benedictionem, & omnia a Nobis ea de causa decreta, & literis Nostris, atque Apostolico Diplomate compræhensa, rata habuisti, & comprobasti, atque ad ea perpetuo servanda Te ipsum coram Deo, & ejus Sancta Ecclesia Catholica, Regia manus Tuæ subscriptione obstrinxisti; qua ex re tantam voluptatem cœpimus, quantam animus Noster capere maximam poterat; præsertim quia idem Legatus Noster, ut tuo in primis nomini est addictus, tuæque salutis, & gloriæ percupidus, omnia ad Nos accurate, & subtiliter scripsit, quæ gesta, quæve dicta a Te sunt, ut pene oculis intueremur, qua alacritate, qua hilaritate, qua pietate, & devotione erga Nos, & hanc Sanctam Sedem id

(a) Secretarii, qui de mandato Regis se subscripsit, nomen, qua antiquitate deletum, legi non potuit.

id egeris, denique quamprompte, & sincere hac in re Officii tui partes sis exequutus. Et nos quidem Fili Charissime ita semper de tua excellenti virtute, animique tui magnitudine, & candore nobis polliciti sumus: hoc item a Te boni omnes expectabant, qui nunc nobiscum summopere lętantur, & Deo immortali singulares gratias agunt; mirum est enim, quam optatus, & jucundus acciderit hic nuncius Venerabilibus Fratribus nostris Cardinalibus, Aulæ hujus Ordinibus, & iis omnibus, qui divini honoris zelum habent, quique Dei opera in Te indies illustrius manifestari concupiscunt, quibus fundamentis a Majestate Tua tam præclare jactis cæteram superstructionem consentaneam fore, Dei adjutrice gratia, confidimus. Sic enim Tibi illius nomine pollicemur, qui te ex tenebris vocavit in admirabile lumen suum, cujus nos immeriti vicem in terris gerimus, si ita ut cœpisti, in corde puro, & conscientia bona, candide, recte, simpliciter coram Deo ambulabis, & omnes cogitationes, omnes actiones, ac studia tua ad ejus gloriam, ejusque veræ Catholicæ fidei exaltationem converteris, atque contuleris, ut certe Spiritu Sancto auctore, Te facturum speramus. Ipse Deus fidelis, & verax, qui diligentes se diligit, & honorantes se honorificat, ipse benedicens benedicet Tibi, & multiplicabit super Te dona sua, & inter Christianissimos Francorum Reges memorandum, & gloriosum efficiet ad omnem posteritatis memoriam, & Te, & Regnum istud nobilissimum omni felicitate cumulabit. Te interea in spiritu charitatis, ut Filium charissimum complectimur; Tibique paterno affectu Nostram Apostolicam benedictionem impertimur. Cætera idem Cardinalis, & Legatus Noster, Tuique amantissimus Majestati Tuæ coram uberius exponet.

Dat. die 13. Octobr. 1595. An.V.

Datum Tusculi sub Annulo Piscatoris die 13. Octobris 1596. Pontificatus Nostri Anno V.

CXXXVII.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Archiepiscopo Salisburgen. facultas conceditur imprimendi Breviarium Romanum cum proprio ejusdem Ecclesiæ.

Ven. Fratri Wlfgango Theodorico Archiepiscopo Salisburgen.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

SUmma fraternitatis tuæ pietas, & religio, ac singularis in Nos, & Apostolicam Sedem fides, & observantia jure poscunt, ut piis votis tuis, quantum cum Domino possumus, libenter annuamus.

Archiepiscopus Salisburgen. Officium proprium suæ Diœcesis cō- ponit, approbandumque a S. Sede transmittit.

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecisti Te ab initio tuæ ad Archiepiscopatum Salisburgen. electionis in animo habuisse, ut in Ecclesia, Civitate, & Diœcesi Salisburgen. Breviarii, & Missalis Romani novissime reformati usus introduceretur, & ad piam hujusmodi tuam intentionem exequutioni demandandam diuturno, & summo cum labore, & studio Breviarii proprii Ecclesiæ Salisburgen. reformationi, inde plurium Sanctorum Officiis propriis partim deletis, & resecatis, partim, eorum videlicet, quos magis approbatos judicasti, Lectionibus, & Orationibus reformatis, & ordine dispositis, incubuisse, ac demum pro ea, qua Nos, & Apostolicam Sedem prosequeris fide, & observantia, antequam intentionem tuam exequutioni demandares, laborem hunc tuum Nostræ, & dictæ Sedis censuræ humiliter subiicere decrevisse; ac propterea Lectiones, & Orationes proprias hujusmodi ad Nos, ut illas examinare, corrigere, & reformare, ac si ita Nobis videretur, approbare, & confirmare dignaremur, transmisisse; cupere vero, si & postquam dictæ Lectiones, & Orationes per Nos approbarentur, Breviarium Romanum cum Kalendario ad usum Ecclesiæ Salisburgen., & cum insertione dictarum Lectionum, & Orationum propriarum imprimi facere posse. Ac propterea Nobis humiliter supplicari fecisti, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Clemens ei concedit, ut illud imprimere possit unacum Breviario Romano.

§. 2. Nos igitur, cum jam juxta desiderium tuum Kalendarium ad usum dictæ Ecclesiæ, ac Lectiones, & Orationes proprias prædictas in Congregatione Sacrorum Rituum examinari, & reformari mandaverimus, ac per alias nostras in forma Brevis literas confirmaverimus, & approbaverimus, tuum hunc piissimo, & de Catholica Religione benemerenti Antistite dignum laborem summopere commendantes, ac fraternitatem tuam, ut eo constantius Catholicæ fidei restituendæ, & propagandæ, ac divino cultui augendo, Cleroque & Populo tuæ curæ commissis in via mandatorum Domini dirigendo, & reformando, prout facis, deinceps incumbas, amplioribus favoribus, & gratiis prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ, ut Breviarium Romanum cum Kalendario ad usum prædictæ Ecclesiæ Salisburgen. ordinato, dictisque Lectionibus, & Orationibus propriis Sanctorum Ecclesiæ Salisburgen. per Nos approbatis ubicumq; Tibi placuerit, quam emendatissime tamen, & juxta nostram emendationem Typis cudi facere, & ad usum prædictæ Ecclesiæ evulgare libere, & licite valeas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus, & indulgemus.

Typographis vetat, ne illud imprimāt sine Archiepiscopi licentia.

§. 3. Et insuper omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus præsertim librorum Impressoribus, & Bibliopolis, ne durante decennio proximo Breviarium hujusmodi sine tua speciali licentia impressum vendere, aut venale habere, vel proponere audeant, vel præsumant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna interdicimus, & prohibemus.

Derogat contrariis.

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, & Or-

& Ordinationibus Apostolicis, ac prohibitionibus in contrarium præmissorum a quibuscumque Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & dicta Sede factis, necnon Statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 26. Octobr. 1596. An. V. Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 26. Octob. 1596. Pontificatus nostri Anno V.

CXXXVIII.

Ex Regest. in Secret. Brev. Confirmatio Decreti Congregationis Concilii, quo declaratur, Provisum de Parochiali Ecclesia per concursum, censendum esse approbatum in illa Civitate, vel Oppido tantum, ubi est Parochus.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. AD Romanum Pontificem spectat dubia quæcumque circa personarum Ecclesiasticarum Jurisdictionem præsertim circa Confessiones Christifidelium audiendas opportuna declaratione removere, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Decretū Sac. Congregationis Concilii. §. 1. Cum itaque in Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S.R.E. Cardinalium Sacri Concilii Tridentini Interpretum Dubium propositum fuit: An provisus de Parochiali Ecclesia per concursum censendus sit approbatus idoneus Minister, ad audien. Confessiones in illa Dioecesi, in qua ipsam Parochialem obtinet, tum eorum, qui habent privilegia eligendi idoneum Confessorem, tum etiam illorum, qui non habent hujusmodi privilegium, sed Parochorum consensum. Cumque Congregatio prædicta responderit, censeri dumtaxat in ea Civitate, vel Oppido, ubi sita est Parochialis, non autem passim per totam Dioecesim.

Confirmatio Pontificia. §. 2. Nos hanc dictæ Congregationis declarationem perpetuo confirmantes, & approbantes, quemcumque pro tempore de Parochiali Ecclesia per concursum provisum idoneum Ministrum approbatum ad audiendas Confessiones, tam eorum, qui privilegium eligendi Confessorem, quam eorum, qui sine hujusmodi privilegio Parochorum suorum consensum habent, in ea Civitate, vel Oppido, ubi Parochialis Ecclesia sita est tantum, non autem passim per totam Dioecesim censendum esse; sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, sublata eis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere declaramus.

Obstantium derogatio. §. 3. Non obstantibus quibusvis Statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 26. Octobr. 1596. An. V. Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 26. Octobris 1596. Pontificatus Nostri Anno V.

CXXXIX.

Ex Regest. in Secret. Brev. Primicerio Collegiatæ Ecclesiæ Sancti Marci Venetiarum conceditur facultas utendi Mytra, & Baculo, benedicendi Paramenta, & Ornamenta Ecclesiastica, nec non Benedictionem supra Populum impendendi.

Dilecto Filio moderno, & pro tempore existenti Primicerio Insignis Collegiatæ Ecclesiæ S. Marci Venetiarum.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. DEcet Romanum Pontificem insignium Ecclesiarum decorem, ac personarum in eis Dignitates primarias obtinentium ornamentum, & dignitatem, quantum cum Domino potest, augere, prout piorum, & nobilium Virorum vota exposcunt, ac alias in Domino conspicitur salubriter expedire.

Indultum, de quo in Rubrica. §. 1. Sane, cum, sicut pro parte dilectorum filiorum, nobilium virorum Ducis, & Dominii Venetorum nobis nuper expositum fuit, Insignis Collegiata Ecclesia Sancti Marci Venetiarum, quæ a Dominio Venetorum magnificentissimo sumptu exstructa, & ornamentis Ecclesiasticis, ac Vasis Sacris, & reliquo Ecclesiastico apparatu, ditissime, & perabundanter referta existit, ac ab Ordinarii Jurisdictione exempta, Sedique Apostolicæ immediate subjecta est, & in qua Corpus gloriosi Evangelistæ S. Marci, summa cum totius Senatus, & Populi Venetiarum veneratione asservatur, ita conspicua, & illustris existat, ut merito gratiis, & privilegiis decoranda videatur; cupiantque Dux, & Dominium prædicti ad majorem ipsius Ecclesiæ decorem, & ornatum, te, qui dignitatem ibi principalem obtines, amplioribus privilegiis, quam quæ huc usque per Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam, concessa sunt, exornari; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur privilegiorum, & concessionum quarumcumq; tibi, ac pro tempore existenti Primicerio istius Ecclesiæ concessorum, & factarum, & Literarum desuper expeditarum tenores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, tibi, qui vigore hujusmodi privilegiorum primam Tonsuram eidem Ecclesiæ inservientibus con-

conferre potes, ut in omnibus actibus solemnibus, ac etiam Processionibus Mytra, & Baculo, aliisque Pontificalibus Insignibus in Ecclesia prædicta, & aliis Ecclesiis illi subjectis, uti, & Indumenta, & ornamenta Ecclesiastica quæcumque, in quibus tamen unctio Sacra non est adhibenda, pro usu earumdem Ecclesiarum dumtaxat, benedicere, nec non in prædicta S. Marci, & aliis illi subjectis Ecclesiis solemnem benedictionem supra Populum, quando aliquis S.R.E. Cardinalis Legatus, vel Nuncius, aut alius Prælatus superior ibi præsens non sit, impendere libere, & licite valeas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, facultatem concedimus, & impertimur.

Obstantium derogatio.

§. 2. Non obstantibus Apostolicis, ac in universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 7. Novem. 1596 An. V.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die septima Novembris 1596. Pontificatus nostri Anno V.

CXL.

Fratres Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, nullo etiam quarti Voti prætextu, vel indulto, de cætero recipiant Fratres Minores S. Francisci de Observantia, aut alterius strictioris Ordinis professores.

Ejusmodi Privilegium, quod scilicet iste Ordo respectu quarti Voti, cæteris Ordinibus strictior esset; edixerat Calixtus III. in sua Constitut. VIII. super Gregem. *Tom. III. Par. III. fol.* 89. *Et de institutione ejusdem Ordinis, aliisque eum concernentibus vide in Constitut. Gregorii IX.* Devotionis. *Tom. III. fol.* 284.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Ordo respectu quarti voti strictior aliis reputabatur.

NUper ad nos perlatum est, Religiosos Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, prætextu cujusdam Indulti Apostolici dicto Ordini antiquitus concessi, Professores Ordinis Fratrum Minorum de Observantia nuncupatos, & alios Regulæ strictioris, in eorum Sodalitatem, seu Domos, aut Conventus recipere. Quare cum id sæpius meritas pœnas eludendi causa fiat, & ex hoc multa scandala in Populo generentur, & alia multa incommoda nascantur.

Hic Pontifex contrarium decernit.

§. 1. Nos hujusmodi scandalis obviare, & quieti Religiosorum prospicere cupientes, tenoremque dicti Indulti, perinde ac si de verbo ad verbum insereretur, præsentibus pro expresso habentes, ne quis Prælatorum, seu Superiorum, aut Fratrum Conventuum, seu Domorum dicti Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, tam in Regnis Hispaniarum, quam alibi consistentium, quavis ille dignitate, præeminentia, prærogativa, vel munere fungatur, quemquam Ordinis Fratrum Minorum de Observantia, aut cujusvis strictioris Regulæ, quam sit Regula dictorum Religiosorum B. Mariæ de Mercede, prætextu cujusvis Indulti, seu privilegii Apostolici recipere audeat, vel præsumat, etiamsi habeant privilegium id faciendi causa quarti Voti, quod ipsi Professores Ordinis B. Mariæ de Mercede hujusmodi faciunt, Apostolica auctoritate tenore præsentium districte prohibemus.

Subdens alia ratione quam quarti voti regulam strictiorem esse indicandam.

§. 2. Declarantes, Regulam strictiorem esse judicandam alia ratione, quam respectu quarti Voti. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 3. Non obstantibus privilegio, seu Indulto hujusmodi, quod harum serie proprio Motu revocamus, & abolemus, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Ordinis B. Mariæ de Mercede, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & Decretis, in genere, vel in specie, ac aliter in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, illorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptisque credi mãdat.

§. 4. Volumus autem, quod præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. V die 24. Dec. 1596.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 24. Decembris, millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, Pontificatus Nostri Anno V.

CXLI.

Jurisdictio Consulum artis Aromatariorum Urbis cognoscendi causas ad artem spectantes, cum Indultorum concessione.

Quoad locum Aromatariorum in causis discussionum vide in Constitut. Pii V. Cum officio. *Tom. IV. Par. III. fol.* 302.

Hanc Bullam non præjudicare Jurisdictioni Gubernatoris Urbis, hic idem Pontifex declaravit die 24. Martii 1604. quam non pono, quia hoc tantum continet

quod in praxi notissimum est, ipsaque Bulla penes Notarios Civiles Gubernatoris registrata est.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

LAudabilis Apostolicæ Sedis rectitudo, quæ in suis actibus provida circumspectione dirigitur, fidelium quorumlibet, eorum præcipue, qui ad humani corporis infirmitates curandas pharmaca, & alia Medicamenta opportuna operosæ diligentiæ studio parare, & impendere dignoscuntur, indemnitati libenter consulit, & dispendiis occurrit, ac quæ propterea provide ordinata, ac etiam ab ipsa Sede eis concessa fuisse dicuntur, ut firmiora subsistant, sæpius approbat, & confirmat, aliasque desuper disponit, prout rerum, & personarum qualitate debite pensatis, ad publicam utilitatem, & salutem conspicit in Domino salubriter expedire.

Causæ hujus concessionis.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum Filiorum Consulum, ac Universitatis, & Collegii Aromatariorum Urbis petitio continebat, quod licet ipsi, eorumque antecessores pro felici Artis Aromatariæ, & illam exercentium statu, & administratione, diversa Statuta, ordinationes, & Capitula ediderunt, eaque deinde Apostolica auctoritate confirmata, & nonnulla alia privilegia, & Indulta ipsis Aromatariis, & eorum Universitati, ac Collegio hujusmodi, per diversos Romanos Pontifices prædecessores nostros sub certis modo, & forma tunc expressis concessa fuerint. Nihilominus dicti Aromatarii his etiam Statutis, ordinationibus, Capitulis, privilegiis, & Indultis suffulti, aliqua in dies damna, & incommoda, tam in consequendis eorum creditis, quam alias, pro temporum, ac personarum malitia, & diversitate subeunt.

Petitio Universitatis aromatariorum.

§. 2. Quare pro parte Consulum, ac Universitatis, & Collegii præfatorum, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus Statutis, Capitulis, Ordinationibus, Privilegiis, & Indultis hujusmodi, pro illorum subsistentia firmiori, & ne ars ipsa, illamque exercentes, dum aliis prosunt, & prodesse student, suaque pharmaca, & alia remedia corpori humano necessaria credunt, damnis, & incommodis afficiantur, sed suo exercitio debite in publicam utilitatem adimplendo efficacius intendant, robur Apostolicæ confirmationis adjicere, ac alias in præmissis per infrascriptæ ordinationis remedium amplius providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmatio statutorum, & privilegiorũ.

§. 3. Nos igitur æquum esse censentes, ut qui prompte, & fideliter sua ministeria obire conantur, congruam mercedem recipiant, ac a litium incommodis, & dispendiis releventur, Consules, & singulares personas Universitatis, & Collegii hujusmodi, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, nec non Statutorum, ordinationum, Capitulorum, privilegiorum, & Indultorum prædictorum, ac literarum Apostolicarum, & aliarum scripturarum desuper confectarum, & inde sequutorum quorumcumque tenores, ac datas præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula Universitatis, & Collegii hujusmodi Statuta, ordinationes, & Capitula, licita tamen, & honesta, necnon quæcumque privilegia, concessiones, immunitates, gratias, & Indulta, eisdem Universitati, & Collegio, ac Artem hujusmodi exercentibus per quoscumque Romanos Pont. Prædec. nostros, ac Sedem, & Cameram Apostolicas, usque in hunc diem quandocumque, & quomodocumque concessa, quatenus tamen in usu existant, omnesque, & singulas desuper confectas scripturas, ac literas, & Cedulas, de Motu proprio, vel alio modo signatas, cum omnibus, & singulis clausulis, etiam Decretis in eis contentis, & appositis, auctoritate prædicta tenore earumdem præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, ac etiam innovamus, & de novo concedimus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis Apostolicæ robur adjicimus, ac illa omnia per, & ad quos nunc spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, & eisdem stari volumus, & mandamus, omnesque, & singulos juris, & facti, ac quosvis alios etiam substantiales defectus, si in eis, vel aliquo eorum intervenerint, aut intervenisse dici, vel prætendi possit, supplemus. Et nihilominus auctoritate, & tenore prædictis statuimus, & ordinamus, volumusque, & decernimus, ac etiam Aromatariis, eorumque Universitati, & Collegio hujusmodi concedimus, & indulgemus.

§. 4. Quod nulli prorsus Aromatarii debitores suos pro causis ad ipsam Aromatariam spectantibus in alio Tribunali, quam Consulatus ipsorum convenire ullo modo possint, alioquin qui ex eis hoc forum, & judicium declinaverit, toties pœnam sex scutorum Ecclesiæ, & Hospitali S. Laurentii in Miranda nuncupat. de Urbe applicandorum, irremissibiliter incurrat.

Aromatarii in eorum Cõsulatu tantum debitores conveniant.

§. 5. Quodque omnes, & singulæ personæ etiam Ecclesiasticæ, ac quovis privilegio suffultæ, in, & pro quibuscumque pharmacis, & rebus medicinalibus soli consulatui in prima instantia subjectæ sint, & esse censeantur, omnesque causas, in quibus de hisce rebus quoquo modo agitur, seu agi continget pro tempore, in solo ipsius Consulatus Tribunali in dicta prima instantia juxta fel. recor. Gregorii Papæ XIII. prædecessoris nostri Motus proprii formam, ac tenorem cognosci, ac terminari debeant, exceptis tamen illis causis, in quibus in vim obli-

Nemo etiam privilegiatus forum declinare possit.

obligationis Cameræ Apostolicæ agetur.

Facultas Consulum visitandi, & puniendi Drogherios & alios.

§. 6. Et insuper liceat eisdem Consulibus præsentibus, & futuris absque aliquo cujuscumque impedimento, Drogherios, & omnes alios, qui Speciariæ, vel alias quascumque res medicinales ad prædictam Artem quomodolibet spectantes, & illam concernentes, pro quibus rebus eidem Consulatui pari modo subsint, exceptis tamen his, quæ cum Prothomedici interventu visitari, & recognosci debent, sive in parva, sive in magna quantitate vendiderint, etiamsi quamvis aliam Artem mixtim exercuerint, visitare, & recognoscere, ac quidquid corrupti, aut vitiati, & adulterati in eisdem repertum fuerit, sive totum, sive partem, nec non etiam ipsosmet Aromatariorum libros, in quibus fraudes aliquas commissas detectum erit, projici, ac comburi facere, necnon dictas res vitiatas quascumque, ac corruptas vendentes, seu venales proponentes, & præparantes, juxta delicti, & negligentiæ qualitatem debitis pœnis, non tamen corporis afflictivis afficere, quæ etiam pœnæ Ecclesiæ, & Hospitali præfatis eo ipso applicentur, & applicatæ censeantur.

Fides libris Aromatariorum danda.

§. 7. Ac quod Aromatariorum libris, quos mercantili more, vel secundum usum & consuetudinem dictæ Artis tenuerint, plena, & indubia ubique fides, in judicio, & extra illud in omnibus juxta formam Motus proprii piæ mem. Julii Papæ Tertii etiam prædecessoris nostri super hoc disponentis, usque ad quinquennium tantum, & non ultra adhibeatur.

Fidejussores teneantur pro his, pro quibus se sponsores reddiderunt.

§. 8. Ac illi omnes, qui in hujusmodi libris pro rebus inde habitis debitores scripti reperientur, intelligantur, & sint usque ad dictum tempus pro re scripta obligati, etiam si res ipse non suo, sed aliorum quorumvis usui, de ipsorum tamen debitorum ordinatione inserviissent, seu inserviisse dicerentur.

Præscriptio 16. annorum tantum contra eos allegari potest.

§. 9. Talesque debitores præscriptionem aliquam contra hujusmodi Aromatariorum credita, si aliunde quam ex eorum libris probentur, tam quoad præterita, quam quoad futura, nisi post lapsum sexdecim annorum juxta prædictæ Urbis Statuta, allegare, seu prætendere nequeant, non obstante quod forsan alias quodvis aliud præscriptionis hujusmodi tempus, etiam magis breve per Julium, ac Gregorium prædictos, & seu alios Romanos Pontifices similiter prædecessores nostros concessum, sive statutum reperitur.

Prioritatisque & potioritatis privilegium, etiam contra privilegiatos pro sc. 50. tantum.

§. 10. Præterea quod dicti Aromatarii pro quibusvis pharmacis, & rebus medicinalibus, ac medelis per eos ad quasvis infirmitates subministratis, præferantur, & præferri omnino debeant omnibus, & singulis aliis cujusvis defuncti, vel decocti, aut alias quantumvis privilegiati non solventis Creditoribus, etiam quantumvis potioribus, ac anterioribus, & quasvis obligationes, etiam Camerales, ac publica Instrumenta, etiam jurata, ac quavis hypotheca vallata, etiam causa Dotis, & quasvis alias clausulas seu cautelas in se continentes habentibus, usque ad summam quinquaginta scutorum tantum.

Aromatarii non veniunt in discussione.

§. 11. Neque sub aliqua bonorum discussione compræhendantur, nullaque cessio bonorum, sive quinquennalis, aut alia dilatio, vel Capitulum Odoardus, seu aliud quodlibet remedium, a jure, vel ex speciali gratia Principis introductum, seu concessum contra dictos Aromatarios, & in eorum præjudicium super consequutione suorum creditorum, occasione medelarum, & aliarum rerum medicinalium Debitorum usquam valeat, nec debitoribus ipsis in aliquo suffragetur.

Exequutio sub quovis prætextu retardari non possit.

§. 12. Et hæres defuncti solutionem rerum medicinalium hujusmodi, pro quibus ipse defunctus erat descriptus debitor, & etiam funeralium, etiam prætextu quod adiverit hæreditatem cum beneficio legis, & Inventarii, retardare, vel differre, aut impedire minime possit, quin exequutio super bonis hæreditariis interim fiat.

Mulieres teneantur solvere res ipsis deservitas etiam in vita mariti.

§. 13. Mulieres vero, Viris decoctis, vel mortuis, si hæreditas solvendo non sit, teneantur solvere eas omnes res medicinales, quæ pro ipsismet Mulieribus servierunt, licet sub nomine, & debito Viri in dictis libris notatæ reperiantur, usque ad summam tamen vigintiquinque scutorum tantum, factis prius per eosdem Aromatarios debitis diligentiis, etiam judicialibus, contra dictorum Virorum sic defunctorum, aut decoctorum bona.

Mulieres possint obligari pro se, & familia pro sc. 15.

§. 14. Et eædem Mulieres pro rebus medicinalibus illarum filiis, & familiaribus, relicuique familiæ de illarum ordine traditis, usque ad summam quindecim scutorum obligare se possint.

Quando appellari possit a sententia Consulum, & de deposito faciendo, & ubi sit appellandum.

§. 15. Neminique licitum sit a sententia Consulum prædictorum appellare, ubi de summa minori, quam decem scutorum prævia debita taxa reductorum agetur, ac minus recursum habere, nisi prius facto actuali deposito penes pro tempore existentem ejusdem Collegii Notarium. In aliis vero causis dictam summam excedentibus, Laicis videlicet ad forum, seu Tribunal Capitolinum, vel ad Cameram Apostolicam, aut ipsius Cameræ Clericorum Decanum pro tempore existentem, Prælatis vero, & personis Ecclesiasticis ad Cameram prædictam dumtaxat appellatio permissa intelligatur. Semelque, & non ultra appellare, vel recurrere liceat, & hoc casu pro tempore existens Judex appellationum, seu Decanus Cameræ hujusmodi, de eisdem causis summarie, & de plano, ac sine strepitu, & figura judicii sola facti veritate inspecta cognoscere debeant.

Nullus Judex possit reassumere causas Aromatariorum.

§. 16. Pro præmissorum autem faciliori exequutione, & observatione districtius inhibemus atque interdicimus, nunc, & pro tempore existentibus, Gubernatori, & Senatori, ac etiam Vicario dictæ Urbis, nec non Auditori Cameræ prædictæ, eorumque Locumtenentibus, ac quibusvis aliis Judicibus, & Officialibus Ecclesiasticis, ac sæcularibus, quacumque auctoritate, & facultate

tate suffultis, ne aliquas hujusmodi causas reassumere, vel ad se avocare, aut aliquem præmissa de causa debitorem ad eos recurrentem audire, vel admittere, nec se se in illas contra præsentium tenorem, etiam prætextu quarumcumque facultatum, & privilegiorum eis concessorum, etiam ex Officio, & ad cujuscumque instantiam, vel alio quovis modo ingerere, seu immiscere, minusque ipsos Aromatarios, aut eorum Universitatem, aut Collegium hujusmodi in aliquo super præmissis molestare, vel impedire, seu molestantibus, aut impedientibus favere audeant, vel præsumant.

Clausulæ præservativæ.

§. 17. Decernentes præsentes literas nullo unquam tempore ex quocumque capite, vel causa, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quopiam defectu notari, impugnari, in jus, vel controversiam vocari, aut adversus illas quodvis juris, vel facti, aut gratiæ remedium impetrari posse, sed semper, & omni tempore contra, & adversus quascumque impugnationes, validas, & efficaces existere, suosque effectus sortiri, & obtinere. Ac ita præmissis omnibus per supradictos, nec non alios quoscumque Superiores, & Judices Ordinarios, & Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, nec non S. R. E. Cardinales, sublata eis, nec non eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quavis causa, & instantia judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 18. Non obstantibus præmissis, nec non Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis sub quavis forma, & expressione verborum conceptis, necnon prædictæ Urbis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, necnon Indultis, atque literis Apostolicis eidem Urbi, ac dilectis filiis Populo Romano, necnon Gubernatori, Senatori, & Vicario Urbis, atque Auditori Cameræ Apostolicæ hujusmodi, necnon aliis Judicibus, Superioribus, & personis, ac Locis Piis, illorum quoque Administratoribus sub quibuscumque tenoribus, ac formis, nec non cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, atque aliis efficacioribus, & insolitis clausulis, ac efficacissimis, irritantibus quoque, & aliis Decretis in genere, vel in specie, etiam Motu simili, necnon ex certa scientia, atque de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam iteratis vicibus necnon alias quomodolibet, & quandocumque concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, individua, necnon expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, perinde ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, necnon forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis. & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse harum serie derogamus, necnon derogatum esse volumus, & decernimus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 19. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, innovationis, concessionis, roboris, adiectionis, mandati, suppletionis, Statuti, ordinationis, concessionis, Indulti, inhibitionis, interdicti, singulorum Decretorum derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare &c.

Dat. P. An. V. die 30. Dec. 1596.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, tertio Kalen. Januarii, Pont. nostri Anno V.

CXLII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Prohibet Gubernatoribus Hospitalis Sanctissimæ Annunciatæ Civitatis Neapolitan., quominus Legata, & alia relicta dicto Hospitali, in usus præter mentem Testatorum insumant.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcet Romanum Pontificem in his auctoritatis suæ partes libenter interponere, per quæ Legata, & bona piis Locis a fidelibus relicta conserventur, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Causæ prohibitionis.

§. 1. Accepimus siquidem, quod cum Hospitali Sanctissimæ Annunciatæ Civitatis Neapolitan. a diversis fidelibus eorum Hæreditates, & bona sive per viam Testamenti, sive Donationis, aut ex contractu, vel alias diversimode relinqui, & donari soleant, ea lege, ut ex eorumdem bonorum fructibus pars in pia opera distribuatur, & pars in commodum dicti Hospitalis in emptionem Censuum, aut bonorum stabilium convertatur: Quia vero interdum ob ejusdem Hospitalis necessitates, illius Gubernatores, parte dictorum fructuum, quæ in alios usus destinata est, in usus dicti Hospitalis utuntur, & pro ejus restitutione postea alios redditus ejusdem Hospitalis alienare coguntur in non modicum ejusdem Hospitalis præjudicium, quo etiam fit, ut alii Christifideles sua bona aliis Locis Piis potius, quam dicto Hospitali relinquant.

Prohibitio.

§. 2. Quare Nos ejusdem Hospitalis commodo, & utilitati, ut par est opportune providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, modernis pro tempore existentibus dicti Hospitalis Gubernatoribus, Officialibus, & Ministris quibuscumque sub pri-

privationis officiorum, quæ obtinent, ac inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, nec non indignationis nostræ pœnis interdicimus, & prohibemus, ne quacumque parte fructuum, bonorum, & hæreditatum prædicto Hospitali, tam hactenus relictorum, quam deinceps relinquendorum contra, & præter voluntatem Testatorum, & Legatariorum, aut Donatariorum, etiam pro necessitatibus ejusdem Hospitalis, uti possint, vel audeant, sed fructus ipsos, & quascumque illorum partes juxta dispositiones eorumdem Testatorum, Legatariorum, & Donatariorum convertere, & erogare omnino curent. Et nihilominus, qui secus fecerint, illos ad restitutionem de suo proprio teneri volumus, & statuimus. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Derogatio contrariorum

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ejusdem Hospitalis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis eisdem Gubernatoribus, Officialibus, vel Ministris in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 7. Januarii 1597. An. V.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 7. Januarii 1597. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CLXIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Decernit Provisores, & Procuratores Hospitalium Reginæ in Oppido Balneorum, & Regis in Civitate Colimbrien., qui uno triennio Provisoris, seu Procuratoris Officio perfuncti sunt, ad idem Officium, non nisi post integrum sexennium eligi posse.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

In statutis hujusmodi Hospitalium cavebatur, ne Provisores, & Procuratores possent post primum triennium ad eadē officia eligi.

§. 1. CUM sicut accepimus Provisores Hospitalium Reginæ in Oppido Balneorum, & Regis in Civitate Colimbriensis, necnon Procuratores, qui vulgo Almoxarifex ibi dicuntur, ex Canonicis Sæcularibus Congregationis S. Joannis Evangelistæ in Regnis Portugalliæ sub Regula, & habitu Sancti Georgii in Alga Venetiarum institutæ eligi soleant, eorumque Officium ad triennium duret, maximeque expediat, ut qui dicto Officio uno triennio sunt perfuncti, non possint ad idem Officium iterum immediate eligi.

Decernit Clemens integrū sexennium interlabi debere.

§. 2. Nos propterea fel. regimini dictorum Hospitalium providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, maturaq; deliberatione, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie perpetuo statuimus, & ordinamus, ut qui uno triennio dicto Provisoris, seu Procuratoris Officio perfunctus est, ad idem Officium, nisi post lapsum integrum sexennium de novo eligi non possit, ac irritum, & inane existat, quidquid secus super his a quoquam qua vis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Generali, & Canonicis mandat Decreti hujus exequutionem.

§. 3. Quo circa dilectis filiis ejusdem Congregationis Generali, & Canonicis per præsentes committimus, & mandamus, ut Statutum, & ordinationem nostram hujusmodi, ut decet, perpetuo observent, & observari curent.

Contraria tollit.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & Congregationis, ac Hospitalium prædictorum, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 12. Febr. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 12. Februarii 1597. Pontificatus nostri Anno Sexto.

CXLIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Collegiales Collegii Medicorum Civitatis Mediolanensis creantur Comites Palatini, & Auratæ Militiæ Equites.

Dilectis filiis Doctoribus Philosophiæ, ac Medicinæ Collegii Civitatis Mediolanen.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

ROmanus Pontifex gratiarum suarum dona illis libenter impertiri consuevit, quorum pietas, & Religio, singularisque in Apostolicam Sedem fides, & devotio nota, & perspecta est.

Collegiales juxta statuta experimentū nobilitatis, & doctrinæ facere tenentur.

§. 1. Sane, cum, sicut accepimus, ex dispositione Statutorum vestri Collegii, quæ antiqua sunt, quicumque in illud admitti petierit, antequam recepiatur, suæ familiæ in Civitate Mediolanen. nobilitatem, & antiquitatem saltem a centum viginti annis, & ipsum, aut ejus parentes artem aliquam vilem nunquam exercuisse, probare teneatur, super quibus diligenter, & accurate inquiri consuevit; Et præterea pietatem christianam tenere, & Catholicæ fidei cultum profiteri; doctrinam vero publicis aliquibus experimentis, ut puta disputationibus, manifestare, & ostendere debeant; cumque propterea Collegium vestrum inter cætera Philosophiæ, & Medicinæ Doctorum Insubriæ Collegia valde insigne, & illis quodammodo exemplar esse videatur; Et

Et ulterius Vos magno erga Apostolicam Sedem fidei, & devotionis studio teneamini.

Comites Lateranenses, & Auratæ Militiæ Equites creantur.

§. 2. Idcirco idem Vestrum Collegium, ac Vos specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, supplicationibus vestro nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, vos universos, & singulos, ac quoscumque alios, qui posthac perpetuis futuris temporibus in idem vestrum Collegium admittentur, ex nunc Sacri Palatii Apostolici, & Aulæ Lateranensis Comites, & Auratæ Militiæ Equites auctoritate Apostolica tenore præsentium, sine tamen alicujus personæ, vel alterius cujusvis Collegii præjudicio, creamus, facimus, & deputamus, ac aliorum Palatii, & Aulæ prædictorum Comitum, & Auratæ Militiæ Equitum hujusmodi numero, & consortio favorabiliter aggregamus, ita ut Vos ex nunc, futuri vero Collegiales vestri Collegii, eo ipso, quo in Collegium hujusmodi admissi fuerint, Palatii, & Aulæ hujusmodi Comites, & Equites auratæ Militiæ veri, non ficti in perpetuum existatis, ac omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, exemptionibus, favoribus, gratiis, & Indultis, quibus alii Palatii, & Aulæ Comites, & Auratæ Militiæ Equites hujusmodi de jure, & consuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum (citra tamen facultates, & exemptiones a Concilio Tridentino sublatas) pariformiter sine ulla prorsus differentia, uti, frui, potiri, & gaudere possitis; Nec non ut moderni, & pro tempore existentes dicti Collegii Abbates in perpetuum eorum Officio durante, Torquem aureum cum effigie, nec non Insigniis Pontificiis, ac gentilitiis Domus nostræ, sine pariter alicujus personæ, vel Collegii præjudicio deferre: Vos vero, ac prædictum Vestrum Collegium Vestimentorum, quibus Bidelli induuntur, rubrum, vel alium colorem honoris causa arbitrio vestro eligendum libere, & licite * valeatis, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus.

Cum privilegiis.

Insigniis,

Et veste propria.

* Superadde deferre, vel quid simile.

Obstantium derogatio.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, Statutis quoque, & consuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 23. Febr. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 23. Februarii 1597. Pont. nostri Anno Sexto.

CXLV.

Erectio Collegii pauperum Puellarum, & Monasterii Monialium in Oppido Civitatis Angelorum Tlaxcalan. Diœcesis in Indiis Occidentalibus.

Ex Regest. in Secr. Brev.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis sollicitudo procurandi Monasteriorum, & Collegiorum pauperũ Virginum fundationes.

Superna dispositione, cujus inscrutabili providentia ordinationem suscipiunt universa, super eminenti Apostolicæ dignitatis specula, meritis licet imparibus, constituti, ad ea, per quæ Collegia pauperum Puellarum Virginum, nec non Monasteria Monialium cum Religionis propagatione ubilibet erigantur, & erecta salubriter dirigantur, libenter intendimus, ac quæ propterea pro necessariis puellarum, & Monialium hujusmodi alimentis, & alias pie, & religiose per Venerabiles Fratres Nostros Episcopos, & alios Ecclesiarum Prælatos proinde dicuntur ordinata, Apostolicæ confirmationis munimine roborantes, fideles ipsos, ut lapsus suos piis operibus emendare, & Sacra Loca devote visitare facilius assuescant, Indulgentiis, & peccatorum remissionibus ad id nonnumquam invitamus, aliasque disponimus, & in his nostri Pastoralis Officii partes favorabiliter impertimur, prout locorum, & personarum qualitate pensata, in Domino conspicimus salubriter expedire.

Joannes Baranco Monasterium Monialium, & Collegiũ Virginum in Oppido Civitatis Angelorum suo ære erecta & dotata.

§. 1. Sane pro parte Ven. Fratris nostri Didaci Episcopi Tlaxcalensis in Indiis Occidentalibus Maris Oceani, quæ nova Hispania vocatur, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias, postquam qu. Joannes Baranco Incola Oppidi Civitatis Angelorum nuncupati Tlaxcalen. Diœcesis, in humanis agens pia devotione ductus, ut terrena in Ecclesiastica, & transitoria in æterna bona felici commercio commutaret, decreverat, quod de certa parte bonorum sibi a Deo collatorum in dicto Oppido unum Collegium, in quo pauperes Virgines ad instar Collegii in Civitate Mexicana ad eum finem instituti, alerentur, fundaretur, & dotaretur: ipseque Joannes, qui postmodum condens de bonis suis in ejus ultima voluntate Testamentum Collegium præfatum in omnibus ejus bonis hæredem universalem instituit, ordinaverat, quod ultra idem Collegium simul cum eo unum Monasterium Monialium ex proventibus, ac bonis ipsius Collegii, quæ ejus judicio huic oneri sufficere videbantur, prout revera sufficiebant, ad Omnipotentis Dei laudem erigeretur, & constitueretur; Et deinde dictus Joannes pro directione, & gubernio hujus tam pii, & laudabilis operis ab initio dilectos filios Senatum, Rectorem, & ipsosmet Senatores dicti Oppidi, uti Collegii, & Monasterii construendorum hujus-

Directioni, & gubernio Senatus d. Oppidi committitur.

hujusmodi Patronos deputasset; attamen paucos post dies existimans præfatum Didacum, nec non successores suos pro tempore existentes Episcopos Tlaxcalen. huic muneri melius incumbere posse, Senatum, Rectorem, ac Senatores præfatos, quos in Patronos prius adsciverat, revocaverat, ac illorum loco pro provido gubernio Collegii, & Monasterii construendorum hujusmodi Didacum, & successores suos Episcopos Tlaxcalen. hujusmodi Patronos, & defensores nominavit; Et insuper voluerat, quod idem Didacus Episcopus omnimodam potestatem Statuta, Capitula, Constitutiones, & ordinationes condendi, præscribendi, utraque exequendi, quæ ad directionem, & gubernium eorumdem Collegii, & Monasterii construendorum conducere judicaret, & quæ idemmet Joannes in præcedentibus documentis illorum occasione editis, sibi reservaverat, haberet: nec non quod dictum Monasterium numero duodecim Monialium tantum constaret, ac etiam quod in earum receptione, & ingressu Virgines ex præfato Collegio, quæ se Deo dicare, idemque Monasterium ingredi vellent, præferrentur, præfatus Didacus Episcopus, facultate sibi sic attributa utens imprimis, quod dictum Monasterium Monialium eidem Collegio sic fundato contiguum, & incorporatum foret, adhæreretque parieti illius horti, videlicet in ædibus a via publica, quæ dicitur a foro Porticu, & Concà prædicti Oppidi ad Plateam Hospitalis Immaculatæ Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis juxta angulum confinem Domui dilectorum filiorum Hæredum quon. Joannis Limiga existentibus ad hoc per dictum Joannem Fundatorem * Cuentis, ac inibi ædificaretur Domus sufficiens cum Ecclesia, Sacrario, Choro superiori, & inferiori, Claustro, Dormitorio, Operatorio, Novitiatu, & reliquis omnibus Officinis in similibus Monasteriis, & Collegiis fieri solitis, & opportunis: quorum Monasterii, & Collegii invocatio, Titulus, & Denominatio esset DE JESUS MARIA; Ordo vero ipsius Monasterii, & Regula, quam illius Moniales observare deberent, Beati Hieronymi essent: denique Moniales ad formam, normam, & regularia Instituta cæterarum dicti Ordinis Monialium, & illius Generali subditarum, sed tamen sub obedientia, & Jurisdictione Ordinarii Loci se accomodare deberent: ac tam Monasterium eligendum, quam illius Moniales hujusmodi Septis, & Clausura congruenti, etiam ad invicem munirentur, itaut ne Porta quidem, aut ingressus eisdem Monialibus, ut ad dictum Collegium accedere possent, permitteretur; Quinimo nullum cum Virginibus Collegio adscriptis commercium haberetur, nisi speciali licentia a Sede Apostolica desuper obtenta. Præterea idem Didacus Episcopus attendens Testatoris voluntatem, & expressam dispositionem, videlicet, quod in dicto Monasterio erigendo duodecim tantum adessent Moniales, quæ, & proventibus, & bonis ipsius Collegii ali deberent,

[Margin: Postmodum jurisdictioni, & regimini Episcopi Tlaxcalensis supposuit.]

[Margin: Data ei facultate Constitutiones pro eis condendi;]

[Margin: In Monasterio duodecim Moniales recipiendas esse jussit;]

[Margin: Et in eis recipiendis prælationem Virginibus Collegiis a se erecti tribuit. Episcopus itaque locū Monasterio designavit;]

[Margin: * sic.]

[Margin: Titulū J. M. & Regulam S. Hieronymi dedit.]

[Margin: Clausuram posuit.]

[Margin: Interdicto inter Moniales, & Virgines Collegii commercio.]

prout istud onus eidem Collegio imposuerat, statuit, ut de tempore, quo Monasterium constructum, & debita Clausura munitum, ac in illo Moniales introducendæ forent ex ipsæ Virginibus in hujusmodi Collegio degentibus secundum ordinem, & prælationem a dicto Joanne Fundatore præscriptam assumerentur, nisi Religionem ingredi recusarent, quo casu aliæ Virgines pauperes, & honestæ, & spectatæ virtutis ad arbitrium Patroni eligerentur; Ut autem tolleretur occasio discordiarum inter Virgines Collegio adscriptas, & Deo dicatas, seu Moniales ratione portionis eisdem Monialibus præstandæ, voluit ipse Didacus Episcopus, ut pro victu, & vestitu ipsarum Monialium, ac Servis & Ancillis, nec non Medico, Chirurgo, & Pharmacis, ac demum pro Cera, Vino, & Oleo ad cultum divinum necessariis, dilecti filii Præfecti, seu Præsides dicti Collegii pensionem annuam mille, & quingentarum librarum monetæ communis illarum partium, quæ inibi vernacule pesos dezipusque vocatur, summam nonigentorum & viginti ducatorum auri de Camera, vel circa constituen. penderetur, dictæque pensionis solutio quarto quoque mense pro ejus rata fieret, ac ea mediante Collegium præfatum nihil ultra Monasterio, & Monialibus prędictis debeat; cæterum quia iste duodecim Monialium numerus ita exiguus videbatur, ut a tam paucis divina munia rite adimpleri nequirent, præsertim si e dicto numero tres Moniales pro instructione, institutione, & moderatione Virginum in Collegio prædicto existentium educerentur, ac in ipso Collegio retinerentur; declaravit ultra, & præter istas duodecim Moniales aliquas alias honestas Virgines in prædicti Monasterii erigendi Moniales admitti, & recipi debere, soluta tamen certa pecuniarum quantitate in earum eleemosynam, ut moris est aliis illarum partium Monialium Monasteriis: quandoquidem hac ratione istud Monasterium erigendum hujusmodi subsidiis suffultum firmiori stabilitate subsistet. Ne tamen numerus Monialium sic recipiendarum in immensum excresceret, indeque confusio, aut nimium gravamen Monasterio erigendo inferretur, mandavit, ut usque ad triginta duas Moniales cum eleemosynis tantummodo admitterentur, quibus adiectis etiam illis duodecim, quæ de bonis eidem Collegio ad hoc a prædicto Joanne fundatore relictis alentur, explebitur numerus quadraginta quatuor Monialium, quarum quadraginta cum Abbatissa, seu Priorissa, uti Choro adstrictæ, divinis Officiis continuo vacare poterunt, & reliquæ tres Moniales gubernio Virginum Collegiatarum Præfectæ earumdem institutioni vacabunt. Porro, quia dictum Collegium tenebitur Monialibus Domum sufficientem, & capacem subministrare, ipsaque Domus pro habitatione dictarum triginta duarum Monialium ultra eas, quas dictus Joannes Fundator destinavit, ampliari debebit, ne exinde eidem Collegio gravamen inferatur ultra men-

[Margin: Pensionem a Collegio Monialibus solvendam statuit;]

[Margin: Alias triginta duas Moniales induxit rationibus hic indicatis.]

[Margin: Aliaque constituit, quæ recensentur.]

mentem, & voluntatem Joannis Testatoris hujusmodi, idem Didacus Episcopus intuitu hujusmodi ampliationis ædificii statuit, & ordinavit, quod Monasterium quatuor millia librarum dictæ monetæ juxta taxationem, & moderationem peritorum eidem Collegio pendere debeat, ipsumque Collegium hanc summam ex pensione Monialibus ut supra præstanda, per certa temporis spatia quolibet anno excomputare poterit; Si vero contigerit, ut Monasterium ultra limites ædium ad hoc destinatarum ampliandum, ac proinde circumvicinæ Domus coemendæ forent, ea cura Monasterio erigendo, & ejus Monialibus, non autem Collegio hujusmodi incumbat, ad hæc omnia, quia a Monasterio Monialium Sancti Hieronymi Mexican. dicti Ordinis avocandæ erunt sex Moniales ad Regularem Observantiam in hoc novo Monasterio erigendo introducendam, præcepit, ut istæ sex Moniales in numero earum duodecim, quas dictus Joannes Testator instituit, computentur; reliqua vero sex ex Virginibus in eodem Collegio existentibus assumantur, & adveniente obitu earumdem statim de ipso obitu ad ipsas Virgines denunciatio fiat, ut ex eis in mortuarum locum ad Monasterium erigendum in Moniales, intra triginta dierum terminum transferri possint: quo quidem termino transacto, Ordinarius, uti Patronus, locum, seu loca vacationum, aliis Virginibus, sive in prædicto Collegio vivant, sive non, ad præscriptum tamen prædicti Joannis Fundatoris, libere assignet. Verum ad hujusmodi vacationes in primis ea ratio habenda erit; Ut Virgines de parentela ipsius Joannis Fundatoris in Collegio prædicto degentes, cæteris omnibus Collegiatis præferantur: quibus quidem Virginibus de parentela Joannis Fundatoris hujusmodi existentibus Religionem in eodem Monasterio profiteri renuentibus, animadvertendum erit, an talis Monialis defuncta ex conterraneis, seu Compatriotis ipsius Joannis Fundatoris erat, & tunc alia conterranea sibi subrogetur; Si vero ipsa defuncta ex Civitate, vel Diœcesi Tlaxcalen. oriunda, aut alias qualificata fuerit, alia Virgo, quæ demortuæ qualitatem habeat, ac repræsentet, sibi substituatur: relicta tamen Patrono electione in eventum, quod plures puellæ concurrerent. Postremo, ut ipsæ Moniales erga præfatum Joannem Fundatorem, ejusque memoriam gratas se exhibeant, constituit, quod ultra Missas pro ejus Animæ refrigerio ratione Cappellaniæ, aut alias celebrandas, eædem Moniales quatuor alias Missas quolibet Anno solemni Ritu, adhibitis Diacono, & Subdiacono videlicet earum unam intuitu Denominationis Monasterii erigendi ejusmodi, & eam quidem ipsa Dominica infra Octavam Epiphaniæ, ac cum concione, alteram vero post transfigurationis Dominicæ festivitatem, tertia quoque post festum Sancti Hieronymi, & quartam Missas solemnes hujusmodi post Commemorationem omnium Defunctorum, & hanc quidem ultimam pro salute Animæ ejusdem Joannis Fundatoris celebrari facere. Illæ vero duodecim Moniales, quæ de bonis Fundatoris alentur, qualibet hebdomada, in remedium Animæ ipsius Joannis Fundatoris Coronam Beatæ Virginis Mariæ, videlicet septies Orationem Dominicam, ac sexagesies, & ter Orationem Angelicam recitare deberent: & hæc quidem circa Monasterium erigendum, & Moniales illud ingressuras.

Forma in recipiendis novis monialibus servanda.

Suffragia pro fundatoris anima par Moniales explenda.

Quo vero ad Collegium Puellarum idem Didacus Episcopus ejusdem Joannis Fundatoris voluntati inhærendo, ista, quæ sequuntur, Capitula, & ordinationes observari mandavit; & primo quidem, ut in Collegio solummodo Virgines Pauperes, & Orphanæ ex patribus Hispanis ortæ, non autem, ut vulgo fertur, Mestizziæ, Quarteronæ, aut Mulatæ, neque Conjugatæ, aut Viduæ admittantur; & quando contingeret circa paupertatem istarum Virginum hæsitari, id arbitrio solius Ordinarii servato Juris ordine relinqueretur, ita tamen, ut diligenter attendi debeat, ne quod in subventionem pauperum destinatum est, ad divites deveniat; Orphanas vero Puellas eas voluit etiam intelligi, quæ solo Patre forent orbatæ, subdens eas ante decennium expletum, vel postquam decimum quartum earum ætatis annum absolverint, recipi non debere, ipsas autem inibi spatio octo annorum, & non ultra remanere, immo nec ante id tempus egredi voluit, nisi antea, vel Religionem ingredi, vel nubere decreverint; atque interim quo in dicto Collegio educabuntur, eisdem ultra victum, Lectum, & Vestitum de bonis ipsius Collegii præstabitur, ita tamen, ut omnibus idem sit vestiendi modus; utentur itaque Muliebri Tunica ex panno, vel Sago ejus coloris, quo Moniales ibi præpositæ in earum Palliis, & Scapulariis, seu Capistris utentur, deferentque loricam ex panno lineo, nec non reticulum amictorium etiam lineum, quod sub mento applicetur, & donec decimum quartum annum expleverint, calceis non autem crepidis utentur, sed eis ex tunc crepidas, & clamidem simplicem supradicti coloris gestare licebit; Et quamvis habita ratione ad annuum redditum bonorum per ipsum Joannem Fundatorem relictorum speretur, quod in isto Collegio usque ad viginti quatuor Virgines ali poterunt, isteque numerus eidem Collegio præfigatur; attamen quia pro ædificio Collegii, nec non Ecclesiæ, & Monasterii eligendi hujusmodi complures sumptus faciendi erunt, statuit pariter, quod opere ædificii consumato, statim ab initio, usque ad octavum annum, iste numerus viginti quatuor puellarum non adimpleretur, sed tantum quindecim, ex quibus sex in Moniales Monasterii erigendi hujusmodi destinabuntur, reliquæ vero novem Puellæ ita erunt Matrimonio collocandæ, videlicet tres primæ sexto, aliæ vero tres septimo sequenti, & reliquæ etiam tres Puellæ, octavo annis nuptui tradantur. Porro eleemosyna erit quadringentarum librarum dictæ monetæ, dummodo tamen Col-

De Collegio Puellarum.

Qualitates ad mittendarũ.

Tempus, quo ibi permanere debent.

Vestes.

Numerus.

Dos unicuiq; danda.

Collegio, & Monasterio erigendo hujusmodi supersint redditus ad Virginum, & Monialium substentationem sufficientes, & unicuique Puellæ, sive contrahat Matrimonium, sive Religionem profiteatur, dicta eleemosyna assignabitur, ac in ipsa assignatione, ratio antiquitatis, cuilibet attendenda erit, nisi ex aliqua causa impedire videretur, ut una, vel plures Virgines, totum tempus octo annorum in dicto Collegio adimpleant; tunc enim eis prætermissis, reliquis Puellis subvenire licebit, dummodo ordo prærogativæ, seu successionis alioquin servetur, liberaque omnibus sui maneat potestas nubendi intra tempus suæ Collegiaturæ: & quoties ob hanc, vel alias causas, loca admittendarum Puellarum vacabunt, seu vacua fuerint, Rectorissa, seu Præposita pro tempore existens Collegii hujusmodi id Ordinario, uti Patrono denunciare tenebitur, ad hoc videlicet, ut per edictum ad Ecclesiæ Cathedralis, & ipsius Collegii valvas vacatio omnibus innotescat, & peracto ab inde sexaginta dierum termino, novæ Virgines in Collegium juxta ejusdem Joannis Fundatoris præscriptum, recipi possint. Effluxis igitur istis octo annis tres ex prædictis Virginibus in Collegio degentibus singulo quoque anno Matrimonio collocabuntur, vel si magis eis ex voto sit, Religionem ingredientur, assignata earum cuilibet eleemosyna quadringentarum librarum: earum autem Virginum, quæ nubent, Maritus in Dotali Instrumento sub forma Juris validã obligationem præstare teneatur, quod si virgo sibi nupta absque filiis decesserit, totam eleemosynam Collegio restituet: si tamen eveniret, ut aliqua ex dictis Virginibus sic conjugatis eo paupertatis reducta foret, ut post ejus obitum non suppeteret, unde impensa ejus funeris fieret, tunc, & eo casu, liceat Marito superstiti ex eleemosyna, usque ad centum libra eo nomine expendere; nec ipse Maritus teneatur eidem Collegio ultra trescentas libras remanentes restituere; Quod quidem etiam circa prædictas novem Virgines, quæ ab initio Matrimonio collocabuntur, servandum, ita tamen, ut unicuique suæ prioritatis, & antiquitatis ratio habeatur, & subsequenter ad majorem Oppidi, & Collegii prædictorum commoditatem, & utilitatem præfatus Didacus Episcopus etiam statuit, ut ultra numerum prædictarum Virginum Collegio adscriptarum possint admitti, & recipi aliæ Virgines honestæ, quæ se educationi prædicti Collegii credere voluerint, dummodo pro earum alimentis ad arbitrium dicti Ordinarii, quod justum ei visum fuerit, persolvant; Quæ quidem Virgines quamdiu voluerint in ipso Collegio degere, possint; nullaque ætatis consideratio habeatur, dummodo tempore, quo huic educationi se crediderint, septimum earum ætatis annum expleverint, habeantque, & eis assignari debeat Dormitorium a reliquis Virginibus Collegio prædicto adscriptis segregatum, in quo una ex tribus Monialibus, quæ illi pro tempore assistent, dormiet.

Episcopus cõcessit ut ibi aliæ Virgines in educationẽ admittantur.

Omnes quæque istæ Virgines, sive adscriptæ, sive educationis causa inibi admissæ pro tempore, quo ibidem assignabitur, opus suum ad utilitatem ipsius Collegii conferent, & si ultra hoc tempus illis remanserit, pro cæteris laborare poterunt; Quodque eædem Virgines sic educandæ in earum vestitu nigro colore, vel albo, aut fusco utentur, idemque vestitus debebit esse honestus non tamen sericis, aut aureis utentur torculis in velaminibus, ac vestibus, considerantes, se in Religiosarum Domo, honeste, & moderate in omnibus præbere debere. Hæc autem omnia Rectorissa, seu Præposita Collegii hujusmodi pro sua prudentia moderetur. Quod si contigerit, ut aliqua Virgo Collegio præfato adscripta in aliquo excesserit, vel tale crimen commiserit, ut expelli, jureque Collegiaturæ privari debeat, ea causa cognita, & examinata in Judicio subiaceat; plenior tamen occasio in Virgine solius educationis causa in eodem Collegio commorante sufficiat, ut ab inde expellatur; Sed omnibus Virginibus æqualis erit ratio, si aliqua infirmitate contagiosa laboraverit, quæ communitati nociva videatur. Quia autem perutile, & necessarium est, ut Virgines sub Clausuris, & septis alantur; prædictus Didacus Episcopus similiter decrevit, ut Puellæ eidem Collegio adscriptæ toto tempore, quo in eo resederint, clausuram servent, nec eis ab eo, nisi nubendi causa, egredi liceat, & si quæ clausuram violaverit, loco suo privetur, & altera Virgo in eo subrogetur: Cæteræ quoque Virgines eamdem clausuram servabunt, nec eis ullatenus egredi licebit, nisi aliqua graventur infirmitate, quo casu recuperandæ salutis causa ad Domos Parentum, aut propinquorum, sub quorum cura fuerint, se recipere licebit: id ipsum quoque in Ancillis, & famulabus Collegii hujusmodi observetur, quibus non permittetur egredi, vel ingredi septa dicti Collegii, nisi de illius Patroni pro tempore existentis expressa licentia. Ut autem Virgines præfatæ commodius instituantur, tam in his, quæ ad rei cultum, & bonos mores spectant, quam etiam ad exteriorem urbanitatem, quandoquidem hoc ipsum verbis, & operibus docere oporteat, ac perfectius, & sine pretio aliquo tam ab ipsis Monialibus, quam sæcularibus Mulieribus ibidem id exequi poterit, præfatus Didacus Episcopus præcepit, quod obtenta prius ab Apostolica Sede desuper licentia, cura, & regimen totius Collegii hujusmodi tribus Monialibus ex Monasterio erigen. ad arbitrium, & electionem Patroni assumendis commendetur; quarum quidem Monialium prima Collegio prædicto præsideat, & in eo primum obtineat locum, ac Rectrix vocetur; Altera sit Janitrix, & Turnaria; Tertia vero Monialis hujusmodi, uti omnium Viginum Magistra eas legere, scribere, cantare, & laborare decebit; Ac etiam quod omnes pro arbitrio Patroni Collegio hujusmodi assistent, ac ab ipso mutari, & removeri poterunt, prout in Domino duxerit salubri-

Modus corrigendi, expellendique culpabiles.

Clausura etiã in Collegio servanda.

Cura Collegii tribus Monialibus demandata.

Earum officiũ quale esse debeat.

lubriter expedire, ita tamen, ut ad hunc effectum Moniales etiam ex Civitate Mexican. transferri facere, vel ex isto Monasterio erigendo assumere, immo etiam quartam Monialem, si opus fuerit, addere valeat, idque obtenta ab eadem Sede licentia, quæ si ab initio, aut alias impetrari nequeat; tunc huic muneri Matronas sæculares spectatæ virtutis, nominis, & probitatis, ac quadragesimum suæ ætatis annum paulo plus, vel minus agentes præficere licebit. Postremo ex quo dictus Joannes Fundator in ejus Testamento statuit, ut si ejus Cadaver in Majori Ecclesia d. Oppidi sepeliretur, illud ad Ecclesiam Collegii hujusmodi, postquam ædificata foret, trasferretur, idem Didacus Episcopus piæ ejus voluntati inhærens, ordinavit quod statim, ac Ecclesia sic ædificanda, ad hoc idonea videretur, eadem voluntas exequutioni demandaretur; In tumulum vero, ac Sepulturam prædicti Joannis Fundatoris primum Sacellum Ecclesiæ nulli alteri deinceps concedendum concessit, & assignavit, volens, ut in eo illius bustum luctuosum collocetur, quod mandavit operiri ferialibus nigro panno vulgari, festivis vero, & solemnibus diebus alio panno, etiam nigro, sed serico ex redditibus bonorum Collegii hujusmodi emendo; Cujus quidem Collegii Virgines tam adscriptæ, quam educationis causa in eo degentes, Missam solemnem singulo quoque Anno pro salute Animæ Joannis Fundatoris hujusmodi celebrari facien. eidemque Missæ, prout edoctæ fuerint, ministrabunt, & eam quidem ultra eam, quam Moniales celebrare tenebuntur, altera die post Commemorationem Defunctorum, ad has porro Missas celebrandas Collegium præfatum suppeditabit sex Cereos, seu faces super dicta Sepultura accendendos: rursus istæ Virgines astare debeant supradictis quatuor Missis solemnibus, quarum celebrationis cura Monialibus quot annis incumbit, ac interim Deum pro salute Animæ Joannis Fundatoris hujusmodi deprecabuntur; ultra quod unaquæque ex eisdem Virginibus eidem Collegio adscriptis singulis hebdomadis saltem semel Coronam Sacratissimæ Virginis Mariæ scilicet sexagesies, & ter orationem Angelicam, & septies orationem Dominicam recitare debebit, nec non, ut omnes Virgines, tam Moniales, quam aliæ in prædicto Collegio degentes singulis diebus Missam audire possint, præter illas quatuor Missas ratione Cappellaniæ per præfatum Joannem Fundatorem in ipso Collegio institutæ, aliæ tres Missæ, videlicet duæ pro salute Animæ Joannis Fundatoris hujusmodi, tertia Dominicis diebus pro toto Conventu, & Collegio celebrabitur, ac intuitu celebrationis earumdem trium Missarum, certa eleemosyna ex bonis ipsius Collegii ad arbitrium illius Patroni Sacerdoti, seu Sacerdotibus, qui eas celebraverint, & ibidem Sacramenta Ecclesiastica ministraverint, erogabitur.

Cadaver Joannis fundatoris ad Ecclesiã Collegii transferendum; & suffragia ejus animæ a Puellis persolvenda.

Missa in eadẽ Ecclesia singulis diebus celebranda.

§. 2. Quare pro parte Didaci Episcopi Nobis fuit humiliter supplicatum quatenus Statutis, Constitutionibus, Capitulis, Ordinationibus, & Decretis, aliisque præmissis robur Apostolicæ confirmationis adjicere, ac juxta illorum præscriptum Collegium, & Monasterium Monialium hujusmodi erigere, & instituere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Episcopus Tlaxcalensis prædicta omnia petit confirmari.

§. 3. Nos igitur, qui religionem ubique, ac singulorum Christifidelium devotionem, pietatis quoque, & virtutum opera nostris potissimum temporibus propagari sinceris exoptamus affectibus, eumdem Didacum Episcopum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, nec non Testamenti, & Codicillorum per dictum Joannem Testatorem tenores etiam veriores, & datas, nec non bonorum per eum relictorum situationes, qualitates, quantitates, verosque etiam annuos valores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula Statuta, Constitutiones, Capitula, Ordinationes, Decreta, aliaque præmissa Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque, & singulos, quos illa concernunt, & concernent quomodolibet in futurum, ad illorum observationem teneri, & obligatos existere, ac omnibus Juris, & facti remediis cogi, & compelli posse, decernimus: Supplentes omnes, & singulos, tam Juris, quam facti defectus, si qui quomodolibet intervenerint in eisdem.

Confirmat Clemens.

§. 4. Et insuper ad formam, normam, & præscriptum Statutorum, Constitutionum, Capitulorum, ordinationum, & Decretorum hujusmodi in præfato Oppido unum Collegium Virginum, unumque dicti Ordinis Monasterium Monialium sub eadem denominatione Jesus Maria cum Ecclesia, & campanili humili, ac campanis, necnon sacrario, Cœmeterio benedicto, Dormitorio, Refectorio, Claustro, Hortis, Hortalitiis, & aliis officinis necessariis pro usu, & habitatione Virginum, & Monialium ut supra recipiendarum, & admittendarum, quæ præmissa omnia exequi, & adimplere, ac Moniales ipsæ Regularibus dicti Ordinis Institutis se conformare debeant, ac tam illæ, quam reliquæ Virgines inibi sub Jurisdictione, cura, visitatione, & correctione Ordinarii loci, etiam uti Collegii, & Monasterii construendorum hujusmodi Patroni altissimo famulentur, auctoritate, & tenore præfatis sine alicujus præjudicio, etiam perpetuo erigimus, & instituimus.

Erigit itaque Monasterium, & Collegium de quibus in Rubrica.

§. 5. Illisque sic erectis, & institutis pro eorum Dote omnia, & singula a dicto Joanne Fundatore ad hunc effectum relicta bona, proprietates, & Jura, nec non pia subsi-

Bona a Joanne fundatore donata, cæteraque imposterum acquirenda, eis applicat.

subsidia per pro tempore inibi recipiendas Virgines, & Moniales, aliosque Christifideles ibidem elargienda, eroganda, & donanda, eisdem auctoritate, & tenore similiter perpetuo applicamus, & appropriamus.

Concedit omnia privilegia, quibus cætera ejusdem Ordinis Monasteria, Domusque fruuntur.

§. 6. Nec non Collegio, & Monasterio construendis hujusmodi, illorumque Ecclesiæ, seu Cappellæ, ac in illis pro tempore degentibus Virginibus, Abbatissæ, Monialibus, illisque servientibus, ac etiam eorum rebus, juribus, & bonis universis præsentibus, & futuris, omnibus, & singulis privilegiis, facultatibus, libertatibus, Immunitatibus, exemptionibus, præeminentiis, favoribus, prærogativis, concessionibus, Indultis, Indulgentiis etiam plenariis ac peccatorum remissionibus, ac aliis universis gratiis spiritualibus, & temporalibus, quibus alia similium Virginum Collegia, nec non Monasteria dicti Ordinis, ac eorum Ecclesiæ, & in eis degentes Virgines, Abbatissæ, & Moniales, illisque servientes, ac eorum jura, res, actiones, & bona de jure, Statuto, usu, consuetudine, privilegio, ac alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, pariter, & pariformiter, ac æque principaliter, & absque ulla prorsus differentia in perpetuum etiam uti libere, & licite possint, auctoritate Apostolica, & tenore prædictis de speciali gratia indulgemus.

Episcopum Tlaxcalen. Patronum Monasterii deputat cum facultate nova etiã condendi statuta;

§. 7. Ac insuper, ut Collegii, & Monasterii construendorum hujusmodi prospero regimini, & gubernio, ac directioni opportune consulatur, dictique Joannis Fundatoris voluntati satisfiat præfatum Didacum modernum, ac pro tempore existentem Episcopum Tlaxcalen., & Sede Episcopali vacante dilectum filium Vicarium a dilectis filiis Capitulo Tlaxcalen. rite deputandum in Patronum, & spiritualem defensorem eorumdem Collegii, & Monasterii construendorum cum omnibus, & singulis facultatibus ad id necessariis, & opportunis, ac etiam solitis, & consuetis æque perpetuo auctoritate, & tenore similibus constituimus, & deputamus, sibique ultra prædicta, quæ ab eis, etiam inviolabiliter observari debeant, quæcumque alia Statuta, Ordinationes, Capitula, & Decreta ad Collegii, & Monasterii constituendorum prędictorum, nec non eorum personarum, rerum, & bonorum spiritualium, & temporalium curam, regimen, gubernium, & administrationem, victum, amictum, instructionem, & disciplinam Virginum, Abbatissæ, & Monialium in illis pro tempore degentium circa modum, & formam recitationis Divinorum Officiorum, precum, orationum, & aliorum suffragiorum pertinentia, ac alias necessaria, & utilia, ac Sacris Constitutionibus, Decretisque Concilii Tridentini, & Institutis regularibus prædicti Ordinis, ac etiam Statutis superius expressis non contraria faciendi, & edendi, ac quoties pro rerum, & temporum qualitate, seu alias expediens videbitur, illa immutandi, corrigendi, moderandi, reformandi, ac etiam alia ex integro condendi.

Hac prima vice sex Moniales ex aliis Monasteriis selectas illuc introducendi;

§. 8. Nec non pro Monialium in dicto Monasterio construendo noviter introducendarum fælici directione, ac in Ritu, moribus etiam, regularibus Institutis, instructione sex ejusdem S. Hieronymi si id commode fieri poterit, alioquin alterius Ordinis Regularis Observantiæ Moniales, quas ad id voluntarias repererit, ex uno, vel pluribus etiam Civitatis Mexican., aut aliis Monasteriis, hac prima vice, seu necessitate ad hoc urgente semel, atque iterum de Superiorum suorum licentia assumendi, & in Monasterio per præsentes erecto, ita ut illæ ibidem se transferre, ac perpetuo, vel ad tempus eidem Ordinario loci benevisum permanere, & si alterius Ordinis fuerint, se in habitu, & Regularibus Institutis ejusdem Ordinis S. Hieronymi conformare possint, & debeant introducendi; pro doctrina vero, institutione, educatione, nec non directione morum, ac gubernio Virginum in dicto Collegio pro tempore degentium tres Moniales ætate, moribus, & rerum peritia conspicuas ex Monasterio per præsentes erecto, postquam illud sufficienti Monialium numero fulcitum fuerit, in idem Collegium, ubi illæ ex tunc quoad vixerint, seu ita Ordinario loci expedire visum fuerit, resideant, ac prædictis Virginibus, ipsique Collegio, una videlicet pro Rectrice, altera vero pro Magistra, & tertia pro Assistente, ac alias juxta præscriptum dictorum Statutorum possint, introducen., & eis, seu earum aliqua, vel aliquibus decedentibus, vel ad Monasterium ipsum redeuntibus alias illius Moniales eorum loco sufficiendi, cæteraque omnia alia, & singula ibidem faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, procurandi, & exequendi, quæ similes Patroni, & etiam generales Ministri, aliique Superiores quorumcumque Ordinum in Monasteriis Monialium sibi subjectis de Jure, vel consuetudine, seu ex privilegio, vel auctoritate dicti Concilii, ac alias quomodolibet facere, gerere, exercere, procurare, & exequi possent, & poterunt quomodolibet in futurum plenam, liberam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem; Itidem auctoritate, & tenore similibus, etiam perpetuo concedimus, & elargimur: irritum quoque, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, etiam decernimus.

Et tres in Collegium Puellarum.

Cæteraque omnia facienda quæ aliorũ Ordinum Superiores suis in Monasteriis facere possunt

Indulgentias Ecclesiæ, seu Cappellæ Monasterii &c. applicat.

§. 9. Postremo ad augendam, tam Virginum Collegii, & Monialium Monasterii construendorum hujusmodi, quam cæterorum fidelium religionem, devotionem, & animarum salutem eisdem Virginibus, & Monialibus, quæ vere pœnitentes, & confessæ, ac Sacra Communione refectæ, Collegium, & Monasterium prædictum ingredien. die prima earum ingressus, ac tam illis, quam universis, & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, ac Sacra Communione refectis, qui

qui Collegii, & Monasterii prædictorum Ecclesiam, seu Cappellam, postquam constructa, & consecrata fuerit tam ipsius constructionis, quam deinceps in Dominicæ infra octavam Epiphaniæ, & S. Hieronymi, ac S. Paulæ festorum diebus a primis Vesperis usque ad occasum solis singulorum dierum festorum hujusmodi annuatim devote visitaverint, ac inibi pro nostro, & Romani Pontificis pro tempore existentis felici statu ac S. R. E. exaltatione, illiusque inimicorum depressione, infidelium conversione, hæresum extirpatione, ac inter Principes Christianos ineunda, & conservanda pace, concordia, & unione, vel alias, prout unicuique suggeret devotio, pias ad Deum preces effuderint, quocumque ex diebus prædictis id pro tempore fecerint, plenariam omnium, & singulorum peccatorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino auctoritate, & tenore præfatis pariter perpetuo etiam concedimus, & elargimur.

Præsentium exequutores deputat.

§. 10. Quocirca dilectis filiis curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, nec non Decano, & Archidiacono Ecclesiæ Tlaxcalen. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Didaci Episcopi, & pro tempore existentium Patronorum prędictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem literas, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus, ad quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, inviolabiliter observari, ac Didacum Episcopum, & pro tempore existentes Patronos præfatos illis pacifice frui, & gaudere; Non permittentes ipsos, vel eorum aliquem desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari: Contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria tollit.

§. 11. Non obstantibus fel. record. Bonifacii PP. VIII. Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis expressis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad Judicium vocetur, seu quod Judices a Sede Apostolica deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere audeant, vel præsumant, ac in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Judicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Monasteriorum, & Ordinis hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis eisdem Monasteriis, & Ordini, ac illorum Monialibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, etiam per nos, irritantibusque, & aliis Decretis quomodolibet, etiam per Nos, & Sedem eamdem concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret; Illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem, & quibusvis aliis privilegiis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Volumus autem, quod si aliqua alia Indulgentia fuerit per Nos eidem Ecclesiæ, seu Cappellæ concessa, literæ ipsæ quoad Indulgentiam hujusmodi sint nullæ, nulliusque valoris, & momenti existant. Et insuper ex nunc etiam irritum decernimus, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ pœnales.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum absolutionis, approbationis, confirmationis singulorum Decretorum, suppletionis, erectionis, Institutionis, applicationis, approbationis, Indulti, Constitutionis, deputationis, singularumque concessionum, elargitionum, mandati, derogationis, voluntatis prædictorum infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 21. Februar. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo sexto Nono Kalen. Martii Pontificatus Nostri Anno sexto.

Ere-

CXLVI.

Ex Regest. in Sec. Brev.

Erectio Domus ad Ecclesiam S. Mariæ de Scala in Regione Transtyberim de Urbe pro Fratribus Carmelitis Discalceatis Italiæ, quæ quidem Domus una cum Conventu S. Annæ, & Monasterio Monialium Januen. disjunguntur a Congregatione Hispanica ejusdem Ordinis, & immediate Romano Pontifici subjiciuntur.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sacrarum Religionum in Ecclesia Dei pie, sancteque institutarum propagationem, & incrementum, sincero desiderantes affectu, ea libenter concedimus, quæ ad propagationem, & incrementum hujusmodi salubrirer in Domino conspicimua expedire.

Causæ concedendæ Domus, de qua in Rubrica.

§. 1. Sane cum in Italia præter Monasterium, seu Collegium S. Annæ Januen., nullum aliud extet Monasterium, neque Conventus, aut Domus Ordinis Fratrum Carmelitarum Discalceatorum nuncupat., qui Ordo ad primitivæ Regulæ Ordinis Carmelitarum præscriptum in Regnis Hispaniarum institutus, sanctitatis fama redolet, ac suaves in Vinea Domini, ad Populorum ejus salutem, & spiritualem consolationem, fructus affert; Cumque si in Alma Urbe nostra alia ejusdem Congregationis Domus erigeretur, magnos propterea fructus ad Dei laudem, & animarum salutem inde proventuros esse, sperandum sit;

Concessio.

§. 2. Nos Ordinem ipsum specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & quorumcumque Privilegiorum, Indultorum, concessionum, & gratiarum, tam spiritualium, quam temporalium eidem Ordini Fratrum Carmelitarum, etiam per modum communicationis, & extensionis, ac alias quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam concessorum, ac Literarum Apostolicarum desuper expeditarum tenores præsentibus pro expressis habentes, supplicationibus dilecti filii nostri Dominici Tituli S. Grysogoni Presbyteri Cardinalis Pinelli nuncupat. totius Ordinis Fratrum Carmelitarum apud Nos, & Sedem Apostolicam Protectoris, inclinati, unam Congregationis prædictæ Fratrum Carmelitarum Discalceatorum Domum in Urbe prædicta in Ecclesia S. Mariæ de Scala, in Regione Transtyberim sita, vel in alia Ecclesia, in quacumque Urbis Regione posita, per ipsos obtinenda, ad Dei laudem, & ipsius Congregationis propagationem, separatam tamen, & divisam, ut infra, a prædicta Congregatione Hispaniarum, perpetuo, auctoritate Apostolica, tenore præsentium erigimus, & instituimus, ac in ipsa Domo, Ordinem Fratrum Carmelitarum Discalceatorum, perpetuo introducimus, ac ipsius Domus pro tempore Religiosis in perpetuum, ut habitu, & Regula, atque Institutis præfatæ Congregationis Hispaniarum, citra tamen illius subjectionem, in omnibus, & per omnia se se conformare, ac illius Statutis, & Constitutionibus per Nos sub die 29. Februarii Anni 1592., Pontificatus Nostri Anno primo, confirmatis, nec non quibuscumque privilegiis, Indultis, concessionibus, exemptionibus, Immunitatibus, prærogativis, favoribus, Indulgentiis, & aliis gratiis, tam spiritualibus, quam temporalibus, supradictæ Hispaniarum Congregationi, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis, aut alias quomodocumque concessis, confirmatis, & innovatis, uti, ac frui, & gaudere, perinde, ac si eidem Domui per Nos erectæ, ejusque futuris Religiosis nominatim concessæ fuissent, possint, & valeant, ac debeant, concedimus, & indulgemus, ac mandamus, statuimus, & ordinamus.

Communicatio Privilegiorum, quibus gaudet Congregatio Hispanica.

Exemptio ejusdem Domus, Collegii Sanctæ Annæ, & Monasterii Monialium de Jesu Maria Januen. a superioritate Præpositi Generalis dictæ Congregat. Hispaniarum.

§. 3. Eamdem tamen Domum, nec non etiam prædictum Monasterium, seu Collegium S. Annæ Januen., nec non Monasterium Monialium *de Jesu Maria* nuncupat. ejusdem Ordinis Civitatis etiam Januen. cum omnibus juribus, & pertinentiis eorum, ex nunc ab omni subjectione, obedientia, superioritate, & dependentia Præpositi generalis, & Consultæ, ac cæterorum Religiosorum Congregationis prædictę Hispaniarum, posthac perpetuo eximimus, separamus, & segregamus, ipsamque Domum Urbis, & Collegium, seu Monasterium Sanctæ Annæ, ac Monasterium Monialium de Jesu Maria Januen. prædicta invicem unimus, & incorporamus.

Et ab eadem Congregatione separatio.

§. 4. Eaque a Congregatione Hispaniarum prædicta, ad nostrum, & Sedis Apostolicæ beneplacitum separata, & sejuncta esse, itaut Congregatio prædicta in ea nullam habeat jurisdictionem, superioritatem, aut actionem, nec ulla inter eos communicatio sit, aut esse censeatur, neque in Capitulis, electionibus, aut aliis quibuscumque actibus tam publicis, quam privatis ipsius Congregationis Fratres in Domo, & Monasterio, seu Collegio prædictis, nec vicissim Domus, & Monasterii, vel Collegii prædictorum Fratres in Congregatione prædicta vocem activam, & passivam habeant, aut aliquo modo se intromittant, Domumque Urbis præfatam, & Collegium, seu Monasterium Sanctæ Annæ, nec non Monasterium Monialium de Jesu Maria Januen., Nobis, & Apostolicæ Sedi immediate subjecta, sub protectione dicti Dominici Cardinalis, quamdiu vixerit, absque alia dependentia, subjectione, & subordinatione, aliorum quorumcumque tam Ordinis Carmelitarum, Mitigatorum nuncupat., quam etiam aliorum Carmelitarum Discalceatorum ubicumque tam in Italia, quam extra in quacumque mundi parte existentium, existere, & esse, ac fore: ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel

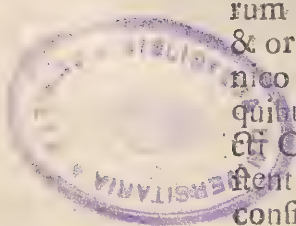
vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Statuta nonnulla ad excludendam quamcumque Congregationis Hispanicæ ingerentiá in Monasteriis Italiæ.

§.5. Cæterum, ut pax, quæ Religiosos maxime decet, in hisce Congregatione, ac Domo, & Collegio, & seu Monasteriis præfatis præcipue servetur, auctoritate, & tenore prædictis, statuimus, & ordinamus, ac in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, ut nullus eorum Religiosorum per se, vel interpositam personam, Congregationis, seu Domus, & Monasterii, vel Collegii hujusmodi vicissim Religiosos aliquo modo molestare, perturbare, vel inquietare, aut in illorum visitationem, correctionem, & reformationem sese quoquomodo immiscere, aut alia, quæ ad jurisdictionem, vel superioritatem aliquam attinent, attentare, ac Congregationem præfatam, ac Domum, & Collegium, ac Monasteria hujusmodi, quæ omnino separata, & distincta esse volumus, præsumat. Nullus quoque hujusmodi Religiosus de Congregatione Hispaniarum ad Domum, seu Collegium, nec vicissim de Domo, & Collegio præfatis ad Congregationem præfatam se transferre, neque Congregationis fugitivus, vel expulsus, aut apostata in Domo, vel Collegio, nec vicissim Domus, & Collegii prædictorum, in Congregationem prædictam admitti, & recipi valeat: quod si secus, scienter, vel ignoranter fieri contigerit, translatio, receptio, & admissio hujusmodi nullius roboris, vel momenti existat, & ipse receptus statim ejici debeat; Religiosi quoque Domus, & Collegii prædictorum Congregationis Hispanicæ, illiusve Provinciarum, Conventuum, aut singularium personarum negotia in Romana Curia, vel alias sine licentia Præpositi Generalis, & Definitoris, seu Consultæ ipsius Congregationis Hispaniarum, tractare, aut Religiosos ejusdem Congregationis Hispaniæ sine hujusmodi licentia huc venientes in eorum Domibus recipere non possint.

Cardinali Pinellio commissum Monasteriorum Italiæ regimen.

§.6. Quia vero nonnulla prædictæ Religionis Carmelitarum Discalceatorum statuta per Sedem Apostolicam, ut præfertur, confirmata, præcipue ea, quæ gubernii modum respiciunt, in Domo, & Collegio, Monasteriisque præfatis nequeunt observari, & multa quoque pro diversitate Locorum, prout ratio postulat, expedit statui, & ordinari; propterea Nos prædicto Dominico Cardinali Protectori, ut adhibitis aliquibus ex gravioribus, & prudentioribus dicti Ordinis Fratribus, nunc in Italia existentibus per ipsum eligendis, re mature considerata, circa Domus Urbis præfatæ, per Nos erectæ, ac Collegii, seu Monasterii Sanctæ Annæ, & Monasterii Monialium de Jesu Maria Januen. regimen, & gubernium, omnia disponere, Constitutiones prædictas, juxta tamen dicti Ordinis instituta, declarare, & in iis, in quibus opus fuerit, addere, immutare, aut etiam mutare, ac alia de novo condere, prout in præfatis omnibus, secundum Deum, pro strictiori Regulæ observantia, magis conspexerit expedire: concedimus quoque, & indulgemus, ut, de licentia ipsius Dominici Cardinalis, Novitii pro nunc extra Capitulum, capta informatione, & approbata per vota secreta Capituli Domus, in qua recipi debent, de licentia tamen dicti Dominici Cardinalis, seu nostra, ad habitum prædicti Ordinis recipi, & admitti valeant.

Clausulæ pro hujusce Constitutionis firmitate.

§.7. Decernentes præsentes literas nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel de quocumque alio defectu, etiam ex eo, quod omnes interesse habentes vocati non fuerint, notari, argui, impugnari, aut ad terminos juris, seu in jus, vel controversiam revocari posse; Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§.8. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri, qua cavetur expresse, ne qui Fratrum Mendicantium professores loca ad inhabitandum recipere, seu recepta mutare audeant, aut præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali, de prohibitione hujusmodi expressam mentionem faciente, & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon erectionibus dictorum Monasteriorum Sanctæ Annæ, & de Jesu Maria, ac etiam ipsorum fundationibus, & bonorum ubivis locorum existentium, dotationibus, in quibus fortasse cavetur, ut bona dictorum Monasteriorum, vel aliquorum ex ipsis, ipsorum Monasteriorum sint, si, & quatenus eadem Monasteria sub superioritate Præpositi Generalis, & Consultæ Congregationis Regnorum Hispaniarum existant, & dicti Ordinis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis.

§.9. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 20. Martii 1597. An.VI.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 20. Martii 1597. Pontificatus nostri Anno VI.

CXLVII.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Concessio Ecclesiæ Sanctorum Quadraginta Martyrum de Urbe in Regione Pineæ Confraternitati Stigmatum S. Francisci.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

IN his nostræ auctoritatis partes pro nostra pastorali solicitudine libenter interponimus, per quæ Ecclesiarum Almæ Urbis nostræ decori, & ornamento, ac eorum Parochianorum animarum cura, simulque Confraternitatum Christifidelium pie institutarum commoditati salubriter in Domino providetur.

De Consilio Congregationis Visitationis

§.1. Cum itaque in visitatione Parochialis Ecclesiæ SS. Quadraginta Martyrum Regionis Pineæ de Urbe per Prælatos visitationis nostræ Apostolicæ nuper factæ, ipsis visitatoribus expedire visum fuerit, ut animarum Parochianorum cura a prædicta Parochiali Ecclesia ex rationabilibus causis perpetuo abdicaretur, & ad vicinas Ecclesias infrascriptas transferretur, ac Ecclesia prædicta Sanctorum Quadraginta Confraternitati Stigmatum Sancti Francisci nuper dilectorum filiorum nostri Bartholomæi Diaconi Cardinalis Cœsii, & Nobilis Viri Federici etiam Cœsii Ducis Aquæ Spartæ fratrum germanorum opera in Urbe prædicta pie institutæ perpetuo concederetur.

Cura animarum in hac Ecclesia supprimitur,

§.2. Nos in præmissis, ut par est, auctoritatem nostram interponere volentes, ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine curam animarum dilectorum filiorum Parochianorum ejusdem Ecclesiæ Sanctorum Quadraginta Martyrum ab eadem Ecclesia perpetuo separamus, dismembramus, & abdicamus, atque supprimimus, atque curam animarum hujusmodi inter Ecclesias etiam Parochiales Sanctæ Luciæ ad apothecas obscuras nuncupatæ, Sancti Stephani *del Cacco* vulgo nuncupat., ac Sanctæ Mariæ de Monterone perpetuo dividimus, & distribuimus hoc modo: Domus nimirum, quæ in via recta, quæ tendit ad Ecclesiam Clericorum Societatis Jesu, in Platea Alteria nuncupata consistunt, dictæ Ecclesiæ Sanctæ Luciæ. Domus vero, quæ sunt secus viam, ante nimirum dictam Ecclesiam Sanctorum Quadraginta, & quæ . . . . eidem Ecclesiæ Sanctorum Quadraginta supradicti S. Stephani, reliquas autem tres Domos e Regione, seu conspectu prædictæ Ecclesiæ Sanctorum Quadraginta positas incipientes ab Arcu, seu fornice Mutinorum ad viam rectam ad Cæsarinos tendentem, Sanctæ Mariæ de Monterone respective cum eorum habitatoribus pro tempore perpetuo pariter concedimus, & assignamus: Ac Domos supradictas, sicut præmittitur, designatas reliquis earumdem Ecclesiarum Parochiis in perpetuum unimus, & incorporamus.

Aliisque Ecclesiis unitur juxta divisionem hic statutam.

Fructus, qui præsenti Rectori ad sui vitam reservantur,

§.3. Fructus tamen, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque supradictæ olim Parochialis Ecclesiæ Sanctorum Quadraginta (non tamen incerta ex exercitio curæ animarum provenientia) una cum habitatione Domorum ejusdem Ecclesiæ dilecto filio Gabrieli Marescotto moderno ipsius Ecclesiæ Rectori, quoad vixerit, reservamus, illumque fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta prædicta propria auctoritate, ut prius, percipere, exigere, & levare, ac usu, & habitatione prædictarum Domorum frui, & gaudere, nec desuper a quoquam quavis auctoritate molestari, perturbari, vel inquietari posse decernimus. Post illius vero obitum fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta hujusmodi ex nunc prout ex tunc, & e contra in duas partes perpetuo dividimus, & separamus, ac unam Hospitio pauperum Sacerdotum prædictæ Ecclesiæ Sanctæ Luciæ, & alteram partes hujusmodi Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Monterone perpetuo applicamus, & assignamus, itaut liceat Rectoribus prædicti Hospitii, ac dictæ Ecclesiæ Parochialis Sanctæ Mariæ de Monterone fructuum, redditum, proventuum, jurium, & obventionum prædictorum pro rata possessionem libere apprehendere, eaque perpetuo exigere, percipere, & levare, ac in eorumdem Hospitii, & ipsius Sanctæ Mariæ Ecclesiæ, ac Rectoris usus, & utilitatem convertere.

Post ejus mortem, ut hic, dividendi.

Paramenta quoque, & ornamenta dividenda.

§.4. Insuper paramenta, & ornamenta ecclesiastica, quæcumque, & qualiacumque sint, inter Ecclesiam Parochialem Sanctæ Mariæ de Monterone prædictam, & Confraternitatem Stigmatum dividi debere decernimus.

Ecclesia vero Confraternitati Stygmatum conceditur.

§.5. Præterea Ecclesiam ipsorum Sanctorum Quadraginta Martyrum una cum ejus Domibus prædictis, salvo usufructu dicti Gabrielis ipso vivente, a cura animarum liberam, & exemptam prædictæ Confraternitati Stigmatum, itaut ipsius Confraternitatis Confratres illam reparare, & restaurare, in eaque Oratorium eorum extruere, ac erigere, nec non ibidem eorum Congregationes facere, ac pietatis opera ipsi Confraternitati incumbentia exercere libere, & licite possint, perpetuo concedimus, & assignamus, ac donamus, & elargimur; ipsamque Confraternitatem in possessionem Ecclesiæ, & Domorum prædictarum ex nunc auctoritate præsentium inducimus, ac ipsius Confraternitatis Confratribus, ut possessionem hujusmodi libere apprehendere, ac perpetuo retinere, ac in Ecclesia prædicta præmissa omnia facere, & exequi valeant, cujusvis licentia desuper minime requisita, licentiam, & facultatem impertimur.

Clausulæ.

§.6. Decernentes præmissa omnia, & singula perpetua, valida, & efficacia fore, & esse, nec a quoquam quavis auctoritate fungente ullo unquam tempore quovis prætextu retractari, impugnari, invalidari, vel annullari, præsentes quoque literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut inten-

intentionis nostræ, vel alio defectu etiam ex eo, quod interesse habentes, vel prætendentes vocati, & auditi non fuerint, notari, redargui, vel impugnari, aut in jus, vel controversiam revocari nullo modo posse; sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, vel interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quid quid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Vicario Urbis data commissio prædicta exequendi.

§.7. Quocirca dilecto filio nostro in Alma Urbe Vicario per præsentes committimus, & mandamus, quatenus præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, solemniter per se, vel alium, seu alios publicans, ac Parochialium Ecclesiarum prædictarum Rectoribus, nec non Gabrieli, & Confraternitati prædictis, prout quemlibet ipsorum concernunt, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistens faciat auctoritate nostra illos, illorumque respective effectu pacifice frui, & gaudere, & si aliquam inter eos de, & super illis differentiam oriri contingat, eam summarie, simpliciter, & de plano sine strepitu, & figura judicii omni, & quacumque appellatione remota terminare curet: Contradictores quoslibet, ac præmissis non parentes per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§.8. Non obstantibus nostra, si opus sit, de unionibus committendis, vocatis quorum interest, ac exprimendo vero valore etiam alterius Beneficii, cui aliud uniri peteretur, nec non Lateranen. Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non Ecclesiarum, & Confraternitatis præfatarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, eorumque respective Rectoribus, & Guardianis, ac personis in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Confraternitas singulis annis quatuor libras Ceræ albæ Ecclesiæ S. Marci per solvete debet.

§.9. Volumus autem, ut dicta Confraternitas in signum, quod dicta Ecclesia Sanctorum Quadraginta Martyrum sit filialis Collegiatæ Ecclesiæ S. Marci ... & in illius ... recognitionem singulis annis in festo S. Marci Evangelistæ, quatuor libras ceræ albæ laboratæ eidem Collegiatæ Ecclesiæ Sancti Marci omnino dare teneatur.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 27. Martii 1597. Pontificatus nostri Anno VI. Dat. die 27. Martii 1597. An. VI.

CXLVIII.

Declaratio Paragraphi *Qui vero Cap. 6. sess. 25. de Reform.* pro Capitulo Ecclesiæ Corduben. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcet Romanum Pontificem dubia quæcumque circa Decreta Concilii Tridentini suborta declarare, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Causæ declarationis.

§.1. Cum itaque, sicut pro parte dilectorum filiorum Capituli Ecclesiæ Corduben. Nobis nuper expositum fuit, Ven. Frater Episcopus Corduben. eas dictæ Ecclesiæ dignitates, quæ administrationem cum Jurisdictione habent, obtinentes in *Cap. 6. Sess. 25. de Reform.* §. *Qui vero* non obtinent, dignitates a Concilio Tridentino præservari, reliquas vero dignitates obtinentes eo Decreto minime compræhendi prætendat, & propterea prædicti Capitulum nostram desuper declarationem desiderent.

Declaratio.

§.2. Nos illorum justis, ac devotis supplicationibus in hac parte inclinati, de Venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium ejusdem Concilii Tridentini interpretum consilio, harum serie declaramus, præfatum §. *Qui vero* præservare tam dignitates, quibus annexa est administratio cum jurisdictione, quam illas, quæ ex consuetudine Ecclesiæ pro dignitatibus habentur.

Clausulæ.

§.3. Sicque ab omnibus censeri, ac ita per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 21. Aprilis 1597. Pontificatus nostri Anno VI. Dat. die 21. Aprilis 1597. An. VI.

CXLIX.

Confirmatio Decreti Congregationis Concilii, & Episcopi Cassanen. super reductione Sacerdotum Capituli Sancti Juliani de Castro Villare Cassanen. Diœcesis. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex ea suæ confirmationis robore communire libenter consue-

suevit, quæ a locorum ordinariis pro Ecclesiarum decore, & ecclesiasticarum personarum commoditate provide ordinata sunt, prout in Domino salubriter conspicitur expedire.

Episcopus Cassanen. numerum Sacerdotum huic Ecclesiæ inservientium ad 20. reduxerat.

§.1. Expositum siquidem Nobis nuper fuit pro parte dilectorum filiorum Capituli, & Cleri Ecclesiæ Sancti Juliani Terræ Castri Villaris Cassanen. Diœcef., quod cum in prædicta Ecclesia numerus Sacerdotum ex communi massa viventium nimium auctus esset, ut modica cuique ex dicta massa portio obvenire posset, bon. mem. Audoenus Episcopus Cassanen., seu illius tunc existens in spiritualibus Vicarius Generalis in exequutionem literarum Congregationis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Sacri Tridentini Concilii interpretum, numerum Sacerdotum in Ecclesiis receptivis moderari, & præfiniri jubentium, numerum Sacerdotum prædictæ Ecclesiæ Sancti Juliani tunc ad triginta ascendentium ad numerum viginti, sine tamen præjudicio Sacerdotum tunc viventium, & ex dicta massa participantium reduxit, dictumque numerum viginti Sacerdotum sufficientem, & necessarium esse pro Ecclesiæ prædictæ, illiusque Parochianorum necessitate, & commoditate declaravit, & quoad usque Clerus dictæ Ecclesiæ ad eum numerum præfinitum reductus non esset, nullum in consortium, ac ad prædictæ mensæ participationem recipiendum, ac receptum ejiciendum esse veluti intrusum in dicta portione decrevit, prout ex tunc ejecit, & intrusum declaravit, ac inter dictum numerum Sacerdotum portiones massæ communis dividi mandavit: Cum vero dicti Sacerdotes ad numerum viginti præfinitum reducti fuissent, si deinde unum, vel plures mori contingeret, tunc in mortuorum loca alius, vel alii Sacerdotes expectantes, ut supranumerarii, qui Ecclesiæ prædictæ in minoribus, & in sacris ordinibus inserviissent, & ab eorum origine Parochiani dictæ Parochiæ extitissent, dictæque Ecclesiæ Parochiali ab Ordinario adscripti fuissent, quique in ordine seniores essent, ipso jure, ipsoque facto, ad portionem vacantem, seu portiones vacantes admittendos, & recipiendos esse mandavit, & alias prout in ipsius Audoeni Episcopi, seu ejus Vicarii decreto plenius dicitur contineri.

Capitulum hujusmodi reductionem petit confirmari

§.2. Cum autem Capitulum, & Clerus prædicti pro majori dicti Decreti firmitate, & limitationis, seu reductionis numeri Sacerdotum hujusmodi robore cupiant illa nostræ confirmationis Apostolicæ præsidio communiri, Nobisque humiliter supplicari fecerint, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§.3. Nos igitur literarum dictæ Congregationis, nec non decreti prædictorum tenores præsentibus pro expressis habentes, ipsosque Capitulum, & Clerum specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, ac singulares illorum personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, reductionem, & limitationem numeri viginti Sacerdotum in prædicta Ecclesia, ac alia in prædicto decreto contenta, & inde sequuta quæcumque Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque Apostolicæ confirmationis robur adiicimus, omnesque, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus.

Clausulæ.

§.4. Decernentes præmissa omnia, & singula perpetuo firma, & valida fore, ac prædictum numerum viginti, cum ad illum redacti fuerint dicti Sacerdotes, nullo unquam tempore quovis prætextu augeri posse; Sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Cassanen. Episcopo committitur præmissorum exequutio.

§.5. Quocirca Ven. fratri Episcopo Cassanen. per præsentes committimus, & mandamus, ut præmissa omnia, & singula firmiter perpetuo observari curet, & faciat.

Obstantium derogatio.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ejusdem Ecclesiæ Sancti Juliani juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 10 Maii 159. An. VI

Datum Romæ apud S.Petrum sub Annulo Piscatoris die 10. Maii 1597. Pontificatus nostri Anno VI.

CL.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Statuitur pœnas maleficiorum in Civitate Bononiensi deponendas esse tantum penes Depositarios Rev. Cameræ Apostolicæ, qui pecunias solvant descriptas in tabella, quæ inseritur.

Dilectis filiis hæredibus quondam Antoniæ Mariæ, & Joannis Baptistæ de Scappis Bononien., modernis, & pro tempore existentibus Cameræ nostræ Apostolicæ in Civitate Bononien. depositariis.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Pœnæ maleficiorum non deponebantur penes Depo:

§.1. CUM, sicut accepimus, pœnæ maleficiorum Civitatis nostræ Bononien. contra formam Constitutionis fel. recor-

sitarios Cam. Apostolicæ.

cordat. Sixti Papæ V. Prædecessoris nostri, disponentis, quod pecuniæ hujusmodi poenarum, nonnisi in manibus Cameræ Apostolicæ Depositariorum solvi possint, in manus diversarum particularium personarum deveniant, in magnum Cameræ nostræ Apostolicæ, & vestrum etiam præjudicium,

Mandatum Ministris Justitiæ in Civitate Bononien. ut eas ad formam Constitutionis Sixti Quinti penes dd. Depositarios deponi satagant sub pœnis hic expressis.

§. 2. Nos præmissis opportuno remedio occurrere volentes, ac prædictæ Constitutionis tenorem præsentibus pro expresso habentes, eidemque Constitutioni inhærentes, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, dilectis filiis nostro, & Sedis Apostolicæ nunc, & pro tempore existenti in dicta Civitate Bononien. Legato, seu ejus Vice-Legato, ac Gubernatori, & aliis quibuscumque Officialibus, & Justitiæ Ministris præcipimus, ac mandamus, ut pœnas hujusmodi maleficiorum, posthac in manibus vestris, & pro tempore existentium dictæ Cameræ in Civitate Bononien. depositariorum dumtaxat, integre persolvi curent, & faciant, nec illas ad manus cujuscumque alterius personæ, quovis prætextu, causa, & occasione devenire permittant, aut faciant, alioquin contra ipsos per Cameram Apostolicam ad restitutionem earum pecuniarum, quas ad aliorum manus devenire fecerint, seu permiserint, sub pœnis in dicta Constitutione Sixti V. contentis, procedi possit.

Solutiones per dd. Depositarios ex hujusmodi pecuniis faciendæ.

§. 3. Præterea vobis committimus, & mandamus, ut ex eisdem pecuniis, & aliis ad Cameram nostram spectantibus, quæ ad manus vestras pro tempore devenerint, solutiones ordinarias, & extraordinarias, juxta tabulam a Nobis subscriptam, cujus tenorem inferius describi volumus, quolibet mense, & infra annum, etiam ad simplicia Legati, seu Vice-Legati, aut Gubernatoris prædicti pro tempore existentis mandata, faciatis, quas in vestris computis, per eamdem Cameram, ejusque Ministros vobis bonas fieri volumus, & mandamus, declarantes, sic nostræ mentis, & voluntatis existere, ac ita per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam dictæ Cameræ Præsidentes, Clericos, ac Thesaurarium nostrum generalem, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ Camerarium, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Tabula autem solutionum faciendarum hæc est, videlicet.

Tavola de' Pagamenti ordinarj, ed estraordinarj, che doveranno fare i Depositarj della Camera Apostolica in Bologna ogni mese, e fra l'anno conforme a detta Tavola, e per semplici mandati di Legati, Vice-Legati, o Governatori di Bologna pro tempore.

All' Illustrissimo, e Reverendissimo Signore Legato di Bologna, ogni principio di mese si debbano pagare per sua provisione dal Depositario della Rev. Camera, lire 850., e la Decima di tutto quello, che si sarà incamerato il mese innanzi.

Al Medico del Torrone il mese lir. 30.

Al Mastro delle Poste il mese lir. 21. 5.

Al Monaldino Cancellario a conto di sua provisione, e per carta, ed inchiostro per la Segreteria del Vice-Legato, e per la Cancellaria il mese lire 21. 5.

Al Cappellano del Torrone il mese lire 20.

Al Barbiero del Torrone il mese lire 8.

Al Guardarobba di Palazzo il mese lire 8. 10.

Allo Spazzatore dell' Appartamento di sopra del Palazzo il mese lire 4.

Per Cera, che si abbrugia per servizio della Cappella di Palazzo ogni mese lire 8.

E parimente al Cappellano del Torrone per quella, che si abbrucia per la Cappella di detto Torrone il mese lire 3.

Alli due Sotto-Auditori del Torrone per loro provisione ordinaria per ciascuno, lire 21. 5.

Infra l' Anno.

Ad ogni Natale per distribuzione in elemosina scudi 100. da bolognini 83. lo scudo, lire 415.

Il medesimo a Pasqua di Resurrezione lire 415.

Di ogni Giustiziato, si pagano al Bargello scudi 5., al detto il viaggio, e spese di condurre fino ad Imola li destinati alla Galera, secondo il solito.

Al Guardiano del Torrone, si pagano li Pasti, che si danno ai poveri Carcerati, quali nelle visite si rilassano gratis, ò contro de' quali si eseguisce qualche giustizia secondo il solito: si pagano altri Mandati straordinarj, che d'ordine de' Signori Padroni si rimettono a Roma, o si vanno a levare ai Confini: E spedizioni de' Corrieri, Staffette per servizio del Governo, e che sieno per servizio di Nostro Signore, ed altri mandati per varie occorenze, per servizio della Giustizia, e non altrimenti.

Sine Thesaurarii Cameræ Apost. mandato aliæ solutiones fieri nequeunt.

§. 4. Ultra supradictas vero solutiones, alia mandata quæcumque, nisi de expresso ordine Thesaurarii nostri generalis per vos persolvi nolumus; & si forte per vos, sine hujusmodi ordine persolvantur, vobis in eadem Camera bonas nequaquam fieri debere decernimus; mandamus etiam, ut illi omnes, quibus aliquæ pecuniæ pœnarum, & condemnationum maleficiorum persolulæ fuerint, infra unum mensem ab intimatione præsentium illis faciendam, computandum, eorum rationes, & computa ad Cameram Apostolicam transmittere, eaque jurare teneantur, alioquin contra eos rigorose procedi possit, super quo illis speciale præceptum per ViceLegatum dictæ Civitatis fieri mandamus.

Præsentes literæ in libris Cancellariæ Bononien. registrandæ.

§. 5. Præterea tam præsentes, quam prædictam tabulam manu nostra subscriptam, in libris Cancellariæ Bononien. registrari, & postea vobis consignari, & apud vos remanere debere mandamus: vos vero ad eas-

easdem præsentes, & prædictam tabulam, prima vice, qua rationes, & computa in Camera Apostolica exhibueritis, in eadem Camera præsentari, & registrari facere teneamini.

Obstantium derogatio. §.6. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Civitatis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 10. Maii 1597. An.VI. Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die 10. Maii 1597. Pontificatus nostri Anno VI.

CLI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Committitur Collectori Portugalliæ, ut confirmet concordiã initam inter Philippum Regem, & Congregationem B. Mariæ de Alcobatia Ordinis Cistercien. Portugalliæ, & præsertim assignationem Pensionis perpetuæ 500. Cruciatorum Cappellæ Regiæ Ulixbonensis super fructibus quorumdam Monasteriorum ejusdem Congregationis.

Dilecto filio magistro Ferdinando Tabernæ in utraque Signatura Nostra Referendario, spoliorum, ac Jurium Cameræ nostræ Apostolicæ debitorum in Portugalliæ, & Algarbiorum Regnis Collectori Generali.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Procemium. Romani Pontificis providentia circumspecta Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumlibet commodis, quantum cum Domino potest, consulere studet, & ideo quæcumque pro similium Monasteriorum utilitate inter eorum superiores, & Catholicos Reges concordata sunt, & transacta, Apostolicæ auctoritatis præsidio communire non respuit.

Exorta controversia inter Philippum Regem, & Abbatem Generalem Congregationis de Alcobatia super Jurepatronatus super nonnulla Monasteria; §.1. Nuper siquidem charissimi in Christo filii nostri Philippi Portugalliæ, & Algarbiorum Regis Catholici, ac dilectorum filiorum Abbatis Generalis, & totius Congregationis Beatæ Mariæ de Alcobatia Ordinis Cistercien. nominibus Nobis expositum fuit, quod cum alias inter dictum Philippum Regem, seu ejus Regiam Coronam Portugalliæ prætendentes Juspatronatus in Sanctæ Mariæ de Aguiar, & Sancti Petri das Aguias Dioecesis Lamacen., & Sancti Christophori de la Foes, & Beatæ Mariæ de Maceiradas Vicen. Dioecesis., & ejusdem Beatæ Mariæ de Fiaes Bracharen. Dioecesis ejusdem Congregationis ex privilegio Apostolico sibi competere, vel fundatione, aut dotatione ex una, & ipsos Abbatem Generalem, & Congregationem prætendentes eadem Monasteria libera esse, & ad ipsius Ordinis electionem spectare, prout alia Monasteria reformata, quorum Monasteriorum reformatorum, possessionem habebant, eo quod clar. me. Reges Portugalliæ ipsius Philippi Antecessores Juripatronatus eorumdem supradictorum Monasteriorum ad prædicti Ordinis favorem libere cesserant, ex alia partibus, controversia maximo cum ejusdem Congregationis dispendio, & incommodo verterit, tandem pro bono pacis ad evitandos diuturnos litium, quæ subsequi potuissent, anfractus, & dubios eventus, & graviores sumptus in prosequutione litium necessario faciendos, ad transactionem, & concordiam sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito, Philippus Rex per dilectum filium Laurentium Monzam Homem ejus assistentem ad hoc cum sufficienti facultate deputatum, ac Abbas Generalis prædictus nomine, & auctoritate ad hoc sibi nominatim facta totius Congregationis prædictæ devenerunt, & super ea Instrumentum celebrarunt, quod dilecti filii Abbates, & Conventus singulorum Monasteriorum prædictorum per alia Instrumenta, ac idem Philippus Rex per suas literas respective approbarunt, & ratum habuerunt, prout in eisdem Instrumentis, & provisione regali, quorum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, plenius dicitur contineri, statuentes, ordinantes, & inter se concordantes, sub nostro tamen, & Apostolicæ Sedis beneplacito, quod Abbas Generalis prædictus suo, & suorum successorum, nec non dictorum Monasteriorum Abbatum nomine consentiebat, quod ex redditibus prædictorum Monasteriorum quingenti Cruciati in perpetuam annuam pensionem Regiæ Cappellæ Ulixbonen. applicarentur, centum videlicet Cruciati pro unoquoque ex Monasteriis prædictis: quoniam vero Congregatio duo ex dictis Monasteriis adhuc non possidebat, eo quod in alio S. Petri das Aguias nuncupato esset perpetuus Commendatarius, in alio vero S. Mariæ de Fiaens appellato perpetuus Abbas; solutio pensionis istorum duorum Monasteriorum non inciperet, nisi postquam illa vacarent, & Congregatio Sanctæ Mariæ de Alcobatia prædicta in ipsorum, & illorum fructuum possessione existeret, aliorum vero trium Monasteriorum pensionis solutio a die Nativitatis Domini anni nonagesimi quinti principium daturæ inciperet, ut commode hujusmodi pensio responderet fructibus colligendis a die Sancti Joannis Baptistæ præteriti anni 1594. quæ eodemmet die S. Joannis anni 1595. compleretur. Deinceps vero prædicta pensio eodem modo per duas æquales solutiones præstaretur a die videlicet Nativitatis, & S. Joannis cum hac conditione, quod pensio ipsa esset libera, & exempta ab omnibus oneribus, & subsidiis: atque ad omnia Abbas Generalis prædictus suo, & suorum successorum, ac Prælatorum, & Conventuum dictorum Monasteriorum nomine, consensum præstitit, promisitque se intra mensem a die celebratæ concordiæ hujusmodi computan. omnium Abbatum, & Conventuum istorum quinque Monasteriorum

Transactio inter partes inita est;

Conventumque, ut Abbas Generalis annuam pensionẽ 500. Cruciatorum Regiæ Cappellæ Ulixbonen. persolveret.

rum consensum; Prædictus vero Doctor Laurentius Monzam nomine Philippi Regis prædicti, tamquam ejus Assistens asserebat, quod dictus Rex tam suo, quam Regum suorum Successorum nomine desistebat ab omnibus Jure, actione, & prætensione, quam modo aliquo habebat, aut habere poterat tam ratione literarum Apostolicarum, quam aliqua alia in Juribus patronatus, & Jure præsentandi Abbates in prædictis quinque Monasteriis, & in unoquoque illorum, cui Juri cedebat, renunciabat, illudque donabat, & totum in Abbatem Generalem, Ordinem, & Congregationem prædictos ita transferebat, ut ex tunc in perpetuum prædicta quinque Monasteria essent libera, & exempta ab omni onere, subjectione Jurispatronatus, & præsentandi, prædictusque Ordo ad illa suos Prælatos eligere libere posset, & valeret, sicut in cæteris prædictæ Congregationis Monasteriis facere solebat: & quod ad hunc effectum, & ut ea omnia prædicta modo, & forma aliorum reformarentur, cedebat, donabat, & transferebat Juspatronatus hujusmodi, cum declaratione, quod idem Laurentius Monzam Abbati Generali prædicto, & aliis ipsius Ordinis, & Congregationis Patribus daret unam provisionem Philippi Regis prædicti, per quam ipse, sicut inter ipsos Abbatem Generalem, & Laurentium prædictum erat concordatum, approbaret, confirmaret, & ratum haberet: quam quidem provisionem Laurentius ipse intra mensem a die, qua sibi Abbatum, & Conventuum Monasteriorum prædictorum consensus daretur computan., dare promisit, ac alias tam ipse, quam Abbas Generalis prædictus fecerunt, statuerunt, ordinarunt, & concordarunt, prout in Instrumento desuper confecto, latius dicitur contineri.

Philippus vero Jurepatronatus super quinque Monasteria cederet.

§.2. Quibus omnibus cum omnium, & singulorum Abbatum, & Conventuum Monasteriorum prædictorum expressus accederet consensus, sicut per Abbatem Generalem prædictum promissum fuerat; idem Philippus Rex per suas speciales literas in forma provisionis, & mandati, omnia, & singula, quæ inter Abbatem Generalem, & Laurentium ejus Assistentem prædictos transacta, & concordata fuerant, ut præfertur, similiter approbavit, & ex certa scientia confirmavit, eo modo, & forma, ac cum omnibus clausulis, & conditionibus, quibus per prædictos transacta, & concordata fuerant, declaravit, statuit, & ordinavit, prout in ipsis literis latius etiam continetur.

Partes concordiam ratificarunt.

§.3. Cum autem tam Philippus Rex, quam Generalis, & alii Abbates Congregationis, & Monasteriorum prædictorum respective, atque adeo universa Congregatio prædicta cupiant, concordiam, & transactionem, ac instrumenta, & literas prædictas Apostolicæ auctoritatis munimine roborari; Nobis propterea Philippus Rex per ejus Coronæ Portugalliæ in Romanæ Curiæ Agentem, Generalis vero, & alii Abbates, & Congregatio prædicti per eorum similiter in Romana Curia Procuratorem Generalem humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontificiam confirmationem petunt.

§.4. Nos igitur controversias omnes super præmissis exortas perpetuo extinguentes, nec non Generalem, & alios Abbates, ac singulares ejusdem Congregationis personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Tibi per præsentes mandamus, ut si per diligentem informationem præmissa veritate niti repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, ut prædictas transactionem, & concordiam, Instrumenta, & literas, omniaque, & singula in illis contenta, salvis infrascriptis, & dummodo tamen pensio 500. ducat. non excedat quartam partem fructuum Monasteriorum prædictorum, auctoritate Apostolica perpetuo confirmes, & approbes, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicias, ac omnes, & singulos tam Juris, quam facti defectus, si qui in eisdem intervenerint, suppleas, ac tam Philippum Regem, ejusque Successores Portugalliæ, & Algarbiorum Reges, quam Abbates, & Conventus, ac universam Congregationem prædictos ad omnium, & singulorum præmissorum, prout eos respective concernunt, observationem ex nunc perpetuo teneri, & obligatos fore, nec ab iis quovis prætextu, causa, vel occasione quoquomodo resilire posse; sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernas.

Clemens Collectori spoliorum committit, ut re inspecta concordiam confirmet.

§.5. Volumus etiam, ut cum primum Monasteria Beatæ Mariæ de Fiaes Bracharen., & S. Petri das Aguias Lamacen. per obitum Abbatum, & Commendatariorum perpetuorum ea ad præsens obtinentium, respective vacaverint, idem Philippus, vel ejus Successor Portugalliæ, & Algarbiorum Rex prædictam Congregationem in eorumdem Monasteriorum, & cujuscumque illorum respective possessionem, itaut deinceps in perpetuum per Abbates triennales ejusdem Congregationis professos, prout alia ipsius Congregationis Monasteria, regantur, immittere, ipsaque Monasteria ipsi Congregationi libera tradere teneantur, alioquin præsentes nullæ sint.

Injungit Philippo Regi, ut Congregationem de Alcobatia in possessionem Monasteriorũ hic indicatorum, cum primum vacaverint, immittat.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & si opus sit regula nostra de præstando consensum in pensionibus, ac Ordinis, & Congregationis, ac singulorum Monasteriorum prædictorum,

Derogat contrariis.

ctorum, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum cuivis, seu quibusvis ex prædictis, aut aliis quibuscumque personis sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, & cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis specialis, specifica, & de verbo ad verbum expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma adhoc servanda foret, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Assignat tempus solvendæ pensionis.

§. 7. Volumus autem, quatenus dicta concordia per te, ut præfertur confirmetur, ut dicta Congregatio pensionem prædictam nomine illorum Monasteriorum, in quorum possessione existit, a die confirmationis per te faciendæ, ratione vero aliorum Monasteriorum a die habitæ post eamdem confirmationem possessionis tantum & non alias solvere teneatur.

Dat. die 24. Maii 1597. An. VI.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 24. Maii 1597. Pontificatus nostri Anno VI.

CLII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Prohibet, quominus aliquo titulo insigniti possint eligi ad Magistratum, & Dignitates Civitatis Bononiensis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Paterna de Nostris, & S. R. E. subditis cura, & solicitudo a Nobis exigit, ut quæ ad ipsorum pacem, & quietem pertinent, quæque ad Civitatum Nobis, & Sedi Apostolicæ subjectarum, prosperum regimen conferunt, ea matura consultatione adhibita quam primum statuamus, & Statuta ab omnibus, quorum interest, diligenter observari mandemus.

Delectus personarum ad officia quam sit necessarius

§. 1. Cum itaque ad communis boni, & publicæ tranquillitatis in Civitate Nostra Bononien. conservationem, quæ ex prudenti Officialium delectu, atque ex recta, & æquabili Magistratuum administratione pendet, plurimum intersit, ut Cives ad Reformatorum Status libertatis, & regiminis ejusdem Civitatis munus, quod præcipuum existit, quodque assiduam, & diligentem operam requirit, nec non ad alia Magistratuum dictæ Civitatis, illiusque locorum, ac Terrarum officia ibidem imposterum assumendi a ceteris omnibus tam suarum, quā alienarum rerum curis, quibus quandoque implicantur, prorsus liberi sint, atque immunes, quo commodius, & expeditius in commissorum sibi munerum tractatione, summa cum animorum concordia ad publicam utilitatem versentur. Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, hac Nostra perpetuo valitura Constitutione, omnes, & singulos Cives dictæ Civitatis, tam originarios, quam ex privilegio, etiam in forma amplissima obtento, vel obtinendo, qui Marchionatus, Ducatus, vel Principatus titulo, & nomine censentur, seu decorati sunt, aut posthac censebuntur, sive decorabuntur, etiamsi Marchionatus, Ducatus, vel Principatus, quos obtinent, seu in futurum obtinebunt, extra dictæ Civitatis districtum, in locis Nobis, & Sedi Apostolicæ mediate, seu immediate subjectis, aut alibi ubicumque existant, seu in futurum existent, ac etiamsi Marchionatuum, Ducatuum, & Principatuum nomina, & titulos a Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris, seu etiam forsan a Nobis impetraverint, & obtinuerint, aut deinceps impetraturi, & obtenturi sint, nec non eos quoque, qui Comitatus, seu Baronias, aut alias temporales Jurisdictiones extra tamen S. R. E. Status, seu Ditionis temporalis fines obtinent, seu obtinebunt, aut quibuscumque Principibus, etiam Imperatori, Regibus, Rebuspublicis, Ducibus, & alio quocumque titulo etiam speciali nota digno insignitis inserviunt, aut inservient, vel ab iis dignitates, gradusve, aut annuas pensiones super fructibus Ecclesiasticis ad eorum nominationem sibi Apostolica auctoritate reservatas, obtinent, seu obtinebunt, vel salaria, & stipendia quovis modo ab eisdem recipiunt, sive imposterum recipient, aut in eorum Curiis, Dominiis, & Ditionibus Officia, munera, vel Magistratus exercent, aut posthac exercebunt, etiamsi cum Nostra, & Sedis Apostolicæ licentia, prædictas dignitates, & gradus, nec non pensionum reservationes ab eadem Sede, seu a Nobis jam obtinuerint, vel deinceps obtenturi sint, ac etiamsi alia prædicta cum eadem licentia fecerint, posthac ad Reformatorum Status libertatis, & regiminis munus, nec non ad Vexilliferatus, Antianorum Tribunatus plebis, seu Confaloneriatus Populi, aut quoscumque alios ejusdem Civitatis Magistratus, nec non ad Capitaneatus, & Potestatis locorum, seu Terrarum Territorii dictæ Civitatis, Officia utilia nuncupata nominari, per scrutinia eligi, & electos confirmari, in imbursationibus, ut vocant, de novo faciendis imposterum poni, vel imbursari, extrahi, seu alias deputari, & assumi nullo modo posse: durante vero Imbursatione illorum videlicet Officialium, qui imbursari consueverunt, jam facta, siquos ex supradictis per præsentem Nostram

Decretum, de quo in Rubrica.

Con-

Constitutionem ab hujusmodi muneribus, & Officiis exclusis hactenus forsan in ea positis, vel imbursatis, extrahi contigerit, eorum nomina statim atque extracta fuerint, lacerari, seu aboleri, & eorum loco alios non exclusos extrahi debere, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo statuimus, atque decernimus.

Titulo aliquo insigniti ad officia hic expressa inhabilitantur.

§. 2. Nec non eosdem Marchiones, Duces, & Principes, ac etiam Comites, & alios superius expressos ad Reformatoris Status libertatis, & Regiminis dictæ Civitatis munus, ac cæteros Magistratus, aliaque Officia, & munera ejusdem Civitatis imposterum obtinen. prorsus inhabilitamus, ac inhabiles, & incapaces facimus, & declaramus.

Legato, Vice-Legato &c. committit præsentis decreti exequutionem.

§. 3. Quocirca dilectis filiis Nostro, & Sedis Apostolicæ in eadem Civitate Bononien. de Latere Legato, seu ejus Vicelegato, aut Gubernatori nunc, & pro tempore existenti, in virtute sanctæ obedientiæ iniungimus, omnibus vero, & singulis Reformatoribus ejusdem Status libertatis, ac Regimini dictæ Civitatis præsentibus, & futuris, sub privationis dicti Officii Reformatoris, nec non Magistratuum, Dignitatum, & Officiorum per eos quovis modo obtentorum, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, ac pecuniariis Nostro, & Romani Pontificis pro tempore existentis arbitrio declarandis, & ipso facto incurren., aliisque etiam inferius describendis pœnis districte præcipimus, ne aliquos Marchiones, Duces, Principes, aut etiam Comites, vel alios superius expressos, & inferius exprimendos ad Reformatoris ejusdem Status libertatis, & Regiminis dictæ Civitatis munus, cum pro tempore vacaverit, nec non ad cæteros Magistratus, aliaque munera, & Officia supradicta, cum de illis provisio facienda erit, posthac Nobis, seu Romano Pontifici pro tempore existenti, nominare, seu ipsi respective eligere, confirmare, imbursare, extrahere, aut alias deputare, assumere, recipere, vel admittere possint, & debeant, seu quovis colore, vel prætextu audeant, vel præsumant.

Præsens Constitutio in qualibet electione Officialium legenda.

§. 4. Cæterum, ut præsens Nostra Constitutio perpetuis futuris temporibus ad plenam eorum, ad quos spectat, notitiam deducatur, & ab omnibus inviolabiliter observetur, Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus statuimus, & ordinamus, nec non Reformatoribus ejusdem Status libertatis, ac Vexillifero justitiæ, & Antianis dictæ Civitatis nunc, & pro tempore existentibus sub eisdem pœnis mandamus, ut præsentes Nostras literas priusquam novi Reformatores, nec non etiam Vexillifer, & Antiani, ac præfati Magistratus, & Officiales, cum nimirum officium Reformatoris vacaverit, vel cum aliorum Magistratuum, & Officialium provisio facienda erit, statutis, & præfixis temporibus de more, nominentur, eligantur, imbursentur, & extrahantur respective toties, quoties nominationes, electiones, imbursationes, seu extractiones fient, in loco ad hoc solito, & consueto, alta, & intelligibili voce legi, & omnibus similiter, ad quos pertinet, insinuari cum effectu faciant.

Examinandūque an electi sint in ea comprehensi.

§. 5. Ac insuper in quacumque nominatione, electione, imbursatione, extractione, & assumptione ad hujusmodi Magistratus, munera, & officia pro tempore facienda diligenter inquirant, an personæ per ipsos tunc nominandæ, eligendæ, imbursandæ, extrahendæ, & assumendæ, in præsenti Nostra Constitutione compræhensæ sint, & ad dictum Reformatoris Officium, atque ad cæteros Magistratus, aliaque munera, & Officia dictæ Civitatis obtinenda, habiles, & capaces existant, nec ne.

Electiones, si secus fiant, cassantur.

§. 6. Et nihilominus Nominationes, electiones, confirmationes, scrutinia, imbursationes, extractiones, seu alias deputationes, & admissiones ad Reformatoris ejusdem Status libertatis Officium, & cæteros Magistratus, aliaque munera, & Officia dictæ Civitatis, de quibuscumque personis contra præsentis nostræ Constitutionis tenorem, & formam faciendas, ex nunc, prout ex tunc, si, & postquam factæ fuerint, & è contra, revocamus, annullamus, cassamus, & irritamus, ac revocatas, nullas, cassas, & irritas esse, & fore, ac pro talibus ab omnibus haberi, censeri, & reputari.

Pœnæ contrà inobedientes.

§. 7. Omnes vero, & singulos Reformatores ejusdem Status libertatis, ipsumque adeo regimen dictæ Civitatis quascumque personas, in præsenti nostra Constitutione exclusas, aliquo tempore, & quovis modo nominantes, eligentes, seu extrahentes, ultra pœnas supranominatas etiam facultate, & potestate nominandi, eligendi, imbursandi, & extrahendi, ac alias deputandi, & assumendi, si quam singuli, aut omnes simul forsan habent, eo ipso perpetuo privamus, ac privatos fore decernimus.

Cives, qui officiorum obtinendorū sunt capaces, si aliquem titulū postea obtinuerint, ad ea inhabiles declarantur.

§. 8. Insuper eos etiam Cives, qui Reformatoris ejusdem Status libertatis Officium, aut aliquos Magistratus, vel munera, & officia prædicta nunc obtinent, aut imposterum obtinebunt, si Marchionatus, Ducatus, & Principatus, tam in Statu temporali Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quam extra illum, aut etiamsi Comitatus, vel aliam temporalem Jurisdictionem extra dictam Ditionem Ecclesiasticam, & quod in familia sua jam sint, aut ad eos quocumque Jure pertineant, deinceps acceptaverint, assequuti fuerint, seu alias quovis modo habuerint, quive aliquibus ex dictis Principibus inservierint, vel ab eis dignitates, gradusve, aut pensiones super fructibus Ecclesiasticis ad eorum nominationem obtinuerint, sive ab illis salaria, vel stipendia quomodolibet receperint, aut in eorum Curiis, Dominiis, & Ditionibus Officia, munera, vel Magistratus exercuerint, ut præfertur, eo ipso Reformatoris ejusdem status libertatis Officio, cæterisque Magistratibus, Muneribus, & Officiis obtentis privamus, ac ad alios, vel alia deinceps obtinenda, sicut cæteros superius nominatos, perpetuo pariter inhabilitamus, ac privatos, & inhabiles fore, & esse statuimus.

Præ-

Prout etiam qui ea aliquo modo procuraverint.

§. 9. Præterea, ut de cætero Reformatoris ejusdem Status libertatis Officium, vel cæteri Magistratus, aliaque Munera, & Officia ejusdem Civitatis personis virtute præditis, & meritis, ac fide erga Apostolicam Sedem præstantibus, ut par est, deferantur, & ut omnis ambitionis occasio in iis procurandis, & obtinendis intercludatur, quoscumque alios Cives dictæ Civitatis, qui pro ejusdem Reformatoris Officio, & cæteris Magistratibus, aliisque Muneribus, & Officiis superius expressis a Nobis, ac dicta Sede obtinendis, sive alias adipiscendis, ad Principum quorumcumque Imperiali, Regali, aut quacumque alia dignitate fulgentium, sæcularium, patrocinia, & favores confugerint, vel iis sponte delatis, aut ab aliis, ipsis insciis, procuratis, usi fuerint, tam ad ea, quæ tunc petierint, quam ad cæteros Magistratus, aliaque Munera, & Officia dictæ Civitatis imposterum obtinenda, perpetuo pariter inhabilitamus, ac inhabiles, & incapaces facimus, ac pro inhabilibus, & incapacibus ab omnibus haberi, & reputari.

Clausulæ pro hujusce Constitutionis firmitate.

§. 10. Præsentes quoque literas nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, aut infringi, retractari, vel revocari; Nec non iisdem præsentibus derogari nullo modo posse, ac concessas pro tempore derogationes, nullas, & invalidas, ac nullius roboris, vel momenti similiter fore, & esse, nec cuiquam suffragari, ac subreptitias, & obreptitias, & contra mentem Nostram, ac Romani Pontificis pro tempore existentis semper extortas fuisse; Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Derogatio contrariorum

§. 11. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ac ejusdem Civitatis Bononiæ, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis ipsi Civitati, Reformatoribus ejusdem Status libertatis, & Regimini dictæ Civitatis, ac forsan ipsis Marchionibus, Ducibus, & Principibus, Comitibus, Baronibus, & aliis præfatis, & quibuscumque personis in genere, vel in specie, ac sub quibuscumq; verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in contrarium premissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq; contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis.

§. 12. Volumus autem, ut præsentium transumptis etiam impressis manu Notarii publici, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in Judicio, & extra habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 23. Julii 1597. An. VI.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 23. Julii 1597. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CLIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio Donationis cujusdam annui redditus ab Episcopo Seguntino factæ Domui Matritensi FF. Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Provinciæ Castellæ ad effectum duos Presbyteros in Oppido Algerii sustentandi, cum aliis conditionibus ab eodem Episcopo appositis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Quàm gratū sit Deo opus Redemptionis.

Ex omnibus christianæ charitatis officiis, quibus æterna salus per gratiam Dei comparatur, illa Redemptori nostro Jesu Christo vel maxime placere credimus, per quæ infelices captivi in suis necessitatibus, & spiritualibus, & temporalibus adjuvantur. Quare Nos ea, quæ propterea pie facta, & ordinata fuisse dicuntur, ut firma, & illibata persistant, libenter approbamus.

Seguntinus Episcopus quēdam annuum redditum FratribusOrdinis SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum ProvinciæCastellæ tradit pro Captivis redimendis;

§. 1. Nuper siquidem ad Nos perlatum est, quod Venerabilis Frater Laurentius Episcopus Seguntinus animadvertens, multos Christifideles ex omni Natione captivos in Oppido Algerii, & aliis Africæ partibus, sub potestate Turcharum, Maurorum, & aliorum Infidelium existere, ac multa spiritualia, & temporalia pati detrimenta, & si in illis partibus adessent nonnulli Sacerdotes, qui eosdem captivos, & verbo, & opere consolarentur, hi viam veritatis retinentes, nec propter longam consuetudinem, nec vitæ acerbitatem, qua diris ibi cruciatibus conteruntur, in Infidelitatis errores prolaberentur: Quibus causis dictus Laurentius Episcopus permotus, & adductus, & præmissis prospicere anxie procurans, dotavit, seu instituit unam perpetuam memoriam reddituu annuo ducentorum, & quinque millium morapetinorum monetæ Hispaniarum, quos ad rationem viginti millium pro quolibet millenario a charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Rege Catholico super redditibus Gabellæ Civitatis Cordubensis emit, cum facultate redimendi, ac pacto, quod Lau-

Laurentius Episcopus percipiat dictos redditus quolibet anno, incipiendo a die prima mensis Januarii anni a Nativitate Domini 1595., & quod possit illos in vita, vel mortis articulo transferre, cedere, & dare cuicumque maluerit pio operi, vel particulari personæ, prout in instrumento privilegii Regii desuper sub datum Madridii, videlicet, 11. mensis Octobris, anni a Nativitate Domini 1594., vel alia veriori data plenius continetur, ac utendo prædicta facultate, & licentia, dictos annuos redditus transtulit, cessit, dedit, donavit, & assignavit in proprietate, ac in possessione Ordini, & Religioni Fratrum Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, Provinciæ Castellæ, & signanter, ac in specie Fratribus Domus Oppidi Madridii, dicti Ordinis, Toletanæ Diœcesis, ad effectum, ut illos expendant modo, & forma infrascriptis.

Sequentes addit conditiones.

Ut duo Presbyteri semper Algerii commorentur.

§.2. In primis, ut Religio, & Ordo Sanctissimæ Trinitatis hujusmodi debeat, & teneatur in perpetuum habere, & retinere duos Professores dicti Ordinis, & in Presbyteratus Ordine constitutos in dicto Oppido Algerii in Africa, seu Mauritania, seu aliis illarum partium Infidelium locis assidue commorantes, qui sint probatæ vitæ, & conversationis, viri periti, seu Theologi, & ad prædicandum verbum Dei, confessionesque peccatorum Christifidelium audiendas, aliaque Sacramenta Ecclesiastica ministranda, uti idonei, & sufficientes tam a Superioribus dicti Ordinis, quam ab Episcopis Diœcesanis, in quorum Civitatibus, seu Diœcesibus, tempore eorum Missionis degerint, approbati fuerint, & hos ultra illos Fratres, quos vocant Redemptores, & quos eadem Religio ad illas partes pro negotio Redemptionis Captivorum destinare solet. Utque dicti duo Fratres teneantur, & debeant Confessiones sacramentales omnium, & quorumcumque utriusque sexus Christifidelium in illis Partibus in misera servitute detentorum, ac in futurum detinendorum, & tam in eorum vita, quam in mortis articulo sacramenta ecclesiastica ministrare, eosdemque in Sancta Fide Catholica, & Apostolica, ac in Christiana pietate instruere, & erudire, seu continere, & conservare, & vacillantes confovere, & confirmare, lapsos reducere, & ad eamdem fidem revocare, ac Societates, & Confraternitates, videlicet Sanctissimi Nominis Jesu Christi, & Rosarii Beatissimæ semper Virginis Dei Genetricis, ubi commode poterunt, instituere, & erigere. Ac, ut, etiamsi prædicti Fratres Redemptores ad partes Hispaniarum revertantur, ipsi nihilominus Fratres ad hoc speciale opus missi, in illis partibus remanere, & assidue diversari teneantur, ac, ut commendent prædictis Captivis, & detentis Christifidelibus, ut aliquas preces, seu orationes pro dicto Laurentio Episcopo, vel post ejus obitum, pro ejus anima, recitent, seu effundant ad Dominum. Et propterea dicta Religio, ex prædictis redditibus ducentorum, & quinque millium morapetinorum, percipiat, & habeat quolibet anno in perpetuum trecentos ducatos monetæ Hispaniarum, ita tamen, quod si, aliquando dicta Religio voluerit dictis duobus Fratribus committere negotium Redemptionis Captivorum, id facere possit: nec non, ut residuum dictorum ducentorum, & quinque millium morapetinorum, quod remanebit, deductis prædictis trecentis ducatis, illud habeat, & percipiat dicta Religio, illudque modo, & forma infrascriptis expendere teneatur, videlicet, quod Domus dicti Oppidi Madridii, quolibet anno habeat, & percipiat decem mille morapetinos pro labore, & cura, quam habere debet exigendi, & recuperandi dictos redditus annuos ducentorum, & quinque millium morapetinorum, illosque custodiendi in una capsa, vel theca, quæ habeat tres claves, quarum una penes Superiorem dictæ Domus, altera vero penes unum Fratrem nominandum, & ad id deputandum per cæteros Fratres dictæ Domus; tertia vero penes Administratorem præsentem, vel in futurum ab ipso Philippo Rege, vel in ejus Corona successore nominandum pro negotio Redemptionis Captivorum existere, & custodire debeant, alii vero duodecim mille morapetini quolibet anno deservire debeant, videlicet decem mille pro salario dicti Administratoris, & bis mille pro mercede Notarii illius temporis, quo se in recipiendis, & solidandis, seu liquidandis computis istius pii operis, consumpserint, & quod nihil possint recipere, si prius dictas rationes, & computa non receperint, & solidaverint, seu liquidaverint. Et, ut melius pium hoc opus exequatur, & adimpleatur, ex tunc illud posuit sub protectione, & manutentione dicti Philippi Regis, ut ipse mandet, & faciat illud exequi, ac computa prædicta recipi, liquidari, seu solidari, ut præfertur, & reliqua ad exequutionem, firmitatem, validitatem, & perpetuitatem dicti pii operis, & dotationis necessaria, & opportuna. Præterea, ut reliquas pecunias remanentes, usque ad integram summam dictorum redditu um ducentorum, & quinque millium morapetinorum, deductis prædictis ducentis ducatis, & prædictis viginti duobus millibus morapetinis, dicti duo Fratres, qui pro exequutione dotationis, & donationis hujusmodi pro tempore assidue residere tenentur apud dictum Oppidum Algerii, & partes Infidelium in subveniendis necessitatibus dictorum Captivorum fidelium ægrotantium, & aliorum extremam, seu urgentem necessitatem habentium, habito respectu solius majoris necessitatis, expendere debeant: utque similiter ipsi Fratres, ex prædictis pecuniis, expendere teneantur totum illud, quod opus fuerit expendi pro solvenda mercede, seu lucro Judæis, vel aliis Infidelibus quibuscumque, qui a Turcis, & aliis Pyratis emerint captivos pueros, & puellas Christianos, illosque dictis Religiosis, vel Redemptoribus, occasione, seu ratio-

Qui Sacramenta Captivis administrent.

Et hac de causa eidem Ordinis 300. ducatos assignat.

Applicatio aliarum summarũ in alios pios usus.

Administrator hujus Legati ab Hispaniarum Rege nominandus.

Summa in Captivorum subsidium expendenda.

ratione alicujus mercedis, vel lucri, secreto revendere solent, quos pueros, & puellas captivos a prædictis Infidelibus eorum Dominis, alias haberi, seu redimi non possent. Ac, ut ultra prædictos annuos redditus ducentorum, & quinque millium Morapetinorum, dicti Fratres, durante vita dicti Laurentii Episcopi, habeant quolibet anno alios trecentos ducatos monetæ Hispaniarum, quos expendere teneantur, & debeant in Redemptionem hujusmodi puerorum captivorum minoris ætatis, quos prædicto, vel alio modo redimere potuerint, animadvertentes semper redimere illos, qui in majori periculo extiterint, ut a Christiana fide non deficiant, & quod in hac redemptione puerorum captivorum exponantur dicti trecenti ducati pro alimentis dictorum duorum fratrum ut supra relictorum, pro illo tempore, quo dicti fratres apud Algerium, vel alium Africæ locum in prædicto ministerio non fuerint, vel illa pars, quæ decurrerit pro rata illius temporis, quo ibidem commorari desierint. Quodque in prædicta redemptione puerorum, expendatur etiam id, quod superit ex relictis ad subveniendum necessitatibus captivorum, si quid aliquando superit. Ad hæc, quod supradicta domus oppidi Madridii teneatur, & debeat reddere rationes dicto Administratori nominato, & nominando ab ipso Rege, de dictis trecentis ducatis assignatis pro alendis prædictis duobus fratribus, qui apud infideles commorari debent, ac etiam de pecuniis illis supra deputatis ad subveniendum necessitatibus captivorum. Quodque dicti duo Fratres, seu Religiosi teneantur ad id ex illis partibus mittere veram relationem, & certam fidem, seu attestationem, quod dictas pecunias exposuerint in necessitates dictorum captivorum; nec non, quod si dictum residuum non sufficiat ad redimendum unum captivum, possit illud cum quolibet alio pretio conjungi, & poni pro redemptione dictorum puerorum captivorum minoris ætatis. Præterea, quia intentio dicti Laurentii Episcopi est, quod dicti captivi habeant, & recipiant hujusmodi beneficium cum illa majori commoditate, qua fieri possit, voluit, & ordinavit, quod dicta Religio habeat, & percipiat dictos redditus, illosque distribuat modo, & forma, & illis conditionibus superius, & inferius expressis; interim, & quoad apud dictum Algerii Oppidum non erit aliqua Domus, aut Conventus, quovis alio nomine nuncupata, sive Congregatio aliquorum Presbyterorum, & Clericorum sæcularium, seu quorumvis ordinum regularium, in qua ab infidelibus commorari permittantur, qui etiam ab eisdem infidelibus permittantur docere prædictam Fidem Catholicam, ac Sacramenta Ecclesiastica ipsis captivis ministrare: nam, cum primum hujusmodi Domus, aut Conventus, seu Congregatio Presbyterorum, & Clericorum dictum officium facere, & institutum servare, & implere permissa fuerit, dictus Laurentius Episcopus voluit, & ordinavit, quod tunc dicta Religio Sanctissimæ Trinitatis dictos redditus ducentorum, & quinque millium Morapetinorum, deductis prius ex illis salariis, sive mercedibus supradictis Administratoris, & Notarii prædicti, teneantur, & debeant realiter, & cum effectu dare, tradere, & consignare prædictæ Domui, aut Conventui, seu Congregationi, si omnes redditus prædicti fuerint necessarii ad sustentationem, & ministerium prædictorum Presbyterorum, & Clericorum secularium, seu regularium in domo, Conventu, seu Congregatione prædicta existentium, vel etiam partem illam, quæ ad eorumdem hujusmodi sustentationem, & ministerium fuerit necessaria, ut præfertur, qui quidem facere debeant, & teneantur omnia, & singula, quæ a prædictis Fratribus, seu Religiosis Sanctissimæ Trinitatis fieri, & exerceri debere superius dictum est: ac etiam prædictum residuum in hujusmodi necessitatibus dictorum captivorum, & ægrotantium, ac pro redimendis pueris prædictis expendere, & erogare debeant, & ita fiat, & observetur, sive hujusmodi Domus, Conventus, aut Congregatio ad tempus, sive in perpetuum apud prædictum Algerii Oppidum esse permittatur, vel illius Presbyteris, seu Clericis secularibus, vel regularibus in ea degere, & præmissa facere concessum, seu permissum fuerit, ipsis dedit, & donavit id, quod superit ex redditibus prædictis ducentorum, & quinque millium Morapetinorum, illosque de manibus dicti Administratoris, & Conventus Sanctissimæ Trinitatis Madridii, quolibet anno habeant, & recipiant ad effectum superius declaratum: ac quod dicti Administrator, & Conventus studeant, eosdem redditus ad partes illas, cum majori illa commoditate, & minori impensa, qua possint, remittere, & destinare. Quod si aliquod dubium oriatur, illud prædictus Administrator nominatus a Rege declarare possit, ac id, quod declaraverit, observetur, ac ejus conscientiam gravavit, ut semper arbitret, & declarare teneatur id, quod fuerit utilius ipsis captivis, & hujus pii operis perpetuitati. Ac, ut in eventum, in quem prædictum Algerium de manibus infidelium eripetur, ita quod de cætero captivi fideles ibidem non detineantur, non propterea hoc pium opus cessare debeat, quinimo prædicta Religio debeat exercere prædictum ministerium in alio Africæ loco, in quo fuerint Redemptores dictorum captivorum, & quod in dicto loco teneatur observare omnes illas conditiones, quas superius dictum est observari debere apud ipsum Algerium, ac ibidem distribuere omnes illos redditus, quos distribuere debent apud Algerium supradictum, observando omnia ad unguem, prout per præsentes dispositum est fieri debere apud dictum Algerii Oppidum, & quod in dicto loco faciendum, aut distribuendum erit, fiat, & distribuatur sub dispositione, & ordinatione dicti Administratoris: & si in dicto, aut alio hujusmodi

Redemptio puerorum per eos facienda.

Ratio Administratori reddenda.

Usque dum hic Ordo aliquam Domū Algerii obtineat, summā hic expressam alteri Congregationi, qui ibi domum habeat, debet solvere.

Si Algerium in Christianorum potestatē venerit, eadē summa alibi in Africa pro eodem Redēptionis opere insumenda.

modi Africæ loco, in quo infideles detinuerint captivos prædictos, fuerit aliqua alia Domus, Conventus, aut aliqua Congregatio Presbyterorum, & Clericorum, seu Religiosorum virorum, tam sæcularium, quam regularium, ut præmittitur, in perpetuum, vel ad tempus trium, vel plurium personarum ad docendam Fidem Catholicam, & Sacramenta Ecclesiastica ministranda dictis Captivis, tunc, & eo casu, redditus hujus pii operis, aut pars illa, quæ necessaria fuerit, ad illorum sustentationem, & ministerium, erogentur, & expendantur, ac reliquum, quod applicatum est ad subveniendum necessitatibus Captivorum, illud Presbyteri, & Clerici, seu viri Religiosi sæculares, vel regulares prædicti recipiant, & in prædictas necessitates erogare, & expendere teneantur: qui, quoad hoc, de hujusmodi administratione acceptis, & expensis, subventionibus factis, & erogatis, supradicto Administratori rationes, seu computa reddere, & quidquid ab illo ordinatum fuerit, pro hujus pii operis observantia, & perpetuitate, illud implere, servare, & exequi teneantur, & debeant eodem modo, quo dicti Religiosi Sanctissimæ Trinitatis facere, & exequi, toto illo tempore, quo hoc pium opus sub eorum potestate extiterit, tenentur, & debent. Præterea, quod in Domo dicti Oppidi Madridii sit una capsa, aut theca superius dicta, in qua semper sint, & custodiantur Privilegium Regium originale dictorum redditruum, & unum instrumentum authenticum dictarum Capitulationum, tractatuum, & scripturarum per domum hujusmodi faciendarum, & præsentes literæ nostræ, & aliæ quæcumque literæ Apostolicæ etiam in forma Brevis confectæ tam confirmationis, & approbationis hujus institutionis, & dotationis, quam aliarum quarumcumque gratiarum, & indulgentiarum in favorem illius concedendarum, & liber reddituum hujusmodi, & alii libri, in quibus scribantur rationes, & computa dicti operis pii tam acceptorum, quam expensorum prædictorum, & rerum, in quibus fuerint consumpti, & distributi, & id, quod ex redditibus prædictis quolibet anno superest, ponatur, & describatur cum redditu anni sequentis, & semper appareat, & manifeste constet de expensis, & erogationibus factis, & de redditibus, qui in prædicto pio opere remanent, & supersunt. & liber, in quo describantur captivi, qui fuerunt redempti, cum nota eorum nominum, cognominum, & patriæ, & pretium, pro quo quilibet eorum fuerit redemptus, ut de qualibet re habeatur certa notitia, ut æquum est. Insuper, quod in camera Ministri Regularis dictæ Domus Oppidi Madridii sit una tabula, in qua sit descriptum summarium, & relatio hujus pii operis, ac quod in dicta Camera etiam existat, & collocetur dicta capsa, sive theca instrumentorum, privilegiorum, literarum, scripturarum, & librorum prædictorum, ut melius omnia custodiantur, & conserventur. Ac, quod quandocumque ex dicta capsa, sive theca

Capsa Matriti construenda, in qua instrumenta omnia ad præsens institutum pertinentia conserventur.

sit extrahenda aliqua scriptura, prius describatur in libro commodatorum, quæ scriptura sit, & quis illam perceperit, & extraxerit, & ad quem effectum, ut isto modo non amittatur, & illius debita restitutio fieri possit: Nec non, ut hoc pium opus debitæ exequutioni mandetur, & perpetuo conservetur, & manuteneatur, ut opportuerit, ad servitium Omnipotentis Dei, & salutem animarum, dictus Laurentius Episcopus illud posuit sub protectione Regis Hispaniarum, & petiit ab Administratore deputato, & nominato, ac in futurum nominando, & deputando a prædicto Rege, pro negotiis Redemptionis Captivorum, ut opus istud recipiat, & teneat sub sua administratione, & quolibet anno inquirat, & intelligat, si hoc pium opus adimpletur juxta præsentem ordinationem, & dispositionem, & illud, quod non fuerit exequutum, faciat exequi, & provideat, ut nullus sit defectus, ac computa, & rationes petat, & recipiat a Domo Sanctissimæ Trinitatis dicti Oppidi Madridii, quomodo, & in quibus rebus fuerint dicti redditus expensi, & erogati, ad quæ omnia dictus Laurentius Episcopus dedit, & concessit omnem facultatem, & auctoritatem dicto Administratori, & pro labore illi reliquit prædictos duodecim mille morapetinos, quos percipiat, postquam dicta computa receperit, & solidaverit, gratificando Notario de duobus mille morapetinis ex ipsis duodecim mille pro mercede ejusdem Notarii, per cujus acta, computa, & rationes receperit, & solidaverit, & quod dictus Administrator non solum exacte recipiat dicta computa de receptis, habitis, & consumptis, verum etiam principaliter inquirat, qualiter dicti Fratres Sanctissimæ Trinitatis faciunt id, quod eis incumbit, mittendo illos Religiosos Sacerdotes, quos mittere tenentur ad Algerium, vel alium Africæ locum, & qualiter prædictæ personæ missæ ibidem impleant suum ministerium, & quod prædictus Administrator provideat in una ex qualibet ex prædictis rebus id, quod judicaverit magis expedire, ut istud pium opus debitæ exequutioni mandetur, & quod arbitratus fuerit in præmissis magis expedire, in libro decretorum, seu alio describatur. Ac quod Captivi, in quorum Redemptionem prædicta pecunia exponi debet modo, & forma prædictis, sint, & esse debeant pueri, vel puellæ: verum si pro redimendis aliquibus Captivis, qui non erunt parvæ ætatis, concurrat major, & urgentior necessitas spiritualis, quod tunc in eorum redemptione exponatur dicta quantitas, & semper præferantur Captivi ex Diœcesi Seguntina aliis Captivis, & post hos Captivi naturales ex Ducatu de Feria, vel ex Marchionatu de Priego, qui sunt status, & dominia Genitorum dicti Laurentii Episcopi, & deficientibus Captivis ex dictis Locis, & Dominiis, redimantur in toto, vel parte Captivi naturales ex Regno Castellæ, & illi, qui fuerint Vassalli dicti Regis præferantur aliis ex dicto Regno non Vassallis. Ac quod

Totum pium opus Hispaniarum Regi commendatur

Qui Captivi in hoc pio opere sint cæteris præferendi.

Injunctum onus petendi Pontificiam confirmationem.

quod pro majori firmitate prædictorum tam dictus Laurentius Episcopus, quam Fratres Sanctissimæ Trinitatis petere, & obtinere debeant confirmationem perpetuam, & irrevocabilem hujus pii operis ab hac S. Sede Apostolica, & aliquas gratias, & facultates spirituales pro prædictis Fratribus, & Captivis, sumptibus, & expensis dicti Laurentii Episcopi, non autem dictæ Religionis, ad quod idem Laurentius Episcopus ex tunc se obtulit, & obligavit, nec non, quod eodem modo in his, in quibus pro majori perpetuitate, & exequutione hujusmodi pii operis erit necessaria approbatio Regia, eodem modo utraque pars illam conjunctim petere debeant expensis dicti Laurentii Episcopi in necessariis, dummodo impetretur, & fiat durante vita dicti Laurentii Episcopi. Præterea ex pecunia superius deputata ad effectum, ut per manus prædictorum Fratrum in Algerio, vel alio Africæ loco assistentium, ut præfertur, in rebus superius specificatis, distribui debet, possint emi aliqua paramenta, seu ornamenta Ecclesiastica, & sacra vasa, & calices necessaria ad celebrationem divinorum apud Algerium, seu alium Africæ locum, ut supra, & licet sæpedictus Laurentius Episcopus pro nunc competenter providit paramenta, & calices necessarios, ut melius prospiciatur necessitatibus prædictis, quibus nunc aliter prospici non potest, voluit, & ordinavit, quod occurrente aliqua necessitate dictorum paramentorum, prædicti Fratres eleemosynas a piis Christifidelibus petant, & de illis provideant necessitatibus Altaris. Ad hæc si dictus Philippus Rex, aut ejus in Regno successores redemerint, & retro emerint dictos redditus ducentorum, & quinque millium morapetinorum dotationis istius operis, tunc, & eo casu dictus Administrator a Rege nominatus, & dictus Minister Domus Oppidi de Madrid hujusmodi, recipiant sortem principalem, seu pretium capitale dictæ retrovenditionis, illudque deponere teneantur in aliquo loco, donec, & quousque inveniatur aliqua alia res æquivalens, & similis, aut in juribus regalibus, aut in aliis redditibus, qui tantumdem reddant, atque respondeant, & quod Administrator, & Religio prædicti pro zelo, & charitate Animarum Captivorum cum omni diligentia, & celeritate perquirere, & indagare teneantur prædictam rem similem, & æquivalentem, in qua dictum pretium reinvestiatur, ne hujusmodi pium opus cesset, etiam illud, in quo reinvestitur, recipiat prædicta Religio, seu Conventus, præcedente eorum obligatione omnium in præmissis contentorum, ad quorum observantiam se obligare teneantur per scripturam firmam, & validam cum omnibus requisitis, & conditionibus de jure necessariis, cum licentia superioris, & tractatibus etiam de ejusdem superioris licentia factis, & reliquis pro firmiori validitate præmissorum de jure requisitis. Et si infideles propter odium, quod habent contra Fidem Catholicam, & Apostolicam, vel alias, aliquando vendere, vel permutare Christianos Captivos prædictos recusaverint, illos transportando ad partes remotiores Africæ, seu Barbariæ, ut eos facilius a Sancta Fide Christiana apostatare, & avertere, ac ad id compellere possint, quod Deus avertat, tunc, & eo casu, quia cessabit commercium, & negotiatio Redemptionis Captivorum, quod dicta Religio Sanctissimæ Trinitatis juxta suum institutum facere tenetur, ac etiam cessabit hoc pium opus, quod in dicto commercio fundatur; quod in tam miserabili eventu, & successu prædicti redditus ducentorum, & quinque millium morapetinorum deservire, & converti debeant pro dote alterius pii operis, quod in quadam scriptura per dictum Laurentium Episcopum facta, & subscripta in forma juridica, & authentica ordinatum, & dispositum erit, vel in favorem, & dotem Virginum Orphanarum, seu Cappellaniarum, seu aliorum piorum operum in dicta scriptura expressorum, vel exprimendorum, & cum conditionibus ibidem expressis, nec non, quod futuris temporibus expedire poterit, ut aliquid addi, vel minui, aut magis particularizari debeat in pertinentibus ad firmitatem, & stabilitatem hujus pii operis, vel ad pinguiorem, aut commodiorem subventionem, & auxilium dictorum captivorum, & ad superius disposita, citra tamen substantiæ donationis, & dotationis hujusmodi mutationem, vel alterationem; voluit idem Laurentius Episcopus, quod illud, quod ipse, ejus vita durante, & dicta Religio, nec non, post ejus obitum, dictus Administrator, & Religio prædicta judicaverint mutare de rebus in præsentibus contentis, citra tamen substantiæ hujusmodi pii operis dotationis, & fundationis factæ in favorem dictæ Religionis, mutationem, & alterationem, talis mutatio subeat eamdem vim, valorem, & firmitatem, quas haberet, si præsentibus esset inserta, ac ex nunc, prout ex tunc, & e contra pro inserta habuit, & ei dedit omne robur, quod de jure potuit, & voluit, quod scripturæ per ipsum, & dictam Religionem, post ejus vitam faciendæ, & desuper conficiendæ, sint, & custodiantur in prædicta capsa, seu theca simul cum præsentibus literis, ac privilegio regio, & ordinationibus, & mandatis per dictum Administratorem tempore receptionis computorum in exequutionem hujus pii operis, & in utilitatem captivorum faciendis. Ac, ut dictus Administrator informatus, quo tempore anni melius possit recipere dictas rationes, & computa, & dicti fratres plenius possint scire id, quod apud Algerium, seu alium Africæ locum, ut præfertur, factum fuerit in exequutionem prædictorum, tunc decernat, & significet dies, in quibus, quolibet anno, sine defectu recipiat dicta computa, quod si illis diebus occurrat aliquod præcisum impedimentum, recipiat dicta computa, & rationes diebus proxime sequentibus, & non impeditis, ita quod nullus annus integer transeat, quin in eo prædicta com-

Ex eadem pecunia emenda sacra suppellectilia ad Missæ celebrationem &c. necessaria.

Conditiones servandæ pro fundi perpetuitate.

Cessante Redemptione Captivorum eadem summa in alia pia opera insumenda.

Ordo Redemptionis Captivorum debet se obligare pro executione omnium, quæ a fundatore sunt statuta.

computa, & rationes recipiantur, & revideantur. Postremo, quod dictus Laurentius Episcopus declarat, facere dictam donationem, & dotationem dicto Ordini Sanctissimæ Trinitatis in domo dicti Oppidi de Madrid, hac adjecta conditione, quod teneantur se obligare per obligationem de jure validam adimplere conditiones, & omnia in scriptura dictæ dotationis contenta, & ordinata, & non alias, & quod prædicta obligatio, quam religio, & domus hujusmodi facere debent circa acceptationem donationis hujusmodi, sit in omnibus, & per omnia juridica, & legalis, cum licentia eorum superiorum, ad se obligandum adimplere prædicta, & ad faciendum tractatus, & conventiones, & jurare prædictam obligationem, & cum omnibus a jure requisitis ad validitatem, & firmitatem obligationis Monasteriorum, & Conventuum, quodque Religio, & Conventus hujusmodi se obligant non minuere in toto, nec in parte aliqua dictos redditus, sed illos integros manutenere, & conservare eo modo, quo illos recipiunt, sed illos possint permutare cum aliis annuis redditibus, qui existant in loco viciniore dicto Oppido de Madridio, dummodo redditus, & alia bona, cum quibus fieri contigerit hujusmodi permutatio, sint in quantitate, qualitate, & securitate meliores, & utiliores, vel saltem æquivalentes prædictis annuis redditibus regiis, quos recipiunt, & quod prædicta permutatio fiat de consensu, & approbatione, & satisfactione dicti Administratoris, & quod pro evictione, prædicta Religio obliget redditus dictæ Domus, seu Conventus de Madrid, qui, si non sufficiant, obligare teneantur insimul redditus alterius Monasterii, seu Conventus, ut latius constare dicitur per publicum Instrumentum, per sæpedictum Laurentium Episcopum factum, rogatum, & stipulatum in Civitate Seguntina 9. mensis Julii, anno a Nativitate Domini 1595., vel alia veriori data, per acta dilecti filii Juliani de Villarurde Scribæ, & Notarii publici dictæ Civitatis.

Superiores Ordinis prædicta omnia acceptant.

§.3. Cum autem scripturam dictæ dotationis, & donationis, capitula, conditiones, & pacta prædicta in ea contenta, Minister, & Fratres dictæ Domus Oppidi de Madridio, præcedente licentia Vicarii generalis dictæ Religionis, & præcedentibus tractatibus capitularibus dictorum Fratrum, & Conventus, habita per eos plena notitia contentorum in dicto Instrumento, acceptaverint, & approbaverint, & pro illorum observatione, manutentione, & conservatione dictam domum, & ejus bona præsentia, & futura obligaverint, prout in Instrumento publico desuper confecto in dicta domo, & in ejus Capitulo, & loco capitulari sub die 7. Augusti dicti anni, vel alio veriori die per acta dilecti filii Gundisalvi Fernandez Notarii dicti Oppidi latius asseritur contineri, pro parte Laurentii Episcopi, ac Ministri, & Fratrum prædictorum Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus præmissis robur Apostolicæ confirmationis adjicere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Et PP. supplicant pro eorumdem confirmatione.

Confirmat Clemens.

§.4. Nos Laurentium Episcopum, & Ministros, & Fratres prædictos, & eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, nec non instrumentorum, & scripturarum hujusmodi tenores, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula Capitula, conventiones, pacta, conditiones, & instrumenta prædicta, ac in eis contenta quæcumque, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, etiam substantiales, si qui desuper intervenerint in eisdem, supplemus; Sicque per quoscumque Judices ordinarios, aut delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Statuit autem computa reddenda esse coram Administratore, & Vicario Generali Archiepiscopi Toletani.

§.5. Volumus autem, & statuimus, ut in reddendis, seu recipiendis, & solidandis computis, & rationibus dicti pii operis simul cum Administratore prædicto pro Venerabili Fratre Archiepiscopo Toletano ordinario, semper intervenire debeat ejus in spiritualibus Vicarius generalis in ipso Oppido Madridii residens, sive alia persona ab eodem Archiepiscopo pro tempore deputanda.

Contraria tollit.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Domus, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptis addit.

§.6. Volumus etiam, quod præsentium tran-

transsumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo dicti Laurentii Episcopi, vel alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 29. Julii 1597. An.VI. Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die 29. Julii 1597. Pontificatus nostri Anno VI.

CLIV.

Quando S. R. E. Cardinales Diaconi, ad ordinem Presbyteratus transeuntes, locum obtineant ante illos Cardinales Presbyteros, qui post eos ad Cardinalatum assumpti fuerunt.

Declaratio quoad Diaconos præsentes. §.1. SAnctiss. D.N.D.Clemens Papa VIII. decrevit, ut qui in præsenti Card. Diaconi existunt, si in ordine Diaconatus per integrum decennium a die eorum promotionis ad Cardinalatum perseverarint, transeuntes ad ordinem Presbyteratus, locum obtinere valeant ante omnes illos Cardinales Presbyteros, qui post illos ad Cardinalatum assumpti fuerint; dummodo decem saltem Cardinales Diaconi in eodem ordine remaneant.

Declaratio quoad Diaconos futuros. §.2. In posterum vero Cardinales Diaconi promovendi, eodem privilegio potiantur, uno hoc excepto, quod ipsis decennii tempus, non a die quo ad Cardinalatum evecti fuerint, sed a die quo ad ordinem Presbyteratus promoveri potuerint, currere incipiat.

Actum R. Anno VI. die 18. Augusti 1597. Actum Romæ apud S. Marcum, die Lunæ decima octava Augusti, millesimo quingentesimo nonagesimo septimo. In Consistorio secreto.

CLV.

Ex Regest. in Secr. Brev. Unio medietatis fructuum Præpositura Ecclesiæ Hildesheimen. Mensæ Episcopali, cum confirmatione juris eligendi Præpositum Capitulo, quatenus illi competat, vel accedat nova concessio: qui quidem electus a Sede Apostolica provisionem intra sex menses debeat obtinere.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. EX injuncto Nobis Apostolici muneris debito, in his nostræ auctoritatis partes libenter interponimus, per quæ Ecclesiarum præsertim Cathedralium, eorumque Præsulum commodis, simulque Catholicæ religionis conservationi, & augmento consuli, ac alias ejusdem religionis cultui in Domino expedire conspicimus.

Causæ faciendæ unionis. §.1. Sane cum, sicut accepimus, Mensa Episcopalis Hildesheimensis exiles admodum nunc fructus percipiat cum ejus bona pro majori parte ab aliis occupata reperiantur, & ad illius Præsulis pro tempore existentis sustentationem, seu subventionem aliquam inter Venerabilem Fratrem Ernestum modernum Episcopum Hildesheimen., & dilectos filios Capitulum Ecclesiæ Hildesheimen. sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito conventum fuerit, quod medietas fructuum Præpositura ejusdem Ecclesiæ, quæ inibi dignitas post Pontificalem major existit, & quam Capitulum hujusmodi electivam esse, asserunt, cum primum per cessum, vel decessum moderni Præpositi, aut aliam quamcumque illius dimissionem, vel amissionem vacare contingeret, eidem Mensæ, donec bona occupata recuperarentur, applicari debeant, reliqui vero fructus prædicti futuro Præposito liberi remaneant, ipsis vero Capitulo jus, aut consuetudinem eligendi Præpositum de gremio Capituli prædicti, qui tamen pro tempore electus Præpositura prædictæ provisionem a Sede Apostolica impetrare teneatur, ab eadem Sede innovetur, seu de novo concedatur. Ex quibus tum ipsius Præsulis subventioni consuleretur, tum etiam prospiceretur, ut Præpositura prædicta personæ Catholicæ, ac de statu ipsius informatæ conferretur: Cumque tam Episcopus, quam Capitulum prædicti Nobis humiliter supplicari fecerint, ut in præmissis ejusdem Ecclesiæ statui opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur;

Unio, de qua in Rubrica. §.2. Nos, qui de cunctarum Ecclesiarum, ac de Cathedralium insignium earum præcipue, quæ faucibus hæreticorum expositæ sunt, statu prospere dirigendo, sollicitis studiis assidue cogitamus, quique inter alia voluimus, quod petentes beneficia Ecclesiastica aliis uniri tenerentur exprimere verum annuum valorem etiam alterius beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset: eorumdem Episcopi, & Capituli votis, quantum cum Domino possumus, benigne annuere, eosque specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, ipsumque Episcopum, ac Capituli hujusmodi singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, medietatem, seu aliam partem inter Episcopum, & Capitulum prædictos ut præfertur conventam omnium, & quorumcumque fructuum, redditunm, & proventuum, jurium, obventionum, & emolumentorum quorumcumque dictæ Præpositura, qui, ut asserunt, valorem annuum noningentorum ducatorum auri de Camera secundum communem extimationem, non excedunt, dictæ mensæ, cujus fructuum, reddituum, & proventuum veros annuos va-

valores, præsentibus pro expressis haberi volumus, ex nunc, prout ex tunc, & e contra cum primum præposituram prædictam per cessum, vel decessum, aut quamcumque dimissionem, aut amissionem moderni Præpositi vacare contigerit, donec ipsius Mensæ Episcopalis bona, ut præfertur occupata, aut eorum major pars recuperata fuerit, ita quod liceat moderno, aut pro tempore existenti Episcopo Hildesheimen. cum primum dicta Præpositura, ut præfertur vacaverit, fructuum, reddituum, proventuum, Jurium, & obventionum, ac emolumentorum prædictorum medietatem, ut præfertur, conventam propria auctoritate libere percipere, exigere, & levare, ac in suos, & dictæ mensæ usus, & utilitatem convertere, auctoritate Apostolica tenore præsentium unimus, annectimus, & incorporamus.

Facultas Capitulo Præpositum eligendi;

§.3. Præterea Capitulo, & Canonicis prædictis Jus, seu consuetudinem Præpositum ejusdem Ecclesiæ quomodocumque dictam Præposituram præmissis, aut aliis quibuscumque modis vacare contigerit, de ipsorum gremio eligendi, quatenus eis competat, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo confirmamus, & approbamus: Et nihilominus quatenus Capitulum prædicti nullum Jus, aut consuetudinem eligendi prædictum Præpositum legitime habeant, illis jus Præpositum de gremio tamen Capituli hujusmodi idoneum, & Catholicum ad Præposituram prædictam quandocumque, & quomodocumque præterquam infrascripto modo, & quotiescumque pro tempore vacaverit, eligendi perpetuo pariter concedimus, & tribuimus.

Qui tamen Præpositus intra sex menses Pontificiam provisionem debeat obtinere.

§.4. Volumus tamen, ut Præpositus pro tempore electus hujusmodi intra sex menses a die suæ electionis computandos, præpositurae prædictæ provisionem a Sede Apostolica impetrare omnino teneatur, alioquin dictis sex mensibus elapsis, electio prædicta nulla sit, ac eadem præpositura vacet eo ipso, possitque de ea per Sedem Apostolicam dumtaxat libere disponi, nisi Præpositus electus hujusmodi, legitimo impedimento detentus, de hujusmodi impedimento, nostro, & Romani Pontificis pro tempore existentis Datario constare fecerit, aut ipsi petenti provisionem hujusmodi, & coram dicto Datario protestanti, quod per eum non stet, contigerit illam sibi denegari.

Clausulæ.

§.5. Decernentes præsentes literas de nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu, etiam ex eo, quod dictus Præpositus, aut alii quicumque interesse habentes vocati, & auditi non fuerint, notari, redargui, impugnari, in Jus, vel controversiam vocari, aut contra illos aliquod gratiæ, vel Justitiæ remedium impetrari, vel alias quomodolibet infringi, suspendi, limitari, retractari, vel revocari nullatenus posse, sed semper validas, & efficaces fore, & esse, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere; sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores harum literarum deputati.

§.5. Quocirca dilectis filiis Causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & Hildesheimen., ac Padebornen. Officialibus, & eorum cuilibet per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium seu alios ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte tam Episcopi, quam Capituli prædictorum fuerint requisiti, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos præmissorum eorumdem effectu, prout ad quemlibet eorum spectat pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari: Contradictores quoslibet, eisque auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstantes per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam, ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum

§.6. Non obstantibus præmissis, ac fæ. re. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis extra suam Civitatem vel Diœcesim auctoritate præsentium ad Judicium non trahatur, aliisque Apostolicis Constitutionibus, & ordinationibus nec non Ecclesiæ prædictæ etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, vel consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Ecclesiæ, Præsuli, & Capitulo prædictis, ac aliis quibuscumque in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

In casu resignationis Præposituræ, provisio spectat omnino ad Pontificem.

§.7. Volumus autem, & Apostolica auctoritate decernimus, quod quotiescumque præpositura prædicta per resignationem in manibus nostris, seu pro tempore existentis Romani Pontificis vacare contigerit, Capitulum prædicti ab electione novi Præpositi abstineant, sed eadem præpositura per Sedem Apostolicam dumtaxat conferri, & de ea provideri libere possit: quodque Præpositus pro tempore existens in Civitate Hildesheimen. continuo residere, ac Juramentum per præpositos dictæ Ecclesiæ præstari solitum, præstare teneatur.

Dat. die 22. August. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 22. Augusti 1597. Pontificatus nostri Anno VI.

Com-

CLVI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Committitur Episcopo Monasterien., ut Canonicatum, & Præbendam Collegiatæ Ecclesiæ S. Mauritii extra Muros Monasterien. vacantes supprimat, & uniat Decanatui ejusdem Ecclesiæ.

Ven. fratri Episcopo, seu dilecto filio Officiali Monasterien.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Frater, seu dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa faciendæ unionis.

§. 1. Expositum Nobis nuper fuit, pro parte dilectorum filiorum Capituli, & Canonicorum Collegiatæ Ecclesiæ S. Mauritii prope, & extra muros Monasterien., quod in dicta Ecclesia ultra Præposituram, & Decanatum, undecim Canonicatus, & Præbendæ, ac plura alia beneficia reperiuntur, quibus omnibus, excepto Decanatu de condignis redditibus pro qualitate loci provisum est, Decanatus vero, qui inibi secunda dignitas existit, & cui cura jurisdictionalis imminet animarum, fructus adeo tenues sunt, ut valorem decem ducatorum auri de Camera annuatim non excedant, hincque provenit, ut Decanus hactenus frequentius apud Ecclesiam prædictam residere non potuerit, sed alibi domicilium quærere coactus fuerit, quod decori ejusdem Ecclesiæ plurimum detrahit; cui incommodo Capitulum, & Canonici prædicti occurri posse censentes, si Canonicatus, & Præbenda ejusdem Ecclesiæ nunc per obitum quond. Bernardi Schenckingh dum viveret ejusdem Ecclesiæ Canonici extra Romanam Curiam de mense Aprilis proxime præterito defuncti, quorum collatio ad ipsos Capitulum, & Canonicos ex antiqua, & hactenus inviolabiliter observata consuetudine, ut asseritur, spectat, vacantes perpetuo supprimerentur, eorumque fructus dicto Decanatui unirentur, Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut super hoc opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Commissio, de qua in rubrica.

§. 2. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum etiam annuum valorem alterius beneficii, cui aliud uniri peteretur, quodque commissio semper fieret ad partes, vocatis quorum interesset, Decanatus, nec non Canonicatus, & Præbendæ prædictorum veros annuos valores, præsentibus pro expressis habentes, ac Decanum, & singulares ejusdem Capituli personas hujusmodi a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium consequendum harum serie absolventes, & absolutas fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ frater Episcope, seu discretioni tuæ fili Officialis per præsentes committimus, & mandamus, ut vocatis vocandis de præmissis te diligenter informes, iisque veritate niti compertis Canonicatum, & Præbendam, ut præfertur, aut alias quovis modo, quem præsentibus pro expresso haberi volumus, vacantes, etiamsi eorum collatio juxta Lateranen. Concilii Decreta, ad Sedem Apostolicam legitime devoluta, & super ipsis Canonicatu, & Præbenda inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo tempore datæ præsentium non sit in ea alicui specialiter Jus quæsitum, auctoritate Apostolica perpetuo supprimas, & extinguas, ac ipsorum fructus, redditus, & proventus, Jura, obventiones, emolumenta, & bona quæcumque, prædicto decanatui, ita ut liceat moderno, & pro tempore existenti Decano, illorum corporalem, realem, & actualem possessionem propria auctoritate appræhendere, & perpetuo retinere, ac fructus, redditus, & proventus, Jura, obventiones, & emolumenta hujusmodi percipere, exigere, & levare, ac in suos usus, & utilitatem convertere, alicujus licentia desuper minime requisita, auctoritate prædicta perpetuo unias, & incorpores.

§. 3. Nos enim suppressionem, extinctionem, ac unionem, & incorporationem per Te vigore præsentium faciendas, si, & postquam factæ fuerint, ex nunc, prout ex tunc, & e contra perpetuo confirmamus, & approbamus, ac semper, & perpetuo validas, & efficaces existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus inviolabiliter observari, neque Decanum, & Capitulum prædictos super præmissis per quoscumque quavis etiam Apostolica prædicta, vel ordinaria auctoritate quomodolibet molestari, perturbari, inquietari, vel impediri posse, aut debere; sicque in præmissis ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, nec non quid quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Ratificatio cum clausulis.

§. 4. Non obstantibus priori voluntate nostra prædicta, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas nisi in casibus a Jure permissis fieri prohibentis, & aliis quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac dictæ Ecclesiæ etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de Canonicatu, & Præbenda hujusmodi speciales, vel generales dictæ Sedis, aut lega- Derogatio contrariorum

legatorum literas impetrarint, etiamsi per eas ad inibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem literas, & processus habitos per easdem, ac inde sequuta quæcumque ad hujusmodi Canonicatum, & Præbendam volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad assequutionem beneficiorum aliorum præjudicium generari, & quibusvis aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Dat. die 26. Augusti 1597. An. VI. Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die 26. Augusti 1597. Pontificatus nostri Anno VI.

CLVII.

Confirmatio Privilegiorum pro tempore existentis Archiepiscopi Avenionensis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Ex injuncto Nobis Apostolicæ servitutis debito, circa statum quarumlibet Ecclesiarum, & præsertim Metropolitanarum insignium, illisque Præsidentium personarum, & earum jurium, & privilegiorum conservationem, solicite vigilare tenemur: ac propterea his, quæ per Prædecessores nostros, & alios provide concessa sunt, ut firma perpetuo, & illibata persistant, Apostolici muniminis firmitatem libenter adjicimus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Paulus III. à suis Antecessoribus concessa Archiepiscopis Avenionen. Privilegia confirmat. §. 1. Sane, sicut accepimus, dudum fæl. record. Paulus Papa III. Prædecessor noster sibi pro parte bon: mem: Alexandri, tunc S. Laurentii in Damaso Diaconi Cardinalis Farnesii, S. R. E. Vice-Cancellarii, & Ecclesiæ Avenionensis in temporalibus, & spiritualibus Administratoris, exposito, quod, cum rec: mem: Adrianus IV., & Innocentius etiam IV. Romani Pontifices prædecessores nostri, tunc sui, & plures Sedis Apostolicæ de Latere Legati, nec non clar. mem. Fridericus Romanorum Imperator, & quondam Vilhelmus Forcorcherii, & Alphonsus Pictavensis, nec non Carolus Andegavensis, & Provinciæ Comites, & alii Imperatores, Reges, & Principes Catholici dictæ Ecclesiæ Avenionen., ac illius Antistiti pro tempore existenti, diversa Privilegia, præheminentias, immunitates, exemptiones, gratias, libertates, prærogativas, concessiones, & Indulta, prout in eorum Apostolicis, & patentibus Literis, ac publicis Instrumentis desuper confectis, plenius continetur, fecissent, concessissent, & donassent: cumque rec. me. Julius Papa II. etiam prædecessor noster, antea in minoribus constitutus, quadraginta quinque annis, vel circa eidem Ecclesiæ Avenionen. præfuisset, & etiam Sedis Apostolicæ de Latere Legati munere in Civitate Avenionen., & Comitatu Venayssino functus fuisset, ac etiam ante illum plures in Civitate, & Comitatu prædictis, Apostolicæ Sedis de Latere Legati, dictæ Ecclesiæ Avenionensi præfuissent, & dum Legati, simulque Præsulis muneribus fungerentur, pluribus facultatibus, gratiis, & Indultis prædictæ Ecclesiæ Avenionen. Archiepiscopis pro tempore existentibus, per prædictos, & alios Romanos Pontifices, ac Principes concessis, usi fuissent, nec satis constaret, an ea tamquam Archiepiscopi, aut tamquam dictæ Sedis Legati gessissent, ne ullo tempore de facultatibus, gratiis, & Indultis, aliisque concessionibus, libertatibus, & prærogativis dictis Archiepiscopis competentibus, propterea dubitari posset, ac pro majori eorum validitate prædictus Alexander Cardinalis, & Administrator cupiebat, privilegia, præheminentias, immunitates, exemptiones, gratias, libertates, prærogativas, concessiones, & Indulta hujusmodi Apostolicæ approbationis munimine roborari, supplicationibus ipsius Alexandri Cardinalis, & Administratoris super hoc sibi humiliter porrectis inclinatus, privilegia, præheminentias, Immunitates, exemptiones, gratias, libertates, prærogativas, concessiones, & Indulta prædicta, ac prout illa concernebant, confectas Literas desuper Apostolicas, nec non omnia, & singula in illis, ac Instrumentis, Actis, & documentis hujusmodi contenta, & inde sequuta quæcumque, ex certa ejus scientia, auctoritate Apostolica approbavit, & confirmavit; ac omnes, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenissent in eisdem, supplevit, & illis perpetuæ robur firmatis adjecit, eaque omnia, & singula perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere; nec non eidem Alexandro Cardinali, & Administratori, ac pro tempore existenti Archiepiscopo Avenionen. suffragari, ipsosque Alexandrum Cardinalem, & Administratorem, ac pro tempore existentes Archiepiscopos Avenionen., illis omnibus, & singulis uti, & gaudere, nec desuper per pro tempore existentes dictæ Sedis Legatos, & Vicarios, seu quosvis alios, quavis auctoritate, præheminentia, & superioritate fungentes, molestari, perturbari, impediri, aut inquietari, vel eis in aliquo præjudicari posse, seu debere decrevit, & alias, prout in prædicti Pauli Prædecessoris desuper confectis Literis, etiam plenius continetur.

§. 2. Cum autem, sicut nobis innotuit, dilectus filius noster Franciscus Maria, Tituli Sancti Bartholomæi in Insula, ejusdem S. R. E. Præsbyter Cardinalis de Avenione nuncupat., & Ecclesiæ prædictæ Avenionen. ex concessione, seu dispensatione Apostolica, Præsul, cupiat privilegia, & Indulta hujusmodi pro illorum firmiori subsistentia, no- Eadem à Clemente confirmari petit Franciscus Maria Card. Avenionensis.

nostro, & Apostolico munimine roborari.

Confirmat Clemens.

§. 3. Nos, qui in supremo militantis Ecclesiæ Solio, divina dispensatione, constituti, ad Ecclesiarum, & eis præsidentium personarum hujusmodi statum feliciter dirigendum, & ut non solum in suis Jurisdictionibus non graventur, sed etiam ut prospera auctore Domino jugiter suscipiant incrementa, libenter attendimus, singularum Literarum, & Instrumentorum, ac aliorum Actorum, & documentorum desuper confectorum tenores, ac si de verbo ad verbum hic insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, non ad ipsius Francisci Mariæ Cardinalis, aut alterius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula privilegia, præheminentias, Immunitates, exemptiones, gratias, libertates, prærogativas, concessiones, & Indulta hujusmodi, illorumque vim, formam, continentiam, tenorem, datam, & effectus, quatenus tamen Sacris Concilii Tridentini Decretis non adversentur, ac in usu sint, & non sint revocata, nec sub aliquibus revocationibus comprehensa, tenore præsentium, Apostolica auctoritate, perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque, & singulos, tam juris, quam facti, aliosque etiam substantiales defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus, eaque valida, & efficacia fore, & esse, perpetuamque roboris firmitatem obtinere, ac robore, & viribus subsistere, & ab omnibus, quos concernunt, & concernent in futurum, inviolabiliter observari debere, nec non dicto Francisco Mariæ Cardinali, ac pro tempore existenti Archiepiscopo Avenionensi suffragari, eosque illis frui, uti, & gaudere posse, & debere, nec super illis, tam in judicio, quam extra judicium, etiam in Foro conscientiæ a pro tempore existente nostro, & Sedis Apostolicæ de Latere Legato Avenionen. seu ejus Vice-Legato, aut Vicario, & quovis alio molestari, perturbari, aut inquietari nullatenus posse: sicque, & non aliter ab omnibus, & singulis censeri, & ita per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, ac eosdem S. R. E. Cardinales, & prædictum Avenionen., & alios de Latere Legatos, ac etiam Palatii nostri Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, nec non quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Eidem Archiepiscopo asseritur omnimoda jurisdictio super Castris hic recensitis.

§. 4. Cæterum, quia, sicut etiam accepimus, Loca Bituritarum, ac Castri-novi, Carcernerii, & Gigoniani Avenionen. Diœcesis, illorumque Universitates, & Homines sub dicto Comitatu, & sub Legatione Avenionen., in temporalibus minime comprehenduntur, nec compræhensa sunt, sed Archiepiscopo Avenionen. pro tempore existenti, etiam in temporalibus subjecta existunt, & ad Mensam Archiepiscopalem pleno jure spectant; & nihilominus nunc, & pro tempore existens noster, & Sedis Apostolicæ de latere Legatus Avenionen., illiusque Vice-Legatus, & Vicarius, aliique forsan illius Officiales, prætextu eorum jurisdictionis, interdum in ea, & eos aliquam jurisdictionem temporalem exercuerunt, & exercere potuisse, ac posse prætendunt; & propterea nonnullę controversię inter eumdem Legatum, illius Vice-Legatum, & Archiepiscopum prædictum nuper ortæ sunt, ac de cætero oriri possent; Nos ad illa removenda, & evitanda, & alias pro bono pacis, auctoritate, & tenore prædictis, etiam perpetuo statuimus, decernimus, & declaramus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, nunc, & pro tempore existens noster, & ejusdem Sedis de Latere Legatus Avenionen., illiusque Vice-Legatus, ac Vicarius, & alii illius Officiales in causis appellationum, quæ ad Forum temporale dictorum Locorum spectant, & a Judicibus, ac Commissariis pro tempore existentis Archiepiscopi interponuntur, se intromittere, & in dictis Locis Officiales temporales creare, aut destituere, taleas, & collectas imponere, seu impositas approbare, gratiam super delictis commissis facere, mulctas indicere, & bona Fisco applicare, & incorporare, prohibitiones, & bannimenta, ne frumenta extrahantur, promulgare, contravenientes punire, subsidia, si quæ, tempore belli, Exercitibus sint præstanda, indicere, aut quamvis aliam Jurisdictionem, quæ temporale Dominium concernat, exercere non possint, neque debeant, nisi aliter fuerit expressis verbis, & in individuo a Nobis, & Successoribus nostris specialiter concessum, & ordinatum, sed præmissa omnia prædictus Franciscus Maria Cardinalis, & pro tempore existens Archiepiscopus Avenionen. gerere, exercere, & exequi possit, & debeat.

Legato vero illud jus, quod ad Pontificem de jure spectat.

§. 5. Dictusque Legatus Avenionen., illiusque Vice-Legatus, ac Vicarius, aliiq; ejus Officiales prædicti, Beneficia Ecclesiastica in Mensibus Nobis, & Successoribus nostris reservatis, & affectis pro tempore vacantibus, juxta ejus facultates conferre, & in Beneficialibus, ac Matrimonialibus causis se intromittere, & earum appellationes admittere, Judices delegare, aliaque, quæ ad Forum nostrum spirituale spectant, & pertinent, facere, & exequi possit, & debeat.

Clausulæ ad præsentium literarum firmitatem.

§. 6. Præsentes quoque nostræ literæ ex quibusvis causis, de subreptionis, obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, seu impugnari, aut alias quomodolibet infringi vel retractari, seu invalidari, aut ad viam, & terminos juris reduci, seu in jus, vel controversiam vocari, aut adversus eas quodcumque juris, & facti, vel justitiæ, aut gratiæ remedium impetrari, vel concedi non possint, & ita per eosdem Judices, Commissarios, S. R. E. Cardinales, etiam Legatos de Latere, ac prædicti Palatii Auditores,

ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, nec non irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit, attentari, pariter decernimus.

Exequutores earumdē deputati.

§. 7. Quocirca Venerabilibus Fratribus Cavallicenſi, Carpentoratenſi, & Vaſionenſi Epiſcopis per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti Franciſci Mariæ Cardinalis, aut pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Avenionenſis deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant, auctoritate noſtra, præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi firmiter obſervari, ipſumque Franciſcum Mariam Cardinalem, & pro tempore exiſtentem Archiepiſcopum Avenionen. illis pacifice gaudere, non permittentes eos deſuper per quoſcumque, contra earumdem præſentium tenorem, quomodolibet moleſtari; Contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obſtantibus bon. mem. Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri, qua cavetur expreſſe, ne quis extra ſuam Civitatem, & Diœceſim ultra unam Dietam, ad judicium advocetur, ſeu ne Judices a Sede prædicta deputati extra Civitatem, vel Diœceſim, in quibus deputati fuerunt, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus in Concilio generali edita, dummodo non ultra tres Dietas aliquis auctoritate præſentium trahatur, & aliis Apoſtolicis Conſtitutionibus, etiam dictæ Eccleſiæ Avenionen., juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, aut excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujuſmodi mentionem.

Dat. die 3. Sept. 1597. An. VI. (a)

Datum Romæ apud S. Marcum ſub Annulo Piſcatoris die 3. Septembris 1597. Pontificatus noſtri Anno Sexto.

(a) Die 10. ejuſdem menſis, & anni Clemens Papa modum præfinivit, quo inquirendum ſit in eos, qui Ordini Fratrum Prædicatorum nomen dare volunt, ſuis literis, quibus eſt initium: *In his &c.* Eas tamen omiſi, quia referuntur in Bullario, quod ad uſum ejuſdem Ordinis edidit Cl. Vir Fr. Antoninus Bremond, qui ſumma prudentia, nec ſatis unquam rependendo beneficio præeit, & quidem Tom. VII. pag. 215. Atque utinam aliquando opportuna mihi ſeſe præbeat occaſio aliqualem illi grati animi mei æternæ ſummorum beneficiorum, quibus me cumulavit, memoriæ ſignificationem præferendi.

CLVIII.

Confirmatio, & extenſio Conſtitutionum editarum contra extrahentes de Statu Eccleſiaſtico animalia, fruges, & Frumenta etiam ex bonis Eccleſiaſticis collecta. Et contra Mercantes, vel retinentes in dicto Statu Sal exterum; Baroneſque ab eorum ſubditis ementes frumentum ultra uſum unius anni.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

Frumenti penuriam, non tam Dei judicio a quo juſte pro peccatis noſtris affligimur, quam hominum avaritia, ac deteſtabili frumentario quæſtu, in locis maxime ditioni noſtræ temporali ſubjectis invaleſcentem, ejuſque pretium hoc præcipue anno falſis rumoribus, ac diverſis artibus nimis ad auctum conſpicientes, in hoc unum præcipue incumbendum duximus, ut ſubditi noſtri, ac pauperes hujus Almæ Urbis noſtræ, quos paterna caritate complectimur, quantum in nobis erit, ab iſta Annonæ caritate releventur.

Aouxus extrahendi frumenta ex Statu Eccleſiaſtico.

§. 1. Intelligentes itaque non ſine animi noſtri maxima perturbatione, quod quamplures tam ex ipſiſmet ſubditis, quam alii propriæ ſalutis penitus immemores non obſtantibus tot Conſtitutionibus per Prædeceſſores noſtros, & præſertim fel. rec. Gregorium XIII. ſuper prohibitione extrahendi Frumenta, & alia Blada extra Statum Eccleſiaſticum editis, ac pœnis in eis contentis, in dies maximam Frumenti quantitatem extra dictum Statum Nobis immediate ſubjectum, & ad ea loca, in quibus pretium adauctum eſſe audiunt, vel per ſeipſos comportant, vel his, qui illud exportaturi ſunt, ſcienter vendunt; & non ſolum propria ipſorum Frumenta, Bladaque, quæ ex Prædiis ſuis, propriaque induſtria, & arte colligunt, verum etiam quæ ab aliis, & præſertim pauperibus ruſticis, Operariis, & Agricolis, ac etiam ſubditis, ſi Barones ſint, vili pretio ex negociatione compararunt, & congeſſerunt.

Vel ea abſcondendi ſub ſpe caritatis.

§. 2. Alii vero Frumenta prædicta, etſi non extrahunt, ita in horreis, & foveis recondunt, ac concluſa ſupprimunt, ut quam Dei benignitas aliquando Populis fertilitatem Anni benigni concedit, ipſi avare, & ſordide perturbare, & vitiare non erubeſcunt, pœnas, & cenſuras in Conſtitutione per fel. rec. Clementem VII., & Pium PP. V. Prædeceſſorem noſtrum deſuper editis temere incurrentes;

Vel exterum ſal mercandi.

§. 3. Alii autem ſumpta occaſione, quod aliquibus ab hinc annis, ob devaſtationem Salinarum Cervien. Miniſtri Cameræ, ut neceſſariam Salis quantitatem Populis noſtri Status ſubminiſtrarent, illud ab exteris Regionibus convehi fecerunt, credentes ad inſtar Cameræ idem ſibi licere in præjudicium Cameræ noſtræ, & animarum ſuarum perniciem, dictum Sal exterum, & mercari, & ven-

vendere, eoque uti temere audent, nulla habita ratione pœnarum in Constitutione per fel. rec. Gregorium XIII. Prædecessorem nostrum, contra inobedientes in hujusmodi materia inflictarum.

Ad eos tollendos Clemens renovat Constitutiones suorum Prædecessorum, pœnasque in eis contentas excommunicatione excepta.

§. 4. Ut his igitur malis radicitus evellen. nova remedia adhibeantur, quos caritatis vinculo potius, quam pœnarum severitate in officio hucusque continere frustra studuimus, indignationis nostræ, ac legum, Magistratuum severitas, justitiæque gladius, ac debitas luendi pœnas timor exterreat, ac penitus ab his cohibeat, hac præsenti, & perpetuo valitura Constitutione, omnes, & singulas Constitutiones, a Gregorio XIII., Pio Quarto, Pio Quinto, Clemente Septimo, & quibusvis aliis Rom. Pont. Prædecessoribus nostris suo cujusque tempore, super manutentione Annonæ, contra extrahentes Frumenta, Blada, Legumina, & omnia alia cujusvis generis commeatus, ac mercantes Sal exterum, & alios supra nominatos, & infra dicen. editis, pœnasque etiam privationis Feudorum, ac confiscationis aliorum quorumcumque bonorum, quo ad Domicellos, & Barones, & amissionis Frumenti, Bladorum, Salis, & Animalium, ac scutorum quinque pro qualibet salma dicti Frumenti, ac duorum pro quolibet capite animalium, quoad omnes, cum omnibus aliis, & singulis in eis contentis, quo ad ea, quæ præsentibus non adversentur, & excepta excommunicationis sententia, quæ cum ad medelam, & salutem inventa sit, ne animarum perniciem, & interitum afferat, tam ex supra expressis casibus, quam in emendo Frumenta, & alia ultra usum, consulto tollen., & submoven. duximus, ex certa scientia nostra approbantes, & innovantes, illarumque omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis haberi volentes.

Aliasque pœnas infligit.

§. 5. Universis, & singulis tenore præsentium interdicimus, ne sub indignationis nostræ, & sub jam dictis pœnis, nempe quoad Barones, Domicellos, Feudatarios, & Subditos nostros, quacumque etiam Ducali dignitate fulgentes, privationis Feudorum, ac confiscationis aliorum bonorum & rerum quarumcumque; quo vero ad alias privatas personas cujusvis status, gradus, ordinis, & conditionis, ultra amissionis Frumentorum, Bladorum, Leguminum, & animalium illa quomodolibet deferentium, nec non quinque scutorum pro qualibet salma, & duorum scutorum pro quolibet capite animalis, triremium pro prima vice ad decennium, ac deinde sub capitis, sive extremi supplicii, & confiscationis omnium bonorum, ipso facto, & absque alia declaratione incurren. pœnis, Triticum, Ordeum, Legumina etiam, ac omnis generis Frumenta, fruges, & animalia etiam ex bonis Ecclesiasticis collecta, a terris, & locis dicti Status nostri Ecclesiastici, absque expressa nostra, & a Nobis obtenta in scriptis manu nostra, seu Successorum nostrorum solum signata licentia, extrahere, seu extrahi facere, vel extrahentibus vendere, neve dictum Sal exterum undecumque intra Ecclesiasticæ nostræ ditionis temporalis fines comportare, aut vendere, vel quoquo modo mercari, retinere, vel eo uti audeant, vel præsumant.

Baronibus prohibet frumenta, blada, & legumina ultra usum anni a vassallis emere etiam sub pœna capitis.

§. 6. Baronibus autem, Ducibus, aut Domicellis prædictis, ne ab eorum subditis, per se ipsos, vel per interpositam personam, Frumenta, & Blada, vel Legumina, præterquam pro suo, suarumque familiarum unius dumtaxat anni usu emant, sub jam dictis omnibus, ac etiam capitis pœnis statuimus atque decernimus.

Camerario, & Præfecto Annonæ jurisdictionem in contravenientes concedit.

§. 7. Mandantes dilectis filiis, nostro, & S. R. E. Camerario, & Annonæ Præfecto, quatenus contra prædictos delinquentes, seu in flagranti fuerint reperti, sive ad Curiam denunciati fuerint, vel alias etiam secreto delati, ex officio ad exequutionem prædictarum pœnarum irremissibiliter procedant, & procedi mandent, & faciant, quoties opus fuerit bona confiscata, Feuda devoluta declarent, eaque Fisco, & Cameræ nostræ actualiter incorporari faciant.

Clausulas derogatorias apponit.

§. 8. Non obstantibus in contrarium facientibus quibuscumque.

Dat P. A. VI. die 13. Sept. 1597.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die decimatertia Septembris, millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, Pontificatus nostri Anno sexto.

CLIX.

Leges servandæ in concedenda Laurea Doctoratus Anglis Catholicis, qui in Seminariis operam studiis navant.

Ex Regest. in Sec. Brev.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Pastoralis officii nobis, divina disponente clementia, commissi ratio nos admonet, ut eorum honori, & dignitati libenter consulamus, qui non solum inter pravos eorum Patriæ errores, ab hæresis labe se se immunes conservare student, sed etiam nullis vitæ periculis deterriti totis viribus Patriam ipsam a pravis hæresum erroribus revocare contendunt.

Angli in Academiis ad gradus promovebantur nulla ætatis, & meritorū habita ratione.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, postquam in Angliæ Regno, hæreticis illius Tyrannis jubentibus hæreses impune grassari, ac Fides Catholica palam impugnari, & in ejusdem Fidei Catholicæ Cultores immaniter sæviri cæptum est, apud Catholicos Anglos, qui gravibus persequutionum procellis cedentes, ad alia Catholicorum Regna confugerunt, ille irrepserit abusus, quod nimirum Juvenes nonnulli Anglicani, præter leges, & consuetudines olim celeberrimarum Angliæ Universitatum, Oxoniensis, & Cantabrigensis, Doctoratus gradum apud exteras Nationes, nulla fere ætatis, morum, aut studiorum habita ratione, precibus, seu pretio quodammodo sibi comparent. Cumque ex hac juvenilis præsumptionis licentia, & te-

& temeritate, non solum hujusmodi gradus, qui magni olim apud Anglos honoris, & præcipuæ dignitatis loco erant, plurimisque privilegiis fulgebat, contemni, & flocci fieri cœperit, sed eo pacto Sacerdotibus etiam antiquioribus, gravioribus, & doctioribus, qui in Anglicana Vinea strenue laborant, non exigua irrogari soleat injuria, dum ætate juvenes, omni genere meritorum inferiores, ipsis provectioribus, & veteranis quasi Militibus ob hujusmodi Doctoratus gradum præcedere contendunt.

Clemens statuit Anglos ad gradus promoveri non posse, nisi de licentia Rectoris Seminarii, in quo fuerit, & Protectoris Regni.

§. 2. Ad has igitur offensionum, ac dissensionum occasiones tollendas, Nos Motu proprio, & ex certa scientia, ac mera deliberatione nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, ut nullus è Natione Anglicana in posterum, donec apud Anglos Hæretici prævaluerint, quousque Regnum illud ad Sedis Apostolicæ obedientiam, ac unionem reductum fuerit, Doctoratus gradum in Sacra Theologia, vel altero Juris suscipiat, nisi post cursum ordinarium quatuor annorum in eadem scientia, ac professione absolutum, alios adhuc quatuor annos ad minimum, ad solidanda, perpolienda, ac perficienda hæc eadem studia, & quo maturior, doctior, graviorque quilibet evadat, antequam ad Doctoratus gradum ascendere possit, expectet, neque tunc quoque, nisi cum approbatione in scriptis Superioris Collegii, seu Seminarii, in quo quisquam studuerit, atque educatus fuerit, atque Anglicanæ Nationis apud Nos, & Apostolicam Sedem Protectoris, vel personæ, quæ illius vices, ac facultates ad hoc ipsum habuerit, in Partibus, ubi quis promoveri voluerit, hujusmodi gradum accipere possit.

Si quis in pluribus fuerit Seminariis testimonium producat Rectoris illius Seminarii, in quo ultimo fuit.

§. 3. Si vero contigerit, ut sæpe solet, eum, qui hujusmodi gradum suscipere voluerit, in diversis vixisse Seminariis Anglicanæ Nationis, approbatio a Rectore, seu Superiore illius Collegii, in quo ultimo studiorum causa vixit, haberi debeat, qui Rector, seu Superior, aliorum quoque Rectorum, sub quibusvis ante ipse graduandus vixerit, indicia, tam de moribus, quam de scientia illius exquirat, atque de omnibus prædictum Protectorem, aut eum, qui ejus vices habuerit, certiorem faciat, auctoritate Apostolica tenore præsentium, perpetuo statuimus, & ordinamus.

Conceditur Protectori facultas cum aliquibus dispensandi.

§. 4. Verum, cum casus aliquis extraordinarius intervenerit, vel necessitas, vel personæ dignitas, vel alia justa causa dictorum Superiorum, ac Protectoris judicio super his dispensationem mereatur, prædicto Protectori nunc, & pro tempore existenti, raro tamen, super his dispensandi facultatem concedimus, & impertimur.

Pœnæ contra inobedientes.

§. 5. Decernentes, si quis deinceps, infra statutum hic tempus, vel sine Superiorum suorum, ac Protectoris, aut vicem ejus gerentis facultate, Doctoratus gradum, ubicumque locorum, & gentium suscipere præsumpserit, hujusmodi gradum nullum esse, & fore, neque ipsum Doctorem appellari, aut ulla Doctoris dignitate, vel privilegio gaudere unquam posse, perinde acsi ad dictum gradum promotus non fuisset, ac preterea excommunicationis pœnam, cujus absolutionem nobis, & Sedi Apostolicæ specialiter reservamus, incurrere.

Clausulæ pro hujusce Constitutionis firmitate.

§. 6. Sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

§. 7. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & cujuscumque Universitatis, Studii generalis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis eisdem Universitatibus, earumque Rectoribus, & quibusvis personis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis: Quibus omnibus, & singulis eorum tenores, præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis.

§. 8. Volumus autem, ut præsentium Transumptis &c.

Dat. die 18. Sept. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 18. Septemb. 1597., Pontificatus nostri Anno sexto.

C L X.

Institutio trium Novitiatuum, vel Seminariorum in tribus Monasteriis Ordinis Sancti Basilii in Italia, cum assignatione subventionis, per Commendatarios ipsorum Monasteriorum eis annuatim præstandæ.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Institutio trium Novitiatuum pro Novitiis Ordinis S. Basilii in Italia.

CUm ad sublevandum Ordinem S. Basilii, tria ejusdem Ordinis Seminaria, seu tres Novitiatus, in quibus adolescentes, & Novitii literis Græcis, & Latinis operam dent, unum videlicet in Sicilia, & in Monasterio magno nuncupato S. Salvatoris Messanen. dicti Ordinis; alterum vero in Regno Neapolitano; & tertium in Monasterio Gryptæ Ferratæ in Agro Romano nullius Diœcesis, seu in Monasterio in Urbe propediem erigendo institui valde expediat.

Assignatio annui subsidii eis præstandi a Commendatariis Monasteriorum dicti Ordinis.

§. 1. Nos, quibus summopere cordi est, modis omnibus Deo juvante efficere, ut ejus Ordinis Religiosi, in dies optatos, & felices in viis Domini progressus faciant, atque uberes in Ecclesia Dei fructus more majorum suorum, & præcipue Sancti eorum Patris, & Patriarchæ Basilii proferant, omnibus, & singulis Commendatariis quorumcumq; Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum d. Ordinis in Sicilia, Ca-

Calabria, & aliis Italiæ partibus, in quibus nimirum Seminaria Ecclesiastica Latina non sint, seu etiamsi erecta sint, iis per dictos Commendatarios portio aliqua actu non persolvitur, consistentium, quavis illi dignitate, auctoritate, & conditione, etiam Cardinalatus honore præfulgeant, in virtute sanctæ obedientiæ, harum tenore, præcipimus, & mandamus, ut eam omnem ratam portionem, vel pecuniam, quam ipsi ratione Commendarum, Monasteriorum, Prioratuū, & locorum hujusmodi, Seminariis Ecclesiasticis Latinis pro quolibet centenario singulis annis persolvere tenerentur, quatenus ibidem Seminaria Latina hujusmodi non sint, aut ipsi dictis Seminariis Latinis contributionem aliquam actu non persolvant, de cætero perpetuis futuris temporibus, Procuratori, seu Procuratoribus dictorum Seminariorum, seu Novitiatuum a dilecto filio Theodoro moderno, ac pro tempore existente Abbati Generali Congregat. Italiæ Ordinis præfati, seu a Capitulo generali ejusdem Ordinis pro tempore deputatis, & deputandis, pro substentatione, & manutentione dictorum Seminariorum, seu Novitiatuum Ordinis hujusmodi, ad omnem illius, vel illorum requisitionem, ac omni, & quacumque excusatione, mora, & dilatione postpositis, persolvere debeant, & teneantur. Quos Commendatarios a solutione ratæ, seu portionis, vel pecuniæ hujusmodi eisdem Seminariis Latinis in posterum facienda, perpetuo eximimus, & liberamus. Nec non Procuratori, seu Procuratoribus sic, ut præmittitur, deputatis, aut deputandis eam omnem ratam, seu portionem, vel pecuniam ab ipsis Commendatariis, seu eorum Affictuariis propria auctoritate exigendi, levandi, ac in usus dictorum Seminariorum, seu Novitiatuum convertendi, licentiam, & auctoritatem per præsentes tribuimus, & impertimur.

Applicatio Beneficiorum spectantiū ad collationem Conventus, & Capituli Sancti Salvatoris pro Novitiatu Sancti Salvatoris.

§. 2. Quoniam vero extant quædam beneficia simplicia Ecclesiastica, regularia sive sæcularia, tam in Siciliæ, quam in Calabriæ Provinciis, quæ ad Capituli, seu Conventus Monachorum dicti Monasterii S. Salvatoris liberam collationem, seu provisionem spectant, & pertinent, quorum quidem aliqua tantum nunc reperiuntur unita, seu applicata Seminario, seu Novitiatui ejusdem Monasterii, cætera vero cum vacant, a dicto Capitulo, & Conventu libere conferuntur, id circo nos eorumdem beneficiorum non unitorum qualitates, situationes, confines, vocabula, invocationes, verosque annuos valores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illa omnia, & singula, cum primum per cessum, vel decessum, aut alias quovis modo vacaverint, dummodo dictorum beneficiorum collatio, seu provisio ad prædictum Capitulum, seu Conventum Monachorum dicti Monasterii Sancti Salvatoris libere spectet, & pertineat, prædicto Seminario, seu Novitiatui perpetuo annectimus, unimus, & incorporamus.

Approbatio unionis, & applicationis jā factæ.

§. 3. Et eorum, quæ hactenus unita, applicata, seu incorporata sunt, unionem, applicationem, & incorporationem, eadem auctoritate nostra confirmamus, & approbamus.

Facultas Procuratoris dicti Novitiatus capiendi possessionem d. beneficiorum, & eorum fructus exigendi propria auctoritate.

§. 4. Ita quod Procuratori d. Novitiatus liceat propria auctoritate eorumdem beneficiorum, & illorum bonorum ac illis annexorum possessionem, seu quasi, ex nunc, prout ex tunc, cum, ut præfertur, vacaverint, d. Seminarii, aut Novitiatus nomine libere apprehendere, & cum unioni locus factus fuerit, eorum fructus, redditus, & proventus propria auctoritate perpetuo exigere, percipere & levare, ac in Saminarii, seu Novitiatus hujusmodi usus, & utilitatem convertere, alicujus licentia super hoc minime requisita.

Clausulæ præservativæ.

§. 5. Decernentes, unionem, annexionem, & incorporationem, aliaque præmissa, perpetuo valida, & efficacia fore, & esse, nec per quascumque nostras, & pro tempore existentium Romanorum Pontificum, etiam in crastinum assumptionis ad Apostolatus apicem editas, & edendas Constitutiones, & regulas, etiam unionum effectum non unitarum revocatorias, revocari, aut sub iis comprehendi. Sicque per quoscumque Judices, & commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, nec non irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obstantibus nostra de unionibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, & exprimendo vero valore, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, & Ordinis prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus.

Exemplorum fides.

§. 7. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. R. An VI die 10. Octobris 1597.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris, die decima Octobris millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, Pontificatus Nostri Anno sexto.

CLXI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio erectionis trium Cappellaniarum ab Anna Jagellonia, & Sigismundo III. Poloniæ Rege in Ecclesia S. Nicolai Civitatis Baren. fundatarum pro anima Bonæ Reginæ Poloniæ, & Bari Ducissæ.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

ROmani Pontificis consueta benignitas iis, quæ ad divini cultus augmentum per personas quascumque, præsertim regali dignitate fulgentes, ordinata, & transactione statuta fuisse dicuntur, ut firma perpetuo, & illibata persistant, libenter, cum Christianorum Regum preces id exposcunt, Apostolicæ firmitatis robur adjicit, & alias desuper disponit, prout eorumdem Regum vota requirunt, & ipse prospicit in Domino salubriter expedire.

Bonæ Reginæ Anna Jagellonia Monumentum erigit in Ecclesia Barensi;

§.1. Sane charissimus in Christo filius noster Sigismundus Tertius Poloniæ, & Svetiæ Rex Illustris Nobis nuper exponi fecit, quod, cum alias clar. me. Bona de Vice-Comitibus, dum viveret, Regina Poloniæ, & Ducissa Bari, in Regno Neapolitano vitæ suæ diem clausisset extremum, similis mem. Anna Jagellonia, etiam dum viveret Regina Poloniæ ejus filia, curavit corpus dictæ Bonæ ejus Matris sepeliri in Ecclesia S. Nicolai Civitatis Baren., ac ibidem etiam sepulturam marmoream erexit cum sedilibus marmoreis pro Canonicis, totamque Cappellam principalem auro, & picturis exornavit, aliis etiam adhibitis ornamentis ad maximum dictæ Ecclesiæ decorem, & splendorem, regia magnificentia dignissimum, facta impensa tresdecim millium ducatorum, & ultra; & insuper ordinavit, ut emerentur census perpetui pro tribus Cappellanis, quorum singuli duas Missas in hebdomada pro anima dictæ Bonæ Reginæ ad altare majus dictæ Ecclesiæ e regione dictæ sepulturæ situm, celebrare tenerentur.

Ibique tres erigi Cappellanias mandat

Sigismundus Poloniæ Rex, ut hoc exequatur transigit cum Syndicis Barensibus super fundo hujusmodi Cappellaniarum.

§.2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dicta Anna Regina in vivis esse desierit, ante factam supradictæ suæ voluntatis, & ordinationis exequutionem, & dictus Sigismundus Rex ejus nepos, ac hæres, & donatarius omnium bonorum, & jurium, quæ in præfato Regno Neapolitano dicta Anna Regina possidebat, volens piam intentionem ipsius Annæ Reginæ ad effectum deducere, per suos Ministros transegerit cum dilectis filiis Syndicis, & Communitate dictæ Civitatis, ut acciperent tres mille, & sexcentos ducatos currentes Neapolitan., cum pacto de retrovendendo, & ex illis solverent in singulos annos dictis tribus Cappellanis ad rationem ducatorum septem pro quolibet centenario, cum supradicto onere duarum missarum pro singulis in hebdomada pro anima dictæ Bonæ Reginæ: cupiatque dictorum Cappellanorum deputationem ad sui nutum fieri; Nobis propterea humiliter supplicari fecerit, quatenus sibi in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Idque auctoritate Pontificia petit confirmari.

Clemens confirmat.

§.3. Nos igitur, qui in singulorum votis, præsertim ad honorem Dei tendentibus, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuimus, eumdem Sigismundum Regem specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, nec non a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat, absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, fundationem, & dotationem per dictam Annam Reginam, ut præmittitur, factas, & inde sequuta quæcumque, ac, prout illa concernunt, omnia, & singula in publicis desuper confectis Instrumentis contenta, Apostolica auctoritate, tenore earumdem præsentium, perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque plenariæ, & inviolabilis firmitatis Apostolicæ robur adjicimus, nec non omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, dicta auctoritate supplemus.

Sigismundo Regi, & Successoribus jus tribuit Cappellanos deputandi.

§.4. Præterea eidem Sigismundo Regi, ac suis Successoribus quibuscumque in perpetuum, ut per se, vel Procuratores suos pro celebratione missarum supradictarum tres Sacerdotes dictæ Ecclesiæ Canonicos, toties, quoties sibi videbitur, eligere, & deputare, & deinde ad suum, & Successorum suorum nutum amovere, ac eorum loco alios substituere, quibus de censu annuo sic instituto, pro rata temporis, & servitii per eos præstiti responderi debeat, libere, & licite possit, & valeat, eadem Apostolica auctoritate, perpetuo concedimus, & indulgemus.

Clausulæ pro hujusmodi rerum firmitate

§.5. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Palatii Apostolici causarum Auditores, & S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, decernimus.

Derogatio contrariorum

§.6. Non obstantibus Apostolicis, ac in universalibus, Provincialibusque, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 15. Octobr. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 15. Octobris 1597., Pontificatus nostri Anno VI.

Man-

CLXII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Mandatum de immittendo Cameram Apostolicam in possessionem Civitatis, & Ducatus Ferrariensis juxta sententiam prolatam contra Cæsarem Estensem.

Dilecto filio Magistro Horatio Spinolæ in utraque Signatura nostra Referendario, in Civitate nostra Bononien. Vice-Legato.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Recensfet, monitum fuisse Cæsarem Estensem de devolurione Ducatus Ferrarien. ad Cameram Apostolicam;

§. I. Cum Nos nuper per similes nostras in forma Brevis literas sub datum die 4. mensis Nov. proxime præteriti Cæsarem Estensem monuerimus, quatenus infra certum tunc expressum terminum dudum elapsum, sub pœnis in iisdem literis contentis, & comminatis, deberet a quibuscumque jactationibus, molestationibus, & impedimentis, Nobis, & S.R.E. ac Sedi, & Cameræ Apostolicæ in, & super Civitate, & Ducatu Ferrariæ, illiusque Comitatu, & Districtu, aliisque Civitatibus, Terris, Castris, & Locis dudum a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris bo. mem. Alphonsi Ferrariæ Ducis nuper defuncti Antecessoribus sub pactis, & conditionibus in investituris factis contentis, in feudum datis, seu concessis, per obitum dicti Alphonsi Ducis sine liberis, & descendentibus defuncti, ob lineam finitam, seu ob alias etiam causas, una cum omnibus eorum territoriis, districtibus, jurisdictionibus, fortalitiis, membris, pertinentiis, & juribus universis apertis, & ad Nos, & Romanam Ecclesiam, Sedemque, & Cameram Apostolicam reversis, & devolutis, quovis prætextu, causa, & quæsito colore illatis, & inferri comminatis, re ipsa, & cum effectu cessasse, & destitisse, ipsamque S. R. E. ac Sedem, & Cameram Apostolicam, dicto Ducatu, & aliis prædictis, illorumque pleno jure, dominio, ac fructuum, & proventuum perceptione, liberaque, quieta, & pacifica possessione uti, frui, & gaudere permisisse, cum inhibitione, & aliis clausulis in dictis nostris literis latius contentis, & expressis, ipsisque nostris literis, juxta illarum formam, & tenorem legitime exequutis, lectis, & intimatis, & in actis dilecti filii Lucii Caldarini dictæ nostræ Cameræ Apostolicæ Notarii per dilectos etiam filios Magistrum Paulum Æmilium Zacchiam Notarium nostrum, & dictæ nostræ Cameræ Commissarium, & Pompejum Molellam Fisci nostri Procuratorem Generales, reproductis, & per Nos legitime contra dictum Cæsarem decreto processu per nostram audientiam literarum contradictarum, & in causa, & causis hujusmodi, ac dicto Cæsare per eamdem audientiam citato, productis coram Nobis per dictos Commissarium, & Procuratorem Fiscalem nonnullis juribus, & scripturis ad causam, & causas hujusmodi facientibus, datisque nonnullis articulis, & super illis pluribus Testibus examinatis, & ad quamplures actus, & terminos judiciales processo, tandem die datæ præsentium ad eorumdem Commissarii, & Procuratoris Fiscalis instantiam, eodem Cæsare per dictam audientiam citato, comparentibusque coram Nobis eisdem Commissario, & Procuratore Fiscali, & in causa, & causis hujusmodi concludi, & pronunciari, & definitivam sententiam desuper ferri, debita cum instantia, postulantibus: Nos volentes jus suum unicuique tribui, visis videndis, consideratis considerandis, ac servatis servandis, in causa, & causis hujusmodi concludendum, & pronunciandum fore, & esse duximus, ac conclusimus, & pronunciavimus, prout in cædula manu nostra subscripta, tenoris sequentis, videlicet.

Eique fuisse juridice intimatum ut a Jactationibus desisteret.

Productis deinde Juribus, citatoque Cæsare,

Deventū fuit ad sententiam devolutionis. cum mandato &c.

Christi nomine invocato, pro Tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes per hanc nostram definitivam sententiam, quam ferimus in his scriptis in causa, & causis, quæ coram Nobis, inter dilectos filios Magistrum Paulum Æmilium Zacchiam Notarium nostrum, & Cameræ nostræ Apostolicæ generalem Commissarium, ac Pompejum Molellam Fisci nostri Procuratorem generalem, ex una, & Cæsarem Estensem de, & super aperitione, reversione, & devolutione Civitatis, & Ducatus Ferrariæ, illiusque comitatus, & districtus, aliarumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, & Locorum, dudum a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris in feudum datorum, seu concessorum, eorumque territoriis, districtibus, jurisdictionibus, fortalitiis, membris, pertinentiis, & juribus universis, rebusque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latius deductis, & illorum occasione versæ fuerunt, & vertuntur, partibus ex altera: dicimus, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, dictam Civitatem, & Ducatum Ferrariæ, illiusque Comitatum, & Districtum, aliasque Civitates, Terras, Castra, & loca prædicta cum eorum territoriis, districtibus, Jurisdictionibus, fortalitiis, membris, pertinentiis, ac juribus quibuscumque fuisse, & esse aperta, & ad S.R.E., Sedemque, & Cameram Apostolicam reversa, & devoluta, ac S. R. E. Sedique, & Cameræ prædictis incorporata, dictumque Cæsarem ab occupatione, & detentione dictæ Civitatis, Ducatus, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Locorum, & aliorum supradictorum amovendum, ejiciendum, & expellendum, Sedemque, & Cameram prædictam, & pro ea dictos Paulum Æmilium Commissarium, & Pompejum Procuratorem Fisci nostri, seu substituendos ab iis respective, in possessionem dictæ Civitatis, Ducatus, Civitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, & aliorum supradictorum immittendos, & inducendos, & seu associandos fore, & esse, prout dictum Cæsarem amovemus, ejicimus, & expellimus, & respective dictam Sedem, & Ca-

& Cameram, & pro ea dictos Paulum Æmilium, & Pompejum, seu substituendos ab iis respective immittimus, inducimus, & seu associamus, inducique, immitti, & seu associari mandamus, jactationes quoque, molestationes, oppositiones, perturbationes, vexationes, occupationes, & impedimenta quæcumque per dictum Cæsarem S. R. E. Sedique, & Cameræ Apostolicæ de, & super prædictis omnibus, & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque, præstita, & illata fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & injustas, temerariaque, illicita, indebita, & injusta, & de facto præsumptas, & præsumpta, illasque, & illa dicto Cæsari fecisse, & facere minime licuisse, nec licere, & propterea eidem Cæsari in, & super omnibus, & singulis præmissis perpetuum silentium imponendum fore, & esse, ac imponimus, mandataque de immittendo, & seu de associando, ac alia quæcumque desuper necessaria, & opportuna decernenda, & relaxanda fore, & esse, prout decernimus, & relaxamus, eumdemque Cæsarem in omnibus, & singulis fructibus, redditibus, & proventibus per eum perceptis, & usque in diem liberæ traditionis, seu relaxationis dictæ Civitatis, Ducatus, Civitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, & aliorum supradictorum in exequutione liquidandis, ac in omnibus, & singulis expensis hac de causa pro parte S. R. E., ac Sedis, & Cameræ Apostolicæ factis, condemnandum fore, & esse, prout condemnamus, quorum fructuum liquidationem, & expensarum taxationem Nobis reservamus, & ita dicimus, pronunciamus, decernimus, sententiamus, & declaramus præmisso, & omni alio meliori modo &c. Ita pronunciamus Nos Clemens Papa VIII.

Ministri Cam. Apostolicæ petunt relaxari mandatum de immittendo, seu associando

§. 2. Cum autem post præinsertæ sententiæ publicationem fuerimus ad ulteriorem dictorum Commissarii, & Procuratoris Fiscalis instantiam debite requisiti quatenus mandatum de immittendo, & seu associando in præinserta nostra licentia decretum, & relaxatum, de novo decernere, & relaxare dignaremur.

Relaxat Clemens.

§. 3. Nos justitiæ complementum desiderantes, dictum mandatum de immittendo, & seu associando per Nos, ut præfertur, in præinserta sententia decretum, & relaxatum, de novo decernendum, & relaxandum fore, & esse duximus, ac decrevimus, & relaxavimus, prout, tenore præsentium decernimus, & relaxamus.

Vice-Legato Bononiensi committit mandati hujusce exequutionem.

§. 4. Quocirca tibi, cujus fides, integritas, & erga Sedem, & Cameram prædictas fidelitas, & devotio satis Nobis perspecta existit, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, committimus, & districte præcipiendo mandamus, quatenus, statim atque per Commissarium, & Procuratorem Fiscalem, seu ab eis substitutos, vel substitutum prædictos, fueris requisitus, per te, vel alium, seu alios dictos Commissarium, & Procuratorem Fiscalem, seu ab eis substitutos, vel substitutum pro S. R. E. Sedeque, & Camera Apostolica in realem, actualem, & corporalem possessionem Civitatis, & Ducatus Ferrariæ, illiusque Comitatus, & Districtus, aliarumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, & Locorum prædictorum, eorumque Territoriorum, districtuum, jurisdictionum, fortalitiorum, membrorum, pertinentiarum, & jurium quorumcumque juxta formam præinsertæ nostræ sententiæ, inducas, & immittas, & seu associes, eosque sic immissos, & inductos, & seu associatos, conserves, & defendas, eumdemque Cæsarem ab illorum occupatione, & detentione amoveas, ejicias, & expellas, ac dictam Sedem, & Cameram Apostolicam, & pro ea dictos Commissarium, & Procuratorem Fiscalem, vel ab eis substitutos, vel substituendos prædictos in possessionem hujusmodi immitti, induci, & seu associari, ac immissos, & inductos, & seu associatos defendi, & conservari, & supradictum Cæsarem amoveri, ejici, & expelli respective facias, & mandes; in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Dat. die 2. Decem. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 2. Decembris 1597., Pontificatus nostri Anno VI.

CLXIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Mandatum de Intimando Cæsari Estensi Sententiam, qua declaratur Civitatem, & Ducatum Ferrariæ devolutum fuisse ad Sanctam Romanam Ecclesiam, Sedemque, & Cameram Apostolicam.

Dilectis Filiis Magistro Fabritio Verospio utriusque Signaturæ nostræ Referendario, & literarum contradictarum Audientiæ nostræ Auditori, nec non Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Scholasticis, & Cantoribus tam Metropolitanarum, & Cathedralium, quam Collegiatarum Canonicis, Parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus, cæterisque Presbyteris, Clericis, Notariis, & Tabellionibus publicis, ac Cursoribus nostris quibuscumque in hac Alma Urbe, ac per Civitates, & Diœceses Bononien., & Cervien., ac alias ubilibet constitutis.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa pendente inter Rev. C.A., & Cæsarem Estensem super devolutionis Ducatus Ferrarien. ad eamdem Cameram;

§. 1. CUM Nos heri, die 2. Decembris in causa, & causis coram Nobis inter dilectos filios Paulum Æmilium Zacchiam Notarium nostrum, & Cameræ nostræ Apostolicæ Commissarium, & Pompejum Molellam Fisci nostri Procuratorem generales ex una, & Cæsarem Estensem de, & super aperitione, reversione, & devolutione Civitatis, & Ducatus Ferrariæ, illiusque Comitatus, & Districtus, aliarumque Civitatum, Terrarum, Castrorum,

rum, & Locorum dudum a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris in Feudum datorum, seu concessorum, eorumque Territoriorum, Districtuum, Jurisdictionum, Fortalitiorum, membrorum, pertinentiarum, & jurium universorum, rebusque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latius deductis, & illorum occasione vertentibus, partibus ex altera, concluserimus, & pronunciaverimus, prout in Cædula manu nostra subscripta, tenoris sequentis, videlicet.

Clemens definit, Ducatum Ferrariæ devolutum esse ad S.R.E., & Cameră Apostolicam.

§.2. Christi nomine invocato pro Tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes per hanc nostram definitivam sententiam, quam ferimus in his scriptis in causa, & causis, quæ coram Nobis inter dilectos filios Magistrum Paulum Æmilium Zacchiam Notarium nostrum, & Cameræ nostræ Apostolicæ Commissarium, ac Pompejum Molellam Fisci nostri Procuratorem generales ex una, & Cæsarem Estensem de, & super aperitione, reversione, & devolutione Civitatis, & Ducatus Ferrariæ, illiusque Comitatus, & Districtus, aliarumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, & Locorum dudum a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris in Feudum datorum, seu concessorum, eorumque Territoriis, Districtibus, Jurisdictionibus, Fortalitiis, membris, pertinentiis, & juribus universis, rebusque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latius deductis, & illorum occasione versæ fuerunt, & vertuntur, partibus ex altera, dicimus, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, dictam Civitatem, & Ducatum Ferrariæ, illiusque Comitatum, & Districtum, aliasque Civitates, Terras, Castra, & Loca prædicta cum eorum Territoriis, Districtibus, Jurisdictionibus, Fortalitiis, membris, pertinentiis, & juribus quibuscumque fuisse, & esse aperta, & ad S.R.E. Sedemque, & Cameram Apostolicam reversa, & devoluta, ac S.R.E., Sedique, & Cameræ prædictis incorporata, dictumque Cæsarem ab occupatione, & detentione dictæ Civitatis, Ducatus, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Locorum, & aliorum supradictorum amovendum, eiiciendum, & expellendum, Sedemque, & Cameram prædictam, & pro ea dictos Paulum Æmilium Commissarium, & Pompejum Procuratorem Fisci nostri, seu substituendos ab eis respective, in possessionem dictæ Civitatis, Ducatus, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Locorum, & aliorum supradictorum immittendos, & inducendos, & seu associandos fore, & esse, prout dictum Cæsarem amovemus, eiicimus, & expellimus, & respective dictam Sedem, & Cameram, & pro ea dictum Paulum Æmilium, & Pompejum, seu substituendos ab eis respective immittimus, inducimus, & seu associamus, inducique, immitti, & seu associari mandamus, jactationes quoque, molestationes, oppositiones, perturbationes, vexationes, occupationes, & impedimenta quæcumque per dictum Cæsarem S.R.E. Sedique, & Cameræ Apostolicæ de, & super prædictis omnibus, & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque, præstita, & illata fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & injustas, temerariaque, illicita, indebita, & injusta, & de facto præsumptas, & præsumpta, illasque, & illa dicto Cæsari fecisse, & facere minime licuisse, nec licere.

Prævíaque Cæsaris Estensis remotione in dicti Ducatus possessioně eamdem Cameram esse immittendam.

Perpetuumque super his silentiũ dicto Cæsari imponit.

§.3. Et propterea eidem Cæsari in, & super omnibus, & singulis præmissis, perpetuum silentium imponendum fore, & esse, ac imponimus, mandataque de immittendo, & seu de associando, & alia quæcumque desuper necessaria, & opportuna decernenda, & relaxanda fore, & esse, prout decernimus, & relaxamus, eumdemque Cæsarem in omnibus, & singulis fructibus, redditibus, & proventibus per eum percæptis, & usque in diem liberæ traditionis, seu relaxationis dictæ Civitatis, Ducatus, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Locorum, & aliorum supradictorum in exequutione liquidandis, & in omnibus, & singulis expensis hac de causa pro parte Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac Sedis, & Cameræ Apostolicæ factis, condemnandum fore, & esse, prout condemnamus, quorum fructuum liquidationem, & expensarum taxationem Nobis reservamus, & ita dicimus, pronunciamus, decernimus, sententiamus, & declaramus præmisso, & omni alio meliori modo &c. Ita pronunciavimus Nos Clemens Papa VIII.

Eumque damnat in refectione expensarũ.

D. Sententiă ei mandat intimari.

§.4. Ne autem dictus Cæsar, & seu alii sua quomodolibet interesse putantes, aliquam præinsertæ sententiæ ignorantiam prætendere, aut ullo umquam tempore quovis prætextu, & quæsito colore allegare, seu se excusare possent, pro parte, & ad instantiam dictorum Commissarii, & Procuratoris Fiscalis debite requisiti, vobis omnibus, & singulis supradictis, & vestrum cuilibet insolidum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, præcipimus, & mandamus, quatenus, statim atque fueritis requisiti, seu aliquis vestrum fuerit requisitus, ex parte, & auctoritate nostra prædicta, præinsertam sententiam, per Nos, ut præfertur, latam, & promulgatam, ac omnia, & singula in ea contenta, dicto Cæsari Estensi ex adverso principali, omnibusque aliis, & singulis, ut præfertur, sua quomodolibet interesse putan. præsentes nostras literas per edictum in hac Alma Urbe nostra in Lateranensis, & Principis Apostolorum Basilicarum, & Cancellariæ Apostolicæ valvis, & in acie Campi Floræ, ac etiam in Metropolitanæ Bononiensis, & Cathedralis Cerviensis Ecclesiarum valvis, respective, more solito, legen., & publican., ac ibidem affigendo, & per aliquod temporis spatium affixas dimittendo, illisque postea inde detractis, earum exempla in eisdem locis pariter affixa relinquendo, & in dicta nostra Audientia literarum contradictarum etiam more solito legendo, intimetis, insinuetis, & notificetis, & ad illo-

illorum, & uniuscuiusque eorum notitiam deducatis, & deduci faciatis, & mandetis, prout Nos, earumdem præsentium tenore, præinsertam sententiam, ac in ea descripta omnia, & singula dicto Cæsari Estensi, ac omnibus, & singulis aliis prædictis intimamus, insinuamus, & notificamus, ac ad eorum, & cujuslibet ipsorum notitiam deducimus, & deduci volumus, & mandamus per præsentes.

Illumque hujusmodi publicatione obligari declarat, ac si eidem sententia fuerit personaliter intimata.

§. 5. Decernentes hujusmodi præinsertæ sententiæ intimationem, insinuationem, & notificationem, ac publicationem, eumdem Cæsarem, & alios prædictos perinde arctare, afficere, & obligare, ac si illis, & cuilibet eorum personaliter intimatæ fuissent.

Derogatio contrariorum

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac stylo Palatii, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 3. Decem. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 3. Dec. 1597., Pontificatus nostri Anno VI.

C LXIV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Declaratur Archiepiscopum Bracharen. posse suos Comprovinciales Episcopos cogere, ut sibi eorum Civitates ingredienti, processionaliter, & cum toto Clero servata forma Pontificalis Romani, obviam eant pro prima tantum vice.

Ven. fratri Augustino Archiepiscopo Bracharen.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causæ faciendæ declarationis.

Fraternitatis tuæ nomine expositum Nobis nuper fuit, quod licet alias in Pontificali Romano præscribatur peculiaris forma, qua Prælatus loci debeat recipere processionaliter Prælatum ingredientem, ac ex ea expresse colligatur, Episcopos Suffraganeos teneri obviam ire processionaliter Metropolitano suo, eorum Civitates ingredienti, & sic fuisse olim in Sacro Palatii Apostolici Auditorio Anno 1538. judicatum, Archiepiscopum Hidruntinum juste coegisse Episcopum Liciensem ejus suffraganeum, ut sibi ingredienti in Diœcesim Liciensem obviaret processionaliter juxta formam Pontificalis; tamen, quia nonnulli adhuc dubitant de intelligentia verborum dicti Pontificalis, Nobis humiliter per dilectum filium Simonem Dabreu tuum in Romana Curia Procuratorem supplicari fecisti, ut in præmissis opportuna declaratione, de Apostolica benignitate, providere dignaremur.

Declaratio, de qua in rubric.

§. 2. Nos igitur, ad quos ex Pastoralis Officii debito, ac suprema in Dei Ecclesia auctoritate circa Cæremonias, ac Ritus Ecclesiasticos dubia declarare, ac orientes inter Prælatos controversias extinguere, Metropolitanorumque jura, ac præeminentias tueri spectat, tuis in hac parte supplicationibus inclinati; De Ven. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationi Sacrorum Rituum præpositorum consilio, quibus negocium hoc examinandum commisimus, declaramus, Ingrediente Metropolitano Urbem sui Episcopi Comprovincialis, ipsum Episcopum Comprovincialem eidem Metropolitano prima vice tantum processionaliter, & cum toto Clero obviam ire, servata in omnibus forma in prædicto Pontificali Romano præscripta, teneri, & obligatum existere, & ad hoc ab ipso Metropolitano cogi posse, ac sub dicta forma in Pontificali præscripta hujusmodi casum comprehendi, quando Metropolitanus sui Comprovincialis Episcopi Civitatem ingreditur, tenerique ex præcepto Episcopos Comprovinciales tibi, ac aliis Archiepiscopis Bracharen. pro tempore existen. eorum Civitates ingredientibus pro prima vice tantum processionaliter, servata in omnibus forma in Pontificali præscripta, obviam ire, eosdem autem, ac quoscumque alios inobedientes, recusantesque facere censuris, ac aliis pœnis secundum juris formam a Te, cæterisque Archiepiscopis districte compellendos esse.

Clausulæ pro hujusce declarationis firmitate.

§. 3. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices ordinarios, aut Delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatii Apostolici causarum Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere; Irritum quoque, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, & declaramus.

Derogatio contrariorum

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, nec non in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, & quarumvis Ecclesiarum Cathedralium etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, Statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque tenoribus specialis, individua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, & tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum nihil penitus omisso inserti, & forma in illis tradita observata foret, præsentibus pro sufficienter expressis habentes hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Vel si Episcopis Comprovincialibus prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede Indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

Dat. die 19. Decem. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub

sub Annulo Piscatoris, die 19. Decembris 1597. Pontificatus Nostri Anno sexto.

CLXV.

Confirmatio, & innovatio gratiarum, & privilegiorum omnium, etiam per viam communicationis concessorum Ordinibus, tam Fratrum Minorum Regularis observantiæ, quam S. Claræ, & Tertii Ordinis de Pœnitentia Sancti Francisci, in communione, & sub tribus Votis essentialibus viventium, in his quæ Concilio Tridentino, & decretis Fratrum Reformatorum non adversantur.

Hujusmodi confirmationes plerique Prædecessores, & signanter Clemens VII. Paulus IV. Gregorius XIII., & Sixtus V. ediderunt, sed illis consulto prætermissis, hanc posui uti pleniorem. Regulam vero, & alia de Ordine S. Francisci, vide in Const. LXVII. Honorii III. Solet. *Tom. III. fol. 229.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ordinis Fratrum Minorũ de Observantia commendatio.

Ratio Pastoralis officii nostri exigit, atque efflagitat, ut quorum Religionem ac virtutem Sedi Apostol. totique Ecclesiæ non modo illustrem, & præclaram, sed utilem etiam, ac necessariam esse animadvertimus, eosdem nostris, & ejusdem Sedis Apostol. honoribus, ac beneficiis libenter prosequamur. Cum vero ex bonis, & commodis spiritualibus Ordin. Mendicantium, ea longe, lateque pateant, semperque patuerint, quæ a sacro Ordine Fratrum Minorum de Observantia, ab ipsis fundatæ Religionis initiis, in omnes Christianæ Reipubl. Provincias profluxerunt, quotidieque profluunt, & promanant, faciendum nobis esse statuimus, ut in eodem Ordine, nostris, & Sedis Apostolicæ gratiis, atque muneribus honestando, nihil Romanorum Pontific. Prędecessorum nostrorum benignitati, ac studio concedamus.

Plurimarum gratiarum, & indultorum a multis Rom. Pont. concessio.

§. 1. Cum igitur pro parte dilecti filii Jo: Baptistæ Moles Commissarii Generalis in Romana Curia Ultramontanæ Familiæ prædicti Ord. de Observan. Nobis expositum fuerit, ex ipsius Sedis benigna dignatione provenire, ut Romanus Pont. quandoque Prædecessorum suorum Roman. Pont. gesta innovet, ac Apostolica auctoritate innovata, & restaurata muniat, & fulciat, & in pristinum statum reponat, ac reducat, nec non propterea nonnulli Romani Pont. Prædecessores nostri quasdam gratias, concessiones, Indulgentias, & peccatorum remissiones, absolutiones etiam plenarias, libertates, prærogativas, favores, Immunitates, exemptiones, declarationes, facultates, multaque alia privilegia, & indulta, tam prædictis Fratrum Min., quam Sanctæ Claræ, ac Tertio de Pœn. nuncupat. Ordinibus, illorumque Superioribus Fratribus, Monialibus, & Sororibus, ac utriusque sexus personis, & Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & Locis quibuscumque dictorum Ordinum nunc, & pro tempore existentibus, in genere, vel in specie, etiam per modum communicationis, sive extensionis privilegiorum aliis Ordinibus, eorumque Domibus, & Ecclesiis, & utriusque sexus personis Ordinũ Mendicantium, & non Mendicantium existentibus concessorum, concesserunt, aut jam concessa confirmarunt, & approbarunt, prout in singulis concessionibus, declarationibus, & literis eorumdem Prædecessorum expeditis plenius dicitur contineri.

Generalis Commissarii pro eorũ confirmatione petitio.

§. 2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, illa, quæ sæpius Apostolica auctoritate prædicta munita existunt, majorem obtineant roboris firmitatem, pro parte prædicti Joan: Baptistæ Moles, nobis fuit humiliter supplicatum, ut prædictis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, favoribus, conservatoriis, declarationibus, facultatibus, dispensationibus, gratiis, concessionibus, Indulgentiis, & Indultis, pro illorum observantia nostræ approbationis robur adjicere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hujus Pontificis approbatio, in his quæ Conc. Trid. non adversantur, vel decretis Fratrum Reformatorũ.

§. 3. Nos igitur, qui omnium Votis, præsertimque illorum, qui sub suavi Religionis jugo, divinis laudibus, & Christianæ Religionis augmento incumbentium personarum tranquillitati, & commoditati consulunt, libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis, hujusmodi supplicationibus inclinati, quæcumque præmissa, ac omnia, & singula alia privilegia, Immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessiones, Indulgentias, & Indulta spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum aliis Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, ejusdem Fratrum Minorum Regularis Observantiæ, & S. Claræ, & de Pœnitent. Tertio Ordinibus, etiam in Congregatione sub trium Votorum substantialium professione, & eorumdem Superiorum Ordinis Minorum Regularis Observantiæ hujusmodi obedientia degentibus, ipsorumque Superiorum Fratribus, Monialibus, Sororibus, ac utriusque sexus etiam singularibus personis, nec non Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & Locis quibuscumque in genere, & in specie, etiam per solam signaturam, etiam vivæ vocis oraculo, ut præfertur, aut alias per eosdem Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam sub quacumque forma, & expressione verborum concessa, ac etiam iteratis vicibus approbata, nec non omnibus, & singulis in eis forsan contentis clausulis, decretis, & declarationibus quibuscumque, ac singulas desuper etiam pluribus vicibus confectas literas, & in eis contenta, & inde sequuta quæcumque, illorum omnium tenores & formas, datas, effectus, & decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur,

rentur, & in his essent inserta, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, dicta auctoritate Apostolica tenore præsentium ex certa scientia (in his omnibus, in quibus Decretis Concilii Tridentini non adversentur, salvis etiam Decretis a nobis in favorem Fratrum Reformatorum concessis) approbamus, & confirmamus, ac innovamus, perpetuamq; roboris firmitatem obtinere, & firmiter observari, nec non Ordinibus Fratrum Minorum Regularis Observantiæ, & Sanctæ Claræ, ac Tertio de Pœnitentia nuncupat., etiam in Congregatione sub obedientia Fratrum Minorum de Observantia hujusmodi degen. Superioribus, Fratribus, Monialibus, etiam Tertiariis nuncupat., Sororibus, Personis, Monasteriis, Domibus, & Ecclesiis, & Locis prædictis, etiam per modum communicationis, & extensionis hujusmodi suffragari, illisque frui, uti, & gaudere, quando, & quoties opus fuerit, posse, & debere, in judicio, & extra, ac etiam in foro conscientiæ, in omnibus, & per omnia, ac si specialiter, & expresse eisdem Fratrum Minorum, & Sanctæ Claræ, & Tertio de Pœnitentia Ordinibus per nos concessa fuissent, decernimus. Supplentes omnes, & singulos juris, & facti, ac solemnitatum etiam de juris necessitate, aut alias quomodolibet requisitarum, forsan omissarum, & alios quoscumq; defectus, siqui forsan intervenerint in eisdem.

Exequutorum hujus Constitutionis deputatio.

§. 4. Quocirca Venerabilibus Fratribus Mantuæ, & Toy, Episcopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per easdem præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, plenum eorum effectum sortiri, illisque omnes, quos concernunt, pacifice frui, & gaudere. Non permittentes quemquam desuper contra præsentium tenorem sub quovis prætextu, & causa, etiam defectu intentionis nostræ, per quoscumque quomodolibet indebite molestari, quinimmo quicquid in contrarium attentari, vel fieri continget, omnia semper in pristinum reponi. Contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascumque, de quibus eis videbitur, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione quacumque postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, ac S. R. E. Cardinales, nec non sacri Palatii Apostolici causarum Auditores, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac piæ mem: Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de una, & in Concilio Generali de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis præsentium vigore ad judicium non trahatur, aliisque Apostolicis Constitutionibus, ac Provincialibus, & Capitularibus Statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, etiam in forma Brevis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam Nos, & Sedem prædictam, etiam Motu proprio, ac scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, etiam privilegiorum eorum revocativis, restrictivis, reservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, etiam quod in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus, aut nonnisi sub certis modo, & forma derogari posset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, Motu, scientia, & auctoritate similibus derogamus. Aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 6. Verum quia difficile foret, præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus forte opus esset, deferri, volumus, & pariter Apostolica auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu alicujus ex Secretariis cujusvis prædictorum Prælatorum Generalium, ac Romanæ Curiæ Commissarii, & suorum successorum, aut Notarii publici subscriptis, & sigillo officii alterius eorumdem, aut alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. An. VI. 20. Dec. 1597.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesima Decembris 1597. Pontificatus nostri anno sexto.

CLXVI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Pœnæ contra Cæsarem Estensem, eique faventes, si post lapsum terminorum, qui hic assignantur, quominus Ferrariæ Ducatum ad Cameræ Apostolicæ possessionem deveniat, impediverint, formaque præsentes literas publicandi.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

EX ore sedentis in Throno bis acutus gladius procedit, & obvia quæque metit. Hic est gladius Salomonis, qui secat utrinque. Nos qui Christi veri Salomonis personam licet immeriti divina providentia sustinemus, ejusque vicem gerimus, qui judicat Orbem Terræ in æquitate, & Populos in justitia, cum de Romanæ Ecclesiæ Juribus vel tuendis, vel recuperandis coram Nobis agitur, rectissimam tenemur proferre sententiam, qua sublatis omnibus impedimentis, eidem Ecclesiæ, quod suum est, omnino restituatur, & contra justitiam nemini prorsus parcatur: sicut enim aliena nec invadimus, nec cupimus, ita propria Ecclesiæ bona usque ad sanguinem tueri parati sumus. Atque ea sane in re nullum Nobis, aut Nostris commodum, vel lucrum quærimus; Hoc enim Christi, & ejusdem Ecclesiæ causa libenter omnibus, concessuri essemus: sed Romanæ Ecclesiæ Nos debitores agnoscimus, ut eam curæ nostræ commissam defendamus, & ab injustis oppressionibus vindicemus; ne si in his defecerimus, hæc omnia Deus in districto Judicio de manibus nostris requirat. Neque vero precibus, aut aliquo amore, vel odio, ullove humano affectu (in quo divinam gratiam agnoscimus) ad hæc inducimur, sed zelus Domus Dei, antiqua consuetudo, Sacrorum Canonum, & Apostolicarum Constitutionum observantia, vis juris jurandi, & solicitudo, quam circumferimus, omnium Ecclesiarum, & in primis Romanæ Ecclesiæ, cujus privilegia in Beato Petro suscepta sunt divinitus, & in hunc usque diem derivata, Nos accendunt, & silere, ac desides esse nequaquam permittunt; quinimo ad clamandum impellunt, ut vocis Apostolicæ sonus in omnem Terram egrediatur, ut clamor patris a filiis audiatur, ut denique ad compeditorum gemitus cunctorum corda fidelium excitentur. Cum enim malorum omnium radix cupiditas ita perditorum hominum animos occupavit, ut Juris ordine contempto, ecclesiasticas ditiones, quas invaserint, vi, atque armis retinere, atque ad propriam commoditatem transferre moliantur, neque contra ipsos ullus exequutioni locus sit, ad Apostolicæ etiam potestatis officium pertinet, eos, tanquam hominum societate indignos, anathematis mucrone percutere, & a Sacramentorum participatione, & communione fidelium præcidere, ut qui Canonum, & Judicii auctoritatem spernunt, divinæ saltem indignationis, atque æterni supplicii pœnas perhorrescant. Quod si gravissima Apostolici muneris administratio facile Nos per se ipsa quotidie hortatur, ut pro conservatione cæterarum rerum Ecclesiasticarum, eam, quam tenemur, curam adhibeamus; præcipue tamen quodam Jure admonemur, ut ditionum ad Romanam Ecclesiam pertinentium, quarum custodes, & Administratores constituit Nos Deus, ac præsertim Civitatis, & Ducatus Ferrarien. a nonnullis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris Populi peculiaris, & antiquæ acquisitionis Sanctæ Matris Romanæ Ecclesiæ merito appellati, defensionem, prompto, ac forti animo suscipiamus, eorumdem Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum exemplo, qui totam illam ditionem ingenti sumptu, ac labore conservarunt, & sæpe ab occupatoribus, spiritualium, ac temporalium armorum præsidiis vindicarunt. Testis est Deus, Nos plane dolentes, & invitos eam deliberationem inituros, pastoralis siquidem officii, & ecclesiasticæ disciplinæ curis vacare maluissemus, quam severioribus Judiciis incumbere, aut cum quoquam bello decertare. Verum quia nemini inferimus, sed illatam Ecclesiæ dumtaxat injuriam propulsamus, sicuti ex rerum gestarum serie perspicitur; si spiritualia arma minus profecerint, tunc, ut bonorum Ecclesiasticorum invasores agnoscant, Deum non modo Montium, sed etiam Vallium Deum esse, & Nos puniendi vim, ac potestatem tum spiritualem, tum temporalem habere, armis etiam, ac militibus, qui in dies parantur, juste utemur.

Post mortem Alphonsi Ducis devolutum ad Cameram Apostolicam Ferrariæ Ducatum Cæsar Estensis occupat.

§. 1. Sane cum superioribus mensibus Alphonsus Estensis ultimus Ferrariæ Dux, rebus fuisset humanis exemptus, cumque eo sine liberis, & descendentibus defuncto Civitas, & Ducatus Ferrariæ, illiusque comitatus, & districtus, ac aliæ Civitates, Terræ, Castra, & loca, quæ dudum a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, ipsius Alphonsi Ducis Antecessoribus sub pactis, & conditionibus in investituris factis contentis, in feudum concessa fuerunt, ob lineam finitam, seu ob alias etiam causas, una cum omnibus eorum Territoriis, Districtibus, Jurisdictionibus, fortalitiis, membris, pertinentiis, & Juribus universis aperta, & ad Nos, ac Romanam Ecclesiam, Sedemque, & Cameram Apostolicam reversa, seu alias legitime devoluta extitissent; Nobis, non sine magna admiratione, & animi dolore innotuit, Cæsarem Estensem, quem alioqui, quam diu a recto Justitiæ tramite non deflexit, ob Estensis familiæ nobilitatem paterne dileximus, & omnibus charitatis officiis prosequuti sumus, aperitionis, reversionis, devolutionis, ac Jurium S. R. E. Sedisque, & Cameræ prædictarum nulla habita ratione, Nobisque, & eadem Sede, de prædicti Alphonsi obitu tum etiam non admonitis, Civitatem.

tem, Ducatumque Ferrariæ, & alias Civitates, Terras, Castra, & loca cum omnibus eorum Territoriis, Districtibus, Jurisdictionibus, fortalitiis, membris, pertinentiis, & Juribus prædictis statim de facto invadere, atque occupare in nostrum, Romanæque Ecclesiæ, ac Sedis, & Cameræ prædictæ præjudicium, & contemptum præsumpsisse.

Post fetiam admonitioné ut ab hujusmodi occupatione desisteret Clemens Arma parat.

§.2. Et licet etiam ab ipso Alphonsi obitu pro Jurium dictæ Romanæ Ecclesiæ, Sedisque, & Cameræ præfatæ defensione vim vi repellere, & injustis illius armis justa nostra, ac dictæ Romanæ Ecclesiæ arma opponere, ipsamque adeo Civitatem, Ducatumque Ferrarien., ac cætera loca prædicta re ipsa vindicare merito potuissemus, benignius tamen secum agentes, forma prius, ac Juris ordine servato contra ipsum experiri, atque agere, nec non connivere aliquandiu maluimus, si forte resipuisset, & ad cor reversus, quod injuste detinebat, restituisset: interim tamen validum tum peditum, tum equitum exercitum in Statu nostro Ecclesiastico conflari, & apparari jussimus, ne si ille postea, finito civili Judicio, nostra benignitate abuteretur, ipsi in ejusdem Civitatis, Ducatusque recuperatione ulterius impediremur, aut certe retardaremur.

Monitus postea Cæsar ut intra quindecim dies Ducatum restitueret, ab omnique molestia cessaret;

§.3. Atque hoc certe consilio Nos, ad quos tantummodo hujusmodi causæ cognitio, & definitio, præsertim ex Investiturarum forma, & tenore spectat, ac pertinet, tunc eumdem Cæsarem monendum, & requirendum duximus, ut infra quindecim cum proximorum dierum spatium, quorum quinque pro primo, quinque pro secundo, & reliquos quinque pro tertio ultimo, & peremptorio termino, & monitione canonica illi assignavimus, sub excommunicationis anathematis, maledictionis, privationis dignitatum, dominiorum, feudorum, honorum, inhabilitatis, ac rebellionis, & læsæ majestatis criminis, in primo capite pœnis, deberet a quibuscumque jactationibus, molestationibus, vexationibus, & impedimentis Nobis, ac Romanæ Ecclesiæ, nec non Sedi, & Cameræ prædictis super Ducatu, Civitatibus, Terris, & Castris, & aliis locis prædictis, quovis prætextu, causa, & quæsito colore illatis, & inferri comminatis, re ipsa, & cum effectu cessasse, & destitisse, ipsamque Romanam Ecclesiam, ac Sedem, & Cameram Apostolicam dicto Ducatu, & aliis prædictis, illorumque pleno Jure, dominio, ac fructuum, & proventuum perceptione, liberaque, quieta, & pacifica possessione uti, frui, & gaudere permisisse, eidemque Cæsari districte præcipiendo mandavimus, & inhibuimus, ne sub eisdem pœnis auderet, seu præsumeret, quovis prætextu, & quæsito colore, possessionem Ducatus, Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum prædictorum per se, vel alium occupare, aut quovis modo in iis se ingerere, intrudere, & intromittere, & quatenus illorum possessionem occupasset, seu quovis modo in ea se ingessisset, intrusisset, seu intromisisset, ut infra dictorum quindecim dierum spatium, quos etiam pro terminis, & monitione canonica, ut supra, assignavimus, omnium, & singulorum supradictorum possessionem vacuam, liberam, & expeditam Nobis, ac Romanæ Ecclesiæ, Sedique, & Cameræ prædictis realiter, & cum effectu dimisisse, & ab omni occupatione, ingestione, intrusione, intromissione, & molestatione abstinuisse, & recessisse deberet: & si ipse Cæsar, ut supra monitus in præmissis sentiret se gravatum, eumdem etiam peremptorie citavimus, quatenus decima quinta die post exequutionem literarum nostrarum desuper confectarum, si juridica esset, sive prima die juridica post eam sequenti, legitime compareret coram Nobis per se, vel ejus legitimum Procuratorem, ad videndum in hujusmodi causa ad omnes, & singulos actus, & terminos necessarios, usque ad definitivam sententiam inclusive, etiam lite non contestata, procedi, aliaque fieri super his necessaria, seu quomodolibet opportuna: certiorem facientes eumdem Cæsarem sic monitum, & citatum, sive ipse comparuisset, sive non, Nos nihilominus ad hæc, & alia, quæ justitia suaderet, ejus absentia, seu contumacia non obstante processuros fuisse.

Vel si mallet, parito prius hujusmodi mandato, in judicio sisteret.

Citatur itaque ad comparendum.

§.4. Et ut hujusmodi nostra monitio, requisitio, inhibitio, & citatio ad dicti Cæsaris notitiam, quacumque ratione fieri posset, ac alias omni meliori modo deduceretur, eumdem Cæsarem, seu ejus Procuratorem in Romana Curia residentem, seu forsan in libris Cameræ descriptum, personaliter, vel si ipsius Cæsaris Procurator a Romana Curia abesset, domi ejus solitæ habitationis, cum dimissione cædulæ, quatenus autem nullus, illius Procurator constitutus, & descriptus fuisset, tunc juxta nimirum Capitulorum, & conventionum inter Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & ejusdem Alphonsi Antecessores initarum formam, ac tenorem, ipsum Cæsarem per officium, seu audientiam contradictarum moneri, requiri, & citari mandavimus.

Literæ Apostolicæ desuper expeditæ sunt, & publicatæ.

§.5. Et nihilominus, ne ipse Cæsar aliquam præmissorum ignorantiam prætendere, aut ullo unquam tempore, vel quovis quæsito colore, seu prætextu allegare, seu alias se excusare posset nostras, super præmissis expeditas literas in forma Brevis, tam in Alma Urbe nostra, in Lateranen., & Principis Apostolorum Basilicarum, & Cancellariæ Apostolicæ Valvis, ac in acie Campi Flore, per aliquem ex Cursoribus nostris, quam etiam in Metropolitan. Bononien., & Cathedralis Cervien. Ecclesiarum Valvis, more solito legi, & publicari, ac ibi affigi, & per aliquod temporis spatium affixas dimitti, illisque postea inde detractis, earum exempla in eisdem locis pariter affixa relinqui similiter voluimus, & mandavimus: Decernentes, ut monitio, requisitio, inhibitio, citatio, seu ipsarum literarum publicatio, ut præfertur factæ, & exe-

& exequuta eumdem Cæsarem perinde arctarent, & obligarent, acsi illi personaliter intimatæ fuissent, prout in nostris sub die quarta Novembris proxime præteriti.

Eo non comparente, examinatis tamē de jure examinandis definitum fuit per sententiā dictum Ducatum ad Cameram Apostolicam esse devolutum, ab eo Cæsarē expellendū esse; in ejusque possessionem Cameram immittendam.

§.6. Et deinde literis prædictis, illarum forma superius expressa servata, legitime intimatis, & publicatis, cum intra præfixum terminum nec ipse Cæsar, nec aliquis ejus Procurator comparuisset, immo ille in sua pertinacia persisteret, licet dictarum literarum plenam, & indubitatam notitiam habuisset, quemadmodum ex procuratorio suo mandato authentico in actis causæ hujusmodi postea producto manifeste apparet: Nos in causa, & causis hujusmodi ad ulteriora procedendum duximus, ac examinatis ad nostri, & Cameræ prædictæ Commissarii, ac Fisci nostri Procuratoris generalium instantiam, pluribus Testibus super incumbentibus, nonnullisque Juribus productis, servatisque servandis, tandem diffinitivam protulimus sententiam, qua diximus, pronunciavimus, sententiavimus, decrevimus, & declaravimus, dictam Civitatem, & Ducatum Ferrariensem, illiusque Comitatum, & Districtum, aliasque Civitates, Terras, Castra, & loca prædicta, cum eorum Territoriis, Districtibus, Jurisdictionibus, fortalitiis, membris, pertinentiis, ac Juribus quibuscumque fuisse, & esse aperta, & ad ipsam Romanam Ecclesiam, Sedemque, & Cameram Apostolicam reversa, & devoluta, ac Romanæ Ecclesiæ, Sedique, & Cameræ prædictis incorporata, dictumque Cæsarem ab occupatione, & detentione Civitatis, Ducatus, & aliarum Civitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, & aliorum supradictorum, amovendum, ejiciendum, & expellendum, Sedemque, & Cameram prædictas, & pro eis dilectos filios Magistrum Paulum Æmilium Zachiam nostrum, & dictæ Sedis Notarium de numero participantium, ac dictæ Cameræ Commissarium, nec non Pompejum Molellam utriusque Juris Doctorem nostri Fisci Procuratores generales, seu ab illis respective substituendos in possessionem Civitatis, & Ducatus Ferrariæ, aliarumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, & aliorum supradictorum immittendos, & inducendos, seu associondos fore, & esse, prout dictum Cæsarem amovimus, ejecimus, ac expulimus, & respective dictam Sedem, & Cameram, ac pro eis dictos Paulum Emilium, & Pompejum, seu substituendos ab eis respective immisimus, induximus, seu associavimus, inducique, immitti, seu associari mandavimus. Jactationes quoque, molestationes, oppositiones, perturbationes, vexationes, occupationes, & impedimenta quæcumque per dictum Cæsarem Romanæ Ecclesiæ, Sedique, & Cameræ prædictis, in & super præmissis omnibus, & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque, præstita, & illata fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & injustas, ac temeraria, illicita, indebita, & injusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta, illasque, & illa dicto Cæsari fecisse, & facere minime licuisse, nec licere: & propterea eidem Cæsari super omnibus, & singulis præmissis perpetuum silentium imponendum fore, & esse, prout imposuimus, ac mandata de immittendo, seu de associando, & alia quæcumque desuper necessaria, & opportuna decernenda, & relaxanda fore, prout decrevimus, & relaxavimus, eumdemque Cæsarem in omnibus, & singulis fructibus, redditibus, & proventibus per eum perceptis, & usque in diem libere traditionis, seu relaxationis dictæ Civitatis, & Ducatus Ferrariæ, aliarumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, & aliorum supradictorum in exequutione liquidandis, ac in omnibus, & singulis expensis, hac de causa pro parte S. R. E. ac Sedis, & Cameræ Apostolicæ factis condemnandum fore, & esse, prout condemnavimus, dictorumque fructuum liquidationem, & expensarum taxationem Nobis reservavimus, prout in sententia per Nos lata, & manu nostra subscripta, ac per dilectum filium Lutium Calderinum Cameræ Apostolicæ Notarium lecta, & publicata.

Data commissio Vice-Legato Bononiēsi prædicta exequendi.

§.7. Et deinde dilecto filio Magistro Horatio Spinulæ in utraque Signatura nostra Referendario in Civitate nostra Bononien. Vicelegato dedimus in mandatis, ut statim atque per prædictos Commissarium, & Procuratorem fiscalem, seu ab eis substitutos, vel substituendos foret requisitus, per se, vel alium, seu alios dictos Commissarium, & Procuratorem fiscalem, seu ab eis substitutos, vel substituendos, pro Sancta Romana Ecclesia, Sedeque, & Camera Apostolica in realem, actualem, & corporalem possessionem Civitatis, & Ducatus Ferrariæ, illiusque Comitatus, & districtus, aliarumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum prædictorum, eorumque Jurisdictionum, fortalitiorum, membrorum, pertinentiarum, & Jurium quorumcumque, juxta formam prædictæ sententiæ induceret, & immitteret, seu associaret, eosque sic immissos, & inductos, seu associatos, conservaret, & defenderet, eumdemque Cæsarem ab illorum occupatione, & detentione amoveret, ejiceret, & expelleret, ac dictam Sedem, & Cameram Apostolicam, & pro eis dictos Commissarium, & Procuratorem Fiscalem, vel ab eis substitutos, vel substituendos prædictos in possessionem hujusmodi immitti, induci, seu associari, ac immissos, & inductos, seu associatos defendi, & conservari, & supradictum Cæsarem amoveri, ejici, & expelli respective faceret, & mandaret, prout in aliis nostris, etiam in forma Brevis die 2. Decembris expeditis literis.

Expeditum deinde mandatum de intimando &c.

§.8. Et successive dilectis etiam filiis Magistro Fabritio Verospio, utriusque Signaturæ nostræ Referendario, & literarum contradictarum audientiæ nostræ Auditori, nec non Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Scholasticis, Cantoribus tam Metropolitan., & Cathedralium,

lium, quam Collegiatarum Canonicis, Parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus, cæterisque Presbyteris, Clericis, Notariis, & Tabellionibus publicis, & Cursoribus nostris quibuscumque in hac Alma Urbe, ac per Civitates, & Diœceses Bononien., & Cervien., ac alias ubicumque constitutis, & cuilibet eorum præcepimus, & mandavimus, quatenus statim atque forent requisiti, seu aliquis eorum foret requisitus, ex parte, & auctoritate nostra sententiam per Nos, ut præfertur, latam, & promulgatam, ac omnia, & singula in ea contenta, dicto Cæsari, omnibusque aliis, & singulis sua quomodolibet interesse putantibus nostras literas per Edictum in hac Alma Urbe nostra in Lateranen., & Principis Apostolorum Basilicarum, & Cancellariæ Apostolicæ valvis, & in acie Campi Floræ, ac etiam in Metrepolitan. Bononien., & Cathedralis Cervien. Ecclesiarum valvis respective, more solito legendo, & publicando, ac ibidem affigendo, & per aliquod temporis spatium affixas dimittendo, illisque postea inde detractis, earum exempla in eisdem locis pariter affixa relinquendo, & in dicta nostra audientia literarum contradictarum, etiam more solito legendo, intimarent, & notificarent, ac ad illorum, & uniuscujusque ipsorum notitiam deducerent, & deduci facerent, & mandarent, prout Nos prædictam sententiam, & in ea descripta omnia, & singula dicto Cæsari, ac omnibus, & singulis aliis prædictis intimavimus, insinuavimus, & notificavimus, ac ad eorum, & cujuslibet ipsorum notitiam deduximus, & deduci voluimus, & mandavimus. Decernentes hujusmodi intimationem, insinuationem, & notificationem, ac publicationem, eumdem Cæsarem, & alios prædictos perinde arctare, afficere, & obligare, ac si illis, & cuilibet eorum personaliter intimatæ fuissent, prout in aliis, etiam in forma Brevis die 3. ejusdem mensis Decembris expeditis literis plenius continetur.

Cæsar vero his spretis Ducatum retinet, munitq; contra conditiones in instrumentis investiturarum appositas, & pœnam excommunicationis *in bulla Cœnæ* subit.

§.9. Cum autem prædictus Cæsar Monitioni, requisitioni, citationi, & inhibitioni nostris supradictis parere, ac Civitatem, & Ducatum Ferrariæ, aliasque Civitates, Terras, Castra, Loca, Fortalitia, membra, Jurisdictiones, cæteraque supradicta ab ipso de facto occupata, Nobis, & Romanæ Ecclesiæ, & Sedi, & Cameræ prædictis libera restituere, & dimittere distulerit, quinimo Civitates, Terras, Castra, Loca, Fortalitia, & alia præfata militibus, atque armis diligentius instruxerit, commeatum comportaverit, Ferrariensis Ditionis fines, qua maxime Statum nostrum immediate Nobis, & Sedi, ac Cameræ prædictæ subjectum pertingunt, præsidiis firmaverit, atque etiam aggeribus, & vallo de novo communiverit, quod ex forma, & tenore investiturarum etiam legitimis, & veris Ducibus minime licuisset, & præterea per productionem, & exhibitionem cujusdam scripturæ in procuratorio mandato superius dicto insertæ pro declinatione videlicet judicii nostri, in hujusmodi causa inter alia aliquos Judices sibi confidentes per Nos deputari, etiam contra Capitulorum, & conventionum inter Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & dicti Alphonsi antecessores initarum continentiam, & tenorem institerit, ut jura sua coram eis probare posset, quæ tamen apud Nos, & Sedem Apostolicam nunquam legitime probavit, & denique processum, sententiam, mandata, & monita nostra prædicta neglexerit, in grave animæ suæ detrimentum, in divinæ Majestatis offensionem, ac nostrum, & Apostolicæ Sedis contemptum, perniciosumque exemplum, & Christianorum omnium scandalum manifestum, excommunicationis majoris anathematis, maledictionis, aliarumque censurarum pœnas Ecclesiasticas, contra Civitatum, Terrarum, locorum, bonorum, & jurium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ invasores, & occupatores per diversas Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutiones, ac per literas die Cœnæ Domini singulis annis legi solitas, & per sacros Canones generalium Conciliorum, ac præsertim œcumenici generalis Concilii Tridentini decreta, necnon etiam literas nostras monitoriales, inhibitorias, & citatorias supradictas inflictas damnabiliter incurrendo.

Arcet Legatum Bononiẽsem à capienda hujusce Ducatus possessione.

§.10. Cumque hæc omnia, tum ex præfati Honorati dictæ Civitatis nostræ Bononien. Vice-Legati authentico testimonio, & fide digna relatione, qui Nobis nuper significavit, Civitatis, Ducatusque Ferrariæ, cæterarumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, Locorum, Fortalitiorum, membrorum, Jurisdictionum, aliorumque supradictorum realem, & actualem possessionem, prout illi in mandatis dederimus, eo quod loca supradicta ejusdem Cæsaris arcta militum custodia, & præsidiis, armisque septa sint, ac munita, adeout nusquam tutus ad illa pateat accessus, & properea alicui exequutioni locus non sit, capi, & appræhendi minime potuisse, nec posse, tum etiam ex ipsa facti permanentis evidentia clariora nunc, & notiora existant, quam, ut cujusquam attestatione, aut probatione amplius indigeant, ac denique nulla tergiversatione, aut excusatione cælari possint.

Falsitas assertionum Cæsaris ipsa Confessione Alphonsi Ducis evincitur.

§.11. Cumque etiam a veritate omnino sit alienum, & nullo prorsus nitatur fundamento, id quod dictus Cæsar, ut se aliquo pacto tueatur, passim, sicut accepimus, jactat, se nimirum in linea antecessorum dicti Alphonsi Ducis, atque in investituris de Terris, Castris, & locis prædictis a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris ipsius Alphonsi Ducis antecessoribus factis comprænhensum esse, id sane ita esse, præter alia apud omnes certa, indubitata, quamcumque præsumptionem, & prætensam suam probationem penitus excludentia, & ex investituris ipsis resultantia, ac omnibus plane cognita, perspecta, atque notoria, firmo etiam argumento est ipsius Alphonsi Ducis confessio, ac testificatio. Is enim omni liberos suscipien. spe jam pridem destitu-

stitutus, hac ipsa de re, dum viveret, cum Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris crebris literis, & oratoribus missis egit, eoque consilio, annis proxime elapsis ad Urbem se contulit, ac novissime etiam a Nobis per literas, & nuntios suppliciter petiit ut investituræ dictæ Civitatis, & Ducatus Ferrarien., aliarumque Civitatum, & locorum prædictorum prorogatio sibi pro personis nominandis concederetur. Qua in re etiam Regum, & Christianorum Principum commendatione, & precibus usus fuit, licet omnium animis, ac voluntatibus pertentatis, rebusque diu, multumque perpensis, ac deliberatis, ob multas, & illas quidem gravissimas, & justissimas causas, nihil tandem obtinuerit. Id vero idem Alphonsus procul dubio sibi tentandum numquam existimasset, si dictus Cæsar in prædictis investituris compræhensus fuisset, & nisi pro certo habuisset, se absque liberis, ac descendentibus defuncto, quod tandem evenit, lineam quoque, ac stirpem suam desituram. Ex quo facile etiam perspicitur, ejusdem Cæsaris non modo injusta dictæ Civitatis, & Ducatus, cæterarumque Civitatum, & locorum occupatio, sed etiam manifesta, & plena inanis consilii jactantia in titulo, & nomine Ducis Civitatis Ferrarien., & ejusdem Ducatus insignibus de facto sibi asciscendis, quæ tum apud suos, tum apud plerosque Principes viros, uti audivimus, passim usurpavit.

Clemens eum invasorem declarat §.

§.12. Nos igitur, quibus nullo pacto ferendum est, ut nostra, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Sedisque, & Cameræ Apostolicæ jura a quoquam violentur, vel indebite occupentur, minime connivendum, aut diutius dissimulandum esse duximus; & quia hactenus humanis remediis utentes parum profecimus, ad Divina præsidia, preces nimirum, recurrimus, quas in hac alma Utbe nostra, universo Clero, & Populo ad primarias Basilicas, & Ecclesias indiximus, ut Deus, ac Pater misericordiarum mentem ejusdem Cæsaris luce divinæ gratiæ illustraret. Verum cum ille adhuc in sua animi duritie persistat, ad arma spiritualia deveniendum duximus, si forte etiam Ecclesiæ timeat judicium, cui parere tenetur, ne si demum non paruerit, ipsam obligationis suæ sententiam, & alia quoque culpa, idest ex inobedientia, mereatur, atque augeat. Habita igitur prius super his cum Venerabilibus Fratribus nostris ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus diligenti, ac matura deliberatione, & de illorum unanimi consilio pariter, & assensu, & omnium, ac singulorum investiturarum, nec non monitorii, processus, sententiæ, mandati de immittendo in possessionem, ac intimationis prædictarum literarum tenores præsentibus pro expressis habentes, & omnes, ac singulos juris, & facti, & quarumcumque solemnitatum, etiam substantialium omissiones, & defectus, si quæ, vel qui forsan intervenerint in præmissis, stante hujusmodi occupationis, & impedimenti notorietate, de qua Nobis constitit, & constat, ac ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, etiam de potestatis plenitudine supplentes, & eamdem occupationem, ac impedimentum notorium, & facti permanentis existere, & nulla juris solemnitate, aut ulterioris probationis adminiculo indigere declarantes; Sicque per quoscumque Judices sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, interpretari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel imposterum contigerit attentari, decernentes: Attento quod, ut supradictum fuit, contra ipsum Cæsarem reum, nec realis, nec personalis exequutio fieri potuit, & stante etiam ejusdem vera erga Nos contumacia, propter certam ipsius præmissorum scientiam, de qua in procuratorio mandato supradicto in actis causæ hujusmodi producto, ut supradictum est, constat. Cum Jesu Christi vices, licet immeriti teneamus in terris, Nobisque in Beati Petri Apostolorum Principis persona sit dictum, quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in Cœlis, prædictum Cæsarem Civitatis, & Ducatus nostrorum Ferrariæ, illiusque Comitatus, & Districtus, aliarumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum prædicti Alphonsi Ducis antecessoribus in Feudum per Romanos Pontifices Prædecessores nostros concessum una cum omnibus eorum Territoriis, Districtibus, Jurisdictionibus, Fortalitiis, membris, pertinentiis, & Juribus universis invasorem, & occupatorem manifestum, nec non illicitum detentorem, ac nostrum, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Sedisque, & Cameræ prædictæ rebellem, & hostem, majoris excommunicationis, anathematis, & maledictionis sententiam, atque alias censuras Ecclesiasticas per supradictorum Romanorum Pontificum Constitutiones, ac literas die Cœnæ Domini legi solitas, nec non etiam sacros Canones generalium Conciliorum, & præsertim œcumenici generalis Concilii Tridentini decreta, & præterea rebellionis læsæ Majestatis criminis in primo capite, & alias pœnas, etiam per nostras monitoriales, inhibitorias, & Citatorias supradictas inflictas ipso facto incurrisse, eumque propterea omnibus, & singulis gratiis, titulis, honoribus, prærogativis, dignitatibus, privilegiis, favoribus, facultatibus, etiam gabellas, seu collectas imponendi, & exigendi indultis, tolerantiis, remissionibus, libertatibus, immunitatibus, jurisdictionibus, nec non etiam omnibus, & quibuscumque aliis in hunc usque diem obtentis concessionibus, & locationibus, ac præterea Civitatibus, ac earum Terris, Castris, Oppidis, Fortalitiis, & locis, juribus, jurisdictionibus, & ulterius bonis quibuslibet tam allodialibus, & emphyteuticis, quam etiam feudalibus, cæterisque quibuscumque per eum ante præmissa forsan a quibuscumque Ecclesiis, vel ab eis quomodolibet de-

Rebellē quoque, & crimine læsæ majestatis reum, nec non excommunicatum.

dependentibus, hactenus habitis, seu quovis modo possessis, ac in quibus, & ad quæ jus sibi quomodolibet competebat, & competit: ac insuper ejusdem Cæsaris filios, fratres, omnesque alios illius consanguineos, affines, proximos, aut illi quovis gradu conjunctos in præmissis, seu eorum aliquibus, vel ad illa quomodolibet jus habentes, & habere prætendentes, quorum omnium, & singulorum nomina, & qualitates, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, ac omnium eorum filios, posteros, & successores quoscumque propter præmissa, illis omnibus, & singulis, ac omni in illis successionis jure in perpetuum privatos, incapaces, atque indignos ad illa, & quælibet alia similia, vel dissimilia imposterum obtinenda, & ad omnes actus legitimos exercendos inhabiles, & a prædictis privationis, incapacitatis, & inhabilitationis poenis neminem, & supradictis etiam prætextu minoris ætatis, aut sexus excusari, seque ab illis eximere, aut tueri posse, quominus propter præmissa ab hujusmodi successione penitus exclusi sint, & esse censeantur, de simili fratrum consilio, & assensu, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, & declaramus.

Ejusque successoribus nullum super iis, quæ ille occupavit, jus cōpetere.

§.13. Et nihilominus sententiando in eumdem Cæsarem excommunicationis majoris, anathematis, maledictionisque sententiam, ipso jure, ut præfertur, incursam de consilio, & assensu similibus promulgamus, eumque excommunicatum, anathematizatum, & maledictum per præsentes denunciamus. A qua excommunicationis, anathematis, & maledictionis sententia præterquam in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi prius prædicta indebite occupata cum effectu Nobis, & Romanæ Ecclesiæ, ac Sedi, & Cameræ prædictæ restituerit, ab alio præterquam a Nobis, seu a Romano Pontifice pro tempore existente, etiam motu proprio, & consistorialiter, prætextu cujuscumque indulti, privilegii, aut facultatis cuivis personæ, quantumvis ad Imperatoris, Regum, vel aliorum Principum Christianorum instantiam concessæ, aut concedendæ, & licet speciali nota dignæ, vel alterius cujuscumque gratiæ, & indulgentiæ, absolutionis beneficium obtinere nequeat: ac ipsum Cæsarem Civitatibus, Terris, Castris, Oppidis, Fortalitiis, & locis, juribus, jurisdictionibus, & bonis quibuslibet Ecclesiasticis, emphyteuticis, etiam feudalibus, a quibusvis Ecclesiis obtentis, cæterisque quibuscumque; ac etiam allodialibus, aliisque in quibusvis Locis, Terris, & Dominiis existentibus, & ad eum spectantibus, & pertinentibus supradictis, & similiter perpetuo privamus, & privatum esse decernimus, ipsasque Civitates, Terras, Castra, Oppida, Fortalitia, loca, cæteraque bona Ecclesiastica, emphyteutica, & feudalia a quibusvis Ecclesiis per eum obtenta ad Ecclesias, & eorum directos Dominos devolutas, ac devoluta, & reversas, ac reversa, allodialia vero confiscata, & fisco incorporata respective fore, & esse; reliqua vero supradicta occupantium, ut infra, licite fieri decernimus, & declaramus.

Nonnisi in mortis articulo, & restitutis, quæ occupavit, absolvi posse decernit.

§.14. Omnes præterea Communitates, & Universitates, ac particulares etiam personas tam sæculares, quam Ecclesiasticas cujuscumque status, gradus, conditionis, qualitatis, ordinis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, Fortalitiorum, & Locorum supradictorum, illorumque Incolas, & habitatores, nec non etiam Gubernatores, Præfectos, Prætores, Potestates, Rectores, Locatenentes, Substitutos, Vicarios, universosque Ministros, & Officiales; Arcium præterea, & Fortalitiorum Custodes, & Castellanos, a quocumque fidelitatis juramento, aut promissione ipsi Cæsari quomodolibet præstitis, penitus absolvimus, & liberamus.

Subditi omnes a jurejurandi, & fidelitatis lege solvantur.

§.15. Ac insuper omnes, & singulos supradictos, nec non ejusdem Cæsaris filios, fratres, consanguineos, agnatos, affines, proximos, aut illis quovis gradu conjunctos supradictos, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub poenis infrascriptis, quas contrafacientes ipso facto absque alia declaratione incurrere volumus, tenore præsentium requirimus, & monemus, eisdemque districte præcipiendo mandamus, quatenus omni allegatione cessante, & comparitionibus, instantiis, oppositionibus, exceptionibus, replicationibus, dilationibus, recusationibus, subterfugiis, protestationibus, & frivolis appellationibus ad præmissorum excusationem inducendam, vel infrascriptorum exequutionem impediendam, vel differendam etiam ad Nos, & Sedem prædictam, ac etiam a processu, & sententia prædictis, ipsius Cæsaris, vel cujusvis alterius nomine forsan interpositis, seu quomodolibet factis, seu imposterum interponendis, & faciendis, quas ex nunc, prout ex tunc nullas, & de facto interpositas, & factas fore nunciamus, omnino rejectis, atque sublatis infra duodecim dierum spatium, postquam præsentes literæ fuerint publicatæ, quorum quatuor pro primo, quatuor pro secundo, & reliquos quatuor dies pro tertio, & ultimo, ac peremptorio termino, & monitione canonica, eis omnibus, & eorum singulis assignamus in Civitatibus, Terris, Castris, Oppidis, Locis, Fortalitiis, & aliis supradictis se de cætero non ingerant, nec in illa intromittant, ac illarum Civitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, & locorum supradictorum, quæ ad Nos, & ad Romanam Ecclesiam, Sedemque, & Cameram prædictam reversa, & devoluta, ut præfertur, sunt, possessionem realem, actualem, vacuam, & expeditam Nobis, & Romanæ Ecclesiæ, Sedique, & Cameræ prædictæ dimitti, & relaxari curent, & cum effectu faciant, seque ab omni ipsius Cæsaris subjectione, obedientia, atque adhærentia prorsus eximant, & subtrahant, ipsumque

Ejus consanguineis assignandus terminus 12. dierum ad ea, quæ hic recensentur, exequenda.

sumque Cæsarem pro suo Duce, Domino, aut Superiore non habeant, nec talem appellent, aut inscribant, vel Ducalia ejus insignia publice, aut privatim exponant, nec eidem de redditibus, aut juribus Ducalibus aliquid solvant, vel præstent; Sed qui Nobis, & Romanæ Ecclesiæ, Sedique, & Cameræ prædictæ in temporalibus subjecti sunt, Nos, & ipsam Romanam Ecclesiam Sedemque, & Cameram prædictam tantummodo, ac pro tempore existentem Romanum Pontificem immediatum Dominum, & Superiorem, ut tenentur agnoscant, & revereantur, Nobisque, & eidem Ecclesiæ, Sedique, & Cameræ prædictæ de emolumentis, ac juribus prædictis omnino respondeant. Qui vero Ecclesiis, vel aliis subjecti sunt, ipsis Ecclesiis, vel eorum Dominis directis, jura, & emolumenta debita persolvant, & nisi Cæsar, & alii privati supradicti ex ipsis Civitatibus, Terris, Castris, & Locis prædictis discesserint, eos personaliter detentos, & captos ad Nos transmittant, vel saltem ex eisdem locis vi, atque armis, ubi opus fuerit, eiiciant, & expellant, alioquin lapsis duodecim diebus hujusmodi ultra Cæsarem, etiam alios supradictos privatos, & alios quoscumque ipsius Cæsaris fautores, consultores, adhærentes, conversantes, complices, & sequaces, & quemlibet eorum, acsi nominatim singuli præsentibus essent expressi, nec non singulares quoque personas dictarum Communitatum, & Universitatum, ac illarum incolas, habitatores, & alios supradictos universos, qui præsentibus nostris requisitioni, monitioni, & mandato minime paruerint, aut ne illis pareatur, seu ut pareri differatur, consuluerint, suaserint, fecerint, dixerint, vel procuraverint, seu alias directe, vel indirecte tacite, vel expresse præmissorum exequutionem impediverint, vel quovis modo in hoc culpabiles fuerint, supradictam excommunicationis majoris sententiam, quam de eorumdem fratrum consilio pariter, & assensu, ex nunc prout ex tunc, & e contra in illos, & quemlibet eorum in his scriptis promulgamus, incurrant eo ipso, a qua præterquam in mortis articulo similiter constituti nisi a Nobis, vel a Romano Pontifice pro tempore existente, etiam cujuscumque indulti, privilegii, vel facultatis cuivis personæ, ut supra dictum est, pro tempore concessæ prætextu, gratiam, vel absolutionis beneficium nequeant obtinere, itaut siquem eorum in mortis articulo constitutum absolvi contingat, qui postmodum convaluerit in eamdem excommunicationis sententiam rursus incidat, & relabatur eo ipso, nisi post convalescentiam, requisitioni, monitioni, mandato nostris prædictis paruerit cum effectu.

Sub pœnis hic expressis.

§.16. Et si Cæsar per tres dies post publicationem præsentium, cæteri vero moniti, & excommunicati prædicti per alios etiam tres dies post lapsum dictorum duodecim dierum eis præfixorum immediate sequentes respective excommunicationis sententiam animo, quod absit, sustinuerint indurato; Nos sententiam ipsam aggravamus, ac ex nunc, prout ex tunc Civitates, Terras, castra, oppida, & loca supradicta, omnesque, & singulas in illis existentes Ecclesias, Monasteria, Oratoria, Cappellas, ac Religiosa, & pia loca quæcumque de eorumdem fratrum consilio similiter, & assensu prædicta auctoritate, ecclesiastico subjicimus interdicto, itaut, illo durante, in illis nec publice, nec privatim missarum solemnia, aliaque divina officia celebrentur, præterquam in casibus a Jure permissis, & in illis etiam non nisi Januis clausis, ac excommunicatis, & interdictis prorsus exclusis, etiam prætextu quarumcumque concessionum, privilegiorum, ac indultorum Apostolicorum, quibuscumque Prælatis, aut aliis personis Ecclesiasticis tam sæcularibus, quam quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, aut Institutorum Regularibus, & ipsismet Civitatibus, Terris, Castris, Oppidis, & locis, eorumque Dominis, Ecclesiis, Monasteriis, Oratoriis, Cappellis, ac Religiosis, & piis locis, ac particularibus etiam personis, ac quibuscumque aliis in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis concessorum, quæ omnia, & singula, eorum tenores, præsentibus pro expressis habentes ad hunc effectum, & quoad loca, & personas interdictas prædictas, suspendimus, & nulli suffragari volumus.

Qui si transacto termino contumaces fuerint, Ecclesiæ omnes ejusdem Ducatus Ecclesiastico interdicto supponuntur.

§.17. Si quis autem Sacerdos tam sæcularis, quam cujuscumque Ordinis, vel instituti regularis, etsi Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, vel quavis alia dignitate Ecclesiastica insignitus fuerit, salutis propriæ immemor, interdictum hujusmodi violare præsumpserit, missarum solemnia, vel alia divina officia in eisdem locis, & coram personis interdictis celebrando, seu verius, quantum in eo fuerit, Ecclesias, & eadem pia loca profanando, præter alias pœnas canonicas contra tales editas, quibus non immerito subjacebit, eo ipso, sententiam excommunicationis, & suspensionis a Divinis respective incurrat; cæteri vero Clerici prædictum interdictum temere violantes ultra hujusmodi pœnas canonicas, alias etiam arbitrio nostro corporales se noverint incursuros. Et nihilominus auctoritate Apostolica districtius inhibemus, ne quis ex supradictis prædicto Cæsari, aliisque excommunicatis prædictis missas, & divina officia celebrare, Ecclesiastica Sacramenta administrare, vel etiam verbum Dei intra loca interdicta prædicare præsumat. Quicumque autem contra inhibitionem hujusmodi venire tentaverit, præter alias pœnas canonicas, quas incurrat, ut dictum est, Episcopi suspensionis a Divinis, & Pontificalium exercitio, nec non interdicti ingressus Ecclesiæ, fructuumque mensæ Episcopalis perceptione, alii vero excommunicationis sententiam incurrant eo ipso. Et ulterius ministrantes, & prædicantes, ut præfertur, omnibus officiis, & beneficiis privati sint, & a Sacris Ordinibus ipso facto,

Pœnæ contra Ecclesiasticos hujusmodi interdictum violantes.

sine alia declaratione, & absque spe alicujus restitutionis a Sede Apostolica obtinendæ suspensi, liberumque sit iis, ad quos dignitatum, & beneficiorum hujusmodi dispositio, seu quævis ordinatio quocumque Jure pertinet, ad illas procedere.

Reaggravatio pœnarũ contra contumaces, si qui post hæc fuerint.

§.18. Si vero dicti moniti, excommunicati, & interdicti, per alios tres dies immediate sequentes resipiscere, ac ad cor reverti, ac nostris mandatis prædictis obtemperare distulerint, & in sua maluerint cordis duritia, & perversa obstinatione persistere, eos, & quemlibet eorum reaggravationis, anathematis, & maledictionis, ac damnationis telo perstringimus, & omnium Ecclesiasticarum pœnarum vinculis ligatos, censurarumque laqueis irretitos esse pronunciamus, nec non reos criminis læsæ majestatis, & ab omnibus dictæ Romanæ Ecclesiæ fidelibus, & devotis, cum eorum bonis perpetuo diffidatos, dicta auctoritate, & potestatis plenitudine declaramus. Ac generaliter Civitates, Terras, Oppida, Castra, & loca quæcumque, ad quæ aliquem eorumdem excommunicatorum declinare contigerit, quamdiu ibidem permanserit, ac triduo post recessum ejusdem simili interdicto subjicimus, nec non monitos, excommunicatos, aggravatos, anathematizatos, & maledictos prædictos dignitatibus, & honoribus, in quibus constituti existunt tam ipsos, quam Civitates, Terras, Castra, Oppida, & loca prædicta omnibus immunitatibus, privilegiis, facultatibus, etiam collectandi, seu gabellas imponendi, & collectas, ac gabellas impositas exigendi, & indultis, etiam studii generalis, concessionibus, gratiis, & dignitatibus, & honoribus, quibus utuntur, & gaudent, seu muniti sunt, nec non bonis omnibus, quæ in feudum, vel in emphiteusim, seu alias a prædicta Romana, seu aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis obtinent, penitus privamus, dictaque bona feudalia, vel emphyteutica, & alia ab Ecclesiis obtenta, ut de aliis supradictum est, ad Dominos suos reverti debere, ita ut de illis libere possint disponere, decernimus. Et si aliqui ex monitis, excommunicatis, aggravatis, reaggravatis, & anathematizatis, & maledictis clerici sæculares, vel regulares cujuscumque Ordinis, & instituti, vel alias Religiosi, etiam Prælati, Superiores, Administratores, seu Rectores Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, vel Collegiorum extiterint, & in quibusvis etiam Cathedralibus, & Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, dignitates, seu Canonicatus, & Præbendas, aut Parochiales Ecclesias, vel earum perpetuas Vicarias obtinuerint, seu alias Beneficiati quoquo modo, & in Sacris Ordinibus constituti fuerint, ac etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, vel alia dignitate Ecclesiastica, ut præfertur, præfulserint, illos Prælaturis, Administrationibus, regiminibus prædictis, ac omnibus, & singulis dignitatibus, personatibus, officiis, Canonicatibus, & Præbendis, aliisque beneficiis, & titulis, pensionibus, & redditibus Ecclesiasticis, ac etiam Patriarchalibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis, etiam absque alia declaratione, aut solemnitate, & sine ulla spe restitutionis ad illa, ut præfertur, similiter privamus, ac privatos esse per præsentes statuimus, atque decernimus, quodque de Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, Canonicatibus, aliisque beneficiis prædictis possit, & debeat per Sedem prædictam dumtaxat, non autem per alios similiter libere disponi, atque provideri.

Ecclesiasticis injungitur, ut a Terris Ecclesiastico suppositis interdicto discedant.

§.19. Insuper Cathedralium, & aliarum Ecclesiarum hujusmodi Episcopis, Administratoribus, vel Prælatis, ac etiam Canonicis, & Capitulis, ac Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, Abbatibus quoque, Prioribus, Monachis etiam Cistercien., Cluniacen., Præmonstraten., aliarumque Congregationum, ac etiam fratrum Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & aliorum quorumcumque Mendicantium, ac quorumvis institutorum Religiosis, ac aliis personis Ecclesiasticis sæcularibus, vel Regularibus, ac etiam scholaribus ibidem studii causa degentibus, (Episcoporum Vicariis, Civitatum earumdem aliorumque ordinariorum solum exceptis) præcipimus, & mandamus, ut infra tres dies ultimo dictos ex Civitatibus prædictis, illarumque Diœcesibus sub prædictis pœnis, etiam ipso facto per eos, ut præfertur incurrendis, omnino discedant, exeant, nec ad easdem Civitates, & Diœceses revertantur, donec moniti, excommunicati, aggravati, reaggravati, anathematizati, & maledicti prædicti nostris mandatis supradictis in omnibus obtemperaverint, ac a censuris hujusmodi absolutionis beneficium, ac interdicti relaxationem per satisfactionem condignam meruerint obtinere.

Qui possint ad Ecclesiarũ custodiam, & servitium remanere.

§.20. Concedimus tamen, ut in Cathedralibus, & aliis Collegiatis, & non Collegiatis Ecclesiis, & domibus Regularium, pro custodia ipsarum Ecclesiarum vel domorum duo, vel tres conversi, & illiterati, vel Clerici in Minoribus Ordinibus constituti, & in Ecclesiis parochialibus, vel aliis, in quibus exercetur cura animarum, pro ministrandis Baptismate Parvulorum, pœnitentia morientium, & aliis Sacramentis Ecclesiasticis, quæ tempore interdicti ministrari permittuntur aliqui Presbyteri, & Sacerdotes, vel alii ad exercitium curæ animarum deputati, ibidem licite valeant remanere. Quod si præmissa facere distulerint, ultra supradictas pœnas sciant, Nos eorum Cathedrales Ecclesias Pontificalis dignitatis honore privaturos, & ipsas aliis Ecclesiis arbitrio nostro eligendis, & nominandis omnino subjecturos, ac ad graviores alias pœnas tam spirituales, quam temporales, contra eorum singulos respective irremissibiliter processuros.

Aliæ pœnæ contra contumaces.

§.21. Præterea, ut quos Juris ratio a malo non revocat, Judicii severitas coerceat, supradictos monitos, excommunicatos, aggravatos, reaggravatos, anathematiza-

tizatos, & maledictos, nisi saniora consilia susceperint, & quamdiu in dicta malitia perduraverint, simili modo decernimus, infames esse, nec ad dignitates, honores, & officia aspirare, aut ascendere, testimonium perhibere, testamenta, & codicillos condere, alicujus successionem ex testamento, vel ab intestato acquirere, legata, vel donationes capere, compromissum in se suscipere, de Instrumentis, si Notarii fuerint, rogari, neque credita ab eorum debitoribus exigere ullo modo posse, nullos eis in quocumque negocio respondere, sed ipsos ad respondendum aliis teneri, neque causas ad eorum notitiam perferri debere, ipsos nec ad regimen, nec ad Judicium assumi, nec aliam Jurisdictionem exercere posse, & si exercuerint, illorum sententias irritas esse, nullosque processus existere, neminem eis in quocumque Judicio patrocinium præstare, nec ipsos ad patrocinandum pro aliis admitti, contractus in ipsorum favorem initos nullius esse roboris, vel momenti, nullo ipsos Juramento, vel pacto obligari, ipsos vero omnibus obligari posse, & cum licite se obligaverint, ad ea, quæ promiserint, omnino teneri, filios quoque, nepotes, & descendentes eorum usque ad quartam generationem tam Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis, aliisque Beneficiis Ecclesiasticis sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, quam etiam honoribus, dignitatibus, & officiis sæcularibus, si quæ obtinent, ipso Jure privatos, & de cætero ad similia, & Ecclesiasticos Ordines inhabiles penitus existere.

Principes Christiani, Respublicæ, Communitates moneantur, ne ullum fœdus cum Cæsare, aliisque excommunicatis ineant, aut eis auxilio sint.

§.22. Præterea charissimos in Christo filios Romanorum Regem Illustrem in Imperatorem electum, & alios Christianos Reges, etiam speciali nota dignos, Respublicas, Principatus, ac dilectos filios Nobiles Viros, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, & quavis alia mundana dignitate, & potestate fungentes, in quibuscumque mundi partibus existentes, quantumvis liberos, & exemptos, quos ecclesiasticæ libertatis vindices, & Jurium Ecclesiæ, præsertim Romanæ propugnatores esse decet, per viscera Domini Nostri Jesu Christi paterne hortamur, & in Domino monemus, ac eisdem omnibus, & singulis, necnon Communitatibus, ac Universitatibus, quamcumque potentiam, & dominium obtinentibus per præsentes injungimus, & inhibemus, ne cum prædicto Cæsare, aliisque supradictis monitis, excommunicatis, aggravatis, reaggravatis, anathematizatis, & maledictis, maxime ad impediendam recuperationem Civitatis, & Ducatus Ferrariensis, ejusque Comitatus, & districtus, ac aliarum Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, locorum, eorumque territoriorum, districtuum, Jurisdictionum, fortalitiorum, membrorum, Jurium, & pertinentiarum, aliorumque prædictorum, ad Nos, & Romanam Ecclesiam, Sedemque, & Cameram prædictas devolutorum, & per eumdem Cæsarem occupatorum quovis quæsito colore, ingenio, vel prætextu publice, vel occulte, directe, seu indirecte per se, vel alios fœdera, vel societates, pactionesve quocumque modo ineant, aut illorum protectionem, defensionem, patrocinium, vel tutelam suscipiant, vel alias Nobis, vel ejusdem Romanæ Ecclesiæ, Sedisque, & Cameræ prædictæ Ministris, Officialibus, seu Agentibus, nec non Ducibus armorum, Capitaneis, ac militibus dictam recuperationem procurantibus, se opponant, aut impedimentum aliquod inferant, vel ipsi Cæsari, & aliis supradictis in præmissis quocumque alio modo cogitato, vel inexcogitato palam, vel secreto, similiter per se, vel per alios consensum, auxilium, consilium, vel favorem præstent. Et quatenus jam fœdera, societates, aut pactiones aliquas in præjudicium nostrum, Romanæque Ecclesiæ, & Sedis, ac Cameræ prædictæ iniverint, concluserint, seu jam Cæsaris, & aliorum prædictorum in præmissis protectionem, defensionem, patrocinium, vel tutelam susceperint, vel suscipere promiserint, etiamsi dicta fœdera, societates, pactiones, protectiones, patrocinia, & promissiones aliquarum forsan pœnarum adjectione munitæ, ac juramento vallatæ sint, ne similiter illas, & illa continuent, prosequantur, aut quoquo modo adimpleant, vel observent. Nos enim illa omnia, & singula ipsorum tenores præsentibus pro expressis habentes, tanquam injusta, illicita, & iniqua, & contra nostrum, & S. R. E. Sedisque, & Cameræ Apostolicæ statum, & adversus immunitatem, & libertatem Ecclesiasticam inita, facta, & suscepta, una cum Juramentis præstitis nulla, & irrita esse, & non tenere, nullisque viribus subsistere, & nemini, quo minus censuras prædictas incurrant, impedimento esse, aut excusationem afferre posse declaramus, & nihilominus pro majori supradictorum cautela dicta Juramenta forsan præstita, quatenus opus sit, tenore præsentium, eisdem remittimus, & relaxamus.

Prohibetur quominus, quis sub stipendiis Cæsaris, eique adhærentium militent.

§.23. Cæteris præterea Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Domicellis, Feudatariis, Vassallis, & aliis quibuscumque in temporalibus Nobis, & Romanæ Ecclesiæ, Sedique, & Cameræ prædictæ mediate, vel immediate quomodolibet subjectis, vel alias non subjectis similiter districte præcipiendo mandamus, ne de cætero stipendia prædicti Cæsaris, aut ei directe, vel indirecte, publice, vel occulte quovis modo, ut præfertur, adhærentium, consentientium, auxiliantium, consulentium, vel faventium contra Nos, & Romanam Ecclesiam, Sedemque, & Cameram prædictam capere, seu sub illorum nominibus, & insignibus militare, vel alias illis se ipsos, personasque suas, vel suos milites, aut subditos, & sequaces, locare, aut eidem aliquod auxilium, opem, vel favorem, ut præfertur, per se, vel alios quoquomodo præstare audeant. Quinimo, si qui cum eisdem nunc sunt, aut eorum stipendia

pendia recipiunt, vel sub ipsorum nominibus, & insignibus militant, cum in quacumque obligatione reverentia, fides, & obedientia S. R. E., ac Romano Pontifici debita, semper salva, atque excepta sit, & esse intelligatur, nec ulla promissionis, aut obligationis formula contra prædictam Romanam Ecclesiam, ipsumque Romanum Pontificem, quemquam obliget, aut quovis modo arctet, vel adstringat, & quæcumque promissio, atque obligatio contra dictam Ecclesiam, Romanumque Pontificem, ut præfertur facta, & concepta eo ipso nulla, invalida, & irrita existat, & nullius sit roboris, ac momenti, ut infra octo dies post publicationem præsentium immediate sequentes, ab ipso Cæsare, eique adhærentibus, consentientibus, auxiliantibus, consulentibus, vel faventibus hujusmodi, eorumque servitiis, stipendiis, & insignibus omnino recedant, pariter injungimus, atque præcipimus.

Pœnæ contra inobedientes.

§.24. In omnes vero, & singulos ex eis, qui contra mandatum nostrum hujusmodi facere, vel etiam venire tentaverint, seu quoquo modo præsumpserint per se, vel alios directe, vel indirecte, similis excommunicationis, ac anathematis, maledictionis, & privationis, ac inhabilitationis, nec non in Civitates, Terras, Dominia, & loca eorum, si quæ tunc eos habere, & obtinere contigerit, interdicti, ac in eos, eorumque descendentes, privationis dignitatum, dominiorum, feudorum, & honorum, ac privilegiorum, & gratiarum, ac inhabilitatis ad ea, & alia imposterum obtinenda, nec non dominiorum, & bonorum confiscationis sententias, censuras, & pœnas, ex nunc, prout ex tunc, & e contra simili modo in his scriptis ferimus, atque promulgamus, eosque illas, absque alia ulteriori monitione, incurrere volumus eo ipso, a quibus non possint, nisi a Nobis, vel Rom. Pont. pro tempore existen. præterquam in mortis articulo, ut supra dictum est, absolutionis beneficium obtinere.

Admonentur quoque Principes omnes, ut contra Cæsarem, si contumax sit, suis armis insurgant.

§.25. Cæterum si moniti, excommunicati, aggravati, reaggravati, anathematizati, maledicti, privati, ac inhabilitati prædicti, suæ salutis prorsus immemores, obstinata animi duritie supradicta bona occupata, omnino restituere, & monitioni & mandato nostris prædictis adhuc obtemperare distulerint, ex nunc, prout ex tunc ipsum Romanorum Regem in Imperatorem electum, aliosque omnes Christianos Reges, Respublicas, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, nec non easdem Communitates, & Universitates, quamcumque potestatem, & dominium habentes, & quoscumque alios Terrarum Dominos, & armorum Duces, & Capitaneos quorumcumque fidelium stipendiis militantes, & alias quascumque personas terra, marique Jurisdictionem habentes, per præsentes similiter in Domino hortamur, monemus, eosque, & quemlibet ipsorum requirimus, & eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, quatenus contra eosdem Cæsarem, & alios monitos, excommunicatos, aggravatos, reaggravatos, anathematizatos, maledictos, privatos, & inhabilitatos hujusmodi, adhuc contumaces, & non parentes, ac in sua perfidia, & obstinatione persistentes pro nostrorum, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Sedisque, & Cameræ prædictæ Jurium tuitione, ac pro ejusdem Romanæ Ecclesiæ dignitate, atque honore, vi, & armis statim insurgant, eosque aggrediantur, persequantur, & debellent, ac ut Nos, Romanamque Ecclesiam, Sedemque, & Cameram prædictam, nec non pro tempore existentem Romanum Pontificem immediatum Dominum, & Superiorem Civitatis, & Ducatus Ferrariæ, illiusque comitatus, & districtus, aliarumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, Fortalitiorum, & locorum prædictorum agnoscant, & ad nostram, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ, Sedisque, & Cameræ obedientiam redeant, cogant, & compellant: ac demum dictum Cæsarem, ex prædictis Ducatu, Civitatibus, Terris, Castris, Oppidis, Fortalitiis, & locis prædictis penitus ejiciant, atque expellant. Ac etiam pro graviori ipsorum monitorum, excommunicatorum, aggravatorum, anathematizatorum, maledictorum, privatorum, & inhabilitatorum pœna, quoscumque excommunicatos etiam dictarum Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum supradictorum, quorum Communitates, Universitates, & Incolæ prædictum Cæsarem in eorum Ducem, Superiorem, ac Dominum agnoscere, & ei obtemperare præsumpserint, ipsumque in Civitatibus, Terris, Oppidis, castris, fortalitiis, & locis hujusmodi moram trahere, seu consistere permiserint, in quibuscumque locis eos invenerint, appræhendant, & capiant, atque appræhensos, & captos teneant, eorumque merces, pecunias, animalia, suppellectilia, nomina debitorum, res, & bona universa, in quibuscumque etiam locis ea invenerint, similiter capiant, illaque propria efficiant, ac in suos usus, & utilitatem convertant. Nos enim auctoritate, & potestatis plenitudine, præmissis armorum Ducibus, Capitaneis, Militibus, & aliis quibuscumque contra ipsum Cæsarem arma sumentibus, & aliquorum ex supradictis, qui eidem Cæsari obedientiam præstiterint, eumque in Ducem, Superiorem, & Dominum agnoverint, res, & bona, aut personas capientibus, universas merces, pecunias, suppellectilia, & immobilia ubique locorum, & gentium, etiam extra Civitates, Terras, oppida, castra, fortalitia, & loca prædicta eidem Cæsari obtemperantia, existentia, per eos, ut præfertur, capta, appropriamus, & applicamus, ac illa ad eosdem capientes pleno Jure pertinere volumus, & mandamus, Civitates vero, Terras, Oppida, Castra, Fortalitia, & loca prædicta, si ab eis capiantur, illis in prædam damus, & concedimus: personas autem supradictas excommunicatas, anathematizatas, & maledi-

ledictas, quas ubique locorum, & gentium capi contigerit, servos, & mancipia capientium fieri decernimus.

Gratiæ spirituales concessæ iis, qui Cæsaris conatibus se opposuerint.

§.26. Cæterum eisdem, qui contra ipsum Cæsarem, & alios supradictos armis, ut præfertur, se opposuerint, & pro defensione, & recuperatione Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, Fortalitiorum, & locorum Ducatus hujusmodi, ad dictam Romanam Ecclesiam, & Apostolicam Sedem devolutorum opem, auxilium, consilium, vel favorem quovis modo præstiterint, præter præmissa, nostram, & Apostolicam benedictionem impertimur: Nec non eisdem, si vere pœnitentes, & confessi, ac Sacra Communione refecti fuerint, vel etiam, cum id commode facere non potuerint, si saltem firmum debito tempore confitendi, & Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum devote sumendi propositum habuerint, & pro celeri, ac felici recuperatione dictæ Civitatis, ac Ducatus Ferrariensis, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Pœnæ spirituales contra ei auxilium præstantes &c.

§.27. Cæterum cum non solum delinquentes, sed etiam ipsis assensu, vel auxilium præbentes in crimine pari pœna plectendos canonica condemnet auctoritas, eos favere delinquentibus interpretans, qui manifestum facinus permittunt; si qui Reges, Respublicæ, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones quantumvis liberi, & exempti, nec non si quæ aliæ Communitates, & Universitates quamcumque potestatem, & dominium habentes tam in Italia, quam extra Italiam, ubique locorum & gentium constitutæ; Nec non si qui etiam armorum Duces, Capitanei, præfecti militum, ipsique milites, & aliæ quæcumque particulares personæ, quarum omnium, & singularum nomina, cognomina, gradus, & qualitates, ac si hic in specie, & singillatim inserta essent, præsentibus pro expressis haberi volumus, per se, vel alium, seu alios publice, vel occulte, directe, seu indirecte quovis quæsito colore, & prætextu eidem Cæsari, & aliis monitis, excommunicatis, anathematizatis, maledictis, privatis, & inhabilitatis ad impediendam recuperationem Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, Arcium, Fortalitiorum, & locorum ad Nos, Romanamque Ecclesiam, Sedemque, & Cameram prædictam devolutorum prædictorum milites, equos, naves, triremes, & alia navigii genera, arma, munimentave militaria, pecunias, aut commeatum concedere, tradere, & ministrare, seu consensum, auxilium, consilium, vel favorem quovis modo præbere præsumpserint, aut eorum militibus, armigeris, legionariis, & stipendiariis, nec non auxiliariis copiis, etiam externis, & alienigenis, & aliis quibuscumque, iter, seu transitum per eorum loca, & ditiones concesserint, & permiserint, quicumque ii fuerint, & quantumvis excelsa, & Regali, & Imperiali dignitate præfulserint, etiam quod speciali nota indigeant, nec sub generali expressione veniant, ipsi quoque excommunicationis majoris, & maledictionis æternæ vinculo ligati, & censuris Ecclesiasticis innodati, divinoque percussi anathemate sint eo ipso, nec de salute animæ aliquid unquam sperent, aut præsumant, nisi ante finem vitæ pœnitentiam agentes prævia condigna satisfactione, Apostolicæ Sedis gremio benigne recepti, & fidelium unitati fuerint gratiose restituti, prout ex nunc illos, & quemlibet eorum censuris omnibus prædictis innodamus, & anathemate percutimus, nec non ultra alias pœnas, a sacris Canonibus, & Apostolicis Constitutionibus inflictas, eos, si Ecclesiastici fuerint, quacumque dignitate, quantumvis speciali nota digna præfulgeant, si vero laici, eorum filios, & descendentes usque ad quartam generationem quoscumque qualibet hujusmodi dignitate Ecclesiastica, ac Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, pensionibus, & beneficiis, & redditibus Ecclesiasticis quantumvis speciali nota dignis, ex nunc, prout ex tunc perpetuo privamus, ac ad illa, & alia imposterum obtinenda prorsus inhabilitamus. Et ulterius in eorum Regnis, Provinciis, Civitatibus, & locis quibuscumque Sacramentorum, & Divinorum Officiorum, & humani comercii usum, ut de aliis Civitatibus, & locis superius expressis dictum est, & infra etiam dicetur, interdicimus, illorum præterea singularibus personis, nisi se correxerint, & a præmissis abstinuerint, divinam prædicimus ultionem.

Admonentur Christifideles, ut excommunicatos evitent.

§. 28. Demum supradictis omnibus, & singulis excommunicatis, anathematizatis, & maledictis, & cuicumque illorum, nomina, & cognomina ipsorum, ac si hic in specie inserta essent, præsentibus pro expressis similiter, ut supradictum est habentes, communionem, participationem, & commercium quorumlibet Christifidelium interdicimus, & prohibemus: ipsisque Christifidelibus iniungimus, ut ipsos excommunicatos, anathematizatos, & maledictos evitent, & faciant, quantum in eis est, ab aliis evitari, nec ad eos, aut aliquem ipsorum frumentum, segetes, blada, panem, Vinum, Carnem, aut aliud quodcumque commeatus, & cibarii genus, vel etiam pecunias, pannos, vestes, aliasve res, & merces deferre, portare, vel eis vendere, aut alio quocumque modo tradere, vel in eos transferre, aut vicissim ab illis emere, vel quoquo modo recipere præsumant, nec etiam permittant, ut hæc ab aliis fiant, alioquin ipsos quoque secus facientes, singulares nimirum personas, paribus excommunicationis, anathematis, & maledictionis, Civitates vero, Terras, Castra, & loca, quorum Domini, vel Communitates, & Universitates contra fecerint, Ecclesiastici Interdicti vinculis, ut supradictum est, innodamus, ac simili modo illis communionem, participationem, & commercium aliorum fidelium interdicimus. Significantes nihilominus illis universis, Nos, in eventum

in quem aliqui ipsorum contra præmissa aliquid fecerint, statim ad particularem, ac specialem supradictarum censurarum, & Interdicti, aliarumque pœnarum pronunciationem, & promulgationem contra quemlibet ipsorum nominatim, & irremissibiliter processuros.

Forma publicandi præsentem Constitutionem.

§. 29. Ut autem præmissa omnibus magis innotescant, universis, & singulis Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum Prælatis, Capitulis, & personis aliis Ecclesiasticis, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium, nec non quorumcumque Institutorum Religiosis exemptis, & non exemptis, in quibuscumque locis, & præsertim in Italia constitutis, in virtute sanctæ obedientiæ similiter districte præcipiendo mandamus, quatenus ipsi, & quilibet eorum, postquam præsentes ad eorum notitiam quovis modo pervenerint, sub similibus censuris, & pœnis per eos, & singulares personas eorumdem Capitulorum, & Conventuum eo ipso incurrendis, supradictum Cæsarem, nec non alios monitos, excommunicatos, aggravatos, reaggravatos, anathematizatos, interdictos, privatos, & inhabilitatos prædictos, si decursis eis assignatis terminis prædictis respective, præmissa, prout ad eorum quemlibet pertinent, non adimpleverint, in eorum quisque Ecclesiis Dominicis, & aliis Festivis diebus, cum major inibi Populi multitudo ad divina convenerit, cum Crucis Vexillo, pulsatis Campanis, accensis Candelis, ac demum extinctis, & in Terram projectis, & conculcatis, cum trina lapidum projectione, aliisque in talibus servari solitis, Cœremoniis, excommunicatos, & aliis censuris prædictis irretitos, publicent, nuncient, & faciant, ac mandent ab aliis publicari, ac nunciari, ac ab omnibus arctius evitari: Nec non omnibus aliis Christifidelibus, ut eos evitent, & pari modo sub prædictis censuris, & pœnis præsentes literas, vel earum transumptum sub infrascripta forma factum, infra terminum trium dierum in Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, & aliis eorum locis publicari, & affigi faciant, & eisdem monitis, & excommunicatis propter eorum contumaciam cuncta necessaria, ut præfertur, denegent ministrari, donec corde compuncti, spiritum assumentes consilii sanioris nostris monitionibus, & mandatis prædictis in omnibus obtemperaverint, & meruerint a censuris, & pœnis prædictis absolutionis, & restitutionis beneficium, ac integram a Nobis, & Sede prædicta gratiam obtinere.

Excommunicantur impedientes præsentium publicationem.

§. 30. Excommunicamus quoque, & censuris prædictis innodamus omnes, & singulos supranominatos, cujuscumque status, dignitatis, gradus, ordinis, & conditionis, & præeminentiæ extiterint, etiamsi Imperiali, Regali, aut alia quacumque dignitate præfulserint, qui quominus præsentes literæ nostræ, vel earum transumpta, copiæ, seu exemplaria, in suis Dominiis, Civitatibus, Terris, & locis legi, affigi, aut publicari, ac illa ad omnium notitiam deduci possint in causa fuerint, vel aliquid propterea fecerint, vel fieri quoquo modo mandaverint, atque Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, & aliis quibusvis locis, in quibus fuerit denegatum per illorum Præsules, Prælatos, & personas, literas ipsas publicari, omnia privilegia, Indulta, Immunitates, & gratias a Sede prædicta concessas tollimus, adimimus, & revocamus, illaque ablata, adempta, & revocata esse statuimus, atque decernimus.

Preces ad Deum porrigendæ, ne sinat quemquã in has spirituales pœnas incidere.

§. 31. Cæterum, ne hac in re aliquid, quod ad paterni nostri officii munus pertineat, prætermittamus, aut a Nobis desiderari aliquo pacto patiamur, volumus, ac supradictarum Civitatum, Terrarum, Oppidorum, Castrorum, & locorum Episcopis, aliisque Ordinariis, nec non Parochis, Rectoribus, & aliis curam Animarum habentibus, ac Verbi Dei Concionatoribus, Religiosis, Theologis, & Confessoribus, cæterisque personis totius Cleri, tam sæcularis, quam cujusvis Ordinis, & Instituti Regularis, quos zelum Dei, & salutis animarum habere decet, in virtute sanctæ obedientiæ injungimus, ut duodecim dierum, & aliorum prædictorum monitis, primodictis præfixorum spatio adhuc durante ipso nimirum intermedio tempore, antequam excommunicationis pœnam ob inobedientiam incurrant, assiduis orationibus summo spiritus fervore clament ad Dominum, ne patiatur dictum Cæsarem, & qui eum sequuntur, in profundum malorum venire, & ipsum ultionum Dominum contemnere, in cujus manus incidere horribile est, sed illuminet oculos eorum, ne obdormiant in morte, tam omnes privatim, & publice admoneant, quam metuenda res sit excommunicatio, qua impii, & obdurati, ac inobedientes ab Ecclesia Catholica, quæ est Corpus Christi, separantur, & a fidelium consortio, & sanctorum Communione arceantur longissime, ac propterea pareant mandatis Ecclesiæ, neve ullis humanis rationibus, tantam animarum suarum perniciem patiantur. Quid enim prodest homini si universum Mundum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? alioquin eos, qui in cordis duritia, & inobedientia permanserint, maledictos, & execrabiles fore comminentur, & cum Juda proditore, & cum Diabolo, & Angelis ejus rebellibus partem habituros in igne, & cruciatibus sempiternis.

Fides præsentium transumptis danda.

§. 32. Postremo, quia difficile foret, præsentes literas ad singula quæque loca deferri, in quibus earum publicatio necessaria foret, volumus, & prædicta auctoritate decernimus, ut earum transumptis, etiam impressis, & in Italicum, seu quodvis aliud idioma fideliter conversis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis ubique locorum, & gentium eadem omnino fides habeatur, quæ præsentibus ipsis, si forent exhibitæ, vel ostensæ, haberetur.

Et

Publicatio præsentis Constitutionis.

§. 33. Et nihilominus, ne quis aliquam præmissorum ignorantiam prætendere, aut ullo unquam tempore illam allegare, seu se excusare possit, easdem præsentes literas in loco solito Palatii nostri Apostolici apud Sanctum Petrum, ubi literæ processus Romanorum Pontificum die Cœnæ Domini publicari solent, præsentibus S. R. E. Cardinalibus, ac aliorum fidelium multitudine copiosa, fecimus publicari, & prætereà tam in Urbe nostra, in Lateranen., & Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum, & in Cancellariæ nostræ Apostolicæ Valvis, ac in acie Campi Floræ, per aliquem ex Cursoribus nostris, quam etiam in Metropolitan., Bononien., & Cathedralis Cervien. Ecclesiarum Valvis, more solito legi, & publicari, ac ibi affigi, & per aliquod temporis spatium affixas dimitti, eisque postea inde detractis, earum exempla in eisdem locis pariter affixa relinqui volumus, & mandamus. Decernentes publicationem, & affixionem hujusmodi Cæsarem, & alios monitos, excommunicatos, aggravatos, reaggravatos, anathematizatos, maledictos, privatos, & inhabilitatos, ac cæteros quoscumque in eisdem præsentibus literis quomodolibet compræhensos perinde arctare, & afficere, ac si literæ prædictæ illis, & singulis eorum personaliter notificatæ, exhibitæ, & intimatæ fuissent.

Derogatio contrariorum.

§. 34. Non obstantibus præmissis, & quibuscumque Apostolicis, nec non in Universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, seu specialibus Constitutionibus, & Ordinationis, ac quibusvis privilegiis, Indultis, & literis Apostolicis cuicumque prædictorum in præsentibus literis compræhensorum, nec non Mendicantium, ac Cistercien., Cluniacen., Præmonstraten., & aliis cujusvis Ordinis, & Instituti Regularibus, etiam Maremagnum, & Bulla Aurea, vel alias quomodolibet nuncupatis, cæterisque Religiosis personis, & Clericis sæcularibus, nec non ipsis Regnis, Dominiis, Rebuspublicis, Ducatibus, Principatibus, Civitatibus, Terris, & locis, cæterisque aliis quibuscumque sub quavis forma, vel expressione verborum, ac sub quibusvis tenoribus, & formis, & cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis Decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Ac etiamsi Cæsari, necnon cæteris omnibus, & singulis prædictis, etiam Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, nec non etiamsi ipsis Imperatori, Regibus, Rebuspublicis, Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Feudatariis, Castellanis, Civibus, Incolis, & habitatoribus, & aliis prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, Indulgentiis, & literis Apostolicis specialibus, vel generalibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda esset in eisdem præsentibus literis mentio specialis; Quæ omnia, & singula, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, quoad hoc nolumus cuiquam aliquatenus suffragari, illisque omnibus, & singulis ad eorumdem præsentium effectum, harum serie specialiter, & expresse, ac latissime derogamus, & derogatum esse volumus, & decernimus;

Clausulæ.

§. 35. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum suppletionis, declarationum, decretorum, promulgationum, denunciationum, privationum, absolutionum, liberationum, remissionum, relaxationum, requisitionum, monitionum, mandatorum, aggravationum, subjectionum, perstrictionis, pronunciationis, interdictorum, prohibitionum, suspensionum, statutorum, præceptorum, voluntatum, hortationum, injunctionis, inhibitionum, cassationis, revocationis, irritationis, appropriationis, applicationis, dati, concessionum, innodationum, percussionis, inhabilitationis, expositionis, excommunicationis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 22. Decem. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, undecimo Kalendas Januarii, Pontificatus nostri Anno VI.

PP. Cardinaliumque subscriptiones.

✠ Ego Clemens Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Protector noster aspice Deus.

✠

✠ *Ego Innicus Episcopus Portuensis Card. de Aragona.*

✠ *Ego Ptolomæus Episcopus Tusculanus Card. Alexandrinus.*

✠ *Ego Ludovicus Episcopus Sabinensis Card. Madrutius.*

✠ *Ego Julius Antonius Episcopus Cardin. Prænestinus, & S. Severinæ.*

✠ *Ego Hieronymus tit. S. Mariæ Transtyberim Card. Rusticuccius.*

✠ *Ego Hieronymus tit. S. Priscæ Card. Simoncellus.*

✠ *Ego Petrus tit. S. Laurentii in Lucina Card. Deza.*

✠

✠

✠

✠

✠ *Ego Antonius Maria Card. Salviatus tit. S. Mariæ de Pace.*

✠ *Ego Augustinus tit. S. Martini Presbyter Card. de Verona.*

✠
✠ *Ego Simeon tit. S. Hieronymi Card. de Terra nova.*
✠ *Ego Scipio tit. S. Salvatoris in Lauro Card. Lancellottus.*
✠ *Ego Henricus tit. S. Pudentianæ Card. Cajetanus S.R.E. Camerarius.*
✠ *Ego Dominicus tit. S. Chrisogoni Presbyter Card. Pinellus.*
✠ *Ego Fr. Hieronymus Bernerius tit. S. Mariæ super Minervam Presbyter Card. Asculan.*
✠
✠ *Ego Antonius tit. S. Stephani in Monte Cœlio Card. Saulius.*
✠
✠
✠ *Ego Marianus Perbenedictus tit. Sanctorum Petri, & Marcellini Presbyter Card. de Camerino.*
✠ *Ego Fr. Gregorius tit. S. Augustini Presbyter Card. de Montelparo.*
✠ *Ego Paulus tit. S. Cæciliæ Presbyter Card. Sfondratus.*
✠ *Ego Benedictus tit. S. Marcelli Presbyter Card. Justinianus.*
✠ *Ego Augustinus tit. SS. Joannis, & Pauli Card. Cusanus.*
✠ *Ego Franciscus Maria tit. S. Mariæ in Aracœli Card. a Monte.*
✠ *Ego Octavius tit. S. Alexii Presbyter Card. Paravicinus.*
✠ *Ego Hieronymus tit. S. Pancratii Presbyter Card. Matthæjus.*
✠ *Ego Octavius tit. S. Mariæ de Populo Presbyter Card. Aquaviva.*
✠ *Ego Flaminius tit. S. Honuphrii Presbyter Card. Platus.*
✠ *Ego Federicus S. Mariæ Angelorum Presbyter Card. Borromæus.*
✠ *Ego Lutius tit. SS. Quirici, & Julittæ Presbyter Card. Saxus.*
✠ *Ego Guido tit. S. Petri in Monte Aureo Presbyter Card. Pepolus.*
✠
✠
✠
✠
✠ *Ego Franciscus tit. S. Martini in Montibus Presbyter Card. Cornelius.*
✠
✠
✠ *Ego Camillus tit. S. Eusebii Presbyter Card. Burghesius.*
✠ *Ego Cæsar Baronius tit. SS. Nerei, & Achillei Card. Bibliothecarius.*
✠ *Ego Laurentius tit. S. Laurentii in Pane, & Perna Presbyter Card. Blanchettus.*
✠ *Ego Franciscus tit. S. Silvestri Presbyter Card. de Avila.*
✠ *Ego Ferdinandus tit. S. Blasii de Anulo Presbyter Card. de Gevara.*
✠ *Ego Franciscus tit. S. Thomæ in Parione Card. Mantica.*
✠ *Ego Pompejus tit. S. Balbinæ Presbyter Card. Arigonus.*
✠
✠ *Ego Franciscus Card. Sfortia S. Mariæ in Via lata.*
✠
✠ *Ego Alexander S. Laurentii in Damaso S. R. E. Vice-Cancellarius Diaconus Card. Montaltus.*
✠ *Ego Ascanius S. Mariæ in Cosmedin Diaconus Card. Columna.*
✠
✠ *Ego Odoardus S. Eustachii Diaconus Cardinalis Farnesius.*
✠ *Ego Antonius SS. Quatuor Coronatorum Card. Facchenettus.*
✠
✠ *Ego Cynthius Diaconus Cardinalis Sancti Georgii.*
✠ *Ego Bartholomæus S. Mariæ in Porticu Card. Cœsius.*
✠ *Ego Andreas S. Mariæ in Domnica Diac. Card. Perettus.*
✠

CLXVII.

Confirmatio Erectionis Congregationis Doctrinæ Christianæ in Civitate Avenionensi cum facultatum, & indulgentiarum nonnullarum concessione. *Ex Regest. in Sec. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. EXposcit debitum nostri Pastoralis officii, ut in eam curam nostræ solicitudinis partes intendamus, per quam Christifidelibus ad Christianam doctrinam addiscendam via faciliter aperitur, ita ut in ipsis hujusmodi doctrina imbutis in dies crescat divinorum observantia præceptorum.

Congreg. Doctrinæ Christianæ Avenione auctoritate Archiepiscopi, & Vice-Legati instituta. §.1. Cum itaque, sicut accepimus, nonnulli pii Christifideles Avenione commorantes pio aliis Christifidelibus in his, quæ ad salutem sunt, juvandi desiderio ducti, & considerantes in his Hereticorum, & Schismaticorum tenebris non solum pueros teneros in Doctrina Christiana educandos, sed & homines provectos, & natu majores hujusmodi Doctrinæ Christianæ rudes in illa instruendos esse, ab anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, auctoritate Venerabilis Fratris Jo: Francisci Episcopi Cavallicen. tunc in Civitate nostra prædicta Avenionen. Vice-Legati, ut pro hujusmodi exercitio vacarent, & in Vinea Domini fructus aliquos producerent, quamdam inter se Congregationem ad Christianam Doctrinam rudes edocendum instituerunt, cujus Congregationis fideles postea dilecti filii nostri Francisci Mariæ Sancti Bartholomæi in Insula Presbyteri Cardinalis, tuncque Ecclesiæ Avenionen. ex concessione, & dispensatione Apostolica Præsulis ope, & favore adjuti in Ecclesia Sanctæ Praxedis Avenionen., & aliis quibusdam locis Comitatus Venaissini hucusque opus hujusmodi continuarunt, & adhuc magno cum fructu in illo perseverant.

Card. Avenionensis eam §.2. Cum autem, sicut idem Franciscus Maria Cardinalis Nobis nuper exposuit

Apostolica auctoritate confirmari petit.

fuit, messis multa sit, operarii vero pauci, sintque ad tantum opus peragendum plures & diversæ personæ, & aliqui redditus annui pro earum sustentatione necessarii, ipsaque Congregatio nullos omnino redditus habeat, eleemosynæ autem refrigescente charitate ita raræ sint, ut vix ad trium, vel quatuor sustentationem sufficere possint, & ideo si auctoritate Apostolica hujusmodi Congregatio perpetuo institueretur, in quam homines in timore Domini emeriti tum Ecclesiastici, tum laici in continentia vitam suam ducere proponentes, qui huic exercitio singulis Festivis, & Dominicis, & aliis, si opus esset, diebus invigilarent, reciperentur, & hoc profecto pio operi prædicto admodum consultum esset. Quare idem Franciscus Maria Cardinalis Nobis humiliter supplicavit, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§.3. Nos, qui piis operibus nostri favoris præsidium libenter impertimur, singulares dictæ Congregationis personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Congregationem prædictam, ut præfertur, erectam auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, seu quatenus rite erecta non fuerit, de novo unam Congregationem Doctrinæ Christianæ nuncupandam in Civitate prædicta Avenionen., in quam cujusvis status, & conditionis probatæ tamen vitæ homines, dummodo in continentia vivendi firmum propositum habuerint, recipi possint, qui singulis festis Dominicis, ac aliis, cum opus fuerit, diebus in Ecclesia Sancti Joannis veteris nuncupati Civitatis nostræ Avenionen. ad hoc opus per Nos institutam, & designatam, aut aliis Ecclesiis, seu locis per loci Ordinarium ad hoc designandis Pueros, ac alios cujusvis ætatis Christianæ Doctrinæ ignaros congregari faciant, ibique eosdem bonis moribus, & sana hujusmodi Doctrina imbuant, ac in articulis fidei instruant, eosque in viam mandatorum Domini, & Ecclesiæ dirigant, & confirment.

Variasque Congregatis hujusmodi concedit facultates.

§.4. Presbyteri vero a locorum Ordinariis ad id approbati confessiones audire, Verbum Dei prædicare, & Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis administrare possint, quæstus vero ex laicorum prædictorum labore, & industria provenientes cum cæterorum redditibus, tum ex clericorum eorumdem beneficiis Ecclesiasticis, ac patrimoniis, si quæ habeant, provenientibus in arca communi reponantur, ut exinde habeant quo sustentari possint; Eliganturque in hujusmodi Congregatione unus ex dictis Presbyteris, qui caput, & superior sit, cuique reliqui obedire teneantur tam in dicta Congregatione Avenionen., quam aliis locis quibuslibet vicinis, Apostolica auctoritate tenore præsentium erigimus, & instituimus, ac Ecclesiasticis, & aliis nunc, & pro tempore existentibus dictæ Congregationis personis quæcumque statuta, & ordinationes licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus, & Decretis Concilii Tridentini non contraria, ac prosperum dictæ Congregationis statum concernentia ab Ordinario loci postea approbanda condendi, & condita, quando expediens fuerit, de dicti Ordinarii licentia mutandi, aliaque ad id necessaria, & opportuna faciendi licentiam, & facultatem tribuimus,

Et privilegia, gratiasque spirituales.

§.5. Ut autem dictæ nunc, & pro tempore existentes hujus Congregationis personæ piis operibus promptius vacare studeant, & Christifideles ad dictam Congregationem ingrediendum magis invitentur, quo ex hoc dono cœlestis gratiæ conspexerint se ulterius esse refectos, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui dictam Congregationem pro tempore ingredientur, die eorum ingressus, si vere pœnitentes, & confessi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, plenariam, & in cujuslibet eorum mortis articulo, si pariter vere pœnitentes, & confessi, sacraque Communione refecti fuerint, vel quatenus id facere nequiverint saltem vere contriti nomen Jesu ore, vel corde devote invocaverint, etiam plenariam, ac tam ipsis jam descriptis, & in dicta Congregatione describendis, quam aliis utriusque sexus Christifidelibus etiam vere pœnitentibus, & confessis, ac Sanctissima Communione refectis, qui prædictæ Congregationis Ecclesiam, vel Cappellam in festo Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis a primis Vesperis usque ad occasum Solis ejusdem festi singulis annis devote visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Insuper eisdem nunc, & pro tempore existentibus in dicta Congregatione descriptis utriusque sexus Christifidelibus, qui dictam Ecclesiam in secundo Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, omnium Sanctorum, & Epiphaniæ Domini festivitatibus a primis Vesperis usque ad occasum Solis festivitatum hujusmodi pie visitaverint, & ibi, ut præfertur, oraverint, septem annos, & totidem quadragenas: Quoties vero Doctrinam Christianam, ut præfertur, docuerint, aut Missis, & aliis Divinis Officiis in dicta Congregatione pro tempore celebrandis, & recitandis, seu Congregationibus publicis, vel privatis ejusdem Congregationis ubivis faciendis, interfuerint, aut pauperes hospitio susceperint, vel pacem cum

cum inimicis propriis, vel alterius composuerint, seu componi fecerint, vel procuraverint, nec non etiam qui corpora defunctorum tam in Congregatione descriptorum, quam aliorum ad sepulchrum associaverint, & per quascumque per ipsam Congregationem Processiones de licentia Ordinarii faciendas, dictumque Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum tam in Processionibus, quam ad Infirmos, aut alias ubicumque, & quomodocumque pro tempore deferetur, comitati fuerint, aut campanæ ad id signo dato semel orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam dixerint, aut etiam quinquies orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam pro Animabus defunctorum in dicta Congregatione descriptorum Christifidelium recitaverint, aut devium aliquem ad viam salutis reduxerint, & ignorantes præcepta ea, quæ ad salutem sunt, docuerint, aut quodcumque aliud pietatis, vel charitatis opus exercuerint, toties pro quolibet prædictorum operum sexaginta dies de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta relaxamus. Præsentibus pro descriptis in Congregatione prædicta perpetuo, pro non descriptis vero Christifidelibus ad decennium dumtaxat valituris.

Dat. die 23. Decem. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 23. Decembris millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, Pontificatus nostri Anno VI.

CLXVIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio erectionis Hospitalis Senum, & Bibliothecæ pro instructione Cleri per Archiepiscopum Capuanum factæ.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem ea suæ confirmationis robore libenter communire, quæ ad Pauperum Senum sustentationem, & subventionem, ac earum personarum Ecclesiasticarum, quæ literarum studiis operam navari cupiunt, commoditatem per pios Ecclesiarum Prælatos instituta sunt, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Archiepiscopus Capuanus Domum pro pauperum Senum Hospitio, & Bibliothecam pro Cleri sui instructione parat.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, Venerab. Frater Cæsar Costa Archiepiscopus Capuan. ad Pauperum Senum subventionem unum Hospitale pro Senibus Pauperibus in Civitate Capuana instituire intendat, & ad hunc effectum quemdam locum ad hoc aptum, & commodum, pretio mille, & centum ducatorum monetæ illarum partium proprio ære jam emerit. Cumque præterea apud ejus Ecclesiam Capuan. unam Bibliothecam publicam pro ipsius Ecclesiæ, & Ecclesiasticarum personarum servitio, & commoditate pariter erigere, eidemque Bibliothecæ suos libros universos donare proposuerit, & ad hunc etiam effectum unam Domum assignaverit, & pro illius Fabrica quadringentos ducatos similes donaverit; Cupiat autem pro Hospitalis, & Bibliothecæ hujusmodi firmiori stabilitate institutionem, & erectionem hujusmodi Apostolicæ confirmationis præsidio communiri.

Et utramque Pontificia auctoritate petit confirmari.

§. 2. Propterea Nobis ejusdem Cæsaris Archiepiscopi nomine humiliter supplicatum fuit, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§. 3. Nos igitur ejusdem Cæsaris Archiepiscopi piis votis favorabiliter annuere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, institutionem, & erectionem Hospitalis, & Bibliothecæ prædictorum si, & postquam factæ fuerint, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, ac perpetuæ firmitatis Apostolicæ munimine roboramus.

Et libros ex Bibliotheca distrahi sub excommunicationis pœna vetat.

§. 4. Præterea pro diuturniori Bibliothecæ prædictæ conservatione, quoscumque libros in eadem Bibliotheca per dictum Cæsarem Archiepiscopum collocandos, & eidem applicandos ex illa nullo tempore quovis prætextu, causa, vel occasione etiam per Archiepiscopos pro tempore existentes extrahi posse perpetuo prohibemus, & ipsis Archiepiscopis sub suspensionis a divinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ, cæteris vero quibuscumque personis tam laicis, quam clericis cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & dignitatis fuerint, sub excommunicationis majoris pœnis, ne libros hujusmodi e dicta Bibliotheca ulla occasione, vel prætextu, aut etiam temporis spatio extrahere præsumant, perpetuo pariter interdicimus, & inhibemus.

Obstantia tollit.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis statutis, & consuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores, præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 30 Decem. 1597. An. VI.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 30. Decembris millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, Pontificatus nostri Anno VI.

Præ-

CLXIX.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Præcipitur Archiepiscopo Elboren., ne novos Christianos, qui originem a Judæis, vel Hæreticis trahunt, juxta sententiam Congregationis Concilii, Costitutionemque Bonifacii VIII. a Sacris Ordinibus excludat.

Ven. fratri Archiepiscopo Elboren.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. Cum ex injuncto Nobis Apostolicæ servitutis officio Christifidelibus omnibus æque debitores simus, nullamque apud Deum adesse personarum acceptionem plane sentiamus, id circumspecta ratione providere tenemur, ut Jus suum unicuique tribuatur.

Causæ faciendi mandati. §.1. Nuper siquidem ad Nos perlatum est, quod licet semel, atque iterum in Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Sacri Tridentini Concilii interpretum post maturam præhabitam disputationem, resolutum fuerit, quod licet ex Sacri Tridentini Concilii præcepto cap.7. sess.23. teneatur Episcopus ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem investigare, & examinare diligenter, eos tamen, qui originem a Judæis ducunt, quique ab hæreticis descendunt per paternam lineam nimirum ultra secundum, & per maternam ultra primum gradum, ab ordinatione excludere minime deberent, quin neque etiam eos, qui filii, vel nepotes eorum essent, quos licet hæretici fuerint, constat tamen emendatos esse, & unitati, corporique Ecclesiæ restitutos, quod nimirum susceperint pro admissa culpa ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam, quam aut perfecerunt, aut ei perficiendæ insistunt, vel certe quod eam percipere sunt parati juxta Constitutionem fe. re. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, quæ incipit *Statutum*. Id tamen intelligendum esset, ubi Apostolico aliquo privilegio, aut confirmatione contrarium cautum non sit, & nisi aliud canonicum obsistat impedimentum; Nihilominus Tu, licet alias de hac re monitus, tales personas ad Sacros Ordines, quod egre tulimus, admittere recusas.

Mandatum, de quo in Rubrica. §.2. Proinde Nos, qui ea, quæ per Apostolicas sanctiones provide cauta sunt, sarta tecta conservare, scandalis, quæ inde provenire possent, obviam ire satagimus, Fraternitati tuæ per præsentes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, aliisque arbitrii nostri pœnis districte præcipimus, & mandamus, ut juxta dictæ Congregationis sententiam, ac dicti Bonifacii Prædecessoris Constitutionem, supradictas personas quascumque ab hæreticis per paternam lineam ultra secundum, & per maternam ultra primum gradum, vel a Judæis originem trahentes, ac etiam filios, & nepotes hæreticorum, quos emendatos, & unitati Ecclesiæ restitutos esse constat, alioquin tamen idoneas, nec ubi aliud canonicum obsistat impedimentum, a Sacris Ordinibus imposterum minime excludas, sed illos sine aliqua personarum acceptione libenter ad hujusmodi Ordines promoveas, & promoveri cures.

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis statutis, & consuetudinibus, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis, ac cæteris in contrarium facientibus quibuscumque. Obstantium derogatio.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 11. Januarii 1598. Pontificatus nostri Anno VI. Dat. die 11. Januar. 1598. An. VI.

CLXX.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Collegium Ordinis Fratrum Prædicatorum Civitatis Angelorum in Indiis Orientalibus Provinciæ Mexicanæ sub invocatione S. Ludovici, in publicam Universitatem erigitur, eique privilegia, cæteris Universitatibus studiorum generalium concedi solita, conceduntur.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sedes Apostolica benigna studiosorum fautrix, & adjutrix, ad ipsorum studiosorum commoda libenter prospicit, eaque gratiose concedit, per quæ ipsi laborum suorum optatum fructum consequi valeant. Procemium.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, in Civitate Angelorum Tlaxcallen. Diœcesis in Indiis Orientalibus, unum Collegium Ordinis Prædicatorum sub invocatione Sancti Ludovici erectum, & institutum existat, in quo a Patribus ejusdem Ordinis viris scientia, & doctrina præstantibus diversarum lectiones scientiarum quotidie habentur, quarum audiendarum causa frequens scholarium etiam sæcularium tum Civitatis, tum aliorum vicinorum locorum numerus illuc accedere solet, cumque in illis partibus nulla hucusque erecta sit studii generalis Universitas, in qua scientiæ publice doceri, & in iis gradus consueti studiosis conferri possint. Causæ erigendæ hujusce Universitatis.

§.2. Nos Collegium prædictum, ejusque Religiosos, & personas specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, ac Rectorem, & singulares ejusdem Collegii personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis Erectio.

latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, supplicationibus etiam Ven. fratris Michaelis Episcopi Albanen. Cardinalis Alexandrini Ordinis Prædicatorum Protectoris, nec non dilecti filii Augustini Davila Padilla Procuratoris generalis Provinciæ Mexicanæ Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Collegium prædictum in Universitatem studii generalis auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo erigimus, & instituimus.

Concessio privilegiorum.

§.3. Illique sic erectæ, & institutæ, ac illius pro tempore Rectori, Magistris, Professoribus, scholasticis, & aliis quibuscumque personis, ut omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, & indultis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, prærogativis, honoribus, præeminentiis, favoribus, & facultatibus etiam circa Doctores in artibus Philosophiæ, scientiaque civili, & utroque Jure, ac Medicina, & Notarios creandos, aliosque studiorum gradus conferendos, & aliis quibuslibet, quibus aliæ similium studiorum generalium universitates ubivis locorum, & gentium institutæ, illorumque Rectores, Magistri, Professores, scholastici, & aliæ personæ de Jure, usu, consuetudine, aut alias quomodolibet tam ex Apostolica, quam Imperiali, seu Regali auctoritatibus utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, atque uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt pariformiter, & æque principaliter uti, frui, potiri, & gaudere possint, valeant, & debeant: utque in ipsa Universitate pro tempore ad gradus quoscumque promoti, pari auctoritate, facultate, & dignitate præfulgeant, iisdemque privilegiis, gratiis, honoribus, & prærogativis perfruantur, atque alii in aliis universitatibus promoti, ita ut nulla inter eos fiat differentia, nec fictio locum habeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus, ipsiusque Universitatis Rectori, & Administratoribus, pro ipsius universitatis fælici regimine quæcumque statuta licita, & honesta, ac Sacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis conformia condere valeant, facultatem impertimur.

Episcopus Tlaxcalen. perpetuus hujusce universitatis Præfectus, & Cancellarius.

§.4. Eidem autem Academiæ Venerabilem Fratrem modernum, & pro tempore existentem Episcopum Tlaxcallen. loci Ordinarium perpetuo præficimus, ipsumque Episcopum in ejusdem Academiæ perpetuum Cancellarium constituimus, & deputamus. Utque eadem Academia, ejusque lectores, officiales, & scholares universi, eidem Episcopo Tlaxcallen., tanquam eorum Præfecto, & Cancellario perpetuo subesse, ac parere, & in omnibus obedientiam præstare debeant, & teneantur, ipsius Collegii gubernium, cura, & administratio ad dictum Episcopum Tlaxcallen. privative, quoad dictos Successores, perpetuo spectet, & pertineat. Idem vero Episcopus, & ejus in dicta administratione Successores in primis teneantur omni studio curare, ut in eadem Academia Catholica Religio, & Obedientia Sedis Apostolicæ conserventur, & cum expressa hac conditione, privilegia, & gratias supradictas, & non alias, nec alio modo Nos concessisse declaramus.

Clausulæ.

§.5. Sicque in præmissis omnibus per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere decernimus.

Derogatio contrariorum

§.6. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Universalibus, & Synodalibus, ac Provincialibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quarumcumque Universitatum studiorum generalium etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodocumque concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 11. Januarii 1598. An. VI.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 11. Januarii 1598. Pontificatus nostri anno VI.

CLXXI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Ratificatio Conventionum inter Card. Aldobrandinum nomine Sedis Apostolicæ, & Ducissam Urbini procuratorio nomine Cæsaris Estensis initarum super restitutione Ducatus Ferrariensis.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Sancta Romana Ecclesia, quæ inter disciplinam, & misericordiam quasi Regina sedet circumstante exercitu in virga regiminis, est etiam mærentium consolatrix in ministerio pietatis: sicut enim reos, & contumaces justa animadversione coercendo vino utitur districtionis; ita quoque eisdem resipiscentibus, & ad cor redeuntibus ignoscendo oleum adhibet lenitatis, atque eo pacto se modo malorum severam ultricem, modo clementem, ac piam matrem bonorum ostendit. Ac Nos quidem in excelso Justitiæ Throno, licet nullis nostris meritis, sed solum divina disponente clementia constituti, hoc sane consilio, quemadmodum, cum opus fuit, bonorum ejusdem Ecclesiæ occupatores justis pœnis affecimus, ita eosdem cordis duritia deposita ad restitutionem promptos non solum benigne absolvere, sed quæcumque cum ipsis nostro, ac Sedis, & Cameræ Apostolicæ nomine propterea tractata, & conclusa sunt, ut

ut perpetuo firma, & rata existant, Apostolicæ confirmationis robore communire parati sumus.

Cæsar Estensis Ferrariæ Ducatum Romanæ Ecclesiæ reddere statuit.

§.1. Cum itaque, sicut dilectus filius noster Petrus S. Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis Aldobrandinus nuncupatus noster secundum carnem ex fratre germano nepos, & totius Status, & exercitus nostri Ecclesiastici Generalis superintendens a Nobis specialiter cum amplissima facultate deputatus, novissime per literas suas significavit, postquam nimirum diebus proxime elapsis literas nostras super declaratione, & promulgatione censurarum, & aliarum poenarum contra dilectum filium nobilem virum Cæsarem Estensem, ob ipsius non paritionem sententiæ nostræ, super devolutione ad eamdem Romanam Ecclesiam, Sedemque, & Cameram prædictam Civitatis, & Ducatus Ferrarien., illiusque comitatus, & districtus, aliorumque locorum tunc expressorum, undecimo Kal. Januarii Pontificatus nostri anno sexto publicavimus, idem Cæsar tamquam obedientiæ filius in ejusdem Ecclesiæ, & Sedis Apostolicæ fide, & devotione perseverare cupiens, sanioribusque consiliis, sicut in Domino optabamus, susceptis, quod Dei, & Romanæ Ecclesiæ est, Deo, & eidem Ecclesiæ reddere decreverit, ac propterea dilectam in Christo filiam nobilem mulierem Lucretiam Estensem Urbini Ducissam ad prædictum Petrum Cardinalem cum sufficienti mandato miserit, ut videlicet liberam, & pacificam dictæ Civitatis, & Ducatus Ferrariensis cum ejus pertinentiis pro Romana Ecclesia, Sede, & Camera prædictis a Nobis petitam restitutionem stabiliret, & ut ipsius Cæsaris, aliorumque in prædictis literis nostris compræhensorum absolutionem a Nobis, & eadem Sede benigne reportaret.

Et Urbini Ducissam delegat ad absolutionem petendã.

Ducissa Urbini restituit, & cum Cardinali Aldobrandino Legato Apost. sequẽtes paciscitur conditiones.

§.2. Cumque dicta Lucretia Ducissa vigore dicti mandati post maturam deliberationem cum prædicto Petro Cardinali habitam, tandem benedicente Domino restitutionem prædictam cum eodem Petro Cardinali sufficienti pariter ad hoc facultate illi per Nos attributa suffulto cum nonnullis conventionibus, pactis, & capitulis concluserit sub infrascripta forma, videlicet.

In nomine Domini. Amen. Præsenti publico Instrumento cunctis pateat evidenter, & sit notum, quod anno a Nativitate ejusdem Domini millesimo quingentesimo nonagesimo octavo indictione undecima, die vero duodecima mensis Januarii Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Domini Clementis Divina Providentia PP. VIII. anno sexto, volentes Illustrissimus, & Reverendissimus D. Petrus S. Nicolai in Carcere Miseratione Divina Diaconus S. R. E. Cardinalis Aldobrandinus totius Status, & exercitus Ecclesiastici generalis superintendens Sanctissimi Domini Nostri, & Sanctæ Sedis, & ejusdem Rev. Cameræ Apostolicæ nomine, hoc negotium agens de ejusdem Sanctissimi Domini nostri PP. mandato, & illius vivæ vocis oraculo sibi, ut asseruit facto, & vigore Brevium prædicti Sanctissimi Domini Nostri, de quibus constat in actis mei Ludovici Martini Cameræ Apostolicæ Notarii infrascripti, quorum quidem Brevium copia collationata in Secretaria Provinciæ Romandiolæ dabitur, & dimittetur, & pro ipsa Sancta Sede, & Camera promittens de rato, ut infra ex una, & Serenissima Madama Lucretia Estensis Ducissa Urbini Procuratrix D. Don Cæsaris Estensis habens ab eodem mandatum sufficiens, & habile rogatum per Dominum Franciscum Rondonum, alterum ex Nobis Notariis infrascriptis, similiter in præsenti Instrumento registratum, pro altera parte devenire ad compositionem, transactionem, concordiam, & pacta inter prædictum Illustrissimum, & Reverendissimum Dominum Cardinalem nomine prædicto, ut supra, & prædictam Serenissimam Dominam dicto nomine tractata, & Dei optimi maximi gratia feliciter conclusa super restitutione petita, nomine dictæ S. Sedis Ducatus Ferrariæ, & aliorum locorum, de quibus in infrascriptis pactis fit mentio, idcirco in nostrorum Notariorum in solidum rogatorum, & testium infrascriptorum præsentia, præsentes, & personaliter constituti prædictus Illustrissimus, & Reverendissimus D. Cardinalis nomine prædicto obligando prælibatum Sanctissimum D. Nostrum PP. ejusque Successores, & etiam Sanctam Sedem, & Rev. Cameram Apostolicam, omniaque, & singula eorumdem bona omnia mobilia, & immobilia præsentia, & futura, ubicumque existentia, & prædicta Serenissima Domina, dicto nomine agens, Procuratorio nomine ante dicto obligando ipsum Dominum Don Cæsarem, & ejus bona omnia præsentia, & futura, & alia quæcumque mobilia, & immobilia ubicumque existentia per se, & suos hæredes, & successores sponte, & ex eorum certis scientiis, ac deliberatis voluntatibus, omni meliori, validiori, & efficaciori modo, via, Jure, causa, & forma, quibus magis, & melius potuerunt, & possunt per hoc publicum, & solemne documentum, & pro exequutione, & conclusione dicti tractatus, & accordii convenerunt, declararunt, relaxarunt, composuerunt, transegerunt, & pacti sunt, & promiserunt, solemni stipulatione interveniente hinc inde sibi invicem, & vicissim præsentibus stipulantibus, & recipientibus pro se ipsis, & suis successoribus, & hæredibus respective in omnibus, & per omnia, prout conventum, & explicatum est in Capitulis infrascriptis tenoris, de quo infra, videlicet.

I. Che il Sig. Don Cesare sia assoluto in forma amplissima da tutte le censure, pene, interessi, e danni, nelli quali fosse incorso per la sentenza, o per scommunica publicata contra di lui, e rimesso nel suo stato pristino egli, e i descendenti, ed altri suoi non altrimente, che se non fosse stato nè scommunicato, nè condennato, relasciando però egli il possesso del Ducato di Ferrara con tutte le sue pertinenze, di Cento, e della Pieve, e de' luoghi di Romagna.

Che

II. Che similmente siano assoluti, e liberati i fautori, ministri, consiglieri, complici, familiari, seguaci, e tutti li altri, che fossero caduti in qualsivoglia pena, anche da quella, nella quale è dichiarato esser incorso il Sig. Don Cesare, ancorchè si fossero acquistate ragioni ad altri, e restituiti nel suo pristino stato in forma amplissima; e di più il Popolo, tutti i suoi Giudici, e Officiali siano assoluti, e tutte le predette cose se intendano non solo di quelli, che fossero già incorsi, mà anco che incorressero in censure, e pene pendenti, e conclusa la transazzione, che sua Santità si degni pigliar sotto la protezzione della Sede Apostolica il Sig. Don Cesare, e i suoi Successori, e di prometterli, che essa non lasciarà molestare li suoi Stati Imperiali da chi si sia.

III. Che sia permesso al Signore Don Cesare di portare, e mandare fuori di Ferrara nelli Stati suoi Imperiali liberamente, e senza alcuno impedimento tutte le sue gioje, ori, argenti, ed altre cose preziose, i sali, che si trova averci, i suoi grani, biade, farine, ed altri mobili semoventi siano di qualunque qualità, ed il medesimo si conceda a tutti quelli, che andassero con lui, o lo seguitassero poi, anche che di loro bisognasse farne espressa menzione, e possa anco mandare nelli detti suoi Stati tutte le scritture del suo Archivio, ed i libri di Camera da vedersi con l' intervento di chi sarà deputato dall' Illustrissimo Signore Cardinale Aldobrandino per aversi sua Signoria Illustrissima a ritenere quelle scritture, che si troveranno appartenere alla Sede Apostolica, ed alle ragioni della Camera di Ferrara. E di più possa mandarvi la metà dell' artiglieria, e munizioni di Guerra, che sono in Ferrara, e nelli altri luoghi, che si rilasciaranno, rilasciando l'altra metà alla Sede Apostolica, e se ne faccia la divisione da due Deputati uno per parte.

IV. Che al Signore Don Cesare, ed a suoi eredi, e successori rimanghino tutte le sue terre, prati, valli, e possessioni, case, ed ostarie, ed il molino di Lugo, e Bagnasmallo, che godeva innanzi la morte del Signore Duca Alfonso di gl. mem., e similmente tutte quelle allodiale, che gli sono pervenute per lo testamento del detto Signore Duca, li quali tutti abbia, e possa godere con i privilegj, immunità, e libertà, che godeva esso Signore, ed ha goduto prima auche egli respettivamente, e ciò se gli abbia da osservare inviolabilmente, e tutti li beni, che non hanno annessa giurisdizione, s' intendano allodiali salve le ragioni degli altri, che pretendessero in essi, e similmente gli rimanghino tutti i casamenti, stalle, cantine, granari, ed ogni altra sorte di edificj, e fabbriche, che sono fuori del Castello di Ferrara, e sue fosse, e di più tutti li giardini, ed orti, che godeva il predetto Signore Duca, eccettuatene però quelle parti, che sono sù i terrazzi della Città, e volendo la Camera Apostolica comprare da lui tutti gli edificj, fabbriche, orti, e giardini, sia obligato vendergli per il giusto prezzo.

V. Che possa riscuotere more Cameræ tutti gli crediti, che egli si trovarà avere in Ferrara, e ne' luoghi, che si lasseranno, contratti fino al dì della sua uscita anco come erede del Signore Duca predetto: e perchè possono nascervi dubj, e differenze con i debitori, possa il Signore Don Cesare nominare uno, o più giudici in qualunque instanza per tutte le suddette Cause da deputarsi nella Città di Ferrara da Nostro Signore, o dal Signor Cardinale Aldobrandino, o altri Ministri della Sede Apostolica, i quali abbiano a terminare per giustizia dette Cause, e quanto alli altri crediti, che contraerà per li suddetti beni, che li restino, abbia parimente sempre privilegio di esigere more Cameræ, ma con la giurisdizione, e autorità di Giudici Ordinarj di Ferrara, della qual Città, ed altri luoghi suddetti l' entrate siano tutte di qualsivoglia qualità del Signore Don Cesare fino al dì della sua uscita.

VI. Rimangano ancora a lui, ed a' suoi eredi, e successori così universali, come singolari solamente il Jus padronato della Prepositura di Pomposa, e quello della Pieve del Bondeno con tutte le loro pertinenze, ed inoltre abbia, e li resti il diretto Dominio, e ragioni, che si trova avere presentemente sopra i beni allodiali di qualunque qualità, siccome erede del Signor Duca Alfonso felice memoria, e come a nome suo proprio con li suoi emolumenti, ed onoranze.

VII. Che Sua Santità faccia dare con effetto liberamente, e senza alcun pagamento al Signore Don Cesare, o a suoi eredi tutte le possessioni della Lame del Carpigiano con le loro case, ed edificj, che ebbe già il Vescovo di Bologna, e possede presentemente l' Arcivescovo di Bologna per la transazione, e convenzione fatta già sopra Cento, e la Pieve fra il Duca Alfonso di felice memoria, ed il detto Vescovo di quel tempo, e tutto si faccia in forma amplissima etiam in ogni altro modo megliore.

VIII. Che la Camera Apostolica dia ogni anno al Signor Don Cesare, suoi Eredi, e Successori, quindici mila Sacca di Sale ne' Magazini di Cervia per il medesimo prezzo, peso, misura, e maniera, che dava al Duca Alfonso Secondo, e possa il Signor Don Cesare levarlo da Cervia, e transitarlo liberamente per il Pò, e Ducato di Ferrara senza pagamento di Dazio alcuno, e detto Sale si dia di terzaria in terzaria, cioè ogni quattro mesi la rata, cominciando dal primo giorno di questo mese di Gennaro.

IX. Che il detto Signor Don Cesare ritenga li gradi, luoghi, sessioni, prerogative, e preeminenzie per gratia speciale di sua Santità, che havevano i Prencipi di Este, mentre possedevono il Ducato di Ferrara.

X. Che per li beni precariati dell' Abbadia di Nonantula, sua Santità si degni con-

concedere alla Città di Modena, e à quei di Nonantula una Bolla Graziosa conforme alla Bonifaciana, ò almeno conceda di poterli appropriare con liberarli della detta Badia a cinque per cento del valore di essi da estimarsi da' Periti.

XI. Che in grazia del Signor Don Cesare faccia Carpi Città.

XII. Che l'Illustrissimo, e Reverendissimo Signor Cardinale Aldobrandino non possa, ne altri per la Sede Apostolica entrare in Ferrara prima del giorno 29. del presente mese, nel qual tempo sarà partito il Signor Don Cesare, e restandovi delle sue robbe dette di sopra, possa egli mandarle anco poi liberamente ne i stati sudetti, e similmente non entri prima nel Ferrarese, ne nelli altri luoghi, che si relasciaranno, gente armata.

XIII. Che sua Signoria Illustrissima, e altri per la Sede Apostolica, passato che sarà il sudetto termine, entri nella Città pacificamente, e provegga, che alcuno, sia di che qualità, ò condizione si voglia, non riceva danno.

XIV. Che a quelli, i quali vorranno andare col Signor Don Cesare, ò seguitarlo poi, e a loro, e suoi eredi, e successori sia conceduto il godere i suoi beni mobili, immobili, e semoventi, e haverne le loro rendite liberamente, come se abitassero, ne possano essere in alcun tempo astretti ad abitare in Ferrara, ne altrove, ancorchè avessero beni nello Stato Ecclesiastico, permettendosi però loro in pratticare, conversare, e traficare liberamente.

Quæ Capitula, & quæ omnia, & singula supradicta, & in præsenti Instrumento contenta partes prædictæ obligantes, ut supra promiserunt sibi invicem mutuo, & vicissim præsentibus, & stipulantibus, ut supra attendere, observare, adimplere, & exequi in omnibus, & per omnia, prout in eis continetur, omni juris, & facti exemptione remota, & quocumque impedimento cessante etiam iis, de quibus necesse esset hic fieri specialis, & individua mentio, etiam talibus, quæ invalidarent, vel invalidare possent præsens Instrumentum tam respectu Sedis Apostolicæ, quam prædicti Domini Don Cæsaris, quod Instrumentũ prælibatus Illustrissimus D. Cardinalis ut supra agens virtute dictorum Brevium, & facultatum, & omni meliori modo, quo potuit, promisit, prædictæ Serenissimæ Dominæ, ut supra, stipulanti, quod Sanctissimus D. Noster auctoritate Pontificia, & Consistorialiter, & de plenitudine potestatis, ac omni alio meliori modo convalidabit, illudque ratificabit in omnibus, & per omnia in plenissima forma infra duodecim dies proximos, & prædictæ Serenissimæ D. ut supra stipulanti de prædictis verbum, & fidem dedit. Hoc etiam pacto inter dictas partes qua supra stipulatione hinc inde interveniente expresso, convento, & adjecto, quod dictus D. Don Cæsar teneatur, & debeat ratificare omnia, & singula in presenti Instrumento contenta statim habita convalidatione, & ratificatione prædicta a SSmo D. N. Papa infra tempus habile, & hoc quia inter eos sic actum, dictum, & conventum fuit, qua supradicta stipulatione inter eos præcedente, & interveniente, & nihilominus renunciarunt dictæ partes exceptioni non facti, & non celebrati præsentis Instrumenti, rei non sic gestæ, forique privilegio, & omni aliæ exceptioni, sive juris beneficio, & Statutorum illi auxilii sibi ipsi aut cuilibet earum competenti, & competituro, promittentes sibi invicem mutuo, & vicissim præsentibus, & stipulantibus, ut supra a se promissa attendere, & observare specialiter Romæ, Ferrariæ, Bononiæ, & generaliter in omni alio loco, Terra, Castro, foro, & Jurisdictione etiam prædictis quantumcumque distantibus, & in prædictis locis, & quomodolibet eorum conveniri posse voluerunt, nulla fori, vel feriarum exceptione obstante, diebus feriatis, & non feriatis, feriis aliquibus alicujus conditionis præsentibus, & futuris non obstantibus. Quibus ex nunc, prout ex tunc sponte renunciaverunt expresse: & si partes non attenderent, & non observarent a se ut supra præmissa, voluerunt licere parti servanti, & suis, ut supra, sua auctoritate propria, & sine requisitione alicujus Judicis, ingredi, stare, & appræhendere tenutam, & corporalem possessionem bonorum omnium, & singulorum prædicti a se promissa non observantis, & suorum ut supra ubicumque, & de quibus pars a se promissa observans magis, & melius dicta bona eligere voluerit, vel sui ut supra voluerint, & ea bona vendere, donare, alienare, vel penes se justo pretio retinere tanquam sua bona propria justo pretio empta, & acquisita usque ad integram solutionem, & satisfactionem totius tunc sibi debiti, suorumque damnorum, interesse, & expensarum litis, & extra. Quæ damna, interesse, & expensas sibi ipsis invicem reficere, & restituere promiserunt, & de iis stare, & credere suis nudo, & simplici verbo absque onere sui Sacramenti, vel alia juris, aut Testium probatione, remotis etiam in quocumque casu quibuscumque appellationibus, & nullitatis dictionibus, & præmissis non contrafacere, dicere, vel venire per se, vel alium, seu alios sub pœna, solemni stipulatione præmissa, scutorum mille auri, & obligatione antedicta. Qua pœna soluta, vel non, supradicta omnia, & singula sint nihilominus perpetuo firma, & ita tactis per dictum Illustrissimum, & Reverendissimum D. Cardinalem pectore more Illustrissimorum, & Reverendissimorum DD. S. R. E. Cardinalium, & per dictam Serenissimam Dominam Ducissam scripturis Sacrosanctis, ad S. Dei Evangelia in manibus nostrorum infrascriptorum Notariorum in solidum rogatorum dictis nominibus in animas suorum principalium respective jurarunt. Acta, & celebrata fuere supradicta omnia, & singula in Civitate Faventiæ in Palatio Dominorum Antianorum dictæ Civitatis præsentibus ibidem Perillustri, & Reverendissimo D. Hieronymo Mattiuccio Archiepiscopo Ragusin. Illustri, & Reverendo D. Erminio de

de Valentibus de Trevio Spoletan. Diœcess., Illustrissimo Equite D. Camillo Evalengo Nobili Ferrarien., & Illustrissimo D. Leandro Grilenzono Collaterali in Civitate Ferrariæ Nobili Mutinen. Testibus ad præmissa omnia, & singula vocatis, habitis specialiter, atque rogatis.

Mandatum Procuræ Cæsaris Estensis favore Ducissæ Urbini, de quo supra.

Tenor vero supradicti Mandati procuræ Serenissimæ D. Ducissæ de verbo ad verbum sequitur, prout infra, videlicet.

In Christi Nomine Amen. Anno ejusdem Nativitatis millesimo quingentesimo nonagesimo octavo Indictione 11. die nona Mensis Januarii, Ferrariæ in Castro Ducali in Camerino solitæ residentiæ infrascripti Domini D. Cæsaris præsentibus Testibus vocatis, & rogatis Illustrissimo D. Hercule Estensi Musto, Illustrissimo D. Joanne Baptista Laderchio, & Illustrissimo D. Marco Antonio Riccio Domini D. Cæsaris Estensis qu. D. Don Alphonsi sponte, & ex certa ejus animi scientia, & omni meliori modo via, jure causa, & forma, quibus magis, & melius potuit, & potest, non revocando propter hoc aliquem alium suum Procuratorem per eum hactenus constitutum, sed potius con. firmando fecit, constituit, creavit, & solemniter ordinavit suam veram, legitimam Actricem, Factricem, Procuratricem, negociorumque infrascriptorum suorum gestricem, & quid quid melius dici, censeri, & esse possit, Serenissimam Madamam Lucretiam Estensem Ducissam Urbini absentem tanquam præsentem specialiter, & expresse, ad nomine ipsius D. Constituentis, & pro eo componendum, transigendum, & concordandum, & quamcumque compositionem, transactionem, & concordiam faciendum, ineundum, & firmandum cum Illustrissimo, & Reverendissimo Cardinali Aldobrandino, & alio quocumque, nomine sanctæ Sedis, & Cameræ Apostolicæ in, & super tractatu ipsius compositionis tractatæ, & tractandæ cum prædicto Illustrissimo, & Reverendissimo D. Cardinali nomine prædicto super restitutione Civitatis Ferrariæ, & aliorum locorum dependentium, & connexorum, & qui ab ipsis partibus nominabuntur in Capitulis transactionis in, & per modum, & cum illis pactis, modis, formis, Capitulis, promissionibus, & obligationibus, quibus ejus Celsitudini videbitur, & placuerit, & generaliter ad omnia alia, & singula dicen. facien. geren. exercen., & procuran. quæ in prædictis, & circa prædicta quomodolibet necessaria erunt, & opportuna, & quæ ipsemet constituens facere posset, si præsens esset, etiamsi talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale, quam præsentibus sit expressum; Dans prædictus Dominus Constituens prædictæ Serenissimæ D. Procuratrici, licet absenti, plenum, liberum, generale, & speciale mandatum in plena, libera, generali, & speciali administratione in prædictis omnibus, & singulis, & quolibet prædictorum promittens, quod dictus D. Constituens dictæ Serenissimæ D. Procuratrici licet absenti, & mihi Notario infrascripto uti publicæ personæ stipulanti, & recipienti hominibus, & vice omnium, & singulorum, quorum interest, intererit, aut in futurum interesse posset, seu poterit, se ipsum, firmum, ratum, & gratum perpetuo habiturum omne id, & quidquid, quod per dictam Serenissimam Procuratricem actum, dictum, gestum, & procuratum fuerit sub hypotheca, & obligatione omnium, & singulorum sui, & bonorum suorum præsentium, & futurorum. Ego Franciscus quon. D. Baptistæ Rondoni publicus Apostolica, & Imperiali auctoritatibus Notarius, & Civis Ferrarien. supradictis interfui, & ea rogatus scripsi, & subinde exemplari, & in hanc publicam formam redigi feci cum signo, & nomine meo solitis, loco ✠ signi, prædicti D. Notarii cum literis legalizatis hic insertis. Et Ego Ludovicus Martini Cameræ Apostolicæ Notarius, qui de supradicto Instrumento compositionis, & transactionis in solidum una cum infrascripto D. Francisco rogatus fui, & de illo notam sumpsi, ideo hoc præsens publicum Instrumentum subscripsi, signavi, & publicavi in fidem præmissorum requisitus. Ego Franciscus Rondonus publicus Apostolica, & Imperiali auctoritatibus Notarius, & Civis Ferrarien. deputatus ab Illustrissimo, & Reverendissimo D. Cardinali Bandino in Provincia Romandiolæ de Latere Legato Apostolico, prout de hujusmodi deputatione constat in actis supradicti D. Ludovici, supradictis interfui, & rogatus subscripsi una cum supradicto D. Ludovico &c. In præmissorum fidem hic me subscripsi cum signo, & nomine meis. Nos Octavius Cardinalis Bandinus Provinciæ Romandiolæ, & Exarcatus Ravennæ de Latere Legatus. Universis, & singulis præsentes visuris attestamur, supradictos DD. Ludovicum, & Franciscum fuisse, & esse legales, & authenticos Notarios, eorumque scripturis publicis in Judicio, & extra adhibitam fuisse, & esse fidem, in quorum &c. præsentes fieri per Notarium Provincialem Secretarium subscribi, & Sigillo nostro muniri fecimus. Datum Faventiæ die 13. Januarii 1598. Ego Mercurius Sebastianus Secretarius in fidem subscripsi.

Clemens Pacta omnia rata habet, & confirmat.

§. 3. Cumque prædictæ conventiones, pacta, & Capitula, ut præfertur, inita ad ejusdem Romanæ Ecclesiæ, Sedisque, & Cameræ prædictæ utilitatem maxime pertineant, ipseque Cæsar se eo pacto nostra, & Apostolicæ Sedis gratia, & Clementia dignum reddiderit; Nos de omnibus, & singulis Nunciis, supradicto procurationis Mandato, Colloquiis, Consultationibus, promissionibus, facultatibus, & deliberationibus, super præmissis, tam a dicto Cæsare, & ejus nomine a Lucretia Ducissa prædicta, quam ab eodem Petro Cardinali habitis plene, integre, & sufficienter informati, ac prædictarum nostrarum literarum declarationis, & promulgationis Censurarum contra dictum Cæsarem, ut præfertur, expeditarum tenorem præsentibus pro expresso habentes, habita prius super his cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto consultatione, & deliberatione

liberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu, conventiones, pacta, & Capitula præinserta, omniaque in illis expressa, & contenta, quæ in universis, & singulis eorum presentibus hic pro repetitis, & singillatim narratis haberi volumus in omnibus, & per omnia juxta illorum continentiam, & tenorem, nihil penitus addito, sublato, vel ulla ex parte detracto, aut immutato, ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac omni meliori modo acceptamus, emologamus, & ratificamus, illaqua acceptata, emologata, rata, ac grata habemus, validamus, & confirmamus, nec non omnes, & singulos tam juris, quam facti, ac solemnitatum, etiam substantialium, ac quarumcumque inhabilitatum ad quovis actus juridicos faciendos juxta formam prædictarum nostrarum literarum, etiam ob censuras, & pœnas prædictas incursas contractarum, & ad præmissa consequenda, & respective facienda forsan obstantes, aliosque defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus, ac ipsas conventiones, pacta, & Capitula eamdem vim, & efficaciam, idemque robur omnino habere, & obtinere volumus, decernimus, & declaramus, quam, & quod haberent, & obtinerent, si Nos ipsi de simili Fratrum consilio, & assensu, illa cum prædicto Cæsare nominatim, & in specie, etiam a principio, & priusquam dictæ nostræ literæ emanassent inivissemus, Nosque ipsos, ac Successores Nostros Romanos Pontifices, Sedemque, & Cameram prædictas, illorumque bona omnia pro eorum observantia juxta prædictorum Capitulorum formam specialiter obligamus, & hypothecamus, super quibus omnibus, & singulis, seu ipsorum aliquibus, etiam quascumque particulares concessiones, seu expeditiones in forma solita cum clausulis, & Decretis necessariis, & opportunis simul, vel ad præsentem, prout eidem Cæsari magis placuerit, & expediens esse videbitur Nos facturos, in verbo Romani Pontificis pollicemur.

Cæsarem, ejusque fautores &c. ab excommunicatione, cæterisq; tam spiritualibus, quam temporalibus pœnis absolvit.

§. 4. Et ulterius pro præmissorum ex parte nostra, Sedisque, & Cameræ prædictæ exequutione, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate, ex illa Nobis sicut ligandi ita, & solvendi a Domino attributa potestate confisi, de simili Fratrum nostrorum consilio, & assensu tam prædictum Cæsarem ex nunc, prout ex tunc, facta per ipsum reali, actuali, & libera restitutione dictæ Civitatis, & Ducatus Ferrarien. cum omnibus suis pertinentiis, ac aliis juxta eamdem omnium, & singulorum Capitulorum prædictorum continentiam, & tenorem, quam etiam fautores, ministros, consiliarios, complices, familiares, sequaces, populum, judices, officiales, aliosque in pœnas, ac etiam in eamdem, in quam idem Cæsar incidisse declaratus fuit, hactenus quomodolibet incursos, & in prædictis nostris literis compræhensos, etiam quod aliquod jus aliis fuerit acquisitum, juxta dictorum Capitulorum formam, quorum omnium, & singulorum nomina, cognomina, gradus, qualitates, & circumstantias præsentibus etiam pro expressis haberi volumus, a majoris excommunicationis, anathematis, maledictionis sententia, ac aliis censuris Ecclesiasticis per quascumque Romanorum Pontificum Constitutiones, ac literas die Cœnæ Domini legi solitas, nec non etiam Sacros Canones Generalium Conciliorum, ac præsertim Æcumenici Generalis Concilii Tridentini Decreta, ac etiam rebellionis, læsæ majestatis, criminis in primo capite, nec non privationis gratiarum, titulorum, honorum, prærogativarum, dignitatum, privilegiorum, favorum, facultatum quarumcumque, indultorum, tolerantiarum, remissionum, libertatum, immunitatum, Jurisdictionum, & bonorum quorumlibet tam allodialium, & emphyteuticorum, quam etiam feudalium, cæterorumque quorumcumque per eum ante præmissa forsan a quibuscumque Ecclesiis, vel ab eis quomodolibet dependentibus habitorum, seu quovis modo possessorum, ac in quibus, & ad quæ jus sibi quomodolibet competebat, eumdem Cæsarem, & alios prædictos vigore sententiæ, ac literarum nostrarum prædictarum super declaratione, & promulgatione earumdem censurarum respective incursis, & contra eos per Nos inflictis, & pronunciatis, auctoritate, potestatis plenitudine, & tenore prædictis gratiose absolvimus, & liberamus, ac censuras, & pœnas hujusmodi illis, & cuilibet eorum remittimus, & condonamus, illosque universos, & singulos unitati, & communioni aliorum Christifidelium plenarie restituimus, & cum personis Ecclesiasticis super irregularitate contracta, eo quod censuris prædictis ligati se in Divinis, non tamen in contemptum clavium, immiscuerint, dispensamus, fructusque propterea male perceptos illis condonamus, ac interdictum in Ferrarien., & aliis Civitatibus, Terris, & locis in dictis nostris literis expressis per Nos appositum remittimus, & relaxamus, nec non prædictum Cæsarem, ejusque filios, fratres, consanguineos, proximos, affines, conjunctos, fautores, consultores, adhærentes, conversantes, complices, & sequaces, & quemlibet eorum, acsi nominatim singuli præsentibus essent expressi, ad primævam formam, gradus, honores, ac successiones, dignitates, & beneficia, aliaque bona tam in nostris literis, quam in conventionibus, capitulis, & pactis supradictis expressa, & compræhensa, ac alias in pristinum, & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant, statum plenissime in omnibus, & per omnia restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, perinde acsi sententia, & literæ nostræ prædictæ nunquam emanassent, & censuræ, ac pœnæ inflictæ non fuissent.

Committit Card. Aldobrandino, ut Ducatus Ferrarien. realem appræhendat possessionem.

§. 5. Quocirca eidem Petro Cardinali per Apostolica scripta mandamus, ut nostro, atque Ecclesiæ, Sedis, & Cameræ prædictarum nomine Civitatis, & Ducatus Ferrarien., ac Terrarum, Castrorum, Oppido-

pidorum, nec non Arcium, & Fortalitiorum, ac locorum quorumcumque prædictorum possessionem realem, & corporalem juxta prædictorum capitulorum, & conventionum continentiam, & tenorem, appræhendat, ac a dilectis filiis communitatibus, universitatibus, & hominibus Civitatis Ferrarien., & aliorum locorum supradictorum, fidelitatis juramentum recipiat, atque ipsa Capitula, & conventiones in omnibus, & per omnia observet, & observari curet, & faciat; Non obstantibus literis nostris prædictis, ac regula nostra de non tollendo jure quæsito, quatenus opus sit, aliisve quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Injungit absolvendis, ut imponendam a Confessario pœnitentiam adimpleant.

§.6. Volumus autem, ut tam Cæsar, quam alii quicumque vigore præsentium a censuris, & pœnis prædictis absoluti, pœnitentiam, quam Confessor idoneus, & ex approbatis ab Ordinario per eorum quemlibet eligendus, illis ob præmissa injunxerit, adimplere, & exequi omnino teneantur, & quilibet ipsorum teneatur.

Clausulæ.

§.7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ acceptationis, emologationis, ratificationis, ratihabitionis, validationis, confirmationis, approbationis, suppletionis, voluntatum, decreti, declarationis, obligationis, hypothecationis, pollicitationis, absolutionis, liberationis, remissionum, condonationis, restitutionum, dispensationis, relaxationis, repositionis, reintegrationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 18. Januarii 1598. An. VI.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, quartodecimo Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno VI.

PP. Cardinaliumque subscriptiones.

✠ Ego Clemens Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Protector noster aspice Deus.

✠

✠

✠ *Ego Petrus Episcopus Tusculan. Card. Comen.*

✠

✠

✠ *Julius Antonius Episcopus Card. Pranestinus S. Severinæ.*

✠ *Ego Hieronymus Card. Rusticuccius.*

✠

✠ *P. Card. Deza tit. S. Laurentii.*

✠ *Antonius Maria Card. Salviatus tit. S. Mariæ de Pace.*

✠ *Ego Antonius tit. S. Mariæ Cardinalis Veron.*

✠ *Ego Simeon tit. S. Hieronymi Illyricorum Card. de Terranova.*

✠

✠ *Ego Dominicus tit. S. Chrisogoni Card. Pinellus S. Mariæ Majoris Archipresbyter.*

✠ *Ego Fr. Hieronymus tit. S. Mariæ supra Minervam Card. Asculanus.*

✠

✠ *Ego Antonius Card. Saulus tit. S. Stephani in Monte Cœlio.*

✠ *Ego Marianus tit. SS. Marcellini, & Petri Presbyter Card. de Camerino.*

✠ *Ego Fr. Gregorius tit. S. Augustini Card. de Montelio.*

✠ *Ego Paulus tit. S. Cæciliæ Presbyter Card. Sfondratus.*

✠ *Ego Benedictus tit. S. Marcelli Presbyter Card. Justinianus.*

✠ *Ego Augustinus tit. SS. Joannis, & Pauli Presbyter Card. Cusanus.*

✠ *Ego Franciscus Maria tit. S. Mariæ in Aracœli Card. a Monte.*

✠ *Ego Octavius tit. S. Alexii Presbyter Card. Paravicinus.*

✠ *Ego Hieronymus tit. S. Pancratii Presb. Card. Matthæjus.*

✠ *Ego Octavius S. Mariæ de Populo Card. de Aquaviva.*

✠ *Ego Flaminius tit. S. Honuphrii Presbyter Card. Platus.*

✠ *Ego Federicus S. Mariæ in Termis Presbyter Card. Borromeus.*

✠ *Ego Julius tit. SS. Quirici, & Julittæ Presbyter Card. Saxus.*

✠ *Ego Guido tit. S. Petri in Monte Aureo Presbyter Card. Pepolus.*

✠ *Ego Franciscus tit. S. Martini in Montibus Presbyter Card. Cornelius.*

✠ *Ego Camillus tit. S. Eusebii Presbyter Card. Burghesius.*

✠ *Ego Cæsar tit. SS. Martyrum Nerei, & Achillei Presbyter Card. Baronius.*

✠ *Ego Laurentius tit. S. Laurentii in Pane, & Perna Presbyter Card. Blanchettus.*

✠ *Ego Franciscus tit. S. Silvestri Presbyter Card. de Avila.*

✠ *Ego Ferdinandus tit. S. Blasii Presbyter Card. de Quevara.*

✠ *Ego Franciscus tit. S. Thomæ in Parione Presbyter Card. Mantica.*

✠ *Ego Pompejus tit. S. Balbinæ Presbyter Card. Arigonius.*

✠

✠

✠

✠

✠

✠

✠

✠

✠

✠

✠

✠

✠ *Ego Franciscus Card. Sfortia S. Mariæ in Via lata.*

✠

✠ *Ego Ascanius S. Mariæ in Cosmedin Diaconus Card. Columna.*

✠

Ego

✠ *Ego Odoardus Card. Farnesius Diaconus S. Eustachii.*
✠ *Ego Antonius Fachenettus Diac. Card. SS. Quatuor Coronatorum.*
✠
✠ *Ego Cinthius Diaconus Card. S. Georgii.*
✠ *Ego Bartolomaeus Card. Caesius Diaconus S. Mariae in Porticu.*
✠ *Ego Andreas tit. S. Mariae in Domnica Diaconus Card. Perettus.*
✠
✠

CLXXII.

Acceptatio devolutionis Ducatus Ferrariae mox recuperatis, ejusque, & redditiuum incorporatio R. C. A.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Clemens Divina providentia Papa Octavus.

Ferrariae Ducatus ad R. C. Apost. devolutus post obitum Alphonsi Ducis juxta tenorem Investiturarũ &c.

§. 1. Quoniam per obitum Alphonsi Estensis Ferrariae Ducis, Ducatus, & Status Ferrariae, cum omnibus Civitatibus, Terris, Castris, fortalitiis, Portubus, locis, membris, Jurisdictionibus, juribus, ac aliis annexis, & connexis, de quibus a Sede Apostolica, & suis Praedecessoribus Rom. Pontificibus, idem Alphonsus, sive ejus Antecessores, investiti fuerunt, seu alias quomodolibet illos, & illa a Sede praefata tenuerunt, & habuerunt, ad eamdem Sedem, & Cameram suam Apostolicam, tum ex forma Investiturarum, seu aliarum concessionum de eis factarum, tum vigore Constitutionis fel. record. Pii Papae Quinti Praedecessoris editae sub die 4. Kalend. Aprilis Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus sui Anno secundo, reversi, & reversa, & devoluti, ac devoluta existunt, & utile eorum dominium cum directo consolidatum est, etiam absq; aliqua alia ulteriori acceptatione, declaratione, ac possessionis apprehensione, & alias juxta praefatam Constitutionem Pii V., ad quam in omnibus, & per omnia, & in omnibus ejus partibus relationem haberi voluit.

Hujusmodi devolutionem acceptat Clemens.

§. 2. Nihilominus pro potiori cautela, & jura juribus addendo, & Constitutioni inhaerendo, de Venerabilium fratrum suorum S. R. E. Cardinalium consilio pariter, & assensu, Statum, & Ducatum praedictum cum omnibus Civitatibus, Terris, Castris, Fortalitiis, Portubus, locis, membris, & aliis annexis, & connexis, per obitum praefati Ducis Alphonsi, seu alias ad eamdem Sedem devolutum, & devoluta, & utile illorum Dominium cum directo consolidatum esse declaravit, & hujusmodi reversionem, devolutionem, & utilis cum directo Dominio consolidationem acceptavit, ipsum Ducatum, & Statum Ferrariae, cum omnibus supradictis, Sedi Apostol., & Cam. reversum, unitum, & incorporatum esse, ac censeri decrevit, & declaravit omni meliori modo.

Et dictum Ducatum Camerae Apostolicae unit, subjicitque Constitutioni Pii PP. Quinti de non alienandi.

§. 3. Et quatenus opus sit, eumdem Ducatum, & Statum, de novo eidem Sedi, & Camerae univit, & incorporavit, & dispositioni Constitutionis praefatae Pii V. subiacuisse, & subiacere, similiter decrevit, & declaravit, Deoque Omnipotenti, Beatae Virgini, ac SS. Apostolis Petro, & Paulo, perpetuo tribuit, & dedicavit.

Die 19. Januarii 1598. apud S. Petrum, in Consistorio secreto, Romae. D. P. An. VI. 19. Jan. 1597.

Sequitur alia itidem declaratio, & applicatio.

SAnctissimus in Christo Pater, & D. N. D. Clemens divina providentia Papa Octavus.

Idem Pontifex Deo agit gratias de recuperatione d. Ducatus.

§. 4. Dixit Ducatum, & Statum Ferrariae jam fuisse recuperatum, idque sola Dei Omnipotentis misericordia factum esse, & propterea illi ingentes esse gratias agendas, praesertim cum id absq; ulla sanguinis effusione contigerit.

Iteratoque illum C. Apost. unit cum suis.

§. 5. Et iterato, ut magis enixam, & exploratam ejus voluntatem ostendat, jura juribus addendo, Ducatum, & Statum praefatum, omnesque illorum redditus, eidem Sedi, & Camerae Apostolicae univit, & incorporavit, & dispositioni Constitutionis Pii V. editae sub dat. 4. Kalen. Aprilis, Pontificatus sui Anno secundo, subiacuisse, & subiacere similiter decrevit, Deoque Omnipotenti, B. Mariae Virgini, & SS. Apostolis Petro, & Paulo, quorum ope id factum fuit, perpetuo addixit, & consecravit.

Romae apud S. Petrum, die undecima Februarii, millesimo quingentesimo nonagesimo octavo. D. P. An. VI. 11. Febr. 1598.

CLXXIII.

Cardinali Aldobrandino in Civitate, & Ducatu Ferrarien. de latere Legato, ut facilius Civitatem, & Ducatum praedictos a gubernio Ducali, ad normam regiminis aliarum Provinciarum Status Ecclesiastici redigere possit, amplissimae facultates conceduntur. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

Dilecto filio nostro Petro S. Nicolai in Carcere Diacono Cardinali Aldobrandino nuncupato nostro secundum carnem ex fratre germano nepoti in universa Italia, ac in Civitate, & Ducatu nostris Ferrarien. nostro, & Apostolicae Sedis de latere Legato.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili noster salutem, & Apostolicam benedictionem.

Cardinali Legato facultates amplissimas concedit.

§. 1. QUoniam in regimine Civitatis, & Ducatus nostrorum Ferrarien. per Nos singulari tuae fidei, atque prudentiae nuper

per commisso propter diversitatem Gubernii Ducalis, sub quo dicta Civitas hactenus recta fuit, & Ecclesiastici, sub quo deinceps erit, multa contingere possunt, quæ in facultatibus legationis Civitatis, & Ducatus prædictorum, ac in aliis facultatibus pridem tibi per Nos concessis, non sunt expressa, ac speciali nota digna essent. Nos ne propterea Ducatus, & Civitas prædicti aliquod patiantur detrimentum, sed ut Tu omnia, quæ ad prosperum, ac felix regimen illorum pertinent, dirigere, statuere, & de novo etiam in casibus, in quibus oportebit, & tu expedire judicaveris, ordinare possis, opportune providere volentes, ultra quascumque alias facultates supradictas, quarum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, quasque semper salvas, & illæsas esse volumus, circumspectioni tuæ, cujus singulari prudentiæ, fidei, & diligentiæ gravissimis in negotiis toties probatæ plane confidere, ac omnia tuto committere, & credere possumus, modum, & statum officiorum Magistratuum tam optimatuum, quam populi, & gubernii temporalis, ac etiam custodiæ, militiarumque, & præsidiorum tam Civitatis Ferrariæ, quam aliarum Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, & Locorum ejusdem Ducatus, prout tibi videbitur, immutare, ac renovare, ac ad formam, & metodum regiminis, & gubernii aliarum Provinciarum, Terrarum, & locorum ejusdem Status nostri Ecclesiastici redigere, seu alias juxta tuam prudentiam, & arbitrii tui voluntatem tam præmissa, quam etiam redditus, & proventus Cameræ nostræ Apostolicæ, eorumque exactiones disponere, & ordinare, ac quæcumque Statuta, Ordinationes, & Constitutiones circa præmissa, & alia quæcumque, prout tu magis expedire judicaveris, condere, publicare, & observari facere, nec non omnia, & singula ad statum, gubernium, regimen, & administrationem Civitatis, & Ducatus, ac singulorum Oppidorum, Terrarum, & locorum, atque custodiam arcium, & fortalitiorum, nec non Populorum pacem, & quietem, & Annonæ abundantiam spectantia, ac tam gratiam, quam justitiam concernentia, etiamsi talia forent, quæ sub generali verborum significatione non venirent, sed specialibus indigerent vocabulis, ac speciali nota dignæ essent, facere, gerere, ordinare, statuere, mandare, & exequi facere, perinde in omnibus, & per omnia possis, valeas, ac debeas, ac Nos ipsi facere, gerere, ordinare, statuere, mandare, & exequi facere possemus, plenissimam, amplissimam, & absolutam facultatem, potestatem, & auctoritatem, Apostolica auctoritate præsentium tenore concedimus, & impertimur.

Spondetque se confirmaturum, quæ confirmatione indigebunt

§.2. Et nihilominus si aliqua per te fieri, statui, & ordinari contigerit, quæ tibi sub hujusmodi generali facultate minime compræhendi videbuntur, ea Nos, prout Tu ad Nos retuleris, nominatim omnia confirmabimus, & approbabimus.

Facultatem dat Comites creandi.

§.3. Præterea ut in hujus tui regiminis initio erga illos, qui se in Nos, & Apostolicam Sedem devotos, & fideles exhibuerunt, nostra, & ejusdem Sedis beneficientiam magis ostendere, Teque gratum, & benevolum, ut decet, reddere possis, facultatem creandi aliquos laicos nobiles usque ad numerum quindecim in Palatii, & Aulæ Lateranen. Comites, & Auratæ Militiæ Equites, per alias nostras literas tibi concessam, usque ad quemcumque numerum tibi benevisum, auctoritate, & tenore prædictis extendimus, & ampliamus.

Obstantia tollit.

§.4. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 20. Jauuarii 1598. An. VI.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 20. Januarii 1598. Pontificatus nostri Anno VI.

CLXXIV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Indultum Philippo II. Portugalliæ Regi subdelegandi Judicem Conservatorem in Causis spectantibus ad Militias Jesu Christi, S. Jacobi de Spatha, & S. Benedicti de Avis in eodem Portugalliæ Regno.

Charissimo in Christo filio nostro Philippo Portugalliæ, & Algarbiorum Regi Catholico Militiarum Jesu Christi, S. Jacobi de Spatha, & S. Benedicti de Avis Regnorum Portugalliæ perpetuo Administratori Apostolica auctoritate deputato.

CLEMENS PAPA VIII.

Charissime in Christo fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causæ concedendæ facultatis, de qua in Rubrica.

§.1. MAjestatis tuæ, ac dilectorum filiorum Priorum, Majorum Commendatorum, Majorum Præceptorum, fratrum, equitum, militum, & aliarum dignitatum, ac personarum Militiarum Jesu Christi, S. Jacobi de Spata, & S. Benedicti de Avis Regnorum Portugalliæ nominibus Nobis nuper expositum fuit, quod cum ex Romanorum Pontificum indultis, & concessionibus in Regali Curia quidam Judex conservator generalis ad universitatem causarum prædictorum Ordinum a Regibus Portugalliæ eorumdem Administratoribus deputari, & mutari, ac alium toties, quoties opus est, nominari, & subrogari consueverit, & majestas tua juxta dicta indulta, & concessiones hujusmodi deputationes sæpius fecerit, & faciat. Verum quia aliquando contingit, prædictum Judicem Conservatorem, aut infirmum existere, aut ab aliquibus suspectum allegari, aut alio impedimento detineri, nec propter loci distantiam, & tuam a dicto Regno absentiam hujusmodi substitutio, & subrogatio, quando opus est, & res ita exigit, per eamdem majestatem tuam fieri posset; Et propterea causis hujusmodi suspensis remanentibus Militiæ, ac Priores, Commendatores,

tores, Præceptores, fratres, equites, milites, & aliæ dignitates, ac personæ prædictæ in eorum juribus, ac tam in spiritualibus, quam temporalibus interim detrimenta patiuntur; cupis propterea pro celeri causarum expeditione, & prædictarum personarum indemnitate per Nos, ut infra indulgeri. Quare Nobis eisdem nominibus fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio facultatis. §. 2. Nos igitur quorumcumque privilegiorum, indultorum, conservatoriarum, & literarum Apostolicarum prædictis militiis, & Prioribus, Commendatoribus, Præceptoribus, fratribus, equitibus, militibus, dignitatibus, & personis concessarum tenores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Majestati tuæ, ut quandocumque prædictum Judicem Conservatorem ad universitatem causarum a Te, vel Successoribus tuis pro tempore deputandum, dummodo Tibi ex Indulto Sedis Apostolicæ præmissa faciendi facultas suppetat, infirmitate, aut alio impedimento detineri, aut suspectum allegari contigerit, Tu, vel Te absente, consilium prædictorum ordinum militarium, vulgo mensæ conscientiæ, & ordinum nuncupatum, quod in eodem Regno ad prædictarum militiarum gubernationem auctoritate Apostolica est institutum, alium, vel alios ad expeditionem causarum earumdem motarum, & pro tempore movendarum, cum eadem facultate, & auctoritate, quam ipse Judex Conservator deputatus habet, subdelegare, aut ipsemet Judex Conservator ex Indulto tuo ad earumdem causarum expeditionem per alium, seu alios, etiamsi sint extra loca, in quibus ipse Conservator, & Judex est deputatus juxta privilegia, indulta, conservatorias, & literas prædictas procedere libere, & licite possit, & valeat, perinde acsi in prædictis privilegiis, indultis, conservatoriis, & literis prædictis hoc expresse nominatim concessum extitisset, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo facultatem concedimus, & indulgemus.

Derogatio contrariorum. §. 3. Non obstantibus fæ. re. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad Judicium evocetur, seu ne Judices a Sede prædicta deputati extra Civitatem, & Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Judicium non trahatur, quodque subdelegati pro tempore hujusmodi non sint de personis, quæ deputari possunt in Conservatores, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 24. Januarii 1598. Pontificatus nostri Anno VI. Dat. die 24. Januarii 1598. An. VI.

CXXV.

Indultum Procuratoribus Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitanarum Regnorum Castellæ, & Legionis apud Sanctam Sedem, & Matriti percipiendi fructus, & distributiones quotidianas suorum Canonicatuum, & Præbendarum etiam per sex menses post completam procurationem. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

Dilectis filiis Congregationi generali Procuratorum, seu Deputatorum Capitulorum tam Cathedralium, quam Metropolitanarum Ecclesiarum Regnorum Castellæ, & Legionis ad Oppidum de Madrid, aut alio convocatis, & pro tempore convocandis.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Petitio Procuratorum. §. 1. Exponi Nobis nuper fecistis, vobis, Ecclesiarumque vestrarum negotiis, quæ in dies occurrunt, tractandis admodum expedire, vobis, Procuratores generales apud Nos, & Sedem Apostolicam, & in curia Catholici Hispaniarum Regis habere de gremio Ecclesiarum vestrarum, seu etiam quarumcumque Regnorum prædictorum Collegiatarum per vos, seu majori vestrum parte, aut generali Congregatione hujusmodi absoluta, per Ecclesiam Toletan., & Commissarios a vobis deputatos, seu deputandos eligendos, utque id cum majori ejusdem generalis Procuratoris commodo fiat, Nobis humiliter supplicari fecistis, quatenus Procuratoribus prædictis nunc, & pro tempore existentibus omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque in quibusvis rebus consistentia, nec non distributiones etiam quotidianas, etiam manuales solis præsentibus, & actu residentibus dari solitas pro tempore, quoad apud Nos, & Sedem Apostolicam, & Curiam Regis prædicti ad hujusmodi negocia resederit, & quoad Procuratorem apud Sedem Apostolicam commoraturum, etiam per sex menses post completum ejus procurationis officium concedere, aliasque in præmissis opportune de benignitate Apostolica consulere dignaremur.

Concessio, de qua in Rubrica. §. 2. Nos igitur supplicationibus hujusmodi inclinati, ac commoditati eorumdem pro tempore existentis Procuratoris providere volentes, illi concedimus, & indulgemus, quatenus durante deputatione hujusmodi ad residendum in Ecclesiis, in quibus ipse Canonicatus, & Præben., ac Digni-

gnitates, & officia, aliave Beneficia obtinuerit, dummodo tamen Dignitates ipsæ in Cathedralibus, & Metropolitanis Ecclesiis actu post Pontificales majores non sint, ac Canonicatus, & Præben. hujusmodi Doctorales, Magistrales, aut Pœnitentiarii, seu de lectura minime nuncupentur, quos pro tempore obtinentes in similes Procuratores deputari nolumus, a quoquam nullo modo cogi, aut compelli possint, & nihilominus omnes, & singulos, ac quoscumque fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque, ac undequaque provenientia, & in quibuscumque rebus, & frugibus consistentia, nec non distributiones etiam quotidianas, ac etiam eas, quæ dumtaxat solis præsentibus, ac diurnis, & nocturnis Horis canonicis, & aliis divinis officiis personaliter interessentibus, ac dictæ Ecclesiæ actu, & realiter inservientibus dari, & concedi solent manuales, & quocumque alio nomine, & vocabulo nuncupentur, etiamsi in illis primam, & eam, quam vocant rigorosam residentiam non fecerint, pariformiter, & perinde acsi inibi præsentes, & in illis per se ipsos etiam quotidie Horis tam diurnis, quam nocturnis, aliisque personaliter inservirent, & divinis officiis supradictis interessent, actuque inservirent.

Mandatum Thesaurariis Ecclesiarum fructus Canonicatuum Procuratoribus persolvendi.

§.3. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, nec non excommunicationis latæ sententiæ eo ipso incurrendis pœnis dilectis filiis Decanis, Archidiaconis, Prioribus, Præpositis, Cantoribus, Scholasticis, Canonicis, & Capitulis, ac Thesaurariis, sive Depositariis Ecclesiarum, in quibus Dignitates, Canonicatus, & Præbendæ, ac Beneficia hujusmodi fuerint, aliisque personis Ecclesiasticis quacumque præfulgeant dignitate, quatenus prædictos fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta, distributiones etiam manuales, ac alia jura prædicta Dignitatum, Canonicatuum, & Præbendarum, ac Officiorum, aliorumque Beneficiorum hujusmodi Procuratoribus prædictis nunc, & pro tempore, ut præfertur existen., etiam quoad Procuratorem apud Sedem Apostolicam commoraturum per sex menses post completam, & finitam ejus deputationem, prout ipsis, si apud Ecclesias hujusmodi personaliter resideret, & Horis prædictis, & aliis Divinis Officiis personaliter interesset, darentur, realiter, & cum effectu consignent, & præstent, ac ab iis, ad quos spectat, & spectabit in futurum, præstari, & consignari faciant.

Derogatio contrariorum

§.4. Non obstantibus præmissis, ac Apostolicis, nec non in provincialibus, & synodalibus, universalibusque Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Ecclesiarum hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam illis, eorumque Præsulibus, & Capitulis, aliisque Superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium forsan quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis, etiamsi in illis caveatur expresse, quod nulli fructus alicui, nisi personaliter residenti dentur. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum omnium, & singulorum tenores, acsi de verbo ad verbum præsentibus exprimerentur pro plene, & sufficienter expressis haberi volumus, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nos enim Procuratoribus ipsis sic deputatis, vel pro tempore deputandis juramenta de observandis statutis, & consuetudinibus supradictis per eos jam forsan præstita, & præstanda auctoritate, & tenore præmissis relaxamus, ipsosque ob illorum non observationem perjurii reatum, aut censuras, vel pœnas Ecclesiasticas incurrere non posse, neque debere, ac si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Exequutores hujusce Concessionis designati.

§.5. Quocirca dilectis filiis causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac nostro, & Apostolicæ Sedis in Hispaniarum Regnis Nuncio, & ejusdem Status Ecclesiastici Commissariis pro tempore existentibus per præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios Procuratoribus prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra eos præmissis omnibus, & singulis juxta præsentium tenorem pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos desuper a quoquam quomodolibet indebite molestari: Contradictores quoslibet, & præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Aliæ derogationes.

§.6. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus prædictis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si Decanis, & Capitulis prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab Apo-

Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. die 28. Febr. 1598. An. VII. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 28. Februarii 1598. Pontificatus nostri Anno VII.

CLXXVI.

Ex Regest. in Secret. Brev. Beatum Gherardum Sagredum Martyrem, ex Ordine Sancti Benedicti, Martyrologio Romano adscribi posse concedit.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Quæ ad Beatorum Martyrum venerationem augendam pertinent, ea libenter concedimus, prout piorum vota exposcunt, ac alias in Domino salubriter conspicimus expedire.

Concessio de qua in Rubrica. §. 1. Cum itaque, sicut accepimus, Beatus Gherardus Sagredus Ordinis Sancti Benedicti ex nobilitate Venetorum primus, & unicus Martyr, in dicta Civitate Venetiarum in magna veneratione habeatur; Nos, ut fidelium devotio erga dictum Beatum Martyrem magis in dies augeatur, supplicationibus dilecti filii Bernardi Sagredi Procuratoris Sancti Marci nomine super hoc Nobis humiliter porrectis inclinati, ac de Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Congregationis Sacrorum Rituum sententia, ac supplicationibus dilectorum filiorum Augustini Sancti Marci Veronensis, & Cæsaris Sanctorum Martyrum Nerei, & Achillei titulorum Baronio nuncupat. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, ipsum Beatum Gherardum in Martyrologio Romano adscribi, & inseri posse auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Obstantium derogatio. §. 2. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Dat. die 10. Martii 1598. An. VII. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 10. Martii 1598. Pontificatus nostri Anno VII.

CLXXVII.

Ex Regest. in Secret. Brev. Confirmatio Libertatum, & Privilegiorum alias Patronis Hospitalis de Utrera Hispalen. Diœces. per diversos Romanos Pontifices concessorum, cum declaratione quod Administratores dicti Hospitalis non possint cogi ab Archiepiscopo, ejusque Officialibus ad reddendam rationem.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Ex injuncto Nobis Apostolici muneris debito ea, quæ a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris ad Hospitalium, & Piorum locorum conservationem, & commodum concessa sunt, & approbata, ut firmius perpetuo subsistant, Apostolicæ confirmationis robore communimus, prout in Domino salubriter conspicimus, expedire.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, fæl. rec. Leo X. certis tunc expressis causis adductus, in limine fundationis Hospitalis sub invocatione Resurrectionis Redemptionis Domini nostri Jesu Christi Oppidi de Utrera Hispalensis Diœcesis, ipsum Hospitale, illiusque bona a pro tempore existentis Archiepiscopi Hispalen., ejusque Vicariorum, & aliorum Officialium generalium, & aliorum quorumcumque Superiorum, etiam subsidii Judicum jurisdictione, dominio, & superioritate, ac a quocumque subsidio perpetuo exemerit, & liberaverit, ac Sedi Apostolicæ immediate subjecerit, ipseque, & deinde piæ memor. Paulus Papa III., & Pius Papa IV. Prædecessores nostri nonnullas libertates, exemptiones, gratias, immunitates, privilegia, seu indulta eidem Hospitali, seu illius Patronis, Rectoribus, ac Cappellanis, seu Ministris concesserint, & approbaverint. Leo X. hoc Hospitale Romanæ Ecclesiæ immediate subjectum voluit. Aliique Pontifices alia ei privilegia cõcessere.

§. 2. Nos eorum omnium, ac desuper confectarum literarum tenores, perinde acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, ac insertis habentes, supplicationibus dilectorum filiorum modernorum Patronorum, seu Rectorum dicti Hospitalis hac in parte inclinati, supradictam exemptionem, & liberationem a jurisdictione, dominio, & superioritate Archiepiscopi Hispalen., ejusque Vicariorum, & aliorum Officialium generalium, & aliorum supradictorum, quatenus in limine fundationis, ut præfertur, exemptio, & liberatio concessa sint, & Sacri Concilii Tridentini Decretis non repugnent, necnon omnes, & singulas libertates, gratias, immunitates, exemptiones, sive privilegia, aut indulta dicto Hospitali, ac illius Patronis, seu Rectoribus, & Cappellanis, sive Ministris per dictos Prædecessores concessa, & approbata, ac literas eorumdem Prædecessorum desuper expeditas, omniaque in illis contenta, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, ac illis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus. Eadem confirmat Clemens.

§. 3. Nec non de sententia Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium decretorum Concilii Tridentini interpretum harum serie decernimus, dictum Archiepiscopum, seu Officiales non posse cogere Administratores dicti Hospitalis ex cap. 9. sess. 22. dicti Concilii ad reddendam sibi rationem administrationis bonorum dicti Hospitalis, nec ipsum Hospitale, illiusque bona, & Officiales, Cappellanos, & alias personas sub dicto cap. ullatenus compræhendi; Inhibentes propterea eidem Archiepiscopo, ac Vicario, seu Officialibus, ac Superioribus, & subsidii Judici- Declarat ejus Administratores ab Archiepiscopo cogi non posse ad rationes reddendas.

dicibus præfatis, ne Administratores, seu Rectores, aut Patronos, nec non Cappellanos, seu Ministros prædictos desuper quoquo modo molestare, perturbare, seu inquietare audeant, vel præsumant.

Clausulæ.

§.4. Ac decernentes præsentes literas nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod interesse habentes vocati non fuerint, notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos juris reduci, seu in jus, vel controversiam revocari posse; Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de latere legatos sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, & definiri debere, nec non irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores hujusce Constitutionis deputat.

§.5. Quocirca dilectis filiis nunc, & pro tempore existentibus Sancti Jacobi de Spatha Hispalen., & Sancti Dominici Oppidi Civitatis nuncupat. de Xirez Hispalen. Dioecesʃ. Prioribus, ac Præceptori, seu Commendatori Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum Oppidi, & Dioecesis hujusmodi per præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Patronorum, seu Rectorum dicti Hospitalis fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos præmissis omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere, nec permittant, ipsum Hospitale, ejusque bona desuper ab eodem Archiepiscopo, seu Vicariis, aut Officialibus hujusmodi, vel quibusvis aliis subsidii Judicibus desuper molestari, aut perturbari. Contradictores quoslibet, ac rebelles, & præmissis non parentes per sententias, censuras, & poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantia tollit.

§.6. Non obstantibus rec. mem. Bonifacii Papæ VIII. similiter Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore præsentium ad judicium ultra tres dietas non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. die 28. Martii 1598. An. VII.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 28. Martii 1598. Pontificatus nostri Anno VII.

CLXXVIII.

Declarat Papam Romæ esse eligendum, si ipse extra Urbem decesserit.

Ex Regest. in Secret. Brev.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

Humanæ vitæ quotidianis periculis obnoxia imbecillitas, & gravissimi oneris, quod jamdiu divina disponente clementia sustinemus, magnitudo Nos admonet, ut non solum ea, quæ præsens rerum, ac temporum ratio postulat, solicite, ac diligenter curemus, verum etiam, ut præcipuis, ac difficillimis rebus, quæ humanitus evenire possunt, mature, ac prudenter consulamus.

Cum alias statutum fuerit Pontificem eligendum esse, ubi audientia literarum Apostolicarum fuerit.

§.1. Cum itaque nuper, sicut Domino placuit, singulari, & expresso divinæ ipsius benignitatis præsidio, ac munere, Civitatem, & Ducatum nostrum Ferrarien., ad Nos, & Romanam Ecclesiam devolutum, tuto, ac pacifice pro eadem Ecclesia recuperaverimus, & hoc tempore quibusdam gravibus, & necessariis causis adducti, superna favente gratia, una cum plerisque Venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, & cum nonnullis nostris, & Romanæ Curiæ Officialibus, ad eamdem Civitatem accedere, & in ea, atque etiam in Civitate nostra Bononiæ, ac forsan in nonnullis aliis temporalis ditionis Ecclesiasticæ Civitatibus, prout expedire judicabimus, aliquot mensium spatio, brevi tamen, uti in Domino confidimus, ad Almam Urbem nostram reversuri, commorari deliberaverimus, rerum gerendarum, & opportuni boni occasionem pro officii nostri munere, & subditorum nostrorum, ac gregis commissi utilitate prætermittere minime volentes, & præterea diei mortis incertitudinem, & ipsam moriendi necessitatem provida meditatione considerantes, certum aliquod, & Apostolica auctoritate firmum circa locum electionis futuri Romani Pontificis, si forte divinæ voluntati, e cujus nutu mors, & vita nostra pendent, placuerit, ut antequam ad eamdem Almam Urbem nostram revertamur, diem supremum claudamus, difficultatibus, quæ ea in re suboriri possent, sublatis, decernere, & stabilire statuimus. Licet enim ab aliquibus fæ: re: Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, & præsertim Gregorio X. in Lugdunensi, & Clemente V. in Viennensi Conciliis constitutum sit, electionem futuri Romani Pontificis in Civitate, vel loco extra Urbem, ubi Pontificem pro tempore existentem decedere contigerit, si modo ibi causarum, & literarum Apostolicarum audientia fuerit, fieri debere; quia tamen, sicut accepimus a nonnullis fortasse nimium curiosis in dubium revocari posse asseritur, an per hujusmodi Constitutiones, si interim Nos ab eadem Urbe Roma cum Curia absen-

Clemens post sui discessum hujusmodi audientiam Romæ esse declarat.

sentes universæ carnis viam ingressuri essemus, circa locum celebrandæ electionis prædictæ pro conditione hujus temporis, & propter futuram etiam aliquorum nostrorum, & Romanæ Curiæ officialium absentiam, nisi huic dubitationi aliqua nostra declaratione occurratur, omni ex parte satis provisum sit; Nos qui in eadem Alma Urbe Roma causarum, & literarum Apostolicarum audientiam propterea relinquimus, illamque relinquere tenore præsentium declaramus, idcirco videlicet, ut si ante nostrum reditum in Domino obdormierimus, electio futuri Romani Pontificis in ipsa Urbe Roma, non autem in Civitate Ferrariæ, vel Bononiæ, neque alibi, ubi tempore obitus nostri cum nostra Curia erimus, celebrari debeat, habita super his cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto matura deliberatione, & diligenti examine, de ipsorum consilio, & unanimi assensu, causarum, & literarum Apostolicarum audientiam etiam post nostrum discessum in eadem Urbe Roma remanere, nec per aliquorum Officialium, & dictæ audientiæ, quos Nobiscum forsan adducturi sumus, absentiam ipsam causarum, & literarum Apostolicarum audientiam alibi, quam in Urbe Roma esse, dici, aut censeri posse.

Clausulæ.

§.2. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quid quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Futuriq; Pontificis electionem Romæ faciendam esse statuit.

§.3. Et successive futuri Romani Pontificis electionem in eadem Urbe Roma in Palatio nostro Apostolico, apud Sanctum Petrum, & non in Civitate Ferrariæ, aut Bononiæ, vel alibi, ubi forsan obiierimus celebrari debere: Constitutiones autem fæ: rec: Alexandri Papæ III., quæ incipit *Licet de vitanda*, & prædictas Gregorii Papæ X. in Lugdunensi, quæ incipit *Ubi periculum*, & Clementis Papæ V. in Viennensi Conciliis, quæ incipit *Ne Romani*, nec non Pii Papæ IV. Prædecessorum nostrorum, quæ incipit *In eligendis*, circa electionem Romani Pontificis hactenus editas, quarum omnium tenores, præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis haberi volumus, quoad reliqua omnia, & singula in eis contenta, & juxta earum declarationes, & usum in suo robore permanere, & respective ab eisdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aliisque omnibus, ad quos spectant, inviolabiliter observari debere, auctoritate nostra Apostolica tenore præsentium statuimus, decernimus, præcipimus, & ordinamus.

Quamcūque electionem si alibi fiat, irritat.

§.4. Cæterum electionem, si alibi contra præsentium nostrarum literarum tenorem per eosdem Cardinales fiat, nullam, & irritam fore, ipsosque Cardinales ad aliam electionem in ipsa Urbe Roma juxta earumdem præsentium formam procedere debere, & per eos in præmissis, aut contra ea nullatenus dispensari, vel aliquid statui, & definiri posse etiam decernimus.

Novendialia peragi, & Cōclave Romæ haberi vult.

§.5. Volumus insuper, & mandamus, ut tunc, cum certus nuntius mortis nostræ Romam advenerit, seu allatus fuerit, aut ejusdem mortis notitia habita fuerit, statim Cardinales in Urbe præsentes novendiales exequias pro anima nostra de more inchoare, & celebrare, ac conclave, & cætera necessaria, & consueta parari facere, atque alios Cardinales absentes juxta memoratas Constitutiones Gregorii X., & Pii IV. per decem dies a die dicti Nuntii, seu certæ notitiæ expectare; ipsis vero decem diebus elapsis, sequenti die, sive Cardinales absentes venerint, sive non, qui præsentes fuerint, Missam de Spiritu Sancto celebrare, & statim conclave ingredi, & sine mora ad electionis negotium procedere, atque alia in dictis Constitutionibus expressa facere, & exequi omnino teneantur.

Derogat contrariis.

§.6. Non obstantibus, quatenus opus sit, prædictis Gregorii X., & Clementis V., atque aliis quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Clausulæ pœnales.

§.7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum declarationis, statuti, decretorum, præcepti, ordinationis, voluntatum, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 30. Martii 1598. An. VII.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo octavo, tertio Kalendas Aprilis Pontificatus nostri Anno VII.

CLXXIX.

Commissio Collectori spoliorum Portugalliæ, examinandi, & decidendi causas vertentes inter Archiepiscopum Elboren., & Militias Jesu Christi, S. Jacobi de Spatha, & de Avis super jure visitandi &c.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Ven. fratri Episcopo Targen., seu dilecto filio nostro, & Cameræ Apostolicæ Generali Collectori in Regnis Portugalliæ, & Algarbiorum.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. frater, seu dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

AD Romani Pontificis munus maxime pertinet, periculosis Christifidelium differentiis, & scandalis maxime inter ecclesiasticas, & militares personas pendentibus, quantum in Domino potest, obviare.

§.1. Cum itaque nuper ad Nos perlatum

Orta controversia inter Archiepiscopum Elboren. & Militiam S. Benedicti de Avis super jure visitandi &c.

tum fuisset, inter Venerabilem fratrem Archiepiscopum Elboren., ejusque Officiales, Visitatores, & Ministros ex una parte, & Conservatores, Judices, Prælatos, Commendatores majores, & alios Præceptores, Priores, Beneficiatos, Equites, Milites, Fratres, cæterasque dignitates, personas, & Officiales, ac Ministros militaris Ordinis de Avis gravissimas dissensiones, litigia, censuras, pœnas, incarcerationes, sacrilegia, & alia forsan indigniora existere, in quibus in universo Portugalliæ Regno universalia, & continua scandala emanabant, ex eo quod prædictus Archiepiscopus, & ejus Officiales, ac Visitatores prætextu decretorum, seu declarationum Sacri Concilii Tridentini, vel forsan literarum Apostolicarum Jurisdictionem ordinariam excitantium, aut aliarum quarumcumque prædictas Ecclesias, Commendas, Fabricas, ac personas visitare, reparare, & castigare intendebant, tamquam si non essent exemptæ, sed suæ Jurisdictioni subjectæ, & præcipue circa novam Ecclesiam in Oppido de Borba ex redditibus ipsius Commendæ fabricandam, aliisque diversis causis, litigiis, pendentiis, & emergentiis maxime molestabant. Contra vero prædictæ militares personæ se, & Ecclesias, ac bona sua nullo modo a prædicto Archiepiscopo, & ejus Ministris quacumque ex causa visitari posse, nec debere prætendebant: quia non solum ex variis Romanorum Pontificum privilegiis, & antiquissimis stabilimentis, Apostolica auctoritate confirmatis, aut approbatis, sed etiam ex antiquissimis compositionibus, concordiis, & contractibus, ac consuetudinibus, seu possessionibus omnimoda personarum, ac Ecclesiarum prædictæ militiæ visitatio, ac dispositio ad Regem Catholicum, tamquam ejusdem perpetuum Administratorem, ejusque Successores pro tempore existentes pertinebat, ac propterea in prædicto Regno, ac Regia Curia non solum sit quidam Judex, ac generalis Conservator ad universitatem causarum hujus militiæ, & aliarum Apostolica auctoritate fungens, sed etiam insigne Tribunal, seu Congregatio vulgo Mensa conscientiæ, & ordinum nuncupatum eadem Apostolica auctoritate fundatum, ad quod gravissimi, & doctissimi viri deputantur ad omnimodam prædictæ militiæ de Avis, cæterarumque ejusdem Regni militiarum gubernationem, juxtaque antiquissima stabilimenta possessiones, & consuetudines tam in Portugalliæ, quam in Castellæ, & Legionis, cæterisque Hispaniarum Regnis, quorum privilegiis, & possessionibus militiæ Portugalliæ per Apostolica Indulta fruuntur, per Prælatos, seu personas ipsarum militiarum ab ipso Rege Magno Magistro, seu Administratore nominatas generalis visitatio fieri solebat, ad omnium personarum Ecclesiasticarum, Commendarum, Jurium spiritualium, & temporalium, fabricarum, cæterarumque rerum omnimodam dispositionem, correctionem, reparationem: nec propterea prædictus Archiepiscopus, ejusque Ministri circa hujusmodi militiam sese intromittere poterant, cum præter rationem sit, ut quis super aliqua causa ad duplex Judicium trahatur, aut super uno delicto duplici pœna puniatur.

Clemens hujusmodi causæ cognitionem Ferdinando Tabernæ Collectori spoliorũ commiserat.

§.2. Nos tantis scandalis obviare volentes, per literas nostras in forma Brevis, quarum tenorem hic pro expresso haberi volumus, omnes, & quascumque ex utraque parte personas a quibuscumque censuris, & pœnis absolventes, ac super irregularitatibus dispensantes, & fructus forsan male perceptos condonantes, Dilecto filio Magistro Ferdinando Taberna tunc spoliorum, & Jurium Cameræ Apostolicæ in Regno Portugalliæ Collectori Generali commisimus, ut partibus auditis, causam, & causas hujusmodi cum omnibus earum dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis ad se avocaret, ac, appellatione remota, fine debito terminaret.

Eo autem in Italiam revertente Episcopo Targensi committit, ut hujusmodi cõtroversiam suspensam declaret, quousque eò novus Collector perveniat.

§.3. Cum vero dictus Ferdinandus Collector de licentia nostra in Italiam propediem reversurus sit, causas autem prædictas, quæ maximi ponderis, & momenti in illis partibus sunt, non solum hactenus terminare, sed nec etiam forte incipere potuerit; Quinimo etiam inter ipsum Archiepiscopum, & alias Regnorum Portugalliæ Militias Domini nostri Jesu Christi, & S. Jacobi aliæ lites, & differentiæ eadem de causa suscitatæ sint; Nos statum, & merita causæ, & causarum hujusmodi, ac nomina, & cognomina Judicum, & collitigantium, nec non literarum nostrarum prædictarum tenores, præsentibus pro expressis habentes, & causas quascumque in statu, & terminis, in quibus reperiuntur, ad Nos, harum serie, a quibuscumque Judicibus avocantes, Fraternitati tuæ, Frater Episcope per præsentes committimus, & mandamus, ut ad evitanda scandala, quæ ex præmissis provenire possent, si prædictus Ferdinandus, antequam ejus in munere Collectoris successor eo advenerit, ex Regnis Portugalliæ discesserit, litium, & differentiarum hujusmodi effectum, & prosequutionem auctoritate nostra suspendas, ac utrique parti, ne interim, donec dictus novus Collector istuc pervenerit, in causis hujusmodi ad aliquos actus procedere, aut aliquid attentare præsumant, eadem auctoritate inhibeas, ac partes prædictas, & quamlibet earum personam a censuris, & pœnis ecclesiasticis hinc inde promulgatis, & latis plenarie absolvas.

Novoque Collectori Causæ ejusdem examen, & decisionem demãdat.

§.4. Tibi vero fili Collector, ut in causa, & causis hujusmodi tam quoad Militiam de Avis, quam etiam quoad Militias Domini nostri Jesu Christi, & S. Jacobi de Spatha, inter easdem Militias, & earum Commendatores, Præceptores, Milites, Fratres, & alias quascumque personas, & prædictum Archiepiscopum, ejusque Ministros, & Officiales quoscumque eisdem modo, & forma, & cum eisdem facultatibus, cum quibus dictus Ferdinandus tuus in eodem munere Antecessor procedere poterat,

rat, juxta literas nostras prædictas ei directas, in omnibus, & per omnia procedere possis, & debeas, perinde acsi literæ prædictæ tibi nominatim directæ fuissent. Et nihilominus causam, & causas hujusmodi in eisdem statu, & terminis, in quibus reperiuntur, cum omnibus illarum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, totoque negotio principali audiendas, cognoscendas, & fine debito terminandas juxta earumdem literarum dicto Ferdinando directarum seriem, & cum facultatibus omnibus in eisdem literis contentis committimus, & mandamus. Ac præterea quod non solum ex Archiviis Portugalliæ, sed etiam omnium Conventuum Militiarum totius Hispaniæ scripturas, & documenta ad hanc causam facientia extrahere, & compulsare, ac in omnibus illis partibus Testes etiam examinare valeas, facultatem impertimur.

Derogat contrariis. §.5. Non obstantibus quibuscumque literis Apostolicis, aut decretis, vel decisionibus, aut Constitutionibus, seu quibuscumque aliis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ac omnibus illis, quæ in prædictis literis volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Utrique alias concedit facultates. §.6. Præterea tam tibi frater Episcope, quam tibi fili Collector, ut omnes utriusque partis personas, Ministros, & Officiales a quibuscumque pœnis, & censuris, nec non delictis in utroque foro absolvere, & cum eisdem super irregularitate præmissorum occasione, & quia forsan censuris ecclesiasticis innodati, missas, & alia divina officia, non tamen in contemptum Clavium celebraverint, per eos contracta dispensare, & cuilibet eorum fructus Beneficiorum, aut commendarum per eos obtentorum indebite forsan perceptos condonare valeas, facultatem impertimur.

Dat. die 3. Aprilis 1598. An. VII. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 3. Aprilis 1598. Pontificatus nostri Anno VII.

CLXXX.

Jurisdictio, & facultates S. R. E. Cardinalis de Latere Legati in Alma Urbe dimissi ob discessum Summi Pontificis Ferrariam versus, & ad alia loca Status Ecclesiastici.

Ven. Fratri Nostro Innico Episcopo Portuen. S. R. E. Cardinali de Aragona nuncupat. in Alma Urbe nostra, Nostro, & Apostolicæ Sedis de Latere Legato.

CLEMENS PAPA VIII.

Venerabilis Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Procemium. Licet potestatis plenitudo desuper nobis commissa sit, & universi gregis Dominici, divina disponente clementia, curam habeamus, finem tamen humanæ possibilitatis excedere non valentes, considerantesque, quod circa singula per nosmetipsos Apostolicæ servitutis debitum absolvere non possumus, nonnumquam aliquos, & præcipue S. R. E. Cardinales in solicitudinis nostræ partem assumimus, ut ipsis vices nostras supplentibus, ministerium nobis desuper commissum, favente pietate superna, facilius, & salubrius exequamur. Et quamvis ad cunctorum Christifidelium Provincias, Civitates, & loca paternum studium, & diligentiam adhibeamus, ad Almam Urbem tamen nostram aciem nostræ considerationis paternis affectibus dirigentes, illam, Cives, incolas, & habitatores ejusdem, tamquam peculiares filios, & devotos diligentiori cura intuemur, & super eorum felici regimine pacifico, & tranquillo, ut præserventur a noxiis, & optatis perfruantur incrementis, specialiter providere desideramus.

§. 1. Cum itaque ex gravissimis, & urgentibus causis animum nostrum moventibus, ad Civitatem, & Ducatum nostros Ferrarien., ac alias Provincias, Civitates, & loca temporalis ditionis Ecclesiasticæ, dimissis in eadem Urbe Palatii nostri, & Curiæ Cameræ Apostolicæ causarum audientiis, nec non Gubernatore, seu Vicecamerario, ac Vicario, seu ejus Locumtenente, & Senatore, & Dataria, & Cancellaria nostra, cum plumbo, Cappella, & ejusdem Cancellariæ, & aliis Curiæ Romanæ officialibus, nos conferre intendamus. Nos interim bono, & felici Urbis, & Romanæ Curiæ prædictarum regimini providere volentes, & ad te potissimum, quem etiam in magnis, & arduis Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ negociis versatum, eximia probitate, & fidelitate, rerumque gerendarum experientia, præcipua prudentia, ac integritate comprobatum habemus, mentem nostram convertentes, ac sperantes, quod ea, quæ tibi duxerimus committenda, gratia tibi assistente divina, circumspecte, prudenter, juste, & fideliter exequeris; Te in Urbe prædicta, ejusque Territorio, & Districtu, ac Civitatibus, Terris, & locis illi adiacentibus, nostrum, & dictæ Sedis Legatum de Latere, nec non omnium Tribunalium, & Officialium, ac Ministrorum etiam justitiæ, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, generalem, & specialem superintendentem, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, usque ad beneplacitum, vel ad eamdem Urbem reditum nostrum dumtaxat, creamus, constituimus, & etiam deputamus. — Clemens profecturus Ferrariam, & ad alia loca Status, Legatum Romæ reliquit Innicum Avalos S.R.E. Card. cũ potestate.

§. 2. Dantes tibi harum serie pariter, & concedentes plenam, liberam, & omnimodam potestatem, & facultatem, ac auctoritatem Urbem, Civitates, & loca prædicta cum eorum Territoriis, Districtibus, & pertinentiis, nec non personas, Cives, habitatores etiam Curiales, & ipsam Romanam Curiam sequentes, seu ad eamdem undecum- — Almam Urbẽ & in ea degentes etiã exemptos gubernandi &c.

cumque venientes, dum in ea fuerint, seu in ea degerint, & incolas ejusdem, cujuscumque status, gradus, ordinis, praeminentiae, dignitatis etiam Pontificalis fuerint, ac ejusdem Romanae Curiae Officiales existant, etiamsi se exemptos a quocumque Legationis Officio praetenderent, nostro, & dictae Romanae Ecclesiae nomine gubernandi, regendi, & administrandi, ac prout coelestis gratiae infusio, & tua prudentia persuadebunt, reformandi, & corrigendi, occupata recuperandi, nec non illa, & alia deformata in pristinum, & debitum statum reducendi.

Causas Criminales, via appellationis, & recursus cognoscendi.

§. 3. Causas civiles, & criminales, Ecclesiasticas, & spirituales, etiam Beneficiales, ac Matrimoniales, & prophanas, ad forum Ecclesiasticum, & saeculare quocumque jure spectantes, ac mixtas, intra terminos tuae Legationis, & Vicariatus hujusmodi, per viam appellationum quarumcumque, vel recursus, una cum negocio principali conjunctim vel divisim, vel alias, prout tibi visum fuerit, ac cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, per te, vel alium, seu alios audiendi, cognoscendi, etiam summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, ut praefertur, & cum reiteratione terminorum ex stylo Curiae, seu natura observari consuetorum, ac etiam cum illorum omissione, illasque decidendi, & terminandi.

Sententias quascumque exequendi.

§. 4. Et quascumque sententias per te, seu etiam alios Judices quoscumque latas tam in Romana Curia, quam extra eam, etiamsi in rem transiverint judicatam, exequutioni debitae, cum decreto literarum exequutorialium, seu mandati exequutivi, & cum invocatione brachii saecularis demandandi. Dictarum causarum cognitionem terminationem, & exequutionem in casibus recursus, prout expedire judicaveris, suspendendi.

Curiales, & Officiales coercendi.

§. 5. Ac etiam in ipsa Urbe, quamdiu ab ea absentes fuerimus, in quoscumq; Curiales, & ipsam Curiam sequentes, & Officiales quoscumque ipsius Curiae nostrae, ac quaecumque Urbis Tribunalia, & ipsorum Officiorum, & Tribunalium Praesidentes cujuscumque dignitatis, status, ordinis, & conditionis fuerint, omnimodam Jurisdictionem, & generalem, ac specialem superintendentiam exercendi.

Discordias componendi.

§. 6. Nec non etiam inter Comites, & Barones, & Milites, Dominos temporales, & nobiles, & personas alias saeculares, & Ecclesiasticas, nec non Communitates, & Universitates, & Populos, ac omnes alios seculares discordes, & differentes, Urbis, Terrarum, locorum, & Districtus praedictorum pacem, & concordiam faciendi, & inter eos pro hujusmodi pace, & concordia inducias indicendi, ipsosque ad eas, & ipsarum observantiam quibuscumque poenis, districtionibus, & censuris, prout tibi videbitur, compellendi. Concordes in pace, & caritatis vinculo confovendi, & confirmandi.

Rebelles Bannitos, & delinquentes puniendi.

§. 7. Rebelles, & delinquentes, ac ejusdem Romanae Ecclesiae hostes, censuris, & poenis, tam Ecclesiasticis, quam aliis etiam pecuniariis, & corporis afflictivis coercendi, & corrigendi, ac ad nostram, & dictae Romanae Ecclesiae unitatem reducendi. Ac praeterea pro bannitorum, & perditorum hominum profligatione, & extirpatione, Tibi non solum in Urbe, & Districtu praedictis, sed etiam in Provinciis nostris adjacentibus Patrimonii, Campaniae, & Maritimae, ac illarum Civitatibus, Terris, & locis quibuscumque nostras vices, et voces, ac omnimodam facultatem, potestatem, auctoritatem, & arbitrium contra quoscumque bannitos, facinorosos, eorumque receptatores, fautores, complices, & sequaces, nec non contra Communitates, Universitates, ac Civitates, Terras, & Castra inter terminos tuae Legationis, & Vicariatus hujusmodi, & alios cujuscumque praeeminentiae, vel dignitatis existant, Barones, Feudatarios, Duces, & quavis auctoritate fungentes, etiam extrajudicialiter, ac manu regia, & secundum voluntatem, beneplacitum, dispositionem, ac arbitrium tuum, appellatione, recursu, & reclamatione quibuscumque remotis, & rejectis, procedendi ad capturam, torturam, etiam nulla indiciorum decreta capi, aut aliquo praefixo termino ad defensiones faciendas, illosque omnes, & singulos puniendi, tam in rebus, & bonis, quam in personis, etiam usque ad poenam ultimi supplicii inclusive. Ac sententias quascumque corporales, & ultimi supplicii, etiam in contumaciam, legitimis indiciis non praecedentibus, a quibusvis Judicibus latas statim exequendi. Domos, Vineas, possessiones, arces, fortalitia, moenia, & alia quaevis bona rebellium, & delinquentium devastandi, demoliendi, ac publicandi. Coniunctos, affines, & consanguineos delinquentium, & aliorum praedictorum ad illorum redemptionem cogendi. Praecipiendi Communitatibus, Domicellis, Baronibus, & particularibus personis, ut homines, & animalia, & alia necessaria pro bannitorum profligatione, & aliis necessitatibus sine aliqua mercede accommodent. Ac praeterea quoscumq; alios delinquentes poenis pecuniariis, exilii, & relegationis, ac etiam ultimi supplicii puniendi, ac puniri mandandi, & faciendi; atque sub eisdem poenis, ac privationibus praecipiendi Capitaneis, Ductoribus, Officialibus, & omnibus Militibus, tam Legionariis, quam etiam stipendiariis, ad omnem requisitionem tuam, seu a te deputatorum, sine aliqua mercede ad arma capien. & ad loca ipsis imperata accedendum, pugnandum, loca invadendum, renitentes occidendum, qui sine licentia recedere non possint. Et in eventum, quod d. Sicarii, Banniti, & delinquentes, vel alii inobedientes in alia Civitate, & Castro, seu fortalitio, & alio quovis loco mediate, vel immediate Sedi Apostolicae subiecto reperiantur, si Communitates, Universitates, Barones, & alii, ad quos spectabit, eosdem Sicarios. & inobedientes, & alios quoscumque etiam non culpabiles, ad omnem tuam requisitionem, seu tuorum Officialium, vin-

vinctos in tuis, vel eorumdem Officialium manibus tradere recusaverint, & non restituerint, tormentis bellicis mœnia Civitatis, Oppidi, & Fortalitii hujusmodi quatiendi, expugnandi, & usque ad demolitionem violenter ingrediendi, etiamsi homicidia, & mortes non culpabilium accidentaliter inde sequuta sint, sine ullo tam spiritualium, quam temporalium pœnarum incursu. Nec non Tibi, tuisque Ministris, Officialibus, & Militibus, in omnes armatos, & conventiculas, nisi statim se in dictorum Ministrorum manibus dedant, impetum faciendi, & contra resistentes prædictos, seu fugientes Archibusia exonerandi, nec propterea de morte sequuta teneantur. Novas quoque taleas, & nominationes pro Bannitorum, & facinorosorum extirpatione, expensis Cameræ Apostolicæ, ad tuum libitum imponendi; Quoscumque etiam Principes, Duces, Barones, Civitates, Castra, Communitates, & Universitates, ausu temerario conatibus tuis quocumque modo se opponentes, anathematis gladio feriendi, illos invadendi, exercitum cogendi, ac contra eos, ut publicos hostes pugnandi, Ducatibus, Principatibus, Baroniis, & Feudis, privilegiis, ac bonis illos perpetuo privandi, spoliandi, eorumq; Civitates, Castra, loca, & Feuda quæcumq; Cameræ nostræ Apostolicæ perpetuo uniendi, & applicandi, & incorporandi ipso facto absque alia Judicis declaratione. Nec non cum quibusvis Principibus vicinis, & longinquis super remissionibus Bannitorum, & aliorum delinquentium hinc inde conventiones faciendi; quæ postquam facta fuerint, a nobis, & Sede Apostolica approbata censeantur, prout ex nunc approbamus. Atque a Communitatibus, & Universitatibus quarumcumque Civitatum, & locorum frumentum, vinum, stramina, & alia victui necessaria arbitrio tuo subministrari faciendi. Atque omnia, & quæcumque delicta contra quascumque personas, tam Ecclesiasticas, quam sæculares commissas, etiam in crimine læsæ Majestatis, exceptis tamen contentis juxta dispositionem Juris communis in primo capite, sequuta, vel non sequuta condemnatione notoria, vel occulta, etiam eorum quibus taleæ, & nominationes impositæ fuerunt, etiam elapso anno remittendi. Non obstan. fel. rec. Pii Papæ Quinti, & aliis Constitutionibus Summorum Pontificum prædecessorum nostrorum de Bannitis loquentibus, quibus ad tuum libitum derogare possis, ipsosque delinquentes ad suum statum, & honorem restituendi, in omnibus casibus gratiandi, & componendi, etiamsi sint rebelles, & diffidati (imposito tamen illis, donec pacem habuerint, arbitrio tuo, exilio a loco commissi delicti.) Ac salvosconductus ad libitum prædictis concedendi, atque omnia alia in præmissis omnibus, & singulis, ac circa ea necessaria, & opportuna, ac tibi benevisa, etiam speciali nota digna, quæ Nos ipsi facere possemus, faciendi, mandandi, & exequendi, Apostolica auctoritate, tenore præsentium damus, tradimus, atque concedimus. Volumus autem, & Apostolica auctoritate decernimus, quod præmissorum occasione, irregularitatis labem sive notam minime incurras, nec incurrere censearis.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac quorumcumque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quorumcumque Civitatum, Terrarum, & locorum, Communitatum, & Universitatum Statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibuscumque personis, etiam Pontificali, Ducali, & quavis alia dignitate præditis, ac fulgentibus, quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, ad effectum præsentium, specialiter, & expresse, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine derogamus, contrariis quibuscumq; Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. *Clausula contrariorum sublativa.*

§. 9. Cæterum, ut erga personas nostri, & Apostolicæ Sedis devotas, te gratiosum, ac liberalem valeas exhibere, tibi, ut quæcumque beneficia Ecclesiastica simplicia dumtaxat, ac personalem residentiam non requirentia, quorum fructus, redditus, & proventus secundum communem æstimationem verum annuum valorem viginti quatuor ducatorum auri de Camera non excedant, in Alma Urbe nostra, & in illius districtu, durante tua Legatione hujusmodi vacatura (illis, quæ ad collationem alicujus ex Venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, respectu Episcopatuum, titulorum, seu Diaconiarum, aut etiam indultorum, vel alias quocumque modo pertinent, dumtaxat exceptis) quorum collatio, & provisio dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias ex quacumque causa, etiam de necessitate exprimenda, præterquam ratione familiaritatis nostræ, aut Cardinalium viventium, generaliter reservata, seu ex quavis generali reservatione affecta fuerint, quibusvis personis idoneis, quibus tibi videbitur, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque, invicem tamen compatibilia beneficia Ecclesiastica, obtinentibus, & expectantibus, auctoritate Apostolica conferre, & de illis providere pariter, libere, & licite possis, & valeas, facultatem, & auctoritatem similiter concedimus, & indulgemus. Decernentes collationes, provisiones, & alias dispositiones per te de hujusmodi beneficiis facien. perinde validas, firmas, & efficaces fore, & esse, acsi a nobis ipsis factæ forent. *Facultates conferendi nonnulla beneficia.*

Sic-

Clausula sublata. §. 10. Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscumq; non obstantibus. §. 11. Non obstantibus præmissis, ac nostræ Cancellariæ regulis, aliisque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Basilicarum, & Ecclesiarum quarumcumq; in quibus beneficia hujusmodi forsan fuerint, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

D.P. An. VII. 3. Apr. 1598. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 3. Aprilis, millesimo quingentesimo nonagesimo octavo, Pontificatus nostri Anno septimo.

CLXXXI.

Declaratio, quod Officiales, & Curiales, tam sequentes Pontificem in suo ab Urbe discessu, quam in ea remanentes, sint vere Curiales, eorumque gaudeant prærogativis, & beneficia eorumdem Sedi Apostolicæ remaneant affecta.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Clemens ab Urbe discessurus. CUM ob nonnullas graves, & urgentes causas ad Civitatem, & Ducatum nostrum Ferrarien. cum plerisque S. R. E. Cardinalibus, & nonnullis nostris, & Romanæ Curiæ Officialibus prope diem, annuente Domino, nos conferre, ac ibidem, & in aliis forsan temporalis ditionis Ecclesiasticæ locis per aliquot menses commorari statuerimus. Cumque in Alma Urbe nostra causarum, & literarum Audientiam, nec non etiam Cancellariam nostram Apostolicam relinquamus, & præterea diversi ejusdem S. R. E. Cardinales, aliique Romanæ Curiæ Officiales in eadem Urbe remaneant. Nos ne propterea dubitatio aliqua circa Curiales, ac Officiales ejusdem Romanæ Curiæ oriatur, providere volentes;

Declarat tam sequentes Papam, quam remanentes in Urbe, esse vere Curiales; §. 1. Hac nostra Constitutione, tam eos qui nos sequentur, quam eos qui in dicta Urbe remanserint, sive S. R. E. Cardinales, sive Officiales, & Curiales, aut alii quicumque eamdem Romanam Curiam sequentes, fuerint, unam tantum, & non duas Romanas Curias constituere, eosque omnibus, & singulis gratiis, privilegiis, antelationibus, prærogativis, declarationibus, indultis, facultatibus, concessionibus, & consuetudinibus, etiam quo ad acceptationes, & provisiones beneficiorum faciendas, quibus Cardinales, Officiales, Curiales, & alii prædicti, dum Nos in dicta Curia in eadem Urbe residemus, de jure, & consuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, seu uti, potiri, & gaudere posse, & debere, perinde ac si Nos in eadem Urbe resideremus, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, decernimus, & declaramus.

§. 2. Nec non etiam eamdem Curiam censeri volumus, quoad beneficia, quæ tam in dicta Urbe, & in Civitatibus, & locis ad quæ accedemus, & in quibus in itinere eundo, & redeundo pro tempore moram trahemus, quam per obitum illorum, qui nos & Curiam nostram sequentur, seu ad nos, & ad eamdem Curiam pro eorum negociis accedent, & in itinere, sive eundo, sive redeundo diem claudent extremum, quomodolibet vacabunt, neminemq; de illis præter Nos disponere posse. Eorumque beneficia affecta Sedi Apostolicæ.

§. 3. Sicque per quoscumq; Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubiq; judicari, & definiri debere, irritumque, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, pariter decernimus, & declaramus. Clausulæ.

§. 4. Non obstan. quibusvis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & Cancellariæ Apostolicæ regulis, cæterisque contrariis quibuscumque. Quibuscumq; non obstantibus.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 10. Aprilis 1598. Pont. nostri Anno septimo. D.P. An. VII. 10. Apr. 1598.

CLXXXII.

Confirmatio Transactionis initæ inter Universitates, & Homines Fori Saraceni, Theodorani, Vicariatus Ardiani, Casemattæ, & Subrivoli, Vicecomitatus Ecclesiæ Metropolitanæ Ravennatensis, & Thesaurarium generalem Cameræ Apostolicæ super exemptionibus a solutione onerum Cameralium. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

Dilectis Filiis Universitatibus, & Hominibus Fori Saraceni, Theodorani, Vicariatus Ardiani, Casemattæ, & Subrivoli Vice-Comitatus Ecclesiæ Metropolitanæ Ravennatensis.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti Filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. SIncerae devotionis affectus, quo Nos, & Romanam Ecclesiam prosequimini, promeretur, ut ea Vobis libenter confirmemus, quæ inter Cameram nostram Apostolicam, & Vos, de mandato nostro transacta sunt.

§. 1. Cum itaque dilectus filius Magister Tyberius Cerasius Thesaurarius noster generalis, vigore Chirographi nostri vobiscum super solutione quorumdam onerum Cameralium ad infrascriptam devenerit tran- Thesaurarius transactionem init cum hisce Communitatibus.

transactionem hujusmodi sub tenore, videlicet.

Tenor transactionis. §. 2. In Nomine Domini Amen. Praesenti publico Instrumento cunctis pateat evidenter, & sit notum, quod, cum nuper Sanctissimus in Christo Pater, & D. Noster D. Clemens divina providentia Papa VIII. Chirographum manu Suae Sanctitatis signatum direxerit, & praesentari fecerit Illustrissimo, & Reverendissimo D. Tyberio Caerasio Suae Sanctitatis, & Camerae Apostolicae Thesaurario generali, quod Dominatio Sua Reverendissima mihi originaliter consignavit, tenoris infrascripti videlicet;

Monsignor Cerasio Nostro Tesoriere generale.

Papae Chirographum. PRetendendo il Viscontato di Ravenna, per vigore de privilegj concessigli da più Pontefici Nostri Predecessori essere esenti dal pagamento di tutti li pesi Camerali, e perciò è in molta differentia col Tesoriere della nostra Provincia di Romagna; Per il che desiderando Noi, che li nostri Sudditi vivano con ogni quiete, senza disturbo veruno, abbiamo dato opera, che si ultimino, e compongano dette differenze, per terminazione delle quali detto Viscontato si è contentato di pagare alli detti Tesorieri la quarta parte delle imposicioni, che egli pretende, sia obligato pagare; Laonde vi ordiniamo, che obligandosi detto Viscontato di pagare il sussidio triennale, ed anco il quarto della Tassa fatta dal detto Tesoriero sopra l' aumento della Carne Porcina, Porto d'Ancona, Galere, Foglietta, Utensili, ed Alloggi de' Soldati, lo liberiate dal pagamento del restante di detta Tassa delle sudette impositioni, come Noi per tenore della presente lo liberiamo, ordinando, che mai per tempo alcuno possa, nè debba sopra di ciò essere molestato, e derogando Noi per questa volta alla Costitutione di Pio IV. *de registrandis*, e ad ogni altra cosa facesse in contrario.

Dato nel nostro Palazzo Apostolico li 22. di Novembre 1597.

CLEMENS PAPA VIII.

Ideo hinc est, quod Anno a Nativitate ejusdem Domini millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, Indictione decima, die vero 23. Mensis Decembris, Pontificatus ejusdem Sanctissimi in Christo Patris, & D. Nostri D. Clementis divina Providentia Papae VIII. Anno sexto, coram Reverendissimo D. Tyberio Caerasio Thesaurario praedicto, ac in mei Reverendae Camerae Apostolicae Notarii publici infrascripti, Testiumque infrascriptorum ad haec omnia, & singula vocatorum, & rogatorum praesentia, praesens, ac principaliter constitutus Magnificus D. Guazzinus de Guazzinis, de Civitate Castelli, Procurator Universitatum Fori Saraceni, Theodorani, Vicariatus Ardiani, Casemattae, & Subrivoli Vice Comitatus Ecclesiae Metropolitanae Ravennaten., ut docuit, Instrumento publico per D. Americum Gaudentium Notarium publicum Fori Saraceni, die prima praesentis mensis Decembris rogato, & publicato, tenoris, prout in eo, sponte, & ex ejus certa scientia, spontaneaque, ac deliberata voluntate, ac omnibus melioribus modo, via, jure, causa, & forma, quibus magis, melius, validius, & efficacius de jure fieri potuit, & debuit, ac potest, & debet, earumdem Universitatum nominibus, & precibus ex causa compositionis, & transactionis hujusmodi, & sine praejudicio privilegiorum, & exemptionum dictis Universitatibus quomodolibet concessarum, promisit Camerae Apostolicae, dicto Reverendissimo D. Thesaurario stipulante, solvere realiter, & cum effectu, & pro dicta Camera Apostolica exbursare in manibus D. Thesaurarii Provinciae Romandiolae pro tempore existentis singulis annis, perpetuis futuris temporibus, impositionem subsidii triennalis, & illius ratam eis assignatam integraliter, nec non quartam partem infrascriptarum impositionum, & ratae, & portionis eis assignatae ex infrascriptis impositionibus, nempe Carnis suinae, illiusque augmenti, Portus Civitatis Anconae, Triremium, Quatreni, Fogliettae Vini, utensilium, Militum, Hospitiorum, Archivii, & Pontis Foelicis, itaut de scutis centum eis assignatis, pro impositionibus praedictis tantum ad solutionem scutorum viginti quique teneantur libere, & omni exceptione postposita, alias teneri voluerunt ad omnia, & singula damna, expensas, & interesse, de quibus quidem damnis, expensis, & interesse, dictus D. Guazzinus, quo supra nomine, stare, & credere voluit soli, & simplici juramento dictae Rev. Camerae, absq. alicujus Judicis taxatione, & boni viri arbitratu, & hujusmodi promissionem dictus D. Procurator fecit: quia, versa vice dictus Reverendissimus D. Tyberius Cerasius Thesaurarius praedictus in executionem praedicti Chirographi, ac alias meliori modo, ut supra remisit, & condonavit, ac exemit, & liberavit, ac exemptas, & liberas fecit, declaravit, & esse voluit supradictas Universitates, dicto earũ Procuratore una mecum Notario publico infrascripto praesentibus, acceptantibus, & legitime stipulantibus, ab omnibus aliis, & singulis oneribus, & impositionibus per Sedem, & Cameram Apostolicam nunc impositis, & a dictis Universitatibus, Communitatibus, & earum qualibet per Cameram Apostolicam praetensis, & non solutis, & pro tempore, quavis urgenti, & urgentissima causa imponendis, nec non reliquis tribus ex quatuor partibus impositionum superius expressarum, juxta formam praeinserti Chirographi, quod, & omnia, & singula in illo contenta, in stipulationem deduxit ad favorem dictarum Universitatum, qua supra stipulatione, intervenientium. Pro quibus omnibus, & singulis, plenarie, & firmiter tenendis, complendis, & inviolabiliter observandis, d. Reverendissimus D. Thesaurarius dictam Cameram, dictusque D. Procurator dictas Universitates, illarumque homines, ac eorum haeredum, & successorum Bona, Mobilia, & Immobilia, prae-

præsentia, & futura, ubicumque existentia obligaverunt, & supposuerunt in ampliori, pleniori, & districtiori forma Cameræ Apostolicæ cum omnibus, & singulis submissionibus, Constitutionibus, compulsionibus, juribus, rigoribus, stylis, renunciationibus, & aliis clausulis, & cautelis in ampliori forma Cameræ Apostolicæ apponi solitis, & consuetis, absque tamen aliqua Procuratorum constitutione ad confitendum debitum, renunciando quibuscumq; appellationibus, & reclamationibus exequutionem præsentis Instrumenti impedientibus. Et sic, tactis pectoribus, more prælatorum, & scripturis Sacrosanctis, ad Sancta Dei Evangelia jurarunt. Super quibus omnibus, & singulis præmissis, petitum fuit a me eodem Rev. Cameræ Apost. Notario publico infrascripto, ut de prædictis omnibus unum, vel plura, publicum, seu publica, conficerem Instrumentum, & instrumenta, prout opus fuerit. Actum Romæ in Ædibus solitæ residentiæ d. Reverendissimi D. Thesaurarii, præsentibus ibidem DD. Octaviano Tuonio Parmen. & Cæsare Grencone de Isola, Testibus ad prædicta vocatis, habitis, atque rogatis.

Ego Lucius Calderinus Cameræ Apostolicæ Notarius de præmissis rogatus, præsens Instrumentum subscripsi, & publicavi, rogatus, & requisitus.

Loco ✠ Signi.

Eamdẽ transactionem confirmat Pontifex.

§. 3. Cum autem firmiora sint ea, quæ Sedis Apostolicæ confirmationis præsidio muniuntur, vosque cupiatis Transactionem hujusmodi Apostolica auctoritate per Nos confirmari, ideo Nobis humiliter supplicari fecistis, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur vos specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & vestrum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præinsertum Instrumentum, ac in eo contenta, & inde sequuta quæcumque, Apostolica auctoritate, præsentium tenore, perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus, eaque valida, firma, & efficacia perpetuo fore, & esse, vobisque in omnibus, & per omnia suffragari, ac ita per quoscumque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam Cameræ prædictæ Præsidentes Clericos, ac ipsum Thesaurarium, nec non S. R. E. Camerarium, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Derogat contrariis.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non dictæ Cameræ, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Ferrariæ sub Annulo Piscatoris die 6. Junii 1598. Pontificatus Nostri Anno Septimo.

Dat. die 6. Junii 1598. An. VII.

CLXXXIII.

Institutio Magistratus, & Consilii Centum Virorum in Civitate Ferrariæ, cujus Communitati nonnulla conceduntur Privilegia.

Ex Regest. in Sec. Brev.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

Inter præcipuas curas, & solicitudines, quas in suprema Apostolici muneris, divina dispositione, Nobis commissi functione dies, noctesque animo versamur, postquam nimirum divinæ placuit bonitati, ut Civitatem, & Ducatum nostrum Ferrariensem ad Nos, & Sedem Apostolicam nuper legitime devolutum pro eadem Sede recuperaremus, ea sane cogitatio postrema non est, qua illud omni studio quærimus, atque contendimus, ut rectam aliquam ejusdem Civitatis bene, & feliciter administrandæ rationem in iis etiam, quæ ad dilectos filios Communitatem, & Homines ejusdem Civitatis attinent, æqua, ac stabili Consilii, Magistratus, ac regiminis illius constituta forma ineamus: quod certe eo inter alia consilio facimus, ut eorumdem Communitatis, & Hominum erga Nos, & Apostolicam Sedem fides, & obedientia eo pacto confirmetur, & ut mutua inter eos pax, atque concordia in dies magis augeatur.

Consiliũ 100 Virorum in Urbe Ferrariensi instituit.

§. 1. Pro bono igitur Civitatis nostræ Ferrarien. regimine unum Consilium centum Virorum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo erigimus, & instituimus; ipsumque Consilium universam Civitatem, & Communitatem Ferrarien. repræsentare, ac deliberationes per dictum Consilium suscipiendas, & exequutioni demandandas, cæteraque per dictum Consilium gerenda, juxta tamen facultates infrascriptas, eamdem vim, robur, & efficaciam obtinere volumus, & statuimus, ac si universus Populus Ferrarien. in illis præsens fuisset, & suum unusquisque de Populo consensum in eisdem præstitisset.

Quolibet triẽnio mutandũ.

§. 2. Ipsum vero Consilium de triennio in triennium, ut infra renovari, ac mutari debere statuimus.

Ex iis 82. nominat Pontifex pro prima vice.

§. 3. Pro Consiliariorum autem dicti Consilii electione, hac prima vice infrascriptos octuaginta duos Consiliarios nominamus, & eligimus, nulla personarum, gradus, seu præeminentiæ habita ratione, perinde ac si sorte extracti essent. Per ejusmodi vero electionem, aut scripturæ ordinem nemini, quoad prærogativas antiquitatis,

tatis, aut nobilitatis, aliquo pacto præjudicatum esse intendimus, sed unumquemque, qui hac prima vice in dictum Consilium cooptatus, aut in numero viginti septem locorum infrascriptorum nostræ electioni reservatorum comprænhensus non fuerit, in eisdem terminis nobilitatis, gradus, & honoris, in quibus antea reperiebatur, juxta propriæ conditionis, personæ, & familiæ suæ gradum, & conditionem, ac statum remanere, minusque aliquam, ea de causa, differentiam inter eosdem, etiam respectu electionis ad loca viginti septem præfata, constitutam esse, aut fore declaramus.

Nomina autem Consiliariorum præsentibus annotari fecimus, videlicet.

Æneam Pium.
Julium Thieni Marchionem Scandiani.
Entium Bentivolum.
Comitem Galeatium Tazzonum.
Comitem Aloysium Bevilacqua.
Comitem Guidonem Calcagninum.
Comitem Alphonsum Turcum.
Comitem Franciscum Villam.
Comitem Hannibalem Manfredum.
Comitem Aloysium Montecucculum.
Comitem Carolum Strozzium.
Comitem Roverellum Roverelli.
Comitem Julium Sacratum.
Comitem Herculem Mustum.
Comitem Julium Cæsarem Varanum.
Comitem Camillum Rondinellum.
Comitem Scipionem Giliolum.
Comitem Alphonsum Romeum.
Comitem Thaddæum Rangonum.
Equitem Camillum Gualengum.
Robertum de Obicibus.
Ferdinandum Trottum.
Equitem Galeatium Fiaschi.
Antonium Montecatinum.
Comitem Alphonsum Mirolum.
Baptistam Muzzarelli.
Camillum Tolomæum.
Petrum Joannem Bonleum.
Alexandrum Andreatium.
Equitem Alexandrum Cananum.
Marocellum Marocelli.
Galeatium Riminaldum.
Fabium Fabianum.
Alphonsum Prosperum.
Renatum Catum Doctorem.
Antonium Ariostum.
Alphonsum Novariam.
Franciscum Perondellum.
Alphonsum Nasellum.
Hannibalem Castellum.
Joannem Mariam Orabonum.
Fulvium Villaforum.
Julium Morrum.
Timothæum Bendadeum.
Dominicum Corrigiarum Doctorem.
Alexandrum Magnaninum.
Alphonsum Lavezolum.
Aloysium Nigrisolum.
Marcum Antonium Calcagnum.

Jo: Baptistam Boschettum Doctorem.
Equitem Baptistam Guerinum.
Andream Casalem.
Jo: Paulum Pochintestam.
Jo: Baptistam Gregorii.
Joannem Pasqualettum.
Jo: Baptistam Coccapanium.
Aloysium Zerbinatum.
Alexandrum Rovettum.
Ludovicum Zavaglia.
Alphonsum Brasciaulum.
Thomam Pistojam.
Dionysium Arienti.
Lanfrancum Giannellum.
Hieronymum Curionem Doctorem.
Camillum Giraldum.
Antonium Nigrellum Doctorem.
Julium Auricaleum Medicum Physicum.
Joannem Baptistam Bertazzolum Procuratorem.
Alphæum Prampolinum Doctorem.
Paulum Sinardi Doctorem.
Comitem Orlandum Crispum.
Jo: Baptistam Melam.
Franciscum Rondonium Notarium.
Ruggerium Caprilium Notarium.
Alphonsum Garescum.
Franciscum Sbarbaglia Notarium.
Hieronymum Riccium Procuratorem.
Jacobum Angelum Notarium.

§.4. Reliquos decem & octo Consiliarios ex Mercatoribus, seu Artistis eligi volumus, eorumque electiones infrascriptarum sex Artium Universitatibus, quæ singulæ tres Consiliarios ex suo corpore, seu Collegio eligere valeant, perpetuo concedimus. *Reliqui 18. ex Mercatoribus seu Artificibus eligendi.*

Artistarum serici.
Drapperiorum.
Merciariorum.
Nummulariorum.
Aromatariorum.
Fabrorum, & Aurificum insimul.

§.5. Pro renovatione vero prædicti Consilii de triennio in triennium facienda, & occurrente infra triennium alicujus loci vacatione per alicujus mortem naturalem, seu civilem, viginti septem Consiliariorum in primo ordine descriptorum electionem Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus perpetuo reservamus. Aliorum autem quinquaginta quinque sequentium electionem ipsimet Consilio, & reliquorum decem & octo supradictis Artium Universitatibus in perpetum pariter concedimus. *Quomodo prædicti 100. & a quo eligendi.*

§.6. Verum volumus, ut eodem tempore, duæ personæ de eadem Familia in numerum Consiliariorum assumi minime possint; utque in Consiliarios eligendi, qui viginti annis minores, aut de legitimo matrimonio nati non sint, aut qui Artem aliquam sordidam, aut vilem per se ipsos exercuerint, vel exerceant, esse non possint. *Qui ab eligibilitate excludendi sint.*

§.6. Occurrente igitur vacatione cujusque loci prædicti Consilii per alicujus obitum, si defunctus fuerit de numero viginti septem Consiliariorum Nobis, & Successori- *Quomodo facienda sit electio.*

foribus nostris, ut præfertur reservatorum, Magistratus pro tempore Nos, aut Romanum Pontificem pro tempore existentem de hujusmodi vacatione certiores facere, ac pro alterius, in defuncti locum, surrogatione, supplicare tenebitur: Si vero defunctus de numero quinquaginta quinque ad Consilii electionem spectantium fuerit, volumus similiter, ut idem Consilium, ad surrogationem alterius in locum defuncti, libere, servata hac forma, devenire possit, & debeat: proposita nimirum per Magistratum in primo Consilio vacatione loci, sive locorum, quot quot fuerint, quilibet Consiliarius, qui voluerit aliquem, aut aliquos pro ratione locorum vacantium, sive de eadem cujuscumque defuncti familia, sive de alia, dummodo requisitas qualitates habeat, vel habeant, prout libuerit, libere nominare poterit, & recepta per Secretarium ejusdem Consilii cujusque Consiliarii nominatione, omnes nominati per scrutinia examinabuntur, & illi subiicientur, & qui majori votorum numero superior, aut superiores erunt, is, vel ii ad locum, seu loca vacantia electi, & surrogati censeantur.

Quomodo de triennio in triennium facienda renovatio.

§.7. Porro hujus Consilii renovationem de triennio in triennium sic faciendam esse perpetuo ordinamus: Viginti septem Consiliarii nostræ, & Successorum nostrorum electioni reservati, in totidem ex eisdem, aut aliis arbitrio nostro, & successorum nostrorum eligendis Familiis, mutabuntur: Alii vero quinquaginta quinque, & reliqui decem & octo in diversas personas, diversasque familias per ipsum Consilium omnino mutari debebunt. Volumus autem, ut tam personæ, quam Familiæ, quæ uno triennio, etiam per viam surrogationis in locum defunctorum, in prædicto Consilio locum habuerint, altero triennio immediate sequenti a Consiliarii officio vacare debeant. Fine igitur cujusque triennii adveniente, per unum mensem ante hujusmodi finem, Magistratus Nobis, aut Romano Pontifici pro tempore existenti, pro nova electione viginti septem priorum Consiliariorum supplicare teneatur: nec non Consilio electionem aliorum quinquaginta quinque proponere, & supradictis Artium Universitatibus electionem reliquorum decem, & octo Consiliariorum intimare curabunt. Electionem autem dictorum quinquaginta quinque Consiliariorum sic fieri debere ordinamus: Consilio legitime ad hunc effectum congregato, quilibet tam de Magistratu, quam ex Consiliariis, unum, qui antecedenti triennio in Consilio locum non habuerit, neque de Familia alicujus eorum, qui locum hujusmodi habuerunt, existat, & qui requisitas qualitates habeat, Secretario Communitatis seorsim nominare poterit, receptaque hujusmodi nominatione, omnes nominati scrutinio subiicientur, & finito scrutinio, antequam particularium nomina publicentur, ii demum usque ad numerum quinquaginta quinque in Consiliarios sequentis triennii electi censebuntur, qui plura Consiliariorum præsentium vota habuerint, & si in primo scrutinio numerus hujusmodi quinquaginta quinque impletus non fuerit, tunc ad novam aliorum, qui supererunt nominationem, & novum scrutinium, eisdem modo, & forma servatis, procedi volumus. Artium vero Universitates intra decem dies post intimationem per Magistratum ipsis, ut præfertur, factam, ad electionem aliorum trium ex qualibet earum Consiliariorum, de diversis tamen Familiis, formam in hujusmodi electionibus servari solitam observando, omnino deveniant, eaque facta capita ipsarum Universitatum, prædicto Magistratui electorum nomina præsentent, sicque electi, dummodo requisitas qualitates habuerint, quod judicio Magistratus pro tempore existentis relinquimus, in Consilio prædicto, futuro triennio, locum habebunt.

Deputatio Magistratus.

§.8. Magistratus ex corpore Consilii eligatur, sitque decem personarum, quarum novem Sapientes, & unus, qui erit caput eorum, Judex Sapientum, nuncupentur: hi per annum tantum in Magistratu persistant; nec aliquis possit iterum, eodem durante triennio ad Magistratum assumi. Judex ipse Sapientum ex numero viginti septem priorum Consiliariorum nostræ, & Romani Pontificis pro tempore existentis electioni reservatorum: septem autem Sapientes, ex numero quinquaginta quinque posteriorum, & reliqui duo Sapientes de numero reliquorum decem & octo postremorum Consiliariorum semper eligi debeant; sed hanc Judicis, & Sapientum electionem a toto Consilio legitime congregato, per decem saltem dies ante tempus ingressus novi Magistratus sic fieri debere statuimus.

Forma eligendi Magistratum.

§.9. Judex Sapientum, aut de ipsius ordine Secretarius Communitatis, Consilio electionem faciendam esse, significare debeat, atque Consiliarios monebit, ut in hujusmodi electione id demum, quod ad publicam utilitatem, & commune bonum pertinet, intueatur, illiusque dumtaxat rationem habeatur, ac postea primi viginti septem Consiliarii scrutinio subiiciantur, & is, qui plura vota præ cæteris, etiam ad medietatem eorum, qui ibi præsentes fuerint, non ascendentia, fit, & esse debeat Judex Sapientum. Pari modo pro electione septem Sapientum quinquaginta quinque posteriores Consiliarii scrutinio subiiciantur, & ii usque ad numerum septem, in quos plura vota consenserint, in Sapientes electi sint, & esse censeantur. Denique, facto simili scrutinio decem, & octo Consiliariorum Artistarum, duo ex illis in votorum numero cæteris superiores, ad Magistratum Sapientum assumantur; in fine autem triennii, ne contingat, in mutatione Consilii deficere Magistratum, post factam Consilii renovationem, Judex, & Sapientes ejus temporis per decem dies, ante finem eorum Magistratus, novum Consilium congregare, & per ipsum Consilium Magistratum pro anno futuro, supradictis modo,

modo, & forma servatis, successive eligi curabunt.

De Consultore Magistratus.

§.10. Consultor Sapientum ex Doctoribus Collegii, juxta solitum, esse debeat, & per Magistratum pro majori parte votorum eligatur. Is per annum, simul cum Magistratu, officio suo, intra limites, ac terminos auctoritatis Judici, ac Sapientibus prædictis, ut infra dicetur, attributæ, fungi debeat.

Magistratus quando officium suum debeat inchoare.

§.11. Judex, & Sapientes prima vice electi, Magistratum ipso die Vigiliæ Festivitatis Sanctorum Petri, & Pauli post Vesperas inire, seu inchoare debebunt, quo die non solum ipsi Judex, & Sapientes, sed omnes Consiliarii in Ecclesia ad hoc designata, coram nostro, & Sedis Apostolicæ, pro tempore ibidem existente Legato, seu Vice-Legato, fidelitatis juramentum in forma præscribenda, solemniter præstabunt, & tunc Magistratus, & Consiliariorum tempus initium habeat, & eodem die, quolibet anno Magistratus, & singulo triennio novum Consilium ingressum faciet, & juramentum in eadem forma, in manibus ejusdem Legati, seu Vice-Legati præstabunt.

Habitus Magistratus, residentia, & famuli.

§.12. Judex Sapientum induat Lacernam, seu vestem sericeam violacei coloris, longam usque ad genua, cum manicis inflatis: Sapientes autem sagis, seu palliis nigris sericeis utantur, & si fuerint Doctores, vestes thalares pariter sericeas nigri coloris induant: Verum duo ultimi sapientes artistæ laneis tantum palliis uti possint. Magistratus quotidie in Palatio resideant, ibidem saltem de mane comedant cum provisione, & familia illis assignandis, ipseque Judex, aut aliquis Sapientum nunquam domo exeat, aut Civitatem obambulet solus, nisi privatim, & sine habitu Magistratus, & tunc etiam minus, quam fieri poterit: locus autem eorum residentiæ is erit, qui de mandato nostro illis assignabitur. Eorum pedissequi, & familiares solitum amictum versicolorem, quem Livream vocant, ejusdem Communitatis gestent.

Statuta pro congregando, & valide habendo Consilio.

§.13. Consilium nunquam, inscio nostro, & Sedis Apostolicæ de latere Legato, seu Vice-Legato, aut alio dictæ Civitatis Gubernatore, seu primario Superiore pro Sede Apostolica Ferrariæ pro tempore existente, congregari, neque in illo aliquid proponi, aut scrutinio subjici sine ejusdem Superioris interventu, & consensu poterit, alioquin totum id, quod attentatum fuerit, ipso jure nullum, irritum, & invalidum sit, & esse censeatur. Ad Consilium igitur convocandum, Judex sapientum per unum saltem diem ante, aut per illud temporis spatium, quod negotia ferent, Legatum, seu Vice-Legatum, aut Gubernatorem, seu alium Superiorem prædictum certiorem faciet de convocatione facienda dicti Consilii, & de negotiis in illo tractandis, & ab eodem licentiam petet, qua habita, idem Judex Consilium intimari curabit, mandans pulsari Campanam Vespere antecedenti pro mane subsequenti, aut mane pro sequenti vespere, & ipsa etiam congregandi Consilii hora, ut hujusmodi Campanæ signo omnes Consiliarii ad illud se accersitos sciant, & intelligant, quod loco legitimæ intimationis esse, & ad accusandum legitime cujusque negligentis contumaciam sufficere volumus. Post hujusmodi Campanæ signum, Consilium legitime congregatum cum potestate deliberandi, & statuendi censebitur, quotiescumque ex toto numero centum consiliariorum sexaginta sex convenerint, cum interventu Superioris, ultra Magistratum, qui semper saltem pro majori parte Sapientum interesse debeant: qui vero per infirmitatem, absentiam, aut aliam legitimam causam a Superiore approbandam, non impediti, ad Consilium non accesserint, qualibet vice mulctam arbitrio Magistratus, non tamen ultra unum scutum declarandam, Massario Communitatis persolvant, nec quisquam eorum aliquod munus Communitatis obire, aut ad Magistratum, aut aliud officium eligi possit, donec hujusmodi mulctam integre persolverit, & si de eo electionem aliquam fieri contingat, nisi per totum diem sequentem dictam pœnam solverit, electio facta nulla, & invalida existat, & evenientibus casibus gravibus in consilio tractandis, qui celerem deliberationem requirunt, aut in casu gravis contumaciæ, Consiliariorum Magistratus, eamdem pœnam, ejus arbitrio, augere poterit, dummodo dicta pœna, qualibet vice, & pro qualibet persona duo scuta non excedat.

Locus unicuique in Congregationibus assignatus.

§.14. Magistratus in loco eminenti suam sessionem habere debeat, & prædictus Superior supra Judicem Sapientum sedebit: juxta pedes Magistratus sedebunt Secretarius, Notarius, & alii Communitatis Ministri, & Officiales, qui tamen votum non habeant, nisi ex Consiliariis fuerint. Post Magistratum sedeant Consiliarii, juxta eorum gradus, seu ætatem, aut sine aliquo ordine promiscue, prout contigerit, quo casu, nemini, ut supra dictum est, circa prærogativas, ac præeminentias tam in consilio, quam in aliis occasionibus, & locis extra illud præjudicatum ullo modo censeatur; artistis tamen loca sessionis post alios omnes nominatim assignentur.

Modus in tractandis negociis servandus

§.15. Pro tractandis negociis in Consilio hic modus servabitur, Magistratus pro majori parte votorum concors, & cum Superioris supradicti consensu negocia tractanda per SecretariumConsilio cum informatione ad negociorum cognitionem necessaria proponi curabit. Factis propositionibus, singuli Consiliarii, incipientes priores viginti septem, & post eos alii secundum ordinem præscriptum in suggesto ad hunc effectum deputato, suam sententiam dicere poterunt, & proponere, quid quisque in proposita materia expediens esse judicaverit: extra tamen suggestum, nemo in consilio sententiam dicat. Secretarius autem singulorum dicta, vel saltem eorum substantiam diligenter, & fideliter in scriptis redigat, ut supra his scrutinium haberi va-

valeat. Scrutinium autem cum Pyxide, & Lapillis, seu Pilis, secundum modum præscribendum per suffragia, seu vota secreta habeatur; in omnibus electionibus major votorum Consiliariorum præsentium numerus attendatur. In cæteris vero cujusvis generis deliberationibus, pro resolutionibus obtinendis, dispositio juris communis observetur. Sapientes, & Consiliarii omnium ordinum æquale votum habebunt, præter Judicem sapientum, cui pro dignitate in Consilio duo vota concedimus: in Magistratu vero, & inter Sapientes simplex tantum votum haberi debeat. Post dictam, seu expositam a quocumque voluerit, suam in suggestu sententiam, Magistratus pro majori parte, ut supra, concors eam sententiam, quæ illis utilior, & gratior consilio fore videbitur, scrutinio subjici curabunt, & nisi proposita consultatio pro votorum numero legitime approbetur, aliorum consultationes ad similem Magistratus electionem, eodem modo, scrutinio subjicientur. Quotiescumque contigerit paria vota inter duas, aut plures personas, de quibus pro electionibus, aut aliis de causis scrutinium factum fuerit, convenire, ipsi concurrentes iterum scrutinio subjicientur, & eorum alter, in quem plura vota consenserint, electus sit, & esse censeatur. In concursu plurium personarum ad eamdem electionem, veluti in renovatione Consilii, in electione Magistratus, & similibus, prius de omnibus nominatis scrutinium fiat, quam aliquorum vota publicentur. Nominati, aut aliter interesse habentes votum dare non possint; quinimo, ut quisque liberius consilium dare valeat, e Consilio exeant, & foris permaneant, donec de ipsis, & eorum negotiis tractatum fuerit: Secretarius, qui sententias Consiliariorum in libro ad hoc nominatim destinato descripserit, in eodem libro scrutinia, & deliberationes tam obtenta, quam non obtenta, pariter describat, & ex eo ad alium librum, veluti a diurno ad Magistralem nuncupatum, scrutinia obtenta reportando ipsa decreta, & deliberationes factas per extensum, non tamquam sententias privatas, aut vota unius particularis, sed tamquam communes resolutiones totius Consilii adnotabit.

Quæ sit Judicis Magistratus auctoritas & quæ facultas.

§.15. Judex sapientum solus, & sine sapientibus solitam auctoritatem sibi concessam a statuto, seu consuetudine in causis civilibus inter privatos tam Cives, quam Artistas, & Comitativos, & pro causa privata tantum in causis civilibus etiam Hebræorum, & in fraudibus Artistarum circa eorum artes in casu reversus, aut alio modo sibi ab eisdem statutis permisso, exercere possit, exceptis tamen casibus, in quibus pœna corporis afflictiva venerit imponenda, de qua tamen, cum voto totius Magistratus, & usque ad pœnam ictuum funis inclusive, nisi pro personis vilibus, in casibus, qui dilationem, seu moram non patientur, ut sint cæteris exemplo, deliberare debeat, & in hujusmodi pœna irroganda semper cum prædicti Legati, seu Vice-Legati licentia, exequutioni demandari debeat. In omnibus negotiis publicum bonum Civitatis, aut utilitatem Communitatis respicientibus, aut quovis modo concernentibus, Judex solus sine sapientibus tractare, vel deliberare non possit, sed universus Magistratus insimul in his plenam habeat auctoritatem.

Facultates Magistratus.

§.16. Ad Magistratum hujusmodi pertineat simul cum Judicibus, & Præfectis Annonæ pro temporum qualitate, omnia ipsius Annonæ negotia, commeatus, provisiones, constitutio pretii frumentorum, & bladorum, cæterorumque Annonæ generum, nec non superintendentia omnium artium pro eorum commercio, & negotiatione, & etiam omnium Communitatis officiorum, tam in statutis comprehensorum, quam aliorum ordinariorum, & extraordinariorum, quocumque modo ab ipsa Communitate dependentium: in constituendo tamen frumentorum pretio, & in provisionibus alicujus momenti ad Annonam pertinentibus, & in casibus gravioribus bonum gubernium totius Civitatis concernentibus, Magistratus, inscio nostro, & Sedis Apostolicæ pro tempore existente Legato, seu Vice-Legato, ac sine illius consensu, nihil statuant, publicent, aut exequutioni demandent. Officiales item Deputati, ac Ministri super aquis, auctoritati Judicis, & sapientum subalternati, seu subjecti, ut infra, suo loco dicetur, existant. Judex sapientum solus mandata pro solutionibus ordinariis in Tabella descriptis, & per consilium stabilitis, subscribere, seu expedire poterit: sed in rebus, & occasionibus extraordinariis nullas expensas facere, neque mandata subscribere, aut expedire pro quacumque etiam minima quantitate valeat. Magistratus insimul pro servitiis Communitatis, & negotiorum publicorum extraordinarie, usque ad summam centum librarum, in quacumque urgenti occasione, quæ consilium expectare non possit, & usque ad summam viginti quinque librarum, prout iis opportunum videbitur in quacumque occasione publica exponere valeat, sed quandocumque de hujusmodi extraordinariis expensis tractabitur, deliberatio per viam scrutinii per vota secreta in consilio capiatur, nec idem consilium hujusmodi deliberationem, viva voce, aut alio modo, sub pœna restitutionis de eorum, qui in dicto consilio intervenerunt, proprio, capere possit.

Facultates Cōsilii.

§.17. Ad idem consilium, præter electionem Magistratus, & novi consilii de triennio in triennium, ut supra faciendam, electionem etiam quorumcumque Oratorum, sive Internunciorum Ordinariorum, & extraordinariorum ad quæcumque loca destinandorum, nec non etiam Advocati, Procuratoris, Notarii, Secretarii, Thesaurarii, qui Depositarius vocabitur, Magistri rationum, & cæterorum omnium Officialium, & Ministrorum Communitatis, qui antea a Judice sapientum, aut a sapientibus omnibus eligi consueverant, de cætero

ro spectare declaramus: electionem vero Consultoris, qui ab ipso Magistratu, ut supra dispositum est, dependere debet, ab eodem Magistratu fieri debere volumus. EidemConsilio etiam concedimus electionem Judicis Communis, Judicis Bladorum, Consulum, aut Præfectorum Annonæ, Syndici Palatii, Judicum Fori Mercatorum, Judicis Massariæ, Massarii Communitatis, Præsidentis Registri, Deputatorum super pondere Farinæ, Officialium damnorum datorum, & generaliter omnium Officialium, de quibus fit mentio in statutis Civitatis Ferrariæ, exceptis tamen Prætore, seu Potestate in forma antiqua, Judicibus maleficiorum, & Judice appellationum, quorum electionem Nobis, & Apostolicæ Sedi specialiter reservamus. Notarii quoque prædictorum Judicum, & Officialium a prædicto consilio eligantur, qui non teneantur propterea aliquam pecuniæ summam Cameræ nostræ Apostolicæ solvere, aut respondere. Ad idem consilium pertineat electio Reformatorum Universitatis studii generalis Discipulorum, & Lectorum publicorum in quacumque disciplina, cum ea stipendii assignatione, quæ eidem consilio videbitur, nec non etiam electio Auditorum Rotæ, quam Nos in Civitate Ferrariæ, Cameræ nostræ Apostolicæ impensis, erigere intendimus, dummodo tamen electio fiat de personis, quæ non sint ex Civitate, & Ducatu nostro Ferrarien., sed nihilominus Status nostri Ecclesiastici subditi omnino existant, & alias conditiones habeant, quæ in ipsa Rotæ erectione latius exprimentur. Familia Magistratus ab eodem consilio similiter eligatur, sed a solo Magistratu, cum illi videbitur, dimitti valeat.

Communitati Ferrarien. data auctoritas eligendi Potestates, & Notarios terrarum, quæ hic recensentur.

§.18. Cumque Nos eidem Communitati, & hominibus dictæ Civitatis Ferrarien. facultatem eligendi Potestates, & Notarios infrascriptarum Terrarum, & Locorum in Territorio Ferrarien. in perpetuum concedere intendamus, prout per præsentes concedimus, videlicet, Portus Bondeni, Stellatæ, & Figaroli simul unitas, Massæ fiscaliæ, Milliarii, Francolini, & Garofali, pro cognitione tamen causarum civilium tantum; volumus, ut idem Consilium electionem Potestatum, & Notariorum prædictorum faciat, factaque electione, Potestates, & Notarii a Nostro, & Sedis Apostolicæ Legato, seu Vice-Legato prius approbentur, & deinde cum literis patentibus ejusdem Judicis sapientum admittantur: qui ad prædictas potestarias eligendi erunt, Doctores Collegii, aut Cives Ferrarienses, pro qualitate locorum, esse debeant: Notarii vero ex Collegio Notariorum assumantur: sed neque hi, neque illi, aut alii quicumque Officiales, quorum electio ad Communitatem pertinebit, debeant ultra annum eligi, nec in officio permanere, neque idem consilium tempus hujusmodi aliquo modo valeat prorogare. Excipimus tamen Ministros particulares Communitatis, veluti Secretarium, Massarium, & omnes de familia Magistratus, qui arbitrio Consili in eorum officiis permanere possint. Excipimus quoque Reformatores studii, ac Lectores, Auditores Rotæ, ac Oratores, seu Internuncios, qui in eorum muneribus, & legationibus, prout opus fuerit, arbitrio consilii, pariter permanere valeant.

Quæ in eodē Consilio sint deliberanda.

§.19. In eodem Consilio deliberationes circa expensas extraordinarias Communitati incumbentes, & circa gubernium reddituum ejusdem Communitatis, tam in iis locandis, quam in quibuscumque aliis dispositionibus de iis faciendis, capiantur, nec non rationes computorum ab Officialibus exigantur, & similiter in omnem eventum alienationum, seu acquisitionum, & in omnibus aliis occasionibus concernentibus commune bonum, & servitium publicum Civitatis, ultra casus Magistratui nominatim reservatos, quid statuendum, seu faciendum sit, in eodem consilio discutiatur, & deliberetur, neque sine consilii deliberatione, collectæ extraordinariæ continuari, neque ordinariæ augeri, nisi pro solutione, & extinctione æris alieni, & pro aliis necessitatibus ab eodem consilio approbandis, ullatenus valeant: sicque, & non aliter in omnibus, & singulis supradictis faciendum, & observandum perpetuo esse, & fore, ac irritum, & inane quid quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, quomodolibet contigerit attentari, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, statuimus, decernimus, declaramus, mandamus, & ordinamus.

Privilegia eidem Communitati concessa.

§.20. Præterea eosdem Communitatem, & homines amplioribus favoribus, & gratiis prosequi volentes, quæcumque statuta, & ordinationes ejusdem Communitatis, licita tamen, & honesta, & Sac. Canonibus, Conciliique Tridentini decretis, ac libertati ecclesiasticæ, debitæque Nobis, & Apostolicæ Sedi obedientiæ: donationes quoque ipsis Communitati, & hominibus per dilectum filium nostrum Petrum, S. Nicolai in Carcere Diaconum Cardinalem Aldobrandinum nuncupatum, nostrum secundum carnem ex fratre germano nepotem, in Civitate, & Ducatu nostris Ferrarien. nostrum, & Apostolicæ Sedis de latere Legatum, & totius Status nostri Ecclesiastici generalem superintendentem, factas, de proventibus damnorum datorum, de appaltu fornacis vitrorum, nec non de appaltu collectionis centonum vulgo assumamento . . . . ., nec non unius Quatreni in singulas libras salis, quorum proventus, ad scuta circiter quatuor millia annuatim ascendunt; hanc tamen quatreni salis ad nostrum, & Sedis Apostolicæ beneplacitum, cæteras vero supradictas donationes perpetuo, auctoritate, & tenore prædictis confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos juris, & facti, ac solemnitatum etiam substantialium, & alios quoscumque defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus, ac de novo, quatenus opus sit, proventus nimi-

nimirum damnorum datorum, ac Appaltus Fornacium Vitrorum, & Appaltus collectionis Centonum, perpetuo, Quatreni vero salis ad Nostrum, & Sedis prædictæ beneplacitum, donamus, & elargimur: & ulterius eidem Communitati, & hominibus Appaltum antiquum pellium, cum solitis datiis annexis, annonæ, & Carnis, qui nuncupantur vini, & musti, eodem modo, quo novissime exigebantur, quorum redditus viginti quinque, aut viginti sex scutorum millia annuatim constituere poterunt, perpetuo: nec non etiam facultatem extrahendi ex Civitate, & Comitatu Ferrariæ quæcumque Frumenta, Blada, & Legumina, quæ usui dictæ Civitatis, & Comitatus supersint, eaque ad quæcumque loca, etiam extra Statum nostrum Ecclesiasticum libere deferendi, aut extrahi, & deferri faciendi, ad quatuor annos, a futuro anno Domini 1599. incipiendos, quatenus tamen interim Civitas, & Comitatus, aut Status Ecclesiasticus prædicti, illorum penuria non laborent, ita ut hujusmodi extractionem aliis libere vendere valeant auctoritate, & tenore supradictis motu proprio, & ex certa nostra scientia, similiter donamus, & elargimur, ac titulo puræ, perpetuæ, & irrevocabilis donationis, quæ dicitur fieri inter vivos, concedimus. Simili quoque modo datium vulgo dictum *della Chiesola*, quod ad scuta circiter septingenta singulis annis ascendit pro servitio, & commodo Carceratorum, perpetuo damus, concedimus, & elargimur. Demum pro majori dictæ nostræ Civitatis Ferrarien. honore, ac Legationis Ferrariensis dignitate volumus, ac eadem auctoritate perpetuo statuimus, & ordinamus, ut Civitas Comaclensis, & loca quæcumque tam Romandiolæ, quam Centi, & Plebis, & alia quæcumque per dilectum filium nobilem virum Cæsarem Estensem, una cum dicta Civitate Ferrariæ, Nobis, & Sedi Apostolicæ restituta, posthac perpetuis futuris temporibus Ducatui nostro Ferrarien. unita, & incorporata existere, nec non sub legatione Ferrarien. semper comprehendantur, ac jurisdictioni dicti Ducatus, & nostri, & Apostolicæ Sedis in dicta Civitate pro tempore existentis Legati perpetuo subjaceant.

Derogatio contrariorum

§.21. Non obstantibus fe: re: Symmachi, Pauli II., & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ, & Cameræ Apostolicæ redditibus non alienandis, nec non re. mem. Pii Papæ IV., etiam Prædecessoris nostri de gratiis qualecumque dictæ Cameræ Apostolicæ interesse concernentibus in dicta Camera infra certum tunc expressum tempus registrandis, ita ut præsentes literæ, etiamsi in dicta Camera nunquam registrentur, nihilominus perpetuo validæ, & efficaces existant, ac præfatis Communitati, & hominibus suffragentur, aliisque quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quibuscumque decretis consistorialibus etiam per Nos quomodocumque, & quandocumque factis, quatenus præmissis in aliquo obstent, ac ejusdem Cameræ, aliisque hujus nostræ Civitatis Ferrarien. etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Ferrariæ sub Annulo Piscatoris die 15. Junii 1598., Pontificatus nostri Anno VII.

Dat. die 15. Junii 1598. An. VII.

CLXXXIV.

Civitati, & Civibus Comaclensibus nonnulla conceduntur Privilegia.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Dilectis filiis Communitati, & Hominibus Civitatis nostræ Comaclen.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Fidei, ac devotionis sinceritas, quam erga Nos, & Apostolicam Sedem geritis, in causa nunc præcipue est, ut paternæ nostræ benignitatis gratiis, & favoribus vos complectamur, nec non etiam, ut illa vobis libenter concedamus, quæ vestris commoditatibus fore conspicimus opportuna.

Comaclensibus Valles hic descriptas cōcedit.

§.1. Vos igitur specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & vestrum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac mera liberalitate nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine vobis, quatuor ex Vallibus ad Nos, ac Sedem, & Cameram Apostolicam spectantibus in districtu istius nostræ Civitatis Comaclen. existentibus, eas nimirum, quæ Pedica, Thia, Donna bona, & Campo vulgo nuncupantur, juxta suos notissimos fines, quos hic pro expressis, & specificatis haberi volumus, sitas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo concedimus, & assignamus, vosque de dictis Vallibus investimus, ita ut Vobis liceat ipsarum Vallium corporalem, realem, & actualem possessionem, vigore præsentium, propria auctoritate libere apprehendere, ac perpetuo retinere, ac illas libere administrare, & gubernare, ac ex illis fructus, redditus, proventus, & emolumenta, ac jura quæcumque percipere, exigere, & levare, ac in publicos vestræ Communitatis, & Civitatis usus, & utilitatem convertere, ac de illis disponere.

Injuncto onere persolvendi singulis annis Cameræ Apostolicæ unam Libram Ceræ.

§.2. Volumus autem, ut Valles prædictas, sine speciali Sedis Apostolicæ licentia, etiam ex quacumque vestræ Communitatis urgentissima necessitate, alienare nullatenus

nus valeatis, utque pro recognitione directi dominii Sedis Apostolicæ quotannis unam libram ceræ albæ laboratæ Cameræ nostræ Apostolicæ in festo Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli persolvere teneamini: ac ulterius vobis concedimus, ut prædictæ Valles devolutioni, aut caducitati ex quacumque causa, præterquam in casu rebellionis vestræ contra Nos, & Romanam Ecclesiam, quod absit, minime subjaceant.

Decimas vero earumdem Vallium Ecclesiæ Cathedrali, & Capitulo persolvi statuit.

§.3. Verum, quia, ut accepimus, Cathedralis Ecclesiæ, nec non Capituli, & Canonicorum Comaclen. redditus valde tenues existunt, eidem Ecclesiæ, ejusque Præsulis, & Capituli paupertati de alicujus subventionis auxilio providere cupientes, ex fructibus, & redditibus Vallium prædictarum decimas quotannis dictæ Ecclesiæ, & Capitulo reservamus. Quarum Decimarum medietatem ad Venerabilem Fratrem Episcopum Comaclen. nunc, & pro tempore existentem, & reliquam medietatem ad dilectos filios Capitulum, & Canonicos ejusdem Ecclesiæ, ut in ea Clerus augeri, & divinus cultus congruum suscipere valeat incrementum, pertinere, & tam Episcopum, quam Capitulum, & Canonicos hujusmodi portionem ad eos respective pertinentem, a vobis petere, exigere, & levare posse, vosque ad illam integre persolvendam obligatos existere, & fore, ac deficientes etiam censuris, & pœnis Ecclesiasticis, aliisque opportunis juris, & facti remediis cogi, & compelli posse, & debere, sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, statuimus, decernimus, & ordinamus.

Communitati nonnulla concedit privilegia.

§.4. Præterea omnibus, & singulis habitatoribus, & Incolis Civitatis, & Comitatus Comaclen., ut, pro eorum usu dumtaxat, non autem vendendi causa, ligna mortua, & sine securi in Silva *dell' Eliseo* nuncupata colligere, & ad eorum proprias domos, seu habitationes deferre possint; nec non tam vobis Communitati, quam cuilibet ex habitatoribus, & incolis præfatis Civitatis prædictæ Comaclen., ejusque Comitatus, & Districtus, ut tam pro usu proprio cujuscumque vestrum, quam ad effectum etiam vendendi, & distribuendi eisdem incolis, & habitatoribus prædictis pro eorum usu tantum, ut præfertur, non autem exteris, nec extra Civitatem, & Comitatum hujusmodi in quibuscumque videlicet Locis, Civitatibus, Terris, & Villis Ducatus nostri Ferrarien., frumentum, vinum, blada, legumina, & quodcumque aliud annonæ, vestium, & mercium genus, ad victum, & vestitum, nec non etiam ad alios usus illis necessarium, absque ulla solutione Gabellæ, tam pro parte emptorum, quam pro parte venditorum solven., libere, & licite emere, nec non etiam ex eisdem Locis, Civitatibus, Terris, & Villis ejusdem Ducatus nostri Ferrarien. similiter frumentum, vinum, blada, legumina, & quodcumque aliud, ut præfertur, annonæ, vestiarii, & mercium genus ad victum, & vestitum, nec non etiam ad alios usus illis necessarium, solutis tamen Gabellis huc usque a Comaclensibus de loco ad locum Communitatibus solvi solitis, & quoad frumentum, cum licentia dilecti filii nostri, & Apostolicæ Sedis in Civitate, & Ducatu Ferrarien. de latere Legati, seu ejus Vice-Legati, aut Gubernatoris pro tempore existentis, quæ Vobis gratis concedi debeat; ex aliis vero locis Status nostri Ecclesiastici, cum licentia Superioris illius Provinciæ, unde extractio fiet, quæ pariter gratis concedi debeat. Sed ad evitandas fraudes illis etiam attestatio Gubernatoris pro tempore existentis Civitatis, & Comitatus Comaclensis accedat, sub solutione tamen debita, & fieri consueta ratione extractionis frumenti, & bladorum de Provincia ad Provinciam, quoad portionem ad Thesaurarium cujusque Provinciæ dumtaxat tangentem, non autem quoad ratam ad Cameram Apostolicam pertinentem, quam ex nunc, prout ex tunc, & e contra cuicumque vestrum, & aliorum prædictorum gratiose in perpetuum remittimus, & condonamus, & solutis, ut præfertur, solitis Gabellis, Communitatibus, & Universitatibus solvi consuetis, libere extrahere, & ad dictam Civitatem Comaclen. deferre possitis, & valeatis, ac possint, & valeant: nec non etiam, ut quilibet ex Civitate Comaclen. oriundus in quibuscumque Civitatibus, Terris, & Locis Status nostri Ecclesiastici, in quibus ipsi bona stabilia possident, æque ac alii Cives originarii, sine tamen præjudicio onerum solitorum, tractari debeat, utque cuilibet eorum fructus in propriis Prædiis, & Terris collectos, dimissa in locis prædictis respective quarta parte frumentorum, & bladorum pro abundantia, ac etiam semine, extrahere, & ad prædictam Civitatem Comaclen. deferre liceat, nec super præmissis ab aliquibus quavis auctoritate fungentibus, & futuris quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari possitis, aut aliquis particulariter possit, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuo concedimus, & indulgemus.

Consilium Civitatis confirmat.

§.5. Præterea Consilium vestræ Communitatis eo modo, quo nunc existit, addito tamen semper interventu Gubernatoris pro tempore existentis dictæ Civitatis, sine quo etiam congregari non possit, neque deliberationem aliquam suscipere valeat, ac mutato etiam juramento in eodem Consilio præstari solito, quod deinceps Nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici, ac Sedi Apostolicæ præstari volumus, ac etiam statuta quæcumque ejusdem vestræ Communitatis, quatenus tamen in usu existant, & licita sint, & honesta, ac Sa-

Sacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, nec non nostris, & Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutionibus, ac libertati Ecclesiasticæ, ac S.R.E. Sedique Apostolicæ debitæ obedientiæ, ac fidelitati non adversentur, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, ac inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus.

Derogatio contrariorum. §.6. Non obstantibus fæ. re. Pauli Papæ II., & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ, & Cameræ Apostolicæ non alienandis, aliisque Constitutionibus Apostolicis, ac ipsius Cameræ etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 18. Julii 1598. An. VII. Datum Ferrariæ sub Annulo Piscatoris die 18. Julii 1598., Pontificatus nostri Anno VII.

CLXXXV.

Ex Regest. in Secret. Brev. Similis Concessio Privilegiorum Communitati Terræ Centi.

Dilectis filiis Universitati, & Hominibus Terræ nostræ Centi.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. Ex consueta Romani Pontificis, & Apostolicæ Sedis benignitate, nostros, & ejusdem Sedis subditos favoribus, & gratiis libenter prosequimur, prout eorum fidei, & devotionis sinceritas postulat, ac alias in Domino salubriter conspicimus expedire.

ConcessioPrivilegiorum. §.1. Hinc est, quod Nos vestris votis, quantum cum Domino possumus, benigne annuere, ac vos nostris, & Apostolicæ Sedis beneficiis in debita Nobis, & eidem Sedi fide, ac devotione magis continere, & conservare volentes, supplicationibus vestro nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, ex diversis petitionibus vestro nomine Nobis oblatis, hæc vobis concedenda duximus. Ut igitur Arma, seu Insignia istius Universitatis, Insignibus Gentilitiis Domus nostræ Aldobrandinæ, aut cujuscumque malueritis illorum partis exornare valeatis, utque vestri Consules solitas, & antiquas auctoritates, & præeminentias, ac primum locum immediate post Gubernatorem ejusdem Terræ pro tempore existentem retineant, & habeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo concedimus, & indulgemus.

Confirmatio Consilii cum auctoritate condendi statuta. §.2. Consilium vero ejusdem Terræ, juxta formam statutorum, ita, ut cum sola licentia, & assistentia Gubernatoris, sine qua tamen nullam suscipere valeat deliberationem, quandocumque libuerit, congregari possit. Statutaque præterea, & ordinationes ipsius Terræ, tam quoad civilia, quam quoad criminalia, dummodo tamen in usu, & licita sint, & honesta, ac Sacris Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis, & Concilii Tridentini Decretis, nec non libertati ecclesiasticæ, ac fidelitati, & obedientiæ Romanorum Pontificum, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Sedisque Apostolicæ minime adversentur, sine tamen præjudicio bannimentorum, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, ac inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac statuta damnorum datorum, cum duplicatione pœnarum Universitati vestræ, ac partibus, quibus damnum illatum fuerit, juxta formam statutorum, applicandarum, & etiam statuta, & provisiones Collegii Notariorum dictæ Terræ, pari modo in omnibus, & per omnia, & cum supradictis limitationibus confirmamus, & approbamus. Vobis præterea, ut nova statuta, & ordinationes, prout rerum, & temporum qualitas exegerit, pro bono vestræ universitatis regimine, quandocumque vobis placuerit, a pro tempore tamen Legato, seu Vice-Legato Ferrariensi examinanda, & approbanda, facere: Utque circa bona divisibilia Casamaris, & Malaffitti, vos liberam statuendi, & deliberandi, juxta antiqua privilegia, & consuetudines, facultatem, sine tamen juris quarumcumque partium præjudicio, habeatis, perpetuo similiter concedimus, & indulgemus. Statuimus quoque, & ordinamus, ut circa militum deputationem isthic servetur idem, quod servatur in reliquo Statu nostro Ecclesiastico. Circa autem provisiones Gubernatoris, & applicationem pœnarum condemnationum, Constitutiones Aldobrandinas nuncupatas per dilectum filium nostrum Petrum S. Nicolai in Carcere Diaconum Cardinalem Aldobrandinum nuncupatum nostrum secundum carnem ex fratre germano nepotem, ac in Civitate, & Ducatu Ferrarien. nostrum, & dictæ Sedis de latere Legatum, factas, servari volumus.

§.3. Gubernatorem præterea istius Terræ pro tempore existentem in utroque, aut altero jurium Doctorem qualificatum pro officii qualitate esse, illumque, finito ejus officio, syndicatui stare debere, neque fidem bene præstiti servitii, nisi finito syndicatu hujusmodi obtinere posse. Causas item quascumque civiles, & criminales in prima instantia in dicta Terra, & quoad civiles causas in secunda instantia in Tribunali appellationum deputato, seu deputando, in Civitate, sub cujus Legatione dicta Terra pro tempore fuerit, salva tamen auctoritate Superioris, quoad primas instantias hujusmodi, cognosci debere decernimus. Gubernatoris qualitates, & officium.

§.4. Vobis præterea, ac singulis Habitatoribus, & Incolis Terræ Centi, ejusque Comitatus, & Districtus, ut ex quibuscumque Locis Civitatis, & Ducatus Ferrarien., Alia privilegia.

Fru-

Frumenta, Blada, Legumina, & alia Annonæ genera, pro vestro, & eorum usu, solutis gabellis solitis libere extrahere possitis, licentiam, & facultatem impertimur. Pretium insuper salis in dicta Terra vendendi ad tres Quatrenos pro qualibet libra, quorum duo ad Cameram Apostolicam, & unus ad vestram Universitatem pertineant, reducimus. Ad hæc Vobis, ut unum, vel plures Exequutores pro exactione creditorum dictæ Universitatis, deputare, & ad libitum removere: Utque unum Registrum Instrumentorum dictæ Terræ ad instar Registri Civitatis nostræ Bononien. erigere possitis, indulgemus. Pretium Molituræ Frumenti, & aliarum rerum molendarum pro usu habitatorum, & incolarum Terræ Comitatus, & Districtus prædictorum, ad sex pro centenario reducimus. Ac ipsis habitatoribus, & incolis, ut ad quæcumque loca Status nostri Ecclesiastici, molendi causa, de licentia tamen Camerarii gratis illis concedenda, accedere possint, potestatem facimus; & quibuscumque advenis farinas in vestram Terram introducere sine aliqua solutione, aut cujuscumque licentia, licitum esse volumus, & ordinamus: quibuscumque pariter ex vestris Civibus, ut fructus ex prædiis, & Terris per eos in Agro Bononien., quæ non gaudent privilegio quarti, pro tempore colligendos, relicta tamen quarta illorum parte, inde libere extrahere: utque inter Vos, & Bononienses liberum quarumcumque rerum hinc inde commercium, solutis solitis gabellis, existat, nec non, ut Birruarios dictæ Terræ, ultra numerum decem, cassare, ad nostrum tamen, & ejusdem Sedis beneplacitum valeatis. Ac demum, ut liberum vobis, & cuicumque dictorum habitatorum, & Incolarum sit, Folicellos, & sericum ex eadem Terra, ejusque Comitatu, & Districtu, ad quæcumque, non tamen extra Statum Ecclesiasticum, loca deferre, ac de illis pro libito disponere, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo concedimus, & indulgemus, ac in præmissis omnibus, & singulis, uti a Nobis concessa, & ordinata sunt, perpetuo observari debere decernimus, & declaramus.

Derogatio contrariorum.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quibuscumque statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 21. Julii 1598. An. VII.

Datum Ferrariæ sub Annulo Piscatoris die 21. Julii 1598., Pontificatus nostri Anno VII.

CLXXXVI.

Deputatio Visitatorum ad reformanda Monasteria, & Loca Regularia tam Virorum, quam Mulierum in Insula Sardiniæ sub directione Archiepiscopi Calaritan.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Dilectis filiis Thimotheo de Neapoli Monacho Congregationis S. Benedicti Priori Monasterij ejusdem Congregationis, Cajetan., ac Antonio Marzer Fratri Ordinis Minor. Sancti Francisci de Observantia.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Pastoralis nostræ solicitudinis partes sunt, illud potissimum curare, ut Regulares personæ, quæ, relictis mundi curis, & illecebris, Dei obsequiis se manciparunt, iisdem obsequiis juxta Regularis observantiæ normam sedulo incumbant, Regularia eorũ Ordinis Instituta observent, & si quæ ab iis deflexerint, modis congruis ad illa reducãtur.

Deputatio, de qua in rubrica.

§. 1. Proinde cupientes, ut Monasteria, & loca Regularia Virorum, & Mulierum Regni, & Insulæ Sardiniæ visitentur, & reformentur, ac de vestra pietate, prudentia, religionis zelo, aliisque religiosis Virtutibus, quibus vos præditos esse fide dignorum Virorum Testimonio accepimus, plurimum in Domino confisi, vos omnium, & singulorum Monasteriorum, & Regularium Locorum Virorum, & Mulierum, Regularibus subjectorum, etiam quantumvis exemptorum, ac nobis, & Apostolicæ Sedi immediate subjectorum sub directione tamen Venerabilis Fratris Archiepiscopi Calaritan. Visitatores, & Reformatores, auctoritate Apostolica, tenore præsentium hac vice dumtaxat facimus, constituimus, & deputamus: vobisque per easdem præsentes committimus, & mandamus, ut conjunctim, vel divisim arbitrio dicti Archiepiscopi, Monasteria quæcumque, ac loca pia Regularia tam Virorum, quam Mulierum, etiam ut præfertur, exempta, ac Nobis, & Apostolicæ Sedi immediate subjecta, in spiritualibus, & temporalibus, auctoritate nostra visitare, atque in illorum universorum, & singulorum Statum, formam Instituta, regimen, consuetudines, vitam, ritus, mores, & disciplinam tam conjunctim quam divisim, ac tam in capite, quam in membris diligenter inquirere, nec non Evangelicæ, & Apostolicæ doctrinæ, Sacrorumque Canonum, & generalium Conciliorum Decretis, & nostris, ac Rom. Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutionibus, ac SS. Patrum traditionibus, & institutis, ac eorumdem Monasteriorum, & Regularium locorum, eorumque Ordinum respective laudabilibus statutis, & consuetudinibus inhærendo, quæcumque ad eorumdem Monasteriorum, & Regularium locorũ reformationem, correctionem, emendationem, & prosperam directionem pertinentia, mutatione, correctione, emendatione, revocatione, renovatione, aut etiam ex integro edi-

Cum facultate reformandi, corrigendi &c.

editione indigere cognoveritis, reformare, corrigere, mutare, emendare, revocare renovare, aut ex integro edere, condere. condita Sacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, ac præfatis Nostris, & Romanorum Pontificum Constitutionibus non repugnantia, confirmare, abusus quoscumq; tollere, & eradicare, bonas, ac laudabiles Institutiones, ac Regularium Institutorum observantiam, Ecclesiasticamque, & Regularem disciplinam, si alicubi excidisse compereritis, modis congruis restituere, ac personas quascumque tam superiores, quam inferiores Regulares etiam exemptas ad debitum, & honestum vitæ modum revocare, ac si quos ex illis, quod Deus avertat, in aliquo culpabiles, & criminosos repereritis, illos ab eorum Officiis ad tempus, vel perpetuo arbitrio vestro deponere, ac alias juxta tamen illorum Regularia Instituta punire, & castigare, Nostra Apostolica auctoritate, curetis. Nos enim vobis tam conjunctim, quam divisim arbitrio dicti Archiepiscopi, ac sub illius directione, ut præfertur, contra quoscumque, ut præfertur, criminosos, & delinquentes etiam quamtumvis exemptos, eorumque fautores cujuscumq; dignitatis, ordinis, vel conditionis fuerint, per viam accusationis, vel denunciationis, aut ex Officio, ac etiam summarie, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura Judicii inquirendi, & procedendi, eosque prout Canonicæ requirunt Sanctiones, ac eorum Regularia Instituta, ut præfertur, puniendi, ac omnia denique, & singula, quæ ad visitationem, correctionem, & reformationem hujusmodi pertinere cognoveritis, faciendi, statuendi, & ordinandi, sub directione, & auctoritate prædicti Archiepiscopi, plenam, & liberam, auctoritate & tenore prædictis facultatem concedimus.

Mandatum Archiepiscopo Calaritan. curandi observantiam reformationis.

§. 2. Mandantes propterea dicto Archiepiscopo, ut vobis in præmissis faveat, & assistat, ac visitationem, & reformationem hujusmodi per vos recte, ac feliciter ad Dei gloriam, & Religionum utilitatem geri, & absolvi curet, & faciat.

Derogatio contrariorum

§. 3. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quorumvis Monasteriorum, & Regularium locorum hujusmodi, eorumq; ordinũ, etiam Mendicantium Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis etiam Mare Magnum, & bulla Aurea, aut alias quomodolibet nuncupat., ipsis Ordinibus etiam Mendicantium, eorumque Monasteriis, Conventibus, & locis, ac personis quibuscumque, sub quibusvis tenoribus, & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq; contrariis quibuscumque.

Datum Ferrariæ sub Annulo Piscatoris die 29. Julii 1598., Pontificatus Nostri Anno septimo.

Dat. die 29. Julii 1598. An. VII.

CLXXXVII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Declaratio super controversia orta inter Nobiles Viros Familiæ Ghisleriæ super jure nominandi ad Alumnatus Collegii Ghislerii a Pio V. Papiæ erecti.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romanum Pontificem spectat dubia, quæ super suorum Prædecessorum ordinationibus oriuntur, ne exinde litibus, & controversiis materia præbeatur, opportune declarare, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Pius V. Collegium Ghislerium Papiæ erexit.

§. 1. Sane, sicut accepimus, dudum fæl. record. Pius V. Prædecessor noster in Civitate Papien. in qua Studii generalis Universitas viget, unum Collegium Ghislerium ex Familiæ suæ nomine nuncupatum in quo Pauperes Juvenes bonis moribus, & literis operam dare volentes reciperentur, & educarentur, ac in quacumque facultate studere, & Doctoratus Lauream suscipere valerent, perpetuo erexit, & instituit.

Alumnorum nominationẽ tribus Senioribus Familiæ Ghisleriæ attribuit.

§. 2. Ac inter alia voluit, & ordinavit, ut nominatio, seu electio Scholarium dicti Collegii ad pro tempore existentes tres Seniores de sua Familia Ghisleriorum, Oppidi Boschi, Terdonen. Diœcesis, unde ipse originem traxit, ipsiusque Collegii juspatronatus pertineret, ac pro dicti Collegii regimine statuit, quod, qui pro prima vice describendi venirent, pro Patronis, & electoribus dictorum Scholarium in dicto Oppido Boschi proprie, & vere nati essent, & esse deberent, de cætero autem illi, qui ab istis primo descriptis descenderent, & nascerentur in infinitum, sive in Oppido præfato Boschi, sive extra illud ubilibet nascerentur ad Juspatronatus, seu nominationem Scholarium hujusmodi admitterentur, ex quibus sic descriptis primo loco de dicta Familia tres Seniores assumerentur, ad quos spectaret cura eligendi dictos Scholares, & alia faciendi tamquam ad dicti Collegii Patronos, quibus, & eorum descendentibus sic, ut supra descriptis deficientibus, quosdam alios substituit, ita tamen, ut oriente inter Patronos controversia, quinam admitti deberent ad dictos Scholares eligendos, pro tempore Protector talem controversiam intra tres Menses definiret, cum aliis amplissimis facultatibus dicto Protectori concessis, prout in literis super dicti Collegii erectione, Constitutionibus, & declaratione sub Datum Quarto Idus Januarii 1569. & quarto Kalendas Februarii ejusdem anni, & tertio Idus Septembris 1570., seu alio veriori tempore, respective expeditis, qua-

quarum tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, latius continetur.

Oritur controversia inter Ghislerios super pertinentia hujusmodi Patronatus.

§. 3. Cum autem, defuncto nuper, sicut Deo placuit, bon: mem: Michaele Episcopo Albanen., Cardinale Alexandrino nuncupato, ejusdem Collegii Protectore per ipsum Pium Prædecessorem deputato, orta esset, seu oriri dubitaretur differentia, seu controversia inter dilectos filios Sebastianum Sacerdotem V. I. D., ac nostrum, & Sedis Apostolicæ Notarium, Antonium, & Michaelem filios quondam Paganini, & Pium eorum ex quondam Philippo Milite Militiæ Jesu Christi Fratre Nepotem ex una, & Pium quondam Antonii ex alia, omnes de dicta Familia Ghisleriorum dicti Oppidi Boschi, de, & super admissione, ac Jurepatronatus dicti Collegii, prætendente dicto Pio quondam Antonii, se solum primo loco cum suis etiam descendentibus esse vocatum, habitoque ad Nos pro parte ipsorum Sebastiani, & Consortum, ad hujusmodi controversiam facilius sedandam, recursu, ac humiliter supplicato, ut in præmissis, de opportunæ declarationis remedio, ex benignitate Apostolica, providere dignaremur.

Clemens causam nonnullis Cardinalibus committit examinandam.

§. 4. Nos, qui litium, & discordiarum semina, quantum cum Domino possumus, de medio tollere, ac pias Fundatorum, præsertim Romanorum Pontificum voluntates debitæ exequutioni demandari tenemur, volentes dicti Collegii stabilimento, ac perpetuæ firmitati consulere, ac alias ex nostro Pastorali Officio, ac pro peculiari nostra erga dicti Pii Prædecessoris nostri res, & Familiam propensione, ejus, circa præmissa, voluntatem, sublatis difficultatibus, exequendam esse censentes, negocium hujusmodi dilectis filiis nostris Camillo S. Eusebii Burghesio, ac Laurentio S. Laurentii in Panisperna Blanchetto, necnon Pompejo S. Balbinæ Arrigonio, titulorum Presbyteris nuncupatis, S. R. E. Cardinalibus audiendum, & nobis referendum commisimus.

Eorumque relatione habita hanc fert sententiam.

§. 5. Cum autem, absente Burghesio, ex relatione dictorum Blanchetti, & Arrigonii Cardinalium, qui pluries Partes ipsas oretenus, & in scriptis, cum eorum etiam Advocatis, audierunt, eorumque jura viderunt, comperuerimus, ex forma dictarum fundationis, Constitutionum, & declarationis ad dictum jus eligendi, ac Juspatronatus dicti Collegii primo loco etiam supradictos Sebastianum, Antonium, & Michaelem, & Pium quondam Equitis Philippi, eorumque descendentes in infinitum, vocatos pariter existere: Propterea Nos, ne ulterius super aliquo præmissorum dubitari, aut alia super his controversia oriri possit, Motu proprio, & ex certa scientia, & mera deliberatione nostra, ex dictorum etiam Cardinalium sententia, supradictos Sebastianum, Antonium, & Michaelem Fratres, ac Pium eorum Nepotem, cum eorum descendentibus in infinitum inter dicti Collegii Patronos primo loco vocatos, & describendos, juxta formam dictarum fundationis, Constitutionum, & declarationis admittendos esse, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, & mandamus, prætensamque declarationem a præd. Michaele Cardinale Protectore, ad favorem d. Pii qu. Antonii, ac qu. Pauli Ghislerii ejus Patrui de Anno 1577. sub die 6. Januarii, seu alio veriori tempore, ut asseritur, factam, ac illius præsentationem, & admissionem de persona ipsius Pii quondam Antonii, & alia coram asserto Præfecto, facta, omniaque alia, & quæcumque exinde sequuta dictum Sebastianum, & Fratres, ac Nepotem minime afficere declaramus, ac perpetuum silentium dicto Pio quondam Antonii, ac ejus descendentibus, super dicta ejus prætensione imponimus.

Clausulæ.

§. 6. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam dicti Collegii pro tempore Protectores, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his contra hanc declarationem a quoquam, quavis auctoritate attentari contigerit, decernimus.

Mandatum de exequendo.

§. 7. Mandantes propterea dilectis filiis Præfecto, & Officialibus, & Scholaribus dicti Collegii, nec non Exequutoribus in dictis literis Apostolicis Deputatis, ac aliis quibusvis, ad quos spectat, ut supra dictos Sebastianum, Antonium, & Michaelem Fratres, & Pium eorum Nepotem cum eorum descendentibus in infinitum, tamquam primo loco vocatos in Patronos dicti Collegii recipiant, & recognoscant, in Matriculaque, seu libro omnium, & singulorum de Familia Ghisleriorum primo loco vocatorum describi, & in Archivio dicti Collegii recondi, eisque tamquam Patronis, ut supra, omnem reverentiam, & obedientiam in his, quæ ad illos, tamquam Patronos pertinere possunt, adhiberi, & præstari curent, & faciant.

Deputatio exequutorum.

§. 8. Quocirca Venerabilibus Fratribus Papien., Terdonen., & Placentin. Episcopis per præsentes committimus, & mandamus, ut ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Sebastiani, & Fratrum, & Nepotis, eorumque Hæredum, & Successorum, aut alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra, illos eorumdem præmissorum effectu pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper a quoquam, quavis auctoritate, quomodolibet molestari; Contradictores per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantium derogatio.

§. 9. Non obstantibus premissis, ac etiam dicta prætensa declaratione predicti Michaelis Cardinalis Protectoris, cum omnibus, & qui-

& quibusvis aliis exinde sequutis, nec non piæ mem: Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Constitutionibus Apostolicis, ac prædictis Pii Prædecessoris literis in iis, per quas Protectori Cardinalatus honore præfulgenti, seu Episcopo existenti hujusmodi differentias, & controversias inter ipsos Patronos orientes sedandi facultatem tribuit, nec non ipsius Collegii, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 5. Septem. 1598. An. VII. Datum Ferrariæ sub Annulo Piscatoris die 5. Septembris 1598., Pontificatus nostri Anno Septimo.

CLXXXVIII.

De luctuosa Tyberis inundatione in Urbe, & ejus Districtu, indictioneque publicarum supplicationum ad divinam misericordiam implorandam.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Dilectis filiis Clero, & Populo Almæ Urbis nostræ, cæterisque Christifidelibus in eadem, ejusque districtu existentibus, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Tyberis inundatio maxima & luctuosa.

§.1. Manus Domini, manus Patris, manus illa potens, & salutaris, quæ sola dum juste vulnerat, pie medetur; ipsa tetigit Nos, filii dilectissimi. Fluvius Tyberis extra alveum, ripasque suas diffusus, tanta aquarum copia Urbem, suburbia, prata, & agros inundavit, & in tantam non in planis solum, sed in editioribus etiam locis, crevit altitudinem, quantam neque Nos, neque majores nostri meminerunt. Quæ Urbis facies, quis aspectus per hos dies fuerit, plane luctuosus, & miserabilis, quæ hominum, ædificiorum, & rerum ad vitam victumque quotidianum necessariarum pernicies, & jactura extiterit, nec sine acerbissimo doloris sensu commemorari potest, nec certe commemorari est necesse. Vos ipsi oculis vestris cuncta perspexistis, & passi estis, & Nos etiam vidimus; oculisque, & manibus in Cœlum elevatis, cum præ doloris magnitudine cor nostrum disrumperetur, & quasi cera colliquefactum esset, omnium miserias paterno affectu, & miseratione complexi sumus.

Propter gentium peccata evenisse, minime dubium.

§.2. Sed hujus tantæ eluvionis, & calamitatis causæ, non ex principiis naturalibus curiose nimis inquirendæ sunt, & ex eorum opinionibus, qui, dicentes se sapientes, stulti facti sunt, tamquam si gentes essemus, quæ ignorant Deum; sed potius, ut Christianos decet, in timore, & tremore, veriorem, magisque intimam harum ærumnarum originem intra nosmetipsos pervestigemus. Ac nisi Nos ipsos fallere, & decipere velimus, peccata ipsa respondebunt Nobis, & iniquitates, quæ multiplicatæ sunt nimis coram Deo. Abyssus enim peccatorum abyssum aquarum, & inundatio inundationem evocavit.

Admonetur quisque, ut revertatur ad Dominum.

§.3. Ne tamen, filii, pusillo animo sitis, neve, quod absit, cor vestrum obduretis, ut indomiti, & obstinati peccatores solent, qui plagis Dei deteriores fiunt, quorum miseram, & miserandam conditionem exprimit Jeremias verbis illis: Domine percussisti illos, & non doluerunt, attrivisti eos, & renuerunt accipere disciplinam; induraverunt facies suas supra petram, & noluerunt reverti. Vos autem, filii, non sic; sed revertimini ad Dominum in toto corde vestro, in jejunio, & fletu, & planctu, & pœnitentiæ salutaris tabulam appræhendite, ne pereatis in diluvio aquarum multarum iræ Dei, & justi Judicii ejus. Deus enim noster pius est, & misericors, & præstabilis super malitia; qui non vult mortem peccatoris, sed magis ut convertatur, & vivat. Plaga hæc, si sapitis, si intelligitis, si novissima providetis, non est ad mortem, sed ad salutem. Corripuit vos Dominus, sed non in furore suo, immo vero in visceribus misericordiæ suæ, ut Pater, qui hic, in hac brevi, & caduca vita filiis flagella adhibet, ut in æternum parcat. Quem enim diligit Deus castigat, & tamquam filiis offert se vobis. Surgite, & vos cum filio prodigo, & ite ad Patrem vestrum, qui vos vocat, qui apertis brachiis vos expectat, & ad complexum, & pacem, & reconciliationem invitat. Clamate ad Dominum in fortitudine, & ex intimo corde verba illa pronunciate; Omnia quæ fecisti Nobis, Domine, in vero judicio fecisti, quia peccavimus tibi, & mandatis tuis non obedivimus, sed da gloriam nomini tuo, & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum. Denique convertatur unusquisque a via sua mala, & qui Ninivitas peccantes imitati estis, imitamini pœnitentes.

Et Mariæ Virginis, ac Principum Apostolorum auxilium implorent.

§.4. Ite ad Matrem Gratiarum, & Advocatam peccatorum, ad Beatissimam semper Virginem Dei Genitricem Mariam, & illius opem, atque auxilium implorate. Ite ad Gloriosissimos Apostolorum Principes, Petrum, & Paulum, peculiares Patronos hujus Almæ Urbis, cui Evangelii doctrinam cum sanguine tradiderunt. Hi enim sunt Gloriosi Principes Terræ, & Patres, & Pastores Ecclesiæ; præcipue vero Urbis Romæ, qui eam ad hanc gloriam provexerunt, ut Gens Sancta, Populus electus, Civitas Sacerdotalis, & Regia, per sacram Beati Petri Sedem caput Orbis effecta, latius præsideret religione divina, quam dominatione terrena. Obite in spiritu humilitatis, & animo contrito sacras Beatissimorum Apostolorum Basilicas, & fortissimorum Martyrum memorias, quibus velut propugnaculis Roma cincta est. Plo-

Plorate coram Domino, & preces cum lacrymis fundite, ut per merita, & intercessionem Sanctorum qui cum Christo regnant, veniam, atque indulgentiam impetremus.

Cessetque a vitiis, & sequatur virtutes.

§.5. Pacem igitur cum fratribus habete, cessent odia, & inimicitiæ; ne, si manus plenas sanguine extendatis, avertat Deus oculos suos a vobis. Libido, intemperantia, luxuries tollatur, & cætera vitia, quibus iracundia Dei provocatur. Vigeat modestia, temperantia, & misericordia in pauperes. Nunc latissimus pietati propositus est campus, ut ii potissimum, qui ditiores sunt, peccata sua eleemosynis redimant, & pauperum inopiam sua abundantia sublevent. Quod ut omni cum alacritate faciant, illos, quanta possumus cum efficacia, in Domino hortamur. Nam si propter omnium peccata hæc plaga a Deo immissa est, ad omnes, seu pauperes, seu divites pertinere debet, vel per miseriam, vel per miserationem; ut dum corporis nostri, quod unum est in Domino, membra quædam patiuntur, cætera compatiantur. Sumite igitur arma militiæ nostræ, non carnalia, sed potentia Dei, quibus ipse Deus exercituum fortissimus, & omnipotens vincitur; pœnitentiam, orationem, jejunium, & eleemosynam. His enim placatur Deus, qui si viderit opera vestra bona, & quia conversi estis ab omni via mala in sinceritate cordis vestri, revertetur & ipse a furore iræ suæ, & non peribitis.

Indicit Clemens solemnes supplicationes ad Basilicas S. Mariæ Majoris, & S. Petri.

§.6. Atque ut tanto ardentius ad divinorum Sacramentorum medicinam accurratis, & ut veterem hominem exuentes mente, & spiritu renovati, ambuletis in novitate vitæ: Nos ad Basilicas Principis Apostolorum, & Sanctæ Mariæ Majoris de Urbe proxima hebdomada, quarta videlicet hujusce mensis Januarii diebus per Nos eligendis, solemnes supplicationes, & processiones, ut moris est, indicimus. Ad quas Basilicas, vel earum alteram, Nos ipsi una cum Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis in Romana Curia existentibus, ac Christianorum Regum, & Principum Oratoribus in Urbe commorantibus, aliisque Prælatis, atque Officialibus Romanæ Curiæ, & Magistratibus ejusdem Urbis, vobisque Clero, & Populo comitantibus, debita animi, & corporis demissione supplices adire, ipsasque supplicationes, & processiones celebrare constituimus.

Hortatur morantes Romæ, ut easdé Basilicas, exterosque, ut designandas Ecclesias visitant & pia opera, quæ hic præscribuntur, adimpleant.

§.7. Ut vero a divina bonitate, atque clementia uberiores communis, ac salutaris pœnitentiæ fructus capiamus, vos universos, & singulos, cæterosque utriusque sexus Christifideles, in dicta Urbe ejusque districtu existentes, per viscera misericordiæ Dei nostri hortamur, atque obsecramus, ut qui in eadem Urbe erunt, dicta hebdomada, vel saltem altera sequente, postquam præsentes literæ publicatæ fuerint, salutari pœnitentiæ Sacramento ad præteritas culpas diluendas sic se præparent, ut Deus placatus flagella suæ iracundiæ avertat, Romam ab omnibus periculis eripiat, ac populum in Urbe, ejusque districtu existentem, salvum, atque incolumem tueatur. Et vos quidem, & ii qui in Urbe fuerint, prædictas Principis Apostolorum, & Sanctæ Mariæ Majoris de Urbe Basilicas, aut earum alteram; qui vero extra Urbem in dicto districtu extiterint, Ecclesiam, seu Ecclesias per locorum Ordinarios, seu eorum Vicarios, aut de eorum mandato, & iis deficientibus, per eos, qui ibi curam exercent animarum, deputandam, seu deputandas, quocumque die, vel quibuscumque diebus ejusdem, vel sequentis hebdomadæ, saltem semel devote visitent, & quarta, ac sexta feria, & Sabbato ejusdem hebdomadæ, vel sequentis jejunent; & præterea pauperibus, & indigentibus personis, aut locis piis eleemosynas arbitrio suo erogent, atque intra hoc tempus tam primæ, quam secundæ hebdomadæ, alicui Presbytero ab ordinario loci approbato, peccata sua confiteantur, & Dominica prima, aut secunda, vel alio dictæ prioris, aut sequentis hebdomadæ die, ut supra dictum est, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum devote suscipiant. Regularibus vero personis utriusque sexus in claustris perpetuo degentibus, aut aliis in carcere existentibus, vel aliqua corporis infirmitate, seu alio quocumque impedimento detentis, qui superius expressa, vel eorum aliqua facere, & implere nequiverint, Presbyter Confessarius, quem elegerint, prædicta omnia, & singula, vel eorum aliqua in alia pietatis opera commutandi, vel in aliud proximum tamen tempus prorogandi facultatem habeat.

Indulgentia eisdem elargitur.

§.8. Quæ omnia, ut vos, & prædicti Christifideles eo libentius præstare studeatis, quo uberius spiritualibus muneribus, & gratiis vos reficiendos esse cognoveritis; de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, ex illa ligandi, atque solvendi potestate, quam Deus nobis licet indignis, contulit, thesauros Ecclesiæ, quorum dispensatores ejus benignitate facti sumus, copiose aperientes, universis, & singulis prædictis, qui præmissa modo, & forma præscriptis fecerint, & impleverint, plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam, veniam, & remissionem, sicut in Anno Jubilæi visitantibus certas Basilicas intra, & extra Urbem concedi consuevit, tenore præsentium concedimus, & impertimur. Nec non iisdem Christifidelibus utriusque sexus tam Laicis, quam Ecclesiasticis, sive sæcularibus, sive cujusvis Ordinis, & Congregationis, seu instituti Regularibus, indulgemus, ut sibi eligere possint quemcumque Presbyterum confessarium tam sæcularem, quam cujusvis Ordinis, vel instituti regularem ex approbatis ab Ordinariis locorum, ut præfertur, qui eos ab omnibus excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & censuris, a jure, vel ab homine, quovis modo, & causa latis, seu infli-

inflictis, nec non ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus, & delictis, quantumvis gravibus, & enormibus etiam in casibus tam locorum Ordinariis, quam nobis, & Sedi Apostolicæ, etiam in literis die Cœnæ Domini legi consuetis, atque alias etiam per quascumque nostras, vel Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutiones, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, quomodolibet reservatis, in foro tantum conscientiæ, hac vice solum absolvere: & insuper vota quæcumque (Religionis, & Castitatis dumtaxat exceptis) in alia pia, & salutaria opera commutare, injuncta tamen eis, & eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus pœnitentia salutari, ac aliis ejus arbitrio injungendis, possint, & valeant.

Jubetque Ordinariis districtus Urbis, & aliis hanc publicent concessionem.

§.9. Mandantes propterea, & in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipien. omnibus Venerabilibus Fratribus Episcopis, & aliis quibuscumque locorum dicti districtus Ordinariis, & aliis supradictis, ad quos pertinuerit, ut cum præsentium literarum transumpta, aut exempla acceperint, illa statim per suas Ecclesias, Civitates, Oppida, Terras, Loca, Diœceses publicent, & promulgent, & publicari, ac promulgari faciant, Cleroque, & Populo sibi subjecto solemnes processiones, & supplicationes indicant, & celebrent.

Restrictio facultatũ Confessariis concessarum.

§.10. Per præsentes autem non intendimus super aliqua irregularitate publica, vel occulta, nota, defectu, incapacitate, aut inhabilitate quoquo modo contracta aliquam facultatem tribuere, dispensandi, seu habilitandi, aut in pristinum statum restituendi, etiam in foro conscientiæ. Neque etiam iis præsentes nostras literas, qui ab aliquo Judice excommunicati, suspensi, vel interdicti, seu alias in sententias, & censuras incidisse declarati, vel publice denunciati fuerint, nisi intra tempus celebrationis hujusmodi Jubilæi satisfecerint, aut cum partibus concordaverint, neque pariter hæreticis, aut schismaticis specialiter declaratis, seu condemnatis, ullo modo suffragari posse, aut debere.

Derogatio contrariorum

§.11. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, præsertim quibus absolvendi facultas in certis tunc expressis casibus, ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatur, ut nec etiam similes, vel dissimiles Jubilæi, indulgentiarum, aut facultatum hujusmodi concessiones, nisi de illis expressa mentio, aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant; nec non regula nostra de non concedendis indulgentiis ad instar, ac quorumcumque Ordinum, & Congregationum, sive institutorum Regularium, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, eisdem Ordinibus, & Congregationibus, atque institutis, quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specifica, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, aut expressio habenda, vel quævis alia forma exquisita ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac forma in illis tradita penitus pro servata habentes, hac vice specialiter, nominatim, & expresse ad effectum præsentium derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§.12. Volumus autem, ut præsentium transumptis, vel exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ haberetur his ipsis literis, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D.P. An. VII. 23. Jan. 1599.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo nono, decimo kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno Septimo.

CLXXXIX.

Quod Monachi Congregationis Beatæ Mariæ Fulien. Cistercien. Ordinis Sancti Benedicti, in Processionibus, aliisque actibus publicis, omnibus Fratribus Mendicantibus præcedant.

Institutionem hujus Congregationis vide in Constit. XLIV. Sixti Quinti. Religiosos. *Tom. IV. Par. IV. fol.* 211.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Regis pacifici, qui regnat in Cœlis, vices quamquam immeriti gerentes in terris, ad ea, per quæ personarum quarumlibet, præsertim vitam Monasticam ducentium, & mundanis spretis illecebris in solitudine piæ vitæ, & assiduis orationibus vacantium, quieti, & tranquillitati consulitur; ac litibus, & controversiis, quæ inter personas præfatas, & alios Regularis vitæ professores ortæ sunt, & oriri possunt, occurritur, libenter intendimus; & his, quæ propterea provide decreta fuisse dicuntur, ut firma perpetuo, & illibata persistant, libenter, cum a nobis petitur, Apostolici muniminis adiicimus firmitatem.

Congregatio Episcoporum, & Regulariũ censuit in actibus publicis Monachos Congreg. Fulien. præferẽdos esse Fratribus Mendicantibus.

§.1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Joannis a Sancto Nicolao Procuratoris generalis Congregationis Beatæ Mariæ Fuliensis, Cisterciensis Ordinis, petitio continebat, quod alias Congregatio Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super negociis Episcoporum, & Regularium deputatorum ad litibus, & controversiis, quæ tunc ortæ erant, & oriri poterant in futurum, inter Monachos, & Fratres dictæ Congregationis Fuliensis hujusmodi ex una, ac Fratres Ordinum Mendicantium partibus ex altera, ratione præcedentiæ in processio-

ceſſionibus, & aliis actibus publicis, ſalubriter obviandum, & occurrendum; re diligenter, & mature diſcuſſa, Fratres dictæ Congregationis, uti Monachos præferendos eſſe, ac præferri debere Fratribus Mendicantibus, primumque, & digniorem locum in functionibus, & actibus publicis jure obtinere: nec Monachos dictæ Congregationis a Fratribus Ordinum Mendicantium hujuſmodi in hoc moleſtari poſſe, neque debere cenſuit, & ordinavit, prout in ipſo decreto, & ſcripturis deſuper confectis plenius continetur.

Sed hoc decretum non ſervabatur in Civitate Burdegalenſi.

§.2. Et licet decretum hujuſmodi ubique inviolabiliter ab omnibus obſervari, nec illi in aliquo contraveniri deberet; nihilominus dilecti filii Fratres dicti Ordinis Mendicantium Civitatis Burdegalenſis illud non aliter obſervantes, dilectos filios Monachos Monaſterii dictæ Congregationis in dicta Civitate exiſtentis, litibus, & controverſiis, cauſa, & occaſione præcedentiæ hujuſmodi involvere, ipſamque præcedentiam ſibi attribuere, & arrogare non deſiſtunt in non leve præjudicium Monachorum Congregationis hujuſmodi. Quare pro parte Joannis Procuratoris generalis hujuſmodi, ne amplius Monachos dictæ Congregationis ſuper eadem præcedentia ab ipſis Fratribus Mendicantibus, vano prætextu contingat impediri; & ad litibus, & controverſiis hujuſmodi jam de præſenti ortis, & in futurum veriſimiliter orituris mature obviandum, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus tranquillitati Monachorum dictæ Congregationis Fulienſis conſulere, ac alias in præmiſſis opportune providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Clemens dictum decretū approbat.

§.3. Nos igitur, qui fideles quoslibet pacis, & quietis amœnitate perfrui ſummopere peroptamus, eumdem Joannem Procuratorem Generalem, ſimulque dictam Congregationem Fulienſem ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, ipſumque Joannem a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes: nec non litis, & cauſæ, ſi quæ deſuper inter Monachos Congregationis, & Fratres Mendicantes hujuſmodi ubilibet pendeat, ſtatum, & merita, aliorumque hic etiam forſan de neceſſitate exprimendorum, ac etiam decreti, ſcripturarum prædictorum, & inde ſequutorum quorumcumque tenores etiam veriores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes: nec non cauſam ad Nos avocantes, litemque hujuſmodi penitus extinguentes, perpetuumque ſilentium deſuper eiſdem Fratribus Mendicantibus imponentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, decretum, & ordinationem prædicta, ac prout illa concernunt, omnia, & ſingula in dictis ſcripturis contenta quæcumque, cum omnibus, & ſingulis inde ſequutis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus; ac illis perpetuæ, & inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus; omneſque, & ſingulos tam juris, quam facti, ac ſolemnitatum, de jure, uſu, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet requiſitarum, vel neceſſariarum, ac quoſvis alios, etiam quantumvis ſubſtantiales defectus, ſi qui deſuper quomodolibet intervenerint, aut interveniſſe dici, vel cenſeri poſſit ſupplemus; ac decretum, & ordinationem prædicta perpetuo valida, & efficacia fore, & eſſe, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere.

Et ubique ſervari præcipit.

§.4. Nec non a dilectis filiis Ordinis Mendicantium hujuſmodi Superioribus, & Fratribus, nunc, & pro tempore exiſtentibus, ac quibuſvis aliis, ad quos nunc quomodolibet ſpectat, & ſpectare poterit in futurum, perpetuo, firmiter, & inviolabiliter, ac ubique, præſertim in dicta Civitate Burdegalenſi, obſervari, & adimpleri debere decernimus.

Excommunicationis pœnā contravenientibus infligit.

§.5. Et nihilominus pro potiori cautela, omnibus, & ſingulis Superioribus, & Fratribus quorumcumque Ordinum Mendicantium præſentibus, & futuris, præſertim vero dictæ Civitatis Burdegalenſis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, per contravenientes eo ipſo, abſque alia declaratione incurrenda, a qua non niſi per Romanum Pontificem tantum pro tempore exiſtentem, præterquam in mortis articulo conſtituti abſolvi poſſint, ne dictam Congregationem Fulienſem, ac illius Monachos, nunc, & pro tempore exiſtentes, ſuper præmiſſis, aut eorum aliquo, moleſtare, inquietare, aut quoquo modo impedire præſumant, ſeu audeant, diſtrictius inhibemus.

Clauſulas præſervativas apponit.

§.6. Decernentes præſentes literas, ſub quibuſvis ſuſpenſionibus, vel derogationibus, etiam a Sede Apoſtolica vel ejus Legatis, & alias quomodolibet emanatis, & emanandis, compræhendi non poſſe, & quoties eas revocari, ſuſpendi, aut eis in aliquo derogari, ſeu contra illas aliquid concedi contigerit, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas eſſe, & cenſeri. Et ſic per quoſcumque Judices, & locorum Ordinarios, alioſque Commiſſarios quavis auctoritate fungentes, etiam ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere; ac ex nunc irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, eiſdem auctoritate, & tenore decernimus.

Exequutores deputat.

§.7. Quocirca Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Burdegalenſi, & Epiſcopo Vaſanenſi, ſeu eorum officialibus, & dilecto filio Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ

1599. licæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Joannis Procuratoris Generalis, ac Monachorum Congregationis Fuliensis hujusmodi fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Joannem Procuratorem, ac Monachos prædictos, & eorum singulos, confirmatione, approbatione, adjectione, suppletione, inhibitione, decreto, ac omnibus præmissis, nostrisque præsentibus literis hujusmodi pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper per quoscumque, quavis auctoritate fungentes, quomodolibet indebite molestari. Contradictores, molestatores quoslibet, ac inobedientes, & rebelles, per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo; nec non legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus aggravando, interdictum ecclesiasticum imponendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis omnibus derogat.

§.8. Non obstantibus fælicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & in Concilio Generali de duabus dietis edita, dummodo aliquis auctoritate præsentium ultra tres dietas ad judicium non trahatur, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non dictorum Congregationis, & Ordinis Fratrum Mendicantium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Ordini Mendicantium hujusmodi, ac illius Superioribus, Fratribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis quomodolibet, etiam motu proprio, etiam consistorialiter concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si eisdem Superioribus, & Fratribus Mendicantibus hujusmodi, vel quibusvis aliis, communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die nona Februarii, millesimo quingentesimo nonagesimo nono, Pontificatus nostri Anno VIII. 1599. D.P.A.VIII. 9.Febr.1599.

CXC.

Jubilæum pro Christifidelibus in Regnis, Provinciis, Dominiis, & Locis Philippo III. Hispaniarum Regi subjectis ad implorandum divinum auxilium pro justo, felicique dictorum Dominiorum regimine. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Universis Christifidelibus in Regnis, Provinciis, Dominiis, & Locis charissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici, nec non etiam in Provinciis Belgii existentibus, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Procœmium.

OMne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est descendens a Patre luminum: sed profecto inter præclara divinæ benignitatis munera jure optimo est numerandus Rex bonus a Deo Populo datus. Etenim pii, & Catholici Reges, & Principes, qui Sanctam Romanam Ecclesiam suam, & omnium fidelium Matrem, ac Magistram pie venerantur, eique in spiritu charitatis & obedientiæ adhærent, quique Sancto Dei timore sunt præditi, & Justitiam diligunt, ii nimirum Ecclesiæ Dei, & Christianæ Reipublicæ magnas, & multiplices afferunt utilitates; sunt enim veræ fidei propagatores, hæresum oppugnatores, Ecclesiarum defensores, & amplificatores, publicæ pacis & tranquillitatis conservatores, & denique propugnatores sunt Populi Christiani adversus Infideles, & barbaras nationes. Quamobrem merito Sanctus Paulus Apostolus admonebat, ut fierent in Ecclesia obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro Regibus, & omnibus, qui in sublimitate sunt, ut quietam vitam agamus in omni pietate, & castitate.

Philippus III. filium se Romanæ Ecclesiæ declarans divina ope ad juvari in sui Regni gubernio petit.

§.1. Cum ergo his proximis superioribus mensibus Princeps claræ mem. Philippus Secundus Rex Catholicus, sicut Deo placuit, ex hac ærumnosa vita emigrasset, grave vulnus res christiana publica acceperat; Rex siquidem potentissimus, singulari prudentia, summo rerum usu, excellenti pietate, & zelo præditus, magnaque apud omnes auctoritate præstans non tam sibi immaturo, quam Nobis, & eidem Christianæ Reipublicæ alieno tempore ereptus fuerat, cujus mortis, & publicæ jacturæ causa cum ex nostro pastoralis officii munere gravius commoveremur, magnopere recreati sumus literis charissimi in Christo filii nostri Philippi III. Hispaniarum Regis Catholici ejus filii, quas illo ipso die, quo Rex Pater obierat, ad nos dedit; multa siquidem cum significatione pietatis, & devotionis

tionis erga Nos, & erga hanc Sanctam Apostolicam Sedem, in qua, Deo auctore, meritis licet imparibus, præsidemus; se enim uti obedientem filium Nobiscum, & cum eadem Apostolica Sede conjunctissimum esse velle pollicebatur, nihilque apud se antiquius fore, quam causam Dei, & Catholicæ Religionis. Quare in magnam spem erecti sumus, Deoque gratias egimus, quod tanto Regi talem filium successorem dedisset, qui non Regnorum tantum, sed paternæ etiam pietatis, voluntatisque se hæredem profiteretur: quam quidem spem, & expectationem nostram idem Rex & antea, & nuper maxime confirmavit iis literis, quas scripsit ad dilectum filium Nobilem Virum Antonium de Corduba, & de Cardona Ducem Suessæ suum apud Nos, & hanc Sanctam Sedem Oratorem. Narrat enim non minus pia quam gravi oratione, omnes suas curas, & cogitationes in eo positas esse, ut eam gubernandi rationem instituat, quæ Dei gloriæ imprimis serviat, & populis sibi subjectis sit salutaris; se enim illud potissimum petere, & optare, ut sibi eos regere liceat in omni justitia, pace, & tranquillitate, & eam viam inire, & ea media adhibere, quæ ad hunc finem consequendum magis idonea, atque accommodata videantur: scire se tamen humana consilia, & studia imbecilla plane esse, nisi cœlestis gratiæ ope fulciantur, & roborentur, eamque multa cum humilitate, multaque cum efficacia a Deo expeti oportere: ob eam causam se Duci mandare, ut Nos adeat, atque a Nobis tamquam a communi patre, suoque præcipue suppliciter petat, ut ei tamquam obedienti filio, paternum affectum exhibeamus, spiritualesque Ecclesiæ Thesauros benigna manu depromamus, quorum largitione Christifideles invitemus, ut pias, & ardentes pro eodem Philippo Catholico Rege preces ad Deum fundant, nimirum Jubilæo Christifidelibus publice indicto ob eam ipsam causam nominatim, quæ est de impetrando divino auxilio, ut ab eo, per quem Reges regnant, & qui est Princeps Regum Terræ, detur eidem Philippo Regi spiritus sapientiæ, & intellectus, spiritus consilii, & fortitudinis, ut pie, & juste, & pacifice populos suos regat, & victoriam reportet de Infidelibus, & infensissimis nomini Christiano hostibus: se enim eo animo esse, ut pro Dei gloria, fidei defensione, & Catholicæ, atque Apostolicæ Ecclesiæ exaltatione, Regna, opes, copias, & se ipsum impendere sit paratus eadem voluntate, devotione, & affectu, aut etiam majori, si fieri possit, quo Pater, Avus, majoresque sui fortissimi, & Catholici Principes impenderunt.

Clemens in ejus Dominiis solemnes Processiones, ac supplicationes

§.2. Nos igitur, qui eumdem Philippum Regem uti filium nostrum charissimum gerimus in corde intimo, & in visceribus Jesu Christi, agnoscentes, & plurimum in Domino commendantes hoc tam pium desiderium Catholico Rege dignum, qui in ipso Regni sui exordio veluti alter Salamon nequaquam a Deo dies multos, & vitæ longitudinem, aut terrenas divitias petit, sed cor docile, & sapientiam postulat ad discernendum Judicium, ut juste, & recte, & ex præscripto legis Dei gubernet populum sibi creditum, populum multum nimis; cumque tam pia petitio non solum ad Provincias, & Regna ipsi Regi Philippo subjecta; sed etiam ad totius Christianæ Reipublicæ utilitatem pertineat, nihilque sit optabilius, aut salutarius, quam ut Reges intelligant, & erudiantur, & Deo serviant in timore, qui pacem, & veram concordiam Regibus, & Principibus Christianis donare, & perpetuo conservare dignetur, ob eas causas ejusdem Philippi Regis Catholici supplicationibus inclinati, universis, & singulis utriusque sexus Christifidelibus in Regnis, Provinciis, Dominiis, & Locis ejusdem Philippi Regis, nec non in Provinciis Belgii existen. postquam præsentes nostræ literæ in singulis Civitatibus, & Terris dictorum Regnorum, Provinciarum, Dominiorum, & Locorum, necnon Provinciarum Belgii publicatæ fuerint, prima scilicet hebdomada immediate sequen. solemnes processiones, & supplicationes ad Ecclesiam, seu Ecclesias ibidem per locorum Ordinarios, seu eorum Vicarios, aut de eorum mandato, & iis deficientibus per eos, qui curam exercent animarum, deputandam, seu deputandas diebus dictæ hebdomadæ per eos designandis, per præsentes indicimus, ad quas iidem locorum Ordinarii, & alii prædicti universo Clero, & Populo comitantibus supplices adeant, ipsasque processiones, & supplicationes celebrent, Deumque Patrem Omnipotentem pro fælici ejusdem Philippi gubernatione, ac directione, & pro diuturna omnium illius ditionum pace, & tranquillitate, nec non pro hæresum extirpatione, & Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione humiliter deprecentur.

Aliaque pia opera, quæ hic designat, fieri mandat.

§.3. Ut vero a divina bonitate, atque clementia uberiores communis deprecationis fructus capiant, eos per viscera misericordiæ Dei nostri hortamur, atque obsecramus, ut dicta hebdomada, vel saltem altera sequenti, postquam præsentes literæ in eisdem locis, ut præfertur, publicatæ fuerint, salutari pœnitentiæ Sacramento se ad divinam in præmissis opem impetrandam præparent, dictam vero Ecclesiam, seu Ecclesias, ut præfertur deputandas quocumque die, vel quibuscumque diebus dictæ primæ, vel sequentis hebdomadæ saltem semel devote visitent, & quarta, & sexta feria, & Sabbato ejusdem hebdomadæ, vel sequentis jejunent, ac præterea pauperibus, & indigentibus personis, aut locis piis eleemosynas arbitrio suo erogent, atque intra hoc tempus tam primæ, quam secundæ hebdomadæ alicui Presbytero ab Ordinario loci approbato peccata sua confiteantur, & Dominica prima, aut secunda, vel alio dictæ prioris, aut sequentis hebdomadæ die, ut supra dictum est, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum devote suscipiant: Re-

Regularibus vero personis utriusque sexus in claustris perpetuo degentibus, aut aliis in carcere existentibus, vel aliqua corporis infirmitate, seu alio quocumque impedimento detentis, qui superius expressa, vel eorum aliqua facere, & implere nequiverint, Presbyter Confessarius, quem elegerint, prædicta omnia, & singula, vel eorum aliqua in alia pietatis opera commutandi, vel in aliud proximum tamen tempus prorogandi, facultatem habeat.

Ea ne facientibus plenariã in forma Jubilæi concedit indulgentiã.

§. 4. Quæ omnia, ut prædicti Christifideles eo libentius præstare studeant, quo uberius spiritualibus muneribus, & gratiis se reficiendos esse cognoverint: de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi ex illa ligandi, atque solvendi potestate, quam Deus Nobis licet indignis contulit, Thesauros Ecclesiæ, quorum dispensatores ejus benignitate facti sumus, copiose aperientes, universis, & singulis prædictis, qui præmissa modo, & forma præscriptis fecerint, & impleverint, plenarissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam, veniam, & remissionem, sicut in Anno Jubilæi visitantibus certas Basilicas intra, & extra Urbem concedi consuevit, tenore præsentium concedimus, & impertimur.

Facultatesque eligendis ab unoquoque Confessariis tribuit.

§. 5. Nec non iisdem Christifidelibus utriusque sexus tam Laicis, quam Ecclesiasticis, sive Sæcularibus, sive cujusvis Ordinis, & Congregationis, seu Instituti Regularibus indulgemus, ut sibi eligere possint quemcumque Presbyterum confessarium tam Secularem, quam cujusvis Ordinis, vel Instituti Regularem ex approbatis ab Ordinariis locorum, ut præfertur, qui eos ab omnibus excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & censuris a Jure, vel ab homine quovis modo, & causa latis, seu inflictis, nec non ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus, & delictis quantumvis gravibus, & enormibus, etiam in casibus tam locorum Ordinariis, quam Nobis, & Sedi Apostolicæ, etiam in literis die Cœnæ Domini legi consuetis, atque alias etiam per quascumque Nostras, vel Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutiones, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, quomodolibet reservatis in foro tantum conscientiæ hac vice solum absolvere. Et insuper vota quæcumque (Religionis, & Castitatis dumtaxat exceptis) in alia pia, & salutaria opera commutare, injuncta tamen eis, & eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus pœnitentia salutari, ac aliis ejus arbitrio injungendis, possint, & valeant.

Præsentium publicatio facienda.

§. 6. Mandantes propterea, & in virtute Sanctæ Obedientiæ districte præcipien. omnibus Ven. Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibuscumque locorum Ordinariis, & aliis supradictis, ad quos pertinuerit, ut cum præsentium literarum transumpta, aut exempla acceperint, illa statim per suas Ecclesias, Civitates, Oppida, Terras, Loca, Diœces. publicent, & promulgent, & publicari, & promulgari faciant, Cleroque, & Populo sibi subjecto solemnes processiones, & supplicationes pariter indicant, & celebrent.

Exceptiones.

§. 7. Per præsentes autem non intendimus super aliqua irregularitate publica, vel occulta, nota, defectu, incapacitate, aut inhabilitate quoquo modo contracta aliquam facultatem tribuere dispensandi, seu habilitandi, aut in pristinum statum restituendi, etiam in foro conscientiæ: Neque & iis præsentes nostras literas ullo modo suffragari posse, & debere, qui ab aliquo Judice excommunicati, suspensi, vel interdicti, seu alias in sententias, & censuras incidisse declarati, vel publice denunciati fuerint, nisi intra tempus celebrationis hujusmodi Jubilæi satisfecerint, aut cum partibus concordaverint. Præsentibus usque ad annum Jubilæi exclusive dumtaxat valituris.

Obstantium derogatio.

§. 8. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, præsertim quibus absolvendi facultas in certis tunc expressis casibus, ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatis, ut nec etiam similes, vel dissimiles Jubilæi Indulgentiarum, aut facultatum hujusmodi concessiones, nisi de illis expressa mentio, aut specialis derogatio fiat, cuique suffragare queant, nec non Regula nostra de non concedendis Indulgentiis ad instar, ac quorumcumque Ordinum, & Congregationum, sive Institutorum Regularium Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis eisdem Ordinibus, & Congregationibus, atque Institutis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specifica, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut expressio habenda, aut quævis alia forma exquisita ad hoc servanda foret, illorum tenores præsentibus pro plene & sufficienter expressis, & forma in illis tradita penitus pro servata habentes, hac vice specialiter nominatim, & expresse ad effectum præsentium dumtaxat derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis.

§. 8. Volumus autem, ut præsentium transumptis &c.

Dat. die 26. Februar. 1599 An. VIII.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 26. Februarii 1599., Pontificatus nostri Anno VIII.

Admo-

CXCI.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Admonetur Hispaniarum Rex, ut probos, idoneosque viros ad Episcopatus proponat, crebras Episcoporum translationes non petat, & eorum opera extra eorumdem Ecclesias non utatur, addita revocatione cujuscumque dispensationis eis concessæ non residendi &c.

CLEMENS PAPA VIII.

Charissime in Christo fili noster salutem, & Apostolicam benedictionem.

Collata à Deo Philippo Regi beneficia ad ejus memoriam revocat Clemens.

MAgna dona, Philippe Rex Catholice, magna in te collata sunt beneficia, ab eo, qui dives est in misericordia, per quem Reges regnant, qui solus est Dominus, & Princeps Regum Terræ. Et Nos quidem de tuæ Majestatis pietate, & prudentia facile Nobis persuademus, quod eadem tam multa, & præclara Dei munera crebro ad animum tuum revoces, tecumque attentius recogites, quid Te facere oporteat, ut placeas ei, qui te tot Regnis, & Provinciis amplissimis præfecit, eumque Te pio affectu cum Sancto Propheta precari arbitramur verbis illis, *Domine doce me facere voluntatem tuam, quæ certe omnis veri boni, & felicitatis, & status conservandi optima, & tutissima est regula.* Ille vero, qui humilibus dat gratiam, & in cujus manu corda Regum præcipue sunt, si ambulaveris recte coram eo, si servieris illi in veritate, & gloriam ejus quæsieris in corde perfecto, adjuvabit Te potenti dextera sua, firmabit super Te oculos suos, & custodiet Te in omnibus viis tuis, & dabit Tibi spiritum sapientiæ, & intellectus, spiritum consilii, & fortitudinis, ut juste, & pie, & feliciter regas Populum Dei.

Eumdem hortatur, sedulā adhibeat curam in seligendis iis, qui ad Episcopatū sunt promovendi.

§.2. Sed cum multis aliis in rebus optime Deo juvante mereri potes de Catholica Religione, de Christiana Republica, & de Regnis tuis, tum in eo potissimum, si ex ea facultate, quæ majoribus tuis, & tibi attributa est ex benignitate Summorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, viros vitæ integritate, prudentia, & doctrina præstantes, zelo honoris Dei, & salutis animarum incensos, omni denique ex parte idoneos Nobis, & huic Sanctæ Sedi, in qua immeriti præsidemus, proposueris, & nominaveris, quos Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis nostra Apostolica auctoritate præficiamus. Neque vero existimamus, necesse esse Nos pluribus verbis M. T. exponere, quam necessaria res sit, & quanti momenti bonorum Episcoporum electio: hi sunt Duces Populorum ad æternam salutem, hi sunt lux Mundi, & sal Terræ, hi sunt lucernæ positæ supra sublime candelabrum, ut luceant omnibus, qui in Domo Dei sunt, & nisi divinarum rerum cura, & quæ ad Religionem pertinent, recte per bonos Episcopos disponantur, nullo modo possunt res humanæ tuto consistere, sed magnam civilis etiam administrationis perturbationem existere necesse est, quod nimis multa, & veterum, & nostrorum temporum exempla declarant. Hortamur igitur Te, fili charissime, ut summam hac in re diligentiam adhibeas, omnique humano affectu abjecto, ut Te facturum confidimus, ad solam Dei gloriam aspicias: multi enim periculi est in re tam gravi a via recta aberrare, & communicare peccatis alienis. Deinde a Tua Majestate petimus etiam, atque etiam, ne viros spurios, & illegitimos, & non ex justo matrimonio procreatos Nobis proponas: id enim Sacrorum Canonum, & Conciliorum Decreta valde abhorrent, nihil enim in Domum Dei, quam decet sanctitudo, inquinatum ingredi debet, multo minus is, qui cæteris præest: nam qui continentiæ Magister constituitur, hunc paternæ incontinentiæ memoriam secum perpetuo circumferre nimis absurdum est. Egimus etiam ea de re cum claræ memoriæ Philippo Rege Patre tuo, ne ejusmodi homines ad Ecclesias nominaret, neve in eam Nos necessitatem adduceret, ut eos rejiceremus, quod Majestati Tuæ nunc etiam significamus.

§.3. Et quoniam res Hispaniæ non parum Nobis notæ sunt, nam bis in Hispania fuimus, diuque in ea versati multa animadvertimus, præsertim, quæ ad Episcopos pertinent, non solum Majestatem Tuam requirimus, ut viros ex legitimo matrimonio natos tantum proponas, quos ad nominationem tuam Ecclesiis præficiamus Episcopos, & Pastores, sed illud quoque Te efficaciter in Domino hortamur, & rogamus, ne crebras a Nobis Episcoporum ab una ad Ecclesiam aliam translationes petas, nisi justa, & imprimis gravi de causa, nam etsi Sacri Canones non omnino id prohibent, veras tamen, & non leves transferendi causas postulant, ut non ambitioni, & avaritiæ, sed majori Dei gloriæ, & Populorum utilitati serviatur, nunc autem quam frequens ea consuetudo in Hispania sit, ac nullo fere causarum pondere, & delectu, quotidie videmus, & ingemiscimus: ex hoc siquidem veluti fonte multa incommoda, quin potius detrimenta promanant. Etenim Episcopi complures non vere, & ex animo cum sua Ecclesia spirituale matrimonium contrahunt magna cum injuria tanti Sacramenti, sed tanquam falsi amatores simulate, & ad tempus amant ad ditioris, & amplioris sponsæ nuptias aspirantes. Itaque quasi paulo post discessuri, nec gregem suum ex toto corde amant, nec manum ad aratrum spiritualis culturæ fortiter admovent: multa in specie tantum agunt, multa prætereunt, ac negligunt, & denique mercenarii potius, quam Pastoris personam agunt, atque ut multa prætermittamus ex ipsis Ecclesiis hoc est, ex earum ædificio, & structura, & sartis tectis, earumque ornamentis, & Ecclesiastica suppellectile poterit Majestas tua cætera conjicere, atque æstimare: plurimæ enim multa instauratione indigent, neque satis pro earum dignitate sunt ornatæ, & instructæ, cum tamen

Neve crebras eorum translationes petat

1599. men Hispanienses Ecclesiæ fere omnes, quod nemo ignorat, divites sint, & copiosæ. Quid illa adhuc graviora, quæ non sine multo doloris sensu commemorari possunt, nimirum, quod multi Hispaniarum Episcopi ita vitam instituunt, ac si Principes sæculi essent, non autem Ministri Christi, & dispensatores Mysteriorum ejus. Itaque in ipsa familia, & in omni domestico apparatu, & externarum rerum splendore, Sæculares Principes videri volunt, ab iis vero quæ propria Episcoporum sunt, & in quibus non illa umbratilis, sed vera, & solida Episcopalis dignitas consistit, ab iis magnopere abhorrent; Hinc illa non minus luctuosa, quam absurda, non missas ritu solemni celebrare, raro divinis officiis interesse, non salutari Verbi Dei pabulo fidelem Populum pascere, non Sacramenta, quibus cœlestis gratia continetur, ministrare, non Sacros Ordines conferre, & statis temporibus clericalis militiæ delectum habere, & novos milites conscribere. Postremo Ecclesias, & Diœceses suas non visitare, neque agnoscere vultum pecoris sui, cum tamen nihil Episcopali visitatione aut utilius sit, aut magis necessarium, sive ad Catholicam Religionem conservandam, sive ad Dei cultum augendum, sive ad Cleri disciplinam confirmandam, & Populi devotionem excitandam: sed hæc, & cætera hoc de genere complura a multis Hispaniæ Episcopis, quasi eorum gravitate, & persona minus digna negliguntur, aut ad suffraganeos, & Vicarios rejiciuntur, quorum non sunt oves propriæ. Ita leo rugiens, & lupus rapax pretiosas animas rapit, & devorat, & ager Dominicus, qui diligenter excultus fructus vitæ, & salutis ederet uberrimos, spinis, & vepribus horret, & vitia, & peccata undique excrescunt. Hæc dolenter enumeramus, quæ non alieno relatu didicimus, sed ipsi olim in Hispania vidimus, de quibus etiam ad ipsos Episcopos fratres nostros superioribus mensibus literas dedimus zelo Dei, & pastoralis officii stimulis, & omnium Ecclesiarum solicitudine permoti. Magna igitur fili charissime cura, & providentia adhibenda est in iis nominandis, qui in Episcopatu, non inanem fallacis mundi gloriam, sed Jesum Christum quærant, & hunc Crucifixum, & animas ament ardentissime, easque Christo Domino lucrari studeant, pro quarum salute Agnus ipse innocens, & immaculatus occisus est.

Neve eos ad Aulam vocet, aut eorum opera extra Ecclesias utatur nisi ob causas pergraves.

§.4. Et quoniam Episcoporum assidua commoratio, & residentia in propriis Ecclesiis, supra quam verbis ullis exprimi possit, necessaria est; hortamur Majestatem tuam, & rogamus in Domino, ut quam rarissime, & non nisi ob causas pergraves Archiepiscopos, & Episcopos ad Aulam tuam Regiam voces, aut in ea detineas, eorumve opera extra suas Ecclesias utaris. Episcopus speculator est, in sua vigilia debet insistere, Pastor est, oves tueri, & verbo, atque exemplo pascere eum oportet: nimis periculosum est Gubernatorem navem in tempestatibus deserere, & spiritualem medicum ægrotis relictis alio proficisci. Denique omnia nomina, quæ in divinis literis, aut a Sanctis Patribus de Episcopis ad eorum officium exprimendum usurpantur Patris, Magistri, Sponsi, & cætera id genus Episcopalis residentiæ necessitatem indicant, & declarant; ut interea hoc loco Sacros Canones silentio prætereamus, & Conciliorum Tridentini præsertim gravissima Decreta. 1599.

Revocat quascumque dispensationes super residentia hactenus concessas.

§.5. Ergo ut Præsules, & Pastores sui muneris officio, in suis Ecclesiis, ut par est fungantur, neve ad excusationes excusandas aliquid prætexant, quominus in suis Ecclesiis resideant; Nos motu proprio, & ex certa scientia, & matura deliberatione nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas facultates, & licentias quibusvis Archiepiscopis, & Episcopis Regnorum Hispaniarum, quantumvis Generalis, & aliorum Inquisitorum hæreticæ pravitatis dictorum Regnorum munere fungentibus, ac speciali nota dignis in eorum Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis non residendi, & nihilominus interim earumdem Ecclesiarum Mensarum Archiepiscopalium, & Episcopalium fructus, redditus, & proventus integre percipiendi, ad breve, seu longum tempus quacumque de causa, seu occasione, & ut præfertur officii generalis, aut alterius Inquisitoris hujusmodi in eisdem Hispaniarum Regnis etiam motu simili, aut ad ejusdem claræ memoriæ Philippi Hispaniarum Regis Catholici genitoris tui, seu ad Majestatis Tuæ instantiam per Nos, aut quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros respective concessas, attributas, & confirmatas Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo revocamus, annullamus, & abolemus, ac ex nunc deinceps nullius roboris, vel momenti fore, & esse, ac nemini eorum aliquo pacto suffragari posse, sed quemcumque dictorum Archiepiscoporum, & Episcoporum a die, quo præsentis nostræ revocationis notitiam quovis modo habuerint, teneri statim, etiam dimissis supradictis officiis, & omni mora sublata, ad eorum Ecclesias personaliter accedere, & apud illas cum effectu residere, alioquin pœnas non residentium eo ipso absque aliqua declaratione desuper facienda incurrere, ac fructus suos facere non posse.

Clausulæ.

§.6. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus, & declaramus. Hortamur autem in Domino Majestatem Tuam, ut præsentem nostram revocationem eisdem Archiepiscopis, & Episcopis quamprimum notificari faciat, ne quisquam eorum ignorantiam allegare, & eo prætextu sese valeat excusare.

Derogatio contrariorum

§.7. Non obstantibus præmissis licentiis,

tiis, & facultatibus illis, & eorum cuilibet, ut præfertur, concessis, ac quatenus opus sit, Regula nostra de non tollendo Jure quæsito, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, etiam Officio Sanctissimæ Inquisitionis in genere, aut cuicumque ex prædictis Archiepiscopis, & Episcopis in specie sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, & cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ac irritantibus in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & ad verbum expressa mentio habenda esset, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 26. Februar. 1599. An. VIII. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 26. Februarii 1599. Pontificatus nostri Anno VIII.

CXCII.

Ex Regest. in Secret. Brev. Civitati Ferrariensi conceditur, ut apud Sedem Apostolicam Oratorem habere, & retinere possit, cui locus in Cappella, & aliis actibus publicis Pontificiis ad instar aliorum Oratorum designatur.

Dilectis filiis Judici Sapientum, ac Sapientibus, & Consiliariis Civitatis nostræ Ferrarien.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. Paterna nostra erga Vos, ac Civitatem nostram Ferrarien., quos in visceribus gerimus charitatis, voluntas Nos inducit, ut nullam Vos cohonestandi, ac privilegiis, & gratiis ornandi occasionem prætermittamus.

Concessio, de qua in rubrica. §.1. Motu igitur proprio, ac ex certa scientia, ac mera deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Vobis, ut unum Oratorem a Vobis juxta formam alias per Nos præscriptam eligendum ad Nos, & Apostolicam Sedem mittere, & in Romana Curia retinere valeatis, qui Orator apud Nos, & eamdem Sedem residere, & locum in Cappella nostra Pontificia, ac in quibuscumque aliis actibus solemnibus, in quibus Nos, & pro tempore existentes Romani Pontifices cum Curia nostra, & Principum, ac aliarum Civitatum Oratoribus adesse solemus, per Nos assignandum locum habere, ac quibuscumque honoribus, privilegiis, prærogativis, & favoribus, quibus alii Civitatum Nobis, & S. R. E. subjectarum Oratores frui, & gaudere solent, & possunt, pari modo frui, & gaudere possit, & debeat auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Derogatio contrariorum. §.2. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 1. Martii 1599. An. VIII. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 1. Martii 1599. Pontificatus nostri Anno VIII.

CXCIII.

Ex Regest. in Secret. Brev. Confirmantur Statuta Congregationis Montis Virginis Ordinis S. Benedicti antiquis abrogatis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Inter gravissimas curas, quibus assidue premimur, de statu quoque Religiosorum fæliciter dirigendo assidue cogitamus, & ea, quæ pro eorumdem Religiosorum prospero regimine, mandato nostro provide statuta sunt, ut perpetuo, ac inviolate observentur, Apostolicæ firmitatis robore communimus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Ex pluralitate statutorũ confusio in hac Congregatione oriebatur. §.1. Alias siquidem, cum ex dilectorum filiorum Visitatorum Apostolicorum Congregationis Montis Virginis S. Benedicti relatione accepissemus, quod licet alias mandato fælicis rec: Pii Papæ V. Prædecessoris nostri, quædam Statuta, & Constitutiones, seu Ordinationes in prædicta Congregatione Montis Virginis per illius Religiosos perpetuo observandæ per tres S.R.E. Cardinales ab ipso Pio Prædecessore tunc deputatos editæ, & per ipsum Pium Prædecessorem motu proprio cum clausula sublata, & decreto irritanti confirmatæ fuissent, prout in ejusdem Pii Prædecessoris literis sub datum Anno Incarnationis Dominicæ 1566. 5. Kal. Martii Pontificatus sui anno secundo, plenius continetur, ex quibus tamen Statutis, & Ordinationibus postea per ipsummet Pium, nec non etiam per fæ: me: Gregorium XIII., & Sixtum V. etiam Prædecessores nostros multa sublata fuerunt, nihilominus ex multiplicitate, & diversitate tam prædictorum, quam aliorum prædictæ Congregationis Statutorum, seu Constitutionum, & Ordinationum magna in prædicta Congregatione confusio generari videbatur, ac pro ipsius Congregationis, & illius Monachorum quiete, & monasticæ disciplinæ observantia maxime expediebat, novam statutorum hujusmodi normam ad præscriptum Regulæ S. Benedicti illis constitui.

Clemens delectis a se viris novam statutorum compilationẽ mandavit. §.2. Nos salubri dictæ Congregationis directioni, ac regimini pro nostra pastorali solicitudine, quantum in Domino poteramus, prospicere cupientes, matura præhabita consideratione nonnulla Statuta, & Ordinationes, ac declarationes juxta dictam Regulam S. Benedicti in eadem Congregatione

tione per illius Religiosos perpetuo observandas, per Venerabilem Fratrem Bernardinum Episcopum Aversan. Prælatum Visitationis nostræ Apostolicæ, ac Joannem Leonardum Visitatorem Apostolicum prædictæ Congregationis a Nobis deputatum de novo fieri, & cum dilecto filio Hieronymo Perusino dictæ Congregationis Abbati Generali, nonnullisque aliis dictæ Congregationis Prioribus participari mandavimus.

Ea autem a Congregatione Episcoporum, & Regularium examinata confirmat.

§.3. Quare volentes, ut hujusmodi nova statuta, Constitutiones, & declarationes, quæ etiam per Venerabiles fratres nostros Ptolomæum Episcopum Tusculanum Cardinalem Comen. ejusdem Congregationis Protectorem, ac S. R. E. Cardinales super negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium deputatorum jussu, & mandato nostro diligenter visæ, examinatæ, & approbatæ fuerunt, ab ipsis Religiosis, ut in monasticæ disciplinæ observantia, ut decet, conformes existant, & de cætero certam Regulæ normam habentes sub suavi Religionis jugo gratum altissimo famulatum exhibeant, perpetuo, ac inviolate observentur, motu proprio, non ad ipsorum Monachorum, aut aliorum pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, ac ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, cætera omnia antiqua ipsius Congregationis Statuta, Constitutiones, & Ordinationes, præsertim prædicta jussu Pii Prædecessoris edita, & ab ipso Pio Prædecessore confirmata, & ipsius Pii V. Prædecessoris literas cum omnibus in eis contentis, quæ omnia præsentibus pro expressis haberi volumus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo abrogamus, ac prædicta nova statuta, Constitutiones, & declarationes jussu nostro editas eadem auctoritate, & tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, ac in prædicta Congregatione Montis Virginis ab illius Generali, ac aliis Abbatibus, Monachis, & Religiosis universis, prout quempiam eorum concernunt, perpetuo observari debere, statuimus, & ordinamus. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ prædictis Generali, aliisque Abbatibus, Monachis, & Religiosis quibuscumque nunc, & pro tempore existentibus, ut nostra Statuta, Ordinationes, & Declarationes hujusmodi, cæteris antiquis per Nos abrogatis prætermissis, deinceps in perpetuum observent, & observari curent, & faciant.

Et in dicta Congregatione Monastica jubet servari.

Clausulæ.

§.4. Decernentes præsentes literas de subreptionis, aut obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, aut alio quocumque defectu notari, impugnari, redargui, aut quovis modo infringi, annullari, vel retractari nullatenus posse, sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices ordinarios, & Delegatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutor perpetuus ejusdem Congregat. Protector designatur.

§.5. Quocirca Venerabili fratri nostro Ptolomæo Episcopo Tusculan. Cardinali Comensi nuncupato moderno, & pro tempore existenti dictæ Congregationis apud Nos Protectori, ut præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit per se, vel alium solemniter publicari faciat, auctoritate nostra, & supradicta nova statuta, ordinationes, & declarationes in prædicta Congregatione perpetuo inviolate observari; Contradictores quoscumque, & præmissis non parentes, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo.

Obstantia tollit.

§.6. Non obstantibus prædictis Pii V., & aliis quibuscumque prædictæ Congregationis Statutis, & Ordinationibus, Constitutionibus, & consuetudinibus, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, nec non quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, Indultis prædicti Pii V., ac aliis literis Apostolicis eidem Congregationi, illiusque Generali & aliis Abbatibus, Monachis, & Religiosis, seu quibusvis aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 8. Martii 1599. An. VIII.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 8. Martii 1599. Pontificatus nostri Anno VIII.

CXCIV.

Quod Archiepiscopi, & Episcopi Oleum Sanctum tradi curent Fratribus Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, pro ministranda extrema unctione ejusdem Ordinis infirmis.

CLEMENS PAPA VIII.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis præsentes literas inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Petitio Ordinis Carmelitarum.

EXponi Nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, quod licet Regulares prædicti Ordinis consueverint recipere ab Episcopis Oleum Sacrum pro ministranda infirmis Regularibus ejusdem Ordinis extrema unctione, nihilominus nonnulli Episcopi Suffraganei Oleum Sa-

Sacrum hujusmodi prædictis Religiosis tradere recusant. Quare Nobis humiliter supplicari fecit prædictus Procurator generalis, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Papæ provisio, de qua in Rubrica. §.1. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, de Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super consultationibus, & negociis Episcoporum, & Regularium Præpositorum sententia, Fraternitatibus vestris per præsentes committimus, & mandamus, ut prædictis Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo ubivis existentibus Regularibus, quandocumque Sacrum Oleum pro ministranda ejusdem Ordinis respective Regularibus infirmis extrema unctione petierint, illud vos in vestra Diœcesi prompte, ac liberaliter exhiberi faciatis, ac quoscumque Suffraganeos vestros, ut similiter in sua quisque Diœcesi ipsis Regularibus Oleum Sacrum tradi curent, & faciant, auctoritate etiam nostra moneatis. Non obstantibus in contrarium facientibus quibuscumque.

Transumptorum fides. §.2. Volumus autem, ut præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 24. Martii 1599. An. VIII. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die vigesima quarta Martii, millesimo quingentesimo nonagesimo nono, Pontificatus nostri Anno VIII.

CXCV.

Ex Regest. in Secr. Brev. Facultas Episcopo Gebennensi supprimendi unionem factam a Gregorio XIII. quorumdam Beneficiorum Militiæ SS. Mauritii, & Lazari, ac erigendi novas Parochias in Balliagiis de Ternier, & Chablaix.

Venerabili Fratri Claudio Episcopo Gebennensi.

CLEMENS PAPA VIII.

Venerabilis Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Gregor. XIII. Beneficia existentia in Balliagiis hic recensitis Militiæ SS. Mauritii, & Lazari univit, usque dum in eisdem Baliagiis fides catholica stabiliretur, & Parochiæ erigi possent. Alias, sicut accepimus, fæ. re. Gregorio Papæ XIII. Prædecessori nostro, pro parte bo: me: Emmanuelis Philiberti Sabaudiæ Ducis exposito, quod, cum dictus Emmanuel Philibertus quædam Balliagia, videlicet Ternier, Chablaix, & Gex sub ditione ejus temporali existentia a Bernensibus recuperasset, & ad pristinam temporalem jurisdictionem suam revocasset, licet illorum Populorum pravis opinionibus, & inveterata hæreticæ perfidiæ malitia obduratas mentes, serius quam ipse Gregorius Prædecessor optabat, sanare posse væreretur, ejusdem tamen Ducis, & publicæ Ecclesiæ Catholicæ nomine valde lætatus, conducibile fore existimabat, ut Religiosa loca ipsorum Balliagiorum prophanata, quæ in pristinos usus, & officia restitui non poterant, Militiæ Sanctorum Mauritii, & Lazari, cujus ipse Dux Magnus Magister existebat, aliquo modo inservirent. Itaque eidem Gregorio supplicato quatenus prædicta beneficia, & alia pia loca dictorum Balliagiorum, & seu in illis consistentibus dictæ Militiæ unire, & incorporare dignaretur: idem Gregorius supplicationibus hujusmodi inclinatus, omnia Beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura Sæcularia, & quorumvis Ordinum Regularia in Balliagiis prædictis consistentia, etiamsi Sæcularia, Canonicatus, & Præbendæ, dignitates etiam principales, Personatus, Administrationes, Monachales, & Canonicales portiones, & officia etiam curata, claustralia, & electiva, Hospitalia, Leprosoriæ, & Xenodochia essent, & alia quæcumque Loca Religiosa, eorumque Membra, Grangias, Possessiones, & Prædia, in quibus nullus Ecclesiasticus cultus Sæcularis, vel Regularis, seu Hospitalitas exercebatur, nec tunc saltem quoad Parochiales Ecclesias, & alia Beneficia Ecclesiastica curata, restitui poterat, quæque nulli Canonico collata, aut commendata, seu commissa, nec in Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, & aliorum Piorum Locorum tunc vigentium, extra Balliagia prædicta consistentia, commodum, & favorem unita, aut suppressa essent, nec ab Ecclesiis, Monasteriis, Capitulis, Conventibus, Beneficiis, Hospitalibus extra illa consistentibus veluti unita dependerent, aut ea uti membra pertinerent, quæ omnia salva, & illæsa idem Gregorius manere voluerat, nomine, titulo, donatione, ordine, statu, & essentia etiam Regulari in illis singulis, prout fuerant, perpetuo suppressis, & extinctis cum suis Ecclesiis, Domibus, bonis, jurisdictionibus, juribus, fructibus, censibus, pertinentiis, & actionibus omnibus, & quibuscumque, ut ad Christianæ Fidei propagationem, aliqua ratione inservirent, Militiæ prædictæ perpetuo univit, annexuit, & incorporavit, prædictamque unionem, annexionem, & incorporationem ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Dignitates, Beneficia, Officia, Hospitalia, & Loca Sæcularia, & Regularia, in quibus cultus Ecclesiasticus Sæcularis, vel Regularis, aut Hospitalitas sine magno prædictorum, atque Sabaudiæ Status periculo, & perturbatione restitui non poterat, eadem auctoritate, extendit, & ampliavit, ita tamen, quod cum primum eorumdem Balliagiorum, & Locorum recuperatorum homines veritatis lumen, commiserante Domino, recepissent, in quacumque ipsorum parte contingeret, Parochiales Ecclesiæ, & alia Ecclesiastica loca ad exercitium curæ animarum idonea ab Ordinariis Locorum, quibus illa suberant, cum dote non minori quinquaginta ducatorum annuatim de proprietatibus bonorum prædictorum ad justum competentem numerum

merum instituerentur, illisque ab eisdem Ordinariis, de Rectoribus, & Pastoribus idoneis, juxta Concilii Tridentini dispositionem, & alias canonicas sanctiones provideretur, & alias, prout in literis Apostolicis in forma Brevis sub Annulo Piscatoris sub datum videlicet 13. mensis Junii 1579., Pontificatus sui Anno Octavo, quarum tenores pro expressis haberi volumus, plenius continetur.

Conversis nunc hominibus duorum ex dictis Balliagiis ad fidem catholicã, ex quo necessitas inducitur novas erigendi Parochias, & nonnulla saecularia, vel Regularia pia loca instituendi.

§.2. Cum autem, sicut nuper accepimus, dilectus filius nobilis Vir Carolus Emmanuel modernus Sabaudiae Dux procuraverit, nec non Fraternitatis tuae, & multorum insignium virorum doctorum Verbi Dei Praedicatorum ad praedictorum Balliagiorum partes abs te missorum concionibus adhibitis, factum fuerit, ut tandem, mensibus retroactis, homines pene omnes duorum ex dictis Balliagiis, nempe de Ternier, & Chablaix, quae in ista tua Dioecesi consistunt, ab haereticorum faucibus sint erepti, qui quidem, licet eorum corda hactenus valde indurata remansissent, tamen praedictis Praedicatorum insignibus praedicationibus mollificata, ad orthodoxae fidei lumen, & veritatem reversa, & eorum anteactae vitae abjuratione, & detestatione per eos, & eorum singulos in tuis manibus, & in dicti Caroli Emmanuelis Ducis, illiusque status virorum nobilium praesentia, & assistentia prius facta, in Ecclesiae Catholicae, & Apostolicae gremium recepti, & aggregati, Deo auctore extiterunt: & cum non sufficiat, tot animas Dei Ecclesiae acquisivisse, si modus illas retinendi, ac ita manutenendi non reperiatur, ac factum vix dici queat, quod non durat factum; & si praedicta unio, annexio, & incorporatio, quoad Parochiales Ecclesias, attento quod conditio in illa, seu literis desuper expeditis apposita per dictorum Populorum ad Catholicam Fidem, & Ecclesiae unitatem reversionem purificata extitit, dissolvatur, & Rectores in Parochialibus Ecclesiis praedictorum Balliagiorum, quae numerum quadraginta quinque, vel circa ascendunt, qui in Catholica Fide in illis locis, & personis conservanda, & confirmanda, aliisque adhuc haeretica pravitate labefactatis ad eamdem Catholicam Fidem revocandis insistant, constituantur, ex hoc profecto Catholicae Fidei propagationi, & manutentioni valde prospiceretur. Sed quia ipsis Rectoribus sic deputandis, ut illorum muneri sedulo, & absque alia rei familiaris distractione satisfaciant, congrua sustentatio assignanda esset, & si ipsi Rectores a praedictae Militiae militibus sustentandi, aut portio quinquaginta ducatorum, ut praefertur, eis per ipsos Milites assignanda veniret, illi procul dubio in eo, quod eorum victui necessarium foret, seu praedictorum quinquaginta Ducatorum exactione ab eisdem Militibus procuranda, plus temporis, quam in eorum muneris, & officii exercitio, impenderent, si unio per Gregorium Praedecessorem dictae Militiae, ut praefertur, facta, in totum perpetuo dissolveretur, ac revocaretur, & annullaretur, ipsorumque Beneficiorum unitorum hujusmodi fructus in praedictarum Parochialium, & aliarum Ecclesiarum utilitatem, & reparationem earumdem Parochialium, Rectorum congruam sustentationem, arbitrio tuo, nec non trium, aut plurium insignium saecularium, vel cujusvis Ordinis Regularium, verbi Dei Praedicatorum, & Concionatorum in eisdem Balliagiis manutentionem converterentur, ex hoc profecto ipsorum Conversorum in Christi Fide perseverationi, earumdemque animarum saluti, divinique cultus incremento, & manutentioni, utplurimum consuleretur, & annuente Domino aliud Balliagium de Gex ad eamdem conversionem ex continuo vicinorum ita piorum operum exercitio, magis, ac magis in dies invitaretur. Propterea nobis humiliter supplicari fecisti, ut in praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Clemens Gebennensi Episcopo facultatem tribuit praedictam unionem supprimendi;

§.3. Nos igitur, qui Catholicae Fidei propagationem, quantum cum Domino possumus, procurare non desistimus, literarum dicti Gregorii Praedecessoris tenores praesentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Fraternitati tuae unionem, annexionem, & incorporationem, extinctionem, ampliationem, & Decretum in praedictis Gregorii Praedecessoris literis contenta, de praedicti Caroli Emmanuelis Ducis consensu, Apostolica auctoritate, perpetuo dissolvendi, dismembrandi, revocandi, & annullandi, ac Parochiales Ecclesias supradictas restituendi, seu de novo erigendi, & instituendi, ipsorumque Beneficiorum fructus, redditus, & proventus praedictarum Ecclesiarum Rectoribus, illarumque reparationibus, necnon octo Presbyterorum saecularium, qui in Ecclesia Parochiali Oppidi de Tonon, quod insigne est, divinis Officiis, & servitiis, Sacramentorumque administrationi insistant, & trium ad minus magis eruditorum, & tam saecularium, quam cujusvis Ordinis Regularium, arbitrio tuo eligen., Verbi Dei Praedicatorum in eisdem Balliagiis manutenendorum sustentationi, & alimentis etiam perpetuo applicandi, & appropriandi, postquam milites, seu eorum magnum Magistrum pro tempore existentem ex praedictorum beneficiorum tunc, ut praefertur, unitorum fructibus, redditibus, & proventibus, generaliter, aut particulariter ab ipsarum Ecclesiarum Rectoribus, aut Monasteriorum Abbatibus, aut Prioratuum Prioribus, seu aliis quibuscumque nil umquam petere, aut praetendere, seu litem desuper, & causam quomodolibet, & quovis praetextu, aut colore, movere ullatenus posse, decernendi, sed perpetuum illis desuper silentium imponendi, tibique de illis ad effectum praemissum libere, & omnino disponendi in omnibus, & per omnia, perinde ac si eadem unio, annexio, & incorporatio eis, seu eorum militiae facta non fuisset, & plena eorumdem beneficiorum dispositio ad te spectaret, hac vice dumtaxat,

Parochias de novo erigendi, sive beneficia eis uniendi, & Parochos eligendi.

xat, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, licentiam, & facultatem concedimus, & impertimur. Et nihilominus, ut in ipsis Parochialibus Ecclesiis, aliisque Beneficiis hujusmodi, ut necessarium est, idonei Rectores, & Pastores vigiles deputentur, qui ad gravem ipsarum de novo conversarum animarum curam exercendam strenue invigilent, tibique de eisdem Parochialibus Ecclesiis, nec non etiam perpetuis Cappellaniis, seu Ecclesiis, aut Cappellis, & aliis Beneficiis hujusmodi, etiamsi de jurepatronatus quorumvis tam laicorum, & nobilium, quam quorumvis aliorum ex fundatione, seu dotatione existant, quomodocumque per haeresim, devolutionem, aut alias quomodocumque vacan., pro hac vice in favorem personae, seu personarum tibi benevisarum, habilium, & idonearum, disponendi, & de illis providendi, nec non eos, qui hactenus de dictis Parochialibus Ecclesiis provisi fuerunt, quatenus ad curam animarum exercendam idonei non reperiantur, summarie, de plano, sine strepitu, & figura judicii iisdem Ecclesiis privandi, ipsorumque Parochiales Ecclesias aliis magis idoneis conferendi, nec non, attenta Sacerdotum penuria, cum Ecclesiae Gebennensis Canonicis ad animarum curam exercendam idoneis, ut simul cum eorum Canonicatibus, & Praebendis quisque eorum unam ex Parochialibus Ecclesiis dictae Dioeces., dummodo utrique commode intervenire valeant, ad eorum vitam, seu ad tempus tibi benevisum obtinere valeant, eadem auctoritate dispensandi. Praeterea tibi, Rectoribus earumdem, aut aliarum Parochialium Ecclesiarum tuae Dioecesis congruam portionem super decimis, & primitiis, quae in eorum Parochiis percipiuntur, ab Abbatibus, & Prioribus, etiam extra visitationem, omni oppositione, & appellatione remotis, assignandi, nec non alios aliarum Parochialium Ecclesiarum dictae Dioecesis Rectores magis habiles, & idoneos, ad id tamen voluntarios, ad annum, seu aliud tempus tibi benevisum, non tamen ultra biennium, qui curam ipsarum animarum gerant, de eorum propriis Ecclesiis relictis, seu iis Vicariis ad curam exercendam idoneis, & approbatis, ita, quod Rectores ad aliam residentiam in dictis eorum Ecclesiis ad annum, seu alio tempore durante facien., minime teneantur, amovendi, & ad dictas Ecclesias praedictorum Belliagiorum per praedictum tempus, attenta Sacerdotum ad hoc habilium, & sufficientium penuria in illis partibus vigente, transferendi, licentiam pariter concedimus, & indulgemus.

Derogat contrariis.

§.4. Non obstantibus praemissis, ac regulis nostris de unionibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, ac de exprimendo vero valore, & generalis, ac Lateranen., etiam novissime celebrati Concilii, uniones, annexiones, & incorporationes perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohiben., ac quibusvis aliis Apostolicis, nec non in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscaroris die 24. Martii 1599., Pontificatus nostri Anno VIII.

Dat. die 24. Martii 1599. An. VIII.

CXCVI.

Indictio universalis Jubilaei pro Anno 1600. quo conceditur plenaria remissio Peccatorum, Visitantibus Basilicas SS. Petri, & Pauli Apostolorum, ac S. Joannis Lateranen. & Beatae Mariae Majoris de Urbe: Et aliae Indulgentiae durante d. Anno suspensae declarantur.

Antiquum Jubilaei Ritum restituit Bonifacius VIII. pro quolibet centesimo Anno in sua Constit. XV. Antiquorum. *Tom. III. Par. II. fol. 94. Sed ad annum quinquagesimum reduxit Clemens VI. ut in Extravag. 2. de Poenit. & Remiss. & ad trigesimum Urbanus VI., & tandem ad 25. Paulus II. in sua Constitut. IX.* Ineffabilis. *Tom. III. Par. III. fol. 128.*

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Universis Christifidelibus praesentes literas inspecturis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Annus centesimus Jubilaei ex antiquo ritu institutus

Annus Domini placabilis, annus remissionis, & veniae, filii in Christo dilectissimi, jam Dei munere appropinquat, iam tempus acceptabile, & dies aeternae salutis adueniunt, ad redimenda peccata, ad salvandas Animas. Annus Christiano populo in primis optabilis, & jucundus Sanctissimi Jubilaei jam prope adest, qui a salutifero partu Beatae Dei Genitricis, & semper Virginis Mariae sexcentesimus supra millesimum numeratur, tanto majori fidelium gaudio, & frequentia in Alma hac Urbe, de more celebrandus, quanto expressius, atque efficacius suam primariam originem repraesentat. Nam, quemadmodum veteri traditione, & majorum monumentis testatum est antiquissimo Romanae Ecclesiae Instituto, per decurrentes saeculorum aetates, hoc est singulis centenis annis, a Christi Domini, & Salvatoris nostri Natali, amplissimae peccatorum Indulgentiae, & remissiones propositae erant iis, qui sacra Beatorum Apostolorum limina pie, ac devote visitarent.

Hanc institutionem Bonifacius VIII. cōfirmavit, & alii d. tempus contraxerunt.

§. 1. Quam sane vetustam institutionem Anni centesimi non vana Gentilium superstitione, sed religioso cultu, & Christianorum concursu Romae celebrandi, fael. recor. Bonifac. Papa VIII. praedecessor noster, suo Apostolico Decreto, ad certitudinem praesentium, & memoriam futurorum confirmavit. Ac licet alii Summi Pontifices praedecessores item nostri, qui postea sunt consequuti, intro angustiores annorum limites, propter vitae humanae brevitatem, Jubilaei

bilæi celebrandi spatium contraxerint; ipsa tamen centenarii celebratio, ob antiquæ traditionis primordia, in primis insignis non immerito existimatur. Et revera divino consilio factum videtur, ut postremo cujusvis sæculi Anno, quod longissimum etiam humanæ vitæ spatium censetur, in ipsa Arce, & Domicilio Christianæ Religionis, tanti beneficii memoria a cunctis fidelibus recolatur; quod scilicet ad omnes illuminandos sol justitiæ Christus Deus noster, qui humano generi salutem attulit, ex utero Virginis expressus est, ex eo etiam, quod Christiani universi ad Petri Sedem, & ad fidei petram, tamquam filii ad patrem, & oves ad Pastorem summum simul confluunt, tanto magis unius ovilis, & unius Pastoris unitas appareat, & unius fidei splendor latius elucescat, quæ nullo sæculorum decursu, nulla temporum varietate immutata est, sed semper eadem a fidelibus populis incorrupta, atque inviolata professione retinetur; membra quoque suo visibili capiti tanto arctius charitatis glutino connexa mundus agnoscat: & denique idem ille spiritus unitatis, quo sola Ecclesia Catholica, ejusque corpus admirabiliter compactum, & coagmentatum est, tanto illustrius declaretur, dum veluti ab universitate Populi Christiani, in ipsa unitatis parente Romana Ecclesia, statis temporibus Annus unus, Sanctus jure optimo nominatus, summa religione, rituque solemni celebratur.

Clemens dicti Jubilæi celebrationem indicit pro anno 1600., & omnes ad ejus acquisitionem hortatur.

§. 2. Hunc autem Annum vere Sanctum, Annum Domini acceptum, & placabilem, quo homines pœnitentiam agerent, & ad Deum, & Patrem misericordiarum in corde perfecto converterentur, primus Mundo annunciavit ipse vitæ, & salutis nostræ auctor Jesus Christus Filius Dei, quem Pater unxit Spiritu Sancto, & omni super eum gratiæ plenitudine effusa, misit illum evangelizare pauperibus, & mansuetis mederi, & sanare contritos corde, prædicare captivis Indulgentiam, & remissionem, clausis aperitionem, & cœcis visum. Et nos etiam qui licet humiles, & indigni, vices tamen Christi Domini in Terris, ipso ita disponente, gerimus, & tenemus, ex hac sublimi Apostolicæ vigiliæ specula, vobis universis Christifidelibus annunciamus, indicimus, evangelizamus hunc eumdem Annum Jubilæi, vere pœnitentiæ, & spiritualis lætitiæ. Et quia charitas Christi, pro quo legatione fungimur ad omnes gentes, urget nos, & zelus salutis animarum comedit cor nostrum; hortamur, & obsecramus omnes per aspersionem Sanguinis Jesu Christi, & per adventum ejus, & diem tremendi Judicii, ut sacro potissimum Jubilæi tempore convertatur unusquisque a via sua mala, & revertatur ad Dominum in corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta; quia clemens, & misericors est Deus noster, & multæ miserationis, & præstabilis super malitia. Dum vero ex nostro pastoralis officii munere carissimos in Christo filios nostros, Imperatorem electum, Reges, & Principes Catholicos, & omnes Christifideles toto Terrarum Orbe, in remotissimis etiam Provinciis, & Regionibus commorantes, ad Jubilæi hujus sanctam, & jucundissimam in Domino celebritatem, summo cum gaudio vocamus atque invitamus; eodem plane tempore acerbissimi doloris sensu vehementissime commovemur, mente, atque animo recogitantes, quam multæ nationes, & populi seipsos miserabiliter absciderint ab unitate, & communione Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ; qui proximo superiori centenario in ipsa una Catholica, & Apostolica Ecclesia Romana, nobiscum unanimes, & cum consensu in Domo Domini ambulentes, sanctum illius Jubilæi Annum, multa cum lætitia, & spirituali exultatione celebrarunt; pro quorum æterna animarum salute vitam nostram, ac sanguinem, si opus esset, libentissime effunderemus. At vos interea, filii obedientes, & Catholici, a Deo, & a nobis benedicti, venite, ascendite ad locum quem elegit Dominus, ad spiritualem Sion, & Hierusalem sanctam non litera, sed spiritu unde ab exordio nascentis Ecclesiæ lex Domini, & lux Evangelicæ veritatis in omnes gentes, & nationes derivata est. Hæc est illa felix Civitas, cujus fides Apostolico ore laudata annunciatur in universo Mundo; cum ipsi Beatissimi Apostolorum Principes Petrus, & Paulus, totam doctrinam cum Sanguine profunderunt, ut per sacram Beati Petri Sedem, caput Orbis Terræ effecta, Mater esset cunctorum credentium, & Magistra omnium Ecclesiarum. Hic fidei petra, hic fons Sacerdotalis unitatis, hic incorruptæ veritatis doctrina, hic Claves Regni Cœlorum, & summa ligandi, atque solvendi potestas; hic denique Thesaurus ille Ecclesiæ inexhaustus sacrarum Indulgentiarum, cujus custos, & dispensator est Romanus Pontifex, qui eas omni quidem tempore distribuit, prout salubriter in Domino intelligit expedire, sed Anno potissimum Sancti Jubilæi pia, & larga profundit manu; quando & Portæ Sanctæ in antiquissimis, & religiosissimis hujus Almæ Urbis Basilicis, & Ecclesiis aperiuntur more solemni, & fideles a peccatorum labe expurgati intrant in conspectu Domini in exultatione, ut non jam ex veteris legis instituto, quæ umbram tantum habebat futurorum bonorum, neque ex Hebræorum consuetudine, quibus omnia contingebant in figura, aut servi humanæ servitutis jugo constricti liberi evadant, aut in carceribus vincti dimittantur, aut gravi ære alieno oppressi liberentur, quin etiam ad paternorum bonorum possessionem redeant; Terrena enim hæc sunt, fluxa, & caduca. Sed fructus Anni Sancti, & spiritualis nostri Jubilæi, illi sunt uberrimi, quod Animæ Christi Sanguine redemptæ e jugo ferreo diabolicæ tyrannidis, atque ex tetro Carcere, & vinculis peccatorum, divina Sacramentorum efficacia, absolvuntur, & dimissis debitis, ac pœnis in adoptionem filiorum Dei, & ad cœlestis Regni hæreditatem, & Paradisi possessionem admittuntur, & alia quamplurima Dei beneficia accipiunt. Nos igitur

Sum-

Summorum Pontificum prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, & eorum pium, ac saluberrimum Institutum retinentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium assensu, Jubilæi celebrationem in Annum proximum millesimum sexcentesimum, a primis Vesperis Vigiliæ Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi ejusdem Anni millesimi sexcentesimi inchoandam, & per totum Annum ipsum finiendam, auctoritate Dei Omnipotentis, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, quanto maximo possumus animi nostri gaudio, ad ipsius Dei gloriam, & Catholicæ Ecclesiæ exaltationem indicimus, & promulgamus. Quo ipso Jubilæi Anno durante, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum Basilicas, & S. Joannis Lateranen., ac Sanctæ Mariæ Majoris de Urbe Ecclesias, semel saltem in die per triginta continuos, aut intermissos dies, si Romani, vel incolæ Urbis fuerint, seu per quindecim dies, si fuerint Peregrini, aut alias externi, devote visitaverint, & pro ipsorum fidelium, ac totius Christiani Populi salute, pias ad Deum preces effuderint, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, remissionem, ac veniam misericorditer in Domino concedimus, & impertimur.

Indulgentias Basilicas visitantibus proponit.

§. 3. Et quoniam evenire potest, ut ex iis, qui hac de causa iter aggressi fuerint, vel ad Urbem se contulerint, aliqui in via, aut etiam in ipsa Urbe, morbo, vel alia legitima causa impediti, aut morte præventi, præfinito dierum numero non completo, ac ne quidem fortasse inchoato, præmissa exequi, & dictas Basilicas, & Ecclesias obire nequeant; nos piæ, promptæque illorum voluntati, quantum in Domino possumus, benigne favere cupientes, eosdem vere pœnitentes, & confessos, prædictæ Indulgentiæ, & remissionis participes perinde fieri volumus, ac si dictas Urbis Basilicas, & Ecclesias diebus a nobis præscriptis re ipsa visitassent.

Easdem Indulgentias impeditis quoque concedit.

§. 4. Vos autem Venerabiles fratres nostri Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi, in partem solicitudinis nostræ vocati, Duces, & Pastores Populorum, lux Mundi, & sal Terræ, capite tubas argenteas, quarum usus est in Jubilæo, idest adhibete prædicationem Verbi Dei, & annunciate populis hoc gaudium, ut sanctificetur, & Dei juvante gratia, parati sint ad ea cœlestia dona capienda, quæ bonorum omnium largitor Deus, Filius dilectionis suæ, per ministerium humilitatis nostræ præparavit; adducite fratres verbo, & exemplo parvulos ad hujus charissimæ matris ubera, quæ eos per Evangelium in Christo genuit, adducite filios ad patrem, oves ad Pastorem summum, membra ad caput, fideles ad fidei petram, in qua omnis ædificatio Catholicæ Ecclesiæ constructa consurgit; adducite populum ad Sanctam Romanam Ecclesiam, & ad gloriosos Principes Terræ Petrum, & Paulum, qui Universum Mundum legem Domini docuerunt, & quorum fides, dignitas, & auctoritas, indigno etiam in hærede non deficit. Ad sacras igitur Indulgentias, earumque salutares fructus ipso Jubilæi Anno Romæ percipiendos, vocate cœtum, congregate Populum, sanctificate Ecclesiam, docete oves fidei vestræ creditas, quia advenæ, & peregrini sumus in hac vita, & Civitatem hic permanentem non habemus, sed futuram inquirimus. Ideo quia breves dies sunt hujus nostræ ærumnosæ peregrinationis, & nescimus, qua hora paterfamilias, & Sponsus Christus venturus sit; idcirco vigilent, & Lampades ardentes, & plenas oleo charitatis, & misericordiæ gestent in manibus, & festinent ingredi in illam requiem. Nam si unquam alias, nunc potissimum iræ, rixæ, & contentiones, & inveterata odia dimittenda propter Christum; nunc maxime servos docet misereri conservorum suorum, ut Dominus clementissimus omne debitum dimittat eis. Nunc præcipue omnes carnis impuritates abluendæ, ut templum Dei mundum sit, & unusquisque vas suum possideat in honore, & sanctificatione, & portet Deum in corpore suo. Postremo furta, rapinæ, homicidia, & adulteria, & omnia peccata exterminanda, ut placetur ira Dei, & eos, qui Christiano nomine gloriantur, agnoscat vere Christianos, & imitatores Christi, & sectatores bonorum operum. Docete autem eos, quemadmodum ad salutares Indulgentias consequendas, in animo contrito, & in spiritu humilitatis, assiduis orationibus, & jejuniis, cæterisque pietatis operibus se ipsos præparare, atque exercere debeant, & qui substantiam hujus Mundi habent, aperiant viscera sua, & fratrum suorum pauperum inopiam sublevent, præcipue vero erga Peregrinos Romam venientes, misericordes sint, & sanctam hospitalitatem Deo gratissimam, & quam vetustissimi illi Christiani, etiam inter persecutionum fluctus diligentissime coluerunt, ipsi quoque multa cum hilaritate spiritus renovent, atque observent. Admonete etiam eos, ut orent pro Regibus, & Principibus Christianis, ut quietam, & tranquillam vitam agamus, & pax, & concordia perpetuo conservetur. Postremo docete eos, cum sanctam peregrinationem susceperint, qua modestia, qua devotione, qua fraternæ pacis observantia lucere eos oporteat, ut sint Christi bonus odor in omni loco. Præbete autem vos ipsos fratres Venerabiles, & omnem Clerum, exemplum in primis bonorum operum, & formam gregis, ut vestræ virtutis, & Religionis veluti sale cæteri condiantur, & omnem peccati putredinem abhorreant, & denique omnes unanimes in uno spiritu Christianæ charitatis, atque in omni sanctitate, & justitia Deo serviamus.

Prælatis præcipit, ut populos hortentur ad hujusmodi Indulgentias consequendas.

§. 5. Hortamur quoque, & rogamus in Domino charissimos in Christo filios nostros Imperatorem electum, ac Reges, & Principes omnes Catholicos, ut quo plura, & magis illustria beneficia ab eo, per quem Reges regnant, acceperunt, tanto ardentius, ut par est, ad Dei gloriam procurandam, pio zelo

Principes hortatur ut subveniant peregrinis.

zelo excitentur; præcipue vero fratrum nostrorum Episcoporum, & Superiorum Antistitum pastoralem sedulitatem, & vigilantiam adjuvent, & a suis Magistratibus, & Ministris adjuvari mandent, ut improborum licentia coerceatur, & bonorum studia, eorum regia ope, & gratia foveantur; maxime autem erga Peregrinos beneficientiam & liberalitatem exerceant, curentque, ut tutis incedant itineribus, & nulla hominum perditorum vexatione perturbentur, sed Hospitalibus, Domibus, & publicis Hospitiis amanter excepti, & commeatu, & rebus ad vitam necessariis recreati, sine ulla concussione, & injuria institutum iter læti peragant, & cum gaudio in patriam revertantur. His enim hostiis Reges potissimum, & Principes Deum sibi placabilem reddent, ut diu in Terris felices vivant, & demum in æterna Tabernacula recipiantur ab illis ipsis pauperibus, erga quos misericordiam exercuerint, in quibus Christus pascitur, & nutritur.

Exemplis hujus bullæ credi jubet.

§. 6. Ut vero præsentes literæ, ad omnium fidelium in quibuscumq; locis existen. notitiam facilius perveniant, volumus, earum exemplis etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis &c.

Sanctionem pœnalem addit.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, promulgationis, concessionis, impartitionis, hortationis, rogationis, & voluntatis &c.

Dat. die 19. Maii 1599. An. VIII.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo nonagesimo nono, decimoquarto Kal. Junii, Pontif. nostri Ann. VIII.

Sequitur suspensio aliarum Indulgentiarum, & absolvendi facultatum durante hoc Jubilæo.

Relatio prædictæ indictionis.

Cum Sancti Jubilæi celebrationem a Vigilia Nativitatis D.N. Jesu Christi Anni proximi millesimi sexcentesimi inchoandam, & usque ad finem ejusdem Anni duraturam, Universo Populo Christiano de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium assensu, indixerimus, ac omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui Beatissimorum Petri, & Pauli Apostolorum Basilicas, S. Joannis Lateranen., ac Beatæ Mariæ Majoris de Urbe Ecclesias visitarent, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, remissionem, & veniam concesserimus, prout in nostris nuper desuper confectis literis plenius continetur.

Suspensio omnium indulgentiarum, & facultatum absolvendi durante anno Jubilæi.

§. 1. Cupientes, ut Christianæ nationes ex omnibus Terrarum Orbis locis in Alma Urbe nostra, in fidei, ac Religionis unitate congregatæ, eodem pietatis, ac devotionis spiritu, Basilicas, & Ecclesias prædictas, quo maximo fieri poterit concursu, durante eodem Jubilæo visitent, & frequentent, multorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum exemplo adducti, omnes, & singulas Indulgentias etiam perpetuas, & peccatorum remissiones, ac facultates, & indulta absolvendi, etiam in casibus Sedi Apost. reservatis, etiam in literis die Cœnæ Domini legi solitis contentis, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, etiam S. Jo: Hierosolymitan. Domibus, Militiis, Ordinibus, etiam Mendicantium, Congregationibus, Confraternitatibus, etiam laicorum, Universitatibus, & Piis Locis, illorumque Ordinibus, Capitulis, Conventibus, Magistris, Superioribus, & tam sæcularibus, quam quorumvis etiam Mendicantium Ordinum Regularibus personis, coronisq; granis, imaginibus, & numismatibus ex metallo,, seu quacumque alia materia confectis, tam singulariter, quam universaliter per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam Nos, etiam ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum, aut ipsis etiam Imperatori, Regibus, Ducibus, & Principibus, vel aliis quacumque alia mundana, vel Ecclesiastica dignitate, etiam speciali nota digna fulgentibus, etiam ad instar Jubilæi, aut alias quomodocumq; & ex quibusvis causis, & occasionibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessis; quorum omnium tenores, formas, derogationes, & decreta, præsentibus pro expressis haberi volumus, Apostolica auctoritate, de eorumdem fratrum consilio, & assensu, ac Apostolicæ potestatis plenitudine suspendimus, & suspensas esse declaramus, easque, & ea eodem Anno durante nulli prodesse, aut suffragari debere: irritum quoque, & inane decernimus, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa per præsentes auctoritate Apostolica præcipimus, & mandamus, ne interim aliæ, quam indicti a nobis prædicti Jubilæi Indulgentiæ, sive publice, sive privatim, quovis prætextu ubivis locorum, & gentium, sub excommunicationis eo ipso incurrendæ, aliisque arbitrio Ordinariorum infligendis pœnis, publicentur, vel nuncientur, aut in usum demandentur.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 2. Non obstan. præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Ordinum, Congregationum, Hospitalium, Confraternitatum, Universitatum, Collegiorum, & Locorum, aliorumque prædictorum, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, exemptionibus, & Indultis Apostolicis, illis eorumque Superioribus, & personis, ac aliis quibuscumque per eosdem Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & dictam Sedem, ejusque Legatos, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, & ex quibusvis causis concessis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus, etiam si in illis caveatur expresse, quod sub similibus, vel dissimilibus suspensionibus nequaquam compræhendantur, nisi de illis specialis, & individua mentio fiat, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum præ-

mis-

missum, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Ex emploram. fides. §. 3. Et quia difficile nimis esset, præsentes quocumque, ubi illis opus fuerit, perferri, volumus earum exemplis etiam impressis, Notarii publici manu, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis &c.

Dat. die 21. Maii 1599. An. VIII. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1599., duodecimo Kal. Junii Pontificatus Nostri Anno VIII.

CXCVII.

Ex Regest. in Secret. Brev. Monasteria Monialium sub cura Fratrum Carmelitarum, & Congregationis Mantuanæ in Italia existentia, abdicantur a cura dd. Fratrum, & subjiciuntur locorum Ordinariis, itaut si contingat aliqua eorum extingui, bona extinctorum ad Congregationem prædictam libere revertantur.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Sanctimonialium, quæ relictis Mundi illecebris, Christo Domino Cœlesti Sponso se dedicarunt, fælici, & prospero gubernio, sub quo tamquam prudentes Virgines accensis lampadibus ad Sponsum prædictum festinent, ac sub Regulari Observantia uberiores pietatis fructus afferant, quantum cum Domino possumus, prospicere cupientes, quæcumque ad hæc opportuna fore conspicimus, ea libenter statuimus, & ordinamus.

Decretum, de quo in Rubrica. §. 1. Motu igitur proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, accedente etiam consensu dilecti filii Prioris Generalis universi Ordinis Fratrum Carmelitarum, omnia, & singula Monasteria Monialium Ordinis Carmelitarum, & seu alias sub cura, & gubernio Fratrum dicti Ordinis, etiam Congregationis Mantuan. ubicumque locorum in universa Italia existentia, ab omni cura, gubernio, visitatione, & superioritate tam prædicti Prioris Generalis, quam aliorum quorumcumque ejusdem Ordinis, seu etiam Congregationis Mantuanæ Superiorum, & Fratrum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo eximimus, tollimus, & liberamus, ac ipsorum omnium, & singulorum Monasteriorum, & in eis pro tempore existentium personarum curam, reformationem, punitionem, & correctionem tam in capitibus, quam in membris, Ordinariis locorum auctoritate, & tenore prædictis, perpetuo committimus, & specialiter delegamus; Itaut quilibet locorum Ordinarius in singulis ex prædictis Monasteriis in ejus respective Civitate, vel Diœcesi existentibus, omnimodam Jurisdictionem exercere, ac illa regere, & gubernare, dicta auctoritate possit, & valeat.

Prohibitio Fratribus Carmelitis, quominus se in dd. Monasteriis ingerant. §. 2. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, aliisque arbitrio eorumdem Ordinariorum infligendis pœnis prædicto Priori Generali, ac Vicario etiam Generali prædictæ Congregationis Mantuanæ, aliisque Ordinis, & Congregationis prædictorum Superioribus, & Fratribus, ne de cætero se in cura, & gubernio Monasteriorum prædictorum quavis auctoritate, occasione, vel prætextu intromittere, ingerere, aut immiscere audeant, vel præsumant: Abbatissis vero, seu Priorissis, & Conventibus, & Religiosis singulorum Monasteriorum hujusmodi, ut deinceps in perpetuum prædictis locorũ Ordinariis subsint, ac prompte pareant, & obediant.

Derogatio contrariorum. §. 3. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac Monasteriorum, Ordinis, Congregationis prædictorum etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque Indultis, & literis Apostolicis illis, eorumque Superioribus, & personis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis: Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores, præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq; contrariis quibuscumque.

Si contingat Monasteria extingui, eorum bona ad Ordinem Carmelitarum revertantur. §. 4. Volumus autem, ut si contingat aliqua ex prædictis Monasteriis Monialium extingui, aut supprimi, illorum pro tempore extinctorum, & suppressorum bona, ad Ordinem, seu Congregationem prædictam, sub cujus gubernio erant, libere revertantur.

Dat. die 28. Maii 1599. An. VIII. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 28. Maii 1599. Pont. Nostri Anno octavo.

CXCVIII.

Institutio Rotæ in Civitate Ferrariæ Status Ecclesiastici ad decidendas causas illius Civitatis, & Territorii, cum Indultorum concessione.

Ferrariam, ubi Bonif. IX. Universitatem Studii instituerat sua Const. IV. In supremæ. *T. III. P. II. fol.* 383. *Clem. VIII. R. C. A. addixit Constitut. CLXII. CLXIII. CLXVI. CLXXI. & seq. Novam autem regiminis formam in eam induxit Constit. CLXXIII.* Quoniam *fol.* 205. *Magistratumq; & Consilium Centum Virorum in ea instituit Constit. CLXXXIII.* Inter. *fol.* 218. *Eique concessit ut suum Oratorem apud Pontificem retinere possit Constit. CXCIII.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. In supremo Justitiæ throno divina disponente Clementia constituti, illud in primis curare tenemur, ut nimirum nostris futuris etiam temporibus, justitia omnibus æqua lance ministretur, & ad id, ut decet, exequendum justi, ac rectissimi Judices, cum opportunis facultatibus deputentur, per quos non solum unicuique jus suum tribuatur, sed etiam incommodis, ac impensis litigantium in

in quantum fieri potest, parcatur. His igitur rationibus adducti, ac populorum Civitatis nostræ Ferrarien., ac aliarum Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum Ducatus, & Dominii nostrorum Ferrarien. recto gubernio, & felici regimini prospicere, ac singulorum indemnitati, & commodis opportune consulere cupientes, præter alia a Nobis in eisdem Civitate, & Ducatu ordinata, unum Tribunal Judicum, Rotam nuncupandum, in dicta Civitate Ferrarien. instituere decrevimus, in quo causæ civiles, ut inferius disponetur, cognosci, & prout juris fuerit, terminari debeant.

Auditorum numerus præscribitur, & electio Civitatis Consilio datur, jurisdictioque eorum explicatur.

§. 1. Motu igitur proprio, & ex certa scientia, ac mera deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine in Civitate prædicta Ferrarien. unum Tribunal Audientiæ causarum, Rotam nuncupandum, perpetuis futuris temporibus duraturum, quod constare debeat quinque Judicibus, Auditoribus nuncupandis, a Consilio Civitatis prædictæ Ferrarien. singulo quinquennio eligendis, qui omnes, & singulas Ferrarien., & Comaclen. Civitatum, & quarumcumque Terrarum, Castrorum, & Locorum Ducatus nostri Ferrarien. causas, lites, & controversias Civiles, meras, & mixtas quomodolibet actitandas inter Cives, incolas, districtuales habitatores, ac Collegia, Agricolas quoque, & alios quoscumq; sub Legatione Ferrarien. subditos cognoscere, decidere, ac fine debito terminare, ac judicare possint, & debeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo erigimus, & instituimus.

Auditorum qualitates quales esse debeant.

§. 2. Quoniam vero omnia eo magis stabilia redduntur, quo solidiorem, ac certiorem statum, per quem feliciter regi, & gubernari valeant, assumunt; Idcirco hoc ipsum Rotæ Tribunal infrascriptis Constitutionibus, & ordinationibus perpetuo firmiter observandis fulciendum duximus. Eapropter statuimus, mandamus, & ordinamus, ut prædicti quinque Rotæ Auditores debeant esse Juris Utriusque Doctores, non ex Civitate Ferrarien., aut aliquo ex locis prædicti Ducatus, ex aliis tamen ditionis Ecclesiasticæ nobis, & Apostolicæ Sedi immediate subjectæ locis oriundi, summæ integritatis, prudentiæ, doctrinæ, & experientiæ, non minores natu annis triginta, qui saltem per quinquennii spatium in publica aliqua insigni Academia legerint, aut in celebri aliquo loco judicando, vel advocando foro operam dederint, neque in his muneribus obeundis inter postremos habiti fuerint, sed præclare, ac laudabiliter se gesserint.

Juramentum ab eis præstādum.

§. 3. Hos omnes a Consilio Civitatis Ferrarien. singulo quinquennio, excepta hac prima vice, eligi volumus; & postquam electi fuerint in principio, seu ante ingressum eorum Officii, in manibus pro tempore existentis nostri, & Apostolicæ Sedis in Civitate, & Ducatu Ferrarien. de Latere Legato, seu ejus Vicelegati, aut Gubernatoris, assistentibus Judice sapientum, & ipsis sapientibus Communitatis Ferrariæ, jurejurando promittant, se ad unguem observaturos non modo has Rotæ Constitutiones, verum etiam omnes, & quascumque Civitatis Ferrariæ provisiones, ordinationes, & Statuta, usu nunc recepta, nec non justitiam, qua decet sanctitate, & integritate administraturos, sub pœnis arbitrio Superiorum infligendis in syndicatu, cui eos omnino finito eorum officio subjici volumus, & in quo non nisi de dolo, fraude, & barattaria, juxta stylum totius Italiæ, & legis dispositionem illos teneri, & de his non nisi in singulos inquiri, cum non sit præsumendum universam Rotam dolum, fraudem, & barattariam commissuram, mandamus, & declaramus.

Confirmatio in officio, quibus Auditoribus, & quando fieri possit.

§. 4. Finito autem officio eorum, & uniuscujusque eorum, nolumus eos, vel quemquam eorum posse iterum pro alio quinquennio eligi, vel confirmari, nisi tres partes ex quatuor suffragiorum in Consilio pro nova electione, seu confirmatione obtinerent; concedimus vero, ut post quinquennium a die eorum officii finiti elapsum, jure, & recte denuo eligi possint.

Tempus officii quinquennio terminetur.

§. 5. Et quoniam, ut præmissum est, Auditores de quinquennio in quinquennium eligendi sunt, atque perpetuis futuris temporibus observandum, rationique consentaneum visum est, ut unus ex his qui præcedente quinquennio in Rota fuit, in eadem ad hoc, ut novi ingredientes facilius, & citius instruantur, quinquennio subsequenti remaneat; propterea statuimus, electionem hoc ordine, & modo fiendam; hac enim prima vice Auditores quinque eligentur, quorum officio functo, unus eorum a Consilio seligendus per biennium in nova Rota perseverabit, & aliis autem vicibus quinque Auditorum quidem fiat electio, & unus eorum, nempe ultimo electus, non statim in principio quinquennii Rotam ingredietur, sed biennio elapso, & hic ille erit postea, qui in Rota succedentis quinquennii per curriculum biennii pro novis Auditoribus instruendis commoraturus erit, & ita perpetuis futuris temporibus observari mandamus.

Electio post primum quinquennium ad Civitatē Ferrariæ spectat.

§. 6. Electionem autem dictorum Auditorum a prædicto Consilio Civitatis Ferrarien. ut præfertur, faciendam, incipere volumus post præsens quinquennium, in quo Auditores per dilectum filium nostrum Petrum S. Nicolai in Carcere Diaconum Cardinalem Aldobrandinum nuncupatum nostrum secundum carnem ex Fratre germano nepotem, ac in Civitate, & Ducatu prædictis nostrum, & Apostolicæ Sedis de Latere Legatum jam electos continuare, eorumq; quinquennium a die datæ præsentium inchoare, & ut sequitur finire.

Prætoris officium anno concluditur.

§. 7. Prætorem quoque dictæ Rotæ jam electum per annum, ab eadem die datæ præsentium incipien. Præturæ officium juxta formam inferius describendam exercere debere statuimus.

Stipendium Prætoris, & Auditorum.

§. 8. Sed quia Bovi trituranti non est os alligandum, & laborum cuique præmium condignum est proponendum, ut ad illos subeun-

subeundos alacrior reddatur; Nos propterea cuilibet ex præfatis Judicibus Rotæ Ferrarien. præter Prætorem, in singulos menses triginta quinque scutorum auri in auro; Prætori vero quinquaginta quinque similium scutorum menstruam provisionem ex redditibus, & proventibus Cameræ nostræ Apostolicæ, per Depositarium ejusdem Cameræ in Civitate nostra Ferrarien. cum mandato Legati, seu Vicelegati, aut Gubernatoris ejusdem Civitatis pro tempore existentis, persolvendam constituimus, & assignamus.

Domus Auditoribus gratis a Communitate assignanda.

§. 9. Ac præterea volumus, & ordinamus, ut Communitas Civitatis Ferrarien. locum Auditorii, in quo Rota fieri debeat, & domus in quibus præfati Auditores commode, & juxta gradus decentiam honorifice habitare valeant, gratis assignare teneantur.

Cursores ab eis eligentur.

§. 10. Utque Cursores eligant, qui in Auditorio prædicto tempore Rotæ assistere, & illud ab omnibus immunditiis expurgare debeant.

Sportulæ, & munera Auditoribus permittuntur.

§. 11. Iisdem præterea Prætori, & Auditoribus, ut sportulas, & emolumenta quæcumque secundum Statuta Ferrariæ, & munera juxta Constitutiones, & consuetudines Rotæ Bononien. recipere possint, permittimus, & gratiose concedimus, Constitutione Aldobrandina non obstante.

Consilia quando causis præstare possint.

§. 12. Præterea, quo diligentius d. Auditores causis expediendis, id quod summopere nobis cordi est, operam navent, districte eisdem inhibemus sub pœnis arbitrio Legati, Vicelegati, aut Gubernatoris imponendis, ne in causis coram aliis Judicibus, in Civitate Ferrariæ, ac ejus Districtu, vel alibi in Legatione vertentibus, ullo modo consilium dare, aut aliorum consiliis se subscribere audeant; concedimus autem, ut id in causis, quæ extra Legationem tractantur, aliquando facere valeant.

Aliquo Auditore, justa de causa, absente quid faciendum sit.

§. 13. Inhibemus præterea sub eisdem pœnis, ne a Civitate, & Auditorio diebus non feriatis absque licentia Consilii abesse possint: nisi fortasse eos, vel aliquem eorum ratione causarum, & officii abesse oporteret, vel aliquo justo impedimento detineretur, quo minus ad Auditorium accedere, & causarum expeditioni vacare possit, & hoc casu volumus, ut non obstante impedimento, vel absentia, si causa ad totam Rotam pertineat, alii in ea procedant, & si Ponens ille esset absens, alius ejus loco subrogetur sorte extrahendus, & si Ponens revertatur, vel cesset impedimentum causa nondum decisa, is causam suam denuo assumat in terminis, in quibus eam reperiet, & expediat; quod si impedimentum, vel absentia in persona Prætoris contingeret, loco ejus substituatur Auditor senior.

Prætor quis de Auditoribus esse debeat.

§. 14. Nunc ad Auditorum Jurisdictionem propius accedentes, principe loco constituimus, ut unus eorum sit quolibet anno Prætor Civitatis Ferrariæ, senior nempe, hoc est, qui primo Auditor electus fuit; qui Præturam uno anno obeat, ac eo Prætura functo, alii deinceps secundum ordinem quo electi fuerunt Auditores, in Prætura succedant, & ultimus, qui secundum ea, quæ superius constituta sunt, anno tertio dumtaxat Rotam ingrediens in nova per biennium remanere debet, primo anno in ingressu novæ Rotæ Præturam adipiscatur; & sic de cætero semper observetur, excepta hac prima vice; qua, ita exigente necessitate, disponimus, ut finito quinquennio, in Rota nova is perseveret, quem Consilium generale elegerit, & hic denuo in ingressu novæ Rotæ Præturam anno primo obtineat.

Quas ipse causas cognoscere possit.

§. 15. Decernimus autem, causas omnes primarum appellationum totius Legationis Ferrariæ ad Prætorem solum spectare; qui de illis cognoscere, easque sine debito solus terminare debeat, & sportulas, ac emolumenta solus quoque percipiat, nec eas, eave cum aliis Auditoribus partiri teneatur. Volumusque, ut appellationes omnes, & quæcumque a sententiis quorumcumque judicum, in quibuscumque causis Civilibus, nec non & reductiones ad arbitrium boni viri, quæ ab arbitris, vel arbitratoribus tam voluntariis, quam necessariis interponerentur, in casibus tamen permissis, ad dictum Prætorem, & ejus officium devolvantur; nec non possit cognoscere quascumq; alias causas in Civitate, & Legatione Ferrarien. prout Prætor Rotæ Bononien. potest in Civitate & Legatione Bononien.

Sententiæ coram quo interponendæ sint.

§. 16. Statuentes interim, ut veteri abusu appellandi coram bonis viris cessante, appellationes omnes coram judice a cujus sententia appellatur, omnino interponantur; & aliter interpositæ non valeant, nec teneant, nisi vere copia Judicis haberi non potuisset.

Appellationes causæ quomodo tractandæ.

§. 17. Decernentes pro celeriori causarum expeditione, ut ab incidentibus, & emergentibus, super quibus Prætorem interloqui contigerit, in casibus, in quibus permissa est appellatio ab Interlocutoriis ex forma juris Statutorum, vel provisionum Ferrariæ, ad Rotam appelletur, quæ sine voto Prætoris ipsam appellationem terminare debeat, sicuti perpetuo, & inviolabiliter sancimus, ut in quibuscumque causis ad Rotam deferendis, in quibus primo loco aliquis ex Auditoribus judicaverit, is nihilominus in ea causa votum habeat.

Causæ coram Prætore cæptæ, a quo terminandæ.

§. 18. Demumque jubemus, ut causæ coram uno Prætore cœptæ finito officio, coram eodem quoque, & ab eodem terminentur, dummodo processus, & scripturæ, antequam Præturæ munus deponat, a partibus præsentatæ fuerint, juxta formam Statutorum, & provisionum Ferrariæ. Declarantes id quinquennio durante locũ obtinere, & causas coram ultimo Prætore cœptas. non coram eodem, & ab eodem, sed coram Prætore novæ Rotæ, & ab ipso finiendas esse.

Quæ causæ dicantur Rotales, & ad Rotam spectantes.

§. 19. Ad Rotam autem spectare disponimus, causas omnes Viduarum, Pupillarum, ac omnium miserabilium personarum, secundum tamen dispositionem *l. Unicæ Cod. quand. Imper. inter pupil.* & non aliter; nec non dotium, & alimentorum, ac præterea om-

omnes causas, cumulative tamen quoad Locumtenentem Generalem causarum Civilium Legati, Vicelegati, aut Gubernatoris, quo ex forma Statutorum, ordinum, ac provisionum Ferrariæ cognosci debent, ac terminari appellatione remota, exceptis iis, quæ ratione personæ agenti, vel conventæ, vel ratione causæ ex forma eorumdem Statutorum, ordinum, ac provisionum, vel privilegiis alicujus forum habeant particulare, & coram Judice aliquo particulari tractari, & definiri debent. Insuper concedimus, & indulgemus eidem Rotæ cognitionem secundarum appellationum, nedum a sententiis Prætoris, verumetiam quorumcumque Judicum totius Legationis, & Ducatus Ferrariæ; & volumus, ut ipsæ secundæ appellationes, etiam totius Legationis omnino ad Rotam devolvantur, dummodo quo ad eas extra Civitatem valor causæ excedat aureos centum a libris quatuor. Nec non possint d. Auditores cognoscere quascumq; alias causas in dicta Civitate, & Legatione Ferrarien. prout possunt Auditores Bononien. in Civitate, & Territorio Bononien. Declarantes causas omnes prædictas, etiam cum Voto Prætoris decidendas esse, exceptis appellationum causis, quæ ab ejus sententiis interponentur, ut præmissum est.

Facultas Rotæ in procedendo.

§.20. In prædictis vero omnibus tam Prætorem, quam Rotam in procedendo summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii, sola facti veritate inspecta, procedere posse; In decidendo vero provisiones, Constitutiones, & statuta Ferrariæ ab iisdem observari debere præcipimus; exceptis causis locorum, ac Civitatum Legationis, in quibus statuta, & provisiones eorum, earumque particularia ad decisoria pertinentia, si quæ, vel quas haberent, servari mandamus.

Curatoribusque, & Tutoribus dandis.

§. 21. Et quoniam, ut sæpenumero dictum est, properamus ad causarum finem, & litium amputationem jubemus, ut Statuti Ferrariæ ordine prætermisso tam Prætor, quam Rota, in causis coram eis vertentibus Curatores, & Tutores decernendi potestatem habeant, hæreditatibusque jacentibus, & vacan. absentibus, minoribus, & Pupillis, & aliis quibuscumque, qui Curatore, seu Tutore indigerent, ita tamen, ut Tutoris, seu Curatoris electio, præsentibus per binas Cedulas cum debito unius diei intervallo notificetur, & absentibus, ac hæreditatibus jacentibus, & vacantibus super Podiolo Palatii Communis Ferrariæ alta voce, & sono cornu præmisso, & Cedulæ postea affigantur valvis ejusdem Palatii; Et si ii, quibus Tutor, vel Curator decretus fuerit, comparuerint, & curatorem alium, vel Tutorem petierint, vel Tutorem, seu Curatorem sibi legitime constitutum nominaverint, teneatur Prætor, vel Rota alium dare, vel mandare, ut cum Tutore, vel Curatore nominato judicium peragatur.

Restitutio adversus peremptam instantiam, quando & quomodo concedenda.

§.22. Et cum aliquando usu veniat, ut ob negligentiam litigantium instantia appellationis pereat, fiatque ipsa appellatio deserta magna sæpe cum negligentis jactura, qui plerumque in meritis jus fovet optimum: Nos æquitatem præ oculis habentes, decernimus, ut lege, Statuto, vel Constitutione aliqua non obstante, facta prius exequutione sententiæ, a qua fuerat appellatum, & refectis parti expensis usque ad quadrantem, is, cujus appellatio deserta fuit, super meritis audiatur per viam restitutionis in integrum committendæ a Legato, sive a Prolegato pro tempore. Declarantes id semel observandum; Nam iterum deserta appellatione, sententiam in judicatum omnino transire, & plenum sortiri effectum, mandamus, ne causæ in infinitum protrahantur. Et cum accidere possit, ut sententia prima retractetur; ideo volumus, ut pars, in cujus gratiam fiet exequutio prædicta, idonee cavere teneatur restituendis omnibus, quæ de jure eam restituere oportebit, in causa succumbentiæ, & retractationis.

Appellatio a sententiis Rotæ non datur, sed sola revisio in eadem Rota.

§. 23. Postremo a sententiis omnibus, & quibuscumque, quas Rota, vel hujus nostræ Constitutionis tenore, ac virtute, vel alias ex nostra, aut Legatorum, Vicelegatorum, aut Gubernatorum delegatione tulerit, volumus, ut nullo modo possit appellari, de nullitate quantumvis notoria dici, vel opponi, supplicari, nec recursus peti, vel concedi, aut etiam ad Sedem Apostolicam restitutio efflagitari etiam ex capite minoris ætatis, aut officium Judicis implorari, vel quoquo modo illis contrairi possit, sed prout latæ extiterint, omnimodæ exequutioni demandari debeant; & casu quo propter aliquam gravissimam causam, remedium aliquod adversus prædictas sententias concedendum sit, sancimus nullum aliud concedi posse præter solam revisionem ad eamdem Rotam coram eisdem Auditoribus, quibus, ut universis neminem adjunctum, sed ipsis uti singulis, cum opus fuerit, de eadem Rota tantum adjunctum dari volumus, quoniam id unum nostræ Civitati Ferrariæ, ac ejus districtui, ac Legationi indulgemus, ut causæ illius ne ullo umquam tempore, sub quovis prætextu, aut quæsito colore, vel causa quantumvis gravi extrahi possint a Civitate ipsa, etiam ad Curiam Romanam, sed in ea atque in ipsius Rota, quam in ejus gratiam, & in signum nostræ erga illam dilectionis ereximus, decidi, & fine debito terminari, Camerali obligatione, & aliis quantumvis urgentioribus quibuscumque non obstan. Concedentes ipsi Prætori, & Auditoribus facultatem reassumendi causas omnes prædictas, etiam a quibuscumque Judicibus, & Tribunalibus, quoties opus fuerit, illasque etiam in statu, & terminis, in quibus reperientur, prosequendi, ac sub pœnis arbitrariis, in Legatione, & extra inhibendi, ac prædictas pœnas exequendi.

Causæ Status Ferrariæ non extrahendæ.

Causæ a Prætore sorte dividendæ.

§. 24. Nunc cum Auditoribus Jurisdictionem concesserimus, non abs re est, ut certam quoque formam, qua citius, & accommodatius lites expediri valeant, eisdem præscribamus. In primis itaque volumus, ut Prætoris, quem supremum Rotæ, ac Civitatis Magistratum constituimus, partes sint, causas omnes Rotales sorte dividendi inter Auditores.

Quos

Voto tamen totius Rotæ terminandæ.

§. 25. Quos Auditores, & Prætorem singulos Judices causarum suarum ordinarios deputamus; ita tamen, ut absque voto Collegarum, nec ad terminationem causarum, nec articulorum quidem relevantium devenire queant.

Sportulæ a Notario dividendæ.

§. 26. Sportularum vero, ac emolumentorum per Notarium fiat divisio, & idem Notarius lata sententia singulis Judicibus, seu Auditoribus suam det portionem, Prætore tamen nullam portionem in sportulis, ac emolumentis secundarum appellationum sibi vendicante.

Ponens non votat in causas, nisi aliorū vota sint æqualia.

§. 27. At quia Judex causæ, quem Ponentem vocari volumus, satis elaborabit in studendis processibus, cum velimus ab eo statum, merita causæ digesta Coauditoribus proponi, & ideo quæstionem resolutioni commode vacare non poterit, statuimus, Ponentem ipsum nullum habere Votum in sua causa, sed juxta majoris partis Coauditorum Votum, quemcumque articulum, & ipsam causam definire teneri; nisi tamen Auditores essent discordes, & vota forent æqualia, quo casu disponimus, ut tunc votum habeat, cum uni parti adhærere teneatur.

Rota quando, & quoties fieri, & informari debeat.

§. 28. Volumus autem, d. Rotam fieri bis in hebdomada, videlicet die Lunæ, ac Veneris summo mane, ac si dies Lunæ fuerit feriata, mandamus eam fieri Mercurii, ac Veneris proxima; si autem dies Veneris feriata fuerit, & dies Lunæ ejusdem hebdomadæ fuerit juridica, tunc fiet ipsis diebus Lunæ, & Mercurii; & in summa bis in hebdomada diebus non feriatis fieri decernimus, ita tamen, ut pro unaquaque Rota, uno die partes cum Advocatis, & Procuratoribus informent singulos Auditores Domi, relictis etiam informationibus in scriptis, & Ponenti duplicatis, ut parti petenti copiam dare possit; & unusquisque in sero ejusdem diei ad omnes Coadiutores transmittat sua dubia, quæ proponere decrevit in proxima futura Rota; sequenti vero die causas studeant, & Memorialia partium super responsione informationibus die præcedenti datis accipiant, tertia vero die eas, quoad fieri poterit, decidant. Numerum autem causarum, & articulorum emergentium, proponendorum, & proponendarum in qualibet Rota arbitrio ipsorum Auditorum relinquimus, & relaxamus.

Propositio causæ quomodo facienda.

§. 29. Ut autem dubiorum inanium otiosa evitetur disputatio facimus, ut causa in Rotam introducta, actor porrigat Ponenti suum Memoriale super dubio disputando, quod juxta naturam, & exigentiam celerioris expeditionis causæ formabit, partem adversam coram eo Judice citabit ad concordandum de dubio, & ipsa parte comparente, & illud acceptante, ipsi dubio subscribet, copiamque utrique parti concedat, ut super eo informare valeat; quod si alia pars non comparuerit, Judex duplicatam dubii copiam instanti subscribet, ut unam penes se retinere, aliam suo Adversario per nuncium notificare, & transmittere possit. Et, si in acceptatione dubii partes discordes fuerint, ipse Ponens, eas ut sibi justum videbitur, concordare studebit; & altera parte petente, quatenus sic res postulet, super dubio dando adhibebitur Votum totius Rotæ.

Termini citationum quando servandi, & declarandi.

§. 30. Termini citationum pro perficiendo processu, coram eisdem Auditoribus, finita statim Rota, per Notarios actuarios, & Procuratores servabuntur; quos Auditores pro servato habere posse infra decennium proximum etiam Domi declarandos decernimus.

Summarium testium quomodo firmandum.

§. 31. Ac ut facilius depositiones Testium inspiciantur, & ne Auditores magis quam expediat, fatigentur, mandamus, quoties ab utraque parte, vel altera earum examinati fuerint, & Ponenti visum fuerit, eorum dicta in Summarium redigantur; & quoniam a nemine accuratius perpenduntur, quam a partibus interesse habentibus, fiet ab Actore Summarium, illudque Ponenti exhibebit, & pars adversa coram eo citabitur ad concordan. de Summario, alias videndum pronunciari stari debere Summario per instantem porrecto, ac illud per dictum Ponentem subscribi, & adversario comparente, si approbabit Summarium, erit concordatum, sin minus, addet, vel minuet in folio separato, prout viderit convenire, & ipse Ponens differentias dirimat, ipsiusq; Summarii copiam singulis Auditoribus a Ponente subscriptam partes exhibebunt.

Citationes, quæ in actis redigendæ.

§. 32. Citationes autem productæ ad concordan. de dubio, & ad concordan. de Summario, nolumus quod in actis redigantur, nec aliæ citationes, quæ non sint necessariæ ad validitatem Judicii, sed necessariæ dumtaxat.

Decisiones in quibus causis dandæ.

§. 33. Demumque post causarum expeditionem, teneatur Rota parti petenti in causis exceden. summam scutorum ducentorum, tradere decisionem. In causis videlicet exequutivis infra decem dies continuos; in cæteris vero quibuscumque infra triginta dies continuos a die prolationis sententiarum in dictis causis immediate decurrendos.

Præcedentia Prætoris, & Auditorum præfinitur.

§. 34. Et quoniam Rotæ Tribunal tamquam supremum in judicando, in Civitate, & tota Legatione, meretur aliquam prærogativam; ideo sancimus, ut Prætor Rotæ in omnibus actionibus, tam publicis, quam privatis præcedere debeat cæteros Judices, tam Civitatis, quam totius Legationis, etiam Locatenentes generales causarum Civilium, & criminalium, quos post Prætorem supra cæteros Auditores incedere volumus. Auditores vero ipsius Rotæ præcedere volumus omnes, & quoscumque Judices ipsius Civitatis, & Legationis, præter ipsos duos Locatenentes, nunc, & pro tempore generales supradictos.

Indulcta eisdē conceduntur.

§. 35. Nec non eosdem Prætorem, & singulos Auditores Rotæ immunes constituimus a portu literarum, & ab omnibus datiis, gabellis, ac gravaminibus quibuscumque: Insuperque etiam potiri volumus omnibus privilegiis, immunitatibus, præheminentiis, & prærogativis, quibus Consiliarii justitiæ

tiæ, in quorum locum ipsi Prætor, & Auditores subrogantur, hucusque potiti sunt. Demum eidem Rotæ Ferrarien. ejusq; Prætori, ac singulis Auditoribus, ut omnibus & singulis privilegiis, gratiis, facultatibus, & præheminentiis, quibus Rota Bononien. ejusque Prætor, & Auditores quomodolibet fruuntur, potiuntur, & gaudent, pari modo, & absque aliqua differentia frui, potiri, & gaudere possint, & valeant, perpetuo concedimus, & indulgemus. Declarantes, quatenus dictæ facultates, privilegia Rotæ Bononien., & Consilii justitiæ olim Ducalis essent minora supraexpressis, & ipsa Rota Bononien. minori privilegio, & facultate potiretur, quam ipsum Consilium justitiæ, & e contra, nullatenus intendimus majori privilegio derogare, sed prout per prædicta, & unum quodque eorum uberius provisum est, eo majori etiam privilegio, immunitate, præheminentia, emolumento, prærogativa, facultate, & gratia, Rotam nostram Ferrarien. ejusque Prætorem, & singulos Auditores decorare, illisque potiri decernimus, & mandamus.

Deputatio Cardinalis Protectoris. §. 36. Cæterum dilectum filium nostrum Petrum tit. S. Nicolai in Carcere Diaconum Cardinalem Aldobrandinum nuncupat. nostrum secundum carnem ex Fratre germano Nepotem, quoad vixerit, in dictæ Rotæ, & ejus Prætoris, ac Auditorum, eorumque jurium, & privilegiorum, ac Indultorum quorumcumq; Protectorem cum omnimoda facultate, & auctoritate omnia, & singula, quæ ad Prætoris, & dictorum Auditorum officium quomodolibet vigore præsentium, & alia de jure, vel consuetudine spectant, & pertinent, & quæ alii similes S. R. E. Cardinales Protectores facere, & exercere possunt, & consueverunt, faciendi, dicendi, & exercendi, dicta auctoritate perpetuo etiam constituimus, & deputamus,

Clausulæ hujus Bullæ præservativæ. §. 37. Decernentes præsentes literas quacumque causa nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, sive eas infringi, invalidari, seu revocari posse, sed illas semper, & perpetuo validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, nec non inviolabiliter perpetuo observari.

Clausulæ sublata &c. §. 38. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam ejusdem Palatii nostri Apostolici causarum Auditores, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, seu Vicelegatos, aut Cameræ Apostolicæ Præsidentes, & Clericos, & quosvis alios, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique locorum judicari, definiri, & interpretari debere. Irritum quoque, & inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio exequutorum ejusdé bullæ. §. 39. Ac mandantes omnibus, & singulis totius Status Ecclesiastici prædicti Commissariis, Gubernatoribus, Potestatibus, & eorum Locatenentibus, Legatis, Vicelegatis, nec non Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis eorum Vicariis in spiritualibus generalibus, ac aliis Jurisdictionem exercentibus quibuscumque, ut quoties super hoc fuerint requisiti, sententias, decreta, Statuta, sequestra, mandata, exequutoriales literas, remissoriales, citationes, & alias a dicta Rota, & ejus Auditoribus emananda pro tempore, omnibus opportunis remediis exequutioni demandari faciant realiter, & cum effectu, prout opus fuerit, & eis commissum extiterit.

§. 40. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & præsertim facultatibus dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori concessis, ac supradicta Constitutione Aldobrandina, nec non ejusdem Civitatis Ferrarien. ac aliarum Civitatum, Terrarum, & locorum prædicti Ducatus Ferrarien. etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, legibus etiam municipalibus, usibus, & naturis, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis etiam eisdem Provinciæ, Civitatibus, Oppidis, Terris, Castris, Villis, & locis, eorumque Communitatibus, Universitatibus, Jurisdictionibus, Gubernatoribus, Potestatibus, Officialibus, & Incolis, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium forsan quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio ad hoc servanda foret, eorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, & insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse, motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, derogamus, & derogatum esse volumus; cæterisque contrariis quibuscumque. — *Clausulæ derogatoriæ.*

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. Maii 1599. Pont. Nostri Anno octavo. — D.P.JA.VIII. die 29. Maii.

CXCIX.

Monasteria Monialium Civitatis Senarum immediatæ Archiepiscopi jurisdictioni subiiciuntur. — *Ex Regest. in Secr. Brev.*

Ven. fratri Archiepiscopo Senen.

CLEMENS PAPA VIII.

Venerabilis Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. Cum sicut accepimus, licet alias fæl. rec. Pius Papa II. Prædecessor no- — Pius II. Monasteria omnia Urbis Se-

nenfis Archiepiscopo subjecit.

noster cupiens, ut ubique in præclarissima Civitate Senensi Monialium Monasteria sub tali ductu, & gubernio protegerentur, & custodirentur, ut non modo scandala, sed neque etiam scandalorum motus inde possent quomodolibet suboriri, ut que in eis vera Religio vigeret, & honestatis, ac prudentiæ splendor eniteret, non sine magnis, & urgentibus rationibus, atque causis animum suum ad id tunc moventibus, omnia, & singula Monasteria tam intus, quam extra muros ejusdem Civitatis consistentia quorumcumque Ordinum exempta, & non exempta ab omni cura, visitatione, & superioritate omnium, & singulorum Religiosorum Ordinum quorumcumque Mendicantium, & non Mendicantium, Observantium, sive Conventualium auctoritate Apostolica ex certa scientia perpetuo exemisset, & liberasset, & ipsorum omnium, & singulorum Monasteriorum, & in eis pro tempore existentium personarum curam, reformationem, visitationem, punitionem, & correctionem tam in capitibus, quam in membris tunc, & pro tempore existenti Archiepiscopo Senensi, ejusque pro tempore Vicario in spiritualibus generali, auctoritate, & scientia prædictis commisisset, & specialiter delegasset, ita ut in Monasteria, eorumque personas prædictas omnimodam Jurisdictionem valeret exercere, omnibusque, & singulis Religiosis præfatis cujuscumque gradus, præeminentiæ, prælaturæ, ac status existerent, sub excommunicationis, & carceris, in quo propterea per biennium sine ulla remissionis spe detinendi essent, pœnis inhibuisset, ne prædicta Monasteria, vel eorum aliquod, quacumque sumpta occasione, visitare, aut alias ad illa accedere, seu in illorum cura, & regimine se quoquo modo intromittere deberent. Mandans Archiepiscopo, & Vicario præfatis, ut quoscumque Religiosos ex prædictis, quos contra hujusmodi inhibitionem, eadem Monasteria visitando, & ad illa accedendo egisse eis constaret, non solum excommunicatos nominatim publice nunciarent, & ab aliis nunciari, ac ab omnibus arctius evitari facerent, sed etiam eos carceri manciparent, & per biennium detinerent, ac alias prout in ejusdem Pii Prædecessoris literis plenius continetur.

Leo tamen X. nonnulla ex iis Monasteria Regularium auctoritati tribuit.

§.2. Nihilominus ex concessione fœlicis recordationis Leonis Papæ X. etiam Prædecessoris nostri Monasterium Monialium Sanctæ Mariæ Magdalenæ sub cura Fratrum Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, & aliud Sanctæ Monicæ sub eorumdem Fratrum, ac unum Sancti Jacynthi de vita æterna, ac aliud Sanctæ Catherinæ Paradisus nuncupat. Monialium Monasteria dictæ Civitatis sub Fratrum Ordinis Prædicatorum cura nunc reperiuntur, licet de tribus ultimodictis Monasteriis nulla appareat concessio.

Clemens Pii Secundi Constitutionem renovat.

§.3. Nos autem attendentes dictum Pium Prædecessorem, provido consilio, Monasteria Monialium sub cura, & gubernio Ordinarii reduxisse, nuncque potissimum expedire, ut sub hujusmodi Ordinarii cura, & gubernio permaneant. Idcirco justis suadentibus rationibus adducti, motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, prædictas Pii II. literas innovantes, & confirmantes tam supranominata quatuor, quam alia quæcumque, si quæ sint, Monialium Monasteria tam intra, quam extra muros Civitatis Senen. existentia cujuscumque Ordinis ab omni cura, visitatione, correctione, gubernio, & superioritate prædictorum Sancti Dominici, & Sancti Augustini, & quorumcumque aliorum quorumvis Ordinum Mendicantium, vel non Mendicantium auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo eximimus, tollimus, & liberamus, ac illorum omnium, & singulorum, & in eis pro tempore existentium personarum curam, reformationem, visitationem, punitionem, & correctionem tam in capitibus, quam in membris Fraternitati tuæ, & pro tempore existenti Archiepiscopo Senen., seu tuo in spiritualibus Vicario generali, auctoritate, & tenore prædictis, ita ut vos in Monasteria, eorumque personas prædictas omnimodam Jurisdictionem exercere valeatis juxta prædictarum Pii II. literarum seriem committimus, & delegamus.

Inhibetque Regulariũ superioribus, ne in prædictorũ Monasteriorũ regimine se ingerant.

§.4. Inhibentes propterea supradictis omnibus, & singulis Religiosis sub eisdem pœnis in literis Pii Prædecessoris contentis per contrafacientes eo ipso incurrendis, ne ulterius in cura, gubernio, visitatione, correctione, & reformatione Monasteriorum prædictorum se quovis prætextu intromittere audeant, seu præsumant, Tibique, seu Vicario prædicto contra quoscumque ex dictis Religiosis per pœnas prædictas irremissibiliter procedendi, plenam, & liberam facultatem concedimus, & impertimur.

Contraria tollit.

§.5. Non obstantibus concessione Leonis X., aliisque præmissis, nec non Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, & Ordinum prædictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Monasteriis, ac Ordinibus, necnon Superioribus, & Religiosis quibuscumque in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, nec non omnibus illis, quæ prædictus Pius Prædecessor in suis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 4. Junii 1599. An. VIII.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 4. Junii 1599., Pontificatus nostri Anno VIII.

Fa-

CC.

Ex Regest. in Sec. Brev.

Facultas Cardinalibus Cajetano, & Burghesio introducendi disciplinam in Collegiis, & Seminariis Nationis Anglicanæ tam in Hispaniis, quam in partibus inferioris Germaniæ erectis ad formam regiminis Collegii ejusdem Nationis Romæ erecti a Gregorio Papa XIII.

Dilectis filiis nostris Henrico S. Pudentianæ Cajetano, & Camillo S. Eusebii Titulorum Presbyteris Burghesio nuncupatis Cardinalibus.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti Filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Facultas, de qua in Rubrica.

§.1. DE quiete, ac fælici regimine Collegiorum, & Seminariorum quorumcumque Nationis Anglicanæ tam in Urbe, quam alibi ubicumque locorum institutorum, ac de ipsis Anglis Catholicis in Catholica fide, & pietatis cultu continendis pro nostro pastorali munere soliciti, ac de vestra prudentia, virtute, & Catholicæ Religionis zelo, plurimum in Domino confisi, Vobis, ut disciplinam nuper in Collegium Anglorum de Urbe jussu nostro, ac vestra institutione introductam, per quam, uti magna cum nostra voluptate accepimus, omnes domestici tumultus, & discordiæ sublatæ sunt, summaque pax, & animorum unio inter omnes vigere cernitur, non solum in prædicto Urbis Collegio auctoritate nostra confirmare, sed in aliis omnibus ejusdem Nationis Anglicanæ Collegiis, & Seminariis ubilibet institutis, introducere, & si quæ ad majorem perfectionem, vel explicationem Regularum, quæ jam in usu sunt pro disciplina, aut regimine dictorum Collegiorum, & Seminariorum addenda, vel mutanda vobis videbuntur, ea addere, vel mutare arbitrio vestro possitis, & valeatis, quæ manibus vestris subscripta eamdem cum prioribus vim, & efficaciam habeant.

Alumnis fit potestas eligendi duos festos ex approbatis Sanctorum Anglorum.

§.2. Ac præterea, ut quæcumque in Bulla erectionis prædicti Collegii Urbis a fæl. record. Gregorio Papa XIII. Prædecessore nostro sub datum Kalend. Maii Pontificatus sui Anno Septimo edita pro bona Anglicanæ juventutis institutione sunt disposita, eadem vel omnia, vel aliqua ex parte, prout vobis visis, & consideratis omnibus expedire videbitur, aliis quoque Collegiis, & Seminariis Anglicanis extra Urbem in Hispaniarum Regnis, aut in partibus inferioris Germaniæ institutis, communicare; nominatim vero cuicumque ex dictis Collegiis, seu Seminariis, ut unumquodque ipsorum ad hujus Collegii Urbis exemplum duo festa ex jam approbatis Sanctorum Anglorum, quæ cum vestro consensu sibi delegerint, singulis annis celebrare, ac iis festis diebus, iisdem privilegiis, & indulgentiis, quibus Collegium Anglicanum Urbis in Festivitatibus Sanctissimæ Trinitatis, & Sancti Thomæ Cantuariensis gaudere, & frui solet, pari modo, acsi unicuique ipsorum Collegiorum, & Seminariorum nominatim concessa fuissent, gaudere, ac frui possint, & valeant, concedere, & indulgere auctoritate nostra possitis, & valeatis, plenam, & liberam per præsentes eadem auctoritate concedimus facultatem.

Derogatio contrariorum

§.3. Non obstantibus nostra de non concedendis Indulgentiis ad instar, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quorumcumque Collegiorum, & Seminariorum hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 7. Julii 1599. An.VIII.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 7. Julii 1599. Pontificatus nostri Anno VIII.

CCI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatur Statutum Capituli Basiliensis de non infeudandis bonis ejusdem Ecclesiæ, eorumque natura immutanda.

Ven. Fratri Christophoro Episcopo, ac dilectis filiis Præposito, Decano, & Capitulo Ecclesiæ Basilien.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Frater, & dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

SInceræ fidei, & devotionis affectus, quo Nos, & Romanam prosequimini Ecclesiam promeretur, ut statuta per Vos ad Ecclesiæ vestræ utilitatem, & commodum facta Apostolicæ nostræ confirmationis robore libenter communiamus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Capitulum statuta condit quibus decernitur,

§.1. Vestro siquidem nomine Nobis nuper expositum fuit, quod Vos attendentes Ecclesiam vestram Basilien. potentia, auctoritate, opibus ab ipsis fere originis suæ primordiis egregie florentem, nunc injuria, & iniquitate temporum prope modum eversam, & collapsam existere; Idque præterquam Ecclesia prædicta bellis gravissimis conquassata, immenso ære alieno, & pignorum nexu afflicta est, ex Infeudationibus perpetuis bonorum dictæ Ecclesiæ factis, ex quibus ipsius Ecclesiæ redditus, Jura, Terræ, Possessiones, Arces, & Oppida, quæ mensæ Episcopali antea adscripta erant, & ipsius Ecclesiæ dignitati, & Jurisdictioni tuendæ inserviebant, alienata reperiuntur, evenisse, huic damno, & incommodo aliqua ratione occurrere cupientes, concordibus animis, & communi suffragio inter vos convenistis, & statutum perpetuum, & irrevocabile condidistis; ut

Ne feuda cuiquam in perpetuum, vel ad tempus cōcedantur;

nimirum in posterum feuda, seu avita, seu nova illa sint, quæ vel per obitum vassallorum,

rum, vel alio quocumque modo ad Episcopalem mensam reversura sunt, nemini unquam amplius, nullo neque meritorum, neque necessitatis, vel utilitatis, neque sanguinis, vel affinitatis respectu, denuo neque in perpetuum, neque ad tempus concedantur, sed Mensæ Episcopali vindicentur, & addicantur, ibique perpetuo adserventur. Deinde, ut nulli Successori Episcopo, neque vobis ipsis liceat ex Mensa Episcopali nova feuda constituere, vel naturam, & conditionem feudi alicujus immutare, aut de familia in familiam, vel de gente in gentem transferre, idque nec consensu Capituli, quem si quis alterutro, seu feudi aperti, aut commissi, sive commutandi, aut de novo constituendi, casu emendicatis suffragiis elicere contendat; is tamen neque universe, neque singillatim adhibeantur, neque consilio, aut ope alicujus ullo modo foveatur: Si vero quid contradictum, attentatum, vel factum fuerit, totum id nullius momenti, ponderis, & valoris sit, pleneque revocetur, neque ulla, etiam longissimi, vel memoriam hominum excedentis temporis, vel possessionis exceptione adjuvetur, sed omnino a quolibet præsertim proximo successore Episcopo retractetur, quod diligentissime curabit Capitulum, urgebitque retractationem, vel demortuo Episcopo cum successore eam inibit, & perficiet, is autem, qui contra aliquid moliri, tentare, facere, suadere, vel quocumque modo per se, vel per alium contravenire ausus fuerit, sive Episcopus is sit, sive unus, vel plures ex Capitulo eo ipso sententiam excommunicationis incurrat, a qua nisi a Summo Pontifice, excepto mortis articulo, absolvi nequeat. Præterea omnibus Ecclesiis, Monasteriis, & aliis per eum detentis Beneficiis, eo ipso privetur, exuatur, infamiaque perpetua notetur. Ut autem hæc omnia magis solicite, & majori studio, & fervore amplecteremini, & prosequeremini, mutuo vos jure jurando ad eorum observationem solemniter, & rite adstrinxistis, & obligavistis, quod quotiescumque ad alterius Episcopi electionem accedet Capitulum ab ipso renovari, & iterari, neque prius quicquam de successore designan. adlegendoque consultari posse voluistis, quam in verba, & mentem hujus statuti, deque eo inconcussa, & illibata observantia custodiendo juraverit. Electus quoque e vestigio, & ante idem Jus jurandum præstet, quam administrationem Episcopatus in se recipiat, alioquin irrita, vana, & inutilia sint quæcumque gesserit, statuerit, vel fecerit; Canonici item cum in Capitulum adoptantur, non prius vocem, & suffragium in eo habeant, quam eadem Juris jurandi Religione teneantur, ac more consueto ei se devoverint, & obligaverint. Præfectus denique Aulæ, Cancellarius, & Consiliarii Episcopales cum primum iis honoribus, & muneribus præficiuntur, idem sancte jurent, & cum reliquis officio eorum annexis articulis præmittant.

Aut bonorum natura mutetur.

Statutis pœnis contra transgressores.

Additoque juramento per Episcopos, & Canonicos de observando hujusmodi statuta.

§.2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, vos pro majori prædicti statuti firmitate cupiatis illud auctoritatis Apostolicæ robore communiri, Nobis propterea humiliter supplicari fecistis, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Petit ea Apostolica auctoritate confirmari.

§.3. Nos igitur honestis petitionibus vestris præsertim Ecclesiæ utilitatem respicientibus, quantum cum Domino possumus, annuere, vosque specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & vestrum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, statutum supradictum auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, ipsumque statutum per Vos, & Successores vestros, aliosque omnes, ad quos spectat, & in futurum spectabit, inconcusse, & inviolate perpetuo observari debere; ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Confirmat Clemens.

§.4. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac aliis ejusdem Ecclesiæ vestræ etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Vobis, & eidem Ecclesiæ, seu quibusvis aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Contrariisque derogat.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 14. Augusti 1599. Pontificatus nostri Anno VIII.

Dat. die 14. August. 1599. An. VIII.

CCII.

Hortatio Pastoralis ad Episcopos Regni Galliæ, ut pace jam composita inter Reges Galliæ, & Hispaniarum, suo muneri, animarumque saluti, & Catholicæ Fidei augmento ardentius incumbant.

CLEMENS PAPA VIII.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Lugdunensi, & Episcopis in eadem Provincia constitutis.

Procemium.

Dives in misericordia sua Deus, quamvis peccatis hominum promerentibus, multis Ecclesiam suam perturbationibus con-

concuti, & tamquam tempestatibus jactari permittat, quibus cor nostrum gravi molestia, & solicitudine conficitur, qui in hac puppi militantis Ecclesiæ, meritis licet, & viribus imparibus, Deo ipso ita disponente, clavum tenemus, idem tamen misericors, & miserator Dominus, secundum divitias bonitatis suæ, Nos stillicidiis consolationis suæ mitigare quandoque non cessat.

Pace composita Clemente auctore inter Reges Galliæ, & Hispaniæ;

§.1. Nam pace inter duos potentissimos Reges filios nostros in Christo carissimos, admirabili Dei benignitate conciliata, quod crebro, & multa cum gratiarum actione commemorandum est, jam ex ea in isto potissimum nobilissimo Franciæ Regno, quod in visceribus Christi gerimus, commoda illa, ut audivimus, & spiritales utilitates emanare incipiunt, quas a summa Dei clementia, & a vestra etiam Pastorali vigilantia, Fratres Venerabiles, expectabamus. Jam enim optatissimæ, & divinitus collatæ pacis beneficio, Regnum istud amplissimum tamquam ex gravi, & periculoso morbo, quo diu est afflictatum, recreari videtur, jam divino illius munere, qui est pax nostra, qui non permittit Nos tentari supra id quod possumus, sed facit cum tentatione proventum, respirat, & quodammodo resurgit Christianissima Gallia, & Catholicæ Religionis gloria, & vetus ille splendor divini cultus, ut audivimus, paulatim redit, & reflorescit, pastores complures vigilant super gregem suum, & oves Pastorum vocem audiunt, & ab alienis fugiunt, & Spiritu Sancti numine corda patrum ad filios, & corda filiorum ad patres convertuntur. Quæ cum Nobis nunciantur, exultat in Deo spiritus noster, eumque ex intimo cordis affectu oramus, ut ipse, cujus perfecta sunt opera, quemadmodum cœpit, ita in vobis opus, & gratiam suam perficiat.

Episcopos hortatur, ut muneri suo diligenter intendentes animarum saluti, & fidei Catholicæ augmento incumbant.

§.2. Quod igitur anno superiore fecimus, per Apostolicas nostras literas, te Frater Archiepiscope, & vos Fratres Episcopi iterum salutamus, iterum ex nostra Pastorali solicitudine, & zelo permoti charitatis Christi, qui cor nostrum exedit, ad opera, & labores Episcopales vos invitamus, ad quos a summo patrefamilias vocati, & conducti sumus, magnis sane præmiis, & coronis, atque hoc ipsum paterni erga vos amoris nostri officium, tanto nunc libentius, & jucundius repetimus, quanto majorem apud vos admonitiones, & cohortationes nostras vim habuisse perspicimus, quæ certe ex ardenti studio, & desiderio salutis animarum promanant. Nunc ergo vos currentes magis magisque incitamus, sic currite in hoc spirituali studio, ut compræhendatis. Numquam enim cessandum, numquam in medio cursu insistendum, neque cura, & diligentia vestra remittenda, sed quæ retro quidem sunt, & præteriere, quodammodo obliti, ad remotiora, quæ in conspectu vestro sunt, vos ipsos extendite, donec gratia Dei adjutrice perveniatis ad destinatum scopum, & præmium supernæ vocationis Dei in Christo Jesu. Vobis enim non corruptibilis corona proposita est, sed incorrupta, & quæ nulla temporis diuturnitate marcescit. Quod si ii, qui terrenis, & caducis divitiis congregandis inhiant, tantos labores suscipiunt, tantis sudoribus seipsos exercent, agros novant, terram arant, sulcos altius imprimunt, & iteratis arationibus solum proscindunt, ut fœtus uberiores edat, quid vos tandem facere oportet in hac spirituali cultura? qui labores non subeundi? etiam si cum fletu, & lacrymis arandum, & serendum sit, ut venientes paulo post veniatis cum exultatione animarum, quas Christo lucrati eritis, manipulos lætissimos reportantes. Nunc ergo levate oculos vestros, & videte regiones istas, quæ antea erant sicut Paradisus Domini, sed vepres multi, & spinæ succreverunt, & dormientibus colonis, inimicus homo superseminavit zizania, multi morum errores, multæ corruptelæ, & quod luctuosius est, multæ hæreses, tamquam stirpes, & erbæ venenatæ, & pestiferæ in Regno isto amplissimo exortæ sunt, sed nativa illa Francorum bonitas, & tamquam ingeneratus animorum candor, quasi quædam agrorum ubertas adhuc remanet; modo vos Episcopi in illorum culturam, magna industria, magna diligentia incumbatis; confidimus in Domino, quod gratiæ suæ rore fœcundabit terram istam, & germinare eam faciet sicut prius germina pietatis, & religionis, & quæ vos seminaveritis pia, & sancta, eadem benedicente Domino metetis, & fructum multum congregabitis in vitam æternam.

Clericorumq; delectum habeant.

§.3. Sed quoniam ad agrum Domini, & ad vineam Dei Sabaoth excolendam operariis multis fidelibus, & strenuis opus est, propterea hortamur vos etiam, atque etiam Fratres, & commonemus, ut in Clericis conscribendis, quorum opera in Ecclesia, & in omni spirituali ministerio uti debetis, magnam curam, magnum delectum habeatis.

Simoniæ labē exterminent, avaritiæque suspicionem amoveant.

§.4. In primis vero date operam, omnique studio, ope, conatu, vigilantia contendite, ut detestabilem simoniæ labem a domo Dei, quam decet sanctitudo, penitus exterminetis, neque vos ipsos modo puros, atque incorruptos a fœdissimi, & perniciosissimi morbi contagione conservate (absit enim ut Episcopalis dignitatis castitas atque integritas, tantæ impuritatis macula violetur, atque fœdetur) sed cæteros etiam cohibete quam diligentissime, ne tantum scelus admittant, nihil immundum, nihil coinquinatum in Sanctuarium Dei ingredi oportet, alioquin ira Dei supra modum provocatur, & Ecclesia Dei detrimentis gravissimis afficitur. Itaque simoniæ lepra contaminatos, arrepto disciplinæ flagello, ejicite a templo Dei, foras canes, foras operarii subdoli, qui dona Dei, qui Spiritum Sanctum existimant pecunia possideri. Denique Fratres, divini honoris zelo incensi, vigilate, agite, atque efficite, ut a Cathedralibus, & Superioribus Ecclesiis, a Beneficiis Ecclesiasticis, ab ordinum collatio-

latione, postremo a cujusvis Ecclesiastici muneris functione, omnes illicitæ pactiones, omnis execrandæ simoniæ absit labes, & pernicies, omnisque sordidæ avaritiæ suspicio ab Ecclesiastico ordine quamlongissime arceatur.

Sacris ordinibus probos viros adscribãt.

§.5. Jam vero quanti momenti sit Clericorum ordinatio, quantam ea in re Episcoporum curam, & solicitudinem sacri Canones requirant, non ignoratis Fratres, hæc enim prima aut bonorum, aut malorum multorum, quæ postea consequuntur, causa est, & origo. Nisi enim is, qui ad clericalem militiam adscribitur, aut sacris ordinibus initiatur, talis sit, & tali proposito ad hoc vitæ genus accedat, ut in corde vero & simplici, cultum Deo præstare, & illi fidelem servitutem servire cupiat, atque ita in sortem Domini adscribatur, ut vere, & ex animo Deum ipsum sortem suam & portionem habere desideret, profecto si aliter fiat, quamplurima & gravissima incommoda, & mala existere necesse est.

Ordinationũ tempora, & alia observẽt.

§.6. Hinc illa veterum Sanctorum Patrum, & Sacrorum Conciliorum tam exquisita diligentia, & veluti anxietas, quam in hac ipsa ordinandorum materia ab omni Ecclesiæ antiquitate observare licet, ut statutis anni temporibus, quando Spiritus Sancti gratia per totius fidelis populi orationem & jejunium præcipue imploratur, ordinationes habeantur, ut in Cathedrali, & in primaria Ecclesia a proprio Episcopo publice ritu solemni celebrentur, ut non nisi probati, & examinati initientur, ita ut Episcopus ipse piis, & prudentibus Sacerdotibus, & divinæ legis peritis, atque in Ecclesiasticis functionibus exercitatis secum adhibitis, de ordinandorum genere, natalibus, ætate, institutione, vita, moribus, doctrina, & fide diligenter inquirat, atque investiget, ut non nisi digni, & probati, bonum testimonium habentes, qui Deo auctore sperent se continere posse, qui pie, & fideliter in ministeriis anteactis se gesserint, paulatim, & per temporum intervalla, ad altiores gradus assumantur, & ad sacratissima mysteria, quibus nihil est divinius, merito admittantur.

Seminariis Clericorum, & Collegiis instituendis, & pie informandis studeant.

§.7. Denique in Collegiis, & Seminariis Clericorum instituendis, & Clericis ipsis ab ineunte ætate ad pietatem & religionem informandis, magna omni tempore ab Episcopis diligentia est adhibita: idque merito, propterea quod optime perspicerent, Ecclesiasticam disciplinam iis fundamentis niti, & bonorum operariorum copiam in primis in Ecclesia necessariam esse intelligerent.

Clericos idoneos ad sacros ordines promoveant.

§.8. Quas ob causas Fratres, quam maxima possumus efficacia vos hortamur, monemus, & rogamus per viscera misericordiæ Dei nostri, ut non nisi idoneos, & Ecclesiis vestris utiles, Clero adnumeretis, & ad ordines præsertim sacros promoveatis. Ætas quidem, ut scitis, unicuique ordini præscripta est, sed non ea sufficit, nisi in vita & moribus eorum, qui sacris ordinibus initiandi sunt, senectus sit, nisi Christi bono odore compleant domum Dei, & nisi ea eruditione & scientia sint instructi, quæ ad ordinem exercendum pertinet: quod cum in aliis sacris ordinibus observandum est, tum maxime in Presbyteris initiandis, qui sublimiore loco supra candelabrum ponuntur, & tamquam lucernæ accenduntur, ut luceant omnibus, qui in domo sunt, quibus animarum cura committitur, quæ est ars artium, qua nulla difficilior, aut majoribus periculis obnoxia. Hi nimirum adjutores vestri sunt, qui ad populum regendum, & salutaribus Sacramentis pascendum eliguntur, qui doctrina, pietate, castis moribus, & illustribus bonorum operum exemplis ita aliis prælucere debent, ut vere lux, & sal populi sint, & habeantur. Nunc autem crebro apud vos sacris ordinibus initiari audimus, & multo cum animi dolore audimus, homines viles, infimæ, & objectæ conditionis, nulla eruditione, nullis meritis, nulla generis honestate commendatos, immo vero rudes, illiberales, sordidos, ineptos, vitiis plerumque commaculatos, a quibus nihil plane boni, aut ad virtutem, aut ad prudentiam, aut ad rerum usum sit expectandum, multum vero mali jure optimo sit metuendum. Itaque videte Fratres, ne contra Apostoli præceptum manus cuiquam nimis propere imponatis, & ne communicetis peccatis alienis, neque enim aliam ob rem, quam ob collatos ordines, gravius judicium apud justum Judicem subibitis.

Præsertim in locis ubi Catholica religio restituitur.

§.9. Quia vero, ut initio diximus, admirabili Dei benignitate Franciæ Regnum paulatim, ut audivimus, & in Domino confisi speramus, resurgit, & errorum densæ tenebræ, quæ loca multa pervagaverant, atque obsederant, cœlestis gratiæ Sole exoriente, & veritatis lumine dissipantur; ob eam causam vos Fratres magnopere hortamur, ut ad eas Regiones, Civitates, & Loca, in quibus Catholicæ Religionis usus restituitur, & divini cultus sacræ functiones renovantur, & Sacramentorum administratio iterum in mores inducitur, atque instauratur, Clericos, & Sacerdotes probatissimos mittatis, qui non solum doctrina, & rerum Ecclesiasticarum usu, sed vitæ integritate, & prudentia præstent, qui zelo honoris Dei, & salutis animarum sint incensi, qui vere omni sua actione fidelem populum ædificent, & non destruant, qui non terrena compendia, sed animarum lucrum quærant, qui denique novellas plantationes colant, rigent in spiritu charitatis, & patientiæ, ut ab eo, qui est fons perennis bonorum omnium, accipiant incrementum.

Ecclesias, & Diœceses visitent.

§.10. Sed quoniam in omni rei domesticæ cura nihil est utilius, quam si ipsemet paterfamilias omnia frequenter inspiciat, suaque vigilantia suorum industriam, & diligentiam alat; propterea Vos hortamur Fratres, vobisque præcipimus, ut Ecclesias, & Diœceses vestras vos ipsi visitetis, vos ipsi state in medio ovium vestrarum dissipatarum,

tarum, & congregate eas, vos ipsi imitatores facti boni pastoris illius, qui animam suam posuit pro ovibus suis, pascite gregem vestrum, & pecoris vestri vultum agnoscite, ut non jam furum, & alienorum, sed patris & pastoris sui vocem audire, & sequi assuescant, vos congregate agnos, & in brachiis vestris, & in sinu vestro levate, & gestate eos, & fœtas oves vos ipsi portate: mirum est enim quanta vis sit, quanta utilitas Episcopalis visitationis, quod alteris etiam literis nostris Pastoralibus, quas anno superiore ad vos dedimus, accurate pro rei gravitate contestati sumus.

Sacris functionibus, & Sacramentorum administrationi studeant.

§.11. Sed in universum in omni sacra, & Ecclesiastica functione vos auctores, vos duces, & magistros esse oportet, ut quasi de vestræ sanctitatis splendore Clerus omnis lumen hauriat, & vestræ charitatis igne incalescat. Itaque in tremendi Sacrificii frequenti, & devota oblatione, in Missarum solemni celebratione, in Sacramentis administrandis, in divinis officiis obeundis, in cultu, & nitore Ecclesiarum, in disciplina domus, & familiæ vestræ, in pauperum amore, & misericordia, in omni denique opere pietatis, religionis, & virtutis, estote forma gregis vestri, sicut decet Episcopos servos Christi, & dispensatores mysteriorum Dei.

Cæteraque pietatis, & Episcopalis muneris opera impleant.

§.12. Implete igitur Fratres gaudium nostrum, reficite viscera nostra, ambulate in dilectione, & laborate strenue in vinea Domini in omni patientia, & doctrina, aspicientes in remunerationem magnam, & in gloriam illam, quæ exuperat omnem sensum: nam magni quidem sunt labores, sed magna erunt prœmia bonorum Episcoporum, in quibus posuit Deus verbum reconciliationis, qui legatione funguntur pro Christo ad populum. Ergo honorificate, & implete ministerium vestrum, adjuvate patriam nobilissimam, adjuvate animas pretioso Christi sanguine redemptas, arcete lupos ab ovilibus vestris, resistite ministris Satanæ, prædicate verbum, docete errantes, & eos in viam veritatis, & salutis adducite, aderit vobiscum Deus, qui nos confortat, & in quo omnia possumus: non deerit etiam vobis, ut confidimus, auxilium Christianissimi Regis vestri Henrici, filii nostri charissimi, filii desideratissimi, quem cum multis lacrymis parturivimus, & multo cum gaudio iterum genuimus in Christo: nam a Nobis, & ab hac Sancta Sede, in qua indigni, & immeriti præsidemus, ubi nostra Apostolica auctoritate opus fuerit, omnia vobis parata erunt adjumenta: venite ad nos, qui vos ut Fratres amamus in visceribus Jesu Christi, venite ad Matrem, ad Romanam Sanctam Ecclesiam vestram, & omnium Ecclesiarum Matrem, Caput, & Magistram, nihil Nobis optatius, nihil jucundius, quam una vobiscum Dei gloriæ, & Catholicæ fidei propagationi servire, & animas multas ad Christum adducere. Adjuvantes ergo exhortamur vos, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Ecce nunc Fratres, tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis, tantam salutiferæ pacis opportunitatem ne effluere patiamini, sed fructum ex ea capite uberrimum, nunc enim populi admonendi efficaciter sunt, ut Dei optimi beneficia agnoscant, eumque deinceps peccatis ad iracundiam ne provocent, sed convertantur ad eum in corde perfecto, & ambulent recte coram Deo, abjicientes opera carnis, & opera tenebrarum, induti arma lucis, & opera spiritus perficientes, ut tranquillam vitam agamus, & pace diuturna perfruamur, & Fidei Catholicæ incremento in Domino gaudeamus. Invitat etiam Anni Sancti, & plenissimi Jubilæi jam proxima celebritas, quando Spiritus unitatis Ecclesiæ magnopere apparet, & fidelium omnium pietas, & devotio, quasi communi quodam calore, & gratiæ impulsu excitata, vehementius exardescit, quam sanctam Jubilæi celebritatem jam per literas nostras Apostolicas omnibus Christifidelibus indiximus, & promulgavimus, & præcipue Fratres nostros Episcopos, & Superiores Antistites admonuimus, ut nunc maxime studeant, Dei adjutrice gratia, parare Domino plebem perfectam. Hoc ipsum Vos etiam, atque etiam hortamur Fratres, idque tanto impensius, quanto plura, & majora a patre luminum beneficia accepistis. Attendite igitur vobis, & universo gregi, & talenta vobis credita negotiamini fideliter, & fructuose, ipso benedicente, a quo solo est omnis sufficientia nostra, & cujus vicem in terris Nos quamvis indigni gerentes, Fraternitates vestras pariter benedicimus, & Clero, ac Populo vestro fideli eamdem Apostolicam benedictionem nostram paterno affectu impertimur.

§.13. Tu vero Frater Archiepiscope cura, quod te anno quoque superiore fecisse non dubitamus, ut hæ literæ nostræ ad Fratres nostros Provinciæ tuæ Episcopos diligenter perferantur. Deus autem omnis gratiæ, qui vocavit Nos in æternam suam gloriam in Christo Jesu, qui ipse vos regat, perficiat, & confirmet in omni opere bono, ipsi gloria, & imperium in sæcula sæculorum. Amen. — Præsentes literæ publicandæ.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 20. Augusti 1599. Pontificatus nostri Anno VIII. — Dat. die 20. August. 1599. An. VIII.

CCIII.

Institutio Congregationis Fratrum Reformatorum, & Discalceatorum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum.

Hanc primitivam regulam vid. in Const. XVII. Innoc. III. Operante. *Tom. III. fol. 76.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD militantis Ecclesiæ regimen divina dispositione, meritis licet imparibus, eve- — Exordium.

evecti, illud nobis præcæteris curandum proposuimus, ut Ecclesiasticorum, & Religiosorum Ordines quoscumque ad pristini regularis cujuscumque eorum instituti normam, a qua non parum deflexerunt, quantum in Domino possumus, reduceremus. Ac propterea, qui sua sponte Religionis, ac arctioris vitæ zelo ducti, pristinæ regulæ, quam suæ Religionis auctores instituerunt, observantiam cum antiquo illo rigore amplecti, ac de cætero sectari consueverunt, eosdem non solum in eorum proposito confovere, sed etiam opportunis gratiis, & favoribus libenter prosequi solemus.

Quidam Fratres hujus Ordinis primitivam regulam ab Innocentio III. institutam in suo rigore observare cæperunt in Regnis Hispaniarum.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, nonnulli pii, & religiosi Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum professores, pie considerantes præfatum Ordinem, qui a fel. rec. Innocentio Papa III. Prædecessore nostro institutus, & confirmatus fuit, prout in ejus literis sub datum in Laterano 5. Idus Februarii Pontificatus sui Anno I. expeditis continetur, temporum injuria, & hominum tepiditate a primi ejus instituti regularis observantia deflexisse, & laxiorem vivendi modum suscepisse, & adhuc retinere, ac propterea divina inspirante gratia, arctioris vitæ zelo ducti, primum dicti Ordinis regulare institutum imitari cupientes, postpositis quibuscumque corporis commoditatibus, dummodo Christum lucrifacerent, primitivam ipsius Ordinis regulam a præfato Innocentio Prædecessore institutam cum pristino illo rigore observare cœperint, & nonnullas ejusdem Ordinis domos ad hujusmodi primitivam regulam reduxerint, & seu de novo instituere sperent, ac alii quamplures eorum vestigia sectantes, sub eadem primitivæ regulæ observantia, altissimo famulari desiderent.

Pontifex eorum institutũ comprobat, & Reformatorum Congregationem erigit, per Priorem gubernandam.

§.2. Nos qui pro nostri Pastoralis officii debito Religiosorum quorumcumque statui prospere dirigendo libenter intendimus, pium dictorum Religiosorum propositum summopere in Domino commendantes, ac eorum laudabilia principia fælicioribus progressibus, quantum cum Domino poterimus, augere cupientes, & eorum quemlibet a quibuslibet excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ex Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium super Episcoporum, & Regularium consultationibus, & negociis deputatorum, quibus hoc negocium examinandum, & Nobis referendum commisimus, sententia, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, unam Provinciam seu Congregationem Fratrum Reformatorum, & Discalceatorum prædicti Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum nuncupandam, quæ primitivam regulam Ordinis præfati perpetuo observent, habitu quem modo gestant, utentes, in eisdem Hispaniarum Regnis per unum Priorem Provincialem, in Capitulo dictæ Provinciæ, seu Congregationis postquam, ut in Domino speramus, eorumdem Religiosorum Reformatorum numerus auctus fuerit, canonice pro tempore celebrando, ex eisdem Reformatis, & Discalceatis eligendum, regendam, & gubernandam in perpetuum, auctoritate Apostolica tenore præsentium erigimus, & instituimus.

Eumque a Superioritate omnium Officialium regulæ modificatæ eximit præterquam Ministri Generalis.

§.3. Eamque sic erectam, & institutam ab aliis Provinciis præfati Ordinis modificatæ regulæ perpetuæ sejungimus, separamus, & dismembramus, ipsosque Fratres Reformatos, & eorum domos, & Monasteria tam hactenus erecta, quam in posterum erigenda ab omni, & quacumque jurisdictione, visitatione, & superioritate tam Commissarii Generalis, quam aliorum Ministrorum Provincialium, aut Localium, & aliorum quorumcumque Superiorum modificatæ regulæ ejusdem Ordinis, super dictis Reformatis, & eorum domibus eis competente, excepto Ministro Generali, ut infra dicitur, perpetuo eximimus, & liberamus; ipsamque tamen Provinciam, seu Congregationem Fratrum Reformatorum Discalceatorum, ejusque Domos, & Monasteria præsentia, & futura, sub obedientia, & superioritate Ministri Generalis totius Ordinis præfati, sicut aliæ ejusdem Ordinis Provinciæ ei subsunt, & subjacent, perpetuo subesse, atque subjectam remanere, & subjacere volumus.

Qui eos visitare, & corrigere possit.

§.4. Qui per se ipsum tantum, vel alium virum idoneum, ex ipsis tamen Fratribus Reformatis ab eo eligendum, eos juxta eorum primitivam Regulam, & instituta regularia visitare, reformare, corrigere, & punire possit, in Monasteriis tamen, Domibus, & Locis eorumdem Fratrum Reformatorum; extra quæ nullatenus dicti Fratres Reformati, vel aliqui eorum ab eodem Ministro Generali, quovis prætextu, vel occasione amoveri, assignari, mutari, extrahi, aut transferri, vel ad alias Provincias mitti, aut in eis retineri possint, nec ipse Minister Generalis aliqua ejusdem Ordinis Fratrum Reformatorum statuta, auctoritate Sedis Apostolicæ confirmata, seu confirmanda, vel quæ ipse Nuncius nunc fecerit, vel quæ postea a quocumque Capitulo Provinciali dictorum Fratrum Reformatorum facta fuerint, si auctoritate nostra, ut dictum est, fuerint confirmata, mutare, nec aliquas gratias, exemptiones, aut privilegia alicui, vel aliquibus adversus ipsa statuta concedere valeat.

Ex Conventibus laxioribus ad hos Reformatos transire servata forma hic tradita indulget, & Reformatis ad Carthusianos tantum transitũ permittit.

§.5. Quia vero nonnulli præfati Fratres Reformati, ex prædicto Ordine Regulæ modificatæ, quam professi olim fuerunt, sunt assumpti, volumus, & mandamus, ut his, & aliis, qui ut dictum est, ex Conventibus laxioribus ad hos Reformatos in posterum recipientur, anni spatium concedatur loco probationis; intra quem, siqui præfati instituti, vitæque austeritatem tolerare non pos-

possint, ad Priores Conventus regulæ modificatæ reverti liceat, & si Reformati sibi minus expedire eorum societatem existimaverint, missos facere valeant; post annum vero elapsum, (quod ad experimentum periclitationemque conceditur) sine nova professione, nulli Fratrum Reformatorum hujusmodi liceat ad alia, præterquam Carthusianam, neque etiam Sanctissimæ Trinitatis modificatæ Regulæ Ordinem absque apostasiæ nota transire.

Visitator, qui Domos hujusce Reformatæ Congregationis visitet a Nuncio Apostolico eligendus.

§.6. Ut autem in hujusmodi Monasteriis ii tantummodo admittantur, qui ad onera supradictæ primitivæ Regulæ supportanda habiles, & idonei futuri sint, Dilecto filio nostro & Apostolicæ Sedis in eisdem Hispaniarum Regnis Nuncio, nunc & pro tempore existenti per præsentes committimus & mandamus, quatenus aliquem Religiosorum ex Fratribus Ordinis Discalceatorum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, aut Discalceatorum Sancti Francisci, pietate, prudentia, doctrina & experientia, ac in primis Religionis zelo præstantem, quem ad hoc munus magis aptum, & idoneum judicaverit, in Visitatorem præfatorum Fratrum Reformatorum Discalceatorum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis eligat, qui Monasteria prædictorum Fratrum Reformatorum personaliter visitare, & in singulorum Fratrum prædictorum, qui hujusmodi primitivæ regulæ observantiam amplexi sunt, vitam, mores, & qualitates diligenter inquirat; ac eorum quos vere arctioris vitæ zelo ductos, ad hanc primitivæ regulæ normam transire judicaverit, professionem per eos, (ut supra dictum est) emittendam recipere curet; cæteros vero, quos minus idoneos, & aptos esse compererit, ut habitum Fratrum Reformatorum dimittant, & ex eorum domibus exeant, & ad modificatæ regulæ prædictæ domus revertantur, auctoritate nostra etiam sub excommunicationis, aliisque censuris, & pœnis ecclesiasticis cogat, & compellat.

Eidem Nuncio facultas conceditur Cōstitutiones formandi.

§.7. Præterea idem Nuncius cum consilio Patris Visitatoris, ac aliorum piorum, & eruditorum virorum dictorum Ordinum Discalceatorum Carmelitarum, aut Sancti Francisci, & etiam ex ipsismet Reformatis Sanctissimæ Trinitatis, statuta, & constitutiones pro felici dictæ Provinciæ Reformatorum, ejusque domorum, & Monasteriorum gubernio, primitivæ regulæ prædictæ, ac sacris Canonibus, & Concilii Tridentini decretis non adversantes, auctoritate nostra faciat, & observari mandet.

Ministros, & Vicarios eligendi,

§.8. Ministros insuper, domorum Vicarios, & Magistros Novitiorum, tam ex prædictis Reformatis, si alioquin idonei fuerint, quam etiam in supplementum, ex dictis Carmelitis, aut Sancti Francisci Discalceatis, prout felici hujus novæ Provinciæ progressui in Domino magis expedire judicaverit, eadem auctoritate nostra eligat.

Novitios recipiendi;

§.9. Dantes & concedentes eidem Nuncio, & ab eo deputando Visitatori prædicto, aut alii, vel aliis, quos idem Nuncius ad hoc semel, aut iterum, ut præmittitur, duxerit deputandos respective, tam præmissa faciendi, quam etiam domos, seu Monasteria ejusdem primitivæ regulæ erigendi, ac Ministris, seu aliis eorum Superioribus, ut eos qui relicto sæculo ad prædictam Religionem confugere divina inspirante gratia statuerint, & alios qui ex prædicto Ordine modificatæ Regulæ Sanctissimæ Trinitatis, aut ex aliis, laxioris tamen regulæ, Ordinibus, ad præfatum Reformatum Ordinem transire voluerint, servatis servandis admittere possint concedendi; dummodo quo ad eos, qui ex aliis Ordinibus ad hunc transitum facere voluerint, major pars vocalium Domus, in qua recipiendi erunt, vota in illum consentiant, & Visitatoris prædicti licentia accedat, & nihilominus integrum Novitiatus annum, prout alii de novo recipiendi, antequam professionem emittant, perficiant.

Capitulo præsidendi

§.10. Postquam autem benedicente Domino prædictorum Fratrum Reformatorum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis numerus creverit, itaut prædictorum externorum Religiosorum auxilio non indiguerint, & octo saltem Domos, seu Monasteria habuerint, in quorum singulis duodecim saltem Fratres Reformati hujusmodi existant, prædictus Nuncius eos ad Capitulum celebrandum convocari faciat, & in dicto Capitulo ipse præsideat, & tam Visitator, quam Ministri, & eorum Procuratores canonice electi, vocem, & locum habeant, ac Ministrum Provincialem, cæterosque Ministros Domorum ex eisdem Fratribus Reformatis, juxta præsentium tenorem, & regularia ejus Ordinis instituta eligant.

Ministri Provincialis quæ sit auctoritas.

§.11. Ipse vero Minister Provincialis primo electus, auctoritate nostra prædicta, ea vice dumtaxat ab ipso Nuncio confirmetur, & tam ipse, quam ejus successores eamdem Provinciam Fratrum Reformatorum (salva semper Ministri Generalis tam in ipsam Provinciam, quam in eumdemmet Ministrum Provincialem pro tempore eligendum, ut supra dictum est, superioritate) visitandi, regendi, & gubernandi plenam, & omnimodam habeant potestatem. Cæteri autem Ministri Provinciales pro tempore in Capitulis Provincialibus, quæ de triennio in triennium tam pro statutis faciendis, moderandis, aut ea causa abrogandis, quam electionibus Superiorum, & aliis ad bonum regimen ejusdem Provinciæ pertinentibus, faciendis, & ordinandis, celebrari debeant, eligendi, a Ministro Generali confirmationem quamprimum petere, ac obtinere curabunt, statim tamen, ac electi fuerint, præfatam auctoritatem habeant, & exercere possint.

Procurator Generalis eligendus.

§.12. Concedimus quoque eidem Provinciæ, ut cum crescente numero Domorum, & Fratrum, prout supra dictum est, Provincialem elegerint, Procuratorem generalem apud Sedem Apostolicam pro ejusdem Provinciæ negotiis tractandis deputare, & perpetuo retinere valeant.

Præ-

Privilegia Ordinis huic Cōgregat. communicantur.

§. 13. Præterea omnibus, & singulis dictæ Provinciæ personis, nunc, & pro tempore existentibus, quod omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, & indulgentiis, exemptionibus, & immunitatibus, prærogativis, favoribus, & indultis tam spiritualibus, quam temporalibus, quibus fratres dicti Ordinis de jure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, decretis sacri Concilii Tridentini, Constitutionibus Apostolicis, ac primitivæ regulæ prædictis non contrariis, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant indulgemus.

Reformatos in præmissis ab aliis Fratribus non molestandi.

§. 14. Inhibentes Ministro Generali Ordinis Sanctissimæ Trinitatis, Commissario generali, Ministris Provincialibus, & Localibus, & aliis quibuscumque præfatæ Regulæ modificatæ, ne per se, aut alios, prædictos Reformatos [ejusdem] Ordinis, aut etiam Visitatores prædictos, aut super præmissis quoquo modo molestare, seu inquietare audeant, vel præsumant, etiam si nondum professionem prædictam Regulæ primitivæ emiserint: quod si secus fecerint, eos, & eorum singulos excommunicationis sententia, ipso facto incurrenda innodamus. Dicti vero Reformati nullo modo parere, aut deferre teneantur; salva tamen in reliquis obedientia dicti Ministri generalis, cui eos perpetuo subjectos esse, & subjacere volumus, ut dictum est.

Clausulæ.

§. 15. Decernentes præsentes literas nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ defectu, etiam ex eo, quod omnes interesse habentes forsan vocati non fuerint, notari, argui, seu impugnari, aut sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus etiam ab eadem Sede emanatis, & in posterum emanandis compræhendi posse, sed illas semper validas, & efficaces existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri debere; sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere; necnon irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores hujus Const. deputat.

§. 16. Quocirca dilectis filiis nostro, & Apostolicæ Sedis in Regnis Hispaniarum Nuncio, nunc, & pro tempore existenti, & Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, nec non Generali Carmelitarum Discalceatorum, nunc & pro tempore existenti per præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, aut quoties pro parte Fratrum Reformatorum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes; faciant eos auctoritate nostra præmissis omnibus, & singulis, juxta præsentium continentiam, & tenorem pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per Ministrum Generalem, aliosque prædictos quomodolibet indebite molestari: Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo. Necnon legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac aliis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, & quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, præfatis, vel quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam Motu proprio, & alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis danda fides.

§. 16. Cæterum, quia difficile foret, earumdem præsentium literarum notitiam ad quascumque personas pervenire, & ubique illas præsentare, eadem auctoritate volumus, & decernimus, quatenus transumptis earumdem præsentium literarum manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillatis, eadem fides ubique tam in judicio, quam extra illud adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 20. August. 1599. An. VIII.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 20. Augusti 1599. Pontificatus nostri Anno VIII.

Phi-

CCIV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Philippus III. Hispaniarum Rex solvitur a quocumque Juramento, ac Lege Pontificia, ad hoc ut una cum Ducatu Mediolanensi possit Siciliæ Regnum obtinere.

Charissimo in Christo Filio Nostro Philippo Hispaniarum Regi Catholico.

CLEMENS PAPA VIII.

Charissimo in Christo Fili Noster salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium a laudibus Philippi Regis desumptum.

Præclara Prædecessorum tuorum in hanc Sanctam Sedem merita, sinceraque fides, & eximia pietas, ac fervens devotio tua, quibus in Nostro, & dictæ Sedis conspectu clarere dignosceris, merito nos inducunt, ut te specialibus favoribus, & gratiis prosequamur.

In investituris Regni utriusque Siciliæ Aragonum Regibus concessis cautum, ne ipsi in Imperatores Romanorum, aut Dominos Lombardiæ eligerentur, vel hujusmodi electionibus assentirentur.

§. 1. Plane, cum sicut Deo placuit, ab humanis exempto clar: mem: Philippo Hispaniarum Rege Catholico Patre tuo, Jure successionis una cum aliis Regnis, Provinciis, & Ditionibus Universis Regnorum Siciliæ, & Hierusalem cum tota Terra citra Pharum, ad Te uti ejus unicum filium, & Hæredem legitime pervenerit; nihilominus quia alias fæl:record: Julius Papa II. Prædecessor Noster in concessione Regni Siciliæ hujusmodi, & Hierusalem cum tota Terra, quæ est citra Pharum usque ad Confinia Terrarum S. R. E., excepta Civitate Beneventana, & ejus Territorio, & pertinentiis, per ipsum Julium Prædecessorem cla: mem: Ferdinando Aragoniæ, & utriusque Siciliæ Regi Abavo tuo, pro se, & suis in Regno Aragoniæ Successoribus, tam Masculis, quam Feminis ex recta linea descendentium natis, & nascituris in Feudum perpetuum facta de Ven. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Consilio, & forsan ante eum diversi alii Romani Pontifices prædecessores Nostri tunc sui voluerunt Jurejurando firmari, quod tam ipse Ferdinandus Rex, quam ejus in dicto Regno Siciliæ, & Hierusalem cum tota Terra citra Pharum Hæredes, & Successores nunquam procurarent eligi, vel nominari in Regem Romanorum, aut Theutoniæ, vel Dominum Lombardiæ, seu Tusciæ, aut majoris partis earum, nec electioni, vel nominationi assensum præstarent, neque se intromitterent ullo modo in regimine ipsius Regni Romani, seu Theutoniæ, vel Dominii Lombardiæ, aut Tusciæ, seu majoris partis earum ad quodcumque eorum ipsi nominati fuissent, vel electi, & si post talem electionem de Regno Romano, seu Theutoniæ, aut Dominio Lombardiæ, vel Tusciæ, seu majoris partis earum manifeste se intromitterent sine expresso Romani Pontificis mandato, eo ipso a jure Regni Siciliæ citra Pharum hujusmodi caderent ex toto, prout in ipsius Julii Prædecessoris sub dat. Quinto nonas Julii Pontificatus sui Anno septimo, nec non forsan aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum confectis literis, quarum tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, dicitur plenius contineri, a nonullis hæsitari possit; An Ducatus Mediolani, cujus Tu etiam Dux existis, majorem partem Dominii Lombardiæ hujusmodi comprehendat, & Tu Regni Siciliæ, & Hierusalem cum tota Terra citra Pharum hujusmodi cum d. Ducatu obtinere possis.

Sub pœna caducitatis a Regno Siciliæ

Clemens cum Philippo III. dispensat, ut una cum Sicilia possit etiã Ducatum Mediolani obtinere.

§. 2. Nos etsi cognoscimus prohibitiones hujusmodi non sine magna, & rationabili causa a Julio, & forsan aliis Prædecessoribus prædictis emanasse; Nihilominus sperantes, & pro certo tenentes, quod Tu in tuæ fidei sinceritate, & erga Nos, & Romanam Ecclesiam prædictam obedientia eo firmior, & constantior eris, quo magis nos, & illam erga Te cognoveris munificos, & liberales, & quanto potentior eris, tanto magis eidem Ecclesiæ favere, eamque contra improbos perversorum conatus defendere, & adjuvare procurabis; Te a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro Te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia nostris, quatenus dictus Ducatus majorem partem Lombardiæ hujusmodi comprehendat, tuque relaxatione juramenti, & dispensatione ad obtinendum Regnum Siciliæ citra Pharum, & Ducatum hujusmodi indigeas, seu alias relaxatione, & dispensatione prædictis opus sit, Te a quibusvis reatu periurii, ac sententiis, censuris, & pœnis, si quas forsan Regnum Siciliæ citra Pharum hujusmodi ante, vel post acceptationem dicti Ducatus acceptando, aut Te illius regimini immiscendo, vel illius Regem inscribendo, aut denominando iam forsan incurristi, aut incurrere potes, auctoritate Apostolica tenore præsentium absolvimus, & liberamus, absolutumque, & liberatum esse decernimus: ac dummodo aliaquæ in literis concessionis Regni Siciliæ citra Pharum hujusmodi in Feudum, nec non Capitulis inter piæ mem: Leonem Papam X. etiam Prædecessorem nostrum, & inclitæ memoriæ Carolum Imperatorem tunc Regem Romanorum sub die 3. Mensis Junii Anni 1521. initis contenta ad Te, & alios ipsius Caroli Imperatoris successores pertinentia, & quorum remissio per prædictam Sedem facta non apparet, quorum omnium tenores, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, quoad vixeris, inviolabiliter observes, quodcumque Juramentum per Te, aut alium nomine tuo super non obtinendo Dominio Lombardiæ hujusmodi, aut illius majori parte cum ipso Regno Siciliæ citra Pharum hactenus forsan præstitum, & in futurum per Te, vel Procuratorem tuum

tuum præstandum ad hoc dumtaxat, ut Ducatum, & Regnum Siciliæ citra Pharum hujusmodi absque alicujus censuræ, & pœnæ incursu, vel labe, seu reatu periurii obtinere, Teque Regem Siciliæ citra Pharum, & Ducem Mediolani nominare, & inscribere, ac ab aliis denominari, & inscribi auctoritate, & tenore prædictis relaxamus; Teque eo non teneri, nec adstringi, & etiam si contingat, Te in Investitura per Nos Tibi de Regno Siciliæ citra Pharum hujusmodi concedenda Juramentum prędictum per Te, aut Procuratorem tuum præstari, & per Te illi contraveniri, periurii reatum minime incurrisse decernimus, Tibique, quod Ducatum, & Regnum Siciliæ citra Pharum, ut præfertur tenere, & possidere possis, eisdem auctoritate, & tenore de speciali gratia concedimus, & indulgemus, ac personam tuam, si expediat, & opus sit, Tuque indigeas, ad prædicta omnia habilitamus.

Derogat contrariis.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis, quæ Julius, & Leo, ac alii Romani Pontifices Prædecessores prædicti in literis, & Capitulis prædictis voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Clausulæ præservativæ.

§. 4. Volumus autem, & declaramus, quod per hujusmodi relaxationem, Decretum, concessionem, Indultum, & habilitationem nullum præjudicium Nostris, & dictæ Sedis, ac S.R.E. Juribus in quibuscumq; Civitatibus, Terris, & locis ipsius Lombardiæ inferatur, sed jura ipsa in suo robore salva, & illæsa remaneant: quodque, si quod absit, Te a Nostra, & dictæ Ecclesiæ Romanæ, ratione dicti Regni Siciliæ citra Pharum, fidelitate retraxeris, præsentes literæ sint nullius roboris, vel momenti, dictumque Regnum Siciliæ citra Pharum ad Nos, & dictam Romanam Ecclesiam libere revertatur.

Dat. die 6. Septem. 1599. An. VIII.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 6. Septemb. 1599. Pont. Nostri Anno octavo.

CCV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Philippo Tertio Hispaniarum Regi conceditur Investitura Regni Siciliæ cum tota Terra, quæ est citra Pharum usque ad Confinia Dominii Sedis, & Cameræ Apostolicæ.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

ILlius, qui in Cœlestibus habitat, & immobili permanens providentia, mirabili dat suo ordine cuncta moveri, quique statuit, & decrevit, ut homo homini præferatur, humanum genus potestatum regimini submittendo vices licet immeriti gerentes in Terris, Catholicos Reges, & Principes, quorum studia, & conatus ad divini nominis gloriam, & Catholicæ fidei exaltationem, ac universæ Reipublicæ Christianæ amplitudinem tendunt, quorumq; erga Romanam Ecclesiam eximiæ fidei constantia, & sinceræ devotionis affectus in nostro, & Apostolicæ Sedis conspectu gratiam promerentur, in Regnis, & Terris ad Jus, & proprietatem ipsius Ecclesiæ spectantibus in locum decedentium favorabiliter sustituimus, ut quem ex eorum bene beateque gestis a Deo fructum sperare possunt, etiam a Nobis ejus in Terris Vicario consequantur.

Julius II. Ferdinando Hispaniarũ Regi ejusque Successoribus Regni Siciliæ investiturã concedit.

§. 1. Dudum siquidem postquam fæl. recor. Julius Papa II. prædecessor noster Regnum Siciliæ, ac Hierusalem cum tota Terra, quæ est citra Pharum usque ad confinia Terrarum S.R.E., Civitate nostra tunc sua Beneventana cum ejus Territorio, & pertinentiis dumtaxat excepta, ad Jus, & proprietatem ejusdem Ecclesiæ pertinens, & tunc ad ipsum Prædecessorem, & dictam Ecclesiam devolutum quovis modo, & ex quavis causa illud ad eamdem Ecclesiam devolutum esset, aut alias ejus dispositio ad prædictum prædecessorem pertineret, cum omnibus Juribus, & pertinentiis suis clar: mem: Ferdinando Aragoniæ, utriusque Siciliæ, ac Hierusalem Regi pro se, suisque in dicto Regno Aragoniæ successoribus, & Hæredibus tam masculis, quam fœminis ex eo recta linea descendentibus, certo tunc expresso modo natis, & nascituris in Feudum perpetuum pro annuo censu, & sub diversis conditionibus, modis, formis, adjectionibus, promissionibus, clausulis, cautelis, voluntatibus, & ordinationibus etiam tunc expressis, sine tamen præjudicio juris ipsi Ferdinando Regi alias in eodem Regno forsan competentis, cui tunc noluit derogari, de Fratrum suorum consilio pariter, & assensu ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concesserat, & elargitus fuerat, dictam Civitatem Beneventanam cum ejus Territorio, Districtu, & pertinentiis per ipsum prædecessorem, seu Romanum Pontificem distinctis, seu distinguendis cum eorum Incolis, prout illam sibi dudum antea prædicta Ecclesia specialiter retinuerat, & reservaverat sibi, & eidem Ecclesiæ specialiter reservando, prout in ipsius prædecessoris desuper confectis literis, in quibus idem prædecessor inter alia voluit, quod dictus Ferdinandus Rex, & sui in dicto Regno Siciliæ citra Pharum hæredes, & successores darent prædecessori, & Ecclesiæ prædictis eorum privilegium Aurea Bulla bullatum, in quo proprio juramento faterentur, & recognoscerent expresse Regnum Siciliæ, & Hierusalem, ac totam eorum Terram, quæ est citra Pharum, usque ad confinia ejusdem Ecclesiæ, excepta Civitate Beneventana prædicta cum Territorio, Districtu, & pertinentiis suis ex sola gratia, & mera liberalitate Sedis, & prædecessoris prædictorum sibi, suisque hæredibus, & successoribus fuisse concessa, & eos recepisse, & tenere Regnum Siciliæ, & Terram hujusmodi a prædecessore, & Ecclesia-

clesia prædictis sub pactis, modis, & conditionibus tunc, ut præfertur, expressis, plenius continetur.

Leo X. camdem investituram Carolo Regi, qui fuit etiam Imperator, eadem modo concedit.

§. 2. Et deinde piæ mem: Leo Papa X. etiam Prædecessor Noster dictum Regnum Siciliæ citra Pharum cl:me: Carolo Romanorum Imperatori semper Augusto tunc Romanorum, & Hispaniarum Regi Catholico in Imperatorem electo in Feudum eisdem modo, & forma, quibus per prædictum Julium prædecessorem prædicto Ferdinando Regi concessum fuerat, & sub prædictis, quæ tunc per eamdem Sedem remissa non apparerent, ac certis aliis tunc expressis conditionibus de novo concessit, & de eo etiam ipsum Carolum Imperatorem investivit, & dictus Carolus Imperator per quondam Joannem Emanuelem Aurei Velleris Equitem tunc in humanis agentem, & ipsius Caroli Imperatoris apud Leonem prædecessorem, & Sedem prædictam Oratorem, & Procuratorem specialem promisit, & se, ac omnes Regnum ipsum Siciliæ vigore illius concessionum tam per Julium, quam Leonem prædecessores prædictos factarum pro tempore obtinentes obligavit, & inviolabiliter observandum, & adimplendum omnia in literis Julii prædecessoris hujusmodi contenta, super quibus de dispensatione, aut illorum remissione per eamdem Sedem prædictam non constaret, seu appareret, & solvendum singulis annis in perpetuum Cameræ Apostolicæ septem mille Ducatos auri de Camera in festo Beati Petri ultra solitum censum parafreni albi pro recognitione veri, & directi Dominii ipsius Regni Siciliæ, & ad Leonis prædecessoris, & Cameræ prædictorum requisitionem delinquentes in Terris eidem Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectis ad dictum Regnum, & illius Civitates, Terras, & loca confugientes capi, & ad Urbem, vel alium locum remitti faciendum sub pœnis in literis Julii prædecessoris hujusmodi contentis, dummodo idem Leo prædecessor, & successores sui Romani Pontifices, ac prædicta Camera ad ipsius Caroli Imperatoris, & Officialium suorum requisitionem delinquentes in Terris, & locis d. Regni, ad Terras, & loca Ecclesiæ confugientes pariter ad eos remitteret, prout in Instrumento publico desuper confecto, & in certis ipsius prædecessoris Leonis literis de verbo ad verbum inserto, etiam plenius continetur.

Julius III. dictam investituram concedit Philippo Secundo.

§. 3. Ac demum rec: mem: Julius Papa III. etiam prædecessor noster prævia renunciatione prædicti Caroli Romanorum Imperatoris semper Augusti dictum Regnum Siciliæ, & Hierusalem cum tota Terra citra Pharum usque ad confinia Romanæ Ecclesiæ, excepta Civitate Beneventana, & ejus Territorio, & Districtu, ut supra inclitæ memoriæ Philippo II. tunc Angliæ Regi, & Hispaniarum Principi pro se suisque hæredibus, & successoribus Aragoniæ Regibus tam masculis, quam fœminis ex eo recta linea descendentibus natis, & nascituris, ac aliis personis in concessionibus Julii, & Leonis compræhensis, & per eas vocatis in Feudum perpetuum pro solito annuo censu septem mille scut. auri de Camera, & unius parafreni albi solven. & sub conditionibus, modis, formis, adiectionibus, promissionibus, clausulis, cautelis, voluntatibus, & ordinationibus in literis Julii, & concessione Leonis contentis, quæ per eamdem Sedem remissa non apparerent, similiter concessit, & de eo etiam ipsum Philippum Regem investivit. Et dictus Philippus per quondam Ferdinandum Franciscum Avalos de Aquino, Marchionem Piscariæ tunc in humanis agentem, & ipsius Philippi Regis, apud Julium prædecessorem, & Sedem prædictas Procuratorem specialem obedientiam, homagium, & juramentum fidelitatis consuetum præstitit, prout in ipsius etiam Julii prædecessoris literis plenius continetur. Quæ omnia idem Philippus Rex successive per Bullam suam Auream sub dat. Bruxellis Anno Domini 1555. die prima Octobris manu sua subscriptam approbando, & acceptando confessus fuit, & recognovit.

Philippus III eamdem investituram a Clemente Papa per suum Oratorem ad hoc deputatũ petit.

§. 4. Cum autem, sicut Deo placuit, ab humanis exempto dicto Philippo II. Rege jure successionis una cum aliis Regnis, Provinciis, & Ditionibus universis dictum Regnum Siciliæ, & Hierusalem cum tota Terra citra Pharum ad charissimum in Christo filium nostrum Philippum III. Hispaniarum Regem Catholicum dicti Philippi Secundi filium, & hæredem legitime pervenerit; Et idem Philippus Rex volens debitam obedientiam, ac fidelitatis, & homagii juramentum in manibus nostris præstare, ac ea, ad quæ ratione ipsius Feudi tenetur adimplere, dilectum filium Nobilem Virum Antonium de Cardona, & Corduba Ducem Suessæ, Somæ, & Varnæ, Comitem Cabræ, & Palencos, Vicecomitem de Ilnajar, & ipsius Philippi Regis consanguineum, & Consiliarium, & apud Nos, & Sedem Apostolicam Oratorem, & Procuratorem, & Mandatarium suum specialem fecerit, constituerit, & deputaverit specialiter, & expresse ad se nomine prædicti Philippi Regis, quoties opus fuerit, coram Nobis humiliter, & cum omni reverentia præsentandum, ac a Nobis Investituram dicti Regni humiliter petendam, eamque acceptandam, Nobis nomine ejusdem Philippi Regis pro prædicto Regno Siciliæ, & Hierusalem cum tota Terra citra Pharum debitam obedientiam exhibendum, ac fidelitatis, & homagii juramentum ratione Feudi dicti Regni præstandum, quod requisitum, necessarium, & opportunum foret ex ipsius Feudi natura, & quemadmodum illud præstitum fuerat a Philippo II. prædicto, atque ab aliis prædecessoribus suis in eodem Regno, solitum fuerat præstari, dans, & tribuens idem Philippus Rex prædicto Antonio Duci, & Procuratori omnem potestatem, omneque arbitrium, & auctoritatem ea agendi, & jurandi præmissa ex causa in animam suam, quæ ipsemet Philippus Rex agere, & jurare posset, si personaliter ea faceret, & dictus Antonius Dux, & Procurator nomine ipsius Philippi Regis no-

nobis, & Sedi Apostolicæ, ac Romanæ Ecclesiæ prædictis in Congregatione generali Ven. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium coram Nobis in Palatio Nostro Apostolico in Monte Quirinali ad hoc specialiter convocata, & habita compluribus Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Prælatis, ibi adstantibus, obedientiam, itemque homagium, & juramentum fidelitatis sub forma inferius adnotata præstiterit.

Qui Procurator debitum Pontifici fidelitatis juramentum præstat.

Clemens investiturā cum solito annuo censu, & conditionibus jāpridem expressis concedit.

§. 5. Nos considerantes ipsius Philippi Regis hæreditariam regnandi consuetudinem, & quod sicut etiam volens* commissos sibi Populos in pacis amænitate, & justitiæ cultu confovere, ac nos, & Romanam Ecclesiam, ipsius Regni per præclaros, & directos Dominos * grata devotione, & fide sincera recognoscere, mandato Procurationis ipsius Philippi Regis hujusmodi publice, & alta voce in eadem Congregatione perlecto, & diligenter inspecto, ac considerato, ac habita super iis cum eisdem Ven. Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro Secreto, & deinde etiam in alia simili Congregatione generali ad hoc nominatim habita in Palatio nostro Apostolico in Vaticano deliberatione matura, de ipsorum Fratrum nostrorum Consilio pariter, & assensu, & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine; In Nomine Patris, & filii, & Spiritus Sancti obedientiam ab eodem Antonio Duce, & Procuratore nomine proprio Philippi Regis Nobis, ac Sedi, ac Ecclesiæ prædictis, ut præmittitur præstitam, itemque homagium, & juramentum fidelitatis hujusmodi læto, atque hilari animo admittimus, ac Regnum ipsius Siciliæ, & Hierusalem cum tota Terra prædicta citra Pharum usque ad confinia Terrarum ejusdem Ecclesiæ Romanæ, excepta prædicta Civitate Beneventana cum ejus Territorio, Districtu, & pertinentiis per Nos, seu per Roman. Pontif. ac eorum Incolis, quam Nos, prout illam sibi dudum prædicta Ecclesia specialiter retinuit, & reservavit, harum serie Nobis, & eidem Ecclesiæ specialiter reservamus, dicto Philippo Regi pro se, suisque hæredibus, & successoribus Aragoniæ Regibus tam masculis, quam fœminis ex eo recta linea descendentibus, natis, & nascituris, ac aliis personis in concessionibus utriusque Julii, & Leonis prædecessorum hujusmodi compræhensis, & per eas vocatis in Feudum perpetuum pro solito annuo censu septem mille ducatorum similium, & unius parafræni albi, ut præfertur solvendo, ac sub conditionibus, modis, & formis, adiectionibus, clausulis, cautelis, voluntatibus, & ordinationibus in literis utriusque Julii, & concessione Leonis prædecessorum hujusmodi contentis, quarum remissionem per Sedem prædictam factam fuisse non apparebit, omni meliori, quo possumus, modo concedimus & elargimur; Ac Regnum ipsum prædicto Philippo Regi modo, & forma præmissis infeudamus, eumque de illo per ipsius Antonii Ducis, ac Procuratoris ad osculum pedum nostrorum admissionem investimus.

* Sic.
* Sic.

Injuncta quoque Philippo lege per auream Bullam infra annum declarandi se talem investiturā ex mera Pontificis liberalitate obtinuisse.

§. 6. Volentes, & intendentes ut infra annum a data præsentium computandum idem Philippus Rex privilegium suum Bulla Aurea bullatum, in quo proprio juramento fateatur, & recognoscat expresse, Regnum Siciliæ, & Hierusalem, ac totam Terram eorumque, quæ est citra Pharum usque ad confinia ipsius Ecclesiæ Romanæ, excepta Civitate Beneventana cum illius Territorio, districtu, & pertinentiis, quæ eidem Ecclesiæ remaneant prædicto Philippo Regi, suisque hæredibus, & successoribus ex sola gratia, & mera liberalitate Sedis Apostolicæ, ac nostra fuisse concessa, eosque recepisse, & tenere Regnum Siciliæ, & Terram hujusmodi a nobis, & dicta Romana Ecclesia sub pactis, modis, & conditionibus supradictis Nobis, seu Romano Pontifici pro tempore existenti dare, & tradere teneatur; Per præmissa autem non intendimus juri cujuscumque in aliquo præjudicare.

Forma juramenti ab illius Oratore præstiti.

§. 7. Forma vero juramenti per ipsum Antonium Ducem, & Procuratorem præstiti talis est: Ego Antonius de Cardona, & Corduba Dux Svessæ, Somæ, & Vaenæ, Comes Cabræ, & Palancos, Vicecomes de Ilnajar Serenissimi D. Philippi Dei gratia Regis Siciliæ citra Pharum, & Hierusalem, ac Hispaniarum Domini mei Consiliarius, & apud S. D. N. D. Clementem Papam VIII. & Sanctam Sedem Apostolicam Orator, & Procurator ad hæc omnia specialiter constitutus speciali mandato Sanctitati Vestræ exhibito, plenum homagium, ligium, & Vassallagium nomine ipsius Philippi Regis faciendum, Vobis D. N. D. Clementi Papæ VIII., & Ecclesiæ Romanæ pro Regno Siciliæ, & Hierusalem, & tota Terra, quæ est citra Pharum usque ad confinia Terrarum ipsius Ecclesiæ, excepta Civitate Beneventana, & toto Territorio, ac omnibus Districtibus, & pertinentiis secundum antiquos fines Territorii, & pertinentiarum, ac Districtus Civitatis ejusdem per Romanos Pontifices distinctos, & imposterum distinguendos, in Animam dicti Serenissimi D. Philippi Regis Principalis mei juro, quod idem Serenissimus D. Philippus Rex ab hac hora in antea fidelis, & obediens erit Beato Petro, & Vobis D. Clementi Papæ VIII. vestrisque Successoribus Romanis Pontificibus canonice intrantibus, Sanctæque Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ: non erit in consilio, consensu, vel facto, ut vitam perdatis, seu perdant, aut membrum, seu capiamini, vel capiantur mala captione, Consilium vero, quod sibi credituri estis per Vos, aut Nuncio Vestros, vel per literas, ad vestrum, vel eorum damnum scienter nemini pandet, & si sciverit fieri, vel tractari, seu procurari aliquid, quod in vestrum, vel eorum damnum cedat, illud pro posse impediet, & si hoc impedire non poterit, illud Vobis, vel eis significare curabit; Papatum Romanum, & Regalia Sancti Petri tam in Regno Siciliæ prædicto, quam alibi consistentia adjutor vobis, & eis erit ad defendendum, & retinendum, ac recuperandum, & recuperata manutenen. contra omnem hominem, univer- sas,

1599. fas, & singulas conditiones supradictas, & quascumque alias in literis fel. recor. Julii Papæ II. super ipsius Regni, & Terrarum infeudatione, sive Investitura confectis contentas, ac omnia, & singula, quæ in eis continentur, plenarie adimplebit, & inviolabiliter observabit, & nullo unquam tempore veniet contra ea, nec procurabit per se, vel alium, seu alios quoquomodo, ut eligatur, vel nominetur in Regem, vel Imperatorem Romanorum, seu Regem Teutoniæ, aut Dominum Lombardiæ, vel Tusciæ, etsi electionem, vel nominationem ad Imperium, vel Regnum Romanum, seu Regnum Theutoniæ, vel Dominiũ Lombardiæ, & Tusciæ, aut majoris partis earumdem de eo celebrari continget, nullum hujusmodi electioni, seu nominationi assensum præstabit, nec intromittat se modo aliquo de eorum, vel alicujus eorum regimine, nec de Civitate Beneventana, & suis Territoriis, districtibus, & pertinentiis, seu Campania, neque de Maritima, Ducatu Spoletano, Marchia Anconitana, Patrimonio B. Petri, & Tusciæ, & Massa Trebaria, Romandiola, Alma Urbe, in Civitatibus Perusin. Civitatibus Castelli, Bononien., Ferrarien. Avenionen., & Comitatu Venaissin. seu aliis Terris quibuscumque Vestris, & Feudis ipsius Ecclesiæ ubilibet constitutis, ex successione, vel legato, seu donatione, aut venditione, vel alio quovis titulo, vel contractu nihil unquam sibi acquiret, seu vendicabit, vel poterit acquirere, seu quomodolibet vendicare, & nihil unquam recipiet, vel habebit, seu retinebit, vel poterit recipere, habere, vel etiam retinere in illis, nec ullam Potestariam, Capitaniam, vel Rectoriam, nullumque aliud officium recipiet, seu recipere poterit in eisdem, seu ipsorum aliquo, nec etiam occupabit, vel occupari permittet, seu faciet præmissa, vel partem aliquam eorumdem, neque illam offendet, aut molestabit, neque etiam Romanam Ecclesiam quoquo modo sub censuris, pœnisque spiritualibus, & temporalibus in conditionibus, & infeudatione prædictis contentis, quas hic haberi volo in singulis suis partibus aliis pro specifice repetitis, & expressis, Schismatico, aut Hæretico cuicumque, vel a fide devio, ab ipsa Ecclesia præciso, ejusque sequacibus, & dantibus eis auxilium, consilium, vel favorem non dabit quovis modo per se, vel alium, seu alios directe, vel indirecte, publice, vel occulte auxilium, consilium, vel favorem, nec ab aliis quantum in eo erit si impedire poterit, dari permittet, sed eos juxta posse suum, donec convertantur, persequetur, & impugnabit; sic dictum Philippum Regem Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia: juravi, ut supra, Ego prædictus Dux.

Clausulæ. §. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostræ admissionis, reservationis, concessionis, elargitionis, infeudationis, Investituræ, voluntatis, vel intentionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo nono, quinto Idus Septembris Pont. Nostri Anno octavo.

Dat. die 9. Septem. 1599. An. VIII.

CCVI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Erectio Collegii Clericorum Theutonicorum in Oppido Mosecano in Comitatu Hornensi, Leodiensis Diœcesis, sub regimine PP. Societatis Jesu.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Circumspecta Romani Pontificis providentia circa ea, per quæ Collegia ad Juventutis, & pietatis, & bonis moribus, ac Ecclesiasticis, aliisque salutaribus disciplinis religiosam educationem, & instructionem ubique propagari, & congruis proventibus pro personarum inibi pro tempore inducendarum substentatione, & manutentione, onerumque illis incumbentium sublevamine communiri valeant, libenter intendit, & in his solicitudinis suæ partes, etiam per suppressionis Monasteriorum, & aliorum locorum regularium, in suis ædificiis, & structuris ruinam passorum, ac propriis Prælatis, & Religiosis destitutorum ministerium favorabiliter interponit, prout locorum, & temporum circumstantiis debite pensatis, id in Domino conspicit salubriter expedire.

Bellorum, temporumque injuria destructum Monasterium S. Elisabethæ Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium in Comitatu Hornensi. §. 1. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte Ven. Fratris Nostri Ernesti Episcopi Leodien. petitio continebat, quod Monasterium Sanctæ Elisabethæ Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium olim in Comitatu Hornen. Leodien. Diœcesis, & ruri quatuor, vel circiter leucis cum dimidia ab Oppido Mosecano dictæ Diœces. consistens, & liberalitate cujusdam Viri Nobilis extructum annis ab hinc viginti, & amplius ex incendio per Milites, seu alios homines nefarios tunc in partibus illis grassantes illato sic conflagravit, ut præter fundamenta, nulla alia supereminentium Ædificiorum remanserint vestigia; ob injuriam autem temporum dictum Monasterium in eodem desolationis statu hucusque permansit, & ex illius Canonicis unus pridem, ducta Uxore, apostata est effectus, alter in habitu sæculari degit, & familiam in dicto Oppido alit, ac ex bonis ejusdem Monasterii centum ducat. auri de Camera ad se substentandum in singulos annos percipit.

Episcopus Leodien. optimum fore putat, si Collegiũ aliquod ibidem instituatur. §. 2. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, ob Bellorum calamitates in Belgio adhuc dire flagrantes, perduellium q; continuas excursiones, & direptiones, prudentium judicio nulla spes affulgeat, ut dictum Monasterium de novo instaurari, ac in eo regularis disciplina juxta primævam insti-

institutionem restitui possit, quinimo evidens periculum immineat, ne cum ipso Monasterio jam diruto, & suppellectili tam sacra, quam alia distracta illius etiam bona immobilia maxima ex parte in dicto Comitatu Hornen., & Ducatu Gheldriæ, partim vero in Ditione Juliacen. sita, & ad valorem annuum octingentorum ducatorum auri similium, vel circiter ascendentia, pacatis vero temporibus plus forsan valitura, paulatim, ut fieri cœptum est, diripiantur, dissipentur, & pereant, ejusdem Monasterii olim Abbate, seu Superiore, qui illinc longe videlicet in Civitate Colonien. degebat tot annis, curam ejusdem Monasterii, bonorumq; ejus deserente, in prædicto autem Oppido, quod itinere duorum dierum a Civitate Leodien. distat, & Mosæ Fluvio in Hollandiam tendenti adiacet, erectio unius Collegii apud Pueros ejusdem Oppidi, ac totius Provinciæ Campaniæ, quæ sub se prædictum, & quam plurima alia Oppida, & Castra complectitur, in Doctrina Christiana, literarumque Studiis, & scientiis erudiendos, sit maxime necessaria si Monasterium prædictum sic devastatum, quod ad præsens proprii Abbatis regimine destitutum existit, ac in eo dictus Ordo, omnisque illius regularis observantia perpetuo supprimerentur, & extinguerentur, nec non in Oppido prædicto Collegium hujusmodi erigeretur, & institueretur, illique sic erecto, & instituto, omnia, & singula dicti suppressi Monasterii bona mobilia, & immobilia, jura, obventiones, & emolumenta applicarentur, & appropriarentur, ex hoc incommodis, quæ ex desolatione ipsius Monasterii succedere possunt, ac Juventutis illarum partium in bonis moribus, & scientiis eruditioni provide consuleretur. Quare pro parte dicti Ernesti Episcopi asserentis, ejusdem Monasterii, & illi forsan annexorum fructus, redditus, & proventus octingentorum ducatorum similium secundum communem existimationem valorem annuum non excedere, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus suppressioni, extinctioni, erectioni. & aliis præmissis annuere, ac alias desuper opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Clemens ibidem Collegiū duodecim Clericorū Theutonicorum erigit.

§. 3. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem secundum existimationem prædictam etiam Beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, idemque servaretur in quibusvis suppressionibus perpetuis, concessionibus, applicationibus de quibuscumque fructibus, & bonis Ecclesiasticis, prædictum Ernestum Episcopum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, nec non verum, & ultimum d. Monasterii vacationis modum, etiamsi ex illo quævis generalis reservatio etiam in corpore juris clausa resultet, præsentibus pro expresso habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Monasterium prædictum quovis modo, & ex cujuscumq; persona, seu per liberam cessionem cujusvis de illius regimine, & administratione in Romana Curia, vel extra eam etiam coram Notario publico, & Testibus sponte factam, vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod ejus provisio juxta Lateranen. Statuta Concilii, aut alias Canonicas sanctiones ad Sedem Apostolicam legitime devoluta sit, illaque ex quavis causa ad Sedem eamdem specialiter, vel generaliter pertineat, ac super regimine, & administratione prædictis inter aliquos lis, etiam super eorum possessorio, vel quasi molestia, cujus statum etiam præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo tempore datæ præsentium non sit eidem Monasterio de Abbate canonice provisum, cum annexis hujusmodi, ac omnibus juribus, & pertinentiis suis, nec non in eo Ordinem prædictum, ac communem statum, & essentiam regulares, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo supprimimus, & extinguimus, ac in prædicto Oppido Mosecano, & ædibus antiquæ Scholæ jam usui, & habitationi nonnullorum scholarium, & Lectorum accomodatis, unum Collegium pro usu, & habitatione duodecim, vel plurium Collegialium Theutonicorum Bursariorum nuncupandorum, qui suo tempore ad sacros Ordines promoveri, ac inter eos oriundi ex locis, in quibus ipsius suppressi Monasterii bona sita sunt, aliis præferri debeant, nec non unius Rectoris, ac duorum, seu plurium Lectorum, qui ex Religiosis Societatis Jesu existant, & tam dd. Collegiales, quam Pueros Oppidi, & Provinciæ hujusmodi, Grammaticam, Rethoricam, & alias Artes liberales, bonosque mores, ac Doctrinam Christianam publice docere teneantur, auctoritate, & tenore prædictis, etiam perpetuo sine alicujus præjudicio erigimus, & instituimus.

Ejusque regimen Patribus Soc. Jesu committit.

Hujusmodi Collegio suppressi Monasterii bona omnia, redditusque attribuit.

§. 4. Illique sic erecto, & instituto omnia, & singula dicti suppressi Monasterii, ac illi annexorum quorumcumque fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque tam mobilia, quam immobilia ubivis existentia, eisdem auctoritate, & tenore similiter perpetuo applicamus, & appropriamus, dictum Collegium, nec non ejus Collegiales, & personas pro tempore existentes, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia, tam educationem, & alimoniam, quam alia quæcumque necessaria, curæ, regimini, gubernio, & administrationi omnimodis Religiosorum dictæ Societatis inibi introducendorum, auctoritate, & tenore similibus pariter perpetuo subjicimus, & committimus; ita quod liceat Religiosis Societatis hujusmodi inibi, ut præfertur introducendis per se, vel alium, seu alios nomine dicti Collegii sic erecti, corporalem, realem,

lem, & actualem possessionem bonorum, fructuum, redditum, proventuum, jurium, obventionum, & emolumentorum prædictorum ex nunc propria auctoritate libere appræhendere, & perpetuo retinere, illaq; in Collegii, ac ejus Rectoris, Lectorum, Collegialium, & personarum hujusmodi usus, utilitatem, & necessitatem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita.

Et Privilegia omnia, quibus hujusmodi fruuntur Collegia, concedit.

§. 5. Insuper eidem Collegio, illiusque pro tempore existentibus Rectori, Collegialibus, Lectoribus, Ministris, & personis, ut omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, & præheminentiis in processionibus, & actibus publicis, ac privatis, nec non aliis quibuscumq; occasionibus, & rebus, quibus alia Collegia similia sub gubernio Religiosorum Societatis hujusmodi degentia de jure, usu, consuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, fruuntur, & gaudent, nec non uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, similiter uti, frui, potiri, & gaudere, ac etiam ipsi Collegiales signum, seu habitum, quo cognosci, & ab aliis personis distingui valeant, gestari.

Rectori dat facultatẽ statuta condendi cum interventu Episcopi Leodiensis.

§. 6. Præterea Rectori, & aliis d. Societatis Religiosis in ipsum Collegium introducendis ut cum interventu d. Ernesti, ac pro tempore existentis Episcopi Leodien. pro d. Collegii illiusq; Lectorum, Collegialium, personarum, & bonorum gubernio, & directione, ac Collegialium, & aliorum puerorum prædictorum tam in fide Catholica, quam bonis moribus, & disciplinis instructione, quæcumque Statuta, & ordinationes, licita, & honesta, ac Sacris Canonibus, nec non Concilii Tridentini Decretis minime contraria, sub pœnis eis benevisis observanda, facere, & condere, illaque pro rerum, temporum, & personarum qualitate, immutare, cassare, alterare, ac de novo edere libere, & licite valeant; itaut postquam ita sic facta, condita, alterata, mutata, seu de novo edita extiterint, toties ipso facto, dicta Apostolica auctoritate confirmata censeantur, eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus.

Clausulæ pro hujusce Constitutionis firmitate.

§. 7. Decernentes præsentes literas sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, limitationibus, suspensionibus, vel aliis contrariis dispositionibus etiam per Nos, vel quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores, & successores Nostros, etiam in crastinum assumptionis cujuslibet successorum hujusmodi ad summi Apostolatus apicem sub quibusvis verborum expressionibus, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine editis, & edendis nullo unquam tempore comprehendi posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum, etiam sub priori data per eumdem Ernestum Episcopum eligenda, restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo concessas esse, & fore: Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores designati.

§. 8. Quo circa dilectis filiis Præposito Ecclesiæ Leodien., ac Colonien. & Leodien. Officialibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Ernesti Episcopi, ac pro tempore existentium Rectoris, & Collegialium prædictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate Nostra præsentes, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, nec non Ernestum Episcopum, ac pro tempore existentes Rectorem, & Collegiales prædictos, eorumque singulos illis pacifice frui, & gaudere. Non permittantes ipsos, vel eorum quempiam per quoscumque desuper quomodolibet indebite molestari: contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorum

§. 9. Non obstantibus priori voluntate Nostra prædicta, & fæl. record. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris Nostri etiam illa qua cavetur expresse, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam Dietam a fine suæ Diæcesis ad Judicium evocetur; seu ne Judices a Sede prædicta pro tempore deputati extra Civitatem, vel Diæcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Judicium non trahatur, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas nisi in casibus a Jure permissis fieri prohibentis, aliisque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Monasterii, & Ordinis prædictorum Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Canonicis suppressi Monasterii congrua subministranda alimenta ad eorum vitam.

§. 10. Volumus autem, quod per suppressionem, & alia præmissa ipsius Monasterii sic suppressi Ecclesia, si quæ extet, ad prophanos usus non redigatur, sed illi in divinis laudabiliter deserviatur & quatenus aliqui ex ejusdem suppressi Monasterii Canonici superstites reperiantur, ipsis, ex illius fructibus de congrua portione pro eorum victu, substentatione, & manutentione ad eorũ vitam annuatim persolvenda provideatur.

Nulli

Clausulæ pœnales.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ absolutionis, suppressionis, extinctionis, erectionis, Institutionis, applicationis, appropriationis, subjectionis, commissionis, concessionis, Indulti, decreti, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 9. Septem. 1599. An. VIII.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo nono, quinto Idus Septembris Pont. Nostri Anno Octavo.

CCVII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Inquisitori Generali in Regnis Hispaniarum conceditur facultas deputandi Inquisitorem in classibus Regis Catholici pro causis ad suum forum spectantibus.

Dilecto filio Moderno, & pro tempore existenti Hæreticæ, & Apostaticæ pravitatis in Regnis Hispaniarum Generali Inquisitori.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Philippi Regis zelus pro arcendis a suis Classibus criminibus, quæ hæresim sapiant.

§. 1. Nuper siquidem charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus exponi Nobis fecit, quod cum in diversis ejus classibus, quas ipse Philippus Rex contra Infideles pro fidei Catholicæ, & Regnorum suorum defensione in dies parare, & expedire cogitur, ob maximam Militum copiam facile evenire possit, diversa crimina, quæ hæresim sapiant, perpetrentur, & propterea ipse Philippus Rex zelo Catholicæ Religionis ductus, ac ut Christianum decet Principem, ne talia crimina impunita remaneant, summopere cupiat, aliquem Inquisitorem, qui de hæresi, & apostasia, atque aliis ad illas spectantibus specialiter cognoscat per se, & pro tempore existentem in dictis Regnis Inquisitorem Generalem deputari.

Petit Inquisitori Generali facultatẽ concedi aliquem deputandi qui contra talia perperantes inquirat.

§. 2. Quare Nobis humiliter supplicari fecit, quatenus ejus desiderio hujusmodi annuere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concedit Clemens.

§. 3. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, Tibi, & pro tempore existenti in dictis Regnis Inquisitori Generali hæreticæ, & apostaticæ pravitatis, ut quando, & quoties eumdem Philippum Regem aliquam classem parare, & seu instaurare, vel mittere, & expedire contigerit, aliquem Virum Ecclesiasticum idoneum, & sufficientem per te eligendum in Inquisitorem ad effectum prædictum deputare, ipseque sic deputatus, ut tam de hæresi, & apostasia, quam omnibus, & singulis aliis hæresim sapientibus in tota dicta Classe, cognoscere, & demum omnia, & singula, quæ ad Inquisitoris hujusmodi officium, curam, & regimen pertinent, facere, gerere, exercere, & exequi in mari, vel in prædictis classibus tantum, & extra Terras, & Portus libere, & licite valeatis respective Apostolica auctoritate tenore præsentium plenam, & omnimodam licentiam, facultatem, potestatem, & auctoritatem ad quinquennium proximum concedimus, & impertimur.

Clausulæ.

§. 4. Decernentes omnia, & singula per prædictum pro tempore Inquisitorem deputandum facienda, gerenda, & exequenda valida, & efficacia existere, ac totali exequutioni demandanda esse in omnibus, & per omnia, perinde ac si a te, vel tuo mandato facta, gesta, & ordinata fuissent, sicque per Te, & alios dictorum Regnorum Inquisitores judicari, & definiri debere; irritum quoque, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis quibusvis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusq; & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 29. Octobr. 1599. An. VIII.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 29. Octob. 1599. Pont. Nostri Anno octavo.

CCVIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Similis concessio facultatis Nuncio Apostolico apud Regem Hispaniarum deputandi aliquam personam Ecclesiasticam, quæ in eisdem classibus Jurisdictionem Ecclesiasticam exerceat.

Dilecto filio moderno, & pro tempore existenti Nostro, & Apostolicæ Sedis in Regnis Hispaniarum Nuncio.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causæ concedendæ facultatis, de qua in Rubric a

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecit charissimus in Christo filius

lius Noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, quod cum in classibus, quas in Mari Oceano pro fidei Catholicæ, ac Regnorum, & Dominiorum suorum tuitione, & commoditatibus paratas, & instructas habet, ac pro tempore per eum parari, & instrui, seu renovari, & expediri contigerit, plures personæ Ecclesiasticæ reperiantur, ac de facili evenire possit, ut inter illas tam ipsarummet personarum Ecclesiasticarum, quam laicarum ratione diversæ rixæ, & contentiones oriantur, pro quibus dijudicandis, pacandis, sopiendis, aut alias terminandis Judices sæculares se intromittere non possunt, neque debent; Ipseque Philippus Rex præmissis ea, qua Catholicum decet Principem charitate, ac pro zelo Ecclesiasticæ jurisdictionis ductus occurrere satagens, desiderat aliquam, seu aliquas personam, seu personas Ecclesiasticas deputari, quæ in dictis classibus pro tempore expedien. Jurisdictionem Ecclesiasticam exerceat, omnesque causas tam civiles, quam criminales, & mixtas inter Clericos, & quascumque personas Ecclesiasticas, ac ad forum Ecclesiasticum pertinentes audiat, cognoscat, decidat, ac fine debito terminet, seu terminent. Quare nobis humiliter supplicari fecit, ut ejus votis hujusmodi annuere de benignitate Apostolica dignaremur.

Facultatis Concessio. §. 2. Nos igitur attendentes pro nostri Pastoralis Officii debito præcipuam personarum Ecclesiasticarum, ne ipsæ a laicis vexentur, curam nobis incumbere, tam pium & laudabile desiderium ipsius Philippi Regis plurimum in Domino commendantes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Tibi, & pro tempore existenti nostro, & dictæ Sedis in dictis Regnis Nuncio, ut quoties dictum Philippum Regem classem, seu classes parare, & seu instruere, vel manutenere contigerit, aliquam, vel aliquas personas Ecclesiasticas per Te eligendam, seu eligendas, Judicem, seu Judices cum plena, libera, & omnimoda facultate, & auctoritate, præmissa omnia, & singula, nec non Jurisdictionem prædictam, & eam, quam exercere posset, si Ordinarius illorum omnium existeret, in classibus tantum, & non alibi, & extra Terras, & Portus Hispaniarum, & Portugalliæ, & Locorum, ubi sunt Episcopi Catholici, exercendi, constituere, & deputare, dictusque, & dicti per Te, & pro tempore existentem Nuncium, ut præfertur deputandus, seu deputandi Judices Ecclesiastici Jurisdictionem hujusmodi exercere libere, & licite valeant, plenam, liberam, & omnimodam licentiam, facultatem, potestatem, & auctoritatem, Apostolica auctoritate tenore præsentium respective ad quinquennium proximum concedimus, & impertimur.

Clausulæ. §. 3. Decernentes omnia, & singula per dictos pro tempore deputandos, facienda, gerenda, & exequenda inviolabiliter observari debere, perinde acsi a Te, vel tuo mandato facta, gesta, & ordinata fuissent; Sicque ab omnibus censeri, & ita per te, & alios quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, nec non in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, exemptionibus, Indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis Decretis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda esset, illorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 29. Octob. 1599. Pont. Nostri Anno Octavo. Dat. die 29. Octob. 1599. An. VIII.

CCIX.

Adhortatio ad singulos Archiepiscopos, & Episcopos, ut Jubilæi causa Romam se conferant. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

Ven. Fratri Archiepiscopo Treveren.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. TEmpus acceptabile, tempus salutis, dies cœlestibus Thesauris dispensandis consecrati, dies appropinquati anni Jubilæi, quem Romana Ecclesia decursis viginti quinque annorum spatiis hoc tempore in Urbe Summi Apostolatus Sede, ac domicilio repræhesentat, hortatur Nos, ut Fraternitatem tuam, tametsi sua sponte ad Pastorale Officium propensam muneris sui admoneamus, in curandis iis, quæ propria sunt instituti Sanctissimi Jubilæi. Quæ quidem, quoniam in Indictionis Nostræ literis copiose, ac diffuse sunt præscripta, nullaque alia indigent declaratione, ne Fraternitatis tuæ pietati, ac vigilantiæ diffidere videamur, silentio hic præterimus. Hoc interim Fraternitati tuæ volumus esse persuasum, quo plus illa studii, & diligentiæ potuerit, in se ipsa comparanda ad Jubilæum rite, & devote in hac Sancta Urbe consequendum, quantoque vehementius elaborabit ad gregem sibi commissum suo exemplo ad ejusdem Jubilæi munera ibidem comparanda excitandum, eo ipsius operam Deo, ac Nobis futuram gratiorem. Nec est quod pluribus a fra-

Fraternitate tua id, quod amplius Religionis, ac virtutis zelus facile per se ipsa pollicetur contendamus. Probe enim scimus, Fraternitatem tuam, quæ ad hunc diem usque Pastorali suo Officio integre est perfuncta, eamdem commodissimam hanc tum suæ, tum eorum, quibus præest salutis juvandæ, occasionem minime esse neglecturam. Benignissimus Deus, qui Fraternitatem tuam pro sua clementia in ista Pastoralis dignitatis Sede collocavit, idem robur illi, ac vires suppeditet, ut quæ ad divini illius nominis propagationem, & ad salutem Animarum præstare constituit, eadem etiam quam fælicissime exequatur.

Dat. die 30. Octobr. 1599. An. VIII. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 30. Octob. 1599. Pont. Nostri Anno octavo. (a)

CCX.

De receptione, & professione Novitiorum in Congregatione Fratrum Reformatorum Discalceatorum Ordinis Eremitarum Sancti Augustini nuper in Urbe instituta.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. DEcet Romanum Pontificem ea benigne concedere, per quæ Religiosorum quieti, & in regulari observantia progressui, ac Religionum propagationi opportune consulitur, prout in Domino salubriter conspicitur expedire.

Approbatio receptionis Novitiorum hucusque factæ. §. 1. Nos itaque cupientes propagationi Congregationis Fratrum Reformatorum Discalceatorum Ordinis Sancti Augustini nuper in Alma Urbe per Nos admissæ, ac institutæ, opportune prospicere, ac dilectos filios Vicarium Generalem, ac singulos fratres ejusdem Congregationis, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ac ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, professiones per ipsos Fratres, & quemlibet eorum usque in præsentem diem in d. Congregatione emissas, & receptiones quascumque Novitiorum in ipsa Congregatione huc usque factas, auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, approbamus, & validamus, ac validas, firmas, & efficaces fuisse, esse, ac fore, ipsosque fratres, qui professionem emiserunt, vere professos existere, & uti tales in eadem Congregatione perseverare posse, ac debere.

Licentia emittendi professionem. §. 2. Novitios vero professionem regularem emittere libere pariter posse declaramus.

Novitiosque alios recipiendi, & ad professionem admittendi. §. 3. Præterea eisdem Vicario, & fratribus, ut in ipsa Congregatione alios Novitios, servata tamen forma Constitutionis felicis recordationis Sixti Papæ Quinti Prædecessoris, ac decretorum nostrorum recipere, & expleto Novitiatus anno ad professionem etiam regularem admittere, sine alia nostra licentia libere, & licite possint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis, licentiam concedimus, & indulgemus.

Quibuscumque non obstantibus. §. 4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac decretis nostris prædictis hujusmodi Novitios ad professionem sine speciali nostra licentia admitti posse prohibentibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 5. Novem. 1599 An. VIII. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 5. Novembris 1599., Pontificatus nostri Anno VIII.

CCXI.

Facultas eligendi Confessorem, quæ a Sede Apostolica datur in Bulla Cruciatæ, & aliis indultis, non suffragatur personis Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, neque aliis quibuscumque Regularibus.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmani Pontificis circumspecta benignitas honestis petentium votis, quæ personarum sub Religionis jugo Altissimo famulantium statum, & salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & favoribus prosequitur opportunis.

Sedes Apostolica dat quandoque facultatem eligendi Confessariũ in Bulla Cruciatæ, & aliis. §. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Prior Generalis Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, quod cum in Bulla Cruciatæ Sanctæ, & aliis privilegiis, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, detur facultas eligendi Confessorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui possit Christifideles absolvere a casibus Ordinario reservatis, & a quibusdam etiam, qui dictæ Sedi reservati sunt, Religiosi dicti Ordinis, seu eorum nonnulli, etiam iis facultatibus uti præsumunt, & illorum prætextu eligunt Confessorem aliquando præter eos, qui a suis Prælatis eorum Confessionibus, deputati sunt, quod aliquando in speciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Prior Generalis, humiliter nobis supplicari fecit, quatenus in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hæc facultas non compræhendit Regulares. §. 2. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, talem concessionem Sanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum particula-

(a) Similes Literæ in forma Brevis hac die datæ sunt ad Archiepiscopos, & Episcopos Galliæ, Germaniæ, Poloniæ, Hispaniarum, Sardiniæ &c.

ticularium, quantum ad prædictum articulum eligendi Confessorem, & absolvendi a casibus reservatis, cum Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum cujusvis instituti Mendicantium, & non Mendicantium tam Provinciæ Hispaniæ, quam extra eam ubilibet, locum minime habere, neque censeri, sed nostræ intentionis existere, quod iidem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, seu Confessionis administrationem, dispositioni suorum Prælatorum subjecti sint, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo declaramus. Eisdem tamen Prælatis, ut in usu hujusmodi potestatis se cum subditis benignos, & faciles exhibeant, præcipimus, & mandamus.

Obstantium derogatio. §.3. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis prædicti, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis danda fides. §.4. Volumus autem, ut præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 23. Novem. 1599. An. VIII. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 23. Novembris 1599. Pontificatus nostri Anno VIII.

CCXII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Prævia absolutione Incolarum Civitatis, & Comitatus Ferrariensis a Transgressionibus Constitutionum Pii Papæ V. de Bonis Emphyteuticis, & Patrimonialibus, pœnisque, quas ea de causa incurrerunt ante illius Comitatus devolutionem ad Sanctam Sedem, decernitur, hujusmodi Constitutiones esse imposterum observandas.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Incolæ Civitatis, & Comitatus Ferrariensis absolvuntur a transgressionibus Bullarum, de quibus in Rubrica, patratis ante illius Comitatus devolutionem ad S. Sedem.

§.1. Volentes Civitatem, & Ducatum nostrum Ferrarien. eorumque Cives, & Incolas amplioribus in dies favoribus, & gratiis benigne prosequi; Motu proprio, & ex certa scientia, ac mera deliberatione nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine volumus, statuimus, & ordinamus, quod Camera nostra Apostolica, ejusve Officiales, & Ministri quicumque quavis dignitate, praeminentia, & auctoritate fungentes, & quibusvis facultatibus suffulti, prætextu Constitutionis felicis recordationis Pii Papæ Quinti Prædecessoris nostri, in qua de bonis emphyteuticis, & patrimonialibus, & de spuriis, & illegitimis tractatur, quæ incipit: *Quæ ordini Ecclesiastico noxia esse, & scandalum obiicere perhibetur &c.* sub datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, 6. Kalend. Februarii Pontificatus sui Anno VI. editæ, nec non alterius Constitutionis ejusdem Pii V. super declaratione dictæ primæ Constitutionis similiter editæ, quæ incipit: *Ad Romanum spectat Pontificem*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 5. Martii 1572. Pontificatus sui Anno VII. quoscumque Civitatis Ferrarien., aut quarumcumque aliarum Civitatum, Terrarum, & Locorum Ducatus, & Legationis Ferrarien. Cives, Incolas, Habitatores, & personas utriusque sexus pro tempore ante devolutionem Civitatis, & Ducatus prædictorum ad Nos, & Sedem Apostolicam præterito quoquomodo molestare, perturbare, vel inquietare nullatenus possint, vel debeant, quia pœnas vigore dictarum Constitutionum ante dictam devolutionem incursas, eis gratiose remittimus, & condonamus. Irritum nihilominus, & inane decernentes, quid quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§.2. Quocirca dilectis filiis nostro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac Thesaurario generali, nec non Præsidentibus, Clericis, Commissario generali, ac aliis Officialibus, & Ministris dictæ Cameræ per præsentes committimus, & mandamus, ut Cives, Incolas, habitatores, & personas prædictas, quoad tempus præteritum supradictum, præmissorum effectu pacifice frui, & gaudere permittant, & faciant. Mandatum Ministris Cameræ Apostolicæ deparendo huic Decreto.

§.3. Ab ipsa tamen devolutione Civitatis, & Ducatus prædictorum deinceps in perpetuum Constitutionem Pii Prædecessoris, illiusque declarationem supradictas in ipsis etiam Civitate, Ducatu, & Legatione Ferrarien. inviolabiliter observari, & custodiri debere decernimus. Dictæ tamen Constitutiones observandæ sunt in posterum.

§.4. Non obstantibus prædicta, & quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Cameræ etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Cameræ, & Camerario, Thesaurario, & aliis prædictis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Derogatio contrariorum

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 6. Decembris 1599. Pontificatus nostri Anno VIII. Dat. die 6. Decem. 1599. An. VIII.

Re-

CCXIII.

Cardinalis Aldobrandinus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarius designatur, modificatis tamen nonnullis facultatibus.

Hujusmodi Camerarii Officium antiquissimum esse liquet ex Constit. III. Urbani V. Apostolatus. *Tom. III. Par. II. fol. 325., & Pii IV. in Constit. XXXVIII.* Romanus. *Tom. IV. Par. II. fol. 77. Ejusque jurisdictionem in dijudicandis litibus, vide tam in dictis Bullis, quam in alia Urbani VI. Constit. I.* Apostolicæ. *Tom. III. Par. II. fol. 364., & Leonis X. Constit. XXVII.* Licet. *Tom. III. Par. III. fol. 454., ac Julii III. Constit. III.* Licet. *Tom. IV. Par. I. fol. 261. Et signanter quoad coercitionem Ministrorum Cameræ, attende Constit. XI. Julii II.* Percepimus. *Tom. III. Par. III. fol. 273. Et quoad computa Officialium, & rescissionem contractuum Cameræ læsivorum Constit. Pii IV. præcitatam. Circa vero rescissionem alienationis bonorum Sedis Apostolicæ inspice Const. CXXII. ejusdem Pii V.* Apostolicæ. *Tom. IV. Par. II. fol. 267. Circa lites naufragiorum Constit. XI. Pii V.* Cum Nobis. *Tom. IV. Par. II. fol. 287. Prout quoad expeditiones Clericorum, attendi debet Julii III. Const.* Licet. *ut supr. Nec prætermittenda est Constit. XXIII. Pii IV.* Providentia. *Tom. IV. Par. II. fol. 51. ubi omnia privilegia, & jurisdictiones Camerarii confirmantur, & de novo conceduntur. Quo vero ad ipsam Cameram, idest causas eam concernentes, vide dictam Constitut. Urbani VI. Et quoad redditionem computorum Cameræ, habes Constit. L. Pauli III.* Cum sicut. *Tom. IV. Par. I. fol. 228. Quoad occupatores Terrarum Sedis Apostolicæ, vide Constit. XVI. Pauli IV.* Incumbentia. *Tom. IV. Par. I. fol. 336. Quoad occupatores scripturarum Cameræ, extat Constitut. LXXXIII. Sixti V.* Non sine. *Tom. IV. Par. IV. fol. 300. Circa solemnitates contractuum ejusdem Cameræ, inspice Constitut. XV. Pii IV.* Cum in alienationibus. *Tom. IV. Par. II. fol. 40. De gratiis autem interesse Cameræ tangentibus in ea registrandis, attende Constitut. CXVI. Pii IV.* Ingens. *Tom. IV. Par. II. fol. 240. Reformationes autem dictæ Cameræ sunt in Constitut. XVII. Eugenii IV.* Inter. *Tom. III. Par. III. fol. 20., Leonis X.* Licet. *& Pii IV.* Romanus. *ibid. ut supra.*

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilecto filio Petro S. Nicolai in Carcere Diacono Card. Aldobrandino nuncupato, nostro, & S. R. E. Camerario, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. IN conferendis muneribus, & officiis, quæ præsertim gravia, & Nobis proxima sunt, ita æquum est prospicere, ut illi in primis ad ea assumantur, quorum multis, & illustribus exemplis testata jam pridem virtus jucundam nobis spem facit, ac tales futuros esse, qui opera, & consilio fructus quotidie proferant in nostra Republica ampliores.

Vacans per obitum Card. Cajetani Camerariatus officium. §. 1. Cum itaque officium Camerariatus nostri, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quod bon. mem. Henricus tituli Sanctæ Pudentianæ Presbyter Cardinalis Cajetanus nuncupatus, noster & prædictæ Ecclesiæ Camerarius dum viveret, obtinebat, per obitum dicti Henrici Cardinalis, & Camerarii, qui apud Sedem Apostolicam debitum naturæ persolvit, vacaverit, & vacet ad præsens.

Clemens Cardinali Aldobrandino cōfert. §. 2. Nos attendentes hujus officii magnitudinem, cupientesque hoc præclarum munus tali viro demandari, qui auctoritate, & prudentia fretus Reipublicæ nostræ adjumento esse possit post habitam de hac re maturam cum Fratribus nostris deliberationem, ad Te egregiis virtutibus preditum converti, Te Fratris quon. nostri filium, ac Signaturæ nostræ Brevium Præfectum duximus desumendum, cujus fidei, & solertiæ tantum onus delegemus. Itaque de ipsorum Fratrum consilio, & assensu officium prædictum, sive præmisso, sive alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumque personæ vacans, cum omnibus, & singulis illius * honoribus, oneribus, juribus, jurisdictionibus, salariis, & emolumentis, quibus dicto Henrico Cardinali, & Camerario, ejusque Prædecessoribus quibuscumque dictæ Romanæ Ecclesiæ Camerariis concessum fuerat, & alias ut infra, tibi auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & assignamus, teque, quoad vixeris, nostrum, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Camerarium constituimus, & deputamus.

* sic.

Pretiumque solvi solitum ei remittit. §. 3. Tibique totum, & integrum ipsius officii pretium, ad quamcumque quantumvis maximam, & inexcogitatam summam ascendens, liberaliter, & gratiosa etiam donatione, quæ dicitur inter vivos, perpetuo valitura, de simili consilio, & assensu, ac Apostolicæ potestatis plenitudine remittimus, & condonamus.

Jurisdictionē, & emolumenta tribuit. §. 4. Teque in locum dicti Henrici Cardinalis, & Camerarii, ac aliorum Prædecessorum suorum prædictorum quoad hujusmodi officium, ejusque liberum exercitium, necnon honores, onera, jurisdictiones, salaria, & emolumenta prædicta, quam plenissime substituimus, & subrogamus.

Conceditque ut Brevium Præfecturam possit una retinere. §. 5. Teque ut una cum dicto officio officium Præfecti Brevium hujusmodi, quoad vixeris, retinere, ac utrumque officium hujusmodi exercere libere, & licite valeas, de simili consilio, & assensu, auctoritate, & tenore præmissis dispensamus.

Quæ sint hujusmodi officii munera, commemorat. §. 6. Ita quod liceat tibi, realem, & actualem possessionem officii Camerariatus hujusmodi, illiusque exercitii, honorum, jurium, jurisdictionum, salariorum, & emolumentorum omnium, per te, vel alium, seu alios, propria auctoritate libere appræhendere, & similiter quoad vixeris

ris retinere, ac Cameræ prædictæ, & ubique dicti Camerariatus officii ratione præsidere, ac proventus, pecunias, res, & cetera omnia jura ejusdem Cameræ procurare, rationes acceptorum, & impensorum habere, credita exigere, debita solvere, Arcibus, Præsidiis, & munitionibus omnibus præesse, & Exactores, Castellanos, & alios Officiales, & Ministros quoscumque in omnibus Provinciis, Civitatibus, & locis constituere: ac etiam per Prædecessores nostros, & Nos, alios de mandato nostro, sive dictorum Prædecessorum nostrorum quomodolibet constitutos revocare, alios subrogare, militiam pro usu Status, & Reipublicæ nostræ, ubicumque opus fuerit, instituere, milites conscribere, stipendia assignare, statuta condere, & condita (salvis tamen infrascriptis reformationibus) mutare: Vices tuas in toto, vel in parte delegare, ac pro libito revocare, ac prorsus omnia, & quæcumque alia facere, ordinare, & exequi, eamdemque, & omnimodam jurisdictionem in omnibus causis, & negociis ad ipsum officium Camerariatus quomodolibet pertinentibus habere, & exercere, quæ prædictus Henricus Cardinalis, & omnes alii ante eum Camerarii, de jure, statuto, usu, consuetudine, privilegio, fundatione, & alias quomodocumque facere, ordinare, & exequi potuerunt, seu etiam debuerunt, etiamsi talia forent, quæ facultatem, & mandatum exigerent magis speciale, quam præsentibus est expressum.

Eumque in verum Camerarium recipi jubet.

§.7. Decernentes te ex nunc ad dictum officium Camerariatus, ejusque liberum exercitium, nec non honores, onera, salaria, jura, jurisdictiones, & emolumenta prædicta, in locum ejusdem Henrici Cardinalis, & Camerarii, & aliorum prædictorum recipiendum, & admittendum fore, ac recipi, & admitti debere, tibique de emolumentis, & aliis juribus prædictis a die obitus dicti Henrici Cardinalis, & Camerarii, absque alia intimatione Collectoribus ubilibet existentibus, vel aliis quibuscumque facienda integre responderi debere.

Consuetas facultates, & emolumenta ei assignat.

§.8. Insuper tibi concedimus, & indulgemus, ut omnibus prædictis, & quibuscumque privilegiis, facultatibus, prærogativis, præeminentiis, antelationibus, exemptionibus, immunitatibus, jurisdictionibus, Juribus, emolumentis, gratiis, & indultis, quibus prædictus Henricus Card., & alii ejusdem S. R. E. Camerarii, qui hactenus fuerunt, in genere, vel specie, aut alias quomodolibet tam Sede Apostolica plena, quam vacante, usi, potiti, & gavisi tam antiquis, quam modernis temporibus fuerunt, ac uti, potiri, & gaudere possent, & etiam deberent, sive de illis per literas Apost. sive per patentes, aut scripturas, aut libros Camerales, aut decreta Cameralia, seu quæcumquæ alia publica, vel privata documenta apparerent, similiter, & pariformiter, ac absque ulla prorsus differentia, uti, potiri, & gaudere, nec non omnia, & quæcumque regalia, proventus, & jura etiam antiqua, tam ex sigillo, custodiis, præfecturis, officiis, exactionibus, taxis, & quibuscumque aliis rebus, & præsertim in literis facultatum prædicti Henrici Cardinalis, & Camerarii enumeratis, quam etiam ex Collectoria in Regnis Hispaniarum, vigesima nuncupata obvenientia, quæ ad rationem duorum pro centenario super spoliis, fructibus, juribus, & emolumentis omnibus dictæ, & aliarum Collectoriarum ubicumque institutarum, & instituendarum tibi assignamus, tibique omnino persolvi volumus, atque mandamus (regalibus tantum, & emolumentis unius pro centenario, & impositionibus Congregationum Regularium, & dimidii pro centenario ex vigesima Hæbræorum, ac etiam dimidii pro centenario ex subsidio triennali exceptis) integre percipere, exigere, & levare, etiam libere, & licite possis, & valeas, eaque tam quoad jus percipiendi emolumenta, quam quoad omnia, & singula supradicta, uti auctoritate, & facultate, qua quisque Prædecessorum tuorum plenissime usus fuit.

Obedientia ei ab omnibus præstanda.

§.9. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ dilectis filiis Præsidentibus, & Clericis d. Cameræ, cæterisque personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, qualitatis, & præeminentiæ, necnon Communitatibus, Universitatibus, & locis, illorumque hominibus, ac aliis ad quos spectat, & pertinet, & pro tempore spectabit, & pertinebit, quatenus ipsi, & eorum quilibet, tibi tamquam membra capiti obsequentes, ac reverentiam, & obedientiam exhibentes, tuis monitis, & mandatis omnino pareant, & obediant, in regimine, & administratione ipsius Cameræ, & dicti Officii Camerariatus exercitio, ubicumque expediet adsint, & omnia officia debita exhibere procurent. Alioquin sententiam, sive pœnam, quam rite tuleris, sive statueris in rebelles, ratam habebimus, & faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Indemnitas a prætensionibus hæredum Card. Vitellii.

§.10. Ac insuper cum hæredes bonæ memoriæ Vitellotii ipsius Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & Camerarii prætenderent officium Camerariatus hujusmodi, quod idem Vitellotius Cardinalis, dum viveret obtinebat, ex persona ipsius Vitellotii Cardinalis, prætextu cujusdam concessionis a piæ memoriæ Pio Papa Quarto etiam Prædecessore nostro per dictum Vitellotium Cardinalem obtentæ non vacare, eisdemque hæredibus illius pretium, & emolumenta deberi, ac propterea lis, & causa, seu controversia coram certo causarum Palatii Apostolici Auditore super dicto officio Camerariatus, ac illius pretio, & emolumentis orta fuisset, & indecisa penderet; & similis mem. Pius Papa Quintus pariter Prædecessor noster securitati, & indemnitati tunc existentis ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarii consulere volens, voluerit, & declaraverit, atque decreverit, quod dicta Camera ipsum Camerarium, ejusque

que hæredes, ac ab eo causam habentes, non solum a prædicta, sed etiam quacumque alia lite, & causa, per hæredes, creditores, & fidejussores dicti Vitellotii Cardinalis mota, tutari, & liberare, ac causæ patrocinium propriis impensis suscipere, ac de evictione teneretur, & obligata existeret, cum decretis, & obligationibus, ac cautelis tunc expressis, prout in eis, quorum tenores haberi volumus pro expressis plenius continetur; Nos tuæ, tuorumque hæredum, & successorum, ac ab eis causam habentium securitati, & indemnitati prospicere volentes, de consilio, assensu, ac potestatis plenitudine similibus, te, tuosque Prædecessores ab hujusmodi, & quacumque alia lite, & molestia, cæterisque omnibus incommodis eximimus, & liberamus; ac etiam statuimus, & decernimus, Cameram ipsam ad causam prædictam, ut præfertur, suscipiendam, & defendendam, teque, tuosque hæredes, & successores prædictos, ab omnibus, & singulis prædictis præservandum, ac prorsus ad omnia, & quæcumque alia, ad quæ juxta ipsius Pii Quinti Prædecessoris voluntatem, & decretum, tunc existenti Camerario, ejusque hæredibus, & aliis prædictis tenebatur, etiam contractu solemni, & stipulatione omni tempore teneri, & obligatum existere.

Ac præsertim pro pretii cōdonatione.

§. 11. Teque tam super præsentis officii Camerariatus concessione, quam illius precii donatione, ac emolumentorum, & jurium perceptione, nullo umquam tempore per Nos, & Romanos Pontifices Successores nostros, ac Sedem, & Cameram hujusmodi, etiam ratione subventionis, & necessitatis Romani Pontificis pro tempore existentis, ac Sedis, & Cameræ prædictorum, etiam pro expeditione contra Turcas, & alios Infideles, ac Catholicæ Fidei hostes, vel ex alia quacumque etiam quantumvis justa, pia, legitima, & quæ hic de necessitate exprimenda esset, causa, molestari, perturbari, aut inquietari posse, nec etiam prætextu dictæ litis, aut aliarum molestiarum, quam litem, & causam, quoad te extinguimus, hæredibusque, & successoribus, nec non creditoribus dicti Vitellotii Cardinalis perpetuum silentium imponimus.

Clausulæ pro perpetua hujus concessionis firmitate.

§. 12. Ac præsentes, nullo umquam tempore, quovis prætextu, & ex quovis capite de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quovis prætextu notari, impugnari, invalidari, in jus, vel controversiam revocari, ad terminos juris reduci, aut adversus illas quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, illasque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per Nos, vel Successores nostros Romanos Pontifices, aut dictam Sedem, ex quibusvis causis, etiam motu, ac scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter pro tempore factis, nullatenus compræhendi, nec compræhensas censeri, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub data posteriori quandocumque per te eligenda, concessas, & validas, ac efficaces, adversus quascumque impugnationes existere, vimque veri, & validi, ac efficacis contractus, inter Nos, & Sedem, ac Cameram prædictam ex una, nec non te, tuosque prædictos partibus ex altera, jurati, & stipulati perpetuo habere, & obtinere; Teque ad superius expressa in toto, vel in parte, verificandum, seu probandum minime teneri, sed easdem præsentes absque alia probatione sufficere, eisque in judicio, & extra illud stari, nec ullam probationem cujusque naturæ, & speciei illa sit vel fuerit, in contrarium adduci, vel admitti, quinimmo etiam si superius expressa hujusmodi minus vera sint, & contrarium quandocumque probari contigerit, nihilominus easdem præsentes literas suum plenarium effectum consequi, teque illis, eorumque effectu potiri, & gaudere.

Clausula sublata.

§. 13. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Cameræ Præsidentes, & Clericos, ac dictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quavis instantia, ac etiam in dicta Camera judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Moderatio facultatum dispensandi cũ Hebræis super casibus, qui recensentur.

§. 14. Præterea volumus, & statuimus, ac mandamus, ut tu, & futuri Camerarii prædicti, de cætero perpetuis futuris temporibus a concedendo Hebræis extra Statum nostrum Ecclesiasticum licentias fænerandi, quas tolerantias appellant, abstineatis: in Statu autem prædicto, ubi Hebræi commorantur, uti Avenione, & in Legatione Ferrariæ, nullas exceptis Hebræis Levantinis, & cæteris Anconam accedentibus, & ibi commorantibus, concedatis: in Urbe quoque numerum conventum non excedatis. Hebræis etiam alias tolerantias, & privilegia præjudicium Christianorum concernentia, ac licentias videndi, erigendi Synagogas, ducendi aliam uxorem vivente prima, aliaque contra Constitutiones Apostolicas faciendi, atque absolutiones, quas vocant a transgressibus, etiam nullo modo concedatis. Similiter a licentiis exercendi nummularium, sive Bancherottum, etiam quoad permutationem auri, & argenti abstineatis, ac concessæ revocatæ sint, & esse intelligantur.

Aliæ facultates abrogatæ.

§. 15. Non possitis dare licentiam deferendi ad Urbem quatrenos, aut monetas reprobatas.

§. 16. A concessione moratoriarum, sive dilationum, quarum prohibitionem invocamus, etiam abstineatis.

§. 17. Non detis salvos conductus etiam pro

Et præcipue concedendi Moratorias, & salvos Conductus.

pro debitis, neque cedulas non gravetur nuncupatas, contra mandata ab aliis Judicibus relaxata, etiam sub prætextu depositi, nisi pro prædictis, aut aliquo eorum ordinem nostrum, aut pro tempore existentis Romani Pontificis habeatis. In salvis conductibus pro navi, aut aliis quibuscumque non apponatis clausulam, quod non possint molestari, etiam ex causa Religionis, nisi ex causa cum Romano Pontifice collata.

Tractus frumentorum;

§.18. In concessionibus tractarum frumentorum, bladorum, leguminum, olei, & aliorum animalium, servetis Constitutiones per Prædecessores nostros Romanos Pontifices desuper editas, ac nullo modo extra Statum Ecclesiasticum, nec etiam ad Civitates, & loca Bononiæ, & Ferrariæ, sine Chirographo nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis, tractam hujusmodi concedatis. Ubi autem aderit hujusmodi Chirographum, sive sit pro certa persona, vel universitate, sive pro incertis personis facultativum, & cuicumque directum, fiat expeditio per te, & pro tempore existentem Camerarium prædictum solum, & non per alium. Ac istæ, quæ dicuntur tractæ extra Statum, & ad Civitates, & loca, de quibus supra, registrentur una cum Chirographo hujusmodi in particulari libro nuncupando, liber tractarum, pro quibus non percipiatur pro sigillo, ultra julios undecim pro quolibet centenario rubrorum.

Extractiones de loco ad locum.

§.19. Extractiones autem de loco viciniori Urbis ad locum remotiorem intra quadraginta milliaria, in Patrimonio, Tyberina, Latio, & Campania, atque Maritima, quoad frumenta, blada, & legumina non concedantur, nisi per Præfectum Annonæ, cum participatione tamen, ac sub nomine, & sigillo tuo, & pro tempore existentis Camerarii, pro quo sigillo usque ad quinquaginta rubra, unus tantum, & usque ad centum, duo, & ab inde supra usque ad quamcumque summam, quinque julii solvantur.

§.20. Quoad oleum autem, intra quadraginta milliaria, & animalia in Provincia Patrimonii in prædicto casu non concedantur, nisi per Præsidentem Grasciæ, cum simili participatione Camerarii, & subscriptione Commissarii ejusdem Cameræ, sub nomine, & sigillo prædictis, pro quo sigillo non solvatur ultra solitum. Quo vero ad alia loca, & aliud genus Grasciæ, tu solus tantum provideas, & non alius.

Aliæ modificationes.

§.21. Abstineatis quoque a licentiis emendi frumenta, blada, legumina, & olivas, ultra usum, nec non accipiendi eadem in solutum, seu alias quomodolibet impetrandi.

§.22. Et ab indultis, quod quis soluta rata non teneatur pro aliis, nisi ad favorem conducentium grasciam ad Urbem, aut in casibus alias permissis.

§.23. Nec permanendi Ægyptios in Statu Ecclesiastico.

§.24. Et alterandi pœnas statutarias ad favorem certarum personarum.

§.25. Et generaliter ab indultis, & dispensationibus contra Constitutiones Apostolicas prædictas.

§.26. Non intromittatis in concedendis licentiis vendendi stabilia universitatibus, neque accipiendi pecunias ad causam, seu alias minusque indultis faciendi nundinas, & mercatum, quæ in plena Camera expedientur.

§.27. Patentes, licentiæ, & privilegia, emendi, & vendendi tam in Platea Agonis, quam in foro Boario, aut alio quocumque loco Urbis, contra bannimenta, & solitum a te non concedantur; quinimmo tu invigiles, ne a quovis alio quacumque auctoritate dentur, & concessa revocata intelligantur. Ac Extraordinarii, aliique Exactores illorum usum quoquo modo admittentes, vel patientes, pœnam privationis officii, & graviorem etiam corporis afflictivam, quoad patentes tuas arbitrio nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis, quoad aliorum vero, arbitrio tuo incurrant.

§.28. Pro mandatis de excarcerando vigore decreti Visitæ nihil pro sigillo solvatur. Taxæ.

§.29. In mandatis ratione Grasciæ, & Annonæ, usque ad summam quindecim scutorum pro sigillo non solvatur nisi julius unus, & si expeditiones fiant pro pluribus personis, non exigatur nisi pro uno sigillo.

§.30. Commissarii vero etiam in Urbe nulli deputentur, nisi cum chirographo nostro.

Officii Commissarii Ripettæ extinctum.

§.31. Officium Commissarii Ripettæ supprimatur, prout illud motu, & auctoritate similibus supprimimus, & extinguimus, ac loco illius aliquis substitutus cum salario decem scutorum pro quolibet mense, ex pœnis ejus diligentia incamerandis, & non aliunde percipiendo, a te deputetur.

§.32. Portio autem pœnarum, quam idem Commissarius Ripettæ percipere consuevit, applicetur Societati Confalonis Redemptionis Captivorum de Urbe, prout illam, demptis dictis decem scutis, applicamus.

Salarium Mūdatori Fori Agonalis assignatum.

§.33. Officium Commissarii Mundatoris Plateæ Agonis nuncupatum, habeat certum salarium decem scutorum etiam quolibet mense, quæ exigantur prævia taxa per te, & pro tempore existentes Camerarios prædictos facienda, ad eam rationem, solum ab Hebræis, & aliis habentibus situm Apothecæ certum in die mercati in dicta Platea.

Quomodo sit procedendum in causis Criminalibus.

§.34. Tu, & futuri Camerarii hujusmodi, non habeatis Tribunal Criminale erectum; Ac tuus, & ejusdem Camerarii Auditor non procedat in causis criminalibus, in quibus veniet infligenda pœna supra relegationem; sed in his, quæ a jurisdictione officii Camerariatus pendent, deputetis aliquem ex Judicibus Ordinariis, vel aliquos vobis bene visos ad beneplacitum, prout usu veniet.

§.35. Ita tamen quod in causis furti pigno-

pignorum, quoad Hæbræos Bancarios sit locus præventioni inter te, & Gubernatorem Urbis.

§.36. Subhastationes pignorum existentium penes Hæbræos fiant in Monte Pietatis, in quo residuum pretii deponi consuevit, cum decreto tamen tuo, rogando per acta tui Notarii gratis.

Constitutiones Pontificiæ favore C. A. innovantur.

§.37. Præterea ad Jurisdictionem Cameræ nostræ conservandam, Constitutiones Pauli III., & Pii IV., ac aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum ad ejus favorem editas innovamus.

Signatura Justitiæ in causis d. Cameram concernentibus rescribere non potest.

§.38. Ac insuper statuimus, quod de cætero Signatura Justitiæ non possit, nec debeat, sive reformando, sive declarando, aliquid in Camera nostra, vel alibi, in causis spectantibus ad Camerarium prædictum rescribere, & supplicationes signatæ nullius sint roboris, nullamque tribuant jurisdictionem.

Camera vero dictas causas avocat a quocumque Tribunali.

§.39. Ac etiam decernimus, licere tibi, & Cameræ prædictis, omnes, & quascumque causas ad Camerariatus, & Cameræ Tribunal quomodolibet spectantes a quibuscumque Judicibus, etiam Auditore Cameræ, ac etiam si agatur de obligatione Camerali, Palatii Apostolici causarum Auditoribus, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, libere avocare, & reassumere, iisdemque inhibere;

§.40. Nullum vero ex prædictis, aut aliis quibuscumque Judicibus posse causas prædictas a dicto Camerariatus, & Cameræ Tribunali avocare, & reassumere, etiam sub prætextu, quod causæ alias non sint Camerales, & ad dictum Tribunal non spectent.

Adeamque spectat dijudicare causæ sit Camerales nec ne.

§.41. Super quo non possit Signatura Justitiæ cognoscere, aut aliquo modo rescribere, nec se ingerere, sed hujusmodi cognitio, an causæ sint de Jurisdictione Camerariatus, vel Cameræ, pertineat respective ad te, & Cameram, qui cognoscere debeatis, an sint Jurisdictionis ejusdem Cameræ; & si partes declarationi hujusmodi non acquieverint, vel ante hujusmodi declarationem voluerint, Signaturam nostram Gratiæ tantum adire possint, & citato Commissario ejusdem Cameræ, commissiones proponi debeant.

Contrariorũ derogatio.

§.42. Non obstante asserta litis pendentia, & aliis præmissis, ac nostra de non tollendo jure quæsito, quatenus opus sit, ac aliis Cancellariæ Apostolicæ regulis, nec non piæ memoriæ Leonis X., & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, etiam cum Collegio Cardinalium, pro unione, & charitate factis, & contractu inviolabili, seu quasi, a quo nullo tempore resilire, nec illis ullo modo, aut nisi certis modis, & formis tunc expressis derogari possit, nec non juramentis, renunciationibus, aliisque clausulis, & cautelis firmatis, de dicti Camerariatus officii dispositione, non perpetuo, sed ad triennium, aut aliud tempus in favorem Cardinalium ipsorum utriusque juris doctorum, ac de consensu omnium Cardinalium seu majoris partis eorum, cum decreto irritante, quidquid secus fieri contigerit. Ita quod de nullitate concessionis omni tempore, absque inobedientiæ culpa, aut alterius censuræ, & pœnæ incursu dici valeat, aut alias certis modo, & forma tunc expressis deinceps in perpetuum facienda, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, etiam ejusdem Pii IV. Prædecessoris, octavo Idus Augusti, Pontificatus sui Anno VI. edita, qua cavetur, quod gratiæ, & indulta qualecumque interesse dictæ Cameræ concernentia, infra certum inibi expressum tempus in dicta Camera præsententur, sive registrentur, alioquin illæ non valeant. Ita quod tu, ad easdem præsentes in eadem Camera præsentandum, sive registrandum, nulla umquam necessitate cogi, vel compelli possis, & nihilominus illæ valeant, & tibi suffragentur, in omnibus, & per omnia, perinde ac si præsentatæ, & registratæ fuissent; nec non Cameræ, & officii Camerariatus prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, usibus quoque, & naturis, quantocumque tempore pacifice observatis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Collegio Cardinalium, & dictæ Cameræ Thesaurario, illiusque Præsidentibus, & Clericis, per prædictos, & quoscumque alios Romanos Pontifices etiam Prædecessores nostros, ac Nos, & dictam Sedem, etiam per modum statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, seu quasi, ac alias, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis efficacibus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, confirmatis, innovatis, extensis, & moderatis, quibus, ac omnibus aliis, quæ eisdem præsentibus quomodolibet obesse possent, etiamsi talia, & multa essent, quæ sub concessionibus generalibus non venirent, sed specialibus omnino indigerent expressionibus, illorum, ac supradictorum omnium veriores, & totos tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse, ac amplissime, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, & ad effectum validitatis earumdem præsentium derogamus. Quodque tu juxta præfata omnia qualificatus, & J.V.D. non sis, cæterisque contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Adhortatio de officio bene administrando.

§.43. Tu igitur benedictione nostra fretus, eam in demandato tibi a nobis hoc munere operam præstare curabis, ut ii, quos jam animo percipimus, fructus industria tua quotidie magis augescant. Nosque, & prædicta

dicta Sedes per te optime consuluisse lætemur. Nulli ergo omnino hominum &c. Si quis autem &c. incursurum.

Dat. die 18. Decem. 1599. An.VIII. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1599. quintodecimo Kalend. Januarii, Pontificatus nostri Anno VIII.

CCXIV.

Ex Regest. in Secr. Brev. Declarat, quocumque Privilegio non obstante neminem ex Ferrariensibus exemptum esse a sua opera præstanda custodiæ, & reparationi Aggerum Fluminis Padi.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Clemens Ferrariensibus concessas a Ducibus exemptiones confirmavit. Cum Nos alias per nostras in forma brevis literas motu proprio omnes Immunitates, exemptiones, & libertates, ac privilegia quæcumque per Duces Ferrariæ quibusvis personis concessa, licet post Civitatis, & Ducatus Ferrarien. ad Nos, & Sanctam Romanam Ecclesiam, ac Apostolicam Sedem devolutionem sequutam, & a Nobis legitime acceptatam, ac ejusdem Civitatis, & Ducatus Sedi, & Cameræ prædictis incorporationem per Nos factam resoluta, & prorsus extincta fuissent, & essent, attendentes nostræ, ac Apostolicæ Sedis dignitati maxime convenire, & pro subditorum nostrorum utilitate etiam ita expedire, de speciali gratia innovaverimus, & de novo concesserimus; & deinde diversis particularibus personis similia privilegia, immunitates, & exemptiones ipsis pridem a dictis Ducibus concessas nominatim innovaverimus, & de novo concesserimus, prout in diversis in forma Brevis expeditis literis plenius continetur.

Nonnulli, se immunes a custodia Aggerum padi, asserebant. §.2. Cumque, sicut accepimus, multi ex hujusmodi privilegiatis prætendant, se vigore dictorum privilegiorum ipsis concessorum a custodiis, & laboreriis Aggerum Fluminis Padi, & Aquæductuum publicorum exemptos, & immunes esse, ac propterea iis contribuere, & intervenire forsan recusent.

Declaratio de qua in Rubrica. §.3. Nos animadvertentes publicæ omnium Civium, & Incolarum Civitatis, & Ducatus Ferrarien. utilitati interesse, ut irruptionibus, & inundationibus Fluminis Padi præcipue occurratur, ac publici aquarum ductus non solum custodiantur, & expurgentur, sed, ubi opus fuerit, etiam de novo aperiantur, ac maxime convenire, ut omnes supradicti pro universali commodo operibus, & expensis pro præmissis faciendis contribuere teneantur; Propterea motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, declarantes in primis, & ante omnia nostræ mentis, & intentionis non fuisse, nec esse, ut quicumque dictorum privilegiatorum, etiamsi per privilegia ipsis a Ducibus prædictis concessa id nominatim illis concessum fuerit, a custodiis, operibus, laboreriis, & factionibus quibuscumque Fluminis Padi liberi, vel immunes existant, harum serie perpetuo statuimus, & ordinamus, ut omnes utriusque sexus personæ quantumvis privilegiatæ hujusmodi, & quacumque præfulgeant dignitate, titulo, præeminentia, & auctoritate, custodiis, operibus, laboreriis, & factionibus quibuscumque Aggerum Fluminis Padi, & aquarum ductuum publicorum, arbitrio tamen moderni, & pro tempore existentis Nostri, & Apostolicæ Sedis in Civitate, & Ducatu prædictis de latere Legati, seu ejus Vice-Legati, aut Gubernatoris, seu alterius Superioris contribuere perinde teneantur, ac debeant, ac si illis nulla quoad hæc privilegia, immunitates, & exemptiones, quas nihilominus vigore præsentium expresse revocamus, & annullamus, concessa fuissent.

§.4. Mandantes propterea dilecto filio eidem moderno, & pro tempore existenti nostro, & Apostolicæ Sedis in Civitate, & Ducatu prædictis, de latere Legato, seu ejus Vice-Legato, vel Gubernatori, aut alii Superiori, ut quoscumque ex prædictis privilegiatis præmissis contribuere forsan recusantes, vel renitentes, auctoritate nostra opportunis Juris, & facti remediis quacumque excusatione, & appellatione prorsus rejectis, arbitrio suo cogat, & compellat. Exequutio Vicelegato committitur.

§.5. Non obstantibus nostra, quatenus opus sit, de non tollendo Jure quæsito, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Obstantium derogatio.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 18. Januarii 1600. Pontificatus nostri Anno VIII. Dat. die 18. Januar. 1600. An.VIII.

CCXV.

Modum a Philippo III. Hispaniarum Rege præscriptum in Causis appellationum Militum Militiarum de Calatrava, & de Alcantara, servari mandatur. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

Charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Regi Catholico militiarum Sancti Jacobi de Spata, Calatrava, & Alcantara perpetuo Administratori Apostolica auctoritate deputato.

CLEMENS PAPA VIII.

Charissime in Christo fili noster salutem, & Apostolicam benedictionem.

Majestatis tuæ nomine Nobis nuper expositum fuit, quod cum Tu in Regnis tuis Hispaniarum nonnullas differentias, & controversias inter Tribunalia Sæcularia, & Consilium Ordinum Militiarum S. Jacobi de Spata sub Regula S. Augustini, ac de Calatrava, & Alcantara sub regula Cistercien. militiarum, quarum Tu perpetuus Philippus Rex modum in appellationibus servandum præscribit.

tuus Administrator Apostolica auctoritate deputatus existis, super forma, & modo cognoscendi, & tractandi causas criminales, & mixtas militum dictarum militiarum vigere reperisses, Tu ad hujusmodi controversias, & differentias dirimendas tanquam Administrator militiarum hujusmodi statuisti, & ordinasti, ut de cætero causæ criminales, & mixtæ militum quorumcumque dictarum militiarum in prima instantia per consilium dictarum militiarum juxta formam statutorum, & stabilimentorum ipsarum cognosci, & terminari, quodque ad ipsum consilium milites dictarum militiarum, qui tanquam delinquentes carceri mancipati fuerint, a quibuscumque aliis Judicibus remitti debeant, nec ipsi Judices in ipsorum militum causis sese intromittere possint, quodque a sententiis per dictum consilium super hujusmodi causis criminalibus, & mixtis ferendis ad Majestatem tuam tanquam militiarum prædictarum Administratorem appellari possit, ac eadem Majestas tua causas appellationum hujusmodi in secunda instantia quatuor Judicibus, quorum duo de Consilio Regio, & alii duo de Consilio Ordinum Militiarum existant, committat. Ab istis vero quatuor Judicibus si partes se gravatas senserint, illis ad Majestatem tuam tanquam Administratorem dictarum militiarum, ut præfertur, iterum appellare licitum sit: quo casu Majestas tua per se ipsam adhibitis personis ab ea deputandis, causas easdem in tertia, & ultima instantia cognoscere, & terminare, ac sententia per Te ferenda executioni demandari, quibuscumque non obstantibus, omnino debeat.

Confirmarique a Pontifice petit.

§.2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat Majestas tua pro majori ordinationis prædictæ validitate cupiat illam nostræ Apostolicæ confirmationis robore communiri; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§.3. Nos igitur honestis Majestatis tuæ votis, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere cupientes, hujusmodi supplicationibus inclinati ordinationem prædictam quoad milites dictarum militiarum, non tamen Clericos Beneficiatos, vel in Sacris Ordinibus constitutos, aut eos, qui vulgo freiles nuncupantur (quorum causas, nec non criminales, & mixtas ipsorum militum, quæ mere existunt Ecclesiasticæ, videlicet hæresis, simoniæ, ac usuræ, ubi agitur an contractus sit fœneratitius, vel ne a prædicta ordinatione excipimus) auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, ac inviolabilis Apostolicæ firmitatis robore communimus, omnesque, & singulos tam Juris, quam facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus.

Servarique præcipit.

§.4. Et nihilominus, quod causæ criminales, & mixtæ ad milites quarumcumque dictarum militiarum non tamen ad Clericos Beneficiatos, vel in Sacris Ordinibus constitutos aut freiles nuncupatos pertinentes, nec prædictæ criminales, & mixtæ mere ecclesiasticæ hæresis videlicet, simoniæ, & usuræ, ubi agitur, an contractus sit fœneratitius, vel ne, in prima instantia per consilium dictarum militiarum, juxta formam statutorum, & stabilimentorum ipsarum militiarum cognosci, & terminari; Quodque ad ipsum consilium, milites militiarum, qui tamquam delinquentes carceri mancipati fuerint a quibuscumque aliis Judicibus remitti debeant, nec ipsi Judices in ipsorum militum causis criminalibus, & mixtis prædictis, ut supra exceptis, sese intromittere possint: quodque a sententiis per dictum consilium super hujusmodi causis criminalibus, & mixtis ferendis, ad Majestatem tuam, tamquam militiarum prædictarum Administratorem appellari possit, ac eadem Majestas tua causas appellationum hujusmodi in secunda instantia, quatuor Judicibus, quorum duo de Consilio Regio, & alii duo de dicto Consilio Ordinum Militarium existant, committat. Ab istis vero quatuor Judicibus si partes se gravatas senserint, illis ad Majestatem tuam tanquam Administratorem dictarum militiarum, ut præfertur, iterum appellare licitum sit: quo casu Majestas tua per se ipsam, adhibitis personis ab ea deputandis, causas easdem in tertia, & ultima instantia cognoscere, & terminare quacumque ulteriori appellatione remota, debeat auctoritate, & tenore prædictis statuimus, & ordinamus.

Quibuscumq; non obstantibus.

§.5. Non obstantibus, quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictarum militiarum etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores, præsentibus pro expressis habentes hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§.6. Volumus autem, ut præsentium transumptis alicujus Notarii publici &c.

Dat. die 31. Januar. 600. An. VIII.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 31. Januarii 1600. Pontificatus nostri Anno VIII.

CCXVI.

Erectio Monasterii ad Ecclesiam Sancti Urbani in Regione Montium de Urbe cum concessione exemptionum, & gratiarum.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

DEbitum Pastoralis officii Nobis ex alto commissi requirit, & Nos ad id promptos excitat, ut ad ea, per quæ pauperes puellæ

læ ſpretis hujus infelicis ſæculi illecebris, & aſſumpto Religionis habitu, perpetuum Altiſſimo famulatum impendere, æternamque beatitudinem conſectari valeant, ac exinde honoris flores, & honeſtatis fructus, Regulariſque vitæ propagatio deveniant, propenſis ſtudiis intendamus, ac in his ejuſdem officii noſtri partes favorabiliter interponamus.

Erecta Domo Virginibus egenis ad Ecclesiam S. Euphemiæ nonnullæ Moniales fieri cupiebant.

§. 1. Sane dilectus filius noſter Cæſar tituli Sanctorum Nerei, & Archilei presbyter Card. Baronius nuncupatus, tam ſuo, quam dilectorum etiam filiorum fundatorum Domus Puellarum diſperſarum nuncupatarum, prope Eccleſiam Sanctæ Euphemiæ in Campo Carleo de Urbe, ac dilectæ in Christo filiæ nobilis mulieris Fulviæ de Comitibus Sfortiæ Domicellæ Romanæ nominibus, nobis nuper exponi fecit, quod ipſi Cæſar Cardinalis & fundatores, ac Fulvia peculiari ſollicitudine, & ſtudio perpendentes, dictas puellas in ipſa domo collectas de præſenti ad numerum ducentarum vel circa aſcendere, paulatimque ad ætatem maturam pervenire, & neceſſarium eſſe illas pro naturali uniuſcujuſque ad hunc, vel illum ſtatum propenſione collocare, multis vero illarum ſpretis ſæculi illecebris præpotenti Deo ſub ſuavi Religionis jugo famulari deſiderare.

Card. Baronius Monasterium pro eis erigi petit ad Ecclesiã Urbem.

§. 2. Unum Monaſterium Monialium, in quo puellæ in eadem domo educatæ tantummodo recipi deberent, inſtituendum eſſe judicarunt, & mentem in locum ubi Monaſterium ipſum commode conſtitui poſſet, dirigentes, Eccleſiam Sancti Urbani, ſeu illius ſitum in Regione Montium de dicta Urbe, quæ à dicta domo parum abeſt, ad id apprime commodam, & opportunam eſſe cenſuerunt.

Card. Sfortia Commendatarius hujusmodi Ecclesiã erigendo Monasterio uniri assentitur.

§. 3. Et quia dicta Eccleſia, quæ ſine cura eſt, & Monaſterii Sancti Laurentii extra muros ejuſdem Urbis, Ordinis Sancti Benedicti, quod dilectus filius noſter Franciſcus Sanctæ Mariæ in Via lata Diaconus Cardinalis Sfortia nuncupatus, in commendam ad ejus vitam ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica obtinet, membrum exiſtit, & a quo dependet, Eccleſiam prædictam cum illius ſitu hujuſmodi ab eodem Franciſco Cardinali obtinendam curarunt. Qui quidem conſiderans divinum cultum in ea injuria temporis imminutum eſſe, deſiderанſq; in poſterum inibi divina officia cum debito cultu celebrari, & ipſam Eccleſiam in decentem ſtatum reduci, in eoque manuteneri faciendi, illam cum ſitu hujuſmodi eidem domui, ſub noſtro & Sedis Apoſtolicæ beneplacito, cum hoc inter cetera, quod Rectores, & Adminiſtratores ipſius domus ſingulis Dominicis, & aliis de præcepto Eccleſiæ feſtivis diebus, Miſſam in dicta Eccleſia celebrari facere, illamque in decenti ſtatu manutenere deberent, in perpetuum conceſſit, eidemque domui intuitu, & contemplatione celebrationis Miſſarum hujuſmodi, octodecim ſcuta monetæ ad rationem decem juliorum pro quolibet ſcuto hujuſmodi, ſingulis annis in perpetuum ex fructibus ipſius Eccleſiæ perſolvenda aſſignavit, prout in publico deſuper confecto inſtrumento plenius dicitur contineri.

§. 4. Et ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, ſi a dicto Monaſterio Sancti Laurentii dicta Eccleſia, una cum eodem redditu octodecim ſcutorum, diſmembraretur, & ſepararetur, ac in ſitu dictæ Eccleſiæ, ædibuſque illi adiacentibus, & cohærentibus ex tunc prout poſtquam ad formam decentem Monaſterii conſtructa fuerint, unum Monaſterium Monialium Ordinis Sanctæ Claræ, cum clauſura, & cratibus ad inſtar monaſteriorum Monialium Capuccinarum nuncupatarum pro perpetuis uſu, & habitatione earumdem puellarum dictæ domus tantum, & non aliarum, quæ Religionis zelo, & ob melioris vitæ frugem illud ingredi, & inibi Ordinem ipſum Sanctæ Claræ profiteri voluerint erigeretur, & inſtitueretur, illique ſic erecto, & inſtituto, pro illius Eccleſia, dicta Eccleſia Sancti Urbani, ac pro dictarum monialium inibi pro tempore introducendarum ſuſtentatione, onerumque illi incumbentium ſupportatione, eadem octodecim ſcuta, ac omnia & ſingula bona hæreditatum quondam Portiæ Palioniæ, & Ortenſiæ Angelinæ eidem domui per Nos alias conceſſa, quorum redditus, & proventus annui ad valorem trecentorum ſcutorum, vel circa aſcendunt; nec non alii redditus, & proventus valoris annui centum ſcutorum, quos dicta Fulvia ex caritatis, & devotionis zelo ipſi Monaſterio pro ejus dotis augmento aſſignare intendit, etiam perpetuo applicarentur, & appropriarentur, hac ratione ſtatui, & ſaluti dictarum puellarum Religionem profiteri volentium ſatis opportune conſultum, ac divini cultus in dicta Eccleſia incrementum, & prædicti Ordinis Sanctæ Claræ propagationi proviſum foret.

§. 5. Quare prædictus Cæſar Cardinalis eiſdem nominibus nobis humiliter ſupplicavit, quatenus præmiſſis annuere, aliaſque deſuper opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Pontifici supplicatur ut hujusmodi votis annuat.

§. 6. Nos igitur qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia Eccleſiaſtica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem ſecundum communem æſtimationem etiam beneficii cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & ſemper in unionibus commiſſio fieret vocatis quorum intereſſet, & idem obſervaretur in quibuſcumque perpetuis conceſſionibus, diſmembrationibus, & applicationibus de quibuſcumque fructibus, & bonis Eccleſiaſticis, Adminiſtratores, ac Fulviam prædictos, eorumque ſingulos a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus incli- Clemens annuit.

clinati, a prædicto Monasterio Sancti Laurentii dictam Ecclesiam Sancti Urbani una cum eodem redditu octodecim scutorum hujusmodi Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo dismembramus, & separamus. Nec non in ædibus, & situ dictæ Ecclesiæ adjacenti hujusmodi postquam ad formam Monasterii, instaurata, & debita clausura munita fuerint, si nondum sint, unum Monasterium Monialium dicti Ordinis Sanctæ Claræ, sub invocatione per ipsos Cæsarem Cardinalem, & alios supradictos eligenda, una cum dicta Ecclesia, necnon campanili, campanis, claustro, dormitorio, refectorio, cellis, hortis, hortalitiis, cæterisque officinis, membris, & commoditatibus necessariis, & opportunis pro una Abbatissa, seu Priorissa, & duodecim saltem Monialibus, sub institutione, correctione, obedientia, & omnimoda jurisdictione tam in spiritualibus, quam temporalibus, nostri, & Romani Pontificis pro tempore existentis in dicta Urbe, & ejus districtu Vicarii in spiritualibus generalis, & dicti Cæsaris Cardinalis conjunctim; ac cura, gubernio, & administratione dictorum fundatorum, ac aliorum ipsius Domus Gubernatorum, & Administratorum ab eis eligendorum, regendum, & gubernandum, ac administrandum; In quo puellæ dictæ domus in Moniales tantum recipi, & habitum per Moniales aliorum Monasteriorum dicti Ordinis Sanctæ Claræ gestari solitum suscipere, & anno probationis elapso professionem per easdem Moniales emitti consuetam emittere, regulas, necnon clausuram, & crates in Monasteriis Monialium Capuccinarum hujusmodi servari solitas, & quoad fieri poterit, ritus, & mores, ac consuetudines, & regularia instituta ejusdem Ordinis Sanctæ Claræ servare, ac divinis laudibus, & officiis insistere debeant, etiam perpetuo sine alicujus præjudicio, dicta auctoritate erigimus, & instituimus.

Erectio Monasterii sub Regula Sanctæ Claræ.

§. 7. Illique sic erecto, & instituto pro ejus dote illiusque Abbatissæ, seu Priorissæ, & Monialium pro tempore existentium sustentatione, onerumque eis incumbentium supportatione octodecim scuta hujusmodi, ac omnia, & singula bona, res, proprietates, census, redditus, jura, obventiones, & emolumenta tam dictarum hæreditatum, quam per prædictam Fulviam, & alios quoscumque quomodolibet in perpetuum, vel ad tempus, ac simul, vel successive pro augmento bonorum, seu dotis Monasterii per præsentes erecti hujusmodi, illiusque, ac earumdem Abbatissæ, seu Priorissæ, & Monialium pro tempore existentium, vel alicujus earum intuitu per viam testamenti, codicillorum, donationis etiam inter vivos, & causa mortis, seu cujuscumque alterius dispositionis, ac etiam in eleemosynam, vel alias quandocumque, & qualitercumque elargienda, donanda, & eroganda ex nunc, prout ex tunc, & e contra, si & postquam elargita, donata, & erogata fuerint.

Reddituum, bonorumque assignatio.

§. 8. Ita quod liceat eisdem fundatoribus, aliisque Gubernatoribus, & Administratoribus prædictis illorum omnium realem, corporalem, & actualem possessionem, per se, vel alium, seu alios, nomine dicti Monasterii per præsentes erecti, propria auctoritate libere appræhendere, & perpetuo retinere; fructus quoque, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta ex eis provenientia, necnon oblationes, & eleemosynas eidem Monasterio per præsentes erecto, illiusque futuris Abbatissæ, seu Priorissæ, & Monialibus pro tempore elargita, & elargiendas percipere, colligere, exigere, recipere, recuperare, arrendare, & levare, ac in Monasterii per præsentes erecti, illiusque Abbatissæ, seu Priorissæ, & Monialium prædictarum communem usum, utilitatem, & necessitates convertere, Vicarii prædicti, vel cujusvis alterius licentia in hoc, & aliis infra dicendis minime requisita, etiam perpetuo applicamus, & appropriamus.

Facultas administratoribus concessa dd. bonorum possessionem capiendi.

§. 9. Necnon Monasterium per præsentes erectum, illusque pro tempore existentes, Abbatissam, seu Priorissam, Conventum, Moniales, Administratores, Officiales, Ministros, servientes, & personas, ac bona mobilia, & immobilia, præsentia, & futura, cujuscumque qualitatis, & quantitatis existentia, ac ubilibet consistentia, ab omni juridictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentium dictæ Urbis Gubernatoris, Senatoris, Conservatorum, Reformatorum, necnon causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, & Ordinariorum locorum, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegatorum, eorumque Locatenentium, Vicesgerentium, Vicariorum, & officialium, aliorumque quorumcumque Judicum ubilibet consistentium, ac quavis auctoritate, & dignitate tam Ecclesiastica, quam mundana, etiam Cardinalatus honore fungentium, necnon Protectorum, ac Generalium, & Provincialium Ministrorum, aliorumque Prælatorum, & Superiorum tam prædictæ Sanctæ Claræ, quam aliorum Fratrum Minorum, & aliorum Ordinum quorumcumque in spiritualibus, & temporalibus.

Exemptio à quacumque jurisdictione Tribunalium Urbis, & Superiorum Generalium Ordinum Regularium.

§. 10. Necnon a solutione, præstatione, contributione, & exactione decimarum, & aliorum quorumcumque onerum ordinariorum, & extraordinariorum ex quacumq; causa, & ad favorem quorumcumque piorum locorum, etiam Seminarii puerorum ecclesiastici, etiam pro Fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de dicta Urbe, & manutentione classis triremium Sedis Apostolicæ impositorum, & imponendorum, penitus, & omnino similiter perpetuo eximimus, & liberamus, ac sub Beati Petri, & dictæ Sedis, ac nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis protectione, & inviolabili conservatione suscipimus.

Et à solutione quorumcumque onerum.

§. 11. Et visitationi, correctioni, obedientiæ, ac jurisdictioni in eisdem spiritualibus, & temporalibus Vicarii Urbis, & Cæsaris Cardinalis prædictorum, nec-

Jurisdictioni Card. Vicarii, & Administratorum subiicitur.

necnon curæ, gubernio, & administrationi fundatorum, ac aliorum Gubernatorum, & Administratorum prædictorum perpetuo subiicimus, & submittimus.

Card. Vicarius perpetuus Monasterii Protector, defensor, & Judex.

§. 12. Necnon ut ipsius Monasterii per præsentes erecti prospero regimini, gubernio, & conservationi opportune consulatur, illiusque pro tempore existentes Abbatissa, seu Priorissa, Moniales, Gubernatores, Administratores, Œconomi, Officiales, ministri, servitores, & personæ ab indebitis molestiis releventur, pro tempore existentem Almæ Urbis Vicarium, & Cæsarem Cardinalem prædictos, & quemlibet eorum principaliter, & in solidum in Monasterii per præsentes erecti, illiusque personarum, rerum, bonorum, jurium, & privilegiorum Protectores, Defensores, & Conservatores, ac Judices, quorum consilio, & ope omnia supradicta, & quæcumque alia in his, vel circa ea necessaria statuentur, & ordinabuntur, & coram quibus, seu ab eis deputando dumtaxat, omnes, & singulæ lites, causæ, quæstiones, & molestiæ, civiles, & criminales, ac mixtæ, super dicti Monasterii per præsentes erecti, illiusque Abbatissæ, seu Priorissæ, Conventus, Monialium, & personarum, bonis, rebus, juribus, & actionibus cujuscumque qualitatis existentes, motæ, & movendæ, cum omnibus, & singulis earumdem incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, tractari, cognosci, & decidi debeant, constituimus, & deputamus.

Administratorum facultas Ministros,

§. 13. Necnon Fundatoribus, Gubernatoribus, & Administratoribus prædictis, œconomos, officiales, & ministros dicti Monasterii per præsentes erecti, arbitrio suo deputandi, & amovendi, ac loco amovendorum, seu decedentium alios subrogandi.

Cappellanos, & Confessarium deputandi.

§. 14. Necnon Abbatissæ, seu Priorissæ, & Monialibus prædictis, de Cappellanis, & Confessoribus idoneis etiam sæcularibus, ab eodem Urbis Vicario approbandis, & ad nutum Fundatorum, Gubernatorum, & Administratorum prædictorum ponendis, & amovendis, qui in Ecclesia dicti Monasterii per præsentes erecti, Missas, & alia divina officia celebrare, ac illi in divinis deservire, ipsasque Abbatissam, seu Priorissam, & Moniales, ac earum singulas in suis confessionibus audire, & a peccatis, de quibus corde contritæ, & ore confessæ fuerint, Apostolica auctoritate toties, quoties opus fuerit, injuncta inde eis pro modo culpæ arbitrio suo pœnitentia salutari absolvere, illique Sacramenta Ecclesiastica administrare valeant, ac de egregio verbi Dei prædicatore providendi.

Statuta condendi ab eodem Card. Vicario approbanda.

§. 15. Necnon quæcumque statuta, ordinationes, capitula, & decreta ad ejusdem Monasterii per præsentes erecti, illiusque personarum, rerum, & bonorum spiritualium, & temporalium, curam, regimen, gubernium, directionem, & administrationem, ac Monialium prædictarum receptiones, admissiones, ætatem, qualitates, victum, amictum, instructionem, directionem, & disciplinam, modumque, & formam recitationis divinorum officiorum, precum, orationum, & aliorum suffragiorum pertinentia, ac alia utilia, & necessaria, licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus, decretisque Concilii Tridentini, ac Constitutionibus Apostolicis, & institutis Regularibus prædicti Ordinis Sanctæ Claræ non contraria, ab ipso Urbis Vicario pro tempore existenti, vel Cæsare Cardinale prædicto examinanda, & approbanda, faciendi, & edendi, ac quoties pro eorum temporum qualitatibus, seu alias expediens videbitur, cum interventu tamen, & consilio, ac prævio examine, & approbatione Vicarii, aut Cæsaris Cardinalis eorumdem illa immutandi, corrigendi, moderandi, reformandi, ac etiam alia ex integro condendi.

§. 16. Nec non Vicario, aut Cæsari Cardinali prędictis pro Monialium in dicto Monasterio per præsentes erecto pro tempore introducendarum felici directione, ac in ritibus, moribus, & institutis regularibus instructione, duas, vel tres ejusdem S. Claræ, si commode fieri poterit, alioquin alterius Ordinis Regularis Observantiæ Moniales, quas ad id voluntarias repererit, ex earum Monasteriis hac prima vice, sed necessitate ad hoc urgente, semel atque iterum dumtaxat de Superiorum suorum licentia assumendi, & in dicto Monasterio per præsentes erecto, itaut illæ eo se transferre, ac perpetuo, vel ad tempus ipsi Vicario, aut Cæsari Cardinali bene visum permanere, & si alterius Ordinis fuerint, se in habitu, & Regularibus Institutis ejusdem Ordinis Sanctæ Claræ conformare possint, & debeant, introducendi.

Data facultas Card. Vicario introducendi in d. Monasterium duas Moniales alterius Monasterii.

§. 17. Eisdem Abbatissæ, & Priorissæ officia, quæ ad triennium dumtaxat juxta dicti Concilii dispositionem durare valeant, distribuendi.

Easque in Abbatissam, & Priorissam deputandi.

§. 18. Nec non Fundatoribus, Gubernatoribus, Administratoribus prædictis, ac aliis quibusvis personis, quibus opus fuerit, ut septa Monasterii per præsentes erecti in casibus necessariis, & a d. Concilio permissis tantum ingredi valeant permittendi.

Administratoribus licentiam dandi, de ingrediendo Monasterium

§. 19. Ipsumque Monasterium per præsentes erectum, per se, vel alium, seu alios idoneos Sacerdotes, vitæ, morumque probitate, ac rerum gerendarum experientia probatos visitandi, illudque in capite, & in membris, sacrorum Canonum, & generalium Conciliorum Decretis inhærendo, reformandi, abusus quoscumque tollendi, regularemque observantiam, & disciplinam quoties illæ ibidem exciderint, modis congruis restituendi, & reintegrandi.

Illudque visitandi, & reformandi.

§. 20. Ac cum eisdem Abbatissa, seu Priorissa, & Monialibus, quarum infirmitas, vel imbecillis valetudo, aut corporis hebetudo, jejunium, seu carnium, & lacticiniorum abstinentiam, vel rituum, & institutorum dicti Ordinis Sanctæ Claræ Observantiam ferre non poterit, aut alias prout occasio, rerumque qualitas, & necessi-

Cum Monialibus, circa jejunia, seu usũ carnium, & lacticiniorum dispensandi.

cessitas exegerit, desuper dispensandi, ac observantiam, & instituta hujusmodi relaxandi, omniaque, & singula alia ibidem faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & procurandi quæ ipse Vicarius Urbis, & locorum Ordinarii, etiam tamquam prædictæ Sedis delegati, nec non Generales Ministri, & alii Superiores quorumcumq; Ordinum in Monasteriis Monialium sibi subjectis, de jure, vel consuetudine, seu ex privilegio, vel auctoritate d. Concilii, ac alias quomodolibet facere, dicere, gerere, exercere, & procurare possunt, & poterunt quomodolibet in futurum.

Concessio aliarum facultatum Cardinali Vicario.

§. 21. Præterea omnes, & singulas lites, causas, & differentias, tam civiles, quam criminales, & mixtas, super Monasterii per præsentes erecti, illiusque Abbatissæ, seu Priorissæ, Monialium, & personarum hujusmodi bonis, rebus, juribus, & actionibus quibuscumque, nec non locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, Testamentis, hæreditatibus, & illarum discussionibus, ac quibuscumque aliis dispositionibus, juriumque, & actionum cessionibus, & aliis quibuscumq; inter vivos, ac causa mortis, vel quasi contractibus etiam vim obligationis Cameralis habentibus, interesse ejusdem Monasterii per præsentes erecti tamquam principaliter, ac etiam per viam necessariæ defensionis, & alias quomodolibet concernentibus inter dictum Monasterium per præsentes erectum, sive illius Abbatissam, seu Priorissam, & Moniales, Gubernatores, & Administratores, Officiales, & Ministros pro tempore existentes, & quascumque alias personas, tam laicas, quam Ecclesiasticas cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & dignitatis, vel præeminentiæ, etiam Cardinalatus honore fungentes, Universitates, Congregationes, Collegia, ac tam Virorum, quam Mulierum Monasteria, Hospitalia, & alia Pia loca, tam conjunctim, quam divisim, ac tam active, quam passive, ultro citroque ad invicem, vel alias quomodolibet motas, vel movendas, ac etiam per appellationem, & in quacumque instantia coram quibusvis Judicibus introductas, & indecisas pendentes etiam illas ab ipsis Judicibus avocandi, & reassumendi per se, vel ejus Vicegerentem, aut alium, seu alios, quem, seu quos ad hoc duxerit deputandos, etiam summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii, sed sola facti veritate inspecta, ac etiam manu regia, cum omnibus, & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ac toto negocio principali, etiam privative quoad omnes & singulos alios Judices ordinarios, & delegatos, eorumque Curias, & Tribunalia Ecclesiastica, vel sæcularia, audiendi, cognoscendi, decidendi, & fine debito terminandi. Nec non quoscumque interesse habentes tam in dicta Curia, quam extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi summarie de non tuto accessu in Romana Curia, citandi, & inhibendi, ac quibusvis etiam ejusdem Curiæ Judicibus, & personis, quibus, & quoties opus fuerit, sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis inhibendi, & in eventum non paritionis ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi procedendi, ac sententias desuper ferendas debitæ executioni demandandi, seu demandari faciendi, contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendi, ac etiam auxilium brachii sæcularis ad hoc invocandi; nec non quæcumq; dubia, & difficultates, siquæ præmissorum occasione quomodolibet oriri contigerit, declarandi, & interpretandi, omniaque, & singula in eisdem præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna, faciendi, & exequendi, etiam omni, & quacumque appellatione remota, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem, perpetuo tribuimus, & impertimur.

Communicatio omnium gratiarum, & privilegiorum Monialium Ordinis S. Claræ.

§. 22. Insuper eidem Monasterio per præsentes erecto, ac illius Ecclesiæ, & Christifidelibus eam pro tempore visitantibus, illiusque Abbatissæ, seu Priorissæ, Monialibus, & quibuscumque aliis personis, ut omnibus, & singulis privilegiis, & immunitatibus, exemptionibus, favoribus, concessionibus, Indultis, & indulgentiis, cæterisque gratiis tam spiritualibus, quam temporalibus, quibusvis aliis Monasteriis, & Ecclesiis Monialium dicti Ordinis S. Claræ, illorumque Abbatissæ, Monialibus, personis, & Christifidelibus easdem Ecclesias visitantibus, in genere vel in specie, etiam per viam simplicis communicationis, ac alias quomodolibet nunc, & pro tempore concessis, & quibus illa, & illi, de jure, vel consuetudine, privilegio, vel alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, etiam uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant, non solum ad eorum instar, sed pariformiter, & æque principaliter, absque ulla prorsus differentia, in omnibus, & per omnia, perinde ac si illa Monasterio per præsentes erecto, illiusque Abbatissæ, seu Priorissæ, Monialibus, & personis hujusmodi specialiter, & expresse concessa essent, indulgemus.

Clausulæ præservativæ.

§. 23. Nec non præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque, nullo umquam tempore etiam pro eo, quod causæ, propter quas emanarunt, coram quibuscumque locorum Ordinariis, etiam tamquam a Sede Apostolica delegatis, vel alibi examinatæ, verificatæ, & approbatæ, ac dictorum Ordinum Protectores, & Generales Ministri, aliique Prælati, & Superiores, cæterique interesse habentes ad hoc vocati non fuerint, nec eisdem præmissis consenserint, sive alias ex quibuscumque causis quantumvis legitimis, & juridicis, de subreptione, vel obreptione, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, retractari, in jus, vel controversiam revocari, ad terminos juris reduci, vel adversus illas quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, neque sub

sub quibuscumque similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per nos, vel alios Romanos Pontifices successores nostros, sub quibuscumque verborum expressionibus, & formis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine pro tempore factis compræhendi, sed tamquam pro fundatione d. Monasterii per præsentes ad Religionis, divinique cultus, ac piorum operum augmentum erecti concessas ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum, in quo antea quomodolibet erant, statum restituta, reposita, & plenarie reintegrata, & de novo etiam sub data per Rectores, & Administratores, ac Abbatissam, seu Priorissam, & Moniales pro tempore existentes prædictos quandocumque eligendas, de novo concessa esse & fore, suumque plenarium effectum sortiri debere, nec quemquam ad easdem Præsentes, & desuper conficiendas literas in Camera Apostolica juxta Constitutionem fælicis record. Pii Papæ Quarti prædecessoris nostri desuper editam, vel alias quandocumque præsentandi, insinuandi, & registrari faciendi teneri, neque illas propterea irritas esse, sed omnino valere, & suffragari perinde, ac si Constitutio prædicta, vel alia contraria non emanassent: sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, vel ejusdem S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, in quavis causa, & instantia judicari & definiri debere, nec non si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Exequutorum hujus Constit. deputatio, & facultates. §. 24. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Hierosolymitano, & Alexandrino Patriarchis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios easdem literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Cæsaris Cardinalis, ac Administratorum, & aliorum prędictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac eis, & eorum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, ac omnia, & singula in eis contenta firmiter observari, non permittentes eos, & eorum quemlibet desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo. Nec non legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas incurrisse declarando, ac eos etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogativæ, & Sanctio pœnalis. §. 25. Non obstantibus priori voluntate nostra prædicta, ac de gratiis ad instar non concedendis; Nec non Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis. Nec non ejusdem Pii Papæ Prædecessoris de gratiis interesse Cameræ hujusmodi concernentibus infra certum tunc expressum tempus in ea registrandis, aliisq; Apostolicis, ac in Provincialibus, Synodalibus, & Universalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus. Nec non Ordinis S. Claræ, & illius Monasteriorum, ac Urbis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis etiam illis, nec non dilectis filiis Protectoribus, Generalibus, Ministris, Provincialibus, Superioribus, Conventibus, & personis, nec non prædictis Vicario, Gubernatori, Auditori, Senatori, Conservatoribus, Reformatoribus, Ordinariis, locorumque eorum Locatenentibus, Vicegerentibus, Vicariis, & Officialibus, ac aliis quibuscumque Judicibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ad de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1600., nono Kal. Martii, Pontificatus nostri Anno IX. Dat. die 21. Februar. 1600 An. IX.

CCXVII.

Declaratio Jurisdictionis, & facultatum Cardinalis Camerarii quoad pignora Hæbræorum.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecto filio nostro Petro, S. Nicolai in Carcere Diacono Cardinali Aldobrandino, S.R.E. Camerario.

§. 1. CUM literis Apostolicis &c. *Omittitur relatio Bullæ, qua Camerariatus fuit Card. Aldobrandino collatus.*

Ex

Declaratio de qua in Rubrica.

§. 2. Ex rationabilibus causis animadvertentes, magis expedire, ut pignus Hæbræorum loco solito, ut prius, non autem in Monte Pietatis, prout in eisdem literis disposuimus, vendantur, motu, ac scientia similibus, volumus, & ordinamus, ut pignora prædicta Hæbræorum per licitationem vendenda, in loco solito, in Platea Judæorum nuncupata de Urbe, cum Decreto tamen tuo, vel tui pro tempore Auditoris, seu Locumtenentis, ac pro tempore existentis Camerarii, per acta sui Notarii expediendo, deinceps, ut prius, vendantur.

§. 3. Et Jurisdictio in prædictos Hebræos etiam ratione furti pignorum prædictorum, tibi privative, quoad omnes, competat.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus literis nostris, aliisque præmissis, nec non fælic. recordat. Pii Quarti de registrandis gratiis in Camera intra certum tempus, ad cujus observantiam nolumus te teneri, & aliis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & ejusdem Cameræ, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis, Indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis: quibus omnibus, & singulis, eorum tenores hic de verbo ad verbum pro insertis, & expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq; contrariis quibuscumque.

Dat. die 26. Febr. 1600. An. IX.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die vigesima sexta Februarii millesimo sexcentesimo, Pontificatus nostri Anno nono.

CCXVIII.

Decernit, in partibus Indiarum, in Ordine Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci de Observantia, non posse assumi ad munus Provincialatus, & aliorum Officiorum nisi filios, aut addictos illis Provinciis,

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

His, quæ ad regularium personarum statum, & commodum provide sunt ordinata, cum a nobis petitur, Apostolicæ confirmationis robur libenter adjicimus.

Card. Matthæjus Protector Ord. FF. Min. S. Francisci de Observantia statuit, quod in partibus Indiarum non possint ad officia admitti nisi filii illarum Provinciarum, aut illis incorporati.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, dilectus filius noster Hieronymus Tituli Sancti Pancratii Præsbyter Cardinalis Matthæjus nuncupat. Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci de Observantia Protector, ad quem nos supplicem libellum nobis pro parte dilectorum filiorum Ministrorum Provincialium, & fratrum Ordinis S. Francisci in partibus Indiarum Occidentalium existentium porrectum remiseramus, quo quidem supplici libello nobis exponebatur, non nullos Commissarios generales ex Hispaniis, ad prædict. Ordinis Provincias in partibus Indiarum hujusmodi proficiscentes, maximeque ad Provinciam Limensem, quæ in Regno del Peru sita est, privatis affectionibus motos, potius quam communi Religionis utilitati inservientes illos, qui secum ex Hispania accesserant, Administratus Provincialis, & alia ordinis Officia promoveri consuevisse, non in modicum earumdem Provinciarum, & præsertim Limensis detrimentum; Nobisque humiliter supplicabatur, ut huic malo occurrere dignaremur; Maturo consilio, & deliberatione præmissis, ad Religionis Seraphicæ, dictarumque Provinciarum communem utilitatem, nec non Religiosorum omnium, & præcipue eorum, qui in remotissimis Ordinis partibus, doctrinæ, exemplarisque vitæ splendore Catholicam fidem propagare nituntur, honori prospicere cupiens, ejusdemque Religionis Statutis generalibus inhærens decreverit, & statuerit, ut in Provinciis ejusdem Religionis in partibus prædictis Indiarum, & præsertim in Limensi Provincia, administratus Provincialis, seu quodlibet aliud dignitatis Officium assumi non valerent alii d. Ordinis Religiosi, quam illi, qui ejusdem Provinciæ Alumni essent, vel ad eam expresse, ac nominatim missi ex Hispaniis cum Ministri Generalis, aut Commissarii Indiarum apud Catholici Hispaniarum Regis curiam assistentis literis obedientialibus in illis Provinciis incorporati fuissent; quod si secus fieri contingeret, irritum, & inane omnino esset, & tam Electores, promotores, & fautores, quam electos quoslibet privationis ab eorum Officiis, ac inhabilitatis ad similia, & alia in posterum obtinenda pœnas, quas tunc inflixit, ipso jure incursuros declaravit, prout in eisdem Hieronymi Cardinalis Protectoris patentibus literis, sub datum die ultima Januarii proxime præteriti expeditis plenius dicitur contineri.

Papæ supplicatur pro confirmatione.

§. 2. Cumque firmiora sint ea, quæ Apostolicæ confirmationis robore muniuntur, propterea pro parte Provincialium, & Fratrum Provinciarum prædictarum nobis humiliter supplicatum fuerit, ut patentes literas prædictas confirmare, ac alias in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui d. Decretum approbat

§. 3. Nos igitur earumdem patentium literarum totum tenorem præsentibus pro expresso habentes, ac Ministros Provinciales, & fratres dictarum Provinciarum specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulos a quibusvis excommunuicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & pœnis a Jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ejusdem Hieronymi Cardinalis Protectoris literas patentes prædictas, omniaque, & singula in illis contenta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, atque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur

bur adjicimus, omnesque, & singulos juris, & facti defectus, siqui in eisdem intervenerint, supplemus, & nihilominus omnia, & singula præmissa de novo statuimus, & ordinamus, ac in Provinciis prædictis observari debere volumus, & mandamus, præcipientes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis supradictis eo ipso incurrendis, tam Commissariis, quam aliis Superioribus Fratribus, ad quos spectat, & in futurum spectabit, ut præmissa omnia, & singula inviolate observent, & observari curent, & faciant.

Contrariisq; derogat. §. 4. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis, & Provinciarum prædictarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 4. Martii 1600. An. IX. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die quarta Martii, millesimo sexcentesimo, Pontificatus Nostri Anno nono.

CCXIX.

Ex Regest. in Sec. Brev. Confirmatio Concordiæ initæ inter Linguas Italiæ, & Alemaniæ Ordinis Hospitalarii S. Joannis Hierosolymitani super optione nonnullorum Prioratuum.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Ex debito Pastoralis Officii Nobis divina dispositione commissi, circa Universorum Fidelium, præsertim Religiosorum Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, qui Christianæ Religioni præsidio sunt adversus Christiani Nominis hostes, tranquillitatem solicitis studiis intendentes, ea, quæ inter ipsos pro bono pacis, & concordiæ succisis litium anfractibus, & dispendiis provide transacta fuisse noscuntur, ut firma, & illibata perpetuo subsistant, ne in recidivæ contentionis scrupulum relabantur, Apostolicæ approbationis robore libenter communimus, ac alias desuper ejusdem officii nostri partes favorabiliter interponimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Causæ ineundi Concordiã. §. 1. Cum itaque, sicut accepimus, orta, & vigente nuper gravi controversia, & altercatione inter dilectos filios Michaelem Cadamustum Admiratum, ac Milites Antianos, & alios fratres Linguæ Italiæ Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani ex una, nec non Vincentium Caraffam Priorem Prioratus Hungariæ dicti Hospitalis ex altera partibus, super eo, quod ipse Vincentius in vim diversarum literarum in forma Brevis ei desuper a Nobis concessarum prætenderet obtinere, & consequi posse, & debere ante dictum Michaelem, aliosq; Commendatores, & Milites Linguæ prædictæ Antianos suos quemcumque Prioratum, & Bajulivatum ejusdem Linguæ per viam optionis permutando, & relinquendo in optione ipsa dictum Prioratum Hungariæ ad Smutitionem, & provisionem ipsius Linguę, non obstante, quod prædictus Prioratus Hungariæ, tum vigore Statutorum, tum etiam auctoritate, & decreto præteritorum Capitulorum Generalium dicti Hospitalis una cum dignitatibus Linguæ Alemaniæ incorporatus reperiretur; Dilecti filii Magnus Magister dicti Hospitalis, ejusque consilium, ne literis prædictis præjudicaretur, in primis & ante omnia expeditionem literarum Antianitatis generalis ad Prioratus, ac Bajulivatus Linguæ Italiæ hujusmodi prædicto Michaeli Admirato tanquam Bajulivo Conventuali juxta formam, & dispositionem stabilimentorum ejusdem Hospitalis, concessæ suspendi curaverint, verum postea attendentes, quod præter grave præjudicium ipsius Michaelis Admirati, ac aliorum Antianorum ejusdem Linguæ Italiæ, magna etiam alteratio, & perturbatio insurgebat prædictæ Linguæ Alemaniæ, cum in hujusmodi negocio ageretur de separanda, & segreganda ab ipsa Lingua Alemaniæ dicti Prioratus Hungariæ illi uniti, & incorporati dignitate, & sic frustrando omni jure, & spe fratrem Militem illum Alemanum, cui Antianitas, & expectativa super dicto Prioratu Hungariæ cum literis Religionis alias concessa, & expedita fuerat. Quodque contentio, & controversia partium, & præcipue duarum Linguarum hujusmodi in dies invalescebat, expediens fore judicaverint, ut aliqui ex primariis ejusdem Consilii negocium hujusmodi amicabiliter tractando aliquam convenientem formam Concordiæ inter partes, ac Linguas prædictas reperirent, ac constituerent.

§. 2. Et propterea habito desuper longo, & maturo tractatu, demum fere omnes, qui de hac re inter partes agebant, censuerint, omnes altercationes, & controversias prædictas extingui posse mediante Concordia, & Transactione infrascriptis nempe, quod omnes literæ Nostræ prædictæ, ac alia rescripta quæcumque obtenta eo usque, seu quæ in futurum a partibus supradictis expedirentur, vigore præsentium ad terminos Concordiæ, & Transactionis hujusmodi reducantur, & generalis Antianitas ad Dignitates Prioratuum, & Bajulivatuum Italię, quæ prædicto Michaeli Admirato de licentia Magni Magistri, & ejus Consilii, ac consensu Vincentii prędictorum expedita, etiam tradita fuit, omnino observetur, nec aliquo pacto impugnari queat, neque ipse Michael ab ipso Vincentio, neque ab ullo alio suorum filiorum Arnaldorum sub quovis prætextu pręterquam ob non facta melioramenta, vel occasione debitorum communis ærarii, molestari possit in effectuali consecutione Concordia.

ne ante omnes, & quoscumque illum Bajulivatum, seu Prioratum dictæ Linguæ Italiæ, quem pro tempore vacantem vigore ipsius generalis Antianitatis acceptare voluerit, Prioratu Capuæ tantummodo excepto, & quod ad finalem expeditionem deducantur cæteræ Antianitates ad Dignitates prædictas, quæ auctoritate generalis Capituli ultimo loco celebrati, primariis Antianis ejusdem Linguæ Italiæ jam concessæ fuerunt, videlicet; Dilectis filiis Georgio Carretto, Hippolito Malaspina, Ascanio Cambiano, & Hieronymo Alliata fratribus ejusdem Hospitalis: & quod tam Antianitates prædictæ, quam illa, quæ prædicto Michaeli concessa fuit, auctoritate nostra confirmatæ, & quatenus opus sit, de novo a Nobis concessæ censeantur cum sola limitatione ad Prioratum Capuæ in favorem prædicti Vincentii tantum: qui quidem nihil aliud præter dictum Prioratum Capuæ prætendere possit contra, & ante omnes Antianos suos prædictæ Linguæ Italiæ, & similiter ipsi Antiani nihil petere, vel prætendere possint, nec debeant ante prædictum Michaelem, præterquam in casibus incapacitatum supradictarum, scilicet debiti communis ærarii, vel melioramentorum non factorum, si quæ fuerint tempore smutitionis, juxta formam stabilimentorum prædictorum: ac quod eidem Vincentio etiam concedatur cum bullis Religionis ante omnes quoscumque etiam ante prædictum Michaelem, & futurum Admiratum Antianitas, & particulare Jus quæsitum per viam optionis super Prioratu Capuæ ad consequendum, & obtinendum dictum Prioratum Capuæ post dilectum filium Bernardinum Scagliam Priorem dicti Prioratus Capuæ, illius vacatione quandocumque occurrente, cum declaratione, quod dictus Vincentius nullam aliam Dignitatem Prioratus, vel Bajulivatus ipsius Linguæ Italiæ consequi possit præter dictum Prioratum Capuæ. Quodque vacatione Prioratus Capuæ hujusmodi, ut præfertur, contingente, d. Vincentius vigore Antianitatis suæ illum petere, ac infallibiliter consequi debeat in smutitione, quæ de eo fiet in dicta Lingua Italiæ per viam optionis, & in hoc a nemine impediri possit, relinquendo, ac renunciando dictum Prioratum Hungariæ, nec non Commendas, ac bona, quæ juxta formam stabilimentorum, & laudabiles consuetudines dictæ Religionis simul, & una cum eodem Prioratu Capuæ retineri non possunt ad effectum, ut in ipsa Lingua modo infrascripto smutiantur, sive conferantur: & quod statim post smutitionem, & optionem supradictam Magnus Magister, & Consilium prædicti procedant ad electionem d. Vincentii in Priorem Prioratus Capuæ hujusmodi, ac faciant Bullas pro eo expediri in forma solita a Cancellaria Religionis; Quodque dictus Prioratus Hungariæ in optione, ut præfertur, ab eodem Vincentio renunciatus smutiri debeant dicta Lingua Italiæ, ipsique Magnus Magister, & Consilium procedant ad electionem Militis Itali in Priorem Hungariæ servata forma Statutorum: qui quidem Prior sic electus promoveri possit ad Admiratum, seu alias ejusdem linguæ Dignitates, quæ ad eum quovis modo competere, ac pertinere poterunt. Et quia dictus Prioratus Hungariæ nullos ad præsens fructus perceptibiles annexos, sed nudum tantummodo titulum, & Magnæ Crucis Dignitatem habet; quicumque Italus, qui de eo provisus fuerit, Commendas, quas tunc temporis habebit, sibi retinere, & alias consequi possit tam ex gratia Magistrali, vel Priorali, quam ex melioramento, servata tamen in reliquis forma Statutorum prædictorum: & quod sine præjudicio d. Michaelis, ac futuri Admirati smutiatur, & detur Antianitas, expectativa, & particulare Jus quæsitum super dicto Prioratu Capuæ ad eum consequendum, post dictum Vincentium, nec non super Bajulivatu Papiæ post dilectum filium Fabritium Bertium modernum illius Bajulivum, sine præjudicio similiter d. Michaelis, & futuri Admirati; Quodque post mortem prædicti Vincentii in dicta Lingua Italiæ Prioratus Hungariæ ex nunc amplius smutiri non possit, sed idem Prioratus Hungariæ transeat ad smutitionem dictæ Linguæ Alemaniæ, cui in perpetuum unitus, & applicatus remanere debeat, illum separando, & segregando in perpetuum ab ipsa Lingua Italiæ, quæ cum postea nunquam amplius repetere possit, renunciando omni juri suo, quod super eodem Prioratu Hungariæ habebat, seu habere posset vigore antiquarum Unionum, Concordiarum, & rescriptorum Apostolicorum, & præsertim Brevis fæl. rec. Pauli Papæ III. nec non dictarum literarum Nostrarum a prædicto Vincentio, ut præfertur, obtentarum, quibus declaratur, quod dictus Prioratus Hungariæ smutiri non possit, nec debeat, nisi in Lingua Italiæ, non autem Alemaniæ; Itaut omnia Jura, & actiones dictæ Linguæ Italiæ ad eumdem Prioratum Hungariæ ad favorem ipsius Linguæ Alemaniæ, ejusque Militum plene, & integraliter transeant, & transferantur. Quodque pro recompensatione, ac retributione Dignitatis Prioratus Hungariæ hujusmodi, quæ a dicta Lingua Italiæ sic aufertur, ut prædictæ Linguæ Alemaniæ detur, & applicetur, remanere debeat in perpetuum eidem Linguæ Italiæ pro sua perpetua Dignitate dictus Bajulivatus Papiæ, qui quidem post mortem dicti Fabritii quemadmodum juxta tenorem, & formam literarum Apostolicarum pro eo desuper expeditarum, post ipsum quoad Dignitatem Magnæ Crucis extingui, & cessare deberet. Ita in posterum pro recompensatione, seu retributione supradicta idem Bajulivatus Papiæ sit, & esse censeatur erectus in Bajulivatum perpetuum ipsius Linguæ Italiæ, ad ejusque smutitionem spectare eo modo, & forma, ut sunt Bajulivatus Sanctæ Euphemiæ, Sancti Stephani, & cæteri similes cum declaratione, quod Bajulivatus Papiæ, qui primus immediate successor erit d. Fabritii, pro ejus Bajuliva erecta, & Bajulivatui suo anne-

annexa, tantummodo frui debeat Commenda Sancti Guillelmi Papien. sine tamen membro, seu Commenda de Verzate cum omnibus suis dependen., ac quod membrum, seu Commenda de Verzate hujusmodi smutiri debeat pro melioramento, seu Cabimento loco ipsius Commendæ Sancti Guillelmi erigendæ, ut præfertur in Dignitatem & Bajulivatum perpetuum prędictæ Linguæ Italiæ, quod toties quoties per renunciationem, mortem, privationem, seu quovis alio modo dictum Prioratum Hunghariæ vacare contigerit, quamdiu Vincentius, seu Fabritius prædicti vixerint, idem Prioratus Hunghariæ semper de novo in Lingua Italiæ smutiri, & a Consilio similiter continuo conferri debeat fratribus Militibus Italis Antianis, & benemeritis, itaut dicta Lingua Alemaniæ, & ejus Milites Alemani dictum Prioratum Hunghariæ prætendere non possint, nec debeant, nisi post mortem Vincentii, vel Fabritii hujusmodi. Quando similiter post mortem alterius eorum contigerit Priorem Italiæ Italum, tunc temporis existentem ad Admiratus, seu aliam Dignitatem Prioratus, seu Bajulivatus dictæ Linguæ Italiæ promoveri, ac post casus, & conditiones hujusmodi, & non alias aliter, nec alio modo dictus Prioratus Hunghariæ smutiri incipiat ab ipsa Lingua Alemaniæ, sed interim smutitio ejus continuabitur in dicta Lingua Italiæ. Quodque Prioratus Capuæ, & Bajulivatus Papiæ post eosdem Vincentium, & Fabritium omnino conferri, ac provideri debeant per viam ordinariam Religionis, & per smutitionem dictæ Linguæ Italiæ, etiamsi vacarent in Romana Curia, & in præsentia, ac in obsequiis Romani Pontificis ad finem, & ad effectum dumtaxat, quod Concordia, & Transactio hujusmodi suos plenarios effectus consequi possint, & debeant, dictusque Vincentius optando eumdem Prioratum Capuæ renunciare debeat Præceptoriis, sive Commendis, quas ipse juxta stylum Religionis cum eodem Prioratu Capuæ retinere non poterit, & quæ smutiri debeant in dicta Lingua Italiæ pro melioramento, vel Cabimento Militum, ad quos illæ spectabunt juxta stylum prædictum, idemque Vincentius nunquam possit vigore cujuscumque gratiæ obtentæ, seu obtinendæ, etiam vigore quarumcumque literarum Apostolicarum, neque quovis alio modo cambiare, vel permutare aliquam ex Commendis, quas nunc obtinet, & in futurum obtinebit in titulum Cabimenti, melioramenti, aut gratiæ cum ulla Camera Magistrali ad hoc, ut tali via cum ad Prioratum Capuæ promovebitur, dicta Lingua Italiæ non defraudetur smutitione alicujus Commendæ, earumque, quas ipse dimittere tenebatur, & quæ smutiri debebant, & postquam Prioratum Capuæ consequutus fuerit, non possit, nec debeat illum renunciare, nec de ejus renunciatione tractare in toto, vel in parte ad favorem alicujus, præterquam in manibus dicti Magni Magistri, & ad smutitionem ejusdem Linguæ Italiæ in favorem illius, qui tunc temporis ad Prioratum Capuæ hujusmodi Antianitatem, & Jus quæsitum habeat, nec per se ipsum, neque per alios tractare, aut consentire unquam debeat, nec dictus Prioratus Capuæ post ipsum alicui detur, seu provideatur in toto, vel in parte, sed cum effectu libere, ac omni remoto obstaculo ad dictam Linguam Italiæ, ac ad provisionem, & Collationem Conventus redeat, sub pœna, quod ipso jure censeatur privatus, & cecidisse ab omni Jure ejusdem Prioratus Capuæ, cujus possessio debetur vigore ejus Antianitatis, & juris quęsiti Admirato, vel Antiano, aut Militi illi Linguæ Italiæ, ad quem spectabit, & pertinebit; sitque dictus Vincentius eo casu etiam privatus Camera Magistrali de Cicciano, itaut Magnus Magister, & Conventus prædicti statim sine alia forma processus, postquam de hac re in effectu tractatum fuisse authentice constiterit, novam electionem Prioris Capuæ facere possint, & ipse Magnus Magister eamdem Cameram Magistralem Cicciani conferre vel sibi retinere valeat, idemque Vincentius eo ipso excommunicationis Sententiam incurrat, ac præterea censeatur graviter errasse, ac honori, & æxistimationi honorati, & præclari Equitis derogasse, & præjudicasse, contraveniendo suis promissioni, & juramento infrascriptis, teneaturque omnia supradicta, & ea concernentia ratificare, & renovare in omni alia meliori, & validiori forma, prout de jure, & de facto fieri poterit, ad integram Procuratorum dictæ Linguæ Italiæ satisfactionem: quodque ipsa die, qua in Priorem Capuæ eligetur, non expectato lapsu temporis mortuarii, & vacantis, statim teneatur, & obligatus sit ad depositandum in Conventu d. Hospitalis in manibus Conservatoris Conventualis summam mille, & ducentorum scutorum auri in auro ad rationem tarenorum quatuordecim pro singulo scuto pro duabus annatis anticipatis in subventionem, & sublevamen Albergii, ac damnorum, & impensarum, quæ Admirati patiuntur in substentatione, & manutentione ejusdem Albergii, prout ipse sponte singulis annis se anticipate soluturum obtulit omnibus Admiratis Antianis suis, & ipse Conservator Conventualis singulis mensibus solvet quinquaginta scuta auri in auro ex illis mille, & ducentis Admirato, qui pro tempore erit anticipate, sive ejus legitimo Procuratori, in casu ejus absentiæ a Conventu. Et postquam duodecim mensatas solverit, idest medietatem illorum mille, & ducentorum scutorum, idem Prior Caraffa teneatur depositare, & solvere alia scuta sexcenta auri in auro similia anticipate in manibus ejusdem Conservatoris Conventualis pro effectu supradicto opitulandi, & opem ferendi Admirato Antiano suo in sumptu, & expensa Albergii ad rationem quinquaginta scutorum auri pro singulo mense, ut dictum est, & sic de anno in annum teneatur, & obligatus sit ad depositandum, & anticipate solvendum summam supradictam, & subsidium sexcentorum scutorum, & in hujusmodi solutione con-

continuet, quoad usque nullum amplius habebit Militem Italum Antianum suum, qui in Admiratum eligi possit, specificando, & declarando nomina omnium Antianorum suorum; qui quidem, ut asseritur, sunt infrascripti, videlicet, Georgius del Carretto, Hippolitus Malaspina, Ascanius Cambianus, Hieronymus Alliata, Franciscus Lanfreducius Moleti, Josephus de Guevara, Franciscus Saccanus, Vasinus Malabaila, Carolus Scaravellus, Attilius Mastro Judice, Carolus del Carretto, Fabritius de Azia, Joannes Baptista Rondinellus, Joannes Angelus Centorius, Franciscus Advocatus, Octavius Natta, Alexander Bentio, Ferdinandus Coyro, Bernardus Capece, Hieronymus Caraffa, Joannes Otho Bosius, & Scipio Ursinus: ita quod idem Vincentius obligatus sit in ampliori forma Cameræ Apostolicæ ad solvendum omnibus supradictis Antianis suis singulatim, dum fuerint Admirati, pro opitulatione, & subsidio sexcenta scuta hujusmodi singulis annis modo desuper specificato: quæ quidem sexcenta scuta intelligantur cedere in beneficium Admirati non autem ejus Locumtenentis, cui tantummodo remanere debeat actio ordinationis Capitularis, & ad hunc effectum prædictus Vincentius obligatus sit dare cautionem, & fidejussionem Banchariam in Civitate Neapolitana in ea meliori forma, qua Romæ pensiones in favorem S. R. E. Cardinalium reservatæ assecurari consueverunt cum fidejussione bancharia: & si summa sex centorum scutorum hujusmodi in terminis supradictis non depositetur in manibus dicti Conservatoris Conventualis, eo casu cum sola fide ipsius Conservatoris summam prædictam debito tempore depositatam, & sibi solutam non fuisse, procedi possit contra Fidejussorem ipsum compellendo, & adstringendo ad solutionem summæ supradictæ, cum omni interesse, quod in Cambio, & remissione ejusdem summæ ex Neapoli ad Insulam Melitam currere poterit; Idemque Fidejussor obligari debeat cum omnibus clausulis melioribus, & arctioribus, ac necessariis pro majori cauthela Admirati in dicta sexcenta scuta, quæ annis singulis erunt persolvenda, & insuper fructus Prioratus Capuæ, & Cameræ Magistralis Cicciani etiam obligati remaneant annuæ summæ sexcentorum scutorum hujusmodi, & si in deposito, & solutione hujusmodi annuatim faciendis defecerit, ipso facto excommunicationem incurrat, & incapax remaneat, ac voce activa, & passiva privatus sit, donec depositus sit, & solutionem hujusmodi fecerit, ac interim pecunia ad Cambium, & recambium capi possit: nec dictus Michael, neque alius ex Commendatariis Antianis dicti Vincentii sub prætextu alterius Concordiæ alias per quondam Constantinum Castriotam tanquam Procuratorem ejusdem Vincentii ad favorem omnium Antianorum suorum factæ, seu Motus proprii Nostri revocantis ordinationem Capitularem deoptando, & transferendo se de Prioratu ad Prioratum, & de Bajulivatu ad Bajulivatum neque quovis alio prætextu, vel causa ullo modo dictum Vincentium, quominus Prioratum Capuæ hujusmodi post prædictum Bernardinum modo præmisso effectualiter consequatur, impedire, aut se illi opponere, neque per se, aut per alium præsentibus Concordiæ, & Transactioni contravenire possint, aut debeant, neque intelligatur per Concordiam, & Transactionem hujusmodi; itaut hæc Concordia in parte aliqua præjudicet priori Concordiæ, & conventioni alias per Michaelem, & Vincentium prædictos per acta dilecti filii Ascanii Scagliæ Notarii publici sub die ultima Aprilis 1599. facta: sed quod illa in suis robore, & vigore permaneat, quinimo omne id, quod in ambabus conventionibus, & Concordiis apparet, suum vigorem, & efficaciam obtineat ad favorem ipsius Michaelis, omniaque, & singula in ambabus Concordiis contenta inviolabiliter observentur. Non obstantibus quacumque contradictione, oppositione, vel lite, quæ insurgere posset, & postmodum dictus Vincentius manu super ejus Magna Cruce apposita omnia, & singula in articulis Concordiæ, & Transactionis hujusmodi contenta inviolabiliter adimplere, & observare juraverit, & promiserit, ac tam Italia, usque ad numerum 78. congregati, quam specialiter in his, quæ dictum Prioratum Hungariæ concernunt, omnes nemine discrepante Alemani Linguarum prædictarum Fratres illa acceptarint, laudaverint, & approbaverint, salvo tamen, & reservato dictæ Sedis beneplacito omnibus impensis dicti Vincentii impetrando, ac ea conditione per Milites, & Fratres Linguæ Alemaniæ interposita, quod vacatione Prioratus Capuæ per Vincentii, vel Bajulivatus Papiæ hujusmodi per Fabritii prædictorum cessum, aut decessum contingente, eo casu miles, qui tunc temporis de Prioratu Hungariæ provisus erit, nullo pacto possit prætermittere, vel transire, aut relinquere dignitatem Admiratus, sed debeat, & omnino teneatur eam petere, & accipere, renunciando Prioratui Hungariæ ad effectum, ut juxta tenorem Capitulorum Concordiæ hujusmodi in Lingua Alemaniæ smutiatur, prout in diversis publicis Instrumentis desuper confectis, plenius dicitur contineri.

§. 3. Nos Concordiam, & Transactionem hujusmodi pro illarum subsistentia approbationis Nostræ præsidio communire, & sublatis quibuslibet impedimentis, seu obstantiis, suum plenarium effectum sortiri cupientes, nec non literarum, & Instrumentorum, aliorumque præmissorum omnium, & singulorum tenores, formas, datas, & circumstantias, ac Prioratuum, Bajulivatuum, Præceptoriarum hujusmodi qualitates, eorumque fructuum, reddituum, & proventuum veros annuos valores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia Nostra, ac de Apostolicæ Potestatis plenitudine, Concordiam, & Transactionem prædictas, ac omnia, & singula in illis, ac Instrumentis desuper confectis con- *Illam confirmat Clemens.*

contenta, & expressa, licita tamen, & honesta Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque, & singulos tam Juris, quam facti, ac quarumcumque solemnitatum etiam substantialium, & quoscumque alios defectus, si qui intervenerint in eisdem, etiamsi tales sint, vel fuerint, qui in generali sermone non comprehendantur, sed speciali nota, & expressione indigeant, supplemus.

Clausulæ. §. 4. Decernentes ea omnia. & singula valida, & efficacia fore, & esse, ac perpetua roboris firmitate subsistere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, nec ullo umquam tempore quovis quesito colore, vel ingenio retractari, sed ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, ac idem robur habere, & eos quorum interest, illorum omnium effectu, & commodo pacifice frui, & gaudere debere, perinde acsi in Capitulo generali ejusdem Hospitalis cum interventu, & de consensu, non solum Magni Magistri, Priorum, Bajulivorum, Præceptorum, ac omnium, & singulorum aliorum in eodem Capitulo quomodolibet de Jure, privilegio, consuetudine, ac alias vocem habentium, sed etiam totius Capituli, seu Consilii generalis, & Conventus ejusdem Hospitalis capitulariter congregatorum præviis debitis tractatibus, & aliis solemnitatibus ad id de Jure, vel juxta ipsius Hospitalis Statuta, consuetudines, stabilimenta, privilegia, & Indulta, ac alias quomodolibet requisitis servatis, & adhibitis concordata, & transacta fuissent, neque Concordiam, & Transactionem hujusmodi, minusque præsentes literas ullo unquam tempore, etiam ex eo, quod generale Capitulum, Consilium, & Conventus hujusmodi, ac omnes Milites Antiani, & Fratres dictarum Linguarum, vel quicumque alii interesse habentes ad id vocati non fuerint, nec omnes illis plene consenserint, vel aliqui ex eis forsan pro eorum prætenso interesse, vel principalium suorum expresse contradixerint, neque Tractatus, & quæcumque solemnitates, ac alia de Jure, consuetudine, vel privilegio, seu juxta Statuta, stabilimenta, privilegia, & Indulta Hospitalis hujusmodi, seu quorumcumque Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum, aut Nostras, vel dictæ Sedis literas desuper editas, vel alias quomodolibet requisita, & in similibus necessaria intervenerint, seu etiam enormis, & enormissimæ, ac totalis læsionis, vel alio quovis prætextu, causa, & occasione quantumcumque notabili, & juridica, etiam necessario exprimenda, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quopiam defectu notari, impugnari in toto, vel in parte rescindi, retractari, annullari, invalidari, in Jus, vel controversiam revocari, ad terminos juris reduci, seu adversus illas quodcumque Juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, neque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, & aliis contrariis dispositionibus a Nobis, seu quibusvis aliis Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris, ac dicta Sede, seu etiam pro tempore existentibus Magno Magistro, ac generali Consilio, Capitulo, & Conventu Hospitalis hujusmodi pro tempore emanatis, seu emanandis compræhendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum, & eum, in quo, antequam emanarent, erant statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac etiam sub Data posteriori per quoscumque interesse habentes eligenda de novo concessa fore, & esse, ac vim validi, efficacis, & onerosi contractus inter Michaelem, & Vincentium ac omnes, & singulos alios supradictos rite, & recte initi, stipulati, ac etiam utrimque jurati habere, & obtinere; sicque, & non aliter per Magnum Magistrum, Consilium, Capitulum, Conventum, & alios prædictos, nec non quoscumque Judices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate in quavis causa, & instantia judicari, & definiri debere: irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 5. Non obstantibus præmissis, ac quatenus opus sit, nostra de non tollendo Jure quæsito, aliisque Apostolicis, ac in Synodalibus, Provincialibus, & Universalibus Conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non d. Hospitalis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Hospitali, ac ab eo dependentibus Prioratibus, Bajulivatis, Præceptoriis, & membris, nec non Magno Magistro, Consilio, Capitulo, & Conventui prædictis, illorumque Fratribus etiam Antianis in genere, vel in specie per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac Nos, & dictam Sedem etiam de consilio ejusdem S. R. E. Cardinalium ex causis tunc expressis, etiam Consistorialiter propositis, & diligenter examinatis, etiam per modum Statuti perpetui, & Ordinationis, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis Decretis in genere, vel in specie etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo

bo ad verbum non autem per clausulas generales, idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 4. Martii 1600. An.IX.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 4. Martii 1600. Pont. Nostri Anno nono.

CCXX.

Ordinationes pro bono regimine Fratrum Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, & electione ejus Officialium.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Ex Pastoralis nostri muneris debito cunctorum Religiosorum statui prospere dirigendo salubriter intendentes, ea nostræ confirmationis robore libenter communimus, quæ pro eorumdem Religiosorum recto gubernio, & felici directione provide sunt ordinata, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

In Capitulo Generali anni 1599. nonnullæ formatæ sunt Constitutiones.

§.1. Nuper siquidem pro parte dilectorum filiorum Magistri Generalis, & Fratrum Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, per dilectum filium Fratrem Bernardum de Vargas Vicarium, & Procuratorem Generalem ejusdem Ordinis, Nobis expositum fuit, quod in Capitulo Generali ipsius Ordinis mense Majo anni proxime præteriti, in Civitate Vallis Soletana celebrato, Definitores, Præsidentes, & alii Patres ibidem intervenientes, pro bono ejusdem Ordinis, ejusque Monasteriorum, & locorum, ac personarum regimine, inter alia infrascripta statuta, ordinationes, & capitula condiderunt.

Festū B.M.V. de Mercede institutum.

§.2. Quod nimirum singulis annis, die festo Nativitatis Beatæ Mariæ Virginis, octava Septembris, universaliter in tota dicta Religione festivitas Beatæ Mariæ de Mercede institueretur, & maxima solemnitate cum Missa, Processione, & Concione celebraretur.

Distributiones non imponendæ inconsultis Provincialibus.

§.3. Quod sub formali præcepto, nullus deinceps Provincialis Visitator, aut Vicarius Generalis possit distribuere per Provincias impositiones, & taxationes, nisi prius consuleret duos Definitores, & Provincialem illius Provinciæ, & si aliter fieret, dicta distributio, non solveretur per domos.

De Viatico Provincialibus, & Visitatoribus tribuendo.

§.4. Quod nullus Provincialis, nec Visitator, sub pœna suspensionis officii, possit accipere pro sua visitatione, & viatico, nisi necessarium pro sumptibus, & expensis de uno Conventu ad alium.

Causæ jam decisæ non reassumendæ.

§.5. Quod nullus Provincialis, aut Visitator posset causas jam decisas præteritorum Prælatorum, qui domos gubernarunt, sub alio Provinciali cognoscere, si Prælatis, & Commendatoribus gubernantibus fuit facta visitatio, & Capitulum Provinciale.

Missarum celebrationes ad intentionem definitæ.

§.6. Fuerunt abrogatæ omnes exemptiones, & dispensationes super celebratione plurium Missarum ad intentionem celebrantium, quam permittunt Ordinis constitutiones.

Privilegia Magistrorum, & Præsentatorum.

§.7. Quod omnibus privilegiis, & exemptionibus, quæ hactenus habuerunt Magistri, & Præsentati, in quantum Magistri, & Præsentati illis frui, & potiri, juxtaque tenorem literarum a nobis in forma brevis concessarum dicto Ordini, circa ipsos Magistros, & Præsentatos, sub datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die octava Novembris millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, deberent observari.

Subscriptio *Magister Provincialis* a Provincialibus non faciēdæ.

§.8. Quod sub formali præcepto obedientæ, & pœnis ad arbitrium Magistri generalis, deinceps nullus Provincialis quamvis esset Magister posset subscribi Magister Provincialis, nec uteretur hoc titulo in subscriptionibus literarum, & aliis provisionibus, & patentibus, sed solum hoc posset facere Magister generalis.

Locus, & Votum Prior Barchinonen. assignatum.

§.9. Quod deinceps Prior Domus Barchinonæ, quæ est prima Ordinis, & Religionis caput, non solum haberet vocem in electione Magistri generalis, sed etiam illam haberet in omnibus actis, & Congregationibus Capituli generalis, & in dicto Capitulo haberet sedem post omnes Provinciales, & Vicarios Proviciales, & ante Definitores.

Tunicæ forma subditis a Commendatore dandæ.

§.10. Quod in virtute sanctæ obedientie, & sub pœna suspensionis officiorum, Commendator quando daret subditis vestiaria, tunicæ, quas Hispani vocant sayas, essent ex panno, non autem de stamegna.

§.11. Quod Commendatores, sub pœna privationis officiorum non possent nominare Depositarios, sed nominarentur per vota libera ipsius Conventus.

Definitor Provincialis esse non potest Commendator.

§.12. Quod nullus Definitor Capituli Provincialis, sub pœna privationis officiorum, durante suo officio, posset esse Commendator.

Nec in eadem Domo reeligi.

§.13. Quod Commendator alicujus domus, si per triennium foret Prælatus, non posset in futuro triennio in eadem domo reeligi, bene tamen in alia, si reperiatur idoneus.

Mandata præcedentiū Visitationum quomodo possint confirmari.

§.14. Quod Magister Generalis, Provincialis, & Visitator sub pœna suspensionis officii, quando visitaverint domos Ordinis, non confirmarent præcepta, ordinationes, & mandata præteritarum Visitationum, per suos Prædecessores factarum, nisi eis visis.

§.15. Quod deinceps, sub formali præce-

Qui Præsentandi admitti queant.

cepto, ad præsentaturam, ut aliquis veniret præsentandus, non admitterentur cursus, quos non legisset in domo studiorum Ordinis, in Collegio, vel in Universitate ex approbatis.

Libri ex Bibliothecis nõ extrahendi.

§.16. Quod in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis majoris latæ sententiæ, bibliothecæ, & libri Religiosorum, qui ex hac vita decederent, nullo modo venderentur, sed applicarentur domui Religionis, in qua tales Religiosi decederent, & reponerentur in Bibliotheca communi, & ex illo loco nullus liber sub eisdem pœnis extrahi posset sub pœna privationis officii Prælato extrahenti, inferiori vero extrahenti sub pœna gravioris culpæ per sex menses.

§.17. Quod in nulla re haberent vocem Fratres Sacro Ordine non insigniti.

§.18. Quod Religiosi de foris venientes, se coram suo Prælato præsentare deberent, ut Prælatus sciret qua revertebantur hora.

Prædicta statuta confirmari petitur.

§.19. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat dicti Magister Generalis, & Fratres cupiant statuta, & ordinationes hujusmodi pro illorum firmiori validitate confirmationis Apostolicæ robore communiri, ac alia etiam infrascripta in ipso Ordine observanda, Apostolica auctoritate statui, & ordinari; Propterea dictus Bernardus Vicarius, & Procurator Generalis Nobis humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§.20. Nos igitur, eorumdem Magistri Generalis, & Fratrum votis, præsertim eorum Ordinis prosperam directionem concernentibus, quantum cum Domino possumus, benigne annuere volentes, atque eosdem Magistrum, necnon Vicarium, & Procuratorem Generales, ac singulares ipsius Ordinis Fratres, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ex voto Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super consultationibus, & negociis Episcoporum, & Regularium deputatorum, supradicta statuta, ordinationes, & capitula, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, siqui in eisdem intervenerint, supplemus.

Festivitates S. Laurentii, & S. Antonii Abbatis in ordine celebrari jubet.

§.21. Prætera statuimus, & ordinamus, ut diebus festivitatum Sancti Laurentii Martyris, quo die fundatus, & Sancti Antonii Abbatis, quo die per fel. rec. Gregorium Papam IX. Prædecessorem nostrum confirmatus fuit Ordo prædictus, in fundationis, & confirmationis hujusmodi memoriam, festivitates hujusmodi in toto Ordine solemniter celebrentur.

Anniversariũque pro Captivis defunctis celebrari.

§.22. Quodque singulis annis infra hebdomadam mortuorum in toto Ordine, Anniversarium pro animabus Captivorum, qui in infidelium potestate Catholicam fidem retinentes mortui sunt, fiat.

Commissariũ Generale Indiarum deputari vetat.

§.23. Quodque Magister generalis ejusdem Ordinis, pro tempore existens, nullo modo Commissarium generalem Indiarum, nisi de Sedis Apostolicæ licentia eligere, & creare valeat, & si ab eo hujusmodi electio fiat, ipso facto nulla, & irrita sit, ipseque Magister generalis ab officio sui Generalatus suspensus existat eo ipso, & subditi officium hujusmodi procurantes, pœna gravioris culpæ, per sex menses minime relaxandæ, puniantur.

Qualitates in Visitatoribus requirendæ.

§.24. Quodque nullus Generalis, vel Provincialis, sub pœna suspensionis ab eorum officiis, possit mittere ad visitan. aliquas domos, vel domum, seu Conventum ejusdem Ordinis, nisi Religiosum ex peritioribus ipsius Ordinis expertum, & doctum, præsertim casuum conscientiæ, & sacrarum literarum præstantem.

De libris Fratrum defunctorum.

§.25. Declaramus autem quoad ordinationem disponentem libros Religiosi decedentis extrahi non posse ex domo, in qua decesserit, intelligi debere, si obiret, & decederet in aliquo Conventu magno, & principali, ubi Religiosi Conventuales commorari possunt, non autem si in aliquo Cœnobio, & domo exigua, ubi libri remanentes diligenter custodiri non possent, & in hujusmodi eventu solum Magistrum generalem, cum Provinciali illius Provinciæ ubi sunt libri, posse illos transferre, & applicare alicui Collegio illius Provinciæ, aut Conventui, in quo Religiosus defunctus professionem solemnem emiserit, si ipse Conventus fuerit principalis.

Prædicta statuta præcipit observari.

§.26. Quocirca eisdem Magistro, & Vicario generalibus, aliisque dicti Ordinis Religiosis nunc, & pro tempore existentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis in supradictis statutis, & ordinationibus contentis, per præsentes mandamus, ut omnia, & singula supradicta statuta, respective, perpetuo observent, & observari curent, & faciant.

Exequutores hujusce Constitutionis deputat.

§.27. Quocirca venerabilibus fratribus Toletan. Hispalen. & Cæsaraugustan. Archiepiscopis, per presentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Magistri, & Vicarii generalis, & aliorum Religiosorum prædictorum, aut alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, statuta, & ordinationes prædictas ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectabit, perpetuo inviolabiliter observari. Contradictores quoscumque per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione

tione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum. §.28. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac aliis ejusdem Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Ordini, illiusque Magistro, Vicario, & fratribus prædictis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 10. Martii 1600. An. IX. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 10. Martii 1600. Pontificatus nostri Anno IX.

CCXXI.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Confirmatio Literarum Julii II., & Julii III. Pontificum, quibus Universitas Studii generalis de Alcalà de Henares a quacumque jurisdictione Archiepiscopi Toletani eximitur, solique Apostolicæ Sedi subjecta declaratur.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. EX injuncto nobis desuper Apostolicæ servitutis officio iis, quæ ad majorem Studiosorum quietem, & tranquillitatem, Apostolica auctoritate facta fuisse dicuntur, ut firmiora sint, libenter, cum a Nobis petitur, robur Apostolicum adjicimus.

Julius II. Universitatem de Henares ab Archiepiscopi jurisdictione, & superioritate exemptam declaravit. §. 1. Dudum, siquidem fel. recor. Julius Papa II. Prædecessor noster sub Datum videlicet decimo Kalendas Augusti Pontificatus sui Anno nono, supplicationibus bon: mem: Francisci Tituli Sanctæ Balbinæ, Presbyteri Cardinalis Ecclesiæ Toletan. ex dispensatione Apostolica Præsulis inclinatus, tunc, & pro tempore existentes Rectorem, Collegiales, Regentes, Doctores, Magistros, Licentiatos, Bachalaureos, Scholares, Cappellanos, Servitores, & Officiales Collegii per dictum Franciscum de bonis sibi a Deo collatis, ac de licentia Sedis Apostolicæ antea erecti, & dotati, in Universitate Studii generalis Oppidi de Alcalà de Henares Toletanæ Diœcesis, ac Exequutores, & Conservatores eis pro tempore quomodolibet deputatos, eorumque bona quæcumque ab omni Jurisdictione, superioritate, dominio, potestate, visitatione, & correctione Archiepiscopi Toletan., & quorumcumque aliorum Ordinariorum, eorumque Vicariorum, Officialium, & cæterorum quorumcumque Judicum tunc, & pro tempore existentium, prorsus, penitus, & omnino exemit, & liberavit, ac sub B. Petri, & Sedis Apostolicæ protectione suscepit, illosque, & illa sibi, & successoribus suis Romanis Pontificibus canonice intrantibus, nec non dictæ Sedi dumtaxat immediate subjecit, ac exemptos, liberos, susceptos, & subjectos fore decrevit; Ita quod Archiepiscopus, & alii Locorum Ordinarii, Vicarii, Officiales, & Judices prædicti, tunc, & pro tempore existentes, per se, vel alium, seu alios in Rectorem, Collegiales, Regentes, Lectores, Doctores, Magistros, Licentiatos, Bachalaureos, Scholares, Cappellanos, Servitores, & Officiales Collegii, & Universitatis hujusmodi, ac Exequutores, & Conservatores prædictos, eorumque personas, & bona, tamquam prorsus exemptos, & exempta, etiam ratione delicti, contractus, domicilii, seu rei, de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, aliquam Jurisdictionem, dominium, vel potestatem quomodolibet exercere, seu corrigere, aut apprehendere non possent: sed Rector pro tempore existens, ac Exequutores, & Conservatores pro tempore deputati coram Sede prædicta, aut Legatis, vel delegatis ejus; Collegiales vero, Regentes, Lectores, Doctores, Magistri, Licentiati, Bachalaurei, Scholares, Cappellani, Servitores, & Officiales prædicti coram eodem Rectore pro tempore existen. dumtaxat tenerentur de justitia, tam in civilibus, quam in criminalibus, sive ageretur de crimine ex officio, vel inquisitione, aut partium accusatione, vel alias quomodolibet civiliter, vel criminaliter respondere, nec ratione delicti, vel ex alia causa in alio, quam Collegii, & Universitatis hujusmodi carcere mancipari possent: decernens ex tunc omnes, & singulos excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque sententias, censuras, & pœnas, ac processus, quos, & quas contra Rectorem, Collegiales, Regentes, Lectores, & Doctores, Magistros, Licentiatos, Bachalaureos, Scholares, Cappellanos, Servitores, Officiales, Exequutores, & Conservatores prædictos, ac bona eorum haberi, & promulgari, ac in carcerationes, quas de eis fieri, & totum, quidquid super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contingeret, irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti existere, ac præmissis contravenientes, excommunicationis latæ sententiæ, a qua nonnisi per Sedem, aut Rectorem hujusmodi, mortis articulo excepto, absolvi possent, ac viginti Ducatorum Cappellæ Collegii hujusmodi applicandorum, pœnam eo ipso incurrere, & Scholares Collegii, & Universitatis hujusmodi exemptione prædicta, eo ipso, quo matriculati forent, & literarum studio operam darent, gaudere deberent.

§. 2. Et insuper statuit, & ordinavit, quod Collegium, & Universitas, ac Rector, Collegiales, Regentes, Lectores, Doctores, Magistri, Licentiati, Bachalaurei, & Scholares, Cappellani, Servitores, & Officiales, tunc, & pro tempore existentes, omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, ac aliis gratiis, & Indultis Uni- Eique cæterarum universitatum privilegia concessit.

Universitatibus Studiorum generalium Parisien., & Salamantin., quomodolibet concessis, & ex tunc, ac imposterum concedendis, ac quibus illæ, & earumdem Universitatum Rectores, Collegiales, Regentes, Lectores, Doctores, Magistri, Licentiati, Bachalaurei, Scholares, Cappellani, Servitores, & Officiales de jure, vel consuetudine utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possent, ac valerent.

Julius III. prædicta confirmans commisit Nuncio Apostolico apud Regem Hispaniarum, ut tamquam S. Sedis delegatus eandem universitatem visitaret, & contra delinquentes procederet.

§. 3. Et deinde, quia occasione litis, & causæ in Romana Curia inter bon: mem: Joannem Tituli S. Joannis ante Portam Latinam, Presbyterum Cardinalem, tunc in humanis agentem, ac dictæ Ecclesiæ Toletan., ex dicta dispensatione, Præsulem, sive ejus in spiritualibus Vicarios, vel Officiales generales ex una, ac Rectorem, Regentes, Doctores, Collegiales, & alias personas Universitatis hujusmodi, partibus ex altera super molestationibus exemptionum a Jurisdictione ordinaria, & aliis præmissis introductis, ac etiam occasione Motus proprii, a piæ mem. Paulo Papa III. etiam Prædecessore Nostro emanati, & sententiæ desuper latæ plurima damna, & inconvenientia Rectori, & Collegialibus, & aliis supra nominatis personis Universitatis hujusmodi proveniebant, & majora provenire, ac inter eos confusionem, & scandala in dies oriri posse formidabantur, in maximum Universitatis hujusmodi, & Pauperum ibi Studentium detrimentum, rec. mem. Julius Papa III. similiter Prædecessor Noster, die 2. Julii, Pontificatus sui Anno primo, certis tunc expressis causis adductus, causam hujusmodi, ac alias quascumque inter Rectorem, & Collegiales, ac Universitatem prædictos, & bon. mem. Joannem tunc existentem Archiepiscopum Toletan., desuper motam, ad se avocans, & Lites hujusmodi extinguens, Rectorem, Collegiales, Regentes, Lectores, Doctores, Magistros, Licentiatos, Bachalaureos, Cappellanos, Servitores, Officiales, & Scholares Collegii, & Universitatis hujusmodi, adversus concessum Motum proprium d. Pauli Prædecessoris, ac in ejus exequutionem, latam sententiam, nec non omnia, & singula alia inde sequuta, in pristinum, & eum, in quo Rector, & alii prædicti, antequam Motus proprius, & illius prætextu, lata sententia, & forsan alia tunc expressa emanassent, erant statum, & quoad prosequutionem, seu quasi exemptionis, & libertatis prædictarum restituit, reposuit, & plenarie reintegravit, nec non, juxta Julii Prædecessoris hujusmodi concessionem, exemptos, liberos, susceptos, dictæ Sedi dumtaxat subjectos esse & alia tunc expressa decrevit, & declaravit, ac Motum proprium, & illius prætextu latam sententiam, ac omnia, & singula in eis contenta, exemptionem, & liberationem hujusmodi quomodolibet lædentia, & inde sequuta quæcumque revocavit, cassavit, & annullavit, nec non dicti Julii, & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum Literas, Indulta, & Privilegia quæcumque Universitati, & Collegio prædictis, quomodolibet concessa, innovavit, confirmavit, & approbavit, & ne delicta Rectoris, & Collegialium, ac aliarum superius expressarum personarum Universitatis hujusmodi impunita remanerent, aut pro defectu justitiæ alicui de eis quærelandi relinqueretur occasio, tunc, & pro tempore existenti dictæ Sedis in Regnis Hispaniarum commoranti Nuncio commisit, & mandavit, quatenus ipse, una cum pro tempore electo Visitatore Collegii hujusmodi, vel sine illo per se ipsum personaliter, quoties sibi videretur, Collegium, & Universitatem hujusmodi, Apostolica auctoritate, juxta tamen Constitutiones, & ordinationes dicti Collegii, visitaret, & contra illos, etiam per viam inquisitionis, vel investigationis, aut denunciationis, aut ex officio, aut per viam appellationis, seu requisitionis, procederet, & delinquentes, seu alias quomodolibet culpabiles repertos, corrigeret, & debita animadversione puniret, ac in eos, & contra eos, ac inter eos omnia, & singula, quæ Ordinarii Locorum in Subditos suos exercere poterant, quoad jurisdictionalia tantum exerceret, & exequeretur, ac alias, prout in singulis literis dictorum Julii II., & Julii III. Prædecessorum desuper confectis, quarum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso insererentur, haberentur pro expressis, plenius continetur.

Universitas eadem a Clemente petit confirmari.

§. 4. Cum autem, sicut dilectus filius Petrus Michael Collegialis dicti Collegii, Magister in Theologia, in dicta Universitate Graduatus, Presbyter ex Diœcesi Calaguritana oriundus, qui nuper ad Nos, dictamque Sedem pro hoc negocio personaliter accessit, suo, & dilectorum filiorum modernorum Rectoris, & cæterorum Collegialium Collegii S. Idelphonsi, ac Universitatis hujusmodi nominibus Nobis exponi fecit, ipsi Rector, & Collegium cupiant præmissa pro eorum firmiori subsistentia nostræ confirmationis Apostolicæ robore communiri, ideo nominibus prædicti Nobis humiliter supplicari fecit, quatenus in præmissis opportune providere, & omne obstaculum, ac rationem dubitandi circa exemptionem, & alia præmissa tollere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§. 5. Nos igitur singularum literarum prædictarum, ac Motus proprii, & sententiæ hujusmodi, ac aliorum quorumcumque de necessitate exprimendorum tenores, perinde, acsi de verbo ad verbum insererentur, etiamsi de eis specialis, & individua quomodocumque requiratur mentio, præsentibus pro expressis, & totaliter insertis, ac narratis, & expositis habentes, ac Rectorem, & singulos Collegiales dicti Collegii a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effe-

effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ex sententia dilectorum filiorum Nostrorum Camilli, & Laurentii Titulorum SS. Joannis, & Pauli, & S. Laurentii in Palisperna S. R. E. Presbyterorum Cardinalium Burghesii, & Blanchetti nuncupat., quibus negocium hujusmodi videndum, & examinandum, ac Nobis referendum commisimus, exemptionem, liberationem, susceptionem, ac decretum Julii II., nec non restitutionem, repositionem, & reintegrationem Julii III. Prædecessorum, & quoad præmissa, singulas Literas prædictas, ac illarum vigore omnia, & singula in eis contenta, & inde sequuta quæcumque Apostolica auctoritate, tenore præsentium, & ex certa Nostra scientia approbamus, confirmamus, & innovamus, ac ampliamus, & extendimus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui intervenerunt in eisdem, supplemus, & nihilominus, potiori pro cautela de novo modernos, & pro tempore existentes Rectorem, Collegiales, Regentes, Doctores, Magistros, Licentiatos, Bachalaureos, Scholares, Cappellanos, Servitores, & Officiales Collegii, & Universitatis hujusmodi, ac Exequutores, & Conservatores prædictos, aliasque Universitatis, & Collegii personas quascumque quomodolibet nuncupatas, & quibuscumque nominibus censeantur, eorumque bona quæcumque spiritualia, & temporalia, aut mixta, ad Collegium, & Universitatem, aut eorum singulares personas universaliter, communiter, vel singulariter, aut divisim, quomodolibet pertinen. ab omni Jurisdictione, superioritate, dominio, potestate, visitatione, & correctione Archiepiscopi Toletan., & aliorum Ordinariorum, eorumque Vicariorum, & Officialium, & cæterorum Judicum eisdem auctoritate, & tenore tam in capite, quam in membris, & tam universaliter, quam singulariter prorsus, penitus, & omnino eximimus, & liberamus, ac sub B. Petri, & Sedis Apostolicæ protectione suscipimus, illosque, & illa Nobis, & Successoribus Nostris Romanis Pontificibus canonice intrantibus, nec non dictæ Sedi dumtaxat immediate subjicimus, ac exemptos, liberos, susceptos, & subjectos fore decernimus; Ita quod Archiepiscopi, & quicumque locorum Ordinarii, aut eorum, vel cujusvis eorum Vicarii, Officiales, & Judices prædicti, per se, vel alium, seu alios, in Rectorem, aliosque prædictos, eorumque bona prædicta, aut ipsam Universitatem, Collegium, Cappellanos, Ministros, & personas prædictas, vel earum alteram, etiam ratione delicti, contractus, domicilii, Beneficii Ecclesiastici, seu alterius rei, de qua agetur, ubicumque committatur delictum, iniatur contractus, aut res ipsa, seu Beneficium Ecclesiasticum consistat, aliquam jurisdictionem, dominium, vel potestatem quomodolibet exercere, seu eos, vel ea corrigere, aut apprehendere non possint, sed Rector pro tempore existens, ac Exequutores, & Conservatores prædicti, coram Sede prædicta, aut Legatis, & Delegatis ejus; Collegiales vero, Regentes, & alii prædicti coram eodem Rectore dumtaxat, teneantur de justitia respondere tam in Beneficialibus, & in Civilibus, quam etiam in criminalibus, seu mixtis causis, sive agatur de crimine ex Officio, sive inquisitione, aut partis accusatione, aut alias quomodolibet civiliter, vel criminaliter respondere, nec nomine delicti, vel alia ex causa in alio, quam dicti Collegii, & Universitatis carcere mancipari possint; Quodque Collegium, & Universitas, & Rector, aliique omnes supradicti omnibus, & singulis privilegiis, aliisque immunitatibus, & gratiis hujusmodi gaudeant. Decernentes præsentes, ac per Julium II., & Julium III. Prædecessores Nostros concessas Literas nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo, quod Archiepiscopus Toletan., aut alii Locorum Ordinarii, vel interesse in præmissis quomodolibet haben., vocati non fuerunt, notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos juris reduci, seu in jus, vel controversiam revocari posse, sed illas semper validas, & efficaces existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, minusque Rectorem, Collegium, Universitatem, vel aliquem ex indictis, & Nostris literis comprehensis ad verificandum aliquod ex eisdem Prædecessoribus, vel nobis narratis, aliquo modo teneri, vel obligatos esse, quia nos eos ab onere verificandi nobis, vel Predecessoribus nostris aliquid in his, & dd. Literis narratis, relevamus, & ad aliquam verificationem minime teneri volumus, nec exemptionem, liberationem, ampliationem, & confirmationem hujusmodi in jus, vel controversiam deduci posse.

§. 6. Sicque in præmissis omnibus, & singulis, ac circa ea per quoscumque judices Ordinarios, Delegatos, aut Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, aut Nuncios, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, aut definiri debere, nec non irritum, & inane decernentes, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Clausulæ.

§. 7. Quocirca Venerabili Fratri Nostro Episcopo Abulensi, & dilectis filiis Abbati Collegiatæ Ecclesiæ SS. Justi, & Pastoris dicti Oppidi de Alcalà de Henares, & Superiori, seu Priori Commendatario nuncupato S. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum ejusdem Oppidi, & eorum cuilibet committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios faciant auctoritate nostra, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, Exequutores præsentis Cōstitutionis designati.

ac

ac quoties pro parte dd. Rectoris, & Collegialium fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, eadem præmissa, suum plenum sortiri effectum, illisque Rectores, & Regentes, Collegiales, & alios Collegii, & Universitatis hujusmodi, & omnes alios, & singulos quos præmissa quomodolibet concernunt, & concernent in futurum, pacifice frui, & gaudere, nec permittant eos, aut eorum aliquem per Archiepiscopum, aut alios Episcopos, eorumque Officiales, aut Vicarios, aut alios quoscumque contra illorum formam quoquo modo molestari, impediri, aut inquietari: Contradictores quoslibet, & rebelles per interdicti ab ingressu Ecclesiæ, & deinde suspensionis a Divinis, ac alias Censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & pecuniarias eorum arbitrio imponendas, & moderandas, & alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ipsasque censuras, & pœnas, quoties eis videbitur, etiam iteratis vicibus aggravando, constito eis summarie de non tuto accessu, citationes quaslibet per edictum publicum decernendo, & quatenus, & quoties inhibendum fuerit, etiam sub eisdem censuris, & pœnis inhiben. invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum — §. 8. Non obstante piæ mem. Innocentii III., quæ incipit *Cum Cappella*, & Innocentii IV. in Concilio Generali Lugdunen. circa exemptos, quæ incipit *Volentes*, quoad omnes sui partes, cum ejus innovatione nuper facta in Concilio Tridentino, quæ incipit *In exemptione*, ac in cæteris generalibus, Provincialibus, vel Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, nec non omnibus illis, quæ iidem Prædecessores in eorum Literis prædictis voluerunt non obstare, Ecclesiarumque, in quibus Beneficia prædicta forsan fuerint, seu aliorum Locorum, seu Universitatum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, etiamsi ipse Rector, Collegiales, Regentes, Lectores, Magistri, Licentiati, Bachalaurei, Scholares, Cappellani, Servitores, Officiales, aut aliæ personæ, seu earum alter Collegii, Universitatis, aut Cappellæ de illis servandis, & non impetrandis Literis Apostolicis contra ea, & de ipsis, etiam ab alio, vel aliis impetratis, aut alias quovis modo concessis non utendo per se, vel Procuratores præstiterint forsan hactenus, vel imposterum eos præstare contigerit, etiam iteratis vicibus juramentum, ac Nostra de non tollendo jure quæsito, cæterisque Cancellariæ Apostolicæ Regulis editis, & pro tempore edendis, ac piæ mem. Bonifacii VIII. Prædecessoris Nostri de una & Concilii generalis de duabus Dietis, aliisque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac cæteris omnibus illis, quæ dictus Julius II., & Julius III. Prædecessores prædicti in suis Literis prædictis voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 25. Maii 1600., Pont. Nostri Anno nono. — Dat. die 25. Maii 1600. An. IX.

Sequitur confirmatio statuti a Cardinale Joanne Salviati S. A. in Hispaniis Legato editi, quo cavetur, nequis ex Judæis, aut Saracænis oriundus in Collegio Sancti Ildephonsi de Alcalà de Henares admitti possit.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. — Ex debito ministerii Pastoralis officio ea, quæ ad fidei Catholicæ augmentum facta fuisse dicuntur, ut firma perpetuo, & illibata persistant, libenter, cum a Nobis petitur, Apostolico munimine roboramus.

Statutum, de quo in Rubrica. — §. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Petrus Michael Collegialis Collegii Sancti Ildefonsi Oppidi de Alcalà de Henares Toletan. Diœcesis Magister in Theologia, Presbyter Calaguritan. Diœcesis suo, & dilectorum filiorum Rectoris, & aliorum Collegialium dicti Collegii nominibus, quod dudum bon. mem. Joannes Sanctorum Cosmi, & Damiani Diaconus Cardinalis de Salviatis nuncupatus ad Hispaniarum, & alia Regna, & loca fælicis recordationis Clementis Papæ VII. Prædecessoris nostri, & Sedis Apostolicæ de latere Legatus, statutum, & ordinationes tunc existentium Rectoris, & Collegialium, & Cappellanorum dicti Collegii per bonæ memoriæ Franciscum tituli Sanctæ Balbinæ Presbyterum Cardinalem etiam Toletan. ex concessione, & dispensatione Apostolica Præsulem fundati, & dotati, quod nullus Neophytus conversus ducens originem a Saracenis, aut Judæis, aut modo aliquo cum excommunicatis participans ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus in Collegialem, aut Cappellanum dicti Collegii recipi, & admitti posset, sed dumtaxat illi, qui ex quatuor lateribus ab omnibus maculis supradictis purgatissimi essent, in Collegiales, aut Cappellanos dicti Collegii admitti deberent, auctoritate Apostolica, qua in ea parte fungebatur, approbavit, & confirmavit, prout in literis dicti Joannis Cardinalis desuper 13. Kalend. Februarii 1525. anno III. Pontificatus ejusdem Prædecessoris nostri datis plenius continetur.

Petitur a Clemente confirmari. — §. 2. Quare idem Petrus nominibus prædictis Nobis humiliter fecit supplicari, quatenus statuto, & ordinationi prædictis robur Apostolicæ confirmationis adiicere, aliasque in præmissis opportune providere

de

de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Pontifex. §.3. Nos igitur tenores dictarum literarum, ac omnium, & singulorum hic de necessitate exprimendorum, præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ex sententia dilectorum filiorum nostrorum Camilli, & Laurentii Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium titulorum Sanctorum Joannis, & Pauli, & Sancti Laurentii in Panisperna Cardinalium Burghesii, & Blanchetti nuncupatorum, quibus hoc negotium videndum, & examinandum, ac Nobis referendum commisimus, statutum, ordinationem hujusmodi, ac omnia, & singula in dictis literis, ac statuto antea facto, quorum omnium tenores, perinde acsi de verbo ad verbum insererentur, habeantur pro expressis, contenta, & inde sequuta quæcumque Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac de novo concedimus, & statuimus, supplentes omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui intervenerunt in eisdem: necnon decernentes illa per dictos modernos, & pro tempore existentes dicti Collegii Rectorem, Collegiales, & Cappellanos hujusmodi perpetuo, & inviolabiliter observari debere, ac quoscumque, quacumque sint præditi dignitate, ad subiicien. se examini, & pro veritate perhiben. testimonium super probatione puritatis sanguinis, & aliorum prædictorum per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias cogendos, & compellendos fore, ac pro tempore ad prædictas probationes conficien. & accipien. deputan. cogi, & compelli posse, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, & reaggravan., ac auxilium brachii sæcularis, quatenus opus erit, invocan.

Clausulæ. §.4. Præsentesque de subreptionis, vel obreptionis, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu minime impugnari, vel in controversiam, aut ad terminos juris reduci posse; sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Sac. Palatii Apostolici, & causarum Rotæ Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores hujusce Decreti designati. §.5. Quocirca Venerabili Fratri Episcopo Abulen., & dilectis filiis Abbati Collegiatæ Ecclesiæ Sanctorum Justi, & Pastoris dicti Oppidi de Alcalà de Henares, ac Superiori, seu Priori Commendatario nuncupato Domus Sanctæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum ejusdem Oppidi, ac eorum cuilibet committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Rectoris, & Collegialium dicti Collegii fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa omnia, & singula observari: contradictores quoslibet, & rebelles, & præmissis non parentes per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, ipsasque censuras, & pœnas etiam iteratis vicibus aggravando, & reaggravando, invocato etiam adhoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

§.6. Non obstantibus fæl. recor. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore præsentium ad judicium ultra tres dietas non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non aliis dicti Collegii etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Derogatio contrariorum.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 25. Maii 1600. Pontificatus nostri Anno IX. Dat. die 25. Maii 1600. An.IX.

CCXXII.

Confirmantur privilegia omnia Universitati Studii Generalis Ferrariensis hactenus concessa. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanum decet Pontificem Studiorum Generalium Universitatibus, ac Studiosis, & Scholaribus benigni favoris gratiam libenter impertiri, ut illi Apostolico suffulti præsidio, alacrius literarum, & bonarum artium Studiis incumbant, & ad eorumdem studiorum metam facilius valeant pervenire. Procemium.

§.1. Idcirco Nos Universitatem Studii Generalis Civitatis nostræ Ferrarien., ejusque Rectores, Reformatores, & Scholasticos specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis in- Confirmatio, de qua in rubrica.

inclinati, omnia, & singula privilegia, indulta, exemptiones, facultates, concessiones, & gratias eidem Universitati Studii Generalis, ejusque Rectori, Reformatoribus, Scholasticis, & aliis personis quibuslibet per quoscumque Rom. Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem, necnon Ferrariæ Duces pro tempore concessa, ipsiusque Universitatis statuta, & laudabiles consuetudines, quatenus tamen licita, & honesta sint, & Sacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, nec non libertati Ecclesiæ, nostræque, & Apostolicæ Sedis auctoritati, debitæque obedientiæ non adversentur, nec sint revocata, aut sub aliquibus revocationibus compræhensa, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, ac inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, eaque omnia, & singula perpetuo valida, firma, & efficacia esse, & fore;

Clausulæ. §.2. Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, ubique judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Exequutores designati. §.3. Quocirca Venerabili Fratri Episcopo Ferrarien., ac dilectis filiis Archidiacono, & Primicerio Ecclesiæ Ferrarien. per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Rectoris, Reformatorum, & Scholarium, aut alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter per se, vel alium publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Universitatem, Rectorem, Reformatores, & Scholasticos prædictos privilegiis, indultis, & gratiis supradictis perpetuo pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari; Contradictores quoscumque per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Obstantium derogatio. §.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 12. Junii 1600. An.IX. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 12. Junii 1600. Pontificatus nostri Anno IX.

CCXXIII.

Confirmatio Moderationis, Reductionis, & Suppressionis Datiorum a Cardinale Aldobrandino Civitati, & Ducatui Ferrariensi concessarum. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Paterna nostra erga subditos nostros charitas nos admonet, ut ea, quæ pro ipsorum subditorum commoditate, & sublevatione auctoritate, & mandato nostris concessa sunt, ut perpetuo firmiora subsistant, Apostolicæ confirmationis præsidio roboremus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Card. Aldobrandinus Ferrariésibus non nulla Datia substulit, vel diminuit. §.1. Cum itaque alias dilectus filius noster Petrus Sancti Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis Aldobrandinus nuncupatus noster, secundum carnem ex fratre germano nepos, Civitatis, & Ducatus nostrorum Ferrariensis, & in universa Italia ad quoscumque Principes noster, & Apostolicæ Sedis de latere Legatus, & totius Status Ecclesiastici, tuncque etiam exercitus Ecclesiastici Generalis superintendens, volens nostram, & Apostolicæ Sedis erga Cives, & Populos Civitatis, & Ducatus nostrorum Ferrariensis, sub immediatum nostrum, & ejusdem Sedis Dominium tunc receptos, charitatem ostendere, auctoritate sibi per Nos attributa, diversas Gabellas, Datia, & onera, quæ antea in Civitate, & Ducatu prædictis exigebantur, partim in totum substulerit, & annullaverit, partim diminuerit modo, & forma infrascriptis, videlicet:

Declaratio suspensionis, moderationis &c. de quibus agitur. *Moderamento, Riduzione, Suppressione, e Grazie respettivamente de' Dazj, e Gabbelle fatte alla Città, e Dominio di Ferrara dalla Santità di Nostro Signore Clemente Papa VIII.*

Essendo per la infinita providenza di chi mai erra, e dalla cui mano con ineffabile modo pende ogni Potestà, Regno, ed Imperio, e ragione di regnare, e si governa il tutto, ridotta questa nobilissima Città, Ducato, e Distretto di Ferrara sotto l'antico, e clementissimo Grembo, e Manto della sua cara Madre Santa Chiesa, tra li molti, e continui pensieri, che sono al cuore alla Santità di Nostro Signore Clemente Ottavo, preme oltre modo di vedere ben presto sollevati questi Popoli dallo smisurato peso di molte gravezze, nelle quali per lungo tempo sono stati involti, e di vederli effettualmente godere li dolci frutti di quella Santa Sede; onde rimirando, ancorchè di lontano con pietoso occhio il tutto, e rivolgendo l'animo a considerare lo stato, in che si trova; per buon principio, saggio, e caparra dello svisceratto amore paterno, che porta loro, e dell' indicibile desiderio, e sollecitudine, che tiene

tiene di giovare universalmente a tutti, l'Illustrissimo, e Reverendissimo Signore, il Signore Pietro, per la divina misericordia, Cardinale Aldobrandino di questa Città, e Dominio di Ferrara, ed a' Principi d'Italia Legato de latere, dell' Esercito, e di tutto lo Stato Ecclesiastico Generale Sopraintendente, in accrescimento della allegrezza pubblica, e privata, in questo dì della felicissima Coronazione di sua Beatitudine, Clemente di nome, e di fatti, ed in essecuzione della Sua santa mente, e pio zelo, per l'espressa facoltà, sopra ciò datale a sollevamento, contento, e consolazione universale, ed aumento del commercio, dopo avere avuta matura, e proporzionata considerazione al bisogno di chi comanda, ed alle forze, e spese, che occorrono alli sudditi, Sua Signoria Illustrissima, e Reverendissima modera, riduce, supprime, e leva di fatto le infrascritte gravezze, pesi, e Gabbelle nel modo, che sarà qui sotto specificato, con ferma intenzione d'avere poi di tempo in tempo a ridurre il tutto sotto forma di un ben regolato, e felice governo a gloria di Dio, e soddisfazione di Sua Santità, ed a piena consolazione di tutti.

Le Gabbelle, che si riducono.

La Gabbella della nota magna, che si riscuote di tutti li frumenti, e biade, che si vendono nella Città a 10. per cento, e se ne cava l'anno lire 69600., la quale si riduce alla metà, che sono cinque per cento, si viene a sgravar l'anno lire 34800.

Membro del registro, che si riscuote dieci per cento di tutti li contratti, che si fanno di case, possessioni, molini, e barche, lini, e lane, affittato lire 53000. l'anno, ridotto a cinque per cento. si viene a difalcare lire 26500.

Dazio del vino a mastello, che si riscuote dieci per cento del giusto valore de' vini, che si vendono, importa lire 9400., qual si riduce per la metà a cinque per cento, e se ne viene a levar l'anno lire 4700.

Dazio del vino in Castellata, che paga dieci per cento, se ne cava lire 9000., ridotto a cinque per cento, se ne viene a difalcare l'anno lire 4500.

Membro de' libricciuoli, che si riscuote a ragione di dieci per cento di tutti li marzadelli, vini, e bestiami, che vengono dentro la Città, e si contrattano fuori nel Distretto, qual si riduce alla metà, che sono cinque per cento, ed importa l'anno circa lire 11500.

Pesce dolce, e di mare, paga di Gabbella, tanto per entrata, quanto per transito venti per cento di quello, viene stimato; se ne cava l'anno lire 39500., si riduce a cinque per cento quello, che entra in Ferrara, e che va per lo Stato, e per il resto, si lascia come prima, e figurandosi, che la metà sia quello, che entri nella Città, e vada per lo Stato, si viene a difalcare l'anno lire 14813.

Del sale di Ferrara, che si vende quattrini cinque per libra, si cava l'anno lire 45600., quale si riduce a quattrini quattro, trè per la Camera, ed uno per la Communità, come appresso si dirà, che il detto difalco importa l'anno lire 18240.

Membri della Gabbella grossa, e grassa, che si riducono, tanto all' entrare della Città, quanto per transito.

Pietre d'aguzzare, che pagavano 17., e mezzo per cento, si riduce a dieci per cento.

Legnami di più sorte per mettere in opera, pagavano quattordici per cento, si riduce a sette.

Acquavite pagava tredici per cento, si riduce a otto.

Seme di lino, che pagava tredici per cento, si riduce a otto.

Colombina, e Pilumi pagava tredici per cento, si riduce a sei.

Marmi pagavano diecidotto per cento, si riduce a dieci.

Altre Robbe, che pagano la Gabbella grossa, e grassa a ragione di tredici per cento, che ora si riducono tutte a sei per cento, tanto all' entrare della Città, quanto per transito.

Alberi da Navilj.
Armature.
Altri simili lavori di ferro.
Badili di ferro.
Bestie d'ogni qualità, eccetto Asini.
Cannotiglia.
Carrette.
Carri.
Cirume delle Api.
Cimatura de' panni.
Corame unto.
Corone di pasta.
Cremesi.
Forconi.
Galla.
Garavelle.
Gesso.
Grana.
Guado.
Erbe da tingere.
Indigo.
Istromenti da sonare.
Lana Pellizzarola, e filata.
Lane filate.
Lavori di Noce.
Libri d'ogni sorte.
Mannare.
Mannarini.
Mascare.
Merci nostrane d'ogni qualità.
Morioni.
Occhi di vetro da fenestre.
Organi.
Oricello da tingere.
Pellicciaria selvatica.
Quadri di Pittura.
Risi nostrani.
Ritratti in tela.
Rubia da tingere.
Salvaticini.
Scodano da tingere.
Scopette.

Sove-

Soveri lavorati.
Terra gialla.
Trippa di velluto.

Appresso saranno i Membri, e Gabbelle, che si levano affatto.

Membro del Boccatico, che si riscuoteva da' Cittadini, e Contadini, che abitavano fuori nel Distretto, invece della macina delle Biade, che consumavano per il vitto loro, che pagavano per ogni testa di Cittadino Bolognini 18. $\frac{5}{6}$, e li Contadini bolognini 13. $\frac{1}{8}$ $\frac{2}{}$, che si leva tutto, ed importa l' anno lire 24000.

Dadia, che si pagava da' Contadini, ed altri, che lavoravano, e facevano lavorare, si leva tutta, che importava l' anno circa lire 16000.

Gabbella di legna, paglia, e fieni, tanto dentro della Città, quanto fuori, che si pagava sei, e mezzo per cento, si leva affatto, importa circa lire 3500.

Aumento del pane, che importava l' anno circa lire 22800., si leva tutto, lire 22800.

Invenzioni di quelli, che fraudano le Gabbelle, che si affittava, si leva tutta, importa lire 1853.

Cammeretta delle accuse, si leva tutta, importava lire 1129.

Dazj delle tele de' panni, che si pagava per ogni tela, che si faceva, bolog. 40., si leva tutto.

Capitaneato della Piazza, che per aver quel carico, pagava ogni anno circa lire 1900., si leva di fatto.

Bollettini de' forastieri, che erano applicati al Membro della Posta, si levano, ed importavano lire 1000.

Salario della Camera, che si pagava alla Posta lire 890., si leva tutta, lire 890.

Salario del Comune, che si pagava a detta Posta, si leva, lire 60.

Dazio delle Carrozze da Nolo, si leva, lire 418.

Dazio delle Meretrici.

Dazio del vino a spina.

Dazio della Malvasia, si levano, che importavano lire 6740.

Dazio del Pesce di Pò, che si pagava da poveri uomini, che portavano il Pesce a minuto, si leva, importava lire 530.

Membri della Gabbella grossa, e grassa, che si levano affatto.

Marmi, che entravano dentro la Città, che pagavano diecisette, e mezzo per cento, si levano affatto.

Appresso saranno altri Membri, che pagavano tredici per cento, quali pure si levano affatto.

Agli.
Berette vecchie.
Botti,
Cacole di Pecora composte.
Calcina da murare.
Capelli da Donne.
Carciofali.
Carte dipinte.
Canne di Valle.
Ceci franti.
Cenere.
Citare.
Code di Cavalli.
Collari da Cavallo.
Copeta.
Coltre da letto di ogni qualità usate.
Crivelli.
Dissegni.
Diverse straccierie.
Faldee.
Ferro rotto.
Garzadura.
Garzi.
Giaroni.
Gianda.
Grisciole di Canna.
Guanti.
Istorie.
Lavori di tela.
Lettere da stampa.
Libri usati.
Letami.
Limatura.
Maccheroni di pasta.
Majolica.
Maglia vecchia.
Mobili di Casa usati.
Mostarda.
Ortaglia d' ogni qualità.
Pattarìa.
Pellicciarole.
Peli di animali.
Pelo di Bue.
Penne da scrivere.
Pietre di più sorti.
Pignatte.
Razzi usi per quelli della Città.
Ritagli.
Sabbione.
Semola.
Santi di legno.
Scaglia.
Salnitro.
Stivali.
Stagno usato.
Spalliere d' ogni sorte usate per quelli della Città.
Matarazzi di lana.
Tamburi.
Tartaruche.
Tasso da Botte.
Terra da boccali.
Ucelli di rapina.
Vele use.
Vestiti d' ogni sorte d' usi.

Nota delle Gabbelle, che si lasciano, e donano alla Communità per servizio pubblico.

Li danni dati, che possono importar l' anno, lire 2671.

Appalto delle Fornaci de' vetri, ed assumamento de' stracci per far carta, affittato l' anno lire 3610.

Delli quattro quattrini, che si è stabilito, che si venda la libra del Sale, tre ne restano per la Camera Apostolica, ed uno per la Communità, il quale importerà lire 9120.

Le dette Gabbelle si doveranno riscuotere

tere per mano del Tesoriero, o altri Ministri della Camera Apostolica, per pagarle in mano del Magistrato di detta Città per spendersi a servizio pubblico, come parerà ad essa Communità.

Il Card. Aldobrandino.

Luogo del Sigillo.

Erminio Valenti Secr.

Clemens prædicta confirmat.

§.2. Nos cupientes, moderationem, reductionem, suppressionem, & gratias Datiorum, & Gabellarum hujusmodi, ut præmittitur, factas, perpetua firmitate subsistere, ac Cives, & Populos Civitatis, & Dominii prædictorum, illis perpetuo frui, & gaudere, ac eosdem Cives, & Populos, amplioribus favoribus, & gratiis prosequi volentes, præinsertas Datiorum, & Gabellarum moderationem, reductionem, suppressionem, & gratias, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos juris, & facti, aut alios quoscumque defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus; & nihilominus Datia, & Gabellas supra expressas eisdem modo, & forma, in omnibus, & per omnia moderamur, reducimus, supprimimus, & respective Communitati, & Hominibus Civitatis Ferrarien., sine tamen aliquo cæterarum gratiarum, & concessionum illis per Nos factarum præjudicio, respective concedimus, donamus, & elargimur, volentes, ac eadem auctoritate perpetuo statuentes, moderationem, reductionem, suppressionem, & gratias Datiorum, & Gabellarum supra expressarum, perpetuo validas, firmas, & efficaces subsistere, & fore, nec a quoquam quavis auctoritate fungentes, retractari, rescindi, aut invalidari, vel annullari quoquo modo posse.

Claufulæ.

§.3. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Cameræ Apostolicæ Clericos Præsidentes, ac Thesaurarium, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarium, ipsius quoque Civitatis, & Ducatus Ferrarien. nostrum, & Apostolicæ Sedis de latere Legatum, ejusque Vice-Legatum, seu alium Superiorem nunc, & pro tempore existentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores deputati.

§.4. Mandantes propterea eisdem Petro Cardinali Legato, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarii, ejusque Collegæ, & Vice-Legato, necnon Thesaurario Generali, Præsidentibus, Clericis, & aliis supradictis, ut præmissa omnia, & singula ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectabit, inviolate perpetuo observari curent, & faciant: Contradictores quoscumque opportunis juris, & facti remediis appellatione postposita compescendo.

§.5. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Civitatis, & Ducatus prædictorum, necnon etiam Cameræ juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis quibusvis, & præsertim Cameræ nostræ Apostolicæ, ac aliis prædictis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus, pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Obstantium derogatio.

Fides danda transumptis.

§.6. Volumus autem, ut præsentium transumptis, etiam impressis, &c.

Dat. die 13. Junii 1600. An. IX.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 13. Junii 1600., Pontificatus nostri Anno Nono.

CCXXIV.

Cœremonialis Episcoporum ad officia divina rite celebranda, aliasque functiones itidem peragendas reformatio, & approbatio, cum antiquorum permissione in his, quæ huic non adversantur.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pontifex Pontificale reformatum edidit.

§.1. CUM novissime Pontificale antea mendosum, & corruptum, a piis, & eruditis viris emendari, & restitui, & demum ad Episcoporum, & aliorum Ecclesiarum Prælatorum communem usum, & commoditatem divulgari, & in universali Ecclesia ab omnibus observari mandaverimus, operæ pretium visum fuit, Cœremoniale Episcoporum omnibus Ecclesiis præcipue autem Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis, perutile, ac necessarium, in quo ritus, & cœremoniæ celebrandi missas, vesperas, & alia divina officia, ac in aliis Ecclesiæ functionibus, & actibus ab eisdem Episcopis, ac aliis Prælatis inferioribus in eisdem observandæ, modus etiam præcedendi, tam inter personas ipsas ecclesiasticas, quam etiam inter eas, & laicos similiter servandus continentur; quodque pridem multis mendis respersum fuerat, similiter reformari, & restitui curaremus. Ea propter id ipsum Cœremoniale Episcoporum a nonnullis piis, ac eruditis, in hisque sacris ritibus, & cœremoniis apprime versatis viris examinari, corrigi, & in optimam ipsique Pontificali reformato maxime congruentem formam redigi mandavimus. Quod opus cum ea, qua decuit, fide, & diligentia jam absolutum fuisse accepimus, porro reliquum est, ut hujus operis labor, eum, ad quem directus est, finem consequatur.

Cœremoniale postea Episcoporum reformari curavit.

Illudque servari præcipit.

§.2. Idcirco Cœremoniale Episcoporum hujusmodi jussu nostro emendatum, & reformatum, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine

tudine perpetuo approbantes; illudque in universali Ecclesia ab omnibus, & singulis personis, ad quas spectat, & in futurum spectabit, perpetuo observandum esse præcipimus, & mandamus.

Et immutari vetat.

§.3. Ac Cœremoniale hujusmodi sic emendatum, & reformatum, nullo umquam tempore in toto, vel in parte mutari, vel ei aliquid addi, aut omnino detrahi posse.

Nec aliter debitis cœremoniis satisfieri decernit.

§.4. Ac quascumque personas prædictas, quæ sacerdotalia munera exercere, aut alia quæcumque in ipso Cœremoniali contenta facere, aut exequi debent, ad ea peragenda,& præstanda juxta hujus Cœremonialis formam, & præscriptum teneri, neminemque ex iis, quibus ea exercendi, & faciendi munus impositum existit, nisi formulis, quæ hoc Cœremoniali continentur, servatis satisfacere posse, perpetuo statuimus, & ordinamus.

Antiqua Cœremonialia huic novo nō contraria permittit.

§.5. Per præsentes autem antiqua Cœremonialia, in his, quæ prædicto Cœremoniali reformato sunt conformia, minime aboleri, aut abrogata censeri volumus, sed illorum etiam usum (salva reformatione prædicta) permittimus.

Clausulas derogatorias apponit.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac etiam in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus,vel specialibus, necnon quarumvis Ecclesiarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Tempus, quo hæc observanda declarat.

§.7. Volumus autem, & pari motu, & auctoritate decernimus, ut qui in Romana Curia sunt præsentes, lapsis duobus mensibus, qui vero intra Montes octo, & qui ultra ubique locorum degunt, duodecim integre excursis, vel alias ubi venalium hujus Cœremonialis voluminum notitiam, & facultatem habuerint, sacras cœremonias, & ritus in eodem Cœremoniali præscriptos, juxta illius modum, & normam, in quibuscumque actibus exercere, & observare teneantur.

Exemplis credi jubet.

§.8. Ipsarum autem literarum exempla manu Notarii publici, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut illius Curiæ obsignata, vel in ipsis voluminibus absque prædicto, vel alio quopiam adminiculo Romæ impressa, eam ubique locorum, & gentium fidem faciant, quam præsentes facerent, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 14. Junii 1600. An.IX.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die decimaquarta Julii 1600., Pontificatus nostri Anno Nono.

CCXXV.

Institutio duorum Novitiatuum, in duobus Conventibus Fratrum Eremitarum Sancti Hieronymi Congregationis B.Petri de Pisis, cum licentia recipiendi venientes ad Ordinem. Et ambitus prohibitio,cum pœnarum impositione.

Alia de hac Congregatione vid.in Const.XIX. Eugen.IV. Provenit. *To.III.Par.III.fol.*19.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilectis filiis Bernardo Veronen. Priori Generali, & Antonio Veneruccio Urbinaten. Vicario generali Ordinis Pauperum Eremitarum S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis.

Institutio Novitiatuum.

§. 1. ORdinis vestri conservationi, & propagationi, quantum cum Domino possumus, prospicere cupientes, Motu proprio, & ex Nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, in Conventu S. Sebastiani Venetiarum, ubi triginta quinque Fratres, comprehensis duodecim Novitiis de familia, manere volumus, ac in Conventu S. Mariæ Gratiarum Neapolitan., ubi quinquaginta Fratres, comprehensis sexdecim Novitiis de Familia, similiter manere volumus, Novitiatus vestri Ordinis prædicti auctoritate Apostolica tenore præsentium erigimus, & instituimus.

Licentia recipiendi Novitios.

§. 2. Vobisque ut in primo dicto S. Sebastiani duodecim, & in secundo d. Conventibus S.Mariæ Gratiarum sexdecim Novitios, qui qualitates requisitas juxta Constitutionem nostram super receptione Novitiorum nuper editam habeant, ac servata in omnibus, & per omnia dictæ Constitutionis forma, ad habitum per Fratres vestri Ordinis gestari solitum recipere, ita tamen ut aliquod signum a Professis distinctum juxta dispositionem vestri Capituli generalis gerant, & deinde lapso probationis anno ad professionem per eosdem Fratres emitti consuetam regularem, admittere libere, & licite possitis, & valeatis, auctoritate Apostolica, & tenore prædictis licentiam, & facultatem concedimus, & impertimur.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obstan. prohibitione nostra novissime facta, Constitutionibusque, & ordinationibus Apostolicis; cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 4. August.1600. An.IX.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die quarta Augusti millesimo sexcentesimo, Pontificatus Nostri Anno nono.

Sequitur ambitus prohibitio.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

AMbitiosam honorum, & dignitatum cupiditatem Ecclesiasticos omnes, sed Re-

Religiosos præsertim, qui in humililatis spiritu Deo servire tenentur, ita evitare decet, ut ipsi Prælaturas minime requirere, sed eas vocati, ut Aaron, obedientes suscipere, & humiliter administrare studeant.

Damnatur ambitus obtinendi Prælaturas.

§. 1. Hujus siquidem ambitionis malum a Congregatione Beati Petri de Pisis Ordinis Eremitarum Sancti Hieronymi procul abesse cupientes, Motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos Fratres prædicti Ordinis, & Congregationis, cujuscumque ætatis, gradus, & conditionis, præeminentiæ, & literaturæ existentes, qui nimirum pro quibuscumque Prælaturis, Dignitatibus, muneribus, Officiis, etiam iis, quæ obtinent, majoribus, in dicta Corgregatione consequendis, sive pro remissione pœnarum eis impositarum, aut aliis quibuscumque gratiis impetrandis, ad Principum quorumcumq; tam Ecclesiasticorum, etiam S. R. E. Cardinalium, quam sæcularium, ac Prælatorum de gremio dictæ Congregationis non existentium, favores recurrerint, eosque requisiverint, vel iis etiam sponte delatis, aut ab aliis etiam insciis ipsis procuratis usi fuerint, vel etiam pactis, pollicitationibus, aliisque viis directe, vel indirecte, palam, vel occulte, ad dignitates, seu officia in Congregatione præfata obtinenda aspiraverint, vel aliis minus legitimis, & honestis rationibus ea obtinere procuraverint, illorum complices, & fautores, ad quascumque Prælaturas, & dignitates, gradus, honores, & officia, tam spiritualia, quam temporalia, & præsertim in ipsa Congregatione obtenta, vel obtinenda perpetuo inhabiles declaramus, ac obtentis Prælaturis, dignitatibus, administrationibus, vel officiis eo ipso privamus, ac privatos voce activa, & passiva carere, pœnasque hujusmodi a nobis tantum, & Romanis Pontificibus Successoribus Nostris remitti posse decernimus, & declaramus; omnes, & singulas supradictas pœnas ad eos etiam extendentes, qui ne ex aliquo Monasterio removeantur, seu ut in alterius Monasterii Familia deputentur, contra Capituli, seu Superiorum voluntatem supradictas literas, seu favores, exquirere, & obtinere præsumant.

Prohibitio ad mittendi ambientes, ad officia, & dignitates.

§. 2. Quo circa in virtute sanctæ obedientiæ, ac indignationis Nostræ, aliisque omnibus prædictis pœnis, dilectis filiis Visitatoribus, Definitoribus, aliisque Prælatis quocumque titulo nuncupatis, præsentibus, & futuris præcipimus, ac distincte mandamus, ne aliquos ullo umquam tempore, precibus, literis, vel favoribus adducti, seu alias ad instantiam, requisitionem, vel contemplationem Principum Ecclesiasticorum, vel temporalium, etiam S.R.E. Cardinalium, aut aliorum quorumcumq; extra gremium d. Congregationis existentium, ad cujusvis generis Prælaturas, dignitates, officia, administrationes, & gradus promovere, vel pœnas aliquas remittere, aut aliam quamcumque gratiam, ut præfertur, audeant facere, vel præsumant, immo promovendorum meritis, & virtutibus tantum inspectis, quod Dei causam agant, memores sint, quo magis puro, & sincero corde, nulla privata, aut mundana affectione commoti, in electionum negocio procedant.

Annullatio admissionum aliter factarũ.

§. 3. Decernentes electiones, & promotiones ad Monasteria, seu quæcumque alia officia dicti Ordinis, sic literis, aut aliis favoribus Principum, & Prælatorum quorumcumque, vel aliorum, ut præfertur, extra gremium existentium, eorumque precibus, aut pollicitationibus, iniuste, ac indebite extortas, seu alias quandocumque faciendas, & pro tempore obtentas, nullas prorsus, invalidasque fore, & esse, & adversus eos, qui his minus legitimis rationibus ad regenda Monasteria, seu ad alia quæcumque officia se eligi, aut assumi obtinuerint, per ejusdem Congregationis superiores quandocumque procedi, & rei veritate cognita condignis pœnis, tamquam publicæ dictæ Congregationis quietis perturbatores, affici posse, & debere. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultates, & auctoritate, judicari, & definiri debere; irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac dictorum Congregationis, & Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, illis, & illorum Superioribus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & Decretis concessis, & confirmatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, Motu, & scientia similibus, & latissime derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si prædictis Congregationi, & Fratribus, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede Indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

Publicatio hujus Constitutionis in Capitulis facienda.

§. 5. Ac ut literarum hujusmodi notitia ad omnes dictæ Congregationis Fratres facilius deveniat; Volumus illas in generalibus, & provincialibus dictæ Congregationis

nis Capitulis quotannis publice legi, ibique lectas omnes sic arctare, ac si legitime unicuique intimatæ fuissent, illorumque exemplis etiam impressis manu scribæ dictæ Congregationis, vel Notarii publici &c.

Dat. die 23. Decem. 1600. An. IX. Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 23. Decembris, millesimo sexcentesimo, Pontificatus Nostri Anno nono.

CCXXVI.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Erectio Oppidi Castri Plebis in Civitatem, & Ecclesiæ ipsius in Cathedralem.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. IN supereminenti Militantis Ecclesiæ Solio, & Apostolicæ potestatis plenitudine summa Redemptoris nostri benignitate constituti nunc in novis Sedibus, & Ecclesiis Episcopalibus in irriguo ipsius Militantis Ecclesiæ agro plantandis, & instituendis, nunc in Diœcesum partibus dividendis Pastoralis Officii nostri partes, prout locorum, & temporum rationes postulant, libenter conferimus, ut exinde divinus Cultus, & Christifidelium devotio peramplius augeatur, animarumque salus subsequatur, ac Oppida Populi multitudine referta præsertim in Statu Nostro Ecclesiastico consistentia dignioribus titulis, & specialibus favoribus illustrentur, eorumque Incolæ novarum Sedium, & Ecclesiarum hujusmodi propagatione, ac propriorum Præsulum assistentia, & regimine suffulti proficiant semper in Domino, & quod in temporalibus sunt adepti, non careant in spiritualibus incremento.

Erectio, de qua in Rubrica. §. 1. Hinc est, quod Nos ex certis rationabilibus causis animum nostrum moventibus, habita prius desuper cum Venerabilibus Fratribus Nostris matura deliberatione, de illorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac Catholicæ fidei exaltationem Oppidum Castri Plebis, ac Terras, Villas, & Castra Plagartii, Panicalis, Pacciani, Monyconini, Tavernellarum, Collegii Sancti Poli, & Montaleræ in Agro Perusino, ac Laviani, Pusteoli, Gioelle, & Panigarolæ cum cæteris locis in Universo Marchionatu Clusii, nec non Trivinani, Montis Leonis, & Salicis in Comitatu, & Districtu Urbevetan. consistentia, ac Camporsenoli nostræ, & Sedis Apostolicæ temporali ditioni immediate, & mediate respective subjecta, & Sanctæ Flore Clusin. Diœcef. cum illorum Territoriis, Clero, Populo, personis Ecclesiasticis, Monasteriis, Piis Locis, & Beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, nec non quibuscumque Juribus, & actionibus, quæ pro tempore existens Episcopus Clusin. ratione Jurisdictionis, & legis Diœcesanæ in illis habet, & percipit, ac habere, & percipere consuevit, ab Ecclesia Clusin. ad præsens per obitum bon: mem: Ludovici Episcopi Clusin. extra Romanam Curiam defuncti Pastore carente, ex dicta Diœcesi Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo dividimus, & separamus: sicque divisa, & separata ab omni Jurisdictione, & superioritate, visitatione, correctione, Dominio, & potestate ipsius Episcopi Clusin. pro tempore existentis, ejusque Vicarii, & Officialis, ac solutione quorumcumque jurium ei per Clerum, Populum, & personas hujusmodi ratione superioritatis, Visitationis, correctionis, dominii, & potestatis prædictarum quomodolibet debitorum auctoritate, & tenore præfatis etiam perpetuo eximimus, & liberamus, dictumque Oppidum Castri Plebis in Civitatem Castri Plebis nuncupandum, ac illius sæcularem, & Collegiatam Ecclesiam SS. Gervasii, & Protasii in Cathedralem sub eadem invocatione cum dignitate, Jurisdictione, & Mensa Episcopalibus, aliisque Cathedralibus insignibus, nec non præeminentiis, honoribus, & privilegiis, quibus aliæ Cathedrales Ecclesiæ de jure, vel consuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, pro uno Episcopo Castri Plebis nuncupando, qui eidem Ecclesiæ Castri Plebis præsit, eisdem auctoritate, & tenore similiter perpetuo erigimus, & instituimus.

§. 2. Ac ipsi Ecclesiæ sic in Cathedralem erectæ Civitatem Castri Plebis, ejusq; Incolas, & habitatores pro Civitate, & Civibus, alia vero Castra, Terras, Villas, & Loca divisa, & separata præfata pro ejus Diœcesi, ac Ecclesiasticas pro Clero, & sæculares personas in eisdem Civitate, & Diœcesi Castri Plebis pro tempore degentes pro Populo, auctoritate, & tenore similibus pariter perpetuo concedimus, & assignamus, illaque omnia, & singula Episcopo Castri Plebis pro tempore existenti quoad legem Diœcesanam, ac Episcopalem, & Ordinariam Jurisdictionem: Ecclesiam autem, & pro tempore existentem Episcopum Castri Plebis hujusmodi dictæ Sedi immediate subjicimus, ac sub Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, dictæque Sedis protectione, & tutela suscipimus. Assignatio Diœcesis, & jurisdictionis

§. 3. Insuper omnia, & singula fructus, redditus, proventus, & bona Mensæ Episcopalis dictæ Ecclesiæ Clusin. demptis, & remanentibus pro ea, ac Episcopo Clusin. pro tempore existente tot ex ipsis fructibus, redditibus, proventibus, & bonis per Commissarium ad id a Sede Apostolica præfata deputandum designandis, & assignandis, quod illorum valor ad summam mille scutorum monetæ annuatim judicio dicti Commissarii ascendat, ab eadem Mensa Episcopali Clusin. auctoritate, & tenore paribus itidem perpetuo separamus, & dismembramus, illaque sic separata, & dismem- Dos.

membrata dictæ Mensæ Episcopali Castri Plebis pro ejus dote, ac Episcopi Castri Plebis pro tempore existentis substentatione, auctoritate, & tenore præfatis, etiam perpetuo applicamus, & appropriamus: ita quod liceat eidem Episcopo Castri Plebis pro tempore existenti sequutis designatione, & divisione, a dicto Commissario, ut præfertur, faciendis, corporalem, realem, & actualem possessionem fructuum, redditum, proventuum, & bonorum eidem Mensæ Episcopali Castri Plebis applicandorum, & appropriatorum per se, vel alium, seu alios ejus nomine propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta percipere, ac in suos, dictæque Mensæ Episcopalis Castri Plebis usus, & utilitatem convertere, futuri Episcopi Clusin., & cujusvis alterius licentia desuper minime requisita.

Privilegia. §. 4. Præterea Episcopo pro tempore existenti, & Capitulo, ac Clero Civitatis, & Diœcesis Castri Plebis hujusmodi, illorumque Incolis, & habitatoribus, ut omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, Immunitatibus, favoribus, gratiis, & Indultis, quibus Episcopi, & Capitula aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ac Civitatis, & Diœcesis, eorum Clerus, Incolæ, & habitatores de jure, vel consuetudine, aut alias utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt, quomodolibet in futurum, uti, & gaudere possint, eisdem auctoritate, & tenore concedimus, & indulgemus.

Derogatio contrariorum. §. 5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non Ecclesiæ Clusin. juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

Dat. die 25. Septem. 1600. An. IX. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo septimo Kalen. Octob. Pontificatus Nostri Anno nono.

Bull. Rom. Tom. V. Par. II.

CCXXVII.

Confirmatio Indulti Julii II. Militibus Jesu Christi, Sancti Jacobi de Spatha, & Sancti Benedicti de Avis concessi, ut proprium habere, & de suis bonis testari valeant. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Honestis Catholicorum Regum votis, quantum cum Domino possumus, libenter annuimus, ac eorum intuitu Prædecessorum nostrorum Constitutiones pro temporum, locorum, & personarum qualitate moderamur, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Julius II. Militibus harum Militiarũ concessit, ut proprium habere ac testari possent. §. 1. Sane pro parte charissimi in Christo filii nostri Philippi Portugalliæ, & Algarbiorum Regis Catholici Militiarum Domini nostri Jesu Christi, Sancti Jacobi de Spatha, & Sancti Benedicti de Avis sub Regulis Sancti Benedicti, & Sancti Augustini respective Militantium perpetui Administratoris Apostolica auctoritate deputati, ac etiam pro parte dilectorum filiorum Magistrorum, Priorum earumdem Militiarum, aliorumque Priorum, Vicariorum, Cappellanorum, Rectorum, Portionariorum, Beneficiatorum, cæterorumque Religiosorum, seu Clericorum in ipsis Militiis professorum Nobis nuper expositum fuit, quod alias cum prædicti Magni Priores, aliique Priores, Vicarii, Rectores, Cappellani, Portionarii, Beneficiati, cæterique Clerici quocumque nomine nuncupati quicquam proprium habere, nisi de Magnorum Magistrorum licentia, aut de bonis suis testari, aut aliquo modo in morte disponere non possent, sed omnia eorum bona per mortem, ad Conventum, unde eis provenerant, pertinerent; Cumque, ut experientia demonstravit, non solum dicta bona a consanguineis, & domesticis morientium clericorum usurpabantur, sed quod magis dolendum erat, prædicti Clerici cum magno animarum suarum periculo, variisque conscientiarum scrupulis e vivis discedebant; propterea a fæl. re. Julio Papa Secundo Prædecessore nostro Apostolica auctoritate indultum fuit, ut Clerici prædicti non solum in vita proprium habere, sed etiam in morte de bonis suis mobilibus, & immobilibus, & semoventibus undecumque quomodocumque, & qualitercumque, licite tamen acquisitis libere testari, & ad arbitrium suum in morte disponere possent, ea tamen conditione, ut de redditibus Prioratuum, Beneficiorum, Præceptoriarum, Portionum, seu Præstimoniorum a dictis Militiis emanantium, mediam annatam redditiuum unius anni in favorem fabricarum Conventuum earumdem respective Militiarum persolverent, ita, & eodem modo, quo earumdem Militiarum Præceptoribus, Commendatariis, & Equitibus concessum erat, ac alias, prout in ejusdem Julii

Julii Prædecessoris literis plenius continetur.

Quod privilegium in observantia remansit post contrariam Pii V. Constitutionem.

§.2. Verum cum postea rec. mem. Pius Papa V. etiam Prædecessor noster quadam ejus perpetuo valitura Constitutione inter alia omnes, & quascumque licentias, & facultates testandi, & alias quomodolibet disponendi quibuscumque Regularibus, seu Militaribus personis concessas revocaverit, eorumque testamenta facta, & facienda, quæ nondum effectum fuissent sortita, seu exequutioni demandata, annullaverit, nulliusque roboris, aut momenti esse declaraverit, prout in prædicta Constitutione pariter plenius continetur. Quia tamen, ut eadem subjungebat expositio, cum dictarum Militiarum Regni Portugalliæ personis specialiter, & in communi erat dispensatum, atque per tot annorum spatium prædicta Julii Secundi dispensatio in usu, & actu practico fuerat, & juxta eam, ejusque tenorem prædictarum Militiarum Clerici, & personæ omnes suam professionem emittebant, immo dictis Clericis, quando ad habitum dictarum Militiarum admittebantur, per Magnos Priores, seu alios, ad quos spectabat eos habitum induere, expresse declarabatur, quod solventes dictis Conventibus mediam annatam de redditibus Prioratuum, Beneficiorum, portionum, seu quorumcumque aliorum reddituum a dictis Militiis emanantium non solum in vita quæcumque bona possidere, sed etiam in morte libere de eis disponere poterant: Propterea prædicta Pii V. Constitutio in prædictis Regnorum Portugalliæ Militiis observata non fuit, sed dicti Clerici juxta prædictum Julii Secundi indultum, & privilegium absque aliqua innovatione, seu mutatione per multos annos permanserunt.

Orta deinde Controversia ob diversas exactorum hujusmodi Militiarum sententias;

§.3. Sed cum annis elapsis occasione testamenti a quodam Clerico Ordinis Sancti Jacobi conditi de prædicto Julii Secundi Indulto controverti cæperit, & causa coram dilecto filio Bartholomæo de Valle Vieira tunc dictarum Militiarum Generali Conservatore, & Judice Apostolica auctoritate deputato ageretur, ille per suam sententiam pronunciavit, dicti Clerici Testamentum esse nullum, & prædictæ Militiæ, aliarumque dicti Regni Militiarum Clericos juxta prædictam Pii V. Constitutionem nequaquam testamenta condere posse, neque de bonis suis aliquo modo disponere; A qua sententia statim fuit appellatum, illaque in secunda instantia fuit revocata. Quoniam tamen interea ex una parte Ministri, seu Exactores dictarum Militiarum a prædictis Clericis Militaribus de suis Prioratibus, Beneficiis, Portionibus, Præceptoriis, Præstimoniis, & redditibus medias annatas, ut prius, in favorem fabricarum Conventuum etiam ipsis invitis, & nolentibus exigebant; Ex altera vero alii earumdem Militiarum Exactores, seu Exequutores bona prædictorum Clericorum morientium sequestrabant, unde in dicto Regno, & Militiis, ac personis earum generalis confusio, & varia quotidie oriebantur scandala, & quæstiones.

Philippus III. Portugalliæ Rex Julii II. Privilegium petit confirmari.

§.4. Propterea prædictus Philippus Rex earumdem Militiarum perpetuus Administrator, re maturius considerata, & cum dilectis filiis Præsidente, & Deputatis mensæ conscientiæ, & ordinum, aliisque doctis viris consultata, videlicet, dictas Militias aliter non posse conservari, quia si dicta Pii V. Constitutio in eisdem Militiis esset observanda, dictumque Julii Secundi privilegium abrogandum, id in maximam dictarum Militiarum jacturam, & detrimentum vergeret, quia viri docti, quibus ipsæ Militiæ indigent, de cætero in eis professionem emittere nollent: & præterea non solum ipsarum Militiarum Conventus majora damna recipient, quia Clericorum, ut præfertur, morientium bona facile a consanguineis, & domesticis, ut olim fiebat, usurpabuntur; sed quod majus est, prædicti Clerici cum maximis scrupulis, & salutis suæ periculis morirentur, ac prædictis scandalis, & aliis forsan in futurum emanandis obviare cupiens, Nobis per dilectum filium Damianum Vaz Militaris Ordinis de Avis professum ejusdem Catholicæ Majestatis Cappellanum, ac pro eisdem Militiis Procuratorem in Romana Curia existentem, tam suo, quam prædictorum Magnorum Priorum, aliorumque Priorum, Vicariorum, Rectorum, Portionariorum, Cappellanorum, Beneficiatorum, cæterorumque Clericorum in dictis Militiis Domini Nostri Jesu Christi, Sancti Jacobi de Spatha, & Sancti Benedicti de Avis Professorum nomine supplicavit, ut dictis quæstionibus, litibus, & scandalis obviantes, prædictas personas circa testandi jus, & modum, & conditiones ad eum statum, in quo erant, quando prædicta Pii V. revocatoria Constitutio emanavit, reducere, dictumque Julii Secundi indultum, & generalem facultatem testandi sub eisdem conditionibus approbare, & Apostolica auctoritate confirmare de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§.5. Nos igitur attentis præmissis dictarum Militiarum utilitati, & augmento consulere, & ipsius Catholici Regis votis annuere, quantum cum Domino possumus, cupientes, & exemplo piæ memoriæ Gregorii XIII. Prædecessoris nostri, qui per suas literas in forma Brevis sub datum Romæ die sexta Octobris 1576. Pontificatus sui Anno Quarto instante clar. mem. Philippo Hispaniarum Rege Secundo prædictam Pii Quinti Constitutionem moderans personas Militiarum Calatravæ, Alcantaræ, & Sancti Jacobi de Spatha Regnorum Castellæ circa facultates, modos, & conditiones testandi restituit, & reduxit ad statum, in quo erant, antequam prædicta Pii V. Constitutio emanasset, adducti, cum præsertim, ut pariter accepimus, prædictæ Militiæ Portugalliæ juxta diversas Romanorum Pontificum concessiones, omnibus privilegiis Militiis Castellæ concessis, & concedendis perfruantur, prædictas Militias Regnorum Portugalliæ, videlicet Domini nostri Jesu Christi, Sancti Jacobi de Spa-

Spatha, & Sancti Benedicti de Avis, earumque Magnos, & alios Priores, Vicarios, Cappellanos, Rectores, Portionarios, Beneficiatos, & alios quoscumque Clericos in dictis Militiis professos, similibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & quemlibet eorum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, nec non dictarum Julii, & Pii Prædecessorum literarum tenores præsentibus pro expressis habentes, ejusdem Philippi Regis supplicationibus inclinati, ex voto etiam Venerabilium Fratrum nostrorum Camilli Sanctorum Joannis, & Pauli Burghesii, Laurentii Sancti Laurentii in Pane, & Perna Blanchetti, & Pompeii Sanctæ Balbinæ titulorum Presbyterorum Arrigonii nuncupatorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, quibus hoc negotium examinandum, & Nobis referendum commisimus, indultum Julii Secundi prædictis Prioribus, Vicariis, Cappellanis, Rectoribus, Portionariis, & Beneficiatis, ac Clericis dictarum Militiarum concessum, ut proprium habere, & de bonis suis mobilibus, & immobilibus, ac semoventibus, licite tamen acquisitis, libere testari, & disponere valerent, cum eadem tamen conditione, quod de redditibus Prioratuum, Beneficiorum, Præceptoriarum, Portionum, seu Præstimoniorum a dictis Militiis emanantium, mediam annatam redditaum unius anni in favorem fabricarum Conventuum, unde provenerunt, persolvant, adversus prædictam Pii V. Constitutionem similium facultatum revocatoriam, auctoritate Apostolica tenore præsentium in pristinum, & eum, in quo ante ipsam Constitutionem erat statum, restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, ac confirmamus, approbamus, & innovamus. Decernentes prædictos Priores, Vicarios, Rectores, Cappellanos, Portionarios, Beneficiatos, cæterosque Clericos dictarum Militiarum, & quemlibet eorum indulto prædicto Julii Prædecessoris uti, & gaudere, ac juxta illius seriem, & tenorem proprium habere ac de bonis suis mobilibus, & immobilibus, ac semoventibus, licite tamen acquisitis, salva conditione prædicta solutionis mediæ annatæ Fabricæ Conventus faciendæ, ut præfertur, libere testari, ac disponere posse, perinde acsi prædicta Pii V. Constitutio similium facultatum revocatoria minime emanasset, aut saltem eos non compræhenderet.

Clausulæ pro perpetua hujusce Constitutionis firmitate.

§.6. Præsentesque literas nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, redargui, aut alias rescindi, infringi, vel annullari ullatenus posse, sed semper validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac prædictis Prioribus, Vicariis, Rectoribus, Cappellanis, Portionariis, Beneficiatis, cæterisque Clericis dictarum Militiarum plenissime suffragari; Sicque, & non aliter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Ejusdem executores designantur.

§.7. Quocirca Venerab. Fratri Episcopo Colimbrien., & dilectis filiis Decano, & Thesaurario Ulixbonen. per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Priorum, Vicariorum, Rectorum, Cappellanorum, Portionariorum, Beneficiatorum, cæterorumque Clericorum prædictarum Militiarum fuerint requisiti, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra eos prædictorũ omnium, & singulorum effectu pacifice frui, & gaudere. Non permittentes dictos Priores Vicarios, Rectores, Cappellanos, Portionarios, Beneficiatos, cæterosque Clericos prædictarum Militiarum, & quemlibet eorum a quocumque desuper quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari; Contradictores quoscumque, eisque auxilium, consilium, vel favorem publice, vel occulte, directe, seu indirecte quomodolibet præstantes, per censuras, & poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contraria tolluntur.

§.8. Non obstantibus prædicta Pii V., ac rec. mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictarum Militiarum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Militiis, aut quibusvis Superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & ad verbum inserta mentio habenda esset, tenores hujusmodi

modi, acsi de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 14. Octobr. 1600. An. IX.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 14. Octobris 1600. Pontificatus nostri Anno IX.

CCXXVIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Quod causæ tam Civiles, quam Criminales intra limites Civitatis, Ducatus, & Legationis Ferrarien. motæ, & movendæ in prima Instantia coram suis Judicibus Ordinariis, in alia vero quacumque Instantia in Civitate Ferrarien. coram Judicibus a Sancta Sede deputatis juxta eorum Privilegia, a Judicibus Urbis Romæ evocari non possint, exceptis iis, in quibus Camera Apostolica Actrix, vel Rea fuerit.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Dubia, quæ ex Constitutionibus Nostris emergunt, Nos decet opportuna declaratione removere.

Causa faciendæ declarationis.

§. 1. Accepimus siquidem nonnullos Litigantes Civitatis, & Ducatus, ac Legationis Nostrorum Ferrarien. dum vident, se minus bonum Jus fovere, ut Collitigantes diutius fatigatos detineant, causas eorum a Judicibus in Civitate Ferrarien. deputatis, coram quibus pendent, avocari, & ad Tribunalia, seu Judices Almæ Urbis Nostræ deduci, ipsosque Judices Ferrariæ Inhibitionibus impediri, eorumq; manus ligari, indebite procurare, idque sub variis prætextibus facere posse, non obstantibus Privilegiis per Nos dictis Civitati, & Ducatui Ferrarien., ac dilectis filiis Communitati, & Hominibus ejusdem Civitatis concessis, jactare; Sicque Privilegia prædicta in dubium revocare.

Declaratio, de qua in Rubrica.

§. 2. Nos itaque omnem super præmissis dubitandi materiam præcidere, nostraque Privilegia prædicta illæsa conservari, nec ab aliquibus perperam interpretari satagentes, eorumdemque Privilegiorum tenores, & Datas præsentibus pro expressis habentes, harum serie declaramus, Nostræ intentionis fuisse, & esse, ut causæ omnes tam Civiles, quam Criminales, & mixtæ inter quascumque personas, *non tamen Ecclesiasticas*, si Reæ fuerint, nec Camera Nostra Apostolica, sive Actrix, sive Rea fuerit, circa cujus causas hujusmodi privilegiis sibi per Romanos Pontifices, & Apostolicam Sedem concessis non intendimus præjudicare, intra limites Civitatis, Ducatus, & Legationis Ferrarien. motas, & movendas, in prima instantia coram suis judicibus ordinariis; In alia vero quacumque Instantia in Civitate Ferrarien. coram Judicibus a Nobis destinatis juxta Privilegiorum Nostrorum seriem, & tenorem, omnino cognosci, decidi, & terminari, nec ab eis a quibuscumque Almæ Urbis Judicibus etiam causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditore, aut Sacri Palatii Apostolici causarum Auditoribus vigore quorumcumque Privilegiorum, & Indultorum Apostolicorum illis concessorum, & pro tempore concedendorum avocari ullatenus posse, & debere, Judicesque Civitatis Ferrariæ Inhibitionibus Judicum Urbis, etiam dictorum Curiæ Cameræ Apostolicæ, ac Palatii Apostolici Auditorum parere non teneri, neque censuris, & pœnis in ipsis Inhibitionibus communitatis, vel inflictis affici, vel aliquo modo adstringi, vel alias ne in causis coram ipsis pendentibus procedant, impediri, vel remorari posse.

Clausulæ.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam dictos Auditores, nec non ejusdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Derogatio contrariorum

§. 4. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac privilegiis, Indultis, & literis Apostolicis Auditoribus prædictis, & quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibusvis clausulis, & Decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 14 Octobr. 1600. An. IX.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 14. Octob. 1600. Pontificatus Nostri Anno nono.

CCXXIX.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Donationes ab Episcopis Sardiniæ factæ favore quarumcumque personarum, & Piorum Locorum, non sequuta traditione, & consignatione bonorum donatorum, nullæ, & irritæ declarantur, tanquam factæ in fraudem spoliorum Ecclesiis Cathedralibus concessorum.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Apostolicæ Sedis requirit auctoritas, ut quæ non minus pie, quam prudenter ab eadem Sede in favorem Ecclesiarum, præsertim Cathedralium, & Metropolitanarum emanarunt, eadem firma perpetuo, & illibata persistant.

Pius V. bona Episcoporum Sardiniæ, fru-

§. 1. Sane Charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus

Ausque Ecclesiarum vacantium ipsis Ecclesiis asseruit.

cus Nobis nuper exponi fecit, quod licet alias fæ:re: Pius Papa V. Prædecessor noster supplicationibus clar: me: Philippi Secundi Hispaniarum Regis Catholici, ejusdem Philippi Regis Genitoris tunc inclinatus, Spolia Archiepiscoporum, & Episcoporum in Regno Sardiniæ, extra illud, non tamen in Italia decedentium, ac fructus, redditus, & proventus Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum ejusdem Regni, illarum vacatione durante, ab Archiepiscopis, & Episcopis, quos in Ecclesiis hujusmodi vacantibus succedere contingeret, auctoritate Apostolica perpetuo abdicaverit, illaque dictis Ecclesiis pro illarum fabrica, structura, reparatione, & conservatione, ac ornamentorum, & paramentorum emptione, & manutentione etiam perpetuo applicaverit, ac singulis singularum Ecclesiarum prædictarum Presbyteris, & personis per eumdem Philippum Regem, ejusque Successores eligendis, ut Spolia, & fructus hujusmodi percipere, exigere, & recuperare, illaque in restaurationem, & manutentionem, ac conservationem prædictas convertere deberent, concesserit, & indulserit, & insuper, quia nonnulli Judices dicti Regni in causis dictorum Spoliorum se intromittere posse prætendebant; Idem Prædecessor cognitionem Causarum Spoliorum hujusmodi ad Vicarios, Sede vacante, per Capitula Ecclesiarum earumdem deputatos pro tempore spectare declaravit, prout in singulis literis dicti Prædecessoris desuper confectis plenius continetur.

Nonnulli tamen Episcopi hujusmodi bona donabant suis consanguineis &c.

§. 2. Nihilominus nonnulli ex dictis Archiepiscopis, & Episcopis varias donationes inter vivos Spoliorum, & fructuum hujusmodi tam in favorem consanguineorum, & affinium, ac aliarum personarum, quam etiam piorum, & religiosorum locorum retinendo dicta bona donata usque ad ultimum vitæ spiritum; Aliquando vero in infirmitate constituti, dum amplius vivere non sperant, similes donationes in fraudem dictarum Ecclesiarum facere consueverunt, unde sequuto obitu donatorum, variæ occasione donationum hujusmodi suscitantur lites, ita ut sæpius contingat, omnia Spolia, seu illorum majorem partem in hujusmodi litibus consumi, & propterea Ecclesiæ prædictæ commodo, ac beneficio dictæ applicationis penitus frustratæ remaneant in grave ipsarum Ecclesiarum præjudicium, & maximam jacturam.

Philippus Rex Papæ supplicat, ut Ecclesiarum consulat indemnitati.

§. 3. Quare dictus Philippus Rex, qui etiam Regni Sardiniæ Rex existit, ut dictarum Ecclesiarum, quæ, ut asseritur, de Jurepatronatus ipsius Philippi Regis hujusmodi ex privilegio Apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, esse dignoscuntur, indemnitati consulatur, Nobis humiliter supplicari fecit, quatenus in præmissis de aliquo opportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Clemens Pii Constitutionem innovat.

§. 4. Nos singularum literarum prædictarum, & in eis contentorum, ac inde sequutorum quorumcumque, aliorumque de necessitate exprimendorum tenores, etiam veriores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, literas prædictas, & in eis contenta, ac inde sequuta, & sequenda quæcumque Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, ac ab omnibus, quos illæ concernunt, & concernere poterunt quomodolibet in futurum, perpetuo, & inviolabiliter observari volumus, & mandamus.

Donationesque hucusque factas irritat, prout in Rubrica.

§. 5. Decernentes omnes, & quascumque donationes etiam inter vivos, vel causa mortis, promissiones, obligationes, debitorum confessiones, & alias quascumque dispositiones per dictos Archiepiscopos, & Episcopos Spoliorum, rerum, & pecuniarum, ac fructuum, redditaum, proventuum etiam sub prætextu Ecclesiastici servitii, & etiam causa mercedis, aut in remunerationem servitiorum eis impensorum, seu ex quacumque alia quantumvis pia, & privilegiata causa in favorem consanguineorum, affinium, familiarium, & aliarum personarum, vel etiam piorum, & religiosorum locorum, & seu Collegiorum, ac Universitatum etiam quantumvis privilegiatorum, aut alias quomodolibet factas, & pro tempore faciendas, ac etiam quascumque clausulas in se continentes, nullas, invalidas, & simulatas, ac in fraudem dictæ applicationis factas esse, nullius roboris, vel momenti existere, nec aliquem effectum sortiri, nec ad illarum exequutionem deveniri posse, nec debere, etiamsi tempore illarum tales Archiepiscopi, vel Episcopi in infirmitate constituti fuerint, vel etiamsi ante infirmitatem hujusmodi, ex justa, & rationabili causa, & in casibus a Jure permissis facta sint, nisi ipsa bona donata actualiter, & cum effectu eisdemmet donatariis saltem infra octo dierum spatium tradita fuerint, & realiter penes ipsos remanserint, vel illas ex quacumque causa etiam custodiæ, depositi, mutui, aut præcario, vel alio quocumque titulo, seu prætextu, etiam cum clausula constituti dicti donatores detinuerint, vel apud alias personas, seu collegia, etiam procuratorio nomine donatariorum dicta bona, & res donata, tradita, commendata, seu sub deposito, vel alio titulo consignata, seu tradita, seu quomodolibet occultata fuerint; ita quod propter præmissa, aut alias exequutio applicationis, & literarum hujusmodi nullatenus impediri possit, sed illarum Judices ad earumdem literarum totalem exequutionem devenire, atque procedere debeant, & teneantur.

Clausulæ.

§. 6. Sicque, & non alias per eosdem, & quoscumque alios Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, & dictæ Sedis Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & aucto-

auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Inhibet, quominus quisquã se in causis hujusmodi spoliorum immisceat præter Vicarios Ecclesiarum.

§. 7. Districtius inhibentes in virtute Sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, aliisque arbitrio nostro per contrafacientes eo ipso incurrendis pœnis quibuscumque Judicibus, etiam Consevatoribus quarumcumque Religionum, & Ordinum quantumvis exemptorum, ac quavis auctoritate, & seu Indulto suffultorum, ne in hujusmodi spoliorum, & bonorum causis, etiam prætextu donationum, seu alio titulo, vel causa se quoquo modo intromittant, nec Vicarios prædictos, ad quos omnimoda Jurisdictio dictorum spoliorum privative quoad ipsos, & alios quoscumque Judices spectare debeat, quibus, & eorum cuilibet, quatenus opus sit, facultatem inhibendi prædictis, & aliis quibuscumque sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis omni, & quacumque appellatione remota, harum serie concedimus, molestare, perturbare, aut inquietare, seu applicationis hujusmodi, & literarum exequutionem impedire, vel retardare audeant, seu præsumant.

Exequutores designat.

§. 8. Et nihilominus dilectis filiis Abbati Monasterii Sanctissimæ Trinitatis de Sacargia Turritan., seu Nullius Diœcesf. Camaldulen. Ordinis, ac Decano Ecclesiæ Calaritan., & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per presentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios ubi, & quando opus fuerit, præsentes literas solemniter publicantes, faciant, auctoritate nostra, præmissa omnia, & singula ab illis, ad quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo, & inviolabiliter, ac firmiter observari debere; Contradictores quoscumque, & rebelles, & seu illarum totalem, & omnimodam exequutionem quovis prætextu quomodolibet impedientes, vel retardantes, aut impediri, vel retardari per se, vel alium procurantes, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria tollit.

§. 9. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & dictarum Ecclesiarum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis prædictis Archiepiscopis, & Episcopis, ac eisdem, & quibusvis aliis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & Religionibus, ac locis piis, & personis cujuscumque gradus, conditionis, & dignitatis existen. sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis Decretis in genere, vel in specie, aut alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores, acsi de verbo ad verbum exprimerentur, & insererentur, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, & omnibus illis, quæ prædictus Prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

§. 10. Volumus autem, quod præsentium transumptis etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Transumptis danda fides.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 25. Octobris 1600. Pontificatus nostri Anno IX. Dat. die 25. Octobr. 1600. An. IX.

CCXXX.

Regio Collegio Oppidi Duacen. Attrebaten. Diœcesis pensio 500. florenorum super fructibus Abbatiæ S. Vedasti ejusdem Attrebaten. Diœcesis reservatur in perpetuum. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Magna, quæ in dies ex Collegiis, in quibus scholares, & aliæ personæ literarum studiis operam dant, utilitas provenire dignoscitur, Nos admonet, & inducit, ut ea Collegiis ipsis libenter concedamus, per quæ eorum, ac personarum in eis degentium, & studentium commoditatibus valeat provideri. Prooemium.

§. 1. Alias siquidem fel. record. Paulus Papa IV. Prædecessor noster supplicationibus clar. mem. Philippi Secundi Hispaniarum Regis Catholici in ea parte inclinatus, Nuncio Sedis Apostolicæ in Regnis Hispaniarum, seu inferiori Germania tunc commoranti, per suas literas dedit in mandatis, ut de consilio dicti Philippi Regis, a quibusvis Monasteriis ditioribus, & opulen-

Paulus IV. Nuncio Hispaniarum facultatem concedit pensioné aliquam CollegioDuacen. applicandi.

lentioribus Oppidi Duacen. Attrebaten. Dioecesis vicinis, eam fructuum partem, quæ sibi videretur, Apostolica auctoritate perpetuo dismembraret, & separaret, dictamque partem fructuum sic dismembratam, & separatam pro dote, & stipendio Cathedraticorum, sive Doctorum, & personarum in Universitate Studii Generalis, ac Collegio Regio dicti Oppidi legentium, ac aliis ipsius Universitatis usibus perpetuo applicaret, & appropriaret, prout in dictis literis plenius continetur.

Re infecta Philippus II. petit pensionē 500. flor. eidem Collegio reservari super fructibus Monasterii S. Vedasti.

§.2. Et sicut exhibita Nobis nuper dilecti filii Rectoris, seu Præceptoris Collegii Regii nuncupati ejusdem Oppidi petitio continebat, idem Philippus Rex attendens mandatum hujusmodi propter tumultus Belgicos, & ex aliis causis ad effectum, & exequutionem saltem in totum eatenus productum non fuisse, ac Monasterium Sancti Vedasti Attrebaten. Ordinis Sancti Benedicti tunc certo modo vacare, ipsiusque Monasterii fructus, redditus, & proventus satis pingues, & uberes, ac aliquarum pensionum capaces esse; Ideo ut prædicto Collegio de aliqua dote provideretur, ei in futurum pensionem quingentarum librarum, seu florenorum super eisdem fructibus, redditibus, & proventibus per Sedem prædictam commode reservari posse, ac pro illius reservatione apud Nos intercedendum esse censuit.

Consentiente Abbate Clemens d. Pensionem reservat.

§.3. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, ante obtentam a Nobis pensionis hujusmodi reservationem, dictus Philippus Rex viam universæ carnis ingressus fuerit, & dilectus filius Philippus de Caverel Abbas dicti Monasterii, de cujus persona dicto Monasterio sic vacanti, ad præsentationem prædicti Philippi Regis, vigore indulti Apostolici sibi desuper concessi, fuerat Apostolica auctoritate provisum, ipseque Philippus Caverel dicto Monasterio in Abbatem præfectus fuit, pro complemento præmissorum, & alias ex certis causis animum suum moventibus reservationi infrascriptæ pensionis pro eodem Collegio in manibus nostris consentire decreverit, Nos eidem Collegio, ac illius Rectori, seu Præceptori, & Collegialibus, ut munia obire, & onera sibi incumbentia facilius perferre valeant, de alicujus subventionis auxilio providere, eisque specialem gratiam facere volentes, ipsosque Rectorem, seu Præceptorem, ac Collegiales a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac dictarum literarum, & inde sequutorum quorumcumque tenores etiam veriores, ac dat. præsentibus pro expressis habentes, eidem Collegio pensionem annuam ab omni decima, quarta, media, & quavis alia fructuum parte, nec non subsidio etiam charitativo, & quocumque alio tam ordinario, quam extraordinario onere quomodolibet nuncupato, quavis etiam Apostolica, vel ordinaria auctoritate, & ex quacumque etiam urgentissima, & necessaria, ac de necessitate exprimenda causa, etiam pro reparatione, & fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cruciata Sancta, & expeditione contra Turcas, & alios fidei orthodoxæ hostes, ac sustentatione Classis Triremium etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, intuitum, & contemplationem, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet canonice, vel de facto, ac pro eorum, & dictæ Sedis necessitatibus nunc, & pro tempore quomodolibet impositis, & imponendis, etiamsi in impositionibus hujusmodi caveatur expresse, quod Pensionarii quicumque etiam pensiones suas quantumvis exemptas habentes præmissis omnibus pro rata earumdem pensionum contribuere teneantur; Nec non belli, pestis, incendiis, grandinis, tempestatis, famis, sterilitatis, siccitatis, ruinæ, alluvionis, aquarum, inundationis, deprædationis, & cujusvis alterius amissionis fructuum, & eorum quovis modo non recollectionis, incursus militum, depopulationis agrorum, devastationis, & quibusvis aliis quantumvis sinistris, & inexcogitabilibus, ac evenire insolitis casibus pro tempore contingentibus, ac alias in omnibus, & per omnia liberam, immunem, & exemptam quingentarum librarum, seu florenorum monetæ Attrebaten., seu Artesien. super dicti Monasterii fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis universis, qui ad quatuor mille florenos auri in libris Cameræ Apostolicæ taxati reperiuntur, & secundum communem existimationem ad valorem annuum decem millium ducatorum auri de Camera, ut asseritur, ascendunt, & super quibus Nos hodie aliam bis mille dictæ Universitati, ac reliquas pensiones annuas etiam perpetuas aliorum quingentorum florenorum, seu librarum similium summam noningentorum ducatorum hujusmodi, vel circa insimul cum primodicta pensione, ut etiam asseritur, constituentes Seminario bonorum Pastorum dicti Oppidi per alias nostras literas reservavimus, prout in dictis literis plenius continetur, Collegio, ac nunc, & pro tempore existentibus Rectori, & Collegialibus prædictis, vel eorum Procuratori ad id ab eo speciale mandatum habenti per dictum Philippum Abbatem, cujus ad hoc expressus accedit assensus, & Successores suos dictum Monasterium in titulum, vel Commendam, aut alias pro tempore obtinentes, annis singulis pro una videlicet in Domini nostri Jesu Christi, & altera medietatibus pensionis per præsentes reservatæ hujusmodi in Beati Joannis Baptistæ Nativitatum festivitatibus in dicto Oppido Duacen. præsentium vigore, nec alia alioquin pensio per præsentes reservata hujusmodi nulla sit, eo ipso integre persolvendam Apostolica aucto-

auctoritate earumdem tenore præsentium perpetuo reservamus, constituimus, & assignamus.

Clausulæ.

§.4. Decernentes Pensionem per præsentes reservatam hujusmodi nullo unquam tempore ex quavis causa quantumvis urgenti, legitima, & juridica, etiam ad Successorum prædictorum instantiam, seu etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ad minorem summam reduci, annullari, vel invalidari, minusque illius reservationem, ac easdem præsentes de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel retractari posse, sed illas semper, & perpetuo validas, & efficaces fore, & Collegio, Rectori, seu Præceptori, & Collegialibus prædictis etiam perpetuo suffragari, perinde acsi Pensio per præsentes reservata prædicta, consistorialiter reservata fuisset; Sicque per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de latere Legatos, dictæque Sedis Nuncios judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nec non Philippum Abbatem, & Successores prædictos ad integram solutionem pensionis per præsentes reservatæ hujusmodi, Collegio, & Rectori, seu Præceptori, ac Collegialibus prædictis faciendam juxta reservationis, constitutionis, & assignationis posteriorum perpetuis futuris temporibus fore efficaciter obligatos.

Pœnæ contrà Abbates eamdem pensionē non solventes.

§.5. Ac volentes, & eadem auctoritate statuentes, quod ille ex Philippo Abbate, & successoribus prædictis, qui in dictis festivitatibus, vel saltem infra triginta dies illarum singulas immediate sequentes, pensionem per præsentes reservatam prædictā, per eum tunc debitam non persolverit cum effectu, lapsis diebus eisdem sententiam excommunicationis incurrat, a qua donec Rectori, seu Præceptori, & Collegialibus, vel Procuratori prædictis de pensione per præsentes reservata hujusmodi tunc debita integre satisfactũ, aut alias cum Rectore, seu Præceptore, & Collegialibus, vel Procuratore prædictis super hoc amicabiliter concordatum fuerit, præterquam in mortis articulo constitutus, absolutionis beneficium nequeat obtinere. Si vero per sex menses dictos triginta dies immediate sequentes, sententiam ipsam animo, quod absit, sustinuerit indurato, ex tunc effluxis mensibus eisdem, a regimine, & administratione dicti Monasterii perpetuo privatus existat, illudque vacare censeatur eo ipso.

Exequutores hujusce Constitutionis deputati.

§.6. Quocirca Ven. fratribus nostris Archiepiscopo Cameracen., & Attrebaten., ac Namurcen. Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios faciant auctoritate nostra pensionem per præsentes reservatam prædictam, Rectori, seu Præceptori, & Collegialibus, vel Procuratori prædictis juxta reservationis, constitutionis, assignationis, & Decreti prædictorum continentiam, & tenorem integre persolvi. Et nihilominus quemlibet ex Philippo Abbate, & Successoribus prædictis, quem hujusmodi excommunicationis sententiam incurrisse eis constiterit, quoties super hoc pro parte Rectoris, seu Præceptoris hujusmodi fuerint requisiti, tamdiu Dominicis, & aliis festivis diebus in Ecclesiis dum major inibi Populi multitudo ad divina convenerit, excommunicatum publice nuncient, & faciant ab aliis nunciari, ac ab omnibus arctius evitari, donec Rectori, seu Præceptori, & Collegialibus, vel Procuratori prædictis de pensione per præsentes reservata prædicta eis tunc debita, fuerit integre satisfactum, ipseque excommunicatus ab hujusmodi excommunicationis sententia, absolutionis beneficium meruerit obtinere. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorum

§.7. Non obstantibus præmissis, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati pensiones annuas super Monasteriorum, aut eorum mensarum Abbatialium fructibus, redditibus, & proventibus nisi ex cessionis, aut alia probabili causa reservari prohibentis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Monasterii, & Ordinis prædictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, eorumque superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium forsan quomodolibet concessis. Quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis specialis mentio habenda esset, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse harum serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si Philippo Abbati, & Successoribus prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad præstationem, vel solutionem pensionis alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri; Et de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nulli ergo &c.

Dat. die 9. Nov. 1600. An. IX.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo, 9. Novembr. Pont. nostri Ann. IX.

Simi-

CCXXXI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Similis Reservatio Pensionis bismille Florenorum favore Universitatis Studii Generalis Duacen. Attrebaten. Dioecesis super fructibus ejusdem Monasterii Sancti Vedasti.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

MAgna, quæ in dies &c. *ut in præcedenti* providere.

Pauli IV. commissio prout in superiori.

§. 1. Alias siquidem fæl. recor. Paulus Papa IV. Prædecessor Noster, *prout supra &c.*

Petitio Philippi II. prout in præcedenti Constitutione

§. 2. Et sicut exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Administratorum dictæ Universitatis petitio continebat, Idem Philippus Rex attendens mandatum hujusmodi propter tumultus Belgicos, & ex aliis causis ad effectum, & exequutionem saltem in totum hactenus productum non fuisse, ac Monasterium Sancti Vedasti Attrebaten. Ordinis Sancti Benedicti tunc certo modo vacare, ipsiusque Monasterii fructus, redditus, & proventus satis pingues, & uberes, ac aliquarum Pensionum annuarum capaces esse, ideo ut prædictæ Universitati de competenti, & debita Dote provideretur, infrascriptam pensionem bis mille librarum, seu Florenorum super eisdem fructibus, redditibus, & proventibus per Sedem prædictam commode reservari posse, ac pro illius reservatione apud Nos intercedendum esse censuit.

Clemens reservat pensionem bis mille florenorum.

§. 3. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, ante obtentam a Nobis Pensionis hujusmodi reservationem, dictus Philippus Rex viam universæ Carnis ingressus fuerit, & dilectus filius Philippus de Caverel Abbas dicti Monasterii, de cujus persona prædicto Monasterio sic vacan. ad præsentationem prædicti Philippi Regis vigore Indulti Apostolici sibi desuper concessi factam auctoritate prædicta provisum; Ipseque Philippus Caverel dicto Monasterio in Abbatem præfectus fuit pro complemento præmissorum, & alias ex certis causis animum suum moventibus, reservationi infrascriptæ pensionis pro eadem Universitate in manibus Nostris consentire decreverit. Nos eidem Universitati, & Cathedraticis, sive Doctoribus prædictis, ut munia obire, & onera sibi exinde incumbentia facilius perferre valeant, de alicujus subventionis auxilio providere, eisque specialem gratiam facere volentes, ipsosque Cathedraticos, seu Doctores, ac Administratores a quibusvis excommunicationis &c. absolutos fore censentes; Ac dictarum literarum, & inde sequutorum quorumcumque ten. etiam veriores, ac datas præsentibus pro expressis habentes eidem Universitati pensionem annuam ab omni decima, quarta, media, & quavis alia fructuum parte, nec non etiam subsidio charitativo, & quocumque alio tam ordinario, quam extraordinario onere quomodolibet nuncupato, quavis etiam Ordinaria, vel Apostolica auctoritate, & ex quacumque etiam urgentissima, & necessaria, ac de necessitate exprimenda causa, etiam pro reparatione, & fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cruciata Sancta, & expeditione contra Turcas, & alios fidei Orthodoxæ hostes, ac substentatione Classis Triremium, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, intuitum, & contemplationem, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet canonice, vel de facto, ac pro eorum, & dictæ Sedis necessitatibus nunc, & pro tempore quomodolibet impositis, & imponendis, etiamsi in impositionibus hujusmodi caveatur expresse, quod Pensionarii quicumque, etiam pensiones suas quantumvis exemptas habentes præmissis omnibus pro rata earumdem pensionum contribuere teneantur; Nec non belli, pestis, incendii, grandinis, tempestatis, famis, sterilitatis, siccitatis, pruinæ, alluvionis, aquarum, inundationis, deprædationis, & cujusvis alterius amissionis fructuum, & eorum quovis modo non recollectionis, incursus Militum, depopulationis agrorum, devastationis, & quibusvis aliis quantumvis sinistris, & inexcogitabilibus, ac evenire insolitis casibus pro tempore contingentibus, & alias in omnibus, & per omnia liberam, immunem, & exemptam bis mille librarum, seu Florenorum monetæ Attrebaten., seu Arthesien. super dicti Monasterii fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis universis, qui ad quatuor mille Florenos auri in libris Cameræ Apostolicæ taxati reperiuntur, & secundum communem extimationem ad valorem annuum decem millium Ducatorum auri de Camera, ut asseritur, ascendunt, & super quibus Nos hodie aliam quingentorum Collegio Regio nuncupato, & reliquam pension. annuas etiam aliorum quingentorum Florenorum, seu librarum similium summam noningentorum Ducatorum hujusmodi, vel circa insimul, ut etiam asseritur, constituen. Seminario Bonorum Pastorum dicti Oppidi per alias Nostras literas reservavimus, prout in dictis literis plenius continetur, eisdem Universitati, ac nunc, & pro tempore existentibus illius Administratoribus, vel eorum Procuratoribus ad hoc ab eis speciale mandatum habentibus per dictum Philippum Abbatem, cujus ad hoc expressus accedit assensus, & Successores suos dictum Monasterium in titulum, vel Commendam, aut alias pro tempore quomodolibet obtinentes Annis singulis pro una videlicet in Domini Nostri Jesu Christi, & altera medietatibus pensionis hujusmodi, in Beati Joannis Baptistæ Nativitatum festivitatibus in dicto Oppido Duacen. præsentium vigore, nec alias, alioquin pensio per præsentes reservata hujusmodi nul-

nulla sit eo ipso integre persolven. Apostolica auctoritate earumdem tenore præsentium reservamus, constituimus, & assignamus.

Clausulæ. §. 4. Decernentes pensionem per præsentes reservatam &c. *Reliqua omnia omittenda putavimus, quia de verbo ad verbum concordant cum præcedenti Constitutione.*

Dat. ejusdem die, & anno. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo, Nonis Novembris Pont. Nostri Anno nono.

CCXXXII.

Ex Regest. in Sec. Brev. Præscribitur forma observanda in Assecurationibus faciendis Reis Beneventum confugientibus.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Officii Nostri partes sunt inter cætera curare, ut in Statu Nostro Ecclesiastico quiete, & pacifice vivatur, omnisque mali exempli occasio removeatur.

Causæ præscribendæ formæ, de quâ in Rubrica. §. 1. Cum sicuti nuper Nobis exponi fecerunt dilecti filii Communitas, & Homines Civitatis Nostræ Beneventanæ per dilectum filium Octavianum de Vipera V. I. D. eorum apud Nos, nostramque Sedem Apostolicam Agentem quod ad Civitatem eamdem, quæ undique Provinciis Regni Siciliæ citra Pharum circumdata existit tamquam ad asylum plures Regnicolæ delinquentes se recipere consueverunt in maximum damnum, & pessimum exemplum eorumdem Civium.

Quibus reis assecuratio nô sit concedenda. §. 2. Quare Nos Subditorum Nostrorum quieti consulere volentes, & ne exteris ob crimen ab eorum Patria exulibus in eamdem Civitatem, & Comitatum confugientibus per eorum assecurationem magis delinquendi occasio præbeatur, & ne etiam in totum facultas Gubernatoribus Civitatis ejusdem pro tempore existentibus ab immemorabili tempore citra concessa, assecurationes hujusmodi faciendi tollatur, aliquam rationabilem formam desuper præscribere volentes, Constitutionibus fel. rec. Pauli Papæ Tertii, Pii V., & Sixti etiam V. Prædecessorum Nostrorum inhærentes, illasque quatenus opus sit innovantes, Motu proprio, & ex certa Nostra scientia, & matura deliberatione harum serie præcipimus, & volumus, quod numquam de cætero perpetuis futuris temporibus in Civitate prædicta, ejusve Territorio, & Comitatu, læsæ Majestatis, & Assassinii criminis rei, nec non Monetarii, Incendiarii, Raptores, Latrones, Viarum Grassatores, Pacisque Violatores, qui vel homicidia dolose, vel appensate, seu etiam similia, pariave, seu majora crimina commiserunt, & imposterum committent, eorumque omnium prædictorum complices, sequaces, & fautores aliquo modo recipiantur, aut securi, & tuti fiant, quinimò si illuc pervenerint, capiantur, & Carceri mancipentur, donec per Nos, & Successores Nostros Romanos Pontifices, seu per illum Cardinalem, qui super Status Ecclesiastici negociis consultationi præerit, ordinatum fuerit, quid de ipsis facinorosis carceratis agendum sit.

Cautiones ponendæ in Assecurationibus permissis. §. 3. Eos vero, qui non prædictorum, sed aliorum minorum criminum rei, aut inquisiti fuerint, ad permanendum in eadem Civitate, Comitatu, & Territorio per illius Gubernatorem nunc, & pro tempore existentem sub infrascriptis conditionibus assecurari tantum permittimus, & indulgemus, hoc est præstita per ipsos idonea cautione, attenta delicti, & personarum qualitate, circa quantitatem tamen cautionis præstandæ arbitrio Gubernatoris, de bene, quiete, & pacifice vivendo toto tempore, quo in eadem Civitate, Comitatu, & Territorio erunt permansuri, & ab eadem, ejusve Territorio, & Comitatu non discedendo, quodque in supplicationibus per eos porrigendis pro affida, seu assecuratione hujusmodi obtinenda proprie, individue, & explicite qualitatem delicti, pro quo assecurari desiderant, cum illius circumstantiis exprimere teneantur. Decernentes nullam generalem clausulam illis profuturam, & Affidam, atque assecurationem omnem contra, vel præter formam hujus nostræ Constitutionis nullius esse roboris, vel momenti, eisque in nihilo suffragari, ac in Decretis per Gubernatorem Civitatis ejusdem desuper interponendis proprie, explicite, & individue delicta cum eorum qualitatibus, pro quibus ipsos ad permanendum in eadem Civitate, Territorio, & Comitatu assecurari contingat, exprimi debere. Qua Affida, & assecuratione per eumdem Gubernatorem, ut prædicitur facta, debeat ipse de ea infra quindecim dierum spatium illi Cardinali, qui Nostræ, & Successorum Nostrorum Romanorum Pontificum super Status Nostri Ecclesiastici negociis consultationi, seu Consultæ præerit, ipsarum precum, & Decreti desuper interpositi exemplum transmittere; Affidatus vero, seu assecuratus etiam infra duos Menses Affidæ, seu assecurationis hujusmodi confirmationem a præfata Consulta petere, & obtinere teneatur, quibus elapsis, & confirmatione, ut prædicitur non obtenta, & per ipsum penes acta Gubernatoris non exhibito, ut per illius Notarium registretur; si ultra viginti quatuor horarum spatium in eadem Civitate, ejusve Territorio, & Comitatu moram traxerint, Affida, seu assecuratione, quam a Gubernatore obtinuerint, non obstante tam per Curiam præfati Gubernatoris, quam per alium quemcumque, ordinariam Jurisdictionem in eadem Civitate habentem, capi, & carcerari, ac de criminibus etiam in Regno patratis inquiri, & puniri possit.

Magistro actorum Guber- §. 4. Mandamus etiam Actorum Magistro Gubernatoris Civitatis ejusdem pro tem-

natoris mandatur, ut concessas Affidas registret.

tempore existenti sub pœna amissionis officii, & inhabilitatis ad illud, & similia imposterum obtinenda, & aliis pœnis etiam pecuniariis arbitrio Gubernatoris imponendis ipso facto incurrendis, ut tam Affidæ, seu assecurationes per Gubernatores ipsos una cum illarum supplicationibus, quam etiam confirmationes per prædictam Consultam, ut prædicitur, obtentas infra biduum a die, quo illæ ipsi exhibitæ fuerint, in libris ad id destinatis registrare, illasque videre volentibus, gratis, & nulla penitus mercede recepta, etiam a sponte dantibus, vel offerentibus exhibere debeant, & teneantur.

Assecurationes datæ redduntur trastraneæ per subsequẽs delictum in Comitatu Beneventano patratum.

§. 6. Quodque in Civitate eadem, ejusdem Territorio, & Comitatu, nemo cujusvis status, gradus, dignitatis, & conditionis existat, qui inimicitiam aliquam cum aliquo Cive, vel Incola, seu districtuali Civitatis prædictæ haberet, ejusve consanguineos, seu affines usque ad quartum gradum de jure canonico inclusive computan. offendisset interficiendo, vulnerando, aut percutiendo, ad permanendum in Civitate eadem, ejusve Territorio, & Comitatu affidari, seu assecurari nullo modo valeat. Quinimo si ipsi, vel ipsorum aliquis, qui ad inibi permanendum fuerint affidati, seu assecurati, etiam per Nos, & Successores Nostros Romanos Pontifices, seu eorum Consultam, aliquam inimicitiam contraxerint cum Civibus, vel Incolis, seu Districtuali Civitatis ejusdem, illorum aliquem percutiendo, vulnerando, aut si mulierem pudicam attentaverint, vel injuriam aliquam etiam verbalem, atrocem tamen, attenta personarum qualitate contra quemlibet ipsorum protulerint, aut in ipsis participes, seu auxiliatores fuerint, non tantum ad solutionem cautionis per ipsos præstitæ de bene, quiete, & pacifice vivendo teneri, sed etiam ipso facto disfidati censeantur, & amplius ad permanen. in eadem Civitate affidari, seu assecurari non possint, & quod tam pro hujusmodi delictis per ipsos tam in Civitate Beneventana, ejusve Territorio, & Comitatu, quam alibi commissis, etiamsi de eis affidati, seu assecurati fuerint, inquiri, & puniri possint per illius Civitatis Gubernatorem.

Pœnæ contra Gubernatorẽ si prædicta nõ observaverit.

§. 7. Quod si Gubernator ipse pro tempore existens præmissa omnia juxta eorum formam, seriem, & tenorem non observaverit, seu ab illis, ad quos spectat, observari non curaverit, privationis Officii, & inhabilitatis ad illud, & similia imposterum obtinenda, ac etiam aliis pœnis arbitrio Nostro, & Successorum Nostrorum Summorum Pontificum pro tempore existentium ipso facto incurrat.

Clausulæ.

§. 8. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane decernimus, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non statutis, & consuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 13. Novembris 1600. Pont. Nostri Anno nono.

Dat. die 13. Novem. 1600. An. IX.

CCXXXIII.

Institutio Congregationis Italicæ Fratrum Ordinis Carmelitarum Discalceatorum, separatæ a Congregatione Hispaniæ, cum facultate Novitios extra Capitulum ad habitum recipiendi.

De hac separatione habes in Const. LXXVI. Pastoralis. *Tom. V. Par. I. fol.* 468.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN Apostolicæ dignitatis culmine meritis licet imparibus divina disponente clementia constituti, ad ea Nostræ mentis aciem libenter dirigimus, per quæ sacrarum Religionum in Ecclesia Dei pie, sancteque institutarum, quarum professores vitæ sanctitate, & exemplo, ac sacrarum literarum doctrina, fideli Populo ad salutem prodesse student, propagationi, & incremento, quantũ cum Domino possumus, intendamus.

Laudat institutum Discalceatorum, & pro ejus propagatione Cõventum in Urbe concedit.

§. 1. Alias siquidem cum in Italia præter Monasterium, seu Collegium S. Annæ Civitatis Januen. nullum aliud extaret virorum Monasterium, neque Conventus, aut Domus Ordinis Fratrum Carmelitarum Discalceatorum nuncupat., Nos cupientes Ordinem prædictum (cujus professores primitivæ Regulæ a bon: mem: Alberto Patriarcha Hierosolymitano ipsi Ordini præscriptæ, & a fæl. record: Innocentio PP. IV. Prædecessore Nostro prima Septembris anni 1248. Pontificatus sui Anno V. confirmatæ, normam tum in Regnis Hispaniarum, tum in Italia diligenter observant, & in utrumque Instituti sui finem, priorem scilicet, ac potiorem, qui est divina Unio per orationem, & contemplationem, & posteriorem, qui est salus proximorum, verbo, ac opere Sanctorum Prophetarum Eliæ, & Elisæi, aliorumque Sanctorum Patrum, quorum hæredes sunt, vestigiis insistentes incumbunt) in Alma Urbe Nostra propagari; unam ejusdem Ordinis Domum apud Ecclesiam B. Mariæ de Scala nuncupatam in Regione Transtyberim de eadem Urbe, Apostolica auctoritate perpetuo ereximus, prout in Nostris desuper in forma Brevis expeditis literis plenius continetur.

Pro illius ergo in Italia propagatione, erigit Congregationem italicam ab om-

§. 2. Porro, cum præter fide dignissimorum Testimonia, quæ de hujus Ordinis sanctitate ad Nos perlata sunt, Nos ipsi experientia cognoverimus, quantum utilitatis in Ecclesia Dei piis eorum exercitiis, tum

ni alia separatam.

Orationibus, mortificationibus, asperitate vitæ, tum prædicationibus, confessionibus, & Sacramentorum administratione, ad Dei laudem, & Christifidelium animarum salutem quotidie afferat. Volentes ulteriori ejusdem Ordinis propagationi, quantum cum Domino possumus, opportune prospicere, Motu proprio, & ex certa scientia, ac mera deliberatione Nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tam ex prædicta in Urbe per Nos erecta, & alia supradictæ Sanctæ Annæ Januen., & quibuscumque aliis Domibus, seu Conventibus in Italia forsan hactenus erectis (quas, & quos iam a Congregatione ejusdem Ordinis Hispaniarum per dictas Nostras literas separavimus) quam ex aliis quibuscumque Domibus, & Conventibus posthac in Italia, & aliis quibusvis, præter Hispaniam, Locis, ac Regnis erigendis, unam Congregationem Fratrum Carmelitarum Discalceatorum a præfata Congregatione, seu Ordine Hispaniarum, & quibuscumq; aliis ejusdem Ordinis Congregationibus, seu Provinciis, illarumque Superioribus, & Fratribus prorsus distinctam, & separatam, nobisque, & Apostolicæ Sedi immediate subjectam, ab uno Præposito cum Definitorum interventu juxta regularia ejusdem Ordinis Statuta regendam, & gubernandam, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo erigimus, & instituimus.

Ei omnia privilegia cōcedit, quæ Congregationi Hispan. cōcessa sunt, vel erunt.

§. 3. Ipsique Congregationi sic erectæ ejusque nunc, & pro tempore existentibus, Domibus, seu Conventibus, ac Superioribus, & Fratribus, ut quibuscumque privilegiis, Indultis, concessionibus, exemptionibus, immunitatibus, prærogativis, favoribus, Indulgentiis, & aliis gratiis tam spiritualibus, quam temporalibus supradictæ Hispaniarum Congregationi per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis, aut alias quomodocumque concessis, confirmatis, & innovatis, ac imposterum concedendis, uti, frui, & gaudere possit, sine aliqua prorsus differentia, perinde acsi eidem Congregationi Italiæ, ejusque Domibus, Conventibus, Superioribus, & personis nominatim, & æque principaliter concessæ fuissent.

Monasteriaq; extra Hispaniam erigendi dat facultatem.

§. 4. Utque novas Domos, & Conventus, in quibuscumque Civitatibus, Terris, & locis tam Italiæ, quam aliarum extra Hispaniam Provinciarum, ac Regnorum, recipere, & erigere valeat; dummodo tamen in quacumque illarum duodecim Religiosorum numerus ad minus commode ali, & commorari possit.

Bona etiam stabilia donata, vel legata recipiendi.

§. 5. Nec non etiam, ut quæcumq; bona stabilia, & mobilia ipsis Domibus ex quibuscumque piorum Christifidelium eleæmosynis, largitionibus, donationibus, successionibus, legatis, & aliis dispositionibus, acquirere, & recipere, ac in eorumdem Conventuum, & Domorum usus, & utilitatem convertere possit.

§. 6. Et præterea, quia in eadem Congregatione Capitula generalia, vel Provincialia juxta Constitutiones quotannis non celebrantur, ut in quibuscumque Domibus, & Conventibus ejusdem novæ Congregationis a Superiore deputandis, Novitii ad habitum per Fratres ejusdem Ordinis gestari solitum, de licentia Commissarii, seu Præpositi generalis ejusdem Congregationis (servata tamen in reliquis forma Sacrorum Canonum, Constitutionumque Apostolicarum, ac Decretorum Nostrorum, ipsiusque Ordinis Regularium Statutorum) dummodo informationes pro Novitiis admittendis receptæ per Vota secreta, per Capitula Conventus, in quo hujusmodi Novitii recipiendi erunt, approbentur. Ipsasque informationes, nisi jam alias habeantur, Superior Congregationis, vel Conventus aliquibus Fratribus prudentia, & zelo Religionis præstantibus recipiendas committat, qui Commissarii illas recipiant de qualitatibus eorum, qui recipiendi erunt, ex præscripto Constitutionum Apostolicarum, & si extra locum Conventus hujusmodi informationes recipiendæ fuerint, idem Superior illas modo præmisso recipiendas aliquibus personis fide dignis committat; recipi possint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, ac licentiam, & facultatem opportunas impertimur.

Novitios ad habitum recipiendi, extra Capitula prævia informatione hic descripta.

§. 7. Et pro majori hujus instituti conservatione, in ipsa Congregatione aliquem etiam Discalceatorum Hispaniæ, aut ab alia quacumque Religione Apostatã fugitivum, vel expulsum recipi posse prohibemus. Quod si secus scienter, vel ignoranter fieri contigerit, receptio, & admissio hujusmodi nullius sit roboris, vel momenti, & ipse receptus statim ejici debeat.

Apostatas, vel expulsos a Congr. Hisp. recipi vetat.

§. 8. Nullum præterea hujus Congregationis Religiosum curam, aut gubernationem Monialium, etiamsi hujusmodi habitus, & Regulæ existant, præterquam Monasterii de Jesu Maria Januen. suscipere, vel habere permittimus.

Monialium curam præterquam Monasterii Januen. prohibet.

§. 9. Ipsius autem Congregationis Italiæ regimini, & prosperæ gubernationi prospicere cupientes, dilectum filium Petrum de Matre Dei Priorem prædicti Conventus S. Mariæ de Scala de Urbe ejusdem Congregationis Commissarium generalem, hac vice auctoritate, & tenore prædictis, facimus, & deputamus, eidemque Congregationem Italiæ prædictam, ejusque Domos, & Conventus quoscumque erectos, & erigendos, regendi, & gubernandi, ac omnia, & singula alia, quæ juxta Constitutiones Præpositus, ac Definitores in eadem Congregatione facere, & exercere possent, faciendi, & exercendi, ac ubi censuerit, Superiores eligi faciendi, per Vota secreta Capituli, Conventus, facultatem, & auctoritatem tribuimus.

Congregationis regimini Petrum de Matre Dei præficit.

§. 10. At ubi alii duo Conventus jam conditi, ac decenter stabiliti erunt, ad quos condendos specialem licentiam concedimus, omnes Superiores cum eorum Sociis, & discretis canonice electis per eumdem Petrum ad Capitulum convocari, & juxta Con-

Qui erectis aliis duobus Cōventibus cōvocet Capitulum pro electione Præpositi.

Constitutiones ad electionem Præpositi, & Definitorum Congregationis, & ad reliqua, quæ ad Congregationis bonum expedire crediderint, procedi debere, Præpositumque rite juxta Constitutiones electum eo ipso confirmatum esse, & auctoritatem Commissarii expirare, totamque in Præpositum, juxta tamen Constitutiones, refundi statuimus, & ordinamus.

Eoque interim decedente antiquior Prior succedat.

§. 11. Sed si ante expletam hujusmodi commissionem prædictus Petrus è vita discesserit, ejus vices Priori antiquiori earumdem Domorum gerendas committimus, & demandamus.

Facultas erigendi Confraternitates.

§. 12. Et ut hujus sacræ Vineæ fructus pluribus prosint, Societatem, seu Confraternitatem B. Mariæ de Monte Carmelo instituendi, eique exercitia juxta Constitutiones præscribendi, personasque in eamdem Confraternitatem admittendi Congregationis Commissario, aut Præposito facultatem impertimur.

Clausulæ præservativæ.

§. 13. Decernentes præsentes literas nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis Nostræ, vel alio quovis defectu, etiam ex eo quod quicumque interesse habentes vocati non fuerint, notari, argui, impugnari, aut ad terminos juris reduci, seu in jus, vel controversiam revocari posse. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 14. Non obstan. piæ mem. Bonifacii PP. VIII. etiam [illegible] edecessoris Nostri, qua cavetur expressi[illegible]i Fratrum Mendicantium Professores [illegible] ad inhabitandum recipere, seu recep[illegible]utare audeant, aut præsumant absque dictæ Sedis licentia speciali, de prohibitione hujusmodi expressam mentionem faciente, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non Ordinis prædicti, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 15. Volumus autem, ut harum literarum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides in judicio, & extra illud ubique adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 23. Novem. 1600 An. IX.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die decimatertia Novemb. 1600. Pont. Nostri Anno nono.

CCXXXIV.

Privilegia pro Agricultoribus agri Romani. Et prohibitio, ne Barones bannimenta circa Agriculturam promulgent, vel subditos impediant quominus extra eorum Statum alienos agros conducant, colant &c.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causæ hujus Constitutionis.

INter multiplices Pastoralis muneris nostri curas, & solicitudines, ea Nobis præcipue cordi est, ut Alma Urbs nostra, ad quam quotidie tamquam ad Principis Apostolorum Sedem, & communem omnium fidelium patriam, ac parentem, Nationes omnes confluunt, & quam Nos omnibus commodis, & ornamentis augere studemus, non solum rei frumentariæ inopia nequaquam vexetur, sed uberiore potius copia (quandoquidem agri illius ubertas id præstare potest) jugiter perfruatur. Verum considerantes Annonæ difficultates, quas ab aliquibus annis citra perpessa est, & nunc etiam patitur, & quibus Nos maximo etiam nostro, & Cameræ Apostolicæ dispendio occurrere non recusavimus, non tantum ex annorum sterilitate, & superiobus causis, quantum ex hominum culpa, & negligentia provenisse, eo magis angimur, & afflictamur. Cum sicut accepimus, uberrimum, & pernecessarium Agriculturæ exercitium in Urbis Territorio, & districtu, locisque finitimis paulatim negligi, seu potius deseri cæptum sit; ita ut ubi prius vigente Agricultura, non modo ipsi Urbi necessarium frumentum suppetebat, verum etiam ad externas Nationes ingenti privatorum lucro, & non modico Cameræ nostræ emolumento transmittebatur. Nunc vero cultivatione cessante externum frumentum magno pretio, & difficultate ab aliis conquirere, illudque etiam per mare vehendum expectare, & nonnunquam Urbis famem, ventorum arbitrio, non minori dedecore, quam periculo, metiri necesse est.

Sixti IV. Julii II. Clemẽtis VII. & Pii V. Constitutionum innovatio: Cum limitatione, quod Domini Casalium non cogantur illa locare.

§. 1. Cui quidem malo, quantum in Nobis est, occurrere, & nobilem, ac fructuosam Agriculturæ artem, in Agro Romano restituere, ac renovare cupientes, & ut omnes Tenutarum, & Casalium Domini, nec non quicumque Agricultores, & Coloni spe lucri ad colendum, & serendum alliciantur, Prædecessorum nostrorum Sixti IV., Julii II. Clementis VII. Pii V., & aliorum Summorum Pontificum vestigiis inhærentes, Motu proprio &c. ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, dictorum Prædecessorum nostrorum literas, in favorem rei frumentariæ, & Artis Agriculturæ editas, quorum tenores hic pro expressis, & de verbo ad verbum insertis, & registratis haberi volumus in his quæ præsentibus nostris non adversantur, & quæ usu recepta fuerunt, itaut Do-

Domini Casalium, & Tenutarum cogi non possint ad illa, vel illas, in totum, seu in partem, ad quotam, seu alias locare, prout in dictis eorumdem Prædecessorum literis continetur, sed liberum sit ipsis Dominis de illis ad libitum disponere, confirmantes, & innovantes;

Agricultores in agro Romano possint certo modo, & tempore de Statu Ecclesiastico frumentum extrahere.

§.2. Statuimus, & ordinamus, quod omnes tam cives, quam forenses Agricultores, Mercatores, & Coloni, qui tam in propriis, quam alienis, & conductis Terris, Tenutis, Possessionibus, & Casalibus in Territorio, & Districtu Urbis, nec non Latii, Campaniæ, & Maritimæ Provinciis existen. Agriculturam, & sementem fecerint, singulis annis, quibus precium, & valor frumenti communiter in Urbe per ipsos Agricultores, & Mercatores vendendi a tempore messis, & recollectionis, usque ad Kal. Martii cujuslibet anni summam juliorum sexaginta in singula rubra non excesserint, possint, & valeant quartam partem totius frumenti per eos eodem anno recollecti, deducto tamen semine, ad quævis loca præter infidelium, & S. R. E. hostium, terra, marique libere extrahere, & asportare, seu extrahi, & asportari facere; & hoc etiam intelligi volumus de frumento, quod Domini, & locatores Tenutarum a Conductoribus receperint, & exegerint pro quota responsionis; quatenus tamen dictas Tenutas, Terras, & Casalia, ad quotam frumenti ex eis recolligendi, & non alias locaverint, dummodo tamen dicta quota quartam partem non excedat. Locatores vero, qui aliter, quam ad quotam terras locaverint, extractionis beneficio pro frumento per eos exigendo frui minime possint. Dictæ autem extractionis licentia, de mense Martii cujuslibet anni, & non prius concedi debeat per literas patentes Cardinalis Camerarii pro tempore existen. juxta solitum, & solutis Cameræ nostræ Apostolicæ juliis tribus pro quolibet rubro. Si autem per Nos, vel Successores nostros, Camerarium, aut Annonæ Præfectos, ex quavis causa dicta licentia impediri contigerit, teneatur ipsa Camera eisdem Agricultoribus, seu Dominis Tenutarum pro interesse dicti impedimenti summam juliorum sex pro quolibet rubro solvere, libere, & absque ulla prorsus exceptione; dummodo tamen totum eorum frumentum ad Urbem conduxerint, seu licentiam obtinuerint illud extra Urbem dimittendi, & sub obligatione ad Urbem conducendi, & data nota summæ, & loci, ubi dictum frumentum repositum fuerit. Teneantur etiam ipsi Agricultores, & Coloni infra mensem post completam sementem, singulis annis in actis Annonæ Notarii veram quantitatem, & locum sementis, quam quisque fecerit, denunciare, alioquin privilegiis, & beneficio præsentium literarum nostrarum minime perfruantur.

Barones, & alii libere permittant suos Vassallos extra suum Statum, aliorum agros colere, & cum animalibus inservire.

§.3. Et ut Agriculturæ exercitium omnibus liberum sit, & Agricultorum, & Colonorum numerus non modo non diminuatur, sed potius augeatur; statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli Baronum, Principum, & Domicellorum quorumcumque S. R. E. subjectorum subditi, & vassalli, quascumque Terras, Prædia, Possessiones, & Casalia eis benevisa, etiam extra Statum, & Territorium eorumdem Dominorum, per se vel alios colere, laborare, & seminare, seu etiam aliis ad colendum, & seminandum inservire, dictasque Terras, Possessiones, & Casalia, ad effectum colendi, & seminandi ad quotam ut supra, seu alias conducere, & in eis Artem Agriculturæ exercere libere, & licite valeant. Nullusque ex dictis Baronibus, Domicellis, & aliis quacumque dignitate tam temporali, quam ecclesiastica præfulgen., etiamsi S. R. E. Cardinales fuerint, ac etiam Communitates dictos eorum Vassallos, Subditos, & Colonos, quavis causa, directe, vel indirecte per se vel alios, sub amissionis, & privationis feudorum, & Statuum, aliisque nostro, & Successorum nostrorum arbitrio infligendis pœnis audeat, vel præsumat cogere, impedire, vel prohibere, ne possint quascumque alias terras, possessiones, & Casalia, etiam extra eorum Statum, & Jurisdictionem conducere, colere, & seminare, seu aliis etiam conventa mercede etiam cum eorum bovibus, & animalibus inservire, etiam sub prætextu quorumcumque suorum, seu Castrorum, Civitatum, & Terrarum eisdem subjectarum, privilegiorum, statutorum, ordinationum, usuum, & consuetudinum etiam antiquissimarum, seu Juramentorum eorumdem Vassallorum; quæ omnia tamquam contra publicam utilitatem inducta tollimus, & abrogamus, eosdemque Vassallos a quibuslibet juramentis ad effectum præfatum absolvimus, & liberamus. Conventiones autem, & pacta, quæ inter ipsos Dominos, & Vassallos in consignatione, seu assignatione Terrarum intercesserunt, dummodo justa sint, & reciproca, & ex causa vere onerosa, quæ ipsi Domini in Camera Apostolica deducere, & exhibere teneantur infra mensem a die publicationis præsentium, observari debeant.

Bannimenta circa Agriculturam non faciant.

§.4. Volentes etiam, quod omnia edicta proclamata, ordinationes, & bannimenta, quæ ipsi Barones, Principes, & Domicelli ad Annonam, & Agriculturam pertinentia, & illam quomodolibet concernentia hactenus fecerint, teneantur illa Cardinali Camerario nunc, & pro tempore existenti exhibere, & in futurum nulla edicta, ordinationes, & bannimenta ad Annonam, & Agriculturam pertinentia, sub antedictis, ac etiam nullitatis, & invaliditatis pœnis, facere possint.

Clerici in terris propriis Agriculturam licite exercere possint.

§.5. Statuimus etiam, quod Clerici, in Casalibus tamen propriis, & non conductis, possint dictam Artem Agriculturæ per se vel alios exercere, & exerceri facere, nec eis vel eorum hæredibus per Cameram Apostolicam, seu illius Ministros objici, aut imputari possit, quod illicitam negociationem fecerint, aut spoliis aliquo

quo modo ex causa præfata subjaceant. Declarantes dictam artem Agriculturæ etiam ipsis Clericis in eorum Casalibus licitam, & permissam.

Vituli nascituri in mense Martii, Aprilis, & Maii pro tertia parte alantur.

§.6. Et quia propter Artis Agriculturæ præfatæ intermissionem, & desuetudinem, boves apprime cultivationi necessarii defecerunt, ut quanto citius eorum numerus ad necessariam quantitatem, & copiam augeatur, & reducatur; Volumus, & mandamus, quod omnes, qui habent Armenta, seu Massaritias Vaccarum, teneantur alere, seu ali facere tertiam partem omnium Vitulorum, qui in mense Martii, Aprilis, & Maii quolibet anno nascentur tam marium, quam fœminarum pro æquali portione.

Boves aratorii, & Juvenci non macellentur.

§.7. Et nullus Macellarius Juvencos, seu Boves aratores, & qui apti sint ad arandum, nec etiam Vaccas nisi rejiciendas (quas vulgo Cacciatore nuncupantur) seu veteres, & quæ pro massaria inutiles sint, macellare possit sub amissionis dictorum animalium, vel eorum pretii, seu aliis arbitrio Camerarii, vel Præfecti Annonæ infligendis pœnis: & si Macellarii emerint Boves veteres, qui ad arandum amplius apti minime reputentur, aliquis tamen illis ad arandum uti velit, teneantur Macellarii tales Boves eisdem pretio convento vel soluto tradere, & relaxare, & Dohanerii tam Bovum, quam Vaccarum prædictarum Gabellam recipere, & exigere minime valeant sub amissionis dictæ gabellæ, aliisque arbitrio Camerarii, seu Annonæ Præfecti infligendis pœnis.

Et de districtu non extrahantur.

§.8. Ac insuper prohibemus, ne extra Territorium, & Districtum Urbis, Boves, & Juvenci etiam bubalini absque licentia extrahi possint, sub amissionis dictorum Animalium per quoslibet extrahentes, & pro qualibet vice incurrendis.

Decretum irritans.

§.9. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices, &c. sublata, &c. judicari, & definiri debere, irritum, &c. decernimus.

Exequutores hujus Constitutionis deputantur.

§.10. Mandantes dilectis filiis Camerario, & Annonæ Præfecto, & eorum cuilibet in solidum, ut præsentes nostras literas publicari, & ab omnibus inviolabiliter observari faciant. Dantes eis in præmissis, & circa ea plenam, & omnimodam, & eam, quam Nos ipsi habemus, facultatem, & potestatem, declarandi, & decidendi si quid in præsenti nostra Constitutione, declaratione, & definitione opus esse videbitur, nec non quæcumque edicta, seu bannimenta pro præmissorum observatione, & exequutione necessaria, & opportuna faciendi, & publicandi.

Clausulæ derogatoriæ.

§.11. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non Urbis, Civitatum, Terrarum, Oppidorum, & Villarum quarumcumque juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, reformationibus, & decretis, privilegiis quoque, & indultis Apostolicis Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, ac aliis præfatis a dicta Sede Apostolica, vel a nobis forsan concessis. Quibus omnibus, etiam si de illis &c. illorum tenores, &c. illis alias in suo robore permansuris, haç vice dumtaxat ad effectum præfatum specialter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sola Signatura sufficit.

§.12. Volumus etiam, quod præsentium sola Signatura etiam sine data, & registratura, sufficiat, & tam in judicio, quam extra, regula contraria non obstante, plenam fidem faciant, & nihilominus literæ tam in forma Brevis sub Annulo Piscatoris, quam sub Plumbo cum clausulis necessariis, & opportunis, in amplissima forma expediri valeant.

Placet Motu Proprio H.

CCXXXV.

Institutio Collegii Scotorum in Urbe pie in Ortodoxa Fide, bonarumque artium studiis instruendorum cum reddituum assignatione.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis studium Juventutem ex terrarum nationũ prætertim hæreticorum, in Urbe pie in fidei cultu instruendi.

IN supremo militantis Ecclesiæ solio, & Apostolicæ potestatis plenitudine, summa Redemptoris nostri benignitate, constituti, ad ea, per quæ non solum Urbis nostræ sed exterarum quoque nationum, præsertim hæreticorum, & impiorum hominum pravitate ab ortodoxæ fidei semitis aberrantium, juventus in pietate, ac optimis moribus, & disciplinis, ipsiusque fidei cultu educari, & instrui, nec non congruis redditibus ad vitæ subsidium, & necessitatum suarum sublevamen confoveri valeant, libenter intendimus, ac in his pastoralis officii nostri curam, & solicitudinem, etiam per unionis Beneficiorum Ecclesiasticorum ministerium, vel alias prout rerum, & temporum ratio postulat, favorabiliter interponimus.

Designatio loci in quo Collegiũ Scotorum erigatur.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, Monasterium S. Heliæ de Melicania S. Benedicti, vel alterius Ordinis Militen. Dioecesis, quod bon. mem. Innicus Episcopus Portuen. Cardinalis de Aragona nuncupatus, ex concessione, & dispensatione Apostolica in commendam ad ejus vitam dum viveret, obtinebat, commenda hujusmodi per obitum dicti Innici Episcopi, & Cardinalis, qui nuper apud Sedem Apostolicam debitum naturæ persolvit, cessante, adhuc eo quo ante commendam ipsam vacabat modo, vacaverit, & vacet ad præsens, ac in Scotiæ Regno, quod nobilissimum existit, & inter prima, quæ fidem prædictam susceperunt, numeratur, jampridem hæresi labefactato non desint Christifideles, qui summis conflictati calamitatibus, fidem ipsam tamen retineant, & plerique ex eodem

dem Regno proscripti, & relegati sub obedientia, & devotione S. R. E. persistentes, ad Urbem prædictam limina SS. Apostolorum visitandi, dictamque Sedem amplectendi, & recognoscendi gratia, confluere soleant. In ipsa vero Urbe nullus adhuc peculiaris locus, ad puerorum, & adolescentium nationis Scotiæ hujusmodi, qui parentibus orbati, aut a patria exules, vel bonis suis spoliati, necessario subsidio, ac etiam spirituali pabulo indigent, receptionem, & educationem, atque in pietate, & Christiana Religione, nec non bonarum literarum studiis instructionem constitutus reperiatur, ædes autem e conspectu Ecclesiæ B. Mariæ de Constantinopoli nuncupatæ, regionis Trivii de dicta Urbe, juxta viam publicam a duobus, & domum dilecti filii Michaelis Sebastiani incolæ ejusdem Urbis consistentes, & ad Cameram Apostolicam spectantes, quas dilectus filius Andreas de Spinosa familiaris continuus commensalis noster ad præsens inhabitat, pro instituendo ibidem Collegio ad usum, & receptionem puerorum, & adolescentium prædictorum inservire possint; Nos fel. rec. Cælestini, & Honorii, aliorumque Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, qui præcipuam hujus nationis curam habuerunt, vestigiis inhærere, ac insigne pietatis opus hujusmodi promovere volentes, & sperantes omnino futurum, ut ipsius Collegii alumni tractu temporis multiplices fructus in dicto Regno ad animarum salutem producere, ac etiam eliminata hæresi, collapsum fidei prædictæ cultum, & avitam Religionem in sua patria restituere debeant.

Institutio dicti Collegii.

§.2. Motu proprio non ad ipsius Nationis, vel alterius pro ea nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, ac ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in ædibus prædictis unum Collegium, Nationis Scotiæ nuncupandum, in quo juvenes, & adolescentes ejusdem Nationis, ad id idonei recipi, bonisque moribus ornari, ac vera pietate, sanaque doctrina, & reliquis Christiano homine dignis virtutibus instrui debeant, Apostolica auctoritate perpetuo erigimus, & instituimus.

Assignatio dotis.

§.3. Illique sic erecto, & instituto pro congrua ejus dote, ac commoda illius Rectoris, Œconomorum, Magistrorum, Præceptorum, & Scholarium in eo pro tempore existentium sustentatione, Monasterium prædictum, quod cura animarum, & Conventu caret, ac cujus, & illi forsan annexorum fructus, redditus, & proventus, centum, & quinquaginta ducatorum auri de Camera secundum communem extimationem valorem annuum, ut etiam accepimus, non excedunt quovis modo, quem etiam si ex illo quævis generalis reservatio, etiam in corpore juris clausa resultet, præsentibus haberi volumus pro expresso, & ex cujuscumque persona, seu per liberam cessionem cujusvis de illius regimine, & administratione in Romana Curia vel extra eam, etiam coram Notario publico, & testibus sponte factam vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod ejus provisio juxta Lateranen. statuta Concilii, ad Sedem prædictam legitime devoluta existat, & illa ex quavis causa ad Sedem eamdem specialiter, vel generaliter pertineat, ac de illo consistorialiter disponi consueverit, seu debeat, nec non super eisdem regimine, & administratione inter aliquos lis, cujus statum etiam præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa (dummodo tempore dat. præsentium prædicto Monasterio de Abbate provisum, aut illud alteri commendatum canonice non sit) cum annexis hujusmodi, ac omnibus juribus, membris, & pertinentiis suis, auctoritate, & tenore prædictis etiam perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus. Ædes vero prædictas similiter cum adjacentiis, ac juribus, & pertinentiis suis universis, nec non unam vineam prope, & extra portam S. Sebastiani etiam de Urbe juxta bona dilectorum filiorum Actilii Lucii Medici, & Petri Bolaelis, ac Antonii Mariæ de Frascato, seu forsan alios veriores confines positam, & olim ad quondam Hugonem Grephenge, nunc vero dictam Cameram spectantes, ab ipsa Camera eisdem auctoritate, & tenore similiter perpetuo separamus, & dismembramus, illasque sic separatas, & dismembratas, nec non quæcumque alia, res, proprietates, & bona dicto Collegio per quoscumque quomodolibet donanda, elargienda, & relinquenda, eidem Collegio auctoritate, & tenore similibus pariter perpetuo donamus, concedimus, applicamus, & appropriamus. Ita quod liceat ipsius Collegii Rectori, Œconomis, Magistris, Præceptoribus, & Scholaribus pro tempore existentibus, corporalem, realem, & actualem dicti Monasterii, illiusque regiminis, & administrationis, ac annexorum, juriumque, membrorum, & pertinentiarum, nec non domus, vineæ, proprietatum, & aliorum bonorum prædictorum possessionem per se, vel alium, seu alios eorum, ac ejusdem Collegii nominibus propria auctoritate libere apprehendere, & apprehensam perpetuo retinere, fructus quoque, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta ex eis provenientia quæcumque percipere, exigere, levare, recuperare, locare, & arrendare, ac in eorum communes ipsiusque Collegii usus, & utilitatem convertere, Diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita.

Recipitur sub protectione Sedis Apostolicæ cum exemptione a jurisdictione, & superioritate quorumcumque Judicum & Officialiū, solutioneque quarumcumque gabellarū &c.

§.4. Et insuper Collegium prædictum, illiusque Rectorem, Œconomos, Magistros, Præceptores, & scholares, pro tempore in eo existentes, illorumque domesticos, Officiales, & Ministros, nec non ipsius Collegii bona mobilia, & immobilia præsentia, & futura, cujuscumque qualitatis, & quantitatis existentia, ac tam in dicta Urbe, quam extra eam ubicumque locorum consistentia, ab omni jurisdictione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentium Vicarii, Senatoris, Conservato-

vatorum, & Reformatorum dictæ Urbis, nec non Rectoris studii generalis ejusdem Urbis, ac Ordinariorum locorum, aliorumque Judicum, & Officialium quorumcumque in ipsa Urbe, vel alias ubicumque constitutorum; nec non idem Collegium in propriis suis bonis, & rebus, ac dicti Collegii ratione, scholares, personasque in eo degentes, ac alios cum ipso contrahentes, ab omnibus, & singulis Portarum, Molendinorum, farinæ, trium pro centenario, ac quatuor juliorum pro quolibet vegete vini solvi solitorum, aliisque datiis, pedagiis, vectigalibus, angariis, ac terræ, marisque gabellis, dohanis, bollettinis, & quibuscumque aliis oneribus ordinariis, & extraordinariis, hactenus quomodolibet impositis, & inposterum quandocumque quavis occasione, vel causa etiam de necessitate exprimenda imponendis, etiam ad instar exemptionis dilectorum filiorum Clericorum dictæ Cameræ, etiam ratione Ripæ, Ripettæ, Dohanæ terræ, & Grasciæ, etiam Urbis prædictæ, nec non carnium, vini, granorum, pannorum, lini, lanæ, serici, librorum, cartarum, & aliarum quarumcumque rerum ad humanum victum, & vestitum necessariarum, ex toto Statu nostro Ecclesiastico, & quibuscumque aliis locis extra dictum Statum consistentibus, ad dictum Collegium tam per terram, quam per mare, & aquam dulcem, & alias quomodolibet conducendarum, ac etiam jam ad Urbem ipsam conductarum, & in ea existentium, ac pro eodem Collegio in magna, seu parva quantitate tam in Barcis, quam in Magazenis, & alias ubilibet emendorum, auctoritate, & tenore prædictis itidem perpetuo eximimus, & liberamus, ac sub S. Petri, & dictæ Sedis, atque nostra protectione suscipimus, nobisque, & eidem Sedi immediate subjicimus.

Concessio omnium privilegiorum, & gratiarū quibus gaudene studium generale Urbis, & cætera Collegia.

§. 5. Præterea Collegio, illiusque Rectori, scholaribus, Præceptoribus, Magistris, Oeconomis, officialibus, ministris, & personis prædictis, ut quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, gratiis, & indultis quibus studium generale dictæ Urbis, necnon alia Germanicæ, Anglicæ, & Græcæ Nationum Collegia in ipsa Urbe instituta, illorumque Rectores, scholares, Præceptores, Magistri, Oeconomi, officiales, ministri, & personæ quovis modo utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed pariformiter, & æque principaliter in omnibus, & per omnia uti, potiri, & gaudere valeant, eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus. Districtius quoque inhibemus Vicario, Senatori, Conservatoribus, & Reformatoribus Urbis, ac Rectori Studii hujusmodi, aliisque Judicibus, officialibus, Præsidentibus, & Clericis prædictis, necnon pro tempore existenti S.R.E. Camerario, & quibusvis Commissariis ad exequutionem decimarum, aliorumque onerum prædictorum pro tempre deputatis, ne quarumvis literarum eis sub quibuscumque tenoribus, & formis concessarum pretextu, Collegium per præsentes erectum, illiusque Rectorem, scholares, Præceptores, Magistros, Oeconomos, officiales, & ministros hujusmodi seu eorum aliquem, in præmissis quovis modo molestent, aut molestari permittant.

Deputatio Camilli Cardinalis Burghesii in Protectorem dicti Collegii, cum facultatibus hic relatis.

§. 6. Ut autem ipsius Collegii per præsentes erecti conservationi, bonoque regimini tam in his, quæ ad instructionem, & disciplinam, quam quæ ad victum, vestitum, aliaque hujusmodi necessaria pertinent, opportune consulatur, dilectum filium nostrum Camillum tituli SS. Joannis, & Pauli Presbyterum Cardinalem Burghesium nuncupatum ejusdem Collegii per præsentes erecti Protectorem, & defensorem, cujus consilio, & ope omnia supradicta, ac alia quæcumque ad eosdem in ipsum Collegium per præsentes erectum admittendos, retinendosque scholares spectantia, ac alias quomodolibet necessaria agantur, statuantur, & ordinentur, constituimus, & deputamus; ac Camillo Cardinali, & pro tempore existenti Protectori prædicto pro ejusdem Collegii per præsentes erecti, illiusque personarum, bonorum, rerum, jurium tam spiritualium quam temporalium salubri directione, & conservatione, Rectores, Præceptores, Magistros, Oeconomos, Advocatos, Procuratores, cæterosque Ministros, & Officiales in eo deputandi, amovendi, ac loco amovendorum alios sufficiendi, necnon statuta, ordinationes, & decreta quæcumque licita tamen, & honesta, sacrisque Canonibus, & decretis Concilii Tridentini, ac Constitutionibus Apostolicis non contraria faciendi, & edendi, atque illa quoties pro eorum, & temporum qualitate, seu alias expediens videbitur immutandi, corrigendi, moderandi, reformandi, interpretandi, & etiam alia ex integro condendi; quæ postquam immutata, correcta, reformata, & condita fuerint, eo ipso dicta Apostolica auctoritate confirmata, & approbata sint, & esse censeantur, ac ab omnibus, ad quos pro tempore spectabit, sub pœnis in contravenientes statuendis observari debeant, plenam, liberamque facultatem tribuimus.

Clausulæ.

§. 7. Decernen. præmissa omnia, & singula, ac præsentes literas nullo umquam tempore etiam pro eo, quod causæ propter quas hæc omnia facta sunt, coram dicto Vicario, vel quocumque alio examinatæ, verificatæ, & approbatæ, ac quicumque interesse habentes ad ea vocati non fuerint, nec eisdem præmissis consenserint, sive alias quibuscumque causis, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, retractari, seu etiam revocari, suspendi, restringi, limitari, aut in jus, vel controversiam vocari, seu ad terminos juris reduci posse, neque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, deroga-

tionibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam per Nos, & Successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem eamdem, sub quibuscumque verborum formis, & expressionibus, ac cum quibusvis clausulis, & decretis pro tempore quomodolibet factis comprehendi, vel confundi, sed semper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub posteriori data per Rectorem, Œconomos, Magistros, Præceptores, Scholares, & alios Ministros Collegii per præsentes erecti hujusmodi pro tempore existentes, quandocumque eligenda, concessas esse, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere debere, nec quemquam ad easdem præsentes in Camera prædicta juxta Constitutionem piæ me. Pii Papæ IV. etiam Prædecessoris nostri desuper editam, aut alias quandocumque præsentandum, insinuandum, & registrari faciendum teneri, neque propterea illas irritas esse, sed omnino valere, acsi Constitutio prædicta, & alia contraria minime emanassent. Sicque per quoscumque Judices etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere: irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio exequutorum hujus Constitutionis.

§. 8. Quocirca dilectis filiis causarum Curiæ dictæ Cameræ Generali Auditori, ac Archidiacono Ecclesiæ Militen., ac Vicario Venerabilis Fratris nostri Episcopi Militen. in spiritualibus generali, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Protectoris, Rectoris, Œconomorum, Scholarium, Magistrorum, Præceptorum, Officialium, & Ministrorum Collegii per præsentes erecti hujusmodi pro tempore existentium, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis auxilio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, firmiter observari. Ipsosque Protectorem, Rectorem, Œconomos, Scholares, Præceptores, Magistros, Officiales, & Ministros illis pacifice frui, & gaudere, non permittentes illos, vel eorum quempiam desuper quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super hoc habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio quorumcumque contrariorum.

§. 9. Non obstantibus Pii Prædecessoris hujusmodi, & aliis præmissis, & quatenus opus sit, nostra de unionibus committendis ad partes vocatis quorum interest, & exprimendo vero valore etiam beneficii, cui aliud unitur, necnon Lateranen. Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, & rec. me. Bonifacii Papæ VIII. similiter prædecessoris nostri, qua cavetur ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim nisi in certis expressis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices a dicta Sede deputati extra Civitatem, vel Diœc. in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere audeant, vel præsumant, ac in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Apostolicis ac in Synodalibus, Provincialibus, & Universalibus Conciliis, specialibus vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon Monasterii, & Ordinis, ac Urbis, & Cameræ prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, necnon Vicario, Senatori, Conservatoribus, Reformatoribus, Ordinariis, Judicibus, Officialibus, Camerario, Præsidentibus, ac Clericis prædictis, ac quibusvis Dohaneriis, Commissariis, & aliis personis ad exequutionem Pedagiorum, aliorumque onerum hujusmodi pro tempore deputatis, necnon dilectis filiis Populo Romano, ac quorumcumque locorum Communitatibus, Universitatibus, & hominibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus; contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas non facien. plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Proviso tamen

men, quod propter unionem, annexionem, & incorporationem hujusmodi, Monasterium prædictum in spiritualibus non lædatur, & in temporalibus detrimenta non substineat, sed ejus congrue supportentur onera consueta. Nulli ergo omnino &c.

Dat. die 5. Decem. 1600. An. IX.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1600. Non. Decembris, Pont. nostri Anno IX.

CCXXXVI.

Omnium Mendicantium Ordinum Superioribus facultas conceditur Regulares sui Ordinis ad Missiones Japonicas, Chinam, aliasque Indiæ Orientalis Insulas mittendi, qui tamen servare debent, quæ in hac Constitutione præscribuntur.

CLEMENS PAPA VIII.

Universis, & singulis præsentes literas inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Onerosa Pastoralis officii cura, meritis licet imparibus, Nobis divina dispositione commissa postulat, ut non solum ad proximos, sed etiam ad remotissimos Orbis Terræ populos mentis Nostræ aciem dirigentes, quæ ad illorum salutem, & Christianæ Religionis propagationem pertinent, diligenter prospiciamus.

Gregor. XIII. Religiosos Societatis Jesu, & non alios, ad Provincias Japonum proficisci jussit, prædicandi, aut docendi causa.

§. 1. Alias siquidem, postquam Christi Nomen, & Evangelium in extremis omnium Terrarum Insulis, Regionibus, & Provinciis Japonum annunciari, earumque Populi pulsa ethnicæ superstitionis, atque errorum caligine, Christianæ veritatis, ac fidei lumine illustrari cæperant, fæl. recor. Gregorius XIII. Prædecessor noster considerans, nullos Verbi Dei prædicatores, præter Religiosos Societatis Jesu, ad Regiones, & Provincias prædictas penetrare, illosque solos dictis Nationibus ejusdem veritatis, ac fidei amplectendæ auctores, Præceptores, ac veluti parentes fuisse; His, & aliis etiam tunc expressis causis adductus, omnibus Patriarchis, & Episcopis, etiam Provinciæ Chinæ, & Japonis, sub interdicti Ecclesiastici, & suspensionis ab ingressu Ecclesiæ, ac Pontificalium exercitio, aliis vero Sacerdotibus, Clericis, & Ministris Ecclesiasticis tam sæcularibus, quam cujusvis Ordinis Regularibus, cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existerent, sub excommunicationis majoris pœnis ipso facto incurrendis interdixit, & inhibuit, ne ad easdem Regiones, & Provincias Japonicas Evangelii prædicandi, vel doctrinam Christianam docendi, aut Sacramenta ministrandi, aliave munia Ecclesiastica obeundi causa, sine sua, & Sedis Apostolicæ expressa licentia proficisci auderent, prout in ipsius Prædecessoris desuper in forma Brevis sub dat. Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 28. Jan. Anno Domini 1585. Pontificatus sui Anno XIII. confectis literis plenius continetur.

Sed cum Populorum multitudini impares essent;

§. 2. Cum autem, sicut ex charissimi in Christo filii Nostri Philippi Portugalliæ, & Algarbiorum Regis Catholici relatione nuper intelleximus tam Chinæ, & Japonum, quam aliæ illis vicinæ, & adjacentes Insulæ, Regiones, & Provinciæ, ac finitima Regna Indiæ Orientalis amplissima, & populis refertissima sint, ac pro tanta animarum multitudine ad fidem Catholicam traducenda, & spiritualibus alimentis fovenda, plures operarii, ac Ministri necessarii sint, quam ex sola supradictorum Religiosorum Societate Jesu haberi possint, & idcirco operæ pretium esse videatur, etiam aliorum Ordinum, præsertim Mendicantium professores doctrina insignes, & vita, ac moribus probatos, ad dicta munera obeunda illuc destinari, ut auctis ibidem agri Dominici cultoribus, ipsi etiam Christianæ Religionis fructus augeantur.

Clemens religiosos omnium Mendicantium illuc proficisci posse indulget, habita a Superioribus suis licentia.

§. 3. Nos pro officii nostri debito super præmissis providere volentes, dictarumque Gregorii Prædecessoris literarum tenores præsentibus pro expressis habentes, omnibus, & singulis Mendic. Ordinum Magistris, Ministris, seu Prioribus generalibus, nunc, & pro tempore existentibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus, concedimus, & impertimur, ut cum necessitas postulaverit, quilibet Ordinis sui spectatæ vitæ, & eruditionis Religiosos, quos nimirum ad prædicta officia, & ministeria idoneos, & utiles fore in Domino judicaverint, per Lusitaniam dumtaxat, & suscepta inde Navigatione in Indias, & Civitatem Goan., atque ad Superiores Ordinum in illis partibus existentes trasmittere, & tam ipsi sic trasmittendi, quam alii supradictorum Ordinum Religiosi in eisdem Indiarum partibus existentes, & ad hoc munus obeundum a suis Magistris, Ministris, seu Prioribus generalibus, seu aliis Superioribus electi, & approbati tam ad Japonicas prædictas, quam ad alias proximas, & adjacentes, etiam Chinæ, & finitimorum Regnorum, & Terræ Firmæ Indiæ Orientalis Insulas, Regiones, & Provincias accedere.

Hortatur Superiores ut missiones istas utiles esse curent.

§. 4. Monentes eosdem Ordinum Mendicantium Magistros, Ministros, seu Priores generales, missiones hujusmodi ita per eos fieri debere, ut futuræ sint utiles, & fructuosæ ad Infidelium conversionem, & Christianæ fidei propagationem, absque ulla Ministrorum inter se contentione, quæ ipsos Infideles a conversionis proposito avertat, & conversis scandali materiam præbeat.

Missi vero, enarrata hic observent.

§. 5. Ipsi vero Religiosi cum ad Provincias, & loca assignata pervenerint, in illis obedientiæ suorum Superiorum, juxta eorum Regulas, & Constitutiones subjecti permanere, ibique Verbum Dei prædicare, & Sacramenta administrare debeant, sub obedientia tamen circa prædicationem, & administrationem Sacramentorum tantum illius Episcopi, in cujus Diœces. prædicabunt, & Sacramenta administrabunt, libere, & licite valeant, nec desuper a quoquam molestari, perturbari, vel inquietari debeant. & quandiu ibidem permanserint, ac eis propria Provincia a suis Generalibus constituta non

non fuerit, de Provincia Indiæ Orientalis sui cujusq; Ordinis sint, ac esse censeantur.

Religiosorum desuper controversias Episcopi cognoscant, & graviora Papę significent.

§. 6. Quod si forte aliquæ controversiæ inter Religiosos dd. Religionum (quod Deus avertat) oriantur, Episcopi locorum prædictorum pro tempore existentes, tamquam Sedis Apostolicæ Delegati, illas decidant, ac terminent. Si vero graviora quædam negocia occurrerint, ea ad nos, & Romanos Pontifices Successores Nostros quanto citius ab eisdem Episcopis referantur, ut quod in illis statui, ac decerni debeat, matura consultatione adhibita provideri possit.

Prohibitio ex Insulis Philippinis,& aliqua Indiarum Occidentaliũ parte, transeundi in Insulas Japonicas.

§. 7. Cæterum omnibus, & singulis Religiosis cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, sub excommunicationis majoris, a qua non nisi a Nobis, & Rom. Pontifice, præterquam in mortis articulo absolvi possint, nec non privationis vocis tam activæ, quam passivæ, ac dignitatum, administrationum, & officiorum quorumcumque, nec non inhabilitatis ad illa, & alia inposterum obtinenda, ac exercenda, pœnis ipso facto absque alia declaratione incurrendis interdicimus, & prohibemus, ne ex Insulis Philippinis nuncupatis, sive qualibet alia Indiarum Occidentalium, vel quæ pro partibus Indiarum Occidentalium nunc habentur, parte, ad illas pertinente in Japonicas, ac alias illis proximas adjacentes, & finitimas Insulas, Provincias, & Regiones prædictas, etiam quorumcumque privilegiorum eis, vel suis Ordinibus a Nobis, & Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris, sub quibuscumque tenoribus,& formis in genere, vel in specie, etiam super facultate predicandi Verbum Dei per Universum Mundum, hactenus concessorum, seu in posterum, etiam concedendorum, approbandorum, & innovandorum, nisi in illis de præsenti prohibitione, & interdicto specialis, specifica, & expressa mentio cum sufficienti derogatione fiat, aut quovis alio prætextu, & quæsito colore proficisci, & transire audeant, vel præsumant. Et si qui hactenus, vel inposterum secus fecerint, postquam moniti fuerint, statim sub eisdem pœnis omni mora, & excusatione cessante, ad dictas Insulas Philippinas, vel alias partes Indiarum Occidentalium reverti, & redire omnino teneantur, & ad id per quoscumque Judices Ecclesiasticos sub eisdem, & aliis eorum arbitrio infligendis pœnis cogi, & compelli possint

Jussio public. hanc bullam.

§. 8. Mandantes propterea universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac cæteris Ecclesiarum, & locorum etiam Regularium Prælatis per Universum Orbem constitutis, ut præsentes literas in suis quisque Provinciis, Civitatibus, Dioec. Capitulis, & jurisdictionibus ab omnibus inviolabiliter observari, & quoties ab Ordinum prædictorum Religiosis requisiti fuerint, solemniter publicari curent,& faciant.

Derogatio contrariorum

§. 9. Non obstantibus interdicto, & prohibitione, ac literis dicti Prædecessoris, aliisque præmissis, nec non Apostolicis, ac in Synodalibus, Provincialibus,& universalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus,& Ordinationibus, nec non prædictæ Societatis Jesu, aliarumque Religionum, Provinciarum, & Regionum prædictarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, illis eorumque Prælatis, Superioribus, & personis, etiam particularibus, sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis Decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia. ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi acsi de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, hac vice specialiter, & expresse, in quantum Nostris prohibitioni, & interdicto, aliisque præmissis adversentur, harum serie derogamus, ac derogatum esse, & censeri, neque illa eis ullatenus suffragari volumus, & declaramus; cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 10. Et quia difficile foret præsentes literas, ubicumque usus venerit, ostendi, & publicari, volumus, ut earum exemplis etiam impressis, manu Notarii publici, vel alicujus dictarum Religionum Secretarii subscriptis, & personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel cujusvis ex Generalibus prædictis sigillo munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Fides exemplorum.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 12. Decemb. 1600. Pont. Nostri Anno nono. Dat. die 12 Decem. 1600 An. IX.

CCXXXVII.

Literæ Monitoriales, ne Appellationes a Tribunali Episcopi Cenetensis alio interponantur præterquam ad Sedem Apost. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Fratri Episcopo Ceneten., ac dilectis filiis ejus in spiritualibus Vicario Generali, necnon Communitati, & Hominibus Universis, & singulis Civitatis Cenetensis, cæterisque præsentes literas visuris, lecturis, & auditeris salutem, & Apostolicam benedictionẽ.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem Ecclesiarum omnium jura, ac Apostolicæ Sedis

dis auctoritatem, prout ex Pastoralis muneris debito tenetur, semper salvam, atque illæsam prorsus in omnibus tueri, & pro viribus defendere.

Monitorium, de quo in rubrica.

§. 1. Propterea cum Civitas Ceneten., etiam in temporalibus Venerabili Fratri Episcopo Ceneten. pleno jure subjecta sit, & ideo appellationes a sententiis pro tempore in Tribunali Curiæ Episcopalis Ceneten. latis, etiam in causis mere prophanis tam civilibus, quam criminalibus, ipso jure ad Apostolicam Sedem devolvantur, & in causis hujusmodi Ecclesia Ceneten. in quasi possessione existat: Nos ne appellationes hujusmodi ad alios quoscumque, præterquam ad ipsam Apostolicam Sedem, ut par est, a quoquam temere interponantur, opportune providere volentes, vos universos, & singulos Cives, Incolas, & Habitatores Civitatis Ceneten. prædicti Episcopi Cenetensis non solum spirituali, sed etiam temporali Jurisdictioni subjectos per præsentes Nostras Monitoriales Literas, sub Dei Omnipotentis, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, ac nostræ indignationis, nec non excommunicationis latæ sententiæ poenis eo ipso incurrendis, a quibus, non nisi a Nobis, & Sede prædicta, præterquam in mortis articulo constitutus quisquam absolvi possit, monemus, vobisque universis, & singulis districte præcipiendo mandamus, ne quisquam vestrum a quibuscumque sententiis in Tribunali dictæ Curiæ Episcopalis super quibusvis causis, etiam mere prophanis tam civilibus, quam criminalibus, huc usque latis, aut deinceps imposterum quandocumque ferendis, appellationes ad quoscumque Judices sæculares, & principes, etiam Senatum, Rempublicam, seu quoscumque alios, etiam Ducali, Regali, vel Imperiali dignitate præfulgentes, cujuscumque illi gradus, dignitatis, & conditionis fuerint, interponere audeant, vel præsumant, sed ad nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, Sanctamque Sedem Apostolicam, ad quos solos causarum dictarum appellationum cognitio pertinet, illas interponere omnino debeant.

Irritatio quarumcumque appellationū secus factarū, sententiarum, decretorum, &c.

§. 2. Inhibentes omnibus, & singulis prædictis sub eisdem censuris, & poenis eo ipso pariter incurrendis, ne hujusmodi appellationes quovis modo recipiant, & admittant, seu hujusmodi causas quovis modo cognoscant; Annullantes de plenitudine Apostolicæ potestatis, & irrita declarantes quæcumque Decreta, leges, & ordinationes circa præmissa, in contrarium quomodolibet facta, seu imposterum facienda, nec non appellationes ad præfatos, & alios quoscumque interpositas, seu interponendas cum omnibus inde sequutis, & subsequuturis, & in specie quamdam renunciationem factam a Syndicis Ruralium Civitatis Cenetensis appellationis interpositæ ad Sedem Apostolicam, ac illa, & illas nullius roboris, & momenti, ac minime attendendas esse.

Clausulæ.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus contigerit attentari, decernimus.

Præsentium publicatio facienda.

§. 4. Fraternitati vero tuæ Frater Episcope, seu discretioni tuæ fili Vicario mandamus, ut easdem præsentes nostras Monitoriales in Valvis Ecclesiæ Cenetensis affigi, & publicari, ac in Actis Cancellariæ Episcopalis ad perpetuam rei memoriam registrari facias; Volumusque, & Apostolica auctoritate decernimus, ut eædem præsentes, seu illarum Exempla ad valvas dictæ Ecclesiæ affixæ, & publicatæ, ita omnes arctent, & afficiant, ac si unicuique illorum personaliter intimatæ fuissent, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Dat. die 23. Decem. 1600. An. IX.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 23. Decem. 1600. Pont. Nostri Anno nono.

CCXXXVIII.

Reformatio Regulæ Congregationis Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis in Hospitalibus, & extra ea degentibus.

Istam Congregationem approbavit Sixtus V. in sua Const. XXXV. Ex omnibus *Tom. IV. Par. IV. fol.* 191. *Eique Regulam primo tradidit Gregorius XIV. in Constitut. XL.* Illius *Tom. V. Par. I. fol.* 306.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Superna dispositione, cujus inscrutabili providentia ordinationem suscipiunt universa, ad Apostolicæ dignitatis apicem sublimati, ex debito pastoralis officii nobis commissi, votis illis, quæ ad pauperum Christi infirmorum necessitates sublevandas, ac felicem progressum ad hoc institutarum Congregationum faciunt, libenter annuimus, & quæ propterea per Christifideles pie facta, & ordinata fuerunt, ut firma, perpetua, & illibata persistant, Apostolico munimine roboramus, aliasque desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Sixtus V. istã Congregationem approbavit.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Sixtus Papa V. certis causis adductus, ex certa sua scientia Congregationem sub vocabulo, seu nomine Ministrantium Infirmis in Urbe constitutam, per quasdam in forma Brevis confectas literas confirmavit.

Gregor. XIV. ejus Regulam confirmavit.

§. 2. Et deinde piæ memoriæ Gregorius Papa XIV. Prædecessores nostri, cum accepisset dilectos filios Camillum de Lellis modernum dictæ Congregationis Præfectum Generalem, & alios ejus socios, ad perficiendam, & conservandam unionem dictæ Congregationis quamdam vivendi formulam, juxta ea, quæ ad propositum sibi

finem

finem conducere usu didicerant edidisse, dictam vivendi formulam Motu proprio per alias literas approbavit, prout in singulis literis prædictis.

In qua particulariter declaratur, quæ esset paupertas Confratrum.

§.3. In quibus videlicet dicti Gregorii Prædecessoris inter alia statutum fuit, quod paupertas dictæ Congregationis ita interpretaretur, ut Religiosorum esset paupertas mendicantium eorum, qui nec singuli nec universi fructus ullos, ac redditus caperent, quæ vero necessaria essent, ea ex humili exercitio ostiatim emendicando, vel ex eleemosynis fidelium eis sponte oblatis compararent.

Quodq. esset officium Præfecti, & Consultorum.

§.4. Præterea totius Congregationis Superioris Præfecti Generalis officium perpetuum esset, quoad viveret, ac Socios haberet quatuor, qui Consultores dicerentur, quique pariter officium perpetuum gererent, dum Generalis Præfectus esset superstes.

Et esset major numerus laicorum quam Sacerdotum.

§.5. Necnon, quod longe major esse deberet laicorum, quam Sacerdotum numerus, ac ii tantum Sacris Ordinibus destinandi essent, quos Præfectus Generalis, & Consultores, vel de eorum licentia alii Superiores, non aptos modo ad ipsos Sacros Ordines, sed etiam ad ministerium dictæ Congregationis, ex Constitutionum præscripto, congruentes, ac necessarios judicarent, plenius continetur.

Difficultates autem multæ ortæ sunt circa regimen, & regulam dictæ Congregationis. Ideo de mandato Clementis infrascripta reformatio constituta fuit.

§.6. Cum autem sicut accepimus, multæ difficultates hactenus circa formulam, & vivendi modum, & præsertim circa ministerium, & servitium infirmorum, necnon regimen, gubernium, manutentionem, & conservationem dictæ Congregationis ortæ essent, & res multo aliter, ut putabatur evenisset, & propterea statutis dicti Gregorii Prædecessoris, quæ præsentibus expressa sunt, derogandum, seu illa, & forsan alia immutanda, seu abroganda in toto vel parte essent, dilectus filius Magister Antonius Seneca Notarius noster, ac Prælatus Congregationis Reformationis Apostolicæ, cui hoc universum negotium examinandum commisimus, cum dicto Camillo, ac dilectis filiis Blasio de Oppertis, & Sanctio Cicatello, ac Octaviano Variano, & Chromatio de Martino Consultoribus generalibus dictæ Congregationis stabilierunt, & nobis retulerunt, seu proposuerunt unam formam sequentium statutorum, quorum tenor talis est.

Confratres servire debent Infirmis tam circa spiritualia, quã corporalia opera misericordiæ ubique.

§.7. Cum omnis instituti nostri ratio posita sit in operibus misericordiæ tam corporalibus, quam spiritualibus exhibendis, in iis præcipue, quæ spectant ad ægrotos in Nosocomiis, carceribus, & privatis civium domibus laborantes, in Domino expedire judicavimus, ut patres, fratresque nostri in Nosocomiis (ubi licebit, & commode fieri poterit juxta constitutiones edendas) ægrotis tam in spiritualibus, quam in corporalibus deserviant, atque in eisdem Nosocomiis dies, noctesque degant, & habitent; tunc vero Superiores nostræ Religionis dabunt operam, ut a Nosocomiorum Gubernatoribus, seu Administratoribus dimittantur alii Sacerdotes, & mercenarii ministri, quo facto in eorum locum nostri patres, & fratres substituantur, ut in Nosocomiis diversentur, & succedant ad prædicta misericordiæ tam spiritualia, quam corporalia munera obeunda. Quod si aliquando illud tempus incideret, (quod Deus avertat) ut ad tollenda delictorum, vel dissensionum semina, quæ ex humana imbecillitate suboriri possunt, Sanctitas D. N. perpetuam illam habitationem, & ægrotorum curam, ut supradictum est, in aliquibus, aut in omnibus Nosocomiis removendam censeret, tunc patres, fratresque nostri omnino obstricti sint, ac teneantur sui instituti vim incolumem custodire, quæ sita est in eo, ut ægrotis spiritualiter, & corporaliter deserviant, cum solitis visitationibus, ac excubiis nocturnis, diurnisque juxta Constitutiones edendas.

Etsi hoc servitium in Nosocomiis fiat, Fratres non sint subjecti Superioribus illorum, sed suæ Religionis

§.8. Ut autem hoc ægrotorum spirituale, & corporale servitium, & ministerium constans, & perpetuum sit, ac quemadmodum religiosos decet, illud exequamur; Volumus, ut antequam in aliquod Nosocomium nostri ad ægrotis inserviendum recipiantur, inter alias conditiones, ac pactiones, quæ cum ejus loci Gubernatoribus, ac Dominis conveniendæ erunt, illa sit præcipua, ne patres, fratresque nostri, qui suam operam circa illius loci ægrotos impendent, aliorum quorumcumque etiam Superiorum, ac Dominorum eorumdem Nosocomiorum, quam Religionis nostræ obedientiæ subjecti sint. Igitur ad nullum laicorum auctoritas deferenda est præcipiendi nostris, aut quoquomodo sese ingerendi in ea, quæ pertinere ad personas, ministeriumque nostrorum videbuntur. Quia vero prædictum ministerium, & perpetua nostrorum in Nosocomiis habitatio, non ex nostræ Religionis voluntate, sed ex Dominorum Præsidum, & Gubernatorum externorum auctoritate dependet; Idcirco statuimus, ut si ob eam, quam diximus, causam dicti ministerii nostri munus exequi nequiverimus, nihilominus tamen nostra Religio obstricta inserviendi Nosocomiorum ægrotis utroque misericordiæ ministerio ex instituti nostri obligatione permaneat, ut supra demonstratum est.

Emittentes professionem quatuor solénia vota emittent.

§.9. Omnes, & singuli patres, fratresque, qui posthac ad habitum, & disciplinam nostræ Religionis admittentur, postquam emiserint illa tria solemnia cæterorum Religiosorum, vota Paupertatis videlicet, Castitatis, & Obedientiæ, debebunt quartum præterea solemne votum emittere, quo nimirum voto Deo promittant, se infirmis, & præcipue in Nosocomiis degentibus in spiritualibus, & corporalibus necessitatibus servituros, in quo tamquam in fundamento omnis instituti nostri ratio constituta est; hoc vero quartum votum æque volumus omnibus nostris tam Sacerdotibus, quam fratribus esse commune, sic ut omnes, qui in hoc instituto Deo vitam suam dedicare voluerint, hujus quarti voti religione teneantur; ejus autem formula erit

erit hæc, quæ sequitur, eamque in Professione facienda singuli pronuntiabunt.

Formula dictæ Professionis.

§.10. Ego N. professionem facio, & promitto Omnipotenti Deo, coram ejus Virgine Matre, & universa cœlesti Curia, ac omnibus circumstantibus, & tibi admodum Reverendo Patri Generali Religionis Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis, locum Dei tenenti, & successoribus tuis (vel tibi Reverendo Patri Provinciali, vel Præfecto talis loci, &c. nomine, & vice Præfecti Generalis, & successorum ejus locum Dei tenenti) perpetuam Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam, & perpetuo inservire, (quod est præcipuum nostri instituti ministerium) pauperibus infirmis, quos etiam pestis incesserit, secundum formam vivendi contentam in Literis Apostolicis nostræ Religionis Ministrantium Infirmis, & in ejus Constitutionibus tam editis jam, quam inposterum edendis. Lecta professione a novo Professo, admittens ad professionem dicat. Et ego N. auctoritate, qua fungor accepto professionem tuam, & unio te corpori mystico nostræ Religionis. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen. Vel ego N. nomine, & vice Reverendi Patris nostri Præfecti Generalis auctoritate, qua fungor, accepto professionem tuam, & unio te corpori mystico nostræ Religionis. In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Vota simplicia quotannis renovanda.

§.11. Illud præterea statuimus, ut omnes, & singuli patres, ac fratres, sive qui nunc in Religione sunt, sive qui inposterum futuri sunt, post quatuor hæc solemnia vota, statim, & immediate alia, quæ sequuntur, simplicia vota emittant, quæ semel suscepta semper observent, nec per quemcumque Jubilæum etiam Anni Sancti a Sanctissimo Domino Nostro concessum, aut concedendum, nec ob causam quamcumque a sequentibus votis simplicibus absolvi possint, quæ de more quotannis renovare debebunt eo die, qui Sanctæ Crucis Inventioni sacer est.

Primum votū simplex non immutādi præscriptum modum, inserviendi infirmis in Nosocomiis.

§.12. Primum igitur simplex votum est, quo spondent se numquam acturos, nulloque tempore, quantum erit in ipsis assensuros, ut mutetur, vel alteretur præscriptus ægrotis inserviendi modus in Nosocomiis tam in spiritualibus, quam in corporalibus, ut superius dictum est, nisi justis de causis fieret, ut validius, & vehementius adstringendus (auctoritate tamen Apostolica) videretur.

Secundum votum simplex non recipiendi administrationem reddituum Nosocomiorum.

§.13. Secundum, se numquam daturos operam, nulloque modo consensuros, ut reddituum administrationem, aut Nosocomiorum dominium habeant, atque possideant, quo majori cum animi puritate se totos in ægrotantium ministerium spirituale, & corporale convertant.

Tertium votū simplex non procurandi Prælaturas.

§.14. Tertium, se numquam curaturos ne indirecte quidem, ut in aliquam prælationem, vel dignitatem in Religione, & neque acturos, nec quantum in se fuerit consensuros, ut extra Religionem in prælationem aliquam, vel dignitatem eligantur, vel promoveantur, nisi sub pœna peccati a Summo Pontifice coacti.

Quartū votū simplex manifestandi procurantes eas.

§.15. Quartum, singuli promittent se Religioni, vel Consultæ generali manifestaturos, siquem ex nostris scirent aliquid prædictorum duorum, prælationem videlicet, seu dignitatem intra vel extra Religionem curare, seu prætendere.

Excommunicatio Papæ reservata contra procurantes dominiū, vel administrationem redditū Hospitalium.

§.16. Quoniam vero nostrorum Religiosorum est, cæteris curis prætermissis, propter divinum dumtaxat amorem, nudo, ac puro ministerio misericordiæ spiritualis pariter, & corporalis erga ægrotos in Nosocomiis defungi, idcirco nequando nostrum hoc institutum convelli, aut labefactari possit, quo Dominorum etiam Gubernatorum Nosocomiorum omnis suspitio tollatur, decernimus ad validiorem firmitatem hujus Ordinis obtinendam sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, cujus absolutio Sedi tantum Apostolicæ reservetur, ne quisquam ex nostris patribus, & fratribus, sive Generalis sit, sive Consultores, sive Provincialis, vel quacumque dignitate fungens sive per se, sive per alios directe, vel indirecte recipere Nosocomiorum dominium, aut jus nullum, vel quamlibet eorum administrationem vectigalium, seu reddituum audeat, vel præsumat; immo quantum erit in ipsis numquam assentient, ut hujusmodi curæ, vel administrationes a Religione admittantur, cum nudum, ac purum animarum, & corporum ægrotantium ministerium sit tantummodo a nostris amplectendum.

Votum munus circa infirmos.

§.17. Quamquam Sacerdotes ex officio, (quod illorum est proprium) ad Sacramenta Ecclesiæ administranda incumbere debebunt, utpote ad ægrotorum confessiones audiendas, ad Sacratissimam Eucharistiam conferendam, ad Extremæ Unctionis Oleum ægrotantibus exhibendum, ad Sacrum Missarum Sacrificium faciendum, ad mortuos sepulturæ mandandos, & ad agonizantium animas diu noctuque Deo commendandas, tamen ut voto satisfaciant, quod corporale, & spirituale ministerium amplectitur, manus etiam ad aliquas corporales misericordiæ functiones afferant, cujusmodi sunt illæ, ægrotantibus cibum subministrare, pituitosas linguas eorumdem detergere, ora colluere, consovere frigida membra, cæteraque hujus generis charitatis officia. Conceditur etiam iisdem Sacerdotibus, (quibus tamen per Superiores licebit) ut reliqua quoque fratrum ministeria corporalia, quæ eorum propria sunt officia, circa ægrotantium necessitates exercere possint.

Fratrum ministeria circa infirmos.

§.18. Item quoniam ad proprium fratrum officium pertinet, infirmis in ministerio corporali servire, videlicet ægrotantibus adesse, vigilias, & excubias consuetas peragere nocturnas, atque diurnas, lectulos sternere, mensas escarias apponere, & amovere, cibos, & fercula deferre, illos cibatu reficere, cibum, si sit opus, in os inserere, linguas repurgare pituitosas, infirmos attollere subditis, si necesse fuerit, ulnis, algen-

algentes calore confovere, medicatas potiones, syrupos, & pharmaca suis temporibus afferre, corporis cauteria curare, Medicos, aut Chirurgos comitari, & cætera id genus officia præstare; ut tamen ipsorum fratrum voto satisfiat, quo ministerium etiam spiritualis misericordiæ continetur (ad quem finem potissimum omnia nostrorum consilia referenda sunt, quandoquidem animarum curatio verus est instituti nostri scopus) ideo fratres ad peccatorum exactam confessionem, & communionem Infirmos præparabunt, eosque ad patientiam, & ad bene moriendum disponent. Præterea quædam alia Sacerdotum propria ministeria, a Superioribus tamen obtenta facultate, præstare poterunt, uti pauperes infirmos Christianam doctrinam docere, eosdem in articulo potissimum mortis ad fidei protestationes faciendas hortari, & agonizantium animas Deo commendare, aliaque similia pietatis officia eisdem impendere.

Munia a fratribus in Nosocomiis obeunda.

§.19. Atque ut facilius impleatur ministerium nostrum, quibus in Nosocomiis, vel propter rei familiaris angustias, vel propter aliam quamlibet difficultatem, necessarius patrum, & fratrum numerus ad prædicta caritatis officia obeunda, ali, & sustentari non potest, cum major numerus nostrorum esse debeat, ministrorum mercenariorum numero, qui in ipsis Nosocomiis haberi solitus est, sæcularium enim corpora robustiora sunt, atque validiora quam Religiosorum, statuimus ut Pater Generalis, & Consultores, vel Provinciales, seu alii Religionis Superiores, diligentiam adhibendam curent, ut necessaria vitæ præsidia, victus, vestitusque nostris patribus, & fratribus supra numerum prædictum mercenariorum in eisdem locis degentibus, subministrentur. Decernentes præterea, ut ministri sæculares, & mercenarii advocentur, Nosocomiorum mercede conducti, ut molis onera tollant, graviorisque ponderis vasa, vel ænea, vel lignea, crateres, curriculos, lebetes, & labra, grabatos, culcitras paleatas, anaclinteria, accubitorias spondas transportent, prunas in clibanum, & in focum ligna componant, atque succendant, aquam potoriam excoquant, fasciculos, sive sarcinas indumentorum ægrotantium portent, sordidas vestes abluant, & ad fœminarum lavacra deferant, demortuos efferant, & sepeliant, capsulas, & unguentorum, ac oleorum repositoria, Chirurgos, atque unctores sequendo circumferant, Nosocomiorum pavimenta verrant, atque lavent, ænea, vel lignea vasa tergant, polubra, matulas, catillos, & alia hujusmodi purgamentorum vasa egerant, nec quisquam ex nostris ad prædictum ministeriorum genus exequendum teneatur, nec compellatur, cum robustiorum opera sint, quæ quidem a prædictis mercenariis melius exiguntur.

Quando in eorum locum mercenarii sint conducendi.

§.10. Statuimus etiam, ne quisquam ex nostris in Nosocomiis munere Unctionis, Clysterarii, Coqui, Cannavarii, Dispensatoris, Custodis vestium, Pharmacopolæ fungatur, neque stultorum, seu dementium curam gerat, neque cæteris omnino hujus generis muneribus præficiatur. Quod si morbi difficultas aliqua major, vel alicujus gravioris impedimenti necessitas patresque, fratresque nostros urgebit, itaut explere officii sui partes, & ministerium hoc spiritualis, & corporalis misericordiæ exequi non possent, tunc ut in supplementum ad tempus, Nosocomiorum impensis, mercenarii conducantur, quoad ea necessitas urgebit, qua cedente, succedant iterum nostri, mercenarii vero dimittantur.

Quoto quisque tempore in Nosocomiis morari debeat.

§.21. Constituitur etiam ut omnes, & singuli tantummodo fratres, qui ægrotantium curæ in Hospitalibus destinati fuerint, debeant in eisdem Hospitalibus in singulos menses per tres hebdomadas commorari, habitare, degere, pernoctare, & alimoniam, ac cibum sumere; quartam vero uniuscujusque mensis hebdomadam, in Professorum nostrorum Domibus, aut in locis animi relaxationibus assignatis, Præfecti arbitrio, consument. Permittitur tamen quod si aliquis ex prædictis fratribus pro sua devotione, & pia voluntate voluerit totum ipsum mensem apud eosdem Nosocomiorum ægrotos explere, id efficere possit, ex dicti Præfecti licentia. Quod si accidet, ut in aliqua nostrorum Domo major numerus degat, quam Nosocomiorum ministeria postulabunt, in hoc casu liberum erit Præfecto illius domus, fratrum vices permutare, quemadmodum, & quo tempore convenire judicaverit, in quibus Urbibus, Oppidis, & locis (ut sunt initia rerum recenter inchoatarum) nostri nondum Domum formatam, sed habitationem tantummodo intra Nosocomia habebunt.

Sub obedientia tamen Superiorũ Congregationis.

§.22. Volumus ut in his locis per id tempus diversentur, & degant sub Præfectorum, & aliorum officialium obedientia, quos ad hujusmodi officia exequenda nostra Religio in Domibus formatis creare consuescit.

Qui deputandi sint in Hospitalibus, & a quibus.

§.23. At in quibus Urbibus, Oppidis, locisque non solum formatam Domum, sed etiam certam habitationem nostri in Nosocomiis habebunt, prædictarum Domorum Præfecti eligent Superiores, nimirum Sacerdotem unum, penes quem regimen, & curam cæterorum Sacerdotum, ac fratrum in eisdem Nosocomiis commorantium erit; fratrem item unum Infirmarium, cujus officium erit cæteris fratribus præesse in iis dumtaxat rebus, quæ ad functiones pertinent corporales circa ægrotos. Intelligat tamen dictus frater infirmarius, sibi nullum jus esse datum cuilibet ex fratribus injungendi pœnas, quas si necesse fuerit, prædictus pater exiget, qui patrum, & fratrum omnium curam geret.

Oblati recipi possunt, absque aliqua votorũ professione.

§.24. Ne quando vero caritatis fervor intepescat, aut impediatur in nostris fratribus in ministerio pauperum ægrotantium destinatis, nec solicitudinibus domesticis, nimis-

nimiisque occupationibus (ut usu multorum annorum evenire comperimus) eorum spiritus obruatur, statuimus, ut ad hæc domesticorum negociorum, & famularium ministeriorum munera peragenda, devoti, ac pii homines sub oblatorum nomine, cooptentur, qui sine ulla votorum nostrorum pro missione, nec professione, voluntarii se totos prædictis in Domibus nostris ministeriis impendant.

Fœminis ægrotantibus Sacramenta quomodo administranda.

§.25. Volumus etiam, Deo adjuvante, ut in illis dumtaxat Nosocomiis, ubi nostris, ut supra dictum est, certus habitandi locus erit, fœminis ægrotantibus Sacramenta diu, noctuque nostri administrent, sed agonizantium prædictarum animas, interdiu tantum, non noctu commendentur, juxta constitutiones edendas.

Facultas Superiorum dispensandi cũ inhabilibus ad onera supradicta.

§.26. Verum quia patres, & fratres, qui hoc tempore in Religione vivunt, ob superiorum temporum labores, infirmi, & quasi inhabiles reperiuntur ad hæc onera modo præscripto sustinenda, ad quæ prius ex instituti obligatione minime tenebantur, propterea decernitur, ut Præfecti, Superioresque majores nostræ Religionis dispensare debeant, ac teneantur, cum omnibus prædictis patribus, & fratribus præsentibus, qui ad prædictos labores denuo adjunctos circa ministerium spirituale, & corporale Hospitalium exequendos non se ipsos aptos sentient nec habiles judicabunt. Decernentes tamen omnes patres, & fratres præsentes, teneri ministerium corporale, & spirituale ægrotantium in Hospitalibus dies, noctesque exequi, quemadmodum obstricti tenentur illi patres, & fratres, qui mittentur e nostris Domibus ad ægrotis inserviendum in Nosocomiis, in quibus tamen non habitant, ut supra constitutum est.

Capitulũ Generale sexto quoque anno celebrandum erit, & aderint Officiales hic enunciati.

§.27. Capitulum generale ordinario sexto quoque anno celebretur, cui Capitulo interesse debent Pater Generalis, Consultores generales, Arbiter Consultæ generalis, Procurator generalis, Secretarius dictæ Consultæ, & Provinciales, præterea ex suis quibusque Provinciis singuli cum duobus sociis vocalibus, quorum alter Sacerdos, alter frater erit a suis Provincialibus Capitulis electi, & attributi. Statuimus etiam, ut fratres professi, qui hoc tempore in nostra Religione vivunt, & sacris ordinibus initiati, seu initiandi sunt, eligi possint, & in hoc generale Capitulum convenire eo jure, quo patres; verum in posterum qui futuri sunt, hujus juris erunt expertes, & in illis eligendis modus præscriptus observandus est, idest unus Sacerdos, & unus frater.

Generalis per sex annos præfecturã geret.

§.28. Præfectus Generalis post mortem hujus, qui perpetuus est, sex annos præfecturam geret, quæ quidem præfectura semel una tantum vice, cum auctoritate Summi Pontificis prorogari in alterum sexennium possit, qui exacto generalatus sexennii tempore, nisi ad aliud officii munus eligetur, ad suum privati, subditique locum redibit, nulla prærogativa, nulloque titulo honoris, aut nominis insignitus.

Consultores generales sexto quoque anno eligantur.

§.29. Ex quatuor Consultoribus Patris Generalis duo Sacerdotes erunt, & duo fratres, qui quidem Consultores id officium quemadmodum Generalis Præfectus per sexennium obtinebunt. Similiter etiam, ut supra definitum est, quoad superstes erit præsentis temporis Præfectus Generalis, cujus item Generalatus perpetuus est, tam dictum Capitulum, quam electio dictorum Consultorum sexto quoque anno facienda est.

Electioque semper fiat in Capitulo generali.

§.30. Item decretum est, ut supradicti Pater Generalis, Consultores, & Arbiter Consultæ semper in generali Capitulo eligantur.

Defuncto Generali, primus Consultor erit Vicarius Generalis &c.

§.31. Quod si Generalis intra prius triennium suæ præfecturæ mortem obibit, qui primus Consultor generalis erit eo tempore, succedat in ejus locum in tres illos priores annos, unius tantum suffragii jure, & Vicarii generalis nomine contentus; in Consultoris autem succedentis locum substituatur Arbiter, qui in ordine suæ proferendæ sententiæ consessus ultimum locum inter Consultores Sacerdotes tenebit, circumactis autem prioribus tribus annis Capitulum generale cogendum est, quo in Capitulo novi Generalis electio facienda est. At vero si intra posterius triennium Generalis Præfectus e vita decesserit, decernimus ut idem primus generalis Consultor Vicarii generalis nomen, & personam gerat in sex tantum menses: quo tempore teneatur indicere, & cogere generale Capitulum, in quo Generalis Præfectus creadus est. Simul illud adverti debet, ut quotiescumque novi Generalis fiet electio, creari pariter debeant Generales Consultores, & Consultæ generalis arbiter, ex quibus si aliquis intra supradictum sexennium deficeret, observetur quod in Capitulis generalibus statutum, vel statuendum erit.

Definitores Capituli Generalis, eorũque munus.

§.32. Præterea in Capitulis generalibus quatuor Definitores, ex antiquioribus, & expertioribus Patribus, & fratribus Capituli eligantur, ex patribus Sacerdotes duo, totidemque ex fratribus, qui simul omnes una cum Patre Generali veluti Præsidente, debent examinare, perpendere, approbare vel improbare res, quæ suggerentur, ut ad Capitulum referri debeant, & nemini liceat, nec quisquam possit quicquam ad Capitulum referre, quod non ante cognitum, examinatum, & approbatum a supradictis Patre Generali, & Definitoribus fuerit. Quocirca post obitum hujus Patris Generalis præter quatuor supradictos Definitores, eligendus erit etiam Præsidens Capituli, qui una cum Definitoribus cognoscet, expendet, approbabit, vel improbabit res ad Capitulum aut referendas, aut secus, ad quas approbandas vel refutandas ea ratio suffragiorum habenda est, ut id fiat, quod major numerus suffragiorum faciendum esse censuerit.

Superiores Religionis sũt eligendi ex numero vocaliũ Sacerdotum.

§.33. Sancitur etiam, ut Præfectus Generalis, Arbiter Consultæ, Procurator generalis, Secretarius dictæ Consultæ, Provin-

vinciales, Visitatores, Præfecti Domorum professarum, & Novitiatuum, & generalium Valetudinariorum, & Præsidens Capituli generalis omnino cooptentur, & eligantur ex corpore, & numero vocalium Sacerdotum. At vero cæteri subordinati Officiales, cujusmodi sunt Ministri, subministri, rerum domesticarum Providitores, ac eleemosynarum Procuratores, Sacristæ, vel æditui, constitui poterunt ex numero fratrum etiam non vocalium, dummodo propter has occupationes nihil earum rerum omittatur, quæ circa curam ægrotorum ex dictorum fratrum sedulitate requiruntur.

Consultores Provincialiū, & Præfectorū.

§. 34. Omnes Provinciales, item Præfecti Professarum Domorum, & Novitiatuum, & Valetudinariorum generalium, singuli binos Consultores, Sacerdotem unum, alterum fratrem habebunt, quorum Consultorum vota dumtaxat consultiva erunt, non decisiva.

Fratres, proprie dicuntur qui Sacerdotes non sunt.

§. 35. Animadvertendum tamen est, quoties mentio fit fratrum eligendorum, illos tantum fratres a nobis intelligi, qui ad Sacerdotium destinati non sunt.

Præcedentia quæ sit inter eos.

§. 36. Statuimus etiam, ut inter fratres, ad quorum numerum referuntur omnes quicumque Sacerdotes non sunt, nullus præcedendi, & subsequendi ordo servetur, præterquam in Capitulis tam Generalibus quam Provicialibus, & localibus, in quibus habenda est ratio dignitatum, & personarum.

Præcedentia interSacerdotes.

§. 37. Idem decernimus de Patribus, hoc est Sacerdotibus, hos enim tantummodo Patres appellari, & nominari, & sic in nostra Religione intelligi perpetuo volumus, inter quos patres nullum observabitur dignitatis, aut loci discrimen, nec præcedentia, nisi in supradictis Capitulis, in quibus si loquimur de patribus, & fratribus præsentis temporis, primum sententiæ locum, & primi loci dignitatem obtinebunt, qui Religionem prius sunt ingressi, si vero de futuris, præcedere debebunt, qui primum professionem ediderint.

Examinatores Novitiorum, ipsorumque numerus, & suffragia.

§. 38. In domibus professis, in quibus Novitii erunt admittendi, quatuor examinatores Novitiorum eligantur a Patribus, & fratribus vocalibus simul, sine suffragiorum distinctione, quorum Examinatorum duos Sacerdotes, & duos Fratres esse oportebit; quod si evenerit dum de aliquo Novitio approbando suffragia feruntur, ut æqualis esset suffragiorum numerus, in eo casu Præfectus quinti suffragii jus habebit, ad eamque partem accedet, quæ melius sentire, & judicare videbitur, & quod ita constituetur, firmum erit.

Ætas Novitiorum.

§. 39. Nullus posthac Novitius ad Religionem minor octodecim annis natu, nec quinque, & quadraginta grandior admittatur, nisi tamen habito ad majorem aliquam, evidentemque Religionis utilitatem respectu, secus Patri Generali, ejusque Consultoribus videretur.

Novitii exacto biennio ad studia promoveantur.

§. 40. At si cum aliquibus octodecim annis natu minoribus esset dispensandum, id nullo modo concedi debet, nisi quibus saltem sextusdecimus annus expletus erit; ii porro Novitii ad habitum Religionis admissi, ut ad studia, si linguam latinam intelligent, destinentur, postquam biennium in Novitiatu peregerint ad Religionis studia promoveantur, quæ erunt humaniores literæ, Logica, & casus conscientiæ; quæ quidem studia omni cum perfectione sunt a prædictis addiscenda, cum illud præcipue requiratur in nostris, ut promptissimi, resoluti, perfectissimique Casistæ sint, præsertim quibus ex officio convenit, & Domi docere discipulos nostros, & foris sine ulla dubitationis hæsitatione conscientiæ nexus exolvere, & Sanctissima Ecclesiæ Sacramenta fidelibus ministrare, cum hoc potissimum nostri instituti ratio requirat. Simul illud volumus ab iis, qui vigesimum primum annum excedentes ad Religionem admitti petunt, ut in iis ea sit literarum facultas, ut continuo possint ad Conscientiæ casus discendos applicari. Qui vero latinam linguam non intelligent, in fratrum numerum literas non discentium cooptentur.

Novitiorum biretum.

§. 41. Nulli Novitiorum, tam eorum qui literis operam daturi sunt, quam eorum, qui Domino in simplicitate absque literis servient, gestare liceat pileum quadratum presbyteralem, quoad in Novitiatu legitimum tempus exegerit, fratibus sacris ordinibus initiatis exceptis.

Omne literarum studium interdicatur Novitiis ante biennium.

§. 42. Interdicimus præterea omnibus Novitiis, qui studiis sunt applicandi, ut supra diximus, omnem studiorum tractationem, nisi Novitiatum ante peregerint, qui quidem exercitandi sunt non solum in functionibus spiritualibus, sed etiam indistincte in Nosocomiorum exercitationibus, juxta consilium, & auctoritatem super his, qui in Novitiis instituendis respicere, & consulere debebit institutionis formulam illam, quæ ad Novitios in Domino, & spiritualiter, & corporaliter dirigendos tradetur.

Examen Novitiorum sexto quoque mense fiat.

§. 43. Præfecti domorum professarum, cum suis Consultoribus, item Examinatores, & Magistri Novitiorum, si tamen erunt, cum Patre, & Fratre Infirmario Superioribus nostrorum, qui in Nosocomiis cohabitant, sin minus prædicti absque dictis Patre, & Fratre Infirmario, sexto quoque mense congregentur, & in singulorum Novitiorum, quos instituendos acceperint, vitam, & mores inquirant, deinde de singulis secreta vota decisiva ferantur, ut illi dumtaxat in Novitiatu retineantur, aut inde dimittantur, quos retinendos, aut dimittendos votorum major pars in Domino judicaverit. Verumtamen Præfectis domorum professarum, aliisque majoris potestatis Superioribus liberum esse volumus, ut e Novitiatu dimittere possint per se ipsos, quos dimittendos censuerint, nullis initis suffragiis cæterorum, si intra quodlibet sex mensium spatium in aliquo Novitio, aliquod publicum vel occultum delictum compererint, aut aliud quodpiam impedimentum, quo satis constaret, illum minime futurum ad Religionem idoneum. Si tamen illorum examinibus intervenire Superio-

periores majoris poteſtatis voluerint, hoc eſt Pater Generalis, Conſultoreſque generales, qui cum eo illo tempore reperirentur, aut Provincialis, aut Viſitator generalis, præmonitis ante Præfectis, tum illorum conventus expectetur, etiam ſi ſemeſtre ſpatium prorogandum eſſet, maxime vero ſi proximum profeſſioni ſemeſtre in illorum adventum incideret, ii nimirum Superiores majoris poteſtatis, cum ſupradictis Superioribus deputatis convenire debebunt ad ſuffragia ferenda, & quod major pars faciendum cenſuerit, id fiat.

HabitatioNovitiorũ communis.

§. 44. Omnes Novitii tam illi, qui literis operam navare debent, quam qui non debent, in Novitiorum Domibus habitabunt, atque hæc habitatio communis erit utriuſque ſtatus, & in Novitiatu communis omnium erit cura, & diſciplina, ſub regimine eorum, qui Magiſtri pariter, & Præfecti, & Superiores illarum Domorum erunt.

Quartum votum indiſtinctè emittendũ abſoluto Novitiatus tempore.

§. 45. Omnes ii qui ad Religionem admittentur, abſoluto Novitiatus ſui tempore, ſi apti judicati fuerint, quartum votum ſolemne ægrotantibus ſerviendi ſpiritualiter, & corporaliter, ut ſupra dictum eſt, indiſtincte emittant, quo facto, ad id exequendum ſeſe accingant, quod Superiores, qui locum Dei obtinent, ipſis injungent.

Quibus in locis erigi poſſint Novitiatus

§. 46. Novitiorum noſtrorum Domus in illis potiſſimum Civitatibus, Oppidis, & locis conſtituantur, ubi noſtra Religio commodum habebit in Noſocomiis habitandi locum, ut infirmis miniſtrent. Relinquimus tamen Patri Generali, & Conſultoribus generalibus, aut quibus ipſi mandaverint, liberam poteſtatem fundandi hujuſmodi Novitiatus in aliis etiam Civitatibus, & locis, in quibus intra Noſocomia neque miniſterium, neque habitatio noſtrorum collocata eſſet, aut collocari poſſet, modo tamen in illis Civitatibus, Oppidis, & locis Noſocomia reperiantur, in quibus Noſtri integre exercere poſſint inſtituti miniſteria.

Jus ſuffragii activi, & paſſivi non datur ante decennium.

§. 47. Nullus ex Patribus, & Fratribus, qui noſtræ Religionis miniſterio ſeſe inpoſterum emancipare voluerint, jus utriuſque ſuffragii activi, vel paſſivi conſequetur, niſi poſt decem Annos in profeſſione tranſactos in bono exemplo, & mortificatione, ſi tamen habiles, idoneique judicabuntur a Patre Generali, ejuſque Conſultoribus, qui ob Religionis neceſſitates diſpenſare poterunt cum iis, quos idoneos judicabunt, modo non prius id fiat, quam poſt expletos quinque profeſſionis annos.

In omnibus domibus numerus Religioſorũ præfigatur ſecundum eleemoſynas.

§. 48. Statuimus, ne poſt hac ulla in Domo, quæcumque illa ſit, cujuſque Provinciæ, major noſtrorum numerus alatur, quam quotidianarum eleemoſynarum largitas patiatur; in numero vero noſtrorum conſtituendo illa cautio adhibenda ſancitur, ut in aliquibus locis pluresSacerdotes quam Fratres, & è contra in aliis plures Fratres, quam Sacerdotes conſtitui debeant, prout ipſorum locorum conditio poſtulabit, quo liberius, & perfectius inſtituti noſtri miniſteria exequantur non ſolum in ægrotis Hoſpitalium, in neceſſitatibus ſpiritualibus, & corporalibus curandis, ſed etiam in iis viſendis, qui ſparſim in civium privatorum Domibus, & Carceribus ægrotant, & in agonizantium animis Deo rite commendandis, quod omnino obſervandum, & in Religione noſtra poſthac ſemper cuſtodiendum ſtatuimus, non obſtante clauſula Bullæ fæl. mem. Gregorii XIV. Pontific. Max. ad ea verba *Noſtri inſtituti ratio poſtulat*, ut longe maior eſſe debeat laicorum, quam Sacerdotum numerus.

Fratres profeſſi pileo presbyterali uti poſſint.

§. 49. Omnes profeſſi Fratres tam illi qui nunc vivunt, quam qui venturi ſunt in Religionem noſtram, quadrato presbyterorum pileo uti poſſint, non autem tonſura clericorum, iis exceptis, qui aliquem ordinem conſequuti, deinceps ad Sacerdotium præparantur.

Habitus omnium ſit uniformis.

§. 50. Tunica, & pallium noſtrorum Patrum, & fratrum ex ejuſdem qualitatis panno, eademque forma, & prolixitate eſſe debeant, induentes ſe uti pauperes, & honeſti Sacerdotes.

Conceſſio capacitatis quorumcumq. redditum pro infirmorum, & Officialiũ ſubſtentatione

§. 51. Etenim multorum annorum experientia compertum eſt, profeſſorum noſtrorum Domos alere, ſuſtinere, ac manutenere non poſſe Novitios, nec alios infirmos ad obeunda noſtri Inſtituti munera inhabiles, ſancitur, ut noſtra Religio poſthac in ſingulis quibuſque Provinciis poſſit erigere unum, vel plures Novitiatus, necnon unum, vel plura valetudinaria generalia pro noſtris profeſſis infirmis, & inhabilibus, pro quorum dumtaxat Novitiatuum, & Generalium valetudinariorum ſubſtentatione, & manutentione, ipſa Religio capax ſit omnium bonorum ſtabilium, cenſuum, redditiuum, legatorum, & aliarum ſubventionum tam temporalium, quam perpetuarum. Generalis autem, & Conſultores facultatem habebunt mittendi in dicta Valetudinaria generalia eos infirmos, & inhabiles, quos ipſi, vel alii Superiores de eorum licentia, judicaverint eſſe mittendos, modo, & forma in Conſtitutionibus præſcribendis. Statuimus etiam ex iiſdem Novitiatuum, & Valetudinariorum redditibus, Præfectos, cæteroſque Officiales, ac perſonas eorumdem locorum vivere debere.

Bona Religioni relicta arbitrio Generalis, & Conſultorum applicentur Novitiatib. & Valetudinariis.

§. 52. Volumus item, ut ex iiſdem redditibus Novitiatuum, & Valetudinariorum generalium, eleæmoſynæ nomine, ſi neceſſitas flagitabit, neceſſaria ſubminiſtrentur particularibus Domorum profeſſarum Valetudinariis. Præterea ſi Religioni noſtræ donatione, vel Teſtamento, cenſus, redditus, ſtabilia bona, ſive mobilia, ſive alia quæcumque legata perpetua diſtributa, vel aſſignata, vel quoquo modo relicta fuerint, decernimus eorum bonorum dominii Religionem noſtram eſſe capacem ad effectum dumtaxat eadem bona applicandi quibuſvis Valetudinariis generalibus noſtrorum profeſſorum, vel noſtris quibuſcumque Novitiatibus, arbitrio, & judicio P. Generalis, ejuſque Conſultorum.

Domus autē professæ, de eleemosynis vivant.

§. 53. Animadvertendum est, omnes Domos nostras Professas debere tantum de eleæmosynis vivere, prout paupertatis nostræ Votum exigit. Idcirco caveant nostri professi ne prædictis Valetudinariorum, seu Novitiatuum redditibus, seu aliis quibuscumq; perpetuis fructibus alantur, nisi quibus permissum est, modo quo supra.

Perpetuæ Missarum obligationes non recipiantur ni si &c.

§. 54. Quotidianarum, & temporalium Missarum obligationes facile non suscipiantur, ne nostræ Domus intolerabili persolvendi debiti necessitate graventur. Quocirca perpetuæ necessitates, sive obligationes ejusmodi Missarum persolvendarum suscipi non poterunt a nostris quibuscumq; nisi P. Generalis, ejusque Consultores propter aliquam evidentissimam utilitatem secus judicaverint, explicamus tamen, legata, aut bona, quæ cum prædictis oneribus relinquentur, converti debere in tot census, redditus, & bona stabilia, ut si perpetuæ obligationis Missarum necessitas fuerit, fructus etiam redditum perpetuus esto. Qua de re ad primum generalem Capitulum plenam rationem referendam volumus, ad quod pertinere debet ea restituere, quæ diximus bona, quotiescumque minime videretur expedire hujusmodi perpetuis oneribus obligari. Quæ vero bona stabilia, sive redditus ob illas Missarum necessitates, & obligationes ad nostros pervenerint, ea P. Generalis, ejusque Consultores, applicandi, assignandique potestatem habeant iis Valetudinariis nostrorum, aut Novitiatibus, quorum majores videbuntur esse rei familiaris angustiæ.

Patres possint in Ecclesiis fidelium confessiones audire publice sermocinari, & omnia alia Ecclesiastica exercitia in illis exercere.

§. 55. Statuimus præterea, ut Patres qui senes sunt, aut inhabiles ad Instituti prædicti ministeria tam in Hospitalibus, quam in privatis civium ægrotantium Domibus, atque carceribus impendenda, nec non Patribus, qui suam hebdomadam in Hospitalibus, & sui partes officii in agonizantium animabus commendandis expleverint (juxta Constitutiones quas super his ministeriis edentur) possint vacationis suæ diebus, de Præfectorum, vel aliorum Superiorum facultate, in Ecclesiis fidelium confessiones audire, & in illis etiam publice sermocinari, (non autem concionari) possintque alia devota Ecclesiastica exercitia in iisdem Ecclesiis exercere, quas tamen exercitationes ad eum finem assumi, & dirigi volumus, ut velut mediis, & Instrumentis necessariis promptiores, instructioresque ad animarum, & corporum ægrotantium salutem procurandam nostri reddantur.

Prohibetur dispensatio a ministerio serviendi infirmis in Nosocomiis.

§. 56. Quam ob rem decernimus, ut P. Generalis, sive quicumq; alius Superior, nulla causa possit cum aliquibus ex nostris Patribus dispensare, ut suum diem, vel suam hebdomadam in ministrando Nosocomiorum infirmis intermittant, ut fidelium etiam quorumcumque benefactorum, vel benefactricium confessionibus audiendis operam dent, qui si confessariis nostris uti volent, hoc modo contenti erunt. Quod si bina hæc pietatis officia simul in idem tempus inciderent, idest hebdomada, vel dies, quo nostri Patres in Nosocomia mittendi sunt, & officium in Ecclesiis confessionum audiendarum; tunc potius confessionum officium, quam Nosocomiorum ministerium, omittendum est.

Novitii a quibus recipiendi.

§. 57. Nullus ex Superioribus ad habitum nostræ Religionis admittere poterit ullum Novitium, nisi facultatem expressam a P. Generali, ejusque Consultoribus habuerit.

Provinciæ a quibus dividendæ.

§. 58. Quorum etiam intererit dispertire atque describere Provincias, Valetudinaria generalia, & Novitiatus, itidem applicare, seu convertere, & constituere, per quos administratores, & quo pacto supradicti Novitiatuum, & Valetudinariorum generalium redditus, aliaque sive mobilia, sive stabilia bona, quæ nostræ Religioni, vel dono, vel Testamento relinquenda sunt, impendi, & tractari debeant.

Domusque, & Hospitalia a quibus admittenda.

§. 59. Similiter P. Generalis, & Consultorum erit admittere, sive remittere quemvis locum, aut Domum, aut Nosocomii cujuslibet habitationem.

Generalis est tollere dubitationes in prædictis.

§. 60. Simul illud explicamus, & definimus, ad prædictos spectare declarationem, interpretationem, & decisionem (non autem immutationem) earum rerum, de quibus super prædictis omnibus capitulis, vel Statutis dubitatio fuerit orta.

Statuta prædicta Clemens confirmat.

§. 61. Cum autem hujusmodi formam Statutorum a nobis examinatam ad prosperum regimen, & felicem progressum dictæ Congregationis, quem enixe exoptamus, necessariam, & opportunam fuisse, & esse cognoverimus, Nos dictarum literarum tenores præsentibus pro expressis habentes, ac Camillum, & Blasium, ac Sanctium, & Octavianum, ac Chromatium prædictos, & eorum quemlibet a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti alijsque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie abvolventes, & absolutos fore censentes, motu simili, non ad dictorum Camilli, & Blasii, ac Sanctii, & Octaviani, ac Chromatii, aut alicujus eorum desuper nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula Statuta prædicta superius expressa, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus. Ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint in eisdem, supplemus. Illaque ab omnibus, & singulis dictæ Congregationis Religiosis, quovis officio, seu dignitate fungentibus, ubicumque existentibus, præsentibus, & futuris, integre, & cum effectu, & ad unguem perpetuo, & inviolabiliter observari mandamus, ac sub privationis officii, nec non vocis activæ, & passivæ, & aliis a Generali, & Consultoribus dictæ Congregationis in contrafacientes eorum libero arbitrio imponendis pœnis, ne quisquam eorum illi contradicere, aut repugna-

gnare, vel adversari directe, seu indirecte quovis quæsito colore, vel ingenio, aut contra illa, seu illorum aliquod quoquomodo tractare audeat, seu præsumat districtive inhibemus, illaque de novo quatenus opus sit, eisdem auctoritate, & tenore edimus, & facimus.

Constitutioni Gregor. XIV. & suam circa Novitiorũ receptionem editas, & alias similes in partibus contrariis revocat.

§. 62. Nec non Statuta in literis ipsius Gregorii prædecessoris contenta, & superius expressa hujusmodi, ac quoddam nostrum circa receptionem Novitiorum die 13. Martii, Anni Domini millesimi quingentesimi nonagesimi quarti, Pontificatus nostri Anno Tertio, edictum, ac quævis alia Statuta, & Ordinationes his proximis Statutis contraria, seu in toto, vel parte repugnantia, aut illa immutantia, in perpetuum eisdem auctoritate, & tenore revocamus, & abrogamus, ac revocata, & abrogata esse decernimus, & illorum observationem prohibemus.

Sixti V., & Gregor. XIV. Constitutiones in cæteris confirmat.

§. 63. Literis dictorum Prædecessorum, ac nostris prædictis alias in suo robore permansuris, quas omnes, & singulas suum omnino effectum alias sortiri volumus, illisque robur Apostolicæ confirmationis adjicimus.

Clausulæ præservativæ.

§. 64. Decernentes easdem præsentes literas nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, aut quopiam alio defectu, etiam ex eo quod interesse habentes ad hoc vocati non fuerint, notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos juris reduci, seu in jus, vel controversiam revocari posse, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Congregationis Superiores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, ac definiri debere, nec non irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores deputat.

§. 65. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Ostien., & Tusculanen. Episcopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per Apostolica scripta, Motu pari, mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentes literas, ac omnia, & singula in eis contenta, ubi, & quando expedierit, ac quoties pro parte Præfecti, & Sociorum dictæ Congregationis fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa omnia observari. Non permittentes Præfectum, ac Socios prædictos desuper a quoquam quomodolibet molestari: Contradictores prædicta auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

Contrariis derogat.

§. 66. Non obstantibus recolendæ mem. Bonifacii Papæ VIII., qua inter alia cavetur expresse, ne quis extra suas Civitatem, & Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœc. ad judicium evocetur, seu ne Judices ab eadem Sede deputati, extra Civitatem, & Diœc. in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio Generali edita, dummodo aliquis auctoritate præsentium ultra tres dietas ad judicium non trahatur: ac dictorum Sixti, & Gregorii Prædecessorum, ac Nostris literis, & quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede Indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis credi jubet.

§. 67. Volumus autem quod earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctionem pœnalem adiicit.

§. 68. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam absolutionis, approbationis, confirmationis, suppletionis, mandatorum, inhibitionis, editionis, facti, revocationis, abrogationis, decretorum, inhibitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 29. Decem. 1600. An. IX.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo sexcentesimo, quarto Kalendas Januarii Pont. nostri Anno nono.

CCXXXIX.

In causis ad Sanctam Inquisitionem hæreticæ pravitatis spectantibus, Judices, & Officiales gratis omnia expediant. Et mandata Universalis Inquisitionis Romanæ omnino exequantur, ejusque literis quam primum respondeatur.

De institutione hujus Congregationis Universalis Inquisitionis, vide in Pauli III. Constit. XLI. Licet. *Tom. IV. Par. I. fol. 211. Et de ejusdem facultatibus habes in Constit. CXVII. Sixti V.* Immensa. *Tom. IV. Par. IV. fol. 392.*

Officiales Sanctæ Inquisitionis gratis omnia expediant.

§. 1. Sanctissimus Dominus Noster volens, ac intendens providere, ut causæ, & negocia quovis modo spectantia ad Sanctam Inquisitionem cognoscantur, & expediantur omni qua decet integritate, amotis quibusvis sordibus, ac pecuniariis solutionibus, statuit, & decrevit, ut in posterum omnes Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, ac quivis Ecclesiarum Prælati, seu inferiores Ordinarii, eorumque Vicarii, & Officiales, in causis, & negociis Sancti Officii,

ficii, pro examine Testium, seu principalium reorum, pro sportulis sententiarum, pro quovis Decreto, seu actu, seu quacumque expeditione, nihil omnino exigant. & recipiant, etiam a sponte dantibus, sed gratis omnia expediant.

Secretarii, & Notarij nihil recipiant de his, quæ mittuntur ad Inquisitionem Romanam.

§. 2. Ac eorum Secretarii, Cancellarii, & Notarii pro scripturis Processuum informativorum, seu repetitionis Testium Fisci, quas mittunt ad Sanctam, & Universalem Inquisitionem Romanam, nihil penitus exigant, sed gratis illas mittant.

Omnes respódeant quamprimum literis d. Inquisitionis, & mádata exequátur.

§. 3. Insuper mandavit omnibus supradictis, eorumque Vicariis, & Officialibus, ut cum aliquid eis significatur, nomine supradictæ Inquisitionis, quam primum literis rescribant, & negocia injuncta exequutioni demandent.

Hoc decretú affixum retineatur, & in Archiviis registretur.

§. 4. Et hoc Decretum, tam ipsi Prælati inviolabiliter observent, quam ab aliis observari curent, & ejus exemplaria in eorum Cancellariis affixa retineri, ut omnibus innotescat, & in Archiviis registrari faciant, sub pœna indignationis Sanctissimi Domini Nostri, & aliis arbitrio Sanctitatis Suæ infligendis.

Decreta An. 9. die 5. Jan.

§. 5. In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Universalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico, apud Sanctum Petrum coram Sanctissimo D. ac Illustrissimis, & Reverendissimis DD. S. R. E. Cardinalibus, adversus hereticam pravitatem generalibus Inquisitoribus. Nonis Januarii, Anno a Nativitate Domini Nostri Jesu Christi 1601.

Quintilianus Adrianus Not.

CCLX.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio Statutorum, editorum ab Exequutoribus Testamentariis Catharinæ Reginæ Portugalliæ super Institutione Legati annui 1500. scut., ab eadem relicti pro sustentatione viginti Monialium.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

Decet Romanum Pontificem pias institutiones a Christianis pietate illustribus Reginis factas, & statuta, seu ordinationes pro earum exequutione edita, libenter confirmare, cum præsertim Catholicorum Regum vota id exposcunt, ac alias in Domino salubriter conspicitur expedire.

Legatum Catharinæ Reginæ.

§. 1. Nuper siquidem charissimi in Christo filii nostri Philippi Portugalliæ, & Algarbiorum Regis Catholici nomine, Nobis expositum fuit, clar. mem. Catharinam Portugalliæ, & Algarbiorum Reginam, in ejus testamento, inter alia, redditum annuum mille, & quingentorum scutorum legasse in favorem viginti Puellarum, quæ Moniales fieri vellent, ut in diversis Monasteriis sustentarentur, & hujus piæ institutionis Protectorem, & Patronum, Portugalliæ, & Algarbiorum Regem pro temre existentem deputasse, ac nonnullis Exequutoribus ab ea in testamento nominatis, ordinasse, ut statuta, & ordinationes pro fælici exequutione dictæ piæ institutionis conderent, quæ postea ab Apostolica Sede confirmarentur.

Exequutores Testamentarii edita a se super illo statuta petunt confirmari.

§. 2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, Capitula, & Ordinationes hujusmodi ita condita fuerint tam circa qualitates Monialium, quam circa modum illas nominandi, cumque idem Philippus Rex cupiat eadem statuta, & ordinationes, quæ Nobis examinanda, & corrigenda proponi fecit, Apostolicæ firmitatis robore perpetuo communiri; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens.

§. 3. Nos igitur ejusdem Philippi Regis piis votis annuere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eadem statuta, & ordinationes, quæ a dilectis filiis nostris Camillo Sanctorum Joannis, & Pauli, Burghesio, & Pompejo, S. Balbinæ Titulorum, Presbyteris Arrigonio nuncupatis S. R. E. Cardinalibus, examinari, & Nobis referri, quæ inferius ad verbum inseri voluimus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus, eademque statuta, & ordinationes, perpetuo validas, firmas, & efficaces existere, & fore, ac suos plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere.

Clausulæ.

§. 4. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quid quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus. Uolumus autem, ut viginti Cruciati annui, qui, juxta quintum Caput dictorum statutorum, unicuique ex dictis Monialibus pro earum Indumento dari debent, de manibus suæ Superioris a qualibet ex eisdem Monialibus, capiantur: Præcipientes in virtute S. obedientiæ dilectis in Christo filiabus Abbatissis, Priorissis, & aliis Prælatis, ac Monialibus & Conventibus Monasteriorum, in quibus dictæ viginti Moniales sunt receptæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis officiorum, vocisque activæ, & passivæ ipso facto incurrendis pœnis, quatenus omnia, & singula in dictis Capitulis, & ordinationibus contenta observent: præcipue vero, cum aliqua loca earumdem Monialium vacaverint, intra tempus in dictis Capitulis præfixum, prædicto Regi significare teneantur.

Exequutores hujusce Constitutionis deputati.

§. 5. Quocirca dilectis filiis Decano Ulixbonen., ac Decano Cappellæ Regiæ etiam Ulixbonen. per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, quando, & quoties

ties opus fuerit, solemniter publicantes, faciant, auctoritate nostra Capitula, & ordinationes prædictas ab iis, ad quos spectat, & in futurum spectabit, perpetuo observari: Contradictores quoscumque per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum. §.6. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Tenor autem Capitulorum, & Ordinationum hujusmodi, est qui sequitur, videlicet.

CAPUT I.

De annuis redditibus, seu de censibus perpetuis, quos quodlibet ex Monasteriis, in quibus Moniales recipiendæ erunt, habere debebit.

PRimo Monasteria, in quibus viginti Moniales hujus institutionis receptæ forent, habebunt suos annuos redditus, sive censûs perpetuos unicuique applicatos, secundum numerum Monialium in eo recipiendarum ad rationem triginta millium *Reis* annuorum (triginta millium *Reis* constituunt septuaginta quinque scuta monetæ) pro qualibet ex prædictis Monialibus, cum conditionibus in hoc compromisso, & contractu, cum prædictis Monasteriis iniendo, declarandis, & conservatio, seu administratio dictorum annuorum perpetuorum censuum, spectabit ad prædicta Monasteria, & ad Prælatas, & Officiales illorum, quæ sunt, & pro tempore fuerint, & ad quas spectat administratio, & cura bonorum prædictorum Monasteriorum, & pro præmissorum effectuatione unumquodque ex prædictis Monasteriis penes se habebit in Archa communi titulum census sibi pro rata accommodati dictorum annuorum censuum cum præsenti compromisso, qui census annuus est perpetuus, sine pacto de retrovendendo, & fundatus super Gabella Carnium Civitatis Ulixbonen.

CAPUT II.

Quod Reges istorum Regnorum sint Patroni istius Institutionis, ad quos spectet provisio Monialium.

Secundum ordinationem relictam a sua celsitudine, Reges, qui pro tempore fuerint istorum Regnorum, erunt Protectores, & Patroni hujus institutionis, & ad eos in solidum pertineat provisio locorum dictarum Religiosarum, ut possint, hoc medio consulere aliquibus filiabus personarum de eis benemeritarum, servando ordinem in hujusmodi statutis declaratum, & cum eorum provisione admittentur illæ, quæ admittendæ erunt in prædictum numerum, ut Superiores, & Prælati prædictorum Monasteriorum videant, atque examinent, si ita præsentatæ habent partes, & qualitates juxta hujusmodi institutionem, & eorum respective constitutiones, & ordinationes necessarias.

CAPUT III.

De qualitatibus, & conditionibus, quas habere debent admittendæ ad dicta Monasteria.

Nulla admitti possit ad numerum dictarum viginti Monialium, nisi nata fuerit ex legitimo matrimonio, super quo numquam dispensatio petatur, neque obtenta suffragetur, & erunt Christianæ veteres, omni penitus Judaica, ac Maurica stirpe exemptæ, & alienæ, hoc enim necessarium est pro majori istorum Monasteriorum institutionis auctoritate, ætatis duodecim annorum adimpletorum, & non excedent ætatem quadraginta annorum, & erunt bonæ vitæ, & famæ, & bona corporali valetudine fruentes, nec non scientia, judicio, atque discretione requisitis ad profitendum vitam Religiosam, cum cæteris aliis qualitatibus, quæ in ordine, in quo admittendæ erunt, requiruntur; Et quia hujusmodi institutionis intentio ad aliud non tendit, quam opitulandis pauperibus puellis indotatis, ac omni alio auxilio destitutis, animadvertendum erit, si in cæteris erunt æquales, quod pauperiores præferantur, & inter æqualiter pauperes, præferantur magis nobiles, & melioris stirpis.

CAPUT IV.

Quod non admittantur ad computum sexcentorum millium Reis *plusquam viginti Moniales, ad rationem triginta millium* Reis *pro qualibet.*

Item, cum magnæ sit importantiæ, & plurimum intersit Religiosis, quod provideantur de omnibus sibi necessariis, ne indagatio remedii suarum indigentiarum, eis occasionem præbeat distractionis, nullo modo, licet pium esse videatur, augendus erit numerus viginti ad computum dictorum sexcentorum millium *Reis*, quia, ut dictum est, unicuique Moniali saltem, & ad minus triginta mille *Reis* erunt applican. anno quolibet.

CAPUT V.

Quod unicuique ex viginti Monialibus dentur viginti Cruciati anno quolibet, pro earum indumento.

Item, sicut eis dantur triginta mille *Reis* pro qualibet, loco portionis victus, singulis earum assignatæ, dabuntur viginti Cruciati annui, (constituunt viginti scuta monetæ) unicuique ex dictis Monialibus pro earum indumento, & calceamento; nam

nam circa alia necessaria pro earum sustentatione, & aliis indigentiis occurrentibus tam in valetudine, quam in infirmitate, fiet provisio ex ordine Communitatis.

CAPUT VI.

De hæreditatibus futuris, & quid Moniales admittendæ in earum admissione afferre debebunt.

Cum istius institutionis intentio sit favere illis, quæ ita pauperes sunt, ut non habeant unde possint dare dotes Monasteriis, si Religiosæ esse vellent, neque commode alium vivendi modum habere, si aliqua habebit bona, non quidem sufficientia ad aliquid ex supradictis, ad Monasterium spectabunt, in quo recipietur; & si postquam professionem emiserit, aliqua bona ex Testamento, sive donatione, aut alias ad eam pervenient, Monasterio eidem pariter acquirentur, quia licet peti ab eis non possit major dos, quam datur jure istius institutionis, neque sint obligatæ afferre, nihilominus Monasterium non amittet jus, quod in hæreditatibus legitimis, seu aliis bonis, quovis modo Religiosæ prædictæ habere poterunt, &, ut observetur mos, & consuetudo Monasteriorum, & solemnitates fieri solitæ in ingressibus Religiosarum, & pro illarum consolatione, illæ, quæ recipiendæ erunt, adducent duo Cubilia solita in Dormitorio, & Infirmaria, & decem mille *Reis* pro jentaculo (constituunt viginti quinque scuta monetæ), & quinque pro Cera, ultra suum indumentum, quia videtur, nulla fore adeo miserabilis, & destituta, ut prædicta afferre non valeat.

CAPUT VII.

Quod nemini detur Cædula, seu fiat promissio, priusquam vacet locus, in quo admitti debeat.

Ad evitanda igitur nonnulla inconvenientia, quæ procul dubio succedere possent, si contrarium fiet, nulla persona providebitur, neque nominabitur in aliquo ex dictis locis, antequam vacet locus, in quo admitti debeat, eique nulla dabitur Cædula, neque fiet promissio, aut expectativa, aut memoria, unde certitudo aliqua haberi possit de futura admissione ante vacantiam, & tales Cædulæ, promissiones, expectativæ, & assignationes erunt nullæ, & persona, cui dabuntur, remanebit inhabilis, & incapax in futurum ad quæcumque loca, quæ vacare contingent.

CAPUT VIII.

De modo, qui observandus erit circa provisinem locorum vacantium.

Quando aliqua ex prædictis Monialibus ex hac vita discedet, Abbatissa, seu Priorissa Monasterii ubi obierit, erit obligata intra trium dierum spatium primo sequentium, illud notificare Cappellano majori Regis istorum Regnorum, qui pro tempore fuerit; & in absentia Cappellani Majoris, Decano suæ Cappellæ, qui illico suæ Celsitudini nuntiabit unum locum vacare per obitum unius Monialis, de quo est facienda provisio in tali Monasterio, & statim intra decem dies dictus locus providebitur, præsentando ad illum personam, quæ sibi servitio Dei magis idonea, & apta videbitur, juxta ista statuta, & obtinebitur desuper provisio, qua provisione data, & obtenta, post alios decem dies a data dictæ provisionis computan., persona præsentata, erit obligata certiorare Abbatissam, seu Priorissam prædicti Monasterii de sua præsentatione, ut se informent, & sciant, an in ea concurrant partes, & qualitates requisitæ juxta istum compromissum, & constitutiones suæ Religionis, & reperto, eam illas habere, illico, & incontinenti admittetur in prædicto loco, & postquam admissa fuerit, erit obligata ingredi Monasterium in spatio triginta dierum primo sequentium, & illa, quæ intra decem dies non certioravit Monasterium post præsentationem suam, ut dictum est, vel si postquam fuerit admissa intra dictos triginta dies non fuerit ingressa Monasterium, præsentatio facta per Regem, & admissio per Conventum, ei minime suffragentur, & talis persona de illo loco non poterit provideri, & habebitur pro vacante, & poterit provideri alteri, quæ ad unguem observanda erunt, ne præbeatur occasio dilationis, & discursus temporis, & ne numerus dictarum viginti Monialium contra institutionis istius, & Institutricis intentionem, atque voluntatem, plenus non sit.

CAPUT IX.

Quod non adsit divisio inter viginti Moniales, & alias Monasteriorum, quin imo in omnibus æquales omnino sint, & conformes.

Ad conservandum igitur pacis vinculum, nec non ad quamcumque discordiæ occasionem tollendam, prædictæ viginti Moniales, seu quævis illarum pars, in Monasterio, in quo eas degere contigerit, in nihilo ab aliis discrepabunt, vel differentes erunt, neque in Choro, neque in Refectorio, neque in Dormitorio, immo in omnibus istis Locis, & in aliis Communitatibus, & in Officiis, & Ministeriis Religionis, observabitur inter illas, & alias ordo, qui servari solet generaliter in Monasterio, ita quod nullus locus sit pro illis separatus, & Prælati, & Prælatæ, & Confessarii habebunt particularem curam, ut inter Moniales evitentur omnes occasiones divisionum, & discordiarum, immo, quod unio, & conformitas Religionis conservetur.

CAPUT X.

Quod particulariter commendare debent Deo Domino nostro Reginam Dominam nostram, & quod teneantur diebus singulis recitare tertiam partem Rosarii Beatæ Mariæ.

Prædictæ Religiosæ particularem curam habebunt commendandi Deo Animam Reginæ Dominæ Catharinæ Dominæ nostræ, quæ ordinavit istam institutionem, & Regis Don Joannis Tertii Mariti sui, & Regis Don Sebastiani sui Nepotis, qui in Cœlis maneant, & Principum filiorum suorum, & Regum, & Reginarum istorum Regnorum, & salutem, prosperitatemque Regis Domini nostri, ac Regum, & Reginarum, qui postea venerint, nec non bonam conservationem, & augmentum istorum Regnorum, & propter particularem devotionem, quam celsitudo sua habebat erga Rosarium Beatæ Mariæ, quolibet die, recitabit quævis ex istis Monialibus tertiam partem prædicti Rosarii, videlicet quinquaginta *Ave Maria*, & quinque *Pater noster* pro prædicta intentione.

CAPUT XI.

Quod scribatur in aliquo Lapide in Claustro posito substantia istius institutionis.

Et ut de hujusmodi institutione imposterum memoria habeatur, & oblivioni minime tradatur, apponetur Lapis in pariete Claustri uniuscujuslibet Monasterii, in quo aliquæ ex prædictis Monialibus receptæ erunt, in quo scribetur illius substantia, cum brevibus verbis, & numerus Monialium, quæ in singulis Monasteriis recipientur.

CAPUT XII.

Quod obtineatur Confirmatio Apostolica istius Institutionis.

Et ut institutio ista firma sit, & valida, & nullo unquam tempore immutari valeat, petenda erit a S. Sede Apostolica confirmatio, cum omnibus, & singulis clausulis, & censuris necessariis ad obligan. Monasteriorum Prælatas pro observatione contentorum in isto compromisso, tam quoad tangentia provisionem necessariam prædictarum Religiosarum, quam alias obligationes, quæ in eo declarantur, & in contractu inito cum prædictis Monasteriis.

Monasteria autem, in quibus præfatæ viginti Moniales sunt assignatæ, & acceptatæ, sunt sequentia.

In Monasterio de Odivillas Cistercien. Ordinis sito extra Muros Civitatis Ulixbonen., sunt assignatæ tres Moniales.

In Monasterio de Speranca Ordinis S. Claræ Civitatis Ulixbonen. tres Moniales.

In Monasterio S. Annæ Civitatis Ulixbonen. duæ Moniales.

In Monasterio das Chagas Ordinis S. Francisci, Oppidi de Villa Vicosa, Elboren. Diæcesis, una Monialis.

In Monasterio S. Monicæ Civitatis Elboræ Ordinis S. Augustini, una Monialis.

In Monasterio Dominæ nostræ de Graca, Ordinis S. Dominici Oppidi de Abrantes Egitanien. Diæcesis, decem Moniales.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 23 Januarii 1601 Pontificatus nostri Anno Nono. Dat. die 23. Januar. 1601. An.IX.

CCXLI.

Erectio Oppidi Burgi S. Donini in Civitatem, & Collegiatæ Ecclesiæ S. Donini in Cathedralem. *Ex Regest. in Secr. Brev.*

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Super Universas Orbis Ecclesias eo disponente, qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, meritis licet imparibus constituti dignum, quin potius debitum arbitramur, in irriguo Militantis Ecclesiæ agro novas Episcopales Sedes, Ecclesiasque plantare, & Diœcesum partes commodioris regiminis causa dividere, ac alias circa illa propensis studiis intendere, per quæ divinus cultus, & popularis devotio augeatur, salusque animarum subsequatur, nec non oppida insignia, & Incolarum multitudine referta condignis titulis, & honoribus illustrentur; ipsique Incolæ propriorum Præsulum assistentia, & regimine Apostolicæ potestatis plenitudine suffulti proficiant in Domino, & quod in temporalibus sunt adepti, non careant in spiritualibus incremento. Procemium.

§. 1. Sane cum oppidum Burgi S. Donini nullius Diœcesis inter Parmæ, & Placentiæ Civitates in Via Claudia nuncupata sub temporali dominio dilecti filii Nobilis Viri Raynutii Parmæ, & Placentiæ Ducis consistens muris undique cinctum, & siti antiquitate, ac Platearum, Palatiorum, & ædificiorum pulchritudine, nec non plurium nobilium, & divitum, diversarumque artium, & scientiarum professorum frequentia, Populi multitudine, aeris salubritate, Territorii decem, & septem villis, ac pluribus domiciliis referti amplitudine, rerumque omnium ad victum necessariarum abundantia plurimum insigne, ac in eo una Collegiata Sedi Apostolicæ immediate subjecta sub invocatione ejusdem S. Donini eleganti opere constructa, & tres Parochiales Ecclesiæ tria virorum, & duo mulierum Monasteria, quinque Hospitalia, & plures Confraternitates laicorum cum Monte Pietatis, nec non in ipsa Collegiata Ecclesia, cujus Oppidi hujus, ejusque Collegiatæ Ecclesiæ decor, & dignitas.

cujus fabrica in annuo redditu circiter ducentorum scutorum dotata est, una Præpositura dignitas inibi principalis, cujus fructus, redditus, & proventus ad valorem annuum mille, & trecentorum ducatorum auri de Camera secundum communem extimationem ascendunt, octo Canonicatus, & totidem Præbendæ, nonnullaque alia Beneficia Ecclesiastica instituta, ac una Sacristia omnibus ad divini cultus usum necessariis optime instructa, nec non corpus ejusdem S. Donini, & quamplures aliæ Sanctorum Reliquiæ existant, ipsiusque Collegiatæ Ecclesiæ Præpositus pro tempore existens Jurisdictionem ordinariam in Oppido, & Territorio prædictis, curamque animarum eidem Collegiatæ Ecclesiæ etiam Parochiali incumbentem una cum duobus Cappellanis ad eum in hoc adjuvandum deputatis, exerceat, usumque Mitræ, & Baculi Pastoralis, nec non prope Ecclesiam Collegiatam hujusmodi unum Palatium pro sua habitatione commodum cum Viridario, aliisque suis membris, & pertinentiis habeat, ac dictus Raynutius Dux, pro Oppidi, & Collegiatæ Ecclesiæ prædictorum majori devotione, & honore, divinique cultus augumento, & animarum salute Oppidum in Civitatem, & Collegiatam Ecclesiam hujusmodi in Cathedralem erigi, aliaque infrascripta fieri, pro affectu desideret.

Erectio, de qua in Rubrica.

§.2. Nos præmissis, & certis aliis rationabilibus causis diligenter discussis, atque perpensis adductis, ac etiam precibus ejusdem Rainutii Ducis Nobis in hac parte porrectis inclinati, habita prius desuper cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione de illorum consilio, & assensu, ac Apostolicæ potestatis plenitudine in dicta Collegiata Ecclesia Præposituram prædictam dilecti filii Magistri Papirii Pritdi nuper ipsius Collegiatæ Ecclesiæ Præpositi, Juris utriusque Doctoris in utraque Signatura Nostra referendarii, & familiaris nostri ad hoc accedente consensu Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo supprimimus, & extinguimus, nec non ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac gloriosissimæ ejus Genitricis Virginis Mariæ, totiusque cœlestis curiæ honorem, & animarum salutem, Oppidum in Civitatem Burgi S. Donini nuncupatam, & Collegiatam Ecclesiam hujusmodi in Cathedralem, quæ dictæ Sedi immediate subjecta sit sub invocatione prædicta cum dignitate, Sede, & Mensa Episcopalibus, ac omnibus, & singulis privilegiis, honoribus, Juribus, & insignibus debitis, & consuetis pro uno Episcopo Burgi S. Donini etiam nuncupando, qui ipsi Ecclesiæ Burgi S. Donini præsideat, & Jurisdictionem Episcopalem, omniaque, & singula, quæ Ordinis, Jurisdictionis, & cujuscumque alterius muneris Episcopalis sunt, habeat, & exerceat.

Efformatio Capituli.

§.3. Ac in eadem Ecclesia Burgi S. Donini unum Archidiaconatum, qui major post Pontificalem pro uno Archidiacono, ac unum Archipresbyteratum, qui secunda dignitas inibi existant, & Magistris in Sacra Theologia, seu Doctoribus, aut licentiatis in decretis, si fieri poterit, conferantur, ac cum Canonicatibus, & Præbendis dictæ Ecclesiæ Burgi S. Donini incompatibiles sint, nec insimul ullo unquam tempore obtineri possint, pro uno Archipresbytero, qui quidem Archidiaconus, & Archipresbyter supra omnes Canonicos ipsius Ecclesiæ Burgi S. Donini tam in illius Choro, quam Capitulo sedeant, vocemque activam, & passivam habeant, nec non ultra prædictos octo inibi ad præsens existentes, quatuor alios Canonicatus, & totidem præbendas pro quatuor aliis Canonicis, qui omnes una cum Archidiacono, & Archipresbytero, aliisque octo Canonicis prædictis Capitulum hujusmodi constituant, & apud dictam Ecclesiam Burgi S. Donini illi in divinis laudabiliter deserviendo personaliter resideant, habitumque Canonicalem tam in Choro, quam Capitulo prædictis, nec non processionibus, & aliis actibus per Canonicos aliarum Cathedralium Ecclesiarum, & dignitates in eis obtinentes gestari solitum deferant, ac unam perpetuam Vicariam pro uno perpetuo Vicario, qui curam animarum prædictam ibidem exerceat, auctoritate, & tenore prædictis, etiam perpetuo erigimus, & instituimus.

Diœcesis assignatio.

§.4. Nec non ab Ecclesia Diœcesis Cremonen. totam, & integram partem citra dimidium Fluminis Padi versus Agrum Parmen. sub temporali dominio ejusdem Raynutii Ducis existentem, quæ Bulsetum, Monticellum, Libellum, Polosinum, & nonnulla alia Oppida, Terras, Villas, Pagos, & loca continet, cum illorum Juribus, districtibus, Territoriis, Clero, personis, Ecclesiis etiam Collegiatis, Monasteriis, Prioratibus, & aliis Beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sine cura sæcularibus, ac Ordinum quorumcumque, etiam Militiarum, & piis locis Regularibus, etiamsi Venerabilis Fratris nostri moderni Episcopi, ac dilectorum filiorum Capituli Cremonen., & cujuscumque alterius ad id non accedat assensus, neque ipsi ad præmissa vocati fuerint, eisdem auctoritate, & tenore similiter perpetuo separamus, & dismembramus, illaque sic separata, & dismembrata ab omni, & quacumque Jurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, & potestate Episcopi nunc, & pro tempore existentis, ac Capituli Cremonen. prædictorum, & quorumvis aliorum Ordinariorum, eorumque Vicariorum, nec non solutione quorumcumque Jurium, & Decimarum eisdem Episcopo, & Capitulo Cremonen. ratione jurisdictionis, & superioritatis prædictarum, ac alias quomodolibet debitorum nihil prorsus illis reservato, auctoritate, & tenore similibus pariter perpetuo eximimus, & totaliter liberamus, nec non ipsi Ecclesiæ Burgi S. Donini Oppidum sic in Civitatem erectum, ejusque Incolas, & habitatores pro Civitate

te, & Civibus; Comitatum vero, Territorium, & Districtum ejusdem Civitatis, ac integram partem a dicta Dioecesi Cremonen., ut praefertur separatam, & dismembratam, cum omnibus, & singulis suis Oppidis, Villis, Pagis, Locis, & Districtibus pro Dioecesi, nec non personas Ecclesiasticas, & Saeculares earumdem Civitatis, & Dioecesis Burgi S. Donini pro Clero, & Populo, ac Palatium prope Ecclesiam S. Donini hujusmodi cum ejus Viridario, omnibusque Juribus, & pertinentiis universis suis pro futuri Episcopi Burgi S. Donini habitatione, auctoritate, & tenore paribus itidem perpetuo concedimus, & assignamus.

Dos Episcopo & Capitulo assignata.

§.5. Insuper Mensae Episcopali omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus suppressae Praepositurae praedictae, demptis tamen ex eis centum scutis monetae: Archidiaconatui vero centum, & Archipresbyteratui aliorum centum, nec non singulis quatuor Canonicatibus, & Praebendis noviter erectis quinquaginta scutorum similium redditus annuos, & perpetuos per dictum Raynutium Ducem illis donandos, & assignandos, ex nunc, prout ex tunc, postquam donati, & assignati fuerint, Vicariae autem praedictis alia centum scuta ultra emolumenta ratione exercitii curae animarum provenientia ex fructibus, redditibus, & proventibus suppressae Praepositurae hujusmodi, ut praefertur detracta pro suis respective dotibus, & futurorum Episcopi, Archidiaconi, Archipresbyteri, quatuor novorum Canonicorum, & Vicarii praedictorum sustentatione; Ita quod liceat ipsis illorum omnium corporalem, realem, & actualem possessionem per se, vel alium, seu alios, eorum respective nominibus pro sua cujusque rata parte, seu portione apprehendere, & perpetuo retinere, fructusque, redditus, proventus, Jura, obventiones, & emolumenta inde provenientia percipere, exigere, & levare, ac in suos, Mensaeque Episcopalis, Dignitatum, Canonicatuum, & Praebendarum, per praesentes erectorum, nec non Vicariae hujusmodi usus, & utilitatem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita, auctoritate, & tenore praemissis etiam perpetuo applicamus, & appropriamus.

Privilegiorũ Episcopis, Capitulis, & Cathedralibus competentiũ concessio.

§.6. Praeterea Episcopo pro tempore existenti, ac Capitulo, Clero, Civitati, & Dioecesi Burgi S. Donini hujusmodi, illorumque Incolis, Civibus, & habitatoribus praedictis, ut omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, gratiis, favoribus, & indultis, quibus aliarum Ecclesiarum Cathedralium, Praesules, Capitula, Civitates, Dioeceses, Clerus, Cives, Incolae, & habitatores quomodolibet utuntur, potiuntur, fruuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, similiter uti, frui, potiri, & gaudere; Ipsique Episcopus, & Capitulum Burgi S. Donini quaecumque ordinationes, & statuta, licita tamen, & honesta, ac Decretis Concilii Tridentini, Sacrisque Canonibus non contraria super celebratione divinorum officiorum, & personali residentia, ac divisione, & participatione distributionum quotidianarum; Ita quod medietas, vel ad minus tertia pars fructuum, dignitatum, & Canonicatuum, & Praebendarum praedictorum in usum ipsarum distributionum convertatur, condere, & edere, illaque mutare, alterare, & alia de novo edere libere, & licite valeant, eisdem auctoritate, & tenore similiter perpetuo indulgemus, plenamque, & omnimodam desuper licentiam, & facultatem concedimus, & elargimur.

§.7. Ulterius statuimus, & ordinamus, quod ex octo antiquis Canonicatibus, & Praebendis praedictis unus, & una pro Magistro in Theologia, qui Sacram Scripturam legat, & interpretetur; Alter, & altera primo vacaturis pro Poenitentiario, qui ex confessiones audiat, & munus Poenitentiarii exerceat perpetuo affecti existant, nec aliis ullo unquam tempore, quavis auctoritate conferri debeant, & aliter factae de eis collationes nullae sint.

Parmensi Duci concessum Juspatronatus super Archidiaconatu, Archipresbyteratu, & quatuor Canonicatibus.

§.8. Postremo eidem Raynutio Duci, postquam Archidiaconatui, & Archipresbyteratui, ac quatuor Canonicatibus, & Praebendis noviter erectis praedictis, redditus annuos usque ad quantitatem superius pro unoquoque illorum praescriptam perpetuo donaverit, & assignaverit, ut praefertur, ejusque haeredibus, & successoribus quibuscumque Juspatronatus, & praesentandi Romano Pontifici pro tempore existenti, seu loci Ordinario ad Archidiaconatum, & Archipresbyteratum, ac quatuor Canonicatus, & Praebendas noviter erectos tam hac prima vice ab illorum primeva erectione, & institutione hujusmodi vacantes, quam deinceps, quoties illos perpetuis futuris temporibus simul, vel successive, quibusvis modis, & ex quibuscumque personis qualitercumque qualificatis in Romana Curia, vel extra eam, & in aliquo ex mensibus dictae Sedi Apostolicae per Cancellariae Apostolicae regulas, ac etiam ratione verae, & actualis familiaritatis, & continuae commensalitatis Romanorum Pontificum, aut ejusdem S. R. E. Cardinalium etiam tunc viventium, seu ex quavis alia reservatione, etiam in corpore juris clausa, & ex quocumque capite quomodolibet resultante reservatis, seu affectis, aut ordinariis collatoribus per easdem regulas, seu literas alternativarum, vel alias quomodolibet concessis vacare contigerit, personas idoneas per eumdem Romanum Pontificem, seu loci Ordinarium in illis ad praesentationem hujusmodi instituendas auctoritate, & tenore similibus pariter perpetuo reservamus, ac etiam concedimus, & assignamus.

Juspatronatus huiusmodi ex fundatione, & dotatione eisdem Ducibus competere declaratur.

§.9. Decernentes Juspatronatus hujusmodi Raynutio Duci, ac ejus haeredibus, & successoribus praedictis ex meris fundatione, & dotatione, non autem ex privilegio competere, nec illi ullo umquam tempore quacumque ratione, vel causa, aut quo-

quovis prætextu, etiam cum expressa, & specifica, ac de verbo ad verbum illius mentione derogari posse, nec derogatum censeri, & si illi quoquo modo derogetur, derogationes hujusmodi cum inde sequutis nullius fore roboris, & efficaciæ; sicque, & non aliter per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata ipsis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, & definiri debere, nec non irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariorũ derogatio.

§.10. Non obstantibus præmissis, & quatenus opus sit, nostris de jure quæsito non tollendo, ac de unionibus committendis ad partes, exprimendoque valore, aliisque Cancellariæ Apostolicæ regulis, nec non Lateranen. Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non dictarum Ecclesiarum Burgi Sancti Donini, & Cremonen. juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, necnon Episcopo Cremonen., ac Præposito, & Capitulis prædictis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de ejusdem Apostolicæ potestatis plenitudine, & consistorialiter, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Clausulæ pœnales.

§.11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ suppressionis, extinctionis, erectionis, institutionis, separationis, dismembrationis, exemptionis, liberationis, concessionis, assignationis, applicationis, appropriationis, indulti, elargitionis, statuti, ordinationis, reservationis, assignationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem &c.

Dat. die 12. Februar. 1601. An. X.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo primo, pridie Idus Februarii Pontificatus nostri Anno X.

CCXLII.

Decreta generalia pro Reformatione Regularium tam Monachorum, quam Mendicantium, cujuscumque Ordinis, & Instituti. (a)

CLEMENS PAPA VIII.

De servitio Chori.

Nullus omnino prætextu cujuscumque privilegii, vel superioritatis, etiam Generalatus, a servitio Chori censeatur immunis, nisi pro tempore, quo quis in proprii officii munere actu fuerit occupatus. Cum Lectoribus autem, & Prædicatoribus, Superiores iis tantum diebus, quibus eos legere, aut prædicare contigerit, dispensare possint. Idem quoque præstare valeant cum ægrotis, & studiorum causa legitime impeditis. In eos vero qui negligentes, aut inobedientes fuerint, salutari pœnitentia Superiores animadvertant, ad præscriptum Regulæ, & Constitutionum, alimentis etiam si opus fuerit subtractione.

Lectione Sacræ Scripturæ vel casuum conscientiæ in Conventibus.

§.1. Lectio Sacræ Scripturæ, vel casuum conscientiæ bis in hebdomada, præscriptis diebus in singulis Conventibus habeatur, ad quam Fratres omnes conveniant; eaque absoluta mutua collatione circa explicatam Doctrinam sese utiliter exerceant.

Paupertatis voto observãdo.

§.2. QuoTrid. Concilii Decreta de paupertatis Voto custodiendo fidelius observentur, præcipitur, ut nullus ex Fratribus, etiamsi Superior sit, bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, proventus, census, eleæmosynas, sive ex Concionibus, sive ex Lectionibus, aut pro Missis tam in propria Ecclesia, quam ubicumque celebrandis, aliove ipsorum justo labore, & causa, & quocumque nomine acquisita, etiamsi subsidia consanguineorum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tamquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere possit, sed ea omnia statim Superiori tradantur, & Conventui incorporentur, atque cum cæteris illius bonis, redditibus, pecuniis, ac proventibus confundantur, quo communis inde victus, vestitus omnibus suppeditari possit. Neque Superioribus, quicumque illi sint, ullo pacto liceat eisdem Fratribus, aut eorum alicui, bona stabilia, etiam ad usufructum, vel usum, administrationem, aut commendam, etiam depositi, aut custodiæ nomine concedere. Eorum vero, quæ ad necessitatẽ concessa erunt, nullus quicquam possideat, ut proprium, neque ut proprio utatur. Qui in præmissorum aliquo delinquerit, pœnas nedum a Concilio Tridentino præscriptas, sed alias quoque multo graviores, Superiorum arbitrio imponendas, incurrat. Nulla quorumcumque Superiorum dispensatio, nulla licentia, quantum ad bona mobilia, vel immobilia Fratres excu-

(a) Sic efformatum a Cherubino Summarium obsequii causa non immutavi. Sed ex §.28. & 29. satis manifeste apparet, hanc Constitutionem esse peculiarem pro Ordine Servitarum.

excusare possit, quo minus culpæ, & pœnæ ab ejusdem Concilii Decretis impositæ, & ipso facto incurrendæ, obnoxii sint; etiamsi Superiores asseverent hujusmodi dispensationes, aut licentias concedere posse, quibus in ea re fidem minime adhiberi volumus.

Vestitu, & supellectili.

§.3. Fratrum vestitus, & suppellex cellarum, ex communi pecunia comparetur, & omnino uniformis sit Fratrum, & quorumcumque Superiorum, statuique paupertatis, quam professi sunt, conveniat, ita ut nihil superflui admittatur, nihil etiam quod sit necessarium, alicui denegetur. Quæcumque Fratrum vestes, sive laneæ, sive lineæ, omnisque alia suppellex in aliquem commodum Conventus locum deferantur, ibique ab uno, vel duobus Fratribus huic muneri deputatis, diligenter custodiantur, ut inde Superioris arbitrio, prout unicuique opus fuerit, subministrari opportune possint.

Cibo.

§.4. Omnes etiam Superiores, quicumque illi sint, eodem pane, eodem vino, eodemque obsonio, sive eadem, ut ajunt, pitantia, in communi mensa prima vel secunda, nisi infirmitatis causa impediti fuerint, vescantur; neque singulare aliquid, quo privatim quisque in cibum utatur, ullo modo afferri possit; si quis in ea re peccaverit, nihil ea die alimenti percipiat, nisi panem, & aquam.

Administratione, & ratione officiorum.

§.5. Superiores omnes etiam Generalis, qui redditus, aut præstationes peculiares ratione officiorum habent, eorum accepta, & expensa in libro distincto fideliter, & diligenter adnotari curent, neque in alios usus, quam ratione officii sui necessarios, quicquam expendant. Cum vero contigerit, ipsos in aliquo Conventu commorari, eam pecuniæ quantitatem in commune conferant, ex qua sibi, & iis, qui secum erunt, victus ad præscriptum Regulæ, & Constitutionum suppeditetur.

Administratione bonorum Conventus.

§.6. Nullus ex Superioribus locorum, administrationem bonorum, aut aliarum rerum, dispensationemque pecuniarum, & reddit14uum sui Conventus, etiam nomine Conventus, per seipsum habere, sive exercere possit, sed universum id onus tribus Fratribus ejusdem Conventus a Generali ita demandetur, ut unus rerum, & bonorum, reddituumque colligendorum, ac exigendorum curam habeat, alter tamquam Depositarius pecunias, ac cætera ab illo collecta, & exacta fideliter asservet, alius de pecuniis, & rebus a Depositario acceptis Priori, & Fratribus, ac Conventui universo de necessariis, mandante tamen ipso Priore, non secundum proprium affectum, sed juxta caritatis regulam veluti bonus dispensator provideat; officiorum hujusmodi confusione penitus interdicta; Cæterum hi tres tam impensi, quam accepti singulis mensibus suo Priori, adhibitis etiam duobus, vel tribus Fratribus ejusdem Conventus probatioribus, rerumque usu peritis, rationem reddant; Deinde ipsimet rursus præsentibus Priore, & peritis prædictis, Generali cum advenerit, denique ipse Generalis in quolibet proximo Capitulo Generali saltem coram tribus Judicibus, ab ipso Capitulo ad hoc constitutis, illorum omnium, universamque suæ administrationis tam publice, quam private rationem reddere teneantur; cujus etiam exemplum authenticum ex actis Capituli describatur, ad hoc, ut ad omne mandatum nostrum, vel Sedis Apostolicæ Romam transmitti possit.

Numero Fratrum cujusq. Conventus.

§.7. In unoquoque Conventu Fratrum, is tantum deinceps constituatur, & imposterum retineatur numerus, qui ex redditibus illis propriis, vel ex communibus consuetis, vel etiam singulorum eleemosynis, aliisve quibuscumque obventionibus in commune, ut præfertur, conferendis, commode possit sustentari; redditus vero, & supradicta omnia in communi loco, ac tuto, diligenter asserventur.

Prohibitione declarãdi Concilii Tridentini Decreta, & istas reformationes.

§.8. Superioribus autem, nec Concilii Tridentini, aut hæc nostra decreta declarare, interpretari, aut relaxare ullo modo possint, omnino interdicimus, & prohibemus. Decernentes irritum, &c. si quis autem contra præsumpserit attentare, is eo ipso omni gradu, officioque privatus, & ad ea perpetuo inhabilis existat.

De Prædicatoribus, & Lectoribus.

§.9. Nullus nisi actu legat, vel prædicet, aliquo sui gradus privilegio gaudeat.

Socio ex causa necessaria alicui concedendo.

§.10. Si alicui ex necessaria causa, Generalis judicio probanda, socius ex eodem Ordine, qui illi ministret, concedendus erit, is nisi vigesimum quintum agat annum, & qui communi servitio sit deputatus, non concedatur, & si commode fieri potest, sit laicus conversus.

Clausura.

§.11. Ut omnis scandalorum, & vagationis occasio tollatur, Conventus clausura perpetuo, ac diligenter servetur; ac propterea a Superiore Janitor constituatur, qui diligentia, ac morum integritate maxime commendetur; is januæ custodiendæ semper assistat, eamque nemini Fratrum aperiat, nisi socium, & exeundi licentiam obtinuerit.

Exitu è Conventu, & reditu.

§.12. Nullus e Conventu egredi audeat, nisi ex causa, & cum socio, licentiaque singulis vicibus impetrata, ac benedictione accepta a Superiore; qui non aliter eam concedat, nisi causa probata; sociumque exituro adjungat, non petentis rogatu, sed arbitrio suo, neque eumdem sæpius. Licentiæ vero generales exeundi, nulli omnino concedantur. Contravenientes autem pœna gravi, etiam carceris, ad Superioris arbitrium plectantur; eamdem etiam Janitor subeat, si sciens exeundi facultatem fecerit; Cum autem quis in Conventum revertitur, Superiorem iterum adibit benedictionem recepturus, qui a socio itineris rationem, & quid rei actum sit, diligenter perquirat.

Adventu ad Urbem.

§.13. Nullos fratres Romam venire Superiores permittant, nisi prius a Generali, vel Protectore dumtaxat licentiam in scriptis impetraverint. Si quis autem sine hujusmodi facultate Romam venire præsumpserit, voce activa, & passiva biennio privatus

vatus existat, subiturus etiam alias arbitratu Superiorum infligendas pœnas. Quæ item omnia adversus eos, qui supradictos admiserint, & receperint, sine ulla exceptione locum habeant.

Visitatione Cellarum.

§.14. Habeat Superior clavem ita fabrefactam, ut cum sibi videtur, cellas omnes reserare possit; & propterea nullus cellam, etiam noctu ita claudat, quin semper a Superiore possit aperiri.

Lampade in Dormitorio.

§.15. In medio Dormitorii totam noctem lampas colluceat.

Cellis, & suppellectili.

§.16. Nullus etiam Superior, cellas, sive in claustro, sive alibi separatas a communi Dormitorio habeat, sed unusquisque unica cella, eadem cum cæteris aliorum fratrum conjuncta, nudis omnino parietibus, ac lecto, & mensa humilibus, uniformique suppellectili, ut præfertur, quemadmodum Religiosos decet, contentus sit. Possit tamen Generalis alicui ex Superioribus Conventuum, si eorum muneris, & officii necessitatem id exigere cognoverit, alteram etiam cellam concedere. Cellæ sive ædiculæ, quæ extra Dormitorium separatim sunt, ad officinas, aut alias ad communem usum, & commoditatem Conventus redigantur. Sigillatim suo quisque lecto cubet, neque ullibi duo eodem lecto dormire possint, qui omnes ad certam formam redigendi erunt. In privatis cellis nulli camini permittantur, sed omnes obstruantur statim, cardinibus etiam e parietibus convulsis, ut res illa non ad tempus facta, sed perpetuo duratura videatur, cellis tamen Generalis, aut alterius Superioris, ac Prædicatoris exceptis.

Fenestris Conventus.

§.17. Conventus fenestræ omnes, quæ in vias publicas, aut in vicinas laicorum ædes prospiciunt, muro ita obstruantur, ut omnino is prospectus impediatur.

Infirmaria.

§.18. Valetudinarium in singulis Conventibus certo, ac salubriori loco constituatur, quod pro loci situ, ac fratrum numero, quoad fieri poterit, commodissimum esse possit, in quo fratres omnes, cum ægrotabunt, curentur, nec inde nisi recuperata sanitate abire permittantur. Qui vero infirmorum curæ præpositi sunt, omni sedulitate, ac charitate operam suam præstabunt, ac curabunt, ne quid ægrotis omnino desit, quod ad sanitatem recuperandam pertineat.

Degentibus extra claustra

§.19. Ineatur ratio, qua, sublatis licentiis, ac facultatibus hactenus quibuscumque concessis, degentes extra Conventus claustra ad ea quamprimum revocentur; nec de cætero, nisi ex gravissima causa a Sede Apostolica probanda, hujusmodi facultates concedi possint.

Receptione Novitiorum.

§.20. Nulli inposterum ad habitum, aut professionem admittantur, nisi in Conventibus per Sedem Apostolicam in qualibet Provincia deputandis.

Hospitalitatis observantia, & largitione munerum.

§.21. Curent Superiores, ut constitutio interdicens largitiones munerum, & præscribens hospitalitatis formam, ab omnibus in quolibet Conventu inviolabiliter observetur.

Ambitu.

§.22. Ut omnis officiorum ambitus occasio præcludatur, caveant omnes a directa, vel indirecta vocum, seu suffragiorum procuratione tam pro se ipsis, quam pro aliis, tum in Capitulis locorum, tum in cæteris, præsertim Generalibus Capitulis, aut Congregationibus, seu alibi. Quicumque secus fecerint, præter alias pœnas, & censuras hactenus contra hujusmodi ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in pœnam privationis officiorum, quæ obtinent eo ipso incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur; super quo cum eis dispensari a nemine possit nisi a nobis, vel successoribus nostris, & pro qualitate culparum gravius etiam plectantur. Porro supradictas omnes pœnas ad complices, ac simpliciter scientes, & non revelantes extendimus.

Superiorum, & Officialium electione.

§.23. In Superiorum, & Officialium omnium electionibus, forma præscripta a Sacro Concilio Tridentino, & Ordinis Constitutionibus inviolabiliter servetur, jurentque Electores secundum veritatem cujusque conscientiæ, probiores, ac magis idoneos se electuros; ac propterea, priusquam ad electionem deveniatur, in primis, & ante omnia prælegantur Constitutiones de qualitate, & requisitis eligendorum. Ad officia gradus, & Prælaturas, illi præcipue eligantur, qui possint, & consueverint regulas Ordinis, & Constitutiones observare, præsertim quæ pertinent ad servitium Chori, ac vestitum, & victum communem.

Probatione Prædicatorũ, Lectorũ, Confessorum, & promovendorum ad ordines sacros.

§.24. Eligantur in Capitulo Generali, vel Provinciali aliquot graves, & periti ex fratribus cujuslibet Provinciæ, saltem tres, qui admittendos ad prædicationem Verbi Dei, vel ad audiendas confessiones etiam ipsorum Fratrum, ac Lectores publicos diligenter simul examinent, priusquam probentur, & ad hujusmodi ministeria admittantur. Horum etiam curæ sit examinare, & probare tam quoad doctrinam, quam quoad mores, promovendos ad quoscumque ordines; in quo servetur decretum Congregationis Interpretum Sacri Concilii Tridentini, hac de causa nuper editum, & promulgatum.

Observantia regularum, & constitutionũ.

§.25. Illud porro Superiores omnes in Domino admonemus, ut memores sint rationis, quam in novissimo die reddituri sunt pro grege sibi commisso, ac propterea omni studio invigilent, ut quæ in eorumdem Ordinis Regulis, & Constitutionibus de oratione mentali, silentio, jejuniis, Capitulo culparum, aliisque spiritualibus exercitiis prudenter, ac pie sancita sunt, ea omnia, & singula ad unguem observentur; intelligentque super his veluti fundamentis omnium Religionum ædificia construenda, & amplianda esse, quæ ut faciliorem exitum sortiantur, & fructus uberiores in animis fratrum producant, valde opportunum erit, si in quolibet Conventu singulis hebdomadis habeatur sermo de religiosa disciplina, regularique observantia.

Tabella muneris ditim. explendis

§.26. Quo vero omnia ordinate peragantur, appendatur tabella in loco conspi-

cuo

cuo uniuscujusque Conventus, in qua distincte adnotetur, quid singulis horis cujusque diei quilibet frater præstare debeat, ut certo quoque signo præmonitus, majori animi præparatione suo muneri satisfacere possit. Quæ Ordinis Constitutiones his decretis non adversantur, inviolate custodiendæ erunt.

Pœna inobedientium.

§.27. Quibus horum Decretorum capitibus certa pœna præscripta non est, arbitrio Generalis, vel alterius immediati Superioris infligatur.

Prohibitione has Reformatione declarandi.

§.28. Ut autem hæc Decreta (donec alia, quæ ad pleniorem supradicti Ordinis reformationem facient, edantur) ab omnibus observari possint, districte præcipimus Generali, ac omnibus aliis quibuscumque Superioribus, ad quos hoc spectat, ut curent, ac efficiant, ea omnia inter alias eorumdem Ordinis Constitutiones perpetuo valituras redigi, interdicta omnino eorum singulis facultate illas declarandi, & adversus eas umquam dispensandi. Alioquin sciant se in pœnam Generalatus, & officiorum privationis, ac inhabilitatis perpetuæ ad alia quoque munera, ipso facto, & sine ulla exceptione respective incidisse.

Tempus ad parendū præstitutum.

§.29. Ne vero prætextu dilatæ publicationis eorum observatio quoquo modo differri possit aut impediri, volumus, ut post illorum publicationem in Conventu Sancti Marcelli de Urbe factam, Generalem, aliosque Ordinis Superiores, cæterosque quoscumque fratres præsentes, statim, reliquos vero absentes citra Montes, unius mensis, ultra Montes, trium mensium spatio ita arctent, ac si eorum singulis personaliter intimata fuissent.

Publicatione earumdem.

§.30. Insuper mandamus, quod Generalis in singulis Conventibus citra Montes unius mensis, ultra vero Montes trium mensium cursu Decreta supradicta publicari faciat, sub pœna privationis Generalatus, aliisque arbitrio nostro imponendis.

Dat. die 25. Julii 1600.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die vigesima quinta mensis Julii, millesimo quingentesimo nonagesimo nono.

Declaratio circa licentias veniendi ad Urbem. Et pœnam privationis contrafacientibus inflictam.

§.31. Decretum illud, quo Fratribus Romam petere cum Generalis, & Protectoris licentia dumtaxat permissum est, Sanctitas Sua extendi ad Provincialem decrevit, ita ut Provincialis ipse ex causa communi totius Provinciæ dumtaxat facultatem hujusmodi facere valeat. Declaravitque pœnam privationis vocis activæ, & passivæ contrafacientibus inflictam, Sanctitati Suæ reservatam esse, interdicta omnino eorum Superioribus singulis, etiam Generali, ac Protectori facultate illam moderandi, ac relaxandi.

Dat. die 20. Martii 1601. An. X.

Datum Romæ die 20. Martii 1601.

Sequuntur Decreta pro Reformatione Ordinis Fratrum Servorum Beatæ Mariæ.

Causæ hujusmodi Decretorum.

EX iis, quæ S. D. N. Clemens Papa VIII. ad Regularium Monasteriorum rectam gubernationem instituit, & decrevit, eorumque Superioribus adamussim exequenda præcepit, nihil fuit, vel re ipsa sanctius, vel necessitatis occasione opportunius, vel religiosæ utilitatis ratione optabilius, quam ut vetus, & regularis disciplina viris Religiosis salutaris, ac necessaria, ubi collapsa est, instauretur, & ubi conservata est, perpetuo custodiatur, ut nihil esset, quod obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac peculiarium votorum observantiam, nec non communem vitam, victum, & vestitum impediret, aut per calumniam inficeret. Cum autem compertum sit a fratribus Ordinis Servorum, Superiorum incuria saluberrima Sanctissimi Pastoris decreta penitus neglecta esse, ut hujusmodi incommodo occurratur, Congregatio Visitationis, Reformationis Apostolicæ ejusdem Ordinis Priori Generali nuper electo, ejusque pro tempore Successoribus in virtute sanctæ obedientiæ, & privationis officii pœna proposita præcipit, ac mandat, ut statim prædicta Decreta Pontificia inter ipsius Ordinis Constitutiones redigi, & ab omnibus suis fratribus observari, ac præter illa, quæ decretis ipsis præscripta sunt, hæc quæ sequuntur, speciali Sanctitatis Suæ mandato constituta, inviolabiliter, ac perpetuo observari curent.

De officii divini recitatione.

§.33. Primum ad ea, quæ de divino Officio persolvendo statuta sunt, illud additur, ac decernitur, ut pœna subtractionis alimenti contrafacientibus proposita, nec a Priore, nec ab eo, qui ejus vices gerit, remitti possit illi, qui horis Canonicis, sive diurnis, sive nocturnis, cessante legitima causa, non interfuerit. Deinde, ut qui Officii initio ad Chorum non convenerit, genuflexus in medio Chori tamdiu maneat, quamdiu surgendi licentiam a Priore impetrarit; tum in refectorio, horam canonicam, quam ob hujusmodi negligentiam omisit, aliis cibum sumentibus, etiam genuflexus recitare teneatur. Curæ sit Prioris, ut Officium Divinum in Choro a Fratribus suis locis considentibus devote cum punctis, & pausis persolvatur, & ut Missæ non nisi ex Missalis Romani præscripto, nec nimia celeritate celebrentur; qua in re observabit, an in recitatione Canonis tantum temporis, quantum ad illius verba devote exprimenda exigitur, a singulis insumatur; & contrafacientes moneat, ac salutaribus pœnitentiis coerceat. Ad Salve Regina post Completorium cantandum, omnes quotidie etiam Officiales, & Conversi omnino conveniant; & post Salve Regina Litaniæ Beatæ Mariæ Virginis pro felici statu S. R. E. pro Populo, & pro Religionis augumento devote recitentur. Diebus vero festis post Vesp., & Salve Regina statim cantentur; qui defuerint, eos Prior publice corrigat, ac etiam cibi subtractione puniat; quæ omnia an servata fuerint, Provincialis in visitatione diligenter inquiret, & si Priorem negligentem invenerit, illum officio Prioratus absolvet.

§.34. Prior curet, ut Ecclesia diebus festis

festis hora competenti pro locorum consuetudine claudatur, & aperiatur; cum autem eam patere necesse fuerit, Sacrista, vel alius probatæ vitæ semper adsit, qui indigna ibi fieri prohibeat, peractis Divinis Officiis fores Ecclesiæ feriatis diebus omnino claudantur, nec nisi ex præscripto Const. aperiantur, quod etiam de foribus Monasterii cautum intelligatur. Provincialis in visitatione pœnam privationis officiorum transgressoribus imponet. Caveant autem fratres, ne quacumque de causa tempore Divinorum Officiorum, personas aliquas in Ecclesia, vel ad illius, Sacristiæve, aut Monasterii januas, nisi de licentia Prioris alloquantur, sub pœna unius publicæ disciplinæ.

Ecclesiis aperiẽdis, & claudendis, & allocutione fratrũ prohibita tempore divinorum officiorum.

Exitu a Monasteriis.

§.35. Neque Prior pœna suspensionis ab officio eo ipso incurrenda per sex menses proposita, quemque fratrem solum, aut cum socio extra claustra, in via aut ædibus Monasterio proximis tunc temporis, aut alias commorari permittet.

Delinquentibus non recipiendis.

§.36. Neque bannitos, criminosos, & delinquentes, seu decoctores in Conventu retineat, aut retineri patiatur, sub pœna privationis officii perpetuo eo ipso incurrenda; eamdemque pœnam subeat, qui aliquem ex prædictis, etiam annuente Priore, in cella aliqua Conventus exceperit.

Confugientibus.

§.37. Confugientes vero ad Ecclesiam, & ad alia eorum loca sacra, Superiores teneantur, quamprimum commode poterint, deferre Episcopo, seu alii loci Ordinario.

Scholis puerorum non ad mittendis.

§.38. Nullus puerorum sæcularium, etiam clericorum Scholam Grammaticæ, aut cujuscumque artis liberalis intra Monasterium sub pœna amissionis utriusque vocis ipso facto incurrenda exerceat, seu aliquem ipsorum doceat, quam pœnam etiam Prior, qui id permiserit, incurrat. Nec extra Conventuum septa quicquam docere liceat, nisi de Sedis Apostolicæ licentia, eadem pœna proposita.

Extraneis non permittendis.

§.39. Prior nullo modo, neque prætextu servitutis Ecclesiæ, in Monasterio extraneum quemquam commorari ad edendum, vel ad discendum, sive aliud quidpiam agendum permittat, pœna illi suspensionis ab officio per sex menses ipso facto proposita.

Lectorum electione.

§.40. Verum nemo recte legendi munus suscipiat, nisi is, qui duplici doctrina discipulos sibi subjectos instituat, scientia nempe, & innocentiæ conservatione. Idcirco deinceps huic muneri præficiatur is, cujus probitas, ac mores Seniorum patrum testimonio commendentur, ac diligenti adhibito examine de vitæ innocentia, & doctrina, a Priori generali facultatem in scriptis habeat, qui in Lectoribus, & Magistris constituendis non ingenii solum, & eruditionis, sed etiam regularis disciplinæ mortificationisque rationem habeat.

Bacchalaureatus gradibus conceden.

§.41. Ad Bacchalaureatus gradum nemo deinceps promoveatur, nisi spectatæ vitæ, religionis, & disciplinæ regularis observantiæ, qua in re diligens fiat a Generali sive ejus Vicario, Provinciali, & socio in Visitationibus inquisitio per secretum examen, cum juramento Prioris, & Fratrum ejus Conventus, in quo proximo triennio commoratus fuerit, ac nisi conclusiones publice egregie sustinuerit, circa illas prius sigillatim a Generali, sive ab eo deputandis interrogatus, ac idoneus repertus ad eas honorifice sustinendas, nec item eo gradu aliquis decoretur, quem scientiæ, & aliarum virtutum spes magisteriatus honore dignum non ostendat. Quæ omnia in actis referantur, ac in literis patentibus exprimantur, & si secus factum fuerit, promotio ipso jure nulla sit, ac promoventes pœnam privationis officii ipso facto incurrant. Quod etiam in promovendis ad Magisterium, eisdem propositis pœnis, strictius servari decernitur.

Studentibus recipiendis.

§.42. Nullus in Studentium numero adscribatur, nisi bona indole, ac probis moribus excultus, habita fide cum juramento a Priore, & Fratribus conventus, in quo majori ex parte resederit, ac nisi Grammaticam adeo calleat, ut latine expedite loquatur, ac ad latinos auctores approbatos intelligendos aptus existat, cujus quidem intelligentiæ periculum ita fiat, objiciantur examinando duo auctores nempe ex difficilioribus, ex quibus caput unum saltem ex improviso per alia verba latina interpretetur; pœna privationis vocis utriusque ipso facto incurrenda per biennium, ipsis adscribentibus, si secus fiat, proposita. Neque aliquis ad Philosophiam audiendam nisi probe in Dialectica versatus, neque ad Theologiam, nisi Physica plene instructus, admittatur.

Libris pravis non retinendis in studiis.

§.43. In Studiis vero præsertim humanioribus, nullus liber adhibeatur, ex quo mores depraventur, & vitæ innocentiæ periculum immineat.

Qui & quando legere debeant.

§.44. Regens Bacchalaureatus Conventus, & Magister Studii quotidie legant spatio unius horæ, diebus Festis, & die Jovis, si Festum nullum in hebdomada occurrat, exceptis, a secunda Dominica post Pascha, usque ad 15. Julii, a prima die Septembris, usque ad 20. diem Decembris, atque a prima die Januarii, usque ad Septuagesimam. Quibus diebus nulli Studentium abesse liceat, neque de licentia Provincialis, quavis de causa sub pœna privationis studii, ipso facto incurrenda. Ea vero ratione legent, ut Regens toto triennio tres priores libros Magistri sententiarum ex sententia D. Thomæ interpretetur (quarto singulis diebus festis post Vesp. ab eodem explicato) teneaturque saltem semel in hebdomada lectionem ex Metaphysica, vel ex libris Ethicorum Aristotelis, prout sibi magis expedire videbitur, habere. Bacchalaureus Conventus libros Phys. de Cœlo, Generatione, & de Anima, iis omissis, quæ ob facilitatem omitti solent, eodem tempore explicabit. Magister Studii totam Logicam, hoc est librum Prædicab. Prædicam. Perihermenias, & Post. exacte; Priorum vero, Elencorum, Topicorum per compendium declarabit. Conclusiones singulis die-

diebus, quibus legitur, ex Theologia, Philosophia, & Logica ab unoquoque Studentium ex Ordine sustineantur, aliis de more per vices arguentibus.

Silentio in disputationibus.

§.45. Nec liceat alicui ad evitandam confusionem, nisi Bacchalaureo, qui partes sustinentis adjuvabit, & Magistro studii, qui partes arguentis fovebit, aliquid, nisi de Regentis licentia, dum disputatur, dicere.

Regens omnia studia visitet.

§.46. Regens ter in anno, expletis Lectionibus, per literas quid, & quantum lectum fuerit, Priori generali significare teneatur, qui semel in anno studia omnia visitare, Studentesque singulos, ejectis iis qui non profecerint, per se, vel per alium idoneum examinare debebit.

Qui & quando prædicare possint.

§.47. Nullus ad prædicandum, nisi Magister, aut Bacchalaureus mittatur: possit tamen Generalis aliquem ex Studentibus in Sacra Theologia diu versatum, & ad id munus diligenti examine idoneum repertum mittere tempore dumtaxat Quadragesimali, aliis vero temporibus nulli, neque Bacchalaureo, neque etiam Regenti liceat, neque etiam in propria Ecclesia prædicare, ne statutæ Lectiones deserantur, aut intermittantur.

Theologiæ tractatio semel in hebdomada habenda.

§.48. Et quia sacrarum, & humanarum literarum studia cum pietate, bonitate, & virtutum omnium exercitatione conjuncta esse debent, ideo semel in hebdomada, die a Priori generali constituto, de Theologia practica habeatur tractatio, in qua præcipue de virtutibus, quibus alimur in vita spirituali, & de vitiis oppositis, quæ tamquam morbos animæ caveamus, agatur.

Profectus studiorum a Priore Generali recognoscendus.

§.49. Quotannis certo stato tempore, a Priore generali singulorum Studentium progressus recognoscantur, cui recognitioni, præter Priorem Conventus, & Lectores, etiam Provincialis intersit, seu alius a Generali delectus: ii de omnibus, quæ circa studia providenda erunt, & præcipue de promovendis discipulis ad Superiores classes, & de Lectoribus, & Regente, ac ipsismet Studentibus mutandis, cum Priori generali communicent, neque circa studia aliquid statuatur sine ejusdem Patris Generalis consensu.

Bacchalaurei quoque examinandi.

§.50. Generalis in visitatione, Bacchalaureos quoscumque diligentissime examinabit, & si quos minus idoneos invenerit, itaut sufficienti ad hujusmodi gradum eruditione careant, illos pro ignorantiæ modo, aut suspendet, aut privabit. Quod etiam circa alios Studentes observetur.

Lectio sacræ Scripturæ, vel casuum conscientiæ qualibet hebdomada habeatur.

§.51. Curet Prior cujuscumque Conventus, ut Lectio Sacræ Scripturæ, vel casuum conscientiæ, ex præscripto Decreti Apostolici singula hebdomada habeatur. Neque ipse Prior ab hujusmodi lectione aliquem abesse permittet. Lectio autem cum collatione non minus spatio unius horæ durabit, teneanturque singuli Sacerdotes circa propositas a Lectore dubitationes interrogati, quid sentiant ex ordine respondere, quibus etiam liceat circa materiam prælectam dubitationes excitare, iisque Lector satisfacere teneatur, ac propterea summam saltem aliquam casuum conscientiæ habere singuli debebunt. Si Lector non legitime impeditus a legendo per hebdomadam cessaverit, voce activa, & passiva per annum privatus existat, si per aliam hebdomadam in munere suo obeundo defecerit, per biennium eamdem subeat pœnam. Si in contumacia per tertiam hebdomadam steterit, ultra vocis activæ, & passivæ privationem, per quinquennium jure legendi suspensus sit. Si fratres vero studio adscripti Lectioni non adfuerint, pro prima, & secunda vice in Refectorio panem, & aquam publice edant. Si tertia deliquerint, voce activa, & passiva per triennium, aliisque etiam pœnis, arbitrio Provincialis plectantur.

Prioris eligendi qualitates.

§.52. Ut autem fratres omnes in conscientiæ casibus magis versati fiant, nullus deinceps in Priorem eligatur, qui non prius ad confessiones audiendas admissus fuerit, aut saltem spatio sex mensium proxime futurorum, ab Episcopo loci, in quo Prior est electus, admitti se curaverit, alias officium illius ipso jure vacare intelligatur.

Et Cōfessoris.

§.53. Neque aliquis ad confessiones audiendas, antequam præsentetur Ordinario, minor triginta annis a Generali admittatur, & qui prius rigoroso examine circa doctrinam mores, & disciplinam, a Provinciali, & duobus Magistris, onerata ipsorum conscientia, non fuerit approbatus.

Vestimentorū fratrum qualitates.

§.54. Etsi vestitus exterioris, qui unus esse debet, sicuti una est Religio, & interioris qualitas in Constitutione Ordinis cap. xix. satis exprimitur, quia tamen quorumdam temeritas, & regularis disciplinæ contemptus ita inolevit, ut potius laici, quam religiosi ex habitu videantur, Prioribus Conventuum sub pœna privationis officii, ac inhabilitatis ad alia officia ipso facto incurrenda præcipitur, ut omni abusu sublato, vestes fratrum tam interiores, quam exteriores ad præscriptum Constitutionum corrigant, itaut tunicæ talares sint, non longiores neque breviores, neque apertæ, nisi ante pectus, manicæ non rugosæ, zona non nisi coriacea, caligæ tantum albæ; vestes interiores albi aut nigri, non mixti, aut alterius coloris, camisiæ laneæ, lineæ vero (quæ non nisi ob infirmitatem permittuntur) omnino exterius non appareant: Cappæ non sint rugosæ, pilei uniformes, non eminentes, bireta non sint angularia, sed potius rotunda, quæ intra claustra tantum a Paschate Resurrectionis, usque ad Festum omnium Sanctorum permittantur, pallia, quibus non nisi cum pluit, ac in itinere utendum est, simplicia, habitus per Urbem semper integer, omnis denique ornatus sericus, argenteus, aut aureus, & color in omni re, quamvis minima, præter in Constitutione expressum, omnisque luxus, & superfluitas tollatur, pœna fratribus non exeundi septa Monasterii per sex menses proposita. Nullus præterea, quamvis Magister quacumque de causa annulos aureos,

aureos, aut argenteos, vel alterius materiæ in digitis gestare præsumat sub pœna privationis vocis utriusque ipso facto incurrenda, quam pęnam Prior remittere non valeat, teneaturque semel saltem in mense cellas, & indumenta fratrum quorumcumque diligenter visitare, neque ullo modo aliquid sericum, vel ad arcendum sudorem in biretis aut pileis, aut in alia quavis re permittet. Nemo item barbam sibi circa maxillas, & mentum abradi faciat, sed illam prout natura protulit, deferat, neque capillos circa tempora prominentiores, aut longiores gestet, quam in occipite, sub pœna privationis vocis utriusque ad arbitrium Generalis; pœna quoque Priori qui permiserit, privationis proposita, Provincialis etiam diligenter in visitationibus perquiret, an Priores circa prædicta aliquid adversus Const. permiserint, ac eos qui in culpa fuerint, officio privabit. Quod si Generalis Provincialem quoque in re hac negligentem fuisse deprehenderit, possit illum ab officio suspendere, aut etiam pro culpæ qualitate privare. Curæ sit Prioris Generalis, abusus omnes tollere, & maxime in literis familiaribus describendis, ut non sæculari, sed Religioso more se invicem tractent, aliqua præscripta forma, quæ humili Religionis statui conveniat.

Syndici officio.

§.55. Syndicus omnem pecuniam ad manus fratrum quomodolibet pervenientem, in libro redditus, in quo aliæ Conventus pecuniæ adnotari solent, describet, atque cum pecuniis Conventus prorsus confusam Depositario servandam tradet, ut inde communis victus, & vestitus, ut præfertur, suppeditetur, aliisque fratrum necessitatibus de Prioris licentia succurratur juxta Decretum Sanctissimi D. N.

Eleemosynis &c. cõsignandis Priori, vel Syndico.

§.56. Confessarii, Prædicatores, & Lectores, sub pœna privationis vocis activæ, & passivæ ad biennium ipso facto incurrenda, eleemosynas, salaria, sive mercedes integras Priori, sive Syndico cum aliis bonis Conventus confundendas consignare teneantur: teneantur tamen Superiores eorum Religiosis necessitatibus præcipue, & ea qua decet charitate, & providentia supplere, & providere.

Cibum, vel potum nemo sumat ante communem refectionem.

§.57. Nemini liceat ante refectionem communem, & benedictionem, præsertim in Refectorio aliquid comedere, aut bibere: qui secus fecerit, aut disciplina publica plectatur, aut cibo ea vice careat, quas pœnas Prior sub pœna suspensionis ab officio, Provincialis, seu Generalis arbitratu infligenda, irrogare teneatur.

Neque sæcularibus negociis se immisceat.

§.58. Ne Deo militantes sæcularibus negociis implicentur, omnibus, & singulis fratribus cujuscumque gradus existant, inhibetur, ne quis alicujus Principis, aut nobilis viri, vel alterius etiam consanguinitatis prætextu, Procurator, aut negociorum gestor sit, nec in negociationibus ullo modo, aut mercaturis, interpretis sive mediatoris vices, aut aliud sæculare negocium gerat, pœna privationis activæ, & passivæ vocis incurrenda illi proposita, præter alias, arbitrio Generalis irrogandas.

Arma gestare non præsumat.

§.59. Nullus frater quovis prætextu arma cujuscumque generis gestare, vel apud se retinere, etiam sibi in custodiam ab aliis tradita, sub pœna vocis utriusque eo ipso amittendæ per annum, ac per sex menses e Monasterio non exeundi præsumat, quod si arma ex prohibitis uti sunt, sclopi rotarii, fuerint, pœnam triremium per triennium eo ipso incurrat, quam pœnam Provincialis, omni excusatione remota, sub pœna privationis Officii exequi teneatur. Prior autem qui scienter permiserit, officio omnino privetur.

Bis tantum in hebdomada ex Conventu exeundum.

§.60. Caveat autem Prior, ne sub pœna privationis officii ipso facto incurrenda fratribus exeundi licentiam, nisi ad præscriptum Constitutionum, hoc est nisi bis in hebdomada, ac nisi genuflexis, benedictionemque petentibus, & cum socio concedat, nec quemquam diebus festis exire permittet, nisi ob casum necessitatis, qui differri non possit.

Fenestris Conventus obturandis.

§.61. Decretum SS. D. N. de fenestris, quæ in vias publicas, aut in vicinas laicorum ædes prospiciunt, muro obstruendis, quamprimum executioni mandetur, & si lux aliunde non possit, saltem ita obturentur, sive fixe aptentur, ut nulla ratione a vicinis fratres videri queant. Priori pœna privationis officii proposita, si secus factum fuerit.

Prioris, & Fratrum commoratione in eodẽ Conventu.

§.62. Prior cujusque Conventus non Collegiati, expleto biennio in Conventum Collegiatum reducatur, nisi ad alterum biennium ejus officium pro loci utilitate contingat prorogari. Familia vero ultra biennium in hujusmodi Conventibus commorari non permittatur, sed in aliquo Collegiato, ubi disciplina regularis vigeat, omnino collocetur, neque Prior aut quisquam ejusdem familiæ frater possit in Conventu non Collegiato, nisi post sex annos collocari. Provincialis autem, qui hujus decreti temerarius extiterit violator, per annum ab officio suo noverit se suspensum, quam etiam pœnam Prior ipse Generalis, si contra fecerit omnino luat.

Trãsitu fratrũ de Conventu ad Conventũ.

§.63. Fratres ab eo Conventu, in quo degunt, ad alium absque Prioris licentia in scriptis cum termino ad redeundum præfixo, sub pœna carceris non transeant, pœna suspensionis ab officio per mensem Priori, qui hujumodi licentiam non perquisierit, & legerit, aut aliquem sine illa, & Breviario, aut Corona, si Laicus fuerit receperit, proposita.

Silentio, & aliis.

§.64. Prior non modo Tabellam, Decreto Apost. præscriptam, in qua horarum distributio contineatur, appendi curabit, sed & sub pœna suspensionis, vel etiam privationis officii, quam Provincialis relaxare non possit, quæ de silentio in Constitutione præcepta sunt, omnino servari faciat, fratresque sub eadem pœna strepitantes, aut mutuo contendentes vel etiam obscæna verba proferentes, minasque aliis intentantes, publica disciplina, aut relegatione Monaste-

nasterio, vel etiam carceratione, pro modo culpæ puniantur.

Die 22. Augusti. Datum Romæ, die 22. Augusti 1604.
Antonius Seneca Refor. Apost. Secr.

Tituli, qui Fratribus in scribendis literis, permittuntur.

Formâ scribendi aliis fratribus. §.65. NOs Frater Philippus Prior Generalis, Decreto Sacræ Congregationis Visitationis, & Reformationis Apost. inhærentes, omnibus, & singulis Ordinis nostri Fratribus, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœna privationis vocis utriusque per annum ipso facto incurrenda præcipimus, ne posthac in scribendo, aut etiam loquendo quemquam quamvis Generalem, Dominum suum, aut patronum vocari, aut se alicujus servitorem, sive servum dicere præsumant. Sed pro personarum conditione patris, aut fratris, aut filii, vel etiam servi in Domino nominibus utantur. Neque in scribendo aliquem multum Reverendum, præter Procuratorem Ordinis Generalem, Vicarium Generalis, & Provincialem, nec Reverendum nisi Priorem, & Magistrum, neque Venerabilem, nisi Sacerdotem quadragenarium, ac Baccalaureum nominare velint, sub eadem pœna.

CCXLIII.

Ex Regest. in Secret. Brev. Philippus III. Hispaniarum Rex absolvitur a quacumque censura, quod proventus ex Cruciata, subsidio, excusato, & prima Decima, in alios, quam eos, quorum intuitu concessi sunt, usus converterit, & hujusmodi Indulta ad alia pia opera extenduntur.

Charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Regi Catholico.

CLEMENS PAPA VIII.

Charissime in Christo fili noster, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. PRopensa nostra in Majestatem Tuam charitas facit, ut securitati conscientiæ Tuæ, quantum cum Domino possumus, libenter consulamus, ac ea Majestati Tuæ concedamus, per quæ gratiis, & indultis a Nobis, & Apostolica Sede tibi concessis liberius frui valeas.

Regis petitio. §.1. Exposuit siquidem Nobis Tuo nomine dilectus filius nobilis vir Antonius Dux Svessæ, Tuus apud Nos, & Apostolicam Sedem Orator, quod cum indulgentiæ, & gratiæ spirituales, & temporales, quæ a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris clar. mem. Philippo genitori Tuo, & aliis Hispaniarum Regibus Catholicis Antecessoribus Tuis, eorumque subditis concessæ, & ab ipsis Prædecessoribus, ac a Nobis pluries etiam pro Majestate Tua, ac subditis tuis prorogatæ fuerunt, intuitu, & occasione expeditionis contra Turcas, Mauros, & Saracenos concessa fuerint, Tu cuperes easdem indulgentias, & gratias ad expeditiones etiam contra alios quoscumque Infideles, ac etiam Hæreticos, Schismaticos, & Catholicæ fidei hostes extendi, & præterea cum in concessione subsidii quadrigentorum viginti millium ducatorum eisdem Regibus per eosdem Romanos Pontifices facta, & per Nos etiam pro Tua Majestate pluries prorogata ordinatum reperiatur, ut ex proventibus inde percipiendis sexaginta triremes sustentari deberent; cum proventus hujusmodi ad tot triremes sustentandas non sufficiant; Tu pariter cuperes super hoc a Nobis opportune provideri. Ac demum quia interdum necessitatibus ita exigentibus proventus ex supradictis, & primæ decimæ gratiis perceptos non in supradictos, sed in alios quam eos, quorum intuitu concessæ, & prorogatæ fuerunt, usus convertere coactus fuisti, super hoc tibi pro Tuæ conscientiæ securitate gratiose indulgeri desiderares.

§.2. Nos itaque eamdem Majestatem Tuam, ob ejus eximia in Nos, & Apostolicam Sedem merita, amplioribus favoribus, & gratiis prosequi volentes, ac literarum Apostolicarum super concessionibus, & prorogationibus dictarum gratiarum, & cujusvis illarum etiam in forma Brevis, aut alias quomodolibet expeditarum tenores, ac datas, præsentibus pro expressis habentes, supplicationibus ejus nomine per dictum Antonium Ducem Oratorem Tuum Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; Te in primis a quibuscumque censuris, & pœnis Ecclesiasticis forsan incursis, & quocumque peccati reatu, & conscientiæ scrupulo, ex eo quod pecunias, & proventus ex supradictis gratiis, indulgentiarum nimirum, subsidii, & primæ decimæ perceptos in alios quam eos, ad quorum effectum concessæ fuerunt, usus, quomodocumque converteris, auctoritate Apostolica tenore præsentium in utroque foro gratiose absolvimus, & plenissime liberamus, ac censuras, & pœnas hujusmodi, nec non quamcumque eorumdem proventuum etiam notabilem, ac notabilissimam summam per Te in alios hujusmodi usus conversam, Tibi remittimus, & condonamus. Absolutio, de qua in Rubr.

§.3. Præterea Majestati Tuæ, ut indulgentiæ, & gratiæ spirituales, & temporales ex causa expeditionis contra Turcas, Mauros, Saracenos, a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris concessæ, & a Nobis novissime prorogatæ eidem Majestati Tuæ, ac aliis universis, & singulis non solum pro expeditione contra Turcas, Mauros, & Saracenos, sed etiam contra quoscumque alios Infideles, ac etiam Hæreticos, & Schismaticos, & Catholicæ fidei hostes, Dominiis Hæreticis subditos, nec non pro tuitione tuorum Regnorum, & ditionum suffragentur; Tuque illis ad hos etiam effectus libere uti, & frui valeas, perinde acsi ab initio his etiam de causis concessæ, & deinde semper prorogatæ fuissent, & ul- Extensio indultorum Cruciatæ &c. ad alia pia opera.

& ulterius, ut ex proventibus, quos ex subsidio supradicto percipis, eum tantummodo triremium numerum, quem vere, & cum effectu secundum conscientiam Tuam sustentare poteris, & non ultra, sustentare tenearis, literis Apostolicis super concessionibus dictarum gratiarum, & illarum prorogationibus in reliquis semper salvis, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus.

Derogatio contrariorum

§. 4. Non obstantibus præmissis, & quibusvis aliis conditionibus, clausulis, & decretis in dictarum gratiarum, & cujuscumque illarum concessionibus, & prorogationibus appositis, & Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 12. April. 1601. An. X.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris die 12. Aprilis 1601. Pontificatus nostri Anno X.

CCXLIV.

Ex Regest. in Canc. Apost.

Declaratur, omnia Regni Sardiniæ Beneficia indigenis, & in dicto Regno natis, nec non naturalibus dumtaxat esse conferenda.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Romanum decet Pontificem uti vigilem &c. opportuna.

Causæ edendæ hujusce Cõstitutionis.

§. 1. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum deputatorum trium statuum Brachiorum nuncupatorum Regni Sardiniæ petitio continebat, quod in dicto Regno parvus Dignitatum, ac Canonicatuum, & Præbendarum, necnon Parochialium, & sine cura Ecclesiarum, aliorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum numerus institutus reperitur, eorumque fructus, & redditus annui tenues, ipsum vero Regnum studentium multitudine refertum, ac in eo diversa publica literarum studia ad illius indigenarum, atque adeo aliorum omnium eo confluentium, ac Theologiæ, & aliis optimis scientiis vacare affectantium instructionem, & profectum instituta, Sardorumque ingenia literarum studiis apta, & maxime dedita existunt, ac eorum permulti tum ad alias, tum ad eas, quæ apud ipsos leguntur facultates capessendas, tum vero ad studiorum suorum lauream consequendam in Italiam, & alias partes magnis suis sumptibus, & periculis terra, marique transire, quin etiam omnes fere literarum studiosi ad statum Ecclesiasticum aspirare, & vel nobilissimi Viri alterum ex duobus filiis Deo consecrare consueverunt, ex quo Ecclesiasticorum Status non parum illustratur, & multorum miserabilium pauperies sublevatur. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, quamplures alienigenæ etiam ex Hispaniarum Regnis, Provinciis, & Dominiis, ac illis adjacentibus Insulis oriundi, Dignitates, Canonicatus, & Præbendas, aliaque Beneficia Ecclesiastica in dicto Regno Sardiniæ consistentia ambientes, sibi de illis, sive per Venerabiles Fratres nostros Archiepiscopos, & Episcopos dicti Regni, qui, ut plurimum, & pro magna parte exteri esse solent, sive alias auctoritate Apostolica provideri, ac fructus eorumdem, seu pensiones desuper reservari procurent, & passim absque ullo obstaculo ad Beneficia, fructus, & pensiones hujusmodi recipiantur, & admittantur, ipsius vero Regni Sardiniæ indigenæ, in aliis Regnis, Provinciis, Dominiis, & Insulis prædictis prætextu quorumdam Privilegiorum, & Indultorum Apostolicorum, seu Constitutionum, aut Sanctionum pragmaticarum nuncupatarum, vel consuetudinum ibidem vigentium a consequutione quorumcumque Beneficiorum Ecclesiasticorum in illis consistentium, nec non perceptione fructuum, & pensionum omnino excludantur, & repellantur, & exinde plerique eorum, qui assiduis laboribus, & vigiliis, maximisque impensis in literarum studiis virtutis, & doctrinæ semina susceperunt, & in agro Dominico, si ad illius culturam vocarentur, salutaria germina, quæ Altissimo lectissimos fructus suo tempore redderent, producere, sibique ipsis, & aliis ad salutem, & Catholicæ Religionis, fideique propagationem, & conservationem prodesse possent, nequeuntes Beneficia Ecclesiastica, aut fructus, vel pensiones pro eorum decenti substentatione, neque in patrio solo propter exterorum illa occupantium frequentiam, minusque extra illud assequi, exacta jam ætate, & facultatibus suis consumptis veluti inertes ærumnosam, ac miserabilem vitam ducere, & paupertatem in senectute, quod durissimum est tolerare cogantur, aliisque illorum conditione perterriti, & spe assequutionis Beneficiorum hujusmodi frustrati se Clericali Militiæ adscribi, ac in disciplinis, & Ministeriis Ecclesiasticis, sacrarumque literarum studiis se exercere non curent, imo ab eis a suis parentibus, & aliis ad sæcularia negocia revocentur. Et denique Proceres, Nobiles, & alii Incolæ ejusdem Regni Sardiniæ a Beneficiorum fundatione, ac jurium eorumdem, libertatisque Ecclesiæ defensione, & tuitione quodamodo retrahantur: præter hæc vero idioma ipsum Sardiniæ ita varium, & difficile esse noscatur, ut ab exteris perfecte haberi nunquam possit, adeo ut ipsimet Archiepiscopi, & Episcopi interpretes adhibeant, ac proinde exteri prædicti Ecclesiis, & Beneficiis, quæ ibi assequuntur, nec non Parochianis, quorum curam susceperunt parum, aut nullo modo prodesse, nec oves suas amore connaturali pascere possint, & collectis multis pecuniis, gravibusque impositis pensionibus sua tandem beneficia nacta occasione dimittant, aliaque damna, & incommoda ex admissione exterorum hujusmodi proveniant; Pro parte deputatorum prædictorum

rum

rum Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ipsorum indigenarum statui, & indemnitati consulere, ac alias in præmissis &c. dignaremur.

Decretum, de quo in Rubrica.

§.2. Nos igitur æquum, & rationi consonum esse censentes, ut ipsi indigenæ in Beneficiorum ejusdem Regni assequutione exteris præferantur, ac propterea ex pastoralis officii nostri debito præmissis incommodis occurrere, & desuper opportune providere volentes, deputatos prædictos eorumque singulos a quibusvis excommunicationis &c. censentes, nec non beneficiorum tam sæcularium, quam regularium in dicto Regno Sardiniæ consistentium qualitates, quantitates, invocationes, nuncupationes, denominationes, situationes, & illorum fructuum veros annuos valores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, hac nostra in perpetuum valitura Constitutione statuimus, & ordinamus, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus omnia, & singula beneficia Ecclesiastica in universo Regno Sardiniæ hujusmodi nunc, & pro tempore consistentia, etiamsi Canonicatus, & Præbendæ, dignitates etiam majores post Pontificales, & principales Personatus, administrationes, & officia etiam curata, & electiva in Metropolitanis, & aliis Cathedralibus, vel Collegiatis, aut aliis Ecclesiis, nec non Parochiales Ecclesiæ, seu earum perpetuæ Vicariæ, ac in Romana Curia, vel extra eam litigiosa, & de Jurepatronatus laicorum etiam Nobilium, & Illustrium, seu eorum, & Clericorum mixtim etiam ex fundatione, vel dotatione, aut indulto Apostolico, seu alias quomodolibet qualificata sint, vel fuerint, quoties illa per cessum etiam ex causa permutationis, vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem, vel amissionem, aut privationem ea pro tempore obtinentium, seu jus in illis, vel ad illa habentium, aut alias quovis modo etiam apud Sedem præfatam, aut etiam in aliquo ex mensibus, in quibus vacantium Beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio Nobis, & dictæ Sedi etiam per Constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas est, vel pro tempore fuerit reservata, vel etiam Ordinariis Collatoribus per easdem Constitutiones, seu regulas, vel literas alternativarum, aut alia privilegia, & indulta concessis hactenus, & imposterum concedendis simul, vel successive vacare contigerit, etiamsi actu nunc, ut præfertur, vel alias quibusvis modis, & ex quorumcumque personis vacent, ac ex eo, quod beneficia ipsa obtinentes, seu in illis, vel ad illa jus habentes nostri, & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum, seu Successorum nostrorum, aut Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium etiam viventium, & in dicta Curia præsentium familiares, continui Commensales, seu dictæ Sedis Notarii, Subdiaconi, Accolyti, Cappellani, literarum Apostolicarum Abbreviatores, Scriptores, Cubicularii, Scutiferi, proventuum, & jurium Cameræ Apostolicæ Debitores, Collectores, & Subcollectores, seu quicumque alii Curiæ, & Sedis prædictarum Officiales etiam sub diversis Constitutionibus fælicis recordationis Pauli Papæ IV. Prædecessoris nostri suorum, & pro tempore existentium Romanorum Pontificum familiarium continuorum Commensalium declaratoriis comprehensi præsentes, & futuri quocumque nomine nuncupati, seu ex quavis alia causa dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reservata, aut ex generali reservatione Apostolica affecta, seu ad Sedem eamdem devoluta existant, vel fuerint, solis indigenis dicti Regni Sardiniæ vere, realiter, & non ficte in eo natis, & nascituris, ac etiam illis, qui a parlamento generali in illo Regno celebrari solito juxta ejusdem Regni laudabilem consuetudinem naturales facti fuerint, affecta, & debita, præfatique alienigenæ ad hujusmodi beneficia, in titulum, Commendam, administrationem, vel alias quomodolibet obtinendum, aut illorum fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque, seu super eis quasvis pensiones percipiendum omnino inhabiles, & incapaces existant, etiamsi ad præsens beneficium in eo quocumque titulo obtineant, nec non quicumque Ordinarii, & alii inferiores Collatores, & Patroni, qui contra præmissa quidquam attentare præsumpserint a quacumque beneficiorum collatione, provisione, electione, præsentatione, institutione, & quacumque alia dispositione, prout cuiquam competierit tamdiu suspensi remaneant, donec remissionem a Romano Pontifice pro tempore existente meruerint obtinere. Notarii vero, & Tabelliones etiam Apostolica, vel Imperiali, aut Regia, seu alia quacumque auctoritate creati, qui super adipiscenda possessione cujuscumque beneficii in dicto Regno Sardiniæ consistentis pro tempore rogabuntur, nisi prius eis fide dignorum testimoniis, aut alias legitime constiterit eum, cui possessio ipsa fuerit tradenda, vere, realiter, & non ficte in eodem Regno Sardiniæ natum fuisse nullum omnino super actu possessionis hujusmodi instrumentum publicum, nec quamcumque aliam etiam privatam scripturam conficere, seu in protocollum redigere valeant, & quicumque Judices Ordinarii, vel Delegati, coram quibus litem contra quemcumque alienigenam in quovis beneficio contra præsentium tenorem intrusum tam in dicta Curia, quam extra eam moveri contigerit, quamprimum sibi legitime constiterit, beneficium ipsum ab alienigena detineri, possessionem, ac fructus, redditus, & proventus ejusdem beneficii, donec eis, ad quos de jure spectabunt, adjudicentur, sequestrare, & sub arcto, & firmo sequestro ponere debeant, & teneantur, ita tamen ut si in fundationibus beneficiorum de Jurepatronatus Laicorum, seu illorum, & Clericorum mixtim, ut præfertur existentium, nunc aut quandocum-

cumque caveatur expresse, quod non nisi per Clericos, seu Presbyteros de ipsorum fundatorum genere, & parentela oriundos obtineri possint, eo dumtaxat casu etiam alienigenæ de genere, seu familia fundatorum hujusmodi, ad illa præsentari, ac in eis institui, & alias ad illa, ac eorum fructus, & pensiones super illis admitti, quique ad præsens aliqua ex dictis beneficiis obtinent, quandocumque illa resignaverint, etiamsi alienigenæ fuerint, pensiones super eorum sic resignatorum, vel etiam aliorum beneficiorum fructibus, redditibus, & proventibus, vel eorum loco fructus ipsos ex causa resignationis hujusmodi tantum canonice sibi reservandos, vel assignandos levare, & percipere libere possint, nec ipsi quoad hoc, neque etiam beneficia de Jurepatronatus charissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici existentia, ad quæ etiam alienigenæ personæ præsentari valeant, sub præsenti statuto compræhendantur;

Provisiones, si secus fiant, nullæ sint.

§.3. Decernentes omnes, & singulas collationes, provisiones, Commendas, electiones, acceptationes, præsentationes, institutiones, & quasvis alias dispositiones, de quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis dicti Regni Sardiniæ, ut præfertur, vel alias quomodolibet qualificatis, ac reservationes illorum fructuum, reddituum, proventuum, & pensionum super eisdem in favorem dictorum alienigenarum contra præsentis statuti formam, & tenorem, & per Nos, & quoscumque alios Romanos Pontifices Successores nostros, dictamque Sedem, ac illius Legatos, etiam de latere, & Nuncios, omnesque, & singulos alios jus, & facultatem conferendi, providendi, comendandi, eligendi, præsentandi, instituendi, & alias quomodolibet de hujusmodi beneficiis disponendi, illorumque fructus, redditus, & proventus, ac super eis pensiones reservandi ab ipsa Sede habentes, nec non ordinarios, & alios inferiores Collatores etiam ad Patronorum præsentationem, seu de illorum consensu pro tempore factas ipso jure nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse, ac pro nullis, & infectis haberi, nec per eas cuiquam jus, vel etiam coloratum titulum possidendi tribui posse, ipsosque alienigenas illarum prorsus usu, & commodo carere, nec Cancellariæ Apostolicæ regulas, seu Constitutiones de annali, & triennali possessoribus etiam propter quantumvis diuturnam continuatæ possessionis tolerantiam, aut quodcumque jus, vel aliud beneficium ullo tempore illis suffragari, sed beneficia hujusmodi, ut prius vacare, & quæ ex illis tempore dispositionis Apostolicæ dictis alienigenis factæ eidem dispositioni reservata, seu affecta fuerint, sub eadem reservatione, seu affectione remanere, & tam illa, quam etiam omnia alia non reservata, neque affecta, de quibus a dicta Sede, vel illius Legatis, seu Nunciis, aut aliis Jus, & facultatem conferendi ab eadem Sede, ut præfertur, habentibus in hujusmodi Alienigenas quandocumque dispositum fuerit, ad novam Romani Pontificis pro tempore existentis dispositionem dumtaxat pertinere: ab Ordinariis vero, & aliis inferioribus Collatoribus cessantibus reservationibus, seu affectionibus Apostolicis eisdem pro tempore collata, ac etiam ea, quæ de Jurepatronatus hujusmodi fuerint, si contingat ad illa quemquam contra præsentis statuti formam præsentari, devolutioni ad Sedem prædictam immediate eo ipso subjacere, illaque omnia ab Alienigenis dicti Regni, & a Sede prædicta dumtaxat impetrari posse, nec Jus ullum ad resignantes, aut cedentes, etiamsi in possessione etiam diutina remanserint, & resignationes, seu cessiones hujusmodi publicatæ non fuerint, redire, vel penes eos remanere. Impetrationes vero, ac Motu proprio concessiones, quæ de eisdem Beneficiis pro tempore fient, quibuscumque derogationibus fuerint suffultæ, numquam sub clausulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus, vel implicitis compræhendi, sed specialiter, & expresse ob non servatam præsentis statuti formam cum declaratione nominum, & cognominum ipsorum Alienigenarum dispositione, & non conditionaliter, neque per æquipollens omnino fieri debeat.

Clausulæ pro præsentium literarum firmitate.

§.4. Eisdemque præsentibus per quascumque alias literas Apostolicas etiam quasvis generales, vel speciales etiam derogatoriarum derogatoriis, aliasque efficaciores, & insolitas clausulas, ac irritantia, & alia Decreta sub quibuscumque verborum formis concepta in se continentes, nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi earumdem præsentium tenor de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, ac urgens, & sufficiens causa expressa, ac per trinas distinctas in forma Brevis literas earumdem præsentium tenorem continentes tribus distinctis vicibus cum unius mensis intervallo Ordinibus, seu Deputatis trium statuum hujusmodi prius legitime intimata, & insinuata, ac derogationes ipsæ Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine consistorialiter de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium pro tempore existentium consilio factæ fuerint, & Ordinum, seu Deputatorum trium statuum hujusmodi ad hoc expressus accesserit assensus, appareatque Romanum Pontificem illis expresse derogare voluisse, & aliter factas derogationes nemini suffragari, & clausulam implicitæ derogationis, videlicet, quod eorum, vel earum, seu præsentium tenores latissime extendi, & eædem præsentes, earumque tenores habeantur pro expressis, seu in toto, vel parte exprimi possint in quibusvis concessionibus, gratiis, & literis a Nobis, & Successoribus nostris pro tempore emanatis appositam, nihil penitus operari, nec in literis Apostolicis desuper conficiendis, quidquam ultra id, quod in concessionibus, & gratiis hujusmodi specifice fuerit expressum, narrari posse, nec quemquam

ad parendum literis derogatoriis hujusmodi, & decretis super illis processibus, ac eorum exequutoribus, & subexequutoribus, illorumque mandatis, & monitionibus teneri, sed illis firmiter resistere, & literarum earumdem exequutionem omnino impediri, neque ratione resistentiæ hujusmodi aliquibus censuris, vel pœnis Ecclesiasticis, seu pecuniariis per eosdem exequutores, & subexequutores innodari, nec easdem præsentes etiam ex eo, quod causæ, propter quas emanarunt, coram locorum Ordinariis, etiam tanquam a Sede prædicta delegatis, vel alias quomodolibet examinatæ, justificatæ, verificatæ, purificatæ, & approbatæ, ipsique Ordinarii, & alii inferiores Collatores, & Patroni, ac Alienigenæ, nec non quicumque interesse habentes ad id legitime vocati non fuerint, neque præmissis consenserint, seu etiam enormis, & enormissimæ læsionis, vel alio quocumque prætextu, aut ex alia quavis causa quantumvis legitima, urgenti, & juridica de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, in Jus, vel controversiam revocari, ad terminos Juris reduci, seu adversus eas quodcumque Juris vel facti, vel gratiæ remedium impetrari posse, neque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus a Nobis, vel quibuscumque aliis Romanis Pontificibus, ac dicta Sede etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus pro tempore emanatis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo antea quomodolibet erant statum, restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub data posteriori per Ordines, seu Deputatos trium statuum hujusmodi eligenda, concessas, validasque, & efficaces fore, & esse, ac vim validi, & efficacis contractus inter Nos, & dictam Sedem ex una, ac Ordines, seu Deputatos trium statuum hujusmodi ex altera partibus recte, & rite initi, & stipulati, ac etiam utrimque jurati habere, & perpetuo obtinere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & ab omnibus inviolabiliter observari; Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate &c. attentari.

Derogatio contrariorum. §.4. Non obstantibus, quatenus opus sit, de non tollendo jure quæsito, aliisque Apostolicis, ac in Provincialibus, Synodalibus, & universalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non Ecclesiarum, in quibus beneficia hujusmodi fuerint, ac Regnorum, Provinciarum, Dominiorum, & Insularum hujusmodi, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam quantumvis longissimo tempore observatis, ac legibus etiam municipalibus, & pragmaticis, aliisque sanctionibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam super facultate beneficia prædicta ipsis alienigenis conferendi, seu de illis providendi, ac alias quomodolibet disponendi, ipsosque Alienigenas ad beneficia, fructus, & pensiones hujusmodi recipiendi, & admittendi eisdem Ecclesiis, illarumque Præsulibus, & Capitulis, necnon Regnis, Provinciis, Dominiis, & Insulis prædictis, eorumque Communitatibus, universitatibus, nominibus, Incolis, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis, etiam vim validi, & efficacis contractus, seu statuti perpetui, vel legis habentibus, & inducentibus per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & dictam Sedem etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, seu etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, seu aliorum Principum instantiam, vel eorum contemplatione, & intuitu, in genere, vel in specie, aut alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis; Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod præsens concessio, indultum, ac statutum eos tantummodo Alienigenas a beneficiis, & pensionibus in dicto Regno Sardiniæ obtinendis excludat, qui in his Regnis, Provinciis, Dominiis, Insulis, & Locis nati sunt, ubi indigenæ dicti Regni Sardiniæ beneficia, fructus, & pensiones obtinere prohibentur, ita ut cæteri omnes ex quibuscumque Regnis, Provinciis, Dominiis, Insulis, & Locis orti, in quibus indigenæ præfati Regni Sardiniæ Beneficia, fructus, ac Pensiones hujusmodi obtinere, & percipere possunt etiam ad similia beneficia, fructus, & pensiones in dicto Regno Sardiniæ libere, & indifferenter absque aliquo obstaculo, perinde acsi ibidem nati essent, vicissim admitti debeant, & ad illa abiles, & capaces censeantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum &c. Si quis autem &c.

Da-

Dat. die 12. Aprilis 1601. An. X.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo primo, pridie Idus Aprilis, Pontificatus nostri Anno X.

CCXLV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Nuncius Apostolicus apud Belgas deputatur Judex Ordinarius, & Commissarius Apostolicus in Locis Leodiensis Diœcesis temporali Brabantiæ Ducum dominio subjectis.

Venerabili Fratri Episcopo Tricarien. moderno, ac pro tempore existenti nostro, & Sedis Apostolicæ Nuncio in Belgicis ditionibus.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Brabantiæ Duces suos subditos ad Tribunal Episcopi Leodien. in judicium vocari non posse asserebant.

§.1. INtelleximus nuper, quod ob certas veteres discordias, quæ inter Leodienses Episcopos, & priscos Brabantiæ Duces subortæ fuerant, ipsi Duces prætendentes sibi licere prohibere, ac etiam forsan indultum, aut alias concessum fuisse, ne subditi sui, & personæ Ecclesiasticæ in finibus ditionis eorum hujusmodi Ducatus existentes extra eosdem fines in jus vocarentur, per eorum Officiales, & alios Ministros Clerum, & Incolas Oppidi Trajecten., & aliorum adjacentium locorum Leodien. Diœcesis, quæ vel ipsi Clero subsunt, vel a dominio dictorum Ducum in temporalibus pendent, impediverunt, quominus in causis etiam mere Ecclesiasticis Tribunal dictorum Episcoporum pro consequenda Justitia adire possent; a quo tempore hujusmodi Clerus, & præsertim dilecti filii Decanus, & Capitulum insignis Ecclesiæ Sancti Servatii, dicti Oppidi una cum eorum subditis coram diversis, eisdemque laicis Judicibus distracti, & evocati magnam in eorum nedum rebus, bonis, & juribus, immo etiam personis, & disciplina Ecclesiastica cladem, & confusionem perpessi fuerunt, ac ad præsens patiuntur, & sustinent in grave præjudicium, & læsionem libertatis Ecclesiasticæ, & privilegii illius fori, quod apud omnes personis Ecclesiasticis specialiter prodesse debet. Siquidem plerique particulares exinde audaciores effecti, ut vident disciplinam Ecclesiasticam isthic convelli, nec adesse, qui eos in officio contineant, ad quævis illicita, temerario ausu, impune prolabuntur, seseque ab observatione statutorum, quantumvis commendabilium, subducunt, sicuti inter eos, qui de Capitulo prædictæ Ecclesiæ existunt, non semel factum fuisse accepimus.

Hinc grave præjudicium ecclesiasticæ auctoritati inferebatur.

Clemens Nuncium Apostolicum illorum Judicem Ordinarium constituit.

§.2. Ne igitur ingravescens hoc malum latius diffundatur, debita animadversione compescere, & antequam radices altius agat, quantum Nobis ex alto conceditur præcidere cupientes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Te ac pro tempore existentem in Belgio nostrum, & Sedis Apostolicæ Nuntium, in Præpositi, Decani, Capituli, & Canonicorum, ac aliorum Beneficiatorum, nec non totius Cleri, ac personarum Ecclesiasticarum tam dictæ Sancti Servatii, quam cæterarum aliarum Ecclesiarum, Cappellarum cum cura, & sine cura sæcularium, ac Monasteriorum, & Domorum cujusvis Ordinis regularium tam virorum, quam mulierum, nec non Hospitalium, Confraternitatum, aliorumque locorum piorum, ac fabricarum eorumdem in Oppido Trajecten. nec non Pagis, locis, ac Districtibus, & Territoriis Leodien. Diœcesis, quæ temporali Dominio dictorum Brabantiæ Ducum tam ratione ipsius Ducatus, quam aliorum feudorum ad eosdem Duces spectantium, seu ab eis dependentium subsunt, Conservatorem, Defensorem, & Judicem tam Ordinarium, quam a Sede prædicta, & auctoritate Apostolica specialiter deputatum, vices etiam nostras, & ejusdem Sedis gerentem, nec non Visitatorem Apostolicum, coram quo, seu a te etiam pro tempore deputando, vel deputandis probis viris in dignitate Ecclesiastica constitutis, in dictoque Oppido commorantibus, seu post, eorum hujusmodi deputationem commoraturis, etiam uti moderni, ac pro tempore existentis Episcopi Leodien. Officialibus, & Vicariis foraneis a Vobis tamen dumtaxat dependentibus, omnes, & singulæ lites, causæ, quæstiones, & molestiæ, civiles, & criminales, ac mixtæ etiam matrimoniales inter supradictas personas Ecclesiasticas regulares, & sæculares, ac mere laicas, & super quibuscumq; illarum, & cujuslibet ipsarum bonis, rebus, Juribus, actionibus, aliisque præmissis cujuscumque qualitatis existentibus etiam ab eisdem laicis motæ, & movendæ, ad forum tamen, vel Tribunal, aut Judicium Ecclesiasticum pertinentes cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis tam in spiritualibus, quam temporalibus tractari, cognosci, & prout Juris fuerit, decidi debeant, ita, & cum hoc, quod quoties, ac quamdiu vel te, vel alios hujusmodi Nuncios aut revocari, aut alias abesse, seu deesse contigerit, nihilominus, qui in Vicarium, seu Vicarios, aut Officialem, seu Officiales foraneos hoc pacto deputati pro tempore fuerint, in hujusmodi causis, & rebus supra, & infrascriptis procedere possint, donec Nuntii Apostolici deinceps pro tempore illis in partibus constituendi eosdem Vicarios, seu Officiales duxerint revocandos, Apostolica auctoritate tenore præsentium ad nostrum, & Sedis Apostolicæ beneplacitum constituimus, & deputamus.

Facultatemq; eidem concedit erigendi Tribunal &c.

§.3. Tibique, ac pro tempore futuro ejusdem Sedis Nuntio prædicto ad hunc effectum Tribunal in dicto Oppido erigendi, ac erectum tenendi, & in eodem sedendi, nec

nec non per Te, aut unum, vel plures viros, ut supra deputandos, qui Jus sedendi, etiam uti Officiales, & Vicarii foranei ibidem habeant, eorumque Sedem constituant omnes, & singulas hujusmodi lites, causas, & differentias tam civiles, quam criminales, & mixtas inter personas prædictas, & contra illas, nec non super bonis, rebus, juribus, actionibus, & aliis præmissis, ac eorum occasione, nec non interesse dicti Cleri tam in capite, quam in membris tanquam principaliter, ac etiam per viam necessariæ defensionis, ac alias quomodolibet concernentibus, conjunctim, vel divisim, ac tam active, quam passive, ultro citroque ab invicem, vel alias etiam ad instantiam personarum laicarum quomodolibet motas, vel movendas, ad dictum tamen forum, seu Tribunal, aut Judicium Ecclesiasticum quavis occasione, vel causa spectantes, & pertinentes in prima instantia non solum uti Judex ibidem Ordinarius Episcopum scilicet, seu Officialem Leodien. repræhesentans, sed etiam tanquam a dicta Sede specialiter delegatus cum omnibus, & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergen. annexis, & connexis, totoque negotio principali, etiam privative quoad dictum Episcopum, seu Officialem, omnesque, & singulos alios Judices Ordinarios, & Delegatos, eorumque Curias, & Tribunalia Ecclesiastica, vel Sæcularia in eisdem spiritualibus, vel temporalibus audiendi, cognoscendi, & fine debito, prout Juris fuerit, terminandi, nec non quoscumque interesse habentes tam in Oppido Trajecten., quam Pagis, Locis, Districtibus, & Territoriis prædictis etiam per Edictum publicum, constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, citandi, & monendi, ac quibusvis etiam ipsius Oppidi, aliisque Judicibus, & personis tam Ecclesiasticis, quam Sæcularibus quacumque dignitate, potestate, aut facultate præpollentibus, quibus, & quoties opus fuerit, sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis arbitrio vestro infligendis inhibendi, & in eventum non paritionis ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi procedendi, ac sententias, mandata, decreta, vel ordinationes desuper ferendas debitæ exequutioni demandandi, seu demandari faciendi: Contradictores quoslibet, & rebelles per similes censuras, aliaque opportuna Juris, & facti remedia compellendi, ac etiam auxilium brachii sæcularis adhoc, si, & quoties, ac ubi, & quando opus fuerit, invocandi, nec non quæcumque dubia, & differentias, si quæ præmissorum occasione quomodolibet oriri contigerit, declarandi, & interpretandi; Ac insuper tam Sancti Servatii, ejusque Præpositum, Decanum, quam cæteras Ecclesias, & earumdem Capitula, Canonicos, Beneficiatos, cæterosque de dicto Clero tam Sæculares, quam Regulares, ac ipsorum Monasteria, Domos, Conventus, Hospitalia, Confraternitates, & alia loca etiam exempta, dictæque Sedi immediate subjecta, ac quocumque alio privilegio suffulta in Oppido Trajecten., nec non Pagis, Locis, Districtibus, & Territoriis prædictis consistentia tam in Capite, quam in Membris, cum primum tibi opportunum videbitur, visitandi, ac præsertim in eos, qui in causis correctionum, & reformationum morum, literarum concessionum, sive Indultorum Apostolicorum, reservationumque, ex, vel ab iis resultantium interpretatione, statutorumque super residentia, atque aliorum observantia, aliisque id genus processibus ad Laicos, & Sæculares variis confictis prætextibus recursus habuerunt, aut deinceps habuerint, eorumque, & quorumvis aliorum statum, formam, regimen, statuta, consuetudines, instituta, decreta, ordinationes, vitam, excessus, mores, & disciplinam, nec non titulos, sive provisiones diligenter inquirendi, utque a similibus deinceps abstineant, cæterisque bono exemplo esse possint, severe puniendi, & compescendi, Evangelicæ quoque, & Apostolicæ doctrinæ Sacrorum Canonum, & Generalium Conciliorum Decretis, & Sanctorum Patrum traditionibus atque institutis inhærendo, ac alias prout occasio, rerumque, locorum, & personarum qualitas exegerit, quæcumque correctione, emendatione, mutatione, revocatione, & renovatione, vel etiam ex integro editione indigere cognoveris, reformandi, mutandi, corrigendi, & etiam de novo condendi, condita Sacris Canonibus non repugnantia confirmandi, abusus quoscumque tollendi, Regulas, Institutiones, & observationes, Canonicam, & Ecclesiasticam disciplinam, ubicumque illa exciderit, restituendi, & quidquid inde statueris, & ordinaveris perpetuo observari facien., nec non, si quos in aliquo culpabiles, vel criminosos delinquentes, & rebelles, vel suspectos reperieris cujuscumque dignitatis, ordinis, & conditionis fuerint puniendi, & castigandi; Eos vero qui vere, & ex animo ad cor reversi fuerint, a censuris, & pœnis quibuscumque propterea incursis, injuncta inde eis pro modo culpæ pœnitentia salutari, & aliis, quæ de Jure fuerint injungenda, absolvendi, & in pristinum statum, si tibi ita expedire videbitur restituendi, cæteraque alia omnia, & singula in præmissis necessaria, aut alias quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, & exequendi, vicesque tuas sive totas, sive in parte alii, vel aliis si, & quoties Tibi videbitur delegandi, & eosdem Vicarium, seu Vicarios, aut Officiales foraneos per Te, ut supra pro tempore deputandos ab eorum hujusmodi officio arbitrio tuo revocandi, & amovendi, aliumque, & alios illorum loco surrogandi, & sufficiendi, & alia denique omnia, & singula, quæ Ordinarii locorum etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati facere, & exequi possunt, faciendi, & exequendi, plenam, liberam, omnimodam, & absolutam pote-

testatem, facultatem, & auctoritatem earumdem tenore præsentium concedimus, & elargimur.

Obedientiam ei præstari jubet.

§.4. Mandantes in virtute Sanctæ Obedientiæ dilectis filiis Præposito, Decano, Capitulo, & Canonicis Ecclesiæ Sancti Servatii Trajecten., aliisque omnibus, & singulis prædictis, ut Tibi in præmissis obedientiam, & reverentiam debitas, & devotas exhibeant, tuaque salubria monita, jussa, & mandata cum effectu suscipiant, & efficaciter adimplere procurent, alioquin sententiam, seu sententias, quam, seu quas in rebelles, & contradictores, tibique morem gerere recusantes rite tuleris, faciemus auctore Domino usque ad condignam satisfactionem firmiter, & inviolabiliter observari.

Derogat contrariis.

§.5. Non obstantibus præmissis, & Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non Leodien., & quarumvis aliarum Ecclesiarum Juramento, confirmatione Apostolica, aut quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, & Literis Apostolicis Leodien., ac Sancti Servatii, aliisque Ecclesiis prædictis, earumque Præsulibus, Præpositis, Capitulis, Canonicis, & aliis Superioribus, & personis in genere, vel in specie sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis Decretis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem eamdem quomodolibet etiam motu, scientia, & potestate similibus, etiam ad Imperatoris, Regum, Ducum, & quorumvis aliorum Principum instantiam, sive eorum intuitu, & contemplatione, etiam consistorialiter, ac per modum legis, vel statuti, aut contractus perpetui, ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, acsi de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si Præposito, Decano, & Capitulo Ecclesiæ Sancti Servatii, & aliis prædictis, communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

Dat. die 13. Aprilis 1601. An.X.

Dat. Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscat. die 13. Apr. 1601. Pont. nostri An.X.

CCXLVI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio concordiæ super Silvam Verdedæ per Deputatos factæ, & ab Universitatibus Vignolæ, & Savignani Marchionatus Vignolæ, ac Saravallis Comitatus Bononien., ac a Duce Soræ, Marchione Vignolæ, nec non etiam Duce Mutinæ, ac Vice-Legato, & Assumptis Bononiensibus ratificatæ.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Paterna nostra erga quoscumque Christifideles, & præsertim Nobis, & S.R.E. etiam in temporalibus Subditos charitas nos inducit, ut ad ea libenter intendamus, per quæ inter eos pax, & concordia concilietur, & conservetur, ac iis, quæ propterea facta fuisse dicuntur, ut firmiora perpetuo subsistant, Apostolicæ confirmationis robur adiicimus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Concordia inter Partes super Sylva Verdedæ fit.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, dudum inter Jacobum Marchionem Vignolæ, & locorum comitatus Bononien. in finibus Silvæ Verdedæ occasione dictæ Silvæ plures controversiæ, dissensiones, ac inimicitiæ viguerint, & nonnulla hinc inde delicta commissa fuerint, & graviora in dies committi posse dubitaretur; Novissime ad illis obviandum, & Incolas prædictos videlicet Vignolæ, Savignani, & Saravallis ad mutuam inter eos pacem, & quietem inducendos, & perpetuo conservandos nonnulli a locorum Superioribus, & interesse habentibus ad hoc specialiter deputati fuerunt, illique ad locum differentiæ convenerunt, & illum pluries visitaverunt, tandemque ad infrascriptam concordiam devenerunt, videlicet.

Concordiæ tenor.

§.2. Nel nome di Dio à di 27. di Settembre 1600. Havendo noi infrascritti visitato piu volte la Selva di Verdeda, che si trova ne' Confini frà il commune di Saravalle Territorio di Bologna, e il Territorio del Marchesato di Vignola, ed altri confini: ed udito, e considerato quello, che dagl' uomini d'ogni parte è stato allegato, il sito del luogo, e le cause delle controversie, e pretensioni, per le quali spesso erano successi varj disordini, ed avuta frà di noi longa, e matura discussione sopra tutte le cose attendendo solo al buon servitio di Signori Superiori Padroni da ogni lato, ed al benefizio degl' uomini sudetti, siamo concordemente venuti in parere, che per sedare dette controversie, e levare ogni materia di sussitarne di nuovo, mà introdurre, e conservare frà detti Popoli buona, e pacifica vicinanza, e ad ogn' altro meglior fine, ed effetto siamo dico di parere, che per modo di provisione, e senza pregiudicare o toccare in modo alcuno proprietà, giurisdizioni, possessi, o quasi stato, o qualsivoglia altra pretensione di alcuna delle parti, o per qualunque loro

loro rispettivamente ragione, o interesse in detta Selva o fuori d'essa, ma solo quanto risguarda nell'avenire la semplice libera percezzione, e godimento de legnami, pascoli, ed altri qualsivoglia frutti di detta Selva; si che fuori di detta percezzione, e godimento, nel resto non sia, ne s' intenda espressamente, ò tacitamente toccato, pregiudicato, ò acquistato ragione ad alcuna delle parti più di quello, che al presente habbia, si fosse potuto venire all' infrascritto accordo, e composizione nel modo, che qui sotto seguirà. Il qual nostro parere non doverà essere, nè intendiamo, che sia di effetto alcuno, ne haver vigore, finchè da Sig. Superiori da ogni parte a quali spetta detta concordia non sarà con modi legittimi stata accettata, rattificata, e solennemente di nuovo contrattata. Intendendo in oltre, che per buona esecuzione di detta concordia, quando però sia approvata come è detto, siano, e s' intendano senza altro levati, cancellati, ed estinti tutti li processi, querele, denonze, notorj, sentenze, bandi, condenazioni, e qualsivoglia altra molestia, o pretenzione della Corte, e Fisco da ciascheduna delle parti contro qualsivoglia degl' uomini di dette Communità, ed altri ancora formati, formate, o seguite, nate però, ed occasionate da detta Selva per frutti, o altra cosa dependente da essa, e non per altra causa sino al presente giorno, e come se mai non fossero state. A noi dunque come di sopra parrebbe che si dovesse fermare un punto ò termine fabricato di pietra nel confine di detta Selva nella strada che corre frà dette Selve, e quello del commune di Marano, e ciò per spazio almeno d' un piede di sotto dalla via, che traversa detta Selva, e si chiama la via di Marano, e mette capo nella detta via dove si haveria a mettere il termine, e fermare un' altro punto, ò termine di pietra appresso la Casa di Monfestino, dove si trovano tre quercie grandi verso la Selva pigliando quella di sopra verso la strada, e ponendo il termine à drittura di quella nell' uno, e l' altro de' quali luoghi abbiamo con una buca, e palo fitto in terra designato il luogo delli termini dà fabricarsi; E frà detti punti, e termini tirare una linea retta, si come da' Periti questo dì habbiamo fatto tirare, e signare con tagli, dove è caduta tal linea à traverso la Selva per dover poi a filo di detta linea subito seguita l' approbazione della presente fare un Viale, ò Strada di larghezza almeno di quattro piedi, cioè due da ogni lato, levando, e nettando di quella ogni albero, frascha, ò altro impedimento, ed il legname, che si levasse, dovesse dividersi egualmente frà dette parti, ed ogni spesa, ed opera, che occorresse in qualunque modo per tale impresa, dovessi parimente toccare la metà per ciascuna di esse, e tal strada dovesse essere commune, e conservarsi netta, ed a ciascuna delle parti fosse lecito mantenerla tale all' effetto, e per distinzione come è detto di sopra, e non per altro, si che di tutta quella Selva, che da detta via, o limite rimanesse verso Vignola il frutto, e godimento dovesse nell'avvenire spettare solo à detti Vignolesi, e in quella non potessero ingerirsi Bolognesi, e di tutta quella, che restasse verso il Bolognese ogni frutto, e godimento parimente fosse de' Bolognesi, ed in quella non havessero, che fare in modo alcuno li Vignolesi: Intendendo però, che tal provisione habbia luogo, quanto a quella parte di Selva, che è del Publico, restando intiere le loro ragioni a quelli particolari che oggi godono di detta Selva, e per quella parte, che godono, e possedono. E tutto questo si dovesse osservare, ed eseguire per modo di provisione fra dette parti, come è detto sino che altrimente fosse giudicato frà dette parti dà Giudice competente, o le medesime Parti altrimente fossero in concordia, e la presente sarà duplicata, restandone una appresso ciascuna dalle Parti firmata, e sottoscritta.

Io Lorenzo Poggioli Commissario in questa parte dell' Illustrissimo Monsignore Spinola Vice-Legato di Bologna dico, e son di parere come di sopra.

Io Griffon Ruggieri Governatore di Vignola dico, e sono di parere come di sopra.

Io Giovanni Bazzano fui presente a quanto di sopra contiene, e mi sottoscrissi.

Io Ambrogio Moroni fui presente a quanto di sopra si contiene, e mi sottoscrissi.

Io Vincenzo Seccadenari fui presente a quanto di sopra si contiene, e mi sottoscrissi.

Io Orazio Leonori fui presente à quanto di sopra.

§.3. Cumque, sicut etiam accepimus, concordiam prædictam acceptaverint, & ratificaverint dilecti filii nobiles viri Jacobus Boncompagnus Dux Soræ, & Marchio Vignolæ, ac Cæsar Mutinæ, & Regii Dux, tanquam Dominus directus dicti Marchionatus, Universitas, & Homines Terræ Vignolæ, Universitas, & Homines Savignani, Universitas, & Homines Saravallis, nec non Vice-Legatus, & assumpti Civitatis nostræ Bononien., prout in diversis Instrumentis desuper de annis 1600. & 1601. respective celebratis dicitur contineri, & pro ejusdem Concordiæ firma, & stabili validitate nostra, & Apostolicæ Sedis approbatio, ratificatio, & confirmatio tantummodo reliqua sit; Propterea Nobis fuerit humiliter supplicatum, ut illi robur Apostolicæ confirmationis adiicere, de benignitate Apostolica dignaremur. *Supplicatur Pontifici, ut eam confirmet*

§.4. Nos dictorum Instrumentorum tenores præsentibus pro expressis habentes, ac universos, & singulos præfatos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum ha- *Confirmat Clemens.*

rum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præinsertam Concordiam, ac omnia, & singula inde sequuta, auctoritate Apostolica tenore præsentium acceptamus, ratificamus, ac perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, ac inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus.

Eamque servari mandat. §.5. Decernentes Concordiam ipsam, ac inde sequuta quæcumque perpetuo valida, firma, & efficacia esse, & fore, ac suos plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectabit, firmiter observari debere; Sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quid quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contraria tollit. §.6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Terrarum, & locorum prædictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 13. Aprilis 1601. An. X. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 13. Aprilis 1601. Pontificatus nostri Anno X.

CCXLVII.

Canonizatio S. Raymundi Barchinonensis, professoris Ordinis Fratrum S. Dominici, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum. Et institutio festivitatis pro die 7. mensis Januarii.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Romana Catholica Ecclesia, quæ supra fundamentum Apostolorum, & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu ædificata, divinitus a Spiritu Sancto regitur, & ineffabili ejus æternæ sapientiæ providentia mirabiliter gubernatur, in eadem unitate fidei, & doctrinæ veritate, quam a Christo suo sponso, & Apostolis accepit, perpetua confessione perseverans, a Deo Patre misericordiarum continuis gratiæ cœlestis benedictionibus cumulatur, ac veluti fœcunda mater multiplici sanctorum prole aucta, eorumdem meritis, ac virtutibus illustratur. Atque hanc fidei Catholicæ unitatem unus idemque spiritus per multas gratiarum divisiones in corpore Christi, cujus nos membra sumus, antea operatus est, & nunc etiam operatur. Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia, primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, qui unum Dominum, unam fidem, unum baptisma prædicarunt, ac veritatem facientes in charitate creverunt in illo per omnia, qui est caput Christus, ex quo totum corpus compactum, & connexum est per omnem structuram subministrationis secundum operationem in mensuram uniuscujusque membri. Præcipua vero hujus mystici corporis membra sunt Viri Sancti, quos elegit Deus, & prædestinavit in vitam, qui eamdem fidem semper tenuerunt, & pro ejus defensione legitime certantes adepti sunt repromissiones, & in cœlis coronari meruerunt.

§. 1. Hujus autem fidei unitatem, in qua unum corpus in uno spiritu efficimur, jam inde ab ipsius Ecclesiæ nascentis initio ad hæc usque tempora, Principes, & Potestates tenebrarum multis hæresum procellis, ac turbinibus excitatis, labefactare, & convellere tentarunt: sed divina Christi sapientia, quæ Ecclesiam suam supra firmam petram fundavit, adversus quam portæ inferi prævalere numquam poterunt, potenti sua dextera eam semper defendit, & usque ad consummationem sæculi conservabit. Atque in hoc admirabilis Dei providentia maxime elucet, quod omnium pene sæculorum ætatibus, & his præcipue temporibus, quibus religio Catholica Tyrannorum atrocitate, & hæreticorum perfidia impugnata est, invictos martyres, athletas fortissimos, gloriosos confessores, & viros sanctos, magnos in virtute, ac prudentia præditos, adversus Tyrannorum sævitiam, atque hæreticorum iniquitatem excitarit, qui suo sanguine fidem Christianam decoratam, ac vitæ integritate, doctrinis, virtutibus, & miraculis confirmatam latissime propagarunt. Omni tempore quo Ecclesia Catholica, Tyrannorum, & hæreticorũ perturbatione passa est, Deus suscitavit aliquẽ Sanctum, qui fidẽ propagavit.

§. 2. Ac superioribus quidem sæculis ex gloriosi Patris Sancti Dominici familia, Beatus Raymundus a Peniafort Barchinonensis extitit, qui amator veræ sapientiæ, quæ numquam marcescit, spretis omnibus mundi divitiis, dives factus est in gratia Dei, quæ data est in Christo Jesu in omni verbo, & scientia, dives in humilitate, & virtute, dives in bonis operibus, in quo denique Deus ostendit abundantes divitias gratiæ, & gloriæ suæ. Nam vocavit eum in partem sortis Sanctorum, & implevit agnitione voluntatis suæ in omni sapientia, & intellectu spirituali, ita ut plenus Spiritu Sancto, & fide, in medio Regum, & Magnatum sapientiam loqueretur, non sapientiam hujus sæculi, neque Principum hujus sæculi, qui destruuntur, sed Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est a sapientibus hujus Mundi, & revelata paruulis, nimirum verus Dei minister in paupertate, in omni patientia, in orationibus, in laboribus Dei gloriam quærens, ac mysterium fidei in conscientia pura fidelibus, & infidelibus summa charitate patefaciens, permultos in cæcitate cordis a via salutis aberrantes, verbo veritatis, & innocentia vitæ in rectam mandatorum Dei semitam traduxit, & adversus Hæreticorum impetum, Raymundus Barcinonensis Ordinis S. Dominici vir sanctus, & virtutibus plurimis ornatus, multos ad bonã frugem reduxit.

& au-

& audaciam, se tamquam murum fortissimum, & inexpugnabilem opposuit.

Gratia curationum, & vitæ sanctitate præfulsit.

§. 3. Insuper Deus, qui est mirabilis in sanctis suis, dedit ei gratiam curationum, ac sanctitatem ejus, in virtute Spiritus Sancti, per signa, & prodigia, cum in ejus vita, tum post obitum ita manifestavit, ut ejus gloria per amplissima Hispaniarum Regna permanarit. Hæc enim est summa Dei benignitas, qua sanctos suos, qui in contemptione honorum, in omni rerum humanarum despicientia, & in Cruce Christi Domini nostri gloriantes in hac vita ejus laudem, & honorem amplificarunt, nunc eosdem glorificat, in quibus ipse honorificatus est, veluti quadam vicissitudine honoris, omnium bonorum felicitate in cœlis remunerat, & tribuit eis nomen sempiternum, quod numquam interibit. Quamobrem ad eorum virtutes imitandas vehementer incitari debemus, cum hujusmodi homines aversos ab honoribus, in tribulationibus, in angustiis tantam adeptos esse gloriam videamus, ut sua tenuitate, & humilitate, omnium Regum amplitudinem, omnem hujus Mundi existimationem, & dignitatem longe superarint. Nam diversæ sunt viæ Dei a viis hominum, qui in vanis cogitationibus, & curis inanibus occupati loquuntur sublimia gloriantes. Deus autem sedes Ducum superborum destruxit, & cessare fecit memoriam eorum a terra, memoriam vero humilium sensu reliquit, & maximis honoribus amplissimisq; monumentis consecravit.

Miraculis clarus quorum aliqua mox recensentur.

§. 4. Quare Beatum Raymundum merito laudamus, & Deum in eo benedicimus, qui singularibus gratiarum donis, & summis virtutibus eum ornavit, de cujus vita, morum sanctimonia, fidei puritate, & admirabilium signorum multitudine pauca solum ad communem totius Ecclesiæ utilitatem proponimus, ut omnes intelligant, quibus tandem ille gradibus in cœlum ascenderit, ac Deo gratias immortales agant, ejus nomen in Ecclesia Dei publico hoc nostro, & Sedis Apostolicæ Decreto, numero Sanctorum fuisse adscriptum.

Oriundus ex Barcinona.

§. 5. Beatus Raymundus Barchinonensis ex Nobili Familia de Peniafort originem duxit. Prima in pueritia religionis Christianæ rudimentis imbutus, jam magnum aliquid portendere videbatur, cum esset eximia corporis, & animi indole, & naturæ quodam instinctu ad virtutem, & pietatem in dies magis propenderet.

Plures gratis docuit.

§. 6. Adolescens humaniores literas tam avide arripuit, ut exiguo tempore maximos progressus fecerit, & eas artes, quas plane didicerat, Deo adjuvante, summa cum laude plurimos Barchinonæ gratis docuerit.

Bononiā proficiscitur, ubi creatur doctor, ac publice docet canones.

§. 7. Atque ut e talentis sibi a Domino concreditis lucrum faceret amplissimum, Bononiam, velut ad commune bonarum artium domicilium, disciplinarum emporium profectus est, ubi tempus sibi ad negotiationem sapientiæ datum, non insumpsit in vanis, & carnalibus desideriis, quibus ætas illa juvenilis a studio virtutis abripi sæpe solet, sed pietatis officiis, ac Pontificio, civilique juri toto pectore incubuit, ac tandem Doctoris laurea, cæterisque doctrinæ insignibus decoratus, sacros Canones publice magna cum hominum admiratione absque ullo stipendio est interpretatus, cui postea cum Senatus Bononiensis ob præclaram ejus eruditionem honorarium ex ære publico decrevisset, ipse labores suos Domino sanctificans, datæ sibi a Senatu pecuniæ, omniumque rerum, quas sua industria comparasset, Deo primitias, ac suo Parocho Decimas fideliter offerebat.

Creatur Canonicus Barchinonensis.

§. 8. Quo in munere docendi cum aliquot annis egregiam navasset operam, & jam ejus eruditionis fama per Italiam increbuisset, Berengharius Barchinonensis Episcopus, ejus virtutibus, ac scientia permotus, Roma ad suam Ecclesiam rediens Bononiam iter instituit, ubi B. Raymundum convenit, ac multis ultro citroque sermonibus habitis, Berengharius virum admiratus, ac secum ipse reputans eum ingenti Ecclesiæ suæ ornamento, & utilitati futurum, vehementer institit, ut secum ad Ecclesiam Barchinonensem, ubi educatus fuerat, reverteretur: quod tandem magnis ab eo precibus obtinuit, quem etiam aliquando post ejusdem Ecclesiæ Canonicatu, & quadam Præpositura addita ornavit. Hoc beneficio, & Dignitate auctus, omnibus Canonicis, & universo illius Civitatis Populo integritatis, ac doctrinæ splendore præfulgebat, eratque tanta ejus in omni gestu motuque corporis modestia, & totius vitæ consuetudine suavitas, ut omnium ætatum atque ordinum homines in amorem sui raperet, & admirationem. Deiparam Virginem singulari pietatis affectu venerabatur, ejusque honorem, & cultum pro viribus semper auxit.

Annunciationis B. Mariæ festum solemniter celebrari curat.

§. 9. Nam cum festus Annunciationis ejusdem Virginis dies ea in Ecclesia minus celebris haberetur, ipse ab Episcopo, & Capitulo impetravit, ut duplici ritu solemniter perpetuo coleretur, atque ex Præposituræ suæ redditibus Censum annuum attribuit Canonicis, in distributiones erogandum, qui sacris Officiis eo die interessent.

Magna fuit apud omnes Raymundi auctoritas, & sanctitatis opinio.

§. 10. Magnam hac ratione apud omnes auctoritatem, & sanctitatis opinionem sibi conciliarat, totiusque Civitatis oculos, animosque omnium, ac præcipue Prælatorum, & Principum in se converterat, cum inanem Mundi gloriam instar fœni arescentis decusso flore marcescentem apud se ipse contemplans, ad sublimiorem vitæ statum aspiravit. Venerant tunc in eam Urbem recenter Fratres Ordinis Prædicatorum, qui Apostolicum in morem Evangelio Christi prædicando Populum docebant, & ad cultum Dei, studiumque pietatis incitabant, quorum usu, & consuetudine primum delectari Beatus Raymundus, deinde etiam ad idem vitæ institutum amplectendum vehementer cœpit inflammari, neque anceps, aut difficilis sua cogitatio fuit.

Nam

Nam inclinatum ejus animum, & in via salutis ambulantem, speciosi illi pedes evangelizantium pacem, in Montem Domini, perfectionis nimirum Evangelicæ apicem, facile deduxerunt.

E Ordinē Fratrum Prædicatorum ingreditur, & in eo professionem emittit.

§. 11. Itaque jam matura ætate annum circiter quintum supra quadragesimum agens, abdicatis honoribus, spretisque omnibus divitiis, assumpsit pennas, ut columba, atque in requiem Domini evolans, in Ordine Fratrum Prædicatorum solemnem professionem emisit. Quod ut omnibus admirationi fuit, hominem genere nobilem, doctrina præstantem, affluentem bonis, dignitate, & fama celebrem, suscepto religiosæ vitæ Instituto, spontaneam paupertatem opibus, suique contemptum honoribus, & commodis prætulisse, ita ejus exemplo complures literati, ac studiis, doctrinisque dediti nobiles viri eumdem Ordinem sunt amplexi, ac propterea magnum ea religio in dicta Civitate suscepit incrementum.

§. 12. Hic jam novus Christi miles, adversus humani generis hostem fortiter dimicare apud se statuens, ac turrim æternæ salutis ædificans, ut sapiens Architectus, humilitatis religiosæ, quæ cæterarum est parens custosque virtutum, fundamenta facere decrevit.

Humilitatis fuit tenacissimus.

§. 13. Itaque etsi omnibus eruditione, & prudentia antecellebat, hoc tamen ipso demissius sentire de se, aliis omnia, sibi nihil tribuere, singulos honore debito prosequi, denique libentius delitescere quam in lucem prodire consueverat, cujus ille virtutis tenacissimus in omni vita fuit, & quoniam obedientia, humilitatis vita est, ad hanc tuendam atque conservandam, exemplo mediatoris, & Salvatoris Domini Nostri Jesu Christi, qui humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, vir justus die, ac nocte meditabatur obedientiam, ac sepulto proprie voluntatis arbitrio, mortuus huic sæculo vitam cum Christo in Deo absconderat, ac totus a superiorum nutu pendebat.

Paupertatem toto pectore amplexus est.

§. 14. Beatam paupertatem regni cœlorum præmio dignam, & Christi ore laudatam, toto pectore amplexus est, ac eam veluti fraternæ pacis fundamentum, munditiam vitæ, curarum hujus Mundi abdicationem, proximam denique, & quasi compendiariam ad Deum viam studiosissime semper coluit, ac semetipsum, tamquam aurum igni probatum in camino paupertatis expurgabat.

Castitatis amantissimus fuit.

§. 15. Castitatis, quæ cœlestis, & Angelicus thesaurus est, amantissimus fuit, ac præcinctus lumbos, & lucernam boni operis in manibus habens, eam in fictili corporis vase in sanctificatione, & honore portans, incorruptam, & integram usque ad extremum vitæ diem conservavit.

Dei Matrem intemeratam Virginem Mariam assidue invocabat.

§. 16. Et qua erat in Dei Matrem, & intemeratam Virginem Mariam pietate, in cujus fidem, & clientelam se jamdiu ante contulerat, nullum firmius ad Dœmonis vires conterendas, quam ejusdem Virginis præsidium inveniri posse certum exploratumque habens, ejus patrocinium assidue invocabat, ac tantus erat ejus in Oratione fervor, & perseverantia, ut ex variis occupationibus se ipse frequenter colligens sederet solitarius, & levans se super se divinæ comtemplationi vacaret, in qua cœlestes plane spiritus hauriebat, & de fontibus Salvatoris aquas sapientiæ salutaris accipiens, tanto gratiarum imbre omnes vitæ suæ actiones irrigabat, ut flumina aquæ vivæ de ventre ejus in aliorum utilitatem promanarent.

Pauperum, & Captivorum præcipue curam gerebat.

§. 17. In pauperes, ac præcipue captivos dura servitute, ab infidelibus detentos propensissimus erat, nullumque officii genus umquam prætermisit, quo eos liberari posse existimaret, quorum hoc etiam majorem curam, & solicitudinem gerendam esse censebat, quo in graviori periculo Christianæ fidei abiurandæ, & amittendæ salutis æternæ versarentur. Cum itaque ejus hortatu Petrus Nolascus natione Gallus, cujus confessiones Beatus Raymundus audiebat, vir opibus florens, & insigni pietate præditus, ad inopes alendos, & maxime ad captivos ex Barbarorum vinculis redimendos, suas copias, & opes cum alacritate, ac libenti animo conferret, egregium pii, ac liberalis animi officium pro sua infinita bonitate gratus Deus habuit. Nam proxima nocte insequente, Beatissima Virgo Dei Mater eidem Petro, qui sanctis meditationibus, & orationi vacans, cogitabat qua ratione calamitatibus Christianorum in captivitate degentium succurri posset, serena fronte se conspiciendam dedit, & acceptissimum sibi, ac unigenito suo Filio fore dixit, si suum in honorem institueretur Ordo Religiosorum, quibus cura incumberet captivos e Tyrannide Turcarum liberandi, ac illa ipsa nocte eadem Virgo Sanctissima Beato Raymundo, & Jacobo Primo Aragoniæ Regi apparvit, id ipsum de Religiosis admonens.

Ordinis Redemptionis Captivorum statuta præscripsit, & primū Magistrū Generalem creavit.

§. 18. Quare hi collatis inter se consiliis, & consentientibus animis, Ordinis Beatæ Mariæ de Misericordia, seu de Mercede Redemptionis Captivorum fundaverunt, cui Beatus Raymundus certas vivendi leges præscripsit ad istius Ordinis vocationem accommodatissimas, quarum approbationem aliquot annis post a fæl. rec. Gregorio Nono Prædecessore Nostro impetravit, & dictum Petrum, qui eidem Ordini omnia sua prompte dederat, primum etiam Generalem Magistrum, suis ipse manibus habitu eodem indutum creavit.

Cum Jo: Card. Episcopo Sabinensi in Hispaniā proficiscitur, prædicatque &c.

§. 19. Hæc Beatus Raymundus, quæ ad unius Dei gloriam, & proximi utilitatem gesserat, etsi occultissima esse volebat, tamen ardentem illius in ægenos charitatem, & vitæ sanctimoniam jam ubique fama vulgaverat, & sanctæ ejus doctrinæ odorem manifestabat in omni loco. Quamobrem bon: mem. Joannes Cardinalis Episcopus Sabinen. eruditionis, & pietatis laude clarissimus, ab eodem Gregorio Nono Prædecessore Nostro in Hispaniam ad Crucem adver-

versus Saracenos prædicandam, aliaque Sedis Apostolicæ negocia pertractanda Legatus de latere missus, multorum sermonibus singularem ejus integritatem intelligens, eum sibi legationis accepit adjutorem. Quo in munere B. Raymundus tanta cum prudentia, tanta humilitate, & caritate versatus est, ut omnibus esset bonus odor Christi ad vitã. Nam etsi honestissimo loco natus esset, & jam ætate provectus, multisque virtutibus cumulatus magna apud omnes auctoritate polleret; in hoc tamen longinquo, & difficilimo itinere nullis umquam ab eo precibus obtineri potuit, ut equo veheretur, sed verus Christi Discipulus calceatus pedes in præparationem Evangelii pacis, & assumpto spiritus gladio, quod est Verbum Dei iter suis comitatus Sociis pedibus faciebat, & Cardinalem, quo erat venturus, præveniens, quasi viam ante faciem ejus in benedictione præparans, Evangelio Christi prædicando, permultos, adjuvante Domino ad arctam salutis semitam, a via lata, & spatiosa traducebat, & confessiones audiendo, a censuris, & a peccatorum nexibus liberabat. Quodque omnibus mirum fuit, toto illo itinere nihil umquam de solita ciborum abstinentia, vigiliis, jejuniis, prædicationibus, totiusque Religionis severitate remisit, sed observantissimus Constitutionum sui Ordinis, ne latum quidem unguem ab illius Statutis, & legibus discedebat. Quare suscipiebant ipsum universi, & colebant omnes, Joannes Cardinalis summopere diligebat, qui perfunctus legatione ad Urbem rediens, cum Beatum Raymundum una secum adducere decrevisset, numquam id tamen ab eo potuit impetrare.

A Gregor. IX. vocatus Romam venit.

§. 20. Sed cum ad eumdem Gregorium Nonum Prædecessorem Nostrum, de rebus Legationis referret, tam multa eaque præclara de hujus Beati Viri virtutibus dixit, ut idem Gregorius Prædecessor illius videndi desiderio incensus, eum ad se confestim evocarit, cujus ille dicto audiens, quamquam religiosæ quietis avidissimus, Romam venit.

Cappellanus & Pœnitentiarius constituitur.

§. 21. Excepit eum amanter, & benigne prædictus Gregorius Prædecessor, ac brevi perspectis, & exploratis ejus animi dotibus, summisque virtutibus, Cappellani sui officio, quod tunc temporis idem erat, quod nunc est causarum Palatii Apostolici Auditorum, & Pœnitentiarii dignitate ornavit, ac tanti semper fecit, ut non nisi adhibito ejus consilio graviores causas tractaret: quem cum etiam a sacris sibi confessionibus præfecisset, is, qua erat in egenos charitate, pœnitentiæ loco illi injungebat, ut inopum preces, & justas petitiones statim audiret, eorumque negocia expediret, & quam citissime conficeret, quare ab eodem Gregorio Prædecessore pater pauperum est appellatus.

Decretales in compendium redigit.

§. 22. Decreta Rom. Pontificum, quo quæque tempore condita erant, diversis in Epistolis, & Conciliis sparsa, quæ obscuritatem, & incertitudinem inducere videbantur, ad communem omnium, & maxime studentium utilitatem, in ordinem, & compendium redigi jamdiu omnibus fere placuerat, sed tanto operi vir idoneus quærebatur. Itaque Gregorius Prædecessor Beatum Raymundum huic muneri aptissimum esse ratus, id oneris ei imposuit, quod tandem ipse ingenti labore trium annorum spatio feliciter absolvit, quemadmodum in ipso Decretalium, procemio gravissimo ejusdem Gregorii testimonio est comprobatum. Hisce lucubrationibus, & assiduo humilitatis studio, quamdiu Romæ vixit, contra otiosam mentis evagationem, & inanis gloriæ cupiditatem se ipse tuebatur diligentissime.

Archiepiscopatum Tarraconensem recusat.

§. 23. Quare oblatos etiam honores, & amplissimas Ecclesiarum Cathedras omni conatu repudiavit. Nam cum Gregorius Archiepiscopatum Tarraconensem ei deferre decrevisset, id ille adeo graviter, & modeste tulit, ut illico febri correptus aliquot dies ingenti corporis animique dolore torqueretur. Itaque ab hujus Mundi gloria alienissimus omni ope contendit, ut eam a se dignitatem averteret; quod cum per se non posset, adhibitis multorum precibus & quorumdam Cardinalium auctoritate, ejusdem Gregorii Prædecessoris animum ita inflexit, ut illius Ecclesiæ onus in eum transtulerit, quem ei muneri B. Raymundus aptissimum esse judicavit.

Barchinonem redit.

§. 24. Hac difficultate perfunctus exultabat in Domino, ac veluti suo juri redditus, gratiis Deo peractis, ad solitos labores sese contulit, quorum tandem magnitudine, & diuturnitate confectus, in tam gravem morbum incidit, ut illi certam mortem Medici denunciarent, nisi patrium solum repeteret. Itaque dimisso confessarii ejusdem Gregorii Prædecessoris munere, & obtenta abeundi facultate Barchinonem rediit, ut eum animi candorem ab omni ambitionis labe intactum, & illæsum, quo imbutus ad Urbem venerat, in Patriam reportarit.

B. Raymundo data fuit gratia sanitatum, & operatio virtutum.

§. 25. Vix ab Urbe recesserat, cum statim ei divinitus per spiritum data est gratia sanitatum, atque operatio virtutum. Nam cum ad eum Cathaloniæ Portum, quem Tossa vocant, appulisset, advectum ad se levi cymba quemdam ejus loci incolam, Barcelo de Faro nuncupatum, (qui dum in messem incumberet, adeo gravi, & repentino correptus erat morbo, ut statim omnibus orbatus sensibus, nullos, neque clamores, neque admotos corporis stimulos perciperet, sed humi jacens exanimis, mortuus esse crederetur) Beatus vir miseratus, Deum, qui dives est in misericordia, ardentissime est deprecatus, ut ei vitam, quæ satis esset ad confitendum peccata, produceret, tum magna in Deum fide nixus, infirmum proprio compellans nomine rogavit, an vellet peccatorum sordes sacra confessione diluere; confestim ille velut e somno excitatus oculos sustulit, receptoque vocis usu, id velle se, ac vehementer optare dixit, & confessione facta, atque exonerata peccatorum conscientia, perceptaque absolutione nihil amplius eloquutus spiritum Deo reddidit. Id circumstantes admi-

Quidem semi mortuus ejus precibus vitam, quæ satis fuit ad confitendum peccata, obtinet.

admirati glorificaverunt Deum, quod talem homini dedisset potestatem.

Pœnitentiarii munere quo etiam absens ab Urbe fungebatur sponte se abdicavit.

§. 26. Atque ubi Barchinonem appulit, confirmatis paulum viribus, statim ad res divinas, & cœlestes contemplandas animum adjecit. Ejus vero Barchinonem adventus, simul atque per Hispaniam innotuit, ingens hominum concursus ad eum fieri cœptus est, partim visendi gratia, partim consulendi (nam Pœnitentiarii potestatem concessione ejusdem Gregorii, etiam ab Urbe absens exercebat) quos omnes consolabatur in Domino, & spiritualibus monitis mirifice recreabat: ejus enim scientia, quasi inundatio in omnibus abundabat, & consilium ejus, sicut fons vitæ salutem animæ plurimis afferebat. Hac autem Pœnitentiarii potestate, quo liberius Deo sibique vacaret, sponte se abdicavit, quamquam ejus etiam absentis opera idem Gregorius Prædecessor, cæterique Romani Pontifices, qui eum sequuti sunt prædecessores item nostri utebantur, ut ex ipsorum literis facile constat, quibus ei gravissima negocia committebant. Conscripsit etiam summam casuum conscientiæ, qui solent in foro pœnitentiæ, frequenter occurrere, magnæ doctrinæ, atquæ auctoritatis tam confessariis, quam confitentibus valde utilem, & necessariam.

Magister generalis Ordinis Prædicatorum absens Bononiæ declaratur.

§. 27. Dum sacris, & suavibus hisce studiis, & juvandi proximi occupationibus distinetur, anno humanæ salutis millesimo ducentesimo trigesimo octavo, Jordanus ejusdem Ordinis secundus Generalis Magister ex hac vita decessit. Quare novo Generali Magistro deligendo Capitulum generale Bononiæ est congregatum, ubi cum dissidentibus sententiis, non satis Patribus inter se conveniret, ad Sancti Dominici corpus preces indictæ sunt, atque inde ad suffragia ventum, quibus omnibus, nullo penitus refragante, Beatus Raymundus absens, Generalis Magister est declaratus, cujus ille rei nuncio perculsus, atque animo perturbatus, primum repugnare vehementer cœpit; sed provectioribus ætate, ac sapientia Patribus Bononia Barchinonem adventantibus, qui eam omnium, & Dei voluntatem esse confirmarunt, ægre tandem acquievit, ac Magistratum iniit. Itaque aliorum precibus, & auctoritate victus, animum ad regendam eam familiam adjecit.

Biennio elapso Magistratu sponte se abdicavit.

§. 28. Quam cum integro biennio sanctissime, & magna cum laude administrasset, facto, ipso postulante, superiore anno ex communi Patrum sententia decreto, ut liceret Magistro Generali officium Magisterii renunciare, proximo insequente Capitulo Bononiæ item habito affectam ætatem, infirmamque valetudinem incusans, pristinæ nimirum quietis, vitæque privatæ avidissimus, Magistratu mœrentibus omnibus sponte se abdicavit, quo veluti onere deposito, lætus, & alacer ad consuetas pietatis exercitationes, & proximi ad virtutem incitandi studium se quamdiligentissime retulit, ac nihil unquam antiquius habuit, quam ut religionem Catholicam longe lateque propagaret, & pro viribus ab hæresum labe vindicaret.

Jacobo I. Regi Arag. ut officium Inquisitionis in suis regnis institueret, suasit.

§. 29. Quamobrem claræ memoriæ Jacobo Regi Aragoniæ ejus nominis primo in primis suasit, ut sacrum Inquisitionis officium suis in Regnis institueret, ad hæresim videlicet, quæ tunc ex nefaria Valdensium secta recenter exorta erat; omnesque alias procul a finibus ejus Regni arcendas, atque hanc ob causam Concilio Provinciali Tarraconæ adversus eosdem sectarios habito, jussu ipsius Jacobi Regis interfuit.

Ut Saracenis Evangelium Christi prædicaretur eidem Jacobo Regi auctor fuit. Una cum eodem Jacobo Rege ad majorem Insulã ex Balearibus proficiscitur.

§. 30. Sub idem vero tempus Saraceni, qui nobilissimas Hispaniæ Civitates, & finitimas Insulas impia sui generis stirpe multo ante infecerant, armata manu vehementer etiam infestabant, quibus ut in suis Regnis Evangelium Christi prædicaretur, eidem Jacobo Regi auctor fuit. Hunc etiam ad majorem Insulam ex Balearibus proficiscentem, ejus rogatu comitatus est, tum ut ei a sacris confessionibus esset, tum etiam ut verbo Dei prædicando, fideique Catholicæ mysteriis explicandis, Hebræos, & Agarenos, qui ibidem magno numero erant, ad Christianam religionem adduceret, ubi cum idem Jacobus Rex vesano amore captus cujusdam fœminæ consuetudine uteretur, Beatus Raymundus, qua erat dicendi libertate, ac prudentia, illum blando primum sermone ab ea conatus est revocare, verum ubi se nihil proficere animadvertit, tum orare, proque sua in Deum fide precibus omnibus cœpit obtestari, ne ob exiguam corporis voluptatem male se ipsum perderet, sed neque preces quidquam profuere.

Miraculum transportationis B. Raymundi, Expenso super aquis pallio centum sexaginta milliaria sex horis conficiens Barcinonem appulit.

§. 31. Hic tum Beatus Raymundus animi dubius, & incertus quo se verteret, consulto tandem precibus divino numine, statuit nihil gravius sibi faciendum, quam ut ex Insula discederet, ne libidinem ejusdem Jacobi Regis, quam ferre amplius non poterat, probare sua præsentia videretur. Itaque eum adiit, serioque, ac severe admonitum suæ voluntatis certiorem fecit. Jacobus vero Rex ejus apud se retinendi cupidus, nautas omnes præmoneri jussit, atque capitali edicto prohiberi, ne ullus eum trajiceret. Interim ignarus hujusce consilii Beatus Raymundus in portum porrexit, ubi ab omnibus naviculatoribus communi consensu rejectus, cognita Jacobi Regis voluntate, in Portum Sollar profectus est, itineris sui comiti hoc unum firmissime asseverans, ibi æternum Regem sibi non defuturum; at cum neque in eo portu a nautis admitteretur, id secum ipse demiratus, hoc magna fide pronunciavit, Regem quidem mortalem ita statuisse, sed Regem æternum aliter provisurum. Itaque omnibus in littore salutatis, per quasdam rupes, & prærupta saxa in mare porrecta aliquantulum progressus in mare descendit, ac socium alloquutus, videbis, inquit, quemadmodum Deus optimam navem providebit. Quare fiduciæ plenus, expanso super aquis pallio, reductaque ejus ora instar veli ad baculum, quo tamquam malo uteretur, Dei opem invocans, ac signo Crucis se muniens, relicto in Insula suo, modicæ fidei, ac dubitan-

tante socio, mari se commisit, ac leni prosperoque inflante vento perambulans semitas maris, ac benedicens Deum, qui dominatur potestati ejus, centum sexaginta milliaria sex horis confecit, omnibusque circum littora insolitum navigandi genus admirantibus, Barcinonem appulit, ubi resumpto pallio, quod ne quidem aqua perfusum erat, ad Monasterium sui Ordinis sub meridiem se contulit; quodque non minus admirandum est, januis clausis illud ingressus, populi acclamationes evitans ad gratias Deo peragendas in templum secessit, cujus rei fama totam Urbem, finesque illius brevi pervasit. Auxit etiam hujus miraculi magnitudinem ejusdem JacobiRegis emendatio subsequuta.Extant autem usque in hunc diem vestigia turris, & cappellæ eo in loco, ex quo in mare descenderat, extructæ, atque ipsum etiam pallium, ut continuata apud eos populos traditione receptum est, cujus contactu multi a variis corporis infirmitatibus quotidie liberantur.

Ejus studium in procuranda Hebræorum, & Saracænorū conversione.

§.32. In procuranda Hebræorum, & Saracenorum salute magno charitatis ardore semper incensus fuit, omnemque operam dedit ad eos fidei Christianæ documentis excolendos, ac pro viribus adjuvandos, quod ut ei facilius esset, Seminarium in quo nonnulli sui Ordinis religiosi Hebraico, & Arabico sermone erudirentur, Castellæ, & Aragoniæ Regum impensis instituit, quod opus toti Hispaniæ ornamento, atque infidelibus adjumento fuisse ex eo satis constat, quod illius ope, atque auxilio, ingens eorum multitudo Christianam religionem amplexa sit. Neophytos non minori charitate Doctrinæ Christianæ præceptionibus imbuebat, atque tam assiduus erat in illis instituendis, ut eorum parens esse videretur, & ne alimenta iis ad vitam necessaria deessent, undique eleemosynas corrogabat.

Humanitas in omnes.

§.33. De rebus dubiis sæpe consultus, singulari prudentia, ac divina plane sapientia omnibus respondebat, atque inter cætera beneficia, quæ accepit, hoc præcipue donum a Deo est consequutus,ut eos,quibus cum ageret, mira consuetudinis suæ dulcedine, ac voluptate perfunderet.

Orandi, contemplandique consuetudo.

§.34. Orandi, contemplandique summam diuturno usu adeptus est facultatem: nam etsi variis gravibusque negociis distineretur; tamen ubi se ad orationem composuerat, tanta subito divini spiritus suavitate rapiebatur, ut omnium rerum mortalium cura exutus esse videretur, ac sæpe intempesta nocte clam observatus est in secretiori templi recessu, tam crebra altaque suspiria inter orandum edere, ut audientes ad lacrymas commoveret. In divinis officiis erat assiduus, atque incredibilem psallendo capiebat voluptatem.

Fervor, cum sacrum celebraret.

§.35. Sacrosanctum Missæ Sacrificium fere quotidie celebrabat: quanta vero esset ejus in sacrificando animi puritas, ac devotionis fervor, vel ex eo facile existimari potest, quod astantes ex ejus solo aspectu ad orationem incitarentur, ac petita a Deo Patre misericordiarum beneficia ejus precibus impetrarent.

Christus in ejus celebrantis manibus apparet.

§.36. Nam Frater Martinus ejusdem Ordinis Conversus, cum antequam suavi se Christi jugo subjiceret, voluptatibus carnis liberius indulsisset, ac tunc earum rerum quibus ante assueverat, recordatione, suique corporis illecebris, quasi quibusdam stimulis agitatus, mirum in modum vexaretur, omnem hujus tentationis propulsandæ spem in Beati Raymundi meritis collocavit. Igitur ejus sacrificiis sæpe interesse, ac summis precibus a Deo flagitare cœpit, ut tanto suo malo remedium aliquod afferret: quod dum perseveranter peteret, quodam die ex manibus Beati Raymundi celebrantis, ac Sacram Hostiam Populo ostendentis, Christus Dominus sub augustissima pueri specie clarissima luce radiantis spectandum ei se præbuit, quo viso tanto est repente gaudio delibutus, ut ex eo tempore ad extremum usque diem, divina gratia, & bonitate, ab omni concupiscentiæ carnis commotione fuerit præservatus.

Summa ejus cum Angelo Custode familiaritas.

§.37. Cum cœlestis militiæ Angelo tanta inerat ei familiaritas, & amicitia, quæ maximum est puritatis, & sanctimoniæ argumentum, ut ab eo frequenter ad orandum, a somno excitatus invitaretur.

Jejunium fere quotidianum.

§.38. Cibi potusque parcissimus fuit, totam enim hebdomadam, excepto die Dominico, jejunabat.

Mira patientia, & humilitas.

§.39. Nullum umquam in eo contumaciæ, vel arrogantiæ vestigium animadverti potuit, quinimmo lenitate, ac patientia fuit maxima, & in Deum tanta charitate, ut ejus amore omnia arbitratus sit, ut stercora, ex qua etiam egregia illa in proximos charitas redundabat.

Perpetua animi vigilia.

§.40. Omnibus demum virtutibus cumulatissimus, devexa jam ætate, in perpetua quadam erat animi vigilia, expectans Dominum, ut ad cœlestes nuptias ab eo vocaretur.

Beata mors.

§.41. Igitur annos fere centum natus cupiens dissolvi, & esse cum Christo, in lethalem morbum incidit, atque Sacramentis omnibus rite munitus, orantibus ad lectulum fratribus, deficiente sensim omni vitæ sensu, ipso die Epiphaniæ Barcinone obdormivit in Domino, salutis humanæ, anno millesimo ducentesimo septuagesimo quinto.

Exequiæ.

§.42. Vulgata ejus morte, ingens hominum concursus ad Monasterium videndi causa repente factus est, ac tanta fuit ejus sanctitatis apud omnes opinio, ut multi Episcopi, complures Prælati, ac nobiles viri, Clerus etiam, & Populus Barcinonensis universus, funus ejus summa doloris significatione sint prosequuti. Communem vero illam ejus sanctitatis famam, auctoritate sua magnopere auxerunt Alphonsus Castellæ, & Jacobus Aragoniæ Reges, qui ad ejus exequias sua præsentia cohonestandas, comitantibus filiis, ac domesticis omnibus, summa cum veneratione, & fama

Sepulchrum ā

ma sanctitatis beati hujus viri convenerunt. Itaque corpus ejus magno totius Civitatis luctu, ac Principum virorum dolore honorifice humatum est, quod paucis annis post in sepulchrum marmoreum translatum fuit.

Corporisque translatio.

Miraculis clarus.

§.43. Barchinonensis populus Beato Raymundo vita functo, quasi totius patriæ lumine extincto, mœrore afflictus graviter angebatur, atque ob recentem virtutum ejus, ac beneficiorum memoriam, eo carere omnibus acerbissimum erat. Sed pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui secundum multitudinem dolorum consolationibus suis timentium se corda lætificat, Beati Raymundi meritis beneficia in omnes conferendo plebem suam mirifice recreavit. Nam fidelissimi hujus servi integritatem, & sanctimoniam, multis quidem in vita miraculis claram, pluribus signis post obitum ingenti omnium lætitia comprobavit. Atque ut omnes etiam intelligerent, quam Deo placita esset anima ejus, eo ipso tempore quo ex hac vita migravit ad Dominum, insigni miraculo est declaratum.

Guillelmus Villaragut lepra mundatur

§.44. Erat in ea Civitate Guillelmus de Villaragut, qui inveterata corporis lepra graviter laborabat, neque eum fœditas morbi, dolorisve acerbitas in publicum prodire, solitasque exercitationes, & negocia obire patiebatur. Medici adhibitis frustra medicamentis omnibus, deplorata re animum desponderant; ipse vero, Deo ita disponente, qui Sanctum suum clarificaturus erat, in ædes quasdam Monasterio Ordinis Prædicatorum vicinas, ea ipsa nocte, qua Beatus Raymundus excessit e vita, diverterat, ubi cum gravissimo elephantiæ dolore torqueretur, a pio quodam viro, Bernardo de Molendis nuncupato, Canonico Barcinonensi admonitus est, ut Beati Raymundi, qui eo tempore dormierat in Domino, meritis se commendaret, quod ille recuperandæ valetudinis cupidissimus, simul atque diligenter præstitit, confestim omnis lepra ex ejus membris collapsa est, ac sanum corpus reliquit, in cujus rei signum, & accepti beneficii memoriam idem Guillelmus monumento suspenso in templo, rem omnibus testatam esse voluit, & posteritatis memoriæ commendavit.

Margarita puella mortua vitæ restituitur.

§.45. Illud vero maximum est ejus sanctitatis argumentum, quod mortuos etiam ad vitam revocarit. Nam quædam puella Margarita nomine, Joannis Physici filia, quatuor aut circiter annos nata, diuturna febri, continuisque alvi fluxionibus exhausta diem obierat extremum, eamque vere mortuam esse pallor ipse vultus, contractæ nares, oculi extincti, horridi dentes, cæteraque indicia confirmabant, quin & idem Joannes pater medicæ artis expertissimus, asseruit omnia mortis, nulla vitæ vestigia in ejus corpore extitisse. Honesta interim mulier Romea ejusdem Margaritæ mater, quæ paulo ante ad Beati Raymundi sepulchrum accesserat, & auxilium ab eo filiæque valetudinem precabatur, ubi de morte filiæ certior a Joanne ejus marito facta est, ab eodem sæpius domo revocata fuit, quo illa nuncio perculsa tanto filiæ recuperandæ desiderio inflammata est, ut neque inde se abituram, neque domum reversuram affirmaret, nisi beati hujus viri meritis, & intercessione Margarita ejus Filia vitæ restitueretur. Itaque lacrymis, ac lamentis omnia miscere, & ardentius orationi instare, atque a Deo, per beati viri merita summis precibus flagitare cœpit, ut filiam vitæ, sibique redderet, cujus perseverantem firmissima fide orationem respexit Deus, nec sprevit deprecationes ejus. Nam sub occasum solis Margarita filia, paulo post meridiem defuncta, non modo vitæ, sed etiam integræ valetudini est penitus restituta, quæ postridie in templum pedes adiit ad gratias pro tanto beneficio agendas, & decem, & quatuor annos supervixit.

Romeà de Sala ob partus difficultatem periclitans liberatur.

§.46. Altera item honestæ conditionis fœmina, Romea appellata, Michaelis, videlicet de Sala hominis pii uxor, beati Raymundi opem experta est: nam cum maturo jam fœtu acerbissimis pariendi doloribus premeretur, ac infantis caput enixa, reliquo intus recluso corpore, tribus integris diebus, ac noctibus gravissimo cruciatu torqueretur, nihil propius factum est, quam ex hac vita decederet: nam ob languentis stomachi fastidium, cibos omnes, haustusque respuebat, atque a sensibus alienata, vocisque usu privata jacebat exanimis: quo tam præsenti uxoris suæ periculo prædictus Michael vehementer animo consternatus, ad templum illico excurrit, Beati Raymundi opem, subsidiumque implorans, qui simul ac domum rediit, Romea felicissime partum edidit, atque omni dolore est liberata.

Juvenis morti proximus saluti restituitur

§.47. Præterea juvenis quidam continuos viginti dies acutissima febri agitatus, viribusque exhaustus in superiorem ædium partem a suis delatus fuerat, ut aura puriore frueretur, animumque relaxaret, quo ex loco deorsum in lapides, & saxa corruens, ita convulsus fractusque membris fuit, ut immotus humi prostratus ab omnibus mortuus esse putaretur. Eo, ut fit, cum multi videndi, & juvandi causa accurrissent, adstantium quidam pulveres ex Beati Raymundi sepulchro desumptos, quos religiose, ac pie secum gestabat, in jacentis, ac moribundi os injecit, colloque appendit, atque æger ille continuo valetudini est integræ restitutus. Et illa quidem, aliaque quam plurima multo ante tempore contigerunt, hæc vero recentiora sunt.

Michael Amat peste correptus omni morbo liberatur.

§.48. Anno millesimo quingentesimo octuagesimo nono, dum pestilentia Barcinone grassaretur, atque ingenti hominum clade invalesceret, quidam probus vir, Michael Amat appellatus, peste mortifera correptus, ac desperata valetudine a medicis destitutus, Sacramentorum, atque extremæ unctionis susceptione ad mortem se comparabat, sensim vero per omnia corporis membra serpente morbo, in eas redactus

dactus erat angustias, ut præclusis faucibus loqui amplius non posset. Quare intimo cordis, & animi affectu Beatum Raymundum est deprecatus, ut eam a se infirmitatem depelli precibus suis impetraret, qua in oratione Beatum Raymundum sibi videre visus est, atque extensa manu se contingere, quo ex facto ita omni repente morbo levatus est, ut eodem ipso die convaluerit.

Anna Beneta fluxu sanguinis liberatur.

§.49. Hoc aliquanto recentius est. Nam anno millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, pia quædam mulier Anna Beneta vocata, Barcinone honestis parentibus orta, ipso Epiphaniæ festo copioso sanguinis profluvio in summum vitæ periculum adducta erat, neque adhibita medicorum remedia sanguinem ullo modo sistere poterant, neque ipsa in proximum diem victura putabatur. Quare eorumdem hortatu cum Sanctissimæ Eucharistiæ, atque extremæ unctionis Sacramenta pie, & devote sumpsisset, mortem expectabat. Interim in Beati Raymundi præsidium toto animo confugit, ac pulveres ex ejus sepulcro ad se deferri, atque in cyatho misceri sibi jussit, quibus epotis melius se habere cœpit, & absque ullo prorsus alio pharmaco vitæ discrimen evitavit.

Pulvis ex ejus Sepulchro enascens salubris.

§.50. Illud vero perpetui cujusdam miraculi vim obtinet, quod ex primo ejus sepulcro terra quædam tenuis, seu pulvis saluberrimus enascitur, qui licet magna in copia inde exportetur, numquam tamen deficit, ac multæ magnæque corporis infirmitates eo curantur.

Ludovicus de Clamarunt olfactum recuperat.

§.51. Anno itidem millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, cum Judices constituti ad explorandas beati hujus viri reliquias, arcam ubi erant reconditæ, aperuissent, tantus illico odor ex ejus corpore, qui vivens in odorem suavitatis Deo se consecrarat, exhalavit, ut multi, qui eo confluxerant, nihil eo percipi posse jucundius affirmarent, quinimmo egregius vir Ludovicus de Clamarunt, ex gravi morbo sensu odoratus a sexdecim annis orbatus, cum in ea hominum multitudine videndi desiderio incitatus propius accessisset, eum etiam odorem suavissimum sensit, quo repente ita recreatus est, ut lacrymas præ gaudio continere, nec ullam vocem emittere ullo modo posset, verum tacitus apud se cogitans dubitabat, num istius solummodo odoris olfactum recuperasset, an etiam rerum aliarum, sed domum reversus ubi se varios odores percipere animadvertit, miraculum subito evulgavit.

Odor ex B. sepulchro manans.

§.52. Neque vero hæc odoris fragrantia eo solum tempore ex ejus corpore emanavit, sed ex aperto quodam ejus sepulcri meatu idem suavis odor quandoque afflatur, qui ab iis sentitur, quos divina bonitas eo munere dignatur.

Reges, populique Aragoniæ ejus Canonizationem efflagitant.

§.53. His, pluribusque aliis miraculis, quæ referre longum esset, corda Regum inclinata, plurimique Ecclesiarum Antistites, & Prælati, Populique integri Regni Aragoniæ divinitus excitati, una voce, & consensu a multis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris frequenter petierunt, ut Beatus Raymundus in Sanctorum numerum referretur.

Ac primo qui de anno 1279 in Synodo Tarraconensi.

§.54. Et quidem quarto ab ejus obitu anno, salutis videlicet humanæ, millesimo ducentesimo septuagesimo nono, Archiepiscopus Tarraconensis, ac decem Episcopi Regni Aragoniæ, multique Abbates in Concilio Provinciali Tarraconæ congregati, literas ad fæl. recor. Nicolaum Papam III. Prædecessorem nostrum dederunt, quibus singularem ejus in Deum charitatem, vitæque innocentiam coram Deo, & hominibus testificati, ut eum prævia virtutum, ac miraculorum ejus inspectione, Sanctorum numero adscribere vellet, humiliter supplicarunt.

Deinde sub Bonif. VIII.

§.55. Cum autem ipse Nicolaus III. Prædecessor e vita migrasset, Præfecti Civitatum Regni Aragoniæ, & Principatus Cathaloniæ, totaque Civitas Barchinonen. quin, & Priores, cæterique Fratres Ordinis Prædicatorum qui eas Provincias incolebant, idem a fel. recordat. Bonifacio Octavo etiam prædecessore nostro enixe flagitarunt.

Mox sub Jo: XXII., & Alexandro VI.

§.56. Verum ipso Bonifacio prædecessore ab humanis etiam erepto, Concilium Provinciale Tarraconæ denuo convocatum, apud sanctæ memoriæ Joannem Vigesimum secundum prædecessorem etiam nostrum primam petitionem renovavit, quo tempore Frater Arnaldus Burgvetus Ordinis Prædicatorum, Inquisitor ac Procurator a Capitulo generali ad hanc causam prosequendam institutus, multos testes super miraculis, quæ de hoc beato viro vulgabantur, examinari curavit. Sed cum per dicti Joannis prædecessoris obitum res transigi non potuisset, cla. mem. Petrus Aragoniæ Rex datis ad fel. recor. Clementem Sextum similiter prædecessorem nostrum literis vehementer institit, ut beatus hic vir humanis laudibus extolleretur in terris, quem divinæ providentiæ sublimitas, quemadmodum in ejus literis habebatur, honorare voluerat in excelsis.

Paulus III. ejus officium in Ecclesiis Ordinis Prædicatorū Regni Aragoniæ recitaretur, concessit.

§.57. Cum vero hujus rei tanta sit gravitas, & magnitudo, ut exiguo tempore perfici non potuerit, omnis hujus causæ tractatio usque ad tempora sanctæ memoriæ Pauli III. similiter Prædecessoris nostri fuit intermissa, qui tandem precibus bon. mem. Fratris Joannis a Toleto tituli Sancti Sixti Cardinalis Burgen. nuncupati inclinatus concessit, ut in omnibus Monasteriis, & Ecclesiis Ordinis Prædicatorum in Regno Aragoniæ existentibus solemne officium de Beato Raymundo celebrari posset.

Philippus II. petit a Clemente VIII. ut Causa hujusce Canonizationis concludatur.

§.58. Interjecto autem diuturni temporis intervallo, cum Deus, qui est gloria virtutis Sanctorum, beati Raymundi meritis, & intercessione plurima in dies beneficia toti Hispaniæ largiretur, claræ etiam memoriæ Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus, per literas, & per dilectum filium nobilem virum Antonium de Corduba, & Cardona, Suessæ Ducem suum, apud

apud Nos, & Sedem Apostolicam Oratorem supplicavit, ut huic causæ sub tot Romanis Pontificibus inchoatæ ipsi vellemus finem imponere, quo sane pio Regis studio vehementer sumus recreati.

Remissa ad Congregationem S. Rituũ.

§. 59. Nam cum ab ipso Pontificatus nostri principio nihil magis, quam Dei gloriam, & Catholicæ Religionis exaltationem spectaverimus, gaudebamus in Domino, cum utramque hisce Regis supplicationibus promoveri cerneremus. Itaque ut religioso ejus desiderio satisfaceremus, Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Congregationis Sacrorum Rituum injunximus, ut acta omnia, quæ prius hac in re confecta erant, diligenter inspicerent, & examinarent. Hi autem fuere ex triplici ordine assumpti, Venerabiles Fratres Episcopi Alphonsus Ostien. Gesualdus, Inicus Avalos Portuen. de Aragona, Gabriel Sabinen. Paleottus, & dilecti filii nostri Alexander Sanctæ Mariæ Transtyberim Medices, Franciscus Sancti Petri ad Vincula de Giojosa, Augustinus Sancti Marci Veronen. Dominicus Sancti Chrysogoni Pinellus, Franciscus Maria Sanctæ Mariæ in Ara cœli de Monte, Ascanius Sanctæ Pudentianæ titulorum Præsbyteri Columna, Odoardus Sancti Eustachii Farnesius, Antonius Sanctorum Quatuor Coronatorum Fachenettus Diaconi nuncupati Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales.

Procurator nonnullas producit scripturas;

§. 60. Coram quibus rite congregatis, cum dilectus filius Michael Llot, Sacræ Theologiæ Doctor Frater ejusdem Ordinis Prædicatorum Professus, ac Procurator legitime hac in causa constitutus, pro suo munere, in quod per sex annos continuos diligenter incubuit, quasdam scripturas ad hanc ipsam causam spectantes protulisset; quia tamen multæ probationes addi poterant, literæ ad Archiepiscopum Tarraconensem, atque ad Barchinonen., & Vicen. Episcopos cum opportuna facultate missæ sunt, ut alias omnes scripturas, & probationes annis superioribus hoc in negocio factas Barchinone extraherent, & ea denique agerent, quæ ad hanc causam requiri videbantur, omniaque ad nos transmitterent, quæ cum essent omni jure confecta, summaque auctoritate firmata, & debita cum diligentia, & fide transmissa.

Quæ tribus Rotæ Auditoribus examinandæ traduntur.

§. 61. Nos tribus viris, doctrina, & integritate præstantibus, ac usu peritissimis, Seraphino videlicet Olivario Razzalio Decano, Petro Francisco Gipsio, & Francisco Peniæ causarum Palatii nostri Auditoribus commisimus, ut ea summo studio, quantaque possent diligentia legerent, expenderent, ac totius causæ merita exactissime ponderarent. Quo in munere cum sedulo, & accurate versarentur, Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus, cujus memoria in benedictione sit, magno in primis nostro, & totius Orbis Christiani dolore, ac detrimento viam universæ carnis ingressus est.

Philippus III. causæ prosequutionem urget.

§. 62. Quare charissimus in Christo filius noster Philippus III. Hispaniarum item Rex Catholicus ejus filius non modo regnorum, verum etiam paternarum virtutum hæres, statim a primo regni sui exordio, ut se, suaque omnia in Beati Raymundi præsidium, ac patrocinium conferret, literis, & per eumdem Antonium Suessæ Ducem oratorem item suum nobis supplicavit, ut in hac causa progredi vellemus. Idcirco vehementer lætabamur, & benedicebamus Domino, qui pios Reges perpetuo suscitat, ad sanctos suis honoribus prosequendos, quos elegit in ædificationem Corporis Christi, quod est Ecclesia.

Processibus itaque in dicta Congregatione examinatis, & approbatis;

§. 63. Cum igitur prædicti Auditores in discutiendis actis in universo processu diuturnam, & assiduam navassent operam, nihilque eorum, quæ ad hanc rem peragendam pertinent, prætermisissent, omnem rei gestæ seriem, suumque judicium scripto nobis tradiderunt, quorum integram relationem Nos eisdem Cardinalibus Congregationis Sacrorum Rituum per eosdem Auditores tradi jussimus, atque ut plurium judicio tota hæc causa examinaretur, alios etiam Cardinales prioribus adjunximus, nimirum dilectos filios nostros Federicum Sanctæ Mariæ Angelorum in Thermis Borromæum, Antonium Mariam S. Agnetis in Agone Gallum, Cæsarem Sanctorum Nerei, & Achillei Baronium, Sylvium Sancti Salvatoris in Lauro titulorum Præsbyteros Antonianum, atque Andream Sancti Angeli in foro Piscium Perettum Diaconum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quos omnes monuimus, ut acta omnia de Beati Raymundi puritate fidei, morum integritate, ac miraculorum evidentia, tanto studio perpenderent, quantum, & rei gravitas requirebat, & nos merito expectabamus; qui cum privatim, multisque Congregationibus inter se habitis, dilecto filio Pompeo Molella Fisci nostri Procuratore semper citato, & partes suas diligenter præstante, singula rerum capita, & acta omnia sedulo examinassent, ac processum, testes, instrumenta, & hujus causæ monumenta cum Auditorum sententiis diligenter contulissent, eoque adducta essent omnia, ut ad Nos referri oporteret.

Facta de omnibus in Consistorio relatione, examinatisque seorsim a Pontifice.

§. 64. Nos Consistorium secretum pro more convocari jussimus, in quo præfatus Alphonsus Cardinalis Gesualdus, suo, & totius Congregationis nomine, primum retulit scripturas, processum, omniaque hujus causæ acta legitime confecta esse, ac maximæ auctoritatis, probatæque veritatis vim obtinere; deinde tota Beati Raymundi vita, multisque miraculis enarratis, se, & cæteros dictæ Congregationis Cardinales, una voce, unaque mente in eam sententiam venisse dixit, Beatum Raymundum (si ita nobis videretur) posse Catalogo Sanctorum aggregari; in quorum sententiam cum reliqui Cardinales suo quisque suffragio ex ordine ivissent, magnam animi voluptatem capiebamus, quod beati hujus viri sanctitatem in dies magis elucere videremus,

remus. Atque ut in hoc gravissimo negocio, nihil de pristina nostra consuetudine, ac debita diligentia remitteremus, nos ipsi facta studiose, & accurate perlegimus, atque eorumdem Rotæ Auditorum, & Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium relationem verissimam esse comperimus.

Factaque in Cõsistorio publico instantia.

§.65. Quare lapsis paucis post diebus, ex Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum instituto Consistorium publicum indiximus, in quo præter Cardinales, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, nostrique familiares nobis adfuerunt, ac in eo dilectus filius Bernardinus Scottus Consistorialis Aulæ nostræ Advocatus, eximia Beati Raymundi charitate, vitæ innocentia, & miraculis copiosa oratione explicatis, charissimi in Christo filii nostri Rodulphi Romanorum Regis Illustris in Imperatorem electi, & ejusdem Philippi III. Regis Hispaniarum Catholici, & Principatus Cataloniæ, totiusque Ordinis Prædicatorum nomine, ut Beatum Raymundum Sanctis adjungere vellemus, a nobis suppliciter flagitavit.

Clemens publicas, privatasque adDeũ preces fieri jubet.

§.66. Quæ cum audiremus, benedicebamus Domino, & gratias Deo agentes lætabamur Philippum III. Regem Catholicum in ipso regnandi principio hunc sibi ad fælicem regnorum suorum administrationem patronum tanto ardore postulare. Itaque respondimus sanctam ejus petitionem nobis esse gratissimam, & eam ad Dei gloriam in primis, & communem totius Christianæ Reipublicæ utilitatem pertinere, quod nimirum Deus, qui splendor, & gloria Sanctorum est, in Sanctis suis magis laudatur, & Christifideles eo facilius divinæ gratiæ munera, auctis intercessoribus obtinent, quo major cultus, & honor Sanctis adhibetur. Præterea singularem Regis pietatem commendantes, optare nos pio ejus desiderio satisfacere diximus; hujus tamen rei tantam esse gravitatem, ut maturius adhuc cum Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & cæteris Episcopis deliberandum esse censeremus. Itaque omnes eos in Domino hortati sumus, ut omnia quæ ad Beati Raymundi vitam, & miracula spectarent, omni studio, & diligentia examinarent; deinde orantes in spiritu, & in ipso vigilantes, quod nos facturi eramus, Deum precarentur, ut daret nobis spiritum sapientiæ, & revelationis, quo hæc arcana cœlestia, quæ ratione humana comprehendi non possunt, cognosceremus, & illuminaret oculos cordis nostri, ut quid in hac gravissima causa statuendum esset, deliberare possemus.

Indicta solemnitas Canonizationis die Dominica in Albis.

§.67. His peractis secretum aliud Consistorium indiximus, cui etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, qui tunc erant in Urbe, ac nostros, & Sedis Apostolicæ Notarios, necnon Palatii nostri Auditores, & Secretarios voluimus interesse, in quo Nos ex gratiæ cœlestis abundantia, qua nostra tenuitas in hac suprema pastorali vigilia, domus Dei, quæ est Ecclesia Dei vivi columna, & firmamentum veritatis constituta est, ea diximus, quæ ad hanc causam spectare Nobis visa sunt; deinde ab iisdem fratribus nostris petivimus, ut consideratis, atque examinatis omnibus actis, id præcise dicerent, quod Spiritus Sanctus eis daret eloqui, & an Beatus Raymundus Sanctis adscribendus esse videretur. Itaque primum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, deinde Patriarchæ, tnm Archiepiscopi, & Episcopi ibidem præsentes, suo quisque loco dictis sententiis, omnes communi consensu ex iis, quæ in universo processu explorata erant, merito a Nobis Beatum Raymundum inter Sanctos referendum esse censuerunt. Gratias igitur Deo agebamus, qui fratres nostros omnes in unitate spiritus idem sentire facit, tribuens omnibus cor unum, & animam unam, eosque monuimus, ut interim precibus, jejuniis, & eleemosynis, Dei gratiam, & auxilium nobiscum invocarent. Cumque omnia jam ad præscriptum, & normam sacrorum Canonum confecta essent, quod supererat acturi, post aliquot menses diem canonizationis diximus tertium Kalendas Maii, Dominicam videlicet in Albis, qua Paschalis solemnitas terminatur, Neophytorum habitus candore animi permanente commutatur, & Evangelium in Ecclesia legitur, quo Christus Dominus post Resurrectionem ad discipulos januis clausis ingressus, insufflato eis Spiritu Sancto, potestatem remittendi, & retinendi peccata est elargitus: in quo magna Nobis lætitiæ materia oblata est, quia videlicet memineramus, Beatum Raymundum, & Sacramenti pœnitentiæ ministrum extitisse, & post trajectionis miraculum januis clausis Monasterium sui Ordinis Barcinone ingressum esse, deinde etiam quod eodem solemnitatis, & lætitiæ die Nos ab hinc septem annis Sanctum Hyacinthum Polonum ejusdem Ordinis Fratrum Prædicatorum Beati Raymundi coætaneum in Sanctos retulimus: ad quam quidem animi nostri voluptatem non mediocris accessio facta est, quod hoc ipso die Sanctæ Catherinæ Senensis, ac Sancti Petri Martyris festum in Ecclesia solemniter celebretur, qui sub eadem Sancti Dominici disciplina vitam sanctissime traduxerunt. Quamobrem in tam accommodata totius Ecclesiæ, ac Sanctorum ejusdem Ordinis ad hanc celeberrimam actionem festivitate, Nos Beato Raymundo eorum honorem decernere statuimus, qui sanctis Confessoribus adhibetur.

Ritus Canonizationis in Basilica Vaticana celebrati.

§.68. Cum igitur præscripta Dominica in Albis, hodierna scilicet dies advenisset, Nos cum Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, qui in Cappella nostra Pontificia hanc ob causam convenerant, vestibus sacris induti, Hymnum *Ave Maris stella* inchoavimus, reliquum Cappellæ nostræ choro prosequente, ad Beatæ Mariæ Virginis opem implorandam, atque ita cantantes in viis Domini, Ro-

Romanæ Curiæ Prælatis, Officialibus, & Familiaribus nostris, & sæculari, ac religioso Clero longo ordine præcedentibus, singulis cereos accensos gestantibus, ex nostro Palatio Apostolico ad Augustissimam Principis Apostolorum Basilicam processimus vario ornamentorum genere instructam, eamque ingressi ad Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum genuflexi procubuimus, orantes ut Deus hanc celeberrimam actionem, ad laudem, & gloriam nominis sui dirigeret. Inde ad supremam Ecclesiæ partem ascendimus, alto, & sublimi fornice admirandam, ubi amplum regioque sumptu suggestum erectum erat coram Altari Sancti Petri Principis Apostolorum, in quo sacram Pontificalem Missam celebraturi eramus, omniaque facibus, cereisque ardentibus collucebant; ac plurimæ circum Imagines Beatum Raymundum erecto corpore egregie pictum referebant, dextera manu Clavem in potestatis, atque officii Pœnitentiarii memoriam, sinistra librum doctrinæ, ac decretalium monumentum gerentem, ubi statim Nobis in mentem venit Nos iisdem, quibus Beatus Raymundus, Cappellani videlicet, seu causarum Palatii Apostolici Auditoris munere, antequam in numerum Cardinalium assumeremur, & in ipsa Cardinalis dignitate summi Pœnitentiarii officio, quamquam non exacte, ac perfecte functos fuisse, ac propterea Deum in spiritu humilitatis non sine lacrymis precabamur, ut si quid istis in muneribus ex nostra imbecillitate a Nobis omissum, vel commissum fuisset, id ejus bonitas, atque clementia, Beati Raymundi meritis, atque intercessione Nobis condonaret. Deinde in suggestum delati ante idem Altare Principis Apostolorum oravimus, ut suo Nobis auxilio præsidioque adesset, mox in excelso e regione Altaris throno considentes, eosdem Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos sacris indutos vestibus obedientiam nobis de more præstantes excepimus, tum dilectus filius noster Odoardus Sancti Eustachii Cardinalis Farnesius nuncupatus, Regni Aragoniæ Protector, Catholici Regis nomine, semel, iterum, ac tertio suppliciter a Nobis flagitavit, ut Beatum Raymundum in Sanctos referremus, cujus singulis petitionibus opportune respondimus, ac per interjecta totidem intervalla, Litanias, Hymnos, Precesque adjunximus.

B. Raymundus SS. Albo adscribitur, ejusque festus die 7. Januar. celebrandus proponitur.

§.69. Denique absolutis perfectisque omnibus iis, quæ a Romanis Pontificibus hoc in genere instituta sunt, communibus precibus implorata Spiritus Sancti ope, ad honorem Sanctæ, & individuæ Trinitatis, ad exaltationem fidei Catholicæ, & Religionis Christianæ augmentum, auctoritate ejusdem Sanctæ Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, de Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, omniumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Romana Curia existentium, consilio, communique consensu, Beatum Raymundum a Peniafort Ordinem Fratrum Prædicatorum expresse Professum, ac in Ecclesia Sanctæ Catarinæ ejusdem Ordinis Barchinone sepultum, de cujus innocentia vitæ, & miraculis Nobis plane constat, Sanctum esse definivimus, ac Sanctorum Confessorum numero, & Catalogo adscribendum esse decrevimus, prout per præsentes definimus, decernimus, & adscribimus, statuentes, ut ab universa Ecclesia quolibet anno, die septima Januarii, festum ejus, & officium, sicut pro uno Confessore non Pontifice ad normam in Rubricis Breviarii Romani præscriptam devote celebretur. Insuper omnibus vere pœnitentibus, & confessis, qui singulis annis eodem die prædictam Ecclesiam Sanctæ Catarinæ Barchinonensis, in qua corpus ejus conditum est, pie, & devote visitaverint, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones concessimus, & elargiti sumus, quemadmodum concedimus, & elargimur, quæ cæteris dicti Ordinis Monasteriis, & Ecclesiis diebus festis Sanctorum ejusdem Ordinis concessæ sunt.

Concessæ præsentibus indulgentiæ.

§.70. Itaque omnibus, quæ ad Beati Raymundi Canonizationem spectabant, rite peractis, atque hymno ad Dei laudem, & gratiarum actionem decantato, divinaque ope Sancti Raymundi meritis, peculiari in ejus honorem oratione, quam nos ipsi fecimus, & clara voce recitavimus, invocata, Nos in eodem loco, & Altari Principis Apostolorum Missam solemnem de Octava Dominicæ Resurrectionis, cum ejusdem Beati Raymundi commemoratione celebravimus, omnibusque Christifidelibus, qui, & Canonizationi, & Missæ interfuerunt, ad Dei laudem, & Sancti sui gloriam, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam concessimus. Quare Deum mirabilem in Sanctis suis benedicamus, & gratias immortales ei agamus, quia suscepimus misericordiam in medio templi ejus, novum videlicet in Ecclesia intercessorem, cujus meritis, ac suffragiis, in omnibus animæ, corporisque periculis adjuvemur. Ac singulari plane divinæ providentiæ munere factum est, ut hisce difficillimis temporibus, quibus Religio Catholica inimicorum telis assidue impugnatur, hunc patronum, & advocatum universi Christifideles consequuti sint, ad Ecclesiæ pacem in primis, & tranquillitatem, ad optatam Principibus Christianis concordiam, ac Hæreticis in errorum tenebris a via salutis errantibus lucem veritatis impetrandam.

Transumptis danda fides.

§.71. Cæterum, quia nimis difficile foret præsentes nostras literas ad singula quæque loca deferri, volumus ut earum transumptis etiam impressis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides ubique habeatur, quæ hisce præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Clausulæ.

§.72. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum definitionis, de-

decreti, adscriptionis, statuti, concessionis, elargitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 29. Aprilis 1601. An. X.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo primo, tertio Kalend. Maii, Pontificatus nostri Anno X.

Papæ, & Cardinalium subscriptiones.

✠ Ego Clemens Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Protector noster aspice Deus.

✠ *Ego Ptolomæus Episcopus Portuen. Card. Comen.*
✠ *Ego Julius Antonius Episcopus Cardin. Prænestinus, & S. Severinæ.*
✠ *Ego Hieronymus Episcopus Sabinensis Cardinalis Rusticucius.*
✠ *Ego Alex. Episcopus Albanen. Card. de Florentia.*
✠ *Ego Antonius Maria tit. S. Mariæ Transtyberim Card. Salviatus.*
✠ *Ego Augustinus tit. S. Marci Presbyter Card. de Verona.*
✠ *Ego Simeon tit. S. Laurentii in Lucina Presb. Card. de Terra nova.*
✠ *Ego Dominicus tit. S. Chrisogoni Presbyter Card. Pinellus.*
✠ *Ego Fr. Hieronymus Bernerius tit. S. Mariæ super Minervam Presbyter Card. Asculan.*
✠ *Ego Antonius tit. S. Stephani in Monte Cœlio Presb. Card. Saulius.*
✠ *Ego Fr. Gregorius tit. S. Augustini Presbyter Card. de Montelparo.*
✠ *Ego Paulus tit. S. Cæciliæ Presbyter Card. Sfondratus.*
✠ *Ego Benedictus tit. S. Marcelli Presbyter Card. Justinianus.*
✠ *Ego Franciscus Maria tit. S. Mariæ in Aracœli Card. a Monte.*
✠ *Ego Octavius tit. S. Alexii Presbyter Card. Paravicinus.*
✠ *Ego Hieronymus tit. S. Pancratii Presbyter Card. Matthæjus.*
✠ *Ego Octavius tit. S. Mariæ de Populo Presbyter Card. Aquaviva.*
✠ *Ego Flaminius tit. S. Mariæ de Pace Presbyter Card. Platus.*
✠ *Ego Lutius tit. SS. Quirici, & Julittæ Presbyter Card. Saxus.*
✠ *Ego Franciscus Maria tit. S. Bartholomæi in Insula Presbyter Card. de Senis.*
✠ *Ego Camillus tit. SS. Joannis, & Pauli Presbyter Card. Burghesius.*
✠ *Ego Cæsar tit. SS. Nerei, & Achillei Presbyter Card. Baronius S. R. E. Bibliothecarius.*
✠ *Ego Laurentius tit. S. Laurentii in Pane, & Perna Presbyter Card. Blanchettus.*
✠ *Ego Franciscus tit. S. Crucis in Hierusalem Presb. Card. de Avila.*
✠ *Ego Franciscus tit. S. Thomæ in Parione Presb. Card. Mantica.*
✠ *Ego Pompejus tit. S. Balbinæ Presbyter Card. Arigonus.*
✠ *Ego Dominicus tit. S. Petri in Monte Aureo Presb. Card. Tuscus.*
✠ *Ego Arnaldus tit. S. Eusebii Presb. Card. Ossatus.*
✠ *Ego Paulus Æmilius Presb. Card. Sancti Marcelli.*
✠ *Ego Silvius tit. S. Salvatoris in Lauro Presb. Card. Antonianus.*
✠ *Ego Rob. tit. S. Mariæ in Via Presbyter Card. Bellarminus.*
✠ *Ego Bonvisus tit. S. Blasii de Annulo Presbyter Card. Bonvisius.*
✠ *Ego Franciscus Diaconus Card. Sfortia S. Mariæ in Via lata.*
✠ *Ego P. S. Nicolai in Carcere Diaconus Card. Aldobrand. S. R. E. Camerarius.*
✠ *Ego Cynthius Diaconus Cardinalis Sancti Georgii.*
✠ *Ego Bartholomæus S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Cæsius.*
✠ *Ego Jo: Baptista S. Mariæ in Cosmedin Diaconus Card. Detus.*

CCXLVIII.

Civibus Comaclensibus nonnulla Privilegia conceduntur.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Dilectis filiis Communitati, & Hominibus Civitatis Nostræ Comaclen.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Comaclensis erga Sedem Apost. fidem commendat.

Sinceræ Fidei, & devotionis affectus, quem erga nos, & Apostolicam Sedem gerere comprobamini, nos inducit, ut vos specialibus favoribus, & gratiis libenter prosequamur.

Concessa jam sibi privilegia confirmat novaque addi petunt.

§. 1. Cum itaque alias vobis diversas gratias, concessiones, & Indulta per nostras in forma Brevis sub Datum Ferrariæ 18. Julii 1598. Pontificatus Nostri Anno septimo expeditas Literas concesserimus, prout in eisdem Literis plenius continetur, & sicut pro parte vestra exhibita Nobis nuper petitionis series continebat, nonnumquam super eisdem gratiis, concessionibus, & Indultis, aliqua dubia suboriantur, ac tam pro eorum declaratione, quam pro majore istius Populi, & præsertim Pauperum commoditate cupiatis, ut infra, per Nos opportune provideri.

Concedit Clemens.

§. 2. Nos supplicationibus vestro nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, vos amplioribus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præ-

sentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Privilegia, Indulta, & gratias per Nos vobis concessas, ut præfertur, ac Literas præfatas desuper expeditas, quarum tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, inviolate perpetuo observari debere, statuimus, & ordinamus; & quoad extractionem frumenti, Vini, Bladorum, Leguminum, & alterius cujusvis Annonæ generis, ubi necessario requiruntur Superiorum licentiæ, illas cuicumque Comaclensi gratis concedi jubemus; &, quoniam ut asseritis, ad Appaltatoris Pellium Civitatis Nostræ Ferrarien. instantiam, impedimini super extractione Carnium, seu Belluarum ad Carnes pro esu vestro ex Districtu, & Comitatu Ferrariæ; Nos volumus pariter, & præcipimus, quod cum ista Civitate Comaclen., & ejus Habitatoribus agatur, sicut agitur cum cæteris Locis Districtus Ferrariæ, & quod dictus Appaltator, seu Conductor Pellium, nullo modo possit impedire, quin vos pro usu vestræ Civitatis Carnes, & Belluas ex Districtu, & Comitatu Ferrariæ extrahere valeatis. Præterea omnibus, & singulis habitatoribus Civitatis Comaclen., ut juxta tenorem prædictarum Literarum, quocumque Anni tempore, quodvis Annonæ genus, sine aliqua licentia, præterquam quoad frumentum ex Districtu, & Comitatu Ferrarien. extrahere pro eorum usu libere possint, & valeant: Utque similiter in quocumque alio loco Status Ecclesiastici mediate, vel immediate subjecto præter frumentum jam in prædictis Literis concessum, Carnes, Oleum, & quodcumque aliud Annonæ genus pro usu, & victu eorum sine alicujus Vectigalis, seu Gabellæ, etiam Cameræ Nostræ Apostolicæ solvi solitæ, excepta tamen illa, quæ solvitur pro Carnibus tam mortuis, quam vivis, solutione emere, & ad dictam Civitatem Comaclen. conducere, habita tamen prius licentia, quoad Animalia, & Oleum a S. R. E. Camerario, juxta solitum, possitis, & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, licentiam concedimus, & indulgemus. Insuper, ut Pascua, quæ ad vestram Communitatem pertinent, & vere ab eadem Communitate fuerunt possessa, & nunc possidentur, sita inter Magnavaccam, & Primarum inter Cives Comaclen., qui illa ad culturam reducere intendunt, cum interventu Gubernatoris Civitatis Comaclen. reservato Communitati prædictæ directo Dominio dividere, & ad tertiam generationem, solutis quotannis eidem Communitati Libris quingentis illius monetæ in totum pro rata quemlibet tangente, concedere valeatis: Utque etiam unum Montem Pietatis, in quo pecuniæ Pauperibus super Pignoribus mutuari possint, in eadem Civitate erigere, dummodo non exigatur aliquid supra sortem ultra expensas necessarias Ministrorum, & Domus dicti Montis ab Ordinario taxandas erigere possitis, auctoritate, & tenore prædictis facultatem impertimur. Ad hæc, ut Cancellaria civilis ejusdem Civitatis Comaclen. a Notario Comaclen. quolibet Anno a vestra Communitate deputando, exerceri debeat, cum Capitulis, & conditionibus eidem Communitati beneyisis, dummodo Notarius, qui illam per annum exercuerit, debeat vacare, & abstinere ab ejusdem exercitio per triennium proximum, nec ipsa Communitas dispensare, aut permittere valeat, ut idem Notarius possit alium substituere; itaut omnes Notarii Comaclenses, dummodo sint idonei, eodem beneficio frui possint, auctoritate, & tenore prædictis indulgemus: Demum, quia, ut pariter asseritis, Magister Postarum Ferrarien. nunc existens, Hospitem Postæ Magnavaccæ ad vos spectantis, ad solutionem annuam viginti quinque scutorum, & ad nonnullas alias recognitiones, seu regalias gravare intendit, nos harum serie decernimus dictum Hospitem, aut vos in præmissis, ultra solitum nullo modo molestari debere.

§. 4. Sicque in præmissis omnibus, & singulis ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices ordinarios, & Delegatos, etiam Nostrum, & Apostolicæ Sedis in Civitate, & Ducatu Ferrarien. de Latere Legatum, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarium, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Clausulæ.

§. 5. Mandantes nihilominus prædictis Legato, ac ejus Collegæ, seu Vice-Legato, & Camerario, ut vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra vos, & alios quoscumque, ad quos pertinet, præmissorum effectu perpetuo pacifice frui, & gaudere, non permittentes vos desuper a quoquam, quavis auctoritate, quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari. Exequutores designati.

§. 7. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Provinciæ, & Civitatis, & Ducatus, aliorumque quorumcumque Locorum Status Nostri Ecclesiastici, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, nec non omnibus illis, quæ in præfatis Literis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Obstantium derogatio.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris die 10. Maii 1601. Pont. Nostri Anno X. Dat. die 12. Maii 1601. An.X.

Sub-

CCXLIX.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Subsidium quinquaginta millium scutorum super fructibus Beneficiorum Ecclesiasticorum in Dominio Reipublicæ Venetæ existentium, ad gravissimas Apostolicæ Sedis necessitates sublevandas, imponitur.

Venerabili Fratri Offredo Episcopo Melphiten., Nostro, & Apostolicæ Sedis in Dominio Venetorum Nuncio.

CLEMENS PAPA VIII.

Venerabilis Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causæ hujus imponendi subsidium.

§. 1. IN summis Apostolicæ Sedis necessitatibus, & pro substinendo gravissimarum expensarum onere, cum Apostolicæ Cameræ redditus supplere non possunt, ad Ecclesiæ peculium recurrere, & necessaria subsidia a personis Ecclesiasticis, præter nostram intentionem exigere cogimur. Hoc igitur tempore potissimum id facere compellimur, quo graviora onera, pro imminentibus Christianæ Reipublicæ periculis propulsandis, subire tenemur.

Impositio subsidii, de quo in Rubrica.

§. 2. Propterea Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine subsidium quinquaginta millium scutorum auri in auro super omnibus, & quibuscumque fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis omnium, & quarumcumque Ecclesiarum Patriarchalium, nec non Collegiorum, Monasteriorum, & Conventuum, ac etiam Mensarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, Episcopalium, Abbatialium, Capitularium, & Conventualium, Prioratuum quoque, Præpositurarum, Præpositatuum, Præceptoriarum, Canonicatuum, Præbendarum, Dignitatum etiam Majorum, & Principalium, Personatuum, Administrationum, & Officiorum, cæterorumque beneficiorumEcclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum, & Militiarum, acHospitalium, ac etiam eorum, qui proprietates, redditusque certos ex privilegio Apostolico, aut alias possident, & quorumcumque aliorum ordinum utriusque sexus Regularium in universo Dominio Reipublicæ Venetorum existentium, licet aliis oneribus gravati existant, pro una vice tantum, tenore præsentium, indicimus, & imponimus.

Mandatum Nuncio Apostolico de eo exigendo.

§. 3. Ac propterea fraternitati tuæ per præsentes committimus, & mandamus, ut subsidium hujusmodi ab universis, & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Capitulis, Clericis, Beneficiatis, nec non Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Administratoribus, Conventibus, Collegiis, Militibus, & aliis quibuscumque personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum, & Militiarum, ac Hospitalium hujusmodi, regularibus utriusq; sexus, Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Dignitates, Administrationes, officia, cæteraque Beneficia Ecclesiastica hujusmodi sæcularia, vel regularia, aut militaria obtinentibus, exceptis tamen a subsidio hujusmodi Congregatione Monachorum Casinensium, S. Justinæ nuncupat., & aliis quibusdam CongregationibusRegularibus, quas fæl. record. Pius Papa V. exemit, & immunes fecit, & quas etiam nos de novo ab hujusmodi subsidio, atque onere per præsentes eximimus, & immunes facimus, licet in impositione Decimarum eidem Dominio Reipublicæ Venetorum per fæl. recor. Gregorium XIII. Prædecessorem nostrum, & per Nos quinquennio jam elapso concessarum, ratam ipsas Congregationes tangentem hactenus solverint, volumusque propterea, ut tota illa portio, ac rata hujusmodi subsidii, quæ dictas duodecim Congregationes, si, ut præfertur, immunes, atque exemptæ non essent, contingeret, quæque ab illis alias exigenda foret, ab aliis personis Ecclesiasticis superius nominatis, proportionabiliter, & pro rata exigatur, nec non etiam exceptis S. R. E. Cardinalibus, ac Fratribus Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, nec non Fratribus Mendicantibus, ac Beneficiis Ecclesiasticis, Officio Inquisitionis hæreticæ pravitatis in dicto Dominio Instituto unitis, annexis, & applicatis, quos scilicet Cardinales, ac Fratres Hospitalis supradicti, & Beneficia Inquisitioni hæreticæ pravitatis unita, in totum, Fratres vero Mendicantes pro medietate dumtaxat ab eodem subsidio, & illius solutione immunes, ac exemptos esse, juxta exemptionem in prædicta impositione decimarum eidem Dominio Venetorum, prædicto quinquennio jam elapso, per Nos concessarum, hactenus ad favorem earumdem personarum, ut præfertur, exceptarum factam, volumus, & decernimus petere, exigere, & colligere, eisque tam in genere, quam in specie, ut dictum subsidium cum effectu solvant, sub privationis Beneficiorum Ecclesiasticorum per eos obtentorum, aliisque, arbitrio tuo, imponendis pœnis, etiam pecuniariis, ac demum per sententias, & censuras Ecclesiasticas, etiam sæpius aggravandas, mandare, & percipere.

Addita facultate subcollectores deputandi.

§. 4. Ac pro faciliori dicti subsidii exactione, unum, vel plures Subcollectores, cum pari, vel limitata potestate in unaquaque Civitate, Diœcesi, & Loco ejusdem Dominii per Locorum Ordinarios deputandos, approbare: & si qui ex Locorum Ordinarii intra aliquem brevem terminum arbitrio tuo præfigendum, viros idoneos ad id deputare neglexerint, tu sine illorum etiam consensu, illos, arbitrio tuo libere deputare, aliosque eorum loco, quoties tibi placuerit, substituere, & surrogare.

Renuentes cogendi.

§. 5. Ac solvere recusantes, vel differentes, ac generaliter quoscumque alios contradictores, & rebelles, ac ne subsidium hujusmodi exigatur, & persolvatur, quomodocumque suadentes, vel impedientes, dire-

directe, vel indirecte per prædictas pœnas, & censuras Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescere, auxiliumque brachii sæcularis propterea invocare, & demum in exactione subsidii hujusmodi, prout alias in exactione Decimarum, dicto Dominio, ut præfertur, quinquennio jam elapso, concessarum fieri consuevit, & juxta taxam in illarum exactione hactenus observari solitam, salvis præmissis, quoad exceptionem supradictarum Congregationum, & aliarum personarum, ut præfertur, exceptarum, procedere; solventes vero de solutis quietare, & liberare, ac a censuris, & pœnis, quas dicta de causa incurrerint, absolvere, ac omnia, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna facere, mandare, & ordinare, & exequi auctoritate Nostra cures, & cum effectu facias: Nos enim tibi super his omnibus, & singulis, plenam, liberam, amplam, & universam facultatem tribuimus, & impertimur.

Modus in hujusmodi exactione servandus.

§. 6. Et ulterius, auctoritate, & tenore præmissis decernimus, & declaramus, subsidium hujusmodi integrum, & liberum ab omni, & quocumque alio onere, & gravamine, nec non etiam ab universis provisionibus, & expensis Collectorum, & Subcollectorum, vel aliorum Ministrorum in ejusdem subsidii exactione intervenientium, quorumcumque esse debere, & ad illius contributionem unumquemque supradictum pro rata fructuum, & reddituum suorum, secundum verum annuum valorem; Nec non quoscumque etiam pensionarios pro rata pensionum super fructibus, redditibus, & emolumentis quarumcumq; Ecclesiarum, & Beneficiorum supradictorum ad ipsorum favorem reservatarum, etiam quantumvis a similibus subsidiis, vel aliis oneribus exemptarum, quæ rata in solutione pensionum detrahi debeat, & similiter reservatarios eorumdem fructuum, reddituum, & emolumentorum quorumcumque, pariter pro illorum rata omnino obligatos esse, & teneri, nec aliquem ipsorum Pensionariorum, aut reservatariorum quocumque privilegio, Immunitate, exemptione, & Indulto suffultum, ab hujusmodi contributione se excusare, & eximere posse; & recusantes, seu differentes, aut alias quomodolibet contradicentes per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas hujusmodi cogi, & compelli posse, & debere; sicque ab omnibus censeri, & ita per prædictos Judices, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Obstantia tolluntur.

§. 7. Non obstantibus, nostra, quatenus opus sit de non tollendo jure quæsito, ac quibusvis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac etiam in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac quarumcumque Ecclesiarum, Ordinum, & Monasteriorum, ac Militiarum, & aliorum Regularium Locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, exemptionibus, immunitatibus, & literis Apostolicis eisdem Ecclesiis, Ordinibus, Monasteriis, Militiis, ac aliis Regularibus Locis, eorumque Præsulibus, Abbatibus, Prioribus, Conventibus, Collegiis, Militibus, & aliis personis Ecclesiasticis sæcularibus, & regularibus utriusque sexus, nec non Pensionariis, ac fructuum Reservatariis prædictis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet in contrarium præmissorum, quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda esset, ac etiamsi in Literis reservationum Pensionum, aut fructuum hujusmodi caveatur expresse, quod Pensionarii, vel forsan Reservatarii supradicti ad contributionem faciendam minime teneantur, sed, quod provisi de Beneficiis, super quorum fructibus pensiones impositæ fuerint, ratam ad Pensionarios spectantem persolvere, & onus dictam ratam solvendi in se suscipere debeant, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse, ac latissime derogamus, & derogatum esse volumus. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Præpositis, Capitulis, Conventibus, & aliis personis, vel quibusvis aliis, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad solutionem, vel contributionem subsidii alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die 10. Maii 1601, Pont. Nostri Anno X. Dat. die 10. Maii 1601. An.X.

CCL.

Declaratio, & extensio Constitutionis Sixti V. de non alienandis per subditos Status Ecclesiastici bonis, quæ in eodem Statu existunt favore non subditorum absque Sedis Apostolicæ licentia.

Consonat Constit. VIII. Clem. VI. Et si solertem. *Tom. III. Par. II. fol. 302. Constitut. autem Sixti V. quæ præsenti declaratur, legitur Tom. IV. Par. IV. fol. 134. ejusque initium* Solicitudo.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanum decet Pontificem suorum Prædecessorum Constitutiones innovare, ac quandoque eas declarare, & extendere, ne illarum observantia propter aliquorum pravam interpretationem retardetur, vel ob hominum malitiam earumdem effectus eludatur.

Indicatio Bullæ Sixti Papæ V.

§. 1. Alias siquidem fel. record. Sixtus Papa Quintus Prædecessor noster &c. *Omittitur residuum hujus narrativæ, quia ipsam bullam habes supr. in rubric.*

Abusus nonnulli, ac dubia in illius exequutione, vel etiam in fraudem exorta sunt.

§. 2. Cum autem, sicut experientia docuit, posteaquam prædictæ Sixti Prædecessoris literæ emanarunt, nonnulli Status nostri Ecclesiastici habitatores, & subditi, prætextu permissionis in dictis Sixti Prædecessoris literis contentæ, quod nimirum omni dicti Status Ecclesiastici habitatori, sive extraneo, sive subdito, licitum sit de bonis suis stabilibus in eodem Statu Ecclesiastico existentibus, quocumque alio quam venditionis, seu permutationis, & donationis titulo disponere, vel in consanguineos, vel in alios de dicto Statu non existentes, qui tamen intra triennium, vel in eumdem Statum habitatum veniant, vel bona ipsa in alium, seu alios habitatores, & subditos, ut præfertur, transferant, licet iidem habitatores, & subditi non ignorent in prædicta Sixti Prædecessoris permissione, juxta verisimilem illius mentem, illos tantum comprehendi, qui in eumdem Statum Ecclesiasticum habitatum, vel venire possunt, vel verisimiliter venturi sunt; Nihilominus dictas Sixti Prædecessoris literas perperam interpretantes, illarum, & aliorum etiam Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutionum, contra ipsos quovis modo disponentium, effectum eludere conantes, & in illarum fraudem, sive amore, sive odio, in suos, & alios, moti, sive alia quavis ratione ducti, de suis bonis stabilibus in eodem Statu Ecclesiastico existentibus, non solum in consanguineos, & alios de dicto Statu non existentes privatos, sed in quascumque etiam Communitates, Universitates, Collegia, ac etiam in Principes extraneos tam Nobis, & eidem Sedi ratione feudi, aut alia quacumque causa subjectos, quam non subjectos, qui videlicet in propriis ditionibus, vel alibi degentes, in eumdem Statum Ecclesiasticum habitatum, vel, ut præfertur, venire non possunt, vel verisimiliter venturi non sunt, testamento, codicillis, legato, fideicommisso, donatione ex causa mortis, vel alia quacumque ultima voluntate libere disponere posse prætendant, seu disponant, ea forsan intentione, atque consilio, ut Communitates, Universitates, Collegia, ac Principes extranei hujusmodi, ad quos dicta bona de jure pervenire non possunt, & qui alioquin prædictis bonis non indigent, eadem bona in fraudem legis consequentes, illa, vel alia illorum loco personis ad dicta bona obtinenda incapacibus, & inhabilibus, via scilicet confidentiaria, aut alia ratione tribuant, & in illas transferant, atque ita evenire possit, & eveniat, ut dictæ personæ incapaces, & inabiles, id, quod per se, ac directe obtinere non valent, per interpositam personam, & indirecte consequi sperent, & consequantur, contra verisimilem dicti Sixti Prædecessoris intentionem, qui ex prædictis, atque aliis etiam causis animum suum tunc moventibus in permissione superius expressa de ipsis Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, & principibus extraneis prædictis specificam mentionem non fecit, sed illas, & illos in dicta permissione non comprehensas, neque comprehensos esse censeri voluit.

Clemens innovata prædicta Sixti Constitutione.

§. 3. Nos, ad quos potissimum spectat Prædecessorum nostrorum Constitutiones non solum innovare, sed etiam dubia quæ super illis emergunt, declarare, & hominum malitiis, ac fraudibus occurrere, attendentes ad nostrorum, & ejusdem Sedis subditorum quietem, & tranquillitatem, & ad bonorum eorumdem subditorum penes ipsos conservationem id magis pertinere, nec non etiam ipsius Status nostri Ecclesiastici utilitati, & commodo, ac etiam securitati maxime convenire, quibus præcipue rationibus idem Sixtus Prædecessor, ut supra dictum est, ad præmissa statuenda motus fuit, ut ad omnem ambiguitatem tollendam, dictam Sixti Prædecessoris Constitutionem innovemus, declaremus, atque extendamus, & ampliemus, ac alia infrascripta ad Status nostri Ecclesiastici, nostrorumque, & Apostolicæ Sedis subditorum commodum, utilitatem, & securitatem spectantia, necessaria, & opportuna statuamus; his, ac aliis justis, & rationabilibus causis adducti, super præmissis opportune providere volentes, & ejusdem Constitutionis Sixti Prædecessoris tenorem, acsi ad verbum insereretur, præsentibus pro expresso habentes, habita super his cum Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus in Consistorio nostro secreto deliberatione nostra matura, de illorum consilio, & assensu, ac Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine

Constitutionem dicti Sixti Prædecessoris, auctoritate Apostolica tenore præsentium innovamus, ac de cætero ab omnibus ad quos spectat, inviolate observari volumus.

Declarat quascumque Universitates, & Collegia, quæ Ecclesiastica non sint, & quoslibet Principes illa comprahendi.

§.4. Insuper de consilio, & assensu, motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, declaramus, quascumque Communitates, Universitates, & Collegia, quæ extra Statum Ecclesiasticum existunt, & Ecclesiastica non sunt, necnon etiam quosvis Principes extraneos, etiam Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque auctoritate, & dignitate, quæ specialem, & individuam mentionem requireret, præditos, etiamsi illi alias Nobis, & dictæ Sedi ratione feudi, aut ex alia causa subditi sint, qui nimirum in propriis ditionibus, vel alibi degentes in eundem Statum Ecclesiasticum, vel habitatum venire non possunt, vel verisimiliter venturi non sunt, aut si aliquando venerunt, vel venient, recedere tamen solent, & postea etiam verisimiliter non reversuri inde recesserunt, aut recedent, bona aliqua stabilia, non solum in finibus ejusdem Status Ecclesiastici, & juxta terminos, ac limites ditionum eorumdem Principum, sed etiam in quacumque alia ejusdem Status Ecclesiastici parte, & in ipsa Urbe existentia, necnon census, aliqua bona, ac jura quæ pro stabilibus habentur (non tamen officia Romanæ Curiæ, nec portiones, & loca Montium) cujuscumque illa quantitatis, qualitatis, & valoris sint, nullo venditionis, permutationis, donationis, aut alterius contractus præterquam ex causa dotis inter vivos titulo, ac ne quidem ex testamento, codicillis, legato, fideicommisso donatione ex causa mortis, aut ex alia dispositione in ultima voluntate quorumcumque testatorum, aut de bonis stabilibus, & aliis supradictis contra præmissa in ipsorum favorem alias disponentium facta, vel facienda, acquirere, illaque habere, retinere, & apprehendere hactenus potuisse, neque deinceps posse.

Eam ad quoscumque Contractus, Testamenta &c. extendit.

§.5. Et nihilominus Constitutionem ejusdem Sixti Prædecessoris ad quæcumque etiam genera contractuum, præterquam, ut præfertur, ex causa dotis, & dispositionum inter vivos, ac etiam ad testamenta, codicillos, legata, fideicommissa, donationes causa mortis, & alias ultimas voluntates hujusmodi, ut præfertur, factas, & faciendas auctoritate Apost. tenore præsentium extendimus, & ampliamus.

Et dispositiones secus factas, & faciendas invalidat.

§.6. Ac neminem ex habitatoribus, & subditis Status nostri Ecclesiastici cujuscumque ille dignitatis, gradus, ordinis, & conditionis, ut supra dictum est, fuerit, de suis bonis stabilibus, & aliis supradictis contra formam Constitutionis dicti Sixti prædecessoris, & præsentis declarationis, & extensionis nostræ disponere potuisse, & posse, ac ipsas Respublicas, Communitates, Universitates, Collegia extra dictum Statum Ecclesiasticum existentia, & non Ecclesiastica, necnon Principes extraneos hujusmodi ad bonorum stabilium, & aliorum supradictorum acquisitionem fuisse, & esse omnino inhabiles, nullumque jus illis, in quos dicta bona, jura, & alia supradicta prætextu ejusdem permissionis hactenus translata fuerunt, seu in futurum transferri contigerit, acquisitum fuisse, aut acquiri posse, sed ipsa bona stabilia, jura, & alia supradicta quoad dispositiones jam factas ad eos, ad quos illa de jure, si disponentes ab intestato decessissent, & dispositiones hujusmodi factæ minime fuissent, pervenire debuissent, & deberent, spectasse, & pertinuisse, ac spectare, & pertinere, servata in reliquis forma Constitutionis ejusdem Sixti Prædecessoris, necnon instrumenta, contractus, testamenta, legata, codicillos, donationes, & alias quascumque dispositiones in illa, & illos, quovis titulo, ut præfertur, factas, & faciendas, sive etiam Principes prædicti aliquo consanguinitatis, seu affinitatis vinculo ipsis disponentibus conjuncti sint, sive non, & inde sequuta quæcumque fuisse, & esse nulla, & nullas, nulliusque roboris, & momenti, ac instrumenta, & scripturas desuper edita, & editas, sive edenda, & edendas, etiam juramento vallata, & vallatas, similiter fuisse, & esse nulla, & nullas, ac nullius roboris, & momenti, nullamque fidem fecisse, & facere, nec ex illis audiri, agi, & excipi potuisse, & posse in judicio, & extra.

Pœnas inobedientibus, Notariisque instrumenta rogantibus imponit.

§.7. Et ulterius Tabelliones publicos, ac nostros, & Sedis Apostolicæ Notarios, etiam ex numero participantium, & alios quoscumque de instrumentis, & aliis dispositionibus supradictis se rogare, aut illa conficere nullo modo potuisse, & posse. Quinimmo eos ipsa instrumenta, & scripturas jam facta, & factas, teneri infra mensem a die publicationis præsentium computandum, Nobis, & Sedi, ac Cameræ Apostolicæ revelare, & cum effectu exhibere. Habitatores præterea, & subditos nostros prædictos, ut præfertur, in futurum disponentes, pœnas amissionis dictorum bonorum, & aliorum supradictorum, ita quod Sedes, & Camera Apostolica eo ipso possit illa propria auctoritate capere, & penes se retinere, viventibus ita disponentibus, ipsis vero defunctis eadem bona, & alia supradicta, de quibus dispositum fuerit, ad eos, ad quos de jure, si disponentes ab intestato decessissent, vel dispositiones hujusmodi factæ non fuissent, pervenire debent, omnino perveniant. Tabelliones vero, & Notarios etiam ex numero participantium, & alios quoscumque prædictos, instrumenta, & scripturas hujusmodi conficientes, seu jam facta, & factas, ut præfertur non revelantes, & exhibentes, pœnam quoque falsi, ac privationis Tabellionatus, & Notariatus, etiam ex numero participantium hujusmodi, & aliorum officiorum, quæ obtinent, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, & alia exercenda, eo ipso incurrere decernimus.

Et Sixti Constitutionem servari mandat, circa hæreditates ad

§.8. Cæterum declaramus, dispositiones tam factas, quam pro tempore faciendas, in earum Rerumpublicarum, Communitatum, Universitatum, Collegiorum extra

extraneos de jure pertinentes.

extra Statum Ecclesiasticum existentium, non Ecclesiasticorum, nec non in Principum extraneorum hujusmodi favorem, ad quas, & quos tempore obitus disponentium illorum bona, alias de jure, si disponentes ipsi ab intestato decessissent, pervenire debuissent, seu deberent, in præsenti nostra Constitutione non esse, nec fore comprehensas, pro ea tamen rata, in qua dictæ Respublicæ, Communitates, Universitates, Collegia, & Principes præfati de jure communi, vel alias ab intestato, tempore mortis dictorum disponentium, & non ante fuissent, & essent successuri; & tunc quoque volumus servari formam Constitutionis dicti Sixti Prædecessoris, quod scilicet Respublicæ, Communitates, Universitates, Collegia, & Principes præfati teneantur intra triennium bona ipsa in habitatores dicti Status Ecclesiastici transferre.

Prohibet, quominus quis sua bona protectione Communitatum, vel Principū extraneorum subponat.

§.9. Volumus autem, ut unicuique privato, sive nostro, & Status nostri Ecclesiastico subdito, sive extraneo, liberum, ac licitum sit, in Alma Urbe nostra, quæ communis patria, & nationum omnium domicilium est, cum ejus ad decem millia passuum circuitu, non solum officia Romanæ Curiæ, & portiones, ac loca montium, sed quæcumque bona stabilia, & alia, quæ stabilium loco habentur, tam ex quocumque genere contractus, quam ex quavis dispositione in ultima voluntate, ac etiam ab intestato acquirere, habere, retinere, & apprehendere posse, juxta Constitutionis dicti Sixti Prædecessoris continentiam, & tenorem. Insuper, ut malitiis etiam, & fraudibus, quæ in similibus excogitari, aut fieri possent, occurramus, Motu, & auctoritate similibus inhibemus quibuscumque subditis Status nostri Ecclesiastici supradictis, cujuscumque similiter dignitatis, ut præfertur, fuerint, ne de cætero aliquis eorum audeat, vel præsumat, sese, aut Civitates, Oppida, Terras, Castra, Fortalitia, Jurisdictiones, Feuda, res, & bona stabilia in quacumque ejusdem Status Ecclesiastici parte existen. quovis modo submittere, vel supponere alicui protectioni, defensioni, commendationi, sive commendigiæ, salvæ guardiæ, submissioni, ac confœderationi, seu etiam custodiæ Rerumpublicarum, Communitatum, Universitatum, Collegiorum extra dictum Statum Ecclesiasticum existentium, ac Principum extraneorum supradictorum, cujuscumque pariter dignitatis, ut præfertur, fuerint, aut eorum Capitaneorum, & militum, seu ut submissiones, aut alia præmissa fiant, auctores esse, aut consensum præstare, sub confiscationis ipsarum Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, Jurisdictionum, feudorum, & bonorum stabilium supradictorum, & aliorum quorumcumque Cameræ Apostolicæ ipso jure applicandorum, nec non criminis læsæ majestatis, & rebellionis in primo capite eo ipso absque alia declaratione incurrendis pœnis, quas nihilominus in supradictis omnibus casibus vere, & realiter, & ipso facto incurrisse, & incurrere per præsentes declaramus.

Aut sua bona in d. Statu existentia pro eis obliget sub pœnis, quæ hic recensentur.

§.10. Præterea, ut subditorum nostrorum utilitati, ac Status Ecclesiastici tranquillitati magis consulamus, quod de cætero nullus ex subditis Status nostri Ecclesiastici præfatis, aliquas fidejussiones, cautiones, promissiones, & obligationes pro Rebuspublicis, Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, quæ extra Statum Ecclesiasticum existunt, & Ecclesiastica non sunt, nec non pro principibus extraneis quibuscumque supradictis, seu illorum, ac alicujus eorum contemplatione, & intuitu, facere, dare, & præstare, ac alias quoquo modo sese, eorumque Civitates, Oppida, Terras, Castra, Jurisdictiones, Feuda, res, & bona stabilia supradicta, in quacumque ejusdem Status Ecclesiastici parte, ac in ipsa etiam Urbe existentia, ac jura eis quovis modo competentia, & alia bona, quæ loco stabilium habentur, ut præfertur, ad ipsos quovis modo spectantia tam pro eis, & aliquo eorum, ac eorum, vel alicujus eorum intuitu, & contemplatione ad favorem quorumcumque extraneorum, vel etiam subditorum ejusdem Status nostri Ecclesiastici, quam pro aliis quibusvis, & aliorum quorumcumque intuitu, ac contemplatione, ad favorem, & commodum ipsorummet Principum extraneorum, & aliorum supradictorum, obligare, & hypothecare, aut etiam bona quæcumque stabilia, & alia supradicta, in commendam, aut in erectionem commendarum alicui ex militiis regularibus, quibus Reges, aut Principes extranei, Nobis, & Sedi Apostolicæ non immediate subjecti, in Administratores, seu Magnos Magistros deputati sunt, concedere, aut ut concedantur, aliquo modo consentire, sine expressa præcedente nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis licentia, sub pœna amissionis dictorum bonorum contra tenorem præsentium, ut præfertur, obligatorum, & concessorum eo ipso similiter incurrenda, & Sedi, ac Cameræ Apostolicæ applicanda, possit, & valeat: ita quod in casu contraventionis eidem Sedi, & Cameræ Apostolicæ liceat viventibus supradictis, ita obligantibus, & concedentibus dicta bona capere, & penes se retinere, illis vero defunctis ad eos, ad quos de jure pervenire debent, omnino perveniant. Quodque Tabelliones, & Notarii, etiam ex numero participantium, & alii quicumque prædicti super præmissis scripturas, & instrumenta conficientes, pœnas privationis officiorum, quæ obtinent, & perpetuæ inhabilitatis ad illa, & ea exercenda eo ipso incurrant: & nihilominus fidejussiones, cautiones, obligationes, hypothecæ, necnon concessiones, & consensus prædicti per ipsos, ut præfertur, faciendæ, & præstandi respective, sint nulli, ac nullius roboris, & momenti, nec alicui quovis modo prosint, aut scripturæ, & instrumenta similiter super præmissis conficienda fidem faciant, vel ex illis audiri, agi, vel excipi possit, in judicio, vel ex-

extra, perpetuo statuimus, & ordinamus.

Decretum irritans. §.11. Sicque, & non aliter, per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritumque, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Publicatio hujus Constitutionis. §.12. Mandantes eisdem Legatis, Vice-Legatis, Gubernatoribus, ac Judicibus, nunc, & pro tempore in toto Statu Ecclesiastico prædicto existentibus, & eorum cuilibet, ut declarationem, extensionem, decretum, inhibitionem, præceptum, & mandatum, statutum, & ordinationem nostram hujusmodi in eodem Statu Ecclesiastico, ab omnibus, ad quos spectat, & spectabit, perpetuo observari mandent, & faciant; Contradictores quoscumque opportunis juris, & facti remediis, appellatione postposita, compescendo.

Derogatio contrariorum. §.13. Non obstantibus nostra de non tollendo jure quæsito, & quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon quibuscumque fideicommissis purificatis, & purificandis, ac ultimis voluntatibus, donationibus, & pactis quibuscumque, ac legibus etiam municipalibus, necnon Urbis, & aliarum Civitatum, Terrarum, & locorum Status nostri Ecclesiastici, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac privilegiis, & gratiis, & indultis, eisdem Rebuspublicis, Communitatibus, & Universitatibus, & Collegiis extra dictum Statum Ecclesiasticum existentibus, & non Ecclesiasticis, necnon Principibus extraneis, ac etiam militiis præfatis, quorumcumque Ordinum regularibus, ac Almæ Urbi, nec non Populo Romano, & quibuscumque Civitatibus, Terris, & Locis, Nobis, & Sedi Apostolicæ subjectis, etiamsi tales essent, quæ sub generali expressione non venirent, sed de illis specialis, & individua mentio habenda foret, in genere, vel in specie, & sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in contrarium præmissorum hactenus quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, nec non omnibus illis, quæ prædictus Sixtus Prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Forma publicationis faciendæ. §.14. Volumus autem, ut præsentes, quæ in Consistorio nostro, & de Fratrum nostrorum consilio, & assensu prædicto promulgatæ sunt, quoscumque tam præsentes, quam absentes, & ubicumque etiam extra Statum nostrum Ecclesiasticum existentes, perinde obligent, & arctent, acsi unicuique eorum nominatim intimatæ fuissent. Et nihilominus, ut illæ magis innotescant, mandamus, eas valvis Ecclesiæ S. Jo: Lateranen. & Basilicis Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ appendi, & publicari, ac etiam volumus, ut earum exemplis, etiam impressis, manu Notarii publici, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubique locorum in judicio, & extra habeatur, quæ ipsismet præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis. §.15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum confirmationis, innovationis, declarationis, extensionis, ampliationis, decretorum, inhibitionis, præcepti, mandatorum, voluntatum, statuti, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 14. Julii 1601. An. X. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo primo, pridie Non. Julii, Pontificatus nostri Anno X.

Papæ, & Cardinalium subscriptiones

✠ Ego Clemens Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Protector noster aspice Deus.

✠ *Ego Julius Antonius Episcopus Cardin. Prænestinus, & S. Severinæ.*

✠ *Ego Hieronymus Episcopus Sabinensis Cardinalis Rusticucius.*

✠ *Ego Alex. Episcopus Albanen. Card. de Florentia.*

✠ *Ego Antonius Maria tit. S. Mariæ Transtyberim Card. Salviatus.*

✠ *Ego Augustinus tit. S. Marci Presbyter Card. de Verona.*

✠ *Ego Simeon tit. S. Laurentii in Lucina Presb. Card. de Terra nova.*

✠ *Ego Dominicus tit. S. Chrisogoni Presbyter Card. Pinellus.*

✠ *Ego Fr. Hieronymus Bernerius tit. S. Mariæ super Minervam Presbyter Card. Asculan.*

✠ *Ego Ant. Maria tit. S. Praxedis Card. Gallus.*

✠ *Ego Antonius tit. S. Stephani in Monte Cœlio Presb. Card. Saulius.*

✠ *Ego Evangelista tit. S. Matthæi in Merulan. Card. Cusentinus.*

✠ *Ego Marianus tit. SS. Marcellini, & Petri Card. de Camerino.*

✠ *Ego Fr. Gregorius tit. S. Augustini Presbyter Card. de Montelparo.*

✠ *Ego Paulus tit. S. Cæciliæ Presbyter Card. Sfondratus.*

✠ *Ego Benedictus tit. S. Priscæ Presbyter Card. Justinianus.*

✠ *Ego Franciscus Maria tit. S. Mariæ in Aracœli Presb. Card. a Monte.*

✠ *Ego*

✠ *Ego Octavius tit. S. Alexii Presbyter Card. Paravicinus.*
✠ *Ego Hieronymus tit. S. Pancratii Presbyter Card. Matthæjus.*
✠ *Ego Flaminius tit. S. Mariæ de Pace Presbyter Card. Platus.*
✠ *Ego Lutius tit. SS. Quirici, & Julittæ Presbyter Card. Saxus.*
✠ *Ego Franciscus Maria tit. S. Bartholomæi in Insula Presbyter Card. de Senis.*
✠ *Ego Camillus tit. SS. Joannis, & Pauli Presbyter Card. Burghesius.*
✠ *Ego Cæsar tit. SS. Nerei, & Achillei Presbyter Card. Baronius.*
✠ *Ego Laurentius tit. S. Laurentii in Pane, & Perna Presbyter Card. Blanchettus.*
✠ *Ego Franciscus tit. S. Thomæ in Parione Presb. Card. Mantica.*
✠ *Ego Pompejus tit. S. Balbinæ Presbyter Card. Arigonus.*
✠ *Ego Dominicus tit. S. Petri in Monte Aureo Presb. Card. Tuscus.*
✠ *Ego Arnaldus tit. S. Eusebii Presb. Card. Ossatus.*
✠ *Ego Paulus Æmilius Presb. Card. Sancti Marcelli.*
✠ *Ego Silvius tit. S. Salvatoris in Lauro Presb. Card. Antonianus.*
✠ *Ego Rob. tit. S. Mariæ in Via Presbyter Card. Bellarminus.*
✠ *Ego Bonvisus tit. S. Blasii de Annulo Presbyter Card. Bonvisius.*
✠ *Ego A. S. Laurentii in Damaso Diaconus Card. Montaltus S. R. E. Vice-Cancellarius.*
✠ *Ego Ant. Diac. Card. SS. Quatuor Coronatorum.*
✠ *Ego P. S. Nicolai in Carcere Diaconus Card. Aldobrand. S. R. E. Camerarius.*
✠ *Ego Cynthius Diaconus Cardinalis Sancti Georgii.*
✠ *Ego Bartholomæus S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Cæsius.*
✠ *Ego A. S. Angeli in foro Piscario Diac. Card. Perettus.*
✠ *Ego Jo: Baptista S. Mariæ in Cosmedin Diaconus Card. Detus.*

CCLI.

Præfinitio formæ communicationis Indulgentiarum, Orationumque &c. servandæ a Fratribus Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, statis diebus, quibus ipsi generalem benedictionem facere consueverunt.

Consimilem formam hic idem Pontifex præscripsit Ordini Fratrum Sanctissimæ Trinitatis Redempt. Captiv. in Constit. inferius ponenda, quæ incipit Decet.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Clemens concesserat, ut in hoc Ordine celebrarentur dies festi S Laurentii, & S. Antonii.

Cum nos alias, ut in universo Ordine Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, dies Festo S. Laurentii Martyris, quo die Ordo prædictus fundatus fuit, ac S. Antonii Abbatis, quo die ipse Ordo a fæl. rec. Gregorio Papa Nono Prædecessore nostro confirmatus fuit, in fundationis, & confirmationis hujusmodi memoriam, singulis annis solemniter celebrarentur, concesserimus, prout in nostris sub dat. die 10. Martii 1600. expeditis literis plenius continetur.

In eo absolutio generalis judicatis hic diebus fieri consuevit.

§.1. Cumque ex antiquo ejusdem Ordinis instituto diebus S. Catherinæ Virginis, & Martyris, feriæ quartæ Cinerum, & feriæ quintæ in Cœna Domini in ipso Ordine absolutio, & benedictio generalis fieri soleat, quæ etiam per Nos pridem confirmata fuit, prout in aliis nostris sub dat. die 20. Aprilis 1592. Pontificatus nostri Anno I. expeditis in forma brevis literis plenius etiam continetur.

Eam etiam dd. Festis SS. Laurentii, & Antonii fieri concedit.

§.2. Nos volentes Ordinem prædictum, ejusque Religiosos, amplioribus favoribus, & gratiis prosequi, supplicationibus dilecti filii Bernardi de Vargas ejusdem Ordinis Procuratoris generalis super hoc nobis humiliter porrectis inclinati, ut similis absolutio, & benedictio generalis, etiam supradictis duobus diebus festis S. Laurentii, & S. Antonii in prædicto Ordine, ejusque Monasteriis, & Conventibus fieri possit, auctoritate Apostolica tenore præsentium, perpetuo concedimus, & indulgemus.

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis danda fides.

§.4. Volumus autem, ut præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem, quæ præsentibus ipsis, fides habeatur.

Dat. die 24. Julii 1601. An. X.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 24. Julii, millesimo sexcentesimo primo, Pontificatus nostri Anno X.

Sequitur forma benedictionis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Fundationem hujus Ordinis, ejusque merita recenset.

Cum ad uberes misericordiæ fructus, quos Ordo B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, qui divino instinctu per ejusdem Beatissimæ semper Virginis Mariæ revelationem B. Raymundo de Peniafort nuper a Nobis in Sanctorum numerum relato, & clar. me. Jacobo Aragonum Regi, ac Petro Nolasco dicti Ordinis primo professori factam institutus, & a fæl. record. Gregorio Papa IX. Prædecessore nostro confirmatus fuit, in agro militantis Ecclesiæ pro Redemptione Captivorum, qui in misera servitute, & salutis animæ periculo, a Mauris, & aliis Infidelibus detinentur, continuo producere dignoscitur, nostræ dirigimus considerationis intuitum, facile inducimur, ut Ordinem præ-

prædictum specialibus favoribus, & gratiis libenter prosequamur, & ea, quæ circa spiritualium ejusdem Ordinis Indulgentiarum communicationem pro majori fidelium devotione, & ædificatione per ejusdem Ordin. Religiosos fieri solent, nostræ declarationis stabilitate roboremus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Causæ præscribedi normam Indulgentias communicandi.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, in ejusdem Ordinis Conventibus, ac Regularibus Ecclesiis, ab immemorabili tempore ex Summorum Pontificum auctoritate, & concessione, indulgentiarum communicatio sub quadam precationum forma, certis quibusdam anni diebus fieri soleret, & circa hujusmodi communicationem quosdam abusus irrepsisse, nec certam formam auctoritate Apostolica constitutam esse appareret;

Abrogato more generalis absolutionis.

§. 2. Nos pro nostri Pastoralis muneris debito fidelium animarum saluti, ac ejusdem Ordinis decori consulere, ac certam in præmissis formam statuere, aliasque desuper opportune providere volentes, ex voto etiam Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationi Sacrorum Rituum Præpositorum, quibus hoc negocium examinandum commisimus, ac ex certa nostra scientia, & matura deliberatione, quoad institutum, & ritum absolutionis, quam vocant, & communicationem indulgentiarum, quæ in prædicto Ordine fieri solent, hanc de cætero formam (antiqua consuetudine prorsus perpetuo abrogata) in perpetuum servari volumus, atque Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus; ut nimirum diebus solitis, aut ab Apostolica Sede concessis, communicatio indulgentiarum, quas prædictus Ordo Beatæ Mariæ de Mercede, ex concessione, & indulto Sedis Apostolicæ aliis potest communicare, non autem absolutio, ut prius fiebat, fieri possit.

Communicationem Indulgentiarũ fieri, ut hic jubet.

§. 3. Hujusmodi vero communicationem indulgentiarum tantummodo confratribus, & consororibus ejusdem Ordinis in Ecclesiis ipsius Ordinis præsentibus, & non aliis, & diebus supradictis, cum Psalmis, Versiculis, & Orationibus, quæ jam Romæ recognitæ, & a dilecto filio nostro in Urbe Vicario probatæ, & a dicta Congregatione reformatæ sunt, fieri liceat. Et ad dictam communicationem indulgentiarum singulis diebus prædictis obtinendam, confratres, & consorores prædicti sint contriti, confessi, ac Sacra Communione refecti, alias prædictas indulgentias non consequantur.

Prout etiam Communicationem bonorum operum.

§. 4. Communicationem etiam orationum, jejuniorum, Missarum, aliorumque bonorum operum, quæ fiunt in dicto Ordine supradictis diebus, Confratribus tantum, & Consororibus, qui præsentes fuerint, ut de Indulgentiis supra dictum est, fieri posse permittimus, & concedimus, Forma autem hujus communicationis fieri volumus, nudis, & simplicibus verbis in hunc fere modum, videlicet. Item communicamus vobis Fratres, orationes, jejunia, Missas, peregrinationes, & labores pro redimendis etiam captivis susceptos, cæteraque opera bona, quæ per Dei gratiam in nostra Congregatione, & Ordine fiunt. In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Populus non invitandus.

§. 5. Cæterum expresse prohibemus, ne Populus in Civitatibus, Terris, & locis publice invitetur a dicti Ordinis Fratribus ad suas Ecclesias ad consequen. supradictam communicationem Indulgentiarum, & bonorum operum; hoc est in plateis, viis, & locis publicis non apponantur cedulæ impressæ, seu manuscriptæ, quibus indicetur, & promulgetur talis communicatio Indulgentiarum.

Hujus Constitutionis observantiam præscribit.

§. 6. Mandantes propterea universis, & singulis ejusdem Ordinis Superioribus, & Fratribus, ut præscriptam hanc formam perpetuo observare studeant, nec illam quovis modo præterire audeant, seu præsumant: irritum nihilominus decernentes, & inane, quicquid secus super his ab ipsis quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat contrariis.

§. 7. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ejusdem Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Ordini, ac supradictis illius Superioribus, & Fratribus, ac quibusvis aliis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, ac approbatis; cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 9. Julii 1602. An. X.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris die 9. Julii, millesimo sexcentesimo secundo, Pontificatus nostri Anno XI.

Sequitur Forma d. communicationis a Vicario Papæ probata, & supra enunciata.

Aliqua verba in §. xi. & xii. fuerunt correcta, ut notatur in margine. Et hanc correctionem hic idem Pontif. tradit infra in Constitutione edita pro Fratribus Sanctissimæ Trinitatis, & Redemptionis.

Forma absolutionis, & orationum servanda a Fratribus Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum.

Hieronymus Episcopus Sabinen. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Rusticucius nuncupatus, Sanctissimi Domini Nostri Papæ Vicarius Generalis, Romanæque Curiæ Judex Ordinarius. Dilectis nobis in Christo Ministris, & Fratribus Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, salutem Deique benedictionem.

Etsi cunctæ Orbis Ecclesiæ sub Sanctorum fundatæ vocabulis, sint pia devotione fidelium venerandæ, illas tamen, quæ in

in honorem, & sub vocabulo Sacrosanctæ, & Individuæ Trinitatis dicatæ noscuntur, eo excellentiori memoria convenit venerari, quo ipsa sancta Trinitas immediatius, & perfectius vota fidelium dirigit, & ad gratiam exauditionis admittit. Cum ergo Ordo Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, nutu divino, per fæl. record. Innocentium Papam III., sub tali titulo, & nomine institutus esse dignoscatur, merito a Sancta Sede Apostolica specialibus gratiis, & favoribus decoratur. Et Nos ut Christifidelium devotio visitandi Ecclesias dicti Ordinis in dies augeatur, necnon ad acquirendas gratias in eisdem concessas, eo ferventius, & devotius disponantur, auctoritate Apostolica a SS. D. N. Papa specialiter nobis concessa, ut preces, & orationes, ac denique absolutionem, quæ in Ecclesiis, & Monasteriis dicti Ordinis diebus cinerum, Cœnæ Domini, & Sanctæ Catharinæ Virginis, & Martyris, dici, & fieri consuetum est, etiam in omnibus festivitatibus Sanctissimæ Trinitatis, dicere, & facere, publice, & solemniter, præsentium tenore, licentiam, & facultatem eisdem Ministris, & fratribus concedimus, atque impertimur.

Orationum normam præfinit. §.1. Quoniam autem formam absolutionis prædictæ viris probis, & doctis nostræ Sacræ Congregationis, auctoritate prædicta examinan. commisimus: ne aliquis scrupulus, sive ambigendi locus circa eam imposterum relinquatur, absolutionem ipsam, preces, & orationes, modo quo recitari debent, ut evidentius exprimatur, his præsentibus adnotandas duximus, videlicet.

Antiphona.

Intret oratio mea. *Deinde dicantur Septem Psalmi Pœnitentiales, in totum, vel in partem: quibus finitis repetitur.*

Antiphona.

Intret oratio mea in conspectu tuo Domine, inclina aurem tuam ad preces nostras parce Domine, parce populo tuo, quem redemisti sanguine tuo pretioso, ne in æternum irascaris nobis.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.
℟. Sed libera nos a malo.
℣. Salvos fac servos tuos.
℟. Deus meus &c.
℣. Mitte eis Domine auxilium de Sancto.
℟. Et de Sion &c.
℣. Esto eis Domine turris fortitudinis.
℟. A facie inimici.
℣. Nihil proficiat inimicus in eis.
℟. Et filius iniquitatis &c.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus &c.
℣. Dominus vobiscum.
℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

§.2. Adesto Domine supplicationibus nostris, & me, qui etiam misericordia tua primus indigeo, exaudi clementer, ut quem non electione meriti, sed dono gratiæ tuæ constituisti tui operis ministrum, da fiduciam tui operis exequendi, & in meo ministerio, quod tuæ pietatis, est operari. Per Christum &c.

§.3. Exaudi Domine preces nostras, & confitentium tibi parce peccatis, ut quos conscientiæ reatus accusat, indulgentiæ tuæ pietatis absolvat. Per Christum &c.

§.4. Præveniat hos famulos tuos, quæsumus Domine, misericordia tua, ut omnes iniquitates eorum celeri indulgentia deleantur. Per Christum &c.

§.5. Præsta, quæsumus Domine, his famulis tuis dignum pœnitentiæ fructum, ut Ecclesiæ tuæ Sanctæ, a cujus integritate deviarunt peccando, amissorum reddantur innoxii veniam consequendo. Per Christum &c.

§.6. Adesto Domine supplicationibus nostris, nec sit ab his famulis tuis clementiæ tuæ longinqua miseratio, sana, eorumque remitte peccata, ut nullis iniquitatibus a te separati, tibi Domino semper valeant adhærere. Per Christum &c.

§.7. Domine Deus noster, qui offensione nostra irasceris, sed satisfactione placaris, respice quæsumus, super hos famulos tuos, qui se tibi graviter peccasse confitentur, tuum est absolutionem criminum dare, & veniam præstare peccantibus, qui dixisti pœnitentiam te malle peccatorum, quam mortem: Concede ergo Domine his, ut tibi pœnitentiæ excubias celebrent, & correctis actibus suis, conferri sibi a te sempiterna gaudia gratulentur. Per Christum &c.

§.8. Deus humani generis benignissime conditor, & misericordissime reformator, qui hominem, invidia Diaboli, ab æternitate dejectum, unici Filii tui sanguine redemisti, vivifica hos famulos tuos, quos tibi nullatenus mori desideras; & qui non derelinquis devios, assume correctos. Per Christum &c.

§.9. Moveant pietatem tuam, quæsumus Domine, hæc famulorum tuorum lacrymosa suspiria, tu eorum medere vulneribus, tu jacentibus manum porrige salutarem, ne Ecclesia tua aliqua sui corporis portione vastetur, ne grex tuus detrimentum sustineat, ne de familiæ tuæ damno inimicus exultet, ne renatos lavacro salutari mors secunda possideat. Per Christum &c.

§.10. Tibi ergo Domine supplices preces cum fletu cordis effundimus, tu parce confitentibus, ut sic in hac mortalitate, peccata sua te adjuvante defleant, quatenus in tremendi judicii die sententiam æternæ damnationis evadant, & nesciant, quod terret in tenebris, quod stridet in flammis; atque ab erroribus ad iter reversi, justitiæ nequaquam vulneribus saucientur, sed integrum sit eis, atque perpetuum, quod gratia contulit, & quod misericordia reformavit. Per Christum &c.

Hic non dicitur. Oremus.

§.11. Concedimus vobis Fratribus facultatem, ex auctoritate Nobis a Pontifi- Absolutionisque formam ponit.

cibus

cibus Romanis indulta, ut consequi possitis omnes, & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones nostræ hujusmodi sacræ Religioni concessas, juxta privilegiorum tenores ab eadem Sede Apostolica obtentorum, & in quantum vestra expetit oratio, & ad nos pertinet jurisdictio, sit vobis Omnipotens Deus indultor omnium criminum vestrorum, deleat, atque dimittat omnia peccata vestra Dominus noster Jesus Christus, qui cum Patre, & Spiritu sancto vivit, & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

Hæc verba signata sunt omittenda, ut notavi hic in principio.

Hic non dicitur, Oremus.

§.12. Dominus noster Jesus Christus, qui Beato Petro Apostolo dedit licentiam animas ligandi, atque solvendi, ille vos absolvat ab omni vinculo delictorum, ut habeatis vitam æternam, & vivatis in sæcula sæculorum.

Hanc formam ab omnibus Clemens servari præcipit.

§.13. Quam quidem formam, & tenorem prædictos a quoquam innovari, immutari, sive impediri, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna eo ipso incurrenda omnino prohibemus, & secundum eam, & non aliter, liceat prædictis fratribus in futurum prædicta absolutione, & orationibus, pacifice, & quiete uti, frui, potiri, & gaudere quibuscumque non obstantibus. In quorum omnium, & singulorum fidem has præsentes nostras literas exinde fieri, & per Reverendissimum Dominum Paulum de Curte Episcopum Isermen. nostrum Vicesgerentem, nec non per Notarium Curiæ nostræ subscribi, sigillique nostri, quo in talibus utimur, jussimus, & fecimus impressione muniri.

Dat. die 20. Maii 1600.

Datum Romæ ex Ædibus nostris, Anno a Nativitate Domini nostri Jesu Christi millesimo sexcentesimo, indictione decima tertia, die vero vigesima mensis Maii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Clementis divina providentia Papæ Octavi, Anno ejus Nono.

Paulus Episc. Isernien. Vices.

CCLII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Committitur Vice-Legato Avenionen., ut curet in Comitatu Venayssino observari Constitutionem de Bono Regimine reddituum Communitatum Status Ecclesiastici.

Ven. Fratri Carolo Episcopo Anconitano in Civitate nostra Avenionen., & Comitatu Venayssino Vicelegato.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Clemens jusserat Constitutionem, de qua agitur, observari in Comitatu Avenionensi.

§.1. Cupientes pro nostra paterna erga subditos nostros charitate, ut eorumdem subditorum nostrorum, & præsertim Communitatum, & Universitatum bona recte administrentur, Superioribus annis Constitutionem super bono regimine reddituum, & bonorum Communitatum, & Universitatum Status nostri Ecclesiastici edidimus, cujus exemplar nuper tibi ad effectum, ut illam in Civitate Avenionen. observari faceres, transmisimus;

Eamdem observari præcipit in Comitatu Venaysino.

§.2. Hujus autem Constitutionis observantiam in Civitatibus, Terris, & Locis Comitatus nostri Venayssini introduci summopere cupimus; Et propterea de tuæ fraternitatis fide, prudentia, & integritate plurimum in Domino confisi, eidem fraternitati tuæ per præsentes committimus, & mandamus, ut ejusdem Constitutionis, quam cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & decretis ad prædictas Civitates, Terras, & Loca Comitatus Venayssini, eorumque Communitates, Universitates, & Homines nominatim extendimus, eosque comprehendere volumus, & declaramus, perinde acsi in dicta Constitutione nominatim expressi, & compræhensi fuissent, observantiam auctoritate nostra Apostolica introduci cures, super quo plenam, & amplam tibi facultatem, & auctoritatem per præsentes impertimur.

Derogat contrariis.

§.3. Non obstantibus quibusvis dictarum Civitatum, Terrarum, & Locorum hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Civitatibus, Terris, & Locis prædictis, eorumque Communitatibus, Universitatibus, & Hominibus, seu quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 1. Septem. 1601 An. X.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 1. Septembris 1601. Pontificatus nostri Anno X.

CCLIII.

Ex Regest. in Canc. Apost.

Translatio Ecclesiæ Cathedralis, ac residentiæ Episcopi Elnen. ad Ecclesiam Sancti Joannis Baptistæ Oppidi Perpiniani.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Superna dispositione cujus inscrutabili providentia ordinationem suscipiunt universa, ad Apostolicæ Dignitatis apicem meritis licet imparibus &c. expedire.

Causæ translationis faciendæ.

§.1. Sane Charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, qui, & Cathaloniæ Princeps, ac Rossilio-

silionis, & Ceritaniæ Comes existit tam suo, quam Venerabilis Fratris nostri moderni Episcopi Elnen., nec non dilectorum filiorum Capitulorum, & Canonicorum Elnen., ac Sancti Joannis Baptistæ Oppid Perpiniani Elnen. Diœcesis Ecclesiarum nominibus Nobis nuper exponi fecit, quod Civitas Elnen. in Comitatu Rossilionis Principatus Cathaloniæ sita, & littore Maris per tria milliaria, vel circa distans, ob vicinos hæreticos, ac frequentes, & propemodum assiduas Piratarum, & aliorum Prædonum Terra, Marique incursiones, deprædationes, & insultus, quibus exposita, & obnoxia, immo etiam in direptionem, & excidium aliquando reducta fuit, & adhuc infestatur, usque adeo de suo vetere splendore decidit, ut omnes fere nobiles, & primarii Cives ex ea jampridem discesserint, ac soli Artifices, & Plæbei ibidem remanserint, ipsaque Civitas quodammodo depopulata, ac ad ducentos, & quadraginta Pauperum Incolarum domos reducta, immo etiam omni propemodum commercio destituta jaceat, & dictus Episcopus, ac plerique ex Canonicis ipsius Ecclesiæ Elnen. a pluribus annis usque ad hanc diem propter imminentia pericula, ac bonorum, & Personarum angustias in dicta Civitate commorari desierint; dicta vero Ecclesia Elnen. ab inde citra proprii Pastoris, & Canonicorum suorum præsentia absque solatio destituta, magnam veteris Splendoris diminutionem substinere, & jacturam pati cæperit: Oppidum autem præfatum, quod sex milliarium spatio dumtaxat a Civitate prædicta distat, munitissimum, & nedum commercii frequentia, sed etiam nobilium, & primariorum, qui ex dicta Civitate olim excedentes sese in illud receperunt, habitationem tam etiam Ministrorum Regiorum pro rebus, & controversiis tam præfati Rossilionis, quam etiam Ceritaniæ Comitatuum cognoscendis, atque decidendis illic commorantur, ac Curiam, & audientiam regiam constituentium, nec non complurium aliorum armis, & literis præstantium residentia insigne existit, & post Barchinonen. cætera Comitatus Rossilionis, ac etiam Principatus Cathaloniæ hujusmodi Oppida, & Loca Populo, situ, fama, & aeris amænitate antecellit, ac in eadem Ecclesia viginti quatuor Canonicatus, & totidem Præbendæ instituti, & ex illis duo Mensæ Episcopali Elnen., aliique, & aliæ officio Inquisitionis hæreticæ pravitatis dicti Principatus unitæ reperiuntur, ipsiusque Ecclesiæ Elnen. Canonici reliquos Canonicatus, & Præbendas hujusmodi obtinentes Capitulum inibi constituunt, ac ex annuis Mensæ suæ Capitularis redditibus bismille ducatos auri de Camera, vel circa percipere solent, ac ultra Canonicatus, & Præbendas hujusmodi, nec non quatuor dignitates in eadem Ecclesia Elnen. existentes, videlicet tres Archidiaconatus, & Sacristia majores, quas pro tempore obtinentes stallum quidem in Choro, non tamen vocem in Capitulo habent, & quinquaginta, & forsan plures Beneficiati esse noscuntur, ex quibus triginta ad minus residere solent, ipsique Beneficiati ita inter se distinguuntur, ut eorum aliqui de majori, alii vero de minori Choro censeantur, rursus ex Beneficiatis de Choro majori duo Hæbdomadarii perpetui, qui reliquos ubique præcedunt, & alterius hebdomadis Missas matutinales inter primam, & tertiam horas singulis diebus decantare, & curam animarum Incolarum totius Civitatis præfatæ exercere, eisque Ecclesiastica Sacramenta administrare tenentur, eoque nomine in annuo redditu ultra centum ducatos cuilibet ipsorum obveniunt, omnes vero Beneficiati de Choro majori hujusmodi Communitatem inter se efficiunt, ac in annuis proventibus ad bismille ducatos similes, vel circiter etiam percipiunt, & ex illis massam communem distributionum tam Capituli, quam Beneficiatorum hujusmodi constituunt; eamque interventu duorum Canonicorum administrant, & pro eorum insignibus Cappas nigras pelliceas in Choro deferunt, & per eas a Beneficiatis de Choro minori illas non deferentibus etiam distinguuntur; Ecclesia autem Sancti Joannis Baptistæ præfata in primis structura, & ædificio admodum venusta, paramentis autem, & ornamentis ad Divinum Cultum necessariis satis decenter instructa, juxta eam Palatium ad dictam Mensam Episcopalem legitime spectans, & Episcopali residentiæ commodum consistit, & in ea viginti quatuor Canonicatus, & totidem Præbendæ, ac ex illis unus, & una Mensæ Episcopali, ac alter, & altera officio Inquisitionis hujusmodi etiam uniti, reliqui vero collativi, & ultra Canonicos ipsius Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ illius Capitulum ibidem efficientes quinquaginta, & forsan plures Beneficiati una cum ipsis Canonicis, ut plurimum inibi conjunctim residere soliti existunt, & Collegium, seu Communitatem efficiunt, & annui proventus eorum Massæ communis ad valorem bismille, & sexcentorum Ducatorum similium ascendunt, omnesque inter Canonicos, & Beneficiatos Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ hujusmodi ibidem residentes pro distributionibus dietim repartiuntur; Cæterum cum ex prænarratis causis nedum opportunum, sed etiam necessarium sit, ut residentia Episcopi, & Canonicorum Elnen. præfatorum ad aliam ex circumvicinis Oppidis Ecclesiam illis pro eorum hujusmodi residentia concedendam transferatur, nullaque alia, quam præfata Ecclesia Sancti Joannis Baptistæ ad hoc commodius, vel decentius assignari possit, indecorum tamen, & jurgiorum materia videatur, si duo Capitula conjunctim, & eodem tempore uni eidemque Ecclesiæ deserviant, & multo minus conveniat, ut dicta Ecclesia Elnen. Divini Cultus exercitio prorsus destituatur; Propterea Episcopus, & Capitulum Elnen., hæc omnia altiori animo revolventes cum Capitulo, & Canonicis Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ, hujus-

hujusmodi conventiones, & pacta infrascripta sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito inierunt. Ut scilicet omnes Canonicatus, & Præbendæ dictæ Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ, cum primum vacarent, supprimerentur, illorumque sic supprimendorum fructus, redditus, & proventus, ac distributiones etiam quotidianæ, & alia emolumenta quæcumque Mensæ Capitulari dictæ Ecclesiæ Elnen. exclusis utrique non comprehensis Canonicatibus, & Præbendis unitis tam Mensæ Episcopali, quam officio præfatis, sed eisdem in pristino eorum statu remanentibus, applicarentur; adveniente vero vacatione Canonicatuum, & Præbendarum dictæ Ecclesiæ Elnen. is, qui pro tempore dictæ Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ Canonicus in sui receptione, seu possessione antiquior foret, in illis pleno Jure ascenderet, & subrogaretur: Canonicatusque, & Præbendæ dictæ Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ, qui per hujusmodi ascensum, & subrogationem vacarent, ipso facto suppressi, eorumque fructus Mensæ Capitulari dictæ Ecclesiæ Elnen. applicati essent, & censerentur: ubi autem ad actualem supradictæ residentiæ translationem deventum foret, Canonici ejusdem Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ etiam Canonici Elnen. æque, ac alii appellarentur, ac pro talibus haberi inciperent; immo postquam ad octo tantum reducti essent, ipsi ex tunc Capitulo Ecclesiæ Elnen. etiam una cum illius Canonicis unum dumtaxat Capitulum constituerent, ac ibidem votum tam decisivum, quam consultivum haberent: per hoc tamen non censerentur Præbendæ confusæ, sed prædicti octo Canonici ex pristina cujusque eorum Præbenda fructus, distributiones, & emolumenta præfata separatim perciperent: immo donec ipsorum Canonicatus, & Præbendæ suppressi forent, illisque suppressis, ad Præbendas ejusdem Ecclesiæ Elnen. ascendissent, prærogativis deputationis Curiarum Concili Provincialis officiorum Sedis vacantis gaudere nequirent, liceret tamen eisdem ad officia, & alia hujusmodi eligere, non tamen eligi possent; Insuper Canonici Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ hujusmodi omnibus prærogativis, privilegiis, exemptionibus, gratiis, & favoribus, quibus dictæ Ecclesiæ Elnen. Canonici tam vacante, quam plena illius Sede Episcopali licite uterentur, & fruerentur, in omnibus tamen, & quibuscumque actibus tam publicis, quam privatis præcedentia Canonicorum Ecclesiæ Elnen. hujusmodi absque ulla contradictione esset. Verum quia suppressis Canonicatibus, & Præbendis Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ hujusmodi præfatus modernus, & pro tempore existens Episcopus Elnen. Jus illas conferendi, quoties in mensibus ad locorum Ordinarios spectantibus vacavissent, amittebat, seu hujusmodi Jus extinguebatur; idcirco placuit præfatis Capitulo, & Canonicis dictæ Ecclesiæ Elnen., ut collatio, provisio, & omnimoda dispositio trium Canonicatuum, & Præbendarum dictæ Ecclesiæ Elnen., ex illis, ad quos dum pro tempore vacant, nominatio, seu præsentatio, & electio personarum idonearum ad ipsos, institutio vero, seu collatio, & provisio restricta ad nominationem, seu præsentationem, & electionem hujusmodi, ad præfatum Episcopum cessantibus reservationibus, & affectionibus Apostolicis spectat, & pertinet, videlicet eorum, qui sunt Pœnitentiarii, vel in Pœnitentiales erecti, seu quibus Pœnitentiarii officium unitum existit, ac quos Philippus Jordi Archidiaconus Confluentis, nec non aliorum Præcentoriæ, quos Michael Roig, & reliquorum Sancti Janeti nuncupatorum Canonicatuum, & Præbendarum, quos Monserratus Suro, dilecti filii Canonici dictæ Ecclesiæ Elnen. ad præsens obtinent, ad modernum, & pro tempore existentem Episcopum præfatum dumtaxat in perpetuum pleno Jure, cessantibus tamen eisdem reservationibus, & affectionibus spectaret, & pertineret, ipseque Episcopus, postquam hujusmodi translatio suum sortita esset effectum, a præstatione quatuor Eminarum Tritici, & decem Librarum Monetæ in dicto Oppido cursum habentis, quam singulis Canonicis dictæ Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ annuatim facere tenetur, postquam eorum Præbendæ per obitum, vel ascensum, sive subrogationem, aut alias quomodolibet suppressæ forent, liber, & immunis censeretur, prout in uno, seu pluribus Instrumentis, seu Documentis, aliisve scripturis publicis, & privatis desuper confectis, plenius dicitur contineri.

Pacta inita inter Capitula utriusque Ecclesiæ.

§.2. Quare dictus Philippus Rex nominibus præfatis Nobis humiliter supplicari fecit, quatenus residentiam Episcopi, & Capituli, ac Canonicorum Elnen. præfatorum ad dictum Oppidum Perpiniani modo, & forma infrascriptis transferre, eisque de tuta commoratione, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Philippi Regis preces pro translatione.

§.3. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem secundum æstimationem præfatam etiam Beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, idemque servaretur in quibusvis suppressionibus perpetuis, concessionibus, dismembrationibus, & applicationibus etiam de quibuscumque fructibus, & bonis Ecclesiasticis, modernum Episcopum, & singulares personas Capitulorum, & Canonicorum hujusmodi a quibusvis &c. censentes &c. nec non Instrumentorum, seu Documentorum, aliarumque scripturarum hujusmodi, ac etiam unionum, & applicationum mensis præfatis, hactenus quomodolibet factarum, causasque, occasiones, & circumstantias, cum inde sequutis præsentibus pro expressis habentes; hujusmodi supplicationibus inclinati, residentiam, & habitationem moderni, ac pro tempore existentis Episcopi, nec

Translatio de qua in Rubrica.

nec non Capituli, & singulorum Canonicorum Ecclesiæ hujusmodi, ac dignitates in ea nunc, & pro tempore obtinentium cum utraque Mensa Episcopali similiter, & Capitulari, ac Arca, & Sigillo communibus, nec non potioribus Reliquiis, omnibusque, & singulis bonis mobilibus, & semoventibus, distributionibus etiam quotidianis, Juribus, pertinentiis, obventionibus, & emolumentis, non tamen provenientibus ex Beneficiis, & Anniversariis fundatis in dicta Ecclesia Elnen., quæ sunt Beneficiatorum propria, & quæ transferri, & dividi non possint, sed in dicta Ecclesia Elnen., absque illorum diminutione omnino remaneant, ac sacra, & communi, & pretiosiore suppellectile, statutis, consuetudinibus, privilegiis, indultis, exemptionibus, immunitatibus, prærogativis, honoribus, concessionibus, favoribus, & gratiis tam spiritualibus, quam temporalibus, ac etiam oneribus, cæterisque rebus quibuscumque ex Civitate, & Ecclesia Elnen. præfatis ad Oppidum, & Ecclesiam Sancti Joannis Baptistæ hujusmodi, ejusque situm, ambitum, & claustra, ita quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus Episcopus, Capitulum, & singuli Canonici Ecclesiæ Elnen. hujusmodi, & dignitates in ea obtinentes in Oppido, & Ecclesia Sancti Joannis Baptistæ præfatis residere, morari, & habitare, ac pensum horarum Canonicarum tam diurnarum, quam nocturnarum, aliorumque divinorum officiorum in eadem Ecclesia Sancti Joannis Baptistæ persolvere; forum quoque, Tribunal, & audientiam tam Episcopalem, quam Capitularem pro exercitio Jurisdictionis ipsis tam in spiritualibus, quam temporalibus Jure ordinario, ac alias quomodolibet competentis, in eodem Oppido habere, & tenere, Capitula, & Congregationes inire, nec non omnia, & singula, quæ in Ecclesia, & Civitate Elnen. præfatis quomodolibet hactenus facere, gerere, exequi, & adimplere poterant, & consueverant, similiter, & absque ulla prorsus differentia in eadem Ecclesia Sancti Joannis Baptistæ etiam facere, gerere, exequi, & adimplere libere, & licite possint, & valeant, ac etiam debeant, Civitate, & Ecclesia Elnen., quoad nomen, titulum, denominationem, & existentiam Cathedralis, aliisque pristinis Juribus, nec non omnibus illius Beneficiatis, cæterisque Ministris, qui ex nunc deinceps horas Canonicas, Missam Conventualem, & alia divina officia per se ipsos in eadem celebrare, illique alias in hujusmodi divinis deservire, & ex illis supradicti duo Beneficiati hebdomadarii perpetuam animarum curam, ut prius exercere, & Sacramenta Ecclesiastica administrare teneantur, sub dominio tamen, gubernio, & jurisdictione Episcopi, & Capituli Elnen. præfatorum, prout antea, remanentibus, ipsaque Jurisdictione eorumdem Episcopi, & Capituli Elnen., etiam quoad illos, ac alias in omnibus, & per omnia illæsa similiter, ut prius subsistente, Apostolica auctoritate perpetuo tenore præsentium transferimus, ipsamque Ecclesiam Sancti Joannis Baptistæ cum ejus situ, ambitu, & claustris, ac Episcopali, & Capitulari Mensis hujusmodi pro residentia Episcopi, Capituli, & Canonicorum Ecclesiæ Elnen., dignitatesque in ea obtinentium præfatorum, aliisque præmissis obeundis eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuo concedimus, & assignamus.

§. 4. Ac in eadem Ecclesia Sancti Joannis Baptistæ supradictos viginti duos Canonicatus, & Præbendas collativos præfatos, quorum singulorum, & illis forsan annexorum fructus, redditus, & proventus viginti quatuor, computatis vero distributionibus quotidianis quadraginta Ducatorum parium, secundum communem æstimationem, valorem, ut asseritur, non excedunt; Cum primum illos per cessum etiam ex causa permutationis, vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem, privationem, vel aliam amissionem, Religionis ingressum, seu contractum Matrimonii illos ad præsens obtinentium, aut eorumdem ad Canonicatus, & Præbendas Ecclesiæ Elnen. hujusmodi dum pro tempore vacabunt ascensum, vel subrogationem, seu alias quibusvis modis etiam apud Sedem Apost. præfatam, & in mensibus in quibus Beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus per Constitutiones Apostolicas, ac Cancellariæ Apostolicæ regulas, nunc, & pro tempore editas, ac alias quomodolibet reservata, vel affecta, seu etiam ordinariis collatoribus etiam per easdem, vel alias Constitutiones, aut Regulas nunc, & pro tempore editas, seu literas alternativarum, aut alia privilegia, & indulta concessa est hactenus, vel pro tempore fuerit, simul, vel successive vacare contingerit, etiamsi aliqui ex ipsis actu nunc forsan quibusvis modis, & ex quorumcumque personis, seu per liberas resignationes quorumvis de illis in Romana Curia, vel extra eam &c. factas, vel assequutionem &c. vacent, & tanto tempore &c. devoluta, ipsique Canonicatus, & Præbendæ dispositioni Apostolicæ &c. existat super eis quoque inter aliquos lis &c. indecisa; nec non postquam Canonici Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ hujusmodi ad numerum octo tantum reducti fuerint, nomen, titulum, denominationem, & essentiam Collegiatæ, illiusque mensam Capitularem, Arcam, Sigillum, & quævis alia Collegialia insignia ex nunc, prout ex tunc, & e contra, auctoritate, & tenore præfatis similiter perpetuo supprimimus, & extinguimus, ipsorumque Canonicatuum, & Præbendarum, ac mensæ Capitularis sic suppressorum, & extinctorum, necnon annexorum jurium, Villarum, Prædiorum, pertinentiarum, proprietatum, & bonorum suorum quorumcumque fructus, redditus, & proventus, distributiones etiam quotidianas, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque præfatæ mensæ Capitulari Ecclesiæ Elnen., ut præfertur translatæ pro augumento distributionum quotidia-

Translatio quoque Capituli, & Mensæ, redditu um &c.

dianarum inter illius Canonicos S. Joannis Baptistæ residentes, ac in illa Horis Canonicis, aliisque Divinis Officiis personaliter interessentes dumtaxat, & non alias repartiendarum, itaut liceat Episcopo, Capitulo, & Canonicis Ecclesiæ Elnen. hujusmodi eamdem Ecclesiam Sancti Joannis Baptistæ pro Ecclesia eorum residentiæ etiam ex nunc recipere, seque in ea introducere, necnon Episcopo Elnen., ac utriusque Ecclesiæ Capitulis, & Canonicis præfatis jurium, Villarum, Prædiorum, pertinentiarum, proprietatum, & bonorum hujusmodi corporalem, realem, & actualem possessionem per se, vel alium, seu alios illorum nominibus propria auctoritate libere appræhendere, & deinceps perpetuis futuris temporibus retinere, ac vacatione singulorum Canonicatuum, & Præbendarum suppressorum prædictorum pro tempore occurrente, illorum fructus, redditus, & proventus, distributiones etiam quotidianas, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque exinde provenientia percipere, exigere, & levare, ac in augumentum distributionum quotidianarum inter residentes, & Horis Canonicis, aliisque Divinis Officiis actu interessentes, & non alias repartiendarum dumtaxat pro rata personalis residentiæ cujuscumque eorum convertere, Ordinarii loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, citra tamen Communitatis Presbyterorum, & Syndicorum in dicta Ecclesia S. Joannis Baptistæ existentium, illiusque emolumentorum, ac solitæ administrationis, si quam habent, aliorumque jurium præjudicium auctoritate, & tenore similibus pariter perpetuo applicamus, & appropriamus.

Ex duobus unum Capitulū efformatur.

§. 5. Ut autem tam suppressio, & extinctio, quam applicatio, & appropriatio hujusmodi effectum suum quanto citius sortiantur, ac prædicti Capitulum, & Canonici Elnen. in dicta Ecclesia Sancti Joannis Baptistæ cum majori concordia, & unione deinceps vivant, & ibidem unicum Capitulum constituatur, pari auctoritate statuimus, & ordinamus, ut vacatione Canonicatuum, & Prębendarum Ecclesiæ Elnen. hujusmodi sive per cessum, vel decessum, aut quamlibet aliam dimissionem, vel amissionē modernorum illius Canonicorum etiam apud Sedem Apost. præfatam, ac alias ubilibet quomodolibet, & quandocumque, & ex quorumcumque personis advenientes is, vel illi præfatæ Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ Canonici, qui in receptione, seu adeptione possessionis Præbendarum ejusdem Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ antiquiores pro tempore fuerint, in illis sic vacaturis, prævia tamen provisione de illis desuper a Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, ac dicta Sede Apostolica cuique ex ipsis facienda, ascendant, & subrogentur, donec, & quousque omnibus sic subrogatis, omnes quoque Canonicatus, & omnes Præbendæ collativi ejusdem Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ tam per hujusmodi ascensum, & subrogationem, quam aliam vacationem illas obtinentium; ac alias, ut præfertur, realiter, & cum effectu suppressi, & extincti remanserint; ipsi vero omnes Canonici dictæ Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ ex nunc deinceps, donec singulorum Canonicatuum, & Præbendarum per eos obtentorum suppressio suum plenarium sortita fuerit effectum Canonici Ecclesiæ Elnen. ad instar aliorum illius Canonicorum actu existentium denominentur, ac pro talibus habeantur, teneantur, & recipientur, & postquam ad octo redacti fuerint, ipso ex tunc excluso penitus usu Capituli per præsentes suppressi, Capitulo, & consortio verorum Canonicorum Ecclesiæ Elnen. hujusmodi aggregentur, ac unum dumtaxat Capitulum constituant, ibidemque votum tam decisivum, quam consultivum habeant, citra tamen confusionem Præbendarum, quæ in eorum pristino statu persistant, illorumque possessores fructus, redditus, & proventus, distributiones, & emolumenta separatim percipiant, donec eisdem suis Præbendis tandem suppressis ad Canonicatus, & Præbendas Ecclesiæ Elnen. hujusmodi, prout illos vacare contigerit, & ipsa ascenderint, & quamvis ex tunc alios Canonicos ejusdem Ecclesiæ Elnen. ad Curiam, & alia officia eligere eis liceat, per hoc tamen uti præfati eligi possint, non censeantur esse concessum: in reliquis autem omnes Canonici Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ hujusmodi omnibus, & singulis aliis prærogativis, privilegiis, exemptionibus, honoribus, favoribus, indultis, & aliis gratiis tam spiritualibus, quam temporalibus, quibus veri Canonici dictæ Ecclesiæ Elnen. tam vacante, quam non vacante illius Sede Episcopali utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, salvo, quod citra omnem controversiam præcedentiæ in Ecclesia, Choro, Capitulo, & aliis actibus, tam publicis, quam privatis Canonicorum Elnen. sint, & esse debeant, quoad reliqua similiter, & pariter absque ulla prorsus differentia, etiam uti, frui, potiri, & gaudere libere, & licite valeant.

Jus Episcopo attributū tres conferendi Canonicatus.

§. 6. Sed quia, ut superius expressum fuit, omnibus Canonicatibus, & Præbendis Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ hujusmodi hoc pacto extinctis moderno, ac pro tempore existente Episcopo præfato jus conferendi quatuordecim ex illis in mensibus, in quibus Beneficiorum Ecclesiasticorum collatio ad locorum ordinarios cessantibus reservationibus, & affectionibus Apostolicis pertinet, cessabit, seu deperibit, eidem moderno, & pro tempore existenti Episcopo omnimodam collationem, provisionem, & quamvis aliam dispositionem dictorum trium Canonicatuum, & totidem Præbendarum per Philippum Jordi, & Michaelem, & Monserratum præfatos obtentorum, quoties illos pro tempore, cessantibus tamen eisdem reservationibus, & affectionibus Apostolicis, vacare contigerit, eisdem aucto-

ctoritate, & tenore itidem perpetuo concedimus, & elargimur, ipsumque modernum, & pro tempore existentem Episcopum a præstatione, & solutione quatuor Eminarum tritici, & decem librarum prædictarum singulis Canonicis Ecclesiæ Sancti Joannis Baptistæ hujusmodi, ut præfertur fieri solita, si & prout eorum singulæ Præbendæ realiter suppressæ fuerint, ut præfertur, auctoritate, & tenore prædictis etiam perpetuo eximimus, & liberamus, exemptumque, & liberatum declaramus.

Archiepiscopo Tarraconen. committitur Reliquiarum, Paramentorũ &c. translatio.

§.7. Cæterum, quia circa translationem tam sacrarum Reliquiarum, Paramentorum, & ornamentorum Ecclesiasticorum, quam divisiones eorumdem, necnon distributionum quotidianarum, & emolumentorum, ac denique Anniversariorum, aliorumque divinorum officiorum inter Canonicos, & Beneficiatos Ecclesiæ Elnen. communium rixæ, jurgia, contentiones, differentiæ, ac etiam forsan lites, & controversiæ utrinque exoriri possent, ut illis occurratur, Venerabili Fratri Archiepiscopo Tarraconen., cui dicta Ecclesia Elnen. metropolitico jure subesse dignoscitur, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per se, vel alium, seu alios, quos duxerit deputandos, faciat auctoritate nostra sacras Reliquias, necnon Cruces, Candelabra, Calices, Patenas, Turribula, Paramenta, & ornamenta Ecclesiastica præsertim argentea, & pretiosiorem suppellectilem aliqua tamen decenti, & congrua portione ex eisdem Reliquiis cum suis Thæcis etiam argenteis, ac Paramentis, & ornamentis Ecclesiasticis etiam argenteis, Crucibus, Candelabris, Calicibus, Patenis, & Turribulis, præsertim iis, quæ usu consumuntur, arbitrio dicti Archiepiscopi, quantum dicere existimaverit, in eadem Ecclesia Elnen. relicta, una cum præfatis Capitulo, & Canonicis Elnen. transferri; distributiones vero, & emolumenta cum Canonicis, & Beneficiatis Ecclesiæ Elnen. hujusmodi communia, ac Anniversaria, fundationes, cæteraque divina officia dividat, & repartiatur, ac cuilibet ratam partem constituat, & assignet, prout juxta rerum, personarum, & onerum cuique remanentium qualitates in Domino judicaverit expedire, omni, & quacumque appellatione remota, procedendo, concedentes eidem Archiepiscopo plenam, & liberam potestatem, & facultatem omnia, & singula circa illa quomodolibet necessaria, & opportuna faciendi, gerendi, & exequendi.

Aliaque hic recensita peragere.

Clausulæ pro prædictorum firmitate.

§.8. Ac decernentes ea, quæ ab ipso in exequutionem sic sibi commissorum gesta fuerunt, nec non easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque sub quibusvis revocationibus, aut limitationibus, etiam prætextu, quod illæ effectum sortitæ non fuerint, per quascumque dictæ Cancellariæ Regulas etiam per Nos, & quoscumque alios Romanos Pontifices Successores nostros, & in crastinum assumptionis cujuslibet ipsorum ad summi Apostolatus apicem editas, vel edendas, etiam uniones, & suppressiones effectum tunc non sortitas, expresse revocantes, minime compræhendi, sed illa eisdem revocationibus, & limitationibus quibuscumque formulis fuerint conceptæ, non obstantibus, in suo robore subsistere, ac quoties emanabunt, toties in pristinum, & eum in quo erant ante præmissa statum, etiam sub data posteriori per Episcopum, Capitulum, & Canonicos hujusmodi quandocumque eligenda restituta, reposita, & plenarie reintegrata fore, & esse; Sicque per quoscumque Judices &c. sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique in quavis instantia judicari, & definiri debere, irritum quoque &c. attentari.

Derogatio contrariorum.

§.9. Non obstantibus priori voluntate nostra, & aliis præmissis, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis, fieri prohibentis, & quatenus opus sit, nostra de non tollendo jure quæsito, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ejusdem Cancellariæ Regulis editis, & edendis, nec non Ecclesiarum præfatarum fundationibus, institutionibus, erectionibus, dotationibus, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Ecclesiis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis, etiam motu proprio, etiam consistorialiter concessis, approbatis, & innovatis; Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illas tradita observata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si alicui &c. generari, & quibuslibet aliis &c. mentio specialis.

Statuta pro divino cultu in Civitate, & Ecclesia Elnen. curando.

§.10. Volumus autem, quod præfatus, & pro tempore existens Episcopus Elnen. in eadem Civitate Vicarium, seu Officialem pro exercenda jurisdictione sibi inibi competente continuo retinere, ac tam ipse, quam Capitulum, & Canonici Ecclesiæ Elnen. hujusmodi ad eam pro divinis ibidem obeundis saltem in consecrationis, seu dedicationis ejusdem Ecclesiæ Elnen., quæ decima Octobris, & Sancti Jacobi Apostoli, quæ vigesima quinta Julii mensium diebus celebrari solent, festivitatibus, cessante legitimo impedimento, personaliter accedere, ac prout eos tangit, curam fabricæ ipsius Ecclesiæ Elnen., & illius reparationis debitæ gerere, & sustinere teneantur.

Nul-

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum &c.

Dat. die 1. Septem. 1601. An. X.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo primo, Kalendis Septembris Pontificatus nostri Anno X.

CCLIV.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Mandatur Episcopis Insulæ Corsicæ, ac eorum in spiritualibus Vicariis Generalibus, ne Regularium extra Claustra degentium opera, sine Sedis Apostolicæ licentia, utantur.

Ven. fratribus Episcopis Insulæ Corsicæ, ac dilectis filiis eorum Vicariis in spiritualibus Generalibus.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Fratres, ac dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Mandatũ, de quo in Rubrica.

§. 1. Quoniam ab observantia regulari alienum est, ut Regulares cujusvis Ordinis extra Claustra suorum Monasteriorum, & Domorum Regularium vagantes permaneant; Nos fraternitatibus vestris Fratres Episcopi, ac discretioni vestræ filii Vicarii, & cuilibet vestrum per præsentes committimus, & mandamus, ut nullus vestrum, Regularibus ipsis, quavis de causa etiam prætextu Curæ Animarum exercendæ, aut vestris servitiis insistendi, extra Claustra suorum Monasteriorum, & Regularium locorum permanendi sine speciali Sedis Apostolicæ licentia, occasionem præbeatis, aut eorumdem Regularium extra Claustra degentium opera utamini: Quinimo unusquisque vestrum in sua Civitate, & Diœcesi hujusmodi Regulares sic extra Claustra vagantes, aut quovis prætextu permanentes ad sua Monasteria, & loca Regularia redire etiam per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia cogatis, & compellatis, super quo vobis opportunam facultatem concedimus, & impertimur.

Derogatio contrariorum

§. 2. Non obstantibus quibusvis privilegiis, exemptionibus, Indultis, & literis Apostolicis per dictos Regulares prætensis, aut ipsis, & eorum Ordinibus in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis.

§. 3. Ut autem præsentes literę vestrum omnibus innotescant, volumus, ut earum transumptis &c.

Dat. die 5. Septem. 1601. An. X.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die quinta Septemb. 1601. Pont. Nostri Anno X.

CCLV.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Declaratio Constitutionis Gregorii XIII., super creatione Censuum in locis Reipublicæ Genuen. subjectis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pius V. decrevit census creari non posse nisi actu interveniat pecunia.

§. 1. Alias fel. record. Gregorio XIII. Prædecessori Nostro pro parte dilectorum filiorum Nobilium Virorum Ducis, & Gubernatorum Reipublicæ Januen. exposito, quod licet dudum rec. me. Pius Papa V. etiam Prædecessor Noster, sua perpetuo valitura Constitutione, inter alia statuerit Censum, seu redditum annuum creari, & constitui nullo modo posse, nisi in actu celebrationis Instrumenti vere pecunia numerata intervenerit, ac præsentibus Notario, & Testibus, non autem prius recepto integro, justoque pretio, nihilominus in Civitate Januen. hactenus facti fuerint quamplures Census, & sæpe numero fiebant, in quibus in actu celebrationis Instrumenti vere pecunia numerata non intervenit, sed solutio fit in Cartulariis denumerata Sancti Georgii Januen., quæ solutio fortasse magis secura, cauta, & idonea existebat, acsi illa facta fuisset in pecunia numerata.

Genuæ vero creati fuerant mediantibus Chirographis mensæ Nummulariæ Sancti Georgii.

Gregorius secundo modo etiam fieri permisit.

§. 2. Ne autem successu temporis difficultates, & fortasse lites circa præmissa pro eo, quod in creatione Censuum hujusmodi pecunia numerata non intervenissent in præsentia Notarii, & Testium juxta voluntatem dicti Pii Prædecessoris, nasci potuissent, pro parte Ducis, & Gubernatorum prædictorum eidem Gregorio Prædecessori humiliter supplicato, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaretur, idem Gregorius Prædecessor hujusmodi supplicationibus inclinatus, per suas in forma Brevis literas sub data die 4. Aprilis 1583. Pontificatus sui Anno XI. voluit, & Apostolica auctoritate decrevit, & declaravit, omnes, & singulas creationes, seu Constitutiones Censuum in Civitate Januen. prædicta, in quibus constituendis in actu celebrationis Instrumenti vere pecunia numerata non intervenerat, vel non interveniret, sed solutio fuisset facta, vel fieret, aut in pecunia numerata, vel per Cartularios de numerato Sancti Georgii, servata in reliquis forma prędictæ Constitutionis Pii V. valere, eamdemque vim, & robur habere in omnibus, & per omnia, perinde acsi constitutiones dictorum Censuum in pecunia numerata juxta formam prædictæ Constitutionis Pii V. factæ fuissent, & propterea a quoquam de nullitate dd. Censuum dici, aut ad illorum rescissionem procedi non posse, sicque per omnes, & quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis au-

auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, prout in eisdem literis plenius continetur.

Orto tamen dubio Genuenses novam fieri declarationem petunt.

§. 3. Cum autem, sicut nuper pro parte eorumdem Ducis, Gubernatorum Reipublicæ Januen. Nobis expositum fuit, postea a nonnullis oppositum fuerit, hujusmodi Census usurarios existere, quorum pretium in Cartulariis de numerato Sancti Georgii aliquot dies post celebrationem contractus solutum fuit; Et quia, ut eadem expositio subjungebat, difficile est in ipsa Civitate Januen., quod in actu celebrationis contractus Censuum hujusmodi fieri possit solutio pretii in Cartulariis denumerato Sancti Georgii hujusmodi, cum multæ solemnitates in solutione hujusmodi necessario requirantur, quæ eodem instanti fieri non possunt, & propterea omnes fere contractus censuarii per solutionem in Cartulariis de numerato Sancti Georgii hujusmodi facti usurarii dici possent, nisi de opportuna Sedis Apostolicæ declaratione provideretur. Propterea eorumdem Ducis, & Gubernatorum nomine Nobis humiliter supplicatum fuit, ut in præmissis auctoritatem nostram interponere de benignitate Apostolica dignaremur.

Declarat Clemens validos contractus, dummodo solutio pecuniæ fiat post paucos dies ab eorumdem stipulatione.

§. 4. Nos igitur Constitutionis Pii V. & literarum Gregorii Prædecessorum prædictorum tenores præsentibus pro expressis habentes, ac eosdem Ducem, & Gubernatores, specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Apostolica auctoritate harum serie decernimus, & declaramus, eos etiam Census in Civitate Januen. hactenus constitutos, & deinceps in perpetuum constituendos, in quibus in actu celebrationis Instrumenti solutio etiam per Cartularios de numerato Sancti Georgii eodem tempore celebrationis contractus realiter facta non fuerit, sed paucos dies post ipsam Instrumenti celebrationem solutio pretii in Cartulariis de numerato Sancti Georgii jam facta fuit, vel deinceps etiam post paucos dies fieri contigerit, validos fuisse, esse, & fore, eamdemque vim, & robur habere in omnibus, & per omnia perinde, acsi solutio pretii hujusmodi in Cartulariis de numerato Sancti Georgii in ipso actu celebrationis Instrumenti hujusmodi cum effectu facta fuisset, dummodo in reliquis, forma Constitutionis Pii V. Prædecessoris servata fuerit, & propterea de nullitate, aut invaliditate dictorum Censuum a quoquam opponi, aut ad illorum rescissionem procedi nullatenus posse.

Clausulæ.

§. 5. Sicque per omnes, & quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Derogat obstantibus.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis, quæ idem Gregorius Prædecessor in suis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 13. Septem. 1601. An. X.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die 13. Sept. 1601. Pont. Nostri Anno X.

CCLVI.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Nonnullæ Declarationes super Visitatione Parochialium Ecclesiarum ad Hospitale Sancti Joannis Hierosolymitani pertinentium, per Ordinarios locorum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatos, facienda.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem ad tollendas dissentionum occasiones inter Episcopos, & Fratres Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, super Visitatione Ecclesiarum Parochialium ejusdem Hospitalis dubia, quæ oriri solent, opportuna declaratione removere, prout in Domino salubriter conspicitur expedire.

Declarat Episcopo posse visitare Parochias unitas Hospitali S. Joannis Hierosolymitani in iis, quæ respiciunt curã animarum.

§. 1. Supplicationibus igitur pro parte Ven. Fratris Augustini Archiepiscopi Bracharen. per dilectum filium Simonem de Abren Archidiaconum de Neiva, & Canonicum Ecclesiæ Bracharen. ejusdem Augustini Archiepiscopi in Romana Curia Agentem Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ex Voto Venerabilium fratrum Nostrorum S.R.E. Cardinalium Sacri Concilii Tridentini Interpretum harum serie declaramus: Venerabiles Fratres Archiepiscopos, & Episcopos tamquam Sedis Apostolicæ Delegatos tam per se ipsos, quam per alias Ecclesiasticas personas, quascumque Ecclesias ad Hospitale Sancti Joannis Hierosolymitani pertinentes, quibus Animarum cura imminet, in his, quæ Animarum curam, illiusque exercitium, & administrationem respiciunt, visitare, omnesq; actus Visitationem circa prædicta concernentes exercere posse, & debere juxta Constitutionem Pii Papæ V. Nostri Prædecessoris super hoc edita sub die 22. Septembris 1571. Rectores etiam, ac Vicarios, ac quascumque alias tam regulares, quam sæculares personas curam Animarum in eis exercentes subesse immediate in iis, quæ ad dictam curam Animarum, illiusque exercitium, & Sacramentorum administrationem spectant, visitationi, & correctioni Episcoporum uti Sedis Apostolicæ delegatorum, adeo ut, quæ circa dictas personas, ac Ecc-

clesias in prædictis necessaria, & opportuna visa fuerint, in actu Visitationis decernere, pœnas infligere, & exequi, aliisque juris remediis, quoties, & quando opus fuerit, procedere valeant, quemadmodum eadem Constitutione cavetur.

In reliquis vero servandam Constitutioné Gregor. XIII.

§. 2. Quoad vero Clericos sæculares Ecclesiis militum servientes, ipsarumque, ac Militum Colonos, & familiares servandam esse Constitutionem piæ mem. Gregorii Papæ XIII. etiam Prædecessoris Nostri, quæ incipit -- *Circumspecta* edita Pontificatus sui Anno Nono. Ipsis autem Fratribus Militibus, Rectoribus, Conservatoribus, aut aliis quibuscumque nulla ratione licere directe, vel indirecte Ordinarios locorum, sive eorum Officiales, & Ministros contra formam prædictarum Pii, & Gregorii Prædecessorum Constitutionum impedire, & si impediverint, aut alias terminos suarũ facultatum excesserint, ab eisdem posse censuris, aliisque pœnis Ecclesiasticis coerceri.

Clausulæ.

§. 3. Sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Palatii Apostolici Causarum Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 4. Non obstantibus aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ejusdem Hospitalis etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis eidem Hospitali, ejusque Magno Magistro, & Conventui, ac fratribus, Militibus, & aliis quibuscumque personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, & decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 19. Septem. 1601. An. X.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris die 19. Septemb. 1601. Pont. Nostri Anno X.

CCLVII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Restitutio Jurispatronatus ad Præposituram Ecclesiæ Tridentinæ favore Rodulphi Imperatoris tamquam Tirolis Comitis, ejusque in eodem Comitatu successorum.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Prœmium.

EXigit nobis injunctum Apostolicæ servitutis officium, ut ea, quæ a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, nobilissimis Principibus, ac præsertim de hac S. Sede benemeritis sunt concessa, quæque ob conditionum in concessionibus hujusmodi appositarum inobservantiam invalida, & nulla sunt reddita, cum eisdem conditionibus in pristinum restituere, eaque de novo concedere, prout Catholicorum Principum vota exposcunt, ac Nos in Domino id conspicimus salubriter expedire.

Paulus II. Sigismundo Austriaco Tirolis Comiti ejusque successoribus Juspatronatus ad Præposituram Tridentinam concessit.

§. 1. Dudum siquidem fæl. rec. Paulo Papæ II. Prædecessori nostro, pro parte cla. mem. Sigismundi Ducis Austriæ exposito, quod olim ex bonis, & redditibus Monasterii S. Vincentii extra muros Tridentin., Ordinis S. Benedicti, cujus ipse Sigismundus Dux, etiam Tirolis Comes, ratione Comitatus Tirolis, Advocatus, & Protector dignoscebatur, quædam dignitas, Præpositura nuncupata in Ecclesia Tridentina erecta, ac de ea postmodum, certo tunc expresso modo vacante, quondam Magistro Gaspari de Teramo Causarum Palatii Apostolici Auditori, tunc in humanis agenti, Apostolica auctoritate provisum extiterat, illius possessione per eumdem Gasparem eatenus non habita, & in eadem expositione subjuncto, quod, si cedente, vel decedente dicto Gaspare, aut alias Præposituram ipsam quomodolibet dimittente, jus patronatus, & præsentandi personam idoneam ad illam, quoties ex tunc deinceps vacaret, prædicto Sigismundo Duci, & Comiti, ejusque Successoribus, perpetuo reservaretur, ipse Sigismundus Dux, & Comes dictam Ecclesiam Tridentin., cujus bonorum, & libertatum idem Sigismundus Dux, & Comes etiam defensor existebat, illiusque personas, ac bona a manibus illa pro tempore invadentium præservare toto posse studeret, dictus Prædecessor tam gloriosissimi Friderici Romanorum Imperatoris, quam prædicti Sigismundi Ducis, & Comitis supplicationibus in ea parte inclinatus, juspatronatus, & præsentandi personam idoneam ad prædictam Præposituram, quoties illam vacare contingeret, prædicto Sigismundo Duci, & Comiti, ejusque hæredibus, & successoribus, Comitibus Tirolis, qui pro tempore forent, perpetuo reservavit, concessit, & assignavit: ita quod, ex tunc deinceps, nullus eamdem Præposituram obtinere posset, nisi ad illam per Sigismundum Ducem, & Comitem, ac hæredes, & successores prædictos, tempore debito, dicto Prædecessori, ejusque successoribus, Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, foret præsentatus; nec non eidem Sigismundo Duci, & Comiti, ejusque hæredibus, & successoribus, quod ad Præposituram hujusmodi, illius vacatione pro tempore occurrente, personam idoneam per Prædecessorem, & Successores suos Romanos Pontifices prædictos dumtaxat, quibus idem Prædecessor institutionem, sive provisionem illius specialiter reservaverat, in ipsius Ecclesiæ Præpositum instituendum, eisdem Ro-

Romanis Pontificibus præsentare libere, ac licite valeret, indulsit, irritanti, & aliis decretis desuper appositis, prout in literis Apostolicis desuper confectis plenius continetur.

Cognitum deinde est, injunctam fuisse Comitibus legem solvendi Sedi Apost. singulis annis unam Cæræ libram.

§. 2. Nuper vero, cum dicta Præpositura, quam bo. mem. Andreas S. Mariæ Novæ Diaconus Cardinalis ab Austria nuncupatus, ex concessione, & dispensatione Apostolica, in Commendam, dum viveret, obtinebat, Commenda hujusmodi per obitum dicti Andreæ Cardinalis apud Sedem Apostolicam defuncti cessante, adhuc eo, quo ante Commendam ipsam vacabat modo, vacare nosceretur, & Nos de illa sic vacante, & tamquam libera, & dictæ Sedi ratione Commendæ hujusmodi affecta, dilecto filio Matthiæ della Torre ex Comitibus Vallis Saxinæ, Clerico Aquilegien., provideri concessissemus; charissimus autem in Christo filius noster Rodulphus Romanorum Rex illustris, in Imperatorem electus, qui etiam Comes Tirolis existit, juripatronatus, & præsentandi hujusmodi inhærendo, certam personam ad dictam Præposituram, ut præfertur, vacantem, nobis præsentasset, ac pro verificatione jurispatronatus hujusmodi, exemplar authenticum literarum prædictarum coram dilecto filio Datario nostro exhiberi curasset, tandem ex tenore ipsarum literarum, cognitum fuit, prædictum Prædecessorem inter alia voluisse, & expresse declaravisse, quod Sigismundus Dux, & Comes, ejusque Successores, & Patroni prædicti, pro recognitione concessionis patronatus hujusmodi, singulis annis, in Festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, unam libram cæræ Cameræ Apostolicæ solvere teneretur, alioquin, si libram cæræ, die Festo non solveret, aut præsentationem non faceret, ut præfertur, concessio hujusmodi nullius esset roboris, vel momenti.

Qua per ignorantiam non soluta Rodulphus sub eadē lege Juspatronatus sibi petit restitui.

§. 3. Cum autem, sicut exhibita Nobis nuper pro parte dicti Rodulphi Regis in Imperatorem electi petitio continebat, ipse conditionis prædictæ ignarus, & forsan alii ejus in dicto Comitatu Antecessores, dictam Libram cæræ, juxta dictarum Literarum formam, solvere non curaverint, ac propterea a jure patronatus, & præsentandi cecidisse censeantur, pro parte dicti Rodulphi Regis in Imperatorem electi, qui ad effectum, ut jus patronatus hujusmodi sibi, ejusque in dicto Comitatu futuris hæredibus, & successoribus restituatur, dictæ Cameræ prædictam libram cæræ annuatim deinceps solvere paratus existit, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ejus, ac hæredum, & successorum prædictorum indemnitati consulere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica, dignaremur.

Restituit Clemens.

§. 4. Nos igitur prædictum Rodulphum Regem in Imperatorem electum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, ac literarum hujusmodi etiam veriores, ac totos tenores, & datas, cum inde sequutis, præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, dictum Rodulphum Regem in Imperatorem electum, ac pro tempore existentes Comites Tirolis, ad jus patronatus, & præsentandi Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus personam idoneam ad dictam Præposituram, prædicto Matthia cedente etiam ex causa permutationis, vel decedente, aut eamdem Præposituram quomodolibet dimittente, vel amittente, ac alias quoties illam, quovis modo, & ex cujuscumque persona, etiam apud Sedem prædictam vacare contingeret, nec non adversus privationis, & annullationis ejusdem jurispatronatus, ac præsentandi, ac quascumque alias pœnas, quas, ob non factam Cameræ prædictæ annuam solutionem, & præstationem dictæ libræ cæræ, juxta voluntatem Pauli Prædecessoris, ac formam literarum hujusmodi, aut alias quomodolibet incurrerunt, seu incurrisse dici, vel censeri possunt, ac in pristinum, & eum, in quo, si solutio, & præstatio ipsa debito tempore facta fuisset, idem statum, in omnibus, & per omnia, sine tamen præjudicio dicti Matthiæ, itaut collatio, & provisio sibi de dicta Præpositura, per Nos, ut præfertur, facta, ac literæ desuper confectæ, vel conficiendæ, suum omnino sortiantur, & sortiri debeant effectum, Apostolica auctoritate, tenore præsentium restituimus, reponimus, ac plenarie reintegramus, ipsasque pœnas, ac solutiones, & præstationem hujusmodi, quoad terminos decursos, & non solutos gratiose remittimus, & condonamus. Et nihilominus jus patronatus, & præsentandi Nobis, & Successoribus nostris prædictis personam idoneam ad dictam Præposituram, quoties eam vacare contigerit, ut præfertur, per Rodulphum Regem in Imperatorem electum, ejusque in dicto Comitatu hæredes, & successores prædictos, tempore legitimo, Nobis, vel Successoribus nostris prædictis, fieri præsentationes, auctoritate, & tenore præmissis, in perpetuum, de novo reservamus, concedimus, & assignamus, ac eidem Rodulpho Regi in Imperatorem electo, quod ipsi ad Præposituram prædictam, ejus vacatione pro tempore occurrente, personam idoneam per Nos, & Successores nostros prædictos dumtaxat instituendam, Nobis, & Successoribus hujusmodi præsentare, libere, ac licite valeant, eisdem pari auctoritate, & tenore, de speciali gratia, indulgemus.

Jus præservāt proviso.

§. 5. Volumus autem, quod dictus Matthias, vigore collationis, sibi, ut præfertur, factæ, possessionem dictæ Præposituræ, assequatur, & continue gaudeat in futurum.

§. 6. Quodque ex nunc deinceps recognitio

Dictam Ceræ libram præstari jubet sub pœna caducitatis.

gnitio dictæ libræ Ceræ, servata forma prædictarum Literarum, omnino fiat, alioquin præsens gratia nulla sit eo ipso, & insuper ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ pœnales.

§.7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, restitutionis, repositionis, reintegrationis, remissionis, reservationis, concessionis, assignationis, indulti, voluntatis, ac decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. die 17 Septem. 1601. An. X.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo, sexcentesimo primo 15. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri Anno X.

CCLVIII.

Ex Regest. in Sec. Brev.

Exemptio a quacumque Ordinariorum Jurisdictione Cappellæ Sancti Hieronymi Oppidi de Villa Vicosa Ducis Bragantiæ, illiusque Decani, Cappellanorum, & aliorum Ministrorum, qui immediate subjiciuntur Sanctæ Sedi Apostolicæ, ejusque Collectori.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Prœmium.

Ex injuncto Nobis desuper Apostolicæ servitutis officio &c. expedire.

Concesserat Clemens Cappellanis ut ubilibet de mādato Ducis divina peragerent, distributiones lucrarentur.

§.1. Alias siquidem dilecti filii nobilis viri Theodosii Ducis Bragantiæ supplicationibus in ea parte inclinati, eidem Theodosio Duci, ut ex tunc deinceps, & in perpetuum quotiescumque, & quandocumque ipsum Theodosium, aut Successores suos Bragantiæ Duces pro tempore existentes extra Oppidum de Villa Vicosa Elboren. Diœcesis residere contingeret, Decanus, Cappellani, & alii Ministri Cappellæ Ducalis sub Invocatione, & ad honorem Sancti Hieronymi in prædicto Oppido per dicti Theodosii Ducis Prædecessores sumptuoso opere extructæ, in quacumque Ecclesia, seu Cappella regulari, vel sæculari loci intra Regnum Portugalliæ constituti, in qua Theodosius Dux, aut successores præfati divina officia diurna, & nocturna persolvi, & celebrari mandarent, omnes distributiones quotidianas, aliaque emolumenta universa, quæ lucrarentur, & lucrari possent, si in dicta Cappella Ducali Divinis Officiis diurnis pariter, & nocturnis personaliter interessent, similiter, & pariformiter lucrari, habere, & consequi libere, & licite valerent, Apostolica auctoritate perpetuo concessimus, & indulsimus, prout &c. continetur.

Theodosius Dux causis hic indicatis petit eos ab ordinariorum visitatione eximi.

§.2. Cum autem, sicut exhibita Nobis nuper pro parte dicti Theodosii Ducis petitio continebat, juxta formam Indulti hujusmodi Decanus, Cappellani, & Ministri dictæ Cappellæ pro tempore existentes aliquem certum residentiæ locum non habeant, sed Theodosium Ducem, & successores prædictos quocumque extra dictum Oppidum iter facturi sint sequi, & ad eorum nutum Divina Officia hujusmodi, quæ debitis temporibus, & horis juxta ritum, & morem a Sancta Romana Ecclesia receptum, & approbatum celebrentur, ac solemnitates, & ceremoniæ, aliaque requisita debite observentur, recitare teneantur, hincque alicujus Ordinarii Jurisdictioni commode subjacere posse non videantur, & idem Theodosius Dux, qui insigni pietatis zelo ductus, Cappellam prædictam omnibus, quibus potest rationibus, & modis, tam in spiritualibus, & divinis, quam temporalibus ad præpotentis Dei gloriam augere, & exornare non desistit, ut in hac quoque parte ipsius Cappellæ decori, illiusque Decani, Cappellanorum, & Ministrorum commodis, & opportunitatibus consulatur, plurimum cupiat, ut infra desuper per Nos, & Sedem Apostolicam benigne provideri, pro parte dicti Theodosii Ducis nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus sibi, desiderioque suo in præmissis opportune &c. dignaremur.

Eximit Clemens.

§.3. Nos igitur pium ipsius Theodosii Ducis propositum promovere cupientes, ac dictum Theodosium Ducem a quibusvis excommunicationis &c. censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Cappellam prædictam, illiusque Decanum, Cappellanos, & Ministros præsentes, & futuros, eorumque res, bona, & beneficia quæcumque, ubicumque sita, & qualiacumque sint, & esse possint ab omni visitatione, correctione, Jurisdictione, & superioritate tam Elboren., quam quorumcumque aliorum dicti Regni Ordinariorum, illorumque Vicariorum, & Officialium, nunc, & pro tempore existentium in spiritualibus, & temporalibus Apostolica auctoritate tenore præsentium penitus, & omnino perpetuo eximimus, & totaliter liberamus, exemptosque, & exempta esse, ac fore, nec non Ordinarios, eorumque Vicarios, & Officiales prædictos etiam ratione delicti, seu contractus, vel quasi, aut rei, de qua ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, in Decanum, Cappellanos, & Ministros prædictos, eorumque res, & bona, ac beneficia quæcumque per eos obtenta, & obtinenda, vel eorum aliquem, seu aliquos visitationem, correctionem, & superioritatem aliquam exercere, aut quamcumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliamque Ecclesiasticam sententias, censuras, & pœnas promulgare nullatenus posse, ac quamcumque visitationem, correctionem, Jurisdictionem, aut superioritatem aliquam denotantia, & quascumque promulgationes, quas tam per Elbo-

Elboren., quam quoscumque alios præfati Regni Ordinarios, illorumque Vicarios, & Officiales, nunc, & pro tempore existentes, vel eorum aliquem interim fieri contigerit, nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti existere, & pro penitus infectis, quoad hæc omnia haberi debere, & si secus &c. attentari, irritum, & inane decernimus.

Eosque Apostolicæ Sedi, & Collectori R. C. subjectos declarat.

§.4. Et nihilominus Cappellam, Decanum, Cappellanos, & Ministros prædictos, nec non quæcumque Beneficia Ecclesiastica per eos nunc obtenta, & pro tempore obtinenda, ac illorum res, & bona ubicumque sita, cuicumque visitationi, correctioni, Jurisdictioni, & superioritati, nostris, & Sedis Apostolicæ, ac fructuum, & proventuum Cameræ Apostolicæ debitorum, Collectoris in dicto Regno pro tempore existentis, vel eo deficiente, aut absente per eum pro tempore deputandi penitus, & omnino eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuo subjicimus, & supponimus, omnesque, & quascumque lites, causas, controversias, quæstiones, differentias, molestias, civiles, & criminales, reales, & personales, spirituales, & temporales, Ecclesiasticas, & profanas, ac etiam beneficiales, meras, & mixtas, Decani, Cappellanorum, & Ministrorum prædictorum tam active, quam passive contra ipsos per Elboren., ac quoscumque dicti Regni Ordinarios, seu illorum Curias, vel Fiscos, aut Procuratores eorum, ac etiam quascumque alias personas, seu ad illorum, aut illarum instantiam, vel instigationem quavis occasione, vel causa ex nunc deinceps, & pro tempore movendas, & suscitandas eidem Collectori in dicto Regno nunc, & pro tempore commoranti, vel in ejus absentia, vel defectu per eum, ut præfertur, deputando, etiam summarie audiendas, cognoscendas, decidendas, fineque debito terminandas cum omnibus suis incidentiis, dependentiis, emergentibus, annexis, & connexis, totoque negocio principali, etiam cum potestate, quos, quibus, ubi, quando, & quoties opus fuerit citandi, & inhibendi, ac inobedientes declarandi, aggravandi, & reaggravandi, auxilium brachii sæcularis invocandi, omniaque alia, & singula faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & exequendi, quæ necessaria fuerint, aut alias quomodolibet opportuna auctoritate, & tenore prædictis juxta Constitutionem fel. record. Innocentii Papæ III. Prædecessoris nostri, quæ incipit *Cum Cappella* similiter perpetuo committimus, & mandamus.

Contrariorū derogatio.

§.5. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus &c. quibuscumque. Nulli &c. Si quis &c.

Dat. die 18. Septem. 1601. An. X.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno &c. millesimo sexcentesimo primo quarto decimo Kalendas Octobris Pontificatus nostri Anno X.

CCLIX.

Dismembratio partis Dioecesis, & redituum ab Ecclesia Cathedrali Clusin., eorumque unio Ecclesiæ Cathedrali Castri Plebis. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Super universas orbis Ecclesias, eo disponente, qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, nullis nostris meritis constituti, pervigiles mentis nostræ oculos circa fructuosam agri Dominici culturam frequenter dirigimus, & divino fulti præsidio, quo cuncta fere populorum suorum fidelium utilitate, & salute disponuntur ad ea, per quæ ipsarum Ecclesiarum præsertim Cathedralium a Nobis noviter erectarum status prospere, & fæliciter dirigi, divinusque cultus, ac beneficiorum ministrorum Ecclesiasticorum in eis numerus augeri, nec non Collegia pro Juventutis in pietate & Ecclesiasticis, aliisque fructuosis disciplinis eruditione, & instructione propagari, animarum quoque cura, qua nullum in terris gravius onus inveniri potest, fructuosius exercere valeant, propensis studiis intendimus, ac in iis Pastoralis officii nostri partes favorabiliter interponimus, prout rerum, locorum, & temporum qualitatibus debite pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Episcopatum Castri Plebis alias a se erectum commemorat.

§.1. Alias siquidem Nos ex certis causis habita prius desuper cum Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione de illorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine per alias nostras literas Oppidum Castri Plebis, Castra, ac Terras, Villas, Plagarii, Panicalis, Pacciani, Mungiovini, Tavernellarum, collis Sancti Poli, Montalæsæ, agri Perusini, Laviani, Puteoli, Gioellæ, & Panicarolæ cum cæteris locis in universo Marchionatu Clusii, nec non Triviani, Montis Leonis, & Salicis in Comitatu, & districtu Urbevetan. consistentia, ac Camporsevoli nostræ, & Sedis Apostolicæ ditioni temporali immediate, & mediate respective subjecta, Sanctæ Floræ tunc Clusin. Dioecesi. cum illorum Territoriis, Clero, Populo, personis Ecclesiasticis, Monasteriis, Confraternitatibus, etiam laicorum, & Piis locis, ac Beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sine cura sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, nec non quibuscumque juribus, & actionibus, quæ pro tempore Episcopus Clusin. ratione jurisdictionis, & legis Dioecesanæ in illis habebat, & percipiebat, ac habere, & percipere poterat, ab Ecclesia Clusin. etiam tunc per obitum bon. mem. Ludovici Episcopi Clusin. extra Romanam Curiam defuncti Pastore carente, a dicta Dioecesi perpetuo divisimus, & separavimus, sicque divi-

divisa, & separata ab omni jurisdictione, superioritate, visitatione, correctione, dominio, & potestate ipsius Episcopi Clusin. pro tempore existentis ejusque Vicarii, & Officialis, ac solutione quorumcumque jurium eidem Episcopo ratione jurisdictionis, superioritatis, visitationis, correctionis, dominii, & potestatis hujusmodi quomodolibet debitorum etiam perpetuo eximimus, & liberavimus, dictumque Oppidum Castri Plebis in Civitatem Castri Plebis nuncupandam, nec non illius sæcularem, & Collegiatam Ecclesiam Sanctorum Gervasii, & Protasii in Cathedralem sub eadem invocatione cum dignitate, jurisdictione, & mensa Episcopalibus, aliisque cathedralibus insignibus, nec non præheminentiis, honoribus, & privilegiis, quibus aliæ Cathedrales Ecclesiæ de jure, vel consuetudine utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, pro uno Episcopo Castri Plebis nuncupando, qui eidem Ecclesiæ Castri Plebis præesset, similiter perpetuo ereximus, & instituimus, ac ipsi Ecclesiæ sic in Cathedralem erectæ Civitatem Castri Plebis, ejusque Incolas, & habitatores pro Civitate, & Civibus, alia vero Castra, Terras, Villas, & loca divisa, & separata præfata pro ejus Diœcesi, ac Ecclesiasticas pro Clero, & sæculares personas in eisdem Civitate, & Diœcesi Castri Plebis pro tempore degentes pro populo pariter perpetuo concessimus, & assignavimus, illaque omnia, & singula Episcopo Castri Plebis pro tempore existenti quoad legem Diœcesanam, ac Episcopalem, & ordinariam Jurisdictionem, Ecclesiam, & pro tempore existentem Episcopum Castri Plebis hujusmodi dictæ Sedi immediate subjecimus, ac sub Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, dictæque Sedis protectione, & tutela suscepimus.

Datamque Commissario Apost. facultatem separandi ab Ecclesia Clusin. nonnullos redditus, eosque Ecclesiæ Castri Plebis assignandi.

§.2. Insuper omnia, & singula, fructus, redditus, proventus, & bona mensæ Episcopalis dictæ Ecclesiæ Clusin., demptis, & remanentibus pro ea, ac Episcopo Clusin. pro tempore existente tot ex ipsis fructibus, redditibus, proventibus, & bonis per Commissarium ad id a Sede prædicta deputandum designandis, & assignandis, quot illorum valor ad summam mille scutorum monetæ annuatim judicio dicti Commissarii ascenderit, ab eadem mensa Episcopali Clusin. itidem perpetuo dismembravimus, & separavimus; sicque dismembrata, & separata dictæ mensæ Episcopali Castri Plebis pro ejus dote, ac Episcopi Castri Plebis pro tempore existentis sustentatione, etiam perpetuo applicavimus, & appropriavimus, ita, quod liceret eidem Episcopo Castri Plebis pro tempore existenti, sequutis designatione, & divisione ab eodem Commissario, ut præfertur faciendis, corporalem possessionem fructuum, redditum, proventuum, ac bonorum eidem Mensæ Episcopali Castri Plebis applicatorum, & appropriatorum per se, vel alium, seu alios ejus nomine propria auctoritate appræhendere, & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta percipere, exigere, & levare, ac in suos, dictæque mensæ Episcopalis Castri Plebis usus, & utilitatem convertere, futuri Episcopi Clusin., & cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, prout in dictis literis plenius continetur.

Commissarius Apostolicus procedit ad divisionem, & assignationẽ.

§.3. Cum autem postmodum dilectus filius Magister Anselmus Dandinus Notarius noster de numero participantium, & in utraque Signatura nostra Referendarius, quem in illis partibus Commissarium, & Visitatorem Apostolicum specialiter destinaveramus, & deputaveramus, vigore facultatum sibi desuper a Nobis concessarum ad divisionem, & assignationem fructuum, redditum, & proventuum, ac bonorum hujusmodi procedens, illa ita distinxerit, & repartitus fuerit, ut salvis remanentibus pro dicta mensa Episcopali Clusin. illis, quæ in dominio Senen., & alibi, extra tamen loca ditioni nostræ temporali subjecta consistebant, reliqua omnia, & singula in Civitate, & Diœcesi Castri Plebis, ac aliis locis ditioni nostræ temporali subjectis prædictis consistentia dictæ mensæ Episcopali Castri Plebis cederent, illique assignata, applicata, & appropriata esse censerentur.

Nonnullaque alia statuit pro dote mensæ, Capituli, ac Beneficiorum Ecclesiasticorum.

§.4. Præterea Societatum, seu Confraternitatum in dicta Civitate Castri Plebis constitutarum numerum minus necessarium resecando, & restringendo nonnullas ex eis videlicet Puerorum Sancti Salvatoris, Sancti Antonii, Sanctæ Mariæ Novellæ, & ejusdem Sanctæ Mariæ Gratiarum nuncupat. earumque nomina, titulos, & donationes perpetuo suppresserit, & extinxerit, expediens quoque, & opere pretium fore censuerit, ut ab ipsa Ecclesia Castri Plebis, quæ etiam Parochialis existit, & in qua præter Pontificalem nulla alia dignitas, & non nisi quinque Canonicatus, & totidem Præbendæ sunt instituti, cura animarum illius Parochianorum per tres Canonicos, & duos Cappellanos, ejusdem Ecclesiæ Castri Plebis exerceri solita abdicetur, & ad alias circumvicinas Ecclesias transferatur, nec non in eadem Ecclesia Castri Plebis Ministrorum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum numerus augeatur, aliaque infrascripta fiant, prout in processu desuper ab ipso Anselmo Commissario, & Visitatore confecto plenius dicitur contineri, & Prioratus sæcularis, seu Parochialis Ecclesiæ Prioratus nuncupata Sanctorum Petri, & Pauli dicti Castri Montis Leonis per liberam resignationem dilecti filii Francisci Honuphrii nuper Prioris Prioratus, seu Rectoris, Prioris nuncupati Ecclesiæ Sanctorum Petri, & Pauli hujusmodi de illo, seu illa, quem, seu quam tunc obtinebat, in manibus nostris sponte factam, & per Nos admissam apud Sedem prædictam vacaverit, & vacet ad præsens, nullusque de illo, seu illa præter Nos, pro eo quod dudum omnia beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, apud Sedem eamdem vacantia, & in

in antea vacatura collationi, & dispositioni nostræ reservavimus, ac irritum, & inane decrevimus, si secus super eis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, hac vice disponere potuerit, sive possit, reservatione, & decreto obsistentibus supradictis.

Josephus Orlandus sua bona donat pro dote nonnullorum Canonicatuum.

§.5. Et sicut accepimus, dilectus filius Josephus Orlandus laicus Castri Plebis omnia sua bona in dotem aliorum Canonicatuū, & Præbendæ in dicta Ecclesia Castri Plebis erigendorum post ejus tamen obitum perpetuo donare intendat, & ex nunc donat.

Prædicta omnia confirmat Clemens.

§.6. Nos ipsius Ecclesiæ Castri Plebis prospero statui, & salubri directioni, divinique cultus, ac Beneficiorum, & Ministrorum Ecclesiasticorum in ea incremento, nec non Juventutis Civitatis, & Diœcesis Castri Plebis hujusmodi in pietate, religione, & Ecclesiasticis disciplinis, instructioni, & profectui consulere, aliasque in præmissis opportune providere volentes, nec non literarum, & processus hujusmodi, ac quarumcumque aliarum unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & appropriationum dictæ mensæ Capitulari, & erigendis Parochialibus Ecclesiis infrascriptis, hactenus forsan factarum tenores, nec non Confraternitatum suppressarum, & erigendarum Parochialium, ac Hospitalis, & Cappellæ hujusmodi fructuum, & decimarum veros annuos valores præsentibus pro expressis habentes, motu proprio non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, & de ejusdem potestatis plenitudine, divisionem, & distinctionem, repartitionem, assignationem, suppressionem, extinctionem, & alia a dicto Anselmo Commissario, & Visitatore in præmissis, & circa ea facta decreta, & ordinata, cum inde sequutis quibuscumque, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac rata, & grata habemus, omnesque, & singulos tam juris, quam facti, ac solemnitatum, etiam substantialium defectus, si qui intervenerint in eisdem supplemus, ac ac tam Clusin., quam Castri Plebis Episcopos pro tempore existentes, divisioni, distinctioni, repartitioni, & assignationi per dictum Anselmum Commissarium, & Visitatorem, ut præfertur factis, etiamsi fructus, redditus, proventus, & bona cuilibet ex Episcopis, & earum mensis prædictis respective assignata ad valorem annuum mille scutorum non ascendant, omnino stare, & acquiescere, ac fructibus, redditibus, proventibus, & bonis per eumdem Anselmum Commissarium, & Visitatorem sic assignatis Clusin. videlicet iis, quæ in dominio Senen., & alibi extra loca ditioni nostræ temporali subjecta; Castri Plebis vero Episcopi prædicti illis, quæ in prædictis Civitate, & Diœcesi Castri Plebis, & aliis locis temporali ditioni nostræ subjectis consistunt, contentos esse debere, nec quicquam ultra illa ex prætextu incompetentis dotis, sive cujusque mensæ Episcopalis prætendere, neque se invicem desuper contra divisionis, repartitionis, & assignationis hujusmodi continentiam, & tenorem molestare, aut unum eorum adversus alterum agere, vel experiri posse decernimus, & declaramus; & nihilominus eisdem divisioni, repartitioni, distinctioni, & assignationi inhærentes removentibus dictæ Mensæ Episcopali Clusin. illis, quæ in dominio Senen., & alibi extra loca ditioni nostræ temporali subjecta consistebant, reliqua omnia, & singula illius fructus, redditus, proventus, & bona in prædictis Civitate, & Diœcesi Castri Plebis, ac aliis locis ditioni nostræ temporali subjectis, consistentia ab eadem mensa Episcopali Clusin. de novo auctoritate, & tenore prædictis perpetuo separamus, & dismembramus, illaque sic separata, & dismembrata prædictæ mensæ Episcopali Castri Plebis eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuo applicamus, & appropriamus.

Capitulum Castri Plebis.

§.7. Insuper in dicta Ecclesia Castri Plebis unum Archidiaconatum futuram in ea dignitatem majorem post Pontificalem pro uno Archidiacono, qui caput Capituli ejusdem Ecclesiæ Castri Plebis existat, & inibi præsit, ac tres Canonicatus, & totidem Præbendas pro tribus Canonicis ultra quinque alios Canonicos ibidem existentes, qui omnes insimul una cum dicto Archidiacono Capitulum hujusmodi constituant, & apud ipsam Ecclesiam Castri Plebis personaliter residendo horas canonicas tam diurnas, quam nocturnas, aliaque divina officia servata Ecclesiastica disciplina celebrare, & recitare, ac alias illi in divinis laudabiliter deservire debeant.

Et Parochias erigit.

§.8. Præterea Confraternitatum Sanctæ Mariæ Alborum nuncupat., & Sanctissimi Nominis Jesu, nec non S. Petri Ecclesias, etiam Castri Plebis de dilectorum filiorum modernorum illarum Confratrum consensu, salvis tamen eorum juribus, in Parochiales Ecclesias pro tribus illarum futuris Rectoribus, nec non in Prioratu, seu Ecclesia SS. Petri, & Pauli hujusmodi unam Vicariam Prioratum nuncupandam pro uno Vicario Priore nuncupando, & unam Cappellaniam perpetuas pro uno Cappellano perpetuis, qui omnes sint in Presbyteratus ordine, seu tali ætate constituti, ut ad illum proximis inde temporibus a jure Statutis promoveri possint, ac Rectores videlicet, & Vicarius suis respective Ecclesiis hujusmodi per se ipsos in divinis deservire, & curam Animarum earum Parochianorum pro tempore existentium exercere, ac illis Ecclesiastica Sacramenta ministrare, cæteraque Parochialia onera, & officia subire, Cappellanus vero ipsum Vicarium in Prioratus, seu Ecclesiæ SS. Petri, & Pauli hujusmodi servitio, ac curæ Animarum illius Parochianorum exercitio, Missarumque celebratione coadiuvare: Confratres autem prædicti in ipsis Parochialibus Ecclesiis, in quibus eorum Confraternitates sunt institutæ, expensas pro custodia, & cultu SS. Sacramenti necessarias facere, singulisque illarum Rectoribus tantum quantum pro Missis,

sis, & aliis divinis Officiis celebrandis exponere consueverint, præstare, & subministrare teneantur, omnium vero Canonicatuum, & Præbendarum, ac Parochialium Ecclesiarum Vicariæ, & Cappellaniæ hujusmodi, illorum vacatione pro tempore occurrente, collatio, provisio, & omnimoda dispositio ad dictum Episcopum Castri Plebis pro tempore existentem, cessantibus reservationibus Apostolicis, quo ad Parochiales Ecclesias videlicet, & Vicarium hujusmodi in concursu, servata forma Concilii Tridentini, pertineat.

Quorum omnium collatio pertineat ad Ordinarium.

Seminarium ibidem erigi mandat.

§. 9. Præterea prope dictam Ecclesiam Castri Plebis, vel in aliquo convenienti loco ad id a futuro illius Præsule eligendo unum Seminarium Ecclesiasticum Puerorum Civitatis, & Dioecesis Castri Plebis hujusmodi in eo juxta formam dicti Concilii Tridentini introducendorum auctoritate, & tenore prædictis similiter perpetuo erigimus, & instituimus.

Nonnulla alia statuit de Parochis, & Hospitalibus.

§. 10. Nec non ab Ecclesia Castri Plebis, ac tribus illius Canonicis, & duobus Cappellanis præfatis omnimodam curam Animarum Parochianorum, juraque, Officia, & exercitia Parochialia universa una cum ipsis Parochianis, & quoad 300. Staria grani summam sexaginta Duc. aur. de Camera, vel circa constituentia annuatim, ut etiam accepimus, omnibus Decimis per incolas, & Habitatores Civitatis Castri Plebis hujusmodi, & illius Territorii eisdem tribus Canonicis, & duobus Cappellanis ratione exercitii curæ Animarum hujusmodi solvi solitis, seu debitis auctoritate, & tenore similibus pariter perpetuo abdicamus, curamque Animarum, ac jura, Officia, & exercitia Parochialia sic abdicata cum eisdem personis ad Sanctæ Mariæ Alborum, & Sanctissimi Nominis Jesu, nec non Sancti Petri Ecclesias in Parochiales erectas prædictas juxta designationem desuper ab ipso Commissario, & Visitatore factam transferimus a Prioratu vero, seu Ecclesia SS. Petri, & Pauli hujusmodi, cujus fructus, redditus, & proventus, super quibus pensio annua 90. duc. auri similium dilecto filio Ludovico Angelite Clerico Firman. Cubiculi nostri Secreti Præfecto d. auctoritate reservata existit, 300. duc. parium secundum communem æstimationem valorem annuum, ut similiter accepimus, non excedunt, illiusq; proprietatibus, & bonis ex nunc tot, quot ad centum, & postquam dicta pensio cessaverit, ex tunc, prout etiam ex nunc tot quot ad XXX. alia scuta monetæ ascendant, nec non ab Hospitali Sanctæ Mariæ della Scala nuncupat. Lenen. aliud Hospitale Sancti Jacobi, & Cappellam Sancti Joannis Evangelistæ prope, & extra Muros Castri Plebis, quæ per Gubernatores, Administratores, & Officiales ejusdem Hospitalis Sanctæ Mariæ regi, & gubernari consueverunt, seu illi forsan unita, vel ejus membra existunt ipsorum Gubernatorum, Administratorum, & Officialium gubernio, regimine, administratione, superintendentia, ac omnimoda Jurisdictione, & superioritate eisdem auctoritate, & tenore itidem perpetuo separamus, & dismembramus, & seu unionem de Hospitali S. Jacobi, & Cappella prædictis eidem Hospitali Sanctæ Mariæ quomodolibet factam si quæ sit, etiam perpetuo dissolvimus.

§. 11. Præterea Mensæ Episcopali Castri Plebis pro ejus Dotis augmento, & pro tempore existentis Episcopi Castri Plebis commodiori substentatione ruralem, & sine cura Ecclesiam S. Benedicti dictæ Dioecesis Castri Plebis, cujus, & illi forsan annexi fructus, redditus, & proventus CC. ducat. parium secundum æstimationem prædictam valorem annuum, ut pariter accepimus, non excedunt, & quam dilectus filius Vinciolus Vincioli Rector ejusdem Ecclesiæ Sancti Benedicti intimus Cubicularius, & familiaris Noster ad præsens obtinet, cum primum illam per cessum, etiam causa permutationis, vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem, vel amissionem dicti Vincioli, seu alio quovis modo etiam apud Sedem prædictam, vel extra dictam Curiam, etiam in aliquo ex Mensibus, in quibus vacantium Beneficiorum Ecclesiasticorum dispositio Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti, seu dictæ Sedi, etiam per Constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ Regulas, ac alias quomodolibet, & undecumque reservata existit, ac pro tempore fuerit, seu Ordinariis Collatoribus etiam per easdem Constitutiones, & regulas vel literas Alternativarum, aut alia privilegia, & Indulta eis hactenus concessis, & imposterum concedendis etiam de jure communi, vel alias quomodolibet competentibus, & competituris vacare contigerit.

§. 12. Seminario autem pro illius fabrica instituenda, & pueris alendis, aliisque oneribus supportandis Hospitalis S. Jacobi, & Cappellæ hujusmodi ita tamen, ut omnes illorum fructus, redditus, & proventus dicto Episcopo Castri Plebis pro tempore existenti, donec unio de dicta Ecclesiæ Sancti Benedicti suæ Mensæ Episcopali facta prædicta suum plenarium sortita fuerit effectum, cedere debeant.

Dotem Seminario.

§. 12. Nec non pro Archidiaconatus, ac Canonicatuum, & Præbendarum, nec non Parochialium Ecclesiarum Vicariæ, & Cappellaniæ per præsentes erectorum, & institutorum dote, illosque, & illas pro tempore obtinentium congrua substentatione Archidiaconatui videlicet Prioratum, seu Ecclesiam Sanctorum Petri, & Pauli hujusmodi, sive præmisso, seu alias quovis modo, aut ex alterius cujuscumque personæ, seu per similem resignationem dicti Francisci, vel cujusvis alterius de illo, seu illa in dicta Curia, vel extra eam etiam coram Notario publico, & Testibus sponte factam, aut assequutionem alterius Beneficii Ecclesiastici quavis auctoritate collati vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateranen. Statuta Concilii ad Sedem prædictam legitime devoluta, ac Prioratus, seu Ecclesia Sanctorum

Canonicatibus, & Parochiis attribuit.

Pe-

Petri, & Pauli hujusmodi dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reservatus, seu reservata existat, & super eo, seu ea inter aliquos lis, cujus statum etiam præsentibus haberi volumus pro expresso pendeat indecisa, dummodo ejus dispositio ad Nos hac vice pertineat, cum annexis hujusmodi, ac omnibus Juribus, & pertinentiis suis auctoritate, & tenore paribus, etiam perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus.

Dos Sacristæ Parochis, aliisque Beneficiatis assignata.

§. 13. Ac Sacristiæ dictæ Ecclesiæ Castri Plebis pro manutentione unius Clerici, seu Presbyteri, qui Officium Sacristæ inibi exerceat Sancti Antonii, & Sancti Salvatoris, nec non tribus posterioribus Canonicatibus, & Præbendis uni videlicet Sanctæ Mariæ Novellæ, alteri vero Puerorum Confraternitatum suppressarū hujusmodi, & reliquo per dictum Josephum, ut præfertur donata proprietates, & bona quæcumque; Parochialibus autem Ecclesiis Sanctæ Mariæ Alborum, Sanctissimi Nominis Jesu, & S. Petri quinquaginta Staria Grani pro earum qualibet ex dictis decimis ratione exercitii curæ Animarum in dicta Ecclesiæ Castri Plebis, solitis, & debitis, nec non Vicariæ tot, quæ ad C. scuta cum hoc, quod futurus Vicarius ex illis triginta scuta prædicto Cappellano Annis singulis in terminis ad id statuendis durante reservatione dictæ Pensionis solvere debeat, Cappellaniæ vero postquam reservatio pensionis hujusmodi cessaverit, ut præfertur, tot alia, quæ summam dictorum triginta scutorum constituant ex proprietatibus, & bonis a Prioratu, seu Ecclesia SS. Petri, & Pauli hujusmodi, ut præfertur separatis, & dismembratis, nec non Mensæ Capitulari ejusdem Ecclesiæ Castri Plebis pro augmento illius distributionum quotidianarum inter Archidiaconatum, & singulos Canonicos prædictos horis, Missis, & aliis divinis Officiis in dicta Ecclesia Castri Plebis personaliter interessendum dumtaxat juxta providam ordinationem desuper a loci Ordinario faciendam, dividendarum, & repartiendarum: reliquas omnes, & singulas decimas hujusmodi ad CC. alia Staria Grani, ut pariter accepimus ascendentes auctoritate, & tenore prædictis similiter perpetuo applicamus, & appropriamus, ita quod liceat Episcopo Castri Plebis, ac Archidiacono, Canonicis, Capitulo, Rectoribus, Vicario, & Cappellano prædictis, nec non dicti Seminarii Administratoribus pro tempore existentibus Prioratus Ecclesiarum, Hospitalis, Cappellæ, proprietatum, bonorum, Decimarum, & aliorum per præsentes unitorum, annexorum, incorporatorum, applicatorum, & appropriatorum prædictorum, prout ad unumquemque illorum spectat, & pertinet, ac spectabit, & pertinebit, corporalem, realem, & actualem possessionem per se, vel alium, seu alios eorum respective nominibus propria auctoritate libere appræhendere, & perpetuo retinere: illorumque fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque percipere, exigere, & levare, ac in suos, nec non Episcopalis, & Capitularis Mensarum Castri Plebis Archidiaconatus, Canonicatuum, & Præbendarum, Vicariæ, Cappellaniæ, Seminarii, & distributionum hujusmodi usus, & utilitatem convertere, Diœcesani loci, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita.

Clausulæ pro perpetua hujusce Constitutionis firmitate.

§. 14. Decernimus præsentes literas nullo umquam tempore, etiam ex eo, quod præmissa Motu proprio, non justificatis, & verificatis eorum, seu cujuslibet eorum causis, ac quod dicta Ecclesia Clusin. ad præsens Rectore, & proprio Defensore careat, emanaverint, neque etiam Venerabilis frater noster Archiepiscopus Senen., uti Metropolitanus, nec Administratores, & Gubernatores Hospitalis Sanctæ Mariæ hujusmodi, seu alii quicumque in præmissis quomodolibet interesse habentes, seu prætendentes, ad hoc vocati fuerint, nec præmissis consenserint, aut ex quavis alia causa, & occasione, & quocumque capite undecumque resultante, vel prætextu, aut quæsito colore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quopiam defectu notari, impugnari, invalidari, in jus, vel controversiam vocari, ad terminos juris reduci, aut adversus illas quodcumque juris, gratiæ, vel facti remedium impetrari, seu etiam Motu, scientia, & de potestatis plenitudine similibus concedi ullatenus unquam posse, neque easdem præsentes sub quibusvis similium, vel dissimilium unionum annexionum, incorporationum, applicationum, appropriationum, & gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam nobis, & successoribus Nostris Romanis Pontificibus, etiam in crastinum assumptionis cujuslibet illorum ad Summi Apostolatus apicem, & alias quandocumq; ac sub quibuscumque tenoribus, & formis, nec non cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis, etiam motu pari pro tempore emanatis compræhendi, sed semper, & omni tempore ab illis omnibus, & singulis exceptas, & quoties aliquas contra ipsarum præsentium dispositionem emanare contigerit sub quibus ipsæ præsentes literæ essent, aut viderentur, vel etiam dici possent compræhensæ, toties illas in pristinum, & validissimum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant statum adversus omnia, & quæcumque in contrarium disposita restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per pro tempore existentes Castri Plebis Episcopum, ac Archidiaconum, Canonicos, Capitulum, Rectores, & alios prædictos quandocumque eligenda, ac eis benevisa concessas, & revalidatas, semperque, & omni tempore validas, & efficaces existere, ac plena, & perpetua roboris firmitate subsistere, suosque integros, & plenarios effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & singulis, ad quos quomodolibet spe-

spectat, & spectabit in futuram, quosque præmissa, seu eorum aliqua concernunt, & concernent, inviolabiliter, & inconcusse observari, & adimpleri, illisque in omnibus, & per omnia stari, ac ita etiam per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, & de latere Legatos, dictæque Sedis Nuncios, sublata eis, & eorum cujlibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, nec non quoad Prioratum, seu Ecclesiam Sanctorum Petri, & Pauli hujusmodi, ac infrascriptas collationem, & provisionem, prout est si attentatum forsan est hactenus, vel imposterum, quo vero ad alia præmissa ex nunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clemens confert Archidiaconatum. §. 15. Demum prædicto Francisco apud Nos de vitæ, & morum honestate, aliisque probitatis, & virtutum meritis multipliciter commendato horum intuitu specialem gratiam facere volentes, ipsumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, Archidiaconatum prædictum, cujus, & ejusdem Prioratus, seu Ecclesiæ Sanctorum Petri, & Pauli, ac forsan aliorum illi annexorum fructus, redditus, & proventus centum ducatorum auri similium secundum æstimationem prædictam, valorem annuum, ut itidem accepimus, non excedunt a primæva illius erectione, & Institutione hujusmodi apud dictam Sedem vacantem, & de quo etiam, quod nullus præter Nos hac vice disponere potuit, sive potest, reservatione, & Decreto obsistentibus antedictis, cum annexis hujusmodi, ac omnibus juribus, ac pertinentiis suis eidem Francisco dicta auctoritate conferimus, & de illo etiam providemus.

Exequutores deputat. §. 16. Quocirca dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & Vicariis Venerabilium Fratrum nostrorum Urbevetan., & Perusin. Episcoporum in spiritualibus generalibus per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Episcopi pro tempore existentis, & Capituli Castri Plebis, nec non Archidiaconi, Rectorum, Vicarii, Cappellani, & Administratorum Seminarii etiam pro tempore existentium prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, ac singulos, quos ipsæ præsentes literæ concernunt, illis pacifice frui, & gaudere; Non permittentes ipsos, seu eorum quempiam per quoscumque desuper quomodolibet indebite molestari, nec non dictum Franciscum, recepto prius ab eo nostræ, & dictæ Romanæ Ecclesiæ nomine fidelitatis debitæ solito juramento juxta formam, quam sub Bulla nostra mittimus introclusam, vel Procuratorem suum ejus nomine in corporalem possessionem Archidiaconatus, & annexorum, juriumque, & pertinentium suorum prædictorum inducant auctoritate nostra, & defendant inductum, amoto exinde quolibet detentore, facientes Franciscum, vel Procuratorem prædictum ad Archidiaconatum hujusmodi, ut est moris admitti, sibique de illius, ac annexorum eorumdem fructibus, redditibus, & proventibus, Juribus, & obventionibus universis integre responderi; Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna, Juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

§. 17. Non obstantibus præmissis, ac fæ. re. Bonifacii PP. VIII. Prædecessoris nostri, etiam illa, qua caveatur expresse, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad Judicium evocetur, seu ne Judices a Sede prædicta deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, vel alii, aut aliis vices suas committere audeant, vel præsumant, ac in Concilio Generali edita de duabus dietis, & quatenus opus sit, nostra de non tollendo Jure quæsito, unionibusque committendis ad partes, vocatis interesse habentibus, & exprimendo annuo valore secundum æxtimationem prædictam tam Beneficii uniendi, quam illius, cui fit unio, nec non Lateranen. Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a Jure permissis, fieri prohibentis, aliisque Apostolicis, ac in Synodalibus, Provincialibus, Universalibus, & aliis Conciliis editis, & edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non Ecclesiæ Clusin., & Hospitalis Senen., ac quorumvis aliorum locorum, & Beneficiorum, & a quibus aliqua ex beneficiis supradictis forsan dependen. Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, eorumque Præsulibus pro tempore existentibus Superioribus, Capitulis, Gubernatoribus, & personis in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clau- Obstantia tollit.

clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac consistorialiter, seu etiam ad instantiam, vel supplicationem Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum quorumcumque, ac alias in contrarium quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse harum serie derogamus, cœterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus, seu concessionibus sibi faciendis de hujusmodi, vel aliis Beneficiis Ecclesiasticis, seu Hospitalibus in illis partibus speciales, vel generales, dictæ Sedis, seu legatorum ejus literas impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem literas, & processus habitos per easdem ad Prioratum, seu Sanctorum Petri, & Pauli, ac S. Benedicti Ecclesias, nec non Hospitale S. Jacobi, & Cappellam hujusmodi volumus non extendi, sed nullum per hoc eis, quoad assequutionem Beneficiorum, vel Hospitalium aliorum præjudicium generari, seu si pro tempore existenti Episcopo Castri Plebis, & prædictis Capitulo, vel quibusvis aliis communiter, aut divisim ab eadem sit Sede Indultum, quod ad receptionem, vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, etiam quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus eorum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis: proviso quod propter unionem, annexionem, & incorporationem nostras prædictas Prioratus, seu Sanctorum Petri, & Pauli, & S. Benedicti Ecclesiæ, nec nos Hospitale S. Jacobi, & Cappella hujusmodi debitis non fraudentur obsequiis, sed eorum congrue supportentur onera consueta.

Sanctio pœnales. §. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, suppletionis, erectionis, institutionis, abdicationis, translationis, separationum, dismembrationum, dissolutionis, unionis, annexionis, incorporationis, applicationum, appropriationum, decretorum, absolutionis, collationis, provisionis, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo primo quinto Idus Novembris Pontificatus nostri Anno X. Dat. die 9. Novem. 1601. An. X.

CCLX.

Mandatur Inquisitoribus contra hæreticam pravitatem, & locorum Ordinariis, ut eos, qui ad Presbyteratus ordinem non promoti, Missas celebrant, vel Sacramentum Pœnitentiæ ministrant, prævia degradatione, Curiæ sæculari debitis plectendos pœnis tradant.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Etsi alias fæl. record. Paulus Papa IV. Prædecessor Noster, ad nefariam, & sacrilegam quorumdam hominum temeritatem coercendam, qui cum ad sacrum Presbyteratus ordinem minime promoti sint, Sacerdotis tamen auctoritatem sibi temere assumentes, Missarum celebrationem usurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ ministrare præsumunt, decreverit hujusmodi delinquentes a Sanctæ Inquisitionis Judicibus tradi debere Curiæ sæculari debita animadversione puniendos; Paulus Quartus decrevit, ab Inquisitoribus tradendos esse Curiæ sæculari, auctoritatem Sacerdotis sibi usurpantes.

§. 1. Et postea rec. mem. Sixtus Papa V. etiam Prædecessor Noster prædictum Pauli IV. decretum innovari, ac serio observari mandaverit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia, ut prætextu ignorationis hujusmodi decretorum, ac pœnarum, contra ipsos, ut præfertur, inflictarum, illis se minime subjacere, & obnoxios esse putent, ac propterea se ab eisdem liberari, & absolvi posse prætendant. Sixtus V. illud innovavit.

§. 2. Nos igitur animadvertentes, hujusmodi perditos, & nefarios homines ad sacrum Presbyteratus ordinem non promotos, Missarum celebrationem usurpare præsumentes, non solum actus idolatriæ saltem extrinsece, seu per externa, & visibilia Religionis, & pietatis signa exercere, sed etiam quantum in ipsis est, efficere, ut Christifideles, qui credunt, eos ordinatos esse, & rite conficere Sacramentum Eucharistiæ, idolatriæ crimen ignoranter incurrant, purum videlicet Panem, & Vinum, tamquam verum Christi Domini Nostri Corpus, & Sanguinem, eisdem adorandum proponentes, Confessiones autem audientes, non solum Sacramenti Pœnitentiæ dignitatem contemnere, verum etiam Christifideles decipere, dum scilicet inique sibi assumunt gradum Sacerdotalem, & auctoritatem absolvendi a peccatis magno cum periculo, & scandalo plurimorum. Hic modo Pontifex eorum criminis gravitate pensata,

§. 3. Propterea, ut gravissima hæc scelera committentes, posthac debito sup- Eosdem ab Inquisitoribus,

vel Ordinariis degradatos, Curiæ sæculari debitis pœnis plectendos tradi decernit.

plicio puniantur, Motu proprio, & ex certa Nostra scientia, ac matura deliberatione deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Sanctæ Inquisitionis Judicum conscientiæ consulere, & ne in futurum de pœna hisce delinquentibus imponenda dubitari possit, providere volentes, supradictorum Prædecessorum Nostrorum vestigiis inhærentes, hac perpetuo valitura Constitutione decernimus, atque statuimus, ut quicumque non promotus ad sacrum Presbyteratus ordinem, repertus fuerit Missarum celebrationem usurpasse, vel Sacramentalem Confessionem audivisse, a Judicibus Sanctæ Inquisitionis, vel locorum Ordinariis tamquam Ecclesiæ misericordiæ indignus, a foro Ecclesiastico abjiciatur, & ab ordinibus Ecclesiasticis, si quos habuerit, rite degradatus statim Curiæ sæculari tradatur, per Judices sæculares debitis pœnis plectendus.

Contraria tollit.

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, etiam in corpore juris clausis. Quibus omnibus, & singulis, illarum tenores pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, specialiter, & expresse derogamus, cæterisq; contrariis quibuscumque.

Hanc Constit. publicari præcipit.

§. 5. Ut autem hujusmodi Constitutionis ignorantia de cætero allegari, aut prætendi numquam possit, atque præsentes literæ omnibus innotescant, volumus illas ad valvas S. Joannis Lateranen., & Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum, & in acie Campi Floræ more solito publicari, & affigi, atque iis inde amotis earumdem exempla etiam impressa ibi affixa relinqui, factaque hujusmodi publicatione, omnes qui in Urbe post mensem, qui vero extra eam, & citra Montes, post quatuor menses, qui demum ultra Montes fuerint, post decem menses a die publicationis præsentium computandos afficere, & arctare, acsi eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent.

Transumptis illius credi mandat.

§. 6. Ac præterea mandamus earumdem præsentium literarum exemplis etiam impressis, & manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Officii Sanctæ Romanæ Inquisitionis, vel alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem haberi, quæ hisce præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 1. Decem. 1601. An. X.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die prima Decembris millesimo sexcentesimo primo, Pontificatus nostri Anno Decimo.

CCLXI.

Octo decimas super fructibus Beneficiorum Ecclesiasticorum in Dominio Venetorum existentium imponit pro eorum Republica in subsidium expensarum belli contra Turcas.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Venerabili Fratri Offredo Episcopo Melphiten. moderno, nec non pro tempore existenti Nostro, & Sedis Apostolicæ in Dominio Venetorum Nuncio.

CLEMENS PAPA VIII.

Venerabilis Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Turcarũ furorem, ut nonnullas Christianas regiones vi occupêt, astutiamque, ut cæteri in torpore jaceant, recenset Clemens;

IN suprema Pastoralis officii, & dignitatis Apostolicæ specula, non meritis nostris, sed divina bonitate, & clementia constituti, quasi in continua vigilia jam inde usque ab initio Pontificatus nostri manentes, non modo aperta, & imminentia Catholicæ Ecclesiæ pericula, verum etiam occultas Christiani nominis hostium insidias, & remotissima quæquæ mala prospicimus, ac summa Christi Domini ope, & auxilio nixi, qui sponsam suam Ecclesiam Sanctam in umbra manus suæ protegit, omni cogitatione, curaque incumbimus, ut adversa omnia procul a Populo Christiano, adhibitis tum nostris, tum aliorum Principum viribus arceamus. Nam cum multa, graviaque adversus Rempublicam Christianam bella ab inimicis Crucis Christi superioribus sæculis gesta sint, nullum tamen atrocius, ac periculosius belli genus unquam extitit hoc uno, quo crudelissimus Turcarum Tyrannus Christifideles magnis opibus, copiis, & fraudulentis artibus eodem tempore oppugnat, si quidem ipse, aut dictis maximis exercitibus in amplissimas Regum, & Principum Christianorum Provincias, eos summa vi e suis Regnis, & ditionibus ejecit, sacra omnia profanavit, ac Religionis Christianæ cultum ibidem prorsus dissipavit, aut simulata pace, falsique fœderis pactione quosdam sibi dolose conciliavit, atque a bello, & armorum exercitatione abduxit; idque hac præcipue calliditate, & astutia, ut dum ipse aliis continuum bellum infert, ii, qui dulcedine pacis capti sunt, otio, & luxu diffluant, suas opes inutiliter absumant, atque intermisso armorum studio, & longa belli desuetudine, omnem disciplinam, artemque militarem amittant; quos ipse tandem improviso nulla pactionis habita ratione pro sua dominandi libidine, incautos aggrediatur, atque militibus, copiisque imparatos opprimat. Quantum autem ea in re insit odii, & perfidiæ, facile omnes intelligere æxistimamus, cum in hoc suavi pacis poculo lentum, atque amabile quietis, & otii venenum instillat, quo scilicet eos jam sibi fœderis vinculo alligatos ita conatur inficere, & sensim enervare, ut ii sopita omni virtute bellica lætali torpore fracti, & lan-

& languentes, neque se paulatim interire sentiant, neque ejus viribus obsistere ullo modo possint.

Quantum autem ipse elaboraverit, ut fœdus Principum Christianorum in eum constitueret.

§.2. Quo circa nos ejusdem atrocis, ac versuti Tyranni vim, & dolos jam diu ante prævidentes, & certam spem, ac fiduciam in Domino habentes, qui conterit fortitudinem regni gentium, quique apprehendit sapientes in astutia eorum, & consilium pravorum dissipat, summis ab eo precibus postulavimus, ut daret nobis consilium, & vires, quibus ejus potentiæ, ac fallaciis occurrere, & inusitatum furorem cohibere possemus. Et quidem nos hoc ipso, & superioribus annis numerosum exercitum ex ditionis nostræ Ecclesiasticæ militibus conflatum summa, & viribus nostris plane majore impensa in Hungariam jam tertio misimus, ac Principes Christianos universos pia cohortatione invitavimus ad violentos importunissimi hostis incursus suis opibus, & copiis acriter, & strenue repellendos.

§.3. Ut vero ejusdem quoque fraudibus, & iniquis machinationibus prudenter, & caute repugnaremus; Nos eos Principes Christianos, quos ille fallaci fœdere sibi obstrinxit, hac in re amanter, & paterne monuimus, ut impendentia damna præcaventes, se quam primum ab infida illius societate sejungerent, præcipue vero Nobilissimam Rempublicam Venetorum, quæ post sævissimum bellum superioribus annis gestum pace cum eo inita, quasi ab omni armorum metu libera conquiescit, pro nostro pastorali munere semper hortati sumus, ne se nimia istius pacis securitate falleret, sed ut interim suis rebus sapienter, ac provide consuleret, arces, portus, & oppida firmissimis præsidiis muniret, & omni belli apparatu undique conquisito se quam diligentissime adversus illius impetus compararet. Quæ pro sua singulari prudentia, & vigilantia non modo nostris monitis, verum etiam sua sponte, suoque judicio excitata, ut accepimus, proprias ditiones, & Provincias diligenter firmavit, munitis terra, marique portubus, & oppidis, novisque extructis arcibus tum ad nefarios illius conatus reprimendos, tum ad suam, & totius Italiæ quietem, ac tranquillitatem conservandam.

Veneti PP. monitis obtéperantes Arces, Portusque munierunt, & exercitum pararunt.

Eis Decimam super Bonis Ecclesiasticis concessit Pontifex.

§.4. Cum vero ingentes sumptus ea in re necessarii essent; Nos Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes ante quinquennium eam Rempublicam id a nobis enixe flagitantem Ecclesiasticis auxiliis prompto, libentique animo adjuvimus, nonnullis videlicet decimis ex fructibus, & redditibus regularis, & sæcularis Cleri Dominii Venetorum in eosdem usus ad certum tempus attributis.

Causas refert novas pro Republ. Veneta Decimas imponendi.

§.5. Et quoniam, sicut intelleximus, ea Respublica quiescendi commoditate, & armorum intermissione non ad otium, & inertiam utitur, sed ut decet ad ornamenta pacis, & belli subsidia comparanda, & ad Christianæ Religionis, ac Catholicæ fidei integritatem in suis ditionibus tuendam: Nos eam peculiari benevolentia semper prosequuti sumus, eique propterea omnibus auxiliis, quibus maxime possumus, iterum opitulari decrevimus, in quo non solum ejus unius saluti, verum etiam multorum incolumitati consulimus. Nam cum ipsa sit magnum totius Italiæ ornamentum, ac firmissimum Maris Adriatici propugnaculum, certe nullum ea detrimentum a communi hoste accipere posset, quod non illico in universam Italiam redundaret. Quamobrem æquum, & rationi consentaneum est, Nos eidem Reipublicæ id nobis denuo supplicanti eodem, quo ante, subsidio, aliquot nimirum decimis (quando nulla hoc tempore subministrandæ pecuniæ ratio melior suppetit) ex fructibus, & redditibus totius Cleri ejusdem status Venetorum subvenire. Et quidem eo libentius id facimus, quod in spem veniamus, ut ea Respublica hac testificatione paternæ voluntatis erga se nostræ ad pristinos belli spiritus resumendos excitetur, atque hisce nostris, & Sedis Apostolicæ auxiliis freta, omnem occasionem arripiat discedendi ab illius Tyranni amicitia, eique bellum inferendi: hoc scilicet consilio, ut dum ille a multis Principibus Christianis variis in locis fortiter oppugnatur, ac civilibus suorum discordiis, & finitimarum gentium bellis distinetur, ipsa quoque maritimis copiis eumdem invadat, atque ita fiat, ut ille communibus Christianorum armis ab Europæ finibus aliquando detrudatur. Quod quidem Nos multis a Deo votis optantes dudum precati sumus, ut nimirum Christiana Religio, & Fides Catholica pulsis vanæ superstitionis erroribus ibidem restituatur, & ea Respublica, aliique Principes Christiani suas ditiones, ac Regna sibi violenter ab eodem erepta recuperent, & vera pace, ac secura tranquillitate perfruantur.

Octo decimas super bonis Ecclesiasticis imponit, quæ in subsidium ejusdem cedant.

§.6. Gravissimis igitur, & justissimis hisce causis jam pridem per fæl. rec. Sixtum V., & Gregorium XIV. Rom. Pont. Prædecessores nostros, ac Nos probatis adhuc durantibus, quinimo aliis hoc tempore urgentibus rationibus, id ipsum suadentibus, Motu Proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine nostris tenore præsentium indicimus, atque imponimus octo decimas integras omnium, & quorumcumque fructuum, redditu um, & proventuum quarumcumque Ecclesiarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, Episcopalium, Abbatialium, Capitularium, & Conventualium, Prioratuum quoque, Præpositurarum, Præpositatuum, Præceptoriarum, Canonicatuum, Præbendarum, Dignitatum etiam majorum, ac Principalium, Personatuum, Administrationum, & officiorum, cæterorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura sæcularium, ac Sancti Benedicti, Sancti Augustini, Cluniacen., Cistercien., Præmonstraten., S. Basilii, Silvestrinorum, & qui proprietates, redditusque certos ex privilegio Apostolico, vel alias possident, Mendicantium, & quorum-

rumvis aliorum Ordinum utriusque sexus, & Congregationum (non tamen earum quæ inferius descriptæ sunt) ac militiarum regularium in universo Dominio dictæ Reipublicæ Venetorum existentium.

Ac alias octo Decimas super Pensionibus.

§.7. Ac insuper octo alias decimas omnium, & quarumcumque pensionum annuarum, super fructibus, redditibus, & proventibus supradictis assignatarum, & assignandarum, ab omnibus, & quibuscumque Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, ac cæteris cujuscumque status, gradus, dignitatis, conditionis, personis (exceptis dumtaxat Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, nec non dilectis filiis Fratribus Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, ac Fratribus Mendicantibus prædictis, ac insuper Beneficiis Ecclesiasticis Officio Sanctæ Inquisitionis hæreticæ pravitatis in dicto Dominio instituto unitis, annexis, & applicatis, quos Cardinales, ac Fratres Hospitalis præfati, & beneficia prædicto Inquisitionis Officio unita in totum; Fratres vero Mendicantes pro medietate dumtaxat ab eisdem decimis, & illarum solutione immunes, & exemptos esse volumus, & decernimus), Ecclesias, Monasteria, & beneficia, ac pensiones, seu fructus, aut illorum partem hujusmodi in eodem Dominio quocumque Jure, & titulo obtinentibus, & obtenturis, nec non ab universis etiam Œconomis, Commendatariis, atque Administratoribus perpetuis, & temporalibus usufructuariis, similiter fructus omnes, vel illorum partem loco pensionum annuarum, vel pensiones, & alia hujusmodi Jura ex quacumque causa auctoritate Apostolica in toto, vel in parte reservata habentibus, & habituris, sive sæcularibus, sive quorumcumque Ordinum, Congregationum, & militiarum prædictorum regularibus, & ab ipsis etiam Ecclesiis, Capitulis, Conventibus, Ordinibus, Congregationibus, personis, collegiis, militiis, massis, & locis prædictis quacumque amplissima, & firmissima exemptione, & immunitate reali, personali, vel mixta, antiqua, & immemorabili, pacifica, & continua etiam ex titulo quantumvis oneroso suffultis integraliter, & cum effectu numerandas, persolvendas, & consignandas.

Exceptio.

Quatuor Decimas, & dimidiam imponit super Congregationibus Monasticis, quæ compositionem iniere sub Pio PP. V.

§.8. Ulterius supradictis de causis, ac exemplo dictorum Sixti, & Gregorii Prædecessorum adducti motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus imponimus, & indicimus quatuor decimas, ac insuper dimidiam alterius decimæ omnium, & quorumcumque fructuum, reddituum, proventuum ad Cassinen., alias S. Justinæ de Padua, Lateranen., Cartusien., Montis Oliveti, S. Salvatoris, Camaldulen. S. Mariæ Vallisumbrosæ, S. Georgii in Alga Venetiarum, Cælestinorum, Cistercien., Provinciæ Lombardiæ, Cruciferorum, & S. Hieronymi Congregationes, earumque Monasteria, Abbatiales, vel Conventuales, aut alias mensas, Prioratus, Præceptorias, Præposituras, beneficia, & officia cum cura, & sine cura, membra, grangias, & alia loca illis annexa in dicto dominio consistentia, quovis modo pertinentia, solvendas etiam per ipsas Congregationes, earumque superiores, Abbates, Priores, Præpositos, Conventus, Capitula, & personas, ultra subsidium montis religionis, seu quadrigentorum millium scutorum, & quarta partis eorumdem fructuum, reddituum, & proventuum, & alia onera, quæ per Sedem Apostolicam eis imposita, aut alias persolvunt, seu persolvere promiserunt, similiter numerandas, & persolvendas, & consignandas, secundum verum annuum valorem fructuum, reddituum, & proventuum prædictorum, & ad hunc effectum licet fæl. rec. Pius Papa V. Prædecessor noster nonnullis tunc causis adductus, & novissime Nos etiam ex aliis tunc expressis causis easdem Congregationes a decimis super fructibus, & redditibus Ecclesiasticis deinceps ubivis etiam in Dominio Venetorum, & ex quacumque causa imponendis liberas, & immunes fecerimus, pari motu, scientia, auctoritate, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quoad fructus, redditus, & proventus ad ipsas Congregationes, & quamlibet earum in dicto Dominio Venetorum spectantes, immunitates, exemptiones, ac omnes, & quoscumque contractus, scripturas, conventiones, transactiones, concordias, pacta, instrumenta, obligationes etiam in forma Cameræ Apostolicæ, ac Juramento, vel alia quavis firmitate roborata, præsertim inter Pium Prædecessorem, ac Nos, & Cameram Apostolicam, & pro ea S. R. E. Camerarium, vel Thesaurarium Generalem, aliosve quoscumque tunc existentes, & ejusdem Cameræ Ministros quantumvis ampla, & sufficienti facultate ad præmissa facienda suffultos ex una, & Congregationes ultimo dictas, illarumve procuratores ex altera partibus, ac omnia, & quæcumque privilegia, indulta, libertates, exemptiones, immunitates hac de causa in hunc usque diem eisdem Congregationibus, etiam ex causa, & titulo oneroso concessa, hac vice dumtaxat, ac ex causis supradictis suspendimus, ac ipsis Congregationibus quoad quatuor decimas, & dimidiam prædictas hac vice, ut præfertur, suffragari nolumus, illa vero alias in suo robore permanere decernimus: ipsasque Congregationes, quas etiam dolentes, & inviti, sed ex gravissimis causis prædictis denuo quatuor, ac dimidia decimis hujusmodi oneramus (cum cæteris sæcularibus, ac regularibus clericis personis ejusdem Dominii Venetorum octo, ut præfertur, indixerimus) tali nostræ impositioni acquiescere, ac tacitas, & contentas esse volumus.

Modum ratasque hujusmodi persolvendi decimas designat.

§.9. Universas vero, & singulas personas prædictas, quavis auctoritate, vel dignitate fungentes tam supradictas Ecclesias, Monasteria, & beneficia quomodolibet obtinentes, ac pensiones, seu fructus, aut eorum partem sibi, ut præfertur, reservatas

vatas percipientes; quam ultimo dictas Congregationes, & eorum unumquemque tam conjunctim, quam divisim ad hujusmodi Decimas in quatuor annis binas videlicet Decimas dumtaxat quolibet anno, & quoad ultimo dictas Congregationes singulas tantum Decimas cum una octava parte alterius decimæ, quoad dictos autem Fratres Mendicantes singulas similiter Decimas quotannis, durante quadriennio a data præsentium nostrarum literarum computando, & ut sequitur, finiendo in certis terminis per te præfigendis integre persolvendas efficaciter teneri, & vere obligatos esse, eisdemque pensionariis, aut eorum alicui pensiones annuas prædictas quantumlibet exemptas, & sub quibuslibet obligationibus, etiam in forma Cameræ, & juramento etiam de non contraveniendo, ac forsan de non impetrando gratias nostras contra eos, & de non utendo concessis firmatas, aut alias vallatas, & forsan aliis cautelis, & decretis munitas causam donationis super eisdem fructibus, & pensionibus, etiam medio cedularum Banchi, seu in forma depositi habentibus, & intra quatuor annos prædictos habituris, etiam si ipsi, a quibus pensiones hujusmodi solvendæ sunt, juri, & actioni petendæ, vel retinendæ portionis, aut ratæ partis pensionarios tangentis jurejurando renunciaverint, ulla privilegia, aut indulgentias sub quacumque verborum forma, aut expressione concepta, quoad hoc nullatenus suffragari volumus.

Clausulæ.

§.10. Sicque, & non aliter in prædictis universis, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios etiam causarum Palatii Apostolici Auditores etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quavis causa, & instantia sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, nec non si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Exactores deputat statuto eis premio bis mille scut.

§.11. Ut autem hujusmodi Decimæ facilius exigantur, Fraternitatem tuam, ac Venerabiles Fratres Patriarcham Venetiarum, & Episcopum Vicentinum ad dictas Decimas exigendas, Ducique, & Dominio prædictis, sive ejus Ministris ad id specialiter deputatis statim nulla interposita mora, & sine aliqua prorsus diminutione, vel retentione, aut detractione, etiam non detractis quinque pro centenario Cameræ nostræ prædictæ in exactione talium decimarum applicari consuetis, integre consignandas, earum Decimarum collectores, & exactores per præsentes constituimus, & deputamus, ac tibi, & Patriarchæ Venetiarum, ac Episcopo Vicentin. pro onere, quod in exactione dictarum Decimarum sustinebitis, duo millia scuta auri in auro, ex eisdem decimis detrahendi, & illorum medietatem inter vos pro æquali portione, & quolibet anno ejusdem quadriennii pro rata distribuendi, & dividendi; reliquam vero medietatem subcollectoribus, & aliis Exactoribus, & Procuratoribus ad easdem Decimas colligendas deputatis etiam quolibet anno pro rata, habita ratione laboris, & amplitudinis cujusque Civitatis, & Diœcesis loco salarii, seu stipendii, & mercedis assignandi, & distribuendi; ita tamen ut non quotannis hujusmodi duo millia scuta, sed in toto quadriennio integra summa eorumdem duorum millium scutorum pro rata quolibet anno detrahantur, & tam vos, & vestrum quilibet, quam ipsi subcollectores, & alii prædicti ratione fructuum Ecclesiarum, quibus nunc præesse dignoscimini, aut in posterum præfici, vel beneficiorum obtentorum, aut quæ obtinere, nec non fructuum, vel pensionum reservatarum, & assignatarum, quas, & quos vobis assignari posthac contigerit, decimas ipsas pro vestra, & illarum rata, & illorum quemlibet tangente integre, & realiter persolvere omnino teneamini, & dicta assignatione, & distributione contenti esse debeatis, nec quicquam aliud vos, & vestrum quilibet prætendere possitis.

Facultates necessarias eis impertitur.

§.12. Tibi, & aliis prædictis, a dictis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Electis, Commendatariis, Administratoribus, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Capitulis, Conventibus, & aliis personis, supra expressis exceptis, easdem Decimas, ut præfertur, per Nos impositas petendi, exigendi, & colligendi, eisque tam in genere, quam nominatim, & in specie, ut illas solvant, sub privationis beneficiorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, aliisque, prout vobis videbitur, pœnis etiam pecuniariis; Ac demum per sententias, & censuras Ecclesiasticas mandandi, & percipiendi, ac pro earum Decimarum faciliori exactione unum, vel plures subcollectores, qui si in dignitate Ecclesiastica constituti sint, pari, ac tu vigore præsentium facultate fungantur per locorum ordinarios in unaquaque Civitate, Diœcesi, & loco sibi subjecto pro tempore deputatos approbandi, etiamsi qui ex ipsis ordinariis intra aliquem brevem terminum vestro arbitrio præfigendum viros idoneos ad id deputare neglexerint tibi etiam sine illorum consensu vestro arbitrio illos libere deputandi, & deputatos amovendi, aliosque eorum loco toties, quoties tibi videbitur substituendi, & subrogandi, ac solvere recusantes, & differentes, ac generaliter Contradictores quoslibet, & rebelles, & ne decimæ hujusmodi solvantur persuadentes directe, vel indirecte, per ipsas censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, auxiliumque brachii sæcularis contra eos ad hoc, si opus fuerit invocandi; solventes vero de solutis quietandi, & liberandi, a censurisque, & pœnis, quas dicta occasione quomodolibet incurrerint, absolvendi, & generaliter omnia, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, ordinandi, mandandi, & exequendi plenam liberam auctoritate, & tenore prædictis

ctis facultatem concedimus, & potestatem.

Contraria tollit. §. 13. Non obstante Regula nostra de non tollendo jure quæsito, ac aliis quibuscumque Apostolicis, ac etiam in Provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si ipsis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Electis, Administratoribus, Commendatariis, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Capitulis, Conventibus, Congregationibus, & aliis personis prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad solutionem alicujus Decimæ non teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari, seu extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Judicio hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, & exemptionibus etiam in corpore juris clausis, ac literis Apostolicis quibuscumque dignitatibus, seu ordinibus specialiter, vel generaliter sub quacumque verborum forma expressis, etiamsi motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac consistorialiter, ac etiam in vim contractus emanaverint, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ad verbum habenda esset mentio specialis, quæ eis quoad præmissa nolumus in aliquo suffragari.

Vasa Sacra loco pignoris capi vetat. §. 14. Volumus autem, quod juxta ordinationem in Concilio Viennen. super hoc editam, Calices, Libri, & alia ornamenta Ecclesiarum, Monasteriorum, Beneficiorum, & aliorum Piorum locorum Divino cultui dicata ex causa pignoris, vel alia occasione solutionis Decimarum hujusmodi nullatenus capiantur, distrahantur, vel occupentur.

Transumptisque credi jubet. §. 15. Quodque præsentium literarum transumptis tuo, vel alicujus Prælati Ecclesiastici sigillo, & publici Notarii subscriptione munitis, eadem prorsus fides habeatur in Judicio, & extra, quæ ipsis originalibus literis haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 20. Decem. 1601. Anno X. Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris, die 20. Decembris 1601. Pontificatus nostri Anno X.

CCLXII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio Privilegiorum Hospitalis Domus Dei Parisiensis, cum nonnullarum aliarum gratiarum concessione.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Divina clementia disponente ejus, qui immobilis permanens sua providentia mirabili, suo ordine dat cuncta moveri, in Apostolicæ Sedis Cathedra, meritis licet imparimus, constituti, ex commissi nobis eadem clementia desuper Pastoralis officii debito, cura Piorum Locorum quorumlibet, præsertim Hospitalium, Xenodochiorum, ac pauperum, & aliarum miserabilium personarum in eis pro tempore charitative introductarum, statum, & commoda, & eo propensius, dum sæculares ad id prospicimus intendere Principes, orthodoxæ veluti Fidei Zelatores, & piorum operum amatores, nostræ considerationis aciem dirigimus, ac dispendiis, & indemnitatibus occurrere, & profectibus eorum consulere satagentes, his, quæ pro ipsorum Hospitalium, & Xenodochiorum laudabili succursu, & gubernio, & eis a Romanis Pontificibus concessorum conservatione privilegiorum, processerunt, ut in perpetuum eo firmius illibata perdurent, quo frequentiori Sedis Apostolicæ fuerint præsidio pro tempore roborata, nostræ approbationis adminiculum impendimus, ac Hospitalia, & Pia Loca hujusmodi, & eorum Ecclesias, ut a Christifidelibus pro devotionis reviviscentia, & suorum expiatione delictorum, & exinde salutis suæ conservatione merito venerantur Indulgentiarum prosequimur impendiis, & alias in his dicti Officii nostri partes favorabiliter interponimus, dum pro Pauperum, & aliarum personarum prædictarum diligenti cura, alimonia, & solamine id conspicimus in Domino salubriter expedire.

§. 1. Sane charissimus in Christo filius Henricus Francorum, & Navarræ Rex Christianissimus tam suo, quam dilectorum filiorum Præpositi Mercatorum, & Scabini Civitatis Parisien., & Syndici, & Gubernatorum, nec non Administratorum, & Magistrorum, & fratrum, & Sororum Hospitalis *Domus Dei* nuncupat., etiam Parisien. nominibus, nobis nuper exponi fecit, quod dudum fæl. record. Sixtus Papa IV. Prædecessor noster, per eum, ex relatione clar. mem. Ludovici dum vixit Francorum Regis Christianissimi, accepto, quod Hospitale hujusmodi, quod Sanctus Ludovicus eorumdem Francorum Rex in singulare paupertatis refugium, sub invocatione S. Joannis Evangelistæ, construi, & ædificari fecerat, ut inibi centum, & quadraginta personæ utriusque sexus Domino servientes Fratres, Sorores, ac Ministros nuncupatos, qui S. Augustini Regulam observarent, laudabiliter instituerat, sapienterque ediderat, ut partim eorum per dies, ac noctes, Missis, & etiam horis canonicis celebrandis intenderent, partim vero Pauperibus, infinitis morborum generibus, respersis vacarent, cum inibi Viduæ, Pupilli, Gravidæ, puerperæ, senio confecti, foverentur, & vulneribus confracti, ut mentis compotes evaderent, vel mortui, misericorditer sepelirentur, spiritualibus alimentis indigebat; iis, seu certis aliis ex causis adductus, Hospitale, ac illius Ecclesiam certis anni diebus visitantibus, nec non Confraternitati Sixtus IV. nonnulla Privilegia huic Hospitali cōcessit.

ti Sanctorum Joannis Baptistæ, & Nicolai Episcopi, & Confessoris, ac Sanctarum Agnetis, & Ceciliæ Virginum, & Martyrum, in eadem Ecclesia fundatæ, illiusque pro tempore existentibus Confratribus, nonnulla privilegia, Indulta, prærogativas, & alias gratias, diversis temporibus concessit, & elargitus fuit, eaque postmodum, & alia privilegia, & Indulta a piæ memor. Nicolao V., & Calixto IV. Romanis Pontificibus, etiam Prædecessoribus nostris, ac etiam a Sede Apostolica, non obstante quacumque similium privilegiorum, & Indultorum postea emanata revocatione, eidem Hospitali concessa, & successive rec. mem. Innocentius VIII., & Alexander VI., ac Julius II., nec non Leo X., ac Clemens VII. & Pius IV. etiam Romani Pontifices similiter Prædecessores nostri, præmissa omnia a suis respective Prædecessoribus concessa, Apostolica auctoritate, approbaverunt, & confirmaverunt, & alia de novo etiam concesserunt, & elargiti fuerunt etiam respective, prout in singulis singulorum Prædecessorum prædictorum desuper confectis literis plenius continetur.

Quæ Successores Pontifices confirmarunt.

§. 2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, in supradicto Hospitali, inter cætera, non solum totius Regni Franciæ, sed etiam universi Orbis Christiani Hospitalia, pauperes utriusque sexus, copiosiori admodum numero, omnibus morborum generibus oppressi, ac multoties Viduæ, Pupilli, gravidæ, puerperæ, & senio confecti hujusmodi confoveantur, & quid quid auxilii, & charitatis indigenti conferri potest, ibi procul dubio ministretur; Illud autem ob multitudinem Pauperum, & Infirmorum eo in dies confluentium, ac ultra dictas centum, & quadraginta personas professas inibi, ut præfertur, deservientes, magnum aliorum ejus Ministrorum numerum, maximis, & quam illius annui ferunt redditus, longe majoribus indigeat subventionibus, prædictus Henricus Rex, qui prælibati Sancti Ludovici Regis, a quo, ut dictus Henricus Rex asserit, & ejus Regali, & Christiano Stemmate, & prosapia, originem ducit, vestigia amplectens, ad dictum Hospitale singularem gerit devotionis affectum, nominibus supradictis, nobis humiliter supplicari fecit, quatenus omnia, & singula privilegia, Indulta, libertates, immunitates, & gratias concessas hujusmodi, etiam nostro, & ejusdem Sedis patrocinio communire, ac illis perpetuæ firmitatis robur adjicere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Henricus IV. eadem confirmari petit a Clemente.

§. 3. Nos igitur, qui ad ea, per quæ Hospitalia, & Pauperes, ac miserabiles, & aliæ indigentes personæ in suis necessitatibus sublevari, & eorum indemnitati magis consuli valeant, solertiæ nostræ aures libenter convertimus, prædicti Henrici Regis pium desiderium in præmissis plurimum in Domino commendantes, ipsosque Præpositum, & Scabinum, ac Syndicum, & Gubernatores, ac Administratores, nec non Fratres, & Sorores, ac illorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, singulorum quoque privilegiorum, indultorum, & literarum prædictarum tenores, præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula privilegia, indulta, libertates, immunitates, & gratias a Prædecessoribus prædictis, dicto Hospitali, illiusque Magistro, Administratori, Confratribus, Sororibus, Nunciis, & Benefactoribus concessa, & elargita, licita, & honesta, sacrisque Canonibus, & Concilii Tridentini decretis minime contraria, nec sub ulla revocatione comprahensa, & in usu existentia dumtaxat, dicta auctoritate, tenore præsentium, perpetuo approbamus, & confirmamus, omnesque, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, illaque valida, & efficacia fore, & esse, viribusque, & effectu, etiam perpetuo subsistere decernimus.

Rata habet Clemens.

§. 4. Et insuper prædictis, & pro tempore existentibus dicti Hospitalis Syndicis, Gubernatoribus, Administratoribus, ac Magistro, & Fratribus, ut de cætero perpetuis futuris temporibus eleemosynas, & quæcumque charitativa subsidia per personas honestæ vitæ ab eis pro tempore deputatas ad usum ejusdem Hospitalis, ejusque Pauperum in universo Regno Franciæ, & etiam singulis illius Provinciis, Civitatibus, Terris, Oppidis, Burgis, & Locis, perquiri, & colligi facere, & ad hunc effectum, quatenus id sit in usu, in Ecclesiis, Monasteriis, & Domibus Regularibus, etiam Ordinum Mendicantium, & aliis Locis, & Terris ejusdem Regni, Capsas, & Truncos pro dictis eleemosynis recipiendis, & conservandis, apponere, & collocare, dictasque eleemosynas recipere, & levare possint, & valeant.

Permittit Administratoribus, ut eleemosynas per deputatos colligant.

§. 5. Ita tamen, quod ipsi Syndici, Gubernatores, Administratores, Magister, ac Fratres, & ab eis, ut præfertur, deputatæ personæ, per Locorum Ordinarios, seu eorum Vicarios in spiritualibus generales, nec non Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbæ, Cruciatæ Sanctæ, & Ordinis Sanctæ Mariæ Redemptionis Captivorum deputatos, vel quoscumque alios, quavis auctoritate fungentes, molestari, perturbari, vel inquietari nullatenus umquam possint, dummodo personæ ad collectiones eleemosynarum hujusmodi pro tempore deputatæ, eo munere, sine dolo, & modeste fungantur: questorum nomen non gerant, nullas Indulgentias divulgent, nec per se, nec per alios prædicent, privilegia sua non ostentent, Reliquias, Chartas, Imagines, aliave similia ad fideles excitandum, aut ulla Instrumenta, quædam questorum Insignia non circumferant, minas, & impreca-

Conditiones servandas in hujusmodi collectione indicit.

tiones ad extorquendum pecunias, aut alia bona non intentent, nec quasi debitum, & consuetum petant, nulla arte utantur, sed simpliciter pie, ac modeste pro subventione dicti Hospitalis petendo, quod sponte offertur, tantum recipiant, nullamque super dictis eleemosynis, quovis nomine, conventionem, etiam in dicti Hospitalis utilitatem, faciant, auctoritate, & tenore prædictis, similiter perpetuo concedimus, & indulgemus.

Clausulæ.

§. 6. Decernentes irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores præsentis Cõstitutionis designat.

§. 7. Quo circa dilectis filiis Parisien., & Melden., ac Aurelianen. Officialibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Henrici Regis, & prædictorum, ac pro tempore existentium Præpositi, & Scabini, nec non Syndici, & Gubernatorum, ac Administratorum, Magistrorumque, & Fratrum, & Sororum Hospitalis hujusmodi, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi, firmiter, & inviolabiliter observari, & singulos, quos literæ ipsæ concernunt, & concernent, in futurum illis pacifice frui, & gaudere: non permittentes ipsos, vel aliquem eorum desuper per quoscumque, quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari: Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & cætera opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, nec non legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, ac pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogat contrariis.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac similis mem. Bonifacii Papæ VIII. itidem Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus Dietis, dummodo ultra tres Dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur: nec non san. me. Pii Papæ V. pariter Prædecessoris nostri, similium gratiarum revocatoria, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, vel suspendi non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Christifidelibus Hospitalis Ecclesiam visitantibus non nullas Indulgentias concedit.

§. 9. Cæterum, ut dicta Ecclesia in debita veneratione a Christifidelibus habeatur, & congruis frequentetur honoribus, nec non iidem Christifideles, ex devotionis causa ad ipsam Ecclesiam visitandam magis invitentur, & confluant, quo exinde dono cœlestis gratiæ conspexerint, & sciverint, se uberius esse refectos, de Omnipotentis Dei Misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, vere pœnitentibus, & confessis, qui dictam Ecclesiam in Circumcisionis Domini Nostri Jesu Christi, & Nativitatis Beatæ Mariæ Virginis hujusmodi Festivitatum diebus, a primis Vesperis usque ad occasum solis devote visitaverint, & inibi pro pace inter Principes Christianos conservanda, ac S. Matris Ecclesiæ exaltatione, & hæresum extirpatione, pias ad Deum preces effuderint, quibus diebus prædictis id fecerint, si Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, Indulgentiam plenariam, similiter perpetuo duraturam, & omnium peccatorum suorum remissionem, eisdem auctoritate, & tenore, misericorditer in Domino etiam concedimus, & relaxamus.

Ordinariis locorum præcipit, ut inquirant super observantia legũ eleemosynarũ collectoribus injunctarum.

§. 10. Volumus autem, quod pro præmissorum præcisa observatione, non solum ex aliorum delatione, sed ex sua etiam Officio Ordinarii Locorum inquirant, si quæ fraus, præsertim adversus leges eis præscriptas ab ipsis Constitutionibus, committatur; quod si reos vere compererint, publice, pro modo culpæ, arbitrio suo puniant, eosdem statim a collectione amoveant, aliosque, qui boni, & idonei sint, a dictis Superioribus curent sufficiendos.

Clausula quoad indulgentiarum concessionem.

§. 11. Præterea etiam volumus, quod si dictæ Ecclesiæ aliqua alia Indulgentia perpetua, vel ad tempus nondum elapsum duratura, per nos concessa fuerit, eædem præsentes literæ, quoad Indulgentias per eas concessas, nullius sint roboris, vel momenti.

Fides danda transumptis.

§. 12. Quodque earumdem literarum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & Sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides adhibeatur in judicio, & extra ubique Locorum, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Clausulæ pœnales.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, suppressionis, concessionis, Indulti, Decreti, mandati, relaxationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit, incursurum. (*a*)

Zec-

(*a*) Deest nota chronologica: Sed hanc Constitutionem datam fuisse anno X. Pontificatus Clementis, ex eo evincitur, quod legatur in Regestro ejusdem anni, & quidem fol. 559. Sub idem tempus Clemens Papa Constitutione data die 11. Augusti 1601. quæ incipit *Ad Romani Pontificis* cassavit Decretum quoddam, seu statutum Capituli Oriolensis, quo cavebatur, ne Fratres Ordinum Mendicantium Infirmorum Confessiones exciperent, & Defunctorum corpora ad sepulturam associarent. Quam quidem Constitutionem legere est in Bullar. Ord. Prædicat. tom. v. pag. 596.

CCLXIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Zeccham publicam in Civitate Ferrarienſi inſtitui permittit, in qua cudantur monetæ prævia facultate S. R. E. Camerarii, nec non ejuſdem Comitatus Legati.

Dilectis filiis Communitati, & Hominibus Civitatis noſtræ Ferrarien.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium.

Sinceræ devotionis, & fidelitatis obſequia, quæ erga Nos, & Sedem Apoſtolicam gerere comprobamini, promerentur, ut vos ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequamur.

Ferrarienſiũ petitio.

§.1. Expoſuit ſiquidem nobis dilectus filius Joannes Hieronymus Gilidus Civis, & Orator veſter, vos ſummopere deſiderare, ut in dicta veſtra Civitate Zeccha publica inſtituatur, & aperiatur, in qua monetas cujuſcumque generis, ut in præteritum conſueviſtis, cudi facere valeatis: ex ea enim vos aliquid utilitatis conſequuturos, & maximam Populis ejuſdem Civitatis, & Dominii commoditatem allaturos ſperatis. Quare dictus Orator nobis humiliter, veſtro nomine, ſupplicavit, ut vobis in præmiſſis noſtræ auctoritatis licentiam, & facultatem impertiri de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Conceſſio, de qua in Rubrica.

§.2. Nos itaque hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, veſtriſque, in præmiſſis votis annuere volentes, ac vos, & veſtrum quemlibet a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtitis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, vobis, ut in dicta Civitate Ferrariæ, in loco a vobis in eadem Civitate ſtatuendo, Zeccham publicam inſtituere, & aperire, & in ea cujuſcumque generis monetæ aureæ, vel argenteæ, ejus tamen ligæ, & quantitatis, quam de licentia S. R. E. Camerarii, nec non dilecti filii noſtri moderni, & pro tempore exiſtentis ejuſdem Civitatis Legati, ſeu Collegati obtinueritis, & quæ per dictos Camerarium, Legatum, & Collegatum vobis conceſſa fuerit, cudi, & imprimi facere valeatis, licentiam, facultatem, & omnimodam auctoritatem, tenore præſentium, concedimus, & impertimur.

Exequutorum ejuſdem conceſſionis deputatio.

§.3. Quocirca dilectis etiam filiis noſtro, & S. R. E. Camerario, & Vice-Camerario, Theſaurario, & Clericis Præſidentibus noſtræ Cameræ Apoſtolicæ, ut has præſentes noſtras literas in eadem Camera recipiant, & admittant, ac in illius libris regiſtrari mandent, & faciant, nec non eiſdem, ac dictis Legato, ſeu Collegato, ac omnibus, & ſingulis, ad quos nunc ſpectat, & ſpectabit quomodolibet in futurum, per Apoſtolica ſcripta mandamus, ut vobis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant vos licentia, & conceſſione prædictis pacifice uti, frui, & gaudere, non permittentes vos deſuper ab aliquo moleſtari: Contradictores quoſcumque per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Derogatio contrariorum

§.4. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non dictæ noſtræ Cameræ Apoſtolicæ juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, ſtabilimentis, uſibus, naturis, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis eidem Cameræ, illiuſque Agentibus, ac Miniſtris, & perſonis quibuſcumque ſub quibuſvis tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam Motu proprio, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conſiſtorialiter, aut alias quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis: Quibus omnibus, etiamſi de illis, eorumque integris tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa mentio habenda eſſet, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, & regiſtratis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Qualitas monetarum cudendarum.

§.4. Volumus autem, & mandamus, ſcuta aurea, pauli, & monetæ, vulgariter plaſtræ, groſſi, & bajocchi, nuncupat., & aliæ monetæ in dicta Zeccha cudendæ, ad pondus, & bonitatem Zecchæ hujus Almæ Urbis imprimantur, & cudantur, utque in illorum impreſſione, & cuſione adhibeantur Magiſteria, Officiales, & Miniſtri de licentia, & auctoritate S.R.E. Camerarii inſtituendi, & ab eo deputandi, ut fieri ſolet in eadem Zeccha Urbis, & antequam dictæ monetæ cujuſcumque generis in Zeccha Ferrariæ impreſſæ, & cuſæ, ab eadem Zeccha dimittantur, in præſentia dicti Legati, ſeu Collegati, aut Vice-Legati, ac pro tempore exiſtentis in dicta Civitate Cameræ Apoſtolicæ Commiſſarii, ſeu Vice-Commiſſarii, fiat experimentum, *ſaggio* nuncupatum, & ſi reperientur ad pondera, & bonitates prædictas cuſas eſſe, dimittantur, ſin autem fundantur, & de novo ad pondera, & bonitates prædictas reducantur, & cudantur: Prohibentes expreſſe ſub noſtræ, & Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum indignationis pœna, ne in dicta Zeccha Ferrariæ quadrantes, aut cujuſvis alterius generis monetæ ex ære confectæ cudantur, aut imprimantur, aut cudi, vel imprimi permittantur, abſque noſtra, vel eorumdem Succeſſorum in ſcriptis obtinenda licentia, & permiſſione.

Dat. die 26. Januar. 1602. An.X.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 26. Januarii millesimo sexcentesimo secundo, Pontificatus nostri Anno X.

CCLXIV.

Renovatio Sacræ Eremi Sanctæ Mariæ Montis Senarii prope Civitatem Florentiæ, Ordinis Fratrum Servorum Beatæ Mariæ Virginis; Et præfinitio Constitutionum pro recto ejus regimine: Novitiatusque in ipsa Eremo institutio.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem in his auctoritatis suæ partes libenter interponere, per quæ divinus cultus augeatur, & Regularium Ordinum reformatio fælices in Domino progressus facere, & majora quotidie valeat suscipere incrementa.

Proponitur Papæ restitutio primævi instituti Eremi Montis Senarii Ord. Fr. Servorum B. Mariæ V.

§.1. Sane dilectus filius noster Alexander tituli Sancti Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis Florentinus, nomine dilectorum filiorum Lælii Ballioni de Florentia Prioris generalis Ordinis Fratrum Servorum Beatæ Mariæ, ac Prioris, & Fratrum Domus ejusdem Beatæ Mariæ Annunciatæ Civitatis Florentiæ dicti Ordinis, Nobis nuper exposuit, quod cum dicti Ordinis prima institutio a septem nobilibus, & religiosis viris Florentinis, quodam in Monte Senario nuncupato, octavo a Civitate Florentina lapide posito, ubi dictorum institutorum corpora requiescunt, originem duxerit, & eodem loco Conventus tenui redditus, & angustus dudum extructus fuerit, in quo nunc tres soli Fratres dicti Ordinis commorari solent, dicti Prior generalis, & Prior, & Conventus dictæ Domus Annunciatæ primævi dicti eorum Ordinis instituti, & originis memoria excitati, eodem in loco augustiorem domum, & Ecclesiam extruere, illucque septem Fratres professos prædicti Ordinis, qui ad primævi dicti Ordinis instituti normam, perpetuis futuris temporibus, cœlestium divinarumque rerum contemplationi vacantes, gratum Altissimo in eremitica vita famulatum præstent, & aliquot alios Fratres conversos, qui omnes annum vigesimumquintum excedant, introducere decreverunt.

Ubi hæc inter alia, præcipua sint exercitia.

§.2. Ipsisque Fratribus in dicto Conventu Montis Senarii, cui sacra Eremus Montis Senarii Ordinis denominatio erit, ultra alia spiritualia Ordinis prædicti exercitia, quæ in ipsis Ordinis constitutionibus, & S. Augustini Regula, sub qua degunt, præcipiuntur, hæc nominatim imposita esse volunt onera.

Carnibus nusquam vesci.

§.3. Ut nimirum nullo tempore carnibus, sed lacticiniis tantum vesci possint.

Jejunare secunda, quarta, & sexta feria, ac inQuadragesima,& Adventu.

§.4. Secunda, quarta, & sexta feriis totius anni jejunare, sed in ipsa sexta semper, & in reliquis secunda, & quarta feriis hujusmodi, in Adventu, & Quadragesima jejunium cum pane, & aqua tantum facere teneantur.

Proprietatem que non agnoscere.

§.5. Utque in eo Conventu illud regularis vitæ institutum, quod a primis illis institutoribus observabatur, servari debeat, ita ut vere sint illis omnia communia, cor unum, & anima una in Domino juxta Beati Augustini regulam, quam profitentur.

Dicti Eremi gubernium, spectare ad Conventum Annúciatæ Civitatis Florentiæ, ejusque membrũ perpetuo esse.

§.6. Intendunt præterea fabricam dicti Conventus sumptibus, & impensis prædictæ Domus Annunciatæ facere, ac deinde Fratribus hujusmodi in eodem Conventu pro tempore degentibus, victum, & vestitum aliaque necessaria, tam pro divino cultu, quam pro Conventus restauratione ex annuis ejusdem domus Annunciatæ redditibus subministrare; dummodo tamen ipse Conventus, seu sacra Eremus tamquam ipsius Domus Annunciatæ membrum ab ipsa Domo dependeat, ac Superiorum dictæ Domus, Priorisque Provincialis Provinciæ Tusciæ, in qua dicta Domus Annunciatæ consistit, atque Prioris generalis pro tempore totius Ordinis Fratrum Servorum jurisdictioni tam in spiritualibus, quam in temporalibus, prout aliæ omnes Domus, & Conventus prædicti Ordinis subsit, nec ullo umquam tempore quavis de causa, colore, vel ingenio a dicta superioritate, & obedientia subtrahi, vel quoquo modo eximi possit; sed singulo transacto biennio, juxta Constitutionum Ordinis formam, a Priore, & a Fratribus ejusdem Conventus Annunciatæ de Vicario provideatur, qui sub obedientia dicti Prioris Conventus Annunciatæ, prout alii Vicarii Conventuum illi unitorum, ex præscripto literarum fæl. recor. Gregorii Papæ Decimitertii prædecessoris nostri super regimine dicti Conventus Annunciatæ emanatarum subsunt, maneat.

Confirmatio Pontificia a Priore Generali, & Priore & Conventu Domus Annunciatæ petitur.

§.7. Cum autem dicti Lælius Prior generalis, ac Prior, & Conventus Domus Annunciatæ prædictæ, cupiant præmissa omnia, ut perpetuo firmiora subsistant, Apostolicæ nostræ auctoritatis patrocinio communiri; Nobisque propterea humiliter supplicari fecerint, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Conceditur que.

§.8. Nos piis Religiosorum votis divini præsertim cultus, & regularis observantiæ incrementum respicientibus, quantum cum Domino possumus, benigne faventes, hujusmodi supplicationibus inclinati, laudabile dictorum Prioris Generalis, ac Prioris, & Conventus Annunciatæ propositum hujusmodi plurimum in Domino commendamus, ipsiusque erectionem, extructionem, introductionem, aliaque omnia, & singula præmissa, prout supra expressum est, accedente tamen Ordinarii loci consensu, & sine cujusquam præjudicio, faciendi, statuendi, ordinandi, & exequendi plenam, & liberam Apostolica auctoritate tenore præsentium, licentiam, & facultatem concedimus, & impertimur; eademque omnia, & singula, si, & postquam facta fuerint, auctoritate, & tenore prædictis confirmamus,

mus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ confirmationis robur adiicimus, omnesque, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus.

Eremi Senarii titulus conceditur,& membrum Domus Annũciatæ declaratur.

§.9. Atque Domum, seu Conventum Montis Senarii, cui sacræ Eremi Montis Senarii Ordinis Servorum denominationem, & titulum concedimus, & assignamus, tamquam membrum dicti Conventus Annunciatæ dependere, ipsiusque Vicarium singulo quoque biennio per Priorem, & Conventum Annunciatæ eligendum.

Superioribus d. Domus, ac Priori Provinciali,& Generali perpetuo subiicietur.

§. 10. Ac Fratres, & Religiosos ipsius Conventus Annunciatæ, Superioribus, & Priori Provinciali, ac Generali prædictis subesse, neque ab hujusmodi obedientia, quovis prætextu, causa, ingenio, vel quæsito colore subtrahi, aut eximi posse.

Prior, & Cõventus Annunciatæ necessaria Eremo sub ministrent.

§.11. Ipsos vero Priorem, & Conventum Annunciatæ, victum, & vestitum, aliaque necessaria tam pro divino cultu, quam pro manutentione, & restauratione Domus prædictæ sacræ Eremi, illiusque Fratribus, & Religiosis in perpetuum subministrare debere.

In contrariũ attentanda irritantur.

§.12. Sicque per quoscumque dicti Ordinis Superiores, & alios Judices ordinarios, & delegatos, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Exequutores hujus Constitutionis deputantur.

§.13. Quocirca Venerabili fratri Archiepiscopo Florentino, ac dilectis filiis ipsius Ordinis, apud Nos, & Apostolicam Sedem Protectori, ac nostro, & Apostolicæ Sedis apud Magnum Etruriæ Ducem Nuncio, nunc, & pro tempore existentibus, per præsentes committimus, & mandamus, ut ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alios, ubi, & quando opus fuerit, præsentes literas solemniter publicantes, atque pii hujusmodi, & laudabilis operis institutioni, & conservationi efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra omnia, & singula præmissa, per eos, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, exequi, & observari; præsertim vero dictos Priorem, & Conventum Annunciatæ ad idem sanctum opus exequendum, & manutenendum, ut supra, ne impii Dœmonis astu, temporumve iniquitate, aut fratrum incuria perire, aut intermitti valeant, excitent, & si opus sit, cogant, & compellant. Contradictores quoslibet per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Contraria removentur.

§.14. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac Ordinis prædicti etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus; cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 22. Octobris 1593. Pontificatus nostri Anno II.

Dat. die 22. Octobr. 1593. An. II.

Sequitur alia Ordinationum dictæ sacræ Eremi præfinitio.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN his rebus auctoritatis nostræ partes libenter interponimus, per quæ Religiosorum statui prospere dirigendo, opportune provideatur.

Confirmatur præcedens Cõstitutio.

§.15. Cupientes igitur prospero statui, & fælici gubernio domus, & Eremi Montis Senarii Ordinis Servorum B. Mariæ Florentinæ Diœcesis, quantum cum Domino possumus, salubriter consulere, supplicationibus pro parte dilectorum filiorum, Prioris Generalis d. Ordinis, ac Prioris Conventus B. Mariæ Annunciatæ Civitatis Florentinæ ejusdem Ordinis Fratrum Servorum, necnon Vicarii, & Fratrum dictæ Eremi Montis Senarii, Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eos omnes, & singulos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ex sententia, & voto Ven. fratris Julii Antonii Episcopi Prænestin. Cardinalis Sanctæ Severinæ nuncupati, ultra ea, quæ per alias nostras in simili forma Brevis literas sub Dat. 22. Octobris 1593. Pontificatus nostri Anno secundo expeditas, quorum tenorem præsentibus pro expressis haberi volumus, pro dicta Eremo Montis Senarii concessimus, quæ omnia, & singula per præsentes etiam perpetuo confirmamus, & approbamus, ac perpetuo valida, firma, & efficacia esse, & fore decernimus.

Vicarius Eremi eligatur ex ipsis Eremitis.

§.16. Quod Vicarius eligendus pro regimine domus, & Eremi prædictæ Montis Senarii pro tempore in perpetuum sit, & esse debeat unus ex ipsis Eremitis, Sacerdos ætatis annorum supra 33. qui saltem per biennium in Eremo vixerit, vel in illius defectum ille ex Eremitis pro Vicario eligatur, qui magis accedit ad hujusmodi conditiones.

Eremitarum professio, quæ esse debeat.

§.17. Quodque omnes fratres Eremitæ probationis annum in dicta Eremo agere debeant, quamvis alias in familia aliorum fratrum Eremitarum professionem emiserint; quo anno elapso solemniter profiteri in manibus Prioris Conventus Annunciatæ supradicti teneantur, promittendo juxta Constitutiones factas, & faciendas, inter Fratres ipsos Eremitas perpetuo vivere.

Post eam ab Eremo diverti non possit.

§.18. Post emissam vero professionem ab hujusmodi instituto, a Superioribus cujuscumque gradus sint, etiam si Cardinalatus dignitate præfulgeant, quoquo modo etiam ad breve tempus diverti non possint, & qua-

& quacumque relaxatione, seu dispensatione penitus explosa.

Superiorum auctoritas dandi licentiam circa servitiū Chori, & jejunium.

§.19. Liceat tamen Superioribus licentiam concedere infirmis, & aliis ob aliquam legitimam causam, ut servitio Chori sint immunes, nec ab observatione jejunii a Constitutionibus Eremi indicti generaliter, quando dies festus solemnis incidit in ferias jejuniorum, seu ad jejunandum quo causa altera die ejusdem hebdomadæ fratres jejunent, itaut in qualibet hebdomada trium dierum jejunium compleatur.

Novitiorum recipiēdorum forma datur.

§.20. Quod sæculares Novitii recipiendi, & admittendi, sint saltem ætatis annorum viginti duorum, ac recipi, & admitti non possint, nisi de consensu Capituli fratrum ipsius domus, & Eremi, necnon Prioris, & Magistri Novitiorum Conventus Annunciatæ, quorum insimul convenientium suffragia obtinere debeant, aliorum Superiorum consensu minime requisito. Fratres vero de familia jam professi, qui vitam, & observantiam fratrum Eremitarum profiteri voluerint, non admittantur, nisi præcedente etiā consensu Capituli Conventus Annunciatæ. Reiici autem, vel admitti ad professionem debeant tam fratres de familia prædicti, quam alii a sæculo venientes, Novitii de voto, & auctoritate tantummodo fratrum ipsius Eremi; & post emissam professionem unusquisque contentus sit loco sibi debito ratione temporis emissæ professionis nullo habito respectu graduum Magisterii, Baccalaureatus, vel alterius dignitatis cujuscumque.

Usus carnium Infirmis dumtaxat concedendus.

§.21. Quod non liceat fratribus hujus Eremi etiam iter agentibus vesci carnibus, nisi ex causa infirmitatis, & tunc de consilio Medici, Phisici, & de licentia Superioris Eremi.

Alii vero in Eremo eis vesci vetitum.

§.22. Quinimmo in ipsa Eremo, nec etiam quibusvis aliis, cujuscumque gradus, status, & conditionis sint, permittatur carnes comedere, sed cibis ipsis concessis, & non aliis uti debeant.

Hospites per duos tantum modo dies recipiantur.

§.23. Et quicumque illi sint, exceptis Superioribus, & quibus a Priore Conventus ad pœnitentiam injunctum esset, ut eamdem vitam cum ipsis Eremitis per plures dies ducerent, per duos tantum dies ad Hospitium recipiantur; quibus elapsis, Hospitii, & victus subministratio omnibus denegetur.

Eremus quæcumque legata, & eleemosynas habere possit.

§.24. Quod Fratres possint exigere, consequi, & habere quæcumque legata, & eleemosynas, quæ ipsi Eremo fient, necnon quæcumque bona mobilia, & immobilia, ac semoventia, quæ Eremo quomodolibet obvenient, per ingressum, & professionem Novitiorum, seu alios quomodocumque, ac qualitercumque.

Quę sint ipsius Eremi, pro substentatione, & augmēto.

§.25. Quæ legata, eleemosynæ, & bona sint, & esse intelligantur Eremi prædictæ, ut ex eis, eorumque redditibus, non solum Fratrum ibi degentium substentationi, ac Sacristiæ necessitati provideri valeat, sed etiam ut absque gravamine Conventus Annunciatæ possit augeri Eremitarum numerus, liceatque novas Cellas construere, etiam pro iis, qui vitam vellent ducere omnino solitariam, quod fiat de consensu Discretorum dicti Conventus Annunciatæ, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus, atque concedimus, & indulgemus.

Contrariis derogatur.

§.26. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Eremi, & Ordinis prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 29. Decem. 1600. An. IX.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 29. Decembris 1600., Pontificatus nostri Anno IX.

Sequitur erectio Novitiatus in d. Eremo.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad propagationem d. Eremi Novitiatus ibi instituitur.

§.27. Ordinis vestri conservationi, & propagationi, quantum cum Domino possumus, prospicere cupientes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, in sacra Eremo Montis Senarii Novitiatum vestri Ordinis auctoritate Apostolica tenore præsentium erigimus, & instituimus.

Receptionis norma datur.

§.28. Vobisque, ut in Eremo prædicta, Novitios, qui qualitates requisitas juxta constitutionem nostram super receptione Novitiorum nuper editam habeant, servata in omnibus, & per omnia d. Constitutionis forma, ad habitum per Eremitas vestri Ordinis gestari solitum recipere, & deinde elapso probationis anno ad professionem per eosdem Eremitas emitti consuetam regulares admittere libere, & licite possitis, & valeatis, auctoritate, & tenore præsentium, licentiam, & facultatem concedimus, & impertimur.

Contrariis derogatur.

§.29. Non obstantibus probatione facta, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cęterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 20. Februar. 1601. An. X.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 20. Februarii 1601., Pontificatus nostri Anno X.

CCLXV.

Ex Regest. in Secr. Brev.

Oppidum Medina del Campo, nonnullaque Loca, quæ ad Abbatem ejusdem Oppidi pertinebant, Episcopi Vallisoletani jurisdictioni subjecta declarantur.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ut gratiæ Apostolicæ, præsertim provida deliberatione factæ, sublatis quibusvis impedimentis, suum debitum consequantur effectum, libenter solicitudinis nostræ partes interponimus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

§.1. Alias siquidem, precibus claræ me-

Clemens adjudicatis Episcopo Vallisoletano nonnullis locis ejusdem jurisdictioni subjecerat Oppidū & Abbatiam de Medina del Campo.

memoriæ Philippi II. Hispaniarum Regis Catholici in ea parte inclinati, habita cum Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, & de illorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine, in erectione Ecclesiæ Vallisoletanæ in Cathedralem, per Nos facta, inter alia Oppidum de Medina del Campo, tunc Salamantinæ Diœces. cum Collegiata, aliisque Ecclesiis ibi consistentibus a Diœcesi Salamantina, ac omni Jurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, dominio, & potestate, tunc & pro tempore existentis Episcopi Salamantini, nec non Carioncillo, Trabancos, Abanes, Pozalde, Gallinas, la Seca Fuen, Castin, Torrecilla de Valle tarde, & hombre, Braazos, la Nave, Siete Iglesias, Pollos, Pero, Miguel, Rodillana, Rueda, San Martin del Monte, la Golosa, e el Campo Velasco, Albaro, Robledilla alias Robadilla, Villa Huertes, Villa Verde, Villa Nueva, Castrizon, Alae, los Fuente, la Piedra, Duenas, Rome, Guitardo, el Carpio, Valdefuentes, & Zofraga in Territorio Abbatis dicti Oppidi de Medina del Campo existen., & illi subjecta loca, ab ejusdem Abbatis, ex tunc, quatenus Abbatia dicti Oppidi de Medina del Campo vacaret: sin minus, cum primum illa per cessum, vel decessum vacavisset, Apostolica auctoritate in perpetuum dismembravimus, separavimus, eximimus, & liberavimus, ac pro tempore existentem Abbatem dictæ sæcularis, & Collegiatæ Ecclesiæ, ipsamque Ecclesiam de Medina del Campo, illiusque Capitulum cum Abbatia ejusdem Ecclesiæ de Medina, aliaque loca prædicta Episcopo Vallisoletan. pro tempore existen. quoad omnem ordinariam jurisdictionem, & superioritatem, congrua tamen Sede in eadem Ecclesia Vallisoletan. eidem Abbati assignata, quodque pro tempore existens Episcopus Vallisoletan. teneretur habere in dicto Oppido de Medina Vicarium idoneum, in quo concurrerent qualitates dicto Oppido de Medina dignæ, & qui in dicto Oppido de Medina residere deberet cum facultate exercendi eamdem jurisdictionem, quam tunc existens Abbas dictæ Ecclesiæ de Medina exercebat, perpetuo pariter subjecimus, prout in nostris desuper expeditis literis plenius continetur.

Contradicente nunc Abbate,

§.2. Cum autem, sicuti ad Nos perlatum est, licet Venerabilis Frater Episcopus Vallisoletan., forsan in quieta, & pacifica possessione exercendi ordinariam hujusmodi jurisdictionem in dicto Oppido de Medina del Campo, & illius districtu, ac locis prædictis olim dicto Abbati subjectis, existat: nihilominus dilectus filius Dominicus de Leon modernus Abbas dictæ sæcularis, & Collegiatæ Ecclesiæ, eumdem Episcopum super exercitio jurisdictionis hujusmodi, contra mentem, & intentionem nostram, ac dictarum literarum tenorem, molestaverit, & molestet ad præsens in grave ipsius Episcopi præjudicium, & damnum.

Iterum prædicta loca Ordinarii jurisdictioni subjicit.

§.3. Nos, jus dicti Episcopi illæsum præservare, simulque omnem litium, & controversiarum materiam super his præcidere, ac alias desuper opportune providere volentes, ex voto dilectorum filiorum nostrorum Camilli Sanctorum Joannis, & Pauli, Burghesii, & Pompeii S. Balbinæ, Titulorum, Arrigonii nuncupatorum, Prsebyterorum Cardinalium, quibus hoc negotium examinandum, & nobis referendum commisimus, Motu Proprio, non ad ipsius Episcopi, aut alterius pro eo nobis desuper oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & quascumque lites, causas, controversias, & molestias per dictum Abbatem hactenus forsan contra dictum Episcopum, coram quibusvis Judicibus Ordinariis, vel Delegatis tam in Romana Curia, quam extra, etiam coram dilectis filiis Causarum Palatii Apostolici Auditoribus motas, ac inchoatas, quarum statum, & merita, ac nomina, & cognomina Judicum, & Collitigantium, aliaque necessario exprimenda, præsentibus pro expressis haberi volumus, etiam in quibusvis terminis, & instantiis indecisas pendentes, ad nos harum serie advocamus, illasque penitus, & omnino extinguimus, ac prædicto Abbati nunc, & pro tempore existenti perpetuum silentium desuper imponimus, dictumque Oppidum de Medina del Campo, illiusque districtum, & loca olim dicto Abbati subjecta præfata, cum omni sua jurisdictione, tamquam in erectione dictæ Cathedralis Ecclesiæ comprehensa, ordinariæ jurisdictioni nunc, & pro tempore existen. Episcopi Vallisoletan., perpetuo subjecta esse, & fore declaramus, illaque sub dicta ordinaria jurisdictione Episcopi Vallisoletan. perpetuo confirmamus, supplentes omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui in præmissis quomodolibet intervenerunt.

Præcipitque Abbati, ut mandato S. Sedis obtemperet.

§.4. Ipsi vero Abbati in virtute sanctæ obedientiæ, præcipimus, & mandamus, ne in dicto Oppido, Districtu, & Locis præfatis, Insignia Pontificalia, aliave ordinariæ jurisdictionis munia exercere, neve redditus, qui ratione visitationis quomodocumque, & undecumque proveniunt, quovis prætextu percipere, neque dictum Episcopum Vallisoletan., & ejus Officialem, seu Officiales, aut alios dicti Episcopi Ministros super exercen. dicta jurisdictione, quoquo modo, etiam prætextu consuetudinis immemorabilis, aut quorumvis privilegiorum ab Apostolica Sede, seu alias quomodolibet eidem Abbati, seu Abbatiæ, aut sæculari, & Collegiatæ concessorum, approbatorum, & innovatorum, molestare, perturbare, aut inquietare audeat, vel præsumat.

Clausulæ.

§.5. Decernentes, præsentes literas nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo, quod iidem Abbas, aut alii quicumque inte-

interesse in præmissis habentes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos juris reduci, vel in jus, aut controversiam revocari posse. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores prædictos, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, nec non irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores deputat.

§.6. Quocirca Venerabili Fratri Archiepiscopo Toletan., ac dilectis filiis nostro, & Apostolicæ Sedis in Regnis Hispaniarum Nuncio, ac causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti Episcopi fuerint requisiti, solemniter publicantes, illi in præmissis efficacis defensionis præsidio assistant, non permittentes eumdem Episcopum, seu illius Officiales, aut Ministros desuper ab ipso Abbate, seu quibusvis aliis molestari; Contradictores quoslibet, eisque auxilium, consilium, vel favorem publice, vel occulte, directe, seu indirecte quomodolibet præstantes cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, per censuras Ecclesiasticas, ac pœnas pecuniarias, ac privationis suorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque, & inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinen., aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescen., nec non legitimis super his haben., servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria tollit.

§.7. Non obstantibus fæl. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis dummodo quis, vigore præsentium, ad judicium, ultra tres dietas non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non litis pendentia, aliisque præmissis, ac inhibitionibus etiam a dictis Auditoribus, eorumve aliquo, seu aliquibus, vigore quarumcumque commissionum Apostolicarum, jam forsan decretis, non tamen exequutioni demandatis, aut posthac emanandis, ac omnibus, & singulis, quæ in dictis literis voluimus non obstare, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, ac consuetudinibus etiam immemorabilibus in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, innovatis, & observatis: Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si Abbati prædicto, & quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 28. Februarii 1602., Pontificatus nostri Anno XI.

Dat. die 28. Februar. 1602. An. XI.

CCLXVI.

Episcopi, eorumque Officiales in partibus Indiarum admonentur, ut proficiscentes ad partes del Sur, & alias Regiones auxilium præstent.

Ex Regest. in Secret. Brev.

CLEMENS PAPA VIII.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Locorum Ordinariis, nec non dilectis filiis eorum Officialibus, cæterisque personis Ecclesiasticis quibuscumque in partibus Indiarum constitutis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Pontificis sollicitudo de Missionibus.

PAstoris æterni, qui Gregem suum universum Nobis in Beato Petro pascendum commisit, vices quam immeriti gerentes in terris, ad cœlestis doctrinæ pabulum dispersas, & aberrantes oves congregare, omni studio incumbimus; & cum ad remotissima orbis terrarum loca Nos ipsos conferre nequeamus, eorum ad id ipsum exequendum studium requirimus, quos idem Pastor Altissimus in partem solicitudinis nostræ evocavit.

PetrusFernandez ad regiones del Sur profecturus fidem Catholicam in easdē propagare cupit.

§.1. Cum igitur, sicut magno cum animi nostri gaudio accepimus, dilecti filii Capitanei Petri Fernandez Quiros, Nauclerii, seu ut dicitur, Piloti majoris in illis partibus clar. mem. Philippi II. Hispaniarum, & Indiarum Regis Catholici opera, & industria, nonnullæ novæ Nationes huc usque incognitæ in partibus del Sur novi orbis repertæ, & detectæ fuerint, ac ipse Petrus, qui pro servitio etiam charissimi in Christo filii nostri Philippi III. Hispaniarum, & Indiarum Regis Catholici, benedicente Domino, iterum opus hoc aggredi, & ad ulteriora loca incognita penetrare intendit, alias novas Nationes, & gentes detegere, & invenire speret, & apud illas tam inventas, quam inveniendas gentes, quæ idola colunt, Evangelium, Verbi Dei semen, quod in aliis Indiarum partibus, divina assistente gratia, sparsum fuit, uberrimos fructus producturum confidat; & propterea cum nuper ad hanc almam Urbem peregrinationis causa veniens, id Nobis coram significaverit, ac humiliter supplicaverit, ut piam hanc causam pastorali nostra solicitudine adjuvare de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos

Clemens Episcopos &c. hortatur ut ei sint auxilio.

§. 2. Nos eorumdem Regum summam pietatem, ac singularem Christianæ Fidei propagandæ zelum, ac dicti Petri Fernandez operam, & industriam summopere commendantes, ac ad ea, per quæ Evangelica doctrina ad Animas Christo lucrandas longe, lateque diffundi valeat, solicito studio intendentes, vos universos, & singulos paterne in Domino requirimus, & hortamur, ut eumdem Petrum Fernandez, ejusque in dicta expeditione successores quoscumque, ipsorumque socios, & præsertim Religiosos ad prædicandum in illis partibus Evangelium, jussu nostro accedentes omnibus Christianæ pietatis officiis, ac opportunis favoribus prosequamini, iisque omnem opem, & auxilium in his, quæ ad Nationum, & Regionum prædictarum pacationem, & conversionem procurandam pertinebunt, prompto, ac libenti animo deferatis. Quod si feceritis, præter æternæ retributionis premium, nostram quoque, & Apostolicæ Sedis benedictionem, & gratiam promerebimini.

Dat. die 9. Martii 1602. An. XI.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 9. Martii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXVII.

Quod Fratres Cappuccini Ordinis Minorum Sancti Francisci a Generali, & Definitoribus in Capitulo generali usq; ad sequens Capitulum deputati, sæcularium utriusq; sexus confessiones audire valeant.

Alia de Cappuccinis notata sunt ad Constitut. XXIV. Clementis VII. Religionis, *ubi etiam remissive indicavi materiam Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci Tom. IV. Par. I. fol. 73.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Gregor. XIV. Cappuccinis prohibuit aliorum confessiones audire.

Alias fæl. record. Gregorius XIV. Prædecessor Noster ex causis tunc expressis, Motu ejus proprio, sua perpetuo valitura Constitutione statuit, & ordinavit, quod nullus Congregationis Cappuccinorum Ordinis Fratrum Minorum nuncupat. S. Francisci in Laicorum utriusque sexus, & Clericorum sæcularium quacumque dignitate, præheminentia, auctoritate, & facultate suffulti essent, confessionibus occupari, vel confessiones eorum audire, etiamsi ad id faciendum a Superioribus Ordinis, aut Protectore, aut etiam ab Apostolica Sede quomodolibet, & sub quacumque verborum forma licentias hactenus obtinuissent, prout in ejusdem Gregorii Prædecessoris literis in forma Brevis sub dat. die 1. Julii 1591. expeditis plenius continetur.

Iste autem Pontifex ex causa hic expressa

§. 1. Cum autem diversi utriusque sexus Christifideles pro eorum erga d. Ordinem, seu Congregationem Cappuccinorum devotione, cupiant Religiosis ejusdem Congregationis confiteri posse.

Prohibitione prædicta moderatur ut hic.

§. 2. Nos illorum pio desiderio benigne annuentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine præfatas Gregorii Prædecessoris literas, quarum tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, ita moderamur, ut Minister Generalis ejusdem Congregationis Cappuccinorum, & Definitores in Capitulo generali congregati, & in eodem Capitulo tantum, quibusvis ejusdem Congregationis Religiosis, ad confessiones audiendas approbatis, prout ipsis Ministro generali, & Definitoribus videbitur, licentiam audiendi sæcularium utriusque sexus confessiones usque ad novi Capituli generalis celebrationem, & non ultra, & sic de Capitulo generali in Capitulum generale concedere respective possint, & valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, facultatem concedimus, & impertimur.

Quascumque alias licentias revocat.

§. 3. Et quascumque licentias audiendi secularium hujusmodi confessiones, quibusvis ejusdem Congregationis Fratribus ab illius Protectore, aut quocumque alio, etiam de expresso nostro mandato in perpetuum concessas harum serie revocamus, & annullamus. Decernentes irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Obstantia tollit.

§. 4. Non obstantibus præfata Gregorii XIV. Prædecessoris, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 5. Volumus autem, ut præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem, quæ præsentibus ipsis adhiberetur, fides adhibeatur.

Dat. die 3. Februar. 1602. An. XI.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die tertia Februarii, 1602. Pontificatus Nostri Anno XI.

CCLXVIII.

Moderatio Constitutionum Sixti V. quoad nullitatem professionis emittendæ a Novitiis Ordinum Regularium, cum præfinitione pœnarum contra Superiores, qui non servata forma eis tradita eos receperint. Et decreta generalia pro Novitiorum receptione, institutione, & educatione.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In suprema Ecclesiæ Catholicæ specula meritis licet imparibus divina providentia disponente constituti, omnibus incommodis, quæ in eadem Ecclesia, non sine fidelium animarum periculo, & detrimento oriri possunt, ob variam, & sinistram Constitutionum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, quas justis de causis ediderunt, interpretationem, pro nostri Pastoralis officii munere conamur providere, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Sixtus V. formam tradidit recipiendorū Novitiorum ad Ordines Regulares.

§.1. Cum igitur fæl. rec. Sixtus Papa V. Prædecessor noster, ad integritatem, & candorem in Regularibus, & Religiosis Ordinibus in Ecclesia Sancta institutis retinendum, & conservandum, quadam sua Const., quæ incipit: *Cum de omnibus Ecclesiasticis Ordinibus*, sub dat. sexto Kalend. Decembris Pontificatus sui Anno III., nonnulla circa modum, formam, & qualitates admittendi Religiosos ad quosvis Regulares Ordines decreverit. Et deinde alia simili quæ incipit: *Ad Romanum spectat Pontificem &c.* sub dat. 12. Kalend. Novembris Pontificatus sui Anno III., quædam dubia super dicta Priori Constitutione exorta declaraverit.

Gregor. XIV. nonnihil præscripsit de illegitimis.

§.2. Et præterea piæ me. Gregorius Papa XIV. etiam Prædecessor noster alia sua perpetuo valitura Constitutione, quæ incipit: *Circumspecta Romani Pontificis providentia &c.* sub dat. Idibus Martii, Pontificatus sui Anno I. respective editis, Constitutiones Sixti Prædecessoris supradictas, quoad illegitimos moderatus fuerit, prout in eisdem Constitutionibus plenius continetur.

Clemens prædictas Constitutiones ad formam juris reducit.

§.3. Tamen, quia longo usu, & experientia compertum est, ex nimia facilitate, & multitudine casuum, in quibus professio a suscipientibus habitum alicujus Regularis Ordinis a dicto Sixto Prædecessore nulla declaratur, multos hac occasione arrepta fraudulenter petiisse, & in dies petere, ut professio, quam in aliquo Regulari Ordine emiserunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorum Regulares Ordines, & instituta sub hoc prætextu deseruerunt. Et idcirco plerisque in locis maxima incommoda, & scandala exorta fuerunt. Nos ea scandala, & incommoda, quantum in Domino possumus removere, & ne imposterum alia ejusmodi hac de causa oriantur, opportuna ratione providere cupientes, singularum Constitutionum prædictarum tenores præsentibus pro expressis habentes, matura super his cum Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus super negociis Episcoporum, & Regularium deputatis, consultatione præhabita, ex illorum sententia, & voto, Constitutiones prædictas Sixti Prædecessoris, quoad eam partem, per quam eorum, qui formam in eisdem Constitutionibus præscriptam de cætero non servaverint, & quoad alios etiam casus ibidem expressos, in quibus receptorum in quibuscumque etiam Mendicantium Ordinibus, professio nulla declaratur ad terminos juris, & Sacrorum Canonum; perinde ac si prædictæ Constitutiones in illa parte editæ non fuissent, auctoritate Apostolica tenore præsentium reducimus.

Pœnas tamen impositas contra Superiores Ordinum præservat.

§.4. Cæterum pœnas contra Superiores quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium hujusmodi, qui in admittendis Regularibus ad habitum, & professionem, earumdem Constitutionum formam non servaverint, aut aliter quovis modo contrafecerint, in ipsis Constitutionibus inflictas, salvas esse volumus, & statuimus.

Decretum irritans apponit.

§.5. Sicque, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, pariter decernimus.

Contraria tollit.

§.6. Non obstantibus præfatis Constitutionibus; cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Exemplis credi jubet.

§.7. Volumus autem ut præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 2. Aprilis 1602. An. XI.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 2. Aprilis 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

Sequuntur Decreta generalia ad Novitiorum receptionem, professionem, & institutionem spectantia.

De Novitiis ad habitum Regularem, & professionem non admittendis, nisi in Conventibus designandis.

Ad hæc omnia vide in Constitut. CXII. Sixti V. *Cum de omnibus*. Tom. IV. Par. IV. fol. 370.

CLEMENS PAPA VIII.

Causæ ob quas depravātur religiones.

Regularis disciplinæ restitutioni, pro qua potissimum juxta nostri muneris debitum laborare non desistimus, illud in primis magnum impedimentum afferre quotidiano usu compertum est, quod in omnibus Conventibus, iis præsertim, qui majori reformatione indigent, singuli ad Religionem venientes passim recipiuntur. Unde fit, ut quo magis Nos variis Constitutionibus male affectas radices amputare studemus, eo magis in dies depravatæ, infructuosæque ejusmodi noviter profitentium succrescant.

Clemens Novitios in locis destinandis tātū recipi mandat.

§.1. Cui quidem malo occurrere volentes, præsenti Decreto statuimus, districteque præcipimus omnibus Generalibus, Provincialibus, Commissariis, Ministris, cæterisque Superioribus Conventuum intra Italiæ, & insularum adjacentium fines existentium quibuscumque, & quorumcumque Ordinum Mendicantium, ut de cætero neminem sub quovis prætextu, aut colore, ad habitum regularem admittant, nisi in Conventibus auctoritate nostra propediem in unaquaque Provincia designandis.

Et usque ad deputationem non recipiantur.

§.2. Insuper sancimus, ut quoad ejusmodi Conventus, ut præfertur, per Nos deputati non fuerint, omnes præfatorum Ordinum Superiores a receptione quorum-

cum-

cumque Novitiorum, sive ad habitum, sive ad professionem omnino abstineant.

Recipientium pœnæ.

§.3. Superior, qui hujus Decreti transgressor extiterit, ipso facto pœnam privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocisque activæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia imposterum obtinenda, se noverit incurrisse, ac aliis etiam pœnis arbitrio nostro subjaceat.

Receptionum nullitas.

§.4. Receptiones vero, & professiones quaslibet eorum, qui contra hujusmodi Decretum nostrum admissi fuerint, nullas, & irritas esse nunc decernimus, & declaramus.

Contraria non obstant.

§.5. Privilegiis, statutis, & consuetudinibus quibuscumque in contrarium minime obstantibus.

Dat. die 12. Martii 1596.

Datum Romæ die 12. Martii 1596.

Renovatio, & ampliatio ejusdem Decreti.

De Novitiis ad habitum regularem non recipiendis, nisi in Monasteriis, & locis designandis.

Relatio præcedentis decreti.

Sanctissimus in Christo Pater, & D.N.D. Clemens divina providentia Papa VIII. cum jamdudum animadverteret collapsæ Regularis disciplinæ restitutioni, pro qua potissimum, juxta sui muneris debitum vigilare, ac laborare non desistit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quod in omnibus Monasteriis, & Conventibus, iisque præsertim, qui majori indigent reformatione, singuli ad Religionem profitendam accedentes, passim, ac sine delectu recipiuntur, ac inde fieri, ut quo magis variis Constitutionibus male affectas radices evellere studet, eo magis infructuosa noviter provenientium germina quotidie succrescant; cumque ob zelum, ac desiderium, quo tenetur Sanctitas Sua, omnes Regulares ad vetus suæ cujusque Religionis institutum redigendi, districte prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & Mendicantium Ordinibus ad suscipiendum habitum Religionis admitteretur, profiteretur ve, quousque Monasteria, & Conventus aliquot destinarentur, in quibus posset commodius regularis observantia, secundum reformationem a Sanctitate Sua institutam, introduci.

Ampliatio d. Decreti.

§.6. Quia tamen non obstante tali prohibitione, cognovit nonnullos fuisse, vel sub colore facultatis, & licentiæ a Sanctitate Sua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non pervenerit, receptos, & admissos, præter mentis suæ sensum; Idcirco huic malo prospicere volens, ne licentiam, ac facultatem hujusmodi subreptione, ac prætextu Decretum Sanctitatis Suæ irritum reddatur. Nunc denuo districte præcipit, ac mandat omnibus Generalibus, Provincialibus, Commissariis, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuscumque, cæterisque Superioribus Conventuum, Monasteriorum, ac Domorum quocumque nomine appellentur, intra Italiam, & Insularum adjacentium fines existentium, quorumcumque Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Carthusianorum, Fratrum Minorum de Strictiori Observantia, nec non Cappuccinorum S. Francisci, Reformatorum S. Dominici, Discalceatorum Ordinis Carmelitarum, nec non Fratrum Congregationis Fuliensis Cisterciensis Ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulensis Montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Jesu, Sancti Pauli Decollati, & aliorum de Somascha, Ministrorum Infirmorum respective Ordinibus, Societatibus, seu Congregationibus nuncupatis, quæ etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi) ne sub cujusvis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, nisi per literas in forma Brevis dumtaxat, & non alias, quemquam ad habitum Regularem suscipiendum, nec etiam conversos, nisi in Conventibus, Monasteriis, & Domibus, auctoritate ejusdem SS. D. N. propediem in unaquaque Provincia designandis recipere, aut receptos ad professionem admittere, ullo modo audeant. Quinimmo contra primam prohibitionem Sanctitatis Suæ receptos, etiamsi imperfectum habitum, aut sine caputio gerant, post præsentis Decreti in Romana Curia publicationem, omnino ejicere debeant.

§.7. Superiorem autem, qui hujus Decreti transgressor extiterit, ipso facto pœnam privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis activæ, & passivæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia imposterum obtinenda, eo ipso incurrere voluit, ac decrevit, & aliis etiam pœnis arbitrio Sanctitatis Suæ imponendis subjacere.

Superiorum transgredientium pœnæ.

§.8. Receptiones vero, & professiones quaslibet eorum, qui contra hujusmodi Decretum admissi fuerint, nullas, & irritas esse ad quemcumque effectum, & nunc decernit, & declarat.

Receptionum irritatio.

§.9. Hoc autem Decretum noluit Sanctitas Sua eos Ordines comprehendere, qui Conventus, Domos, & Monasteria a se probata pro Novit. receptione, & educatione hactenus permissione sua constituerint.

Limitatio hujus Decreti.

§.10. Cæteras vero licentias, sive particulares, quæ in hanc diem effectum non sunt sortitæ, revocat, & annullat.

Licentiarum revocatio.

§.11. Vult autem Decretum hoc suum in solitis locis Urbis publicatum, ita prædictorum singulos afficere, acsi cuilibet personaliter fuisset intimatum, privilegiis, statutis, & Constitutionibus quibuscumque in contrarium minime obstantibus.

Publicatio hujus Decreti.

Datum Romæ apud S. Marcum die 20. mensis Junii 1599.

Dat. die 20. Junii 1599.

Decretum super forma recipiendi Novitios ad habitum, & professionem Regularem.

Relatio præced. Decretorum.

SAnctissimus in Christo Pater, & D.N. D. Clemens Divina providentia Papa VIII. qui alias pro Regularis disciplinæ restitutione, singulis Regularium Ordinibus (quibusdam exceptis) prohibuit, ne ad regularem habitum Novitios inposterum reciperent, receptosve ad professionem admitterent, quosque in aliquibus cujusvis Ordinis Monasteriis, seu Conventibus (in quibus Novitiatus pro recipiendis, & educandis Novitiis designarentur, & approbarentur) ad ejus, quam professi sunt, Regulæ præscriptum, vitam, moresque restituerent, & componerent.

Licentia data recipiédi Novitios in locis destinatis.

§. 13. Certior deinde factus, quosdam omnium fere Ordinum Conventus, seu Monasteria ad pristinam illam regularem vivendi formam, & disciplinam, quam diutius desideraverat, fuisse redacta, in eisdem Monasteriis, & Conventibus, ut Novitiatus erigi, Novitiique recipi possent, (sub certis tamen legibus, ac ea præsertim, ut licentia a Congregatione Reformationis Apostolicæ prius obtenta esset,) concessit, & ad illa designavit, & approbavit.

In quorum receptione, &c. hæc servari mandat.

§. 14. Nunc volens, ut ea quæ pro Novitiorum receptione, & institutione, de mandato Sanctitatis Suæ præscripta fuerunt, inposterum accuratius, & exactius observentur, ultra formam traditam in Constitutionibus fel. record. Sixti Papa V. & etiam Sanctitatis Suæ super receptione Novitiorum, decrevit, ac præsentis decreti virtute mandavit, ne in Conventibus, seu Monasteriis ad Novitios recipiendos, de Sanctitatis Suæ, seu dictæ Congregationis Reformationis licentia hactenus designatis, & approbatis, seu inposterum designandis, & approbandis.

Licentia habeatur a Congregatione reformationis Apostolicæ, vel a locorum Ordinariis.

§. 15. Novitii ad habitum recipi nullatenus possint, vel admitti, nisi prius ab ipsa Congregatione, vel a propriis locorum Ordinariis, in quorum Dioecesi Novitiatus existunt, in quibus Novitii recipiendi fuerint, expresse, & nominatim Novitii ipsi recipiendi approbati fuerint, & ut recipi, & admitti possint, licentiam in scriptis (gratis tamen in omnibus, etiam quoad scripturam concedendam) obtinuerint. Monet autem Sanctitas Sua eosdem Ordinarios omnem curam, & diligentiam adhibere, ut circa ætatem, conditionem, educationem, scientiam, vitam, & mores, cæterasque qualitates in ipsis Novitiis requisitas, observentur institutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione Reformationis factæ, & publicatæ. Neque aliter, nec alio modo, aliquem ad habitum recipi permittant. Ordinariorum ipsorum conscientiam onerando, si quempiam approbaverint, vel admitti permiserint, qui non sit idoneus, & juxta Constitutiones, & Institutiones prædictas, approbandus, & admittendus.

Superiores Ordinum servêt Constitut. editas, circa receptionem Novitiorum.

§. 16. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra Superiores quorumcumque Ordinum, qui in admittendis ad habitum, & professionem Novitiis, formam Constitutionum, & Institutionum prædictarum non servaverint, aut Novitium aliquem, quantumvis idoneum approbatum, in quovis alio Conventu, & Loco, seu Monasterio, præterquam in hactenus a Sua Sanctitate, vel a dicta Congregatione designatis, & approbatis, seu imposterum designandis, & approbandis, vel ultra numerum in eorum singulis præscriptum, seu præscribendum, receperint, vel admiserint, seu alias præmissis quovis modo contrafecerint.

Contraria irrita sint.

§. 17. Irritum ex nunc, & inane decernens, quicquid secus, vel alias quavis auctoritate a quovis gestum, vel attentatum fuerit.

Et cætera non obstant.

§. 18. Non obstantibus quibuscumq; &c.

Dat. die 19. Maii 1602. An. XI.

Datum Romæ apud S. Petrum, die 19. Maii, millesimo sexcentesimo secundo. Pont. ejusdem S. D. N. Anno 11.

Institutiones super receptione, & educatione Novitiorum Religiosorum in Monasteriis, & Conventibus designatis, vel designandis.

Regularis disciplinæ reformationis studens, hic Pontifex.

§. 19. CUm ad Regularem disciplinam in singulis Religiosorum Monasteriis propagandam, Novitiorum institutio maxime utilis sit, ac necessaria, & nihil ad gravem illam, ac laudatissimam priscorum Patrum vivendi rationem relaxandam, majorem vim habuisse compertum sit, quam vel nimiam in recipiendis Novitiis facilitatem supra numerum, quem capere, atque alere Monasteria ipsa possent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum spiritu, an vere esset ex Deo, atque ex præcipuo desiderio illi inserviendi, vel denique incuriam in eis educandis, atque instituendis.

Hæc videlicet in recipiendis educandisque Novitiis observari præcipit

§. 20. Idcirco ut hujusmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & singulis, ad quos spectat, ut in recipiendis Novitiis, & in eorum institutione atque educatione, nec non in Magistri, & aliorum Ministrorum electione, præter alia, quæ in sacris Canonibus, ac decretis, præsertim Concilii Tridentini, Pontificiis, & cujuscumque Ordinis, aut Instituti Constitutionibus continentur, tam in alias designatis, quam nunc, & imposterum ad hoc designandis Monasteriis, & Conventibus, hæc, quæ sequuntur, inviolate observari, & exequi perpetuo curent.

Examen ipsorum.

§. 21. Primum, quod attinet ad Novitiorum recipiendorum formam, ultra diligentem perquisitionem, quæ habenda erit de uniuscujusque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita anteacta, ac præcipue eorum, qui sextumdecimum ætatis suæ annum excedent, an criminosi, an ære alieno gravati, vel reddendæ alicujus administrationis rationi obnoxii sint, juxta formam Constitutionis fel. record. Sixti V. & moderationum subsecutarum; Illud etiam

Su-

Superiores, ad quos spectabit, sedulo perquirant, ut quibus in Monasteriis, & Conventibus ex Apostolica facultate Novitiatus fuerint instituti, in iis ad Religionem nullus imposterum admittatur, qui, & ex honestis parentibus natus non sit, & conditiones sacris Canonibus, Summorumque Pontificum Constitutionibus præscriptas non habeat, juxta decretum super forma recipiendi Novitios die 19. Maii 1602. editum.

Hoc decretũ est quod præcedit.

Ætatem, & literaturam.

§. 22. Quisque recipiendus in aliquo Ordine Regulari, etiam Mendicantium, in ea sit ætatæ constitutus, quam ejus Ordinis, in quo recipietur, regularia instituta, & ordinationes requirunt; eam vero literarum scientiam calleat, aut illius addiscendæ spem indubiam præseferat, ut minores, & suis temporibus majores ordines, juxta Decreta Sacri Concilii Tridentini, suscipere valeat. Sed si quis annum vigesimumquintum excedens ad habitum Regularem admitti postulaverit, & talis eruditionis expers inventus fuerit, in Conversorum tantum, quibus literarum scientia non est necessaria, numerum referatur. Ipsi autem Conversi non recipiantur ante vigesimum ætatis suæ annum, nisi saltem præcipua Doctrinæ Christianæ capita noverint.

Causamque motivam ad electionẽ vitæ regularis.

§. 23. Demum Superiores diligenter exquirant, quo spiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem sibi finem proposuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo liberius famulari possint, an potius levitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & subsidio ipsorum indigentes destituantur.

Conversorum examen, & oblatorum instituta.

§. 24. Provideant quoque, ut omnes etiam Conversi recipiendi, priusquam ad habitum regularem admittantur, ab iis quibus munus hoc incumbit, de regula quam professuri sunt, tribus votis essentialibus, statuque Regulari, & aliis cujusque Ordinis peculiaribus institutis, & Constitutionibus diligenter instruantur. Et quia quarumdam Religionum moris est, nedum Conversos ad professionem admittendos, verum & Oblatos, ut vocant, recipere, circa ipsorum oblatorum receptionem unaquæque Religio suas peculiares Constitutiones, specialiaque instituta observare teneatur.

Novitiorum Confessionem generalem.

§. 25. Statim atque Novitii ad habitum recepti, & in locum Novitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confessionem totius anteactæ vitæ conscientiam discutiant, & expurgent.

Novitiatuum formam, & qualitates.

§. 26. Quod vero ad loci qualitatem uniuscuiusque Novitiatus spectat, locus hujusmodi propria clausura ab ea parte Conventus, & Monasterii, in qua degunt professi, segregatus sit, atque distinctus; habeatque tot ad dormiendum Cellulas separatas, quot erunt numero Novitii, vel Dormitorium ita capax, ut pro singulis singuli lectuli commode sterni possint; in quo etiam Cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magistro, ejusque Socio reperiatur; in eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adsit ad spirituales collationes, seu conferentias faciendas, ac lectiones, instructionesque Magistri audiendas, & in quem hiemis tempore ad calefaciendum se igne communi recipiantur. Oratorium insuper, seu Cappella, si commode fieri poterit, ad Novitios in spiritualibus, præsertim in cœremoniis, Ecclesiasticisque functionibus exercendos. Hortus quoque peculiaris ad honestam recreationem, bene conclusus, atque munitus adsit; sin minus, hortum cæteris Fratribus communem recreationis tempore ingrediantur: Ipsis vero Novitiis ibi commorantibus, curabit Magister cum loci Superioris auctoritate, si opus fuerit, ne in eumdem quisquam alius ingrediatur. Ad hujusmodi locum Novitiatus nemini ejusdem, vel alterius Ordinis Regulari etiam Conventus, & Monasterii Officiali, ullo umquam tempore, sub quovis prætextu aditus pateat, præterquam Magistro, ejusque Socio, ac etiam Monasterii, aut Conventus Superiori, si quandocumque ingrediendum sibi necessario existimaverit; quo tamen casu aliquem semper ex Senioribus Conventus, vel Monasterii Patribus Socium assumat. Hujus loci clausuræ clavis apud Magistrum semper asservetur, illique soli liceat ex gravi tantum causa ingressum illuc alicui permittere; si quis autem Novitiorum quempiam alloqui voluerit, Magistro præsente, & non aliter alloquatur.

Magistrorum Novitiorum munus, & electionem, & qualitates.

§. 27. Novitiorum Magistro Socius, si ad Novitiorum instruendam multitudinem necessarius fuerit, vita, & moribus, quoad fieri poterit, consimilis deputetur; qui in his, quæ ad Novitiatus regimen spectant, dicto Magistro immediate subjectus existat, eliganturque tam Magister, quam Socius per Provinciale Capitulum, per triennium ad minus onus hujusmodi subituri. Quod si aliquo casu extra tempus Capitulare nova loca Novitiatus concedi contingat, tunc electionem Magistri Novitiorum & Socii hujusmodi, in his novis locis per Generalem, vel Provincialem, seu Ministrum, aut eorum Visitatores, seu Vicarios de Definitorum tamen, vel graviorum aliorum Patrum consensu, fieri permittitur; idemque servetur, si intra triennium, alterum, vel utrumque urgenti aliqua de causa ex illis locis amoveri, vel mori contigerit, in cujus, vel quorum locum alii consimiles subrogari debeant. Tam Novitiorum Magister, quam Socius ab iis omnibus officiis, oneribusque vacationem habeant, quæ Novitiorum curam, & regimen impedire valeant. Ipse Magister Sacerdotali ordine sit initiatus, ac in quinto saltem supra trigesimum ætatis suæ anno constitutus, & per decennium a professione emissa in Religione perstiterit. Socius vero trigesimum annum excedat; sintque ambo doctrina, & quantum per Superiorem diligentiam, & curam fieri poterit, vitæ etiam anteactæ exemplo præstantes, Orationis præterea, & mortificationis operibus addicti, pruden-

tia,

tia, charitateque referri, non sine affabilitate graves, zelum Dei cum mansuetudine præseferentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione, ira præsertim, & indignatione, quæ in se, & erga alios charitatem impedire consueverunt, quam longissime alieni, & tales demum, qui in omnibus se ipsos bonorum operum exemplum præbeant, ut ii, qui eorum curæ subsunt, illos non tam metuant, quam revereantur, nec illis unquam detrahere quicquam possint. Habere etiam Magister plenam, & absolutam potestatem circa Novitiorum institutionem, ac Novitiatus regimen, ita ut in illis nemini (Visitatoribus, ac Superioribus majoribus, vel etiam localibus exceptis) quovis colore se ingerere liceat. Curam adhibeat diligentem, ut Novitii omnes in regulari disciplina sedulo exerceantur, agnoscantque præcipue divinæ, qua digni facti sunt, vocationis præstantiam, & excellentiam, quæ vera sit, atque perfecta votorum solemnium, & quam necessaria cujusque Ordinis Constitutionum observantia; modum in oratione tum vocali, tum mentali fructuose persistendi, illicitas passiones, & vitia (ad quæ natura per peccatum labefactata omni tempore prona est, atque proclivis) per sensuum custodiam, & mortificationem cohibendi; austeritatem, jejunia, Cilicia, Disciplinas, conscientiæ puritatem, crebram illius discussionem, Sacramentorum frequentiam, confessionis præsertim, quæ bis saltem singulis mensibus fiat, per aperitionem quotidianam motuum internorum, cordis, & tentationum manifestationem, per exercitium humilitatis circa viliora ministeria, per modestiam in omnibus actionibus, diuturnumque silentium.

Novitiorum orationem, & confessionem.

§. 28. Quilibet Novitius bis quotidie Orationi mentali, & vocali incumbat, unusquisque secundum propriam capacitatem, & ordinem sibi a Magistro præscriptum, pluries in die propriam conscientiam examinare contendat. Ipsi autem Magistro soli Novitiorum confessiones audiendi cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, si ita expedire judicaverit, vel per seipsum, vel per alium ab eo deputandum, semel, aut bis in anno eorumdem Novitiorum confessiones audire.

Missamque audiendam,

§. 29. Quotidie Missæ sacrificio intersint, & Statutis horis in Choro nocturnis, diurnisque divinis Officiis assistant.

Et exercitationes, & recreationes.

§. 30. Exercitationibus etiam corporalibus vacent, legant, vel scribant res spirituales, modestam animi recreationem interponant, quæ in solitario loco, & commodo extra Novitiatum semel in hebdomada, vel in alternis saltem hebdomadibus longior statuatur; fiatque semper Magistro præsente, vel Socio; qui multum invigilent, ne duo ab aliis commorentur disjuncti, atque eo tempore, cujusque, in quam natura feratur, propensionem scrutentur.

Commorationemque extra Novitiatum.

§. 31. Non liceat eis, durante Novitiatus, & probationis tempore, una cum Professis, nisi in Choro, in Ecclesia tempore Officiorum, in Processionibus, aut in cœnaculo causa refectionis commorari, nec permittatur eis Professos domo exeuntes comitari.

Socium Magistri Novitiorum.

§. 32. Pro communibus, & propriis cujusque necessitatibus, quæ accidere possunt, unus ex Novitiis ipsis, ætate, & moribus provectior deputetur, qui absente Socio Magistro permittente, omnia, prout opus fuerit, agat; cui etiam januæ custodia, & rerum levioris momenti provisio intra Novitiatum committi poterit.

Conversorũ institutionem, & educationem.

§. 33. Cum autem, licet Clericorum bene instituendorum cura debeat esse præcipua, Conversorum tamen religiosa instructio non sit prætermittenda, quin potius æquanimiter amplexanda, quandoquidem satis exploratum est, istorum etiam, cum Regulam profiteantur eamdem, perfectam educationem, tum Religioni decorem, & ornamentum, tum aliis Christifidelibus ædificationem, exemplum, atque utilitatem afferre; Conversis ipsis a Clericorum Novitiatu separatus ad dormiendum locus (quantum commode fieri poterit) assignari præcipitur. Illi tamen hac separatione non obstante, Magistro Novitiorum, seu Superioribus Monasteriorum, & Conventuum, juxta cujusque Ordinis Statuta, & Constitutiones subditi esse, & obedientiam præstare debeant, a quo non tantum circa corporalia obsequia probandi, & exercendi, verum etiam pro eorum capacitate, & commoditate, de spiritualibus, præsertim de modo mentaliter orandi, diligenter instruendi erunt, quod, ut commodius fiat, ad Capitula, & spirituales Conciones, quæ per Magistros Novitiorum fieri solent, accersiri debeant, & in Ecclesiis statutis horis conveniant, nisi tunc in suis officiis actualiter occupati fuerint.

Examen ante missionem ad professionem.

§. 34. Tempore vero probationis elapso, ii tantum, qui non solum religiosæ perfectionis capaces, sed ad laborem corporalem apti, novo, ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo ætatis suæ annum, quoad Clericos decimumsextum, quo vero ad Conversos, vigesimum primum excesserint) ad professionem admittantur. Sed qui ad Conversorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum statum transire, etiam durante tempore probationis, non possint.

Professionum registrationẽ.

§. 35. Superior cujuslibet Conventus, in quo Novitiatus fuerit constitutus, particularem librum habeat, in quo uniuscujusque Novitii professio registretur, illamq; Novitius professus propria manu, & illi testes, qui præsentes fuerint, subscribant. Conversus vero literarum ignarus, professus, in eorumdem testium, qui se subscripserint, præsentia, propria manu signum Crucis apponat; asserveturque liber, & custodiatur in Archivio, ubi scripturæ ad Monasterium, seu Conventum pertinentes reponi consueverunt.

Filiationes in quibusdã Conventibus recipiendas.

§. 36. Quia vero in quibusdam Ordinibus filiationis usus est receptus, declaratur, quod licet decretum sit, ut Novitiis educandis

candis certa Monasteria, aut Conventus designata quilibet Ordo habere debeat; licitum tamen sit Superioribus Monasteriorum, & Conventuum hujusmodi Ordinum in quibus filiationis usus receptus est, eos quos prænarratis qualitatibus suffultos repererint, in suorum locorum filios juxta cujusque Ordinis Constitutiones adscribere, sicque adscriptos, cum juxta præsentes institutiones, & alias servatis servandis, ad Ordinem recepti fuerint, ad loca Novitiatuum cum testimonialibus literis transmittere; ubi tamquam dictorum Conventuum, seu Monasteriorum filii, eorumdem nomine, & instantia recipi, ac in Novitiatu probari, & deinde antequam ad eadem Monasteria, seu Conventus filiationis hujusmodi remittantur, in professorio ad perfectionem, ut præmissum est, exerceri debebunt.

Numerũ Religiosorũ cuique Conventui præfiniendum.

§.37. Porro, ne loca unius Monasterii, seu Conventus ab alio præoccupentur, Capituli generalis, aut Provincialis partes erunt numerum præscribere pro omnibus, & eam similiter rationem circa alimentorum contributionem (si opus fuerit) inire, ac singulis Conventibus, & Monasteriis præscribere, quæ magis expedire videbitur.

Professori locum seligendum.

§.38. Ut autem Novitii jam in Professorum numerum (sicut præmittitur) recepti, melius in bono spiritu, regularisque disciplinæ observantia stabiliantur, & confirmentur, mandatur, ut statim post professionem emissam, si in Conventibus, aut Monasteriis pro Novitiatibus assignatis locus aderit secundi Novitiatus, sive Professorii, ab ea, quæ Novitiorum est, atque antiquorũ Professorum habitatione distinctus, & segregatus, ibi collocentur, si Monasterium, aut Conventus eos alere queat, sin minus, in alium commodiorem Conventum, aut Monasterium transferantur, in quo is locus cum requisitis ad Novitiatum supranarratis reperiatur, vel accommodetur, aut de novo construatur. Ab hoc tamen illæ Religiones excipiuntur, quæ suarum Constitutionum, seu Institutionum vigore, majoris temporis cursus novos professos intra Novitiatum detinere consuescunt, quibus in hac parte non derogatur: illis tamen permittitur, ut prædictis earum Constitutionibus non obstantibus, id ipsum facere possint, si id rationi, ac Religioni magis expedire dijudicaverint: quibus in locis degant sub regulis, & modo vivendi adhuc arctiori, quam servent antiquiores professi; ita quod in negociis Monasteriorum, aut Conventuum non se intromittere, nec communibus tractatibus interesse, neque alicujus exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibique permaneant, quousque ad ætatem Sacris Ordinibus suscipiendis sufficientem devenerint, vel saltem per triennium post professionem, quo etiam tempore poterunt, quinimmo, & debebunt literarum studiis operam navare, sub directione, ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus Novitiorum Magistrum præditum esse oportere dictum est.

Novitii recipiendi in locis destinatis.

§.39. Declaratur tamen, quod propter præmissa non censeatur concessa licentia recipiendi Novitios, nisi in locis pro Novitiatu designatis, aut imposterum designandis, & pro numero dumtaxat in eorum singulis præscripto, vel præscribendo.

Contravenientium pœnæ.

§.40. Denique si illi, qui inter Religiosos gradu, & ordine Superiores sunt, & alii, ad quos spectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, seu quovis modo contrafecerint, officiorum omnium quæ tunc obtinebunt, privationem, gravioresque pro modo admissæ culpæ pœnas, se subituros certo sciant.

Dat. die 19. Martii 1603.

Datum Romæ apud S. Petrum die 19. Martii 1603.

CCLXIX.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Declaratur Archiepiscopos, & Episcopos de Cathedralibus, & Metropolitanis Ecclesiis in Hungaria noviter provisos, non teneri accedere ad visitanda limina Apostolorum, nisi singulis quadrienniis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Causa declarationis.

Cum sicut accepimus, in expeditione literarum provisionum diversarum Ecclesiarum Metropolitanarum, & Cathedralium in Regno Hungariæ novissime facta, formula Juramenti a Sede Apostolica præscripta in dictis literis inserta, scriptorum forsan incuria, contineret, ut Episcopi de dictis Ecclesiis provisi, tenerentur singulis bienniis limina Apostolorum visitare, cum juxta Constitutionem super hoc novissime editam, ad visitationem liminum prædictorum singulis tantum quadrienniis teneantur;

Declaratio, de qua in Rubrica.

§.2. Nos dictorum Archiepiscoporum, & Episcoporum conscientiæ securitati consulere cupientes, ac eorum singulorum nomina, Ecclesiarumque prædictarum titulos, ac literarum earumdem tenores præsentibus pro expressis habentes, supplicationibus etiam Ven. Fratris Ludovici Episcopi Bosnensis suo, & aliorum Archiepiscoporum, & Episcoporum nominibus Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, harum serie declaramus, & decernimus, ipsos Archiepiscopos, & Episcopos ex prædicto Juramento ad visitandum Apostolorum limina singulis tantum quadrienniis teneri, ac ita ipsis Archiepiscopis, & Episcopis, & cuilibet illorum auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Derogatio contrariorum

§.3. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 29. Aprilis 1602. An. XI.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 29. Aprilis 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

Con-

CCLXX.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmata cessione Henrici IV. Francorum Regis juris nominandi Abbatem perpetuum Monasterii Fuilien. Congregationis ejusdem nominis, declaratur in eo Abbatem Triennalem per Monachos esse eligendum.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

PAstoralis officii Nobis divina disponente clementia commissi cura Nos admonet, ut circa statum Monasteriorum, & & Religiosorum locorum quorumcumque prospere dirigendum solicito studio intendentes, in iis ejusdem officii nostri partes libenter impendamus, per quæ eorum felici regimini juxta sacrorum Canonum, & Regularium institutorum dispositionem salubrius in Domino prospiciatur.

In Monasterio Fuiliensi optimum censetur, ut constituatur Abbas triennalis.

§.1. Sane, cum sicut accepimus, Monasterium Beatæ Mariæ Fuiliensis Cistercien. Ordinis Remen Diœcesis, quod Congregationis ejusdem Beatæ Mariæ Fuiliensis nuncupat. caput existit, & in quo eadem Congregatio regularis reformationis primordia ad Dei laudem, & fidelis populi ædificationem suscepit, hactenus per Abbatem perpetuum gubernari consueverit: Cumque cætera omnia ejusdem Congregationis Monasteria per Abbates triennales juxta sacrorum Canonum, & Regularium ipsius Congregationis institutorum dispositionem provide, ac laudabiliter gubernari consueverint, ac maxime expediat pro ejusdem Congregationis quiete, & illius Monachorum, qui in spiritus humilitate, & vitæ asperitate Deo servire satagunt, pace, & tranquillitate, ut prædicti Monasterii Beatæ Mariæ Fuilien. regimen, sicut cæterorum ejusdem Congregationis Monasteriorum ad triennalitatem reducatur, & illius Abbas pro tempore de triennio in triennium juxta regularia ejusdem Congregationis instituta de cætero eligatur.

Franciæ Rex cedit juri nominandi Abbatem, ut eligatur a Monachis.

§.2. Cumque, sicut etiam accepimus, hanc ob causam charissimus in Christo filius noster Henricus Francorum, & Navarræ Rex Christianissimus, singulari pietate ductus, omni, & cuicumque juri nominandi ad Monasterium prædictum Beatæ Mariæ Fuiliensis, dum pro tempore vacat, Abbatem, sibi, & Coronæ Regni Franciæ quomodolibet competenti, in favorem ejusdem Congregationis, & ad effectum, ut deinceps in perpetuum ejusdem Monasterii Abbas per ejusdem Congregationis Monachos, juxta eorum regularia instituta, Apostolica auctoritate confirmata de triennio in triennium libere eligi valeret, per Regium ejus diploma gratiose cesserit, & renunciaverit, prout in eodem diplomate, cujus tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, plenius continetur.

Confirmata hujusmodi cessione Clemens declarat in d. Monasterio triennalem Abbatem eligi.

§.3. Nos ejusdem Henrici Regis eximiam pietatem plurimum in Domino commendantes, ac ejusdem Congregationis prospero statui, quantum in Domino possumus, consulere cupientes, ac ejusdem Congregationis superiorem generalem, & singulares Monachos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Regium ejusdem Henrici Christianissimi diploma prædictum in ipsius Congregationis favorem concessum, ac omnia, & singula in eo contenta, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illique perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui in eodem intervenerint supplemus. Præterea Abbatis ejusdem Monasterii Beatæ Mariæ Fuiliensis munus, quod nunc dilectus filius Joannes de Balladnt alias de Sancto Mauro ejusdem Monasterii Abbas ex concessione Apostolica ad ejus vitam obtinet, ex nunc pro ut ex tunc, postquam Monasterium prædictum per cessum, vel decessum, aut quamcumque dimissionem, vel amissionem dicti Joannis, aut alias quomodocumque ex illius persona vacare contigerit, etiamsi nunc forsan actu vacet, ad triennalitatem, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo reducimus, ejusdemque Congregationis Capitulo generali, ac Superiori, & Monachis, ut ejusdem Monasterii Abbatem post dictum cessum, vel decessum de cætero de triennio in triennium juxta regularia eorum instituta prædicta, libere, prout cæterorum ipsius Congregationis Monasteriorum Superiores eligere solent, & possunt, eligere valeant, facultatem concedimus, & impertimur, ac ordinamus: Insuper quamcumque cessionem regiminis, & administrationis dicti Monasterii per dictum Joannem Abbatem, etiam in manibus nostris tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam coram Notario, & Testibus sponte factam, si quæ tamen facta est, aut deinceps quandocumque faciendam, præterquam in favorem ejusdem Congregationis admittendam non esse, & quatenus forsan admissa fuerit, Provisionem, seu Commendam ejusdem Monasterii in cujusvis favorem etiam Apostolica auctoritate forsan factam, aut deinceps faciendam, nullam, irritam, & inanem, ac nullius roboris, & momenti fuisse, & fore, ac nemini unquam suffragari debere, sed per præsentes omnino revocatam, & annullatam, prout ex nunc revocamus, & annullamus, fore, & esse, ac censeri.

Clausulæ.

§.4. Præsentes quoque literas etiam ex eo, quod idem Joannes Abbas præmissis non consenserit, nec ad ea vocatus, & auditus fuerit, de nullitatis vitio, aut intentio-

tionis nostræ, seu alio quocumque defectu notari, vel impugnari, aut infringi, rescindi, retractari, in Jus, vel controversiam revocari, aut adversus illas quodcumque gratiæ, vel Justitiæ remedium impetrari nullatenus posse, sed semper, & perpetuo validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac eidem Congregationi in omnibus, & per omnia plenissime suffragari: Sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quid quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Exequutores deputat.

§.5. Quocirca dilectis filiis Tholosan., Remen., & Lombardien. Officialibus per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Superioris Generalis dictæ Congregationis fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac in præmissis eidem Congregationi efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, Congregationem ipsam eorumdem præmissorum effectu pacifice, frui, & gaudere: Non permittentes eam desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari; Contradictores quoslibet, ac præmissis non parentes per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantia tollit.

§.6. Non obstantibus fæ. re. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Judicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ejusdem Monasterii etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis eidem Monasterio, illiusque Abbati, & Conventui, aut aliis quibuscumque in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda esset, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 4. Maii 1602. An.XI.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 4. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXI.

Commissio Episcopo Eystettensi, ut confirmet permutationem Pagi Oberhausen ad Ecclesiam Augustanam spectantis cum Pago Eppisburg ad prædictam Civitatem pertinente inter Episcopum, & Magistratum Augustanum factam, quatenus eidem Ecclesiæ utilis comperiatur.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Ven. Fratri Episcopo Eystetten.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa permutationis faciendæ.

§.1. EXponi nobis nuper fecit Ven. Frater Henricus Episcopus Augustanus, quod inter alia bona immobilia ad Episcopatum, & Ecclesiam Augustanam pertinentia, extat haud longe a Civitate Augustana Pagus Oberhausen dictus, cui Pago Fluvius inter ipsum, & Civitatem prædictam interfluens natura loci depressioris ita imminet, præsertim cum imbribus, aut nivalibus aquis intumescit, ut nisi continuis operibus intra alveum contineatur, prædicto Pago gravissima damna inferat, immo brevi tempore ruinam ei allaturus videatur: cui quidem malo Antecessores prædicti Henrici Episcopi pro viribus occurrere conati sunt; ac in construendis aggeribus, & Ripa munienda paucorum annorum spatio multa millia Florenorum impenderunt. Verum occasione dictorum operum cum Magistratu Civitatis Augustanæ in gravissimas lites, & discordias inciderunt, cum dictus Magistratus ab aliquot annis se hujusmodi munimentis vi, & armis opponere cæperit, operariosque invadat, atque etiam vinculis, & carceribus ad deserendum opus compellat: unde factum est, ut non solum Ripa, prout necessitas requirit, amplius non possit muniri, verum etiam opera maximis Episcoporum sumptibus extructa, in irritum recidant cum evidenti periculo ipsius Pagi, ac insuper ob hujusmodi impedimenta, & violentias maxima exacerbatio inter partes exorta est, ex qua enormia scandala evenire timentur.

Permutatio.

§.2. Hisce autem contentionibus, & periculis e medio tollendis, in concordia generali nuper inter prædictum Henricum Episcopum, & Magistratum dictæ Civitatis tractata, ac Deo dante usque ad conclusionem perducta, nulla alia ratio, aut via inveniri potuit, quam ut prædictus Pagus Oberhausen permutationis Jure in Civitatem Augustanam transferatur, & cum alio Pago ad dictam Civitatem pertinente Eppisburg nominato eidem Ecclesiæ, & Episcopo æque commodo, & fructuoso permutetur.

Petitio confirmationis.

§.3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dicta permutatio Ecclesiæ Augustanæ multis nominibus utilis, & ad tollendas periculosas dissensiones necessaria

ria videatur, indeque speretur constans, & perpetua concordia inter dictas partes, qua semel constituta, negocio restituendæ Catholicæ Religionis in Civitate Augustana utilius, & fructuosius procurando, multum momenti proculdubio accesserit: propterea tam Henrici Episcopi, quam etiam dilectorum filiorum Magistratus ejusdem Civitatis Augustanæ nominibus nobis humiliter supplicatum fuit, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Commissio, de qua in Rubrica.

§.4. Nos igitur eosdem Henricum Episcopum, & Magistratum Civitatis Augustanæ specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati Fraternitati tuæ, de cujus fide, prudentia, & integritate plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, & mandamus, ut de præmissis Te diligenter informes, & si per informationem eamdem, permutationem prædictam Ecclesiæ Augustanæ utilem futuram esse compereris, eidem Episcopo Augustano, eamdem permutationem, cum expressa tamen conditione, quod in utroque Pago Fides Catholica, & illius cultus perpetuo retineatur, ac conservetur, & Jurisdictio Ecclesiastica, illiusque liberum exercitium nullatenus impediatur, faciendi licentiam auctoritate nostra Apostolica concedas, & quatenus permutatio hujusmodi jam forsan facta sit, illam eadem auctoritate, perpetuo confirmes, & approbes, ac omnes, & singulos tam Juris, quam facti defectus, si qui desuper intervenerint, suppleas.

Obstantium derogatio.

§.5. Non obstantibus fæ. rec. Symachi, Pauli II., & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ejusdem Ecclesiæ Augustan. etiam Juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 4. Maii 1602. An. XI.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 4. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio Statuti Archiepiscopi Colonien., Ecclesiæ Hildeseimen. Administratoris, quod octo Præbendæ ejusdem Capituli Hildeseimensis Presbyteratus, & Diaconatus ordinem annexum habeant.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Quæcumque ad divini cultus augumentum, & Ecclesiarum præsertim Cathedralium decorem per earumdem Ecclesiarum Præsules provide statuta, & ordinata esse comperimus, ea cum a Nobis petitur Apostolicæ confirmationis robore libenter communimus, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Administrator Ecclesiæ Hildeseimen Ordines Presbyteratus, & Diaconatus in Capitulo Cathedralis institui curat.

§.1. Cum itaque, sicut Ven. Fratris Hernesti Archiepiscopi Colonien. Sacri Romani Imperii Principis Electoris, & Ecclesiæ Hildesemen. ex dispensatione Apostolica Administratoris nomine Nobis nuper expositum fuit, ipse Hernestus Archiepiscopus, & Administrator animadvertens in prædicta Ecclesia Hildesemen. ex obligatione singulari, aut statuto, Præbendas nullas esse, quibus Presbyteratus, sive Diaconatus Ordines annexi essent, atque inde evenisse ut his temporibus, & in illo loco hæreticis Provinciis circumquaque cincto, sufficientes Presbyteri, & Diaconi ad obeunda divina officia non haberentur, aut facile haberi possent, ideo de unanimi Capituli ejusdem Ecclesiæ consensu statuit, & ordinavit, ut octo primo vacaturæ Præbendæ, Presbyteratus vicissim, & Diaconatus Ordines annexos habere deberent, cujus statuti, seu ordinationis exemplar est quod sequitur videlicet.

Tenor Mandati hac super re editi.

Hernestus Dei gratia electus, & confirmatus Archiepiscopus Colonien., Sacri Romani Imperii per Italiam Archicancellarius, & Princeps Elector, Episcopus Leodien. Administrator Hildesemensis, Monasteriensis, & Freisingensis, Princeps Stabulensis, Comes Palatinus, Rheni, utriusque Bavariæ, Angariæ, Westphaliæ, & Bullionis Dux, Marchio Trancimontensis: Universis, & singulis præsentes nostras ordinationis, statuti, designationis, & distributionis literas visuris, lecturis, & legi audituris salutem in Domino. Cum in Cathedrali Ecclesia Hildesemensi, cui ex dispensatione Sanctæ Sedis Apostolicæ, tanquam perpetuus Administrator, præsumus, ex obligatione singulari, aut statuto Præbendas nullas esse constet, quibus Ordo Presbyterii, sive Diaconatus annexus sit, atque inde evenerit, ut turbulentissimis hisce temporibus, & loco circumquaque hæreticis Provinciis cincto sufficientes Presbyteri, & Diaconi ad obeunda divina officia non habeantur, aut facile haberi queant. Nos Sacrorum Canonum, & Œcumenici Tridentini Concilii Reformationi sess. 24. cap. 12., ac ipsius Sedis Metropolitanæ Maguntinensis, cui prædicta nostra Ecclesia tanquam suffraganeatus subest, vestigiis insistentes huic malo occurrere, & remedium quærere volentes, de unanimi consensu nostri Capituli statuendum, & ordinandum esse duximus, prout & statuimus, & ordinamus, quod octo Præbendæ in sæpefata Ecclesia, quas cum consilio ejusdem Capituli oneribus hujusmodi commodissime gravari posse judicaverimus, sive illæ de SS. D. N. collatione sint, sive ex illius Indulto earum nominatio ad Nos, vel etiam Capitulum pertinere contigerit, Presbyteri, & Diaconatus Ordinem annexum habere, & in perpetuum retinere debeant,

beant, prout eosdem Ordines illis ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc in futurum annectimus, & assignamus, ita videlicet, quod prima ejusmodi vacatura, Presbyterii, secunda Diaconatus, tertia rursus Presbyterii, quarta Diaconatus, quinta Presbyterii, sexta Diaconatus, septima Presbyterii, octava Diaconatus ordinem habere debeant, neque ullis deinceps conferri valeant, nisi ipso actu, vel Presbyter, vel Diaconus respective fuerint, vel infra annum ad hujusmodi Ordinem promoveri possint, & velint, idque se præstituros medio juramento confirment, & nisi illo anno elapso Nobis, Capituloque nostro de eo sufficientem fidem fecerint, missamque in Cathedrali Ecclesia celebraverint, seu Evangelium decantaverint, atque ita per se divina officia obierint, eo ipso, Præbenda, seu Canonicatu privati sint, illaque, & illæ per eum, vel eos, ad quem, vel quos collatio, seu provisio spectat, alii æque qualificato, ut supra expressum est, conferri possit: in quorum omnium fidem, & testimonium præsentem literam desuper confectam manus nostræ subscriptione, & sigilli subappensione jussimus, & fecimus communiri. Et Nos Arnoldus Præpositus, Fridericus Scholasticus Senior, & totum Capitulum Ecclesiæ Hildesemen præsentibus attestamur omnia, & singula de nostro unanimi consensu, consilio, & beneplacito statuta, & ordinata annexa esse, & assignata. In quorum fidem sigillum nostrum majus præsentibus est appensum. Actum anno Domini millesimo sexcentesimo primo Feria quarta post Dominicam primam Adventus in Capitulo nostro generali.

Petit à Pontifice confirmari.

§.2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, pro firmiori dicti statuti, seu ordinationis validitate Hernestus Archiepiscopus, & Administrator cupiat, illud auctoritatis Apostolicæ patrocinio communiri;

Confirmat Clemens.

§.3. Nos ejusdem Hernesti Archiepiscopi, & Administratoris pietatem, & divini cultus zelum plurimum in Domino commendantes, ejus supplicationibus Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, præinsertum statutum, & ordinationem, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ confirmationis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam Juris, quam facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus.

Obstantibus derogat.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ejusdem Ecclesiæ etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis eidem Ecclesiæ, illiusque Præsuli, Capitulo, & Canonicis, & quibusvis aliis personis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Bull. Rom. Tom.V. Par.II.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 4. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

Dat. die 4. Maii 1602. An.XI.

CCLXXIII.

Quando Fratres Minores Ordinis S. Francisci Strictioris Observantiæ, possint in eorum Ecclesiis habere organa, paramenta, & vasa preciosa.

Alia de his Fratribus videri possunt in Constitut. XLIII. Clementis VII. In suprema. *Tom.IV. Par.IV. fol.*100.

In relatione data Papæ proposită est dubium;

Sanctissimus Dominus noster Dominus Clemens Papa Octavus &c. Facta ei per Reverendissimos Dominos Reformatores Apostolicos relatione, memorialis Fratris Pauli de Clanaro Visitatoris Fratrum Minorum Sancti Francisci de Strictiori Observantia, Reformatorum nuncupatorum, Provinciarum Romæ, Tusciæ, Marchiæ &c. super dubio.

An Reformati possint habere organa, & paramenta, & vasa preciosa.

§.1. An dicti Reformati possint in eorum Ecclesiis habere organa, paramenta, & vasa Ecclesiastica preciosa, & excessiva, stante Bulla ejusdem Sanctissimi Domini nostri, quæ illos obligat ad observationem Regulæ Sancti Francisci juxta declarationes Nicolai Tertii, & Clementis Quinti.

Declaratur negative.

§.2. Sanctitas Sua declaravit, & declarat, quod in Ecclesiis, quas nunc habent, & quas imposterum dicti Reformati ædificabunt, vel quovis modo obtinebunt, in quibus non sunt hujusmodi organa, paramenta, & vasa, non possint ea de novo facere, nec etiam si piorum eleemosynis, donatione, vel quovis alio titulo offerrentur, seu fierent illa acceptare, sed teneantur observare Regulam cum declarationibus Nicolai Tertii, Clementis Quinti, & Septimi.

Exceptis casibus hic expressis.

§.3. In Ecclesiis vero quas nunc habent, vel imposterum habebunt, & acceptabunt, sive Fratrum de Familia, sive quavis alia concessione obtinebunt, in quibus essent hujusmodi organa, paramenta, & vasa eisdem Ecclesiis applicata, Sanctitas Sua concedit, quod sine scrupulo aliquo, & conscientiæ onere possint ea tenere, & illis uti, donec duraverint.

Datum die Dominico 5. Maii 1602.

Dat. die 5. Maii 1602.

CCLXXIV.

Facultas Archiepiscopo Valentin. convertendi summam 60. millium librarum ex pensionibus impositis pro erectione, & dotatione Parochialium, in emptionem reddituum perpetuorum pro manutentione Collegii Puerorum ex genere Maurorum nuper conversorum, & erectione Seminarii Puellarum ejusdem generis.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Venerab. Fratri Joanni Archiepiscopo Valentin.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Philippus Rex ad propagan-

Exponi Nobis nuper fecit charissimus in Christo filius noster Philippus Hispania-

dam, & firmandam fidem catholicã inter Maurorum filios, Puerorum unum, alterum puellarum Seminarium in Regno Valentiæ erigi studet.

niarum Rex Catholicus, quod cum in Regno Valentiæ quamplurimi de genere Maurorum a Maumethana secta ad Christianam fidem noviter conversi reperiantur, qui ut experientia docuit, illius perfidæ, & eorum antiquæ sectæ memoriam cordibus infixam retinentes, in Christiana fide parum proficiunt, idem Philippus Rex pro sui singulari pietate, & Catholicæ fidei zelo, Antecessorum suorum clar. me. Regum exemplo, huic malo occurrere cupiens, de Prælatorum, & aliarum Ecclesiasticarum, & piarum personarum ejusdem Regni consilio, censuit, ultra erectiones, & fundationes Parochialium Ecclesiarum in locis, in quibus ipsi novi Christiani de genere Maurorum habitant, ad effectum, ut illi proprios Rectores habentes, eorum doctrina, verbo Dei, & exemplo boni operis in Christiana Doctrina, piis etiam moribus educarentur, & iis assuescerent, jam factas, valde opportunum, & efficax remedium fore, ut filii dictorum Christianorum tam masculi, quam fœminæ in aliquibus Seminariis, & Collegiis, virtutibus Christianis, ac moribus, & doctrina Ecclesiasticis imbuerentur, ex quo iidem noviter conversi maximum beneficium consequerentur, ut experientia in quodam parvo Collegio ad hunc effectum in Civitate Valentiæ per inclitæ memoriæ Carolum V., Romanorum Imperatorem, ut dicitur, fundato facta docuit; inde ex ipsis novis Christianis de genere Maurorum ibidem educatis, aliqui in Christiana doctrina, & moribus docti prodierunt, qui non solum in Christiana Religione perseverarunt, sed aliis etiam de eodem genere Maurorum exemplo, & doctrina valde profuerunt. Et propterea maxime expediens fore, ut prædictum Collegium a Carolo V. fundatum ampliaretur, ac unum Seminarium pro educatione Puellarum de dicto genere Maurorum erigeretur.

Iis nonnullas Pensiones ab Archiepiscopo Valentin. jam depositas pro erectione Parochiarum petit applicari.

§. 2. Quia vero, ut eadem expositio subjungebat, in tabula depositi istius Civitatis Valentin. magna pecuniarum summa ex fructibus mensæ tuæ Archiepiscopalis deposita reperitur, pro terminis decursis unius annuæ pensionis perpetuæ trium millium, & sexcentorum ducatorum, ac aliarum forsan pensionum super eisdem fructibus Apostolica auctoritate de consensu similis mem. Philippi II. Hispaniarum Regis Catholici impositarum, ad effectum, ut ex illa fundationibus, & dotationibus Ecclesiarum Parochialium, & ornamentis Ecclesiasticis provideretur, quæ summa in nullos adhuc usus conversa fuit, idem Philippus Rex cuperet ex prædicta summa, ut præfertur deposita, & aliis dictæ pensionis terminis hactenus decursis summam sexaginta millium librarum monetæ dicti Regni in aliquorum perpetuorum reddituum emptionem converti, ipsosque redditus (firmo semper remanente capitali) pro ampliatione, & manutentione prædicti Collegii perpetuo applicari: Residuum vero dictarum pecuniarum depositarum, & terminorum prædictæ pensionis hactenus decursorum in similem emptionem aliorum perpetuorum reddituum pariter converti, ipsosque redditus, firmo similiter remanente capitali, pro erectione, fundatione, & manutentione unius Seminarii in eadem Civitate Valentina pro educatione, & instructione puellarum de genere Maurorum hujusmodi, pariter perpetuo applicari, & assignari. Quare Nobis humiliter supplicari fecit, ut opportunam ad hoc licentiam, & facultatem concedere de benignitate Apostolica dignaremur.

Clemens facultatem eas ut petitur applicandi eidē Archiepiscopo concedi.

§. 3. Nos igitur, qui pro nostro pastorali munere ad ea libenter intendimus, per quæ Catholicæ religionis stabilimento, & propagationi, ac animarum saluti consulitur, ejusdem Philippi Regis pio desiderio, quantum in Domino possumus, annuere cupientes, ac singularum literarum Apostolicarum super erectione, & fundatione dictarum Ecclesiarum Parochialium, & super reservatione pensionis expeditarum tenores, ac veram summam dictarum pecuniarum in tabula dicti depositi, & terminis decursis dictæ pensionis depositatarum, præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Fraternitati tuæ, ut ex dictis pecuniis sic depositatis, summam sexaginta millium librarum monetæ istarum partium recipere, eamque in emptionem bonorum stabilium, aut aliorum perpetuorum reddituum convertere, ipsosque redditus, firmo semper remanente capitali, prædicto Collegio pro illius ampliatione, & manutentione, perpetuo applicare; nec non reliquam summam pecuniarum in dicta tabula depositatarum, necnon etiam aliorum terminorum dictæ pensionis hactenus decursorum, in aliorum bonorum stabilium, aut perpetuorum reddituum similium pariter convertere, ipsosque redditus, firmo remanente capitali, ut præfertur, pro erectione, fundatione, & manutentione unius Seminarii in eadem Civitate Valentin. pro educandis, & instruendis in fide, & moribus Christianis Puellis de dicto genere Maurorum, perpetuo pariter applicare, & assignare, auctoritate nostra Apostolica possis, & valeas, eadem auctoritate, tenore præsentium plenam, liberam, & amplam facultatem concedimus, & impertimur.

Adjudicata eidem Archiepiscopo omnimoda super his Seminariis auctoritate.

§. 4. Volumus autem, ut Collegium, & Seminarium hujusmodi sub tua, & successorum tuorum Ecclesiæ Valentin. Præsulum obedientia, & cura perpetuo permaneant, tuque, & tui successores prædicti eorum Rectores, & Administratores (de consensu tamen dicti Regis) deputare, & ab eisdem rationes eorum administrationis exigere, ac statuta quæcumque, & ordinationes pro gubernio Collegii, & Seminarii prædictorum, & alia quæcumque necessaria, seu quomodolibet opportuna facere, & exequi possis, & valeas: quæ omnia, & singula, per te, ut præfertur, facienda, perpetuo valida, firma, & efficacia fore, & esse, præsentes quoque literas, etiam

ex eo, quod quicumque interesse habentes, seu prætendentes vocati, & auditi non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, vel redargui, aut alias quomodolibet infringi, revocari, annullari, suspendi, vel limitari, nullatenus posse; sicque, & non aliter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernas.

Derogatio contrariorum. §.5. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac literis reservationis dictæ pensionis, cæterisque contrariis quibuscumque. Cæterum pensionem prædictam firmam remanere, ac imposterum in eos, ad quos destinata existit, usus, omnino converti debere volumus, & declaramus.

Dat. die 6. Maii 1602. An. XI. Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris, die 6. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXV.

Præfinitio formæ communicationis Indulgentiarum, Orationumque, ac aliorum bonorum operum, servanda a Fratribus Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, statis diebus, quibus ipsi generalem benedictionem facere consueverunt.

Eamdem fere Constitutionem pro Fratribus Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum legere est in Const. CCLI. Cum nos *ut supra fol.* 375.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. DEcet Romanum Pontificem, ea quæ de ejus mandato per Congregationes Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, præsertim circa spiritualia Regularium Ordinum exercitia, provide statuta, & ordinata sunt, ut perpetuo firma, & inviolata serventur, Apostolicæ confirmationis robore communire, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

De mandato hujus Pontificis, §.1. Cum itaque in Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium super Sacris Ritibus, & Cœremoniis deputatorum quoad Institutum, & ritum absolutionis, quam vocant, & communicationem Indulgentiarum, quæ fieri solebat a duabus Congregationibus Regularium, videlicet Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, & B. Mariæ de Mercede, etiam Redemptionis Captivorum, de mandato nostro statutum, & ordinatum fuerit in hunc, qui sequitur modum videlicet.

§.2. Sacra Congregatio Rituum, quoad institutum, & ritum absolutionis, quam vocant, & communicationem Indulgentiarum, quæ fieri solet a duabus Congregationibus Regularium, videlicet Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, & B. Mariæ de Mercede, etiam Redemptionis Captivorum, de mandato S. D. N. statuit, & decrevit in hunc, qui sequitur, modum. Congr. Card. super sacris Ritibus, & cæremoniis deputatorũ formam communicationis Indulgentiarum præfinivit.

§.3. Non fiat absolutio, sed fiat communicatio Indulgentiarum, quas utraque Congregatio ex concessione, & indulto Sedis Apostolicæ potest etiam aliis communicare. Hæc communicatio fiat tantum Confratribus, & Consororibus ambarum Congregationum, & non aliis. Liceat facere dictam communicationem diebus utrique Congregationi, & Ordini consuetis, seu a Sede Apostolica concessis, cum eisdem Psalmis, Versiculis, & Orationibus, quæ jam Romæ recognitæ, & a Reverendissimo Vicario Sanctitatis Suæ probatæ sunt. Ad dictam communicationem Indulgentiarum singulis dictis diebus obtinendam, Confratres, & Consorores supradicti sint contriti, & confessi, & sacrosanctæ Eucharistiæ communione refecti, alias dictas Indulgentias non consequantur.

§.4. De communicatione Orationum, jejuniorum, Missarum, aliorumque bonorum operum, quæ fiunt in utraque Congregatione, & Ordine, quamvis non sit usitatum, eam ita generatim fieri, sed certis tantum personis, & benefactoribus, tamen Sanctitas Sua non prohibet id fieri supradictis diebus, omnibus, qui præsentes fuerint, Confratribus tantum, & Sororibus, ut de Indulgentiis supradictum est. Et eidẽ Congregat. formã communicationis bonorũ operum præscripsit.

§.5. Forma tamen hujus communicationis fiat nudis, & simplicibus verbis in hunc fere modum videlicet. Item communicamus vobis Fratres orationes, jejunia, Missas, peregrinationes, & labores pro redimendis etiam captivis susceptos, cæteraque opera bona, quæ per Dei gratiam in nostra Congregatione, & Ordine fiunt. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

§.6. Prohibet expresse Sanctitas Sua, ne Populus in Civitatibus, Terris, & locis publice invitetur a dictis Congregationibus ad suas Ecclesias ad consequendam supradictam communicationem Indulgentiarum, & bonorum operum, hoc est in plateis, viis, & locis publicis non apponantur cedulæ impresse, seu manuscriptæ, quibus indicatur, & promulgetur talis communicatio Indulgentiarum. Prohibitio publice invitandi populũ ad consequẽdas ejusmodi communicationes.

§.7. In ea forma communicationis Indulgentiarum, quæ ab Illustrissimo, & Reverendissimo Vicario Urbis recognita, & Congregationi, seu Ordini Sanctissimæ Trinitatis tradita est per novam orationem, & quæ incipit, Concedimus vobis, verba illa, *in quantum vestra expetit oratio, & ad nos pertinet jurisdictio*, tamquam parum necessaria, omittantur. Item in ultima oratione, ubi dicitur Beato Petro Apostolo dedit licentiam animas ligandi, verbum *licentiam* hoc loco tanquam non satis Emendatio formę d. communicationis a Vicario Pontificis jam editæ.

satis accommodatum deleatur, ponendo *potestatem*. Alexander Cardinalis Florentin.

Hic idē Pontifex prædicta Congregationis decreta approbat, & observari præcipit.

§.8. Nos volentes decreta hujusmodi inviolate perpetuo observari debere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, prædicta decreta de nostro speciali mandato edita esse declarantes, illa perpetuo confirmamus, & approbamus, ac prædictas Congregationes, & eorum Religiosos inviolate perpetuo observare debere percipimus, & mandamus.

Irritāt in contrarium attentanda.

§.9. Irritum nihilominus, & inane decernentes, quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, & cujusvis alterius concessionis, etiam a nobis, & Apostolica Sede obtentæ, quam ad præsentium formam specialiter reducimus, prætextu, contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§.10. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac earumdem Congregationum, & Ordinum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, illis, & cuilibet illarum, sub quibuscumque tenoribus, & formis, in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet.

§.11. Volumus autem, ut præsentium transumptis, etiam impressis, eadem fides habeatur, quæ præsentibus ipsis haberetur.

Dat. die 9. Maii 1602. An. XI.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 9. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXVI.

Breviarii Romani jussu Pii V. olim restituti, & editi, & deinde perperam in aliquibus immutati, iterata restitutio, cum permissione Breviariorum jam impressorum, & prohibitione novum aliter de cætero imprimendi.

Hanc Pii V. primam restitutionem inspice in ipsius Constit. LXXXVII. Quod a nobis *Tom. IV. Par. III. fol.* 22.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Orandi varietas in Ecclesia Dei vitanda est.

Cum in Ecclesia Catholica a Christo D. nostro sub uno capite, ejus in terris Vicario instituta, unio, & earum rerum, quæ ad Dei gloriam, & debitum Ecclesiasticarum personarum officium spectant, conformatio semper conservanda sit, tum præcipue illa communio uni Deo, una, & eadem formula preces adhibendi, quæ Romano Breviario continetur, perpetuo retinenda est, ut Deus in Ecclesia per universum Orbem diffusa, uno, & eodem orandi, & psallendi ordine a Christifidelibus semper laudetur, & invocetur.

Pius ideo V. Breviarium Romanum restituit, & immutationem prohibuit.

§.1. Quamobrem ex decreto Sacri Concilii Tridentini fæl. rec. Pius Papa V. Prædecessor noster pie, ac sapienter admodum varietatem illam Breviariorum, quæ in singulis Ecclesiis fere diversa habebantur, nonnullis tantum exceptis sustulit, ac ipsum Breviarium restituit, & Romæ accuratissime imprimi, & promulgari curavit, quod ut integrum, inviolatumque ab omnibus haberetur, debita provisione adhibita, inter alia statuit, ne ullo umquam tempore, totum, vel ex parte mutaretur, aut illi aliquid adderetur, vel omnino detraheretur, sub pœnis in eadem Constitutione contentis.

Attamen immutatum in multis.

§.2. Cum vero progressu temporis, Typographorum negligentia, & incuria, & nimia aliorum etiam, ea quæ ad ipsos non pertinent, temere sibi assumentium licentia, & audacia, multi errores in illud irrepserint, ac tum in sacra Scriptura, & lectionibus Patrum, tum in vitis Sanctorum, Rubricis, aliisque locis, sine nostra, & Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum auctoritate, pro cujusque arbitrio pleraque addita, & immutata fuerint, ita ut nulla jam reperiantur Breviaria, quæ a prima editione ejusdem Pii in multis non discrepent, atque dissentiant, & aliqua recognitione non indigeant.

Hic propterea Pont. Breviarium iterum inspici, & examinari, & restitui mandavit, & Romæ in Typographia Vaticana imprimi fecit.

§.3. Nos, qui pro pastorali nostra solicitudine in eam curam præcipue incumbimus, ut ea quæ a Prædecessoribus nostris sancte, ac pie instituta sunt, perpetuo integra, & inviolata conserventur, quæ vero hominum culpa immutata sunt, atque corrupta, & quæ recognitionem exigunt, in pristinum statum restituantur, & reformentur, mandavimus nonnullis piis, & eruditis viris, quorum consultatione, & opera in hujusmodi rebus frequenter utimur, ut idem Breviarium nova adhibita diligentia accuratius inspicerent, atque examinarent, & ea, quæ depravata esse, & recognitione indigere animadverterent, pro sua doctrina, & pietate restituerent. Quod cum ab iis exacte, ac profecto non mediocri cum emolumento præstitum fuerit, ita ut ex superiori illo incommodo per occasionem non parum utilitatis provenerit; Nos illud in nostra Typographia Vaticana quam emendatissime imprimi, ac divulgari jussimus.

Illud non alibi quam in d. Typographia de cætero imprimi posse jubet, nisi prævia Inquisitorum, & eis non extantib. Ordinariorū licentia.

§.4. Ut autem illius usus in omnibus Christiani Orbis partibus perpetuis futuris temporibus conservetur, ipsum Breviarium in Alma Urbe nostra in eadem Typographia tantum, & non alibi imprimi posse decernimus, extra Urbem vero justa exemplar in dicta Typographia nunc editum, & non aliter, hac lege imprimi posse permittimus, ut nimirum Typographis quibuscumque illud imprimere volentibus, id facere liceat, requisita tamen prius, & inscriptis obtenta dilectorum filiorum Inquisitorum hæreticæ pravitatis in iis locis, in quibus fuerint, ubi vero non fuerint, Ordinariorum locorum licentia.

§.5. Alioquin si absque hujusmodi licentia

Typographis aliter, vel alibi imprimentibus, & Bibliopolis vendentibus pœnas imponit.

tia dictum Breviarium sub quacumque forma de cætero ipsi imprimere, aut Bibliopolæ vendere præsumpserint, Typographi Bibliopolæ extra Statum nostrum Ecclesiasticum existentes excommunicationis latæ sententiæ, a qua nisi a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, in Alma vero Urbe, ac reliquo Statu Ecclesiastico commorantes, quingentorum ducatorum auri de Camera, ac amissionis librorum, & typorum omnium Cameræ Apostolicæ applicandorum pœnas absque alia declaratione irremissibiliter incurrant eo ipso. Et nihilominus eorumdem Breviariorum per eos de cætero, absque hujusmodi licentia imprimendorum, aut vendendorum usum, ubique locorum, & gentium sub eisdem pœnis perpetuo interdicimus, & prohibemus.

Licentiarum que sic concedendarum formam præscribit.

§.6. Ipsi autem Inquisitores, seu Ordinarii locorum, antequam hujusmodi licentiam concedant, Breviaria ab ipsis Typographis imprimenda, & postquam impressa fuerint, cum hoc Breviario auctoritate nostra recognito, & nunc impresso, diligentissime conferant, nec in illis aliquid addi, vel detrahi permittant, neque in præmissis prætextu incuriæ Typographorum, aut non factæ per correctores, aut alios ab ipsis forsan deputandos diligentiæ, se aliquo modo excusare, quodque in infrascriptas pœnas incurrerint, vel allegare valeant, & in ipsa licentia originali de collatione facta, & quod omnino concordent, manu propria attestentur, cujus licentiæ copia initio, vel in calce cujusque Breviarii semper imprimatur. Quod si secus fecerint, Inquisitores videlicet privationis suorum Officiorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, Antistites vero, & Ordinarii locorum suspensionis a divinis, ac interdicti ab ingressu Ecclesiæ, eorum vero Vicarii, privationis similiter Officiorum, & Beneficiorum suorum, & inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, ac præterea excommunicationis, absque alia declaratione, ut præfertur, pœnas incurrant eo ipso.

Usum vero Breviariorum jam impressorum permittit

§.7. Cæterum pauperum Clericorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum, ac Typographorum,&Bibliopolarum quorumcumque indemnitatis ex benignitate Apostolica rationem habentes, eisdem Breviaria hactenus impressa penes se habentibus, ut ea retinere, & illis uti, eaque vendere respective possint, similiter permittimus, & indulgemus.

Clausulas contrariorum derogatorias apponit.

§.8. Non obstantibus licentiis, indultis, & privilegiis quibuscumque Typographis, hactenus per Nos, seu Rom. Pont. Prædecessores nostros, Breviarium prædictum Pii Prædecessoris imprimendi concessis, quæ per præsentes expresse revocamus, & revocata esse volumus, nec non Constitut., & ordinat. Apostolicis generalibus, vel specialibus in contrarium præmissorum quomodocumque concessis, confirmatis, & approbatis, quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa mentio habenda esset, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis que credi jubet.

§.9. Volumus autem,ut præsentium nostrarum literarum exemplaribus, etiam in ipsis Breviariis nunc impressis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 10. Maii 1602. An. XI.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris die 10. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXVII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Confirmatio Erectionis, & Dotationis Parochialium Ecclesiarnm in Locis Diœcesis Dertusen. pro Instructione Maurorum recenter ad fidem Catholicam Conversorum juxta Taxam a Delegatis ab Episcopo Dertusensi factam.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Solicitudo Pontificis fidei Christianæ propagandæ.

Apostolici muneris Nobis licet immeritis divina disponente Clementia, impositi ratio postulat, ut qui universalis Ecclesiæ regimini præsidemus, ipsi de cunctorum Christifidelium animarum salute, & de Catholica fide confirmanda, & propaganda assidue cogitemus, atque in his, quæ per Catholicos Reges ad hunc etiam finem directa fuisse dignoscuntur, Apostolicæ nostræ auctoritatis partes libenter interponamus.

Gregor. XIII. nonnullas Parochias erigi curaverat pro instructione Maurorum ad fidem Christianam conversorum.

§.1. Alias siquidem pro parte cl. mem. Philippi Secundi Hispaniarum Regis Catholici Nobis exposito, quod licet pro Instructione Moriscorum, seu a Mauris ad Christianam fidem jam dudum conversis descendentium Regni Valentiæ alias complures jam fuissent in eodem Regno Parochiales Ecclesiæ, & Vicariæ erectæ, & dotatæ, etiam vigore literarum fel. rec. Gregorii Papa XIII. Prædecessoris Nostri die 17. Julii 1576., & 30. Augusti mensium 1577. Annorum Domini in forma Brevis expeditarum; Quia tamen pro meliori, & commodiori eorumdem Moriscorum, seu noviter conversorum, eorumque descendentium in Catholica fide, & doctrina educatione, & institutione expediebat, alias itidem de novo erigere Parochiales Ecclesias, & Vicarias in Valentin., & Dertusen., Segobricen., & Oriolen. Diœcesf., ac jam erectas, & minus congrue dotatas, dotibus, seu redditibus, & proventibus augere, prout Ven. Fratres Archiepiscopus Valentin., ac Dertusen., Segobricen.,& Oriolen. Episcopi, vel ad id per eos deputandæ personæ idoneæ magis opus, & expediens esse cognovissent; Idem Philippus Rex cupiebat per

Novas tamen erigi, erectasque magis cōgrue dotari petit Philippus II.

per Nos in præmissis opportune provideri.

Clemens mandavit nonnullis Regni Valentiæ Episcopis, ut Regiis votis facerent satis concessitque eis necessarias facultates.

§. 2. Nos pium ejusdem Philippi Regis zelum plurimum in Domino commendantes, ac quorumcumque ejusdem Gregorii Prædecessoris, & aliarum desuper forsan expeditarum literarum tenores præsentibus pro expressis habentes, ejusdem Philippi Regis ea in parte supplicationibus inclinati, eisdem Archiepiscopo Valentin. ac Dertusen., Segobricen., & Oriolen. Episcopis dedimus in mandatis, quatenus quilibet eorum in suis respective Diœcesibus Morischi, seu a Mauris descendentes prædicti inhabitant, ubi Parochiales Ecclesiæ, aut Vicariæ nondum erant erectæ, & alias erigere, dotare, dividere, seu dotes adaugere, & fundare oporteret, seu expedire visum foret, Erectiones, fundationes, divisiones, distinctiones, applicationes, taxas, & taxationes, dotationes, dotiumque jam factarum, & attributarum, ac redituum, & proventuum adauctiones hujusmodi, sive juxta earumdem Gregorii Prædecessoris literarum formam, sive juxta aliarum per eosdem Archiepiscopum, & Episcopos simul, vel seorsim faciendam, & præscribendam, prout eis magis, & melius expedire videretur, designarent, & particulariter specificarent, illasque designatas, & specificatas, ac in scriptis diligenter redactas ad Nos, & hanc Sanctam Sedem Apostolicam transmitterent, ut quod magis ad Dei laudem, & prædictorum Moriscorum, seu noviter conversorum institutionem, & utilitatem, & aliarum Ecclesiarum indemnitatem spectare cognovissemus, statuere, decernere, & ordinare valeremus; Dantes, & concedentes eisdem Archiepiscopo, & Episcopis, & cuilibet eorum in præmissis omnibus, & singulis auctoritate Nostra Apostolica plenam, liberam, amplam, & omnimodam auctoritatem, & potestatem, prout in Nostris in simili forma Brevis sub die 27. Februarii 1597. Pontificatus Nostri Anno Sexto expeditis plenius continetur.

EpiscopusDerthusen. sexdecim Parochias erigit, fundatque.

§. 3. Cum autem, sicut nuper pro parte charissimi in Christo filii Nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici, ac bon. memoriæ Gasparis Episcopi Dertusen. Nobis expositum fuit, idem Gaspar Episcopus mandatis Nostris hujusmodi obediens, & Pastoralis Officii sui debitum adimplere procurans, totis viribus incumbens, universa Oppida suæ Diœcesis Dertusen., quæ noviter conversi hujusmodi, & seu eorum descendentes incolunt, perlustraverit, & his omnibus, & singulis, quæ pro debita mandatorum nostrorum exequutione, & prædictorum noviter conversorum in vera, & Catholica fide instructione expediri visa fuerunt, maturius consideratis, ac diligenti cura perpensis, considerans in ejus Dertusen. Diœcesi, in qua sexdecim noviter conversorum hujusmodi Oppida, ut inferius designabitur, continentur, ut Neophiti prædicti simili, & communi omnium instructione fidei Catholicæ præceptis imbui, & fidei hujusmodi incrementa suscipere valerent, fieri oportebat; ea propter normam Ven. Fratris Archiepiscopi Valentin., qui vigore dictarum literarum Gregorii XIII. diversas Parochiales Ecclesias, & Vicarias instituit, insequendo erectiones, fundationes, divisiones, distinctiones, dotiumque jam factarum, & attributarum, ac redituum, & proventuum Parochialium Ecclesiarum, & Vicariarum hujusmodi in ejus Diœcesi in hanc, quæ sequitur formam, designavit, videlicet. Sanctissimo Domino Nostro Domino Clementi divina providentia Papæ VIII. Gaspar Episcopus Dertusen. post pedum osculum debitam obedientiam, & reverentiam. Recepi literas Vestræ Sanctitatis, seu earum Transumptum in forma Brevis ad preces, & supplicationem Philippi Hispaniarum Regis Catholici, & Potentissimi expeditas, & infra insertas, quas præfatus Rex fidei zelo jure quasi hæreditario a Patre in filium devoluto, studioque sancto eruendi omnino Morischos, seu noviter ad fidem conversos ab erroribus, & insaniis Mahometanis ad me transmisit, petens, ac mandans, ut ad executionem literarum procederem, omniaque in eis contenta adimplerem, quarum literarum tenor sequitur, & est talis -- In Nomine Sanctissimæ, & individuæ Trinitatis Patris, & filii, & Spiritus Sancti Amen: Noverint universi, & singuli præsentis publici Transumpti Instrumentum visuri, lecturi pariter, & legi audituri, quod Nos Ors Arcelus Sanctes Prothonotarius Apostolicus Sanctissimi Domini Nostri Papæ, ejusque Camerarius, nec non Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ Judex Ordinarius, sententiarum quoque, & censurarum tam in eadem Romana Curia, quam extra eam latarum, & quarumcumq; literarum Apostolicarum universalis, & merus exequutor ab eodem Sanctissimo Domino Nostro Papa specialiter deputatus, habuimus, vidimus, legimus, & diligenter inspeximus literas Apostolicas Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Domini Clementis divina providentia Papæ VIII. in forma Brevis sub Annulo Piscatoris more Romanæ Curiæ debite expeditas super dotatione Parochialium Maurorum sanas, & integras, non vitiatas, non cancellatas, neque in aliqua earum parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspicione carentes, prout in eis prima facie apparebat, quarum quidem literarum tenor, & continentia erat talis, videlicet; Ven. Fratribus Archiepiscopo Valentin., ac Episcopis Dertusen., Segobricen., & Oriolen. Clemens Papa VIII. Ven. Fratres salutem, & Apostolicam benedictionem. Exponi Nobis nuper fecit charissimus in Christo filius Noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, quod licet pro instructione Moriscorum, seu a Mauris ad Christianam fidem jamdudum conversis descendentium Regni Valentiæ, alias complures jam fuerint in eodem Regno Parochiales Ecclesiæ, & Vicariæ erectæ, & dotatæ etiam vigore literarum fel. recor. Gregorii Papæ XIII. die 16. Julii 1576., & 30. Augusti mensium 1577. annorum Domini

Literæ Episcopi ad Pontificem hac super re.

Refert literas sibi a Pontifice datas.

Quibus insertæ erant literæ Clementis PP. ad Episcopos, de quibus supra.

mini in forma Brevis expeditarum: quia tamen pro meliori, & commodiori eorumdem Moriscorum, seu noviter conversorum, eorumque descendentium in Catholica fide, & doctrina educatione, & institutione, expedit alias itidem de novo erigere Parochiales Ecclesias, & Vicarias in vestris Diæcesibus, ac præsertim Segobricen., Dertusen., & Oriolen., ac jam erectas, & minus congrue dotatas, dotibus, seu redditibus, & proventibus augere, prout fraternitates vestræ, vel ad id per eas deputandæ personæ idoneæ magis opus, & expediens esse cognoverint; Idcirco idem Rex Nobis humiliter supplicari curavit, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur pium ejusdem Philippi Regis zelum plurimum in Domino commendantes, ac quorumcumque ejusdem Gregorii Prædecessoris, & aliarum desuper forsan expeditarum literarum tenores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eisdem fraternitatibus vestris Apostolica auctoritate nostra, tenore præsentium, committimus, & mandamus, quatenus quilibet vestrum in suis respective Diœcesibus, Terris, & Locis, in quibus Morischi, seu a Mauris descendentes prædicti inhabitant, ubi Parochiales Ecclesiæ, seu Vicariæ nondum erectæ sunt, & alias erigere, dotare, dividere, seu dotes adaugere, & fundare opportebit, seu expedire visum fuerit, erectiones, fundationes, divisiones, distinctiones, applicationes, Taxas, & taxationes, Dotationes, dotiumque jam factarum, & attributarum, ac redditaum, & proventuum adauctiones hujusmodi, sive juxta earumdem Gregorii Prædecessoris literarum formam, sive juxta aliarum per vos simul, vel seorsim facien., & præscriben., prout vobis magis, & melius expedire videbitur, designetis, & particulariter specificetis, illasque designatas, ac specificatas, & in scriptis diligenter redactas, ad Nos, & hanc Sanctam Apostolicam Sedem transmittatis, ut quod magis ad Dei laudem, & ipsorum Moriscorum, seu noviter conversorum Institutionem, & utilitatem, ac aliarum Ecclesiarum indemnitatem spectare cognoverimus, statuere, decernere, & ordinare valeamus: dantes, & concedentes fraternitatibus vestris, & cuilibet vestrum in præmissis omnibus, & singulis auctoritate Nostra Apostolica præfata, tenore præsentium, plenam, & omnimodam auctoritatem, facultatem, & potestatem. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris die 27. Febr. 1597. Pontificatus Nostri Anno sexto. Locus ✠ Annuli Piscatoris M. Vestrius Barbianus. Quibus quidem literis diligenter inspectis eas ad requisitionem Illustris viri Domini Lauri Dubuil potentissimi, & invictissimi Domini Philippi Hispaniarum Regis Catholici in Romana Curia Agentis exemplari, transumi, & in hanc publicam Transumpti formam redigi mandavimus, decernen., ac volen., ut huic præsenti Transumpto publico cum suis Originalibus literis diligenter collationato, talis, tantaque fides adhibeatur, qualis, & quanta adhiberetur ipsis Originalibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Quibus omnibus, & singulis auctoritatem nostram ordinariam interposuimus, & Decretum. In quorum omnium, & singulorum fidem præsens Transumptum exinde fieri, & per Notarium infrascriptum subscribi, Sigillique nostri quo in talibus utimur, jussimus, & fecimus appensione muniri. Datum Romæ in ædibus nostræ solitæ habitationis sub anno a Nativitate Domini Nostri Jesu Christi 1597. Indictione X. die vero 2. Mensis Martii Pontificatus prælibati Sanctissimi Domini Nostri Clementis Papæ VIII. Anno ejus Sexto. T. Lapius Locumtenens. I. Franciscus Ugolinus Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Notarius. Post quarum quidem literarum, seu illarum Transumpti plenam fidem facientis receptionem, volens mandatis Vestræ Sanctitatis, tanquam filius obedientiæ obtemperare, eaque ad debitum effectum deducere, ac simul Philippo invictissimo Regi morem gerere, eximioque, ac sancto Suæ Majestatis studio satisfacere, in Causa mihi commissa ex exacta diligentia adhibita incumbere, eamque urgere cepi; Eo autem commodius, & citius perficere negocium potui, quod Felicianus Figueroa Præcentor Ecclesiæ Valentin., ac Officialis, & Vicarius Generalis hujus Diœcesis Dertusen., vir doctrina, ac in rebus agendis experientia, justitia, zelo, & in Catholicam Religionem studio, probitate, nec non cæteris virtutibus, quibus eum largitor Altissimus larga manu decoravit, insignis, summa prudentia, & diligentia laudabiliter fuisset negocium istud exequutus: Hic namque accesserat antea sequens mandatum Regis Philippi ad omnia, quæ in hac Diœcesi sunt Morischorum Oppida, & Loca, & in quibus Parochiales Ecclesias erigi expediat, quasque dotare, dividere, seu dotes adaugere, & fundare oporteat, investigaverat, ac perspexerat, erectiones, fundationes, divisiones, distinctiones, dotiumque causa factarum, & attributarum, ac redditaum, & proventuum adauctiones quomodolibet factas, & faciendas collegerat, & præscripserat, omniaque, & singula necessaria, & opportuna designaverat, & particulariter specificaverat. Receptis vero literis Vestræ Sanctitatis, quæ egregie inchoaverat, solerter, ac legitime peregit, præcipiente Rege Philippo, qui, ut Morischi, destructis illorum erroribus, quibus æstuant, fidei Catholicæ veritatem agnoscant, & sequantur, serio invigilat, & omni studio, omni pietate, & diligentia, eos ab insanis Mahometicis divellere nititur: omnia autem, & singula a dicto Fœliciano Figueroa facta, idem Rex Catholicus laudavit, & expedire judicavit. Idem, & ego sentio, eademque approbo, sicuti bonam partem retuli, & probavi in visitatione liminum Apo-

Obtemperando Pontificiis mandatis.

Nonnullos ad hujusmodi erectionem, & dotationẽ faciendam deputat.

Et quæ illi gessere judicio Sedis Apostolicæ supponit.

Apost. per Nuncium circa hæc, & alia instructum, adiecta earum rerum notatione, quæ mihi observatione dignæ visæ sunt. Itaque quidquid per dictum Fœlicianum Frigueroa collectum, & elaboratum est, ad S. Sedem Apost. transmitto, ut Sanctitas Vestra, quod magis ad Dei laudem, & ipsorum Morischorum, seu noviter conversorum institutionem, & utilitatem, ac aliarum Ecclesiarum indemnitatem spectare cognoverit, statuere, decernere, & ordinare valeat, ad quæ omnia peragenda supplex precor, ut optima Vestræ Sanctitatis voluntas in summa potestate non desit, cui nihil potest esse præclarius, & optabilibus, quam, ut Ager Dominicus a sentibus adeo pungentibus purgetur, & ulceribus tam putridis, & rancidis remedium necessarium applicetur, ut expulsa Morischorum perfidia, profligataque mentium caligine, splendore Evangelicæ doctrinæ cœcitas ab eorum animis propulsetur, nec commovere se possit deinceps error, quin quam primum emerserit, comprimatur. Tenor vero eorum, quæ præmissa sunt, sequitur, & est talis.

Relatio locorum, in quibus Mauri degunt, & erectæ, vel dotatæ sunt Parochiæ.

Forma Erectionis, Dismembrationis, & Dotationis de centum libris monetæ Valentin. Parochialium Ecclesiarum in Oppidis Maurorum nuper ad fidem Catholicam conversorum Diœcesis Dertusen. auctoritate ordinaria ad voluntatem, zelum, & directionem Philippi Secundi Hispaniarum Regis Catholici facta.

Almanara Lallosa, & Chinches.

Oppidum Lallosa centum continet Domos Christianorum nuper ad fidem Catholicam conversorum ad Mare situm, & incursibus infidelium Maurorum expositum: in eo Parochialis Ecclesia est sub Invocatione Salvatoris totius Mundi per Commissarios Apostolicos ad supplicationem Sac. Cæsareæ Catholicæ Majestatis Caroli V. Imperatoris Hispaniarum Regis de Anno 1534. a Sancta Sede Apostolica tunc missos dismembrata a Parochiali Ecclesia de Almanara, in Parochialem erecta cum ei annexo Oppido Chinches, & pro Rectoris dote triginta libras ex primitiis utriusque Oppidi Commissarii præfati assignarunt. Postmodum vero de anno 1569. Episcopus tunc Dertusen. horum forsan inscius eadem Oppida a præfata Parochiali de Almanara disjunxit, Rectoremque in Oppido Chinches residentem constituit cum salario quadraginta unius librarum a Rectore de Almanara persolvendo ratione Primitiarum, quas ex eisdem Oppidis recipit cum obligatione duas Missas diebus Dominicis, & festivis celebrandi, alteram in Oppido Lallosa, alteram in Oppido Chinches, quod a Christianis veteranis incolitur. Et quoniam Oppidum Lallosa habitatoribus abundat in fide Catholica peculiariter instituendis, distatq; ab Oppido Chinches tertia parte leucæ, oportetque, in eo Parochialis Ecclesia cum suo proprio Rectore remaneat, sejuncta ab Ecclesia de Chinches, dotataque de centum libris pro substentatione Rectoris quot annis existat, hoc videlicet modo; quod Rector de Almanara solvat quadraginta libras monetæ Valentin. quolibet anno Rectori de Lallosa ratione Primitiarum, quas in eo Oppido colligit, quæ tantundem fuerunt æstimatæ, in quibus Gabriel Agras Presbyter Valentin. dictæ Parochialis quondam Rector, cui reservata est annua pensio auctoritate Apostolica centum sexaginta librarum, pro rata contribuere teneatur, habeatque propterea Rector jus retinendi tres Præposituras Sedis Dertusen., quas videlicet obtinet Hospitalerius, Sacrista, & Archidiaconus de Borriol dignitates in Ecclesia Dertusen., solvant decem, & octo libras sex pro qualibet Præpositura ratione tertiæ partis fructuum decimalium, quos inde recipiunt, qui valoris sunt quinquaginta librarum. Mensa vero Episcopalis solvat triginta duas libras ad complementum centum librarum ratione fructuum decimalium, & ratione Decreti per Episcopos Comprovinciales de anno 1573. facti, quo ipsi, & Episcopus Dertusen. ad contribuendum de eorum Mensis quid quid pro dotatione Parochialium nuper ad fidem conversorum necessarium foret, se adstrinxerunt, & promiserunt, & quocumque modo Parochialis Ecclesia de Almanara vacare contigerit, eo ipso Primitiæ Oppidi de Lallosa ab ea separatæ, & dismembratæ, ac Ecclesiæ Parochiali, & Rectori de Lallosa applicatæ in perpetuum maneant, & eo casu Rector de Almanara sit liber a solutione dictarum quinquaginta librarum, & Pensionarius præfatus teneatur adhuc contribuere pro rata supradicta. Oppidum præterea Chinches disjunctum sit a Parochiali de Lallosa, & Presbytero, seu Rectori ejus Ecclesiæ ministranti, & residenti, Rector de Almanara solvere teneatur quolibet anno illas quadraginta duas libras, quas antea solvebat pro servitio amborum Oppidorum ratione Primitiarum, quas ex Oppido Chinches recipit, quæ valoris sunt septuaginta librarum. Et quoniam Ecclesia Oppidi Lallosa extra Oppidum in loco remoto, & difficili mulierum, & Puerorum accessu sita est, & angusta nimis, ædificetur aliud Templum capax, & opportunum juxta formam, & situm designatum, & in eo Turris pro tuitione personæ Rectoris ab infidelibus hostibus marinis, quem etiam jurati, & Universitas tueri, & salvare teneantur, & de eo rationem reddere. Terræ vero, & redditus olim Mesquitæ Ecclesiæ applicati maneant, & per Rectorem, & Juratos administrentur.

Vallis de Uxo Benigafull, Alcudia, Ceneja.

Vallis, quam dicunt de Uxo, cujus Dominus temporalis est Dux de Cardona, qui etiam Dux erat Segobricensis, novem continet Oppida, videlicet Alcudia, Benigafull, Ceneja, Boniçahat, Zaneta, Benigarlo (quæ ita sunt vicina, ut penes se se contingant), &, Castro Alfandiguilla, & Benigabdon, quæ ab his sunt leuca una remotiora

tiora, omnia quingentis, & novem domibus constant; erat Parochialis antiqua sub uno dumtaxat Rectore viginti sex libris ex Primitiis dotata, quas Universitates dictorum locorum solvere consueverunt ratione Primitiarum, & Decimarum, quas hodie penes se retinent, ex quadam Concordia cum Domino temporali dictæ Vallis, ad quem ex privilegio Apostolico pertinebant, antiquitus facta. Dominus enim temporalis dictas Primitias, & Decimas eis tradidit, & concessit commutatione quorumdam censualium, in quibus dictæ Universitates pro eodem Domino se obligaverant, & quæ hodie persolvunt cum obligatione solvendi septuaginta quinque libras Archidiacono Majori Cathedralis Ecclesiæ Dertusen. pro compositione propter jura, quæ ad certam partem Decimarum ipsi Archidiacono pertinere prætendebatur. Ab hac Parochiali Commissarii Apostolici jam dicti de Anno 1534. Oppida Castro, Alfandiguilla, & Beniçabdon disjunxerunt, & in eis Ecclesiam Parochialem noviter erexerunt, & dotarunt, prout infra dicetur. In cæteris vero sex Oppidis Parochialem antiquam reliquerunt cum uno Rectore, qui duas Missas celebrare teneretur, alteram in Ecclesia Oppidi la Alcudia, alteram in Ecclesia Oppidi Beniçahat diebus Dominicis, & festivis, & pro dote ultra illas viginti sex libras, quas Universitates præfatæ pendebant, alias decem libras ei applicarunt ex illis septuaginta quinque libris, quas præfatus Archidiaconus Dertusen. ratione jam dictæ compositionis recipit. Terras vero, & redditus omnium olim Mesquitarum dictæ Vallis, Duci Segobricen. Domino temporali applicarunt, & consignarunt, cum obligatione reficiendi Ecclesias, & ornamenta, cæteraque necessaria providendi. Quæ dotatio, & applicatio nunc etiam constat, præterquam, quia Dominus temporalis nec Ecclesias refecit, nec ornamenta providit, sed ad ejus preces Universitates præfatæ alias quadraginta quatuor libras pro sustentatione Rectoris auxerunt, qui fame peribat, quarum undecim solvebant Universitates de Castro Alfandiguilla, & Beniçabdon. Et quoniam prædicta sex Oppida quamvis contigua, numerosa sunt Plebis, itaut ab uno Rectore minime in fide Catholica instrui possint, opportet, quod tria Oppida Beniçahat, Zaneta, & Benigarlo separentur ab Ecclesia Parochiali Vallis de Uxo, & in Oppido Beniçahat erigatur Ecclesia Parochialis, & dotetur de centum libris, prout infra dicetur; & quod Ecclesia Parochialis antiqua maneat in Oppido Benigafull, quod septuaginta sex Domibus constat; habeatq; pro annexis Oppidum Alcudia octuaginta trium Domorum, & Oppidum Ceneja triginta Domorum; omnes centum octuaginta Domus; Et quod habitatores prædictorum trium Oppidorum conveniant pro Divinis Officiis audiendis ad Ecclesiam de Benigafull, quæ ibi ædificanda est: Et pro Dote, & sustentatione Rectoris assignantur, & applicantur centum libræ in hunc modum; applicantur viginti sex illæ libræ antiquæ dotationis, quas Universitates prædictæ antea solvebant, & triginta tres libræ applicantur ex illis quadraginta quatuor libris, quas Universitates dictæ Vallis in augumentum salarii dicti Rectoris auxerunt; Applicantur præterea quadraginta una libræ, quas Universitates Oppidorum Benigafull, Alcudia, Ceneja, Beniçahat, Zaneta, & Benigarlo promiserunt, & se obligarunt in perpetuum quot annis solvere præfato Rectori de Benigafull ad complementum Centum librarum, itaut sub eadem obligatione reliquæ quinquaginta novem libræ, quas antea solvebant præfato Rectori, veniant ab ipsis solvendæ ratione Primitiarum, & Decimarum, quas penes se retinent, quæ valoris sunt, facta recta computatione, quingentarum librarum, quas centum libras simul, & in solidum se obligarunt solvere, acto recepto per infrascriptum Notarium die 7. Junii 1596. Templum vero ædificetur in Oppido Benigafull commodum, & capax juxta formam, & situm jam assignatum; Domus etiam Rectoris habitationi congruens in loco designato. Agri, & redditus olim Mesquitarum a Duce de Cardona, seu Segobricen. exigantur, & recipiantur, Ecclesiæque restituantur per Rectorem, & Juratos non obstante applicatione per Commissarios prædictos facta.

Benicahat, Zaneta, Benigaslo.

Oppida Beniçahat, Zaneta, & Benigaslo annexa sunt Ecclesiæ Parochiali antiquæ Vallis de Uxo, & per Rectorem dictæ Vallis ministrantur, qui diebus Dominicis, & festivis alteram Missam in Ecclesia de Beniçahat celebrat. Sed quoniam in Oppido Beniçahat sunt centum decem, & septem Domus, & in Oppido Zaneta octuaginta tres & in Oppido Benigaslo triginta una, omnes ducentæ triginta una Domus; estque numerosa plebis multitudo, nec a Rectore Vallis præfato, prout par est, in fide Catholica instrui potest, oportet, quod hæc tria Oppida a Parochiali Vallis de Uxo disjungantur, & separentur, exjunctaque, & separata maneant, & in Oppido Beniçahat erigatur, & de novo erecta maneat Parochialis Ecclesia sub Invocatione Assumptionis V. Mariæ cum Sacrario, Sacristia, Fonte Baptismali, Campanili, omnique alio pleno jure, & privilegio Ecclesiæ Parochialis, & cum suo proprio Rectore, qui teneatur facere residentiam personalem, cui sint annexa Oppida Zaneta, & Benigaslo, & eorum habitatores teneantur ad eam pro Divinis Officiis audiendis, & Sacramentis recipiendis convenire, quam etiam futurus Parochus, & Rector per concursum juxta Sacri Concilii Tridentini Decretum obtineat, teneaturque præfatos habitatores omnes in fide Catholica erudire, & pro dote, & congrua sustentatione illi consignentur quot annis centum libræ monetæ Valentiæ, hoc videlicet modo, quod Archidiaconus Major Dertusensis Ecclesiæ ultra illas decem libras,

bras, quas solvebat Rectori totius Vallis, solvat alias viginti libras, omnes triginta libras, Rectori, & Parochiali de Benicahat ratione illarum septuaginta quinque librarum, quas pro compositione partis decimarum sibi competentis in dicta Valle recepit. Mensa vero Episcopalis Dertusen. solvat septuaginta libras ratione illius Decreti Episcoporum Comprovincialium de An. 1573. superius relati, & Juspatronatus dictæ Rectoriæ pertineat ad Episcopum Dertusen. & ad Archidiaconum Majorem alternis vicibus, & prima præsentatio spectet ad Episcopum. Et quoniam Ecclesia sub Invocatione Assumptionis Virginis Mariæ in Oppido Benicahat congruenter ædificata est, & reparata, Domusque illi contigua est, expensis Universitatis mercetur, & habitationi Rectoris consignetur. Redditus, & Agri qui quondam fuerunt Mesquitæ, exigantur, & recuperentur de manu Ducis Segobricensis, seu de Cardona, & Ecclesiæ restituantur, & applicentur, administrenturque per Juratos, & Rectorem de Benicahat.

Castro, Alfandiguilla, Benicabdon.

Oppidum Castro, Vallis de Uxo, simul cum annexo Beniçabdon quadraginta quinque continet Domus Christianorum nuper ad fidem conversorum: In eo Parochialis est Ecclesia sub invocatione Sancti Augustini per Commissarios Apostolicos de anno 1535. a Parochiali Vallis de Uxo dismembrata, traditumque fuit illi pro annexo, Oppidum de Alfandiguilla triginta quatuor domorum, omnes septuaginta novem domos: dotata fuit de triginta libris, quarum quindecim solveret Archidiaconus major Dertusen., & quindecim Dux Segobricen. pro quibus ei juspatronatus insolidum concedebatur simul cum redditibus olim Mesquitæ, cum obligatione reficiendi Ecclesias, & quod Rector de Castto duas Missas celebraret Dominicis diebus, & festivis, alteram in Oppido de Castro, alteram in Oppido de Alfandiguilla; sed hæc dotatio nullum effectum sortita est: quinimo habitatores dictorum locorum diebus Dominicis, & festivis per turnum decem, & octo homines ad Ecclesiam Oppidi la Alcudia, quæ per Leucam unam, & amplius distat, ad Missam audiendam, & Sacramenta recipienda descendunt, solvuntque pro salario Rectori totius Vallis undecim libras, septem videlicet Castro, & Beniçabdon, & quatuor Alfandiguilla. Qua propter oportet, quod dicta Parochialis Ecclesia in Oppido Castro erecta maneat cum eisdem annexis Beniçabdon, & Alfandiguilla, & suo proprio Rectore, qui duas celebret Missas diebus Dominicis, & festivis, alteram in Ecclesia de Castro, ad quam habitatores de Beniçabdon accedant, alteram in Ecclesia Alfandiguilla, quæ ædificanda est sub invocatione Sancti Bartholomæi Apostoli, teneanturque habitatores dictorum trium Oppidorum in fide Catholica instruere, & erudire: & quod dotata sit, & maneat de centum libris, hoc videlicet modo, quod habitatores de Castro, & Beniçabdon solvant sex libras ad complementum tresdecim librarum ultra illas septem, quas solvebant, & habitatores de Alfandiguilla solvant quatuor libras ad complementum octo librarum, ultra illas quatuor, quas antea solvebant, omnes sunt viginti una libræ ratione primitiarum, & decimarum, quas penes se retinent, ut supra dictum est, quæ valoris sunt quinquaginta librarum insimul facta legitima liquidatione; Mensa vero Episcopalis Dertusen. solvat septuaginta novem libras ratione Decreti Episcoporum Comprovincialium de anno 1573. superius relati, & quod Juspatronatus in solidum pertineat ad Episcopum Dertusen. Ecclesia Oppidi de Castro amplietur, & domus pro habitatione Rectoris Ecclesiæ contigua simul cum Sacristia ædificetur juxta formam, & situm designatum. Et in Oppido Alfandiguilla Ecclesia de novo ædificetur sub invocatione Sancti Bartholomæi Apostoli juxta formam, & situm designatum; & vetus Ecclesia, quæ Maurorum Mesquita erat, minaturque ruinam, penitus diruatur; redditus vero olim Mesquitæ dictorum Oppidorum, recuperentur de manu Ducis Segobricen., seu de Cardona, Ecclesiisque restituantur, & applicentur, & per Rectorem, & Juratos administrentur.

Nulles, Villa Vella.

Oppidum Villa Vella quinquaginta continet Domus Christianorum nuper ad fidem conversorum: In eo Parochialis Ecclesia existit sub invocatione Sancti Bartholomæi per Commissarios Apostolicos de anno 1535. a Parochiali Ecclesia Ville de Nulles dismembrata, & dotata de triginta libris ex decimis dicti Oppidi, quas Episcopus, & tres Præpositurae Ecclesiæ Dertusensis æqua portione recipiunt, & quod Juspatronatus ad Episcopum, & Præpositos alternis vicibus pertineret. Postea vero, vacante Rectoria Oppidi Mascarell, de qua infra dicetur, fuit impetrata in Romana Curia jure devolutionis simul cum Ecclesia de Villa Vella tamquam ei annexa, forsitan subreptitie, & obreptitie per quemdam Franciscum Roca Presbyterum, qui pro servitio, & dote dictarum Ecclesiarum nunc recipit septuaginta quinque libras, videlicet quadraginta a Rectore Parochialis de Nulles ratione primitiarum, qui habet in redditibus præfatæ Parochialis sex centas libras, & quindecim libras ab Episcopo Dertusen., & viginti libras a tribus Præpositis præfatis cum obligatione celebrandi duas Missas diebus Dominicis, & festivis, alteram in Ecclesia de Mascarell, alteram in Ecclesia de Villa Vella. Oportet, quod non obstante dicta impetratione, & collatione Ecclesia de Villa Vella maneat dismembrata, & libera ab omni annexione, & erecta in Parochialem cum suo peculiari, & proprio Rectore, & dotata de centum libris, in hunc videlicet modum: quod Rector

ctor Parochialis Ecclesiæ de Nulles solvat quot annis Rectori de Villa Vella viginti libras ex eo, quod antea solvebat quadraginta pro servitio dictarum duarum Parochialium, a qua solutione sit posthac liber, & immunis, & ratione primitiarum, quas ex eodem Oppido colligit: tres Præposituræ præfatæ solvant viginti libras ratione partis decimarum, quam in eo Oppido recipiunt, quæ valoris est quinquaginta librarum. Mensa vero Episcopalis Dertusen. solvat sexaginta libras ratione decimarum, & decreti Episcoporum de anno 1573. superius relati, cum tertia pars decimarum, quam Dominus temporalis de Nulles, & Villa Vella recepit, sit immunis a contributione. Ecclesia, & Domus Rectoris reficiantur, & Sacristia ædificetur juxta traditam formam: Terræ vero, quæ fuerunt olim Mesquitæ, si quæ extant, Ecclesiæ applicatæ maneant, & per Rectorem, & Juratos administrentur.

Nulles, Mascarell.

Oppidum Mascarell ad Mare situm quadraginta quinque continet Domus veterum Christianorum, intra muros sitas, & triginta nuper ad fidem conversorum extra muros, in eo Parochialis Ecclesia existit sub invocatione .... fuit dismembrata per Commissarios Apostolicos de ann. 1535. a Parochiali Ecclesia de Nulles, & in Parochialem erecta cum dote triginta librarum ex primitiis ejusdem Oppidi, quas Rector de Nulles colligit, cui etiam Juspatronatus in solidum concesserunt; sed aliter servitium hujus Rectoriæ, & Ecclesiæ de Villa Vella simul Rectori de Mascarell a Rectore de Nulles ab Episcopo, & Præpositis Sedis Dertusen. compensabatur, prout in dotatione Parochialis de Villa Vella dictum est. Oportet igitur, quod dos hujus Parochialis de Mascarell, ejusque Rectoris ad centum usque libras augeatur, hoc videlicet modo, quod Rector Ecclesiæ Parochialis de Nulles solvat quotannis Rectori de Mascarell sexaginta tres libras monetæ Valentin. ratione primitiarum, quas ex eodem Oppido colligit, quæ valoris sunt octuaginta librarum facta legitima liquidatione. Tres Præposituræ præfatæ Sedis Dertusen. earumque Præpositi solvant novem libras, & decem solidos, pro unaquaque tres libras, tres solidos, & quatuor denarios ratione partis decimarum, quam percipiunt, quæ valoris est quadraginta librarum novem solidorum, & sex denariorum: Mensa Episcopalis Dertusen. solvat novem libras, & decem solidos eadem ratione: Applicentur præterea Rectori decem, & octo libræ, quas in redditibus habet pro Anniversariis, & duplis, quæ in eadem Ecclesia quolibet anno celebrantur, & sunt instituta, quæ omnes summam centum librarum conficiunt præter emolumenta, quæ proveniunt ex oblationibus, & pede Altaris, quæ vigiuti libris æstimantur. Agri, qui fuerunt olim Mesquitæ, & quindecim libris locantur, Ecclesiæ applicati maneant, & administrentur per Rectorem, & Juratos dicti Oppidi.

Castellon. Vicus Castellionis de la Plana.

In Villa Castellon, quæ insignis est, intra mænia extant adhuc viginti tres Domus Christianorum noviter ad fidem Catholicam conversorum in quodam Vico, qui dicitur *lo Carrer nou*, quem etiam veteres Christiani incolunt promiscue. Est in eodem vico Ecclesia sub invocatione Sancti Nicolai, quæ olim fuerat Maurorum Mesquita, ut ex ejus extructura apparet, annexa est Ecclesiæ Parochiali dictæ Villæ de Castellon, fuitque per Commissarios Apostolicos anno 1535. provisum, quod noviter conversi dicti vici per unum Presbyterum ab eis tunc designatum ad quindecim annos in fide Catholica instruerentur, qui Dominicis diebus, & festivis in Ecclesia præfata Sancti Nicolai eis Missam celebraret, & ministraret, & pro salario illi assignarunt decem libras a Vicario perpetuo Parochialis Ecclesiæ de Castellon solvendas, & quatuor tritici Caficia ex illis octo, quæ habitatores dicti vici cum essent Mauri Alfaquino præbebant, & reliqua quatuor Caficia tritici Ecclesiæ Sancti Nicolai pro ejus fabrica, & ornamentis remanerent applicata. Nunc vero per quemdam Religiosum a Vicario perpetuo præfato transmissum, & Mercenarium instruuntur, & administrantur, qui diebus Dominicis, & festivis in eadem Ecclesia Sancti Nicolai Missam celebret. Cæterum cum Vicarius perpetuus Parochialis de Castellon, quæ mille domibus constat, penes quem animarum cura residet, centum duodecim libras tantum cum oblationibus Ecclesiæ pro salario recipiat a Monachis Monasterii Vallis Christi Diœcesis Segobricen. Carthusianis, quibus annexa sunt, auctoritate Apostolica, primitiæ dictæ Villæ valoris librarum mille parum plus, vel minus, & cum obligatione sustentandi duos alios Vicarios, qui curam animarum etiam sustineant in dicta Parochiali, quo fit, ut misere vivant, nec inveniantur idonei: videtur oportere, quod Vicarius perpetuus præfatus, aut unus ex duobus Vicariis coadjutoribus per se ipsum dictorum nuper conversorum vici præfati curam gerat particularem, & in dicta Ecclesia Sancti Nicolai, aut alia ampliori noviter ædificanda quotidie Missam celebret, & residentiam faciat. Sacramenta ministrando, & Doctrinam Christianam eosdem Neophitos docendo, & pro salario, & congrua sustentatione ei assignantur, & applicantur quinquaginta libræ monetæ Valentin., quas solvere teneantur Monachi præfati Monasterii Vallis Christi ratione tam pinguium primitiarum, quas recipiunt, non obstante antiqua illarum annexione, & applicatione, auctoritate Apostolica, & quod diebus festorum principalium præfati noviter conversi teneantur, & compellantur ad Parochialem Ecclesiam de Castellon pro divinis officiis, & concionibus audiendis convenire, quo Religionis nostræ cœremoniis,

moniis, & Christianorum veterum communioni assuefiant; Terræ vero olim Mesquitæ, si quæ extiterint, & quatuor illa tritici Caficia, quæ Alfaquino olim a Mauris præbebantur, Ecclesiæ fabricæ, & ornamentis maneant applicata, & a solutione reliquorum quatuor tritici Caficiorum præfati habitatores sint exempti, ex eo, quod pro dimidia parte domus dicti Vici decreverint.

Borriol.

Oppidum Borriol constat quadraginta duabus Domibus veterum Christianorum, & sexaginta tribus noviter ad fidem conversorum, omnes centum quinque Domus. In eo Parochialis est antiqua sub invocatione Sancti Bartholomæi, habet pro annexo Oppidum la Pobla sexdecim Domorum Christianorum veterum, quod a Parochiali distat Leuca una, estque dotata primitiis amborum Oppidorum, quæ valoris sunt centum quinquaginta librarum. Oblationes vero ex pede Altaris, & redditus pro Anniversariis celebrandis ad quinquaginta libras ascendunt. Rector Ecclesiæ de Borriol diebus omnibus Dominicis, & festivis tenetur duas celebrare Missas, alteram in Ecclesia de Borriol, alteram in Ecclesia de la Pobla, quæ cum a matrice distet per unam leucam, & amplius, Rector utrique non potest, nisi magno cum labore, & temporis dispendio deservire. Præsertim cum noviter conversi Oppidi de Borriol in fide Catholica peculiariter modo sint instruendi: Quapropter oportet, quod in Oppido la Pobla unus Presbyter Vicarius temporalis constituatur, qui illius animarum curam gerat, cui & pro salario Rector de Borriol triginta libras solvat ratione primitiarum, quas ex eodem Oppido colligit, quæ valoris sunt quadraginta librarum. Quod autem fuerit amplius necessarium pro congrua sustentatione Presbyteri præfati, Dominus temporalis utriusque Oppidi, qui tertiam partem decimarum recipit, decem libras, & Archidiaconus de Borriol Ecclesiæ Dertusen., qui duas partes decimarum æstimatione trecentarum librarum recipit viginti libras, & universitas Oppidi la Pobla pro servitio eidem Presbytero viginti libras suppeditare teneantur. Redditus vero agri, qui ad Mesquitam olim pertinebant, qui viginti libris, & amplius quolibet anno æstimantur, recuperentur de manu illos illicite possidentium, & Ecclesiæ de Borriol applicati maneant, & per Rectorem, & Juratos administrentur. Ecclesia vero de Borriol reficiatur, & amplietur ad tertiam partem longitudinis juxta formam designatam, ut sit populi capax; Domus etiam Rectoris reficiatur expensis Universitatis.

Chivert.

Oppidum Chivert in vertice erecti montis situm est accessu difficilis quadraginta continet Domus nuper ad fidem conversorum, cujus temporalis Dominus est Commendatarius de Alcalà Militiæ, & ordinis de Montesia. In eo Parochialis Ecclesia est sub invocatione Assumptionis Virginis Mariæ: per Commissarios Apostolicos fuit dotata de triginta libris, quas Commendatarius præfatus solveret pro primitiis, & haberet Juspatronatus, & præsentandi Presbyterum ad nutum amovibilem toties quoties voluisset: oportet, quod præfata dos triginta librarum augeatur ad centum usque libras monetæ Valentin., hoc videlicet modo, quod Commendator præfatus ejusdem loci solvat quotannis quinquaginta libras, ultra illas triginta, quas antea solvebat, quæ omnes erunt octuaginta libræ ratione fructuum primitialium, & decimalium, quos ex eodem Oppido recipit, qui valoris sunt sexcentarum librarum, & quod applicentur, & applicatæ maneant Rectori de Chivert viginti libræ de redditibus agrorum olim Mesquitæ, qui ad triginta sex libras ascendunt quotannis. Jus vero patronatus, & præsentandi ad dictam Parochialem Ecclesiam, pertineat in solidum ad Commendatarium præfatum, & successores, qui teneantur præsentare Presbyterum, qui illam per Ordinarii examinationem, & collationem obtineat irrevocabiliter, & residentiam faciat personalem: Terræ vero, quæ ad Mesquitam olim pertinebant, & redditus Ecclesiæ applicati maneant, & administrentur per Rectorem: Domus etiam pro Rectoris habitatione prope Ecclesiam ædificetur, seu quæ jam est ædificata, & designata Rectori consignetur.

Onda. Villa nova.

In Villa de Onda, quæ insignis est in Regno Valentiæ, extra muros est quidam vicus, qui dicitur *la Villa nova*, decem, & octo continet Domus Christianorum nuper ad Fidem Catholicam conversorum, in quo est Ecclesia, seu Oratorium sub Invocatione S. Vincentii Ferrerii, quæ olim fuerat Maurorum Mesquita Ecclesiæ Parochiali de Onda annexum, in quod Dominicis diebus, & festivis noviter conversi ad audiendam missam conveniunt, quam Parochus, vel alius Presbyter ab eo missus celebrat, & doctrinam Christianam docet. Nam ad eum spectat animarum cura dicti vici. Certis vero diebus festivis ad Ecclesiam Parochialem de Onda tenerentur pro divinis officiis audiendis conscendere, quamquam per Apostolicos Commissarios fuerat provisum, quod omnibus diebus Dominicis, & festivis, præfatam Parochialem tenerentur adire, & ibi divina officia, & conciones audirent, & in Fide Catholica per Parochum instruerentur, & Sacramenta reciperent. Oportet, quod etiam nunc, & in futurum id observetur, quo Neophiti cœremoniis nostræ Religionis, & Christianorum veterum communicationi assuefiant: & quod eisdem diebus ad vesperam idem Parochus, vel ejus Vicarius in præfato Oratorio, vel in alia Ecclesia noviter ædificanda,

da, doctrinam Christianam recitet, eosque doceat, cum ex fructibus dictæ Parochialis, plusquam quingentas libras recipiat. Redditus vero, qui ex Terris olim Mesquitæ processerunt, & valoris sunt sex librarum cum dimidia, Ecclesiæ novæ ædificandæ applicati maneant, & in ejus ædificio erogentur, & Mesquita diruatur, ne recordatio perversæ sectæ animis Neophitorum inhæreat.

Onda. Tales. Ortesa.

Oppidum Tales sexaginta continet domos noviter ad fidem conversorum. Fuit per Commissarios Apostolicos dismembratum a Parochiali Ecclesia Villæ de Onda, & in eo Parochialis Ecclesia fuit erecta sub invocatione S. Joannis Baptistæ, cui pro annexo datum fuit Oppidum Ortesa, ex triginta duabus domibus constans noviter conversorum, & Parochiali de Tales quarta parte leucæ plani itineris distans cum obligatione, quod Rector de Tales Dominicis, & festivis diebus duas missas celebraret, alteram in Ecclesia de Tales, alteram in Ecclesia de Ortesa: Fuit dotata de triginta libris ex primitiis dictorum Oppidorum, quas Rector Parochialis de Onda solveret quot annis Rectori de Tales, & quod Juspatronatus ad Rectorem de Onda in solidum pertineret. Oportet, quod præfata Dos ad centum libras usque augeatur, addanturque septuaginta libræ in hunc modum: Rector Parochialis de Onda solvat quadraginta septem libras, septem solidos, & sex denarios quolibet anno. Rectori de Tales pro Primitiis, quas in dictis duobus locis colligit, quæ tantundem æstimatæ sunt, facta legitima calculatione, & sit liber a solutione triginta librarum, quas antea solvebat. Commendatarius Villæ de Onda Militiæ, & Ordinis de Montesia solvat decem, & septem libras, decem solidos, & decem denarios. Monachi, & Conventus Monasterii de Porta Cœli Ordinis Cartusien. Civitatis Valentin. solvant decem, & septem libras, decem solidos, & decem denarios. Quinque Præpositurae Ecclesiæ Dertusen. solvant alias decem, & septem libras, decem solidos, & decem denarios ratione fructuum decimalium, quos ex dictis duobus Oppidis respective recipiunt, qui pro qualibet eorum parte tantundem valent, atque Rectoris de Onda portio Juspatronatus Rectoriæ de Tales ad Rectorem de Onda, & successores pertineat, qui majorem dotationis partem confert. In Oppido de Tales Ecclesia nova ædificetur cum Sacristia, & Domus habitationi Rectoris competens juxta formam, & situm designatum, & Ecclesia vetus, quæ olim fuit maurorum Mesquita, & in ea multa pravæ sectæ vestigia remanent, penitus diruatur; Est enim in loco accessu per difficili pueris, & mulieribus, & extra Oppidum. Et in Oppido Ortesa altera ædificetur nova Ecclesia, aut saltem vetus, quæ fuerat olim Mesquita, reficiatur modo, & forma descriptis. Terræ vero, & redditus olim Mesquitarum, Ecclesiis præfatis respective maneant applicati, & per Rectorem, & Juratos administrentur.

Ribes Albes.

Oppidum Ribes Albes, quod olim noviter ad fidem conversi incolebant, viginti duabus constat domibus veterum Christianorum, dismembratum fuit per Commissarios Apostolicos ab Ecclesia Parochiali de Onda, & ejus Ecclesia in Vicariam perpetuam erecta, cujus animarum cura per Presbyterum a Clero Ecclesiæ de Onda designatum administratur, qui quartam partem decimarum dicti Oppidi pro salario recipit, quæ quadraginta libris, & amplius æstimatur, & cum sufficienter sit dotata, & bene provisa, nihil circa eam innovandum est.

Vallis Cuera Fansara, Alcudia Lleuxa.

Oppidum Fanzara Vallis de Cuera, cujus Dominus temporalis est Dux de Cardona, centum decem Domibus constat Christianorum nuper ad Fidem Catholicam conversorum: In eo Parochialis Ecclesia extat sub invocatione Assumptionis Virginis Mariæ per Commissarios Apostolicos dismembrata a Parochiali Vallis de Cuera, & in Parochialem erecta, dederuntque illi pro annexis Oppida la Alcudia decem, & octo Domorum, quod a Parochiali distat dimidia quarta parte leucæ, flumenque de rinjares copiosum interfluit, & Lleuxa tresdecim Domorum, quod distat a Parochiali quarta parte Leucæ, eodem Fluvio interfluente. Omnes sunt centum quadraginta una Domus sub eodem regimine, & universitate, fuit dotata de triginta libris, quarum quindecim solveret Dux Segobricensis super certis, & securis redditibus consignandas; & quindecim ex decimis, vel Primitiis, si forte extarent, quæ dotatio nunquam sortita fuit effectum, sed Presbyter unus Mercenarius Fanzaræ residens de licentia Episcopi, tribus prædictis Oppidis deservit, & quarta quaque die Dominica, vel festiva, in alia dua Oppida, Vallis de Cuera de Beniculeime, & Caudent per duas leucas asperrimi itineris a Francara distantia ad celebrandam missam se confert, & pro labore, & salario, Oppida Fancara, Alcudia, & Lleuxa triginta septem libras cum dimidia ei tribuunt; reliqua vero Oppida duodecim libras, & decem solidos: habet etiam quatuor tritici, & panicii Caficia. Sed, & habitatores horum quinque Oppidorum nunquam decimas, aut Primitias solvere consueverunt, sed eas penes se retinent in compensationem quorumdam censualium, quæ super universitates suas caricaverant, virtute antiquissimæ concordiæ cum Domino temporali dictæ Vallis de Cuera inita, quemadmodum in Valle de Uxo dictum est, & factum fuit. Oportet igitur, quod prædicta Oppida Beniculeime,

leime, & Caudent dismembrentur, & separentur etiam a Parochiali, & Castillo Vallis de Cuera, & ab Ecclesia de Fancara, & in eis Parochialis Ecclesia erigatur, ut infra dicetur, & quod Ecclesia de Francara in Parochialem maneat erecta, ut fuerat antea cum annexis jam dictis Alcudia, & Lleuxa, & dotetur de centum libris hoc videlicet modo: quod applicentur pro illius dote sexaginta libræ, quas universitas prædictorum trium Oppidorum promisit, & se obligavit quot annis solvere Rectori de Fancara, comprehensis illis triginta septem libris cum dimidia, quas antea solvebant Tritico, & Panicio præfatis ratione Primitiarum, & Decimarum dictorum locorum, quas penes se, ut prædicitur, retinent, quæ si exigerentur, facta legitima calculatione, æstimantur ducentis septem libris, acto recepto per infrascriptum Notarium sub die 17. Junii anno 1596. Applicantur etiam viginti libræ ex redditibus Terrarum olim Mesquitæ, quæ ad valorem triginta librarum ascendunt quolibet anno. Mensa vero Episcopalis Dertusen. solvat alias viginti libras ratione Decreti Episcoporum de anno 1573. superius jam relati. Rector vero teneatur duas celebrare missas diebus Dominicis, & Festivis alteram in Ecclesia de Fancara, & ad eam accedant habitatores de Peuxa, alteram in Oppido de la Alcudia, & tempore, quo flumen pluviarum abundantia inundaverit, habitatores de Lleuxa accedant ad Ecclesiam de Alcudia ad missam audiendam. Ecclesia, & Sacristia Oppidi Fancara reficiantur, & Domus, quæ illi contigua est, & commoda, Rectori ad habitandum consignetur, modo, & forma designatis. Et in Oppido Alcudia Ecclesia, cujus parietes sunt jam constructæ, superædificetur, & cooperiatur tecto: Et quoniam Dominus temporalis de Fancara Dux Segobricen., & de Cardona redditus præfatos olim Mesquitæ sexaginta annis, & amplius inter sua bona computavit, & exigi fecit nullo, qui sciatur titulo, & nunc per suos Procuratores Ecclesiæ relaxantur, & restituuntur, curandum est, ut de redditibus sic exactis ratio habeatur, qui ad summam mille octingentarum librarum ascendere videntur; administrentur autem per Rectorem, & Juratos.

Beniculeime, & Caudent.

Oppida Beniculeime, & Caudent annexa sunt Parochiali antiquæ Castelli, & Vallis de Cuera, & quoniam multis retro ab hinc annis Castellum derelictum, ac pene dirutum est, nullus in eo Rector, aut Presbyter Curatus habitasse reperitur, sed Presbyter oppidi de Fancara quarto quoque Dominico, aut festivo die ad hæc Oppida a Fancara duabus leucis asperrimi itineris distantia ad missam celebrandam se conferebat; In Ecclesia Oppidi Beniculeime, ad quam audiendam habitatores de Caudent vocabantur, & pro salario duodecim libras, & decem solidos eidem Presbytero utrumque Oppidum impendebat: Et quoniam Beniculeime viginti sex Domibus constat, & Caudent decem, & octo Christianorum noviter ad fidem conversorum, distantque inter se media quarta parte leucæ, & in asperrimis locis sunt sita, & ab aliis Populis undique semota, oportet, quod a dicta Parochiali de Cuera, seu de Fanzara separentur, & in Oppido Beniculeime Parochialis Ecclesia erigatur, & erecta maneat cum Sacrario, Sacristia, & Fonte Baptismali, & Campanili, omnique alio pleno Jure, & privilegio Ecclesiarum Parochialium, & proprio Parocho: sitque illi annexum Oppidum Caudent, & quod dotetur de centum libris, sitque dotata, hoc videlicet modo: quod præfatæ novæ Parochiali de Beniculeime, ejusque Rectori applicentur pro dote viginti quinque libræ monetæ Valentin., quas Syndicus, Jurati, & Universitates Beniculeime, & Caudent promiserunt, & se obligarunt quolibet anno solvere præfato Rectori, compræhensis duodecim libris, cum dimidia, cum tritico, & panicio, quas antea solvebant ratione Primitiarum, & Decimarum, quas penes se retinent virtute antiquæ concordiæ cum Domino temporali initæ, ut superius dictum est, quæ si exigerentur, æstimatæ sunt centum tribus libris facta legitima computatione, acto recepto per infrascriptum Notarium sub die 15. Junii 1596., Mensa vero Episcopalis Dertusen. solvat septuaginta quinque libras ratione decreti Episcoporum de anno 1573. superius jam relati. Rector teneatur Dominicis, & Festivis diebus duas celebrare missas, alteram in Ecclesia de Beniculeime, alteram in Ecclesia Oppidi Caudent, quæ ædificanda est, & utriusque Oppidi habitatores in Fide Catholica solerter instruat, & doctrinam Christianam doceat. In Oppido Beniculeime reficiatur Ecclesia sub invocatione Sancti Bartholomæi, quæ fuerat olim Mesquita, & a vestigiis pravæ sectæ emundetur, & Sacristia, Domusque pro Rectoris habitatione ædificetur, juxta formam, & locum designatum. Et in Oppido Caudent nova Ecclesia extruatur in delineato situ: Terræ vero, & redditus olim Mesquitæ, quos Dominus temporalis hactenus exegerat, recuperentur, & Ecclesiis respective applicati maneant, administrenturque per Rectorem, & Juratos.

Artana.

Oppidum Artana, cujus Dominus temporalis est Dux de Villa Hermosa, centum decem continet domus nuper ad fidem conversorum: Parochialis Ecclesia in eo est antiqua sub invocatione S. Joannis Baptistæ: dotata est suis propriis primitiis, quæ valoris sunt centum quinquaginta librarum, quæ cum congruenti Dote, & proprio Parocho munita sit, nihil ei addendum erit, nisi quod Ecclesia reficiatur, & Sacristia ædificetur modo, & forma designatis.

Eslli-

Esllida, & Ayn.

Oppidum Esllida, caput est totius illius Serræ, cujus Dominus temporalis est Dux de Cardona: Constat octuaginta quatuor domibus noviter ad fidem conversorum, in eo Parochialis Ecclesia est antiqua sub Invocatione Transfigurationis Domini Nostri Jesu Christi; sunt illi annexa Oppida Ayn domorum quinquaginta, Alcudia sexaginta quinque, Veo quadraginta, & Benitandus decem, & octo, omnes ducentæ quinquaginta septem Domus Christianorum nuper ad Fidem Catholicam conversorum. Rector Dominicis diebus, & festivis duas celebrat Missas alternis vicibus, altera vice in Ecclesiis de Esllida, & Ayn, altera in Ecclesiis de la Alcudia, & de Veo, quo etiam habitatores de Benitandus concurrunt: habet pro salario quinquaginta libras monetæ Valentin., quarum viginti tres, & tres solidos solvit Universitas de Esllida, decem libras, & tresdecim solidos Universitas de Ayn; sexdecim libras, & quatuor solidos Universitates de Alcudia, Veo, & Benitandus: Per Commissarios Apostolicos de anno 1535. Oppidum Ayn fuit dismembratum a Parochiali de Esllida, & in Parochialem ejus Ecclesia erecta similiter, & Oppidum la Alcudia cum annexis Veo, Benitandus, & Alfara: Dotantes unamquamque earum Parochialium de triginta libris, quindecim a Duce Segobricen. solvendis, & super certis, & securis redditibus consignandis, & quindecim ex Decimis, & Primitiis locorum desumendis, quæ erectio, & dotatio, ut conjicitur nunquam sortitæ fuerunt effectum, quia nec Segobricensis Dux consignavit, nec Universitates de Esllida, & Ayn Primitias, aut Decimas solvere consueverunt, sed eas penes se retinent virtute concordiæ cum Domino temporali antiquitus initæ, ut superius dictum est, & in Vallibus de Uxo, & de Zuera, & earum causa Episcopo Dertusensi quolibet anno viginti tres libras pendunt, & tribus Præposituris Ecclesiæ Dertusen., alias viginti tres libras ex antiqua compositione pro Juribus, quæ ad præfatas Decimas prætendere possent; Quapropter oportet, quod prædicta Oppida Alcudia, Veo, Benitandus, & Alfara nunc maneant de novo dismembrata a Parochiali de Esllida, & in Oppido de Alcudia Parochialis Ecclesia erigatur, ut infra dicetur, & quod Parochialis Ecclesia de Esllida retineat pro annexo Oppidum Ayn, quod a Parochiali non amplius, quam leuca dimidiata itineris plani distat; Rectorque Dominicis, & Festivis diebus duas celebret Missas, alteram in Ecclesia de Esllida, alteram in Ecclesia de Ayn, quæ est sub Invocatione S. Michaelis Archangeli: teneaturque utriusque Oppidi habitatores in fide Catholica solerter instruere, & Doctrinam Christianam docere, & quod dotetur de centum libris, sitque dotata hoc videlicet modo, quod applicentur ei pro dote illas viginti tres libras, & tres solidos, quas Universitas de Esllida solvebat Rectori, & alias viginti tres libras decem, & septem solidos, omnes sunt quadraginta septem libræ, quas præfata Universitas de Esllida promisit, & se obligavit quolibet anno solvere Rectori præfato ratione primitiarum, & decimarum, quas solvere non consueverunt, & si exigerentur facta legitima calculatione ducentis quinquaginta septem libris, decem solidis, & octo denariis æstimantur, acto recepto per infrascriptum Notarium sub die 18. mensis Junii anni 1596. Applicantur etiam decem libræ, & tresdecim solidi, quas Universitas Oppidi Ayn solvebat Rectori præfato, & aliæ sexdecim libræ, & septem solidi omnes viginti septem libræ, quas eadem Universitas de Ayn promisit, & se obligavit quolibet anno solvere Rectori de Esllida ratione Primitiarum, & Decimarum prædicta, quæ si exigerentur, centum triginta quatuor libris æstimantur, acto recepto sub eodem die, & coram eodem Notario. Item applicantur sex libræ ex redditibus olim Mesquitarum dictorum Oppidorum Esllida, & Ayn, quæ insimul valoris sunt undecim librarum, octo solidorum, & quatuor denariorum; solvant præterea tres Præposituræ Dertusen. Ecclesiæ, quas Sacrista, Hospitalerius, & Archidiaconus de Borriol obtinent, sex libras duas, pro qualibet Præpositura. Mensa vero Episcopalis solvat quatuordecim libras ratione compositionis jam dictæ, quæ omnes centum libras efficiunt. Ecclesia Oppidi Esllida juxta Populi multitudinem angusta est, ideo amplianda est addendo ad altare majus, aliam tertiam partem longitudinis juxta formam traditam. Sacristia etiam de Domo Rectoris desumatur, & in Oppido Ayn Ecclesia etiam amplietur, simili additione ad Altare majus, & Sacristia ædificetur, prout designatum est: Redditus vero, quæ ad olim Mesquitas dictorum Oppidorum pertinebant, de manu Ducis de Cardona, qui illos tamquam suos multis annis nullo titulo exigere fecit, recuperentur, & Ecclesiis respective restituantur, & per Rectorem, & Juratos administrentur.

Alcudia, Veo, Benitandus.

Oppida Alcudia, Veo, & Benitandus annexa sunt Parochiali Ecclesiæ de Esllida; Nam Oppidum olim Alfara dirutum est; constant Alcudia sexaginta quinque Domibus; Veo quadraginta, & Benitandus decem, & octo omnes centum viginti tres domus Christianorum nuper ad fidem conversorum, & a Rectore de Esllida ministrari solita, qui semel in mense ad plurimum ad duas missas celebrandas, alteram in Oppido Alcudia, alteram in Oppido de Veo, illuc se conferebat, & pro salario ab ipsis Oppidis sexdecim libras, & quatuor solidos accipiebat, nullas primitias, aut decimas, de fructibus, quos colligunt solvere hactenus consueverunt, virtute concordiæ cum Do-

Domino temporali antiquitus initæ, quemadmodum in cæteris locis Serræ de Esllida, & Vallibus de Uxo, & Zuera dictum est, tantum duodecim libras Episcopo Dertusensi pendunt, & alias duodecim libras tribus Præpositis Sedis Dertusen. ex quadam compositione pro Juribus, quæ ad præfatas decimas prætendere possent, sed quoniam hec tria Oppida cum inter se sint propinqua a Parochiali de Esllida per unam leucam asperrimi itineris sunt distantia, oportet, quod ab ea separentur, & dismembrentur, & separata remaneant, & in Oppido Alcudia Parochialis Ecclesia erigatur, & erecta maneat sub Invocatione S. Joannis Baptistæ, cum Sacrario, Sacristia, Fonte Baptismali, & Campanili, omnique alio pleno Jure, & privilegio Parochialium Ecclesiarum, & ab uno proprio, & perpetuo Rectore, qui residentiam faciat personalem, administretur, habeaturque pro annexis Oppida Veo, & Benitandus, doteturque, & ex nunc dotata maneat de centum libris monetæ Valentin. in redditibus quolibet anno, hoc videlicet modo, quod ei applicentur pro dote illæ sexdecim libræ, & quatuor solidi, quas Universitates dictorum trium Oppidorum Rectori de Esllida solvebant pro salario, & aliæ triginta octo libræ, & sexdecim solidi, omnes quinquaginta quinque libræ, quas prædictæ tres Universitates simul, & in solidum promiserunt, & se obligarunt solvere quolibet anno Rectori de la Alcudia ratione primitiarum, & decimarum, quas solvere non consueverunt, sed penes se retinent, ut superius dicitur: quæ si exigerentur, facta legitima calculatione ducentis quadraginta septem libris æstimantur, acto recepto per Notarium infrascriptum sub die 19. mensis Junii anni 1596. Tres Præpositurae Sedis Dertusen. solvant sex libras ratione superius dictæ compositionis duodecim librarum, quas ex dictis Oppidis recipiunt, duas libras pro qualibet Præpositura; Mensa vero Episcopalis Dertusen. solvat triginta novem libras tam ratione prædictæ compositionis, quam ratione Decreti Episcoporum de anno 1573. superius relati. Rector vero duas teneatur celebrare Missas diebus Dominicis, & festivis, alteram in Ecclesia de la Alcudia, alteram in Ecclesia de Veo sub Invocatione .... ad quam conveniant habitatores de Benitandus, quia parva plebs est, & brevissimum iter, & habitatores omnium trium Oppidorum in Fide Catholica solerter instruere, & Doctrinam Christianam edocere; in Oppido la Alcudia de novo ædificerur Ecclesia in eodem situ, quo ea, quæ olim erat Maurorum Mesquita, extat, angusta, obscura, & quassata præ vetustate, & Sacristia, & Domus pro Rectoris habitatione juxta formam, & situm designatum. Terræ vero, & redditus olim Mesquitarum de la Alcudia, & Veo, qui valoris sunt octo librarum, Ecclesiis respective applicentur, & administrentur per Rectorem, & Juratos.

Ego licentiatus Fœlicianus de Figueroa Præcensor, & Canonicus Ecclesiæ Metropolitanæ Valentin. Officialis, & Vicarius Generalis per D. Casparem Punter Episcopum Dertusen. cum speciali, & sufficienti potestate, & mandato ad infrascripta electus, & nominatus, & per Catholicum Hispaniarum Regem Philippum destinatus ad inquirendas, & recognoscendas erectiones, dismembrationes, & dotationes Ecclesiarum Parochialium in Oppidis Maurorum nuper ad fidem Catholicam conversorum præsentis Regni Valentiæ, quas fieri oportebat, & in scriptis redigendas in Diœcesi Dertusen., & omnia Oppida dictorum noviter ad fidem conversorum præfatæ Diœcesis, quæ numero sunt viginti novem, peragravi, & in eisdem Oppidis, facta diligenti valoris fructuum Primitialium, & Decimalium examinatione, & eorum omnium, qui de Jure contribuere tenentur, in hujusmodi Parochialium dotationibus, cæterisque rebus ad servitium earumdem Parochialium, & earum curam animarum noviter conversorum pertinentibus, exacte perpensis, prout in unoquoque Oppido erat necessarium, servata forma alterius Dotationis Parochialium similium in Archiepiscopatu, & Diœcesi Valentina per Joannem de Ribera Archiepiscopum Valentin., me etiam Ministro jam facta, & per Sanctam Sedem Apostolicam confirmatæ erectiones, dotationes, dismembrationes, applicationes, & distributiones pro rata, nec non constructiones Ecclesiarum, & domorum pro habitatione Rectorum, quas visum est fieri oportere pro commodiori instructione dictorum noviter ad fidem conversorum in fide Catholica, notavi, disposui, & in scriptis redegi, ut ad S. Sedem Apostolicam transmittant coram Infrascripto Notario, sic, & quemadmodum in præsenti libro præcedentibus quindecim chartis continentur, & ut de præmissis sit certa fides, hic me subscripsi propria manu, meumque sigillum apponi feci.

Ego licentiatus Fœlicianus de Figueroa Canonicus, & Præcentor præfatus &c.

Et ego Jacobus Paulus Pallares Presbyter in Sede Valentiæ Beneficiatus Apostolica auctoritate Notarius publicus præmissis omnibus una cum dicto Domino licentiato Fœliciano Figueroa Præcentore, & Canonico Valentin. Officiali, & Vicario Generali Dertusen. interfui, publica Instrumenta de eis apud acta mea confeci, de quibus omnibus etiam fidem facio, & ut fides ubique in Judicio, & extra certa adhibeatur, me subscripsi, & meum solitum artis Notarii apposui signum, loco ✠ signi, loco ✠ sigilli Jayme Pablo Pallares Presbyter.

Cathalogus eorum, qui contribuunt. Mensa Episcopalis, Præpositurae Dertusen., Domini temporales, Universitates Oppidorum, Monachi Conventuum Vallis Christi, & Porta Cœli Ordinis Carthusien. Rectores quorumdam locorum, redditus olim Mesquitæ Episcopatus Dertusen. in dotatione Parochialium Oppidorum eorum, qui

qui nuper ad fidem fuerunt conversi tam ex antiqua obligatione, quam ex nova dotatione de centum libris de anno 1596.

Mensa Episcopalis ex antiqua obligatione solvit Parochiali de Mascarell quindecim libras 15.

Ex nova dotatione solvit Parochialibus trecentas octuaginta tres libras, & decem solidos. 383. 10.

Præposituræ vero, & Archidiaconus major Dertusen. ex antiqua obligatione solvunt triginta libras 30.

Ex nova dotatione solvunt eisdem Parochialibus nonaginta septem libras, & decem denarios 97. 10.

Domini temporales prædictorum Oppidorum solvunt Parochialibus prædictis ex antiqua obligatione triginta libras. 30.

Ex nova dotatione solvunt eisdem Parochialibus septuaginta septem libras decem solidos,& decem denarios 77.10.10.

Universitates Oppidorum ex antiqua obligatione solvunt Parochialibus centum septuaginta libras. 170.

Ex nova dotatione solvunt eisdem Parochialibus centum octuaginta quinque libras. 185.

Monachi Conventuum Vallis Christi, & de Porta Cœli Ordinis Carthusien. ex nova tantum dotatione solvunt Parochialibus sexaginta septem libras, decem solidos, & decem denarios. 67. 10. 10.

Rectores quorumdam locorum ex antiqua obligatione solvunt dictis Parochialibus centum, & duodecim libras 112.

Ex nova dotatione solvunt eisdem Parochialibus centum quadraginta libras septem solidos, & sex denarios. 140.7.6.

Redditus olim Mesquitarum solvunt ex nova dotatione tantum eisdem Parochialibus, quadraginta sex libras. 46.

G. Episcopus Dertusen.

Loco ✠ Sigilli.

Et ut præmissis plena fides ab omnibus ubique in judicio, & extra judicium adhibeatur ego Baptista Remon Presbyter Secretarius dicti Reverendissimi Domini Episcopi Dertusen. de mandato suæ dominationis literas in principio libri in tribus prioribus foliis scriptas contentas, & continuatas propria manu scripsi; reliqua vero omnia suprascripta, & expressa aliena manu scribi feci, & ad majoris roboris firmitatem omnia supradicta, literasque desuper expressas manu dicti Reverendissimi Domini mei Episcopi subscriptas, & sigillo Suæ Reverendissimæ dominationis roboratas expeditas die 26. mensis Junii anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo nonagesimo nono.

Prædicta cōfirmat, & exequi mandat Pontifex.

§.4. Nos autem ad ea, quæ Catholicæ fidei conservationem, & incrementum, ac animarum salutem respiciunt, solicite intendentes, ac piis Catholicorum Regum, & Venerabilium Fratrum Episcoporum in partem nostræ solicitudinis vocatorum votis quantum cum Domino possumus benigne annuentes, eorumdem Philippi Regis, ac Gasparis Episcopi supplicationibus Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, præinsertam designationem, & formam, erectionum, dismembrationum, & dotationum Parochialium Ecclesiarum a prædicto Gaspare Episcopo factam Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robore communimus, ac omnes, & singulos juris, & facti, aliosque defectus, si qui intervenerint in eisdem supplemus, & nihilominus juxta eadem præinserta ab eodem Gaspare Episcopo pie, ac prudenter cogitata, considerata, & disposita auctoritate, & tenore prædictis perpetuo decernimus, & statuimus, ac respective erigimus, dividimus, dismembramus, & augemus, ac mensæ Episcopali Dertusen. Fabricæ, mensæ Capitulari Ecclesiæ Dertusen., ac dignitatibus, Canonicis, Rectoribus, & Beneficiatis, aliisque supradictis Civitatis, & Diœcesis Dertusen. juxta præinsertam taxam, onera, & solutiones annuas per modernos, & pro tempore existentes Episcopum, ac Capitulum, Canonicos, Rectores, Beneficiatos, & alios supradictos in dicta taxa comprehensos, annis singulis perpetuis futuris temporibus in locis, & terminis constitutis integre faciendas, auctoritate, & tenore prædictis imponimus, ac ad illa, & illas omnino teneri, & obligatos esse volumus.

Solutiones ab iis, quibus impositę sunt, fieri præcipit.

§.5. Decernentes taxam prædictam ullo umquam tempore, etiam ad successorum in Ecclesia Dertusen., ac dignitatibus, Canonicatibus, & Beneficiis prædictis instantiam quavis occasione, vel causa, etiam urgentissima annullari, invalidari, aut ad minorem summam reduci non posse; eam vero pecuniarum summam, sic taxatam pro dote congrua uniuscujusque Ecclesiæ supra divisæ, & erectæ sustentatione, quæ ad summam centum librarum ascendat, & augmento dotis usque ad eamdem quantitatem jam erectarum Ecclesiarum, ut præfertur perpetuo applicamus, & appropriamus; ita quod liceat Rectoribus pro tempore dictarum Ecclesiarum Parochialium inter quos pecuniæ hujusmodi distribuendæ erunt, earumdem pecuniarum collectorem, exactorem, & distributorem eligere, constituere, & deputare, eisdem modo, & forma, quibus hactenus electus fuit, & deputatus pro Parochialibus pridem erectis, vel per Rectores dictarum ipsarum Parochialium, ac ipsi collectori, & distributori dictarum pecuniarum illas exigere; Personis vero, quibus de nuper divisis, & erectis Parochialibus pro tempore provideri contigerit, vel quibus de jam divisis, & erectis provisum fuerit, fructus, illis respective, ut præfertur assignatos, in suos usus, & utilitatem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita, eadem auctoritate statuentes.

Sub pœnis hic expressis.

§.6. Quod si dictus Gaspar Episcopus ejusque in dicta Ecclesia Dertusen. successores, & alii quicumque in dicta taxa nominati, & Archidiaconatus, Dignitates, Præposi-

posituras, vel Beneficia Ecclesiastica, quæ in dicta taxa fuerint compræhensi, obtinentes, & in eisdem successores solutionem hujusmodi facere detrectaverint, & ratam pecuniarum eos tangentem statutis temporibus debitam non persolverint cum effectu lapso tempore solutionis prædictæ, idem Caspar Episcopus, ejusque successores Antistites, interdicti ingressus Ecclesiæ; Inferiores vero excommunicationis sententiæ pœnam incurrant, cujus interdicti relaxationem idem Caspar Episcopus, & successores Antistites; Inferiores vero ab excommunicationis sententia absolutionis beneficium, donec pro rata debita integre satisfactum, vel cum Collectore, & Distributore prædictis amicabiliter concordatum fuerit, præterquam in mortis articulo constituti, nequeant obtinere. Si vero per sex menses a die solutionis faciendæ computandos, sub hujusmodi interdicto, animo, quod absit, permanserint indurato, seu sententiam ipsam similiter sustinuerint, ex tunc effluxis mensibus eisdem, a regimine, & administratione dictæ Ecclesiæ Dertusen. suspensus, ac alii reliquis Dignitatibus, Præposituris, Beneficiis inferioribus perpetuo privati existant eo ipso.

Clausulæ pro perpetua horum mandatorum firmitate.

§.7. Decernentes etiam præsentes literas ullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, aut quopiam alio defectu notari, impugnari, vel invalidari, aut sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, & limitationibus compræhendi nullatenus posse, sed illis non obstantibus in suo robore, & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, plenarie reintegratas existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, ac in omnibus Rectoribus earumdem Parochialium tam nuper per præsentes, quam alias erectarum, suffragari debere: Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, nec non Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores præsentium deputati.

§.8. Quocirca Ven. Fratribus Archiepiscopo Valentin., & Episcopo Terulen., ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Collectoris, & Distributoris prædictorum pro tempore existentium, sive earumdem Ecclesiarum noviter erectarum Rectorum, aut alicujus eorum fuerint requisiti, faciant eadem auctoritate prædictas literas, & in eis contenta quæcumque ab omnibus, quos illa concernunt, & concernent in futurum, inviolabiliter observari. Non permittentes eos, aut eorum aliquos desuper a quocumque quomodolibet indebite molestari: nec non summam pecuniarum in dicta taxa contentarum in prædictos usus converten. realiter, & cum effectu juxta impositionem, & taxationem præfatam factam, & præsentium literarum continentiam, & tenorem realiter, & cum effectu persolvi; & nihilominus, quemlibet ex Caspare Episcopo, & aliis quibuscumque dictorum inferiorum Beneficiorum possessoribus, & illorum successoribus, quem interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias incurrisse eis constiterit, tamdiu Dominicis, & aliis festivis diebus, dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit, interdictum, & suspensum: reliquos autem inferiores excommunicatos publice nuncient, & faciant ab aliis nunciari, & ab omnibus arctius evitari, donec de summis tunc debitis, eisdem Collectori, ac Distributori, & Rectoribus prædictis fuerit integre satisfactum: ipseque interdictus, suspensus, & excommunicatus suspensionis, & absolutionis beneficium respective meruerint obtinere. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo: nec non legitimis super his habendis servatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrisse declarando, ac etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantium derogatio.

§.9. Non obstantibus nostris in Cancellaria Apostolica editis regulis de non expediendis literis cujusvis pensionis annuæ super quorumvis beneficiorum fructibus, nisi de consensu ejus, qui pensionem hujusmodi persolvere tunc haberet, ac de non tollendo jure quæsito, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati pensiones annuas super quarumvis mensarum Episcopalium, vel Metropolitanarum Ecclesiarum proventibus, nisi ex cessione, aut alia probabili causa reservari prohibentis, nec non fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. de una, & Concilii generalis de duabus dietis, & aliis Apostolicis Constitutionibus, & Ordinationibus, dictæque Ecclesiæ Dertusen., etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Ecclesiæ, illiusque Capitulo, & personis Dignitates, Personatus, Administrationes, vel officia, vel beneficia quæcumque in dicta Ecclesia obtinen. sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie concessis, confirmatis, & innovatis; Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & expressa mentio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque con-

contrariis quibuscumque. Aut si Caspari Episcopo, ejusque in dicta Ecclesia Dertusen. successoribus, & aliis quibuscumque ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem, quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides in Judicio, & extra illud adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Data Facultas Archiepiscopo Valentin. cognoscendi de gravamine.

§.10. Volumus etiam, quod si intra sex menses a die intimationis præsentium Capitulo faciendæ computan. dilecti filii Decanus, & Capitulum Ecclesiæ Dertusen., & alii interesse habentes super dotatione, & erectione hujusmodi Parochialium se se in aliquo præmissorum occasione gravatos senserint, ad Venerabilem Fratrem Archiepiscopum Valentin. recursum habere valeant, qui illorum exceptionibus summarie, simpliciter, & de plano auditis tam circa quantitatem taxæ, ac modum, & tempus solutionum faciendarum, quam terminorum, in quibus dictæ solutiones incipere debeant, sola facti, & rei veritate inspecta, quid quid justum fuerit declarandum, auctoritate nostra declaret, & id totum, quod ipse Archiepiscopus declaraverit, appellatione remota, exequutioni demandari faciat, super quo plenam, & amplam eidem Archiepiscopo tribuimus facultatem.

Dat. die 28. Maii 1602. An.XI.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 28. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXVIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Similis Erectio, & Dotatio Parochialium in Dioecesi Segobricensi.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolici muneris &c. *ut in præcedenti*.

§. 1. Alias siquidem pro parte cl. mem. Philippi II., *ut supra continetur*.

Episcopus Segobricensis viginti Parochias erigit, fundatque.

§. 2. Cum autem, sicut nuper pro parte Charissimi in Christo filii Nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici, ac Venerabilis Fratris Foeliciani Episcopi Segobricen. Nobis expositum fuit, idem Foelicianus Episcopus mandatis nostris hujusmodi obediens, & Pastoralis Officii sui debitum adimplere procurans, totis viribus incũbens, universa Oppida suæ Dioecesis Segobricen. quæ noviter conversi hujusmodi, & seu eorum descendentes incolunt, perlustraverit, & his omnibus, & singulis, quæ pro debita mandatorum nostrorum exequutione, & prædictorum noviter conversorum in vera, & Catholica fide instructione expedire visa fuerunt, maturius consideratis, ac diligenti cura perpensis considerans in ejus Segobricen. Dioecesi, in qua viginti noviter conversorum hujusmodi Oppida, ut inferius designabitur, continentur, ut Neophiti prædicti simili, & communi omnium instructione, fidei Catholicæ præceptis imbui, & fidei hujusmodi incrementa suscipere valerent, fieri oportebat, ea propter normas Ven. Fratris Archiepiscopi Valentin., qui vigore dictarum Gregorii XIII. literarum diversas Parochiales Ecclesias, & Vicarias instituit, insequendo erectiones, fundationes, divisiones, dotiumque jam factarum, & attributarum, ac redditaum, & proventuum Parochialium, & Vicariarum hujusmodi in ejus Dioecesi in hanc, quæ sequitur formam designavit videlicet :: Sanctissimo Domino Nostro Clementi divina providentia Papæ VIII. Foelicianus a Figueroa Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Segobricen. Post humillima pedum oscula beatorum, humilem, ac debitam reverentiam literas Apostolicas Sanctitatis Vestræ in forma Brevis, sub Annulo Piscatoris expeditas, & seu earum verum Transumptum in forma vidimus per Ors Avelum Sanctes Prothonotarium Apostolicum, ac S. V. Camerarium, nec non Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ generalem Auditorem, Romanæque Curiæ Judicem Ordinarium, sententiarum quoque, & censurarum tam in eadem Romana Curia, quam extra eam latarum, & quarumcumque literarum Apostolicarum universalem & merum exequutorem ab eadem Sanctitate Vestra specialiter deputatum, confectum, suoque Sigillo rubeis chordulis appendenti munitum, Datum Romæ in Ædibus suæ solitæ habitationis sub Anno a Nativitate D. N. J. Christi 1597., Indictione decima, die vero 2. mensis Martii, ac fæliciſſimi Pontificatus Sanctitaris Vestræ Anno sexto, debitis honore. & reverentia recepi hujusmodi sub tenore. In Nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis &c. *ut in præcedenti &c.*

Literæ Episcopi ad Pontificem has super re.

Refert literas sibi a Pontifice datas.

Obtemperando Pontificis mãdatis Episcopus Dioecesim perlustrar, erectasque sub Carolo V. Parochias recenset

Quibus quidem præinsertis Apostolicis literis per me receptis, ac diligenter inspectis, illarumque debitæ exequutioni tum, ut Sanctitatis Vestræ mandatis mihi in hac parte desuper factis parere, tum etiam, ut Pastoralis Officii debitum adimplere possem, totis viribus incumbens, universa Oppida meæ Segobricen. Dioecesis, quæ noviter conversi hujusmodi, & seu eorum descendentes incolunt, perlustravi, & his omnibus, & singulis, quæ pro debita mandatorum Sanctitatis Vestræ exequutione, & præfatorum noviter conversorum in vera, & Catholica fide instructione expedire visa fuerunt, & maturius consideratis, ac diligenti cura perpensis, compertum fuit, quod expugnato per Catholicos, & a Christi Crucis Hostibus recuperato præsenti Valentiæ Regno, & expulsis ab eodem postmodum de Anno videlicet a Christo Nato 1526. per Carolum V. Romanorum Imperatorem & His-

& Hispaniæ Regem immortalis memoriæ, Saracenis in ipso tunc Regno commorantibus, ac illorum plurimis in Africam transferentibus, & ipso tunc non paucis in hoc Regno remanentibus, & per hos Christi Baptismo suscepto, idem Carolus Imperator, Neophitorum hujusmodi pro suo Christianissimo Zelo instructionem ferventer desiderans, a fæ. re. Clemente Papa VII., Sanctitatis Vestræ Prædecessore, Apostolicas opportunas obtinuit, & impetravit Literas, quarum vigore Alphonsus Manrique, tunc Inquisitor Hispaniæ generalis per suos subdelegatos una cum Episcopis, vel eorum Vicariis multas in hujusmodi Neophitorum Locis de anno videlicet 1534. Ecclesias Parochiales in hac præsertim mea Segobricen. Diœcesi erexit, & multa Locorum hujusmodi, & illorum Ecclesias a suis antiquis matricibus Parochialibus separavit, quas sic noviter institutas, & erectas Parochiales Ecclesias, successu temporis, minus competentibus redditibus dotatas fuisse, ut ipsarum proprii Parochi apud easdem residere, & instructioni præfatæ vacare possent: immo propter Parochialium hujusmodi tenuitatem, illarum non paucas propriis caruisse Rectoribus, & eos, qui aliquibus earum præerant, eruditionis, & doctrinæ ad noviter conversos hujusmodi in Religionis Christianæ præceptis instituendos, prorsus ignaros esse comprobatum fuit, quibus, & aliis de causis Philippus II. tunc Hispaniarum Rex Catholicus memoriæ indelebilis adductus, ac incommodis prædictis obviare, ac salutare aliquod tanto malo adhibere remedium maximopere desiderans, signanter cum sibi ab aperto constaret noviter conversos hujusmodi involutabro Mahometanorum errorum imprudenter provolvi, ut tunc Archiepiscopus Valentin., Dertusen., & Oriolen. Episcopi, aliique, & scientia, & doctrina, ac rerum agendarum desteritate prædití Viri in Civitate Valentina, ut digesto, & maturo, ut par erat consilio, quid in re tam gravi, in qua de Animarum, discrimine agebatur, statuendum foret, sibi aperirent, curavit. Qui omnes in hanc convenerunt sententiam, ut auctoritate Sedis Apostolicæ, Parochialium Ecclesiarum in aliquibus noviter conversorum hujusmodi locis, antiquitus erectarum, ac minus competenter dotatarum, usque ad summam centum librarum monetæ in præsenti Regno cursum habentis, augerentur dotes, & in reliquis Locis præfatis ad hoc opportunis aliæ similes de novo erigerentur, fundarentur, & competenter dotarentur Parochiales Ecclesiæ, quibus omnibus proprii, ac idonei Pastores, & Rectores præficerentur, qui sua doctrina, & exemplo apud Oves proprias residentes per salutaris doctrinæ, & fidei Catholicæ amænissima pascula, Oves ipsas pascere in Domino valerent. Qui quidem Archiepiscopus Valentin., meo tunc ministerio usus, Parochialium suæ Diœcesis erectiones, dismembrationes, dotationes, & dotium adauctiones in scriptis redactas, ad S. Sedem

Quæ sub Philippo II. auctæ, ac dotatæ fuerunt.

Apostolicam alias transmisit, quæ omnia per fæl.recor. Gregorium Papam XIII., prout in quodam Libro ab eodem Archiepiscopo confecto, continebatur, duobus ad id Apostolicis Brevis, altero sub die 17. Julii 1576., Altero die 30. Augusti Mensium 1577. annorum Domini expeditis confirmata, & Apostolicæ Sedis munimine roborata fuerunt. Et quia Pater Sanctissime, non solum in Diœcesi Valentina hujusmodi Parochialium Ecclesiarum erectiones, fundationes, dotationes, dismembrationes, & dotium adauctiones, verum etiam in mea Segobricen. Diœcesi, in qua viginti noviter conversorum hujusmodi Oppida, ut inferius designabitur, continentur, ut Neophiti præfati simili, & communi omnium instructione, Fidei Catholicæ præceptis imbui, & fidei hujusmodi incrementa suscipere valeant, fieri oportet. Ea propter peragratis per me prius, ut dictum est, universis, & singulis meæ Segobricen. Diœcesis noviter conversorum hujusmodi locis, & in eorum quolibet computatis diligenter, ac liquidatis exacte, adhibitis peritarum personarum consiliis, universis, & singulis tam decimalibus, quam primitialibus fructibus, & aliis emolumentis, ex quibus Parochialium præfatarum dotationes, & dotium adauctiones fieri debebat, ac debent, normam dicti Archiepiscopi Valentin. insequendo, vigore, & virtute præinsertarum Sanctitatis Vestræ, ac juxta earumdem Gregorii Prædecessoris Beatitudinis Vestræ literarum formam, & prout mihi magis, & melius expedire visum fuerit, erectiones, fundationes, divisiones, distinctiones, dotiumq; jam factarum, & attributarum, ac reddituum, & proventuum adauctiones designavi, & in certam præscriptam formam redegi, quæ talis est.

Designatio, & forma erectionum, dismembrationum, & dotationum de centum libris monetæ Valentiæ Parochialium Ecclesiarum in Oppidis Maurorum nuper ad fidem Catholicam conversorum, Diœcesis Segobricen., auctoritate Apostolica facta.

Novas iterum erexit, dotavitque ipse Episcopus, prout hic recenset.

Suburbium Segobricen.

Segobrica Civitas, in qua Episcopi Sedes, & Cathedralis Ecclesia sita est, habet intra mænia Suburbium, quod a Christianis a Mahometana secta ad Catholicam Fidem nuper conversis, incolitur, ducentis octuaginta domibus constitutum, quæ sub separato a Christianis veteribus loco, & regimine conectuntur. Annexum est Ecclesiæ Cathedrali, quæ singularis Parochia est totius Civitatis, cui per duos Canonicos Curatos, eorumque substitutos Vicarios, penes quos animarum cura residet, servitium impenditur. Hi unum ex Vicariis alternatim mittunt cum salario triginta librarum, qui diebus Dominicis, & Festivis ad Suburbium præfatum se confert, & in Ecclesia sub Invocatione S. Petri, ampla quidem, ac devotione Fidelium frequentata, & in eodem Suburbio collocata, Missam

sam celebrat, & noviter conversis Doctrinam Christianam recitat, docetque Sacramentum verò Baptismi in Parochiali Ecclesia eis ministratur. Et quoniam Plebis præfati Suburbii multitudo numerosa est, neque ab uno Presbytero mercenario, prout par est, erudiri potest, oportet, quod ejusdem Suburbii Ecclesia S. Petri in Parochialem erigatur, & erecta maneat cum Sacrario, Sacristia, Fonte Baptismali, & Campanili, cæterisque Parochialis insigniis, & cum omni alio pleno jure, & privilegio Ecclesiarum Parochialium, & cum suo proprio Parocho, & Rectore, qui in ea residentiam faciat personalem, & Parochianorum Suburbii præfati curam gerat Animarum. Et quoniam Oppidum Carrica quindecim Domorum noviter conversorum fuerat annexum Ecclesiæ Parochiali de Navajas, ab ea separetur, separatamque maneat, & annexum Ecclesiæ Parochiali S. Petri Suburbii præfati: quod ab ea dimidia quarta parte Leucæ non amplius distat, & illius habitatores, qui pauci sunt, ad Parochialem Suburbii pro divinis Officiis audiendis, & Sacramentis suscipiendis, convenire teneantur. Et pro dote, & congrua sustentatione præfati Rectoris, applicantur ei centum libræ monetæ Valentinæ in redditibus quotannis: hoc videlicet modo: quod fabrica Ecclesiæ Cathedralis Segobricen. solvat triginta libras monetæ Valentin. ratione partis primitiarum termini Segobricen., quæ eam contingit valoris quadringentarum librarum; applicantur etiam ei pro dote viginti libræ ex oblationibus, & emolumentis provenientibus ex pede Altaris, quæ cum dicta Ecclesia S. Petri sit intra mænia Civitatis, pinguia reputantur. Mensa Episcopalis Segobricen. solvat triginta sex libras, septem solidos, & tres denarios ratione partis primitialium fructuum, & decimalium, quæ recipit, quæ noningentis tresdecim Libris, undecim solidis, & denariis novem æstimatur. Archidiaconus major Segobricen. solvat octo libras, duodecim solidos, & novem denarios, videlicet tres libras, duodecim solidos, & tres denarios ratione partis Undenæ Decimarum ad Archidiaconum pertinentis: & quinque libras ratione alterius partis primitiarum, seu decimarum ad dignitatem pertinentis: quæ partes valoris sunt insimul ducentarum, septemdecim librarum, & quatuor denariorum. Dignitas Thesaurarii Ecclesiæ Segobricen. solvat quinque libras ratione partis primitiarum, & decimarum, quam recipit valoris centum vigintiquinque librarum, duodecim solidorum, & quinque denariorum. Duo Canonici Curati non contribuunt, quia ad eos pertinet animarum cura, nec satis congrue suis præbendis sustentantur, & Vicariorum salaria dependunt. Dominus etiam temporalis pro sua tertia parte decimarum non contribuit. Quæ omnes summæ libras centum efficiunt, & pro dote dictæ Parochialis noviter erectæ, ejusque Rectoris per præfatos contribuentes respective, quolibet anno solvendæ perpetuo applicantur. Et quoniam redditus, & agros, qui ad Mesquitam Suburbii olim pertinebant, constat fuisse pingues, & plurimos temporumque volubilitate, & Ecclesiæ Ministrorum forsan incuria eorum memorie penes deperiit: curandum est, ut per Judicem regia auctoritate ad id deputatum elucidentur, & recuperentur. Quod cum factum fuerit, eo ipso dotationi Ecclesiæ præfatæ de Suburbio applicati maneant, eorumque valor a portionibus contribuentium, ratione decimarum, dumtaxat in præsenti dotatione pro rata diminuatur, sintque sic contribuentes liberi ab illius solutione, pro sua quisque parte.

Navajas.

Oppidum Navajas Domini temporalis Ducis de Sogorb., & de Cardona; centum quinquaginta constat domibus Christianorum nuper ad Fidem Catholicam conversorum, fuit separatum a Parochiali, & Cathedrali Ecclesia Segobricen. per Commissarios Apostolicos de anno 1534., & ejus Ecclesia in Parochialem erecta sub invocatione S. Petri Apostoli, datumque fuit illi pro annexo Oppidum Carrica, quod dimidiata Leuca distat, & quindecim Domibus constat, Rectorque tenetur Dominicis, & Festivis diebus duas Missas celebrare, alteram in Ecclesia de Navajas, alteram in Ecclesia de Carrica; & pro dote, & sustentatione Rectoris applicatæ ei fuerunt triginta libræ monetæ Valentiæ; quindecim videlicet, quas Dux præfatus de Sogorb super certis, & securis redditibus dictorum locorum consignandas solveret; & quindecim ex primitiis, & decimis eorumdem locorum desumerentur. Et præterea Duci præfato fuerunt consignati redditus, olim ad Mesquitam pertinentes, & juspatronatus dictæ Rectoriæ concessum, cum obligatione Fabricam, & ornamenta Ecclesiæ præfatæ sustentandi; sed ista dotatio numquam fuit sortita effectum, quia Ducem de Sogorb nec quindecim libras consignasse, nec Fabricam, & ornamenta refecisse aliquando constat: Sed Rector de Navajas, qui in Civitate Segobricen. residet, diebus Dominicis, & Festivis in Oppido dumtaxat de Navajas Missam celebrat, & pro salario ab Vniversitate ejusdem Oppidi, nonaginta Regalia monetæ Castellæ recipit. Oportet, quod Oppidum Carrica separetur, & maneat separatum ab Ecclesia de Navajas, & applicetur, & adnectatur Ecclesiæ Parochiali Suburbii Segobricen., cui est propinquius, ut superius dictum est, & quod Parochialis de Navajas dotetur, & maneat dotata de centum libris monetæ Valentinæ in redditibus quolibet anno, hoc videlicet modo: Quod Fabrica Ecclesiæ Cathedralis Segobricen. solvat pro dotatione dictæ Parochialis decem, & novem libras, quatuordecim solidos, & quinque denarios ratione partis primitiarum, quam ex eo Oppido recipit, quæ eadem quantitate æstimata est.

est. Mensa Episcopalis solvat viginti quatuor libras, septem solidos, & decem denarios, ratione partis fructuum primitialium, & decimalium, quam ex dicto Oppido recipit, quinquaginta novem libris, quindecim solidis, & tribus denariis legitima liquidatione æstimatam. Archidiaconus major Segobricen. solvat quinque libras sexdecim solidos, duos denarios, videlicet duas libras, octo solidos, & decem denarios ratione Vndenæ partis decimarum ad suam dignitatem pertinentes, & tres libras, septem solidos, & quatuor denarios ratione alterius partis decimarum, & primitiarum ad dignitatem pertinentis, quæ partes insimul valoris sunt quatuordecim librarum. trium solidorum, & decem denariorum, Thesaurarii dignitas Ecclesiæ Segobricensis, solvat tres libras, septem solidos, & quatuor denarios ratione partis primitiarum, & decimarum, quam ex eodem Oppido recipit, octo libras, quatuor solidos, & quatuor denarios Valentin. Duo vero Canonici Curati Ecclesiæ Segobricen. solvant sex libras, quatuordecim solidos, & tres denarios pro medietate, ratione partis primitiarum, & decimarum, quas ex eodem Oppido recipiunt, quæ sexdecim libris, octo solidis, & novem denariis æstimata fuit: ex eo, quod æquales portiones ex Massa communi nunc recipiunt. Applicantur præterea viginti libræ ex oblationibus, & emolumentis ex pede Altaris provenientibus. Universitas vero Oppidi præfati de Navajas solvat viginti libras, compræhensis illis nonaginta Regalibus, quæ antea Rectori præfato solvebat: sitque obligata ad earum solutionem, ex eo quod primitiæ Oppidi præfati ad præsentem dotationem non sufficiunt, nec etiam decimæ, cum omnes simul ad valorem centum librarum, deductis oneribus, non ascendunt. Quæ omnes summæ libras centum efficiunt, & pro dote præfatæ Ecclesiæ de Navajas, per præfatos contribuentes respective perpetuo, quolibet anno solvendæ applicantur. Et in hac dotatione Dominus temporalis pro sua tertia decimarum parte non contribuit. Domus Joannis Canero, quæ Ecclesiæ contigua est expensis Universitatis mercetur, & reficiatur, prout designatum est, & Rectori pro ejus habitatione consignetur. Terræ vero, & redditus ad olim Mesquitam pertinentes, Ecclesiæ præfatæ applicati maneant.

Heldo.

Oppidum Heldo Domini temporalis Ducis de Segorb, & de Cardona constat centum, & decem Domibus Christianorum nuper ad Fidem Catholicam conversorum, & per Commissarios Apostolicos de anno 1534. ad petitionem S. C. C Majestatis Imperatoris, Hispaniarum Regis a Sancta Sede Apostolica intermissos, fuit separatum, & dismembratum ab Ecclesia Cathedrali, & Parochiali Segobricen., & in eo Parochialis Ecclesia erecta sub invocatione Sancti Joannis Baptistæ, & dotata de triginta libris in redditibus, quindecim videlicet, quas Dux præfatus de Sogorb super certis, & securis redditibus consignandas solveret, & quindecim ex decimis, & primitiis dicti Oppidi desumendis, & Duci præfato fuerunt consignati redditus ad Mesquitam olim pertinentes, & juspatronatus dictæ Rectoriæ concessum cum obligatione Fabricam, & ornamenta præfata sustentandi. Sed ista dotatio nunquam sortita est effectum, cum Ducem præfatum nec quindecim libras consignasse, nec Fabricam, & ornamenta refecisse constat; nunc autem Presbyter mercenarius ab Ordinario deputatus, diebus Dominicis, & Festivis ad Oppidum præfatum se confert, quod a Civitate Segobricen. Leuca dimidiata distat ibique Missam celebrat, & doctrinam Christianam recitat Parochialis, & pro salario oblationes, & emolumenta ex pede Altaris habet: Sex item libras, quas Universitas dicti Oppidi solvit; Oportet igitur, quod dicta Parochialis Ecclesia de Heldo dotetur de centum libris in redditibus quolibet anno, hoc videlicet modo, quod Fabrica Ecclesiæ Cathedralis, & Parochialis Segobricen. solvat tresdecim libras, sex solidos, & octo denarios, ratione partis primitiarum, quam ex eodem Oppido recipit, quæ eadem quantitate æstimata est. Mensa Episcopalis Segrobicen. solvat viginti octo libras, quinque solidos, & septem denarios ratione partis fructuum primitialium, & decimalium, quam ex eo capit Oppido, quadraginta libris, octo solidis, & uno denario, facta legitima liquidatione æstimatam. Archidiaconus major Segobricen. solvat sex libras, quatuordecim solidos, & quinque denarios, videlicet: duas libras, sexdecim solidos, & septem denarios ratione Undenæ partis decimarum ad suam dignitatem pertinentis, & tres libras, septemdecim solidos, & decem denarios, ratione alterius partis primitiarum, & decimarum ad dignitatem pertinentis, quæ partes insimul valoris sunt novem librarum, undecim solidorum, & undecim denariorum. Thesaurarii dignitas Sogobricensis Ecclesiæ solvat tres libras, septemdecim solidos, & decem denarios ratione partis decimarum, & primitiarum, quam ex eodem Oppido recipit, quinque libris, undecim solidis, & uno denario æstimatæ. Duo vero Canonici Curati Segobricen., solvant septem libras quindecim solidos, & sex denarios pro medietate quilibet eorum, videlicet tres libras, decem, & septem solidos, & novem denarios, ratione partis primitiarum, & decimarum, quam ex eo Oppido recipiunt, quæ undecim libris, duobus solidis, & tribus denariis æstimata est. Applicantur præterea viginti libræ ex oblationibus, & emolumentis ex pede Altaris provenientibus. Universitas vero Oppidi de Heldo solvat viginti libras monetæ Valentin. pro eadem dote, compræhensis illis sex libris, quas antea eidem Rectori solvebat, ex eo, quod primitiæ, & decimæ Oppi-

Oppidi præfati ad præsentem dotationem non sufficiunt, nec ad valorem centum librarum ascendunt, ad quas viginti libras Rectori præfato quolibet anno solvendas Universitas præfata, & Jurati se obligarunt, actu recepto per Notarium infrascriptum die 28. Mensis Junii anno 1596. Quæ omnes summæ libras centum efficiunt, & pro dote dictæ Parochialis de Heldo, ejusque Rectoris perpetuo per præfatos contribuentes, quolibet anno respective solvendæ, applicantur, & in hac dotatione Dominus temporalis pro sua tertia parte decimarum non contribuit. In Ecclesia Sacristia ædificetur, & Domus, quæ designata est, expensis Universitatis mercetur, & reficiatur; Rectorique pro ejus habitatione, & residentia consignetur. Terræ vero, & redditus ad olim Mesquitam pertinentes, Ecclesiæ applicati maneant.

Castell nou.

Oppidum Castell nou centum septuaginta constat domibus Christianorum nuper ad Fidem Catholicam conversorum, & quinquaginta veterum Christianorum: omnes sunt ducentæ, & viginti domus: ejus Ecclesia est Vicaria perpetua antiqua ab Ecclesia Cathedrali Segobricen. separata: sunt in ea Parochia duæ Ecclesiæ altera sub Invocatione Adorationis Regum Magorum, in quam veteres Christiani concurrunt, & est principalis; altera sub invocatione S. Jo: Baptistæ, ad quam noviter conversi pro Divinis Officiis audiendis, & Sacramentis suscipiendis conveniunt, & in utraque Vicarius perpetuus Dominicis diebus, & Festivis per se Missam celebrat, & in Ecclesia S. Joannis, quæ olim fuit Maurorum Mesquita, doctrinam Christianam noviter conversos docet, qui etiam aliquando quibusbusvis festivis diebus principalibus in Ecclesia Regum Magorum præfata divinis officiis intersunt. Habetque Vicarius præfatus pro salario viginti quinque libras, quas Scholaster Ecclesiæ Cathedralis Segobricen. impendit. Est autem Scholasteria quoddam collativum officium in eadem Ecclesia antiquitus ab Episcopo, & Capitulo institutum ad docendum, & examinandum Magistros, quod multis abhinc annis desiit in usu esse: cui annexæ sunt primitiæ Oppidi Castell nou, ex quibus tertia pars auctoritate Apostolica applicata est distributionibus quotidianis in Choro Ecclesiæ Segobricen., & unum tritici Caficium datur a Scholastero Archidiacono majori jure visitationis pilæ. At vero nunc denuo, auctoritate Apostolica, primitiæ præfatæ de Castell nou fuerunt unitæ Massæ communi Capituli Ecclesiæ Segobricen., relictis tantum quinquaginta libris præfato Scholasterio. Oportet, quod præfatæ Vicariæ dos ad centum usque libras in redditibus augeatur, addanturque ei aliæ septuaginta quinque libræ hoc videlicet modo: Quod Scholaster, qui nunc est, ultra eas viginti quinque libras, quas antea solvebat Vicario præfato, solvat alias quindecim libras; omnes quadraginta libras ratione omnium primitiarum, quas ex eo Oppido colligit, quæ valoris sunt centum librarum, sex solidorum, & sex denariorum. Mensa Episcopalis Segobricen. solvat sexdecim libras, decem, & novem solidos, & quatuor denarios, ratione partis fructuum decimalium, quam ex eo Oppido recipit, valoris centum, & octuaginta duarum librarum, octo solidorum, & duorum denariorum; Mensa Capitularis Ecclesiæ Segobricen. solvat novem libras, sex solidos, & octo denarios ratione partis decimarum ad ipsam pertinentis, quæ centum libris, sex solidis, & sex denariis æstimatur. Archidiaconus major Segobricen. solvat libram unam, & quatuordecim solidos ratione Undenæ partis decimarum ad suam dignitatem pertinentis, quæ decem, & octo libris, quatuor solidis, & decem denariis æstimatur. Applicantur præterea pro dote dictæ Vicariæ duodecim libræ ex redditibus ad olim Mesquitam pertinentibus. Applicantur etiam viginti libræ ex oblationibus, & emolumentis ex pede Altaris provenientibus, quæ in Oppido præfato satis uberes sunt. Et quandocumque, & quomodocumque dictam Scholasteriam vacare contigerit, & prædicta unio primitiarum Capitulo Segobricen. facta, sortita fuerit effectum, præfatum Capitulum Segobricen. teneatur solvere illas quadraginta libras: viginti quinque videlicet antiquas, & quindecim modernas, quas præfatus Scholaster nunc solvere tenetur, si tamen primitiæ ad id sufficiant, & Caficium Tritici Archidiacono majori ratione visitationis pilæ: ita quod Scholaster, qui pro tempore fuerit, habeat quinquaginta libras pro sua dotatione, auctoritate Apostolica, facta, liberas, & immunes ab hujusmodi contributione: quæ omnes summæ libras centum efficiunt, & pro dote dictæ Vicariæ, ejusque Vicarii perpetui, per præfatos contribuentes, respective quolibet anno, perpetuo solvendæ, applicantur. In hac vero dotatione, neque Dominus temporalis pro sua tertia decimarum parte, neque distributiones quotidianæ Chori Ecclesiæ Segrobicen. contribuunt. Quoquo vero modo præfatam Scholasteriam vacare contigerit, Capitulum Segobricen., quod succedit in fructibus, ultra præfatas quadraginta libras, solvat alias quindecim libras: Omnes erunt triginta quinque libræ pro dotatione Ecclesiæ præfatæ de Castell nou, & eo casu dictæ quindecim libræ a portionibus contribuentium, ratione decimarum dumtaxat in præsenti dotatione, pro rata minuantur, sintque contribuentes liberi ab illarum solutione pro sua quisque parte. Quoniam vero Terræ, & Arbores, quæ ad olim Mesquitam pertinebant, & nunc Ecclesiæ applicatæ sunt, in posse, & administratione universitatis dicti Oppidi reperiuntur, quæ duodecim libras tantum pro illarum compositione solvit Ecclesiæ, cum revera majori pretio æstimetur, cavetur, ne per applicatio-

cationem dictarum duodecim librarum præsenti dotationi superius factam, aliquod præjudicium Ordinario Segobricen., inferatur, quominus Terras, & Arbores præfatas a præfata Universitate repetere, & recuperare possit; & quia Ecclesia adorationis Regum admodum vetus est, angusta, & conquassata, nec veteres Christianos capit, quantominus etiam novos, quando in eam conveniunt, tum etiam Ecclesia Sancti Joannis, quæ olim fuit Maurorum Mesquita, angusta est, & pro vetustate minatur ruinam; oportet, quod nova ædificetur Ecclesia utriusque Populi capax, prout designatum est, & quæ fuerat olim Mesquita, diruatur, & Domus, quam Rector nunc obtinet, reficiatur.

Almedixer.

Oppidum Almedixer septuaginta quatuor continet domus Christianorum nuper ad Fidem Catholicam conversorum. In eo Parochialis est Ecclesia antiqua sub invocatione S. Michaelis: habet pro annexis Oppida Soneja quadraginta Domorum, & Azuevar decem, & octo domorum, & Chova quindecim domorum noviter ad Fidem conversorum; omnes centum quadraginta septem Domus. Rector Dominicis, & Festivis diebus duas celebrat Missas alteram in Oppido Almedixer, alteram in Ecclesia de Soneja, ad quam conveniunt habitatores de Azuevar, & Chova, habetque pro dote, & salario viginti quinque libras monetæ Valentiæ, quas succentor Ecclesiæ Segobricen. ei quolibet anno ab antiquo impendit, & alias decem libras, quæ nuper ab Ordinario ei auctæ fuerunt, & ab eodem Succentore solvuntur. Est autem Succentoria collativum officium in Ecclesia Segobricen. ab Episcopo, & Capitulo antiquitus institutum, ut succentor præsit canentibus in Choro ad *Facistorium*, cui annexæ fuerunt primitiæ dictorum quatuor Oppidorum, quæ de jure divino Parocho debentur. Et quoniam Oppidum Soneja ab Oppido Almedixer duabus leucis asperrimi itineris, & Oppida Azuevar, & Chova Leuca una distant, nec eorum habitatores possunt a Rectore de Almedixer, prout par est, in Fide Catholica instrui, & doctrinam Christianam edoceri; necesse est, quod hæc tria Oppida a Parochiali de Almedixer separentur, & in Oppido Soneja Parochialis Ecclesia erigatur noviter, prout infra dicetur, & quod dos Ecclesiæ de Almedixer ad centum usque libras augeatur in redditibus, hoc videlicet modo; quod Succentor Ecclesiæ Segobricen. ultra illas viginti quinque libras antiquas Rectori de Almedixer solvebat, solvat alias quinque libras, omnes triginta libras, ratione omnium primitiarum, quas ex eo Oppido colligit, quæ valoris sunt quinquaginta novem librarum cum dimidia, facta diligenti liquidatione. Mensa Episcopalis Segrobricen. solvat triginta libras, & sex solidos ratione partis decimarum, quam ex eo Oppido recipit, septuaginta duabus libris, duobus solidis, & quinque denariis æstimatam. Mensa Capitularis solvat sexdecim libras, tresdecim solidos, & quatuor denarios ratione partis earumdem Decimarum, quam recipit Archidiaconus major Segrobricen., solvat tres libras, & octo denarios ratione Vndenæ partis Decimarum ad suam dignitatem pertinentis. Applicantur præterea octo libræ ex redditibus ad olim Mesquitam pertinenbus, in eodem Oppido, qui valoris ejusdem sunt. Applicantur etiam duodecim libræ ex oblationibus, & emolumentis ex pede Altaris provenientibus, quæ omnes summæ centum libras efficiunt, & pro dote dictæ Parochialis Ecclesiæ de Almedixer, ejusque Rectoris, per præfatos contribuentes respective quolibet anno perpetuo solvende applicantur. In hac dotatione Dominus temporalis præfati Oppidi pro sua tertia parte decimarum non contribuit. Ecclesia amplietur, & Sacristia, & Domus, in qua Rector commode habitet, ædificentur expensis Universitatis. Terræ vero, & redditus ad olim Mesquitam pertinentes, Ecclesiæ applicati maneant, & ipsa olim Mesquita, quæ adhuc restat, funditus evertatur.

Soneja, Azuevar, Chova.

Oppida Soneja, Azuevar, & Chová septuaginta tribus constant Domibus noviter ad Fidem conversorum, præter Chova, quod decem Domus habet veterum Christianorum: annexa sunt Ecclesiæ Parochiali Oppidi de Almedixer; Et quoniam Soneja duabus Leucis asperrimi itineris, & Oppida Azuevar, & Chova, leuca una simili itinere, a Parochiali de Almedixer distant, nec eorum Habitatores a Rectore de Almedixer possunt, ut par est, in Fide Catholica instrui, & doctrinam Christianam edoceri; Oportet, quod hæc tria Oppida a dicta Parochiali de Almedixer separentur, & separata maneant, & in Oppido Soneja Ecclesia Parochialis erigatur, & erecta maneat, quemadmodum per Commissarios Apostolicos de Anno 1534. fuit erecta, & dotata de triginta libris ex decimis, & primitiis, quamvis talis erectio, & dotatio numquam fuit sortita effectum; habeat suum proprium Rectorem, qui residentiam faciat personalem, & teneatur diebus Dominicis, & Festivis duas celebrare Missas, alteram in Ecclesia de Soneja, quæ est sub invocatione S. Michaelis, alteram in Ecclesia de Azuevar, & Chova, alternis vicibus, ita ut, quando eam celebraverit in Oppido Azuevar, habitatores de Chova, quamvis leuca una sint remoti, teneantur ad illam audiendam accedere, & e contra: sic enim, ut possibilitas fert, Oppidis parvis, & in desertis locis consistentibus, provisum est; Et quod Parochialis de Soneja dotetur de centum libris in redditibus, hoc videlicet modo; quod Succentor Ecclesiæ Segobricen., præter illas decem libras, quas ex decreto ordinarii pro augmento solvebat Rectori de Almedixer, quæ in dotationem

Eccle-

Ecclesiæ de Soneja transferuntur, solvat alias decem libras Rectori de Soneja, omnes erunt viginti libræ, ratione omnium primitiarum, quas ex his tribus Oppidis colligit, quæ æstimatæ sunt septuaginta una libris, tresdecim solidis, & novem denariis. Mensa Episcopalis solvat quadraginta octo libras, novem solidos, & octo denarios ratione partis decimarum, quam ex Oppidis capit, octuaginta sex libris, septemdecim solidis, & decem denariis æstimatam. Mensa Capitularis solvat viginti sex libras, tresdecim solidos, & quatuor denarios ratione partis earumdem decimarum, quam recipit valoris quadraginta septem librarum, quindecim solidorum, & decem denariorum. Archidiaconus major Segobricen. solvat quatuor libras, septemdecim solidos, ratione Undenæ partis decimarum ad suam dignitatem pertinentis; quæ omnes summæ libras centum efficiunt, & pro dote dictæ Parochialis Ecclesiæ de Soneja, ejusque Rectoris per præfatos contribuentes respective quolibet anno perpetuo solvendæ applicantur: Et in hac dotatione Domini temporales pro sua tertia decimarum parte non contribuunt. Et quoniam in Oppido Soneja terræ, & arbores ad Mesquitam pertinentes sunt plurimæ, & in posse Domini temporalis reperiuntur, qui eas colit, & fructus retinet, qui viginti libras æstimantur, curandum est, ut per Judicem regia auctoritate ad id deputatum, summarie elucidentur, & recuperentur; Quod cum fuerit factum, illarum valor in redditibus ipso facto, præsenti dotatione applicatus maneat, & a portionibus in ea contribuentium, ratione decimarum dumtaxat, pro rata minuatur. Sintque sic contribuentes ab illius solutione pro sua quisque portione liberi, & immunes. In Oppido Soneja Sacristia reficiatur, & domus, in qua Rector residens habitet, quæ designata est Ecclesiæ contigua, expensis universitatis mercetur, & reficiatur, & eidem Rectori consignetur.

Sot.

Oppidum Sot Dominii temporalis D. Jacobi Ferrer Gubernatoris Valentin. quinquaginta quatuor continet Domos noviter ad Fidem Catholicam conversorum. In eo Parochialis Ecclesia est antiqua sub invocatione Conceptionis B. V. Mariæ dotata suis primitiis, quæ valoris sunt quinquaginta librarum monetæ Valentinæ, & præterea de viginti libris, quas Dominus præfatus temporalis Rectori etiam consignavit in dotem super quodam censuali, quæ nunc etiam exiguntur cum obligatione celebrandi.... Missas qualibet septimana, pro quibus viginti libris in redditibus, auctoritate Apostolica fuit illi concessum jus patronatus dictæ Rectoriæ, & cum obligatione distrahendi ducentas libras in utilitatem Fabricæ, & ornamentorum Ecclesiæ præfatæ. Oportet, quod præfata dos ad centum usque libras augeatur, addanturque aliæ triginta libræ in redditibus hoc videlicet modo; Quod Mensa Episcopalis Segobricen. solvat septem Libras, quinque solidos, & quinque denarios ratione decimarum, quas ex eo Oppido colligit, quæ valoris sunt quinquaginta unius librarum, decem solidorum, & quatuor denariorum. Mensa Capitularis solvat quatuor libras, quæ decimas capit, æstimatione viginti octo librarum, sex solidorum, & octo denariorum. Archidiaconus de Alpuente Segobricen. Ecclesiæ solvat quatuordecim solidos, & septem denarios ratione Undenæ partis decimarum. Applicantur præterea octo libræ ex redditibus ad olim Mesquitam pertinentibus, qui ejusdem sunt valoris, & decem libræ ex oblationibus, & emolumentis provenientibus ex pede Altaris. Quæ omnes summæ libras centum efficiunt, & pro dote dictæ Parochialis de Sot, ejusque Rectoris, per contribuentes præfatos respective quolibet anno perpetuo solvendæ applicantur: & quoniam primitiæ dicti Oppidi a die concessionis jurispatronatus præfati in triplum, Domino benedicente, auctæ sunt, & dos præfatæ Parochialis ad centum libras nunc augetur, ex redditibus mere ecclesiasticis, ad quos si dotatio Domini temporalis de viginti libris cum dicta obligatione comparetur, parvi est momenti: propterea jus patronatus dictæ Parochialis de Sot, de hinc ad Episcopum Segobricen., tamquam Ordinarium, & ad Dominum temporalem præfati Oppidi Sot, pertineat, alternis vicibus, & prima vice Episcopus præsentet, & instituat Rectorem: Ecclesia, quæ pene diruta est, in eodem situ reædificetur cum Sacristia, juxta formam traditam, & domus pro Rectoris habitatione expensis etiam Universitatis construatur. Terræ vero, & redditus ad Mesquitam olim pertinentes, Ecclesiæ applicati maneant.

Vall de Almonacir, Ayr, & Algimia.

Oppidum Ayr Vallis de Almonacir, Dominæ Joannæ Enriquez de Cabrera Comitissæ de Aranda, centum, decem, & octo continet domos Christianorum nuper ad Fidem Catholicam conversorum: est Vicaria perpetua dictæ Vallis de Almonacir per Commissarios Apostolicos instituta in ejus Ecclesia sub invocatione Conceptionis B. Mariæ Virginis. Habet pro annexis Oppidum Algimia quinquaginta sex Domorum, quod ab Ayr quarta parte Leucæ distat, nam alia duo annexa Almedimilla, & Alfandiguilla diruta sunt. Vicarius perpetuus, qui in Civitate Segobricen. residet, diebus Dominicis, & Festivis duas celebrat Missas, alteram in Ecclesia de Ayr, alteram in Ecclesia de Algimia sub invocatione S. Joannis Baptistæ: Habetque pro salario triginta septem libras, quarum viginti solvit Infirmarius Ecclesiæ Segobricen., qui primitias dictorum locorum integras colligit; octo libras Mensa Episcopalis; quatuor libras Canonicatus Segobricensis Ecclesiæ Officio S. Inquisitionis Valentiæ auctoritate Apo-

Apostolica, applicatus pro decimis, quas recipiunt, & quinque libræ ex redditibus olim Mesquitæ. Est autem Infirmaria Officium collativum ab Episcopo, & Capitulo Segobricen. antiquitus institutum, cujus usus & exercitium multos ab hinc retro annos exolevit; eique fuerunt annexæ primitiæ istorum Oppidorum, & aliorum, quæ potius Parocho de jure divino debentur; sed Apostolica auctoritate, quocumque modo vacaverit dicta Infirmaria, Massæ communi Capituli Segobricen. Ecclesiæ ejus fructus uniti fuerunt, relictis quinquaginta libris tantum dicto Infirmario, qui pro tempore fuerit. Oportet, quod prædicta Vicaria perpetua dotetur de aliis sexaginta tribus libris ad complementum centum librarum in redditibus, hoc videlicet modo: quod Infirmarius præsens, vel Capitulum Segobricen. Ecclesiæ, quod succedit in fructibus, ultra illas viginti libras monetæ Valentinæ, quas antea solvebat, solvat alias viginti libras: omnes quadraginta libræ: rationi dictarum primitiarum, quas integras recipit, & valoris sunt centum viginti novem librarum. Mensa Episcopalis, ultra illas octo libras, quas antea solvebat, solvat decem, & septem libras, & decem solidos; Omnes viginti quinque libræ, & decem solidi ratione partis decimarum, quam recipit, valoris centum quinquaginta septem librarum, septem solidorum, & duorum denariorum. Canonicatus Officio S. Inquisitionis applicatus, qui & dicitur de Torme, ultra illas quatuor libras, quas antea solvebat, solvat decem libras; omnes quatuordecim libræ; ratione partis decimarum, quam recipit, quæ octuaginta sex libris æstimatur. Archidiaconus Major Segobricen. solvat duas libras, & decem solidos ratione Undenæ partis decimarum ad suam dignitatem pertinentis. Applicantur præterea ex redditibus olim Mesquitarum, qui ad valorem viginti novem librarum, septem solidorum, & duorum denariorum quolibet anno ascendunt, tresdecim aliæ libræ, quæ cum quinque libris, quæ antea desumebantur, erunt decem, & octo libræ, quæ omnes summæ libras centum efficiunt; quæ pro dote præfatæ Vicariæ, ejusque Vicarii perpetui, per præfatos contribuentes respective quolibet anno perpetuo solvendæ applicantur; & in hac dotatione Domina temporalis dictorum Locorum pro sua tertia parte decimarum non contribuit, Quocumque vero modo præfatam Infirmariam vacare contigerit, Capitulum Segobricen. Ecclesiæ, quod succedit in fructibus primitialibus præfatis, ultra præfatas quadraginta libras teneatur solvere præsenti dotationi alias viginti libras: omnes erunt sexaginta libræ. Itaut eidem Officio Infirmariæ relinquantur præfatæ quinquaginta libræ, auctoritate Apostolica eidem assignatæ, liberæ, & immunes ab hujusmodi contributione; quæ viginti libræ eo casu a portionibus contribuentium in hac dotatione, ratione decimarum dumtaxat, minuantur pro rata, sintque sic contribuentes liberi ab illarum solutione pro sua quisque portione; Et quoniam Infirmarius præfatus quolibet anno unum tritici Caficium Archidiacono Majori Segobricen. ratione visitationis Pilæ, seu Fontis Baptismalis Vicariæ perpetuæ totius Vallis de Almonacir*: & ab ea fuit dismembrata Rectoria Oppidorum Gayviel, & Matet, & suis primitiis dotata; Rector de Gayviel teneatur solvere, ut æquum est, saltem tertiam partem dicti Tritici Caficii, & reliquas duas partes Capitulum, quod succedit in fructibus. In Oppido Ayr Domus, quæ extat Vicarii perpetui, reficiatur, & Sacristia construatur, & in Oppido Algimia Sacristia etiam construatur juxta formam traditam. Terræ vero, & redditus, qui ad Mesquitam olim pertinebant, Ecclesiis respective applicati maneant.

Gayviel, & Matet.

Oppidum Gayviel quinquaginta quatuor continet Domus Christianorum noviter ad fidem Catholicam conversorum, cujus Dominus temporalis est D. Joannes Garces de Hæredia; separatum fuit a Vicaria perpetua Vallis de Almonacir per Commissarios Apostolicos de Anno 1534., & in eo Parochialis Ecclesia erecta sub Invocatione S. Petri Apostoli; datumque fuit illi pro annexo Oppidum Matet, quod triginta Domibus constat; duodecim noviter conversorum, & decem, & octo veterum Christianorum; & a Gayviel distat dimidia Leuca. Fuit dotata de primitiis omnibus Oppidi Gayviel, quæ tunc temporis annexa erant Infirmario Ecclesiæ Segobricen. pro quibus tunc Infirmarius solveret sex libras quolibet Anno Rectori de Gayviel; & quocumq; modo Infirmaria vacasset, ipso facto primitiæ præfatæ integræ dictæ Ecclesiæ Gayviel, ejusque Rectori manerent applicatæ in perpetuum, sicut postmodum contigit: Et de illis octo libris monetæ Valentiæ, quas Domna Isabel de Hæredia tunc Domina d. Oppidi promisit Rectori quolibet anno solvere super redditibus dicti Oppidi Gayviel, consignatas sicut eas consignavit: pro quibus concessum fuit illi, & suis successoribus Juspatronatus dictæ Rectoriæ, cum obligatione etiam reficiendi, & substentandi Fabricam, & ornamenta Ecclesiæ præfatæ de Gayviel. Applicati etiam, & consignati pro dote fuerunt omnes redditus ad Mesquitam de Gayviel olim pertinentes. Sed quoniam Dominus temporalis modernus recusavit præfatas octo libras Rectori solvere, ex eo, quod super redditibus de Gayviel, quæ sunt Bona vinculo adstricta, non potuerunt consignari; desuperque lis fuit mota; Rector de Gayviel solum recipit primitias de Gayviel integras, quæ facta legitima calculatione sexagianta octo libris, solido uno, & tribus denariis æstimantur; & redditus olim Mesquitæ, qui valoris sunt septem librarum, omnes sunt septuaginta quinque libræ, solidus unus, & tres denarii. Qua propter oportet, quod prædictæ doti

addan-

addantur in redditibus viginti, & quatuor libræ, decem, & octo solidi, & novem denarii ad complementum centum librarum, hoc videlicet modo: quod Infirmarius Ecclesiæ Segobricen., vel Capitulum, quando in præmissis successerit, solvat decem libras ratione primitiarum, quas integre recipit ex Oppido Matet, quæ valoris sunt triginta quinque librarum, duorum solidorum, & sex denariorum. Applicantur, & consignantur octo libræ ex redditibus ad olim Mesquitam Oppidi Matet pertinentibus, qui quotannis decem, & octo libras valent. Applicantur præterea sex libræ, decem, & octo solidi, & novem denarii ex oblationibus, & emolumentis ex pede Altaris provenientibus dictorum duorum Oppidorum, quæ omnes summæ centum libras efficiunt, & pro dote dictæ Parochialis de Gayviel, ejusque Rectoris per præfatos contribuentes respective quolibet Anno perpetuo solvendæ, applicantur. Jus vero patronatus penes Ordinarium remaneat. Rector vero, qui in Oppido Gayviel nunc residet, Dominicis diebus, & festivis duas teneatur celebrare Missas alteram in Ecclesia de Gayviel, alteram in Ecclesia de Matet, quæ sub Invocatione S. Joannis Baptistæ fundata est. In Ecclesia de Gayviel reficiatur Sacristia, prout notatum est: & Domus, in qua Rector habitet, ædificetur (in Porticu, in quo nunc Jurati, & Consiliarii Universitatis conveniunt) juxta formam designatam. Terræ vero, & redditus ad olim Mesquitam pertinentes, Ecclesiis respective applicati maneant, & Rectori, ut præfertur.

Castell Montan.

Oppidum Castell Montan remotum quidem, & in asperrimis locis situm, dominii temporalis Don Michael Vallterra, quinquaginta continet Domus Christianorum noviter ad fidem Catholicam conversorum. In eo Parochialis Ecclesia est antiqua sub Invocatione S. Bernardi Abbatis; habetque pro annexis Oppida Villa nueva, & Fuent de la Reyna, quæ viginti octo Domibus constant Christianorum veterum, a Parochiali plusquam Leuca una asperi itineris distantia. Rector Dominicis diebus, & Festivis duas celebrat Missas, alteram in Ecclesia de Castell Montan, alteram in Ecclesia de Villanueva, ad quam habitatores de la Fuent de la Reyna conveniunt, & in Oppido de Villa nueva continuo residet. Habetque pro dote, & salario omnes primitias dictorum trium Locorum, & etiam quamdam partem primitiæ Terræ, quæ dicitur el Secresto, termini de Cercia, quæ omnes primitiæ centum librarum valorem excedunt. Et quoniam Oppida la Villa nueva, & Fuent de la Reyna multum a Parochiali distant, & a Christianis veteribus incoluntur, videtur, quod dismembrentur, cum suis primitiis a Parochiali Ecclesia de Castell Montan, & in Oppido la Villa nueva Ecclesia Parochialis erigatur, ut infra dicetur, & quod Rector de Castell Montan remaneat cum primitiis ejusdem Oppidi, quæ valoris sunt quinquaginta librarum, & quod dotetur de aliis quinquaginta libris in redditibus, hoc videlicet modo: quod Mensa Episcopalis Segobricen. solvat viginti quatuor libras, quatuor solidos, & decem denarios ratione partis primitiarum, quam ex eo Oppido recipit, valoris sexaginta octo librarum, unius solidi, & novem denariorum. Mensa Capitularis, & Massa ejus communis solvat tresdecim libras, sex solidos, & octo denarios pro parte primitiarum, quam accipit valoris triginta septem librarum, octo solidorum, & decem denariorum. Archidiaconus Major Segobricen. solvat duas libras, octo solidos, & sex denarios pro undena parte Decimarum ad suam Dignitatem pertinente, valoris sex librarum, sexdecim solidorum, & unus denarii. Applicantur præterea decem libræ ex redditibus ad olim Mesquitam pertinentibus, qui valoris sunt ejusdem, & in hac dotatione, Dominus temporalis pro sua tertia parte Decimarum non contribuit; quæ omnes summæ centum libras efficiunt, & pro dote Ecclesiæ præfatæ de Castell Montan, ejusq; Rectoris per præfatos contribuentes respective quolibet Anno in perpetuum solvendæ, applicantur. In Ecclesia ædificetur Sacristia, & Domus competens pro Rectoris habitatione juxta formam, & statum designatum. Terræ vero, & redditus ad Mesquitam olim pertinentes, Ecclesiæ applicati maneant, hoc est Rectori, ut prædicatum est.

Villa nueva, & Fuent de la Reyna.

Oppida Villa nueva, & Fuent de la Reyna, quæ Domibus constant viginti octo veterum Christianorum, annexa sunt Ecclesiæ Parochiali de Castell Montan: & quoniam ab ea plusquam Leuca una distant, & asperrimi itineris, sintque inter se ad mediam Leucam vicina, & a veteribus Christianis habitata, nec propterea possint a Rectore de Castell Montan commode ministrari: oportet, quod a dicta Parochiali de Castell Montan separentur, & dismembrentur, separataque, & dismembrata remaneant cum suis primitiis, & in Oppido la Villa nueva, quod viginti duabus Domibus constat, Parochialis Ecclesia noviter erigatur, & erecta maneat cum Sacrario, Sacristia, Fonte Baptismali, Campanili, cæterisque Parochialis Insigniis, & cum omni alio pleno jure, & privilegiis Ecclesiarum Parochialium, & cum suo proprio Parocho, & Rectore, qui residentiam faciat personalem in dicta Rectoria, & habeat pro annexo Oppidum Fuent de la Reyna sex Domorum, & Rector duas celebret Missas Dominicis, & festivis diebus; Alteram in Ecclesia de Villa nueva, alteram in Ecclesia Oppidi Fuent de la Reyna, & pro dote, & substentatione dicti Rectoris applicantur omnes primitiæ dictorum duorum Oppidorum, quæ valoris sunt sexaginta li-

ta librarum, & etiam pars illa primitiarum Terræ del Sequestro Termini de Cerilla, quæ decem libris æstimatur, cum quibus, & obligationibus, & emolumentis, quæ proveniunt ex pede Altaris inter veteres Christianos, Rector se poterit commode sustentare. In Oppido Villa nueva Domus pro Rectoris habitatione ædificetur.

Suburbium Villæ Chelva, & Benaxuay.

In Villa de Chelva, quæ insignis est, intra ipsius mœnia quoddam Suburbium a Christianis noviter ad fidem Catholicam conversis incolitur, centum viginti constans Domibus, quæ separato a Christianis veteribus Loco, & regimine, sunt connexæ, & in eo Ecclesia sub Invocatione S. Crucis constructa est, annexa Parochiali Ecclesiæ de Chelva, quæ est sub Invocatione Virginis Mariæ Angelorum; sunt etiam eidem Parochiali annexa Oppida Benaxuay quadraginta quinque Domorum, & Calles sexaginta Domorum Christianorum noviter ad fidem conversorum. Rector de Chelva, qui quingentis Domibus veterum Christianorum suæ Parochialis alias præpeditus est, unum Præsbyterum mittit diebus Dominicis, & festivis, qui duas celebrat Missas; alteram in Ecclesia Suburbii præfati, in quam ejus Suburbii habitatores conveniunt; alteram in Ecclesia Oppidi Calles, quod media Leuca distat a Chelva, & habitatores pro salario præfati Presbyteri nonaginta regalia monetæ Castellæ, & habitatores Benaxuay sex libras conferunt. Rector vero alteram Missam celebrat in Oppido Benaxuay eisdem diebus, quod Villæ de Chelva est propinquum, & partem quasi tertiam primitiarum ex omnibus his locis colligit, quæ quadringentis libris æstimatur. Et quoniam Suburbium præfatum, propter plebis multitudinem, & Oppidum Calles, propter Loci distantiam a Rectore de Chelva impossibile est administrari, & eorum habitatores in fide Catholica, prout par est, instituti, oportet, quod a Parochiali Ecclesia de Chelva dismembretur, & dismembratum maneat, & in Suburbio præfato, Ecclesia Sanctæ Crucis in Parochialem erigatur, & erecta maneat cum Sacrario, Sacristia, Fonte Baptismali, Campanili, cæterisque Parochialis insigniis, & cum omni alio pleno jure, & privilegiis Parochialium Ecclesiarum, & cum suo proprio, & perpetuo Parocho, & Rectore, qui teneatur in ea residentiam facere personalem, doteturque de centum libris in redditibus quolibet anno: hoc videlicet modo. Quod Rector de Chelva solvat decem, & novem libras, sex solidos, & octo denarios, ratione partis primitiarum, quam ex eisdem Oppidis colligit, quæ valoris est centum, & octuaginta quinque librarum, septem solidorum, & unius denarii. Rector Parochialis Oppidi Tuexa solvat novem libras, tresdecim solidos, & quatuor denarios ratione partis primitiarum, quam ex eisdem Oppidis colligit, valoris nonaginta duarum librarum, tresdecim solidorum, & octo denariorum; Dominus temporalis Villæ de Chelva solvat quinque libras ratione tertiæ partis Novennarum primitiæ præfatæ, quam recipit, valoris viginti quinque librarũ. Mensa Episcopalis Segobricen. solvat sex libras, unum solidum, & tres denarios pro parte primitiarum, quam etiam recipit. Decanus Ecclesiæ Segobricen. solvat tres libras, sex solidos, & octo denarios pro parte earumdem primitiarum, quam colligit. Et quoniam post obitum Petri Ramirez moderni Decani, fructus d. Decanatus, auctoritate Apostolica uniti sunt Massæ communi Capituli Ecclesiæ Segobricen., relictis quingentis libris tantum pro Decano futuro, & successoribus, fructus autem præfati mille, & centum libris æstimantur: quandocumq; præfata unio sortita fuerit effectum, Decanus, & Capitulum solvant pro medietate d. tres libras, sex solidos, & octo denarios, videlicet Decanus triginta tres solidos, & quatuor denarios, & Capitulum similes triginta tres solidos, & quatuor denarios, ratione, qua supra. Archidiaconus de Alpuente Ecclesiæ Segobricen. solvat duodecim solidos, & unum denarium ratione Undenæ partis Novennarum ejusdem primitiæ, quæ valoris est sexaginta octo librarum, duodecim solidorum, & octo denariorum. Applicantur præterea decem libræ, quas Universitas Oppidi Calles promisit, & se obligavit voluntarie solvere quotannis Rectori Suburbii præfati, comprehensis illis nonaginta Regalibus, quæ antea solvebat, actu recepto per infrascriptum Notarium sub die 1. Julii Anni 1596. Applicantur etiam sexdecim libræ, quas Universitas præfati Suburbii, & Habitatores Benaxuay voluntarie se obligarunt, & promiserunt solvere quotannis in subventionem præsentis dotationis, videlicet Suburbium decem libras, & Benaxuay sex. Item applicantur viginti libræ ex redditibus olim Mesquitæ d. Suburbii, qui ad valorem triginta librarum, quolibet anno ascendunt. Ultimo applicantur decem libræ ex oblationibus, & emolumentis ex pede Altaris provenientibus, quæ in dicto Suburbio uberes sunt. Quæ omnes summæ centum libras efficiunt, quæ pro dote Ecclesiæ Suburbii præfati, ejusque Rectoris per contribuentes præfatos, respective quolibet anno in perpetuum solvendæ, applicantur. Et in ista dotatione non contribuit dimidia pars primitiarum, quæ, auctoritate Apostolica, fuit applicata distributionibus quotidianis Chori Ecclesiæ Segobricen.. Et quoniam Rector de Chelva in præfato Suburbio recipit dimidiam partem decimæ Nucum, Carofæ, Canani, & Leguminum, cum alteram dimidiam partem recipiat Vicecomes de Chelva, propter præsentem dotationem non prætenditur derogare juri Rectoris de Chelva circa hoc, nec jus tribuere Rectori d. Suburbii. Rector vero diebus Dominicis, & festivis, duas teneatur celebrare Missas, alteram in Ecclesia Suburbii, alteram in Ecclesia Oppidi Cal-

Calles, & utriusque Habitatores in fide Catholica solerter erudire. Oppidum vero Benaxuay maneat annexum Parochiali de Chelva, & Rector Dominicis festivis diebus teneatur in eo, quod propinquum est, alteram celebrare Missam in Ecclesia Sanctæ Mariæ de Lorito; & Habitatores noviter conversos in fide Catholica ibidem instruere. In Ecclesia Suburbii, quæ capax est, ædificetur Sacristia, & Domus, quæ eidem Ecclesiæ contigua est, vel altera congruens Rectori ad habitandum consignetur. Terræ vero, & redditus olim Mesquitæ Ecclesiæ applicati maneant. Cœmæteria vero antiqua Saracenorum vendantur, & applicentur Fabricæ Ecclesiæ Sanctæ Crucis.

Buenaxeve.

Oppidum Buenaxeve, Domini temporalis de Chelva, quadraginta sex continet Domos noviter ad Fidem conversorum, in profundissima Valle ad rivum juriam sitas. Fuit per Commissarios Apostolicos dismembratum a Parochiali de Chelva, & traditum pro annexo Parochiali de Tuexa, & Rectori de Tuexa applicatæ fuerunt pro labore, & cura illius triginta libræ, quindecim ex primitiis, & quindecim ex Decimis, sed nunc a Rectore de Domeno ministratur, qui aliquando ad Oppidum Buenaxeve ad Missā celebrandam se confert, & pro salario servitii utriusque Oppidi, viginti quinque libras a Succentore Sedis Segobricen. recipit, & quoniam Oppidum Buenaxeve ab Oppido Tuexa, leuca una itineris asperrimi distat, & est in Loco Deserto, & pene inaccessibili, oportet, quod a Parochiali de Tuexa dismembretur, maneatque ex nunc dismembratum, & in eo Parochialis Ecclesia noviter erigatur, erectaque maneat sub Invocatione Conceptionis B. V. Mariæ, cum Sacrario, Sacristia, Fonte Baptismali, Campanili, cæterisque Parochialis Insigniis, & cum omni alio pleno jure, & privilegiis Parochialium Ecclesiarum, & cum uno Parocho, & Rectore, qui in ea faciat residentiam personalem, & quod dotetur de centum libris; hoc videlicet modo. Quod Succentor Sedis Segobricen. solvat ex nunc quindecim libras ratione omnium primitiarum, quas ex eo Oppido colligit, valoris quadraginta octo librarum, undecim solidorum. Dominus temporalis, videlicet Vicecomes de Chelva solvat duas libras ratione partis Novennarum dictæ primitiæ, quam recipit. Mensa Episcopalis Segobricen. solvat triginta quinque libras, tres solidos ratione partis primitiarum, & decimarum, quam ex eo Oppido recipit, valoris sexaginta septem librarum, decem, & octo solidorum, & octo denariorum. Decanus Ecclesiæ Segobricen. solvat decem, & novem libras, sex solidos, & octo denarios ratione partis primitiarnm, & Decimarum, quam ex eo Oppido recipit, valoris triginta septem librarum, septem solidorum, & quatuor denariorum. Et quandocumq; unio fructuum Decanatus præfati massæ communi Capituli Ecclesiæ Segobricen., auctoritate Apostolica facta, per obitum Petri Ramirez moderni Decani sortita fuerit effectum, tunc Decanus, & Capitulum præfatum pro medietate solvant dictas decem, & novem libras sex solidos, & octo denarios, quorum alter quingentas libras, alterum sex centas ex dd. fructibus recipit. Archidiaconus Altipontis Ecclesiæ Segobricen. solvat tres libras, decem solidos, & quatuor denarios eadem ratione. Rector de Chelva, qui pingues reportat primitias, & tenebatur olim præfato Oppido deservire, solvat quatuordecim libras. Rector vero de Tuexa, qui a labore d. Oppidi exoneratur, & propter illud ex Decimis, & primitiis auctus fuit, solvat septem libras. Applicantur præterea quatuor libræ ex redditibus olim Mesquitæ, qui ejusdem sunt valoris. Quæ omnes summæ centum libras efficiunt, quæ pro dote Ecclesiæ præfatę noviter erectæ de Buenaxeve, ejusq; Rectoris per præfatos contribuentes respective quolibet Anno in perpetuum solvendi applicantur. Cum quibus, & dimidia parte decimæ Nucum, Carrosæ, Canemi, & Leguminum, quæ ad Rectorem pertinet, Rector congrue se sustentare poterit; & quocumque modo dicta Succentoria vacaverit, ipso facto primitiæ de Buenaxeve ab ea dismembratæ existant, & applicatæ in perpetuum Rectoriæ de Buenaxeve; & eo casu Rector de Buenaxeve, teneatur respondere quolibet Anno decem libras monetæ Valentinæ Succentori præfato, ne nimium dispendium patiatur, & eo etiam casu viginti libræ de portionibus contribuentium in præsenti dotatione, ratione Decimarum dumtaxat pro rata minuantur, & contribuentes respective ab illarum solutione sint liberi, pro sua quisque parte, sicut etiam Succentor præfatus immunis erit a solutione illarum quindecim librarum, quas nunc solvere tenetur. In Oppido Buenaxeve ædificetur nova Ecclesia cum Sacristia, & Domus pro Rectoris habitatione competens juxta formam, & situm designatum, expensis Universitatis. Redditus vero olim Mesquitæ Rectori, ut prædicitur, applicati maneant.

Domeno, & Loriguilla.

Oppidum Domeno dominii temporalis Vicecomitis de Chelva, septuaginta quatuor continet Domus noviter ad fidem conversorum. In eo Parochialis Ecclesia est antiqua sub Invocatione Sanctæ Catharinæ Martyris: Habet pro annexo Oppidum Loriguilla quinquaginta Domorum noviter ad fidem conversorum, quod a Parochiali dimidia Leuca distat. Rector in Villa de Chelva residet, & Dominicis diebus, & festivis, tenetur celebrare duas Missas, alteram in Ecclesia de Domeno, alteram in Ecclesia de Loriguilla, quæ est sub Invocatione Sancti Joannis Baptistæ, & pro dote, & substentatione habet viginti quinque libras, quas Succentor Ecclesiæ Segobricen. solvit, tam pro servitio dictorum Oppidorum, quam

pro

pro servitio de Buenaxeve, ut supra dictum est. Oportet, quod dotetur, & dotata maneat præfata Ecclesia de Domeno de aliis septuaginta quinque libris ad complementum centum librarum, hoc videlicet modo. Quod Succentor præfatus ultra illas viginti quinque libras, quas antea solvebat, solvat nunc decem alias libras, & omnes erunt triginta quinque libræ, ratione primitiarum, quas ex eisdem Oppidis colligit; Quæ centum quinque libris, tribus solidis, & uno denario æstimantur. Dominus temporalis solvat quatuor libras, septem solidos, & septem denarios ratione partis Novenorum dictæ primitiæ, quam recepit. Mensa Episcopalis Segobricen. solvat triginta tres libras, quatuor decim solidos, & duos denarios, ratione partis primitiæ, & decimarum, quam ex eisdem Oppidis recipit, valoris centum quadraginta octo librarum, septemdecim solidorum, & sex denariorum. Decanus Ecclesiæ Segobricen. solvat decem, & octo libras, decem solidos, & decem denarios, ratione partis primitiæ, & decimarum, quam recipit, valoris octuaginta unius librarum, quindecim solidorum, & septem denariorum. Et quandocumque unio fructuum Decanatus præfati Massæ communi Capituli Ecclesiæ Segobricen., auctoritate Apostolica, facta per obitum Petri Ramirez moderni Decani, sortita fuerit effectum, tunc Decanus, & Capitulum præfatum pro medietate solvant dictas decem & octo libras, decem solidos, & decem denarios, quorum alter quingentas libras, alterum sexcentas ex dd. fructibus recipit. Archidiaconus Alti Pontis Segobricen. Ecclesiæ solvat tres libras, septem solidos, & quinque denarios eadem ratione. Applicantur præterea quinque libræ ex dimidia parte Decimarum Nucum, Carrosæ, Canemi, & Leguminum, quæ ad Rectorem spectat, & eo pretio æstimatur. Quæ omnes summæ libras centum efficiunt, quæ pro dote dictæ Parochialis de Domeno, ejusque Rectoris per præfatos contribuentes respective quolibet Anno in perpetuum solvendæ applicantur; & quoquo modo dicta Succentoria vacare contigerit, successor in ea teneatur ultra præfatas triginta quinque libras solvere alias quindecim Rectori de Domeno, omnes erunt quinquaginta libræ. Et eo casu dictæ quindecim libræ de portionibus contribuentium in præsenti dotatione, ratione Decimarum dumtaxat pro rata minuantur, itaut contribuentes ab illarum solutione sint liberi pro sua quisque portione. In Oppido Domeno Sacristia ædificetur, & Domus pro Rectoris habitatione, quæ designata est, consignetur, & reficiatur expensis Universitatis, & Ecclesia Oppidi de Loriguilla reficiatur, & amplietur, extruaturque Sacristia, prout designatum fuit. Terræ vero, & redditus ad olim Mesquitas utriusque Oppidi pertinentes, Ecclesiis respective maneant applicati.

Cathalogus eorum, qui contribuunt. Mensa Episcopalis, Mensa Capitularis, Fabrica Cathedralis Segobricen., Universitates Oppidorum, Domini temporales, Rectores quorumdam Locorum, redditus olim Mesquitæ, Archidiaconus major, Thesaurarius, Archidiaconus Alti-Pontis, Decanus, Infirmarius, Scolaster, Succentor, duo Canonici Curati, Canonicatus S. Officii, alias de Torme, Episcopatus Segobricen. in dotatione Parochialium Oppidorum eorum, qui nuper ad fidem fuerunt conversi, tam ex antiqua obligatione, quam ex nova dotatione de centum libris de anno 1599.

Mensa Episcopalis ex antiqua obligatione solvit Parochiali de Ayr octo libras 8.

Ex nova dotatione solvit Parochialibus trecentas octo libras, quatuordecim solidos, & quatuor denarios 308. 14. 4.

Fabrica Cathedralis Segobricen. solvit ex nova dotatione sexaginta tres libras, undecim solidos, & tres denarios 63. 11. 3.

Mensa Capitularis ex nova dotatione solvit Parochialibus septuaginta libras, præter eas, quas propter executionem Massæ communis solvere debebit 70.

Universitates Oppidorum ex antiqua obligatione solvunt Parochialibus viginti novem libras, & quinque solidos 29. 5.

Ex nova dotatione solvunt eisdem triginta sex libras, & quindecim solidos 36. 15.

Dominus temporalis ex nova dotatione solvit Parochialibus undecim libras, septem solidos, & decem denarios 11. 7. 10.

Rectores quorumdam Locorum ex nova dotatione quinquaginta libras solvunt Parochialibus 50.

Redditus olim Mesquitæ ex antiqua obligatione solvunt duodecim libras 12.

Ex nova dotatione solvunt eisdem Parochialibus octuaginta tres libras 83.

Archidiaconus major ex nova dotatione solvit triginta quinque libras, tresdecim solidos, & sex denarios 35. 13. 6.

Thesaurarius ex nova dotatione solvit duodecim libras, quinque solidos, & duos denarios 12. 8. 2.

Archidiaconus Alti-Pontis ex nova dotatione solvit octo libras, quatuor solidos, & quinque denarios 8. 4. 5.

Decanus ex nova dotatione solvit Parochialibus triginta septem libras, decem & septem solidos, & sex denarios: post exequutionem vero Massæ communis minorem quantitatem solvet, prout in libro 37. 17. 6.

Infirmaria ex antiqua obligatione solvit viginti libras 20.

Ex nova dotatione solvit eisdem Parochialibus viginti libras, & post executionem Massæ communis nihil contribuet 20.

Scholaster ex antiqua obligatione solvit viginti quinque libras 25.

Ex nova dotatione solvit quindecim libras, & post exequutionem Massæ communis nihil contribuet 15.

Succentor ex antiqua obligatione solvit Parochialibus sexaginta libras 60.

Ex nova dotatione solvit eisdem Parochialibus quadraginta libras 40.

Duo

Duo Canonici Curati solvunt ex nova obligatione quatuordecim libras, novem solidos, & octo denarios 14. 9. 8.

Canonicatus S. Officii Inquisitionis solvit ex antiqua obligatione quatuor libras 4.

Ex nova dotatione solvit decem libras 10.

Quam quidem præinsertam per me factam, & designatam formam ad Sanctitatem Vestram, ejusque Sanctam Sedem Apostolicam transmitto, ut quod magis ad Dei laudem, & eorumdem noviter conversorum utilitatem, ac aliarum Ecclesiarum indemnitatem spectare Sanctitas Vestra cognoverit, statuere, decernere. & ordinare dignetur, cujus Sanctissimis Pedibus humili, demissoque animo provolutus S. V. Benedictionem, & Patrocinium humiliter imploro. In quorum omnium, & singulorum fidem præsentes manu mea subsignatas, Sigillique mei impressione munitas, & per Notarium infrascriptum subscriptas expedivi Literas. Segobricæ die 5. Mensis Julii Anno a Nativitate Domini 1599.

Fælicianus Episcopus Segobricen.

Loco ✠ Sigilli.

De mandato d. Domini mei Episcopi.

Jacobus Sylvester de Urbina Notarius, Scriba.

§. 4. Nos autem ad ea, quæ Catholicæ fidei conservationem &c. *prout in præcedenti usque ad finem*.

Dat. die 28. Maii 1602. An. XI.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 28. Maii 1602. Pont. Nostri Anno XI.

CCLXXIX.

Ex Regest. in Secret. Brev.

In idem Argumentum pro Diœcesi Oriolen.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Apostolici muneris &c., *cætera ut in præcedenti*.

§. 1. Alias siquidem pro parte cla: me: Philippi II. *ut supra*.

Episcopus Oriolensis undecim parochias erigit, fundatque.

§. 2. Cum autem, sicut nuper pro parte charissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici, ac Ven. Fratris Josephi Stephani Episcopi Oriolen. nobis expositum fuit, idem Josephus Episcopus mandatis nostris hujusmodi obediens, & pastoralis officii sui debitum adimplere procurans, totis viribus incumbens, universa Oppida suæ Diœcesis Oriolen., quæ noviter conversi hujusmodi, & seu eorum descendentes incolunt, perlustraverit, & his omnibus, & singulis, quæ pro debita mandatorum nostrorum executione, & prædictorum noviter conversorum in vera, & Catholica Fide instructione, expedire visa fuerunt, maturius consideratis, ac diligenti cura perpensis, considerans in ejus Oriolen. Diœcesi, in qua undecim noviter conversorum hujusmodi Oppida, ut inferius designabitur, continentur, ut Neophiti prædicti simili, & communi omnium instructione, Fidei Catholicæ præceptis imbui, & Fidei hujusmodi incrementa suscipere valerent, fieri oportebat; eapropter normam Venerabilis Fratris Archiepiscopi Valentin., qui vigore dictarum Gregorii XIII. literarum diversas Parochiales Ecclesias, & Vicarias instituit, insequendo, erectiones, fundationes, divisiones, distinctiones, dotiumque jam factarum, & attributarum, ac redditiuum, & proventuum Parochialium Ecclesiarum, & Vicariarum hujusmodi in ejus Diœcef. in hanc, quæ sequitur, formam designavit, videlicet.

Literæ Episcopi ad Pontificé hac super re.

Sanctissimo D. N. Clementi VIII. Josephus Stephanus Episcopus Oriolen., devota, & humilis Sanctitatis Vestræ Creatura post Pedum oscula beatorum, salutem, & sinceram obedientiam. Accepi Literas S. V., seu earum transumptum in forma Brevis ad preces, & supplicationem Philippi II. Hispaniarum Regis Catholici expeditas in hanc videlicet formam.

Refert literas sibi a Pontifice datas. Obtemperando Pontificis mandais.

In Nomine Sanctissimæ, & individuæ Trinitatis &c. *ut in præcedenti*.

Ex quibus plane Sanctitatis Vestræ Literis ingens Philippi II., cujus memoria in benedictione est, cura, & ardens desiderium eluxit, ut Valentini Regni recentiores Christiani a Mauris descendentes in vera Christi Fide, & Religione instituerentur, & nefariæ sectæ Mahometanæ errores abjicerent. Eadem solicitudo in Philippo III. Parentis sui, non tam Regnorum, quam etiam Religionis hærede conspicitur. Qui statim ac Regnorum suorum habenas accepit, nihil magis habuit in votis, quam ut omnes Episcopi hujus Regni in hanc curam incumberent, niterenturque eosdem Neophitos Christianos instituere, & in Fide Catholica, & Religione imbuere. Vestræ quoque Beatitudinis ardor, & pietas aperte conspicitur, cum paterno zelo, & charitate eo incumbitis, ut Presbyteri Literis, & Religione probati singulis Oppidis Maurorum præponantur, qui ibi curam Animarum exerceant, & suo exemplo, & pietate prædictos Mauros ad fidem, & pietatem traducant. Quare, cum studium Sanctitatis Vestræ mandatis, & Philippi II. voluntati obsequi, & Philippi III. desiderio satisfacere, cæpi hoc munus mihi a Sanctitate Vestra injunctum diligenter suscipere, & eo studio prosequi, ut facilius, & commodius hujusmodi Parochiales Ecclesiæ institui potuissent. Quæ interim dum cogito, recordor, superioribus diebus, Licentiatum Fælicianum de Figueroa Præcentorem, & Canonicum Ecclesiæ Valentinæ, virum industrium, & in rebus gerendis expertem, & jam alias virtute, moribus, & doctrina probatum, ut Regis desiderio obsequeretur, hæc prius diligenti cura pervestigasse, & una cum Joanne Baptista Fornerio, Canonico Oriolensi, meo officiali, & Vicario generali, & ad id specialiter deputato, omnes redditus, fructus, & emolumenta, quæ ad dictarum Parochia-

Per delegatos suos modum statuit novas erigendi, singulasque dotandi Parochias.

lium meæ Diœcesis dotem, & sustentationem necessaria videbantur, diligenter examinasse, ac accurate expendisse, & ea omnia in ordinem, & seriem reduxisse, quæ huic negotio maxime conducebant. Quæ cum vidissent, & examinassent diligenter, aptissima esse judicavi, ut a Sanctitate Vestra Apostolico robore, & firmitate donarentur, maxime, cum erectiones, fundationes, divisiones, distinctiones, dotiumque attributarum, ac redditauum, & proventuum adauctiones dictarum Parochialium ita diligenter præscriptæ, collectæ, & assignatæ sunt, ut nihil solertius, ac diligentius describi, colligi, ac designari potuisset. Quare quidquid per dictos Felicianum Figueroa, & Joannem Baptistam Fornerium meum Vicarium generalem designatum, collatum, descriptum, & elaboratum est, ad Sanctitatem Vestram transmitto, ut Sanctæ Sedis Apostolicæ auctoritate roborare, & confirmare velitis, jubeatisque quod a Sanctitatis Vestræ pedibus provolutus humiliter deposco. Tenor vero earum rerum, quæ a prædictis designatæ sunt, sequitur, & est talis. Forma Erectionis, dismembrationis, & dotationis de centum Libris monetæ Valentin. Parochialium Ecclesiarum in Oppidis Maurorum nuper ad fidem Catholicam conversorum Diœcesis Oriolen., auctoritate ordinaria ad voluntatem, zelum, & directionem Philippi II. Hispaniarum Regis Catholici facta.

Oriola.

In Civitate Oriolen., quæ caput, & Cathedralis Ecclesia existit, Parochialesque tres alias Ecclesias continet cum tribus mille Domibus, sunt quadraginta Domus noviter ad fidem conversorum per Civitatem promiscue dispersæ, quarum Habitatores nullam Parochialem Ecclesiam, aut proprium Parochum, ubi Doctrina Christiana erudiri oporteret, atque peculiariter edoceri habent, nec Parochialium Curati eos opportune cognoscere, & instruere in Fide Catholica possunt. Est autem quædam Ecclesia, seu Oratorium sub invocatione Sancti Pauli Apostoli in Parochia S. Justæ eidem Parochiali vicina, quæ alterius Officii occupatione vacat, in quam iidem Habitatores noviter conversi, diebus Dominicis, & Festivis ad audiendam Missam convenire possunt. Videtur, quod præfata Ecclesia Sancti Pauli ad hujusmodi Conventum noviter designetur, & designata maneat, quemadmodum per Episcopum Oriolen. in sua visitatione jam fuit constitutum, & quod eisdem diebus unus ex tribus Curatis Parochialis Ecclesiæ S. Justæ præfatæ per turnum in eodem Oratorio Missam celebret, & Doctrinam Christianam eosdem noviter conversos doceat, de salario competenti pro labore satisfactus, expensis trium Beneficiatorum dictæ Parochialis Ecclesiæ pro tempore existentium in perpetuum, ratione fructuum primitialium, & decimalium, quos in Decimario Oriolen. percipiunt, qui ad valorem trecentarum Librarum pro quolibet Beneficio annuatim ascendunt. Et quod unus Alguasirius ab Episcopo creandus, & cum oportuerit, amovendus, eosdem noviter conversos ad sic conveniendum, & Missam, & Doctrinam Christianam audiendum in præfato Oratorio, sive Ecclesia Sancti Pauli compellat, & negligentes mulctet.

Rodovan.

Oppidum Rodovan triginta duabus Domibus Christianorum veterum constat, & triginta quatuor noviter ad Fidem conversorum. Omnes sexaginta sex Domorum numerum efficiunt. In eo Parochialis Ecclesia extat ab eo tempore, quo præsentis Regni Mauri a Mahometana Secta ad Fidem Catholicam fuerunt conversi, sub invocatione Sancti Michaelis Archangeli; cujus Animarum Cura per Presbyterum mercenarium deserviri hactenus solita est. Qui quidem Presbyter pro sustentatione, & salario habet primitias dicti Oppidi, quæ valoris sunt viginti Librarum, & quinque Libras, quas Episcopus, & Capitulum Oriolen., & Studium generale Civitatis Valentiæ persolvunt ratione fructuum decimalium, quos ex eo Oppido colligunt, & quinquagiuta solidos a Domino temporali dicti Oppidi ex antiqua traditione recipit, quæ omnes summæ viginti septem Libras, & decem solidos efficiunt. Et quoniam valde consentaneum est, quod Oves proprium Pastorem habeant, & agnoscant, & ab eo agnoscantur, qui non sicut Mercenarius Lupum venientem fugiat, sed pro Ovibus vitam det, & rationem Deo teneatur reddere, præcipue, cum noviter conversi in via Catholica sint instruendi; Oportet, quod in dicta Parochiali Ecclesia de Rodovan unus Rector, sive Parochus perpetuus, & proprius constituatur, penes quem Animarum Cura resideat, & qui Rectoriam, seu Parochialem Ecclesiam præfatam per concursum, institutionem, & collationem, juxta Decretum Sacri Concilii Tridentini obtineat, cui in perpetuum pro dote dictæ Parochialis, dictæ viginti septem Libræ, & decem solidi applicatæ maneant, eique addantur, & applicentur pro dote, & congrua sustentatione aliæ septuaginta duæ Libræ, cum dimidia ad complementum centum Librarum monetæ Valentiæ, hoc videlicet modo: quod Mensa Episcopalis Oriolen. solvat viginti novem libras, & novem solidos ultra eam quantitatem, quam antea solvebat, ratione decimarum, quas in Oppido præfato colligit, quæ valoris sunt nonaginta unius librarum, duorum solidorum, & quinque denariorum; Mensa verò Capitularis solvat quindecim libras, tresdecim solidos, & sex denarios, ultra eam quantitatem, quam antea solvebat. Studium vero generale Civitatis Valentiæ solvat duas libras, septem solidos, & sex denarios, ratione partis decimarum, quam ex eodem Oppido respective recipiunt.

piunt. Illæ præterea viginti quinque libræ, quas Universitas, & Jurati dicti Oppidi de Rodovan sponte se obligarunt persolvere futuro Rectori perpetuo in subventionem præfatæ dotationis, prout de obligatione apud acta processus constat, maneant perpetuo applicatæ, cum quibus summa dictarum septuaginta duarum librarum cum dimidia novæ additionis complebitur. Domus habitationis Rectoris commoda, & Ecclesiæ Parochiali contigua ædificetur juxta designatam formam.

Coix.

Oppidum Coix centum septuaginta continet Domus Christianorum noviter ad Fidem Catholicam conversorum. In eo Parochialis Ecclesia antiqua extat ab eo tempore, quo præsentis Regni Mauri a Mahometana secta ad Catholicam Fidem fuerunt conversi, sub invocatione S. Joannis Baptistæ. Habet pro annexo Oppidum de la Granja septuaginta domorum, Populo frequens, cujus animarum cura per Presbyterum mercenarium deserviri solita est, ab Ordinario designatum, qui Dominicis, & Festivis diebus duas celebrat Missas, alteram in Oppido Coix, alteram in Oppido la Granja, & pro salario, & sustentatione primitias prædictorum Oppidorum habuit, tria etiam frumenti Caficia cum dimidio pro servitio de Coix, & quinque Caficia cum tertia parte unius Caficii pro servitio de la Granja, ex cumulo fructuum decimalium ejusdem Oppidi ad Episcopum, Capitulum Oriolen., & Studium generale Valentin. pertinentium desumpta. Et quoniam valde consentaneum est, quod oves proprium Pastorem habeant, & agnoscant, qui non, sicut Mercenarius, lupum venientem fugiat, sed pro Ovibus vitam det, & rationem Deo de illis reddere debeat; præcipue cum noviter conversi in Fide Catholica sint instruendi: Oportet, quod Oppidum de la Granja dismembretur, & separetur a Parochiali Ecclesia de Coix, & in eo nova Parochialis erigatur, ut infra dicetur, & quod in dicta Parochiali Ecclesia de Coix, unus Rector, seu Parochus proprius, & perpetuus constituatur, penes quem animarum cura Oppidi de Coix resideat, & qui Rectoriam, seu Parochialem Ecclesiam præfatam per concursum, institutionem, & collationem, juxta decretum Sacri Concilii Tridentini obtineat, qui habeat pro dote, & congrua sustentatione primitias dicti Oppidi de Coix, quæ quinquaginta libris æstimantur, tria etiam Caficia tritici cum dimidio præfata, quæ communi æstimatione libras valent viginti unam, omnes septuaginta unam libras efficiunt, & quod addantur ei, & applicentur aliæ viginti novem libræ ad complementum centum librarum monetæ Valentin., hoc videlicet modo: quod Mensa Episcopalis Oriolen. solvat decem, & septem libras, decem, & novem solidos, & septem denarios ultra prædictam tritici quantitatem, ratione fructuum decimalium sibi ex eo Oppido provenientium, qui valoris sunt centum octuaginta novem librarum, decem solidorum, & novem denariorum. Mensa vero Capitularis Oriolen. solvat novem libras, undecim solidos, & quinque denarios ultra prædictam tritici quantitatem, eadem fructuum decimalium ratione, quos æstimatione centum librarum, decem, & septem solidorum, & decem denariorum ibidem recipit; Sudium præterea generale Valentin. libram unam, & novem solidos simili etiam ratione persolvat: his igitur centum libris cum emolumentis ex pede Altaris provenientibus, Rector congrue se sustentare poterit: Terræ vero, quas olim Mesquita possidebat, Ecclesiæ Parochiali applicatæ in perpetuum maneant, & per Rectorem, & Juratos prædicti Oppidi administrentur: sed & ædificium Ecclesiæ Parochialis majori jam ex parte auctum, finiatur, & domus habitationi Rectoris commoda, & Ecclesiæ vicina, juxta formam traditam, ædificetur.

La Granja.

La Granja Oppidum Ecclesiæ Parochiali Coix annexum est, constat domibus septuaginta Christianorum nuper ad Fidem conversorum: Cura Animarum per Presbyterum Ecclesiæ de Coix regitur, qui Dominicis, & Festivis diebus ad alteram missam in Ecclesia dicti Oppidi celebrandam festinus se confert; & quoniam ab Oppido Coix quarta Leucæ parte distat, plano quidem itinere, sed pluviarum occasione adeo luctoso, ut pene sit impossibile ab uno, eodemque Presbytero utrique Populo ministrari, præsertim diebus Dominicis, & Festivis, quando bis Missam celebrare, & Doctrinam Christianam, singillatim Neophitos semel, & iterum edocere oportet. Idcirco videtur plane, ipsum Oppidum la Granja ab Ecclesia Parochiali Oppidi de Coix disjungi, & separari omnino debere, & quod ab ea disjunctum, & separatum perpetuo maneat, ejusque Ecclesiam in Parochialem erigendam esse, & erecta maneat sub invocatione S. Petri Apostoli cum Cappella, Sacristia, Campanili, & Fonte Baptismali, omnique alio pleno jure Parochialis Ecclesiæ; quam futurus Rector ad præsentationem Domini temporalis dicti Oppidi, ad quem jus patronatus ex dotatione, ut infra dicetur, pertineat, & per institutionem, & collationem obtineat. Quæ quidem Parochialis Ecclesia centum libris dotata existat, hoc videlicet modo: quod ei, ejusque Rectori applicatæ maneant primitiæ dicti Oppidi, quæ valoris sunt quatuordecim librarum, & duodecim solidorum. Quinque etiam illa tritici Caficia cum tertia parte unius Caficii, quæ antea pro servitio dicti Oppidi dabantur Presbytero ex cumulo fructuum decimalium ad Episcopum, & Capitulum Oriolen., & ad Beneficiatos Parochialium Ecclesiarum S. Justæ, & S. Jacobi Oriolen. pertinentium,

tium, quæ viginti sex libris, tresdecim solidis, & quatuor denariis æstimantur. Quinque libras, decem solidos, & tres denarios, solvant tres Beneficiati Parochialis Ecclesiæ S. Justæ Oriolen., qui cum ad personalem residentiam non sint adstricti, quilibet eorum trecentas libras ex fructibus recipit, & pro æqua portione teneantur contribuere cum triginta sex solidis, & novem denariis in præsenti dotatione ratione partis decimarum, quam in dicto Oppido respective colligunt. Duo vero Beneficiati Parochialis Ecclesiæ S. Jacobi Oriolen., qui ducentas libras unusquisque ex fructibus sui Beneficii percipiunt, æqua portione persolvant duas libras, quatuor solidos, & sex denarios eadem ratione. Applicantur prætereа quinquaginta una libræ, quas in complementum dotationis Parochialis novæ præfatæ Don Joannes Rocca Mora, Dominus temporalis de la Granja, promisit solvere quotannis Rectori futuro dictæ Parochialis sub omnium bonorum suorum hypotheca, & specialiter cujusdam Almazeræ Olei in eodem Oppido sitæ cum reservatione tamen jurispatronatus, & præsentandi ad dictam Rectoriam, & Parochialem Ecclesiam, quod ad se, suosque successores in perpetuum pertineat, & non aliter, nec alias. Ecclesia vero, & Domus Abbatialis Rectori, juxta formam, & situm designatum, ædificentur expensis habitatorum dicti Oppidi.

Albatera.

Oppidum Albatera ducentas triginta tres continet Domus Christianorum nuper ad fidem conversorum, & septem veterum Christianorum, omnes ducentæ quadraginta domus. In eo Ecclesia Parochialis est antiqua ab eo tempore, quo Mauri Regni Valentiæ ad Fidem Catholicam fuerunt conversi sub invocatione S. Jacobi, cujus animarum cura per Presbyterum mercenarium ab Ordinario designatum deserviri solita est: Qui quidem Presbyter pro salario, & sustentatione primitias colligit dicti Oppidi, quæ valoris sunt septuaginta septem librarum, sexdecim solidorum, & octo denariorum; sex præterea libras, quas Universitas eidem Presbytero dare consuevit pro docendis, & Doctrina Christiana erudiendis pueris. Et quoniam valde consentaneum est, quod Oves proprium Pastorem habeant, & agnoscant, qui non sicuti mercenarius venientem lupum fugiat, sed pro ovibus vitam det, & rationem de illis Deo reddere cogatur, præsertim, cum Neophiti in Fide Catholica sint instruendi; oportet, quod in dicta Ecclesia de Albatera unus perpetuus Rector, seu Parochus constituatur, penes quem animarum cura resideat, & qui Rectoriam, seu Parochialem Ecclesiam præfatam per concursum, institutionem, & collationem juxta Decretum Sacri Concilii Tridentini obtineat, eique præter octuaginta tres libras, sexdecim solidos, & octo denarios desuper assignatas, quæ perpetuo illi relinquantur applicatæ, addantur, & applicentur aliæ sexdecim libræ, tres solidi, & quatuor denarii ad complementum centum librarum, hoc videlicet modo: Mensa Episcopalis Oriolen. solvat decem libras, & quinque denarios, ratione fructuum decimalium, quos in eodem Oppido colligit, qui ad valorem trecentarum octuaginta septem librarum, sexdecim solidorum, & undecim denariorum ascendunt; & Mensa Capitularis solvat quinque libras, sex solidos, & novem denarios. Studium vero generale Valentin. solvat sexdecim solidos, & duos denarios eadem ratione. Ecclesia etiam, cujus fundamenta tantum jacta sunt, quanto citius superædificetur, & domus habitationi Rectoris, juxta formam traditam, & situm construatur. Redditus, & Agri olim Mesquitæ Ecclesiæ applicati maneant, & per Rectorem, & Æconomum administrentur.

Clevillent.

Oppidum Clevillent Marchionatus de Elcihæ, domibus constat quadringentis viginti duabus Christianorum noviter ad Fidem Catholicam conversorum. In eo Parochialis Ecclesia antiqua est ab eo tempore, quo Mauri Valentini Regni ad Catholicam Fidem fuerunt conversi, cujus animarum cura per Presbyterum mercenarium deserviri solita est usque adhuc. Qui pro salario, & sustentatione quinquaginta libras recipiebat a Domino temporali dicti Oppidi ratione fructuum omnium decimalium, quos ex eo colligit, qui ad valorem sexcentarum librarum quotannis ascendunt cum obligatione sustentandi Presbyterum curam animarum regentem: & quoniam valde consentaneum est, quod Oves proprium Pastorem habeant, & agnoscant, qui non sicuti mercenarius lupum venientem fugiat, sed pro ovibus vitam det, præsertim cum sint Neophiti in Fide Catholica instruendi: oportet, quod in dicta Ecclesia Parochiali de Clevillent unus perpetuus Rector, seu Parochus constituatur, qui Parochialem præfatam per concursum, institutionem, & collationem, juxta decretum Sacri Concilii Tridentini obtineat, cui pro dote assignentur, & assignatæ maneant præfatæ quinquaginta libræ, & præter eas ad complementum centum librarum addantur aliæ viginti quinque libræ, quas persolvat Dominus temporalis dicti Oppidi, causa, & ratione, quibus illas quinquaginta solvebat. Et illæ præterea viginti quinque libræ, quas Universitas ejusdem Oppidi sponte nuper se obligavit futuro Rectori in perpetuum annuatim solvere in supplementum, & subventionem præsentis dotationis, publico Instrumento per Notarium ejusdem Universitatis, & sic sufficienter dotata erit præfata Rectoria centum libris cum quibus, & emolumentis ex pede Altaris provenientibus, Rector commode se sustentare poterit. Domus vero habitationi Rectoris congrua ædificetur, aut quæ prope Ecclesiam extat

extat jam ædificata, & designata, expensis Universitatis ematur.

Suburbium Elichæ.

In Villa de Elichæ est suburbium distinctum, in quo sunt trecentum octuaginta domus Christianorum noviter ad fidem conversorum, continentur muro circumclusæ, ad quas uno tantum aditu patet ingressus, & Ecclesia Parochialis antiqua fuit olim Maurorum Mesquita, sub invocatione S. Joannis Baptistæ, quam Presbyter mercenarius de licentia Ordinarii administrat, Missam celebrans Dominicis, & Festivis diebus, & Sacramentum Baptismi pueris conferens; cui pro salario, & sustentatione, Dominus temporalis, qui Dux est de Maqueda, duodecim libras, & duodecim solidos; Universitas vero Suburbii præfati decem, & octo libras, & novem solidos tribuere consueverunt, ille ratione tertiæ partis decimarum, quam ex eo termino, æstimatione mille quingentarum librarum, recipit; Hæc vero pro primitiis, quas in fructibus solvere minime solita est. Et quoniam valde consentaneum est, quod noviter ad fidem conversi Neophiti instruendi, proprium Pastorem, & Parochum habeant, qui lupum non timeat, sed pro ovibus vitam impendat; Oportet, quod in Ecclesia præfati Suburbii unus Rector, seu Parochus perpetuus constituatur, qui illam per concursum, institutionem, & collationem obtineat: cui pro parte dotis applicentur, & maneant applicatæ in perpetuum præfatæ triginta una libræ, & unus solidus, & quod augeantur aliæ sexaginta novem libræ, decem, & novem solidi ad complementum centum librarum, hoc videlicet modo: quod Universitas prædicta solvat decem, & septem libras, & undecim solidos, quas nuper voluntarie se obligavit in perpetuum dare quotannis futuro Rectori ratione primitiarum, quas in fructibus non reddunt; sicque cum illis decem, & octo libris novem solidis, quas antea solvebant nunc triginta sex libras persolvunt. Decem libræ sumantur, & applicentur de redditibus, & censibus, quos Ecclesia possidet, qui summam quinquaginta librarum attingunt. Mensa Episcopalis Oriolen. solvat quatuordecim libras, & sex solidos. Mensa Capitularis solvat duodecim libras quatuordecim solidos. Fabrica Ecclesiæ Parochialis Beatæ Mariæ de Eliche tres libras tresdecim solidos, & quatuor denarios; Fabrica Parochialis S. Salvatoris libram unam, sexdecim solidos, & octo denarios. Duo Beneficiati S. Mariæ quinque Libras, quatuor solidos æqua portione. Duo Beneficiati S. Salvatoris duas Libras, duodecim solidos æqua portione. Studium tandem generale Valentin. solvat unam libram, duos solidos. Omnes respective ratione partis Decimarum, quam in Territorio de Eliche colligunt: quæ dotatio centum Librarum cum emolumentis ex pede Altaris provenientibus sufficiens est: redditus vero, & Agri, qui olim fuerunt Mesquitæ per Œconomum, & Rectorem Ecclesiæ administrentur, & Ecclesia nova, cujus fundamenta jacta sunt, citissime edificetur expensis Universitatis, juxta formam designatam; quæ, postquam consumata fuerit, illa, quæ olim erat Mesquita, ubi nunc Missa celebratur, diruatur, ne reliquum sit vestigium, & memoria penitus aboleatur.

Aspe.

Oppidum Aspe trecentas octuaginta sex continet domos noviter ad Fidem Catholicam conversorum, & septuaginta veterum Christianorum, omnes numerum quadringentarum quinquaginta sex efficiunt. In eo est Parochialis Ecclesia sub invocatione S. Mariæ, ea videlicet, quæ olim fuerat Maurorum Mesquita, ut ex ejus structura apparet, Animarum cura per duos Presbyteros mercenarios, de licentia Ordinarii, deserviri solita est: pro quorum sustentatione, & salario, Dominus temporalis, Dux de Maqueda, Marchio de Eliche sexaginta novem libras monetæ Valentin. dare, & solvere consuevit ratione fructuum omnium decimalium, quos ex concessione Apostolica ex eodem Oppido colligit, qui ad valorem mille quadringentarum librarum annuatim ascendunt, virtute etiam cujusdam concordiæ inter Episcopum, & Capitulum Carthaginen. ex una, & Don Joannem Ruiz de Corella, quondam Dominum locorum Novelda, Aspe, Petrel, & Salinas, ex altera de anno millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto super decimis initæ. Per quam Dominus præfatus obligatur ad sustentationem Presbyteri animarum curam regentis in Oppido de Aspe, Instrumento recepto per Matthæum Steve Notarium Valentin. die 30. Augusti; Universitas vero de Aspe viginti quinque libras solvebat ratione primitiarum ex eo, quod illas in fructu non tribuunt Parocho. Et quoniam valde consentaneum est, quod Neophiti in Fide Catholica instruendi proprium Pastorem habeant, qui lupum non timeat, sed pro ovibus vitam exponat; oportet, quod in Ecclesia Parochiali præfata unus Rector, seu Parochus perpetuus constituatur, qui illam per concursum, institutionem, & collationem obtineat, cui in partem dotis applicentur, & maneant applicatæ in perpetuum præfatæ nonaginta quatuor Libræ. Et quod ad complementum centum Librarum, & pro salario unius Vicarii, qui ad administranda Sacramenta tantæ plebi necessarius est, augeantur aliæ quinquaginta sex libræ: omnes centum quinquaginta erunt, hoc videlicet modo: quod Dominus temporalis præfatus, ratione prædicta solvat Rectori triginta unam libram, & cum illis sexaginta novem, quas antea solvebat, persolvet centum libras in dotem Rectoriæ, & Rectoris, & quod Universitas præfata solvat alias viginti quinque libras ratione primitiarum, & sic solvet quinquaginta libras pro salario Vi-

Vicarii, quas nuper voluntarie se obligavit in perpetuum dare quotannis futuro Rectori, Instrumento recepto per Notarium ejusdem Universitatis. Et quoniam Ecclesia, in qua nunc Populus convenit, & divina officia celebrantur, olim erat Maurorum Mesquita, ut ex ejus structura apparet, minaturque ruinam præ vetustate, in eodem situ ædificetur nova Ecclesia, juxta formam designatam, expensis Universitatis; quæ postquam fuerit ædificata, vetus Ecclesia, olim Mesquita, penitus diruatur, nec vestigium remaneat. Redditus vero, & proventus, qui fuerant olim Mesquitæ, novæ Ecclesiæ præfatæ applicati maneant, & administrentur per Œconomum, & Rectorem Ecclesiæ.

Novelda.

Oppidum Novelda constat domibus quingentis, centum videlicet veterum Christianorum, & quadringentis noviter ad fidem conversorum: in eo Parochialis est antiqua sub invocatione Nativitatis Virginis Mariæ, quæ olim fuit Maurorum Mesquita, ut ex structura, & signis apparet. Cura animarum per duos Presbyteros mercenarios regitur ab Ordinario designatos, pro quorum salario, & sustentatione Dominus temporalis Oppidi præfati Marchio de Terra Nova centum libras monetæ Valentinæ solvere consuevit ratione omnium fructuum decimalium, quos colligit ex eodem Oppido, qui valoris sunt noningentarum nonaginta librarum, & octo denariorum, & ratione cujusdam concordiæ inter Episcopum, & Capitulum Ecclesiæ Carthaginen. ex una, & Don Petrum Maca de Licana, Dominum dictæ Villæ de Novelda, & Syndicum Universitatis de Monnover ex altera super decimis initæ, Instrumento recepto per Joannem Martinez Notarium in Villa de Novelda die 20. mensis Julii 1498., per quam præfatus D. Petrus Maca se obligavit ad sustentationem Presbyteri curam animarum regentis in Villa de Novelda. Et quoniam valde consentaneum est, quod noviter conversi in Fide Catholica instruendi, proprium Pastorem agnoscant, qui pro ovibus vitam impendat; oportet, quod in Ecclesia præfata de Novelda, unus Rector, seu Parochus perpetuus constituatur, qui illam per concursum, institutionem, & collationem obtineat, eique pro dote applicentur, & maneant applicatæ in perpetuum præfatæ centum libræ monetæ Valentiæ, qui teneatur habere unum Vicarium in administratione Sacramentorum, quoniam Populus multus est, pro cujus Vicarii salario, & sustentatione augeantur in dotem dictæ Parochialis Ecclesiæ aliæ quadraginta libræ, hoc videlicet modo: quod Dominus temporalis præfatus, ratione jam dicta solvat viginti libras præter illas centum, quas antea solvebat. Et quod ex redditibus olim Mesquitæ, qui valoris sunt sexaginta librarum, sumantur, & applicentur aliæ viginti libræ in subsidium præsentis dotationis, & constitutionis salarii pro Vicario præfato. Quæ dotatio centum quadraginta librarum cum emolumentis ex pede Altaris provenientibus sufficiens est. Et quia habitatores dictæ Villæ de Novelda hactenus primitias nullas persolverunt, quæ de jure divino debentur proprio Rectori, & eodem jure illas solvere tenentur; idcirco providendum est, quod cum perpetuus Rector, ut superius dicitur, fuerit constitutus, habitatores prædicti de Novelda compellantur ad solvendum primitias de fructibus tritici, & olei, quos collegerint secundum consuetudinem, & modum solvendi; Episcopatus Oriolen., videlicet pro triginta Barcellis, una Barcella cum dimidia semel tantum; quæ primitiæ sic solutæ ducentis quinquaginta libris, facta legitima liquidatione, æstimantur, & casu, quo Rector præfatus recipiet integre primitias præfatas, Dominus temporalis de Novelda sit liber, & exemptus a solutione dictarum centum viginti librarum. Cessent etiam illæ viginti libræ, quæ ex redditibus olim Mesquitæ sunt applicatæ. Et quoniam nova Ecclesia jam pridem cœpta est ædificari, & prope est, ut Populus in eam convenire possit ad divina officia celebranda, cum primum in ea Sanctissimum Sacramentum resederit, illa vetus Ecclesia, quæ fuerat olim Mesquita, diruatur, ita ut recordatio antiquæ sectæ de noviter conversis deleatur: redditus vero, & agri, qui fuerant olim Mesquitæ, Ecclesiæ applicati maneant, & per Rectorem, & Œconomum administrentur.

Monnover.

Oppidum Monnover ducentas octuaginta continet Domos, quarum ducentæ quinquaginta sunt noviter conversorum, & triginta veterum Christianorum; In eo Parochialis est antiqua ab eo tempore, quo Mauri Regni Valentiæ ad fidem Catholicam fuerunt conversi, sub Invocatione Sancti Joannis Baptistæ, cujus Animarum cura regi solita est per Presbyterum mercenarium ab Ordinario provisum, cui pro salario, & substentatione a Domino temporali prædicti Oppidi dabantur sexaginta libræ ratione omnium fructuum decimalium, quos idem Dominus temporalis ex eo colligit, qui valoris sunt mille sexcentarum quadraginta quatuor librarum, unius solidi, & trium denariorum, ratione etiam cujusdam concordiæ inter Episcopum, & Capitulum Carthaginen. ex una, & Don Petrum Maça de Licana Dominum Villæ de Novelda, & Syndicum Universitatis Villæ de Monnover ex altera, pendente lite dictarum Decimarum, initæ, Instrumento publico per Joannem Martinez Notarium die 20. Julii Anni 1498. recepto, per quam præfatus Don Petrus Maca se se obligavit, Presbyterum curam Animarum regentem in Oppido de Monnover substentare. Et quoniam valde consentaneum est, quod Neophiti d. Oppidi in fide Catholica instruen-

struendi proprium Parochum, & Pastorem habeant, qui pro Ovibus Animam velit exponere, & teneatur de illis rationem reddere; Oportet, quod in dicto Parochiali de Monnover, unus perpetuus, & proprius Rector, & Parochus constituatur, qui dictam Parochialem per concursum, institutionem, & collationem obtineat, eique prædictæ sexaginta libræ applicatæ in perpetuum maneant, & præterea applicentur aliæ quadraginta libræ ad complementum centum librarum pro dote, & congrua substentatione, hoc videlicet modo; quod Dominus temporalis prædicti Oppidi causa, & ratione, quibus supra, solvat alias viginti libras præter illas sexaginta, quas antea solvebat, & quod aliæ viginti libræ sumantur, & applicentur eidem Rectori ex redditibus, qui olim fuerunt Mesquitæ, qui ad valorem 48. librarum cum dimidia quotannis ascendunt. Et quoniam habitatores prædicti Oppidi nullas hactenus dare primitias consueverunt, quæ de jure divino, proprio Parocho pro Sacramentorum administratione debentur, providendum est, quod cum perpetuus Rector, & Parochus præfatus in dicta Parochiali de Monnover fuerit constitutus, statim prædicti habitatores compellantur ad solutionem primitiarum eodem jure secundum consuetudinem, & modum illas solvendi in Dioecesi Oriolen.: videlicet pro triginta Barcellis tritici, vel hordei, una Barcella cum dimidia semel tantum, facta enim liquidatione legitima, primitiæ dicti Oppidi centum quinquaginta libras valebant, & eo casu, & non alias Dominus temporalis præfatus sit liber, & exemptus a solutione dictarum octuaginta librarum. Cessabunt etiam illæ viginti libræ, quæ ex redditibus olim Mesquitæ sumuntur. Abbatia pro Rectoris habitatione construatur, Ecclesiæ contigua, juxta formam designatam. Terræ vero, & redditus olim Mesquitæ, Ecclesiæ applicentur, & applicati maneant, & per Rectorem, & Œconomum Ecclesiæ administrentur.

Elda.

Oppidum Elda Domibus constat trecentis sexaginta noviter ad fidem conversorum, & octuaginta veterum Christianorum, omnes quadringentarum quadraginta numerum efficiunt. In eo Parochialis est antiqua sub Invocatione S. Annæ, cujus animarum Cura per duos Presbyteros ab Ordinario assignatos mercenarios administrari solita est. Quibus Dominus temporalis Comes de Elda centum libras æqua portione annuatim impendit, ratione omnium fructuum Decimalium, quos ex eo Oppido colligit, qui ad valorem mille centum, & septem librarum ascendunt, ratione etiam cujusdam Concordiæ inter Episcopum, & Capitulum Carthaginen. ex una, & Don Joannem Ruiz de Corella, Comitem de Cocentayna tunc Dominum temporalem dicti Oppidi de Elda ex altera super eisdem Decimis, Instrumento per Matthæum Steve Notarium Valentin. die 30. Augusti Anni 1494., recepto, initæ, per quam Comes præfatus se se obligavit, Presbyterum Curam gerentem substentare in Oppido de Elda. Et quoniam consentaneum est, quod Neophiti dicti Oppidi in fide Catholica instruendi, proprium Parochum, & Pastorem agnoscant, qui pro Ovibus vitam exponat, & de illis rationem reddere teneatur, oportet, quod in dicta Parochiali de Elda unus perpetuus Rector, seu Parochus constituatur, qui dictam Parochialem per concursum, institutionem, & collationem obtineat, & habeat unum Vicarium sibi Coadiutorem in administratione Sacramentorum, quoniam Populus multus est, eique pro dote applicentur, & applicatæ maneant in perpetuum præfatæ centum libræ, quas Dominus temporalis solvere consuevit, rationibus, & causis, quibus supra; & quod pro substentatione, & salario Vicarii præfati ad nutum amovibilis maneat annexum, & applicatum in perpetuum quoddam simplex Beneficium in eadem Ecclesia ad Altare Majus sub Invocatione Sanctæ Annæ per Don Joannem Coloma quondam Comitem de Elda fundatum, & institutum cum suo ultimo Testamento, cujus redditus sunt septuaginta quinq; libræ per successores Comites perpetuo solvendæ, ad quarum solutionem compellatur Comes pro tempore existens, & quod Vicarius prædictus teneatur ad servitium, & obligationes omnes d. Beneficii; quæ dotatio Rectoris centum librarum cum emolumentis ex pede Altaris provenientibus, quæ ad octuaginta librarum valorem ascendunt, sufficiens erit pro se. & Vicario, sicut prædicitur, Beneficiato sufficiens erit. Ecclesia, cujus tertia pars restat ædificanda, quanto citius ædificetur. Et Domus habitationi Rectoris commoda, juxta situm, & formam traditam, construatur. Mesquita vero, quæ olim fuit Maurorum, & sub Invocatione S. Catharinæ Martyris, in qua vestigia multa in recordationem pravæ sectæ Mahumeticæ a noviter conversis visuntur, diruatur. Redditus vero, & Agri ad illam olim pertinentes, Ecclesiæ applicati maneant, & per Rectorem, & Œconomum Ecclesiæ administrentur.

Petrel.

Oppidum Petrel Domibus constat ducentis quadraginta noviter ad fidem conversorum, & septem veterum Christianorum. In eo Parochialis est antiqua sub Invocatione S. Bartholomæi, cujus Animarum Cura per unum Presbyterum ab Ordinario assignatum, mercenarium administrari solita est, Dominus temporalis, Comes de Elda viginta quinque libras annuatim impendit ratione omnium fructuum decimalium, quos ex eo Oppido colligit, qui ad valorem septingentarum librarum ascendunt, ratione etiam cujusdam concordiæ inter Episcopum, & Capitulum Carthaginen. ex una, & D. Joannem Ruiz de Corella

rella Comitem de Cocentayna tunc Dominum temporalem dicti Oppidi de Petrel, ex altera, super eisdem Decimis per Matthæum Steve Notarium Valentin. die 30. Augusti Anni 1494. recepto, initæ, per quam Comes præfatus se se obligavit, Presbyterum Curam regentem substentare in Oppido de Petrel. Solvebant etiam habitatores prædicti Oppidi eidem Presbytero quindecim libras ad complementum quinquaginta librarum, ratione primitiarum, quas in fructibus solvere non consueverunt. Et quoniam consentaneum est, quod Neophiti dicti Oppidi in fide Catholica instruendi, proprium Parochum, & Pastorem agnoscant, qui pro Ovibus vitam exponat, & de illis Deo rationem reddere teneatur, oportet, quod in dicta Parochiali de Petrel unus perpetuus Rector, seu Parochus constituatur, qui dictam Parochialem per concursum, institutionem, & collationem obtineat, eique applicentur pro dote, & applicatæ maneant in perpetuum præfatę quinquaginta libræ, quas Dominus temporalis, & habitatores dicti Oppidi solvere consueverunt modo supradicto, & causis, & rationibus, quibus supra. Et præterea applicentur aliæ quinquaginta libræ ad complementum centum librarum pro dote, & congra substentatione dicti Rectoris, hoc videlicet modo: quod Dominus temporalis prædicti Oppidi de Petrel causis, & rationibus supradictis, solvat alias viginti libras præter illas triginta quinque, quas antea solvebat, & quod Universitas præfata solvat alias viginti quinque libras ratione prædictarum primitiarum, quæ cum illis quindecim libris, quas antea solvebat, nunc solvet quadraginta libras, quas prædicta Universitas se obligavit in perpetuum dare quotannis futuro Rectori, Instrumento recepto per Gundisalvum Ferrandez Notarium Villæ de Elda habitatorem, & quod sumantur, & applicentur eidem Rectori quinque libræ ex redditibus, qui olim fuerunt Mesquitæ, qui ad valorem viginti quinque librarum, septem solidorum, & undecim denariorum quotannis ascendunt. Quæ dotatio Rectoris centum librarum cum emolumentis ex pede Altaris provenientibus, quæ ad viginti librarum valorem ascendunt, sufficiens erit. Sacristia vero, & Abbatia pro Rectoris habitatione construatur juxta formam designatam. Redditus vero, & Agri olim Mesquitæ Ecclesiæ applicentur, & applicati maneant, & per Rectorem, & Œconomum Ecclesiæ administrentur.

Ego Licentiatus Fœlicianus de Figueroa Præcentor, & Canonicus Ecclesiæ Metropolitanæ Valentinæ a D. Philippo II. Catholico Hispaniarum Rege religioso zelo directo, simul cum Jo: Baptista Forner Canonico Oriolen. Officiali, & Vicario Generali a Rm̃o D. Don Josepho Stephano Dei, & Apostolicæ Sedis Gratia Episcopo Oriolen. mecum Deputato, legitima procuratione, & mandato suffulto ad inquirendum, & recognoscendum, quomodo fieri oporteret in præsenti Diœcesi Oriolen. in Oppidis Moriscorum noviter a Mahometana secta ad Catholicam fidem conversorum pro illorum in eadem fide commodiori Instructione, erectiones, dismembrationes, dotationes, dotiumque jam factarum adauctiones Ecclesiarum Parochialium, quas fieri oportebat, illarumque formas designandum, & in scriptis redigendum, omnia Oppida eorumdem noviter conversorum præfatæ Diœcesis, quæ sunt numero undecim, præter Civitatem Oriolen., videlicet Rodovan, Coix, la Granja, Albatera, Clavillent, Suburbium Elchæ, Aspe, Novelda, Monnover, Elda, & Petrel, simul cum præfato Officiali, & Vicario generali Oriolen. diligenter peragravi, & in eisdem Oppidis, facta prius diligenti valoris fructuum tam primitialium, quam decimalium discussione, & examinatione, ac etiam liquidatione, & computa illarum partium, quas unusquisque præfatos fructus recipientium pro rata contribuere deberet, in dicta dotatione, cæterisque rebus ad immunitatem earumdem Parochialium, & animarum curam noviter ad fidem conversorum pertinentibus, exacte, & mature perpensis, prout in unoquoque Oppido videbitur necessarium, & opportunum, præfatas erectiones, dismembrationes, dotiumque adauctiones, liquidationes, computa, & applicationes pro rata designavi, & specialiter digessi, ac in scriptis redegi, servata forma alterius dotationis Parochialium similium in Diæcesi Valentina per D. Joannem de Ribera Archiepiscopum Valentin., me etiam Ministro, jam factæ, & per Sanctam Sedem Apostolicam confirmatæ sic, & quemadmodum in præsenti Libro, præcedentibus sexdecim chartis, continentur, ut ad Sanctam Sedem Apostolicam transmittantur, & ut de præmissis sit certa fides, hic me propria manu subscripsi, meumque sigillum apponi feci.

Licentiatus Fœlicianus de Figueroa Canonicus, & Præcentor præfatus, & ego Jacobus Paulus Pallares Presb. in Sede Valentiæ Beneficiatus Apostolica auctoritate Notarius publicus, præmissis omnibus, una cum dictis D. Licentiato Fœliciano de Figueroa Præcentore, & Canonico Valentin., & Joanne Baptista Forner Officiali, & Vicario Generali Oriolen., interfui, publicaque Instrumenta de eis apud Acta mea confeci, de quibus omnibus etiam fidem facio, & ut fides ubique in judicio, & extra certa adhibeatur, me subscripsi, & meum solitum Artis Notariæ apposui Signum.

Loco ✠ Signi.

Loco ✠ Sigilli.

Jacobus Paulus Pallares Presbyter, & Notarius supradictus.

Cathalogus eorum, qui contribuunt. Mensa Episcopalis, Mensa Capitularis, Studium generale Valentin., Domini temporales, Universitates Oppidorum, Fabricæ, & Beneficiati, redditus olim Mesquitæ, Episcopatus Oriolen. in dotatione Parochialium Oppidorum eorum, qui nuper ad fidem fuerunt conversi tam ex antiqua obligatio-

gatione, quam ex nova dotatione de centum libris de Anno 1596.

Mensa Episcopalis ex antiqua obligatione solvit Parochialibus prædictis sexdecim libras 16.

Et ex nova dotatione solvit eisdem Parochialibus septuaginta unam libram, quindecim solidos 71. 15.

Mensa Capitularis Oriolen. ex antiqua obligatione solvit Parochialibus prædictis octo libras, & novem solidos 8. 9.

Et ex nova dotatione solvit eisdem Parochialibus quadraginta tres libras, quinq; solidos, & octo denarios 43. 5. 8.

Studium generale Civitatis Valentiæ solvit ex antiqua obligatione prædictis Parochialibus unam libram, & undecim solidos 1. 11.

Et ex nova dotatione solvit eisdem Parochialibus quinque libras, quatuordecim solidos, & octo denarios 5. 14. 8.

Domini temporales prædictorum Oppidorum ex antiqua obligatione solvunt eisdem Parochialibus quadringentas viginti sex libras, & duodecim solidos 426. 12.

Et ex nova dotatione solvunt eisdem Parochialibus centum sexaginta septem libras 167.

Universitates Oppidorum ex antiqua obligatione,& consuetudine solvunt eisdem Parochialibus sexaginta quatuor libras, & novem solidos,præter primitias in fructibus, quæ in aliquibus Oppidis solvuntur 64. 9.

Et ex nova dotatione solvunt eisdem Parochialibus centum decem, & septem libras,& undecim solidos 117. 11.

Fabricæ,& Beneficiati, ex nova tantum dotatione solvunt eisdem Parochialibus nonaginta duas libras,septem solidos, & quinque denarios 92. 7. 5.

Redditus olim Mesquitarum solvunt ex nova tantum dotatione eisdem Parochialibus quinquaginta quinque libras 55.

Iosephus Stephanus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Oriolen., Regiusque Consiliarius &c. visa hujusmodi Dotatione Parochialium Ecclesiarum nonnullorum Oppidorum nostræ Diœcesis in præcedentibus decem, & octo papyri foliis scripta, facta pro instructione eorum, qui nuper ad fidem fuerunt conversi, quia dicta dotatio tendit in evidentem utilitatem dictarum Ecclesiarum,& Parochianorum earumdem: ideo tenore præsentium tam in dicta dotatione, quam in præmissis omnibus, & singulis nostram interponimus auctoritatem pariter, & judiciale Decretum; salvo tamen in omnibus Sanctissimi D. N. Papæ, ejusque Sanctæ Sedis Apostolicæ beneplacito. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum præsentes nostras testimoniales literas, manu nostra subscriptas, Sigilloque nostro munitas, ac per Notarium, & Scribam nostrum, & Curiæ nostræ infrascriptum subsignatas, fieri, & expediri mandavimus.

Datum in Nostro Palatio Episcopali Oriolen. die 14. mensis Aprilis Anno a Nativitate Domini 1597., præsentibus ibidem Ludovico Guttierez Presbytero, & Francisco Gisbert Familiaribus nostris, testibus ad præmissa specialiter vocatis &c.

Josephus Episcopus Oriolen. &c.

Loco ✠ Sigilli.

Et Ego Joannes Baptista Bervegal Terulen. publicus, de speciali commissione Collegii Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ, Apostolica auctoritate creatus Notarius, & in eodem Archivio descriptus, Scribaque Curiæ Ecclesiasticæ Oriolen., quia præmissis omnibus, & singulis, dum, sicut prædicitur, fierent, & agerentur, una cum prænominatis Testibus interfui, eaque sic fieri vidi, & audivi, ideo hic me, de mandato præfati D. mei Episcopi subscripsi, ac meum solitum, & consuetum apposui Signum in fidem, & Testimonium præmissorum.

Loco ✠ Signi.

Hæc igitur Beatissime Pater applicationis, & taxationis forma his præcedentibus foliis compræhensa, & a Licentiato Fœliciano de Figueroa, & Joanne Baptista Formerio meo Vicario Generali designata, & descripta, mihi quidem digna visa est, ut a Sanctitate Vestra robur, & Apostolicæ confirmationis approbationem accipiat: Cum in illa quid quid ad harum Ecclesiarum Parochialium commodum, & utilitatem spectare possit, contineantur, & conscripta sint ea, quæ Animarum saluti, & Christianorum Neothericorum utilitati conducunt. Deus Optimus Maximus Te diu B.P. incolumem servet, ad Ecclesiæ Catholicæ dignitatem, & laudem. In quorum fidem, & Testimonium præsentes confici mandavimus manu nostra subscriptas, sigilloque nostro, & Secretarii infrascripti subscriptione munitas. Datum in Oppido de Cabdet nostræ Oriolen. Diœcesis die 15. Februarii 1599.

Josephus Episcopus Oriolen.

De mandato D. mei Episcopi, Ludovicus Guttierez Secretarius.

Loco ✠ Sigilli.

§.4. Nos autem ad ea, quæ Catholicæ Fidei conservationem &c. *Cætera omnia usque ad finem, prout in præcedenti.*

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 28. Maii 1602. Pontificatus nostri Anno XI. Dat. die 28 Maii 1602. An. XI.

CCLXXX.

Episcopo, & Capitulo Lucan. conceditur facultas omnia, & singula, quæ ad divinum cultum in eadem Ecclesia pertinent, statuendi, & inobedientes distributionibus quotidianis, ac fructibus suarum Cappellaniarum privandi. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

Ven. Fratri Episcopo Lucan., & dilectis filiis Capitulo Ecclesiæ Lucan.

CLEMENS PAPA VIII.

Ven. Frater, & dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Nuper a Nobis emanarunt literæ tenoris subsequentis videlicet. Recenset literas, quibus

Episcopo, & Capitulo Lucano facultatem tribuerat præfigendi servitia per Cappellanos præstanda.

§.1. Ad futuram rei memoriam. Decet Romanum Pontificem in his auctoritatem suam interponere, per quæ divini cultus conservationi opportune prospicitur. Sane cum sicut accepimus, inter Cappellanos Ecclesiæ Lucan., qui numero quadraginta existunt, ex eo quod ex ipsis triginta, & unus a servitio Ecclesiæ prædictæ se exemptos esse, ex ejusdem Ecclesiæ consuetudine, & reliquos novem ad hujusmodi servitium teneri prætendant, lis, seu controversia orta fuerit, adhuc pendeat indecisa, & interim Ecclesia prædicta in divinis non modicum patiatur detrimentum; Nos in præmissis opportune providere volentes, attendentes etiam alias per bo.me. Antonium Card. Carafam nuncupatum declaratū fuisse, & a fæ. re. Sixto Papa V. Prædecessore nostro confirmatum, quomodo Cappellani ejusdem Ecclesiæ, illi in divinis teneantur deservire, & qualiter Episcopus, & Capitulum dictæ Ecclesiæ possint juxta literas ejusdem Sixti V. jungere, & mutare servitia dictæ Ecclesiæ, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, declarationem dicti Antonii Cardinalis, ac literas illius confirmationis Sixti Prædecessoris auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illisque nostræ Apostolicæ confirmationis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem supplemus. Et nihilominus, ne ex causa dictæ litis, quæ est inter dictos triginta, & unum Cappellanos ex una, & alios novem item Cappellanos ex altera, non autem inter dictos Cappellanos, & Episcopum, & Capitulum, Ecclesia prædicta debitis fraudetur obsequiis, ac Episcopi, & Capituli ejusdem Ecclesiæ mandata negligantur, eisdem Episcopo, & Capitulo, ut donec lis hujusmodi inter dictos Cappellanos terminetur, sine tamen Jurium utriusque partis dictorum Cappellanorum, quorum Jura in præmissis salva esse volumus, præjudicio, ipse Episcopus, & illo absente, Capitulum ejusdem Ecclesiæ in casibus in prædicta declaratione Cardinalis Carafæ, ac Tabella desuper facta, & in literis Sixti Prædecessoris prædictis specificatis, omnibus, & singulis Cappellanis prædictis ea, quæ pro servitio ejusdem Ecclesiæ necessaria erunt, injungere valeant, auctoritate, & tenore prædictis concedimus; Utque iidem Cappellani sub pœna in Tabella prædicta expressa ea, quæ per Episcopum, & Capitulum prædictos ipsis injungentur, omnino adimplere teneantur, nec ab illorum exequutione, cujusvis consuetudinis, aut etiam litis pendentis prædictæ, vel præjudicii propter dicta servitia ipsis quomodolibet illati, seu inferendi, vel alio prætextu se excusare valeant, statuimus, & ordinamus, irritumque, & inane decernimus, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Cæterum præsentes, & illarum vigore facienda, & adimplenda, donec lis prædicta finiatur, neutri partium in earum juribus præjudicare intendimus, sed Jura hujusmodi utriusque partis salva, & illæsa remanere decernimus. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quibusvis ejusdem Ecclesiæ etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis eisdem Cappellanis in genere, vel in specie, aut alias quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, ad effectum præsentium hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Dat. Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 10. Julii 1601. Pontificatus nostri Anno X.

Episcopus hujusmodi servitia designat.

§.2. Cum autem post tuum Frater Episcope, ad Ecclesiam tuam Lucan. accessum, vos conjunctim vigore dictarum literarum pro servitio prædictæ Ecclesiæ nonnulla Decreta feceritis, quibus prædictæ Ecclesiæ Cappellanos omnes per turnos ad functiones in Missis, & divinis Officiis ejusdem Ecclesiæ, ne ut antea, non sine gravi scandalo evenerat, divinus cultus in eadem Ecclesia sustineret detrimenta, teneri statuebatur; & licet ipsi Cappellani, prævia tamen protestatione, quod quatenus obtemperaturi essent, obtemperaturi erant formidine pœnæ, & cum declaratione, quod litem cum cæteris Cappellanis prosequi intendebant.

Cappellani prævia appellatione ea præstare recusant

§.3. Novissime, sicut non sine animi Nostri perturbatione accepimus, cum iidem Cappellani causam appellationis ab asserta sententia abs te frater Episcope in favorem quorumdam Cappellanorum contra alios Cappellanos super obligatione suscipiendi paramenta in Missis, & divinis Officiis, ut exposuerunt, lata in Sacro Rotæ Auditorio dilecto filio Magistro Andreæ de Corduba Cappellano Nostro, & ejusdem Rotæ Auditori committi, & ejusdem commissionis vigore, inhibitionem Rotalem obtinuissent, vobisque intimassent, prætendentes illius vigore, exequutionem supradictorum Decretorum per vos factorum suspensam esse, postmodum eisdem Decretis obedire recusarunt, & recusant, unde diversa, & gravia in dies scandala cum fidelis Populi offensione, & divini cultus detrimento proveniunt, quandoquidem, ipso celebrationis Missarum solemnium, & divinorum Officiorum tempore Cappellani, qui Ecclesiastica indumenta propterea vigore supradictorum decretorum suscipere tenerentur, recusare non erubescunt, illa suscipere.

Clemens dat Episcopo, & Capitulo potestatem eos coercendi privatione distributionum, & fructuum Cappellaniarum.

§.4. Nos hujusmodi scandalis, quantum cum Domino possumus, occurrere, ac divini cultus restitutioni prospicere cupientes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine prædictam, & quascumque alias Inhibitiones moderantes, ac supradictas Nostras, necnon fæ. re. Sixti Papæ V. Prædecessoris Nostri literas confirman-

mantes, & approbantes, Vobis omnia, & singula, quæ ad divinum cultum in eadem Ecclesia pertinent, ordinandi, & decernendi, ac Ordinationes, & Decreta, ut præfertur, a Vobis jam factas, præsertim quoad dicta paramenta in Missis, & aliis divinis Officiis assumenda, exequendi, ac per prædictos Cappellanos omni, & quacumque appellatione remota executioni demandari faciendi, & quoscumque inobedientes per amissionis distributionum quotidianarum, ac fructuum etiam omnium suarum Cappellaniarum, quos Ecclesiæ, & Sacristiæ applicari volumus, aliasque poenas, & censuras Ecclesiasticas etiam sæpius contra pertinaciter in eorum inobedientia persistentes, aggravandas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia, omni pariter, & quacumque appellatione remota cogendi, & compellendi. Et ne fraus aliqua in punctandis Cappellanis deficientibus per illorum punctatores committatur, duos Canonicos, qui assistant alternis vicibus punctationibus hujusmodi, & illarum exequutionibus deputandi, ipsosque Cappellanos punctatores ad exhibendum Vobis notam punctaturarum hujusmodi similiter cogendi, ac eosdem in punctationibus faciendis negligentes pariter poenis amissionis suarum distributionum mulctandi: ipsa vero Cappellanorum universitas nullo modo, aut prætextu possit aliquem ex Cappellanis mulctare in dictis distributionibus, & in eventum, in quem aliquis ex Cappellanis ad Chorum non accederet, aut alias omnes obedire recusarent, alios quoscumque Presbyteros in eorum locum ad functiones ejusdem Ecclesiæ necessarias assumendi, illisque distributiones eorumdem Cappellanorum deficientium applicandi, aliaque in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, & exequendi, plenam, liberam, & amplam auctoritate Apostolica tenore præsentium; salvis tamen in reliquis eorumdem Cappellanorum Juribus circa exemptionem, si quam ipsi inter se habent, aut quovis modo prætendunt, quæ jura salva, & illæsa esse volumus, facultatem concedimus, & impertimur.

Clausulæ ad hujusce Decreti firmitatem.

§.5. Decernentes quascumque appellationes de præmissis factas, & faciendas, & illarum vigore obtinendas Inhibitiones, nullas, irritas, & inanes fore, sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§.6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ in præinsertis literis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die prima Junii 1602. Pont. Nostri Anno XI.

Dat. die 1. Junii 1602. An. XI.

CCLXXXI.

Statuitur eos, qui Habitum Devotionis Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani suscipiunt in Regnis Hispaniarum, nullis gratiis, & privilegiis, etiam Fori, ac Exemptionis Decimarum frui.

Ex Regest. in Secret. Brev.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanum decet Pontificem, Ecclesiarum indemnitati opportune prospicere, & ne ex gratiis per Apostolicam Sedem quandoque concessis, aut concedendis præjudicium aliquod illis inferatur, providere, prout in Domino salubriter conspicitur expedire.

Causa statuti ferendi.

§.1. Cum itaque nos aliquando nonnullis particularibus personis, ut Habitum devotionis nuncupatum Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani suscipere, ac omnibus gratiis, privilegiis, & Indultis, quibus alii Fratres de devotione ejusdem Hospitalis utuntur, fruuntur, & gaudent, uti, frui, potiri, & gaudere possint, & debeant concesserimus, & indulserimus. Cumque tam ii, quam alii a dilectis filiis Magno Magistro, & Conventu ejusdem Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani ad Habitum Fratrum de devotione admissi, & recepti, prętendant se a decimarum solutione exemtos esse, ac aliis privilegiis, etiam Fori gaudere debere.

Statutum, de quo in Rubrica.

§.2. Nos Ecclesiarum indemnitati consulere, ac alias in præmissis opportune providere volentes: Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie perpetuo decernimus, & declaramus, quoscumque, qui hactenus Habitum de devotione dicti Hospitalis, tam ex speciali nostro, & Sedis Apostolicæ Indulto, quam ab ipsismet Magistro, & Conventu ejusdem Hospitalis, susceperunt, aut imposterum quandocumque suscipient, etiamsi in Literis nostris, aut pro tempore existentis Romani Pontificis super hujusmodi Habitus susceptione, etiam in forma Brevis expeditis, vel expediendis, quod omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, Indultis, exemptionibus, prærogativis, & præeminentiis, quibus alii ejusdem Hospitalis Fratres de devotione, aut alias uti, frui, potiri, & gaudere solent, & possunt, ac poterunt quomodolibet in futurum, sine aliqua differentia frui, potiri, & gaudere possint, & debeant, specialiter, & nominatim concessum fuerit, nihilominus nullis omnino gratiis, ac privilegiis, etiam Fori, ac exemptionis a solutione Decimarum frui, ac potiri debere, sed ad solutionem earumdem decimarum in omnibus, & per omnia teneri, & obligatos esse, perinde,

de ac si Literæ hujusmodi eis concessæ non fuissent, aut ipsi Habitum hujusmodi non suscepissent, ac prædictas Literas tam concessas, quam concedendas, illis, quoad gratias, & privilegia, ac exemptiones hujusmodi, nullatenus suffragari posse, perinde ac si minime emanassent.

Clausulæ. §.3. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quid quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutorum designatio. §.4. Quocirca Venerabilibus Fratribus Toletan., & Hispalen. Archiepiscopis, ac dilectis filiis nostro, & Apostolicæ Sedis in Regnis Hispaniarum Nuncio, & Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel quicumque illorum præsentes Literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte cujuscumque Ecclesiarum Præsulis, aut Capituli, vel personæ Ecclesiasticæ sæcularis, vel cujusvis Ordinis Regularis, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes Literas debitæ exequutioni demandari: Contradictores quoscumque per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio Contrariorũ. §.5. Non obstantibus fæ. re. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultras tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis eidem Hospitali, illiusque Magno Magistro, Conventui, ac Fratribus, etiam ipsismet de devotione nuncupatis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis: Quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis. §.6. Volumus autem, quod præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 27. Junii 1602. Pont. Nostri Anno Undecimo. Dat. die 27. Junii 1602. An. XI.

CCLXXXII.

Declaratio quod non liceat per literas, seu internuntium confessario absenti, peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere. Et prohibitio hanc propositionem docendi, defendendi &c.

Sanctissimus D. N. D. Clemens Papa VIII. &c. Auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illustriss. & Reverend. Dominis Card. contra hæreticam pravitatem generalibus Inquisitoribus, mature, ac diligenter considerata. Re in Congr. S. Officii examinata;

§.1. Hanc propositionem, scilicet, licere per literas, seu internuntium Confessario absenti, peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, ad minus uti falsam, temerariam, & scandalosam damnavit ac prohibuit. Declaratio prout in Rubrica.

§.2. Præcepitque ne deinceps ista propositio publicis, privatisve lectionibus, concionibus, & congressibus doceatur, neve umquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quovis modo deducatur. Quod siquis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam disputative tractaverit (nisi forsan impugnando) vel ad praxim directe, seu indirecte deduxerit, præter excommunicationem latæ sententiæ, quam ipso facto incurrat, & a qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque etiam dignitate fulgente, etiam S.R.E. Majori Pœnitentiario, nisi a pro tempore existenti Romano Pontifice absolvi, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis, subjaceat. Prohibetque, prout ibidem.

In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & universalis Inquisitionis habita in Palatio Apostol. in Monte Quirinali, die 20. mensis Julii 1602. Dat. die 20. Julii 1602. An. XI.

Quintilianus Adrianus Not.

CCLXXXIII.

Ampliatio Constitutionis Gregorii XIII. circa deposita apud Montem Pietatis de Urbe facienda. Et jurisdictionis concessio illius Protectori, & Judici, in causis ipsius Montis interesse concernen.

Montibus Pietatis nihil ultra id, quod pro Ministrorum expensis, & indemnitate necessarium est recipere, licitum esse declaravit Gregor. XIII. in sua Const. CLXXII. Inter. Tom. IV. Par. IV. fol. 76. Et jus visitandi hujusmodi Montes, sicuti alia loca pia, spectare ad Ordinarios, declaravit Conc. Trident. in sess. 22. cap. 8.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Quæ ad pietatis, & charitatis opera præsertim in Alma Urbe nostra exercenda, Exordium.

cenda, pauperumque, & miserabilium personarum necessitates sublevandas pie, & provide instituta, & ordinata sunt, ut firmius subsistant, & inviolabiliter observentur, libenter confirmamus, & ampliamus.

Gregor. XIII. deposita supra summam scut. 5. penes Montem Pietatis deponi jussit in ejus Const. *Inter*.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus dudum fe. re. Gregorius XIII. Praedec. noster omnibus, & singulis Romanae Curiae Judicibus tam Ecclesiasticis, quam saecularibus etiam S. R. E. Card. & causarum Palatii Apostolici Auditoribus, Motu ejus proprio praeceperit, & mandaverit, atque statuerit, ut in quibuscumque causis &c. *Omittitur tenor hujus narrativae, quia habes ipsam Bullam suo loco.*

Hic modo Pontifex confirmat dictā Constit. Gregor. XIII., & aliorum Pont.

§. 2. Verum, quia sicut etiam accepimus, super praemissis aliquae ortae fuerunt controversiae, & propterea omnem desuper dubitandi materiam de medio tollere, eaque innovare, ac in aliquibus declarare, & etiam ampliare volentes, ac literarum praedictarum, necnon privilegiorum, facultatum, concessionum, gratiarum, & indultorum quorumcumque eidem Monti, illiusque Archiconfraternitati, ac dilectis filiis, illorumque Protectori, Provisoribus, Officialibus, Archiconfratribus, & Ministris quomodolibet concessorum tenores, & veriores praesentibus pro expressis habentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apost. potestatis plenitudine, literas praedictas, ac omnia, & singula in eis contenta, ac inde sequuta, & sequenda quaecumque, ac alia privilegia, indulta, immunitates exemptiones, facultates, & gratias Monti, illiusque Archiconfraternitati, ac dilectis filiis illorum Protectori, Provisoribus, Officialibus, Archiconfratribus, & Ministris per praedictum Gregorium, ac piae me. Paulum III. Julium etiam III., ac Paulum IV., & Sixtum V., & quoscumque alios Romanos Pont. Praedecess. nostros, ac Nos, Sedemque Apost. sub quibuscumque tenoribus, & formis quomodolibet concessa, ac inde sequuta, & sequenda quaecumque Apost. auctoritate tenore praesentium perpetuo approbamus, & confirmamus, eisque perpetuae, & inviolabilis Apost. firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti, & solemnitatum de jure, usu, & consuetudine requisitarum, vel alias quomodolibet necessariorum, & quovis alios etiam quantumvis substantiales defectus, siqui in eisdem, seu in eorum aliquo intervenerint, supplemus, eaque omnia, & singula innovamus, & quatenus opus sit, Monti, & Archiconfraternitati, ac Protectori, Provisoribus, Officialibus, Archiconfratribus, & Ministris praedictis, & eorum singulis, auctoritate, & tenore praedictis etiam perpetuo de novo concedimus.

Dubiaque desuper exorta declarat ad favorē Montis.

§. 3. Et insuper, quod omnes pecuniae redigendae, & hactenus redactae tam ex subhastatione, & venditione quorumcumque bonorum decoctorum, & aliorum, vel in omnem casum ubi discussio bonorum fit, quam ex exactione creditorum litigiosorum, etiam si consensu partium subhastatio, venditio, & exactio fiat, necnon totum pretium omnium rerum per subhastationem venditarum, & vendendarum, ac pecuniae, & bona durante judicio discussionis exigen., & colligen. per Judices causarum discussionis, ac per Cursores, & Mandatorios, seu per quoscumque alios ad id deputatos, etiam in causis criminalibus, ac pretium bonorum stabilium, vigore constitutionis super jure congrui per d. Gregorium Praedecessorem editae venditorum, & vendendorum, in d. Monte effectualiter, & in numerata pecunia deponantur, etiam si per cedulam Campsorum solvere promittentium, seu Mercatorum oblationes fiant, in casibus praedictis. Nec non quoties ex aliqua dispositione etiam per Nos, vel Successor. Nostros aliquod depositum penes Ædem sacram, aut personam fide, & facultatibus idoneam erit faciendum, censeatur Mons Pietatis hujusmodi ad id specialiter deputatus eo ipso, ipsaeque pecuniae per d. Montis Officiales, sicut caetera deposita inibi facienda, exigi possint, & debeant.

Cedulae Mercatorum nullae sint in casibus mox declaratis.

§. 4. Et si super praemissis, ubi faciendum sit depositum, dentur penes acta Notariorum aliquae cedulae quorumcumque Campsorum, vel Mercatorum, etiam si in eis dicatur, quod d. Mercatores se obligent, nulla facta mentione depositi, sed simpliciter, vel alias promittant, aut se obligent de solvendo, animo se revalendi a quibuscumque obligatis, seu interesse habentibus, vel d. Mercatores faciant, aut creent illos debitores in eorum libris, vel alias ad partes in casu faciendi depositi, ut supra, d. cedulae nullatenus suffragentur, sed semper ad deponendas pecunias in eodem Monte cogantur, nisi cedulae hujusmodi ad favorem, vel instantiam Camerae, & Fisci nostri factae essent. Quibus solas cedulas suorum depositariorum sufficere, & suffragari volumus.

Cursores pretium rei subhastatae ibidē deponant.

§. 5. Necnon Cursores, & Mandatarii praedicti, totum, & integrum pretium omnium rerum per subhastationem vendendarum, etiam in causis Criminalibus, satisfacto prius per eos eisdem creditoribus, qui d. bona subhastare fecerunt, penes eumdem Montem integre, realiter, & cum effectu statim omnino deponant, & deponi curent, & donec non sit factum dictum depositum, non possint, nec debeant de eorum mercede pro actu deliberationis tantum debita satisfieri.

Notariis in eisdem casibus deposita, & cedulas Montis consignent.

§. 6. Quodq; omnes, & singuli Notarii praedicti non possint recipere d. deposita, sive in pecunia, sive in cedulis facienda, sed illa statim ad d. Montē transmittere teneantur, sub ducentorum ducatorum, & aliis arbitrio pro tempore existentis dicti Montis Protectoris imponendis, & applicandis poenis.

Sequestra quę & quando Mons acceptare debeat.

§. 7. Et quod super pecuniis depositatis in dicto Monte non possint fieri, nec apponi aliqua sequestra, minusque aliquae inhibitiones nec mandata de non solvendo, seu de non consignando, nec aliqua alia impedimenta circa ea fieri possint, praeterquam ad instantiam Camerae, & Fisci, nisi de man-

mandato, & ordine Protectoris dicti Montis pro tempore existentis, seu Judicis ab eo deputati, sed sequestra, inhibitiones, & alia impedimenta prædicta fieri possint tantum super cedula, quæ a Ministris, & officialibus Montis in fidem, & testimonium facti depositi fieri solet, & penes acta Notarii causæ, ob quam factum est depositum, exhibita, & producta fuerit, ubi constito de justificatione eorumdem sequestrorum Judex causæ mandabit in calce, vel a tergo ejusdem cedulæ, cui solvendæ fuerint pecuniæ depositatæ; cujus quidem cedulæ, & mandati in ea appositi vigore, officiales, & Ministri ejusdem Montis, quibus dictæ cedulæ repræesentatæ fuerint, pecunias juxta mandatum Judicis causæ solvere tenebuntur. Decernentes, & declarantes sequestra penes eumdem Montem, & super illius depositis alias quam, ut præfertur, apposita, & facta, nullius esse roboris, vel momenti, ac Montem, ejusque officiales, & Ministros prædictos etiam quod de facto penes eos exequuta fuissent, nullo modo afficere, vel obligare, minusque ipsos ad illa recipiendum acceptandum, vel admittendum teneri, sed perinde haberi, acsi facta non fuissent.

§.8. Ac volentes, & dicta auctoritate statuentes, quod pro tempore existens dicti Montis Protector, seu Judex ab eo deputatus, ad omnem simplicem Provisorum, Officialium, & Ministrorum ejusdem Montis nunc, & pro tempore existentium requisitionem, & instantiam, omnia, & singula deposita ut præfertur facienda penes dictum Montem, & non apud aliquem Mercatorem, seu Ædem Sacram, vel aliam quamcumque personam realiter, & cum effectu fieri faciat, pretiaque quorumcumq; bonorum tam stabilium, quam mobilium, & semoventium per subhastationem, & deliberationem, ac pecuniæ in causis discussionum colligendæ, & omnium aliorum prædictorum, in quacumque Curiæ, & Tribunali Urbis, etiam Criminali, tam per Cursores nostros, quam quosvis alios Mandatarios vendendorum redigenda, ac etiam pretia ex retractu, seu alias vigore d. constitutionis juris congrui de mandato, & decreto dilectorum filiorum S. R. E. Camerarii, & Magistrorum Viarum, seu aliorum deponenda, ac in omnibus casibus, in quibus depositum erit faciendum, in eodem Monte, & non alibi deponi, ac omnia residua pretii quorumcumque pignorum tam venditorum, quam vendendorum a quibuscumque Hebræis, per mandatum Cardinalis Camerarii, & acta illius Notarii ad id deputati, de cætero juxta facultates eidem Monti per prædictos Julium III., & Paulum IV., & alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros concessas effectualiter deponi debeant in d. Monte, ad effectum illa restituendi veris Dominis juxta mandatum, & ordinationem per Card. Camerarium, & acta sui Notarii desuper facienda, ita ut facta venditione ipsorum pignorum, ac pretii eorumdem solutione, infra octo dies omne, & totum, ac integrum residuum penes dictum Montem realiter, & cum effectu, ac omni mora, & dilatione penitus, & omnino semotis, atque cessantibus, deponi debeant sub pœna unius scuti pro quolibet pignore, applicandi pro medietate ipsi Monti, & pro alia medietate Notario pignorum Hebræorum.

§.9. Ipseque pro tempore existens Protector singula præmissa, & alia quæcumque in prædictis, ac præsentibus literis contenta ab omnibus, ad quos nunc, & pro tempore quomodolibet spectabit sub prædictis, & aliis pecuniariis ejus arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis pœnis, ac etiam censuris Ecclesiasticis in omnibus, & per omnia inviolabiliter observari, & adimpleri mandet, faciat, atque procuret, necnon contra quosvis etiam criminales tam Gubernatoris, quam omnium aliorum dictæ Urbis tribunalium Notarios, quos etiam sub eisdem præsentibus literis comprehendi volumus, & compræhensos fore, & esse decernimus, & declaramus. Ita ut dicti Montis provisores, Officiales, & Ministri, ad deponendum pecunias, ut præfertur, exigendas contra quoscumque depositarios, ac quasvis alias tam sæculares, quam Ecclesiasticas cujusvis status, gradus, ordinis, & conditionis existentes personas, quantumvis privilegiatas ex officio agere possint, & valeant. Ipseque Protector adversus singulos præmissis, aut eorum alicui pro tempore quomodolibet contravenientes, etiam per Inquisitionem, ac criminali, & carcerationis via, aut alias, prout ei bene visum, & magis expediens fuerit, procedat, ac pœnas per eum imponendas hujusmodi a quibuscumq; contravenientibus irremissibiliter exigi, & arbitrio suo applicari mandet, aliaque omnia, & singula faciat, gerat, & exequatur, quæ in præmissis, vel circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna. *Protector Montis contra inobedientes procedat.*

§.10. Præterea pro faciliori, & celeriori litium, & controversiarum, quæ tam occasione præmissorum, ubi agitur principaliter de interesse ipsius Montis, quam alias adversus Montem, & Archiconfrater. hujusmodi, seu illius Ministros hactenus ortæ sunt, & oriri contigerit in futurum, pro tempore existenti dicti Montis Protectori omnes, & singulas lites, causas, & differentias tam civiles, quam criminales, ac mixtas tam super depositis hujusmodi respectu interesse dicti Montis hactenus quomodolibet factis, & faciendis, quā Montis, seu Archiconfrat. hujusmodi bonis, rebus, juribus, & actionibus quibuscumque, necnon locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, & illarum discussionibus, ac quibuscumque aliis dispositionibus, juriumq; & actionum, cessionibus, & aliis quibuscumq; inter vivos, & causa mortis, vel quasi contractibus etiam vim Cameralis obligationis habentibus, interesse Montis, & Archiconfr. hujusmodi etiam occasione hujusmodi depositorum, ubi agitur, ut supra de interesse Montis, & tamquam principaliter, etiam per viam necessariæ defensionis, & alias *Protector sit Judex omniū causarum interesse Montis, & Archiconfraternitatis tangentes cum amplissimis facultatibus.*

alias quomodolibet concernen. inter dictum Montem, sive illius Provisores, & Officiales, & Ministros pro tempore existentes, ac quascumque alias tam laicas, quam ecclesiasticas cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, & conditionis, vel præeminentiæ existentes personas, qualitercumque privilegiatas, Universitates, Societates, Congregationes, Collegia, ac tam virorum, quam mulierum Monasteria, Hospitalia, & alia pia loca quæcumque, privilegia, seu indulta desuper habentia, seu habere prætendentia, tam communiter, quam divisim, & tam active, quam passive, ultro citroque, ad invicem, vel alias quomodolibet motas, vel movendas, ac etiam per appellationem, & in quacumque instantia, coram quibusvis Judicibus etiam Causarum Palatii Apostolici Auditoribus introductas, & indecisas pendentes, quas omnes, & singulas ab ipsis Judicibus harum serie ad nos avocamus, & reassumimus, per se, vel alium, seu alios, quem, seu quos ad hoc duxerit deputandum, seu deputandos, etiam summarie, & de plano, ac simpliciter, & sine strepitu, & figura judicii sola facti veritate inspecta, & etiam manu regia, omni, & quacumque appellatione, reclamatione, revisione, recursu, & restitutione in integrum remotis, cum omnibus, & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ac toto negocio principali, etiam privative quoad omnes alios, & singulos Judices ordinarios, & delegatos, & Cam. Apost. Generalem Auditorem, etiam ubi agitur vigore obligationis Cameralis, eorumque Curias, & Tribunalia Ecclesiastica, vel sæcularia audiendas, cognoscendas, decidendas, fineque debito terminandas, necnon quoscumque adversarios, & alios interesse habentes, tam in dicta Curia quam extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi summarie de non tuto accessu, citandi, ac quibusvis etiam Judicibus dictæ Curiæ, & personis quibus, & quoties opus fuerit, sub sententiis, censuris, & poenis Ecclesiasticis, & etiam pecuniariis, aliisque poenis prout sibi videbitur, inhibendi, & in eventum non paritionis ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi procedendi, ac sententias desuper ferendas debitæ executioni demandandi, seu demandari faciendi, contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes, eisque quovis prætextu, seu quæsito colore se quomodolibet opponentes, per similes censuras, & pœnas, aliaque opportuna juris, & facti remedia compescendi, ac brachii sæcularis auxilium invocandi.

Et signanter declarandi dubia super præmissis.

§.11. Necnon quæcumque dubia, & difficultates, si quæ præmissorum occasione quomodolibet oriri contigerit, declarandi, & interpretandi.

Sratuta, & dicta edendi.

§.12. Ac quæcumque edicta, statuta, & ordinationes pro exequutione præmissorum, sub quibusvis pœnis sibi benevisis condendi, & condita mutandi, seu in toto, vel in parte abrogandi, illaque imprimendi, & etiam per affixionem publicandi, omniaque, & singula alia in eisdem singulis præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna, eique benevisa faciendi, exequendi, etiam omni, & quacumque appellatione remota plenam, liberam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem perpetuo tribuimus, concedimus, & elargimur.

Officiales alibi conveniri non possint, & contra eos pro administratis Mons utatur privilegiis Cam. Ap.

§.13. Quodque omnes, & singuli dicti Montis Officiales, & Ministri, tam civiliter quam criminaliter, pro negociis, rebus, & bonis ad dictum Montem vere, & principaliter spectantibus, & pertinentibus, alibi tam judicialiter, quam extrajudicialiter conveniri, & molestari non possint quam coram d. Protectore, seu ab eo deputando, contra quos omnes, & singulos Officiales, & Ministros, videlicet Depositarium, Custodem, Capserium, Computistam, & alios quovis nomine nuncupatos, tam præsentes quam futuros, & eorum fidejussores, seu approbatores, ac eorum bona quæcumque ubicumque, & in quibuscumque rebus existentia, pro redditione eorum administrationis, & pro eorum debitis ad favorem dicti Montis contractis, & contrahendis prædictis, Mons ac ejus Provisores, & Officiales idem jus, & privilegium, eamdemque actionem, in omnibus, & per omnia, ac pariformiter, & sine ulla prorsus differentia, habeant, & potiantur, ac exercere possint, & valeant, quæ Cam. Apost. ac Fisco nostro, contra illorum debitores de jure, usu, consuetudine, aut alias quomodolibet competunt, aut competere poterunt in futurum, non tamen contra ipsam Cameram, aut illius Fiscum.

Solutio Montis prævio Judicis decreto tuta est.

§.14. Quodque solitis depositis de mandato cujuscumque Judicis competentis, nec Mons, minusve ejus officiales ulterius teneantur, nec remaneant obligati, non obstante quacumque appellatione, quæ contra mandatum ejusdem Judicis fieri posset.

Clausulæ hujusmodi concessionū præservativæ.

§.15. Decernentes præsentes literas, & in eis contenta quæcumque nullo umquam tempore, etiam ex eo, quod Notarii etiam criminales Gubernatoris, ac aliorum omnium dictæ Urbis Tribunalium, & eorum creditores, & quicumque collitigantes dicti Montis, cæterique interesse habentes ad hoc vocati non fuerint, nec eisdem præmissis consenserint, aut alias de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, retractari, seu in jus, vel controversiam vocari, aut ad terminum juris reduci, vel adversus illas quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ remedium impetrari posse, neque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus per Nos, aut alios Rom. Pont. Prædecess., seu Successores Nostros sub quibuscumque verborum expressionibus, & formis etiam motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, pro tempore factis, & faciendis com-

compræhendi, sed semper ab illis, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant statum, restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub data per Provisores, Officiales, & Ministros dicti Montis pro tempore existentes quandocumq; eligenda, de novo concessa esse, & fore, suumque plenarium, & integrum effectum sortiri debere.

Clausula sublata &c. §.16. Sicque per prædictum Protectorem, & alios quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam dictos Auditores, ac S.R.E. Card. sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique, & in quacumque instantia judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Claus. derog. §.17. Non obstantibus quibuscumque litis pendentis, & aliis præmissis, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Urbis, illiusque Tribunalium statutis, etiam juramento, confirmatione Apost., vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, exemptionibus, indultis, & literis Apost. quibuscumque locis piis, & dilectis filiis Populo Romano, illiusque Senatori, & Conservatoribus, ac ejusdem S. R. E. Camerario, Thesaurario, & dictæ Cameræ Præsidentibus, & Clericis, exceptis causis spoliorum, & aliis, ubi de interesse Cameræ, sive principaliter, sive secundario, sive alias quomodolibet ageretur, sive illud detegi, & de eo agi posse videretur, Vicario, Gubernatori, Auditori Cameræ, & aliis quibuscumque Judicibus, & Tribunalibus, ac Notariis prædictis, ac quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, ac consistorialiter in contrarium quomodolibet concessis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus derogamus, ac ad plenum derogatum esse, nec in aliquo obstare volumus, decernimus, & declaramus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Deputatio Protectoris. §.18. Insuper cum dicti Mons, illiusque Archiconfrat. post obitum bo. me. Antonii Mariæ S. R. E. Card. Salviati nuncupati, qui dum vixit Montis, & Archiconfrat. hujusmodi Protector fuit, protectore caruerit, & careat, Nos, ut Montis Archiconfrat. hujusmodi conservationi, bonoque regimini, & directioni opportunius consulatur, de aliquo ideo Protectore, qui juxta cordis nostri desiderium, ac traditam sibi ab Altissimo prudentiam, dictum Montem illiusque Archiconfrat. pie, ac diligenter gubernet, & regat providere volentes, dilectum filium nostrum Petrum S. Nicolai in Carcere Diac. Card. Aldobrandinum nuncupatum, nostrum secundum carnem ex fratre Nepotem S.R. E. Camerarium, quem ob singularem ejus fidem, & industriam, longo rerum usu, & experientia probatam, aliasque præclaras ejus animi dotes cum pietatis, studio, & caritatis, & justitiæ zelo conjunctas, eidem Monti, illiusque Archiconfraternitati valde utilem futurum in Domino confidimus, Montis, & Archiconfraternitatis hujusmodi, illorumque bonorum, & rerum Protectorem, & defensorem, quoad vixerit, cum omnibus supradictis, & aliis eidem Protectori competentibus, & debitis facultatibus, privilegiis, & indultis, motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, facimus, constituimus, & deputamus. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ Montis, & Archiconfraternitatis hujusmodi Provisoribus, Officialibus, Archiconfratribus, & Ministris prædictis nunc, & pro tempore existentibus, quatenus eidem Petro Cardinali tamquam eorum Protectori omnino pareant, atque obediant.

§.19 Volumus autem, quod præsentes literæ a die illarum publicationis, omnes, & singulos quos illæ concernunt perinde arctent, & afficiant, ac si illis, & eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent. Publicationis effectus.

§.20. Quodque illarum transumptis etiam impressis manu Secretarii ipsius Montis, seu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo dicti Montis, vel alicujus Prælati obsignatis, eadem prorsus fides in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Transumptis danda fides.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 18. Julii 1602. Pont. nostri Anno XI. Dat. die 11. Junii 1602. An. XI.

CCLXXXIV.

Deputatio Commissarii pro componendis differentiis confinium inter Statum Ferrariæ, & Statum Mantuæ. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

Dilecto filio Dominico Blondo V. J. D. Commissario Nostro.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Cum ad componendas differentias, quæ super finibus inter Statum nostrum Ferrariæ, & inter Statum Mantuæ dilecti filii

filii nobilis viri Vincentii Mantuæ, & Montisferrati Ducis temporali dominio subiectum vertuntur, aliquam personam fide, prudentia, doctrina, integritate, & experientia præstantem, quæ cum alia persona ad hunc effectum a prædicto Vincentio Duce deputanda, seu forsan deputata conveniat, & ad loca differentiarum accedat, ipsasque differentias concordare curet, deputare decreverimus; Ad te, qui nunc Auditoris Generalis causarum civilium nostræ Civitatis Bononien. munere fungeris, ac de cujus fide, integritate, doctrina, ac in rebus agendis solertia, & dexteritate plurimum in Domino confidimus, direximus oculos nostræ mentis. Itaque Te nostrum, & Apostolicæ Sedis ad præmissa peragenda Commissarium cum facultate, & auctoritate, omnia, & singula, quæ ad hujusmodi differentias concordandas pro nostro, & ejusdem Sedis honore, ac prædicti Status nostri Ferrariæ, atque Status etiam Mantuæ communi quiete, & commodo expedire cognoveris, faciendi, gerendi, & exequendi, nec non pro distinctione Agrorum Terminos, & testes lapideos inter utriusque Satus fines, in locis tibi, & Deputato dicti Ducis benevisis, constituendi auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus. In contrarium facien. non obstantibus quibuscumque.

Deputatio, de qua in Rubrica.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 24. Julii 1602. Pontificatus nostri Anno Undecimo.

Dat. die 24. Julii 1602. An. XI.

CCLXXXV.

Erectio Prioratus S. Agnetis extra mœnia Urbis in Titulum Abbatiæ pro Abbate eligendo ex Congregatione Canonicorum Regularium S. Salvatoris.

Ex Regest. in Secret. Brev.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUæ ad Ecclesiarum antiquarum, & insignium pristinum decorem, & dignitatem restituendam conducere dignoscimus, ea libenter concedimus, cum præsertim S. R. E. Cardinalium vota id exposcunt, ac alias in Domino salubriter conspicimus expedire.

Erectio, de qua in Rubrica.

§. 1. Supplicationibus itaque Ven. fratris nostri Alexandri Episcopi Prænestin. S. R. E. Cardinalis Florentin. nuncupati Nobis humiliter porrectis inclinati, Prioratum Monasterii Sanctæ Agnetis extra muros Urbis in via Nomentana, quod Monasterium alias a fe. re. Sixto Papa IV. Anno Domini 1479. Monasterio S. Petri ad Vincula de Urbe Congregationis Canonicorum Regularium Sancti Salvatoris de Bononia Ordinis S. Augustini perpetuo unitum, & annexum, & a piæ mem. Innocentio Papa VIII. Prædecessoribus Nostris de Anno 1489. confirmatum extitit, in titulum Abbatiæ, quæ posthac in perpetuum uni ex dictæ Congregationis Canonico Abbati Monasterii Sanctæ Agnetis nuncupando, ad instar aliarum Abbatiarum, Dignitatum, & Prioratuum ejusdem Congregationis, & juxta regularia illius Instituta conferri, seu ipse Canonicus ad eamdem Abbatiam eligi, & assumi debeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium, sine tamen præjudicio concessionis usus dicti Monasterii eidem Alexandro Episcopo Cardinali ad ejus vitam factæ, necnon jurium dicti Monasterii Sancti Petri ad Vincula, quam, & quæ salva esse volumus, perpetuo erigimus, & instituimus.

Privilegia Abbatis ad normam aliorum Abbatum ejusdem Congregationis.

§. 2. Ac pro tempore existenti Abbati ejusdem Monasterii Sanctæ Agnetis, qui apud dictum Monasterium residere teneatur, ut omnibus, & singulis privilegiis, honoribus, prærogativis, præeminentiis, favoribus, gratiis, & Indultis, ac etiam voce activa, & passiva in Capitulis Generalibus, Congregationibus, & aliis actibus publicis, & privatis non solum ad instar aliorum Abbatum, Præpositorum, & Priorum ejusdem Congregationis, sed pariformiter, & æque principaliter sine aliqua prorsus differentia, uti, ac frui possit, & valeat, concedimus, & indulgemus.

Clausulæ.

§. 3. Sicque & non aliter per quoscumque dictæ Congregationis Superiores, & alios Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Abbas a Priore Generali, & Visitatoribus eligendus.

§. 4. Insuper dilectis filiis Priori generali, & Visitatoribus ejusdem Congregationis, ut unum ex ejusdem Congregationis Canonicis, servata regularium suorum Institutorum forma, in Abbatem dicti Monasterii juxta tenorem præsentium eligere, & creare valeant, auctoritate, & tenore prædictis licentiam concedimus, & indulgemus.

Exequutores deputati.

§. 5. Quocirca eidem Alexandro Episcopo Cardinali, necnon dilectis filiis ejusdem Congregationis apud Nos Protectori, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Prioris Generalis, ac Visitatorum ejusdem Congregationis, aut pro tempore existentis Abbatis dicti Monasterii Sanctæ Agnetis fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra illos præmissorum omnium, & singulorum effectu pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari: Contradictores quoscumque per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 6. Non obstantibus fe. re. Bonifacii Pa-

Derogatio contrariorum

Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Judicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ejusdem Congregationis etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 29. Julii 1602. An.XI.

Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 29. Julii 1602. Pont. nostri Anno Undecimo.

CCLXXXVI.

Prohibitio, iterataque damnatio operum Caroli Molinei hæretici, cum revocatione licentiarum illa legendi, & retinendi, quibuscumque etiam a supremis Inquisitoribus concessarum, & cum inhibitione, ne cuiquam de cætero, præterquam a Summo Pontifice, concedantur.

Aliorum librorum prohibitorum indicem, vel potius ejus approbationem, vide in Const. CXII. ut supra Sacrosanctum *fol.* 82.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolicæ Sedis auctoritati maxime convenit, & ad nostrum pertinet officium, accurate prospicere, ne impiorum hominum libris, ac monumentis, piorum mentes seducantur, aut quovis modo a via veritatis avocentur.

Caroli Molinei scripta, contraria fidei continent, & ideo prohibita fuerunt.

§.1. Nos itaque considerantes damnatæ memoriæ Caroli Molinei scripta, & commentaria, doctrinam perniciosam, & Catholicæ Fidei contrariam continere, & ideo hujus impii, & hæretici hominis in prima classe descripti opera omnia in Indice librorum prohibitorum tam per nostros Prædecessores Romanos Pontifices, quam etiam per Nos nuper edito, expresse, ac nominatim sub censuris, & pœnis in eo contentis prohibita, & interdicta fuisse, & attendentes etiam, sicut ad audientiam nostram pervenit, quamquam eorumdem operum lectio, & retentio ab universis Christifidelibus maxime vitanda sit;

Plurimi tamē variis prætextibus licentias illa tenendi extorxerūt illisque utuntur.

§.2. Nihilominus a plurimis, & iis præsertim, qui utriusque juris scientiam profitentur, contra hujusmodi prohibitionem, dicti Caroli scripta, & Commentaria, sub variis prætextibus, sive illa examinandi, & expurgandi, sive corrigendi, & emendandi, ut dicunt, sive etiam, ut illis utantur in Judiciis, & decisionibus causarum, & aliis eorum scriptionibus, frequenter legi, & retineri maximo cum eorumdem, & aliorum animarum periculo, & sub his prætextibus varias licentias etiam a nonnullis Episcopis, & aliis locorum Ordinariis, & ab Inquisitoribus temere, ac de facto, & etiam quandoque ab hac Sancta Sede, & a Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus super Indice librorum prohibitorum deputatis, sive etiam interdum a Generalibus inquisitoribus sub præcepto, ut nonnisi expurgatis, & cunctis erroribus deletis, uti possint, diversimode ab eisdem extortas, aut impetratas fuisse.

Hic autem Pont. ne dicta Caroli scripta Christifideles inficiantur de novo illa damnat, & interdicit etiam si expurgata dicantur.

§.3. Propterea pro nostra Pastorali solicitudine cunctorum Christifidelium animarum securitati, & saluti, quantum cum Domino possumus, consulere, & ne ipsi Christifideles mali hominis prava doctrina, & impietate fallantur, aut inficiantur, opportune providere volentes, pro potiori cautela, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, hac nostra perpetua valitura Constitutione, omnia, & quæcumque prædicti Caroli Molinei Hæretici scripta, opera, & Commentaria, Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra auctoritate de novo perpetuo damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizamus, eorumque lectionem, & retentionem universis, & singulis Christifidelibus, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, honoris, & præeminentiæ, licet de illis specialis, & individua mentio habenda foret, existant, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ, aliisque censuris, & pœnis in Indice librorum prohibitorum contentis, ac etiam suspicionis ipsius hæresis, quantumvis scripta, opera, & commentaria ipsa jam quovis modo fuisse expurgata prætendant, districte perpetuo interdicimus, & prohibemus.

Licentias quācumque revocat, & eas de cætero dari prohibet, etiam a Card. deputatis super Indice, & Inquisitor.

§.4. Et propterea omnes, & quascumque licentias quibusvis personis, tam ab Ordinariis locorum, quam etiam ab ipsis Cardinalibus super dicto Indice deputatis, ac supremis S. Universalis Inquisitionis contra hæreticam pravitatem Inquisitoribus, ac a Nobis, & Apostolica Sede quomodolibet concessas legendi, & retinendi libros ejusdem Caroli Molinei, etiam sub alio nomine inscriptos, vel expurgatos, cum non aliter quam igne expurgari possint, revocamus, cassamus, & annullamus. Inhibentes omnibus, & singulis supradictis, ne de cætero hujusmodi licentias cuiquam concedant, vel impertiantur. Quinimmo omnem facultatem concedendi hujusmodi licentias retinendi, vel legendi opera hujus impii Auctoris, ex quacumque causa, & sub quovis prætextu, & colore, quibuscumque personis quavis auctoritate etiam Apostolica suffultis, & quacumque dignitate præditis, etiam ipsismet Cardinalibus super Indice librorum prohibitorum deputatis, ac supremis Inquisitoribus prædictis adimimus, eamque Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus tantum reservamus.

Easque à Papa concedendas, & subscribendas esse decernit.

§.5. Cassantes insuper, & irritantes quascumque licentias etiam a Nobis, & a Successoribus nostris Rom. Pont. concessas, & im-

& imposterum concedendas, quæ manu nostra, aut Successorum prædictorum subscriptæ non fuerint.

Declarat prædictam prohibitionem.

§.6. Per hanc tamen prohibitionem non intendimus retentionem librorum juris Canonici, & aliorum Catholicorum Auctorum habentium additiones, seu apostillas, ut vocant, hujus impii hominis, ipsis tamen additionibus, seu apostillis omnibus prorsus deletis, prohibere.

Mandat opera hujusmodi Ordinariis, vel Inquisitoribus consignari, & ab eis comburi.

§.7. Postremo sub censuris, & pœnis supradictis, omnibus, & singulis Christifidelibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus intra mensem a publicatione præsentium in locis, per quæ eædem ad eorum notitiam pervenire possint, facienda computandum, omnia, & singula scripta, opera, & Commentaria prædicta Caroli Molinei realiter, & cum effectu locorum Ordinariis, vel Inquisitoribus exhibeant, & consignent. Ipsis vero locorum Ordinariis, vel Inquisitoribus, ut illa statim nulla interposita mora, aut expectata licentia igne comburant, & comburi faciant.

Hanc Const. publicari jubet.

§.8. Ut autem præsentes nostræ literæ ad omnium notitiam facilius deveniant, & ne earum ignorantia quemquam excuset, volumus, & eadem auctoritate decernimus, ut earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus ipsis haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ: utque eædem præsentes ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, & in acie Campi Floræ affixæ, & publicatæ, omnes ita arctent, & afficiant, perinde ac si omnibus, & singulis intimatæ fuissent. Quocirca Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac aliis locorum Ordinariis, per eadem scripta mandamus, ut easdem præsentes quisque ipsorum in suis Civitatibus, & Diœcesibus publicari, & observari curent, ac faciant, & contra inobedientes quoscumque ad declarationem incursus pœnarum, & censurarum prædictarum irremissibiliter procedant.

Contraria nõ obstare decernit.

§.9. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, & indultis, ac literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 21. Augusti 1602. An. XI.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die vigesima prima Augusti 1602. Pontificatus nostri anno Undecimo.

CCLXXXVII.

Præfinitio habitus coloris cærulei, quem deferre debent Religiosi Congregationis Canonicorum sæcularium S. Georgii in Alga Venetiarum.

Institutionem hujus Congregationis, & alia eam respicientia, vide in Gregorii XII. Constit. II. Illis Tom. III. Par. II. fol. 405.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUæ ad Religiosorum antiquum institutum conservandum provide ordinata fuisse dicuntur, ea, cum a nobis petitur, Apostolici muniminis firmitate libenter communimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Decretum Congregationis, quod sui Religiosi deferant togam coloris cerulei prout B. Laurentius Justinianus Congregationis fundator deferebat.

§.1. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Generalis Congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum, quod per undecim Patres deputatos, Capitulum generale ejusdem Congregationis repræsentantes, communibus votis resolutum fuit, ut tolleretur abusus inter Religiosos dictæ Congregationis introductus, interessendi divinis Officiis in Choro, in Ecclesia, in processionibus particularibus, & aliis locis publicis, cum sola tunica alba, veluti contraria institutis, & habitui antiquo ejusdem Congregationis. Et propterea deinceps Religiosi deberent ubique, & in omni tempore, & præsertim Domi, in Monasteriis, & locis ejusdem Congregationis deferre Togam coloris cærulei, Pallandam nuncupatam, juxta Constitutiones ejusdem Congregationis, & ad instar illius, quam deferebat B. Laurentius Justinianus, ejusdem Congregationis institutor. Ut autem nullo tempore imposterum prædictæ resolutioni, seu decreto prædictorum undecim Patrum deputatorum contraveniatur, idem Generalis totius Congregationis prædictæ nomine, nobis humiliter supplicari fecit, ut illud Apostolica auctoritate perpetuo confirmare, de benignitate Apostolica dignaremur.

Approbatio hujus Pontificis ex voto Cardinalium.

§.1. Nos igitur, qui juxta petentium votis nostrum non denegamus assensum, Generalem, & singulares Religiosos dictæ Congregationis, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ex voto venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, super consultationibus, & negociis Episcoporum, & Regularium deputatorum, decretum Capituli Generalis prædictum, ut scilicet omnes, & singuli dictæ Congregationis Religiosi Togam, Pallandam nuncupatam, coloris cærulei deferre, ut præmissum est, teneantur, auctoritate Apostolica tenore præ-

præsentium, perpetuo confirmamus, & approbamus, ac illud per dictos Religiosos inviolate observari debere decernimus, & declaramus.

Derogatio contrariorum

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Congregationis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate, alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 22. August. 1602. An. XI.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 22. Augusti 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXXVIII.

Reductio Provincialis, & Fratrum Tertii Ordinis S. Francisci Provinciæ Dalmatiæ, & Justinopolitan. ad obedientiam, & subjectionem Vicarii generalis ejusdem Ordinis.

De hoc Ordine vide in Const. XLVII. Leonis X. Inter *Tom. III. Par. III. fol.* 497.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PRo nostri Pastoralis muneris debito, ad ea libenter intendimus, per quæ Religiosorum prospero regimini, & gubernio opportune consulitur, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Fratres Provinciæ Dalmatiæ, & Justinopolitan. eorum tantū modo Provinciali obediebant.

§.1. Cum itaque sicut accepimus, dilecti filii Provinciales, & Fratres Tertii Ordinis S. Francisci Provinciæ Dalmatiæ, & Justinopolitan. nulli alteri Superiori obediant, sed dicti Fratres eorum Provinciali per vota secreta pro tempore electo tantummodo subsint, nec alium Superiorem agnoscant.

Hic Pontif. Vicario, & Visitatoribus Generalibus Ordinis Provinciæ Italiæ subjicit.

§.2. Nos prospero regimini, & gubernio dictorum Fratrum valde expedire considerantes, ut ipsi, eorumque Provincialis, Vicario, & Visitatoribus Generalibus Ordinis prædicti Provinciæ Italiæ subiiciantur, ac eorum superioritati, visitationi, & correctioni, prout alii Fratres Italiæ prædicti Ordinis, de cætero subjaceant, ac prædictis Fratribus Italiæ, sub eisdem Generalibus Superioribus uniantur, ac propterea in præmissis opportune providere volentes, supplicationibus etiam pro parte dilecti filii Bernardi Sabbiæ Fratris, & Procuratoris Generalis ejusdem Ordinis, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati.

Et eidem Provinciæ unit.

§.3. Provincialem, & Fratres Tertii Ordinis S. Francisci Provinciæ Dalmatiæ, & Justinopolitan. prædictis Vicario, & Visitatori generali Tertii Ordinis S. Francisci hujusmodi Italiæ, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo subijcimus, illosque sub hujusmodi Vicarii, & Visitatoris generalis obedientia, Fratribus ejusdem Ordinis Italiæ unimus.

Gratiasque, & privilegia communicat.

§.4. Ac eisdem Provinciali, & Fratribus Dalmatiæ, & Justinopolitan, ut omnibus, & singulis gratiis, privilegiis, indultis, favoribus, concessionibus, prærogativis, & indulgentiis, necnon voce activa, & passiva in Capitulis generalibus, & in electione Vicarii, & Visitatoris generalis hujusmodi, ad instar Provincialium, & Fratrum Italiæ ejusdem Ordinis, sine aliqua prorsus differentia respective, uti, potiri, & gaudere possint, & valeant, ac debeant, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus.

Istos monet ut eos benigne recipiant.

§.5. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ Vicario, & Visitatori Generali prædicto, ut Provincialem, & Fratres prædictos Provinciæ Dalmatiæ, & Justinopolitan. sub ejus curam, & gubernium benigne recipiat, & ea, qua decet caritate, prosequatur.

Illos vero, ut istis omnino obediant.

§.6. ipsis vero Provinciali, & Fratribus, ut prædicto Vicario, & Visitatori Generali obedientiam, & reverentiam debitas, & devotas prompte præstent, & exhibeant, illumque debita honorificentia prosequantur; alioquin sententiam, sive pœnam, quam ipse Vicarius, & Visitator Generalis rite tulerit, seu statuerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Contrariisq; omnibus derogat.

§.7. Non obstan. præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon ejusdem Ordinis, ac dictæ Provinciæ Dalmatiæ, & Justinopolitan. etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Provinciæ Dalmatiæ, ejusque Provinciali, & Fratribus in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus; cæterisque contratriis quibuscumque.

Dat. die 2. Septem. 1602. An. XI.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris die 2. Septembris 1602. Pontificatus nostri Anno XI.

CCLXXXIX.

Declaratio, quod Fratres Minores S. Francisci strictioris Observantiæ, non sunt novæ Regulæ professores, sed Regulæ S. Francisci veri observatores.

Alia de istis Fratribus vide in Constit. XLIII. Clement. VII. In suprema *Tom. IV. Par. I. fol.* 100. *ubi legitur eorum Congregationis approbatio.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prœmium.

EX injuncto nobis Apostolici muneris debito, ad ea libenter intendimus, per quæ regularis observantiæ professorum Re-

Reformatorum statui; & conscientiæ securitati opportune consulatur; ut, & ipsi professores, uberiora in Ecclesia militanti fructus afferant, & eorum Religio majora in Domino suscipiat incrementa.

Fratres Reformati de Observantia dicebatur non servare Regulam S. Francisci ex his narratis.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus, à nonnullis aliquando oppositum fuerit, dilectos filios professores Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de strictiori Observantia, Reformatos nuncupatos, qui juxta Constitutiones Romanor. Pontificum Prædecessorum Nostrorum, ac etiam nostram sub dat. Tusculi die 12. Octobris, Pontificatus nostri Anno quinto novissime editam, sub obedientia Custodum degunt, eorumq; Superiores, Custodes, & non Ministros appellant, propterea non satisfacere Regulæ à beato Francisco editæ, & per Sedem Apostolicam sæpius confirmatæ, & approbatæ, juxta cuius literam, sub obedientia Ministrorum vivere videntur obligati. Cumq. etiam asseratur, dictos Fratres Reformatos contra dictam Regulam agere, ac graviter, &contra votum professionis, præsertim obedientiæ, delinquere, ac exinde perturbationes, & incommoda patiantur.

Hic ideo Pontifex eos vere observatores d Regulæ esse declarat.

§. 2. Nos eorumdem Fratrum Reformatorum quieti, tranquillitati, & indemnitati prospicere, atque eosdem adversus hujusmodi molestias, & calumnias tueri, ac omnem super præmissis ambiguitatem e medio tollere volentes, quarumcumq; Constitutionum, & præsertim nostræ supradictæ, super reformatione dicti Ordinis editarum tenores præsentibus pro expressis habentes; Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie decernimus, & declaramus, supradictos Fratres Reformatos, qui non novam, sed eamdem Regulam, quam Beatus Franciscus condidit, & fælicis recordationis Honorius Papa Tertius Prædecessor noster confirmavit, quamque etiam Fratres de familia nuncupati Ordinis Minorum de Observantia observant, licet ipsi Reformati purius, & juxta ipsius Regulæ literam declaratam per recolendæ memoriæ Nicolaum Tertium, & Clementem Quintum Romanos Pontifices etiam Prædecessores Nostros, observent, sub obedientia Custodum, quibus per supradictas Romanorum Pontificum, & præsertim Nostram, constitutiones subjecti fuerunt, prædictæ Regulæ Sancti Francisci, & præcipue in ea parte, ubi sunt illa verba: Præcipio firmiter Fratribus universis, ut obediant suis Ministris, plene, pure, & integre, & absque ulla dispensatione in voto obedientiæ; ita satisfacere, sicut faciunt dicti Fratres de familia sub obedientia eorum Ministrorum degentes, qui a Custodibus solo nomine differunt, & ipsis Fratribus Reformatis Ministrorum loco præsunt, ipsosque Reformatos, veros filios, & indubitatos fratres Ordinis Sancti Francisci, & in conscientia tutos existere.

Gratiisque, & privilegiis Fr. Min. de Observantia.

§. 3. Necnon in omnibus eorum Monasteriis, Locis, Domibus, Oratoriis, & Ecclesiis, quas nunc obtinent, & in posterum quovis modo, vel titulo obtinebunt, tam in Italia, quam extra ubique locorum, præsertim in Gallia, omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, & indultis, tam spiritualibus, quam temporalibus, ac præcedentiis, in processionibus, in funeralibus, ac in concursu cum aliis Religionibus, in concionibus certis tempore, & loco vicissim habendis, & in omnibus aliis actibus publicis, & privatis, quibus dicti fratres de familia in eorum Monasteriis, Ecclesiis, domibus, & locis, ac rebus, tam de jure, quam ex consuetudine, vel alias frui, potiri, & gaudere solent, & possunt, ac poterunt quomodolibet in futurum, sine aliqua differentia frui, potiri, & gaudere posse, ac debere: dummodo tamen strictiori observantiæ dictorum Fratrum Reformatorum, prout in nostris literis prædictis disponitur, non adversentur.

Clausulæ.

§. 4. Mandantes insuper in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis cujuscumque qualitatis, dignitatis, seu conditionis existant, ad quorum notitiam præsentes nostræ pervenerint, ut nullus in posterum prædictos Fratres Reformatos appellare audeat, seu præsumat novos Religiosos, aut novæ Regulæ professores. Sicque & non aliter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores deputat.

§. 5. Quocirca Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis per præsentes committimus, & mandamus, quatenus quicumque illorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Reformatorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ipsisque Fratribus Reformatis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos eorumdem præmissorum effectu pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoscumque per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas derogatorias apponit.

§. 6. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ Nos in Constitutione nostra prædicta voluimus non obstare; cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 7. Volumus autem, ut præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhi-

adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 7. Septem. 1602. An. XI. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die septima Septembris, millesimo sexcentesimo secundo, Pontificatus nostri Anno undecimo.

CCXC.

Ex Regest. in Secret. Brev. Confirmatio Concordiæ inter Episcopum, & Capitulum Barchinonen. initæ super jurisdictione civili, & criminali.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. EX debito pastoralis officii, quo nobis Dominici gregis cura commissa est, circa universorum Christifidelium pacem, & tranquillitatem sollicitis studiis intendentes ea, quæ inter fideles ipsos, sublatis litigiorum anfractibus, concordia terminata esse dicuntur, nè in recidivum contentionis scrupulum relabantur, sed firma perpetuo, & illibata persistant, libenter, cum a nobis petitur, Apostolico munimine roboramus.

Quamplures Causæ inter Episcopum, & Capitulum agitatæ fuerant super Jurisdictione civili, & criminali. §. 1. Sane pro parte Ven. Fratris nostri Ildefonsi Episcopi Barchinonen, & dilectorum filiorum Capituli, & Canonicorum Ecclesiæ Barchinonen. nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsi attendentes occasione quamplurium, & diversarum litium, & causarum, quæ inter pro tempore existentes Episcopos Barchinonen., ac Capitulum, & Canonicos dictæ Ecclesiæ per spatium septuaginta annorum coram diversis Judicibus in Romana Curia, & præsertim Palatii Apostolici causarum Auditoribus agitatæ, & demum ad preces charissimi in Christo filii nostri Philippi secundi Hispaniarum Regis Catholici ab eisdem Judicibus avocatæ, & bon: mem: Scipioni Lancellotto primum, & deinceps eo ex humanis sublato dilectis filiis nostris Dominico Pinello, & Flaminio Plato S. R. E. Cardinalibus tam ad concordandum, quam ad decidendum super Jurisdictione civili, & criminali, ac aliis diversis Juribus, administrationibus, & prætentionibus Episcopi, Capituli, & Canonicorum prædictorum a nobis specialiter commissa fuerant, magnas per utramque partem pecuniarum summas consumptas fuisse, & quod graviter dolendum est, divina officia, publicamque, & privatam pacem, & quietem dictæ Ecclesiæ perturbatam esse, ac in dies magis, ac magis perturbari, in magnum divini cultus detrimentum, & præjudicium, ac tam Clericorum, quam Religiosorum, ac Laicorum scandalum plurimorum.

Partes Concordiam ineunt. §. 2. Ac volentes omnium hujusmodi discordiarum occasiones amputare, litiumque, & dissensionum flammas, & anfractus, quæ dubios, & tristes pariunt eventus, extinguere, per nonnullos graves, & eruditos Viros ab utraque parte electos, qui veteres Constitutiones, statuta, privilegia, concordias, sententias, laudabiles consuetudines, antiquumque, & ordinatum ejusdem Ecclesiæ statum summa diligentia recognoverunt, intus Domos Capitulares dictæ Ecclesiæ, ubi pro similibus actibus, & negociis pertractandis convocari solent ad sonum campanæ, & per communem nuntium, ut moris est, vocati, & capitulariter congregati a litibus hujusmodi recedentes, illasque revocantes, & annullantes, Juraque, & actiones sibi invicem remittentes, pro bono pacis, & concordiæ, ac alias ad infrascriptam conventionem, concordiam, & transactionem, per quam aliqua, quæ in eisdem Constitutionibus, Statutis, privilegiis, concordiis, sententiis, & consuetudinibus, clara non erant, & usu, declararunt, non tamen derogare intenderunt aliquibus, quæ non controvertebantur, sed illa in suis robore, & firmitate illæsa remanere voluerunt, & protestati sunt sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito, tamquam de re dubia, & lite incerta inter eos devenerunt.

§. 3. Videlicet in primis, quoniam dicta Ecclesia sicut aliæ Ecclesiæ Provinciæ Tarraconen. habet Jurisdictionem civilem, & criminalem, & hucusque controversum est inter Episcopum, & Capitulum prædictos, an Jurisdictiones hujusmodi exerceri debeant per solum Episcopum, aut per solum Capitulum, vel per Episcopum, & Capitulum simul, & conjunctim fieri deberet: quodque Episcopus, seu ejus Vicarius generalis Canonicus actu præbendatus cum ipso Capitulo intus Domos Capitulares hujusmodi ederent Statuta, Ordinationes, Constitutiones, & deliberationes ad gubernationem rerum mensæ Capitularis, & Ecclesiæ pertinentes: & quia dicta Ecclesia consistit in quamplurimis administrationibus, quod electiones, deputationes, & revocationes officialium pro administratione, & gubernio illarum fierent in Capitulo per Episcopum, seu Vicarium, & Capitulum hujusmodi simul, & capitulariter: ac quod Beneficia per uniones, & bona per dismembrationes applicata, eorumque fructuum distributiones, seu dispensationes, concessiones, donationes, contractus, & alia quæcumque concernentia interesse dictorum Capituli, & Ecclesiæ administrarentur, & gubernarentur, non solum per Episcopum, & seu ejus Vicarium prædictum, sed communiter per Episcopum, & Capitulum, adeo ut, tam super dictis administrationibus, ac administratis in illis per Canonicos, & alias personas ab ipso Episcopo, seu Vicario, & Capitulo prædictis deputatas, seu deputandas, quam super omnibus aliis supradictis non posset solus Episcopus, seu Vicarius prædictus aliquo modo etiam visitando, ut Ordinarius, nec alias se intromittere, nisi vigore specialis Commissionis, seu Rescripti a Nobis, & Romanis Pontificibus, vel Sede Apostolica emanati, & quod Jurisdictio cognoscendi de causis civilibus, in quibus Canonici, ut Rei convenirentur, ad dictum Vicarium spectaret, & pertineret; In causis vero civilibus, in

Concordiæ tenor.

in quibus Canonici erunt Actores ad solum Episcopum, & eo volente, seu expresse permittente ad ejus Vicarium prædictum, seu alios officiales pertineret; In causis autem civilibus super administratione rerum, & bonorum dicti Capituli, illiusque mensæ Jurisdictio tam active, quam passive, sive Canonici essent Rei, sive Actores ad Episcopum, & Capitulum prædictos communiter spectaret; Quodque edicta, monitiones, & cartellæ administrationis rerum, & bonorum dictæ Ecclesiæ tantum concernentia publicarentur in eadem Ecclesia nomine Vicarii prædicti; Reliqua vero edicta, monitiones, & cartellæ concernentia particularem, seu generalem Reformationem, & correctionem morum, vel alia quæcumque negotia dictæ Civitatis, ac totius, seu partis Diæcesis Barchinonen., & quæ ad instantiam particularium quorumcumque pro rebus, & negotiis quibuslibet communibus, & particularibus, aut alias quocumque modo, causa, & respectu in dicta Ecclesia intimari, notificari, proponi, seu publicari contigerit publicarentur, & publicanda essent nomine solius Episcopi, vel eo volente, & permittente, & non alias nomine Vicarii prædicti. Et insuper quotiescumque in Capitulo ab Episcopo, seu Vicario, & Capitulo prædictis fieret communiter Statutum, deliberatio, seu Constitutio, vel quid aliud gravans aliquem ex Canonicis, vel Beneficiatis, aut aliis Clericis, & Ministris prædictæ Ecclesiæ, a prætenso gravamine non possit recurri, nec appellari ad Episcopum, seu Vicarium prædictos, sed tantum ad Metropolitanum, seu alium legitimum superiorem, vel Romanum Pontificem: Præterea, quod Convocationes, & Congregationes Capitulorum spectarent, & pertinerent ad Episcopum, & ipso absente ab ejus Ecclesia, ad ejus Vicarium prædictum privative quoad omnes alios Canonicos, etiã antiquiorem, præterquam in Congregationibus Capitulorum generalium mensis Maii, & Capitulorum ordinariorum cujuslibet hebdomadæ congregandorum tantum in diebus Lunæ, & Veneris: quæ quidem Congregationes, absente tamen Episcopo ab ejus Ecclesia, suoque Vicario prædicto in dictis diebus, & mense Maii, ac durante tempore prorogationis dictorum Capitulorum generalium ulterius usque ad Vigiliam festi Sancti Jacobi Apostoli juxta Constitutionem Capitularem hæc disponentem solum per Canonicum antiquiorem fieri possit. Quodque ubi, & quoties foret in Capitulo tractandum de aliquo interesse, seu privato commodo Episcopi, vel ejus Vicarii prædictorum, ac suorum, Capitulum teneri, & haberi posset sine interventu Episcopi, sive ejus Vicarii prædicti, certiorato tamen ante ingressum Capituli pro debito urbanitatis Episcopo tantum, existente eo in prædicta Ecclesia, & non alibi: Finito tamen eo negotio tangente Episcopum, seu ejus Vicarium prædictum nihil aliud possit tractari, nec concludi in Capitulo: ulterius quod cura procurandi, & indicendi silentium in choro, dum divina celebrantur officia tam noctu, quam diu, & in processionibus faciendis intus, & extra Ecclesiam spectaret ad Præcentorem, & suo casu ad Succentorem, vel ad alias personas per Episcopum, & Capitulum prædictos ad id deputatas, seu deputandas: ac quod potestas, sive Jurisdictio privandi distributionibus quotidianis, & ab ingressu chori Dignitates, Canonicos, Beneficiatos, Clericos, & Conductitios propter interruptionem silentii hujusmodi, & excessus in choro, & processionibus hujusmodi commissos ad Præcentorem, & suo casu ad Succentorem, seu ad alias personas per Episcopum, & Capitulum ad id deputatas, seu deputandas hujusmodi, spectaret, & pertineret: nec non quod in inquirendis, corrigendis, & puniendis excessibus, & delictis Canonicorum præbendatorum dictæ Ecclesiæ, tam quando Episcopus visitaret, quam quoties extra visitationem ex officio, vel ad petitionem alicujus, aut alias foret procedendum, servaretur concordia, sive sententia fe: re: Nicolai Papæ Quinti Prædecessoris Nostri sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octavo Pridie nonas Julii Pontificatus sui secundo, & sub Datum ejusdem Incarnationis anno millesimo quadringentesimo nono Quinto nonas Maii ejusdem Pontificatus tertio annis: per quam quidem sententiam, & declarationem hoc Jus particulare tribuitur, videlicet quod circa capturam Canonicorum præbendatorum dictæ Ecclesiæ, & processus criminales contra ipsos per dictum Episcopum, aut ejus officiales faciendos, serventur Constitutiones laudabiles eatenus in dicta Ecclesia observatæ: Ita ut in his absque adjuncto ipsius Ecclesiæ præbendato Canonico a dicto Capitulo deputato de cætero minime procedere valeat, aut possit: hoc tamen addito, quod Episcopus, vel ejus Vicarius generalis prædictus in prædictis procederet cum dicto adjungendo Canonico actu etiam præbendato a Capitulo deputato, de cujus Canonici consilio, & consensu Episcopus, vel Vicarius prædictus tam in formando processus criminales contra aliquem ex dictis Canonicis, & circa eorum capturam, quam in omnibus aliis actibus usque ad sententiam definitivam, vel ejus exequutionẽ inclusive teneretur procedere coram Notario Episcopi, & in ejus Palatio, aut solito Tribunali: addito etiam, quod si Nobis placeret, compræhenderentur obtinentes Dignitates in eadem Ecclesia, licet in prædicta sententia de illis nulla fiat mentio. Insuper quod pro excessibus commissis per Beneficiatos, & Clericos dictæ Ecclesiæ intus eamdem Ecclesiam, & ejus ambitum, seu claustra, & in quibuscumque processionibus, quæ fiunt intra, vel extra Ecclesiam, possent iidem Beneficiati, & Clerici per Capitulum, seu ejus officiales ad id deputatos privari distributionibus quotidianis, & per solum Episcopum, seu ejus officiales puniri condigne juxta mensuram, & qualitatem delicti: Punitio vero delictorum, quæ intus dictam

dictam Ecclesiam, & ejus ambitum, seu claustra committi contingeret per laicos, & alias personas, quæ non erunt de foro Ecclesiastico, ad Episcopum tantum, sive ejus officiales, & ministros privative quoad Capitulum spectaret, & pertineret, ita ut similes delinquentes laici in flagranti crimine reperti per Monachos nuncupatos, seu alios Capituli ministros capi, & cippis, ac compedibus, seu alibi intus dictam Ecclesiam cum tamen custodia, & non alias detineri, & exinde statim, seu paulo post liberari, ac cum effectu Episcopo, seu ejus officialibus, vel suæ Curiæ ministris petentibus tradi deberent. Demum, quod Episcopus in tota sua visitatione quolibet anno facienda per se ipsum, aut Vicarium prædictum pro visitanda Ecclesia, Canonicis, Dignitatibus, Beneficiatis, Clericis, & aliis prædictis teneretur munus visitationis hujusmodi obire cum duobus Canonicis assistentibus, a Capitulo nominandis, qui tamen non essent Convisitatores, sed mere Assistentes sine consilio, & consensu: quodque edicta, & monitiones, seu cartellæ omnes, quæ faciendæ, publicandæ, seu notificandæ forent intus dictam Ecclesiam tam pro visitatione ipsa intimanda, & notificanda, quam pro aliis quibuscumque ad dictam visitationem spectantibus, & necessariis posset Episcopus suo nomine tantum in dicta Ecclesia facere, illaque publicare, aut eo delegante, seu committente, Vicario prædicto nomine dicti Delegati, prout in Instrumento publico sub die septima mensis Februarii anni Domini millesimi sexcentesimi primi in Civitate Barchinonen. celebrato dicitur contineri.

Confirmari petitur auctoritate Apostolica.

§. 4. Quare pro parte Ildefonsi Episcopi, ac Capituli, & Canonicorum prædictorum, qui, ut asserunt, se concordiam, conventionem, & transactionem hujusmodi, omniaque, & singula illius capita observare, & attendere velle promiserunt, nulloque unquam tempore aliqua ratione, vel causa variare promittunt, & ad id sub amplissimis clausulis invicem se se obligarunt, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus concordiæ, ac transactioni, & in ea contentis hujusmodi pro illorum subsistentia robur Apostolicæ confirmationis adjicere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmatur.

§. 5. Nos igitur, qui inter personas quaslibet præsertim ecclesiasticas pacem, & concordiam nostris potissimum temporibus vigere sinceris exoptamus affectibus, quique hodie habita etiam eorumdem Dominici, & Flaminii Cardinalium, quibus universum hoc negotium examinandum demandaveramus, de præmissis omnibus, & singulis, litiumque, & causarum, ac controversiarum prædictarum statu, & meritis, plena relatione, causas ad Nos avocavimus, litesque, & controversias hujusmodi extinximus, prout in supplicatione desuper manu nostra signata, cujus solam signaturam quoad id sufficere voluimus, plenius continetur, Ildefonsum Episcopum, ac singulares personas Capituli hujusmodi a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, nec non litium, & causarum, ac controversiarum prædictarum statum, & merita, nominaque, & cognomina Judicum, & collitigantium cum inde sequutis præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, concordiam, conventionem, ac transactionem, omniaque, & singula prædicta, salva tamen, & reservata semper in primis omnibus, in quibus de Jure necessaria fuerit, nostra, & Sedis Apostolicæ auctoritate, ita ut facultas uniendi, dismembrandi, supprimendi, & applicandi, vel alia, in quibus dictæ Sedis auctoritas, & licentia quomodolibet requiritur, faciendi per præsentes nullatenus Episcopo, ac Capitulo, & Canonicis prædictis concessa sit, vel censeatur, & salvis etiam reservationibus, & affectionibus Apostolicis, præterquam quoad caput illud de Ecclesiæ prædictæ Dignitates obtinentibus, quos dicti Nicolai Prædecessoris sententiæ beneficio uti, eosque sub capite hujusmodi compræhendere, aut includere nullatenus intendimus, Apostolica auctoritate, & ex certa scientia perpetuo approbamus, & confirmamus, ac Apostolici scripti patrocinio communimus, omnesque, & singulos tam Juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus, nec non semper valida, & efficacia existere, suosque effectus sortiri, ac ab omnibus, ad quos spectat, inviolabiliter observari mandamus: & nihilominus in iis, quæ in præmissis per Capitulum, & Canonicos prædictos cum interventu, & assistentia Episcopi, seu ejus Vicarii prædicti votum habentis simul, & capitulariter tractanda fuerint, ea obtinere debere juxta consuetudinem in Ecclesia Barchinonen. hactenus observatam, quæ a majori parte Capituli tractata, ordinata, & statuta fuerint, declaramus.

§. 6. Sicque in præmissis ab omnibus censeri, atque ita, & non alias per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum dicti Palatii Auditores, ac prædictos, & quosvis alios ejusdem S. R. E. Cardinales, & de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique, & in quavis Instantia judicari, & definiri debere, ac quid quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. *Clausulæ.*

§. 7. Quocirca dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Abbati Sancti Cucufatis de Valles Barchinonen. Diœces. ac Archidiacono majori Ecclesiæ Tarraconen. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, *Exequutorum deputatio.*

aut

aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Ildefonsi, & pro tempore existentis Episcopi, ac singularum personarum Capituli Barchinonen. fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter, & inviolabiliter observari, ac singulos, quos literæ ipsæ concernunt, & concernent in futurum, illis pacifice frui, & gaudere, non permittentes ipsos, vel aliquem eorum desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari; Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac cætera opportuna Juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, nec non legitimis super his habendis, servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio.

Derogatio contrariorum

§. 8. Non obstan. præmissis, ac piæ me: Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri de una, & in concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Judicium non trahatur, aliisque Apostolicis, ac etiam in Provincialibus, & Synodalibus conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non dictæ Ecclesiæ etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, usibus, privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis eisdem Episcopo, & Capitulo, aut quibusvis aliis superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specifica, & expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti essent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse harum serie latissime derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem. Per præsentes autem non intendimus quascumque uniones, annexiones, incorporationes, dismembrationes, suppressiones, & applicationes hactenus quomodolibet factas in aliquo approbare. Volumus autem, quod Collegium Beneficiatorum, illiusque singulares personæ bona, res, administrationes, & Jura quæcumque, si quæ habent in præsenti concordia, vel sub ea non compræhendantur, nec in alio quovis modo lædantur, sed in omnibus, & per omnia in eisdem statu, & terminis, in quibus ante eamdem concordiam erant, remaneant.

Clausulæ pœnales.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, intentionum, approbationis, confirmationis, communitionis, suppletionis, mandatorum, declarationis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli se noverit incursurum.

Dat. die 26 Septem. 1602 An. XI.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo secundo sexto Kalen. Octobris Pontificatus nostri Anno undecimo.

J. Richardot.
B. Leva.
D. Balbus.
A. Ruspoli.

CCXCI.

Ordinationes observandæ in subministratione alimentorum, contractibusque, & ultimis voluntatibus miserabilium Virginum, in Monasterio Sanctæ Catharinæ de Rosa pie receptarum in Alma Urbe.

Congregationis, & Protectoris hujus Monasterii institutionem, & jurisdictionem videre est in Constit. LXXVI. Pii V. Cupientes *Tom. IV. Par. III. fol. 5.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apostolici muneris divina dispositione nobis licet immeritis injuncti debitum requirit, ut circa statum Monasteriorum quorumlibet, sanctimonialium præsertim in Alma Urbe, pro educandis puellis, & Virginibus, quarum pudicitia ob suorum genitorum impudicum exemplum satis manifesto periculo exposita dignoscitur, institutorum, ac eorumdem sanctimonialium, & Virginum, & aliarum personarum prospere dirigendum invigilemus, eorumque subventioni & commoditatibus prospicere studeamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Causæ hujus constitution.

§. 1. Cum itaque, sicut nobis nuper exponi fecerunt dilecti filii Protector, Prælatus, & deputati Congregationis Monasterii Monialium Sanctæ Catharinæ della Rosa nuncupatæ de Urbe, sub S. Augustini, seu alterius Ordinis Regula, ipsa Congregatio puellas & Virgines miserabiles de dicta Urbe, quas tam ob earum paupertatem, quam etiam genitricum, vel aliarum mu-

lierum, penes quas degunt, vitæ impudicitiam, & exemplum scandalosum, simili vivendi modo, vel prostituendi se periculo de facili magis expositas compertum habent, a suis genetricibus, & aliis mulieribus prædictis, etiam illis invitis abducere, & in dicto Monasterio illius Monialium cura educandas & instruendas committere, ac alias recipere, sumptibusque, & expensis ejusdem Monasterii, & piis fidelium eleemosynis, & largitionibus, alere, & sustentare consueverint, donec ad ætatem nubilem perventæ matrimonio, constituta singulis per Congregationem, seu deputatos hujusmodi congruenti dote collocentur. Cumque propterea Monasterium, seu Congregatio hujusmodi, cujus redditus satis tenues sunt, multoties rerum angustia prematur, & commoditatibus, ac aliis sibi necessariis indigeat; quia tamen pleræque ex puellis pro tempore inibi introductis, & abductis, sive earum genitrices, & parentes facultates habent, quibus eisdem puellis ad victum, & vestitum necessaria subministrari possent, ejusdem Monasterii necessitatibus valde consuli possit, si dictis puellis juxta suas, aut suorum prædictorum facultates necessaria subministrentur, Idcirco pro parte Protectoris, Prælati, & deputatorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ejusdem Monasterii, seu Congregationis necessitatibus, & indemnitati prospicere, ac alias præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Protectoris & Congregationis facultas, cogendi puellarum parentes, aut consanguineos ad quos eorum alimentatio spectat, vel alias eorum bona etiã ad alium usum destinata possidentes, ad præstandum eis alimenta.

§. 2. Nos igitur rationi maxime consentaneum esse rati, ut Monasterium, & Congregatio hujusmodi quoad hujusmodi puellas facultates habentes in eorum necessitatibus subleventur, prædictos Protectorem, Prælatum, & deputatos, ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, harum serie statuimus, & ordinamus, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, pro iis puellis, & Virginibus, tam hactenus receptis, quam deinceps recipiendis, etiam invitis parentibus, & consanguineis suis, in dicto Monasterio, ut ibi educentur, & instruantur, ad quas aliqua bona, seu facultates, vel redditus pertinere, aut quarum parentes, seu consanguinei, ad quos alioquin earum educatio, & cura pertineret, facultates, ex quibus illis alimenta, in totum, vel in partem præstare possent, possidere constiterit, alimenta hujusmodi, & alia ad victum, & vestitum necessaria, ex bonis, pecuniis, rebus, & proprietatibus ad easdemmet puellas, aut ad earum parentes, seu consanguineos, quibus illarum cura, & alimonia alias incumberet, quomodolibet pertinentibus & spectantibus, ubicumque existentibus, & in quibuscumque rebus consistentibus, eorumque fructibus, redditibus, & proventibus, & introitibus prædicto Monasterio, dum & donec ipsæ puellæ in illo degerint, juxta declarationem a Protectore, seu Prælato, & deputatis prædictis, qui quantitatis, & qualitatis bonorumhujusmodi, & personarum, a quibus dicta alimenta præstanda erunt, rationem habebunt, faciendam, præstari, & subministrari omnino debeant, ac omnium earumdem puellarum, seu aliorum prædictorum bona, res, & proprietates hujusmodi, etiamsi ex aliquo statuto, ordinatione, legato, vel testamento alicujus alibi, & in alium usum, etiam sub pœna caducitatis, vel devolutionis in eventum contraventionis destinata, & relicta essent, ad id obligata & hypothecata sint, & esse censeantur, ac remaneant: Ita, & taliter, quod puellarum, & Virginum pro tempore introducendarum genitrices, & aliæ parentes hujusmodi, & aliæ personæ, penes quas bona, res, & proprietates prædicta reperientur, & quæ ad subministrandum eisdem puellis, & Virginibus alimenta, aliaque necessaria, alias tenerentur, & obligatæ existerent, ad præstandum, & subministrandum eadem alimenta, victum, & vestitum, & suppellectilia, seu acconcia vulgariter nuncupata, ac alia ad id consueta, & necessaria, juxta Protectoris, seu Prælati, & deputatorum prædictorum declarationem hujusmodi, teneantur, & obligatæ sint, & ad id per pro tempore existentes Protectorem seu Prælatum, & deputatos Congregationis prædictæ, quibus plenam, & amplam ad præmissa, & alia infrascripta facultatem, & auctoritatem per præsentes impertimur, etiam via juris, & manu regia, omni mora, reclamatione, & dilatione postpositis, ac quocumque alio meliori modo, etiam exequutive cogi, & compelli posse.

Puellæ in Monasterio degentes, nullo pacto absque licentia Prælati contrahere possint, præterquam in commodũ Monasterii.

§. 3. Præterea ne puellæ nunc, & pro tempore in Monasterio hujusmodi receptæ, introductæ, & degentes aliquo modo seduci valeant, similiter statuimus, & ordinamus, quod ipsæ puellæ, quousque ibi manserint, per se, vel interpositam personam, de bonis, proprietatibus, juribus, actionibus, & aliis rebus ad eas quovis modo pertinentibus, perventis, & perventuris, ex quacumque causa, intuitu, & occasione quomodolibet disponere, aut super illis coram quocumque Notario, vel alia persona publica, vel privata, cujuscumque dignitatis, conditionis, auctoritatis, & excellentiæ existente contrahere, vel contractum aliquem, aut quemvis alium similem, vel dissimilem actum publicum, vel privatum facere, requirere, aut illi consentire, vel consensum suum præstare, reddere, & apponere, & quicumque Notarius de præmissis, aut aliquo præmissorum se rogare, nisi, & quatenus commodum, & utilitatem dicti Monasterii respiciant, absque licentia, consensu, voluntate, auctoritate, decreto, seu interventu pro tempore existentis Prælati Congregationis hujusmodi, nullo unquam tempore valide possint, nec valeant, & alias, ac aliter,

præter-

præterquam in commodum & utilitatem ejusdem Monasterii, pro tempore facta instrumenta, scripturæ, acta, stipulationes, & contractus, seu quæcumquæ aliæ dispositiones, & ordinationes, nullam in judicio, & extra fidem faciant, ac nulla, irrita, & infecta, nulliusque roboris, & effectus, vel momenti prorsus & omnino sint, & pro nullis, irritis, ac infectis habeantur, ac censeri debeant.

Et a Congregatione dotatæ, ac nuptæ si filios non habent, non disponant de suis bonis etiam ad favorem aliorum locorum piorum nisi ultra dotem relinquat Monasterio quartam partem bonorum suorum.

§. 4. Et insuper, ut non solum bona ab ipso Monasterio, seu dicta Congregatione in dotationem dictarum puellarum erogata & eroganda, illis absque liberis decedentibus, ad prædictum Monasterium, seu Congregationem, ut par est, omnino redeant, sed etiam aliquid utilitatis eidem Monasterio proveniat, volumus, & decernimus, quod quandocumque contingat, aliquam ex puellis, & Virginibus a prædicta Congregatione pro tempore dotatis, & matrimonio collocatis, absque filiis legitimis, & naturalibus decedere, prædictum Monasterium illis sic decedentibus, in eorum, tam mobilibus, quam immobilibus, aliisque cujuscumque qualitatis existentibus bonis, juribus, rebus, & actionibus quibuscumque per eas relictis, aut ad eas pertinentibus, tam præsentibus, quam futuris, etiamsi dictæ mulieres pro tempore decedentes, de eisdem bonis, & rebus, aliisque ad eas pertinentibus, & competituris, in quarumvis personarum, seu etiam aliorum Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum piorum favorem quomodolibet disposuerint, nisi forsan in earum dispositionibus eidem Monasterio ultra dotem ab ipso Monasterio eis traditam, quartam saltem aliorum earum bonorum prædictorum reliquerint: quo casu dispositiones hujusmodi subsistere, aliter vero pro tempore faciendas viribus omnino carere, ac nullius roboris, & momenti fore, & esse declaramus: legitime succedere, ac hæres esse possit, & debeat, prout Nos Monasterium ipsum eisdem sic decedentibus mulieribus hæredem, & legitimum successorem ex nunc perpetuo facimus, & instituimus. Ita quod liceat nunc, & pro tempore existentibus Prælato, & deputatis prædictis, seu pro illis Agentibus, vel Agenti, aut ejusdem Congregationis Procuratori legitimo, ipsius Monasterii nomine, absque alia hæredis institutione, Judicis declaratione, vel ministerio, seu solemnitate, etiam de jure, aut consuetudine, vel statuto, debita, aut requisita, rerum, proprietatum, & bonorum a mulieribus decedentibus hujusmodi relictorum, illarum hæreditatum corporalem, realem, & actualem possessionem, easdemque hæreditates suscipere, appræhendere, & etiam fructus exinde percipere, exigere, levare, vendere, alienare, & in dicti Monasterii, ejusque necessarios usus, & utilitatem convertere, ac de illis tamquam de propriis, & ad illud legitime, & juridice spectantibus, & pertinentibus disponere, cujusvis licentia desuper minime requisita, eisdem Monasterio, Protectori, Prælato, deputatis, & Congregationi concedimus, & indulgemus.

Clausula præservativa cũ decreto irritanti.

§. 5. Decernentes præsentes literas nullo umquam tempore, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quopiam alio defectu notari, impugnari, ad terminos juris reduci, aut in jus, vel controversiam revocari, seu adversus eas quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ remedium a quoquam impetrari posse, sicque intentionis nostræ fuisse, & esse, ac ita, & non aliter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac etiam de latere Legatos judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausf. derog.

§. 6. Non obstantibus quibuscumque ultimis voluntatibus, statutis, ordinationibus, & hæredum institutionibus, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Urbis prædictæ, & quorumvis Monasteriorum, Ordinum, Ecclesiarum, & piorum locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, literis, & exemptionibus Apostolicis, illis, eorumque Superioribus, Conventibus, Capitulis, & personis, ac dilectis filiis Populo Romano, & quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & efficacissimis, ac insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in contrarium, etiam iteratis vicibus, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores præsentibus pro sufficienter, ac de verbo ad verbum expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 14. Octob. 1602. An. XI.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die 14. Octobris, millesimo sexcentesimo secundo, Pontificatus nostri Anno undecimo.

CCXCII.

Indulta Studii Generalis Civitatis Ferrariæ.

Hoc Studium erexit Bonif. IX. in ejus Constitut. IV. In supremæ. *Tom. III. Par. II. fol.* 383.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SAnctæ Romanæ Ecclesiæ dignitati, & honori, ipsiusque temporalis ditionis conserva-

servationi, & augmento maxime conducere arbitramur, ut in præcipuis ejusdem temporalis ditionis Civitatibus publicæ vigeant Studiorum generalium Universitates, in quibus tum ipsius imprimis S. R. E. subditi, tum exteri etiam optimarum disciplinarum Studiis vacare possint. Et propterea ut magis in dies efflorescant, Nos illas amplioribus in dies favoribus, & gratiis libenter prosequimur, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

Studium generale antiquius in Civitate Ferrariæ institutū fuit.

§. 1. Cum itaque in Civitate nostra Ferrariensi ab antiquissimo tempore instituta sit Universitas Studii generalis, Nos qui Civitatem prædictam per Nos sub immediata nostra, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ jurisdictione temporali receptam, peculiari quadam dilectione prosequimur, cupientes Universitatem Studii generalis hujusmodi non solum conservari, sed in dies majora suscipere incrementa, illam specialibus quibusdam privilegiis, & gratiis duximus exornandam.

Cui modo hic Pontifex hæc indulta concedit.

§. 2. Motu igitur proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie perpetuo concedimus, & indulgemus.

Professores eligant Rectores.

§. 3. Quod professores in dicta Universitate Studii generalis Ferrariensis, utriusque Juris, ac Artium, & Medicinæ, cum se opportunitas obtulerit Rectores, ut in more est, creare possint.

Rectores cognoscant causas Scolarium usque ad summam scut. 10.

§. 4. Quod hujusmodi Rectores pro tempore, & iis non existentibus, Reformatores Studii prædicti facultatem habeant judicandi, & cognoscendi de causis, & litibus civilibus Scolarium dicti Studii quoad summam decem scutorum tantum, tam active quam passive, & privative quoad alios Judices quoscumque.

Statutaque d. Universitatis reforment.

§. 5. Quod iidem Rectores, una cum Consiliariis, & Thesaurario, seu Reformatores, implorata ante omnia auctoritate, & obtenta licentia dilecti filii nostri, & Apostolicæ Sedis in d. Civitate Ferrariensi Legati, seu Gubernatoris pro tempore existentis statuta dictæ Universitatis corrigere, & reformare possint, quæ sic correcta, & reformata, perinde acsi auctoritate Apostolica roborata essent, observari debeant.

Scolares arma gestare possint.

§. 6. Quod Scolaribus descriptis in albo dictæ Universitatis, de prædicti Legati, seu Gubernatoris licentia, qui inspecta qualitate personarum, & morum hujusmodi licentiam concedet, Arma quæcumque, non tamen expresse prohibita, diu noctuque cum lumine, & sine lumine, & ubique locorum deferre licitum sit, edictis, aut proclamationibus, vel bannis quibuscumque minime obstantibus.

Lectores, & Scolares sint immunes a gabellis pro vehendis rebus sibi necessariis, aliisque impositionibus &c.

§. 7. Quod Doctores legentes, & Scolares tam Ferrarienses, & alii subditi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quam alienigenæ quicumque albo dictæ Universitatis adscripti, veniendo, & recedendo, conducendo, & reconducendo libros, vestes, suppellectilia, utensilia, ac ea etiam emendo pro ipsorum, & familiæ ipsorum usu, & opportunitate, ab omnibus gabellis, vectigalibus, pedagiis, datiis, etiam bullettæ, & transitibus, aliisque oneribus [præterquam molituræ, & gabellæ, quæ dicitur di piazza] necnon etiam ab omnibus factionibus, angariis, & perangariis, ac oneribus personalibus, & realibus, tam hucusque impositis, quam imposterum ex quacumque causa imponendis, penitus immunes, & exempti, ac liberi perpetuo existant, prout Nos illos, & quemlibet eorum, liberos, immunes, & exemptos perpetuo facimus, & declaramus.

Doctores Collegii, & Universitas Scolarium, gaudeat privilegiis Studio generali Civitatis Bononiæ concessis à Bonifacio IX. loc. cit. in Rub.

§. 8. Demum Collegiis Doctorum, & Universitati Scolarum Studii generalis Ferrariensis, omnia, & singula privilegia, & indulta, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem Collegiis Doctorum, & Universitati Scolarium Studii generalis Civitatis nostræ Bononiensis concessa, etiamsi talia sint, quæ speciali nota digna essent, quæ tamen omnia, & singula præsentibus pro singulariter expressis, & specificatis haberi volumus, Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, itaut Collegia Doctorum, ac Universitas Scolarium Studii generalis Ferrariensis hujusmodi privilegiis, & indultis omnibus, & per omnia frui, potiri, & gaudere possint, & valeant, perinde acsi illis nominatim concessa fuissent, concedimus, & indulgemus.

Jussio hanc Bullam registrandi in Cam. Apost.

§. 9. Quocirca per præsentes committimus, & mandamus dilecto filio nostro S. R. E. Camerario, ac Præsidentibus, & Clericis Cameræ nostræ Apostolicæ, ut easdem præsentes in eadem Camera admittant, & in ipsius Cameræ libris describi, & registrari faciant.

Deputatio exequutorum.

§. 10. Necnon prædicto nostro, & Apostolicæ Sedis de latere Legato, ac Venerabili Fratri Episcopo Ferrariensi, quatenus ipsi, vel alter eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, ac eisdem Doctoribus, Scolaribus, & aliis prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos præmissorum eorumdem effectu pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper a quoquam, quavis auctoritate, quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoscumque per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & quibusvis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores

res præsentibus pro expressis habentes, derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 25. Octobr. 1602. An. XI. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die 25. Octobris, millesimo sexcentesimo secundo, Pontificatus nostri Anno undecimo.

CCXCIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Declaratio, quod verba: *ratione Beneficii Ecclesiastici*: addita in Literis confirmationis Privilegiorum a Julio PP. II. concessorum Collegio Universitatis Studii Generalis de Alcalà de Henares, Toletanæ Diœcesis, non præjudicent juribus Archiepiscopi Toletani, cum sint addita præter mentem Pontificis confirmantis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium. DEcet Romanum Pontificem circa dubia, quæ super gratiis ab eo emanatis oriri contingunt, mentem suam declarare, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Recenset Cōfirmationē a se factam. §.1. Cum itaque Nos alias per nostras in hac forma Brevis Literas sub Datum die 25. Maii 1600, Pontificatus nostri Anno Nono expeditas, quasdam à fæ. re. Julio Papa II. concessas, & à Julio Papa III. Prædecessoribus nostris confirmatas, Collegio per bon. mem. Franciscum Tituli Sanctæ Balbinæ Presbyterum Cardinalem, Ecclesiæ Toletan. ex dispensatione Apostolica Præsulem, in Universitate Studii generalis Oppidi de Alcalà de Henares Toletan. Diœcesis erecto, & fundato, ejusque Rectori, Collegialibus, Regentibus, Doctoribus, Magistris, Licentiatis, Bachalaureis, Scholaribus, Cappellanis, Servitoribus, & Officialibus, ac Exequutoribus, & Conservatoribus eis pro tempore deputatis eorumque bonis etiam ratione delicti, contractus, domicilii, aut rei, de qua ageretur, exemptionem, & libertatem ab omni jurisdictione, superioritate, dominio, potestate, visitatione, & correctione Archiepiscopi Toletan., & quorumcumque aliorum Ordinariorum, eorumque Vicariorum, Officialium, & cæterorum quorumcumque Judicum, tunc, & pro tempore existentium, ac susceptionem sub B. Petri, & Sedis Apostolicæ protectionem, aliasque gratias, & privilegia, ac eorumdem Prædecessorum Literas desuper expeditas, quarum tenores pro expressis haberi voluimus, auctoritate Apostolica, perpetuò confirmaverimus, approbaverimus, & innovaverimus, ac de novo concesserimus, prout in eisdem Literis nostris plenius continetur.

Expressionem, que in eis factam præter mentem. §.2. Cumque in prædictis Literis nostris, in nova scilicet concessione in §. *Et nihilominus potiori pro cautela de novo modernos, & pro tempore existentes Rectorem, Collegiales, Regentes, Doctores, Magistros, Licentiatos, Bachalaureos, Scholares, Cappellanos, Servitores, & Officiales Collegii, & Universitatis hujusmodi, ac Exequutores, & Conservatores prædictos, aliasque Universitatis, & Collegii personas quascumque quomodolibet nuncupatas, & quibuscumque nominibus censeantur, eorumque bona quæcumque spiritualia, & temporalia, aut mixta ad Collegium, & Universitatem, aut eorum singulares personas universaliter, communiter, vel singulariter, aut divisim, quomodolibet pertinen., ab omni jurisdictione, superioritate, dominio, potestate, visitatione, & correctione Archiepiscopi Toletan., & aliorum Ordinariorum, eorumque Vicariorum, & Officialium, cæterorumque Judicum, eisdem auctoritate, & tenore, tam in capite, quam in membris, & tam universaliter, quam singulariter, prorsus, penitus, & omnino eximimus, & liberamus, ac sub B. Petri, & Sedis Apostolicæ protectione suscipimus, illosque, & illa Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, nec non dictæ Sedi dumtaxat immediate subiicimus, ac exemptos, liberos, susceptos, & subjectos fore decernimus, ita quod Archiepiscopi, & quicumque Locorum Ordinarii, aut eorum, vel cujusvis eorum Vicarii, Officiales, & Judices prædicti per se, vel alium, seu alios in Rectorem, aliosque prædictos, eorumque bona prædicta, aut ipsam Universitatem, Collegium, Cappellanos, Ministros, & personas prædictas, vel earum alterum, etiam ratione delicti, contractus, Domicilii, Beneficii Ecclesiastici, seu alterius rei, de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, iniatur contractus, ac res ipsa, seu Beneficium Ecclesiasticum consistat, aliquam jurisdictionem, dominium, vel potestatem quomodolibet exercere, seu eos, vel ea corrigere, aut appræhendere non possint, sed Rector pro tempore existens, ac Exequutores, & Conservatores prædicti coram Sede prædicta, aut Legatis, & Delegatis ejus; Collegiales vero, Regentes, & alii prædicti coram eodem Rectore dumtaxat, teneantur de justitia respondere tam in beneficialibus, quam in civilibus, quam etiam in criminalibus, seu mixtis causis, sive agatur de crimine ex officio, sive inquisitione, aut partis accusatione, aut alias quomodolibet civiliter, vel criminaliter, respondere, nec ratione delicti, vel alia ex causa in alio, quam dicti Collegii, & Universitatis carcere mancipari possint.* Verba illa *Beneficii Ecclesiastici*, quæ in priori concessione per Julium II. facta non continentur, præter mentem, & intentionem nostram addita fuerint;

§.3. Cumque inter Venerabilem Fratrem Archiepiscopum Toletan., & prædictum Collegium controversia vertatur, quæ in Venerabiles Fratres nostros S. R. E. Cardinales Sacri Tridentini Concilii interpretes per utramque partem compromissa extitit, an prædicti Collegii, & Universitatis Rector, Collegiales, Regentes, Doctores, Magistri, Licentiati, Bachalaurei, Scolares, Cappellani, Servitores, & Officiales, ac alii su- Et Controversiam inde exortam.

supradicti, etiam ratione Beneficiorum Ecclesiasticorum à prædicti Archiepiscopi jurisdictione, superioritate, visitatione, & correctione exempti sint.

Declaratio, de qua in rubrica. §.4. Nos, ne ex verbis supradictis, prædicti Archiepiscopi juribus aliquod præjudicium inferatur, providere volentes; Motu proprio, & ex certa nostra scientia, harum serie declaramus, nostræ mentis, & intentionis non fuisse, nec esse, prædictis Collegio, Universitati, Rectori, Collegialibus, Regentibus, Doctoribus, Magistris, Licentiatis, Bachalaureis, Servitoribus, & Officialibus, ac aliis supradictis, aliquid ultra ea, quæ per dictos Prædecessores in prædictis eorum Literis concessa fuerunt, de novo concedere, ac supradicta, *Beneficii Ecclesiastici*, ac alia quæcumque verba in nostris Literis prædictis addita, ultra ea, quæ in Literis dictorum Prædecessorum continentur, præter mentem, & intentionem nostram addita fuisse, ac in nihil prorsus operari, perinde ac si in prædictis nostris Literis minime adessent, ipsosque Cardinales supradictos ad decisionem dictæ controversiæ libere procedere posse, & debere.

Clausulæ. §.5. Sicque, & non aliter per eosdem Cardinales, & quoscumque Judices Ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §.6. Non obstantibus præmissis, & quatenus opus sit, nostra de non tollendo jure quæsito, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat die 4. Novem. 1602. An. XI. Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris, die 4. Novembris 1602., Pontificatus nostri Anno Undecimo.

CCXCIV.

Quod Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, ubique præcedant Fratribus B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum.

De Ordine Carmelitarum habes in Constitut. LXVIII. Honorii III. Ut vivendi. *Tom. III. fol. 242. Et de Fratribus de Mercede habes in Constit. XLII. Gregorii IX.* Devotioni. *Tom. III. fol. 284.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Decet Romanum Pontificem, dissensionum, & controversiarum materias inter Ecclesiasticas, Regulares præsertim personas è medio tollere, ac præcidere, prout in Domino salubriter conspicitur expedire.

§.1. Cum itaque, sicut pro parte dilecti filii Procuratoris generalis Ordinis Fratrum Carmelitarum nobis nuper expositum fuit, alias in Civitate Calaritana in Regno Sardiniæ orta fuerit controversia præcedentiæ inter Fratres Ordinis Carmelitarum, & Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum; Controversia ortam inter istos Ordines.

§.2. Et licet de Anno 1600. sub die 27. Aprilis per visitatores Apostolicos decretum fuisset, ut Fratres Carmelitarum in eorum possessione præcedendi dictis Fratribus Beatæ Mariæ de Mercede manutenerentur, & pridem in sacro Rotæ Auditorio, die 10. Martii 1600. etiam in petitorio præcedentiam dictis Fratribus Carmelitanis deberi contra ipsos Fratres de Mercede declaratum fuerit, nihilominus dicti Fratres de Mercede recusaverint, & recusent præcedentiam dare dictis Fratribus Carmelitanis, & propterea non sine scandalo Populi ad publicas Processiones, & funera defunctorum cum ipsis Fratribus Carmelitanis accedere noluerint. Visitatores Apost. & Rota Rom. definiverunt ad favorem Carmelitarum.

§.3. Nos super præmissis opportune providere, ac omnem scandali, & controversiæ occasionem, quantum cum Domino possumus, è medio tollere volentes, supplicationibus ejusdem Procuratoris generalis nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ex voto Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super sacris ritibus, & cæremoniis deputatorum, declaramus, & decernimus, prædictos Fratres Beatæ Mariæ de Mercede cogendos esse, ut ad processiones publicas, & funeralia accedant, & præcedentiam dictis Fratribus Carmelitanis relinquant, juxta formam supradictorum decreti, & decisionis Rotæ. Quod hic Pôtif. approbat.

§.4. Sicque, & non alter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Et sic judicari jubet.

§.5. Quocirca venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis, per præsentes committimus, & mandamus, ut quandocumque, & ubicumque opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Carmelitarum fuerint requisiti præsentes literas, & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra prædictos Fratres B. Mariæ de Mercede in Civitatibus, & locis, in quibus utraque Religio, Carmelitarum scilicet, & B. Mariæ de Mercede est instituta, ad Processiones publicas, & funeralia, ad quæ accedere tenentur, omnino accedere, ac præcedentiam ipsis Fratribus Carmelitanis, ut præmissum est, in illis, & in aliis etiam privatis Processionibus, & actibus, in quibus utramque Religionem simul Exequutore deputat.

simul convenire contigerit, relinquere, ac ipsos Fratres B. Mariæ de Mercede id facere recusantes, per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita cogant, & compellant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantia tollit. §. 6. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet. §. 7. Volumus autem, ut præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigilio alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides habeatur, quæ eisdem præsentibus haberetur.

Dat. die 15. Novem. 1602 An. XI. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die 15. Novembris, millesimo sexcentesimo secundo, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Sequitur ampliatio d. Definitionis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. AD Romanum Pontificem spectat dubia, quæ super constitutionum Apostolicarum interpretatione quandoque emergunt, declarare, prout in Domino conspicitur expedire.

Hic Pontifex definivit controversiam ut supra. §. 1. Alias siquidem a nobis emanarunt literæ tenoris sequentis, &c. *Omittitur tenor, quia est ipsa bulla quæ præcedit.*

Sed desuper orta est difficultas. §. 2. Cum autem postea, quia pro parte dilecti filii Procuratoris generalis dicti Ordinis B. M. de Mercede oppositum fuit, præinsertas litteras non debere intelligi pro omnibus, sed pro quibusdam particularibus tantum locis concessas, in Congregatione Sacrarum Rituum iterum negocium hoc auditis utriusque Ordinis Procuratoribus, mature discussum, & ipsius Congregationis votum ad nos relatum fuerit.

Quam hic Pontifex removet. §. 3. Nos omnem ulterius dubitandi super hoc occasionem e medio tollere volentes, ex voto Congregationis præfatæ harum serie declaramus, & decernimus, Fratres Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, ubique locorum, fratribus ejusdem B. Mariæ de Mercede præcedere debere, ac præinsertas literas in omnibus locis observandas esse.

Et ità judicari mandat. §. 4. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, & definiri debere, & irritum, & inane, quicquid secus à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat. §. 5. Non obstantibus omnibus illis, quæ in eisdem præinsertis literis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut præsentium quoque transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides habeatur, quæ eisdem præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 20. Sept. 1604. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die 20. Septembris, millesimo sexcentesimo quarto, Pontificatus nostri Anno 13.

CCXCV.

Clero Sæculari Regnorum Hispaniarum adjudicatur præcedentia supra Monachos, & Fratres quoscumque in omni loco, etiam in propriis ipsorum Religiosorum Monasteriis, & Ecclesiis. *Ex Regest. in Secret. Brev.*

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. ALias a Nobis emanarunt literæ tenoris subsequentis videlicet: Ad perpetuam rei memoriam. Decet Romanum Pontificem dissentionum, & controversiarum materias inter Ecclesiasticas, sæculares, & Regulares personas e medio tollere ac præcidere, prout in Domino salubriter conspicitur expedire. Cum itaque, sicut accepimus in aliquibus Regnorum Hispaniarum partibus nonnulli Religiosi, etiam Ordinum mendicantium prætendant, Clerum sæcularem in funerum associatione, processionibus, & aliis actibus publicis præcedere, allegantes aliquam consuetudinem, vel potius abusum, & eo prætextu Clerum ipsum sæcularem perturbent. Nos utriusque Cleri sæcularis, & Regularis quieti consulere, ac omnium controversiarum occasionem inter eos removere, quantum cum Domino possumus, cupientes, ex decreto etiam Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium super sacris ritibus, & cæremoniis deputatorum harum serie perpetuo decernimus, & declaramus, Regulares, tam Monachos, quam Fratres quorumcumque Ordinum etiam mendicantium in funerum associatione, processionibus, & aliis hujusmodi publicis actibus non debere Canonicos, Rectores, & Clericos sæculares præcedere, neque cum eis mixtim incedere, etiamsi aliquando ex sæcularium Indulgentia, aut humanitate, seu alia forsan de causa secus factum fuerit, & quamcumque contrariam consuetudinem tanquam abusum corrigendam esse, idque indubitati juris existere, ac ita ubique locorum in Regnis Hispaniarum perpetuo observari debere, sicque, & non aliter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis Toletan., & Hispalen., ac dilecto filio nostro, & Apostolicæ Sedis in Regnis Hispaniarum Nuncio per præsentes committimus, & mandamus, ut ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios

Refert literas suas, quibus declaraverat Clero sæculari præcedentiam super quoscumque Regulares competere

alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ſolemniter publicantes, & Clero ſæculari in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra eadem præmiſſa ubique perpetuo obſervari: Contradictores quoſcumque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Non obſtantibus fæl. recor. Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad Judicium non trahatur, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, & quibuſcumque ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quibuſvis dictis Regularibus, eorumque Ordinibus, ac Superioribus, & perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & ſingulis, eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem ubique fides habeatur, quæ iiſdem præſentibus haberetur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 20. Februarii 1601. Pontificatus noſtri Anno decimo.

Regulares præcedentiam ſibi arrogant in ſuis Eccleſiis.

§. 2. Cum autem, ſicut pro parte dilectorum filiorum Capituli, & Cleri ſæcularis Metropolitanæ Eccleſiæ Elboren. Nobis nuper expoſitum fuit, in Civitate Elboren. nonnulli ex dictis Regularibus in eorum propriis Eccleſiis, & Monaſteriis prætendant præcedentiam habere ſuper ipſos ſæculares; Et ideo Capituli, & Cleri hujuſmodi nomine Nobis humiliter ſupplicatum fuit, ut in præmiſſis de opportuna declaratione providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Clemens declarat, prout in Rubrica.

§. 3. Nos igitur eorum in præmiſſis controverſiarum occaſionem removere, quantum in Nobis eſt, cupientes, ex dilectorum S. R. E. Cardinalium ſuper ſacris ritibus, & cæremoniis deputatorum ſententia, præcedentiam omnino Clero ſæculari ſupra Monachos, Fratres, ſeu Religioſos quoſcumque in omni loco, etiam in propriis ipſorum Religioſorum Monaſteriis, & Eccleſiis juxta præinſertarum literarum ſeriem, & tenorem deberi auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo decernimus, & declaramus.

Exequutores deſignat.

§. 4. Quocirca Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Elboren., & Epiſcopo Elven., ac dilecto filio Spoliorum, & jurium Cameræ noſtræ Apoſtolicæ debitorum in Portugalliæ, & Algarbiorum Regnis Collectori Generali per præſentes committimus, & mandamus, ut ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ſolemniter publicantes, & Clero ſæculari in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra eadem præmiſſa ubique perpetuo obſervari: Contradictores quoſcumque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Derogat contrariis.

§. 5. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuscumque.

Dat. die 16. Nov. 1602. An. XI.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die 16. Novembris 1602. Pontificatus noſtri Anno XI.

CCXCVI.

Ex Regeſt. in Secret. Brev.

Nonnulla Decreta Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium ſuper modo ſervando a Metropolitanis in cauſis appellationum, confirmantur pro Diœceſi Colimbrienſi.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

A S. Congregatione Epiſcoporum, & Regularium nonnulla edūtur decreta circa cauſas appellationū coram Metropolitis.

§. 1. Nuper Venerabiles Fratres Noſtri S. R. E. Cardinales ſuper conſultationibus, & negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſiti, matura conſultatione præhabita, ac facta prius Nobis relatione de mandato noſtro vivæ vocis oraculo ipſis facto ſuper modo ſervando a Metropolitanis in cauſis appellationum ad tollendas ambiguitates, & controverſias Juriſdictionales, quæ inter Judices appellationum, & prioris inſtantiæ, non ſine Partium diſpendio, curſus Juſtitiæ impedimento, & ſæpe cum ſcandalo orirentur, infraſcripta ab omnibus, ad quos ſpectat, impoſterum ſervari debere decreverunt.

Metropolitæ non judicent in Suffraganeos, niſi in cauſis a jure expreſſis.

§. 2. Primo, quod Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ in Suffraganeos eorum, vel ſubditos non judicent, niſi in cauſis a jure expreſſis.

Nec Metropolitæ, nec Nuncii S. A. cauſas in ordinariorū Tribunali pendentes ad ſe avocent.

§. 3. Secundo, quod iidem, nec alii quivis Superiores, etiam Nuncii, vel Legati de latere ſpecificam facultatem majorem habentes cauſas in Curiis ordinariorum, vel aliorum inferiorum Judicum pendentes ad ſe non avocent, niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum Tribunalia deferantur, tunc appellantes ab inferiorum Juriſdictionibus quoad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes non admittant, niſi intra legitimū tempus illæ fuerint interpoſitæ.

§. 4. Tertio, quod appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, conſtiterit, appellationem a ſententia definitiva, vel haben-

habentem vim definitivæ, aut a gravamine, quod per definitivam reparari non possit in casibus a jure non prohibitis, per legitimam personam, & intra legitima tempora fuisse interpositam, aut prosequutam.

Lite pendente coram ordinario Metropolitæ non licet judicare de gravamine &c.

§. 5. Quarto, quod dum causæ coram inferioribus Judicibus pendent, ante definitivam, vel vim definitivæ habentem de gravamine illato superiores cognoscere non valeant, licet citra præjudicium cursus causarum, se id facere contestentur, nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, ut ipsis copia Processus transmittatur expensis etiam appellantis.

Inhibitiones nõ concedendæ nisi cum insertione sententiæ.

§. 6. Quinto, quod inhibitiones post appellationem, ut præmittitur, receptam, non concedantur, nisi cum insertione tenoris sententiæ, aut decreti definitivi, aut vim definitivi habentis, vel damnum per definitivam irreparabile continentis, alias inhibitiones, & processus, & inde sequuta quæcumque sint ipso jure nulla, eisque impune non parere liceat.

Quid sit agendum si Judex a quo appellatur, denegat extradictioné actuũ.

§. 7. Sexto, quod si appellans asserat sententiæ, aut appellationis exemplum culpa Judicis, a quo, vel actuarii habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, sed eis tantum, ad quos pertinet, injungi poterit, ut soluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra brevem aliquem competentem terminum tradatur. Caveat tamen Judex a quo ne si vere appellatum fuerit, in casu appellabili interim aliquid in præjudicium appellantis attentet, & si per actum publicum, aut per testium depositiones constiterit, acta denegari appellanti, tunc Judex appellationis in mandato habendi acta possit edicere, nec interim aliquid novi contra appellantem attentetur.

Appellatio a vero contumace interposita non admittenda.

§. 8. Septimo, quod a sententia etiam definitiva contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut aliqua quævis provisio, quamdiu appellans in hujusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur.

Nec a sententiis Episcoporum procedentium tamquam delegati S. A.

§. 9. Octavo, quod ab exequutione decretorum Sacri Concilii Tridentini, aut Visitationis Apostolicæ, appellationes a Metropolitanis non recipiantur, nec etiam quando Episcopi virtute ejusdem Sacri Concilii Tridentini procedant, uti Sedis Apostolicæ delegati in causis, quæ sub eorum Jurisdictione non compræhenduntur, salva tamen, hoc casu, Legatorum, & Nunciorum Apostolicorum auctoritate.

Quid agendũ si procedatur in Visitatione.

§. 10. Nono, quod in causis Visitationis Ordinariorum, aut correctionis suorum quoad effectum devolutivum tantum, appellationes admittantur, nisi de gravamine per definitivam irreparabile agatur, vel cum Visitator, citata parte, & adhibita causæ cognitione judicialiter procedit, tum enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum suspensivum.

Quando admittenda sit a gravamine appellatio.

§. 11. Decimo, quod cum a gravamine, quod per definitivam reparari nequiverit, ut indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis, etiam comminatæ appellatur, non nisi visis actis, ex quibus evidenter appareat de gravamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel provisio aliqua concedatur.

Carceratus appellans remaneat in carcere.

§. 12. Undecimo, quod causa appellationis pendente, appellans in eodem, quo reperitur carcere, permanebit, quoad Judex, ad quem appellatum est, visis actis, & causa cognita, aliter decreverit, & tunc si a Judicis, ad quem decretorum definitivæ habentur, fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti exequutione attentare poterit, donec per Judicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

Quando acta transmittenda sint ad Judicem appellationis.

§. 13. Duodecimo, quod acta originalia processuum primæ instantiæ ad Judicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incedat, quæ judicialiter objiciatur, tunc terminata causa remittenda sunt ad ordinarium, ut in suo Archivio conserventur.

Excommunicatus appellans a quo sit absolvendus.

§. 14. Decimo tertio, quod censura Ecclesiastica contra appellantem prolata relaxari, aut nulla declarari per Judicem appellationis non possit, nisi auditis partibus, & causa cognita, tumq; constiterit, eam justam nec esse ad Judicem, qui excommunicabit, appellans remittendus est, ut ab ipso juxta Sacros Canones beneficium absolutionis, si humiliter petierit, debitamque emendationem præstiterit, obtineat: si vero injustam esse clare appareat, superior absolutionem impendat; si autem dubitetur honestius esse, ut ad Excommunicationem intra brevem aliquem competentem terminum eidem præfigendum absolvendus, remittatur; licet etiam Superior id ipsum per se præstare jure possit.

Absolutio ad cauthelam quando, & quomodo dãda.

§. 15. Decimo quarto, quod absolutio ad cauthelam non nisi parte citata, & visis actis, cum dubiteturde necessitate excommunicationis ab homine prolatæ, vel a jure, si occurrit dubium facti, vel probabile dubium juris, concedenda erit, tuncque ad tempus breve cum reincidentia, & præstita per Excommunicatum cautione de parendo juri, & mandatis Ecclesiæ tantum de se juxta formam a jure præscriptam apparebit aliquem ob manifestam offensam Excommunicatum fuisse, debitam satisfactionem præstare. Si vero contumaciam manifestam, expensas quoque reficere, ac insuper cavere de Judicio sisti coram Excommunicatore, quis teneatur, priusquam ad cauthelam absolvatur.

Episcopus Colimbrien. præd. petit confirmari.

§. 16. Cum autem, sicut pro parte Venerabilis Fratris Alphonsi Episcopi Colymbrien. Nobis nuper expositum fuit, ipsius Curiæ Episcopalis maximæ intersit, ut supradicta forma in causis appellationum ad ejus Metropolitanum Bracharen., in quibus hactenus causis eidem, sive Curiæ Episcopali aliqua gravamina illata fuisse asserit, de cætero observari debeat, ac propterea Nobis humiliter supplicari fecerit, ut in præ-

præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat Clemens, eaque observari mandat ab Archiepiscopo Bracharen.

§. 17. Nos ipsius Alphonsi Episcopi justis petitionibus annuentes, supradictorum decretorum formam in quibuscumque causis appellationum ab ipsa Curia Episcopali Colimbrien. ad ejus Metropolitanum prædictum deinceps in perpetuum servandam esse, ipsumque Metropolitanum, ejusque Officiales aliter appellationes admittere, & earum causas cognoscere, & expedire nullo modo posse, irritaque, nulla, & invalida esse, & fore, quæcumque acta, decreta, & sententias in hujusmodi causis non servata forma supradicta facienda, & ferenda.

Clausulæ.

§. 18. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac nostros, & Apostolicæ Sedis Nuncios, ac etiam S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, judicari, definiri, & interpretari debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 19. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis, quibuscumque.

Dat. die 9. Januar 1603. An. XI.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 9. Januarii 1603. Pontificatus nostri Anno undecimo.

CCXCVII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Diversæ Facultates, Gratiæ, & Concessiones pro Cappellano Majori Regiæ Cappellæ Regis Neapolitani.

Charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum, & utriusque Siciliæ Regi Catholico.

CLEMENS PAPA VIII.

Charissime in Christo fili noster salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium a Philippi III. erga Sedem Apost. meritis petitum.

GLoriosa Progenitorum tuorum in Sedem Apostolicam promerita, ac præcipuæ Majestatis tuæ erga Nos, eamdemque Sedem sinceræ devotionis Fides, Religionisque Catholicæ propagandæ ardor, & studium, Nos inducunt, ut quæ ad Ministrorum tuorum decorem, Regiæque ditionis splendorem conducere prospicimus, Apostolica liberalitate, largiamur; Ad quod præstandum eo libentius inducimur, quo hac ratione multarum controversiarum, quæ ex antiqui privilegii interpretatione exoriri consueverunt, incommodis occurri posse speramus.

Ob concessa Regiis Cappellanis Privilegia lites intereos, & Episcopos exortæ fuerant.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, clar. mem. Hispaniarum, & utriusque Siciliæ Reges Catholici Antecessores tui a pluribus Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris, diversa indulta, privilegia, gratiasque spirituales, & temporales pro eorum Cappella, & ejusdem Cappellæ Majori Cappellano nuncupato, aliisque in eadem Cappella deservientibus, obtinuerint, quorum occasione, præsertim quarumdam fel. record. Leonis X. sub Datum 2. Aprilis, Pontificatus sui Anno septimo, plures a multis annis inter Episcopos, & Archiepiscopos Regni Neapolitani, & Cappellanos majores in dicto Regno Neapolitano constitutos, pro tempore existentes, controversiæ, circa jurisdictionis Ecclesiasticæ usum exortæ sunt, & usque in præsentem diem vigent.

Clemens abrogatis quibusdã Leonis X. Literis in ijs, quæ præsentibus adversantur.

§. 2. Nos, qui de præmissis omnibus plene, & sufficienter informati sumus, ac plenam notitiam habemus, ut imposterum omnes dictitationes, ac jurgia amputentur, ac periculis, quæ exinde Fidelium Animabus maxime imminent, occurratur, opportunis remediis providere volentes, ac propterea literas Leonis Prædecessoris hujusmodi, & in eis contenta, ac inde sequuta quæcumque contra, & præter præsentium tenorem, hactenus quomodolibet observata, vel prætensa, harum serie abrogantes, & annullantes, ac Majestatem tuam, quam divina opitulante gratia, Parentum tuorum vestigia sectantem, in dies magis, ac magis strenuum, & invictum Fidei Defensorem, ac vere Catholicum Regem futurum esse confidimus, specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes.

Cappellano majori ea cõcedit Privilegia, quæ hic recensentur.

§. 3. Motu proprio, non ad tuam, aut alicujus alterius pro te Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra liberalitate, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Majestati tuæ, tuisque in Regno Neapolitano Successoribus, ac Cappellæ Regiæ in dicto Regno constitutæ, ejusque Cappellano majori per Te, & Tuos in eodem Regno Successores, ex Presbyteris tamen, qui ab eorum Episcopis Ordinariis approbati existant, imposterum eligendo, & deputando, pro tempore existenti, necnon ceteris ejusdem Cappellæ similiter per Te, ac Successores prædictos, seu etiam per ejusdem Regni pro tempore Pro-Reges, aut eumdem Cappellanum majorem legitimam ad id a Rege, vel Pro-Rege facultatem, & auctoritatem habentem, nominandis, & constituendis Cappellanis, & Cantoribus, ac Scholaribus, reliquisque in eadem Cappella inservientibus, aliisque omnibus Christifidelibus utriusque sexus ad eam accedentibus, ut tam in Regum, & Pro-Regum præsentia, quam etiam in eorum absentia, Missas, & Divina Officia, Horasque Canonicas ad Breviarij, ac Missalis Romani regulas, & formam, Romanumque morem, & usum in dicta Cappella recitare, & celebrare, seu recitari, & celebrari facere, ac respective audire, coram autem Regibus, & Pro-Regibus ipsis, eorumque Uxoribus, per unam ante ortum Solis, ac post meridiem horam, Missas celebrare pariter, & audire, ac in Festo Sanctissimi Corporis Christi, & per ejusdem Festi octavam Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in prædicta Cappella, debita cum reverentia, & honore retinere,

nere, in quinta etiam, & sexta Feriis majoris hebdomadæ, Domini Nostri Corpus in Sacrario, seu Urna reponere, & ad morem Patriæ Monumentum, Sepulturamque ejusdem Domini Nostri, Luminibus adhibitis, repræsentare, nec non, ut in quibuscumque Collegiatis, Parochialibus, & aliis inferioribus Ecclesiis sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, & Monialium in eodem Regno constitutis, ad quos eosdem Reges, vel Pro Reges etiam cum eorum Conjugibus, & filiis pro tempore, devotionis, aut alia ex causa declinare contigerit, Cappellanus major per se, aut alios Cappellanos, cum Cantoribus, & Cappellæ prædictæ Ministris, Divina Officia, & Missas in eorumdem tamen Regum, seu Pro-Regum præsentia celebrare, eisque inservire, & oblationes, quæ de ipsorum Regum, ac Pro-Regum, Uxorumque, & Filiorum suorum manibus procedent, prout in Cappella Regia recipere consueverunt, recipere, ac quotiescumque, & ubicumque inter Missarum solemnia, Regibus ipsis, aut Pro-Regibus præsentibus, verbum Dei per aliquem Concionatorem sæcularem, vel regularem per eumdem Cappellanum majorem Regni Neapolitani accersendum, qui tamen alias per Episcopum, si vero Regularis fuerit, etiam per ejus Superiorem Regularem, ad verbum Dei prædicandum, approbatus esse debeat, ac Licentiam, vel Benedictionem, juxta Concilij Tridentini Decreta ab ipso Ordinario obtinere teneatur, Populo proponetur, & enunciabitur, idem Cappellanus major, omnibus vere pænitentibus, & confessis, ibidem præsentibus, coram Rege ipso ducentos, coram autem Pro-Rege centum dies de injunctis eis, aut alias quomodolibet debitis pænitentiis, Apostolica auctoritate, relaxare; Præterea, ut idem Cappellanus major pro tempore existens, Regum, Reginarum, ac filiorum, & singulorum utriusque sexus ipsorum Familiarium, nec non omnium Aulam Regiam sequentium, Pro-Regum etiam ipsorum pro tempore existentium, ac Uxorum, & Filiorum, eorumque Familiarium eis actu inservientium, & eorum impensis, uti Familiares, continui Commensales, viventium, vel in Palatio, seu Viridario Pro-Regum degentium, eorum etiam, qui regiis stipendiis viventes Pro-Regibus ipsis assistunt, ac Pro-Reges sequuntur, eisque inserviunt, dummodo in Palatio Regio, seu Viridario morentur, & degant, Animarum curam gerere, ac si eorum Rector, & proprius Parochus existeret, & per se, vel alium, seu alios Presbyteros sæculares, vel quorumvis Ordinum Regulares, de Superiorum suorum licentia, dummodo ex approbatis per Ordinarios existant, supradictorum omnium Confessiones audire, eosque per se ipsum, vel certos aliquos Cappellanos Regios sæculares, ab Ordinario tamen approbatos, ab omnibus, & singulis peccatis, criminibus, excessibus, delictis, & casibus etiam Episcopis reservatis, vel reservandis, non tamen censuram Ecclesiasticam annexam habentibus, in Cappella ipsius Palatij, non autem in aliis Ecclesiis, nec privatis eorum Domibus, injuncta eis pro modo culpæ pænitentia salutari, absolvere, & Eucharistiæ Sacramentum, etiam in die Paschatis Resurrectionis Domini Nostri, absque alicujus licentia, in Cappella prædicta, seu etiam in Parochiali Ecclesia viciniori, de illius tamen Rectoris, seu Parochi consensu, & absque ejus præjudicio, ministrare, seu ministrari facere: Insuper omnium supradictorum Filios infantes in Palatio ortos, nec non Judæos, Thurcas, & Saracenos, sufficienter tamen prius cathechizatos, & in Fide Christiana instructos, qui Judæi, Thurcæ, & Saraceni aliquando in Regum, seu Pro-Regum præsentia, ex quavis causa pro tempore baptizabuntur, aut quos prædicti Reges, seu Pro-Reges tenere, seu suscipere voluerint, per se, vel alium, seu alios ab eo deputandos, ad Sacramentorum tamen administrationem ab Ordinario approbatos, Aquam baptismalem, & Sacramentalia ad id necessaria, ex Parochiali Ecclesia viciniori, de Parochi consensu, & sine ejus præjudicio, accipiendo, baptizare, Matrimoniis etiam inter præfatos viros, & mulieres contrahendis, factis tamen prius denunciationibus, seu proclamationibus a Concilio Tridentino requisitis in eadem Cappella Regia Palatij, quatenus in eodem Palatio, & Viridario contrahentes ipsi morentur, & degant, si vero mulier non fuerit ex prædictis, denunciationes, seu proclamationes pro parte mulieris fiant, & Matrimonium celebretur in Parochiali Ecclesia, intra cujus fines ipsa mulier commoratur; si autem aliqui ex prædictis exteri fuerint, capta prius per Loci Ordinarium informatione, ac ab Eodem decreto gratis obtento, quod inter eos licite Matrimonium celebrari valeat, similiter per eumdem Cappellanum majorem, vel alium, seu alios ex Cappellanis Regiis ab eodem deputandos, nulla alterius Parochi licentia requisita solemniter interesse, auctorizabilemque præsentiam præstare, ita tamen, ut Baptizatorum, Parentumque, ac Compatrum, & Commatrum, necnon Matrimonio simul junctorum nomina in Libro, quem dictus Cappellanus major habere, & penes se retinere debeat, adnotare, & Librum ipsum, quolibet anno, vicinioris Parochiæ Parocho, ut cum aliis conservari possit, consignare omnino teneatur: omnia insuper Sacramenta in mortis articulo eisdem, Eucharistiam, & Oleum Sanctum ex viciniori Ecclesia Parochiali assumendo, ministrare, seu per alios ad id ab Ordinario pariter approbatos, ab eodem Cappellano, ut præfertur, deputandos, ministrari facere, prædictorumque corpora ab intestato, sine electione sepulturæ decedentium, in quacumque Parochia ad electionem eorum, qui funeris curam gerent, sine tamen Canonicorum, & Capituli in Civitate, & Diæcesi Neapolitana, ac Parochorum præjudicio, etiam interdicti tempore, ecclesiasticæ sepulturæ tradere: liberum

rum tamen sit præfatis omnibus, & singulis in supradictis casibus, tam pro confessionibus faciendis, quam pro aliis Sacramentis suscipiendis, etiam Paschali tempore, viciniorem Parochialem, aut etiam Cathedralem majorem Ecclesiam adire, præceptoque Ecclesiæ inibi satisfacere eidemque Cappellano majori de præmissa satisfactione Fidem præsentando. Præterea eidem Cappellano majori, ut Cappellanos, & Presbyteros ad Regum, seu Pro-Regum nutum amovibiles, ex approbatis tamen ab Ordinario pro celebratione Missarum, ac vero, & actuali exercitio curæ Animarum pro personis in Fortalitiis Regiis Neapoli existentibus, & intra eorum septa degentibus, quæ tamen personæ officia, & munera aliqua in eisdem Fortalitiis exercere debent, ac ratione officij, custodiæ, & servitij, ac assistentiæ continuæ ibidem residere tenentur, & propterea stipendia a Regiis Ministris recipere consueverunt, simili modo nominare, ac deputare. Ad hæc, ut idem Cappellanus major, omnes, & singulas controversias, lites, & causas, tam civiles, quam criminales, ac prophanas, non tamen Beneficiales, nec majores, nec juxta Canonicas sanctiones in Romana Curia, aut per Episcopos ipsos cognoscendas, nec quarum cognitio juxta Concilij Tridentini Decreta inferioribus Prælatis est interdicta, contra Cappellanos, Cantores, & Scholares dictæ Cappellæ in ea actu servientes, & stipendia percipientes, nec non in dictis Fortalitiis constituendos Clericos, & Cappellanos ibidem residentes, & actu inservientes, extra tamen Romanam Curiam motas, vel movendas, in prima tantum instantia, audire, cognoscere, fineque debito pro justitia terminare, ita ut quicumque Locorum Ordinarij, aut alij Judices eidem majori Cappellano inhibere, nec in prædictum majorem, & reliquos Cappellanos, Cantores, & Scholares in eadem Cappella actu servientes, & stipendia regia percipientes, ac alios in eisdem Fortalitiis constituendos, & ibi residentes, & actu inservientes Cappellanos, & Clericos, quos ab illis prædictis respectibus tantum, prorsus eximimus, & totaliter liberamus, ac eos dicto Cappellano majori immediate subijcimus, ullam penitus in prædictos superioritatem, dominium, & jurisdictionem, prædictis respectibus, exercere, aut se de illis quomodolibet intromittere valeant, sed prædicti Cappellani, Cantores, & aliæ personæ ecclesiasticæ ejusdem Cappellæ, & Fortalitiorum hujusmodi, coram eodem Cappellano majore, seu ab eo subdelegato Judice dumtaxat in causis hujusmodi, in dicta instantia, de justitia respondere teneantur: Utque idem Cappellanus major per se, vel alium, seu alios ejusdem Cappellæ Regiæ Regni Neapolitani Cappellanos, Cantores, & Scholares in eis actu servientes, & consueta stipendia percipientes, ac in dictis Fortalitiis constituendos Clericos, & Cappellanos, qui propter violentam manuum injectionem inter se ipsos tantum, citra tamen membrorum mutilationem, aut enormem læsionem, sententiam excommunicationis incurrerint, & hujusmodi sententia ligati, Missas, & alia Divina Officia, non tamen in contemptum Clavium, celebrando, irregularitatem aliquam contraxerint, ab eadem sententia excommunicationis, injuncta eis pro modo culpæ aliqua pænitentia salutari, in forma Ecclesiæ consueta absolvere, & super irregularitate prædicta dispensare, omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam per eos propterea contractam, abolere, libere, & licite possit, & valeat, & respective possint, & valeant, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, perpetuo concedimus, & indulgemus.

§. 3. Decernentes præsentes Literas, & in eis contenta quæcumque de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, aut in jus, vel in controversiam revocari non posse, sed illa semper, & perpetuo validas, & efficaces existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, ac perpetuo inviolabiliter observari: sicque, & non aliter per quoscumque Judices, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & dictæ Sedis Nuncios, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique, & in quacumque instantia interpretari, judicari, & definiri debere; irritum quoque, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Clausulæ.

§. 4. Et nihilominus dilecto filio nostro, & dictæ Sedis in prædicto Regno Neapolitano Nuncio nunc, & pro tempore existenti, per præsentes, motu simili, committimus, & mandamus, quatenus eidem Majestati tuæ, ac Pro-Regi, & Cappellano majori, aliisque prædictis, auctoritate nostra assistens, præsentes Literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus, & quoties requisitus fuerit, inviolabiliter perpetuo ab illis, ad quos spectat, vel pro tempore quomodolibet spectabit, perpetuo observari, omniaque, & singula alia, quæ in præmissis, & circa ea fuerint quomodolibet necessaria, & opportuna, faciat, mandet, & exequatur, non permittens singulos, quos præsentes concernunt, vel pro tempore concernere contigerit, contra illarum tenorem, per quoscumque quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari; Contradictores quoslibet, ac præmissis non parentes, per censuras ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, auctoritate nostra, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Nuncius Apostolicus præsentis Constitutionis exequutor.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in provincialibus, vel generalibus Conciliis editis Constitutionibus, & Ordinationibus, ac dictæ Ecclesiæ Neapolitanæ, etiam juramento, Obstantium derogatio.

mento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apostolicis contra præmissa quomodolibet editis, disponentibus, concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, ad effectum præmissorum, motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus, & declaramus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Præcavetur, ne Ordinariorum jurisdictio damnum patiatur.

§. 6. Ne vero, quæ ad aliquorum honorem, & prærogativam concedimus, aliis, præsertim Locorum Ordinariis, nimis præjudicialia existant, liberumque sit pro libito Clericos a jurisdictione Episcoporum, & Archiepiscoporum sub hujusmodi exemptionis prætextu subtrahere, volumus, & expresse mandamus, ut certus aliquis Regiorum Cappellanorum, Sacerdotum item, & Clericorum in Regia Cappella, & in Fortalitiis prædictis deputandorum, in dictaque Cappella, & Fortalitiis prædictis respective continuo inhabitantium, & actu ipso, & cum stipendio servientium, numerus a Rege, aut Pro Rege statuatur, & præscribatur: Quodque ij, & ejusdem Cappellæ Cantores, & Scholares, gratiis, & exemptionibus hujusmodi gaudere nullatenus valeant, nisi actu in Cappella ipsa inserviant, ac regia stipendia vere percipiant: Volumusque præterea, & motu simili decernimus, & declaramus, quod tam ipse Cappellanus major, quam alij supradicti, de cætero nullis aliis, præterquam supraexpressis facultatibus, privilegiis, gratiis, & indultis, & quoad personas, res, loca, & casus supra expressos dumtaxat, respective, uti valeant, nec etiam aliam ipse Cappellanus Major, quam supra expressam jurisdictionem, & superioritatem in Ecclesiis, & personis hujusmodi habere, exercere, vel vindicare, aut prætendere, etiam vigore extensionis, seu compræhensionis, seu etiam rationis majoritatis, aut sub prætextu supradictorum Leonis X., aut aliorum quorumcumque privilegiorum, seu possessionis etiam immemorabilis, aut Tituli ex ea resultantis, aut etiam scientiæ, patientiæ, & tolerantiæ quorumcumque Superiorum, aut quovis alio prætextu, ullatenus possit: Nos enim quascumque alias facultates, exemptiones, privilegia, gratias, & indulta per quoscumque Romanos Pontifices, & præsertim Leonem prædictum, Prædecessores Nostros, ac Sedem Apostolicam Cappellæ Regiæ, Cappellano majori, aliisque Cappellanis, Cantoribus, Scholaribus, & aliis utriusque sexus Christifidelibus supradictis hactenus concessa, Literasque Apostolicas, etiam in forma Brevis, aut alias quomodolibet desuper expeditas, etiamsi in eis caveatur expresse, quod revocari, annullari, suspendi, limitari, & aboleri nullatenus, aut nonnisi de pro tempore existentis Regni Neapolitani Regis consensu, possint, quodque aliter factæ revocationes, annullationes, suspensiones, limitationes, & abolitiones nullæ sint, motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus, perpetuo revocamus, annullamus, cassamus, & abolemus, ac revocata, annullata, cassa, & abolita esse declaramus, & Cappellanum majorem, aliosque supradictos ad alia, quam super expressa, acquirenda, perpetuo inhabiles, & incapaces reddimus, & quamcumque quasi possessionem, etiam immemorabilem, & centenariam, & ultra, improbamus, ita ut, nec titulo, nec causa aliqua possit propterea allegari, & in judicio, aut extra eisdem, etiam ad effectum excusandi, suffragari, Ordinario Loci in omnibus, & singulis aliis casibus præsentibus, ut supra non expressis, etiam in ipsum Cappellanum majorem, in omnibus, & per omnia jurisdictione, & superioritate semper salvis, & reservatis. Cæterum, si contingat, Majestatem tuam, & pro tempore existentes Hispaniarum, & utriusque Siciliæ Catholicos Reges, tuos Successores ad prædictum Neapolitanum Regnum personaliter accedere, ibique personaliter residere, aut commorari, ut Cappellanus major tibi, tuisque Successoribus, actu inserviens, etiam si forte Cappellanus ipse pro Regno Neapolitano constitutus, & deputatus extiterit, omnibus privilegiis, facultatibus, gratiis, indultis, & prærogativis per Nos, aut Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, Cappellano majori Cappellæ Regiæ in Hispaniarum Regnis existenti, etiam Domum, & Familiam Regiam, aut Aulam, & Curiam Regiam sequentes, concernentibus, & concessis, uti, frui, gaudere, illaque exercere, etiam in prædicto Neapolitano Regno, quamdiu ibidem Reges ipsi moram trahent, juxta privilegiorum eorumdem formam, continentiam, & tenorem, ultra præmissas gratias, facultates, privilegia, & indulta in præsentibus Literis compræhensa, libere, & licite possit, & valeat, earumdem tenore, permittimus, concedimus, & pariter indulgemus.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 10. Januarij 1603. Pontificatus nostri Anno XI.

Dat. die 10. Januar. 1603. An. XI.

Ex

CCXCVIII.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Ex genere Maurorum progeniti in Regno Portugalliæ a mediis Canonicatibus excluduntur, ac Tertianariarum, & Quartanariarum tantummodo capaces declarantur.

Venerabili Fratri Episcopo Colimbriensi.

CLEMENS PAPA VIII.

Venerabilis Frater salutem, & Apostolicam benedictionem.

Episcopus Colimbrien. petit declarari, an oriundi ex Mauris capaces sint obtinendi medios Canonicatus, Tertianarias, & Quartanarias

§. 1. TUæ Fraternitatis nomine Nobis nuper expositum fuit, post factam publicationem nostrarum in forma Brevis literarum, per quas ordinavimus, quod personis de genere novorum Christianorum descendentibus, in Portugalliæ, & Algarbiorum Regnis Canonicatus, Dignitates, & Beneficia curam Animarum habentia, conferri non possint, exortum esse dubium ex eo, quod in tua Ecclesia Colimbrien. prout in diversis aliis eorumdem Regnorum Ecclesiis, medii Canonicatus, Tertianariæ, & Quartanariæ existant, an ipsis personis de genere novorum Christianorum existentibus hujusmodi medii Canonicatus, Tertianariæ, & Quartanariæ conferri possint, & propterea cuperet Fraternitas tua, nostram in hujusmodi dubio declarationem interponi.

§. 2. Nos Fraternitatis tuæ votis annuere volentes, ac supplicationibus tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, harum serie declaramus, nostræ intentionis esse, ut hujusmodi personæ de genere novorum Christianorum a Mediis Canonicatibus Ecclesiarum dicti Regni, prout a Canonicatibus, Dignitatibus, & Beneficiis curam Animarum habentibus hujusmodi, vigore nostrarum Literarum prædictarum, exclusæ fuerunt, exclusas existere, ac hujusmodi medios Canonicatus in eisdem Literis nostris compræhendi debere, prout nos easdem Literas nostras, quarum tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, cum omnibus in illis contentis, ad prædictos medios Canonicatus extendimus, Tertianarias autem, & Quartanarias supradictis personis, alias tamen idoneis, conferri, & ab ipsis obtineri libere, & licite posse:

Clemens eos excludens a mediis Canonicatibus capaces declarat Tertianariarum, & Quartanariarum,

§. 3 Sicque, & non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Clausulæ,

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in eisdem Literis voluimus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariorum

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 14. Januarii 1603. Pontificatus nostri Anno XI.

Dat. die 14. Januar: 1603. An. XI.

INDEX

INDEX

NOMINUM, ET RERUM PRÆCIPUARUM

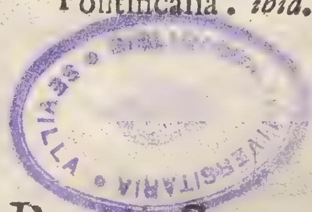
Numerus Paginam indicat, A primam Columnam, B secundam designant.

A

B

R

S

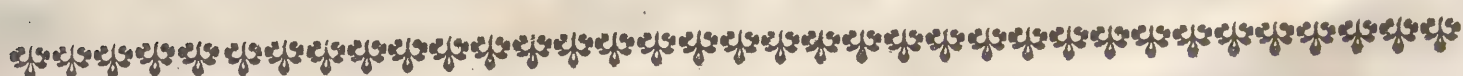

Finis Tomi Quinti Partis Secundæ.

IMPRIMATUR,

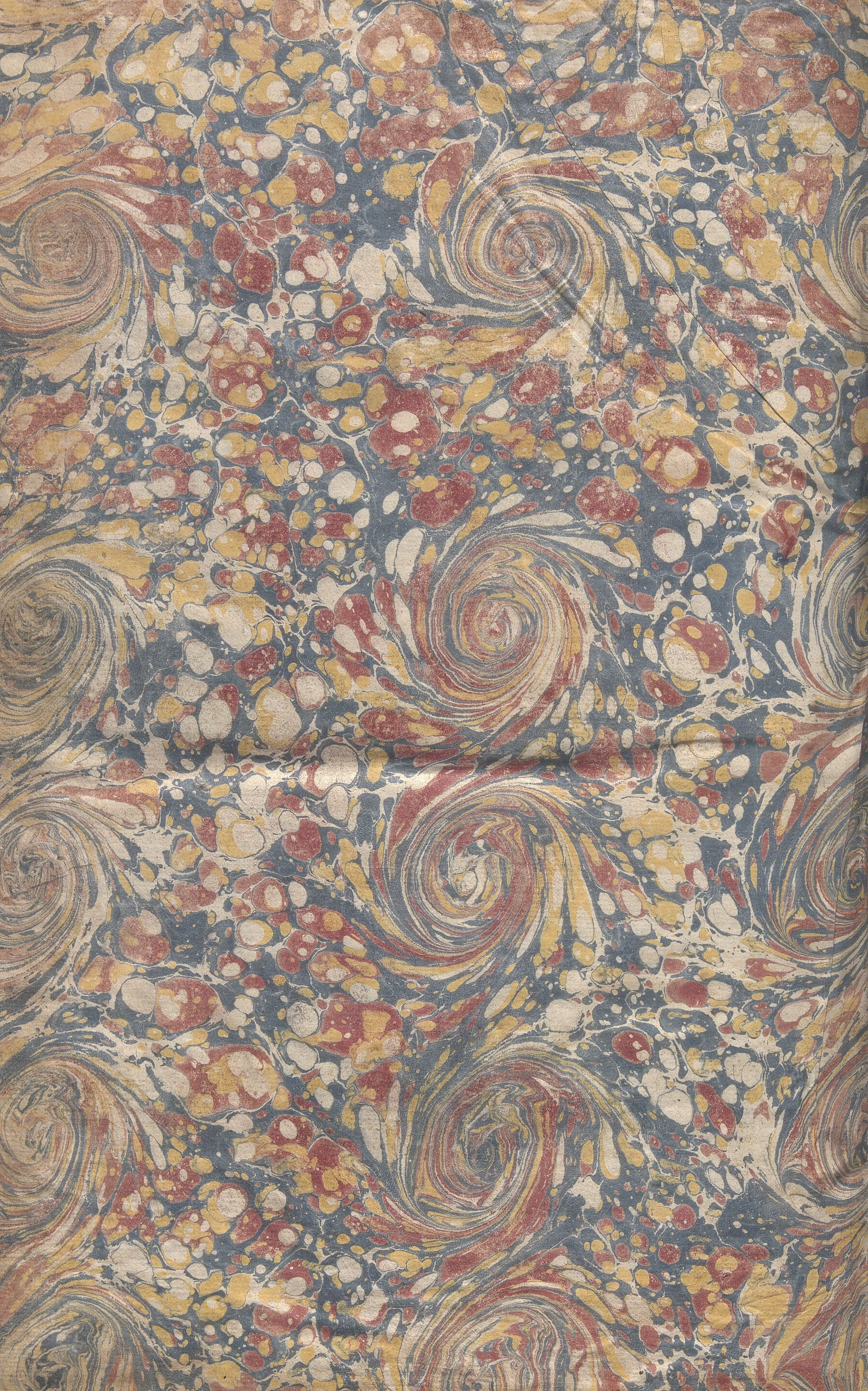
Si videbitur Reverendiſſimo Patri Magiſtro Sacri Palatii Apoſtolici.

F. M. de Rubeis Patriarcha Conſtantinop. Viceſg.

IMPRIMATUR.

Fr. Joſeph Auguſtinus Orſi Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apoſtolici Magiſter.

BULLAR
MAGNUM
ROMANU

T.V.P.II.
1594.1602

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm